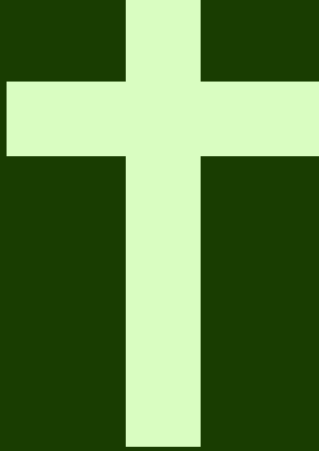

Huan Xasāsti' testamento: Huan xatzey tachihuīn

ixpālacata Jesucristo

New Testament in Totonac, Xicotepec De Juárez

(MX:too:Totonac, Xicotepec De Juárez)

**Huan Xasāsti' testamento: Huan xatzey tachihuīn
ixpālacata Jesucristo**
**New Testament in Totonac, Xicotepec De Juárez (MX:too:Totonac,
Xicotepec De Juárez)**

copyright © 1978 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Totonac, Xicotepec De Juárez

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Totonaco, Xicotepec de Juárez [too], Mexico

Copyright Information

© 1978, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Totonac, Xicotepec De Juárez

© 1978, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 25 Nov 2022 from source files dated 29 Jan 2022
19fdc186-6668-5688-b18c-dfd601741a49

Contents

SAN MATEO	1
SAN MARCOS	69
SAN LUCAS	111
SAN JUAN	176
LOS HECHOS	227
ROMANOS	284
1 CORINTIOS	311
2 CORINTIOS	338
GÁLATAS	356
EFESIOS	366
FILIPENSES	376
COLOSENSES	383
1 TESALONICENSES	389
2 TESALONICENSES	395
1 TIMOTEO	399
2 TIMOTEO	406
TITO	411
FILEMÓN	414
HEBREOS	416
SANTIAGO	437
1 PEDRO	444
2 PEDRO	452
1 JUAN	457
2 JUAN	464
3 JUAN	465
JÚDAS	466
APOCALIPSIS	469

Huan Xatzey Tachihuïn a'ntün Tzo'kli San Mateo

Ixnapapna' Jesucristo

Lc. 3.23-38

¹ Huä'mä' lista ü'tza' ixnapapna' Jesucristo lä' xla' ixtä'nat David lä' nā Abraham.

² Lä' Abraham ixtāta' Isaac ixuanī't lä' ü'tza' ixtāta' Jacob lä' ü'tza' ixtāta'ca'n Judá lä' ixtā'timīn. ³ Lä' Judá ixtāta'ca'n Fares lä' Zara ixuanī't lä' ixtzī'tca'n ixuanican Tamar. Lä' Fares ixtāta' Esrom ixuanī't lä' ü'tza' ixtāta' Aram. ⁴ Lä' Aram ixtāta' Aminadab ixuanī't lä' ü'tza' ixtāta' Naasón a'nti ixtāta' Salmón. ⁵ Lä' Salmón ixtāta' Booz ixuanī't lä' ixtzī't Booz ü'tza' Rahab. Lä' Booz ixtāta' Obed ixuanī't lä' ixtzī't Obed ixuanican Rut. Lä' Obed ixtāta' Isai ixuanī't. ⁶ Lä' Isai ixtāta' huan rey David ixuanī't. Lä' huan rey David lä' huan puscāt a'nti pū'la ixpuscāt Urías ixuanī't, xla'ca'n xanatāna' Salomón ixtahuñ't.

⁷ Lä' Salomón ixtāta' Roboam ixuanī't lä' ü'tza' ixtāta' Abías a'nti ixtāta' Asa. ⁸ Lä' Asa ixtāta' Josafat ixuanī't lä' Josafat ixtāta' Joram lä' ü'tza' ixtāta' Uzías. ⁹ Lä' Uzías ixtāta' Jotam ixuanī't lä' ü'tza' ixtāta' Acaz lä' ü'tza' ixtāta' Ezequías. ¹⁰ Lä' Ezequías ixtāta' Manasés ixuanī't lä' ü'tza' ixtāta' Amón a'nti ixtāta' Josías. ¹¹ Lä' Josías ixtāta'ca'n Jeconías lä' ixtā'timīn ixuanī't lä' a'xni'ca' ixcāchi'cani't lä' cālē'nca huan israelitas nac ti'ya't a'nlhā huanican Babilonia.

¹² Lä' a'xni'ca' cālē'ncani'ttza' a'xni'ca' Jeconías ixka'lhī ixcaman Salatiel lä' ü'tza' ixtāta' Zorobabel ixuanī't. ¹³ Lä' Zorobabel ixtāta' Abiud ixuanī't lä' ü'tza' ixtāta' Eliaquim a'nti ixtāta' Azor. ¹⁴ Lä' Azor ixtāta' Sadoc ixuanī't lä' ü'tza' ixtāta' Aquim a'nti ixtāta' Eliud. ¹⁵ Lä' Eliud ixtāta' Eleazar ixuanī't lä' ü'tza' ixtāta' Matán a'nti ixtāta' Jacob. ¹⁶ Lä' Jacob ixtāta' ixuanī't huan José a'nti ixkōlu' huan María. Lä' María, xla' ixtzī't Jesús ixuanī't, ü'tza' a'nti huanican huan Cristo.

¹⁷ Lä' chuntza' ixlīkalhacāujtā'ti' i'xū'yātā'natna' Abraham a'xni'ca' tahuī'lh David. Lä' ixlīkalhacāujtā'ti' i'xū'yātā'natna' David a'xni'ca' ixcālē'ncani't israelitas nac huan ti'ya't a'nlhā huanican Babilonia. Lä' ixlīkalhacāujtā'ti' i'xū'yātā'natna' huampala a'xni'ca' lacatuncuī'lh Cristo.

A'xni'ca' lacatuncuī'lh Jesucristo

Lc. 2.1-7

¹⁸ Lä' a'xni'ca' tahuī'lh Jesucristo, chuntza' pātē'kelh. Ixtzī't ixuanican María lä' xla' ixtalacāxlani'ttza' para natā'tapūchahua huan José. Lä' a'xni'ca' tūna'j ixtalātā'tahuī'la a'xni'ca' María ixcamalanī'ttza' lä' por ixlīmāpa'ksīn huan Espiritu Santo. ¹⁹ Lä' a'xni'ca' José ca'tzīlh que María ixcamalanī't, xla' ixmakxtekcu'tun. Pero como tzeyā chi'xcu' ixuanī't, tū' ixmālacapū'cu'tun na ixlacapūnca'n tachi'xcu'huī't como tū' ixmāmāxani'cu'tun. Xmān tzē'k ixmakxtekcu'tun. ²⁰ Lä' a'xni'ca' José ixpāstacmā' a'nchī nalīlacāxtlahua, a'xni'ca' lakahuāna'lh lä' tasu'yuni'lh kalhatin ángel a'nti macamilh huan Māpa'ksīni' Dios lä' xla' huanilh:

—José, hui'x a'nti i'xū'yātā'nat David, tū' catilīmā'xa'na' natā'tapūchahua'ya' huan María como ka'lhīni'lh por ixpālacata huan Espiritu Santo. ²¹ Naka'lhī ixcaman xachi'xcu' lä' nahui'li'ni'ya'

ixtacuīni' Jesús. Chuntza' namāpācuhiū'can como xla' nacāmāpūtāxtū ixtachi'xcuhiū't—huanilh huan ángel.

²² Lā' huāk huā'mā' pātle'kelh para natlōkentāxtū a'ntū hualh huan Māpa'ksīni' Dios por ixpālacata huan a'cta'sana'. Chuntza' tzo'kli:

²³ Huan tzu'ma'jāt naka'lhīni'n lā' naka'lhī xcaman lā' namāpācuhiū'can Emanuel,

lā' huā'mā' tacuīni' huanicu'tun: Dios quincātā'lahui'lani'.

²⁴ Lā' a'xni'ca' lakahualh José, tlahualh ixlīhuāk a'ntū māpa'ksīlh huan ixángel huan Māpa'ksīni' lā' tā'tapūchahualh María. ²⁵ Pero tū' xa'malh hasta a'xni'ca' xla' tahuī'lh ī'ska'ta' ixlīmaksāsti'. Lā' hui'līni'lh ixtacuīni' Jesús.

2

A'xni'ca' tamilh huan magosnu'

¹ Lā' a'xni'ca' Herodes rey ixuanī't nac ti'ya't a'nlhā huanican Judea a'xni'ca' Jesús lacatuncuīlh a'ntza'. Lacatuncuīlh huan nac cā'lacchicni' a'nlhā huanican Belén. Lā' tachā'lh magosnu' huan nac xcānsipej a'nlhā huanican Jerusalén lā' xlaca'n tamincha' na ixtankēn ² lā' takalhasqui'nīlh:

—¿Lhachū huī' huan ixreyca'n israelitas a'ntīn tahuī'lh'tza'? Quina'n iclaktzī'nī'tauj lakatin sta'cu na ixtankēn. Lā' ū'tza' quincāmāsu'ni'nī'ta'ni' palh tahuī'lh'tza'. Lā' ū'tza' iclīmīujtza' huā'tzā' para na'icmācā'tanīyāuj.

³ Lā' a'xni'ca' kaxmatli huā'mā' tachihuīn, huan rey Herodes lej ixpāta'lamā' lā' nā chuntza' ixlīhuākca'n xalanī'n nac Jerusalén nā ixcāpāta'lamā'. ⁴ Lā' huan rey cāmāta'satīnīni'lh lā' cāmākēstokli ixlīhuākca'n xanapuxcu'nu' sacerdotes israelitas lā' a'ntī tamāsu'yulh huan ley. Lā' cākalhasqui'nīca lhachū natahui'la huan Cristo ⁵ lā' takalhtīni'lh:

—Natahui'la nac Belén xala' nac estado de Judea. Chuntza' tzo'kli huan a'cta'sana':

⁶ Lā' Belén xala' huan ti'ya't a'nlhā huanican Judá, a'yuj lej xati'na'j na ixlacłhni'ca'n huan municipios nac huā'mā' ti'ya't, pero līhua'ca' tasqui'nī como nalacatuncuīyācha' a'ntza' kalhatin māpa'ksīni'.

Lā' xla' nacāmaktaka'lha quintachi'xcuhiū't a'ntī cāhuanican israelitas.

⁷ Lā' Herodes lakatzē'k cāmāta'satīnīni'lh huan magosnu' lā' cākalhasqui'nīlh lhānīn tasu'yulh huan sta'cu lā' tūyā chi'chīni' lā' tūyā mālhcuyu'. ⁸ Lā' cāmacā'lh nac Belén lā' cāhuanilh:

—Capinchipitit lā' nalīhui'lī'yā'tit naputzayā'tit huan ska'ta'. Lā' a'xni'ca' nakaksā'tit, naquilāmāca'tzīnīyāuj para que quit nā tzē na'ica'n na'icmācā'tanī —chuntza' cāhuanilh Herodes.

⁹ Lā' a'xni'ca' cātā'chihuīna'nkō'lh huan rey, ta'alh huan magosnu'. Lā' huan sta'cu a'ntū ixtalaktzī'nī't ixtankēn, ū'tza' cāpū'lani'lh lā' cāmāsu'ni'lh huan tej hasta lhā tāyalh tālh mā'n a'nlhā ixuī' huan ska'ta'.

¹⁰ Lā' a'xni'ca' huan magosnu' talaktzī'lh a'nchī tāyalh huan sta'cu, lej tapāxuhualh xlaca'n. ¹¹ Lā' a'xni'ca' tatanūlh huan nac chic, talaktzī'lh huan ska'ta' lā' María a'ntī ixtzī't. Lā' tatatzokostani'lh lā' tataquilhpūtani'lh lā' tamācā'tanīlh huan ska'ta'. Lā' tamakxcutli huan a'ntū ixtalē'ni' lā' ta'a'ksajli oro lā' pūm lā' perfume a'ntū huanican mirra. ¹² Lā' ā'calistān tataspit'chokolh por ā'kantin tej como ixtalakuāna'nī't lā' chuntza' cālīmāca'tzīnīca que tū' catatētāxtulh a'ntza' na ixchic Herodes.

A'xni'ca' tatzā'lah nac Egipto

¹³ A'xni'ca' ixta'a'nī'ttza' huan magosnu', José lakahuāna'lh lā' tasu'yuni'lh kalhatin ángel a'ntū macamilh huan Māpa'ksīni' Dios. Lā' huan ángel huanilh:

—Catāqui'. Cacāli'pi huan ska'ta' lā' ixtzī't lā' catzā'la'tit nac huan país a'nlhā huanican Egipto. A'ntza' natachokoyā'tit hasta a'xni'ca' na'icmāca'tzīnīyāni' porque huan Herodes, xla' naputza huan ska'ta' como maknīcu'tun.

¹⁴ Lā' José tāquī'lh a'xni'ca' tzi'sacus ixuanī't lā' a'lh. Cālē'lh huan ska'ta' lā' ixtzī't. Ta'a'lh huan nac ti'ya't a'nlhā huanican Egipto. ¹⁵ A'ntza' tatachokolh hasta a'xni'ca' nīlh huan Herodes. Huā'mā' pātle'kelh para natlōkentaxtū a'ntū huan Māpa'ksīni' Dios ixuanī't por ixpālacata huan a'cta'sana'. Chuntza' hualh: “Ixuī' nac Egipto qui'O'kxa' lā' icmāta'silh”.

Herodes ixcāmāmaknīni'n huan camana'

¹⁶ Lā' a'xni'ca' Herodes ca'tzīlh palh ixta'a'kxokonī't huan magosnu', xla' lej a'kchā'lh. Lā' māpa'ksīni'lh que cacāmāknīca huan laksana'tā'n a'ntī xachi'xcu'. Cāmāmaknīni'lh ixlīhuākca'n huan camana' xachi'xcu' xalanī'n nac Belén lā' ixlīka'tla' huan cālacchicni'. Cāmāmaknīni'lh ixlīhuākca'n a'ntūn tūna'j ixtaka'lhī lakatu' cā'ta. Chuntza' māpa'ksīlh como ixtlahuani'ttza' hua'chī lakatu' cā'ta desde a'xni'ca' ixlacatuncuīnī't huan ska'ta' chu a'nchī tahualh huan magosnu'. ¹⁷ Chuntza' tlōkentaxtūh a'ntū tzo'kli huan a'cta'sana' a'ntī ixuanican Jeremías. Chuntza' tzo'kli:

¹⁸ Kaxmatcan a'nchī calhuancan huan nac cā'lacchicni' a'nlhā huanican Ramá lā' lej ta'sacan.

Raquel ū'tza' a'ntī calhuamā' ixpālacata ixcamana'.

Lā' tūla māko'xamixīcan como ixtanīni'ttza'.

Chuntza' tzo'kli.

¹⁹ Pero a'xni'ca' ixnīni'ttza' huan Herodes, José lakahuāna'mpā a'nlhā ixuī' nac Egipto. Lā' tasu'yuni'lh kalhatin ángel a'ntī macamilh huan Māpa'ksīni' Dios lā' huanilh:

²⁰ —Catāqui' lā' cacāli'pi huan ska'ta' lā' ixtzī't. Lā' cataspi'ttit huan nac ti'ya't a'nlhā huanican Israel porque tanīlhtza' xla'ca'n a'ntī ixta-maknīcu'tun huan ska'ta' —hualh huan ángel.

²¹ Lā' José tāquī'lh lā' a'lh lā' cālē'lh huan ska'ta' lā' ixtzī't hasta nac Israel. ²² Pero Arquelao a'ntī ixlaktapalh ixtāta' Herodes ixuanī't lā' ixmāpa'ksīni'mā' a'nlhā huanican Judea. Lā' a'xni'ca' José ca'tzīlh huā'mā', ixjicua'n lā' tū' ixa'ncu'tun a'ntza'. Lā' a'xni'ca' lakahuāna'mpā, māca'tzīnīca a'nlhā ixta'a'lh lā' ū'tza' talī'a'lh huan nac ti'ya't a'nlhā huanican Galilea. ²³ Lā' a'xni'ca' tachā'lh a'ntza' nac Galilea, ta'a'lh huan nac cā'lacchicni' a'nlhā huanican Nazaret para natalatahui'la. Chuntza' pātle'kelh para natlōkentaxtū a'ntū tahualh huan a'cta'sana'nī'n. Tahualh: “Jesús namāpācuhi'can nazareno”.

3

Juan huan Mā'kpaxīni' a'cta'sana'lh nac cā'lhpi'mpi'li' ti'ya't

Mr. 1.1-8; Lc. 3.1-9, 15-17; Jn. 1.19-28

¹ Lā' huanmā'na quilhtamacuj milh nac cā'lhpi'mpi'li' ti'ya't nac Judea huan Juan a'ntī ixmā'kpaxīni'n. Ixa'cta'sana'mā' ² lā' ixcāhuani huan tachi'xcu'huī't:

—Caxtāpalī'tit mintapāstacna'ca'n lā' camakxtektit mintalaclē'i'ca'n porque tapajtzūmā' a'xni'ca' Dios nacāmāpa'ksikō' huan tachi'xcu'huī't.

³ Lā' huan a'cta'sana' Isaías tzo'kli a'nchī huan tachi'xcuui't nataxtāpalī ixtapāstacna'ca'n lā' natakahlhaka'ī. Lā' tzo'kli ixpālacata huā'mā' Juan a'nlhā huan chuntza':

A'ntza' a'nlhā cā'lhpi'mpi'li' ti'ya't, nakaxmatcan catīhuā a'ntī palha' nachihuīna'n lā' nahuan: “Cacāxtlahua'tit huan tej como mimā' huan Māpa'ksīni'. Stu'nc camālakstu'nctit huan tej”.

⁴ Lā' ixlu'xu' huā'mā' Juan līcāxtlahualh ixchī'xit camello lā' ixlīchī'can de ko'xka' ixuanī't. Lā' xla' ixua' hui'qui'li't lā' ta'xcāt xala' nac cā'qui'huī'n.

⁵ Lā' huan tachi'xcuui't xalanī'n nac xcānsipej Jerusalén tamilh takaxmata. Lā' nā lhūhua' tachi'xcuui't xalanī'n chu xalhā huan nac estado de Judea lā' xalanī'n pajtzu huan pūxka Jordán nā tamilh takaxmata.

⁶ Lā' a'xni'ca' tatakoxaspi'tni'lh Dios ixtalaclē'i'ca'n, Juan cāmā'kpaxīlh kalhatunu' huan nac pūxka Jordán.

⁷ Lā' lhūhua' fariseosnu' lā' ixscacerdotes israelitas tamilh ta'a'kpaxa. Lā' a'xni'ca' Juan cālaktzī'lh, xla' cāhuanilh:

—¡Ca'tzanca'tziyā'tit hui'xina'n! ¿Tichū cāmāca'tzīnīni' hui'xina'n que ixtzā'la'ni'tit huan ixtā'kcha Dios a'ntū mimā'? ⁸ Catlahua'tit a'ntūn tzey para que natasu'yu palh stu'ncua' xtāpalīni'ta'ntittza' mintapāstacna'ca'n.

⁹ Lā' tū' cahuantit mē'cstuca'n: “Quina'n ī'xū'yātā'natna' Abraham. U'tza' iclīpāhuanāuj lā' tū' icjicua'ni'yāuj ixtā'kcha Dios”. Hui'xina'n tū' chuntza' ixua'tit. Quit iccāhuanīyāni' que Dios tzē nacāxtāpalī huā'mā' chíhuixni' lā' natala ī'xū'yātā'natna' Abraham.

¹⁰ Hua'chilh xacacanī'ttza' huan ā'chaj lā' natzucucan natancā'can huan qui'huī'. Lā' chuxatūya qui'huī' a'ntūn tū' māsā' ixtō'ca't xatzey, ū'tza' natancā'can lā' nalhcuyucan. Huan tachi'xcuui't a'ntūn tū' tatasu'yu palh takahlhaka'ī, xla'ca'n hua'chi huan qui'huī' a'ntūn tū' tō'ca'.

¹¹ Lā' stu'ncua' quit iccālimā'kpaxīyāni' con xcān. Lā' ū'tza' nalītasu'yu a'nchī lilakaputzayā'tit ixpālacata huan talaclē'i' a'ntūn tlahuani'ta'ntit. Huan a'nti namīn ā'calistān, xla' makapitzīn de hui'xina'n nacātalīmā'kpaxīyāni' huan Espīritu Santo lā' ā'makapitzīn huampala con macscut. Xla' ā'lihua'ca' māpa'ksīni'n que quit. Quit tūla icmālacastuca xla'.

Ixtasācua' a'ntī naxcuta ixuarachi lihua'ca' tasqui'nī que quit. ¹² Xla' hua'chi kalhatin chí'xcu' a'ntī chí'panī'ttza' ixpūmālakosūn lā' nalacsu'nu huan trigo a'ntū lītlahuacan harina. Huan xati'nī' trigo namānū a'nlhā māquī'can, pero huan xapa'lhma' nalhcuyu huan nac macscut a'ntūn tūla catimāmixīlh —cāhuanilh Juan.

Mā'kpaxīca Jesús

Mr. 1.9-11; Lc. 3.21-22

¹³ Lā' ā'calistān Jesús taxtulh de huan estado de Galilea lā' lakchā'lh Juan a'nlhā ixmā'kpaxīni'mā' na ixquilhtūn huan pūxka Jordán. Jesús milh a'kpaxa. ¹⁴ Pū'la Juan tū' ixmā'kpaxīcu'tun Jesús lā' huanilh:

—Quit icmaclacasqui'n que hui'x ixquimā'kpaxī'. Hui'x tū' maclacasqui'na' quit na'icmā'kpaxīyāni'.

¹⁵ Pero Jesús kalhtīlh:

—Chuhua'j calalh chu a'nchī icsqui'ni'yāni' porque quincāminīni'yāni' lā' chuntza' natlahuakō'yāuj a'ntū Dios māpa'ksīlh.

Lā' Juan a'kahuāna'ni'lh.

¹⁶ Lā' Jesús, a'xni'ca' mā'kpaxīca, tacutli huan nac xcān. Lā' chu līmaktin talaquī'lh huan a'kapūn lā' Jesús laktzī'lh huan Espīritu Santo. Lā' ixtasu'yu hua'chi tantzasnān. Lā' yujchī ixlakstu'nc a'nlhā ixya' Jesús. ¹⁷ Lā' kaxmatca lakatin tachihuīn nac a'kapūn lā' hualh:

—U'tza' huā'mā' qui'O'kxa'. Lej icpāxqui' lā' lej quimakapāxuhua.

4

Huan ko'ti'ti' līlaktzī'ncu'tulh Jesús

Mr. 1.12-13; Lc. 4.1-13

¹ Lā' tuncan huan Espiritu Santo lē'lh Jesús huan nac cā'lhpi'mpi'li' ti'ya't para que huan ko'ti'ti' nalīlaktzī'n a ver palh tzē ixtlajalh Jesús.

² Lā' a'ntza' tu'pu'xam chi'chini' Jesús tū' huā'yalh tintacuj lā' tintascac. Lā' lejtza' ixtzi'ncsa. ³ Lā' huan ko'ti'ti' laktapajtzūlh Jesús lā' huanilh:

—Palh hui'x ixO'kxa' Dios, cacāmāpa'ksi' huā' tamā'na chihuixni' catalal pāntzi.

⁴ Lā' Jesús kalhtīl:

—Tatzokni' na ixtachihuīn Dios: “Tū' xmān pāntzi catipūlatā'kchokoca nac huā'mā' cā'quilhtamacuj. Ixlihuāk a'ntū Dios huan, ū'tza' a'ntū quincālimaxqui'yāni' quinquilhtamacujca'n”.

⁵ Tuncan huan ko'ti'ti' lē'lh Jesús huan nac Jerusalén a'nlhā nā māpācuhuīcan huan xcānsipej santo. Lā' hui'līca tālhmā'n na ixa'kstīn huan xaka'tla' litokpān ⁶ lā' huanica:

—Palh hui'x ixO'kxa' Dios, cata'nchi como tatzokni' na ixtachihuīn Dios:

Dios nacāmāpa'ksi' ixāngeles que natamaktaka'lhāni'.

Natamā'kaqui'yāni' para que tū' natakāhui'ya' nīn kantīn mintojon nac chihuix.

⁷ Lā' Jesús kalhtīl:

—Nā chuntza' tatzokni' na ixtachihuīn Dios: “Tū' tilīlaktzī'na' huan Māpa'ksīni' Dios”.

⁸ Lā' huan ko'ti'ti' lē'mpā nac lakatin kēstīn a'nlhā lej tālhmā'n. Lā' a'ntza' māsu'ni'kō'lh chu xalhā a'nlhā cāmāpa'ksīcan xalanī'n huā'mā' cā'quilhtamacuj lā' a'nchī lej tzēhuanī't ixuanī't. ⁹ Lā' huan ko'ti'ti' huanilh:

—Huāk huā'mā' na'icmaxqui'yāni' xmān naquintatzokostani'ya' lā' naquimācā'tanī'ya' —huanica Jesús.

¹⁰ Lā' Jesús kalhtīni'lh:

—Catapānu', ko'ti'ti', porque tatzokni' na ixtachihuīn Dios: “Natatzokostani'ya' lā' namācā'tanī'ya' miMāpa'ksīni' Dios lā' natlahua'ya' xmān a'ntū xla' lacasqui'n”.

¹¹ Lā' tuncan huan ko'ti'ti' a'kxtekui'līl. Lā' makapitzīn āngeles tamīlh lā' tamaktaka'lhli Jesús.

Jesús litzuculh ixlīlōt nac estado de Galilea

Mr. 1.14-15; Lc. 4.14-15

¹² Lā' Jesús a'xni'ca' māca'tzīnīca a'nchī ixchī'canī't Juan, tuncan a'lh nac estado de Galilea ¹³ lā' tū' tachokolh nac Nazaret. A'lh tahuī'la huan nac cā'lacchicni' Capernaum pajtzu na ixquilhtūn huan xcān. Lā' nā huā'mā' ti'ya't ixmāpācuhuīcan ixti'ya'tca'n Zabulón lā' Neftalí. ¹⁴ Huā'mā' pātle'kelh para natlōkentaxtū a'ntū tzo'kli huan profeta Isaías na ixtachihuīn Dios. Chuntza' tzo'kli:

¹⁵ Huan ti'ya't a'nlhā māpācuhuīcan Zabulón lā' a'nlhā māpācuhuīcan Neftalí, a'ntza' tētaxtu huan tej a'ntū a'n hasta nac mar.

Lā' nā a'ntza' tintacut huan pūxka Jordán nac estado de Galilea a'nlhā tahuī'lāna' huan a'ntīn tū' israelitas.

¹⁶ Huan tachi'xcuui't hua'chilh ixtahuī'lāna' a'nlhā cā'pucsua' lā' chuhua'j talaktzī'lh huan ka'tla' pūmaksko.

Lā' xluca'n a'ntū hua'chilh ixtanīmā'na lā' huāk lej cā'skē'k ixtahuanī't.

Lā' chuhua'j talaktzī'lh a'nchī lej xkaka.

Chuntza' tzo'kli Isaiás.

¹⁷ Lā' tuncan Jesús tzuculh a'cta'sana'ntā'kchoko lā' hualh:

—Calīlakaputza'tit ixpālacata huan talaclē'i' a'ntūn tlahuanī'ta'ntit lā' caxtāpalī'tit mintapāstacna'ca'n porque tapajtzūmā'tza' a'xni'ca' Dios nacāmāpa'ksikō' huan tachi'xcuui't.

Jesús cāmāta'silh kalhatā'ti' squī'ti'ni'nī'n

Mr. 1.16-20; Lc. 5.1-11

¹⁸ Lā' a'xni'ca' Jesús ixlatlā'huan na ixquilhtūn xaka'tla' xcān a'ntū huanican Lago de Galilea, cālaktzī'lh kalhatu' chī'xcuui'n a'ntū litā'timīn ixtahuanī't. Kalhatin Simón ixuanican lā' ixlitāpātu' ixtacuīni' Pedro. Huan ā'kalhatin Andrés ixuanican. Xluca'n squī'ti'ni'nī'n ixtahuanī't lā' ixtamojōmā'na ixpūxuākna'ca'n nac xcān. ¹⁹ Tuncan Jesús cāhuanilh:

—Caquilāstālanī'uj lā' na'iccāmāsu'ni'yāni' a'nchī nacālīmākalhlaka'tī'nī'yā'tit tachi'xcuui't ixtachihuīn Dios.

²⁰ Chu tuncan tamakxteklī ixpūxuākna'ca'n lā' tatā'a'lh Jesús.

²¹ Lā' a'xni'ca' a'lh ā'lacatin, cālaktzī'lh ā'kalhatu' huampala litā'timīn. Xluca'n ixo'kxa'n Zebedeo ixtahuanī't lā' ixtacuīni' kalhatin Jacobo lā' ā'kalhatin Juan. Ixtatā'hui'lāna' ixtāta'ca'n huan nac barco lā' ixtalacachī'mā'na ixpūxuākna'ca'n. Lā' Jesús cāmāta'silh. ²² Lā' chu līmaktin xluca'n tatacutlī huan nac barco lā' ta'a'kxtekui'līh ixtāta'ca'n lā' ta'ah tastālanī'lh Jesús.

Jesús cāmāsu'ni'lh lhūhua' tachi'xcuui't

Lc. 6.17-19

²³ Lā' Jesús ixtlā'huantēlha chu xalhā nac estado de Galilea lā' ixcāmāsu'ni'mā' tachi'xcuui't na ixlitokpānca'n israelitas nac lakatunu' cā'lacchicni'. Ixcāmāsu'ni'mā' a'nchī nala a'nlhā Dios māpa'ksīni'n lā' ixcāmātzeyīmā' ixlīhuākca'n huan tāpālhūhua' ta'jatāt a'ntū ixcāpasanī't tachi'xcuui't. ²⁴ Chuxalhā nac huan ti'ya't a'nlhā huanican Siria cāmāca'tzīnīca ixpālacata Jesús. Lā' cālīmīni'ca ixlīhuākca'n huan i'tzaca'nī'n. Cālīmīni'ca a'ntū ixtapātīmā'na chuxatūya ta'jatāt lā' chuxatūya taca'tzāt. Lā' cālīmīni'ca a'ntū ixtaka'lhī huan tlajana'nī'n lā' huan a'ntū ixtaxtacnānī lā' huan a'ntū ixtalū'ntū'lanī't. Lā' Jesús cāmātzeyīkō'lh. ²⁵ Lā' līlhūhua' xalanī'n nac estado de Galilea tastālanī'lh lā' nā xalanī'n nac huan cā'lacchicni' Decápolis lā' Jerusalén. Lā' nā tastālanī'lh xalanī'n nac estado de Judea lā' xalanī'n nac huan ti'ya't tintacut huan pūxka Jordán.

5

Jesús a'cta'sana'lh huan nac ti'na'j kēstīn

¹ Lā' a'xni'ca' Jesús cālaktzī'lh a'nchī tamīlh lhūhua' tachi'xcuui't, xla' tā'cxtulh huan nac ti'na'j kēstīn lā' a'ntza' tahuī'lalh. Lā' i'sca'txtunu'nī'n tuncan talītamacxti'li'lh. ² Lā' Jesús tzuculh cāmāsu'ni'.

Huan a'ntī stu'ncua' tapāxuhua

Lc. 6.20-23

Lā' chuntza' Jesús cāhuanilh:

³ —Ka'lhī'yā'tit a'ntū nalīpāxuhua'yā'tit hui'xina'n palh u'cxca'tzīyā'tit que tū' tzey hui'xina'n lā' lej tzey a'nchī Dios cālakalhu'manāni' a'yuj tū' tzey hui'xina'n. Nalīpāxuhua'yā'tit porque Dios cāmāpa'ksīmā'ni'.

⁴ 'Ka'lhī'yā'tit a'ntū nalipāxuhua'yā'tit hui'xina'n palh lakaputza'yā'tit ixpālacata huan mintalaclē'i'ca'n o ixpālacata chuxatū catūhuā porque Dios nacāmāko'xamāka'tlī'yāni'.

⁵ 'Ka'lhī'yā'tit a'ntū nalipāxuhua'yā'tit hui'xina'n a'ntīn tū' lika'tla'jca'tziyā'tit nīn tuntū' porque ixlīhuāk huan ti'ya't milaca'n nahuan.

⁶ 'Ka'lhī'yā'tit a'ntū nalipāxuhua'yā'tit hui'xina'n a'ntī lej lacuan lacu'tunā'tit na ixlacapūn Dios hua'chi huan a'ntī tzi'nca putza ixtahua'. Dios nacāmaktāyayāni' lā' chuntza' lej lacuan nala'yā'tit.

⁷ 'Ka'lhī'yā'tit a'ntū nalipāxuhua'yā'tit hui'xina'n a'ntī cālakalhu'manā'tit ā'makapitzīn porque nā Dios nacālakalhu'manāni'.

⁸ 'Ka'lhī'yā'tit a'ntū nalipāxuhua'yā'tit hui'xina'n a'ntī xmān lakatin mintapāstacna'ca'n lā' ū'tza' a'nchī nalimakapāxuhua'yā'tit Dios. Nalipāxuhua'yā'tit porque nac a'kapūn nalaktzī'nā'tit Dios calacan.

⁹ 'Ka'lhī'yā'tit a'ntū nalipāxuhua'yā'tit hui'xina'n a'ntī cāmāko'xamixī'yā'tit tachi'xcuhui't a'ntīn talā'a'kchā'ni'. Nalipāxuhua'yā'tit porque nacātāmā'pācuhui'yāni' ixcamana' Dios.

¹⁰ 'Ka'lhī'yā'tit a'ntū nalipāxuhua'yā'tit hui'xina'n a'yuj pātīni'mpā'na'ntit xmān porque tlaha'pā'na'ntit ixtapuhuān Dios. Nalipāxuhua'yā'tit porque Dios cāmāpa'ksimā'ni'.

¹¹ 'Ka'lhī'yā'tit a'ntū nalipāxuhua'yā'tit hui'xina'n a'xni'ca' tachi'xcuhui't cātalakapalayāni' lā' cātāmatakāhuī'yāni' lā' lej cātālē'ksa'nīni'nāni' tāpālhūhua' a'ntūn tū' stu'ncua'. Capāxuhua'tit a'xni'ca' cātātlahuani'yāni' chuntza' xmān porque quilāstālanī'uj. ¹² Lej capāxuhua'tit como nac a'kapūn māqui'canī't a'ntū mila'ca'n nala lā' ū'tza' lej lhūhua' ixtapalh. Nā chu a'cxtim cāmāpātīnīca huan ixa'cta'sana'nī'n Dios xalanī'n makāntza'.

Huan matzat lā' huan pūmaksko

Mr. 9.50; Lc. 14.34-35

¹³ Lā' Jesús cāhuanipā:

—Hui'xina'n hui'lā'na'ntit nac huā'mā' quilhtamacuj para nacāmāsuni'yā'tit huan tachi'xcuhui't a'nchī tzey natala. U'tza' hua'chi matzat a'ntū lītlahuacan quīnī't para que tzey nala lā' tū' napu'csan. Palh huan matzat tū'tza' ka'lhī ixlīsko'ko' tūlatza' catimāsko'kō'palaca. Tū'tza' tzey para nīn tuntū'. Xmān namaka'ncan lā' nalacchi'ntacan.

¹⁴ 'Nā hui'xina'n hui'lā'na'ntit nac huā'mā' quilhtamacuj para nacāmāscā'tiyā'tit tachi'xcuhui't a'nchī natalīlatā'kchoko. Hui'xina'n hua'chi pūmaksko a'ntū māxkakē huan nac cā'quilhtamacuj. Lakatin xcānsipej tālhmā'n huan nac kēstīn tū' catimātzē'kca. ¹⁵ Lā' nīn tū' catimāquilhtīca huan pūmaksko lā' tuncan nalē'kchocan lakatin chā'xta. Mās tzey mā'ca'can tālhmā'n lā' chuntza' tzē nacāmāxkakē ixlīhuākca'n a'ntīn tatanūmā'na huan nac chic. ¹⁶ Chuntza' hui'xina'n xa'nca nalatā'kchokoyā'tit na ixlacapūnca tachi'xcuhui't para que xlacā'n natamācā'tanī quīnTāta'ca'n nac a'kapūn ixpālacata huan xatzey a'ntū tlaha'pā'na'ntit.

Jesús māsu'yulh ixpālacata huan ley

¹⁷ Lā' Jesús cāhuanipā:

—Tū' capuhua'ntit palh icminī't na'icmāpānū huan ley a'ntū maxquī'ca Moisés nīn a'ntūn tatzō'kli huan profetas. Tū' chuntza' ictitlahualh. Quit iccāmāsu'ni'cu'tunāni' a'nchī natlōkentaxtūyā'tit. ¹⁸ Stu'ncua' a'ntū iccāhuaniyāni' que līhuan tahuī'lāna'cus huan a'kapūn lā' huan ti'ya't, tū'

catixapaca nīn macsti'na'j huan ley. Tū' catixapaca nīn tuntū' a'xni'ca' tūna'j natlōkentaxtūkō'can ixlīhuāk a'ntū napātle'ke. ¹⁹ Chuntza' palh catīhuā namākēnū macsti'na'j a'ntū māpa'ksi huan ley como puhuan que tū' lej tasqui'nī, xla' nala xastancu a'nlhā Dios māpa'ksikō' ixlīhuāk. Lā' palh chuxatī a'ntī nacāmāsu'ni' ā'makapitzīn que tzē natamākēnū lakatin ley como tū' tasqui'nī, nā xla' nala xastancu a'nlhā Dios māpa'ksikō' ixlīhuāk. Lā' palh catīhuā na'a'kahuāna'ni' huan ley lā' nā nacāmāsu'ni' ā'makapitzīn a'nchī xlaca'n nata'a'kahuāna'ni', xla' lej tasqui'nī a'nlhā Dios māpa'ksīni'n nac a'kapūn. ²⁰ Chuntza' iccāhuaniyāni' que maclacasqui'n natlahua'yā'tit a'ntū stu'ncua' ixtapuhuān Dios. Lā' palh tū' tasu'yu que cā'a'kapalhkā'yā'tit a'nchī ixlitzey huan xamākaltō'kē'ni'nī'n huan ley lā' huan fariseosnu', hui'xina'n tū' catitanū'tit a'nlhā Dios māpa'ksikō' ixlīhuāk.

Jesús māsu'yulh ixpālacata huan tā'kcha

Lc. 12.57-59

²¹ Lā' Jesús cāhuanipā:

—Hui'xina'n kaxpa'tnī'ta'ntittza' a'nchī cāhuanica xalanī'n makāntza': "Tū' catima'knī'ni'. Lā' palh catīhuā a'ntī namaknīni'n naliyāhuacan lā' xla' namāpala con Dios". ²² Lā' quit iccāhuaniyāni' que palh catīhuā na'a'kchā'ni' ā'chā'tin, naliyāhuacan. Lā' xla' namāpala con Dios. Lā' catīhuā a'ntī nalakapala ā'kalhatin nā xla' namāpala con Dios. Lā' catīhuā a'ntī namacapulhca ā'kalhatin lā' nahuani: "Idiota", xla' tzē nalhcuyucan nac pūpātīn.

²³ 'Chuntza' a'xni'ca' lī'pimpā't a'ntū na'a'ksajuī'ya' Dios lā' palh napāstaca a'nchī tlahuani'nī'ta' a'ntūn tū' tzey ā'kalhatin, ²⁴ namakxteka'chi nac pūmacamāstā'n huan lē'ksajna'. Pū'la napina' namāko'xami'xī'ya' huan ā'kalhatin lā' ā'calistān nataspi'ta' para na'a'ksajuī'ya' a'ntū ixlī'pimpā't.

²⁵ 'Lā' palh catīhuā mālacapū'yāni' lā' lē'ncu'tunāni' nac pūchihuīn, lej tzey palh palaj nalacāxla'yā'tit līhuancus pimpā'na'ntit nac tej. Lā' palh tū' chuntza' natlahua'ya', a'xni'ca' mintu'ca'n nachipinā'tittza', nalē'nāni' na ixlacapūn huan juez. Lā' ū'tza' nacāmamacaxquī'yāni' policia lā' xlaca'n natachī'yāni' lā' natamānūyāni' nac pūlāchī'n. ²⁶ Icuaniyāni' que tū' nataxtuyāchi hasta a'xni'ca' namāpalakō'ya' ixlīhuāk huan tumīn.

Jesús māsu'yulh ixpālacata makpuscātīni'ncan

²⁷ Lā' Jesús cāhuanipā:

—Hui'xina'n kaxpa'tnī'ta'ntittza' a'nchī ixuancan pū'la: "Tū' catimakpuscātīni'". ²⁸ Lā' quit iccāhuaniyāni' que chuxatī a'ntī lej nalaktzī'n kalhatin puscāt para napuhuan que natā'lhtatacu'tun, ū'tza' chu a'cxtim hua'chilh ixtā'lhtatanī'ttza' como chuntza' pāstacna'lh.

²⁹ 'Palh milakastapun xala' milacacāna'j nalaktzī'n catīhua' lā' ū'tza' nalimātlahuīyāni' talaclē'i', namaxtuya' lā' namaka'na'. Tū' tzey palh napina' nac pūpātīn ixpālacata milakastapun. Más tzey ī'sputni'ni' milakastapun lā' namāpūtaxtūca'na'. ³⁰ Lā' palh mimacacāna'j natlahua' talaclē'i', cacā'tē't lā' cama'ka'. Tū' tzey palh napina' nac pūpātīn ixpālacata mimacan. Más tzey ī'sputni'ni' mimacan lā' namāpūtaxtūca'na'.

Jesús cāmāsu'ni'lh ixpālacata makxtekan huan puscāt

Mt. 19.9; Mr. 10.11-12; Lc. 16.18

³¹ Lā' Jesús cāhuanipā:

—Nā pū'la ixuancan: “Catīhuā a'ntī namakxteka ixpuscāt maclacasqui'n naxapa huan nac registro”. ³² Lā' quit iccāhuaniyāni' que a'xni'ca' naxapacan huan nac registro lā' palh huan puscāt tū' ka'lhī ixtatā'chihuīn, ū'tza' tū' tzey. Chuntza' mātlahuī makchī'xcunu'n huan puscāt a'xni'ca' natapūchahuapala. Lā' huan chi'xcu' a'ntī natā'tapūchahua huanmā' puscāt, xla' namakpuscātīni'n.

Jesús māsu'yulh ixpālacata a'nchī tahuan que lej stu'ncua' a'ntūn tahuan

³³ Lā' Jesús cāhuanipā:

—Nā kaxpa'tnī'ta'ntittza' a'nchī ixcāhuanican xalanī'n makāntza': “A'xni'ca' lej stu'ncua' hua'na' para nalacāxtlahua'ya' huan catūhuā, Dios laktzī'mā'ni' lā' tasqui'nī natlōkentaxtūya'”. ³⁴ Pero quit iccāhuaniyāni' que tū' catihua'ntit: “Por Dios”, ixpālacata ā'catūhuā. Makapitzīn tahuan: “Por los cielos”, a'xni'ca' talacāxtlahua catūhuā. Chuntza' tū' tzey como huan a'kapūn, ū'tza' a'nlhā Dios huī'. ³⁵ Lā' ā'makapitzīn tahuan: “Por la tierra”. Chuntza' tū' tzey como huan ti'ya't hua'chilh a'nlhā Dios cāmājaxī ixtojon. Lā' ā'makapitzīn huampala tahuan: “Por Jerusalén”. Chuntza' tū' tzey como Jerusalén ū'tza' ixā'lacchicni' huan Rey más xaka'tla'. ³⁶ Lā' ā'makapitzīn huampala tahuan: “Por mi cabeza”. Chuntza' tū' tzey como xmān Dios ca'tzi lhānīn napu'n ixmūsasatca'n. ³⁷ Stu'ncua' calalh a'xni'ca' nahua'nā'tit “u'huē” o “tū”. Lā' chuntza' tū' maclacasqui'n nahua'nā'tit ā'catūhuā huampala. Huan tamā'na ā'makapitzīn tachihuīn nacāquihlaxtuyāni' ixpālacata huan ko'ti'ti'.

Jesús māsu'yulh ixpālacata a'ntīn tapalāna'ni'

Lc. 6.29-30

³⁸ Lā' Jesús cāhuanipā:

—Hui'xina'n kaxpa'tnī'ta'ntittza' a'nchī pū'la ixuancan: “Palh namātakāhuī'ya' ixlakastapun ā'chā'tin, nalīmāpala'ya' milakastapun. Lā' nalīmāpala'ya' mintatzan ixtatzan ā'kalhatin a'ntū māyujū'ni'”. ³⁹ Lā' quit iccāhuaniyāni': Tū' catitapalāna'ni'lh huan a'ntīn tlahuani'nī'ta'ni' a'ntūn tū' tzey. Palh catīhuā ixlacala'sni' mimpāxtūcāna', natamakxteka' nalacala'sāni' mimpāxtūxuc. ⁴⁰ Lā' palh catīhuā ixmālacapū'ni' lā' namaklhtīcu'tunāni' mincamisa, nā natamakxteka' nalē'n mintakēnu'. ⁴¹ Lā' palh catīhuā ixsāmācu'quī'ni' ixmaleta lakatin kilómetro, nacu'ca'pala'ya' ā'lakatin kilómetro. ⁴² A'xni'ca' catīhuā nasqui'ni'yāni' catīhuā, namaxquī'ya' lā' tū' catikē'pini' catīhuā a'ntī maksācu'cu'tunāni'.

Jesús māsu'yulh a'nchī napāxquī'can huan tā'ca'tza

Lc. 6.27-28, 32-36

⁴³ Lā' Jesús cāhuanipā:

—Nā kaxpatnī'ta'ntittza' a'nchī pū'la ixuancan: “Nacāpāxquī'ya' mi'amigos pero tū' maclacasqui'n nacāpāxquī'ya' mintā'ca'tza”. ⁴⁴ Lā' quit iccāhuaniyāni': Cacāpāxquī'tit mintā'ca'tzaca'n lā' nasqui'ni'yā'tit Dios que cacāsicua'lanālīlh xlaca'n a'ntī cātamacapūlhca'yāni'. Cacāmaktāya'tit xlaca'n a'ntīn tū' cātalaktzī'ncu'tunāni' lā' catā'chihuīna'tit Dios ixpālacataca'n xlaca'n a'ntī cātalakapalayāni' lā' cātamāpātīniyāni'. ⁴⁵ Chuntza' tasu'yu que hui'xina'n ixcamana' quinTāta'ca'n xala' nac a'kapūn. Dios māchi'chinīni'n huan chi'chini'. Lā' chu a'cxim talaktzī'n huan chi'chini' ixlīhuākca'n tachi'xcuhū't, a'yuj tzey lā' a'yuj tū' tzey xlaca'n. Lā' Dios macamin xcān para ixlīhuākca'n tachi'xcuhū't a'yuj ta'a'kahuāna'ni' lā' a'yuj tū' ta'a'kahuāna'ni'. ⁴⁶ Lā' palh xmān

nacāpāxquī'yā'tit xluca'n a'ntī cātapāxquī'yāni', ¿tichū cuenta natlahua huā'mā'? Chuntza' tatlahua chuxatīyā ā'makapitzīn a'ntīn tū' tzey hua'chi huan mātā'jīni'nī'n impuesto. ⁴⁷ Lā' palh xmān nacāmālakacuhuīnī'yā'tit mīntā'macchicca'n, ¿chu ka'tla' catūhuā tlahua'nī'ta'ntit? Xluca'n a'ntīn tū' tastālani' ixtej Dīos nā chuntza' tatlahua. ⁴⁸ Lā' chuntza' hui'xina'n cala'tit xalacuan chu a'cxtim hua'chi quinTāta'ca'n xala' nac a'kapūn.

6

Jesús māsu'yulh ixpālacata huan xatzey a'ntūn tlahuacan

¹ Lā' Jesús cāhuanipā:

—Lā' a'xni'ca' natlahua'yā'tit a'ntūn tzey o namaktāya'yā'tit ā'kalhatin para natlōkentaxtūyā'tit ixtapuhuān Dios, tzē'k natlahua'yā'tit. Tū' catitlahua'tit cā'lacapūlhūhua' para nacātalaktzī'nāni'. Palh cā'lacapūlhūhua' natlahua'yā'tit, quinTāta'ca'n xala' nac a'kapūn tū' caticāmaxquī'ni' nīn tuntū'. ² Chuntza' a'xni'ca' nacāmaktāya'yā'tit huan a'ntīn tamaclacascuī'n, tū' caticāhua'ni'tit ā'makapitzīn a'ntūn tlahua'pā'na'ntit. Xluca'n a'ntīn tatlahua lakatu' ixlacanca'n tatlahua a'ntūn tzey nac cā'tejen lā' na ixlitokpānca'n israelitas. Chuntza' tatlahua para que tachi'xcuui't nacāmāka'tlī'. Stu'ncua' a'ntū iccāhuaniyāni que a'xni'ca' cālaktzī'ncan, ū'tza' hua'chi ixtatlajca'n a'ntū natamaklhtīni'n. ³ Lā' hui'xina'n, a'xni'ca' nacāmaktāya'yā'tit huan a'ntīn tamaclacascuī'n, tū' catimaktektit nīn tintī' naca'tzī' a'nchī cāmaktāya'yā'tit. ⁴ Mās tzey tzē'k nacāmaktāya'yā'tit. Lā' quinTāta'ca'n nalaktzī'n a'ntūn tzē'k tlahua'yā'tit lā' xla' nacāmaxquī'yāni' mintatlajca'n.

Jesús māsu'yulh a'nchī kalhtō'ka'can

Lc. 11.2-4

⁵ Lā' Jesús cāhuanipā:

—Lā' makatunu' nakalhtō'ka'ni'yā'tit Dios, tū' catitlahua'tit chu a'nchīn tatlahua xluca'n a'ntīn tatlahua lakatu' ixlacanca'n. Xluca'n tatāya na ixlitokpānca'n israelitas lā' nac cā'tejen a'nīhā nacālaktzī'ncan a'xni'ca' takalhtō'ka'mā'na. Stu'ncua' a'ntū iccāhuaniyāni' que a'xni'ca' cālaktzī'ncan, ū'tza' hua'chi ixtatlajca'n a'ntū natamaklhtīni'n. ⁶ Pero a'xni'ca' hui'xina'n nakalhtō'ka'yā'tit, catanū'tit na minchicca'n lā' camālacchō'tit lā' mē'cstuca'n nakalhtō'ka'yā'tit lā' natā'chihuīna'nā'tit quinTāta'ca'n a'ntīn tū' laktzī'ncan. Lā' quinTāta'ca'n xala' nac a'kapūn nalaktzī'n a'ntūn tzē'k natlahua'yā'tit lā' xla' nacāmaxquī'yāni' mintatlajca'n.

⁷ 'Lā' capāstactit a'xni'ca' natlahua'yā'tit mi'oracionca'n, lā' tū' maklhūhua' nahua'nā'tit a'ntū hua'nī'ta'ntittza'. Chuntza' tatlahua huan tamā'na a'ntīn tū' talakapasa Dios. Tapuhuan palh Dios nacākaxmata ixpālacata huan lhūhua' tachihuīn. ⁸ Tū' catila'tit hua'chi xluca'n. QuinTāta'ca'n nac a'kapūn ca'tzītza' a'ntū hui'xina'n maclacascuī'nā'tit a'xni'ca' tūna'j squi'ni'yā'tit. ⁹ Chuntza' natā'chihuīna'nā'tit Dios: QuinTāta'ca'n a'ntī hui'lachi' nac a'kapūn, ca'a'cnīni'ni'ca'.

¹⁰ Camilh a'xni'ca' natzucuya' nacāmāpa'ksī'kō'ya' huan tachi'xcuui't. Catlahuaca mintapuhuān huā'tzā' nac ti'ya't chu a'cxtim hua'chi nac a'kapūn.

¹¹ Caquilāmaxquī'uj chuhua'j quilihua'tca'n a'ntū icmaclacascuī'nāuj.

¹² Caquilāmāspūtūnu'ni'uj a'ntū iccālaclē'ni'yāni' como iccāmāspūtūnu'ni'yāuj huan tamā'na' a'ntī quincālaclē'ni'yāni'.

13 Tū' camakxtekti naquincāpātle'keni'yāni' a'ntū naquincāmātlahuīyāni' talaclē'i'.

Xmān hui'x xaMāpa'ksīni' lā' mila' ixlihuāk huan limāpa'ksīn lā' ixlihuākca'n natamācā'tanīyāni' para pō'ktu.

Amén.

14 'Palh hui'xina'n nacāmāspūtūnu'ni'yā'tit ā'makapitzīn a'ntū cātatlahuani'yāni' a'ntūn tū' tzey, nā quinTāta'ca'n xala' nac a'kapūn nā nacāmāspūtūnu'ni'yāni' a'ntūn tlahuani'ta'ntit a'ntūn tū' tzey. 15 Lā' palh hui'xina'n tū' nacāmāspūtūnu'ni'yā'tit ā'makapitzīn, lā' tū' caticāmāspūtūnu'ni'ni' mintalclē'i'ca'n quinTāta'ca'n xala' nac a'kapūn.

Jesús māsu'yulh ixpālacata a'nchī latā'kchokocan a'xni'ca' tū' huā'yanca'n

16 Lā' Jesús cāhuanipā:

—Lā' a'xni'ca' tū' nahuā'ya'nā'tit tintacuj para natā'chihuīna'nā'tit Dios, tū' catila'tit hua'chi xlaca'n a'ntūn tatlahua lakatu' ixlacanca'n. Xlaca'n ta'a'cpūtō'ca' lhca'ca'n lā' tū' talakacha'ka'n para que nacālaktzī'ncan lā' naca'tzīcan palh tū' tahuā'yan. Stu'ncua' a'ntū iccāhuaniyāni' que xlaca'n taka'lhītza' ixtatlajca'n a'xni'ca' tasu'yu que tū' tahuā'yalh.

17 Hui'xina'n tū' catitla'hua'tit chuntza'. A'xni'ca' tū' huā'ya'nā'tit tintacuj para natā'chihuīna'nā'tit Dios, calakacha'ka'ntit lā' xa'nca caxqui'ttit miya'jca'n 18 lā' chuntza tū' catica'tzīca palh tū' huā'ya'nā'tit. Xmān quinTāta'ca'n xala' nac a'kapūn naca'tzī a'ntūn tzē'k tla'hua'yā'tit lā' xla' nacāmāxquī'yāni' mintatlajca'n.

Jesús māsu'yulh ixpālacata a'ntū quilaca'n nala nac a'kapūn

Lc. 12.33-34

19 Lā' Jesús cāhuanipā:

—Tū' catilacasqui'ntit lhūhua' tumīn lā' ā'catūhuā xala' nac huā'mā' quilhtamacuj. Huan tzi'ya' lā' huan xumpepe tzē natamālakuanī a'ntū xala' nac quilhtamacuj. Lā' tzē naka'lhancan mintumīnca'n. 20 Más tzey calacasqui'ntit a'ntū nala milaca'n nac a'kapūn. A'ntza' huan tzi'ya' lā' huan xumpepe tūlal catitamāspūtūlh lā' tūlal catitatanūlh ka'lhāna'ni'n. 21 Lā' pō'ktu pāstaclacapinā'tit a'nlhā hui' huan a'ntū lej tasqui'nīni'yāni'.

Jesús māsu'yulh ixpālacata a'ntū hua'chi ixpūmaksko quimacni'ca'n

Lc. 11.34-36

22 Lā' Jesús cāhuanipā:

—Milakastapunca'n hua'chi lakatin ixpūmaksko mimacni'ca'n. Palh tū' tampi'lhīni'nā'tit lā' palh laktzī'nā'tit a'ntūn tamaclacasqui'n ā'makapitzīn, ū'tza' hua'chilh tzey milakastapunca'n lā' hua'chilh huāk xkakana' na mimacni'ca'n. 23 Lā' palh xmān laktzī'nā'tit a'ntū maclacasqui'nā'tit hui'xina'n mē'cstuca'n, lej lactampi'lhni' lanī'ta'ntit. U'tza' hua'chilh tū' tzey milakastapunca'n lā' hua'chilh huāk cā'pucsua' na mimacni'ca'n. Palh tū' tzey ixpūmaksko mimacni'ca'n, ā'chulā' cā'pucsua' nala. Lā' a'nlhā cā'pucsua' tū' ca'tzīcan lhā a'ncan.

Jesús māsu'yulh ixpālacata huan kalhatu' patrón

Lc. 16.13

24 Lā' Jesús cāhuanipā:

—Nīn tintī' tzē natā'scuja kalhatu' ixpatrón como nalaca't' kalhatin lā' tū' catilaca't'lh ā'kalhatin. Lā' na'a'kahuāna'ni' kalhatin lā' nalakmaka'n ā'kalhatin. Lā' nā chuntza' hui'xina'n tūla nalipāhua'nā'tit Dios palh nalipāhua'nā'tit huan mintumīnca'n.

Jesús māsu'yulh a'nchī Dios cāmaktaka'lha ixcamana'

Lc. 12.22-31

²⁵ Lā' Jesús cāhuanipā:

—U'tza' iccālīhuaniyāni' chuhua'j: Tū' ticāpāta'layāni' ixpālacata huan līhua't a'ntū maclacasqui'nā'tit para nalatahui'layā'tit. Lā' tū' tilē'capinā'tit ixpālacata huan lu'xu' a'ntū maclacasqui'n mimacni'ca'n. Dios cāmaxqui'ni' minquilhtamacujca'n lā' mimacni'ca'n a'ntū napūscujā'tit. Lā' ū'tza' nacālīmaxqui'yāni' chuxatū a'ntū namaclacasqui'nā'tit. ²⁶ Cuenta catlahua'tit huan spūnnu' a'ntūn takosnū'n. Xlaca'n tū' tacha'n nīn tuntū', nīn tamakalana'n lā' tū' taka'lhī ixpūcuxi'ca'n. Lā' quinTāta'ca'n xala' nac a'kapūn cāmāhui'. Lā' hui'xina'n līhua'ca' mintapalhca'n que huan spūnnu'. ²⁷ Lā' ŷtichū na milac'hpu'nanca'n tzē natahui'la más makān xmān porque lej nalē'ca'a'n?

²⁸ 'Lā' ŷa'chī' cāpāta'layāni' ixpālacata a'ntū nalhakā'yā'tit? Camaksca'ttit huan xa'nat a'nchīn talīstaca nac cā'tacuxtu. Tū' tascuja lā' tū' tatzapa'ixlu'xu'ca'n. ²⁹ Lej tzēhuanī't tastaca a'uyj tuntū' tatlahua. Lā' iccāhuaniyāni' que huan rey Salomón tūlah cāmālacastucli ixlitzēhuanī't huan xa'nat. Lā' xla' lej rico ixuanī't. ³⁰ A'nan chi'tin nac cā'tacuxtu a'ntūn tzēhuanī't pero lakalī tū'xama'n nacā'ī'can lā' nacālīhcuyucan. Lā' como Dios cāmaktaka'lha lā' cāmakastaca huan chi'tin a'ntū palaj nascōhuan, ā'chulā' nacāmaktaka'lhāni' hui'xina'n. Lā' ŷa'chī' tū' kalhlaka'ī'yā'tit huā'mā'? ³¹ Chuntza' tū' tilē'capinā'tit lā' tū' catihuantit: “ŷTuchū nahua'yāuj? Lā' ŷtuchū nalīko'tnūnāuj? Lā' ŷchichū na'iclīlhakā'nanāuj?” ³² Huan a'ntū xalanī'n huā'mā' cā'quilhtamacuj pō'ktu chuntza' tahuan lā' pō'ktu chuntza' tapuhuan. Pero hui'xina'n ka'lhī'yā'tit kalhatin minTāta'ca'n nac a'kapūn lā' xla' xa'nca ca'tzī a'ntū maclacasqui'nā'tit lakalīyān. ³³ Xapū'la nalē'capinā'tit a'nchī namakxtekā'tit Dios nacāmāpa'ksikō'yāni' lā' nalē'capinā'tit a'nchī nalīmakapāxuhua'yā'tit Dios. Xla' nacāmaxqui'yāni' ixlīhuāk a'ntū maclacasqui'nā'tit. ³⁴ Lakatunu' chi'chini' naka'lhī'yā'tit a'ntū nacāpāta'layāni'. Chuntza' tū' catitamakchuyi'tit chuhua'j a'ntū nacāpātle'keni'yāni' lakalī como chuntza' tūla xa'nca cuenta tlaha'yā'tit huā'mā' chi'chini'. Lā' ixlīlakalī nacāpāta'lalalayāni'.

7

Jesús māsu'yulh que tū'tzey palh cā'a'ksa'ncan ā'makapitzīn

Lc. 6.37-38, 41-42

¹ Lā' Jesús cāhuanipā:

—Tū' caticā'a'ksa'ntit ā'makapitzīn lā' Dios tū' nacājuzgarlīyāni'. ² Chu a'nchī hui'xina'n cā'a'ksa'nā'tit ā'makapitzīn, chu a'cxtim Dios nacājuzgarlīyāni'. Palh hui'xina'n nalāmāspūtūnu'ni'yā'tit, nā Dios nacāmāspūtūnu'ni'yāni'. ³ ŷChichū tzē nalaktzī'na' huan tī'na'j pa'lhma' na ixlakastapun mīntā'tin palh tanūma' hua'chi kentin qui'hui' na milakastapun? ⁴ Palh tū' pū'la maxtuya' huan qui'hui' na milakastapun, tūlah catima'xtuni' huan pa'lhma' na ixlakastapun mīntā'tin. ⁵ ŷTlahua'pā't lakatu' milacan! Palh hui'x tlahua'ya' a'ntūn tū' tzey, tūlah catimaktāya' ā'kalhatin a'ntin tlahua' a'ntūn tū' tzey. Maclacasqui'n cuenta natlahua'ya' pū'la a'nchī latā'kchokoya' hui'x lā' chuntza' tzē namaktāya'ya' ā'kalhatin para que xa'nca nalatā'kchoko.

⁶ A'nan tachi'xcuui't a'nti ixlaktaca'n lej ko'hua'jua' ixtapāstacna'ca'n. Lā' palh xlaca'n tū' tlakaj takaxmatcu'tun ixtachihuīn Dios, tū' cati-cāmāsu'ni'tit. Xmān nata'a'kchā'n lā' nacātatucscu'tunāni' hua'chi chichi' a'ntū lej xcana'n. Santo ixtachihuīn Dios. Lā' palh tachi'xcuui't tū' takaxmatcu'tun, tū' caticāmāsu'ni'tit xlaca'n. Tū' catita'a'cnīni'ni'lh ixtachihuīn Dios. Xlaca'n hua'chi lakatin pa'xni' a'ntū nalacchi'nta a'ntū lej tapala.

Jesús māsu'yulh a'nchī nalīsqi'ni'yāuj Dios

Lc. 11.9-13; 6.31

⁷ Lā' Jesús cāhuanipā:

—Casqui'ni'tit Dios lā' xla' nacāmaxqui'yāni'. Caputzatit a'ntū Dios cāmaxqui'cu'tunāni' lā' nakaksā'tit. Cake'kō'lh'itit huan mākalhcha lā' chuntza' nacātamālaqui'ni'yāni'. ⁸ Huan a'nti nasqui'ni' Dios, ū'tza' namaklh'tīni'n lā' huan a'nti putza a'ntū Dios namaxqui', xla' nakaksa. Lā' huan a'nti nakē'kō'ha huan mākalhcha, Dios namālaqui'ni'.

⁹ Hui'xina'n ka'lhī'yā'tit mincamana'ca'n. Lā' palh kalhatin mincamana' nasqui'ni'yāni' pāntzi, ¿chu namaxqui'ya' lakatin chihuix? ¹⁰ Lā' palh nasqui'ni'yāni' squi'ti', ¿chu namaxqui'ya' lūhua'? ¹¹ Hui'xina'n chi'xcuui'n lā' milaktaca'n tū' tzey. Lā' a'yuj tū' tzey hui'xina'n, pero ca'tziyā'tit a'ntūn tzey para mincamana'ca'n lā' nacāmaxqui'yā'tit. QuinTāta'ca'n xala' nac a'kapūn lej tzey, lā' chuntza' ā'chulā' nacāmaxqui' a'ntū xatzey huan a'ntūn tasqui'ni'.

¹² 'Chuntza' cacātlahua'ni'tit ā'makapitzīn chu a'cxtim hua'chi lacasqui'nā'tit xlaca'n nacātatlahuani'yāni'. Ū'tza' huā'mā' a'ntū huanicu'tun huan ixley Moisés lā' ū'tza' ixlīmāscatīnca'n huan profetasna' chu a'nchīn tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios.

Jesús māsu'yulh ixpālacata huan xapītzina'j mākalhcha

Lc. 13.24

¹³ Lā' Jesús cāhuanipā:

—A'nan lakatu' mākalhcha lā' kantu' tej. Natanū'yā'tit nac xapītzina'j mākalhcha a'nlhā mā' huan pītzina'j tej. Lā' pēka'tla' mā' huan tej a'ntū a'n nac pūpātīn lā' pēka'tla' xamākalhcha. Lā' līlhūhua' a'nti natatanūyācha'. ¹⁴ Huan pītzina'j tej a'n nac a'kapūn a'nlhā natahui'layāuj para pō'ktu. Lā' jicslīhua' a'ncan. Nā pītzina'j xamākalhcha. Lā' tū' a'nan lhūhua' a'nti natatanūyācha'.

Jesús māsu'yulh ixpālacata a'nchī līlakapascan huan qui'hui' palh tzey o palh tū' tzey

Lc. 6.43-44

¹⁵ Lā' Jesús cāhuanipā:

—Catamaktaka'lh'itit de a'ntūn tahuan palh ixa'cta'sana'nī'n Dios lā' xmān ta'a'kxokonun'. Xlaca'n hua'chi lobo a'ntū lej taputzamā'na ixlīhua'tca'n lā' talhakā'nani't hua'chi borregos. ¹⁶ Tzē nacālakapasā'tit ixpālacata a'nchī natalatā'kchoko. Tū' cāpu'xcān uvas nac lhtucū'n lā' nīn tū' cāpu'xcān higos nac huan lhtucū' qui'hui'. ¹⁷ Chuntza' huan xatzey qui'hui' namāstā' xatzey ixtō'ca't lā' tzēhuanī't. Lā' tū' tzey ixtō'ca't huan qui'hui' a'ntūn tū' tzey. ¹⁸ Huan xatzey qui'hui' tū' catimāstā'lh ixtō'ca't a'ntūn tū' tzey. Lā' nīn huan tū' tzey qui'hui' tūla namāstā' xatzey ixtō'ca't. ¹⁹ Palh huan qui'hui' tū' namāstā' xatzey ixtō'ca't, nacā'can lā' nalhcuyucan. ²⁰ Chuntza' hui'xina'n nacālīlakapasā'tit huan a'cta'sana'nī'n a'ntūn ta'a'kxokonun' como xlaca'n tū' xa'nca talatā'kchoko.

Jesús māsu'yulh ixpālacata a'ntī natatanū a'nlhā Dios māpa'ksīni'n

Lc. 13.25-27

²¹Lā' Jesús cāhuanipā:

—Lhūhua' a'nan a'ntī naquintamāpācuhuī: “QuiMāpa'ksīni'”. U'tza' tū' huanicu'tun que natatanū a'nlhā Dios māpa'ksīkō' ixlīhuāk. Xmān tzē natatanūyācha' xla'ca'n a'ntīn tatlahua ixtapuhuān quinTāta'ca'n xala' nac a'kapūn. ²²A'xni'ca' namin ā'xmān chi'chini', līlhūhua' naquintahuani: “QuiMāpa'ksīni'ca'n, quina'n icmāsu'yūj ixtachihuīn Dios ixpālacata milimāpa'ksīn. Lā' milimāpa'ksīn iccālimāxtūj huan tlajana'nī'n. Lā' nā lhūhua' lē'cnīn iccālītlahuáuj milimāpa'ksīn”, natahuan. ²³Lā' tuncan na'iccāhuani': “Tū' iccālakapasāni'. Catapānū'tit. Hui'xina'n tlahua'tit a'ntūn tū' tzey”.

Jesús māsu'yulh ixpālacata a'ntīn ta'a'kahuāna'ni' lā' a'ntīn tū'

Lc. 6.47-49; Mr. 1.22

²⁴Lā' Jesús cāhuanipā:

—Chuntza' huan a'ntī quinkaxmata lā' xla' a'kahuāna'ni' a'ntū icmāsu'yu, xla' xa'nca tlā'huan na ixtej Dios lā' natāyani' a'yuj napātīni'n. Nala hua'chi kalhatin chi'xcu' a'ntī pūlmā'n yāhualh xatantūn ixchic. ²⁵Lā' a'yuj milh lhūhua' xcān lā' huan palha' ū'ni' sno'kli huan chic, pero tāyani'lh lā' tū' a'kā'lh. ²⁶Pero huan a'ntī quinkaxmata lā' xla' tū' a'kahuāna'ni' a'ntū icmāsu'yu, xla' tūlal catitāyani'lh. Nala hua'chi kalhatin chi'xcu' a'ntīn tonto ixuanī't lā' tū' pūlmā'n yāhualh xatantūn. ²⁷A'xni'ca' lej lalh xcān lā' milh palha' ū'ni' a'ntū sno'kli huan chic, tū' tāyani'lh. Mākā'nīlh lā' laclakō'lh.

²⁸Lā' a'xni'ca' Jesús cāhuanikō'lh huā' tamā'na, huan tachi'xcuhuī't lej talē'cnīlh ixpālacata huan limāscatīn. ²⁹Xla' cāmāsu'ni'lh hua'chi a'ntī ka'lhī limāpa'ksīn, lā' tū' hua'chi huan xamākalhtō'kē'ni'nī'n ley. Xla'ca'n xmān tamāsu'yu a'ntūn tamaksca'tli.

8

Jesús mātzeyīlh huan a'ntī ixka'lhī lepra

Mr. 1.40-45; Lc. 5.12-16

¹Lā' a'xni'ca' Jesús lacyujli huan nac kēstīn, lhūhua' tachi'xcuhuī't tastālani'lh. ²Lā' laktapajtzūlh kalhatin ī'tza'ca'. Ixka'lhī huan ta'jatāt a'ntū huanican lepra lā' ū'tza' a'ntū māmasī quinquinī'tca'n. Huan ī'tza'ca' tatzokostani'lh Jesús lā' huanilh:

—Māpa'ksīni', palh hui'x lacasqui'na', tzē naquimātzeyī'ya'.

³Lā' tuncan Jesús xa'malh lā' huanilh:

—Chuntza' quit iclacasqui'n. Catzeya'nti.

Lā' a'xni'ca' huanilh huā'mā', tapānūni'lh ixta'jatāt huan ī'tza'ca'. Tzeytza' ixuanī't. ⁴Lā' Jesús huanilh:

—Catamaktaka'lhī lā' tū' tihua'ni'ya' nīn tintī'. Xmān calakpi huan ixcuraca'n israelitas lā' camā'su'ni' mimacni' para nalaktzī'n palh tzeyani'ta'tza'. Lā' na'a'ksa'juī'ni'na' chu a'nchī māpa'ksīni'lh Moisés. Chuntza' nataca'tzī tachi'xcuhuī't que tzeyani'ta'tza'.

Jesús mātzeyīlh ixtasācua' huan capitán romano

Lc. 7.1-10

⁵Lā' a'xni'ca' Jesús tanūlh huan nac cā'lacchicni' Capernaum, laktapajtzūlh kalhatin ixcapitanca'n de huan tropasna' romanos. Squi'ni'lh que camaktāyalh ⁶lā' huanilh:

—Māpa'ksīni', lej i'tzaca'n quintasācua' lā' mā' na quinchic. Lhtuculu' lā' lej pātīni'mā'.

⁷Jesús huanilh:

—Na'ica'n na'icmätzeyī.

⁸Lā' huan capitán kalhtīl:

—Māpa'ksīni', hui'x lej ka'lhī'ya' līmāpa'ksīn lā' tū' minī'ni' natanū'ya' nac quinchic. Xmān namāpa'ksī'ya' lā' natzeyan quintasācua'. ⁹Māni' quit nā quintamāpa'ksī huan xalaka'tla' lā' nā quit iccāmāpa'ksī huan quintropasna'. A'xni'ca' na'icuanī kalhatin tropa que ca'a'lh, xla' na'a'n. Lā' a'xni'ca' na'icuanī ā'kalhatin que camilh, xla' namin. Lā' a'xni'ca' na'icuanī quintasācua' que catlahualh catūhuā, xla' natlahua a'ntū icuanilh.

¹⁰Lā' a'xni'ca' Jesús kaxmatli huā'mā' tachihuīn, lē'cnīlh. Lā' cāhuanilh huan a'ntī ixtastālani'tēlha:

—Stu'ncua' a'ntū iccāhuanīyāni'. Tū' iclakapasa nīn tintī' israelita a'ntī quinkalhlaka'ī' hua'chi huā'mā' chi'xcu'. ¹¹Nā iccāhuanīyāni' que natamin lhūhua' xalanī'n ixtankēn lā' nā lhūhua' xalanī'n na ixlītā'cnun. Lā' xlaca'n, a'yuj tū' israelitas, xlaca'n nacātā'huā'yan Abraham lā' Isaac lā' Jacob a'nlhā Dios māpa'ksīni'n. ¹²Lā' ā'makapitzīn a'yuj israelitas, xlaca'n nacāmacā'ncan kēpūn a'nlhā cā'pucsua'. A'ntza' natacalhuan lā' natalaxca ixtatzanca'n.

¹³Lā' tuncan Jesús huanilh huan capitán:

—Capit na minchic. Chu a'nchī kalhlaka'ī'nī'ta', chuntza' natlahuanī'ca'na'.

Lā' huanmā' ka'tlā'tus mätzeyīlh huan tasācua'.

Jesús mätzeyīlh ixpuhuiti' Pedro

Mr. 1.29-31; Lc. 4.38-39

¹⁴Lā' Jesús a'lh na ixchic Pedro lā' a'ntza' laktzī'lh ixpuhuiti'. Ix-chi'chīxni'n lā' ixmā'. ¹⁵Jesús xa'malh na ixmacan lā' tapānūni'lh huan tachi'chīxni'. Tā'kaquī'lh huan puscāt lā' tzuculh cāmāhuī'.

Jesús cāmätzeyīlh lhūhua' i'tza'ca'nī'n

Mr. 1.32-34; Lc. 4.40-41

¹⁶Lā' a'xni'ca' i'smalanka'namā'tza', cālīmini'ca Jesús lhūhua' a'ntī ixtaka'lhī huan tlajana'nī'n. Lā' xla' xmān māpa'ksīlh lā' chuntza' cāmāxtulh huan tlajana'nī'n. Lā' nā cāmätzeyīlh lhūhua' i'tza'ca'nī'n. ¹⁷U'tza' huā'mā' pātle'kelh para natlōkentaxtū chu a'nchī a'cta'sana'lh huan profeta Isaías a'xni'ca' hualh huā'mā': “Xla' mēpānūlh a'nchī i'tza'cā'hua' ixuanī'ta'uj quina'n lā' nā a'nchī i'xlejuā'nanāuj lā' quincāmakhtīni' quinta'jatatca'n”.

Ixpālacata huan a'ntīn titastālani'cu'tulh Jesús

Lc. 9.57-62

¹⁸Lā' a'xni'ca' Jesús cālaktzī'lh huan lhūhua' tachi'xcu'huī't a'ntī ixtalitamacxti'li'mā'na, māpa'ksīlh que calē'nca tintacut huan ka'tla' xcān huan nac barco. ¹⁹Lā' kalhatin xamākaltō'kē'ni' huan ley laktapajtzūlh Jesús lā' huanilh:

—Mākalhtō'kē'ni', ictā'a'ncu'tunāni' chuxalhā napina'.

²⁰Lā' Jesús kalhtīl:

—Huan tanquī'huī' taka'lhī ixlhu'cu'ca'n lā' huan spūnnu' taka'lhī ixmāsekca'n. Lā' quit huan Chī'xcu' xala' Tālmā'n; pero quit tū' icka'lhī quinchic a'nlhā na'icłhtata.

²¹Lā' ā'kalhatin a'ntī i'sca'txtunu' ixuanī't, xla' huanilh:

—Māpa'ksīni', caquimakxtekti na'ictachoko nac quinchic hasta a'xni'ca' namā'cnūcan quintāta'.

²² Lā' Jesús kalhtīlh:

—Caquistāla'ni'. Xlaca'n a'ntīn tū' takalhlaka'ī' tzē natamā'cnū huan nīn.

Jesús māca'cslīlh huan palha' ū'ni'

Mr. 4.35-41; Lc. 8.22-25

²³ Lā' tuncan Jesús tojōlh nac lakatin barco lā' tatā'tojōlh ī'sca'txtunu'nī'n. ²⁴ Lā' lihan ixtatacutmā'na, tzuculh lakatin palha' ū'ni' lā' ixlītatzumamā'tza' de xcān huan barco. Lā' Jesús ī'lhātāmā'. ²⁵ Lā' tuncan ta'a'lh tamālakahuānī lā' tahuanihl:

—īMāpa'ksīni', caquilāmāpūtāxtūj! īTā'cnūmā'nauj!

²⁶ Lā' Jesús cākalhtīlh:

—Lā' ħa'chī' lej jicua'nā'tit? īTū' xa'nca kalhlaka'ī'yā'tit!

Tuncan tā'kaquī'lh lā' cālacquilhnīlh huan ū'ni' lā' huan xasipej xcān. Lā' chuntza' ca'cslalh. ²⁷ Lā' huan chī'xcuui'n talē'cnīlh lā' tahuahl:

—ħTichūyā chī'xcu' xla'? īHasta tzē cāmāpa'ksī huan ū'ni' lā' huan xasipej xcān lā' nata'a'kahuāna'ni'!

Kalhatu' chī'xcuui'n xalanī'n nac Gadara a'ntī ixtaka'lhī huan tlajana'nī'n

Mr. 5.1-20; Lc. 8.26-39

²⁸ Tintacut huan xcān ixuī' lakatin ti'ya't a'nlhā huanican Gadara. Lā' a'xni'ca' Jesús chā'lh a'ntza', tatapajtzūlh kalhatu' chī'xcuui'n a'ntī ixtahuī'lāna'ncha' nac lhu'cu'. Ixtu'ca'n ixtaka'lhī huan tlajana'nī'n lā' ixtachuyā lā' ixtaca'tzanca'tzī. Nīn tintī' ixtatētāxtucutun a'ntza' ixpālacataca'n huan tamā'na kalhatu'. ²⁹ Lā' tatzuculh tata'sa lā' tahuahl:

—Icca'tzīyāuj palh hui'x ixO'kxa' Dios, pero quina'n tūna'j ictimāpalanauj con Dios. ħChā ta't para naquilāmāpātīnīyāuj a'xni'ca' tūna'j min huan chī'chini' a'ntū lhcācanī't?

³⁰ Lā' tū' lej makat de a'ntza' ixtahuā'yamā'na lhūhua' pa'xni'. ³¹ Lā' huan tlajana'nī'n tasquī'nī'lh Jesús:

—Palh naquilāmāxtuyāuj na ixchakānca'n huan chī'xcuui'n, caquilāmāxtekui na'ictanūyāuj na ixchakānca'n huan tamā'na pa'xni'.

³² Lā' tuncan Jesús cāhuanīlh:

—Capitittza'.

Lā' huan tlajana'nī'n tataxtukō'lh de huan chī'xcuui'n lā' tatanūlh huan na ixchakānca'n huan lhūhua' pa'xni'. Lā' chu tuncan huan lhūhua' pa'xni' tatu'jnun ta'a'lh nac cā'pūtatonkopūn lā' tatojōcha' nac xcān lā' a'ntza' tajicsua'kō'lh.

³³ Lā' huan chī'xcuui'n a'ntī ixtamaktaka'lh mā'na huan lhūhua' pa'xni', xlaca'n tajicua'lh lā' tatu'jnulh huan nac cā'lacchicni'. Lā' a'xni'ca' tachā'lh, tahuankō'lh ixlīhuāk a'ntū cāpāt'le'keni'lh huan chī'xcuui'n a'ntī ixtaka'lhī huan tlajana'nī'n. ³⁴ Lā' tuncan ixlīhuākca'n xalanī'n huanmā' cā'lacchicni' talaka'lh Jesús a'nlhā ixuī'. Lā' a'xni'ca' tachā'lh a'ntza', lej tasquī'nī'lh Jesús que ca'a'lh de na ixti'ya'tca'n.

9

Jesús mātzeyīlh huan chī'xcu' a'ntī ixlū'ntū'lanī't

Mr. 2.1-12; Lc. 5.17-26

¹ Lā' tuncan Jesús tojōlh nac lakatin barco lā' a'lh tintacut lā' chā'lh nac Capernaum a'nlhā ixā'lacchicni'. ² Lā' limini'cancha' kalhatin chī'xcu' a'ntī

ixlū'ntū'lanī't lā' a'ntī ixmā' na ixlaklaj. Lā' a'xni'ca' Jesús laktzī'lh a'nchīn takalhaka'ī'lh que ixka'lhli līmāpa'ksīn, xla' huanilh huan ī'tza'ca':

—Cahui'xcāna'jca'tzi, quincaman. Quit icmāspūtūnu'ni'yāni' mintalaclē'i'.

³ Lā' tuncan makapitzīn xamākalhtō'kē'ni'nī'n ley tapuhualh: “¿A'chī' chihuīna'n chuntza' huā'mā' chī'xcu'? Tā'talacastuccu'tun Dios. Nīn tintī' tzē naquincāmāspūtūnu'ni'yāni' quintalaclē'i'ca'n, xmān Dios”. ⁴ Lā' Jesús, como ixca'tzī a'nchī ixtapuhuamā'na, cāhuanilh:

—¿A'chī' puhua'nā'tit chuntza' na mi'a'clhcunucca'n? ⁵ Icuanihtza' huan ī'tza'ca': “Iccāmāspūtūnu'ni'ni' mintalaclē'i'”, pero tū' tasu'yu a'uj māspūtūnu'ni'ca. Palh xa'icuanilh: “Catā'kaqui' lā' casmī'li' mixti'cat lā' catlā'hua'”, chuntza' ixtasu'yulh palh natzeyan o tū'. ⁶ Quit huan Chī'xcu' xala' Tālh mā'n. Lā' chuhua'j na'iccāmāsu'ni'yāni' a'nchī icka'lhī līmāpa'ksīn nac huā'mā' cā'quilhtamacuj lā' tzē na'iccāmāspūtūnu'ni' ixtalaclē'i'ca'n tachi'xcu'huī't.

Lā' tuncan Jesús huanilh huan chī'xcu' a'ntī ixlū'ntū'lanī't:

—Catā'kaqui' lā' casmī'li' mixti'cat lā' capit na minchic.

⁷ Lā' tuncan huan chī'xcu' tā'kaqui'lh lā' lē'lh ī'xti'cat lā' a'lh na ixchic. ⁸ Lā' huan tachi'xcu'huī't, a'xni'ca' talaktzī'lh huā'mā', tajicua'lh. Lā' tamāpāxuhūilh Dios como ixcāmāxqui'nī't huā'mā' līmāpa'ksīn huan chī'xcu'huī'n.

Jesús mātā'sīlh huan Mateo para nastālani'

Mr. 2.13-17; Lc. 5.27-32

⁹ Lā' a'xni'ca' Jesús ixtaxtumā' de a'ntza', laktzī'lh kalhatin chī'xcu' a'ntī ixuanican Mateo. Xla' ixui' a'nlhā ixmātā'jīni'ncan impuestos lā' huanica:

—Caquistāla'ni'.

Lā' tuncan Mateo tāyālh lā' stālani'lh.

¹⁰ Lā' a'xni'ca' Jesús ixuā'yamā' nac lakatin chic, tachā'lh lhūhua' mātā'jīni'nī'n impuestos lā' ā'makapitzīn a'ntīn tū' tzeyā chī'xcu'huī'n. Lā' ixlīhuākca'n ixcātā'huā'yamā' Jesús lā' ī'sca'txtunu'nī'n. ¹¹ Lā' a'xni'ca' makapitzīn fariseosnu' talaktzī'lh huā'mā', xla'ca'n takalhasqui'nīlh huan ī'sca'txtunu'nī'n Jesús:

—Lā' ¿a'chī' mimākalhtō'kē'ni'ca'n cātā'huā'yan huan mātā'jīni'nī'n impuestos lā' ā'makapitzīn a'ntīn tū' tzey?

¹² Lā' Jesús kaxmatli huā'mā' tachi'huīn lā' cāhuanilh:

—Huan a'ntīn tū' ta'ītza'ca'n, xla'ca'n tū' tamaclacasqui'n huan doctor, xmān huan ī'tza'ca'nī'n. ¹³ Capittit lā' casca'ttīt a'ntū huanicu'tun huā'mā' a'ntūn tzo'kcanī't na ixtachi'huīn Dios: “Quit ā'chulā' iclacasqui'n nacālakalhu'ma'nā'tit ā'makapitzīn. Lā' tū' tanto iclacasqui'n naquilā'a'ksajuī'yāuj huan animalhna'”. Chuntza' tzo'kcanī't. Quit tū' icmilh iccāputza a'ntīn tapuhuan palh xla'ca'n xalacuan. Icmilh iccāputza huan tachi'xcu'huī't a'ntīn taca'tzī palh tū' tzey xla'ca'n como iclacasqui'n que nataxtāpalī ixtapāstacna'ca'n.

Kalhasqui'nīca Jesús xpālacata a'nchī tū' huā'yancan

Mr. 2.18-22; Lc. 5.33-39

¹⁴ Lā' ā'calīstān huan a'ntī ixtastālani' Juan huan Mā'kpxāīni', xla'ca'n talakmilh Jesús. Lā' takalhasqui'nīlh:

—Quina'n lā' huan fariseosnu' makhūhua' ictasca'jayāuj lā' tū' icuā'yanāuj tintacuj xpālacata Dios. Lā' ¿a'chī' misca'txtunu'nī'n pō'ktu tahuā'yan?

¹⁵ Lā' Jesús cākalhtīlh:

—¿Chā natalakaputza huan a'ntī cākantāyacan a'nlhā tapūchahuamā'ca? Līhuan hui' huan squi'nīni', tū' talakaputza. Namin lakatin chi'chini' a'xni'ca' nalē'nčan huan squi'nīni' lā' a'xni'ca' natalakaputza lā' tū' catitahuā'yalh ixamigos—a'xni'ca' Jesús cāhuanilh huā'mā', ixlichihuīna'mā'ca māni' xla'.

¹⁶ Lā' Jesús cāhuanipā:

—Nīn tintī' nachu'cu huan xasāsti' lu'xu' para nalīlactza'pa' huan xamasni'. Huan xasāsti' lu'xu' natatimī lā' ā'chulā' naxtī'ta huan xamasni'. ¹⁷ Lā' huan xaxcān uva a'ntūn tūna'j xcu'tan nīn tintī' catimōjōlh nac xakōlūhua' xako'xka' borrego. Namōjōcan nac xasāsti' ko'xka' lā' a'xni'ca' naxcu'tan, tū' catipankli huan ko'xka'. Chuntza' tū' catipāxcatīlāl huan ko'xka' lā' tū' catitaxtulh huan xaxcān uva —cāhuanilh Jesús. U'tza' huā'mā' lichihuīna'mā' ixlīmāscā'tinca'n israelitas lā' ixlīmāscā'tin Jesús a'ntū xasāsti'.

Ixpālacata huan ixtzu'ma'jāt huan xapuxcu' israelitas lā' nā ixpālacata huan puscāt a'ntī xa'malh ixlu'xu' Jesús

Mr. 5.21-43; Lc. 8.40-56

¹⁸ Lā' līhuan Jesús ixcāhuanimā' huā'mā', chā'lh kalhatin xapuxcu' de huan israelitas. Xla' tatzokostani'lh na ixlacapūn Jesús lā' huanilh:

—Nīlhuc quintzu'ma'jāt. Lā' a'yuj nīlhtza', palh hui'x napina' lā' naxa'ma'ya', xla' nalakahuanchoko.

¹⁹ Lā' Jesús tāyalh lā' tā'a'lh huan chi'xcu'. Nā ī'sca'txtunu'nī'n nā tatā'a'lh. ²⁰ Tuncan milh kalhatin puscāt a'ntī ixī'tza'ca'n. Lā' ixka'lhītza' lakacāujtu' cā'ta ī'sta'ja ixka'lhni'. Tapajtzūlh ixkēn Jesús lā' xa'malh ixtampān ixlu'xu' ²¹ como puhualh chuntza': "Xmān ca'icxa'malh ixlu'xu' lā' na'ictzeyan", puhualh. ²² Lā' Jesús talakspi'tli lā' laktzī'lh huan puscāt lā' huanilh:

—Cahui'xcāna'jca'tzi, quincaman. Tzeyanī'ta'tza' como kalhlaka'ī'nī'ta'.

Lā' huanmā' ka'tlā'tus ixtzeyanī'ttza'.

²³ Lā' a'xni'ca' Jesús chā'lh na ixchic huan xapuxcu' israelitas, cālaktzī'lh huan músicos a'ntī natatā'a'n a'xni'ca' namā'cnūcan. Lā' huan tachi'xcuhuī't lej ixtata'samā'na. ²⁴ Lā' Jesús cāhuanilh:

—Catapānū'tit de huā'tzā'. Huan tzu'ma'jāt tū' nīnī't. Xmān lhtatamā'.

Lā' xlaca'n talitzī'nli.

²⁵ Lā' a'xni'ca' Jesús cāmāxtukō'lh huan tachi'xcuhuī't, xla' tanūlh a'nlhā ixmā' huan tzu'ma'jāt lā' macachi'palh. Lā' huan tzu'ma'jāt tā'kaquī'lh. ²⁶ Lā' chuxalhā nac huanmā' ti'ya't a'kahualh a'ntū pātle'keni'lh huan tzu'ma'jāt.

Jesús cāmātzeyīlh kalhatu' lakatzī'nī'n

²⁷ Lā' a'xni'ca' Jesús ixtaxtumā' de a'ntza', tatzuculh tastālani' kalhatu' lakatzī'nī'n. Lā' palha' tahuanilh:

—¿Caquilālakalhu'mauj, hui'x a'ntī ixtā'nat David!

²⁸ Lā' a'xni'ca' Jesús tanūlh huan nac chic, huan lakatzī'nī'n tatapajtzūlh. Lā' xla' cākalhasqui'nīlh:

—¿Chā kalhlaka'ī'yā'tit palh tzē na'iccāmālacahuānīpalayāni'?

Lā' takalhtīlh:

—Chuntza' ickalhlaka'ī'yāuj, Māpa'ksīni'.

²⁹ Lā' tuncan Jesús cāxa'mani'lh ixlakastapunca'n lā' cāhuanilh:

—Calalh chu a'nchī kalhlaka'ī'yā'tit.

³⁰ Lā' tatzeyalh ixlakastapunca'n lā' talacahuāna'lh. Lā' tuncan Jesús lej cāmāpa'ksilh:

—Calī'hui'lī'tit nīn tintī' namāca'tzīnī'yā'tit.

³¹ Lā' a'yuj chuntza' cāhuanica, a'xni'ca' tataxtulh xlaca'n tatzuculh tahuani chā'tin chā'tin a'ntū cātlahuani'lh Jesús. Lā' ū'tza' talīca'tzīkō'lh lakachu nac huā'mā' ti'ya't.

Jesús mātzeyīlh huan kō'ko'

³² Lā' a'xni'ca' tūna'j ixtataxtu huan a'ntī lakatzī'nī'n ixtahuanī't, a'xni'ca' līmini'ca Jesús kalhatin kō'ko'. Lā' huan kō'ko' ixka'lhī huan tlajana'. ³³ Lā' a'xni'ca' Jesús māxtulh huan tlajana', chu tuncan tzuculh chihuīna'n huan kō'ko'. Lā' huan tachi'xcuhū't talē'cnīlh lā' tahualh:

—Tū' maktin tasu'yunī't hua'chī ixtā'chuntza' huā'mā' catūhua' na quinti'ya'tca'n quina'n israelitas.

³⁴ Lā' huan fariseosnu', xlaca'n ixtahuan:

—Huā'mā' chī'xcu' ka'lhī ixlīmāpa'ksīn huan ko'ti'ti' a'ntī xapuxcu' tlajana'nī'n. U'tza' cālīmāxtuni'lh huan tlajana'nī'n.

Jesús cālakalhu'malh huan tachi'xcuhū't

³⁵ Jesús ixtētāxtutēlha lakatunu' cā'lacchicni' lā' huan ranchosnu'. Lā' ixtētānūtēlha nac lakatunu' na ixlītokpānca'n israelitas lā' ixmāsu'yu. Lā' ixcā'a'cta'sana'ni' a'nchī nala a'nlhā Dios namāpa'ksīni'n. Lā' nā ixcāmātzeyī chuxatūyā ta'jatāt lā' taca'tzāt. ³⁶ Lā' a'xni'ca' cālaktzī'lh huan tachi'xcuhū't, lej cālakalhu'malh como ixcāpāta'lamā' lā' ixtalakachā'ni'. Cālaktzī'lh hua'chī borregos a'ntīn tū' ixtaka'lhī ixmaktaka'lhna'ca'n. ³⁷ Lā' Jesús cāhuanilh ī'sca'txtunu'nī'n:

—Stu'ncua' lhūhua' a'nan a'ntīn takalhlaka'ī'cu'tun. Xlaca'n hua'chī a'nlhā lej lana'lh lā' tispūta tasācu'a'nī'n para na'ī'can. ³⁸ Dios ū'tza' ixtēcu' huan a'nlhā lej lana'lh. U'tza' nalīsqui'ni'yā'tit Dios que cacāmacamīlh chī'xcuhū'n a'ntī nacāmāsu'ni' huan xatzey tachihuīn huan a'ntīn takalhlaka'ī'cu'tun —cāhuanilh.

10

Jesús cālacsali kalhacāujtu' ī'sca'txtunu'nī'n

Mr. 3.13-19; Lc. 6.12-16

¹ Lā' tuncan Jesús cāmāta'sīlh huan kalhacāujtu' ī'sca'txtunu'nī'n. Lā' cāmāxquī'lh līmāpa'ksīn para natamāxtu huan tlajana'nī'n lā' para nacāmātzeyī chuxatūyā ta'jatāt lā' taca'tzāt.

² Huā' tamā'na ixtacuīni'ca'n huan kalhacāujtu' sca'txtunu'nī'n lā' xlaca'n a'ntī cāmāpacuhūican apóstoles: huan xapū'la, xla' Simón a'ntī ixlītāpātu' ixtacuīni' Pedro, lā' ī'stancu Andrés; lā' nā Jacobo lā' Juan a'ntī ixo'kxa'n huan Zebedeo ixtahuanī't; ³ lā' nā Felipe lā' Bartolomé lā' Tomás lā' huan Mateo a'ntī mātā'jīni' impuestos ixuanī't; lā' nā Jacobo a'ntī ixo'kxa' Alfeo; lā' Lebeo a'ntī ixmāpācuhuīcan Tadeo; ⁴ lā' nā Simón a'ntī ixtapa'ksī con huan cananistasna'; lā' nā Judas Iscariote a'ntī ā'calīstān namacamāstā' Jesús.

Jesús cāmāpa'ksīlh huan kalhacāujtu' para natamāstū'nca ixtachihuīn Dios

Mr. 6.7-13; Lc. 9.1-6

⁵ Lā' a'xni'ca' Jesús cāmācā'lh huā' tamā'na kalhacāujtu', xla' chuntza' cāmāpa'ksīlh lā' cāhuanilh:

—Tū' catipintit timāsu'yuyā'tit a'nlhā talahui'lāna'ncha' xlaca'n a'ntīn tū' israelitas lā' tū' titanū'yā'tit huan na ixā'lacchicni'ca'n huan samaritanosu'.⁶ Napinā'tit nacāmāsu'ni'yā'tit huan xalanī'n nac Israel. Xlaca'n hua'chī borregos a'ntīn tatza'nkānī't. ⁷ Capintit lā' na'a'cta'sana'nā'tit chuntza': "Tapajtzūmā'tza' a'xni'ca' natasu'yu a'nchī Dios nacāmāpa'ksikō' tachi'xcuhūi't".⁸ Cacāmātzeyī'tit huan ī'tza'ca'nī'n lā' cacāmālakahuanīchoko'tit huan nīnī'n. Cacāmātzeyī'tit huan leprosos a'ntīn tamasmā'na ixquinī'tca'n lā' cacāmāxtutit huan tlajana'nī'n. Hui'xina'n tū' catimāpala'tit huā'mā' līmāpa'ksīn a'ntū iccāmaxquī'yāni' lā' chuntza' tū' caticāmātā'jī'tit a'xni'ca' nacālimātzeyī'yā'tit quilimāpa'ksīn.

⁹ 'Tū' camojō'tit tumīn de oro nīn de plata nīn de cobre na mim-bolsaca'n a'xni'ca' napinā'tit. ¹⁰ Lā' tū' calī'pintit mimorrallha'ca'n nīn pūtu' milu'xu'ca'n. Xmān nali'pinā'tit milu'xu'ca'n a'ntū lhakā'nī'ta'ntit. Tū' nali'pinā'tit nīn zapato nīn mimpāla'cca'n. Huan a'ntī māsuyumā' ixtachihuīn Dios maclacasquī'n namāhuī'can a'nlhā māsuyumā'.

¹¹ 'A'xni'ca' nachipinā'tit nac lakatin cā'lacchicni' o nac lakatin rancho, naputzayā'tit kalhatin tzeyā'chi'xcu' a'ntī nacāmānūyāni' na ixchic. Lā' natachokoyā'chipintit hasta a'xni'ca' nataxtuyā'tit de huanmā' cā'lacchicni'. ¹² Lā' a'xni'ca' natanū'yā'tit huan nac chic, nacāhuaniyā'tit: "Dios cacāsicua'lanālīh a'ntīn tahuī'lāna' nac huā'mā' chic". ¹³ Palh con tapāxuhuān cātamānūyāni' na ixchicca'n, Dios nacāsicua'lanālī xlaca'n. Lā' palh tū' cātamānūyāni' na ixchicca'n, tū' caticāsicua'lanālīca. ¹⁴ Lā' palh tū' cātamānūyāni' nac pātin chic o lakatin cā'lacchicni', lā' palh tū' cātakaxmatāni', tuncan cataxtutit. Lā' a'xni'ca' nataxtuyā'tit, catincxtit huan pokxni' de mintojonca'n. Chuntza' nalīmāsu'yuyā'tit que xlaca'n natalē'n cuenta como tū' takaxmatcu'tulh. ¹⁵ Ixlistu'ncua' a'ntū iccāhuaniyāni'. A'xni'ca' namin huan chī'chīni' lā' Dios nalacāxtlahuakō', xlaca'n lej natapātīni'n. Dios ā'chulā' nacālakalhu'man xlaca'n xalanī'n nac Sodomo lā' Gomorra que xalanī'n huanmā' cā'lacchicni' a'ntīn tū' takaxmatcu'tun —hualh Jesús.

Cāmacaputzacan a'ntīn takahlaka'ī' Cristo

¹⁶ Lā' Jesús cāhuanipā:

—¡Cuenta catlahua'tit! Quit iccāmacā'nāni' lā' nala'yā'tit hua'chī borregos na ixlaclhni'ca'n huan lobos. Lej skalalh cala'tit hua'chī huan lūhua'. Lā' cala'tit hua'chī tantzasnān a'ntūn tū' lāsta'la. ¹⁷ Catamaktaka'htit como chī'xcuhūi'n nacātamacamaxquī'cu'tunāni' huan māpa'ksīni'nī'n lā' nacātātucsāni' na ixlītokpānca'n israelitas. ¹⁸ Lā' nacātamālacapū'yāni' na ixlacapūnca'n gobernadores lā' reyes xmān por quimpālacata. Chuntza' tzē nacāhuaniyā'tit huan xatzey tachihuīn calacan xlaca'n lā' nā nacāhuaniyā'tit huan a'ntīn tū' israelitas. ¹⁹ Pero tū' catilē'capintit a'nchī nalītamaktāyayā'tit nīn a'ntū nacākalhtiyā'tit a'xni'ca' nacāmacamaxquī'yāni' huan māpa'ksīni'nī'n. A'xni'ca' nachipinā'tit a'ntza', Dios nacāmāca'tzīnīyāni' a'ntū nacāhua'ni'yā'tit xlaca'n. ²⁰ Tū' māni' mintachihuīnca'n a'ntū nachihuīna'nā'tit. Huan Espīritu Santo, ū'tza' a'ntī nacāmāchihuīnīyāni'.

²¹ 'Huan chī'xcuhūi'n natamacamāstā' ixtā'timīnca'n para nacāmāknīcan lā' huan xanatātana' natamacamāstā' ixcamana'ca'n. Huan o'kxa'n natatā'kaquī' contra ixnatātana'ca'n lā' natamāknīnīni'n. ²² Ixlihuākca'n tachi'xcuhūi't nacātaca'tzalaktzī'nāni' como tapa'ksī'yā'tit

con quit. Lā' huan a'ntīn tzancs natatāya lā' tū' natataxtutāya na quintej a'yuj lej tapātīni'mā'na, ū'tunu'n nacāmāputaxtūcan.

²³ Lā' a'xni'ca' nacātamacaputzayāni' nac lakatin cā'lacchicni', cataxtutit lā' capintit ā'lacatin. Stu'ncua' a'ntū iccāhuaniyāni' que tū' catitētaxtukō'tit ixlīhuākca'n ixā'lacchicni'ca'n israelitas para namāsu'yuyā'tit quintachi-huīn a'xni'ca' namimpala huan Chi'xcu' xala' Tālmā'n.

²⁴ Huan sca'txtunu' tū' tasqui'nī hua'chi ixmākalthō'kē'ni'. Lā' huan tasācua' tū' tasqui'nī hua'chi ixpatrón. ²⁵ Līpāxūj huan sca'txtunu' a'ntīn tzē namālacastuca ixmākalthō'kē'ni' lā' nā huan tasācua' a'ntīn tzē namālacastuca ixpatrón. Palh lakapalacani'ttza' huan a'ntī māpa'ksini'n huan nac chic lā' māpācuhiūcani'ttza' Beelzebú, ā'chulā' nacālakapalacan ā'makapitzīn xalanī'n nac huā'mā' chic —cāhuanilh Jesús. U'tza' a'ntū līchihuīna'mā' Jesús lā' nā ī'sca'txtunu'nī'n.

Tichū tasqui'nī najicua'ni'can

Lc. 12.2-9

²⁶ Lā' Jesús cāhuanipā:

—Chuntza' tū' caticājicua'ni'tit tachi'xcuui't. Ixlīhuāk a'ntūn tatzē'knī't, ū'tza' nalaktzī'ncan. Lā' a'ntū lakatzē'kcus, naca'tzikō'can. ²⁷ Huan a'ntū quit iccāhuanini' a'nlhā quē'stucan, ū'tza' nacāhuaniyā'tit cā'lacapūlhūhua'. Lā' huan a'ntū quit lakatzē'k iccāhuaniyāni', ū'tza' lej palha' nahuanā'tit chuxalhā. ²⁸ Tū' caticājicua'ni'tit chi'xcuui'n a'ntūn tzē natamaknī mimacni'ca'n pero tūla tamāpa'ksī milīca'tzīnca'n. Najicua'ni'yā'tit Dios a'ntūn tzē nacāmāspūtū mimacni'ca'n lā' milīca'tzīnca'n nac pūpātīn.

²⁹ ¿Chī ixtapalh huan tantzictzi? Stā'can tantu' por macsti'na'j tumīn. Lā' quinTāta'ca'n nac a'kapūn cuenta natlahua a'xni'ca' minācha' lakatin tantzictzi. ³⁰ Lā' chā'tunu' de hui'xina'n hasta cātapūtle'keni'ni' kanatunu' miya'jca'n. ³¹ U'tza' tū' tilījicua'nā'tit. Līhua'ca' tasqui'nī'yā'tit hui'xina'n que lhūhua' tantzictzi —hualh Jesús.

A'ntī natahuan cā'lacapūlhūhua' que tatapa'ksī con Cristo

Lc. 12.8-9

³² Lā' Jesús cāhuanipā:

—Lā' huan a'ntī natahuan cā'lacapūlhūhua' palh tatapa'ksī con quit, xluca'n quit na'iccālakapasa a'xni'ca' natatāya na ixlacapūn quinTāta'ca'n nac a'kapūn. Lā' chuntza' quit nā na'icuan palh xluca'n tatapa'ksī con quit. ³³ Lā' huan a'ntī naquintakalhtatzē'ka cā'lacapūlhūhua', xluca'n quit na'iccākalhtatzē'ka a'xni'ca' natatāya na ixlacapūn quinTāta'ca'n xala' nac a'kapūn.

Jesús cāmā'kapitzī tachi'xcuui't

Lc. 12.51-53; 14.26-27

³⁴ Lā' Jesús cāhuanipā:

—Tū' tipuhua'nā'tit palh quit icmilh para que chu lakatin nala ixtapāstacna'ca'n tachi'xcuui't lā' chuntza' tū' catalāsta'lalh nac huā'mā' quilhtamacuj. Tū' ū'tza' quilītlōt. Na'iccāmā'kapitzīyāni'. ³⁵ Icmilh icmā'kaquī' huan o'kxa' contra ixtāta' lā' na'icmā'kaquī' huan tzu'ma'jāt contra ixtzī't lā' nā huan puscāt contra ixtzī't ixlōlu'. ³⁶ Lā' ū'tza' natalīla lītā'ca'tza xalanī'n na ixchakān huan lakatin chic.

³⁷ Huan a'ntū līhua'ca' natapāxquī' ixtzī'tca'n o ixtāta'ca'n que quit, xluca'n tū' minī'ni' natatapa'ksī con quit. Lā' nā huan a'ntī līhua'ca' natapāxquī' ixo'kxa'ca'n o ixtzu'ma'jātca'n que quit, xluca'n tū' minī'ni' natatapa'ksī con quit. ³⁸ Lā' huan a'ntūn tūla tatāyani' a'ntū nacāpātē'keni'

por quimpālacata, xlaça'n tū' minī'ni' natatapa'ksī con quit. ³⁹ Huan a'ntī natataxtutāya de na quintej como tū' tapātīni'ncu'tun por quimpālacata, xlaça'n tū' catitaka'lhīh ixquilhtamacujca'n nac a'kapūn. Lā' huan a'ntī natapātīni'n a'uyj ixtanilh por quimpālacata, xlaça'n nacāmāpūtaxtūcan.

A'ntū natlajacan

Mr. 9.41

⁴⁰ Lā' Jesús cāhuanipā:

—Palh catīhuā nata'a'ka'ī' a'ntū hui'xina'n nacāhuani'yā'tit, nā chuntza' nata'a'ka'ī' a'ntū quit icuan. Lā' palh catīhuā nata'a'ka'ī' a'ntū icuan, nā chuntza' nata'a'ka'ī' huan a'ntī quimacamilh. ⁴¹ Lā' palh catīhuā nata'a'cnīni'ni' kalhatin a'cta'sana' como taca'tzī palh Dios macamini't, chuntza' ū'tunu'n natatlaja chu a'cxtim hua'chi huan a'cta'sana'. Lā' palh catīhuā nata'a'cnīni'ni' kalhatin tzeyā chī'xcu' xmān porque tzey xla', chuntza' ū'tunu'n chu a'cxtim natatlaja hua'chi huan tzeyā chī'xcu'. ⁴² Lā' catīhuā a'ntī natā'hua' macsti'na'j xcān ā'kalhatin a'uyj catīhuāyā chī'xcu', lā' palh natā'hua' ā'kalhatin porque tapa'ksī con quit, ixlīstu'ncua' Dios namāpala —hualh Jesús.

11

Ixlascujni'nī'n Juan huan Mā'kpaxīni' talaka'lh Jesús

Lc. 7.18-35

¹ Lā' a'xni'ca' Jesús cāmāsu'ni'kō'lh ī'sca'txtunu'nī'n, taxtulh de a'ntza' lā' a'lh. Ixtētaxtulā'huan ā'makapitzīn cā'lacchicni' a'nlhā pajatzu para namāsu'yu lā' na'a'cta'sana'n.

² Lā' Juan huan Mā'kpaxīni' ixtanūma' nac pūlāchī'n. Lā' a'xni'ca' māca'tzīnīca a'ntū ixtlahuamā' Jesús, tuncan cāmācā'lh kalhatu' ī'sca'txtunu'nī'n para natalaka'n Jesús ³ lā' natakalhasqui'nī:

—¿Chā hui'x huan Cristo a'ntī namin o maclacasqui'n na'icka'lhīyāujcus ā'kalhatin?

⁴ Lā' Jesús cākalhtīl:

—Cataspi'ttit lā' nahuaniyā'tit Juan a'ntū laktzī'nī'ta'ntit lā' a'ntū kaxpatnī'ta'ntit. ⁵ Nahuaniyā'tit a'nchī huan lakatzī'nī'n talacahuāna'n lā' huan lū'ntū'lanī'n talatlā'huan. Lā' nā huan a'ntī ixcāmasni'mā' ixquinīca'n, xlaça'n tatzeyanli. Lā' huan a'ntīn tū' ixta'a'kahuāna'n, chuhua'j takaxmata. Lā' nā cāmālakahuanīchokocanī't huan a'ntī ixtanīnī'ttza'. Lā' cāmāsu'ni'can a'nchī nacālimāpūtaxtūcan a'ntū līpānīn talahui'lāna'. ⁶ Līpāxūj huan a'ntī pō'ktu quilīpāhuan —cāhuanica ī'sca'txtunu'nī'n Juan.

⁷ Lā' a'xni'ca' xlaça'n ixta'a'nī't, Jesús tzuculh cātā'kalahihuīna'n huan tachi'xcu'huī't ixpālacata Juan. Lā' cākalhasqui'nīl:

—A'xni'ca' quīla'tit nac cā'lhpi'mpi'li' ti'ya't, ¿tichū ixlaktzī'ncu'tunā'tit? Tū' quīla'tit para nalaktzī'nā'tit kalhatin chī'xcu' a'ntī hua'chi kantin chī'tin a'ntū xakā'līl huan ū'ni'. ⁸ ¿A'chī' quīla'tit? Tū' quīla'tit para nalaktzī'nā'tit kalhatin chī'xcu' a'ntī lej tzēhuanī't lhakā'nani't. Hui'xina'n ca'tzīyā'tit que huan a'ntī pō'ktu lej tzēhuanī't talhakā'nani't, xlaça'n tahuī'lāna' na ixchicca'n reyes. ⁹ Pues ¿a'chī' quīla'tit nac cā'lhpi'mpi'li' ti'ya't? ¿Chu tū' quīla'tit para nalaktzī'nā'tit kalhatin a'cta'sana'? Stū'ncua', ixlaktzī'ncu'tunā'tit kalhatin a'cta'sana'. ¹⁰ Lā' huā'mā' a'cta'sana' ixtacuīni' Juan. Lā' ixpālacata huā'mā' Juan tatzo'knī't chuntza' na ixtachihuīn Dios: Na'īcmācā'n qui'a'cta'sana' a'ntī napū'lani'yāni' para nacāxmāpī' mintej.

11 Stu'ncua' huā'mā' a'ntū iccāhuaniyāni' que na ixlaclhni'ca'n tachi'xcuui't tintū' kalhatin a'cta'sana' más xaka'tla' que Juan. Pero huan a'ntū lihua'ca' xamakstancu a'nlhā Dios māpa'ksikō' ixlihuāk, xla' más xaka'tla' que Juan.

12 'Desde a'xni'ca' tzuculh a'cta'sana'n Juan huan Mā'kpa'xīni', maklhūhua' tatanūcu'tulh a'nlhā Dios māpa'ksikō' ixlihuāk. Lā' hua'chilh palha' talāpi'ta'mā'na para que natasātanū. 13 Ixlihuākca'n huan a'cta'sana'nī'n ixtalīchiuīna'mā'na a'nchī namin lakatin chi'chini' a'xni'ca' Dios namāpa'ksīni'n huā'tzā' nac cā'ti'ya'tna'. Lā' nā chuntza' tatzō'kni' na ixley Moisés. Lā' talīchiuīna'lh hasta a'xni'ca' milh Juan. 14 Lā' a'yuj tū' nakalhlaka'ī'cu'tunā'tit a'ntūn taquilhchā'lh, pero huā'mā' Juan ū'tza' huan a'cta'sana' Elías a'ntū ixka'lhīpā'na'ntit. 15 Cuenta catlahua'tit a'ntū kaxpatā'tit.

16 '¿Chichū na'iccālīmālacastucāuj huan chi'xcuui'n a'ntīn tahui'lāna' chuhua'j? Tatasu'yu hua'chi camana' a'ntīn takamāna'mā'na nac lītamāuj. Lā' cātā'ta'sa ixtā'camana' lā' tahuani: 17 "A'xni'ca' quina'n icmakata'sauj huan liskoli', hui'xina'n tū' lakatitit lā' tū' lu'cxtit. Lā' a'xni'ca' ictlī'uj hua'chi līlakaputzani', hui'xina'n tū' lakatitit lā' tū' calhua'ntit. ¿Tuchū lacasqui'nā'tit?" tahuani. 18 Milh Juan lā' tū' ko'tli lā' a'katunu' tū' huā'yalh tintacuj. Lā' hui'xina'n lē'ksa'nā'tit lā' hua'nā'tit palh xla' ka'lhī huan tlajana'. 19 Lā' ā'calīstān quit icmilh. Quit huan Chi'xcu' xala' Tālh mā'n lā' icua' xcān lā' chuxatū quimālacnūni'can lā' pō'ktu icuā'yan. Lā' nā quilālē'ksa'nāuj lā' hua'nā'tit palh quit lhūhua' icuā'yan lā' lej icko'ta. Lā' hua'nā'tit que quit ixamigoca'n huan mātā'jīni'nī'n impuestos lā' huan a'ntīn tatlahua' talaclē'i'. Pero huan a'ntīn takalhlaka'ī', xlaca'n tamāchekxī que Dios macamilh Juan lā' nā quit —hualh Jesús.

Xalanī'n lakatu' cā'lacchicni' tū' ta'a'kahuāna'ni'lh Jesús

Lc. 10.13-15

20 Lā' tuncan Jesús tzuculh cālacaquilhni' huan xalanī'n huan tamā'na cā'lacchicni' a'nlhā tlhualh lhūhua' lē'cnīn. Cālacaquilhni'lh huan tachi'xcuui't como tū' ixtaxtāpalīcu'tun ixtapāstacna'ca'n. Lā' cāhuani'lh:

21 —Xānti la'yā'tit hui'xina'n xalanī'n nac Corazīn lā' xalanī'n nac Betsaida. Nalakaputzayā'tit porque tū' kalhaka'ī'tit. Lej tlahuacani't lē'cnīn na milaclhpu'nanca'n. Lā' palh ixcātlahuacancha' cahuā huā' tamā'na lē'cnīn nac huan cā'lacchicni' Tiro lā' nac Sidón, makāntza' ixtaxtāpalīlh ixtapāstacna'ca'n. Lā' xlaca'n ixtalhakā'lh tzi'tze'ke ixlu'xu'ca'n lā' ixcā'a'cpūmā'ca'ca lhca'ca'n lā' chuntza' ixtatasu'yulh que lej talakaputzalh ixpālacata ixtalaclē'i'ca'n. 22 Lā' iccāhuaniyāni' que a'xni'ca' Dios nalacāxtlahuakō', ā'chulā' nacācastigarliyāni' hui'xina'n que xlaca'n xalanī'n nac Tiro lā' Sidón. 23 Lā' hui'xina'n xalanī'n nac Capernaum puhua'nā'tit palh napinā'tit nac a'kapūn. Tū' stū'ncua'. Napinā'tit nac pūpātīn. Palh ixcātlahuacancha' cahuā huan lē'cnīn nac huan cā'lacchicni' Sodoma a'ntū cātlahuacani't na milaclhpu'nanca'n, ixtaxtāpalīlh ixtapāstacna'ca'n. Lā' chuntza' Dios tū' ixmāspūtūlh huan cā'lacchicni'. 24 Lā' iccāhuaniyāni' que a'xni'ca' Dios nalacāxtlahuakō', ā'chulā' nacācastigarliyāni' hui'xina'n que xlaca'n xalanī'n nac Sodoma lā' ā'makapitzīn cā'lacchicni' pajtzu nac Sodoma —hualh Jesús.

Jesús hualh: Cata'ntit lā' quit na'iccāmājaxīyāni'

Lc. 10.21-22

25 Lā' tuncan Jesús kalhtō'ka'lh lā' hualh:

—QuinTāta', hui'x māpa'ksīni'na' nac a'kapūn lā' nac ti'ya't. Ic-maxquī'yāni' pāxcatca'tzī como cāmāsu'ni'nī'ta' huan a'ntīn tasca'tcu'tun ū'tza' a'ntū ixcāmātzē'kni'nī'ta' huan a'ntī lej laksana'alhna'. ²⁶ Chuntza' tla'hua' chu a'nchī mintapuhān.

²⁷ Lā' cāhuanilh huan tachi'xcuhūi't:

—QuinTāta' quimacamaxquī'kō'lh ixlihuāk a'ntū a'nan. Lā' tintī' ca'tzī a'nchī huanī't ixO'kxa' Dios, xmān Dios xaTāta'. Lā' tintī' ca'tzī a'nchī huanī't quinTāta' Dios, xmān quit a'ntī ixO'kxa' icca'tzī. Nā nat-aca'tzī xlaca'n a'ntī na'iccāmālacsu'yu. ²⁸ Cata'ntit milihuākca'n hui'xina'n a'ntī u'cxca'tziyā'tit que tzi'nca huan tūn tū' tzey a'ntūn tlahuani'ta'ntit lā' palha' scujpā'na'ntit para namakapāxua'yā'tit Dios. Cata'ntit lā' quit na'iccāmājaxiyāni'. ²⁹ Caquilā'a'kahuāna'ni'uj lā' caquilāmaksca'tui. Līlacatzucu na'iccāhuanilē'nāni' lā' quit tū' icka'tla'jca'tzī. Lā' quit tzē icmātza'ta'tī mi'a'clhcunucca'n. ³⁰ Tū' jicslīhua' quilimāasca'tīn lā' tzē natlōkentaxtūyā'tit —hualh Jesús.

12

Huan chi'chini' a'ntū pūjaxcan huan sca'txtunu'nī'n ta'ī'lh huan trigo
Mr. 2.23-28; Lc. 6.1-5

¹ Lā' ā'calīstān Jesús ixtlā'huantēlha nac cā'tacuxtu. Lā' huan chi'chini' a'ntū pūjaxcan ixuanī't. Lā' ī'sca'txtunu'nī'n ixtatzi'nca lā' tatzuculh ta'ī' macstīna'j huan trigo lā' tahuah'lh.

² Lā' a'xni'ca' huan fariseosnu' cālaktzī'lh, tahuanilh Jesús:

—Cala'ktzi'. Tascujmā'na misca'txtunu'nī'n lā' chuhua'j huan chi'chini' a'ntū pūjaxcan. Tū' ta'a'kahuāna'ni' huan ixley Moisés —tahuanilh.

³ Lā' Jesús cākalhtīlh lā' cāhuanilh:

—¿Chā tū' lakapūtle'kenī'ta'ntit a'ntūn tlahuah'lh David maktin huā? Ixtzi'nca xla' lā' a'ntī ixcātā'a'mā'. ⁴ Lā' tatanūlh na ixchic Dios lā' tahuah'lh huan pāntzi a'ntū ixmālacnūni'canī't Dios. Lā' tū' limakuan ixtahua'lh huā'mā' pāntzi. Xmān huan curasna' tzē natahua'. ⁵ Lā' ¿chā tū' lakapūtle'kenī'ta'ntit huan nac ley a'ntūn tzo'kli Moisés? Huan palh huan curasna' a'ntūn tascuja nac xaka'tla' lītōkpān pō'ktu natlōkentaxtū ixlītōtca'n. Lā' a'yuj tatlahua a'ntūn tū' limakuan tlahuacan huan chi'chini' a'ntū pūjaxcan, lā' tū' puhuancan palh xlaca'n tatlahua talaclē'i'. Lā' tū' puhuancan palh xlaca'n tū' ta'a'kahuāna'ni' huan ley. ⁶ Lā' iccāhuaniyāni' que huā'tzā' a'nan catīhuā a'ntī līhua'ca' tasquī'nī que huan xaka'tla' lītōkpān. ⁷ Hui'xina'n tū' māchexxīnī'ta'ntit a'ntū huanicu'tun a'nīhā tatzō'kni' na ixtachihuīn Dios: “Quit lej iclacasquī'n nacālakalhu'manā'tit ā'makapitzīn lā' tū' tanto iclacasquī'n naquilā'a'ksajuī'yāuj huan animalhna'”. Palh ixmāchexxī'tit cahuā huā'mā' tachihuīn ixpālacata cālakalhu'mancan, tū' ixcālē'ksa'nīni'ntit quisca'txtunu'nī'n a'ntūn tū' tatlahuamā'na talaclē'i'. ⁸ Quit huan Chi'xcu' xala' Tālh mā'n lā' tzē na'icmāpa'ksī a'ntū natlahuacan huan chi'chini' a'ntū pūjaxcan.

Huan chi'xcu' a'ntī ixpekescōhuanī't
Mr. 3.1-6; Lc. 6.6-11

⁹ Lā' tuncan Jesús taxtulh de a'ntza' lā' tanūlh nac lakatin ixlītōkpānca'n israelitas. ¹⁰ Lā' ixuī' a'ntza' kalhatin chi'xcu' a'ntī ixpekescōhuanī't. Lā' como ixputzamā'ca a'nchī nalē'ksa'nīni'ncan Jesús, kalhasquī'nīca:

—¿Chā makxtekan namātzeyīcan huan ī'tza'ca' huan chi'chini' a'ntū pūjaxcan?

¹¹ Lā' Jesús cākalhtilh:

—Palh kalhatin de hui'xina'n ixka'lhī'tit mimborregoca'n a'ntū ixtojōlh huan nac pūlh mā'n taponkni', ¿chā tū' ixmāxtutit a'yuj huan chi'chini' a'ntū pūjaxcan? ¹² Lā' más ixtapalh kalhatin chi'xcu' que lakatin borrego. Chuntza' tzē tlahuani'can ā'kalhatin a'ntū xatzey lā' maktāyacan huan ā'kalhatin a'yuj huan chi'chini' a'ntū pūjaxcan.

¹³ Lā' tuncan huanilh huan chi'xcu':

—Castu'ncti mimpeken.

Lā' a'xni'ca' stu'ncli ixpeken, ixtzeyani'ttza' lā' ixtā'chuntza' ixuanī't kentín ixpeken. ¹⁴ Tuncan tataxtulh huan fariseosnu' lā' māni' ū'tunu'n tapāstacli a'nchī natalīmāmaknīni'n Jesús.

A'ntūn taquilhchā'lh ixpālacata Jesús

¹⁵ Lā' a'xni'ca' Jesús ixca'tzī a'ntū ixtapuhuamā'na, lā' a'lh ā'lacatin lā' līlhūhua' tastalani'lh. Lā' Jesús cāmātzeyīkō'lh huan ī'tza'ca'nī'n ¹⁶ lā' cāmāpa'ksīlh que tū' catahualh tichū ū'tza'. ¹⁷ Chuntza' tlhualh para natlōkentaxtū a'nchī a'cta'sana'lh huan profeta Isaías a'xni'ca' tzo'kli a'ntū hualh Dios:

¹⁸ Huā'mā' quintasācua' a'ntī iclacsacli lā' lej icpāxquī' lā' xla' lej quimakapāxuhua.

QuiEspíritu natā'a'n lā' nacāmāsu'ni' huan a'ntīn tū' israelitas a'nchī xa'nca na'iclacāxtlahuakō'.

¹⁹ Xla' tū' nalacaquilhnīni'n lā' tū' nata'sa.

Lā' tū' palha' nachihuīna'n nac cā'tejen para que cuenta natlahuacan xla'.

²⁰ Xla' nacāmaktāya huan a'ntīn tū' lactli'huī'qui a'ntī hua'chi xkolī' a'ntū xmū'tcanī't.

Lā' tū' nacālakmaka'n huan a'ntīn tū' xa'nca takalhlaka'ī'.

Xlaca'n hua'chi pūmaksko a'ntūn tū' xa'nca maksko lā' slam slam la.

Nacāmaktāya hasta a'xni'ca' xla' nacāmāpa'ksīkō' ixlīhuākca'n tachi'xcuhū't nac cā'ti'ya'tna'.

²¹ Lā' ixlīhuākca'n tachi'xcuhū't nataka'lhīti para nacāmaktāya.

Chuntza' tzo'kli huan profeta Isaías.

Ixuanca palh Jesús ixlīscuja ixlīmāpa'ksīn ko'ti'ti'

Mr. 3.19-30; Lc. 11.14-23; 12.10

²² Lā' tuncan lē'ni'ca' Jesús kalhatin chi'xcu' a'ntī lakatzī'n lā' kō'ko' ixuanī't porque ixka'lhī huan tlajana'. Lā' Jesús mātzeyīlh lā' xa'nca ixlak-tzī'n lā' tzuculh chihuīna'n. ²³ Lā' ixlīhuākca'n tachi'xcuhū't talē'cnīlh lā' tahualh:

—¿Chā ū'tza' huā'mā' ixtā'nat David a'ntū xa'icka'lhīmā'nauj?

²⁴ Lā' a'xni'ca' huan fariseosnu' takaxmatli huā'mā' tachihuīn, tahualh:

—Huā'mā' chi'xcu' ka'lhī ixlīmāpa'ksīn huan Beelzebú a'ntī xapuxcu' huan tlajana'nī'n. Lā' ū'tza' cālīmāxtuni'lh huan tlajana'nī'n.

²⁵ Jesús ixca'tzī a'ntū ixtapuhuamā'na lā' cāhuanilh:

—Palh huan pūchihuīna'nī'n tatapitzi lā' talāsta'la, tūla tamāpa'ksīni'n makān. Natalāmāspūtūkō'. Lā' palh xalanī'n lakatin cā'lacchicni' o lakatin familia tatapitzi lā' talātucsa, tū' catitatāyani'lh. ²⁶ Lā' palh ixlīmāpa'ksīn huan xapuxcu' tlajana'nī'n a'ntū iclīmāxtu ā'lakatin tlajana', chuntza' talacpitzī huan līmāpa'ksīn. Lā' tū' catitāyani'lh. ²⁷ Hui'xina'n hua'nā'tit palh quit iccālīmāxtu huan tlajana'nī'n con ixlīmāpa'ksīn huan Beelzebú. Lā' ¿tichū ixlīmāpa'ksīn a'ntū cālīmāxtu huan tlajana'nī'n xlaca'n a'ntīn

tatapa'ksī con hui'xina'n? Chuntza' māni' xlaca'n tamāsu'yu palh tū' stu'ncua' a'ntū quilālē'ksa'nīni'nāuj. ²⁸ A'ntū quit iccālīmāxtu huan tla-jana'nī'n, ū'tza' ixlīmāpa'ksīn Espīritu Santo. U'tza' huanicu'tun palh Dios cāmāsu'ni'yāni' a'nchīn tzuculhtza' māpa'ksīni'n huā'tzā' nac cā'ti'ya'tna'.

²⁹ Tūla tanūcan para namakka'lhancan catūhuā na ixchic huan tli'hui'qui chi'xcu' palh tū' pū'la nachī'can huanmā' chi'xcu'.

³⁰ 'A'ntīn tū' tapa'ksīcu'tun con quit, xla' quintā'ca'tza. Lā' a'ntīn tū' quintā'scuja, ū'tza' lactlahuana'n.

³¹ 'U'tza' iccālīhuaniyāni' palh tzē nacāmāspūtūnu'ni'can ixlihuākca'n ix-talac'lē'i'ca'n tachi'xcu'huīt' lā' chuxatū tū' tzey a'ntūn tahuan. Lā' palh catūhuā nahuan que tū' tzey a'ntūn tlahua huan Espīritu Santo, xla' tūlal catimāspūtūnu'ni'ca. ³² Lā' palh catūhuā nalīchihuīna'n contra huan Chi'xcu' xala' Tālh mā'n, namāspūtūnu'ni'can. Lā' palh catūhuā nahuan que tū' tzey a'ntūn tlahua huan Espīritu Santo, xla' tū' catimāspūtūnu'ni'ca nīn huā'tzā' nac huā'mā' quilhtamacuj nīn a'ntza' nac ā'lakatin quilhtamacuj a'ntū namin —hualh Jesús.

Lilakapascan huan qui'hui' por ixtō'ca't

Lc. 6.43-45

³³ Lā' Jesús cāhuanipā:

—Palh tzey huan qui'hui', namāstā' tzey ixtō'ca't. Lā' palh tū' tzey huan qui'hui', tū' tzey nala ixtō'ca't. Chu a'nchī māstā' ixtō'ca't, chuntza' lilakapascan huan qui'hui'. ³⁴ Hui'xina'n hua'chi lūhua' a'ntūn tzēhuanī't tasu'yu pero ka'lhī lilaknīn. ¿Chichū tzey nala huan tachi-huīn a'ntū cāquilhtaxtuyāni' a'xni'ca' tū' tzey mintapāstacna'ca'n? Chu a'nchī pāstacā'tit, chuntza' nachihuīna'nā'tit. ³⁵ Tzey nala a'ntū nahuan kalhatīn tzeyā chi'xcu' como tzey ixtapāstacna'. Lā' tū' tzey cati-hualh a'ntū nahuan kalhatin tū' tzeyā chi'xcu' como ko'hua'jua' ix-tapāstacna'. ³⁶ Lā' iccāhuaniyāni' que namin lakatin chi'chini' a'xni'ca' Dios nacālācāxtlahuakō'. Lā' a'xni'ca' nala, maclacasqui'n ixlihuākca'n tachi'xcu'huīt' natahuani Dios tuchū ixpālācata chuxatūyā tachihuīn a'ntū chu tlakaj tualh. ³⁷ Chu a'nchī chihuīna'nī'ta'ntit, chuntza' nahuancan palh cātālīyāhuayāni' o palh lacuan hui'xina'n —hualh Jesús.

Tachi'xcu'huīt a'ntīn tū' takalhlaka'ī'lh tasqui'ni'lh Jesús catlahualh lē'cnīn

Mr. 8.12; Lc. 11.29-32

³⁸ Lā' tuncan makapitzīn fariseosnu' lā' xamākalhtō'kē'ni'nī'n ley tahuanilh Jesús:

—Mākalhtō'kē'ni', quina'n iclaktzī'ncu'tunāuj lakatin ka'tla' lē'cnīn para naquilāmālacstū'ncni'yāuj palh stu'ncua' Dios macaminī'ta'ni'.

³⁹ Lā' Jesús cākalhtīlh:

—Huan tachi'xcu'huīt a'ntīn tū' tzey lā' a'ntīn tū' takalhlaka'ī'cu'tun, xlaca'n tasqui'n lakatin ka'tla' lē'cnīn. Lā' xmān nacāmāsu'ni'can huan lē'cnīn hua'chi a'ntū pātē'keni'lh Jonás. ⁴⁰ Lakatu'tun chi'chini' lā' lakatu'tun tzi'sa Jonás ixtojōma' na ixchakān huan ka'tla' squi'ti' lā' xalakahuan taxtulh. Nā chuntza' quit huan Chi'xcu' xala' Tālh mā'n nā na'ictachoko lakatu'tun chi'chini' lā' lakatu'tun tzi'sa na ixchakān huā'mā' ti'ya't. ⁴¹ Namin lakatin chi'chini' a'xni'ca' nalācāxtlahuakō'can. Lā' a'xni'ca' nala huā'mā', xlaca'n a'nti'ixtahui'lāna' huan nac cā'lacchicni' a'nlhā huanican Nīnive natatāya lā' nacātālē'ksa'nīni'nāni' hui'xina'n a'nti

hui'lāna'ntit chuhua'j. Nacātalē'ksa'nīni'nāni' como xlaça'n taxtāpalilh ixtapāstacna'ca'n a'xni'ca' milh Jonás lā' li'a'cta'sana'lh ixtachihuīn Dios. Lā' hui'xina'n tū' xtāpalī'tit mintapāstacna'ca'n a'xni'ca' quit ica'cta'sana'lh. Lā' quit ā'chulā' ictasqui'nī que Jonás. ⁴² Lā' nā huan reina a'ntī ixmāpa'ksīni'n nac Saba natāya lā' nacālē'ksa'nīni'nāni' a'xni'ca' namin huan chi'chini' a'ntū napūlacāxtlahuakō'. Nacālē'ksā'nīni'nāni' porque xla' kaxmatli a'ntū hualh Salomón. Makat ixuani't ixchic huan reina lā' milh kaxmata Salomón. Quit ā'chulā' ictasqui'nī que Salomón lā' tū' quilākaxmatni'cu'tunāuj —hualh Jesús.

Ixpālacata huan tlajana' a'ntūn taspī'tli

Lc. 11.24-26

⁴³ Lā' Jesús cāhuanipā:

—Lā' a'xni'ca' lakatin tlajana' nataxtu de huan chi'xcu', nalatā'kchoko a'nlhā cā'scōhua lā' naputza a'nlhā najaxa. Lā' a'xni'ca' tū' nakaksa a'nlhā najaxa, napuhuan: ⁴⁴ “Na'ictaspi'tchokopala a'nlhā ictaxtulh”. Lā' a'xni'ca' naquītaspi'ta, nakaksa huan chi'xcu' hua'chi lakatin chic a'ntū scaya'ncyā lā' xa'nca pa'lhnanca'nī't, lā' a'nlhā nīn tintī' a'nan. ⁴⁵ Lā' tuncan na'a'n nacātē ā'kalhatojon tlajana'nī'n lā' más xaca'tzanca'tzīnī'n. Lā' ixlīhuākca'n natatanū natalatahui'la na ixchakān huan chi'xcu'. Lā' chuntza' más ko'hua'jua' nala huan chi'xcu' que a'xni'ca' ixka'lhī xmān kalhatin tlajana'. Lā' nā chuntza' nacāpātle'keni' xlaça'n a'ntūn tū' tzey lā' tahuī'lāna' chuhua'j.

Ixpālacata ixtzī't lā' ixtā'timīn Jesús

Mr. 3.31-35; Lc. 8.19-21

⁴⁶ Lā' Jesús ixcātā'chihuīna'mā'cus huan tachi'xcu'huī't a'xni'ca' tachā'lh ixtzī't lā' ixtā'timīn. Ixtatachoko kēpūn lā' ixtatā'chihuīna'ncu'tun Jesús.

⁴⁷ Lā' huanica Jesús:

—Tayāna' kēpūn mīntzī't lā' mīntā'timīn lā' mat tatā'chihuīna'ncu'tunāni'.

⁴⁸ Lā' Jesús kalhtīlh huan a'ntī ixmāca'tzīnīnī't:

—¿Tichū quintzī't? Lā' ¿tichū quintā'timīn?

⁴⁹ Lā' tuncan Jesús cāmacahuanilh ī'sca'txtunu'nī'n lā' hualh:

—Huā' tamā'na, ū'tunu'n quintzī't lā' quintā'timīn. ⁵⁰ Lā' ixlīhuākca'n a'ntū natatlahua a'ntū lacasqui'n quinTāta' xala' nac a'kapūn, ū'tza' quintā'tin lā' ū'tza' quintzī't.

13

Huan cha'nāna'

Mr. 4.1-9; Lc. 8.4-8

¹ Huā'mā' chi'chini' Jesús taxtulh de huan nac chic lā' a'lh na ixquilhtūn huan ka'tla' xcān. ² Lā' como lhūhua' tachi'xcu'huī't tatakēstokli a'nlhā ixuī', Jesús tojōlh nac lakatin barco lā' tahuī'lal. Lā' ixlīhuākca'n tachi'xcu'huī't tatachokolh nac huan ixquilhtūn huan xcān. ³ Lā' tuncan cāhuanilh a'ntū hua'chi lītalacastuca para nacāmāsu'ni'. Chuntza cāhuanilh:

—Ixuī' kalhatin cha'nāna' lā' taxtulh nacha'n ixti'ni'. ⁴ Lā' a'xni'ca' ī'xua'ya'maka'mā' ixti'ni', makapitzīn tayujli nac tej. Lā' tamilh huan spūnnu' lā' tasacua'lh. ⁵ Lā' ā'makapitzīn tayujli nac cā'chihuixni' a'nlhān tū' lhūhua' ixka'lhī huan ti'ya't. Palaj pu'nli huā'mā' ti'ni' como tū' lhūhua' ixka'lhī huan ti'ya't. ⁶ Lā' a'xni'ca' chi'chini'lh, xachi'tin scōhualh como tūlah tlahualh ixtankāxē'k lā' tīlh. ⁷ Lā' ā'makapitzīn ti'nī' huampala tayujli nac cā'lhucū'nnu'. Lā' huan lhtucū'n tastacli lā' tamā'ktzī'lh.

⁸ Lā' ā'makapitzīn ti'ni' tayujli a'nlhā tzey huan ti'ya't lā' lana'lh. Lā' makapitzīn ti'ni' tamāstā'lh cien lā' ā'makapitzīn tamāstā'lh tu'tumpu'xam lā' ā'makapitzīn tamāstā'lh pu'xamacāuj. ⁹ Palh kaxpatni'ta'ntit, cuenta catlahua'tit —hualh Jesús.

Jesús hualh a'chī' līmāsu'yulh a'ntū lītalacastuca

Mr. 4.10-12; Lc. 8.9-10

¹⁰ Lā' tuncan i'sca'txtunu'nī'n talaktapajtzūlh Jesús lā' takalhasqui'nīlh:
—Lā' ¿a'chī' pō'ktu tā'mālacastuca' para nacāmāsu'ni'ya' huan tachi'xcuui't?

¹¹ Lā' Jesús cākalhtīlh:

—Dios cāmāscā'tīnī'ta'ni' hui'xina'n a'ntūn tatzē'knī't ixpālacata a'nchī nala ixlīmāpa'ksīn Dios. Pero xlaca'n tūlalh catitaca'tzīlh. ¹² Lā' huan a'ntū natakahlaka'ī, xlaca'n natasca'ta lā' chuntza' natamāchekxī lā' ā'chulā' natakahlaka'ī. Pero huan a'ntūn tū' takahlaka'ī'cu'tun, xlaca'n tū' catitasca'tli lā' natapātza'nkā a'ntū ixtaca'tzī. ¹³ U'tza' iccālīmāsu'ni' a'ntū tā'mālacastuccan. Xlaca'n talaktzī'n pero tū' tamāchekxī a'ntū huanicu'tun a'ntūn talaktzī'n. Nā takaxmata pero tū' tamāchekxī a'ntūn takaxmata. ¹⁴ Chuntza' xlaca'n tatlōkentaxtū chu a'nchī hualh huan profeta Isaiás a'nlhān tzo'kli chuntza':
Ixlistu'ncua' que nakaxpa'tā'tit pero tū' catimāchekxī'tit.

Lā' ixlistu'ncua' que nalaktzī'nā'tit pero tū' cuenta catitlahua'tit.

¹⁵ Huan tachi'xcuui't hua'chīlh tū' taka'lhī ixtapāstacna'ca'n lā' cā'a'kachi'pacan lā' cālakachi'pacan.

Chuntza' tū' catitalacahuāna'lh lā' tū' catita'a'kahuāna'lh lā' tū' catitamāchekxīlh para nataxtāpalī huan ixtapāstacna'ca'n.

Lā' quit xa'iccāmāspūtūnu'ni'lh lā' xa'iccāmāzzeyīlh.

Chuntza' tzo'kli Isaiás a'nchī Dios hualh.

¹⁶ Lā' Jesús huampā:

—Līpāxuhua'yā'tit como tzē lacahuāna'nā'tit lā' tzē a'kahuāna'nā'tit lā' nā tzē namāchekxī'yā'tit. ¹⁷ Stu'ncua' a'ntū iccāhuaniyāni' que huā' tamā'na a'ntū cālaktzī'mpā'na'ntit, ū'tza' ixtalaktzī'ncu'tun lhūhua' a'cta'sana'nī'n lā' lhūhua' tzeyā tachi'xcuui't lā' tū' talaktzī'lh. Lā' nā chuntza' huā' tamā'na a'ntū hui'xina'n kaxpa'tā'tit, ū'tza' xlaca'n ixtakaxmatcu'tun lā' tū' takaxmatli.

Jesús māsūtū'nclī a'ntū huanicu'tun huan a'ntū tā'mālacastuccan

Mr. 4.13-20; Lc. 8.11-15

¹⁸ Lā' Jesús cāhuanipā:

—Chuhua'j cakaxpa'ttit a'ntū huanicu'tun huan a'ntū tā'mālacastuccan ixpālacata huan cha'nāna'. ¹⁹ Huan a'ntūn takaxmata a'nchī nala a'xni'ca' Dios namāpa'ksīni'n lā' tū' tamāchekxī, xlaca'n hua'chi huan ti'ni' a'ntū yujli nac tej. Namin huan ko'ti'ti lā' nacāmāpātza'nkānī a'ntūn tasca'tli.

²⁰ Lā' huan ti'ni' a'ntū yujli nac cā'chihuixni', ū'tza' tasu'yu hua'chi huan a'ntūn takaxmata huan tachi'huīn lā' lej talakatī. ²¹ Huā'mā' ti'ni' tū' ixka'lhī pūlh mā'n ixtankāxē'k lā' tū' tāyani'lh. Nā chuntza' huan tachi'xcuui't a'ntūn tū' xa'nca tamāchekxī, xlaca'n tū' makān tatāyani'. A'xni'ca' tapātī catūhuā o cāmacaputzacan por ixpālacata a'ntūn takahlaka'ī'lh, tū'tza' talakatī lā' tamakxteka. ²² Lā' huan ti'ni' a'ntū yujli nac cā'htucū'nnu', ū'tza' tasu'yu hua'chi huan a'ntūn takaxmata lā' tamāchekxī. Pero lej tapāstaca a'nchī natatlaja ixlīhua'tca'n lā' a'nchī rīcosnu' natālīla. Ixlīhuāk huā'mā' cāmāmakxuyī lā' tū' cāmāmakxteka natapāstaca a'ntūn takaxmatli. Tū'tza' tatasu'yu palh takahlaka'ī' lā' ū'tza' huā'mā' hua'chi

a'xni'ca' huan lhtucū'n tamā'ktzī'lh huan ti'ni'. ²³ Lā' huan ti'ni' a'ntū yujli a'nlhān tzey ti'ya't, ū'tza' hua'chi huan a'ntīn takaxmata huan xatzey tachihuīn lā' tamāchekxī. Lā' xa'nca tatasu'yu palh takalhlaka'ī'. Ixlīhuākca'n taka'lhī a'ntū natalīmāpāxuhuī Dios lā' makapitzīn lej taca'tzī tamāpāxuhuī hua'chi huan ti'ni' a'ntū māstā'lh cien ixtō'ca't —hualh Jesús.

A'ntū litalacastuca huan tūn tū' tzey ti'ni' a'ntū xua'ya'maka'nca a'nlhā cha'nca xatzey ti'ni'

²⁴ Lā' Jesús tā'mālacastucpā:

—A'nhī Dios cāmāpa'ksīkō' tachi'xcu'huī't nala hua'chi a'xni'ca' kalhatin chi'xcu' cha'nli huan ti'ni' na ixtacuxtu. ²⁵ Lā' lakatin tzi'sa a'xni'ca' i'lhātāmā' huan chi'xcu', ixtā'ca'tza quīxua'ya'maka'lh huan tūn tū' tzeyā ti'ni'. ²⁶ Lā' a'xni'ca' i'stacamā'tza' huan tacha'ni' a'xni'ca' tasu'yulh huan tūn tū' tzey tacha'ni'. ²⁷ Lā' tuncan talakmilh ixtasācua'nī'n huan chi'xcu' lā' takalhasqui'nīlh huan ixpatronca'n: “¿Chā tū' huāk xatzey ti'ni' cha'nti na mintacuxtu? Lā' ¿chī līpu'nli huā'mā' tūn tū' tzeyā tacha'ni'?” ²⁸ Lā' huan patrón cākalhtīl: “Kalhatin quintā'ca'tza quīntlahuani'lh huā'mā'”. Lā' tuncan huan tasācua'nī'n takalhasqui'nīlh: “¿Chā lacasqui'na' na'icā'nāuj na'iccāpu'lhuyāuj huan tū' tzey chī'tin?” ²⁹ Lā' xla' cākalhtīl: “Tū', como lāsā' nacāpu'lhuyā'tit nā huan xatzey tacha'ni'. ³⁰ Mejor nacāmakxtekāuj chu a'cxtim catastacli hasta a'xni'ca' na'ī'can. Lā' na'iccāhuani huan tasācua'nī'n a'ntī nata'ī' que pū'la natataya huan tū' tzey chī'tin lā' natachī' pīxtunu' para nalhcuyucan. Lā' ā'calistān nata'ī' huan xatzey tacha'ni' lā' natamāquī' na quimbodega”.

Tā'mālacastucca ixpālacata xati'ni' mostaza

Mr. 4.30-32; Lc. 13.18-19

³¹ Lā' Jesús tā'mālacastucpā:

—A'nhī natalīlhūhua'n a'ntū natakalhlaka'ī' Dios, ū'tza' nala hua'chi lakatin ti'ni' de mostaza a'ntū cha'nli kalhatin chi'xcu' nac ti'ya't. ³² Huā'mā' ti'ni' stu'ncua' līhua'ca' xamactzi'na'j que ixlīhuākca'n ā'makapitzīn ti'ni'. Lā' a'xni'ca' nastackō', lej ka'tla' nala hasta ixtā'chuntza' a'katin qui'huī'. Lā' huan spūnnu' natatlahua ixmāsekca'n na ixpekenī'n.

Tā'mālacastucca ixpālacata huan levadura

Lc. 13.20-21

³³ Lā' Jesús tā'mālacastucpā:

—A'nhī Dios nalīmāpa'ksīni'n nala hua'chi levadura a'ntū huan puscāt namojō nac maktu'tun xatapūlhcān harina. Lā' naxcu'tankō' huan tasquit.

Jesús līmāsu'yulh a'ntū litalacastuca

Mr. 4.33-34

³⁴ Huāk huā'mā' Jesús cāhuanih huan tachi'xcu'huī't lā' cālītā'chihuīna'lh a'ntū tā'mālacastuccan. Lā' xmān chuntza' ixcā'tā'chihuīna'n. ³⁵ Chuntza' tlhualh lā' ū'tza' lītōkentaxtūlh a'ntū hualh huan profeta a'xni'ca' tzo'kli huā'mā': Na'iccālītā'chihuīna'nāni' huan a'ntūn tā'mālacastuccan; na'icuan catūhuā a'ntūn tatzē'knī't desde a'xni'ca' tzuculh huā'mā' quilhtamacuj.

Jesús māstū'ncli ixpālacata huan tū' tzey ti'ni'

³⁶ Lā' tuncan Jesús cāmāxtekli huan tachi'xcu'huī't lā' xla' tanūlh huan nac chic. Lā' i'sca'txtunu'nī'n talaktapajtzūlh lā' tahuanih:

—Caquilāhuaniuj tuchū huanicu'tun huan a'ntūn tā'mā'lacastucti huan tū' tzeyā ti'ni'.

³⁷ Lā' tuncan Jesús cāhuanilh:

—Huan a'ntū cha'nli huan xatzey ti'ni, ū'tza' huan Chi'xcu' xala' Tālmā'n. ³⁸ Lā' huan ixtacuxtu, ū'tza' huā'mā' quilhtamacuj. Huan xatzey ti'ni' cāmālastuca xlaça'n a'ntūn tatapa'ksi con Dios. Lā' huan a'ntūn tū' tzey ti'ni' cāmālastuca xlaça'n a'ntūn tatapa'ksi con huan ko'ti'ti'. ³⁹ Huan tā'ca'tza a'ntū xua'ya'maka'lh huan tū' tzeyā ti'ni', ū'tza' māni' huan ko'ti'ti'. Lā' a'xni'ca' i'can, ū'tza' huanicu'tun a'xni'ca' nasputa huā'mā' quilhtamacuj. Lā' huan tasācua'nī'n a'ntū nata'ī' huan chi'tin, ū'tunu'n huan ángeles. ⁴⁰ Lā' chu a'nchī nacātayacan huan tū' tzey chi'tin lā' nacālhcuycan, chu a'cxtim napātle'ke a'xni'ca' nasputa huā'mā' quilhtamacuj. ⁴¹ Huan Chi'xcu' xala' Tālmā'n nacāmāpa'ksi huan ixángeles para nacātaya ixlihuākca'n huan a'ntūn tatlahua talaclē'i' lā' ixlihuākca'n a'ntū tamāsu'ni' ā'makapitzīn natatlahua talaclē'i'. Lā' nacāmāxtukō' de a'nlhā xla' māpa'ksīni'n ⁴² lā' nacāmānū a'nlhā nacālhcuycan. A'ntza' natacalhuan lā' natalāxca ixtatzanca'n. ⁴³ Lā' xlaça'n a'ntūn tatlahua ixlimāpa'ksīn Dios, xlaça'n natatasu'yu a'nlhā Dios māpa'ksīni'n. Lā' lej tzhuanī't natatasu'yu hua'chi a'xni'ca' lej xkaka huan chi'chini'. Palh kaxpa'tā'tit, cuenta catlahua'tit —hualh Jesús.

A'ntū litalacastuca huan tumīn a'ntū ixmā'cnūcanī't

⁴⁴ Lā' Jesús cāhuanipā:

—Huan tachihuīn ixpālacata a'nchī Dios cālīmāpa'ksi ixtachi'xcu'huī't tze nālīmālacastuccan lhūhua' tumīn a'ntū mā'cnūcanī't nac ti'ya't. Lā' namin kalhatin chi'xcu' lā' nakaksa huā'mā' tumīn. Lā' xla' namā'cnūpala a'nlhā ixuī'. Lā' lej līpāxūj na'a'n nastā'kō' ixlihuāk a'ntū ka'lhī para natamāhua huā'mā' ti'ya't a'nlhā mā'cnūca huan tumīn.

A'ntū litalacastuca huan perla a'ntū lej tapala

⁴⁵ Lā' Jesús cāhuanipā:

—Nā huan tachihuīn ixpālacata a'nchī Dios līmāpa'ksīni'n, ū'tza' hua'chi kalhatin tamāhuana' a'ntū cāputzatēlha chihuix xalactzey a'ntū huanican perlas lā' a'ntū nacāstā'. ⁴⁶ Lā' a'xni'ca' nakaksa lakatin a'ntū lej xatzey lā' lej tapala, nastā'kō' ixlihuāk a'ntū ka'lhī lā' na'a'n natamāhua huanmā' perla.

A'ntū litalacastuca huan pūxuākna'

⁴⁷ Lā' Jesús cāhuanipā:

—Nā a'nchī Dios cāmāpa'ksikō' tachi'xcu'huī't ū'tza' hua'chi lakatin pūxuākna' a'ntū mojōcan nac mar lā' nacātaya tāpālhūhua' squī'ti'. ⁴⁸ Lā' a'xni'ca' tsuma huan pūxuākna', huan squī'ti'ni'nī'n natalē'n na ixquilhtūn mar lā' a'ntza' natatahui'la lā' natalacsaca huan squī'ti'. Huan xatzey squī'ti' nacāmojōcan nac chā'xta lā' huan a'ntūn tū' taka'lhī ixtapalh, nacāmaka'ncan. ⁴⁹ Chuntza' nala a'xni'ca' nasputa huā'mā' quilhtamacuj. Natataxtu huan ángeles lā' nacāclahmāxtu huan tū' tzey tachi'xcu'huī't na ixlachpu'nanca'n xalactzey. ⁵⁰ Lā' huan tū' tzey tachi'xcu'huī't nacāmānūcan a'nlhā nacālhcuycan lā' a'ntza' natacalhuan lā' natalāxca ixtatzanca'n —hualh Jesús.

Huan xasāsti' catūhuā ka'lhī ixtapalh lā' nā xakōlūhua' ka'lhī ixtapalh

⁵¹ Tuncan Jesús cākalhasqui'nīlh:

—¿Chā māchekxīyā'tit ixlihuāk huā'mā' a'ntū iccāhuanini'?

Lā' xlaça'n takalhtīlh:

—U'hue, Māpa'ksīni', iccāmāchekxīni'yāni'.

⁵² Lā' tuncan cāhuanilh:

—A'xni'ca' kalhatin xamākaltō'kē'ni' huan ley nala quisca'txtunu', xla' nala hua'chi kalhatin patrón. Nala hua'chi kalhatin patrón a'nti cāka'lhī lhūhua' maclacasqui' lā' ca'tzī a'xni'ca' minī'ni' namāxtu catūhuā xala' makān lā' a'xni'ca' minī'ni' namāxtu catūhuā a'ntū sāsti'cus para nacāmaktāya ixfamilia. Chuntza' nala kalhatin a'ntin tū' namakxteka huan limāasca'tin a'ntū xakōlūhua' lā' xastu'ncua' lā' nā xla' nasca'ta quilimāasca'tin a'ntū xasāsti'.

Xalanī'n nac Nazaret talakmaka'lh Jesús

Mr. 6.1-6; Lc. 4.16-30

⁵³ Lā' a'xni'ca' Jesús cāhuanikō'lh ixlīhuākca'n huan a'ntū tā'mālastuccan, a'lh ā'lacatin ⁵⁴ lā' chā'lh nac Nazaret a'nlhā stacli. A'ntza' ixmāsu'yu na ixlītōkpānca'n israelitas. Lā' huan a'ntin takaxmatli talē'cnīlh lā' talāhuanilh:

—Lā' huā'mā' chī'xcu', ¿lhachū sca'tli huā'mā' tapāstacna'? ¿Chichū tzē nacātlahua huā' tamā'na le'cnīn? ⁵⁵ U'tza' huā'mā' ixo'kxa' huan sitni' lā' nā María ixtzī't. Lā' ixtā'timīn cāhuanican Jacobo lā' José lā' Simón lā' Judas. ⁵⁶ Lā' ixlīhuākca'n ixtā'timīn xapuscan nā huā'tzā' tahuilāna' na quilaclhpu'nanca'n. ¿Lhachū sca'tli ixlīhuāk huā'mā'?

⁵⁷ Lā' chuntza' talakmaka'lh Jesús, pero xla' cāhuanilh:

—Kalhatin a'cta'sana' na'a'cnīni'ni'can chu xalhā na'a'n. Xmān xalanī'n na ixchic lā' xalanī'ni' ixā'lacchicni' tū' catita'a'cnīni'ni'lh.

⁵⁸ Lā' a'ntza' na ixā'lacchicni' tū' lhūhua' le'cnīn tlhualh Jesús xmān porque tū' takalhlaka'ī'lh.

14

A'nchī nīlh Juan huan Mā'kpaxīni'

Mr. 6.14-29; Lc. 9.7-9

¹ Lā' huā'mā' quilhtamacuj Herodes gobernador ixuanī't huan nac estado de Galilea. Lā' māca'tzīnīca' ixpālacata Jesús. ² Lā' Herodes cāhuanilh ixpūchihuīna'nī'n:

—U'tza' huā'mā' Juan huan Mā'kpaxīni'. Lakahuanchokonī't ixlac'hpu'nanca'n nīnī'n. U'tza' lika'lhī līmāpa'ksin a'ntū lītlahua huan le'cnīn.

³ Herodes ixmāpa'ksinī't que cachi'paca huan Juan lā' calē'nca nac pūlāchī'n para nachī'can. Chuntza' māpa'ksīlh ixpālacata huan Herodías a'nti ixpuscāt ixtā'tin Felipe ixuanī't. ⁴ Juan ixuanimā' Herodes:

—Tū' tzey a'nchī lī'pini'ya' huan Herodías hua'chi mimpuscāt.

⁵ Lā' ū'tza' Herodes ixlīmāknīcu'tun huan Juan pero cājicua'ni'lh tachi'xcuhūi't como xlaca'n tapuhualh palh Juan ixa'cta'sana' Dios ixuanī't.

⁶ Lā' a'xni'ca' Herodes tlhauakō'lh ixcā'ta, tlhualh cā'tani'. Lā' ixtzu'ma'jāt Herodías lu'cxli na ixlacapūnca'n huan a'nti ixcākantāyacanī't. Lej tanto makapāxualh huan Herodes ⁷ que lej huanilh palh ixmaxqui'lh huan tzu'ma'jāt chuxatū nasqui'ni'. ⁸ Lā' tuncan huan xatzī't maxqui'lh tapāstacna' lā' huan tzu'ma'jāt squi'ni'lh Herodes chuntza':

—Caquima'xqui' chuhua'j ixa'kxāk Juan huan Mā'kpaxīni'. Calī'ta' nac lakatin pulātu.

⁹ U'tza' līlakaputzalh huan Herodes. Lā' como lej mālacnūni'canī't huan tzu'ma'jāt lā' como huan a'nti ixcākantāyacanī't takaxmatli a'ntū ixuanicanī't, lā' ū'tza' huan Herodes līmāpa'ksinī'lh que camaxqui'ca. ¹⁰ Lā' chuntza' macā'lh huan līmāpa'ksin huan nac pūlāchī'n lā' māmāyujūnīni'lh

ixa'kxāk Juan. ¹¹ Lā' tuncan līminca huan a'kxāk nac lakatin pulātu lā' maxquī'ca huan tzu'ma'jāt lā' xla' macamaxquī'lh ixtzī't.

¹² Lā' tuncan tamilh ī'sca'txtunu'nī'n Juan lā' talē'lh ixmacni' lā' tamā'cnūlh. Lā' ā'calistān ta'a'lh tamāca'tzīnī Jesús.

Jesús cāmāhuī'lh lakaquitzis mil de chi'xcuhuī'n

Mr. 6.30-44; Lc. 9.10-17; Jn. 6.1-14

¹³ Lā' a'xni'ca' māca'tzīnīca Jesús, xla' tojōlh nac lakatin barco lā' a'lh tintacut a'nlhā tintī' ixa'nān. Lā' a'xni'ca' ca'tzīca a'nlhā ixiuī', lhūhua' tachi'xcuhuī't tataxtulh de ixā'lacchicni'ca'n lā' tastālani'lh catojon na ixquiltūn huan xcān. ¹⁴ Lā' a'xni'ca' Jesús tacutli de huan nac barco, cālaktzī'lh huan lhūhua' tachi'xcuhuī't lā' cālakalhu'malh. Lā' cāmāzeyīlh huan ī'tza'ca'nī'n a'ntī' ixcālīmini'canī't.

¹⁵ Lā' a'xni'ca' ī'smalanka'namā', ī'sca'txtunu'nī'n Jesús talakmilh lā' tahuanilh:

—Kōtanū'tza' lā' tū' nac cā'lacchicni' huā'tzā'. Cacāmacapi huan tachi'xcuhuī't para nata'a'n natatamāhua ixlīhua'tca'n nac huan cā'lacchicni'.

¹⁶ Lā' Jesús cākalhtīlh:

—Tū' maclacasquī'n nata'a'n; cacāmāhuī'tit hui'xina'n.

¹⁷ Lā' xlaca'n tahuanilh:

—Quina'n tuntū' icka'lhīyāuj xmān macquitzis pāntzi lā' tantu' squī'ti'.

¹⁸ Lā' Jesús cāhuanilh:

—Cacālī'ta'ntit.

¹⁹ Lā' tuncan cāmāpa'ksīlh que catatahui'lalh huan tachi'xcuhuī't nac cāseketni'. Lā' chu tuncan Jesús cātayalh huan macquitzis pāntzi lā' huan tantu' squī'ti' lā' talacayāhualh nac a'kapūn lā' maxquī'lh pāxcatca'tzī Dios. Lā' cāche'keni'lh huan pāntzi lā' huan squī'ti' lā' cāmaxquī'lh ī'sca'txtunu'nī'n. Lā' xlaca'n tamālapitzilh na ixlaclhni'ca'n tachi'xcuhuī't.

²⁰ Lā' ixlīhuākca'n tachi'xcuhuī't tahuā'yalh lā' taka'sli. Lā' a'xni'ca' tahuā'yankō'lh huan sca'txtunu'nī'n tamākēstokli lhūhua' xalacpitzin hasta tatzumalh pācāujtu' chā'xta de huan a'ntū' a'katāxtūlh. ²¹ Lā' huan chi'xcuhuī'n a'ntūn tahuā'yalh xlaca'n lakaquitzis mil lā' nā tahuā'yalh puscan lā' camana'.

Jesús kalhtlā'hualh na ixkalhni' huan xcān

Mr. 6.45-52; Jn. 6.16-21

²² Lā' chu tuncan Jesús cāhuanilh ī'sca'txtunu'nī'n catatojōlh huan nac barco lā' catapū'lani'lh tintacut huan mar līhuan xla' cāmacā'lh huan tachi'xcuhuī't. ²³ Lā' a'xni'ca' ixcāmacā'nkō'nī't, Jesús ixa'cstu tā'cxtunu'lh huan nac kēstīn para natā'chihuīna'n Dios. Lā' a'xni'ca' tzī'sualh, ixa'cstu ixiuī' a'ntza' ²⁴ līhuan ī'sca'txtunu'nī'n ixtatētaxtumā'na huan nac xcān nac barco. Lā' lej ū'nulh lā' xasipej xcān ixtatā'kayāhuamā'na lā' tasno'kli huan barco. ²⁵ Lā' a'xni'ca' tuncūilh, Jesús ixcālaktapajtzūtēlha xlaca'n. Ixkalhtlā'huantēlha huan xcān. ²⁶ Lā' a'xni'ca' huan sca'txtunu'nī'n talaktzī'lh kalhatin a'ntī' ixkalhtlā'huantēlha huan xcān, cāmakē'klhalh lā' tajicuanī'lh lā' palha' tahualh:

—īLakachuyayāuj!

²⁷ Lā' Jesús cāhuanilh:

—Cahuixcāna'jca'tzītīl lā' tū' cajicua'ntit. Xmān quit.

²⁸ Lā' tuncan Pedro huanilh:

—Māpa'ksīni', palh stu'ncau' hui'x, caquihua'ni' na'ickalhtlā'huan huan xcān para na'īcpāxtokāni'.

29 Lā' Jesús huanilh:

—Pues cata't.

Lā' tuncan Pedro tacutli de nac barco lā' tzuculh kalhtlā'huan huan xcān para napāxtoka Jesús. 30 Lā' a'xni'ca' cuenta tlhualh huan palha' ū'ni', tajicua'lh lā' tzuculh tā'cnū lā' palha' hualh:

—¡Caquimāpūtaxtu, Māpa'ksīni'!

31 Lā' chu tuncan Jesús makachi'palh lā' huanilh:

—Xmān macsti'na'j kalhlaka'ī'ya'. ¿A'chī' tū' quilipāhua'na'?

32 Lā' a'xni'ca' xlaca'n tatorjōlh nac barco, ca'cs lalh huan ū'ni'. 33 Lā' tuncan xlaca'n a'ntī ixtahui'lāna' nac barco tamācā'tanilh Jesús lā' tahuanilh: —Stu'ncua' hui'x ixO'kxa' Dios.

Jesús cāmāzēyīlh huan ī'tzaca'nī'n xalanī'n nac Genesaret

Mr. 6.53-56

34 Lā' ta'alh tintacut huan xcān lā' tachā'lh huan nac ti'ya't a'nlhā huanican Genesaret. 35 Lā' a'xni'ca' huan tachi'xcu'huī't xalanī'n a'ntza' talakapasli Jesús, tamāca'tzīnīni'lh chuxalhā nac huā'mā' ti'ya't. Lā' cālīmini'ca lhūhua' ī'tza'ca'nī'n a'nlhā ixu' Jesús. 36 Lā' tasqui'ni'lh que cāmaktēkli xmān ixtaxa'malh ixtampān ixlu'xu'. Lā' tatzeyalh ixlīhuākca'n a'ntūn taxa'malh.

15

A'ntū stu'ncua' makapāxuhua Dios

Mr. 7.1-23

1 Lā' tuncan makapitzīn fariseosnu' lā' xamākaltō'kē'ni'nī'n huan ley talaktapajtzūlh Jesús. Ixtamini'ta'ncha' de huan xcānsipej Jerusalén lā' takalhasqui'nīlh:

2 —Lā' misca'txtunu'nī'n, ¿a'chī' tū' ta'a'kahuāna'ni' ixtalanānca'n huan xanapuxcu'nu' lītōkpān xalanī'n makāntza'? Tū' tamakacha'ka'n a'nchī maclacasqui'n a'xni'ca' natahuā'yan —tahuanilh.

3 Lā' Jesús cākalhasqui'nīlh:

—Nā hui'xina'n, ¿a'chī' mākēnū'yā'tit ixlīmāpa'ksīn Dios para nacātōkentaxtūyā'tit mintalanānca'n? 4 Dios hualh: “Nacā'a'kahuāna'ni'ya' mintāta' lā' mintzī't”. Lā' nā hualh: “Camāmaknīnī'nca huan a'ntī cāmacapūlhca ixtāta' o ixtzī't”. 5 Lā' hui'xina'n xtunc hua'nā'tit. Lā' hui'xina'n māsuyū'yā'tit palh kalhatin chi'xcu' tzē nahuani ixtāta' o ixtzī't: “Tūla icmaktāyayāni' como ixlīhuāk a'ntū icka'lhī icmālacnūni'nī'ttza' Dios”. 6 Lā' hui'xina'n māsuyū'yā'tit que palh kalhatin chuntza' nahuan, tū'tza' maclacasqui'n xla' namaktāya ixtāta' o ixtzī't. Chuntza' hui'xina'n māpānū'yā'tit ixlīmāpa'ksīn Dios para natlōkentaxtūyā'tit mintalanānca'n. 7 ¡Tlahua'pā'na'ntit lakatu' milanca'na'! Stu'ncua' a'nchī cālīchihuāna'ni' hui'xina'n huan profeta Isaiás a'xni'ca' tzo'kli huā'mā':

8 Huā' tamā'na tachi'xcu'huī't xmān tahuan palh quinta'a'cnīni'ni' pero tū' tapāstaca a'ntū iccālīmāpa'ksīlh.

9 Chu tlakaj quintamāca'tanī como a'ntūn tamāsuyū hua'chilh quilīmāpa'ksīn, ū'tza' xmān ixtapuhuanca'n huan chi'xcu'huī'n.

Chuntza' tzo'kli Isaiás a'nchī hualh Dios.

10 Lā' tuncan Jesús cāmāta'sīlh huan tachi'xcu'huī't lā' cāhuanilh:

—Cakaxpa'ttit lā' camāchekxī'tit: 11 Huan a'ntū naquilhtanū huan chi'xcu' tū' ū'tza' a'ntū nalīla ko'hua'jua'. Pero huan tūn tū' tzey tachihuān a'ntū quilhtaxtu huan chi'xcu', ū'tza' nalīla ko'hua'jua'.

12 Lā' tuncan huan sca'txtunu'nī'n talaktapajtzūlh lā' tahuanilh Jesús:

—¿Chā ca'tziya' palh cālīmakā'kchipina' huan fariseosnu' a'nchī hua'na'?

¹³ Lā' xla' cākalhtīlh:

—Chuxatūyā tī'ni' a'ntūn tū' cha'nli quinTāta' xala' nac a'kapūn, ū'tza' napu'lhucan lā' con ixtankāxē'k. ¹⁴ Cacāma'kxtektit huan fariseosnu'. Xlaca'n hua'chi lakatzī'nī'n a'ntīn talē'n ā'makapitzīn lakatzī'nī'n. Lā' palh kalhatin lakatzī'n namakachi'palē'n ixtā'lakatzī'n, ixtu'ca'n natamokōsa a'nlhā ponknu'ncanī't.

¹⁵ Lā' tuncan Pedro huanilh Jesús:

—Caquilāhuaniuj a'ntū huanicu'tun huā'mā' a'ntū tā'mālacastucti.

¹⁶ Lā' Jesús huanilh:

—¿Chā tū' māchexī'yā'tit nīn hui'xina'n? ¹⁷ Ca'tziyā'tit que chuxatū a'ntū naquincāquilhtanūyāni', ū'tza' nayuja na quimpānca'n lā' ā'calistān nataxtu. ¹⁸ Lā' huan tachihuīn a'ntū naquincāquilhtaxtuyāni', ū'tza' a'ntū pāstacnī'tauj pū'la. Lā' ū'tza' nalītasu'yu palh tzey quina'n o tū'. ¹⁹ Chu a'nchī pāstacna'n huan chī'xcu', chuntza' natlahua: namaknīni'n, o namakpuscatīni'n, o naka'lhī ixtatā'chihuīn, o naka'lhāna'n, o na'a'kxokonū'n, o na'a'ksa'nān. ²⁰ Huāk huā' tamā'na palh ixtlahualh cahuā huan chī'xcu', ū'tza' nalīla ko'hua'jua'. Pero palh nahuā'yan a'xni'ca' tū' makacha'ka'nī't chu a'nchī huan talanān, ū'tza' tūla nalīla ko'hua'jua'.

Huan puscāt a'ntī makatiyāti' kalhlaka'ī'lh Jesús

Mr. 7,24-30

²¹ Jesús taxtulh de a'ntza' lā' a'lh ā'lacatin a'nlhā tahui'lāna' huan lakatu' cā'lacchicni' a'ntū huanican Tiro lā' Sidón. ²² Lā' ixui'lacha' kalhatin puscāt xala' nac huanmā' tī'ya't a'nlhā huanican Canaán. Xla' tū' israelita ixuanī't. Lā' lakmilh Jesús lā' huanilh:

—Māpa'ksīni', hui'x ixtā'nat David a'ntī xa'icka'lhīmā' nauj; caquilakalhu'ma'nti. Quintzu'ma'jāt ka'lhī huan tlajana' lā' lej palha' pātīni'n.

²³ Lā' Jesús nīn tuntū' kalhtīlh. Lā' tuncan tamilh ī'sca'txtunu'nī'n lā' tasqui'nli:

—Cama'capi huan puscāt a'jnanu' como quincāstālani'yāni' lā' ta'satēlha.

²⁴ Lā' tuncan Jesús hualh:

—Dios quimacaminī't para na'iccāmāpūtāxtū xmān a'ntī israelitas.

²⁵ Lā' huan puscāt laktapajtzūlh lā' tatzokostani'lh Jesús lā' huanilh:

—¡Māpa'ksīni', caquimaktāya'!

²⁶ Lā' Jesús kalhtīlh:

—Tū' limakuan maklhtīcan ixlīhua'tca'n huan camana' lā' nacāmaxquī'can huan chichīn—chuntza' huanilh como huan israelitas tū' ixta'a'cnīni'ni' huan a'ntīn tū' israelitas lā' ixcāmāpācuhuī chichīn.

²⁷ Lā' xla' huanilh:

—U'huē, ū'tza' icca'tzī, Māpa'ksīni'. Pero huan chichīn tzē natahua' huan lacpītzin a'ntū nataminācha' na ixmesa ixtēcu'ca'n.

²⁸ Tuncan Jesús kalhtīlh:

—Lej kalhlaka'ī'ya', puscāt. Calalh hua'chi quisqui'ni'ya'.

Lā' huanmā' ka'tlā'tus tzeyalh ixtzu'ma'jāt.

Jesús cāmātzeyīlh lhūhua' ī'tza'ca'nī'n

²⁹ Lā' Jesús taxtulh de a'ntza' lā' tētāxtulh ixquilhtūn huan lago Galilea. A'calistān tā'cxtunu'lh nac kēstīn lā' a'ntza' tahui'lalh. ³⁰ Lā' līlhūhua' tachā'lh a'nlhā ixuī' lā' talīmini'lh lū'ntū'lani'nī'n lā' lakatzī'nī'n

lā' kō'ko'nī'n lā' huan a'ntū macamōcho lā' lhūhua' ā'makapitzīn ī'tza'ca'nī'n. Cāmāpī'ca nac ti'ya't pajtzu ixtojon Jesús lā' xla' cāmātzeyīlh ixlīhuākca'n. ³¹Lā' huan tachi'xcuhūi't talē'cnīlh a'nchīn tachihūina'lh huan a'ntī kō'ko' ixtahuanī't lā' a'nchī tzey ixtalanī't ixmacanca'n huan macamōcho. Lā' huan lū'ntū'lanī'n xa'nca tatlā'hualh lā' huan lakatzī'nī'n talacahuāna'lh. U'tza' talīlē'cnīlh huan tachi'xcuhūi't. Lā' tatzuculh tamācā'tanī Dios a'ntī nā ixDiosca'n israelitas.

Jesús cāmāhuī'lh lakatā'ti' mil chi'xcuhūi'n

Mr. 8.1-10

³²Lā' tuncan Jesús cāta'sani'lh ī'sca'txtunu'nī'n lā' cāhuanilh:

—İccālkalhu'man huan tachi'xcuhūi't. Tu'tuma'jtza' quintatā'lahui'lāna' huā'tzā' lā' tū'tza' taka'lhī a'ntūn tahua'. Lā' palh na'icmacā'n na ixchicca'n lā' tū' tahuā'yanī't, tzēlasā' nataxlejuan'an nac tej.

³³Lā' tuncan ī'sca'txtunu'nī'n tahuanilh:

—¿Chichū nalīka'lhīyāuj līhua't a'ntū natalīka'sa? Lej lhūhua' tachi'xcuhūi't lā' tintī'lahui' huā'tzā'.

³⁴Lā' Jesús cākalhasqui'nīlh:

—¿Lhā maclā't pāntzi ka'lhī'yā'tit?

Lā' xlaca'n takalhtīlh:

—Mactojon lā' makapitzīn ti'na'j squī'ti'.

³⁵Lā' tuncan Jesús cāmāpa'ksīlh que catatahui'lal huan tachi'xcuhūi't nac ti'ya't. ³⁶Xla' cātayah huan mactojon pāntzi lā' huan squī'ti' lā' maxquī'lh pāxcatca'tzī Dios. Lā' chu tuncan cāmālapitzini'lh lā' cāmāxquī'lh ī'sca'txtunu'nī'n lā' xlaca'n cāmāxquī'lh huan tachi'xcuhūi't. ³⁷Lā' ixlīhuākca'n tahuā'yah lā' taka'sli. Lā' ā'calīstān xalacpitzin a'ntūn ta'a'katāxtūlh cāmātzumalh pātojon chā'xta. ³⁸Huan a'ntīn tahuā'yah, xlaca'n lakatā'ti' mil chi'xcuhūi'n. Lā' nā tahuā'yah puscan lā' camana'. ³⁹Lā' ā'calīstān Jesús cāmācā'lh huan tachi'xcuhūi't lā' tojōlh huan nac barco lā' a'lh nac lakatin ti'ya't a'nlhā huanican Magdala.

16

Huan fariseosnu' lā' huan saduceosnu' tasqui'nli lē'cnīn

Mr. 8.11-13; Lc. 12.54-56

¹Huan fariseosnu' lā' huan saduceosnu' talaka'lh Jesús. Lā' como ixtalīlaktzī'ncu'tun, tasqui'nli lakatin lē'cnīn a'ntū lītasu'yu que Jesús xala' nac a'kapūn. ²Lā' xla' cākalhtīlh:

—A'xni'ca' tā'cnūmā' huan chi'chini', hui'xina'n hua'nā'tit: “Tū' catimīlh xcān como spi'nenke' huan a'kapūn”. ³Lā' palh tzi'sāt, hua'nā'tit: “Chuhua'j namīn xcān como spi'nenke' huan a'kapūn lā' pucsuī'”. ĩHui'xina'n tlahua'yā'tit lakatu' milacanca'n! Tzē naquīlhchīpinā'tit palh namīn xcān a'xni'ca' laktzī'nā'tit huan a'kapūn. Lā' a'yuj laktzī'nā'tit huan lē'cnīn a'ntū icthlaha, pero tū' kalhlaka'ī'yā'tit que Dios quīmacamīlh. ⁴Huan tachi'xcuhūi't a'ntīn tahuī'lāna' chuhua'j tū' tzey lā' tū' takalh-laka'ī' lā' xlaca'n tasqui'n lē'cnīn. Lā' tū' nacāmāsu'ni'can lē'cnīn; xmān naquīmpātle'keni' hua'chi a'ntū pātle'keni'lh huan Jonás —hualh Jesús.

Lā' cāmāxtekli lā' a'lh.

Jesús cāmāsu'ni'lh ī'sca'txtunu'nī'n que catatamaktaka'lhli huan fariseosnu' lā' huan saduceosnu'

Mr. 8.14-21

⁵ Lā' a'xni'ca' huan sca'txtunu'nī'n ta'a'lh tintacut huan lago, tū' talē'lh pāntzi. Tapātz'a'nkālh. ⁶ Lā' tuncan Jesús cāhuanilh:

—Catamaktaka'lhtit de ixlevaduraca'n huan fariseosnu' lā' huan saduceosnu'.

⁷ Huan sca'txtunu'nī'n tatzuculh talāhuani:

—Chuntza' hualh como tū' līmiuj pāntzi.

⁸ Lā' Jesús ixca'tzī a'ntū ixtalāhuanimā'na lā' cāhuanilh:

—¿A'chī' cāpāta'layāni' ixpālacata huan pāntzi a'ntūn tū' līta'ntit? ¿Xmān macsti'na'j kalhla'ka'ī'yā'tit! ⁹ ¿Chā tūna'j machexī'yā'tit? ¿Chā tū'tza' pāstacā'tit huan macquitzis pāntzi a'ntū iccāmālacpitzini'lh na ixla-clhpu'nanca'n lakaquitzis mil chí'xcuui'n? Lā' ¿lhām pālāt' chā'xta cālīmātzumaca huan xalacpītzin? ¹⁰ Lā' capāstactit huan mactojon pāntzi a'ntū iccāmālacpitzini'lh na ixlaclhpu'nanca'n huan lakatā'ti' mil chí'xcuui'n. Lā' ¿lhām pālāt' chā'xta cālīmātzumaca huan xalacpītzin? ¹¹ ¿A'chī' tū' māchexī'yā'tit palh tū' xa'icuanicu'tun pāntzi a'xni'ca' iccāhuanini' ixtamaktaka'lhtit de ixlevaduraca'n huan fariseosnu' lā' huan saduceosnu'?

¹² Lā' tuncan tamāchexīlh que Jesús tū' ixcāhuaninī't que ixtamaktaka'lhli huan ixlevadura pāntzi. Ixcāhuanicu'tun palh ixtamaktaka'lhli ixlīmāsc'a'tīnca'n huan fariseosnu' lā' huan saduceosnu'.

Pedro hualh palh Jesús ū'tza' huan Cristo

Mr. 8.27-30; Lc. 9.18-21

¹³ Lā' a'xni'ca' Jesús chā'lh a'nlhā huanican Cesarea de Filipo, cākalhasqui'nīlh ī'sca'txtunu'nī'n:

—Lā' huan tachi'xcuui't, ¿chichū tahuan quimpālacata quit a'ntī huan Chí'xcu' xala' Tālh mā'n?

¹⁴ Xlaca'n takalhtīlh:

—Makapitzīn tahuan palh hui'x Juan huan Mā'kpaxīni'. Lā' ā'makapitzīn tahuan palh hui'x huan Elías. Lā' ā'makapitzīn huampala tahuan palh hui'x Jeremías o ā'kalhatin a'cta'sana'.

¹⁵ Lā' tuncan cākalhasqui'nīlh:

—Lā' ¿chī hua'nā'tit? ¿Tichū quit?

¹⁶ Lā' tuncan Simón Pedro huanilh:

—Hui'x huan Cristo a'ntī xa'icka'lhīmā'nauj lā' ixO'kxa' huan scana'nca Dios.

¹⁷ Lā' Jesús kalhtīlh:

—Līpāxūj hui'x, Simón ixo'kxa' Jonás. Huā'mā' tapāstacna' tū' tamāsu'ni'ni' chí'xcuui'n. Xmān Dios māca'tzīnīni'. ¹⁸ Lā' quit icuaniyāni' que hui'x Pedro lā' ū'tza' mintacuīni' huanicu'tun “chihuix”. Lā' hui'x nala hua'chi huan chihuix a'ntū xalītzucuni' huan quilītokpān. Lā' ixlīhuākca'n a'ntūn takalhlaka'ī' chuntza', tū' catiāt'lajaca; nīn huan līnīn tūla nacāt'laja. ¹⁹ Quit na'icmaxquī'yāni' līmāpa'ksīn lā' nacāmāpa'ksī'ya' xlaca'n a'ntūn tatapa'ksi con Dios. Lā' a'ntū hui'x makxteka tlahuacan na ixlaclhpu'nanca'n a'ntūn takalhlaka'ī' ixtachihuīn Dios huā'tzā' nac cā'quilhtamacuj, nā nac a'kapūn nā chuntza' nahuacan. Lā' a'ntū hui'x tū' makxteka tlahuacan na ixlaclhpu'nanca'n a'ntūn takalhlaka'ī' ixtachihuīn Dios huā'tzā' nac cā'quilhtamacuj, nā nac a'kapūn nā chuntza' nahuacan.

²⁰ Lā' tuncan Jesús cāmāpa'ksīlh ī'sca'txtunu'nī'n que tū' catitahuanilh nīn tintī' palh ū'tza' huan Cristo a'ntī ixka'lhīmā'ca.

Jesús hualh ixpālacata a'nchī nanī

Mr. 8.31—9.1; Lc. 9.22-27

²¹ Lā' tuncan Jesús tzuculh cāmāsu'ni' i'sca'txtunu'nī'n chuntza':

—Maclacasqui'n na'ica'n nac Jerusalén. Lā' a'ntza' huan xanapuxcu'nu' litokpān lā' huan xanapuxcu'nu' curasna' lā' huan xamākalthō'kē'ni'nī'n huan ley, xlaca'n lej naquintamāpātīnī. Lā' naquintamaknī. Lā' ixlīlakatu'tun chi'chini' na'iclahahuancho.

²² Lā' tuncan Pedro lē'lh lacachuna'j lā' tzuculh tā'lāsta'la lā' tzē'k huanilh:

—jMāpa'ksīni', tū' camakxtekli Dios! jTū' catipātle'keni'ni' chuntza'!

²³ Pero Jesús talakspi'tli lā' huanilh Pedro:

—jCatākēnu'! Hui'x puhua'na' hua'chi huan ko'ti'ti'. Lā' hui'x quimāmakchu'yī'ya'. Hui'x tū' puhua'na' hua'chi Dios lacasqui'n; puhua'na' chuntza' hua'chi chi'xcu'huī'n tapuhuan.

²⁴ Lā' tuncan Jesús cāhuanilh i'sca'txtunu'nī'n:

—Palh catīhuā tapa'ksīcu'tun con quit, tūlatza' pāstaca xmān a'nchī xla' lacasqui'n. Calīhui'līlh natlahua quintapuhuān a'yuj capātīni'lh hua'chi quit na'icpātīni'n lā' caquistālani'lh. ²⁵ Huan a'ntīn tapūtaxtucu'tun de huan a'ntū natapātīni'n por quimpālacata, tū' catitaka'lhīlh ixquilhtamacuj para pō'ktu. Lā' huan a'ntī natapātīni'n a'yuj natanī por quimpālacata, xlaca'n nataka'lhī ixquilhtamacujca'n para pō'ktu. ²⁶ Lā' palh huan chi'xcu' ixtlajalh cahūā ixlīhuāk xala' huā'mā' quilhtamacuj, tuntū' ixtapalh palh tū' ka'lhī ixquilhtamacuj para pō'ktu. Tū' a'nan a'ntū xla' tzē namāstā' para naka'lhī ixquilhtamacuj para pō'ktu. ²⁷ Quit huan Chi'xcu' xala' Tālmā'n lā' na'icmimpala con ixlīmāpa'ksīn xaTāta' lā' lej na'icxkaka hua'chi quinTāta' nac a'kapūn lej xkaka. Lā' naquintatā'min qui'ángeles. Lā' a'xni'ca' na'icmin, chā'tunu' namāpala chu a'nchī tlahuani't palh tzey o tū' tzey. ²⁸ Stu'ncua' a'ntū iccāhuaniyāni'. A'nan makapitzīn a'ntīn tahui'lāna' huā'tzā' chuhua'j lā' xlaca'n tū' catitanīlh a'xni'ca' tūna'j naquilaktzī'ncan quit huan Chi'xcu' xala' Tālmā'n a'xni'ca' na'icmimpala para na'icmāpa'ksīni'n.

17

Textāpalīh Jesús lā' xtunc a'nchī tasu'yulh

Mr. 9.2-13; Lc. 9.28-36

¹ Lā' ixlīlakachāxan chi'chini' a'xni'ca' Jesús cālē'lh Pedro lā' Jacobo lā' Juan a'ntī ixtā'tin Jacobo lā' a'lh. Xmān ixkalhatā'ti'ca'n ta'alh nac lakatin kēstīn tālmā'n lā' tā'cxtulh. ² Lā' a'ntza' taxtāpalīh Jesús lā' xtunc ixtasu'yu na ixlacapūnca'n. Ixlacan Jesús lā' ixlū'xu' taxkakalh hua'chi xkaka huan chi'chini'. ³ Lā' chu tuncan cātasu'yuni'lh Moisés lā' Elías a'ntī ixtatā'chihuīna'mā'na Jesús. ⁴ Lā' tuncan Pedro huanilh Jesús:

—Māpa'ksīni', xalītzey hui'lāna'uj huā'tzā'. Palh lacasqui'na', quina'n na'icyāhuayāj lakatu'tun mū'xta'ka'. Lakatin nala mila' lā' lakatin nala ixta' Moisés lā' ā'lakatin nala ixta' Elías.

⁵ Ixchihuīna'mā'cus Pedro lā' milh lakatin poklhnu' a'ntū slamama lā' cālītamacxti'li'lh. Lā' kaxmatca lakatin tachihuīn nac poklhnu' lā' hualh:

—U'tza' huā'mā' qui'O'kxa' lā' lej icpāxqui'. Lā' xla' lej quimakapāxuhua. Cakaxpa'ttit a'ntū huan.

⁶ A'xni'ca' huan sca'txtunu'nī'n takaxmatli huā'mā' tachihuīn, lacataj tatamā'lh lā' lej tajicua'lh. ⁷ Lā' tuncan Jesús cālaktapajtzūlh lā' cāxa'malh lā' cāhuanilh:

—Catāquī'tit lā' tū' cajicua'ntit.

⁸ Lā' a'xni'ca' tatāquī'lh lā' talaktzī'lh, nīn tintī' ixa'nan, xmān Jesús.

⁹ Lā' a'xni'ca' ixta'a'mā'na na ixtatokopūn huan kēstīn, Jesús cāmāpa'ksīlh:

—Tū' catihua'ni'tit nīn tintī' a'ntū laktzī'ntitcus. Tū' catihua'ntit hasta a'xni'ca' tū' nalakahuanchoko de na ixlacihpu'nanca'n nīnī'n huan Chī'xcu' xala' Tālmā'n.

¹⁰ Lā' tuncan huan sca'txtunu'nī'n takalhasqui'nīlh Jesús:

—Lā' ¿a'chī' tahuan huan xamākalhtō'kē'ni'nī'n huan ley palh huan Elías ka'lhī napū'lanī' huan a'ntī Dios namacamin'?

¹¹ Lā' Jesús cākalhtīlh:

—Stu'ncua' huā'mā'. Pū'la namin Elías lā' nacāxtlahuakō' ixlīhuāk.

¹² Lā' iccāhuaniyāni' palh milhtza' huan Elías lā' tū' lakapascanī't. Tū' ta'a'kahuāna'ni'lh lā' tamaknīlh. Lā' nā chuntza' huan Chī'xcu' xala' Tālmā'n namāpātīnīcan ixpālacataca'n xlaca'n —cāhuanīlh.

¹³ Lā' tuncan huan sca'txtunu'nī'n tamāchekxīlh que a'xni'ca' Jesús hualh ixminī'ttza' Elías, ixlīchihuīna'mā' Juan huan Mā'kpxānī'.

Jesús mātzeyīlh kalhatin ka'hua'chu a'ntī ixka'lhī huan tlajana'

Mr. 9.14-29; Lc. 9.37-43

¹⁴ Lā' a'xni'ca' tachā'lh a'nlhā ixtahui'lāna' huan tachi'xcu'huī't, kalhatin chī'xcu' laktapajtzūlh lā' tatzokostani'lh Jesús lā' huanīlh:

¹⁵ —Māpa'ksīnī', calakalhu'ma'nti quincaman. Lej xtacnānī lā' lej palha' pātīnī'n. Maklhūhua'tza' tapū' nac macscut o tojō nac xcān. ¹⁶ Iccālīmini'lh misca'txtunu'nī'n pero tūlah tamātzeyīlh.

¹⁷ Lā' Jesús cāhuanīlh:

—¿Hui'xina'n tachi'xcu'huī't a'ntīn tū' xa'nca pāstacna'nā'tit lā' tū' kalhlaka'ī'yā'tit! ¿Hasta lhānīn na'iccātā'latahui'layānī' hui'xina'n para que namāchekxī'yā'tit? Lā' ¿hasta lhānīn na'iccātāyani'yānī' hui'xina'n a'nchī huanī'ta'ntit? Caquīlī'ta'ni' huan ka'hua'chu.

¹⁸ Lā' tuncan Jesús lacaquīlh nīlh huan tlajana' lā' tuncan taxtuni'lh huan ka'hua'chu. Lā' chu līmaktin tzeyalh.

¹⁹ Lā' ā'calistān huan sca'txtunu'nī'n ixa'cstuca'n ixtatā'chihuīna'mā'na Jesús lā' takalhasqui'nīlh:

—Lā' ¿a'chī' tūlah quina'n icmāxtuni'uj huan ka'hua'chu huan tlajana'?

²⁰ Lā' Jesús cākalhtīlh:

—Como hui'xina'n tū' lej kalhlaka'ī'yā'tit. Stu'ncua' a'ntū iccāhuaniyānī'. Palh kalhlaka'ī'yā'tit con ixlīhuāk mi'a'clhcunucca'n a'yuj tzucupā'na'ntitcus kalhlaka'ī'yā'tit, tzē ixua'ni'tit huā'mā' kēstīn: “Catapānu' de huā'tzā' lā' capit ā'latin”, lā' huan kēstīn natapānū. Tū' a'nan nīn tuntū' a'ntūn tūla catītlahua'tit palh stu'ncua' kalhlaka'ī'yā'tit. ²¹ Huan tlajana' hua'chi huā'mā' tūla māxtucan. Xmān tzē māxtucan palh natlahua'yā'tit oración lā' palh nalīhui'liyā'tit namakxtekā'tit de nahuā'yanā'tit.

Huampala Jesús hualh a'nchī nanī

Mr. 9.30-32; Lc. 9.43-45

²² Līhuan ixtalatlā'huantēlha nac estado de Galilea, Jesús cāhuanīlh ī'sca'txtunu'nī'n:

—Naquīmacamāstā'can quit, huan Chī'xcu' xala' Tālmā'n, lā' naquīmacamaxquī'can ixlīmāpa'ksīnca'n chī'xcu'huī'n. ²³ Lā' xlaca'n naquīntamāknī pero ixlīlakatu'tun chī'chīnī' na'īclakahuanchoko —cāhuanīlh.

Lā' huā'mā' tachihuīn lej cāmālakaputzīlh xlacā'n.

A'nchī Jesús līmāpalalh ixcuota huan lītōkpān

²⁴ Lā' a'xni'ca' Jesús lā' ī'sca'txtunu'nī'n tachā'lh huan nac cālaccichni' Capernaum, talakmilh Pedro huan a'ntī ixtamātā'jīni'n ixpālacata lītōkpān. Lā' takalhasqui'nīlh:

—¿Chā tū' māpala ixcuota lītōkpān mimākalhtō'kē'ni'?

²⁵ Lā' Pedro cākalhtīlh:

—U'huē, māpala.

Lā' tuncan a'xni'ca' Pedro tanūlh huan nac chic, Jesús pū'la chihuīna'lh lā' huanīlh:

—¿Chī puhua'na', Simón? Huan reyes xalanī'n huā'mā' quilhtamacuj, ¿tichū cāmātā'jī huan impuesto lā' huan cuota? ¿Chā cāmātā'jī huan a'ntīn tatapa'ksī con xlacā'n o cāmātā'jī huan makatīyāti'?

²⁶ Lā' Pedro kalhtīlh:

—Mātā'jīcan huan makatīyāti'.

Lā' Jesús huanīlh:

—Lā' tū' tamāpala xlacā'n a'ntīn tatapa'ksī con huan rey. Lā' quinTāta' nac a'kapūn hua'chi huan rey. Lā' quina'n tapa'ksiyāuj con xla'. ²⁷ Lā' como tū' cāmākā'kchā'ncu'tunāuj a'ntīn tamātā'jīni'n, capit huan nac lago lā' camojo' milīmā'kslokotū'īn. Lā' huan squi'ti' a'ntū pū'la namācutuya', namākalhpitziya' lā' nakaksa' lakatin tumīn. U'tza' na'a'cchā'n para huan cuota. Calī'pi lā' nalīmāpala'ya' para quintu'ca'n.

18

Tuyā chi'xcu' līhua'ca' tasqui'nī

Mr. 9.33-37; Lc. 9.46-48

¹ Lā' tuncan huan sca'txtunu'nī'n talaktapajtzūlh Jesús lā' takalhasqui'nīlh:

—¿Tichū līhua'ca' tasqui'nī a'nlhā Dios māpa'ksīkō' ixlīhuāk?

² Lā' tuncan Jesús mātā'sīlh kalhatin ti'na'j ka'hua'chu lā' yāhualh na ixlacīhpū'nanca'n ³ lā' hualh:

—Stu'ncua' a'ntū iccāhuanīyāni'. Palh hui'xina'n tū' taxtāpalī'yā'tit lā' nala'yā'tit hua'chi kalhatin ti'na'j ka'hua'chu, tū' catitanū'tit a'nlhā Dios māpa'ksīkō' ixlīhuāk. ⁴ Lā' chuntza' chuxatī a'ntī līhua'ca' tasqui'nī a'nlhā Dios māpa'ksīkō' ixlīhuāk, ū'tza' huā'mā' a'ntīn tū' ka'tla'jca'tzī lā' nakalhlaka'ī hua'chi camana' takalhlaka'ī. ⁵ Lā' chuxatī a'ntīn tapa'ksī con quit lā' ū'tza' nalīpāxquī' kalhatin ti'na'j ka'hua'chu hua'chi huā'yā, ū'tza' chu a'cxtim hua'chilh ixquimpāxquī'lh.

Jesús māsu'yulh ixpālacata a'ntīn tamā'a'kxokotlahuī talaclē'ī' ā'makpitzīn

Mr. 9.42-48; Lc. 17.1-2

⁶ Lā' Jesús cāhuanipā:

—Palh catīhuā chihuīna'maxquī' kalhatin ti'na'j ka'hua'chu a'ntī quinkalhlaka'ī lā' ū'tza' huan ka'hua'chu nalītlahua talaclē'ī', huā'mā' chī'xcu' tū' tzey. Xalītzey palh pū'la ixpīxchī'hua'ca'ca lakatin ka'tla' chihuix lā' ixmojōca nac mar a'nlhā lej pūlh mā'n para que najicsua'. Chuntza' tūlah ixa'kxokolh huan ka'hua'chu. ⁷ jXānti tala tachi'xcuhuī't xalanī'n huā'mā' quilhtamacuj ixpālacata huan tū' tzey a'ntū cālīlaktzī'n! Pō'ktu a'nan a'ntū nacāmātonkopū tachi'xcuhuī't. Pero jXānti tala xlacā'n a'ntīn tamātonkopū ā'makapitzīn lā' tamātlahuī talaclē'ī'!

⁸ Lā' chuntza' palh ixtlahua' talaclē'i' ixpālacata mimacan o ixpālacata mintojon, mejor ixmacacā'taya'ca' o ixtantucā'taya'ca' lā' tū' ixtlahua' talaclē'i' ixpālacataca'n mimacan o mintojon. Lihua'ca' tzey palh naka'lhī'ya' minquilhtamacuj para pō'ktu a'yuj macamōcho hui'x; lā' tū' tzey palh namacapinca'na' nac macscut para pō'ktu. ⁹ Lā' palh milakastapun nalaktzī'n catūhuā lā' chuntza' natlahuacu'tuna' a'ntūn tū' tzey, tū' catitlahua' a'ntū lacasqui'n milakastapun. Mejor ixmā'xtu lā' ixmaka' lā' tū' ixtlahua' talaclē'i' ixpālacata milakastapun. Lihua'ca' tzey palh naka'lhī'ya' minquilhtamacuj para pō'ktu a'yuj lakaxō'ko' hui'x; lā' tū' tzey palh namacapinca'na' nac macscut para pō'ktu con lakatu' milakastapun —hualh Jesús.

A'ntū litalacastuca huan borrego a'ntū ixtza'nkānī't

Lc. 15.3-7

¹⁰ Lā' Jesús cāhuanipā:

—Tū' catilakmaka' nīn kalhatin ti'na'j ka'hua'chu. Iccāhuaniyāni' que nac a'kapūn ixángelesca'n huan camana' pō'ktu tatāya na ixlacapūn quinTāta' xala' nac a'kapūn. ¹¹ Lā' quit huan Chi'xcu' xala' Tālh mā'n lā' icmilh iccāmāpūtaxtū huan a'ntūn tū' ixtaka'lhī ixquilhtamacujca'n para pō'ktu. Xlaca'n hua'chi borregos a'ntū xatza'nkān ixtahuanī't.

¹² ¿Chichū puhua'nā'tit? Palh kalhatin chi'xcu' cāka'lhī cien borregos lā' palh lakatin natza'nkā, ¿tuchū natlahua? Nacāmakxteka huan ā'makapitzīn noventa y nueve a'nlhā tahuā'yamā'na nac cā'seketni'. Lā' na'a'n naputza huan borrego a'ntūn tza'nkālh. ¹³ Lā' a'xni'ca' nakaksa, stu'ncua' lihua'ca' nalipāxuhua ixpālacata huā'mā' borrego a'ntū kaksli que ā'makapitzīn huan noventa y nueve a'ntūn tū' tatza'nkālh. ¹⁴ Lā' minTāta'ca'n xala' nac a'kapūn nā chuntza' tū' lacasqui'n natza'nkā nīn kalhatin ti'na'j ka'hua'chu. Lacasqui'n nataka'lhī ixquilhtamacuj para pō'ktu —hualh Jesús.

Jesús māsu'yulh que tasqui'nī natalāmāspūtūnu'ni' a'ntūn takalhlaka'ī'

Lc. 17.3

¹⁵ Lā' Jesús cāhuanipā:

—Palh mintā'tin tlahuani'yāni' a'ntūn tū' tzey, catā'chihuīna' ixa'cstu lā' namāca'tzīnī'ya'. Palh xla' cuenta tlahua, chuntza' hui'x maktāyanī'ta' para que tū' natlahuapala a'ntūn tū' tzey. ¹⁶ Pero palh mintā'tin tū' cuenta tlahua a'xni'ca' tā'chihuīna'na', cacāmāta'si' ā'kalhatin ā'kalhatu' a'ntū nacātā'lakpina' lā' natakaxmata tuchū ixpālacata litā'chihuīna'na' mintā'tin. ¹⁷ Lā' palh tūna'j cuenta tlahua, nacāhuanī'ya' xlaca'n a'ntūn takalhlaka'ī' a'xni'ca' tatakēstoka. Lā' palh nīn chuntza' tū' cuenta natlahua, maclacasqui'n nalaktzī'na' hua'chi kalhatin a'ntūn tū' kalhlaka'ī' Dios o hua'chi kalhatin a'kxokonu' mātā'jīni' de impuestos.

¹⁸ 'Stu'ncua' a'ntū iccāhuaniyāni'. A'ntū hui'xina'n tū' namakxtekā'tit natlahuacan huā'tzā' nac cā'quilhtamacuj, nā chuntza' nahuancan nac a'kapūn. Lā' a'ntū hui'xina'n namakxtekā'tit natlahuacan huā'tzā' nac cā'quilhtamacuj, nā chuntza' nahuancan nac a'kapūn.

¹⁹ 'Nā iccāhuanipalayāni' que palh kalhatu' de hui'xina'n huā'tzā' nac ti'ya't lā' chu a'cxtim puhua'nā'tit a'ntū nasqui'ni'yā'tit Dios a'xni'ca' nakalhtō'ka'yā'tit, quinTāta'ca'n Dios xala' nac a'kapūn nacāmāxquī'yāni' a'ntū squī'ni'yā'tit. ²⁰ Lā' chuntza' a'nlhā natatakēstoka kalhatu' o kalhatu'tun por quimpālacata, a'ntza' quit na'ictahui'la na ixlacalpu'nanca'n —hualh Jesús.

21 Lā' tuncan Pedro laktapajtzūlh Jesús lā' kalhasqui'nīlh:

—Māpa'ksīni', ¿lhā maklā't na'icmāspūtūnu'ni' quintā'tin a'xni'ca' naquintlahuani' a'ntūn tū' tzey? ¿Chā maktojon na'icmāspūtūnu'ni'?

22 Lā' Jesús kalhtīlh:

—Quit tū' icuaniyāni' xmān maktojon; quit icuaniyāni' maklhūhua' namāspūtūnu'ni'ya', hasta maktu'tumpu'xamacāuj por maktojon.

Jesús cāhuanilh a'ntū litalacastuca huan tasācua' a'ntīn tū' māspūtūnu'ni'lh ā'kalhatin

23 Lā' Jesús cāhuanipā:

—Lā' chuntza' a'nchī Dios nalīmāpa'ksīni'n tzē natā'mālacastuccan hua'chi kalhatin rey a'ntī cāmāpalacu'tulh ixtasācua'nī'n. 24 Ixtzucumā'cus a'xni'ca' līmini'ca kalhatin a'ntī ixlaclē'ni' lej lhūhua' tumīn. 25 Lā' como huan tasācua' tū' ixka'lhī a'ntū nalīmāpala, huan rey māpa'ksīlh cacāstā'maxquī'ca ā'kalhatin ixtēcu' huan tasācua' lā' ixpscāt lā' ixcamana' lā' ixlīhuāk a'ntū ixka'lhī. Lā' chuntza' ixa'nan a'ntū nalīmāpala a'ntū ixlaclē'n. 26 Lā' tuncan huan tasācua' tatzokostani'lh ixpatrón lā' squi'ni'lh: “Caquilakalhu'ma', quimpatrón, lā' na'icmāpalana'ni'kō'yāni'”. 27 Lā' huan ixpatrón lakalhu'malh lā' māspūtūnu'ni'lh ixtalaclē'i' lā' makxtekli ca'a'lh.

28 'Lā' xmān taxtulh huan tasācua' lā' pāxtokli ixtā'tasācua' a'ntī ixlaclē'ni' xmān macsti'na'j tumīn. Lā' tzuculh pixpi'ta' lā' huanilh: “¡Caquimā'pala'ni' a'ntū quilaclī'pini'ya'!” 29 Lā' tuncan huan a'ntī ixtā'tasācua' tatzokostani'lh lā' squi'ni'lh: “Caquilakalhu'ma' lā' na'icmāpalana'ni'yāni'”. 30 Lā' huan ā'kalhatin tū' lacasqui'lh lā' mālacapū'lh lā' māmānūnīni'lh nac pūlāchī'n hasta namāpalakō' huan talaclē'i'. 31 Lā' ā'makapitzīn tasācua'nī'n lej tamāmakchuyīlh a'xni'ca' talaktzī'lh a'nchīn tlhualh ixtā'tasācua'. Lā' ta'a'lh tamāca'tzīnikō' ixpatronca'n a'nchī pātle'kelh. 32 Lā' tuncan huan patrón māta'satīnīni'lh ixtasācua' lā' huanilh: “¡Hui'x ca'tzanca'tzīni'yā tasācua'! Quit icmāspūtūnu'ni'kō'ni' ixlīhuāk huanmā' mintalaclē'i' como quisqui'ni'. 33 Nā hui'x ixlakalhu'ma' mintā'tasācua' chu a'nchī quit iclakalhu'mani'”. 34 Lā' tanto a'kchā'lh huan ixpatrón que māpa'ksīni'lh que namāpātīnican nac pūlāchī'n hasta a'xni'ca' namāpalakō' ixlīhuāk a'ntū ixlaclē'ni'.

35 Lā' Jesús a'xmān hualh:

—Nā chuntza' quinTāta' xala' nac a'kapūn nacātlahuani'yāni' palh hui'xina'n tū' cāmāspūtūnu'ni'yā'tit mintā'tinca'n con tapāxuhuān.

19

Jesús māsu'yulh que tū' tzey makxtekan huan puscāt

Mr. 10.1-12; Lc. 16.18

1 Lā' a'xni'ca' Jesús chihuīna'nkō'lh, taxtulh de nac Galilea lā' a'lh huan nac ti'ya't a'nlhā huanican Judea. U'tza' a'ntū hui'lacha' tintacut huan pūxka Jordán, a'ntza' na ixquilhtūn a'nlhā tā'cxtuyacha' huan chí'chini'. 2 Līlhūhua' tastālani'lh lā' xla' cāmātzeyīlh ixlīhuākca'n a'ntza'.

3 Lā' tuncan makapitzīn fariseosnu' talaktapajtzūlh Jesús. Ixtalīlaktzī'ncu'tun lā' ū'tza' talikalhasqui'nīlh:

—¿Chā tzē makxtekan quimpuscātca'n lā' xapacan ixtacuīni' ixpālacata chuxatūya catūhuā?

4 Lā' Jesús cākalhtīlh:

—¿Chā tū' lakapūtle'kenī'ta'ntit na ixtachihuīn Dios? Chuntza' huan: “Dios cātlahualh chi'xcu' lā' puscāt”. Lā' chuntza' tlahualh a'xni'ca' tzuculh huā'mā' quilhtamacuj. ⁵ Nā huan: “U'tza' nacālimakxteka ixtāta' lā' ixtzī't kalhatin chi'xcu'. Lā' natā'takēxtimī ixpuscāt lā' ixtu'ca'n natala hua'chilh xmān kalhatin”. ⁶ Chuntza' tū'tza' kalhatu' xla'ca'n; xmān kalhatin. Lā' chuntza' tū'limakuan palh chi'xcu'huī'n cālāmāmakxtekē a'ntī Dios cātlahualh chu lakatin.

⁷ Lā' tuncan takalhasqui'nīlh:

—Lā' ¿a'chī' māpa'ksīlh Moisés que catzo'kca ca'psnat lā' chuntza' tzē namakxtekāuj quimpuscātca'n?

⁸ Lā' Jesús cāhuanilh:

—Chuntza' tlhualh Moisés ixpālacata mintapāstacna'ca'n a'ntūn tū' tzey. Tū' chuntza' ixuanī't a'xni'ca' tzuculh huan quilhtamacuj. ⁹ Lā' quit iccāhuaniyāni' que chu a'ntī namakxteka ixpuscāt lā' palh xla' tū' ka'lhī ixtatā'chihuīn, lā' palh natā'tapūchahua ā'kalhatin puscāt, huā'mā' chi'xcu' makpuscātīni'n. Lā' huan a'ntī natā'tapūchahua kalhatin puscāt a'ntī makxtecanī't, nā xla' makpuscātīni'n.

¹⁰ Lā' tuncan ī'sca'txtunu'nī'n tahuanilh:

—Palh chuntza' naquincāpātē'keni'yāni' ixpālacata quimpuscātca'n, tū' quincāminī'ni'ya'ni' natapūchahuayāuj.

¹¹ Lā' Jesús cākalhtīlh:

—Ixlihuākca'n tūla catitāmāchekxīlh huā'mā'. Xmān tamāchekxī xla'ca'n a'ntī Dios nacāmāsu'ni'. ¹² Huan a'ntīn tū' tapūchahua ca'tzī a'chī' tū' catitapūchualh. A'nan a'ntī ixlaktaca'n tū' catitatapūchualh; ā'makapitzīn tū' catitatapūchualh ixpālacata a'ntū cātlahuani'ca ixmacni'ca'n, lā' ā'makapitzīn tū' catitatapūchualh como tatā'scuju'tun Dios. A'ntīn tzē namāchekxī huā'mā', camāchekxīlh.

Jesús cāsica'lanālīlh huan camana'

Mr. 10.13-16; Lc. 18.15-17

¹³ Lā' tuncan cālīmini'ca Jesús makapitzīn camana' para nacā'a'cpūxa'ma lā' natlahua oración. Lā' huan sca'txtunu'nī'n tatzuculh talacaquilhni a'ntī ixtalīmin. ¹⁴ Pero Jesús hualh:

—Cacāmāxtektit caquintalakmilh huan camana' lā' tū' cacāmāmakchuyī'tit como huan a'ntī natatapa'ksī con Dios a'nlhā māpa'ksīni'n, xla'ca'n a'ntī naquintalīpāhuan hua'chi huan tamā'na camana'.

¹⁵ Lā' Jesús cā'a'cpūxa'malh huan camana' lā' ā'calīstān a'lh ā'lacatin.

Jesús māsu'yulh ixpālacata huan o'kxa' a'ntī rico ixuanī't

Mr. 10.17-31; Lc. 18.18-30

¹⁶ Lā' kalhatin o'kxa' laka'lh Jesús lā' kalhasqui'nīlh:

—Hui'x tzeyā Mākalhtō'kē'ni'. Lā' ¿tuchū maclacasqui'n na'ictlahua a'ntū lej tzey para na'icka'lhī quinquilhtamacuj para pō'ktu?

¹⁷ Lā' Jesús huanilh:

—¿A'chī' quihuani'ya' palh tzey quit? Xmān kalhatin a'ntī xatzey lā' ū'tza' māni' Dios. Lā' pālh ka'lhīcu'tuna' minquilhtamacuj para pō'ktu, nacā'a'kahuāna'ni'ya' ixlīmāpa'ksīn Dios.

¹⁸ Lā' huan o'kxa' kalhasqui'nīlh:

—¿Tuchūyā līmāpa'ksīn?

Lā' Jesús kalhtīlh:

—Tū' timaknī'ni'na'; tū' timakpuscātīni'na'; tū' tika'lhāna'na'; tū' tilīchihiūna'na' ā'kalhatin a'ntūn tū' stu'ncua; ¹⁹ cacā'a'kahuā'na'ni' mintāta' lā' mintzī't; lā' cacāpāxqui' ā'makapitzīn chu a'nchī pāxqui'ca'na' mē'cstu.

²⁰ Lā' huan o'kxa' kalhtīni'lh:

—Huāk huā' tamā'na iclōkentaxtūkō'nī'ttza' desde quilīti'na'j. ¿Tuchū quisputni'cus?

²¹ Lā' Jesús huanilh:

—Palh la'cu'tuna' lej tzey, capit lā' nastā'kō'ya' ixlīhuāk a'ntū ka'lhī'ya' lā' nacāmāpitzini'ya' huan pobresni' lā' chuntza' naka'lhī'ya' a'nchī rico nalila'ya' nac a'kapūn. Lā' cata't lā' caquistāla'ni'.

²² Lā' a'xni'ca' huan o'kxa' kaxmatli huā'mā' tachihuīn, līlakaputzalh lā' a'lh como lej rico ixuanī't.

²³ Lā' tuncan Jesús cāhuanilh ī'sca'txtunu'nī'n:

—Stu'ncua' a'ntū iccāhuaniyāni'. Lej jicslīhua' natatā'tapa'ksī con Dios xlaca'n a'ntī lej lacricosnu'. ²⁴ Iccāhuanipalayāni' que lej jicslīhua' natanū lakatin camello na ixtani' līxtokon. Más jicslīhua' natanū kalhatin rico a'nlhā māpa'ksīni'n Dios.

²⁵ A'xni'ca' takaxmatli huā'mā' tachihuīn, huan ī'sca'txtunu'nī'n lej talē'cnīlh lā' talākahasqui'nīlh ixlac̄lhpū'nanca'n:

—Lā' ¿tichū tzē namāpūtaxtūcan?

²⁶ Lā' Jesús cālakalaktzī'lh lā' cākalhtīlh:

—Huan chi'xcu'huī'n tūlalh catitatlāhualh nīn tuntū' para natapūtaxtu; xmān Dios tzē nacāmāpūtaxtū.

²⁷ Lā' tuncan Pedro huanilh:

—Māpa'ksīni', quina'n ica'kxtekui'likō'uj ixlīhuāk a'ntū xa'icka'lhīyāuj lā' iccāstālani'mā'ni'. Lā' ¿tuchū na'icka'lhīyāuj?

²⁸ Lā' Jesús cākalhtīlh:

—Stu'ncua' a'ntū iccāhuaniyāni'. Namin lakatin chi'chini' a'xni'ca' nala xasāsti' quilhtamacuj lā' a'xni'ca' quit a'ntī huan Chi'xcu' xala' Tālmā'n na'ictahui'la a'nlhā māpa'ksīni'ncan. Lā' quit na'icmāpa'ksīni'n. Lā' hui'xina'n a'ntī quilāstālani'nī'taujta' nā naquilātā'māpa'ksīni'nāuj. Kalhatunu' natahui'layā'tit a'nlhā namāpa'ksīni'nā'tit. Lā' nahua'nā'tit palh tzey o tū' tzey huan xalanī'n huan kalhacāujtu' tribu a'ntī israelitas. ²⁹ Lā' ixlīhuākca'n a'ntīn ta'a'kxtekui'līlh ixchicca'n o ixtā'timīnca'n o ixtāta'ca'n o ixtzī'tca'n o ixpuscātca'n o ixcamana'ca'n o ixti'ya'tca'n, lā' palh ta'a'kxtekui'līlh por quimpālacata, ā'chulā' nataka'lhī. Chuxatū a'ntū ta'a'kxtekui'līlh por quimpālacata, ā'chulā' nataka'lhī. Hua'chi cien veces līhua'ca' nataka'lhī lā' nataka'lhī xasāsti' ixquilhtamacujca'n a'ntū natāyani' para pō'ktu. ³⁰ Lā' lhūhua' a'nan a'ntī lej tatasqui'nī huā'tzā'; pero a'nlhā Dios māpa'ksīni'n, tū' lej natatasqui'nī. Lā' lhūhua' a'nan a'ntīn tū' tatasqui'nī huā'tzā'; pero a'nlhā Dios māpa'ksīni'n, lej natatasqui'nī —hualh Jesús.

20

Huan tamālacastuc ixpālacata huan maksujnī'n

¹ Lā' Jesús cāhuanipā:

—Lā' a'nchī Dios līmāpa'ksīni'n tzē natā'mālacastuccan hua'chi kalhatin ixtēcu' pū'uva. Cā'cuhuīni' taxtulh cāputza tasācua' a'ntī natapu'xa uvas.

² Cāhuanilh palh natatlaja ixchi'chini'ca'n lā' cāmacā'lh natasuja na ixpū'uva. ³ Lā' ā'calistān taxtupā hua'chi makna'jās cuhuīni'. Lā' cālaktzī'lh

ā'makapitzīn nac lītāmāuj a'ntīn tū' ixtakaksnī't ixlīmakscujatca'n. ⁴ Lā' cāhuanilh: "Nā capintit nascujā'tit na quimpū'uva lā' na'iccāmāpalayāni' a'nchī natlaja'yā'tit". Lā' xlaca'n ta'a'lh. ⁵ Lā' huampala taxtulh hua'chi tasta'nūta lā' nā huampala hua'chi maktu'tun kōtanū lā' cāmācā'lh huan tasācua'nī'n nac huan pū'uva para natascuja. ⁶ Lā' hua'chi makquitzis kōtanū a'mpā nac lītāmāuj lā' cāpāxtokli ā'makapitzīn a'ntīn tū' ixtascujmā'na. Lā' cāhuanilh: "Lā' ¿a'chī' xmān tāya'yā'tit tintacuj lā' tū' scujpā'na'ntit?" ⁷ Lā' takalhtīni'lh: "Tū' icka'lhīyāuj quimpatronca'n". Lā' tuncan cāhuanilh: "Capintit nā hui'xina'n lā' nascujā'tit na quimpū'uva lā' quit na'iccāmāpalayāni' a'nchī tlajacan". ⁸ Lā' a'xni'ca' tā'cnūlh huan chī'chini', huan patrón huanilh xapuxcu' tasācua'nī'n: "Cacāmāta'satīnīni' huan tasācua'nī'n lā' cacāmāpala'. Pū'la nacāmāpala'ya' huan a'ntī chū'cus tatanūlh lā' ā'calistān nacāmāpala'ya' huan a'ntī xapū'latza' tascujmā'na". ⁹ Lā' tuncan tatakextimīlh xlaca'n a'ntīn tatzuculh tascuja hua'chi makquitzis lā' tatlajalh ixchī'chini'ca'n. ¹⁰ Lā' ā'calistān a'xni'ca' tatakextimīlh xlaca'n a'ntīn tatzuculh tascuja tzi'sāt, tapuhualh palh līhua'ca' ixtatljajca'n. Lā' xmān tatlajalh ixchī'chini'ca'n. ¹¹ Lā' a'xni'ca' tamakalhtīni'lh ixtumīnca'n, tatzuculh ta'aksa'n huan patrón ¹² lā' tahualh: "Huan tamā'na kōtanūtza' tamilh; xmān tascujli lakatin hora. Lā' chu a'cxtim cāmāpalacani't hua'chi quina'n. Lā' quina'n icscujui tintacuj nac chī'chini'". ¹³ Lā' huan patrón kalhtīlh kalhatin de xlaca'n lā' huanilh: "Qui'amigo, quit tū' ictlahuani'ni' nīn tuntū' a'ntūn tū' līmakuan. ¿Chu tū' icuanini' palh natlaja'ya' minchī'chini'? ¹⁴ Calī'pi mintumīn lā' capit. Quit icmāpalacu'tun huanyā chī'xcu' a'ntī chū'cus tanūlh chu a'cxtim hua'chi icmāpalayāni' hui'x. ¹⁵ ¿Chā tū' quila' huan tumīn? Lā' tzē na'icmāpala chu a'nchī quintapāxuhuān. ¿Chā hui'x a'kchipina' ixpālacata quit tū' tampi'lh?"

¹⁶ Chuntza' huan a'ntī ā'xmān ixtahuanī't, natala xapū'la. Lā' huan a'ntī xapū'la ixtahuanī't, xlaca'n natala xamakstancu —hualh Jesús.

Huampala Jesús cāhuanilh palh nani

Mr. 10.32-34; Lc. 18.31-34

¹⁷ Lā' a'xni'ca' Jesús ixtā'cxtunu'mā' nac Jerusalén, cālē'lh ī'sca'txtunu'nī'n lacachuna'j lā' ixa'cstuca'n cāhuanilh:

¹⁸ —Ca'tziyā'tit que a'mā'nauj para nac Jerusalén. Lā' a'ntza' quit a'ntī huan Chī'xcu' xala' Tālmā'n naquintamacamāstā' con huan xanapuxcu'nu' curasna' lā' xamākalhtō'kē'ni'nī'n huan ley. Lā' xlaca'n natahuan que caquimaknīca. ¹⁹ Lā' nā xlaca'n naquintamacamaxquī' huan makatiyātī'n. Lā' naquintalakapala, lā' naquintakēsnoka lā' naquintaxtokohua'ca'. Lā' ixlīlakatu'tun chī'chini' na'iclahuanachoko de na ixlacalhpū'nanca'n huan nīnī'n —hualh Jesús.

Ixpālacata a'ntū squi'nli ixtzī'tca'n huan Jacobo lā' Juan

Mr. 10.35-45

²⁰ Lā' tuncan laktapajtzūlh Jesús ixtzī'tca'n Jacobo lā' Juan, ixo'kxa'n Zebedeo. Lā' huan puscāt cālīmīlh ixo'kxa'n na ixlacapūn Jesús lā' tatzokostani'lh lā' squi'ni'lh lakatin talakalhu'mān. ²¹ Lā' Jesús kalhasqui'nīlh:

—¿Tuchū lacasqui'na'?

Lā' huan puscāt huanilh:

—Camāpa'ksi' que huā' tamā'na kalhatu' quincamana' nat-apāxtūtahui'layāni' a'nlhā namāpa'ksī'ni'na', kalhatin na mimpāxtūcāna'j lā' ā'kalhatin na mimpāxtūxuc.

22 Lā' Jesús cākalhtīlh:

—Hui'xina'n tū' māchekxī'yā'tit a'ntū quilāsqui'ni'mā'nauj. ¿Chā tzē natāyani'yā'tit palh napātīni'nā'tit hua'chi quit na'icpātīni'n? U'tza' hua'chilh pōko'tnū'nā'tit quintaza.

Lā' xlaca'n tahualh:

—Tzē na'ictāyani'yāuj.

23 Lā' Jesús cāhuanilh:

—Stu'ncua' que napātīni'nā'tit hua'chi quit. Pero ū'tza' huā'mā' naquilāpāxtūtahui'layāuj, quit tūla icmāpa'ksī. Xmān quinTāta' ca'tzī tichū naquimpāxtūtahui'la. Huā'mā' pūtahui'lh cāxui'līni'lh xmān para huan a'ntī Dios lacsali.

24 Lā' a'xni'ca' huan kalhacāuj sca'txtunu'nī'n taca'tzīlh a'ntū kalhasqui'nīca Jesús, xlaca'n ta'lī'a'kchā'ni'lh huan kalhatu' tā'timīn ixpālacata huan pūtahui'lh. 25 Lā' Jesús cāmāta'satīnīni'lh ixlīhuākca'n lā' cāhuanilh:

—Hui'xina'n ca'tzīyā'tit a'nchīn tahuani't huan a'ntīn tamāpa'ksīnī'n nac cā'ti'ya'tna'. Xlaca'n hua'chi ixtēcu'ca'n a'ntīn tatapa'ksī con xlaca'n. Lā' lej palha' tamāpa'ksī. 26 Tū' chuntza' catilalh na milaclhpu'nanca'n. Chuxatī a'ntī lacu'tun xapuxcu' na milaclhpu'nanca'n, maclacasqui'n que xla' nala hua'chi ixmaktāyana' ā'makapitzīn. 27 Lā' chuxatī a'ntī naputza a'nchī lihua'ca' natasqui'nī na milaclhpu'nanca'n, maclacasqui'n que xla' nala hua'chi ixtasācu'ca'n ā'makapitzīn de hui'xina'n. 28 Lā' chuntza' nacāmaktāya ā'makapitzīn chuntza' hua'chi quit huan Chi'xcu' xala' Tālmā'n. Quit tū' icmilh para na'icla hua'chi xapatrón; quit icmilh para na'icscuja lā' para na'iccāmaktāya ā'makapitzīn. Lā' na'icmacamāstā' quinquilh tamacuj para na'iccāmāpūtaxtū līlhūhua' —hualh Jesús.

Jesús cāmātzeyīlh kalhatu' lakatzī'nī'n

Mr. 10.46-52; Lc. 18.35-43

29 Lā' Jesús lā' i'sca'txtunu'nī'n ixtataxtumā'na de nac Jericó. Lā' lhūhua' tachi'xcu'huī't ixtastālanī'mā'na. 30 Lā' ixtahui'lāna' pajtzu nac tej kalhatu' lakatzī'nī'n. Lā' a'xni'ca' takaxmatli a'nchī ixpātle'kemā'cha' Jesús, xlaca'n tatzuculh tata'sa lā' tahualh:

—Māpa'ksīni', hui'x ixtā'nat David a'ntī xa'icka'lhīmā'nauj. ¡Caquilālakalhu'mauj!

31 Lā' huan tachi'xcu'huī't talacaquilhnīlh lā' tahuani'lh que cataquil-hca'cslalh. Lā' xlaca'n ā'chulā' tata'salh lā' tahuampā:

—Māpa'ksīni', hui'x ixtā'nat David a'ntī xa'icka'lhīmā'nauj. ¡Caquilālakalhu'mauj!

32 Lā' tuncan Jesús tāyalh lā' cāmāta'sīlh huan lakatzī'nī'n lā' cākalhasqui'nīlh:

—¿Tuchū lacasqui'nā'tit na'iccātlahuani'yāni'?

33 Lā' xlaca'n takalhtīni'lh:

—Māpa'ksīni', iclacahuāna'ncu'tanāuj.

34 Lā' tuncan Jesús cālakalhu'malh lā' cāxa'mani'lh ixlakastapunca'n. Lā' chu tuncan lacapalh huan lakatzī'nī'n talacahuāna'lh lā' tastālanī'lh Jesús.

21

Jesús tanūlh huan nac Jerusalén

Mr. 11.1-11; Lc. 19.28-40; Jn. 12.12-19

¹ Lā' a'xni'ca' ixtatapajtzūtēlhamā'natza' nac Jerusalén, tachā'lh huan nac cā'lacchicni' a'nlhā ixuanican Betfagé. A'ntza' pajtzu huan o'kspū'n a'nlhā huanican Olivos. Lā' Jesús cāmāpū'lil kalhatu' i'sca'txtunu'nī'n ²lā' cāhuanilh:

—Capintit huan nac cā'lacchicni' a'ntūn tasu'yu na milacapūnca'n. A'ntza' nalaktzi'nā'tit lakatin burro xatzī't a'ntū chī'yāhuacanī't lā' nā yā ixcaman. Caxcuttit lā' caquilālimini'uj. ³ Lā' palh catihuā nacākalhasqui'nīyāni': “¿A'chī' xcutpā'na'ntit?”, nahuaniyā'tit: “Huan Māpa'ksīni' cāmaclacasqui'n”. Lā' chuntza' nacāmakxtekāni'.

⁴ Chuntza' pātē'kelh para natlōkentaxtū ixtachihuīn huan profeta a'nlhān tzo'kcanī't chuntza':

⁵ Cacāhua'ni' xalanī'n huan nac xcānsipej a'nlhā huanican Sión: “Calaktzī'ntit. Mimā' miReyca'n. Xla' tū' ka'tla'jca'tzī. Kēhuī' huan burro mimā'. Kēhuī' ixcaman huan animal a'ntū mācu'quī'can”.

⁶ Lā' tuncan huan sca'txtunu'nī'n ta'alh lā' tatlahualh a'ntū Jesús cālīmāpa'ksīlh. ⁷ Talīmini'lh huan xatzī't burro lā' ixcaman lā' talikētlapalh ixtakēnu'ca'n lā' Jesús kētahuī'lh. ⁸ Lā' lhūhua' tachi'xcuhuī't ixa'nān. Lā' xlaca'n taxta'nka'lh ixtakēnu'ca'n nac tej. Lā' makapitzīn tacā'lh xalati'na'j ixpeken qui'huī' lā' taquilhmāpi'lh nac tej. ⁹ Lā' a'ntī ixtapū'lani'tēlha lā' a'ntī ixtastālani'tēlha tatzuculh tata'sa lā' tahualh:

—¡Camācā'tanīca ixtā'nat huan rey David a'ntī ixkālhmā'nauj! ¡Dios casicua'lanā'lilh a'ntī mimā' por ixlīmāpa'ksīn huan Māpa'ksīni'! ¡Camācā'tanīca Dios!

¹⁰ Lā' a'xni'ca' Jesús tanūlh huan nac Jerusalén, ixlīhuākca'n a'ntī ixtahui'lāna'ncha' tatamakchuyīk'oh lā' takalhasqui'nīni'lh:

—¿Tichū ū'tza' huā'mā'?

¹¹ Lā' tachi'xcuhuī't cākalhtīlh:

—Huā'mā' huan a'cta'sana' Jesús a'ntī xala' nac Nazaret nac estado de Galilea.

Jesús tanūlh huan nac xaka'tla' litokpān

Mr. 11.15-19; Lc. 19.45-48; Jn. 2.13-22

¹² Lā' ā'calistān Jesús a'lh huan nac xaka'tla' litokpān lā' tanūlh lā' cātلاكaxtukō'lh ixlīhuākca'n a'ntī ixtastā'namā'na lā' huan a'ntī ixtatamāhuana'mā'na na ixtanquilhni' litokpān. Lā' cāmāpūspi'tni'kō'lh ixmesaca'n huan a'ntī ixtaxtāpalimā'na ixtumīnca'n tachi'xcuhuī't. Lā' nā cāmāpūspi'tni'lh ixpūtahuī'lhca'n huan a'ntī ixtastā'mā'na pālumax. ¹³ Lā' cāhuanilh:

—Tatzō'kni' na ixtachihuīn Dios: “Quinchic namāpācuhuī'can: Chic a'nlhā Tlahuacan Oración”. Lā' a'nchīn tlahuapā'na'ntit, hui'xina'n tlahuanī'ta'ntit hua'chi ixpūtatē'kni'ca'n ka'lhāna'nī'n.

¹⁴ Lā' a'ntza' huan nac litokpān talaktapajtzūlh Jesús makapitzīn lakatzī'nī'n lā' lū'ntū'lanī'n. Lā' xla' cāmātzeyīlh. ¹⁵ Lā' huan xanapuxcu'nu' curasna' lā' xamākalhtō'kē'ni'nī'n huan ley a'xni'ca' talaktzī'lh huan lē'cnīn a'ntū Jesús cātlahualh, xlaca'n ta'a'kchā'lh. Lā' nā ta'a'kchā'lh ixpālacata a'nchī huan camana' na ixchakān litokpān tata'salh lā' tahualh: “¡Camācā'tanīca ixtā'nat huan rey David a'ntī ixkālhmā'nauj!” ¹⁶ Lā' xlaca'n tahuanilh Jesús:

—¿A'chī' tū' cālacaquilhni'ya' huā' tamā'na camana'? ¿Chā tū' kaxpa'ta' a'ntūn tahuanimā'ni'?

Lā' Jesús cākalhtīlh:

—U'huē, ickaxmata. Lā' ¿chu hui'xina'n tū' lakapūtle'kenī'ta'ntit na ixtachihuīn Dios ixpālacata huā'mā'? Chuntza' tatzokni':

Hui'x cāmāsu'ni'nī'ta' huan lakska'tā'n lā' huan a'ntīn tatzī'quī'cus a'nchī lej xa'nca natamāca'tanīni'n.

¹⁷ Lā' tuncan Jesús cā'akxtekui'līlh lā' taxtulh de huan xcānsipej lā' a'lh nac Betania a'nlhā tachokolh huanmā' tzi'sa.

Jesús mātīhuīlh huan xaqui'hui' higo

Mr. 11.12-14, 20-26

¹⁸ Lā' ixlīlakalī a'xni'ca' ixminchokopā nac Jerusalén, Jesús ixtzi'ncsa.

¹⁹ Lā' laktzī'lh a'katin xaqui'hui' higo na ixquilhtūn tej lā' tapajtzūlh huan nac qui'hui'. Lā' huan qui'hui' tū' ixka'lhī ixtō'ca't; xmān ixka'lhī xachi'tin. Lā' tuncan Jesús huanilh huan xaqui'hui' higo:

—¡Tū'tza' ā'maktin catitō'ca'!

Lā' chu līmaktin tīlh huan xaqui'hui' higo. ²⁰ Lā' a'xni'ca' huan sca'txtunu'nī'n talaktzī'lh huā'mā', lej talē'cnīlh lā' takalhasqui'nīlh Jesús:

—¿A'chī' lej palaj tīlh huan qui'hui'?

²¹ Lā' Jesús cākalhtīlh:

—Stu'ncua' a'ntū iccāhuaniyāni'. Palh xa'nca nakalhlaka'tī'yā'tit lā' palh tū' napuhua'nā'tit que Dios tūla natlahua, nā tzē natlahua'yā'tit chu a'cxim hua'chi quit ictlahuani'lh huan qui'hui'. Lā' nā tzē nahuaniyā'tit huā'huī' kēstīn: “Catapānu' de ā'tzā' lā' catojo' nac xcān”; lā' nā chuntza' napātle'ke. ²² Lā' ixlīhuāk a'ntū nasqui'ni'yā'tit a'xni'ca' tā'chihuīna'mpā'na'ntit Dios, ixlīhuāk namaklhtīni'nā'tit, xmān calipāhua'ntit Dios.

Kalhasqui'nīca Jesús ixpālacata ixlīmāpa'ksīn

Mr. 11.27-33; Lc. 20.1-8

²³ Lā' tuncan Jesús tanūlh huan nac xaka'tla' lītokpān. Lā' līhuan ixmāsu'yumā', talaktapajtzūlh huan xanapuxcu'nu' curasna' lā' huan xanapuxcu'nu' israelitas. Lā' xlaca'n takalhasqui'nīlh:

—¿Tichū ixquilhtampān cālītlahua'pā't huā' tamā'na catūhuā? ¿Tichū maxqui'ni' huā'mā' līmāpa'ksīn?

²⁴ Lā' Jesús cākalhtīlh:

—Lā' quit nā na'iccākalhasqui'nīyāni' catūhuā. Lā' palh naquilākalhtīyāuj, nā quit na'iccāhuaniyāni' tichū ixquilhtampān iccālītlahuamā' huā' tamā'na catūhuā. ²⁵ ¿Tichū ixquilhtampān ixlīmā'kpaxīni'n Juan? ¿Ixquilhtampān Dios o ixquilhtampānca'n tachi'xcuui't? Caquilākalhtīuj.

Lā' xlaca'n tatzuculh talacchihuīna'n xmān ixa'estuca'n lā' talāhuanilh: —¿Chichū nahuaniyāuj? Palh nahuaniyāuj que Dios māpa'ksīlh huan Juan, naquīncākalhasqui'nīyāni': “Lā' ¿a'chī' tū' kalhlaka'tī'nī'ta'ntit?” ²⁶ Lā' tūla nahuaniyāuj que chí'xcuui'n tamāpa'ksīlh, como cājicua'ni'yāuj tachi'xcuui't como ixlīhuākca'n takalhlaka'tī' palh Juan stu'ncua' ixa'cta'sana' Dios ixuanī't.

²⁷ Lā' ū'tza' talīkalhtīlh Jesús:

—Tū' icca'tzīyāuj tichū ixquilhtampān.

Lā' tuncan Jesús cāhuanilh:

—Nin quit tū' icticāhuanini' tichū ixquilhtampān iccālītlahuamā' huā'mā' catūhuā.

Jesús māsu'yulh ixpālacata kalhatu' o'kxa'n

²⁸ Lā' Jesús cāhuanilh:

—¿Tuchū puhua'nā'tit? Ixui' kalhatin chi'xcu' lā' ixka'lhī kalhatu' ixo'kxa'n. Lā' huanilh huan xapuxcu': "Jayi', capit scu'ja' na quimpū'uva chuhua'j". ²⁹ Lā' huan ixo'kxa' kalhtilh: "Tū' ica'ncu'tun". Lā' ā'calistān līlakaputzalh ixpālacata a'nchī ixkalhtīnī't ixtāta' lā' a'lh scu'ja. ³⁰ Lā' ā'calistān huan xatāta' laka'lh xastancu ixo'kxa' lā' chu a'cxtim huanilh. Lā' huā'mā' kalhtilh: "Tzey, tāta', na'ica'n". Pero tū' a'lh. ³¹ Lā' ¿chichū puhua'nā'tit hui'xina'n? ¿Tichūyā o'kxa' tlhualh ixtapuhūn ixtāta'?

Lā' xlaca'n tahualh:

—Huan a'ntī pū'la chihuīna'lh.

Lā' tuncan Jesús cāhuanilh:

—Lā' quit iccāhuaniyāni' huā'mā'. Huan mātā'jīni'nī'n impuestos lā' huan puscan xalanī'n nac cā'tejen, xlaca'n chō'la natatanū a'nlhā Dios māpa'ksīni'n. Lā' hui'xina'n tūlalh catitanū'tit. ³² Chuntza' iccāhuaniyāni' como Juan huan Mā'kpaxīni' milh lā' cāmāsu'ni'ni' a'nchī maclacasqui'n nalatā'kchokoyā'tit lā' tū' kalhlaka'ī'nī'ta'ntit. Lā' huan mātā'jīni'nī'n impuestos lā' huan puscan xalanī'n nac cā'tejen takalhlaka'ī'nī't. Lā' a'yuj laktzī'nī'ta'ntit a'nchīn takalhlaka'ī'lh xlaca'n, pero hui'xina'n tū' xtāpalīnī'ta'ntit mintapāstacna'ca'n lā' tū' kalhlaka'ī'nī'ta'ntit —hualh Jesús.

Jesús māsu'yulh ixpālacata huan tū' tzey tasācua'nī'n

Mr. 12.1-12; Lc. 20.9-19

³³ Lā' Jesús cāhuanilh:

—Cakaxpa'ttit huā' ā'lakatin a'ntū tā'mālacastuccan: Ixui' kalhatin ixtēcu' huan ka'tla' ti'ya't lā' cācha'nli mayāc a'ntū mātā' uvas na ixti'ya't. Lā' līcorralhui'līlh chihuix ixti'ya't lā' cāxtlahualh ixpūchi'tni' lā' yāhualh lakatin torre a'ntū napūmaktaka'lha ixpū'uva.

'Lā' ā'calistān cāmāsācua'nīlh huan ti'ya't huan tasācua'nī'n para natas-cuja i'tātna'. Lā' xla' a'lh tachoko makat. ³⁴ Lā' a'xni'ca' chilhtza' ixpūlani' uvas, cāmācā'lh ā'makapitzin tasācua'nī'n na ixpū'uva. Ta'a'lh tasqui'ni' huan tasācua'nī'n cacāmāxqui'ca uvas a'ntū ixla' ixtēcu' huan ti'ya't. ³⁵ Lā' huan tasācua'nī'n nac pū'uva tachi'palh huan a'ntīn ixta'a'nī't lā' lej tatuc-sli kalhatin lā' tamaknīlh ā'kalhatin lā' talīta'lal chihuix ā'kalhatin. ³⁶ Lā' huan ixtēcu' ti'ya't cāmācā'mpā ā'makapitzin tasācua'nī'n lā' más lhūhua' cāmācā'lh que pū'la. Lā' chu a'cxtim cātlahuani'ca.

³⁷ 'Lā' ā'xmān macā'lh māni' ixo'kxa'. Lā' puhualh: "Ka'lhī que na'a'cnīni'ni'can qui'o'kxa". ³⁸ Lā' a'xni'ca' chā'lh nac pū'uva huan o'kxa', huan tasācua'nī'n talāhuanilh ixa'cstucua'n: "Utza' huan a'ntī nalītachoko ixlīhuāk a'ntū ka'lhī ixtāta'. Camaknīuj lā' chuntza' quilaca'n nala huan pū'uva". ³⁹ Lā' chuntza' tachi'palh lā' tamāxtulh nac huan pū'uva lā' tamaknīlh.

⁴⁰ Lā' Jesús cākalhasqui'nīlh:

—A'xni'ca' na'a'nācha' ixtēcu' huan ti'ya't, ¿tuchū nacātlahuani' huan tamā'na a'ntīn tamaksācua'lh? ¿Chī puhua'nā'tit?

⁴¹ Lā' tahuanilh:

—Stu'ncua' nacāmāknī. Lā' nacāmāsācua'nī huan pū'uva ā'makapitzin xtunc tasācua'nī'n. Lā' xlaca'n a'xni'ca' natapu'xa huan uva, natamācā-maxqui' a'ntū ixla' nala huan ixtēcu'.

⁴² Lā' tuncan Jesús cāhuanilh:

—¿Chā tū' maktin lakapūtle'kenī'ta'ntit na ixtachihuīn Dios ixpālacata ixO'kxa? Xla' hua'chi huan chihuix a'ntū litzo'kcanī't lā' chuntza' huan: Huan xakana'nī'n talakmaka'lh huan chihuix lā' māni' ū'tza' huanmā' chihuix a'ntū más tasqui'nī.

Chuntza' tlhualh huan Māpa'ksīni' lā' quina'n iclīlē'cnīyāuj.

⁴³ Lā' chuntza' iccāhuaniyāni' que a'ntū mila' ixuanī't a'nlhā Dios māpa'ksīni'n, nacātamaklhtīyāni' lā' nacāmaxqui'can ā'makapitzīn a'ntū natatlahua ixtapuhuān Dios. ⁴⁴ Lā' a'ntīn tū' xa'nca tamāchekxī quin-tachihuīn, xlaca'n hua'chi a'ntīn tapū'a'kchekxlal huan chihuix lā' chuntza' tatakāhuī'lh. Lā' a'ntīn tū' takalhlaka'ī' quintachihuīn, xlaca'n hua'chi a'ntī cā'a'klhta'lal huan ka'tla' chihuix lā' cāka'nkxli lā' tanīlh —hualh Jesús.

⁴⁵ Lā' a'xni'ca' huan xanapuxcu'nu' curasna' lā' huan fariseosnu' takaxmatli a'ntū tā'mālacastucli Jesús, tamāchekxīlh que Jesús ixcālichihuīna'mā' māni' xlaca'n. ⁴⁶ Lā' chuntza' titachi'pacu'tulh Jesús pero tajicua'ni'lh tachi'xcuhuī't como tachi'xcuhuī't tapuhualh palh Jesús ixa'cta'sana' Dios ixuanī't.

22

A'ntū litalacastuca a'xni'ca' tapūchahuacan

¹ Lā' Jesús tzucupā cātā'chihuīna'n a'ntū tā'mālacastuccan lā' cāhuanilh:

² —A'xni'ca' Dios nacāmāpa'ksikō' tachi'xcuhuī't, ū'tza' nala hua'chi a'xni'ca' kalhatin rey tlhualh huan cā'tani' a'xni'ca' tapūchualh ixo'kxa'. ³ Cāmacā'lh ixtasācua'ni'n lā' ta'a'lh cāmāta'sī huan a'ntī ixcākantāyani't, pero xlaca'n tū' ixta'ancu'tun. ⁴ Lā' cāmacā'mpā ā'makapitzīn tasācua'ni'n lā' cāhuanilh: “Cacāhua'ni'tit huan a'ntī iccākantāyani't palh cāxni'jtza' huī' huan tahuā'. Iccāmaknīlhtza' lhūhua' huācax lā' huan xako'ntin xaska'ta' huācax lā' iccāxtlahualikō'lh'tza' para natapūchahuacan. Catamilh huan qui'amigos”. ⁵ Lā' huan a'ntī ixcākantāyani't tū' cuenta tatlahualh. Kalhatin a'lh na ixā'tacuxtu lā' ā'kalhatin a'lh stā'nan. ⁶ Lā' ā'makapitzīn cāchi'palh ixtasācua'ni'n huan rey. Tatu'csli lā' tamaknīlh. ⁷ Lā' tuncan lej'a'kchā'lh huan rey lā' cāmacā'lh huan tropa para nacāmaknī huan maknīni'nī'n lā' mālhcuyunīni'lh ixā'lacchicni'ca'n. ⁸ Lā' tuncan cāhuanilh ixtasācua'ni'n: “Ixlihuāk cāxni'jtza' huī' para natapūchahua qui'o'kxa' pero tasu'yu que xlaca'n a'ntī iccākantāyani't tū' lacuan a'nchī maclacasqui'ni' para natamin. ⁹ Capintit chuhua'j nac cā'tejen lā' cacākātāya'tit ixlihuākca'n a'ntī nacāpāxtokā'tit. Catamilh como natapūchahua qui'o'kxa'”. ¹⁰ Huan tasācua'ni'n tataxtulh lā' ta'a'lh nac cā'tejen. Lā' ixlihuākca'n a'ntīn tapāxtokli tatakēstokli lā' huan a'ntī xatzey lā' a'ntīn tū' xatzey. Lā' chuntza' litatzumaca huan chic.

¹¹ Lā' tuncan tanūlh huan rey lā' cālaktzī'lh huan a'ntīn tamīlh. Lā' laktzī'lh kalhatin chi'xcu' a'ntīn tū' ixlhakā'na'nī't hua'chi minī'ni' a'nlhā tapūchahuamā'ca. ¹² Lā' huanilh: “Qui'amigo, ¿a'chī tanū'nī'ta' huā'tzā' lā' tū' lhakā'nī'ta' huan lu'xu' a'ntū minī'ni'?” Lā' xla' tuntū' huanilh; xmān cā'cs tāyah. ¹³ Lā' tuncan huan rey cāhuanilh huan a'ntī ixtamaktāyamā'na: “Camacachī'tit lā' catantūchi'tit lā' camāxtutit kēpun a'nlhā cā'pucsua'. A'ntza' nacalhuan lā' nalāxca ixtatzan”.

¹⁴ Lā' Jesús huampā:

—Lilhūhua' a'ntī cāmāta'sīca lā' tū' lhūhua' a'ntī cālacsacca.

Jesús māsu'yulh ixpālacata huan a'ntū ixmāta'jīni'ncan

Mr. 12.13-17; Lc. 20.20-26

¹⁵ Lā' tuncan huan fariseosnu' ta'a'lh lā' talacchihuīna'lh a'nchīn tzē ixtalē'ksa'nīni'lh Jesús ixpālacata a'ntū hualh. ¹⁶ Chuntza' cāmacā'lh makapitzīn ixchī'xcuui'n lā' tatā'a'lh ixchī'xcuui'n Herodes a'ntī rey ixuanī't. Talaka'lh Jesús lā' tahuanih:

—Mākalhtō'kē'ni', icca'tziyāuj palh hui'x hua'na' a'ntū stu'ncua' lā' nā xa'nca māsu'yu'ya' a'nchī Dios lacasqui'n. Hui'x tū' cātlahua'ni'ya' cuenta a'nchī talīchihuīna'nāni' tachi'xcuui't. Lā' chu a'extim cālaktzī'na' ixlīhuākca'n tachi'xcuui't. ¹⁷ ¿Tuchū puhua'na' ixpālacata huan a'ntū māta'jīni'n huan emperador romano? ¿Chā tzey palh na'icmāpalayāuj o tū' tzey?

¹⁸ Lā' Jesús ixca'tzī que xmān ixtalīlaktzī'ncu'tun lā' cāhuanilh:

—Hui'xina'n tlahua'pā'na'ntit lakatu' milacanca'n. Lā' ¿a'chī' quilālīlaktzī'ncu'tunāuj? ¹⁹ Caquilāmāsu'ni'uj huan tumīn a'ntū līmāpalacan a'ntū māta'jīni'ncan.

Lā' līmīni'ca lakatin denario a'ntū ixtumīnca'n. ²⁰ Lā' a'xni'ca' Jesús laktzī'lh huan tumīn, cākalhasqui'nīlh:

—¿Tichū ixlacan tasu'yu' nac huā'mā' tumīn lā' tichū ixtacuīni' tatzo'kni'?

²¹ Lā' takalhtīlh:

—Ixla' huan emperador.

Lā' tuncan Jesús cāhuanilh:

—Camacamaxqui'tit huan emperador a'ntū ixla' lā' camacamaxqui'tit Dios a'ntū ixla'.

²² Lā' a'xni'ca' takaxmatli huā'mā' tachihuīn, talē'cnīlh. Lā' tamakxtekli lā' ta'a'lh.

Kalhasqui'nīca Jesús ixpālacata a'ntī natalakahuanchoko

Mr. 12.18-27; Lc. 20.27-40

²³ Lā' māni' huā'mā' chī'chīni' makapitzīn saduceosnu' talakmilh Jesús. Lā' huan saduceosnu' ixtahuan que tū' catilakahuanchokoca. Lā' ū'tza' talīhuanilh chuntza':

²⁴ —Mākalhtō'kē'ni', huan Moisés māsu'yulh palh nanī kalhatin chī'xcu' a'ntīn tapūchahuānī'ttza' lā' palh tū' ka'lhī ixcaman, tasqui'nī que īstancu natā'tapūchahua huan lakapūt. Lā' huan xapū'la o'kxa' a'ntī nalacatuncuī nala ixo'kxa' huan xapuxcu' a'ntī nīnī'ttza'. ²⁵ Ixa'nān na quila-clhpu'nanca'n kalhatojon lītā'timīn. Lā' huan xapuxcu' tapūchualh lā' ā'calīstān nīlh. Lā' como tū' ixka'lhī ixcaman, māchokoni'lh huan lakapūt huan īstancu. ²⁶ Lā' nā xla' nīlh lā' tū' ixka'lhī ixcaman. Lā' chuntza' pātē'kenī'lh ā'kalhatin xastancu lā' nā ā'kalhatin hasta ā'xmān xastancu. Lā' nā xla' nīlh lā' tū' ixka'lhī ixcaman. ²⁷ Lā' a'xni'ca' ixtanīkō'nī'ttza' huan lītā'timīn, ā'xmān nīlh huan puscāt. ²⁸ Lā' a'xni'ca' nalakahuanchokocan, ¿tichū ixla' nala huan puscāt? Ixkalhatojonca'n ixtatā'tō'lanī't.

²⁹ Lā' Jesús cākalhtīlh:

—Hui'xina'n tā'kxokoni'ta'ntit mē'cstuca'n como tū' ca'tziyā'tit a'ntūn tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios lā' nīn tū' māchexī'yā'tit chī huanī't ixlīmāpa'ksīn. ³⁰ Lā' a'xni'ca' huan nīnī'n natalakahuanchoko, tū' catitapūchahuaca lā' nīn tū' catitamāstā'lh ixtzu'ma'janca'n para natat-apūchahua. Xlaca'n natala hua'chī ixángeles Dios xala' nac a'kapūn. ³¹ ¿Chā tū' lakapūtē'kenī'ta'ntit a'ntū māni' Dios cāhuanini' ixpālacata huan a'ntī natalakahuanchoko? Chuntza' hualh: ³² “Quit ixDiosca'n Abraham lā' Isaac lā' Jacob”, hualh. U'tza' huanicu'tun que xlaca'n lakahuan

a'yuj tanilh makāntza' lā' Dios ū'tza' ixDiosca'n xalakahuan lā' tū' huan xanīnī'n.

³³ Lā' a'xni'ca' huan tachi'xcuhui't takaxmatli huā'mā' tachihuīn, ixlīhuākca'n talē'cnilh ixpālacata ixlīmāasca'tīn Jesús.

Huan līmāpa'ksīn a'ntū más tasqui'nī

Mr. 12.28-34; Lc. 10.27

³⁴ Lā' huan fariseosnu' tatakēxtimilh a'xni'ca' takaxmatli a'nchī Jesús cāmāca'cslilh huan saduceosnu'. ³⁵ Lā' kalhatin de xlaca'n xamākalhtō'kē'ni' huan ley ixuanī't. Lā' xla' ixca'tzīcū'tun palh Jesús ixca'tzī huan ixley Moisés lā' kalhasqui'nīlh:

³⁶ —Mākalhtō'kē'ni', ¿tuchūyā līmāpa'ksīn más tasqui'nī de a'ntū māsu'yulh Moisés?

³⁷ Lā' Jesús huanilh:

—“Capāxqui' huan Māpa'ksīni' a'ntī minDios con ixlīhuāk mi'a'clhcunuc lā' con ixlīhuāk mintapāstacna’”. ³⁸ U'tza' huā'mā' huan līmāpa'ksīn a'ntū lihua'ca' xaka'tla' lā' a'ntū más tasqui'nī. ³⁹ Lā' ā'lakatin casi chu a'cxtim a'nchī lej tasqui'nī lā' huan: “Capāxqui' ā'kalhatin chu a'cxtim mē'cstu pāxqui'ca'na’”. ⁴⁰ Ixtuca'n līmāpa'ksīn hua'chi ixlītzucuni' huan ixley Moisés lā' ixlīmāasca'tīnca'n huan a'cta'sana'nī'n xalanī'n makāntza'.

Kalhasqui'nīni'nca ixpālacata ī'xū'yāpapna' huan Cristo

Mr. 12.35-37; Lc. 20.41-44

⁴¹ Lā' huan fariseosnu' tūna'j ixta'a'n. ⁴² Lā' Jesús cākalhasqui'nīlh:

—¿Tuchū lipāstacā'tit Cristo a'ntī ka'lhīpā'na'ntit? ¿Tichū ī'xū'yāpapna'?

Lā' tahuanihl:

—Xla' ī'xū'yātā'nat David.

⁴³ Lā' tuncan Jesús cāhuanilh:

—Lā' ¿a'chi' David māpācuhuilh Māpa'ksīni' chu a'nchī māsu'ni'lh huan Espīritu Santo? David hualh:

⁴⁴ Huan Māpa'ksīni' Dios huanilh quiMāpa'ksīni': “Catahui'la' quimpāxtūcāna'j hasta a'xni'ca' na'iccātlajakō' ixlīhuākca'n mintā'ca'tza’”.

⁴⁵ Lā' palh Cristo xmān ī'xū'yātā'nat David ixuanī't, tū' ixmāpācuhuilh Māpa'ksīni'. Chuntza' līca'tzīyāuj que Cristo nā ixMāpa'ksīni' ixuanī't —Jesús cāhuanilh.

⁴⁶ Lā' nīn tintī' tzē ixkalhti lā' nīn lakatin tachihuīn. Lā' desde huā'mā' chi'chini' nīn tintī' tzē ixlīhui'lī kalhasqui'nīpala nīn tuntū'.

23

A'nchī ixtahuani't huan fariseosnu' lā' huan xamākalhtō'kē'ni'nī'n huan ley

Mr. 12.38-40; Lc. 11.37-54; 20.45-47

¹ Lā' tuncan Jesús cāhuanilh ī'sca'txtunu'nī'n lā' huan tachi'xcuhui't:

² —Huan mākalhtō'kē'ni'nī'n huan ley lā' huan fariseosnu' taka'lhī talacasqui' para natahuan a'ntū huanicu'tun ixley Moisés. ³ Lā' chuntza' tasqui'nī natlahua'yā'tit a'ntūn tahuani lā' nacā'a'kahuāna'ni'yā'tit. Lā' hui'xina'n, tū' catītlahua'tit a'nchī xlaca'n tatlahua como tahuani catūhuā lā' xtunc tatlahua. ⁴ Xlaca'n hua'chi a'ntīn tacāxtlahualh huan tacu'ca'. Lej tzinca huan tacu'ca' lā' tintī' tzē natāyani'. Lā' xlaca'n nīn tū' tacāxtlahuacu'tun para que tzē nacu'ca'an. ⁵ Talacasqui'nī que tachi'xcuhui't natalaktzī'n ixlīhuāk a'ntūn tatlahua. Cātankāmā'ca'canī't lā' cāpektūmāca'canī't lakpēka'tla'n cintaj a'nllā

tatzo'knī't macsti'na'j ixtachihuīn Dios. Lā' nā līhua'ca' lhmā'n taka'lhī ixquini' na ixtampān ixlu'xu'ca'n que ā'makapitzīn. ⁶ Talacasqui'n cacā'a'cnīni'ni'ca xlacā'n a'nlhā tlahuamā'ca cā'tani'. Lā' na ixlitokpānca'n israelitas, xlacā'n taputza pūtahuī'lhni' a'ntū quilhpu'layāna'n. ⁷ Lā' talacasqui'n que nacātā'chihuīna'ncan lā' nacā'a'cnīni'ni'can nac cā'tejen lā' nacāmāpācuhuīcan mākalhtō'kē'ni'nī'n.

⁸ 'Lā' hui'xina'n tū' maclacasqui'nā'tit que nacātāmāpācuhuīyāni' mākalhtō'kē'ni'nī'n como chu a'cxtim milīhuākca'n lā' lītā'timīn lanī'ta'ntit lā' xmān kalhatin miMākalhtō'kē'ni'ca'n lā' ū'tza' māni' Cristo. ⁹ Lā' huā'tzā' nac cā'ti'ya'tna', tū' catihua'ni'tit mintā'chi'xcu': "Quintāta'", como xmān kalhatin minTāta'ca'n lā' ū'tza' māni' a'nti hui'lacha' nac a'kapūn. ¹⁰ Lā' tū' catimakxtektit nacātāmāpācuhuīyāni' māpa'ksīni'nī'n, como xmān Cristo ixli'a'cstu miMāpa'ksīni'ca'n. ¹¹ Lā' huan a'nti na'a'kapalhka' a'nchī xla'tasqui'nī na milachpu'na'nca'n, maclacasqui'n nala hua'chi tasācua'. ¹² Chuxatī a'nti ixa'cstu putza a'nchī lej tasqui'nī, xla' namāmāxani'can. Lā' huan a'ntin tū' ka'tla'jca'tzī', ū'tza' na'a'cnīni'ni'can.

¹³ 'Nalakaputzayā'tit hui'xina'n fariseosnu' lā' hui'xina'n xamākalhtō'kē'ni'nī'n huan ley. ¡Hui'xina'n tlahua'yā'tit lakatu' milacanca'n! Hua'chilh mālacchōnī'ta'ntit huan mākalhcha a'nlhā lactanūcan a'nlhā Dios cāmāpa'ksikō' tachi'xcuhuī't. Lā' hui'xina'n tū' tanū'yā'tit nīn tū' cāmakxtekā'tit natatanū ā'makapitzīn.

¹⁴ 'Nalakaputzayā'tit hui'xina'n fariseosnu' lā' hui'xina'n xamākalhtō'kē'ni'nī'n huan ley. ¡Hui'xina'n tlahua'yā'tit lakatu' milacanca'n! Hui'xina'n a'kxokomaklhtiyā'tit ixchicca'n huan lakapūtnu' lā' ā'calistān lej xlit kalhtō'ka'yā'tit a'nlhā tzē cātalaktzī'nāni' lā' chuntza' lī'a'kxokonunā'tit. U'tza' nacātalīcastigarlīyāni' lej palha'.

¹⁵ 'Nalakaputzayā'tit hui'xina'n fariseosnu' lā' hui'xina'n xamākalhtō'kē'ni'nī'n huan ley. ¡Hui'xina'n tlahua'yā'tit lakatu' milacanca'n! Hui'xina'n tlahua'yā'tit chuxatū para namākalhlaka'ī'nī'yā'tit ā'kalhatin milīmāscā'īnca'n. Lā' nā pinā'tit tintacut mar lā' nac xtunc ti'ya't. Lā' a'xni'ca' nakalhlaka'ī', hui'xina'n namātlahuī'yā'tit ā'chulā' a'ntūn tū' tzey que hui'xina'n.

¹⁶ 'Nalakaputzayā'tit hui'xina'n a'nti hua'chi lakatzī'nī'n lā' cāhuanilīpincu'tunā'tit ā'makapitzīn. Hua'nā'tit: "Palh catīhuā natlahua ixpromesa ixpālacata huan xaka'tla' lītokpān, tuntū' catipātle'keni'lh a'yuj tū' tlōkentaxtū. Lā' palh natlahua ixpromesa ixpālacata huan ixoro huan lītokpān, xla' nasātlahua para natlōkentaxtū". ¹⁷ Lej lacxumpi hui'xina'n lā' tū' māchekxī'yā'tit. Līhua'ca' tasqui'nī huan lītokpān. U'tza' ixpālacata līsicua'lanālanī't huan oro. Chuntza' maclacasqui'n que nasātłōkentaxtū huan promesa a'ntūn tlhualh ixpālacata huan xaka'tla' lītokpān. ¹⁸ Lā' nā hua'nā'tit: "Palh catīhuā natlahua ixpromesa ixpālacata huan pūmacamāstā'n, tuntū' catipātle'keni'lh a'yuj tū' tlōkentaxtū. Lā' palh natlahua ixpromesa ixpālacata huan lē'ksajui'n a'ntū hui' nac pūmacamāstā'n, xla' nasātlahua para natlōkentaxtū". ¹⁹ Hui'xina'n tū' māchekxī'yā'tit. Līhua'ca' tasqui'nī huan pūmacamāstā'n. U'tza' ixpālacata līsicua'lanālanī't huan lē'ksajui'n a'ntū hui' a'ntza'. ²⁰ Chuntza' huan a'nti natlahua ixpromesa ixpālacata huan pūmacamāstā'n nā natlahua ixpālacata ixlīhuāk huan lē'ksajui'n a'ntū hui' nac pūmacamāstā'n lā' tasqui'nī que nasātłōkentaxtū. ²¹ Kalhatin a'nti nahuan que stu'ncua' ixpromesa como hualh ixpālacata huan lītokpān, xla' tū' xmān lichihuīna'n huan lītokpān. Nā lichihuīna'n Dios a'nti hui' nac huan lītokpān. ²² Lā' nā

kalhatin a'nti nahuan huan ixpromesa ixpālacata huan a'kapūn, xla' tū' xmān līchihuīna'n huan a'kapūn. Nā līchihuīna'n ixpūtahuī'lh Dios a'nlhā māpa'ksīni'n lā' nā ixpālacata Dios a'ntīn tahuī'la huan nac pūtahuī'lhni'.

²³ 'Nalakaputzayā'tit hui'xina'n fariseosnu' lā' hui'xina'n xamākalhtō'kē'ni'nī'n huan ley. ¡Hui'xina'n tlahua'yā'tit lakatu' milacanca'n! Hui'xina'n cuenta tlahua'yā'tit lā' macamaxquī'yā'tit Dios macsti'na'j milīhua'tca'n hua'chi ā'lhmuēn lā' anís lā' cominos. Lā' chuntza' tasqui'nī. Lā' tū' cuenta tlahua'yā'tit huan ixlīmāscatīn huan ley lā' ū'tza' līhua'ca' tasqui'nī. Lā' huan ley māsu'yu que līlacatejtin nalatā'kchokoyā'tit, lā' tū' na'a'kxokonunā'tit. Nā huan ley māsu'yu que nacālalkhu'mā'nā'tit ā'makapitzīn. Lā' tasqui'nī que tachi'xcuui't tze natakahlaka'i' a'ntū hua'nā'tit hui'xina'n. Lā' tasqui'nī namāstā'yā'tit huan macsti'na'j līhua't lā' nā maclacasqui'n natlōkentaxtūyā'tit huan līmāscatīn a'ntū tasqui'nī. ²⁴ Hui'xina'n hua'chi lakatzī'nī'n a'nti cālē'ncu'tun ā'makapitzīn. Hua'chilh mācutuyā'tit de na milīhua'tca'n huan ti'na'j kosnu' lā' tū' cuenta tlahua'yā'tit huan ka'tla' xumpepe.

²⁵ 'Nalakaputzayā'tit hui'xina'n fariseosnu' lā' xamākalhtō'kē'ni'nī'n huan ley. ¡Hui'xina'n tlahua'yā'tit lakatu' milacanca'n! Hui'xina'n hua'chi a'nti xmān makche'kē' huan vaso lā' pulātu. Tasu'yu palh tzeyā chi'xcuui'n hui'xina'n pero ko'hua'jua' mintapāstacna'ca'n. Hui'xina'n tampi'lhīni'nā'tit lā' ka'lhāna'nā'tit. ²⁶ Hui'xina'n fariseosnu' lakatzī'nī'n, pū'la napūche'kē'yā'tit huan pulātu lā' chuntza' nā namakche'kē'yā'tit ixmacni'. Lā' palh tzey mintapāstacna'ca'n, natasu'yu palh tzeyā chi'xcuui'n hui'xina'n.

²⁷ 'Nalakaputzayā'tit hui'xina'n fariseosnu' lā' nā hui'xina'n xamākalhtō'kē'ni'nī'n huan ley. ¡Hui'xina'n tlahua'yā'tit lakatu' milacanca'n! Hui'xina'n hua'chi taponkni' a'ntū cālīmanīcani't kaxtaj. Lej smu'yonko' lā' tzehuani't tatasu'yu lā' na ixchakāncan huāk ixlucutca'n nīnī'n lā' a'ntū ko'hua'jua'. ²⁸ Nā hui'xina'n chu a'cxtim. Na ixlacapūnca'n tachi'xcuui't tasu'yu'yā'tit palh tzey hui'xina'n a'yuj ko'hua'jua' mintapāstacna'ca'n. Lā' chuntza' hui'xina'n pō'ktu a'kxokonunā'tit.

²⁹ 'Nalakaputzayā'tit hui'xina'n fariseosnu' lā' xamākalhtō'kē'ni'nī'n huan ley. ¡Hui'xina'n tlahua'yā'tit lakatu' milacanca'n! Hui'xina'n cācāxtlahua'yā'tit ixa'cchicca'n huan a'cta'sana'nī'n lā' cācāxtlahualī'yā'tit ixtaponkni'ca'n huan nīnī'n a'ntīn tzeyā chi'xcuui'n ixtahuanī't. ³⁰ Lā' hua'nā'tit: “Palh quina'n xa'ictahuī'lauj cahuā a'xni'ca' ixtahuī'lāna' quixū'yāpapna'ca'n, quina'n tū' xa'iccāmaktāyauj a'xni'ca' tamaknīlh huan a'cta'sana'nī'n”. ³¹ Lā' chuntza' māni' hui'xina'n hua'nā'tit palh hui'xina'n ixtā'natna'ca'n huan a'ntīn tamaknīlh huan a'cta'sana'nī'n. ³² Catlahua'tit huā'mā' a'ntū xlacan talitzuculh lā' tūlahl tatlahuakō'lh, como tasu'yu que ū'tza' a'ntū hui'xina'n tlahuacu'tunā'tit.

³³ 'Hui'xina'n hua'chi lūhua' a'ntū lej tzehuani't tasu'yu lā' ka'lhī līlaknīn. ¿Chichū nalīpūtaxtuyā'tit de huan pūpātīn? ³⁴ Chuntza' iccāmacamini'yāni' huan a'cta'sana'nī'n lā' chi'xcuui'n a'nti lej taca'tzi lā' mākalhtō'kē'ni'nī'n. Makapitzīn nacāmaknī'yā'tit lā' nacāxtokohua'ca'yā'tit. Lā' ā'makapitzīn nacākēsno kā'tit na milītokpānca'n lā' nacāmacaputzayā'tit pūtunu' cā'lacchicni'. ³⁵ Lā' nalī'pinā'tit cuenta ixpālacata xlaca'n. Nā hui'xina'n ca'tziyā'tit que Abel tū' tlahualh talaclē'i' lā' xla' maknīcani't. Lā' ca'tziyā'tit a'nchī maknīcani't huan Zacarías a'nti ixo'kxa' huan Berequías ixuani't. Maknīcani't ixpu'nan huan litokpān lā' na ixlacapūn huan pūmacamāstā'n. Lā' hui'xina'n nalī'pinā'tit cuenta ixpālacata ixlīhuākca'n

xatzey chi'xcuhui'n a'nti cāmaknīca desde a'xni'ca' maknīcani't huan Abel hasta a'xni'ca' maknīcani't huan Zacarías. Nali'pinā'tit cuenta como hui'xina'n tlahua'yā'tit hua'chi tatlhualh xlaca'n a'ntin tamaknīlh. ³⁶ Stu'ncua' a'ntū iccāhuaniyāni'. Hui'xina'n a'nti hui'lā'na'ntit chuhua'j nali'pinā'tit cuenta ixpālacata ixlihuākca'n xlaca'n a'nti cāmaknīcani't —hualh Jesús.

Jesús calhualh ixpālacata xalanī'n nac Jerusalén

Lc. 13.34-35

³⁷ Lā' Jesús cāhuanipā:

—jXānti la'yā'tit hui'xina'n xalanī'n nac Jerusalén! Hui'xina'n cāmaknī'yā'tit huan a'cta'sana'nī'n lā' cāmūta'la'yā'tit huan ixlacscujni'nī'n Dios a'nti cāmacamini'yāni'. Maklhūhua' xa'iccāmākēstokcu'tunāni' para na'iccāmaktaka'lhāni' hua'chi lakatin caxli cā'a'ktlapa con ixpeken i'scamanīn. Lā' hui'xina'n tū' lacasqui'ntit. ³⁸ Stu'ncua' nacā'a'xtekyāhuacan minchicca'n lā' ca'cs natatāyana'n. ³⁹ Lā' nā iccāhuaniyāni' que tū' naquilālaktzī'mpalayāuj hasta a'xni'ca' tū' namin huan chi'chini' a'xni'ca' nahua'nā'tit: “Sīcua'lanālanī't huan a'nti min por ixlīmāpa'ksīn huan Māpa'ksīni' Dios” —hualh Jesús.

24

Jesús hualh que namālakuanīcan huan xaka'tla' litokpān

Mr. 13.1-2; Lc. 21.5-6

¹ Lā' Jesús taxtulh de nac huan litokpān. Lā' ixa'mā' ā'lacatin a'xni'ca' talaktapajtzūlh i'sca'txtunu'nī'n. Lā' xlaca'n tatzuculh tahuani que cuenta ixtlahualh a'nchī ixyāhuacanī't huan litokpān. ² Lā' Jesús cāhuanilh:

—Calaktzī'ntit ixlihuāk huā'mā' a'ntū ixla' huan litokpān. Stu'ncua' a'ntū iccāhuaniyāni'. Tū' catitachokolh nīn lakatin chihuix nac taxaka. Ixlihuākca'n natapa'nckō' lā' huan taxaka nalacila.

A'nchī nalīca'tzīcan palh palaj nasputa huan quilhtamacuj

Mr. 13.3-23; Lc. 21.7-24; 17.22-24

³ Jesús lā' i'sca'txtunu'nī'n ta'a'lh nac o'kspū'n a'nlhā huanican Olivos. Lā' a'xni'ca' Jesús ixui'lacha', talaka'lh i'sca'txtunu'nī'n lā' tzē'k tahuanih:

—Quina'n iclacasqui'nāuj naquilāhuaniyāuj lhānīn napāt'le'ke huā' tamā'na. ¿Chichū nā'iclicā'tziyāuj palh hui'x palaj nata'mpala'ya' lā' nasputa huan quilhtamacuj?

⁴ Lā' Jesús cākalhtīh:

—Catamaktaka'lhiti para que tinti' nacā'a'kxokoyāni'. ⁵ Lhūhua' chi'xcuhui'n natahuan palh taka'lhī quilīmāpa'ksīn. Lā' chā'tunu' natahuan: “Quit huan Cristo a'nti Dios lacsacui'līh”, lā' chuntza' līlhūhua' nacā'a'kxokocan. ⁶ Nakaxpa'tā'tit a'nchī sā'nan pajtzu a'nlhā tlahuamā'ca guerra lā' nacātamāca'tzīnīyāni' a'nchīn tlahuamā'ca guerra makat. Tū' catijicua'ntit; chuntza' ka'lhī napāt'le'ke. Lā' tuna'j cati'a'ksputli. ⁷ Lā' kalhatin gobierno natā'kaquī' contra ā'lakatin lā' lakatin paīs natlahua guerra contra ā'lakatin. Na'a'nan tatzi'ncsta lā' ta'jatāt lā' natachiqui ti'ya't. Lā' nā lakachu nala nac cā'quilhtamacuj. ⁸ Lā' ixlihuāk huā'mā' xmān ixlitzucuni' a'nchī napātīnī'ncan.

⁹ 'Lā' nacātamacamaxquī'yāni' para nacātamāpātīnīyāni'. Lā' nacātamaknīyāni' lā' ixlihuākca'n tachi'xcuhui't chuxalchā nac quilhtamacuj nacāta'czalaktzī'nāni' lā' xmān por quimpālacata. ¹⁰ Lā' a'xni'ca' namin huanmā' quilhtamacuj, lhūhua' natataxtutāya na ixtej

Dios lā' natalāca'tzalaktzī'n lā' natalāmacamāstā'. ¹¹ Lā' natala lhūhua' a'cta'sana'nī'n a'ntī nata'a'kxokonu'n. Natahuan palh tachihuīna'n ixpālacata Dios lā' nata'a'kxoko lhūhua' tachi'xcuui't. ¹² Lā' huan tūn tū' tzey na'a'kahuan chuxalhā lā' ū'tza' tū'tza' natalālīpāxquī' lhūhua' tachi'xcuui't. ¹³ Lā' huan a'ntīn tū' catitataxtutāyalyh na ixtej Dios lā' chuntza' natatachoko hasta a'xni'ca' na'a'ksputa, xlaça'n nacāmāpūtāxtūcan. ¹⁴ Lā' huan xatzey tachihuīn ixpālacata a'nchī nala a'nlhā Dios namāpa'ksīni'n, ū'tza' huā'mā' nalī'a'cta'sana'ncan chuxalhā nac cā'quilhtamacuj para que ixlīhuākca'n xalanī'n nac cā'quilhtamacuj natamāchekxī. Lā' ā'calīstān a'xni'ca' na'a'ksputa.

¹⁵ Huan a'cta'sana' Daniel tzo'kli ixpālacata catūhuā a'ntū hua'chi jalhmanīni'n lā' tū' tzey līlacan. Lā' nac lugar a'nlhā ixsicua'lanālīcanī't, a'ntza' nalaktzī'nātī huanmā' catūhuā a'nchī tayāna'. Quit a'ntī ictzo'kmā' huā'mā', quit iccāhuanīyāni' huī'xina'n a'ntī lakapūtle'kepā'na'ntit que cuenta catlahua'tit. ¹⁶ A'xni'ca' nalaktzī'nā'tit huanmā', a'xni'ca' maclacasquī'n que natatzā'la hasta nac o'kspūn xlaça'n a'ntīn tahuī'lāna' nac estado de Judea. ¹⁷ Lā' huā'mā' chí'chini' a'xni'ca' natayuja a'ntīn tahuī'lāna' na ixa'kstīn ixchicca'n, tū' catatanūlh huan nac chic para natamaxtu ixmaclacasquī'ca'n. ¹⁸ Lā' huan a'ntīn tascujmā'na nac cā'tacuxtu, tū' catataspi'tlī para na ixchicca'n para natataya ixtakēnu'ca'n. ¹⁹ Xānti tala huan puscan huanmā'na chí'chini' palh tacamalanī't o palh tamātzī'quī'nincus. ²⁰ Casquī'ni'tit Dios que tū' tasquī'nī natzā'la'yā'tit a'xni'ca' lonknu'n lā' nīn huan chí'chini' a'ntū pūjaxcan. ²¹ Lā' lej napātīni'ncan a'xni'ca' nala huā'mā'. Desde a'xni'ca' tzuculh huan quilhtamacuj, tū' maktin pātīni'ncanī't a'nchī napātīni'ncan huanmā' chí'chini'. Lā' tū' maktin catilalh ixtā'chuntza' ā'calīstān. ²² Lā' palh Dios tū' ixmāti'na'jīlh huanmā' tiempo, tū' ixtapūtāxtulh nīn tintī'. Dios namāti'na'ji como lej cālakahu'man xlaça'n a'ntī cālacsacnī't.

²³ 'Lā' a'xni'ca' namin huanmā' lipātīn lā' palh catīhuā ixcāhuanini': "Chā cala'ktzī'ntit. A' huī' huan Cristo a'ntī Dios lacsacui'līlh", tū' cakalh-laka'ī'tit. Lā' palh catīhuā ixcāhuanini': "Chā cala'ktzī'ntit. A'j huī' xla'", tū' cakalh-laka'ī'tit. ²⁴ Natamin lhūhua' a'kxokonu'nī'n lā' makapitzīn natahuan que māni' xlaça'n Cristo. Lā' ā'makapitzīn natahuan que māni' xlaça'n ixa'cta'sana'nī'n Dios. Lā' xlaça'n nā natatlahua lē'cnīn como nata'a'kxokocu'tun māni' huan xlaça'n a'ntīn Dios cālacsacū. Tūlah catita'a'kxokolh a'ntīn Dios cālacsacū, pero nacā'a'kxokocan ā'makapitzīn. ²⁵ Iccāhuanini'tza' huā'mā' para que tū' nacāta'a'kxokoyāni'. ²⁶ Chuntza' palh nacātahuanīyāni': "Cala'ktzī'ntit. A'ntza' huī' Cristo nac cā'lhpi'mpi'li' tū'ya't", tū' capintit. Lā' palh nacātahuanīyāni': "Cala'ktzī'ntit. A'tzā' huī' nac huan cuarto", tū' cakalh-laka'ī'tit. ²⁷ A'xni'ca' quit na'icmimpala, nala hua'chi huan makli'pni' a'ntū māxkakēkō' huan nac a'kapūn desde a'nlhā tā'cxtu hasta a'nlhān tā'cnū huan chí'chini'. Lā' quit huan Chī'xcu' xala' Tālmā'n. ²⁸ Chuxalhā naca'tzīcan a'xni'ca' na'icmīn hua'chi huan chū'ni' taca'tzī a'nlhā mā' catūhuā a'ntū nīnī't —hualh Jesús.

A'nchī namin huan Chī'xcu' xala' Tālmā'n

Mr. 13.24-37; Lc. 21.25-33; 17.26-30, 34-36

²⁹ Lā' Jesús cāhuanipā:

—Lā' xmān capātīle'kekō'lh huā'mā' lipātīn, huan chí'chini' lā' huan mālhcuyu' tū' catitamāxkakēni'lh. Lā' huan sta'cu nataminācha' de nac a'kapūn lā' māni' huan a'kapūn natachiquī. ³⁰ Lā' nalaktzī'ncan nac a'kapūn lakatin seña' a'ntū quila' quit huan Chī'xcu' xala' Tālmā'n. Lā'

xalanī'n ixlīhuākca'n huā' cā' lacchicni' huā'tzā' nac cā' quilhtamacuj, xla'ca'n natacalhuan. Lā' naquintalaktzī'n quit huan Chi'xcu' xala' Tālmā'n a'nchī na'ictaxtu de nac a'kapūn lā' na'icpūmin huan poklhnu'. Lej na'icka'lhī limāpa'ksīn lā' lej tzēhuanī't na'icxkaka. ³¹ Lā' a'xni'ca' lej namacasā'n huan liskoli', na'iccāmacamin qui'ángeles lā' natamākēstoka huan a'ntīn cālacsaccanī't. Natamin a'ntī cālacsaccanī't xalanī'n chuxalhā nac cā' quilhtamacuj.

³² 'Camaksca'ttit catūhuā de huan xaqui'hui' higo: A'xni'ca' tza'la'nka' ixpeken lā' tzucumā'na tapu'n xachi'tin, hui'xina'n ca'tziyā'tit que tapa-jtzumā'tza' a'xni'ca' lej naxu'nu. ³³ Lā' chuntza' a'xni'ca' napātle'ke ixlīhuāk huā'mā' a'ntū iccāhuaniyāni', naca'tziyā'tit palh tapajtzumā'tza' a'xni'ca' nasputa huan quilhtamacuj. Tapajtzumā'tza' hua'chi a'xni'ca' kalhatin a'ntī ka'lhīmā'ca lā' yātza' na ixlacapūn mākalhcha. ³⁴ Stu'ncua' a'ntū iccāhuaniyāni'. Xla'ca'n a'ntīn tahui'lāna'cus tū' catitanikō'lh hasta a'xni'ca' tū' napātle'ke ixlīhuāk huā'mā' a'ntū iccāhuanini'. ³⁵ Nasputa huan a'kapūn lā' nasputa huan ti'ya't pero tū' maktin catisputli quin-tachihuūn; natlōkentaxtūkō'can.

³⁶ 'Nīn tintī' ca'tzī lhānīn namin huā'mā' chi'chini' lā' huā'mā' hora; nīn huan ángeles xalanī'n nac a'kapūn tū' taca'tzī. Lā' nā ixO'kxa' Dios tū' ca'tzī. Xmān Dios xaTāta' ca'tzī lhānīn mero napātle'ke.

³⁷ 'Lā' chu a'nchī pātle'kelh a'xni'ca' ixui' Noé, nā chuntza' napātle'ke a'xni'ca' namin huan Chi'xcu' xala' Tālmā'n. ³⁸ A'xni'ca' tūna'j ixmin huan lakuat de xcān, huan tachi'xcu'huī't ixtahuā'yamā'na lā' ixtako'tnūmā'na. Lā' ixtatapūchahua lā' ixtamāstā' ixtzu'ma'janca'n para natatapūchahua hasta a'xni'ca' Noé tanūlh huan nac barco. Tū' ixtapuhuan palh namin lakuat, ³⁹ lā' tū' cuenta tatlahualh hasta a'xni'ca' milh huan xcān lā' cālē'nkō'lh. Chuntza' nala a'xni'ca' namin huan Chi'xcu' xala' Tālmā'n. ⁴⁰ A'xni'ca' namin huanmā' chi'chini', palh talamā'na kalhatu' chi'xcu'huī'n nac cā'tacuxtu, nalē'ncan kalhatin lā' namāchokocan kalhatin. ⁴¹ Lā' palh tatanūma' kalhatu' puscan a'ntīn tasquitimā'na, nalē'ncan kalhatin lā' namāchokocan ā'kalhatin.

⁴² 'Skalalh cala'tit como tū' ca'tziyā'tit lhānīn namin miMāpa'ksīni'ca'n. ⁴³ Lā' caca'tzītit huā'mā': Palh ixtēcu' huan chic ixca'tzīlh cahuā tuyā hora cā'tzī'sa nachā'n huan ka'lhāna', ixka'lhīlh lā' tū' ī'lhatalh lā' tū' ixmakxtekli natanū naka'lhāna'n na ixchic. ⁴⁴ Nā chuntza' hui'xina'n cāxni'j catahui'la'tit como namin huan Chi'xcu' xala' Tālmā'n a'xni'ca' tū' puhua'nā'tit —hualh Jesús.

Jesús māsuyulh ixpālācata a'nchī huanī't huan xatzey tasācua'

Lc. 12.41-48

⁴⁵ Lā' Jesús cāhuanipā:

—¿Chī huanī't huan xatzey tasācua' a'ntī xa'nca māchekxī? Xla' ū'tza' a'ntī huan patrón nalīmāmacū' huan chic para nacāmāhuī' ixtā'tasācua'ni'n a'xni'ca' maclacasqui'n. ⁴⁶ Nalīpāxuhua huan tasācua' palh tlōkentaxtūmā' ixlītlōt a'xni'ca' nataspi'ta ixpatrón. ⁴⁷ Stu'ncua' a'ntū iccāhuaniyāni'. Huan patrón nalīmāmacū' huā'mā' tasācua' ixlīhuāk a'ntū ka'lhī. ⁴⁸ Lā' palh tū' tzey huā'mā' tasācua', xla' napuhuan que natakoxī huan ixpatrón. ⁴⁹ Lā' chuntza' natzucu cālactucsa ā'makapitzīn tasācua'ni'n lā' natā'huā'yan lā' nacātā'ko'ta huan ka'chīni'n. ⁵⁰ Lā' chu limaktin nataspi'ta huan patrón. Namin lakatin chi'chini' a'xni'ca' huan tū' tzeyā tasācua' tū' ca'tzī lā' tū' ka'lhīmā'. ⁵¹ Lā' huan patrón lej palha' nacastigarlī huan tasācua' lā' namāpātīni hua'chi natapātīni'n xla'ca'n

a'nti lihua tahuan palh takalhaka'i'. Lā' xla' nacalhuan lā' nalāxca ixtatzan —hualh Jesús.

25

Jesús māsu'yulh ixpālacata huan kalhacāuj tzu'ma'jan

¹ Lā' Jesús cāhuanipā:

—Lā' a'xni'ca' na'icmimpala a'xni'ca' Dios natzucu namāpa'ksikō' ixlīhuāk nac huā'mā' cā'ti'ya'tna'. Lā' nala hua'chi a'xni'ca' kalhacāuj tzu'ma'jan ixta'a'mā'na a'nlhā natapūchahuacan. Ixtalē'mā'na ixpūmaksoca'n lā' ta'a'lh taka'lhī huan squi'nīni'. ² Lā' kalhaquitzis laskalalh ixtahuanī't lā' ā'kalhaquitzis tū'. ³ Huan a'ntin tū' laskalalh xmān talē'lh ixpūmaksoca'n lā' tū' tapāstacli natalē'n macsti'na'j gas para natamojō na ixpūmaksoca'n. ⁴ Lā' huan a'nti laskalalh, xlaca'n talē'lh ixpūmaksoca'n lā' nā talē'lh ā'macsti'na'j gas. ⁵ Lā' como takoxīlh huan squi'nīni', ixlīhuākca'n ixtalakalhtatahui'lāna' lā' ā'calistān talhtatalh. ⁶ Lā' hua'chi i'tāt tzi'sa takaxmatli a'nchī kalhatin ta'salh lā' hualh: “¡Mimā' huan squi'nīni'; capintit pāxtokā'tit!” ⁷ Lā' ixlīhuākca'n huan tzu'ma'jan talakahualh. Tatā'kaquī'lh lā' tacāxtlahualh ixpūmaksoca'n. ⁸ Lā' tuncan huan kalhaquitzis a'ntin tū' talimil gas tahuanil huan ā'kalhaquitzis: “Caquilāmaxquī'uj macsti'na'j mingasca'n como tamixmā'na huā' quimpūmaksoca'n”. ⁹ Lā' huan a'nti laskalalh takalhtīlh: “O tū', como chuntza' tū' cati'a'cchā'lh para quina'n nīn para hui'xina'n. Mejor capintit tamāhua'yā'tit a'nlhā stā'can”. ¹⁰ Lā' lihuan huan kalhaquitzis ixta'a'mā'na tatamāhua huan gas, chilh huan squi'nīni'. Lā' huan tzu'ma'jan a'nti cāxni'j ixtahui'lāna' tatā'tanūlh huan squi'nīni' nac chic lā' mālacchahuaca huan mākalhcha. ¹¹ Lā' ā'calistān tachā'lh huan ā'kalhaquitzis tzu'ma'jan lā' tahualh: “Māpa'ksīni', caquilāmāquī'ni'uj”. ¹² Lā' xla' cākalhtīlh: “Quit tū' iccālakapasāni”.

¹³ Lā' Jesús cāhuanilh:

—Skalalh catahui'la'tit como tū' ca'tziyā'tit tuyā hora nīn tuyā chi'chini' na'icmimpala quit huan Chi'xcu' xala' Tālh mā'n.

Jesús māsu'yulh ixpālacata kalhatu'tun tasācua' lā' huan tumīn

¹⁴ Lā' Jesús cāhuanipā:

—Lā' a'nchī huanī't a'nlhā Dios nacāmāpa'ksikō' huan tachi'xcu'huī't, ū'tza' hua'chi kalhatin chi'xcu' a'nti ixa'mā' ā'lacatin. Lā' cāmāta'sīlh ixtasācua'nī'n lā' cāmacamaxquī'lh ixtumīnca'n.

¹⁵ Chu a'nchī ixliskalalhca'n chā'tunu', chuntza' maxquī'ca. Lakaquitzis mil maxquī'ca kalhatin lā' lakatu' mil maxquī'ca ā'kalhatin lā' lakatin mil huan ā'kalhatin. Lā' tuncan a'lh makat. ¹⁶ Huan tasācua' a'nti ixmaxquī'canī't huan lakaquitzis mil, xla' ixtamāhuana'mā' lā' i'stā'namā' lā' chuntza' tlajalh ā'lakaquitzis mil huampala. ¹⁷ Lā' huan a'nti maklhtīni'lh lakatu' mil, nā chu a'cxtim tlajalh ā'lakatu' mil. ¹⁸ Lā' huan a'nti maklhtīni'lh lakatin mil, xla' a'lh lā' ponknu'lh lā' mātze'kli ixtumīn huan ixpatrón.

¹⁹ Lā' makān takoxīlh huan patrón. Lā' a'xni'ca' taspī'tli, ixtlahuacu'tun ixcuenta. ²⁰ Pū'la lakmilh huan a'nti ixmaklhtīni'nī't lakaquitzis mil lā' nā macamaxquī'lh ixpatrón huan ā'lakaquitzis mil a'nti ixtlajani't. Lā' huanilh: “Quimpatrón, hui'x quimaxquī' lakaquitzis mil lā' ā' iclīmimpala ā'lakaquitzis mil a'nti ictlajani't”. ²¹ Lā' huan patrón huanilh: “Tzey. Lej tzeyā tasācua' hui'x. Xa'nca tlhua' milītlōt. Lā'

como xa'nca scuji con huā'mā' tumīn, chuhua'j nalitō'ca'ya' lā' ā'chulā' na'icmaxquī'yāni'. Cata't lā' naquintā'pāxuhua'ya'".

²² 'Lā' ā'calistān lakmilh huan tasācua' a'ntī ixmaklhtīni'nī't lakatu' mil lā' huanilh: "Quimpatrón, hui'x quimaxqui' lakatu' mil lā' ā' iclīmimpala ā'lakatu' mil a'ntū iclajanī't". ²³ Lā' huan patrón huanilh: "Tzey, Lej tzeyā tasācua' hui'x. Xa'nca tlahua' milītlot. Lā' como xa'nca scuji con huā'mā' tumīn, chuhua'j nalitō'ca'ya' lā' ā'chulā' na'icmaxquī'yāni'. Cata't lā' naquintā'pāxuhua'ya'".

²⁴ 'Lā' ā'calistān lakmilh huan tasācua' a'ntī ixmaklhtīni'nī't lakatin mil. Lā' xla' huanilh ixpatrón: "Quimpatrón, xa'icca'tzī palh hui'x ca'tzanca'tzīn. Hui'x ī'ya' a'nlhā tū' cha'nti lā' nacā'ya a'nlhā tū' xua'ya'ma'ka'. ²⁵ U'tza' iclījicua'ni'ni' lā' quit icponknu'lh nac ti'ya't lā' icmā'cnūlh mintumīn. Lā' ā' iclīmin a'ntū mila' ixuanī't". ²⁶ Lā' huan patrón kallhtīl: "Tū' tzey hui'x. Lej lhquitit tasācua' hui'x. Hui'x puhua'na' palh quit ic'ī' a'nlhā tū' iccha'nli lā' iccā' a'nlhā tū' icxua'ya'maka'n. ²⁷ Como chuntza' puhua'na', ixmā'nu' quintumīn nac banco lā' a'xni'ca' xa'ictaspi'tli xa'icmaklhtīni'lh quintumīn lā' huan xaska'ta'". ²⁸ Lā' cāhuanilh huan a'ntī ixtayāna'ncha': "Camaklhtītī huan lakatin mil a'ntū ka'lhī lā' camaxquī'tit huan a'ntī ka'lhī lakacāuj mil".

²⁹ Lā' Jesús cāhuanipā:

—A'chulā' namaxquī'can huan a'ntī ka'lhī lā' na'a'katāxtūni'. Lā' huan a'ntīn tū' ka'lhī, namaklhtīcan huan macsti'na'j a'ntū ixka'lhī. ³⁰ Lā' huā'mā' tasācua' a'ntīn tū' tzey, catamacaxtutit a'nlhā cā'pucsua'. A'ntza' nacalhuan lā' nalāxca ixtatzan.

Huan Chi'xcu' xala' Tālmā'n nacālacāxtlahua ixlīhuākca'n xalanī'n nac cā'quilhtamacuj

³¹ Lā' Jesús huampā:

—Quit huan Chi'xcu' xala' Tālmā'n. Lā' a'xni'ca' na'ictanū quilīRey, qui'ángeles naquintalitamacxti'li'. Lā' quit na'ictahui'la na quimpūtahuī'lh a'nlhā na'iclacāxtlahua lā' na'icmāpa'ksīni'n. ³² Lā' tachi'xcu'huī't xalanī'n chuxalhā nac cā'quilhtamacuj natatakēxtimī na quilacapūn. Lā' quit na'iccāmā'kapitzī hua'chi huan pastor cāmā'kapitzī huan borregos lā' huan chivos. ³³ Lā' na'iccāhui'lī huan borregos na quimpāxtūcāna'j lā' na'iccāhui'lī huan chivos na quimpāxtūxuc. ³⁴ Lā' quit huan Rey na'iccāhuani huan a'ntīn tahuī'lāna' na quimpāxtūcāna'j: "Cata'ntit hui'xina'n. QuinTāta' Dios cāsicua'lanālinī'ta'ni'. Camaklhtītī huan limāpa'ksīn a'ntū mila'ca'n nala. Cāxtlahuacanī't para hui'xina'n desde a'xni'ca' Dios tlahualh huan quilhtamacuj. ³⁵ Dios cāsicua'lanālinī'ta'ni' como hui'xina'n quilāmāhuī'uj a'xni'ca' quit xa'ictzi'ncsa. Lā' hui'xina'n quilātā'hua'uj mixcāncan' a'xni'ca' quit xa'ickalhpūtī. Hua'chi makatīyāti' quit lā' quilāmānūj na minchicca'n. ³⁶ Tū'tza' tzey ixuanī't quilū'xu' lā' hui'xina'n quilāmaxquī'uj xasāsti'. Lā' xa'ic'ī'tza'ca'n lā' quilāmaktāyauj. Lā' tachī'n xa'icuanī't lā' quilālakpaxialhna'uj". Chuntza' na'iccāhuani. ³⁷ Lā' huan a'ntī xalacuan natahuan: "Māpa'ksīni', ¿lhānīn iccālaktzī'ni' a'xni'ca' ixtzi'ncsa' lā' iccāmāhuīni'? Lā' ¿lhānīn iccātā'hua'ni' xcān a'xni'ca' ixkalhpūtīya'? ³⁸ Lā' ¿lhānīn iccāmānūni' na quinchicca'n a'xni'ca' ixlatlā'hua'na' hua'chi makatīyāti'? Lā' ¿lhānīn iccāmaxquī'ni' milu'xu'? ³⁹ Lā' ¿lhānīn iccāmaktāyani' a'xni'ca' ixī'tza'ca'na' o tachī'n ixua'nī'ta'?"

40 'Lā' māni' quit huanmā' Rey na'iccākalhti: "Stu'ncua' a'ntū iccāhuaniyāni'. Catūhuā a'ntūn tlahua'ni'tit kalhatin quintā'timīn, a'yuj más xamakstancu xla', ū'tza' hua'chilh quilātlahuani'uj quit".

41 'Lā' quit huanmā' Rey na'iccāhuani huan a'ntīn tahuilāna' na quimpāxtūxuc: "Catapānū'tit. Hui'xina'n cātāmāclē'nīnī'ta'ni'. Capintit a'nlhā tūlahl catimixli huan macscut. Capintit a'nlhā cāxtlahuacani't para huan ko'ti'ti' lā' ixmaktāyana'nī'n. 42 Cātāmāclē'nīnī'ta'ni' como tū' quilāmāhuī'uj a'xni'ca' quit xa'ictzi'ncsa. Lā' tū' quilātā'hua'uj mixcānca'n a'xni'ca' xa'ickalhpūtī. 43 Quit hua'chi makatiyāti' xa'iclatlā'huan lā' hui'xina'n tū' quilāmānūj na minchicca'n. Tū'tza' tzey ixuanī't quilu'xu' lā' tū' quilāmaxquī'uj xasāsti'. Xa'ic'ī'tza'ca'n lā' tachi'n xa'icuanī't. Lā' hui'xina'n tū' quilālākpaخالhna'uj". Chuntza' na'iccāhuani. 44 Lā' xlaca'n natahuan: "Māpa'ksīni', ħlhānīn iccālaktzī'ni' a'xni'ca' ixtzi'ncsa', o ixkalhpūtīya', o hua'chi makatiyāti' lā' quina'n tū' iccāmaktāyani'? Lā' ħlhānīn iccālaktzī'ni' a'xni'ca' tū'tza' tzey ixuanī't milu'xu' o ixī'tza'ca'na' o tachi'n ixua'nī'ta' lā' quina'n tū' iccāmaktāyani'?"

45 'Lā' quit huanmā' Rey na'iccākalhti: "Stu'ncua' a'ntū iccāhuaniyāni'. Catūhuā a'ntūn tū' tlahua'ni'tit kalhatin quintā'timīn, a'yuj más xamakstancu xla', chuntza' hua'chilh tū' quilātlahuani'uj quit".

46 Lā' Jesús cāhuanipā:

—Lā' tuncan huā' tamā'na nata'a'n nac pūpātīn para pō'ktu. Lā' huan xalacuan nataka'lhī ixquilhtamacujca'n para pō'ktu.

26

Lacchihuīna'nca para natamaknī Jesús

Mr. 14.1-2; Lc. 22.1-2; Jn. 11.45-53

1 Lā' a'xni'ca' Jesús cāhuanikō'lh huā'mā', cāhuanilh ī'sca'txtunu'nī'n:

2 —Hui'xina'n ca'tziyā'tittza' que sputacus lakatu' chī'chīni' a'xni'ca' nala cā'tani' de pascua. Lā' quit huan Chi'xcu' xala' Tālmā'n. Lā' iccāhuaniyāni' que naquimacamāstā'can para naquixtokohua'ca'can —hualh Jesús.

3 Lā' huan xanapuxcu'nu' curasna' lā' huan xamākalhtō'kē'ni'nī'n huan ley lā' huan xanapuxcu'nu' israelitas, xlaca'n tatakēstokli na ixtanquilhni' huan ixpalacio Caifás. Xla' mero a'ntū xapuxcu' curasna' ixuanī't. 4 Lā' a'ntza' talacchihuīna'lh a'nchī tzē nata'a'kxoko Jesús para natachi'pa lā' chuntza' natamāmaknīnī'n. 5 Lā' ixtalāhuani:

—Palh natlahuayāuj catūhuā lihuan lamā' cātani', huan tachi'xcuhuī't natatā'kaquī'.

Kalhatin puscāt mūmā'ca'lh aceite Jesús

Mr. 14.3-9; Jn. 12.1-8

6 Jesús ixuī' nac Betania na ixchic Simón. Lā' huā'mā' Simón ixmasni'mā' ixquinit lā' ixtzeyani'ttza'. 7 Lā' kalhatin puscāt laktapajtzūlh Jesús. Ixlē'mā' pātīn frasco a'ntū ixtzuma de aceite a'ntū lej xatapala lā' lej mu'csa. Lā' lihuan Jesús ixuā'yamā', huan puscāt mūmā'ca'lh Jesús huan aceite. 8 Lā' a'xni'ca' huan sca'txtunu'nī'n talaktzī'lh a'ntū tlahualh, ta'a'kchā'lh lā' tatzuculh talāhuani:

—Lā' ħa'chī' pāxca't lanī't huā'mā' aceite? 9 Tzē ī'stā'ca como lej tapala lā' huan tumīn tzē ixcāmaxquī'ca huan pobresni'.

10 Lā' Jesús ixca'tzī a'ntū ixtalīchihuīna'mā'na lā' cāhuanilh:

—Lā' ¿a'chī' mājichuī'yā'tit huā'mā' puscāt? Quintlahuani'lh a'ntū lej tzey. ¹¹ Pō'ktu na'a'nan pobresni' na milaclhpu'nanca'n pero quit tū' pō'ktu na'iccātā'latahui'layāni'. ¹² Lā' chu a'nchī huā'yā puscāt quimūmā'ca'lh huā'mā' aceite, ū'tza' hua'chilh ixquincāxtlahualilh para naquimā'cnūcan. ¹³ Stu'ncua' a'ntū iccāhuaniyāni'. Chuxalhā nac cā'quilhtamacuj a'nlhā namāca'tzīnīnī'ncan huan xatzey tachihuīn xipālacata Cristo, a'ntza' nahuancan a'ntū tlahualh huā'mā' puscāt. Lā' ixlīhuākca'n natapāstaca xla'.

Judas hualh palh namacamāstā' Jesús

Mr. 14.10-11; Lc. 22.3-6

¹⁴ Lā' kalhatin de huan kalhacāujtu' sca'txtunu'nī'n xla' ixuanican Judas Iscariote. Xla' a'lh cātā'chihuīna'n huan xanapuxcu'nu' curasna' ¹⁵ lā' cāhuanilh:

—¿Lhānchula' naquilāmāpalayāuj palh na'iccāmacamaxquī'yāni' Jesús?

Lā' xlaca'n tamāpalalh pu'xamacāuj tumīn de plata. ¹⁶ Lā' desde a'xni'ca', Judas putzalh a'nchīn tzē nacāmacamaxquī' Jesús.

Jesús cātā'huā'yah huan sca'txtunu'nī'n para huan pascua

Mr. 14.12-25; Lc. 22.7-23; Jn. 13.21-30; 1 Co. 11.23-26

¹⁷ Lā' milh huan xapū'lh chī'chini' huan cā'tani' a'ntū huanican Pascua a'xni'ca' hua'can pāntzi a'ntūn tū' ka'lhī levadura. Lā' huā'mā' xapū'lh chī'chini' huan sca'txtunu'nī'n talaktapajtzūlh Jesús lā' takalhasqui'nīlh:

—¿Lhachū lacasqui'na' na'iccāxtlahualiyāuj para nahua'yāuj xalīhua't huan cā'tani'?

¹⁸ Lā' xla' cāhuanilh:

—Capintit huan nac xcānsipej lā' natanū'yā'tit na ixchic chā'tin chī'xcu' lā' nahuaniyā'tit: “Huan Mākalhtō'kē'ni' huan: Pajtzutza' quimpūnīn lā' icua'cu'tun huan xalīhua't cā'tani' na minchic. Lā' na'iccātā'huā'yan quisca'txtunu'nī'n”.

¹⁹ Lā' huan sca'txtunu'nī'n ta'a'lh lā' tatlahualh chu a'nchī Jesús cāmāpa'ksīlh lā' tacāxtlahualilh huan xalīhua't cā'tani'.

²⁰ Lā' a'xni'ca' ixtzī'suamā', Jesús lā' huan kalhacāujtu' i'sca'txtunu'nī'n ix-tahuā'yahui'lāna' nac mesa. ²¹ Lā' līhuan ixtahuā'yamā'na, Jesús cāhuanilh:

—Stu'ncua' a'ntū iccāhuaniyāni'. Kalhatin de hui'xina'n naquimacamāstā'.

²² Lā' xlaca'n talakaputzalh lā' tatzuculh takalhasqui'nī chā'tunu':

—¿Chu quit, quiMāpa'ksīni'?

²³ Lā' Jesús cākalhtīlh:

—U'tza' a'ntī quintā'pūhuā'yan pulātu, ū'tza' naquimacamāstā'. ²⁴ Quit huan Chī'xcu' xala' Tālmā'n lā' naquimpātle'keni' ixlīhuāk chu a'nchī tzo'kcanī't quimpālacata na ixtachihuīn Dios. Pero xānti la huan chī'xcu' a'ntī naquimacamāstā'; nalīlakaputza. Más tzey para xla' palh tū' ixlacatuncūlh.

²⁵ Lā' Judas, ū'tza' a'ntī namacamāstā', lā' xla' huanilh:

—Mākalhtō'kē'ni', ¿chu tzēlasā' quit?

Jesús kalhtīlh:

—Chuntza' hui'x hua'nī'ta'.

²⁶ Lā' līhuan ixtahuā'yamā'na, Jesús tayalh huan pāntzi lā' maxquī'lh pāxcatca'tzī Dios. Lā' a'xni'ca' che'kelh, cāmaxquī'lh i'sca'txtunu'nī'n lā' cāhuanilh:

—Cahua'tit. U'tza' huā'mā' quimacni'.

27 Lā' tuncan tayalh huan taza lā' maxquī'lh pāxcatca'tzī Dios. Lā' macasti'n cāmaxquī'lh xlaça'n lā' cāhuanilh:

—Cahua'tit macasti'n chā'tunu' 28 como ū'tza' huā'mā' quinka'lhni'. Lā' ū'tza' a'ntū līcāxtlahuaca huan xasāsti' convenio ixpālacata a'nchī Dios nacālimāpūtaxtū tachi'xcuui't. Lā' quinka'lhni' ū'tza' a'ntū na'icmaka'n para nacāmāspūtūnu'ni' ixtalaclē'i'ca'n lhūhua' tachi'xcuui't. 29 Lā' iccāhuaniyāni' que tū' ictihua'lh xaxcān uva hasta a'xni'ca' na'iccātā'hua'yāni' ā'tāpātīn xaxcān uva xasāsti' a'nlhā ixlīhuāk catūhuā xasāsti' lā' xtunc a'nlhā namāpa'ksīni'n quīnTāta' Dios.

Jesús hualh palh Pedro nakalhtatzē'ka

Mr. 14.26-31; Lc. 22.31-34; Jn. 13.36-38

30 Lā' a'xni'ca' ixtatlī'nī't lakatin himno, tataxtulh lā' ta'alh huan nac o'kspū'n a'nlhā huanican Olivos. 31 Lā' Jesús cāhuanilh:

—Huā'mā' tzi'sa milīhuākca'n naquilā'a'kxtekmaka'nāuj ixpālacata a'ntū naquimpātle'keni' como tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios: “Na'icmaknī huan pastor lā' nata'a'kahuankō' huan borregos”, tatzo'kni'. 32 Lā' a'xni'ca' naquimālakahuānīchokocan, pū'la na'ica'n que hui'xina'n nac estado de Galilea.

33 Lā' Pedro huanilh:

—A'yuj ixlīhuākca'n ā'makapitzīn nata'a'kxtekmaka'nāni', pero quit tū' maktin ictimakxtekni'.

34 Lā' Jesús huanilh:

—Stu'ncua' a'ntū icuaniyāni': Huā'mā' tzi'sa a'xni'ca' tūna'j nata'sa huan gallo, hui'x naquinkalhtatzē'ka' maktu'tun.

35 Lā' Pedro huanilh:

—A'yuj naquintā'maknīca'na', pero quit tū' ictikalhtatzē'kni'.

Lā' chu a'cxtim tahualh ixlīhuākca'n huan sca'txtunu'nī'n.

Jesús kalhtō'ka'lh a'nlhā huanican Getsemaní

Mr. 14.32-42; Lc. 22.39-46

36 Lā' Jesús lā' ī'sca'txtunu'nī'n tachā'lh nac lakatin lugar a'nlhā huani-can Getsemaní. Lā' xla' cāhuanilh:

—Catahui'la'tit hui'xina'n huā'tzā' lihuan quit na'ica'n na'ictā'chihuīna'n Dios a'jnanu'.

37 Lā' cālē'lh lacachuna'j Pedro lā' kalhatu' ixo'kxa'n Zebedeo lā' tzu-culh lej lakaputza lā' lej ixpāta'lamā'. 38 Lā' cāhuanilh:

—Lej iclakaputza hasta tzē na'iclaknī huan talakaputzīt. Catachokotit huā'tzā' lā' naquilā'o'kska'lhīyāuj. Tū' calhtatatit.

39 Lā' Jesús a'lh lacachuna'j lā' tatzokostalh nac ti'ya't lā' lej squi'ni'lh Dios lā' huanilh:

—QuīnTāta', palh tzē na'icpūtaxtu de huā' a'ntū na'icpātīni'n, camakx-tekti chuntza' nala. Pero calalh a'ntū hui'x lacasqui'na' lā' tū' calalh a'ntū xmān quit iclacasqui'n.

40 Lā' tuncan taspī'tli a'nlhā ixcāmāchokonī't huan sca'txtunu'nī'n lā' cālaktzī'lh xlaça'n ixtalhtatahui'lāna'. Lā' huanilh Pedro:

—¿Chā mintu'tunca'n tūlalh tāyani'tit mintalhtataca'n nīn lakatin hora? 41 Lakahuan catahui'la'tit lā' casqui'ni'tit Dios para que tū' nacātatlajayāni' a'xni'ca' cātalīlaktzī'nāni'. Stu'ncua' mi'a'clhcunucca'n tatlahuacu'tun xatzey pero mimacni'ca'n tū' taka'lhī tahuixcān —cāhuanilh.

42 Lā' ixlīmaktu' Jesús a'lh lā' squi'ni'lh Dios chuntza':

—QuīnTāta', palh tasqui'nī na'icpātīni'n para na'ictlōkentaxtū mintapu-huān, chuntza' calalh.

⁴³ Lā' tuncan taspi'tpā a'nlhā cāmāchokolh huan sca'txtunu'nī'n lā' ixtalhtatamā'nampā como tanto ixtalhtatacu'tun que ixtalalakhtatahui'lāna'.
⁴⁴ Lā' cāmāchokopā lā' ixlīmaktu'tun a'lh lā' squi'ni'lh Dios. Lā' chu a'cxtim huanilh hua'chī ixuani't xapū'la. ⁴⁵ Lā' taspi'tpā a'nlhā cāmāchokolh huan sca'txtunu'nī'n lā' cāhuanilh:

—¿Chā lhtatapā'na'ntitcus lā' jaxpā'na'ntitcus? Chilhtza' huan hora a'ntū lhcācani't. Quit huan Chi'xcu' xala' Tālmā'n lā' naquimacamāstā'can na ixlīmāpa'ksīnca'n huan tūn tū' tzeyā chi'xcu'ni'n. ⁴⁶ Catāya'tit lā' cāhuitit; mimā'tza' huan a'ntī naquimacamāstā'.

Chi'paca Jesús lā' chī'ca

Mr. 14.43-50; Lc. 22.47-53; Jn. 18.2-11

⁴⁷ Lā' ixcātā'chihuīna'mā'cus Jesús a'xni'ca' chā'lh Judas. Xla' kalhatin de huan kalhacāujtu' sca'txtunu'nī'n ixuani't. Lā' cātā'chā'lh lhūhua' tachi'xcu'ni't lā' ixtalē'n machīta lā' qui'hui'. Lā' tachā'lh por ixquilhtampānca'n huan xanapuxcu'nu' curasna' lā' huan xanapuxcu'nu' israelitas. ⁴⁸ Lā' Judas ū'tza' huan a'ntī ixmacamāstā'mā' lā' xla' ixcāhuanini'ttza' a'nchī natalīlakapasa tichū Jesús. Ixcāhuanini't:

—Na'iclacamu'su kalhatin; lā' xla' ū'tza' Jesús. Nachi'payā'tit.

⁴⁹ Lā' a'xni'ca' chilh Judas, laktapajtzūlh Jesús lā' huanilh:

—Tzī'sua, Mākalhtō'kē'ni'.

Lā' lacamu'sulh. ⁵⁰ Lā' Jesús kalhtīlh:

—Amigo, lā' ¿a'chī' ta'na'?

Lā' huan tachi'xcu'ni't a'ntīn tatā'milh Judas talaktapajtzūlh Jesús lā' tachi'palh para natalē'n.

⁵¹ Lā' chu tuncan kalhatin a'ntī ixtā'minī't Jesús, māxtulh ixmachīta lā' mātākāhui'lh ixtasācua' huan xamāpa'ksīni' curasna' lā' a'kasityujulh ixa'ka'xko'lh. ⁵² Lā' Jesús huanilh:

—Camāqui' mimachīta. A'ntī nalīlāsta'la ixmachīta, chuntza' namaknīcan xla'. ⁵³ ¿Chā tū' ca'tziya' que quit tzē na'icsqui'ni' quinTāta' Dios caquimaktāyalh lā' xla' chu līmaktin naquimacimini' lakacāujtu' mil ángeles? ⁵⁴ Pero palh xa'ictlahualh cahuā chuntza', ¿chichū nalītłōkentaxtūcan a'ntū huan ixtachihuīn Dios a'nlhā tatzō'kni' que tasqui'nī napātle'ke chuntza' chu a'nchī pātle'kemā'?

⁵⁵ Lā' Jesús cāhuanilh huan tachi'xcu'ni't:

—¿A'chī' līta'ntit mimachītaca'n lā' minqui'hui'ca'n? Hua'chilh chi'pacu'tunā'tit kalhatin ka'lhāna'. A'xni'ca' xa'iccātā'latlā'huanāni' lakaliyān nac lītōkpān, ¿a'chī' tūlalh quilāchi'pau' a'xni'ca'? ⁵⁶ Pero ixlīhuāk huā'mā' pātle'kelh para natlōkentaxtū a'ntū tatzō'kli huan profetas na ixtachihuīn Dios —cāhuanilh.

Lā' ixlīhuākca'n huan sca'txtunu'nī'n ta'a'kxtekui'līlh Jesús lā' tatzā'lalh.

Jesús na ixlacapūnca'n xalaka'tla'n pūchihuīna'nī'n

Mr. 14.53-65; Lc. 22.54-55, 63-71; Jn. 18.12-14, 19-24

⁵⁷ Huan a'ntīn tachi'palh Jesús talē'lh na ixchic Caifás a'ntī xamāpa'ksīni' huan curasna' ixuani't. A'ntza' ixtatakēstokni't xamākalhtō'kē'ni'nī'n huan ley lā' xanapuxcu'nu' israelitas. ⁵⁸ Lā' Pedro lakamakāt stālani'lh hasta chā'lh na ixtanquilhni' ixchic huan xamāpa'ksīni' curasna'. Lā' tanūlh na ixcorral huan chīc lā' cātā'tahui'lh huan policiasna' para nalaktzī'n a'nchī nalīlacāxtlahuacan.

59 Huan xanapuxcu'nu' curasna' lā' xanapuxcu'nu' israelitas lā' ixlīhuākca'n huan xalaka'tla'n pūchihuīna'nī'n ixtaputzamā'na a'nchī natalē'ksa'nīni'n Jesús para natalīmāmaknīni'n. Ixtaputzamā'na catūhuā a'yuj tū' stu'ncua' a'ntū nalē'ksa'nīni'ncan. 60 Lā' tūla ixtamāstū'ncni' nīn tuntū' a'yuj lhūhua' chī'xcu'huī'n ixtalaka'n lā' talichihuīna'lh a'ntūn tū' stu'ncua' ixpālacata Jesús. Lā' ā'calistān tamilh kalhatu' a'ntī chu a'cxtim ixtachihuīnca'n. 61 Lā' xlaca'n tahualh:

—Huā'mā' chī'xcu' hualh: “Quit tzē na'icmāspūtūkō' huan xaka'tla' ixlītōkpān Dios lā' ixlīlakatu'tun chī'chini' na'icyāhuapala”.

62 Lā' huan xamāpa'ksīni' curasna' tāyalh lā' huanilh Jesús:

—¿Chu tuntū' nakalhtīni'na'? ¿Tuchū talī'a'ksa'nīni'mā'ni' huā' tayāna' chī'xcu'huī'n?

63 Lā' Jesús ca'cs tāyalh. Lā' huan xamāpa'ksīni' curasna' chihuīna'mpā lā' huanilh:

—Dios a'ntī lakahuan, ū'tza' kaxmatāni'. Chuhua'j naquihuani'ya' a'ntū stu'ncua'. Caquilāhuaniuj palh hui'x Cristo a'ntī ixO'kxa' Dios.

64 Lā' Jesús kalhtīlh:

—U'huē, quit ū'tza' chu a'nchī hua'na'. Lā' nā iccāhuaniyāni' huā'mā'. Desde chuhua'j hui'xina'n naquilālaktzī'nāuj quit huan Chī'xcu' xala' Tālh mā'n na'ictahui'la na ixpāxtūcāna'j Dios a'ntī māpa'ksīni'mā'. Lā' nā na'icminācha' nac a'kapūn ixlacīhni' poklhuu'.

65 Lā' huan xamāpa'ksīni' curasna' xtī'tli ixlū'xu' māni' xla' para namāsu'yu que lej ixa'kchā'n lā' hualh:

—Huā'mā' chī'xcu' tā'talacastuccu'tun Dios. Tū'tza' maclacasqui'nāuj ā'catīhuā para naquincāhuaniyāni' palh tū' tzey xla'. Hui'xina'n kaxpa'tnī'ta'ntit a'nchī xla' hualh que xla' ixO'kxa' Dios. 66 ¿Chī puhua'nā'tit?

Lā' tahualh:

—Xla' lē'n cuenta lā' maclacasqui'n nanī.

67 Lā' tuncan talakachojmanīlh Jesús lā' tatucslī. Lā' ā'makapitzīn talacala'slī 68 lā' tahuanih:

—Como hua'na' que hui'x Cristo, caquilhchī'pi a'ntī lacala'sni'.

Pedro kalhtatzē'kli Jesús

Mr. 14.66-72; Lc. 22.56-62; Jn. 18.15-18, 25-27

69 Lā' lihuan Pedro ixuī' kēpūn nac tanquilhni' lā' kalhatin squiti' laktapajtzūlh lā' huanilh:

—Nā hui'x ixtā'latlā'hua'na' Jesús xala' nac Galilea.

70 Lā' Pedro kalhtatzē'kli na ixlacapūnca'n ixlīhuākca'n lā' hualh:

—Tū' icca'tzī tuchū huanicu'tuna'.

71 Lā' Pedro tatampūxtulh macsti'na'j lā' ā'kalhatin huampala tzu'ma'jāt laktzī'lh. Lā' xla' cāhuanih huan a'ntī ixtayāna'ncha':

—Huā'mā' chī'xcu' nā ixtā'latlā' huan Jesús xala' nac Nazaret.

72 Lā' Pedro kalhtatzē'kpā lā' stu'tu'lu' hualh:

—Quit tū' iclakapasa huā'mā' chī'xcu'.

73 Lā' ixlīka'tlā'tus xlaca'n a'ntī ixtatā'layāna' talaktapajtzūlh Pedro lā' tahuanih:

—Stu'ncua' hui'x kalhatin de xlaca'n como mintachihuīn hua'chi xlaca'n a'ntī xalanī'n nac Galilea.

74 Lā' Pedro tzuculh macapūlhacacan xa'cstu lā' stu'tu'lu' hualh:

—Dios ca'tzī palh tū' iclakapasa huā'mā' chī'xcu'.

Lā' chu tuncan lacapalh ta'salh huan gallo. ⁷⁵ Lā' ū'tza' līmāpāstaquīlh Pedro a'nchī Jesús ixuaninī't: "A'xni'ca' tūna'j nata'sa huan gallo, hui'x naquinkalhtatzē'ka' maktu'tun". Lā' Pedro taxtulh de a'ntza' lā' lej māxana'j lakaputzaj calhualh.

27

Macamāstā'ca Jesús con huan Pilato

Mr. 15.1; Lc. 23.1-2; Jn. 18.28-32

¹ Lā' a'xni'ca' tuncuīlh, ixlīhuākca'n xanapuxcu'nu' curasna' lā' xanapuxcu'nu' israelitas talacchihuīna'lh lā' tacāxtlahualh ixpātunca'tzīca'n a'nchī natamāmaknīnīnī'n Jesús. ² Lā' ixmacachī'canī't lā' talē'lh lā' tamacamaxquī'lh Poncio Pilato a'ntī gobernador ixuanī't.

A'nchī nīlh Judas

³ Lā' Judas ū'tza' a'ntī macamāstā'lh Jesús. Lā' a'xni'ca' Judas laktzī'lh a'nchī māpa'ksīca que namāmaknīnīnī'ncan Jesús, lakaputzalh lā' xtunc pāstacna'lh lā' cāmāspi'tni'lh huan pu'xamacāuj tumīn de plata huan xanapuxcu'nu' curasna' lā' huan xanapuxcu'nu' israelitas, ⁴ lā' cāhuanilh:

—Quit ictlahualh talaclē'i' como icmacamāstā'lh huan chi'xcu' a'ntīn tuntū' ixlaclē'n.

Lā' xluca'n takalhtīnī'lh:

—Huā'mā' tū' quimaca'tzīca'n. Cuenta catlahua' māni' hui'x.

⁵ Lā' Judas a'lh nac lītōkpān lā' tilhquītamacanūlh na ixchakān huan lītōkpān huan tumīn lā' a'lh tā'kpīxchī' nac a'katin qui'hui'.

⁶ Lā' huan xanapuxcu'nu' curasna' tasacī huan tumīn lā' talāhuanilh:

—Tūla namojōyāuj a'nlhā mojócan tumīn a'ntū mālacnūni'can Dios como huā'mā' tumīn līmāpalacani't para namāmaknīnīnī'ncan kalhatin chi'xcu'.

⁷ Lā' talacchihuīna'lh lā' talacāxtlahualh a'nchī natalītamāhua huan pītzina'j ti'ya't. Huā'mā' ti'ya't ixmāpācuhuīcan Ixti'ya't huan Alfarero lā' a'ntza' ixcāmā'cnūcan huan makatiyātī'n. ⁸ Lā' como lītāmāhuaca huan tumīn a'ntū ixlīmāpalacani't para namāmaknīnīnī'ncan kalhatin chi'xcu', chuhua'j māpācuhuīcan huan Ti'ya't a'ntū Pasakō'nī't Ka'lhni'. ⁹ Lā' chuntza' tlōkentaxtūca huā'mā' a'ntū hualh huan profeta Jeremías a'nlhā tzo'kli na ixtachihuīn Dios: "Cātēca huan pu'xamacāuj tumīn de plata (ū'tza' ixtapalh kalhatin chi'xcu' chu a'nchī lacāxtlahualh makapītzīn israelitas). ¹⁰ Lā' huā'mā' tumīn lītāmāhualh Ixti'ya't huan Alfarero chu a'nchī quimāpa'ksīlh huan Māpa'ksīni' Dios".

Jesús na ixlacapūn Pilato

Mr. 15.2-5; Lc. 23.3-5; Jn. 18.33-38

¹¹ Lā' a'xni'ca' Jesús ixiyā na ixlacapūn huan gobernador Pilato, lā' ū'tza' kalhasqui'nīlh Jesús:

—¿Chā hui'x ixReyca'n huan israelitas?

Lā' Jesús huanilh:

—Chu chuntza' a'nchī hua'nī'ta'.

¹² Lā' a'xni'ca' huan xanapuxcu'nu' curasna' lā' xanapuxcu'nu' israelitas ixtalē'ksa'nīnī'n, Jesús tū' kalhtīnī'lh nīn tuntū'. ¹³ Lā' Pilato kalhasqui'nīpā Jesús:

—¿Chu tū' kaxpa'ta' ixlīhuāk a'ntūn talē'ksa'nīnī'nāni' tachi'xcuhuī't?

¹⁴ Lā' Jesús tū' kalhtīlh nīn tuntū'. Lā' ū'tza' līlē'cnīlh huan gobernador.

Tahualh palh tasqui'nī nanī Jesús

Mr. 15.6-20; Lc. 23.13-25; Jn. 18.38—19.16

15 Lā' ixa'nan lakatin talanān lā' a'xni'ca' ixlamā' cā'tani', huan gobernador ixmakxteka kalhatin tachi'n. Lā' huan tachi'xcuhui't ixtalacsaca huan tachi'n a'nti namakxtekan. 16 Lā' ixtanūma' kalhatin tachi'n a'nti ixuanican Barrabás. Chuxalhā ixlakapascan huā'mā' Barrabás. 17 Lā' a'xni'ca' ixtatakēxtimīni't huan tachi'xcuhui't, Pilato cākalhasqui'nīlh:

—¿Tichūyā tachi'n lacasqui'nā'tit na'icmakxteka? ¿Chā na'icmakxteka huan Barrabás o na'icmakxteka Jesús a'nti māpācuhūican huan Cristo?

18 Chuntza' hualh Pilato como xla' māchekxīlh a'nchī huan xanapuxcu'nu' curasna' ixtalakca'tzani' Jesús lā' ū'tza' talīmacamāstā'lh.

19 Lā' lihuan Pilato ixuī' a'nlhā ixtlahuacan justicia, ixpuscāt macā'ni'lh tachihuīn lā' huanilh: “Tū' timaktanū'ya' ixpālacata huā'mā' tzeyā chi'xcu' como lej ko'hua'jua' iclakahuālaktzī'lh kōtan tzi'sa ixpālacata xla'”.

20 Lā' huan xanapuxcu'nu' curasna' lā' xanapuxcu'nu' israelitas ixtacuccha'xni't huan tachi'xcuhui't lā' ū'tza' talīsqui'nli que camakxtekca huan Barrabás lā' tasqui'nli que camaknīca Jesús. 21 Lā' huampala cātā'chihuīna'lh huan gobernador lā' cākalhasqui'nīlh:

—¿Tichū de huan kalhatu' tachi'n lacasqui'nā'tit na'icmakxteka?

Lā' xlaca'n tahualh:

—Iclacasqui'nāuj Barrabás.

22 Lā' Pilato cākalhasqui'nīlh:

—Lā' ¿tuchū lacasqui'nā'tit na'ictlahuani' Jesús a'nti māpācuhūican huan Cristo?

Lā' ixlihuākca'n takalhtīlh:

—jCaxtokohua'ca'ca!

23 Lā' Pilato cāhuanilh:

—Lā' ¿a'chī'? ¿Tuchū tlahuani't xla' a'ntūn tū' tzey?

Lā' xlaca'n ā'chulā' tata'salh lā' palha' tahuanihl:

—jCaxtokohua'ca'ca!

24 Lā' a'xni'ca' Pilato cuenta tlhualh que tūla ixcāmāko'xamixī lā' ā'chulā' ixtatā'kaqui'mā'na lā' tūlalh cātlajalh, xla' squi'nli xcān. Lā' na ixlacapūnca'n huan tachi'xcuhui't Pilato makacha'ka'lh lā' cāhuanilh:

—Quit tū' iclē'n cuenta ixpālacata huā'mā' chi'xcu' lā' a'nchī nanī. Tū' tlahuani't nīn tuntū' a'ntūn tū' tzey. Hui'xina'n nali'pinā'tit cuenta.

25 Lā' ixlihuākca'n tachi'xcuhui't takalhtīlh:

—jQuina'n lā' quincamana'ca'n na'iclē'nāuj cuenta ixpālacata huā'mā' chi'xcu' lā' a'nchī nanī!

26 Lā' chuntza' Pilato māxtulh Barrabás lā' makxtekli. Lā' tuncan māpa'ksīlh cakēsno'kca Jesús lā' macamāstā'lh para naxtokohua'ca'can.

27 Lā' ā'calīstān ixtropa huan gobernador, Pilato, talē'lh Jesús huan nac pūchihuīn lā' tamākēxtimīlh lhūhua' tropasna' lā' talīmacaxti'li'lh.

28 Lā' tuncan tamāmakxtulh ixlu'xu' lā' tamālhakē'lh xaspi'nenke' lu'xu'.

29 Lā' tatlahualh lakatin corona de lhtucū'n lā' tamūhui'līlh. Lā' tamaxqui'lh qui'hui' a'ntū chi'palh na ixmacacāna'j. Lā' tatatzokostani'lh lā' talīlītzī'nli lā' tahuanihl:

—jCa'a'cnīni'ni'ca ixReyca'n huan israelitas!

30 Lā' nā tachoimanīlh lā' tachi'palh ixqui'hui' lā' talīmūnici. 31 A'xni'ca' talīlītzī'nkō'lh chuntza', tamāmakxtulh ixlu'xu' xaspi'nenke' lā' tamālhakē'chokolh ixlu'xu' a'ntū ixla' ixuanī't. Lā' tuncan talē'lh para naxtokohua'ca'can.

Xtokohua'ca'ca Jesús

Mr. 15.21-32; Lc. 23.26-43; Jn. 19.17-27

³² Lā' lihuan ixta'a'mā'na, tapāxtokli kalhatin chi'xcu' xala' nac Cirene lā' ixtacuīni' Simón. Lā' sāmācu'qui'ca ixacruz Jesús.

³³ Lā' chuntza' ta'alh lā' tachā'lh nac lakatin lugar a'nlhā huanican Gólgota a'ntū huanicu'tun Ixa'kxāk Nīn. ³⁴ Lā' a'ntza' mālacnūni'ca Jesús vinagre a'ntū ixmojōni'canī't catūhuā a'ntū xū'ni' hua'chi huan xī'cxi' para que ixua'lh lā' tū' ixu'cxca'tzī'lh a'nchī napātīni'n. Lā' a'xni'ca' xla' quilhca'tzīlh, tū' ixua'cu'tun.

³⁵ Lā' a'xni'ca' ixtaxtokohua'ca'nī'ttza', huan tropa tamālapitzīlh ixlu'xu' Jesús na ixlaclhni'ca'n lā' tapūmāxtulh suerte para natasu'yu a'ntī natachokoni'. Chuntza' tlōkentaxtūca a'ntū hualh huan profeta a'nlhā tzo'kli: “Tamālapitzīlh quilu'xu' na ixlaclhni'ca'n por huan suerte a'ntūn tamāxtulh”. ³⁶ Lā' tuncan tatahui'lalh para natamaktaka'lhā. ³⁷ Lā' hui'līca nac cruz lakatin letrero na ixa'cpūn Jesús. Lā' a'ntza' ixtzo'kcanī't a'ntū ixpālacata līxtokohua'ca'ca. Lā' ixtzo'kcanī't: U'tza' Jesús a'ntī ixReyca'n israelitas.

³⁸ Lā' nā cātā'xtokohua'ca'ca kalhatu' ka'lhāna'nī'n; kalhatin na ixpāxtūcāna'j lā' ā'kalhatin na ixpāxtūxuc. ³⁹ Lā' huan a'ntī ixtatētaxtumā'na taxakā'līlh ixa'kxākca'n lā' talakapalalh ⁴⁰ lā' tahualh:

—Hui'x ixlacltahuacu'tuna' huan xaka'tla' lītōkpān lā' ixyāhuapala' ixlīlakatu'tun chi'chini'. Lā' chuhua'j capūtaxtu. Palh hui'x ixO'kxa' Dios, cata'nchi huan nac cruz.

⁴¹ Lā' nā chuntza' ixtalīlītzī'n huan xanapuxcu'nu' curasna' lā' huan xamākalhtō'kē'ni'nī'n huan ley. Lā' huan fariseosnu' lā' huan xanapuxcu'nu' israelitas ixtatā'līlītzī'n lā' ixtalāhuanimā'na na ixlaclhni'ca'n:

⁴² —Xla' cāmāpūtaxtūlh ā'makapitzīn pero tūla pūtaxtu ixa'cstu. Palh stu'ncua' xla' ixReyca'n israelitas, cayujli de huan nac cruz chuhua'j lā' chuntza' nakalhstaka'i'yāuj xla'. ⁴³ Xla' līpāhuan Dios; chuhua'j Dios cāmāpūtaxtūlh palh stu'ncua' pāxqui', como quincāhuanini' palh xla' ixO'kxa' Dios —tahualh.

⁴⁴ Lā' nā huan ka'lhāna'nī'n a'ntī ixcātā'xtokohua'ca'canī't, nā xlaca'n talakapalalh Jesús.

Jesús nīlh

Mr. 15.33-41; Lc. 23.44-49; Jn. 19.28-30

⁴⁵ Lā' tuncan cā'pucsua' lalh chuxalhā nac cā'ti'ya'tna'. Tzuculh hua'chi tastu'nūta lā' takoxīlh lakatu'tun hora. ⁴⁶ Lā' hua'chi maktu'tun kōtanū, Jesús lej palha' ta'salh lā' hualh:

—Elí, Elí, ¿lama sabactani? —lā' ū'tza' huanicu'tun: QuinDios, quinDios, ¿a'chī' qui'a'kxtekui'līnī'ta'?

⁴⁷ Lā' takaxmatli huā'mā' makapitzīn a'ntī ixtayāna'ncha' lā' xlaca'n talāhuanilh:

—Huā'mā' chi'xcu' mātā'sīmā' huan a'cta'sana' Elías.

⁴⁸ Lā' chu līmaktin kalhatin tatu'jnu'n quītē'lh catūhuā hua'chi panamāc. Lā' līmāchū'huī'lh vinagre lā' o'ksmā'ca'lh kentin qui'huī' lā' quilhyāhualh Jesús para nahua'. ⁴⁹ Lā' ā'makapitzīn tahualh:

—Camakxtekti. Nalaktzī'nāuj palh Elías namin namāpūtaxtū.

⁵⁰ Lā' huampala Jesús ta'salh lej palha' lā' tuncan nīlh. ⁵¹ Lā' māni' huā'mā' ka'tlā'tus taxtī'tpitzīlh huan lu'xu' nac xaka'tla' lītōkpān. U'tza' huā'mā' lu'xu' a'ntū ixmāpitzī huan lītōkpān. Tzuculh a'cxtu lā' tapūpitzīlh hasta huan nac ti'ya't. Lā' huan ti'ya't tachiquilh lā' huan chíhuix tatakālh. ⁵² Lā' tatalaquī'lh huan taponkni' lā' talakahuan-chokolh lhūhua' a'ntī ixtakalhlaka'tī'nī't Dios a'ntī ixtanīnī'ttza'. ⁵³ Xlaca'n

tataxtulh huan nac taponkni' lā' a'xni'ca' ixlakahuanchokonī'ttza' Jesús, tatanūlh huan nac sicua'lanālanī't xcānsipej a'nlhā huanican Jerusalén. Lā' a'ntza' cātasu'yuni'lh lhūhua' tachi'xcu'huī't.

⁵⁴ Lā' huan capitān romano lā' huan tropasna' a'ntī ixtatā'maktaka'lh mā'na Jesús, lej tajicua'lh a'xni'ca' tachi'quilh huan ti'ya't lā' a'xni'ca' talaktzi'lh ā'catūhuā a'ntū pātle'kelh. Lā' xlacan' tahualh:

—Stu'ncua' huā'mā' chi'xcu' huan ixO'kxa' Dios ixuanī't.

⁵⁵ Lā' lhūhua' puscan ixtalaktzi'mā'na de makat. Ixtastālani'nī't Jesús desde a'xni'ca' taxtulh huan nac estado de Galilea lā' ixtamaktāyanī't.

⁵⁶ Lā' na ixlac'hni'ca'n huan puscan nā ixtayāna' María Magdalena lā' María a'ntī ixtzi'tca'n Jacobo lā' José lā' nā ixuī' ixtzi'tca'n ixo'kxa'n Zebedeo.

Mā'cnūca Jesús

Mr. 15.42-47; Lc. 23.50-56; Jn. 19.38-42

⁵⁷ Lā' a'xni'ca' ī'smalanka'namā'tza', milh kalhatin chi'xcu' a'ntū ixuanican José lā' xala' nac cā'lacchicni' Arimatea. Lej rico ixuanī't lā' nā ixkalhaka'ti' Jesús. ⁵⁸ Lā' xla' laka'lh Pilato lā' squi'ni'lh ixmacni' Jesús. Lā' Pilato māpa'ksīni'lh que camaxquī'ca. ⁵⁹ Lā' José lē'lh huan ixmacni' Jesús lā' limaksa'n'tli stala'nka' lu'xu'. ⁶⁰ Lā' māpī'lh nac lakatin xasāsti' lhu'cu' a'ntū ixcāxtlahuacanī'ttza' nac talhpān. Lā' huan lhu'cu' ixla' José ixuanī't. Lā' a'xni'ca' kalhui'līlh lakatin ka'tla' chihuix huan lhu'cu', xla' a'lh. ⁶¹ Lā' na ixlacapūn huan lhu'cu' ixtahui'lāna' María Magdalena lā' ā'kalhatin María.

Huan tropasna' tamaktaka'lhli a'nlhā ixmā'cnūcanī't Jesús

⁶² Lā' ixlīlakalī a'xni'ca' ixpātle'kenī'ttza' huan chi'chini' a'ntū cāxui'likō'can para huan chi'chini' a'ntū pūjaxcan, huan xanapuxcu'nu' curasna' lā' huan fariseosnu' talaka'lh Pilato. ⁶³ Lā' tahuanilh:

—Señor gobernador, quina'n icpāstacauj a'ntū hualh huanmā' a'kxokonu' a'xni'ca' lakahuancus ixuanī't. Hualh chuntza': "Ixlīlaku'tun chi'chini' na'iclahuanchoque de na ixlac'hni'ca'n nīnī'n", hualh. ⁶⁴ Chuntza' camāpa'ksi'ni' que xa'nca camaktaka'lhca huan taponkni' hasta napātleteketa' lakatu'tun chi'chini'. Tzēlasā' ī'sca'txtunu'nī'n natamin nataka'lhān huan macni'. Lā' tzē natahuani huan tachi'xcu'huī't palh lakahuanchokonī't de na ixlac'hni'ca'n nīnī'n. Lā' chuntza' ā'chulā' tzē nata'a'kxoko huan tachi'xcu'huī't que xapū'la.

⁶⁵ Lā' Pilato cāhuanilh:

—A' tayāna' huan tropasna'. Cacālī'pintit lā' cacāxtlahua'tit hui'xina'n chu a'nchī namaktaka'lhcan.

⁶⁶ Lā' xlacan' ta'a'lh lā' xa'nca tacāxtlahualh huan taponkni' lā' hui'līca sello nac huan chihuix a'ntū kalhui'līca. Lā' cāmāchococancha' huan tropasna' para natamaktaka'lhā.

28

Jesús lakahuanchokoh

Mr. 16.1-8; Lc. 24.1-12; Jn. 20.1-10

¹ Lā' ixpātle'kenī'ttza' huan chi'chini' a'ntū pūjaxcan lā' ixtuncuīmā' huan domingo a'xni'ca' María Magdalena lā' ā'kalhatin María ta'a'lh nac taponkni'. ² Lā' chu limaktin lej palha' tachi'quilh huan ti'ya't. Lā' kalhatin ixāngel huan Māpa'ksīni' Dios ixyujnī'ta'nchi de nac a'kapūn. Lā' a'xni'ca' chilh nac taponkni', māpānūlh huan chihuix a'ntū ixkalhui'līcanī't lā' pūtahui'lh. ³ Lā' huan āngel lej xkakalh hua'chi makli'pni' lā' ixlu'xu'

lej smu'yonko' ixuanī't hua'chi panamāc lā' miqui. ⁴ Lā' a'xni'ca' huan tropasna' talaktzī'lh, lej tajicua'ni'lh lā' taxpipilh lā' taxtacnānīlh. ⁵ Lā' huan ángel cāhuanilh huan puscan:

—Tū' cajicua'ntit. Quit icca'tzī palh hui'xina'n putzapā'na'ntit huan Jesús a'ntī xtokohua'ca'ca. ⁶ Xla' tū' huī' huā'tzā' como lakahuan-chokonī't chu a'nchī hualh. Catanū'tit lā' calaktzī'ntit a'nlhā ixmāpī'canī't. ⁷ Lā' lacapalh capintit lā' cacāhuani'tit ī'sca'txtunu'nī'n palh lakahuan-chokonī'ttza' de na ixlaclhni'ca'n nīnī'n. Lā' chuhua'j xla' cāpū'lani'yāni' huan nac estado de Galilea. A'ntza' natā'lapāxtokā'tit. Cuenta catlahua'tit a'ntū iccāhuanini'.

⁸ Lā' tuncan lacapalh huan puscan tatapānūlh de huan nac taponkni'. Ixtajicua'n lā' nā ixtapāxuhua. Lā' tatu'jnu'n ta'a'lh cāhuani huan sca'txtunu'nī'n. ⁹ Lā' chu līmaktin Jesús cātalacsu'yuni'lh lā' cāmālakacuhuī'ni'lh. Lā' xlaca'n talaktapajtzūlh Jesús. Tachi'palh ixtojon lā' tamācā'tanīlh lā' tamāpāxuhuīlh. ¹⁰ Lā' xla' cāhuanilh:

—Tū' cajicua'ntit. Capintit cacāmāca'tzīnī'tit quintā'timīn palh tasqui'nī cata'a'lh nac estado de Galilea lā' a'ntza' naquintalakchā'n lā' naquintalaktzī'n.

A'ntūn tahualh huan tropasna'

¹¹ Lā' līhuan ixta'a'mā'na huan puscan, makapitzīn tropasna' a'ntī ixtamaktaka'lhni't huan taponkni' lā' xlaca'n ta'a'lh huan nac xcānsipej a'nlhā huanican Jerusalén. Lā' tahuanilh huan xanapuxcu'nu' curasna' ixlīhuāk a'ntū ixpātle'kenī't. ¹² Lā' huan tamā'na xanapuxcu'nu' talaka'lh huan xanapuxcu'nu' israelitas para natalacchiuīna'n. Lā' lhūhua' tumīn cāmaxquī'ca huan tropasna' ¹³ lā' cāhuanica:

—Hui'xina'n nahua'nā'tit palh cā'tzī'sa tamīlh ī'sca'txtunu'nī'n Jesús līhuan ī'lhtatapā'na'ntit lā' xlaca'n taka'lhah huan ixmacni'. ¹⁴ Lā' palh namāca'tzīnīcan huan gobernador que ī'lhtatapā'na'ntit, quina'n na'iclacāxtlahuayāuj para que tū' nacātamaknīyāni'.

¹⁵ Lā' huan tropasna' tamaklhtīni'lh huan tumīn lā' ta'a'lh lā' tahualh chu a'nchī ixcāhuanicanī't. Lā' chuntza' huan israelitas tahuan hasta chuhua'j.

Jesús cālīmāmacū'lh ī'sca'txtunu'nī'n

Mr. 16.14-18; Lc. 24.36-49; Jn. 20.19-23

¹⁶ Lā' huan kalhacāujtin sca'txtunu'nī'n ta'a'lh nac estado de Galilea nac lakatin o'kspū'n a'ntū Jesús lacsacī. ¹⁷ Lā' a'xni'ca' talaktzī'lh Jesús, tamācā'tanīlh a'yuj makapitzīn tū' ixtakalhlaka'ī'cu'tun. ¹⁸ Lā' Jesús cālaktapajtzūlh xlaca'n lā' cāhuanilh:

—Quit quimaxquī'canī't ixlīhuāk huan līmāpa'ksīn para que na'iccāmāpa'ksī ixlīhuākca'n a'ntīn ta'a'nan huan nac cā'ti'ya'tna' lā' huan nac a'kapūn. ¹⁹ Chuntza' capintit chuxalhā nac cā'quilhtamacuj lā' cacāmākalhlaka'ī'nīkō'tit ixlīhuākca'n para que natala quisca'txtunu'nī'n. Lā' nacāmā'kpaxī'yā'tit por ixlīmāpa'ksīn xaTāta' Dios lā' ixO'kxa' lā' huan Espīritu Santo. ²⁰ Lā' nacāmāsu'ni'yā'tit a'nchī natalatā'kchoko lā' a'nchī nata'a'kahuāna'ni' ixlīhuāk a'ntū quit iccālīmāpa'ksīni'nī'ta'ni' hui'xina'n. Lā' caca'tzītit palh quit pō'ktu iccā'o'kska'lhīyāni' hasta a'xni'ca' nasputa huan quilhtamacuj. Amén.

Huan Xatzey Tachihuūn a'ntūn Tzo'kli San Marcos

Juan huan Mā'kpaxīni'

Mt. 3.1-12; Lc. 3.1-9, 15-17; Jn. 1.19-28

¹ Huā'mā' huan xatzey tachihuūn a'ntū māsu'yucan ixpālacata Jesucristo a'ntī ixcaman Dios.

² Kalhatin profeta tzo'knulh a'nchī Dios huanilh ixO'kxa'. Chuntza' hualh:

Cakaxpa'tti.

Quit na'icmaca'n quilacscujni' milacapūn a'ntī napū'lani'yāni' hui'x para nacāxtlahualī mintej.

³ Lā' nā huan profeta Isaías tzo'knulh chuntza':

A'ntza' a'nlhā cā'lhpi'mpi'li' ti'ya't, nakaxmatcan catīhuā a'ntī palha' chi-huīna'n lā' nahuan: “Cacāxtlahua'tit huan tej como mimā' huan Māpa'ksīni'. Camālakstu'nctit huan tej”.

Chuntza' tzo'knulh Isaías.

⁴ Huā' tamā'na tlōkentaxtūca a'xni'ca' Juan a'ntī ixmā'kpaxīni'n ix-tasu'yu nac cā'lhpi'mpi'li' ti'ya't. Lā' ixa'cta'sana'n lā' ixcāhuani huan tachi'xcuui't:

—Calīlakaputzatit ixpālacata mintalaclē'i'ca'n lā' cacā'a'kxtekui'li'tit para nacātamāspūtūnu'ni'yāni'. Lā' ca'a'kpaxtit.

⁵ Lā' huan tachi'xcuui't xalanī'n chuxalhā nac estado de Judea lā' xalanī'n nac huan cā'lacchicni' Jerusalén, ixlīhuākca'n tamilh takaxmata a'ntī hualh Juan. Lā' a'xni'ca' takalhtasu'yuni'lh Dios ixtalaclē'i'ca'n, Juan cāmā'kpaxīlh kalhatunu' huan nac pūxka Jordán.

⁶ Lā' Juan i'lhakā'nī't lu'xu' a'ntū ixlīcāxtlahuacani't ixchi'xit camello lā' ixlīchī'can de ko'xka' ixuanī't. Lā' ixua' hui'qui'li't lā' ta'xcāt xala' nac cā'qui'huī'n. ⁷ Lā' ixa'cta'sana'n lā' ixcāhuani tachi'xcuui't:

—A'calīstān namin ā'kalhatin a'ntī ā'līhua'ca' tasqui'nī que quit. Quit tūla icmālacastuca xla'. Ixtasācua' a'ntī naxcuta ixuarachi līhua'ca' tasqui'nī que quit. ⁸ Quit iccālīmā'kpaxīni'ta'ni' xcān pero xla' nacāmacamini'yāni' Espīritu Santo.

Jesús a'kpaxli

Mt. 3.13-17; Lc. 3.21-22

⁹ Lā' huan tamā'na chi'chini' Jesús taxtulh huan nac xcānsipej Nazaret de estado de Galilea lā' lakmilh Juan a'nlhā ixmā'kpaxīni'mā'. Lā' Juan mā'kpaxīlh Jesús nac pūxka Jordán. ¹⁰ Lā' a'xni'ca' Jesús tacutli de nac xcān, chu līmaktin laktzī'lh a'nchī talaquī'lh huan a'kapūn lā' mincha' huan Espīritu Santo lā' ixtasu'yu hua'chī tantzasnān a'xni'ca' ixuyjmā'chi. Lā' chīlh na ixa'kxāk Jesús. ¹¹ Lā' kaxmatca lakatin tachihuūn nac a'kapūn lā' hualh:

—Hui'x qui'O'kxa' lā' lej icpāxquī'yāni'. Hui'x lej quimaxquī'ya' tapāxuhuān—hualh.

Satanás lej ixputza a'nchī Jesús tū' ixa'kahuāna'ni'lh Dios

Mt. 4.1-11; Lc. 4.1-13

¹² Lā' chu tuncan huan Espīritu Santo macā'lh Jesús nac cā'lhpi'mpi'li' ti'ya't. ¹³ Lā' ixuī' a'ntza' nac cā'lhpi'mpi'li' ti'ya't tu'pu'xam chi'chini'. Lā'

a'ntza' huan ko'ti'ti' a'nti huanican Satanás, xla' ixputza a'nchī Jesús tū' ixa'kahuāna'ni'lh Dios. Lā' nā a'ntza' ixa'nan animal a'ntū ixtahua'nan. Lā' ixánges Dios ixtamaktaka'lha.

Jesús tzuculh a'cta'sana'n nac estado de Galilea

Mt. 4.12-17; Lc. 4.14-15

¹⁴ Lā' a'xni'ca' ixchī'canī't Juan, Jesús a'lh nac Galilea lā' ixlī'a'cta'sana'n huan xatzey tachihuīn a'ntū Dios māca'tzīnīni'lh. ¹⁵ Lā' ixuan:

—Chilhtza' huan chi'chini' a'ntū lhcāni'canī't lā' tapajtzūmā'tza' a'xni'ca' nalaktzī'ncan que stu'ncua' Dios māpa'ksīni'n. Calīlakaputzatit ixpālacata huan mintalaclē'i'ca'n a'ntū tlahuani'ta'ntit lā' caxtāpalī'tit mīntapāstacna'ca'n. Lā' cakalhlaka'ī'tit huan xatzey tachihuīn a'ntū Dios māca'tzīnīni'nī't.

Jesús cāhuanilh kalhatā'ti' squī'tī'ni'nī'n cata'o'kska'lhīlh

Mt. 4.18-22; Lc. 5.1-11

¹⁶ Lā' a'xni'ca' Jesús ixlatlā'huan na ixquilhtūn xaka'tla' xcān a'ntū huanican Mar de Galilea, xla' cālaktzī'lh Simón lā' ixtā'tin Andrés. Ixtamojōmā'na ixpūxuākna'ca'n nac xcān como xla'ca'n squī'tī'ni'nī'n ixtahuani't. ¹⁷ Lā' Jesús cāhuanilh:

—Caquilātā'a'uj lā' na'iccāmāsu'ni'yāni' a'nchī nacālīmākahlaka'ī'nī'yā'tit tachi'xcuui't ixtachihuīn Dios.

¹⁸ Lā' chu tuncan tamakxteklī ixpūxuākna'ca'n lā' tastālani'lh Jesús.

¹⁹ Lā' a'xni'ca' Jesús a'lh lacachuna'j, cālaktzī'lh Jacobo lā' Juan ixo'kxa'n Zebedeo. Xla'ca'n ixtahui'lāna' nac barco lā' ixtalacachī'mā'na ixpūxuākna'ca'n. ²⁰ Lā' tuncan Jesús cāmā'sīlh lā' xla'ca'n ta'a'kxtekyāhualh ixtāta'ca'n Zebedeo con ixtasācua'nī'n nac barco lā' ta'a'lh lā' tastālani'lh Jesús.

Kalhatin chi'xcu' ixka'lhī tlajana'

Lc. 4.31-37

²¹ Lā' ta'a'lh huan nac cā'lacchicni' Capernaum. Lā' tuncan huan chi'chini' de pūjaxni', lā' Jesús tanūlh na ixlītokpānca'n israelitas lā' cāmāscā'tīlh huan tachi'xcuui't. ²² Lā' ixtalīlē'cnī a'nchī ixcāmāsu'ni'mā' porque ixcāmāsu'ni'mā' hua'chi kalhatin a'nti ka'lhī līmāpa'ksīn lā' tū' hua'chi tamāsu'yu huan xamākalhtō'kē'ni'nī'n huan ley. ²³ Lā' tuncan tanūlh huan nac lītokpān kalhatin chi'xcu' a'nti ixka'lhī huan tlajana'. Lā' xla' ta'salh lā' hualh:

²⁴ —Jesús xala' nac Nazaret, ¿a'chī' quilālaktanū'j quina'n? ¿Chā ta'nī'ta' para naquilāmālakspūtūyāuj? Quit iclakapasāni'. Huī'x ixlā' Dios lā' Santo huī'x.

²⁵ Lā' Jesús lacaquilhnīlh huan tlajana' lā' huanilh:

—¡Caquilhca'csla'! ¡Camakxtekti huā'mā' chi'xcu'!

²⁶ Lā' huan chi'xcu' xtacnānīlh lā' huan tlajana' palha' ta'salh lā' taxtuni'lh. ²⁷ Lā' ixlīhuākca'n lej talē'cnīlh lā' talākahasqui'nīlh:

—Lā' ¿tuchū huā'mā' a'ntū quincāmāsu'ni'mā'ni' quina'n? Sāsti' huā'mā'. Huā'mā' chi'xcu' chihuīna'n con līmāpa'ksīn. Hasta huan tlajana'nī'n ta'a'kahuāna'ni' a'xni'ca' xla' cāmāpa'ksī.

²⁸ Lā' tuncan a'kahualh chu xalhā nac estado de Galilea ixpālacata a'ntū tlhualh Jesús.

Jesús mātzeyīlh ixpuhuiti' Simón Pedro

Mt. 8.14-15; Lc. 4.38-39

29 Lā' a'xni'ca' Jesús taxtulh de na ixlitokpānca'n israelitas, tuncan a'lh lā' tanūlh na ixchicca'n Simón lā' Andrés. Lā' tatā'a'lh Jacobo lā' Juan.
30 Lā' ixpuhuiti' Simón ixchi'chixni'mā' lā' ixmā'. Lā' tuncan māca'tzīnīca Jesús. 31 Lā' xla' a'lh lā' macachi'palh lā' mā'kaquī'lh lā' tuncan tapānūni'lh ixtachi'chixni'. Lā' tuncan huan puscāt cāmāhuī'lh huan ā'makapitzīn.

Jesús cāmātzeyīlh lhūhua' ī'tza'ca'nī'n

Mt. 8.16-17; Lc. 4.40-41

32 Lā' kōtanū'tza' a'xni'ca' ixtā'cnūmā'tza' huan chi'chini', cālīmini'ca Jesús ixlīhuākca'n a'ntī ixta'ī'tza'ca'n lā' a'ntī ixtaka'lhī huan tlajana'nī'n.
33 Lā' ixlīhuākca'n xalanī'n huan cā'lacchicni' tatakēstokli na ixtanquilhni' huan chic. 34 Lā' cāmātzeyīlh lhūhua' a'ntī ixta'ī'tza'ca'n de chuxatūyā ta'jatāt ixtaka'lhī chā'tunu'. Lā' cāmāxtuni'lh lhūhua' tlajana'nī'n. Lā' tū' cāmāxtekli natachihuīna'n huan tlajana'nī'n como tū' ixlacasqui'n que xlaca'n ixtahualh tichū xla'.

Jesús a'cta'sana'lh nac estado de Galilea

Lc. 4.42-44

35 Lā' ixlīlakalī lej tzi'sāt Jesús tāquī'lh lā' taxtulh lā' a'lh nac lakatin lugar a'nlhā tintī' ixa'nan. Lā' a'ntza' kalhtō'ka'lh. 36 Lā' Simón a'lh putza lā' ā'makapitzīn tatā'a'lh. 37 Lā' a'xni'ca' takaksli Jesús, tahuanih:

—Ixlihuākca'n huan tachi'xcuhuī't lej taputzayāni'.

38 Lā' xla' cāhuanilh:

—Cāhui huan nac ā'makapitzīn cā'lacchicni' a'ntūn tahuī'lāna' pajtzu lā' quit na'icmāsu'yu a'ntza' ixtachihuīn Dios. U'tza' iclīmini't.

39 Lā' chu xalhā nac estado de Galilea ixmāsu'yu na ixlitokpānca'n israelitas. Lā' cāmāxtulh huan tlajana'nī'n.

Jesús mātzeyīlh kalhatin a'ntī ixmasni'mā' ixquinī

Mt. 8.1-4; Lc. 5.12-16

40 Lakchā'lh Jesús kalhatin chi'xcu' a'ntī ixka'lhī ta'jatāt a'ntū māmāsī quinquinī'tca'n lā' a'ntū huanican lepra. Xla' tatzokostani'lh Jesús lā' lej squi'nī'lh:

—Palh hui'x lacasqui'na', tzē naquimātzeyī'ya'.

41 Lā' Jesús lakalhu'malh lā' stu'ncli ixmacan lā' xa'malh lā' huanilh:

—Chuntza' quit iclacasqui'n. Catzeya'nti.

42 Lā' a'xni'ca' huanilh huā'mā', tapānūni'lh ixta'jatāt huan ī'tza'ca' lā' tzeyalh. 43 Lā' a'xni'ca' Jesús macā'lh, stu'tu'lu' huanilh:

44 —Catamaktaka'lhti lā' tū' tihua'ni'ya' nīn tintī'. Xmān nalakpina' huan ixcuraca'n israelitas lā' namāsu'ni'ya' mimacni' para nalaktzī'n palh tzeyani'ta'tza'. Lā' na'a'ksa'juī'ni'na' chuntza' hua'chi māpa'ksīni'lh Moisés para a'ntī ixtatzeyani'ttza' de huanmā' ta'jatāt. Chuntza' nacālīmāca'tzīnī'ya' tachi'xcuhuī't que tzeyani'ta'tza'.

45 Pero xla' tuncan taxtulh lā' tzuculh cāhuanitā'kchoko līlhūhua' lā' cāhuanilh a'ntū ixpātē'keni'nī't. Lā' chuntza' Jesús tūlatza' ixtanū huan nac cā'lacchicni' na ixlacapūnca'n tachi'xcuhuī't, como tū' ixlacasqui'n que lej ixtatakēstokli. Lā' chuntza' xmān tachokolh na ixquilhtūn cā'lacchicni'. Lā' tachi'xcuhuī't xalanī'n lakachu ixtalaka'n.

2

Jesús mātzeyīlh kalhatin a'ntī lhtuculu' ixuanī't

Mt. 9.1-8; Lc. 5.17-26

¹ Lā' ixlilātma'j Jesús taspi'tli lā' tanūpā huan nac Capernaum. Lā' tachi'xcuui't takaxmatli que ixui' nac chic. ² Lā' tuncan lilhūhua' talaktakēstoki hasta tū'tza' ixtatanūkō' ixchakān huan chic. Lā' nā tatzumalh huan tanquilhni'. Lā' ixcāmāsu'ni' ixtachihuīn Dios. ³ Lā' talakmilh ā'makapitzīn lā' na ixlāclhpu'nanca'n kalhatā'ti' chi'xcuui'n ixtapūlimimā'na laklaj. Lā' huan nac laklaj ixmā' kalhatin ī'tza'ca' a'ntī lh-tuculu' ixuanī't. ⁴ Lā' como tūlalh talakchā'lh Jesús ixpālacata huan lhūhua' tachi'xcuui't a'nlhā ixtuma huan chic, tapūtō'ca'lh huan escalera lā' ta'a'kstilhuakli huan chic ixlakstu'nc Jesús.

Lā' a'xni'ca' xa'nca tamālaquī'lh, tamāyujūlh huan ī'tza'ca' con ixlaklaj. ⁵ Lā' a'xni'ca' Jesús laktzī'lh a'nchī ixtakalhlaka'ī' ixlīmāpa'ksīn, xla' huanilh huan ī'tza'ca':

—Quincaman, icmāspūtūnu'ni'kō'ni'tza' ixlīhuāk mintalaclē'i'.

⁶ Lā' ixtakaxmatui'lāna' ā'makapitzīn xamākalhtō'kē'ni'nī'n huan ley lā' tapuhualh ixa'cstua'n: ⁷ “¿A'chī' chihuīna'n chuntza' huā'mā' chi'xcu'?” Xla' tā'talacastucmā' Dios a'nchī chihuīna'lh. Nīn tintī' tzē naquincāmāspūtūnu'ni'yāni' quintalaclē'i'ca'n, xmān Dios”.

⁸ Lā' tuncan Jesús ixa'cstu ca'tzīlh a'nchī xlaca'n ixtapuhua'na lā' cāhuanilh:

—Lā' ¿a'chī' puhua'nā'tit chuntza' na mi'a'clhcunucca'n? ⁹ Icuanihlhtza' huan ī'tza'ca': “Icmāspūtūnu'ni'kō'ni'tza' ixlīhuāk mintalaclē'i'”, pero tuntū' tasu'yu a'uyj māspūtūnu'ni'ca. Palh xa'icuanilh: “Catā'kaqui' lā' casmi'li' mixti'cat lā' catlā'hua'”, chuntza' ixtasu'yulh palh natzeyan o tū'. ¹⁰ Quit huan Chi'xcu' xala' Tālmhā'n. Lā' chuhua'j na'iccāmāsu'ni'yāni' a'nchī icka'lhī līmāpa'ksīn nac huā'mā' cā'quilhtamacuj lā' tzē na'iccāmāspūtūnu'ni' ixtalaclē'i'ca'n tachi'xcuui't.

Lā' tuncan Jesús huanilh huan lhtuculu' chi'xcu':

¹¹ —Icuaniyāni', catā'kaqui' lā' casmi'li' mixti'cat lā' capit na minchic.

¹² Lā' tuncan tā'kaqui'lh na ixlacapūnca'n ixlīhuākca'n a'ntī ixtahui'lāna' lā' sacli ī'xti'cat lā' taxtulh. Lā' ū'tza' talilē'cnīlh ixlīhuākca'n lā' tamācā'tanīlh Dios lā' tahualh:

—Tū' maktin laktzī'nī'ta'uj a'ntū laktzī'uj chuhua'j.

Jesús huanilh Leví que na'o'kska'lhī

Mt. 9.9-13; Lc. 5.27-32

¹³ Tuncan Jesús a'mpā na ixquilhtūn huan mar. Lā' ixlīhuākca'n tachi'xcuui't talaka'lh. Lā' ixcāmāsu'ni'. ¹⁴ Lā' a'xni'ca' Jesús ixa'mā', tētaxtulh a'nlhā ixmātā'jīni'ncan impuestos lā' laktzī'lh Leví ixo'kxa' Alfeo. Lā' Jesús huanilh:

—Caqui'o'kska'lhī.

Lā' xla' tāyalh lā' stālani'lh.

¹⁵ Lā' milh lakatin chi'chini' a'xni'ca' Jesús ixuā'yamā' na ixchic Leví. Lā' tachā'lh lhūhua' mātā'jīni'nī'n impuestos lā' ā'makapitzīn a'ntī ixcālakmaka'ncan. Lā' xlaca'n ixcātā'huā'yamā' Jesús lā' ī'sca'txtunu'nī'n como lhūhua' ixtastālani'. ¹⁶ Lā' a'xni'ca' huan xamākalhtō'kē'ni'nī'n huan ley lā' huan fariseosnu' talaktzī'lh que ixcātā'huā'yan mātā'jīni'nī'n lā' ā'makapitzīn a'ntī ixcālakmaka'ncan, tahuanilh ī'sca'txtunu'nī'n Jesús:

—¿A'chī' cātā'huā'yan Jesús mātā'jīni'nī'n lā' a'ntīn tū' tzeyā chi'xcuui'n?

¹⁷ Lā' a'xni'ca' Jesús kaxmatli huā'mā' tachihuīn, cāhuanilh:

—Huan a'ntīn tū' ta'ī'tza'ca'n, xlaca'n tū' tamaclacasqui'n huan doctor. Xmān huan a'ntīn ta'ī'tza'ca'n tamaclacasqui'n. Quit tū' icmilh iccāputza

a'ntin tapuhuan que xluca'n xalacuan. Icmilh iccāputza xluca'n a'ntin taka'lhī ixtalaclē'i'ca'n.

Kalhasqui'nīca Jesús ixpālacata a'xni'ca' līhui'līcan tū' nahuā'yancan

Mt. 9.14-17; Lc. 5.33-39

¹⁸ Lā' ī'sca'txtunu'nī'n Juan lā' huan fariseosnu' a'katunu' ixtalīhui'lī tū' natahuā'yan. Lā' makapitzin chi'xcuui'n talakmilh Jesús lā' tahuanihl:

—I'sca'txtunu'nī'n Juan lā' nā ī'sca'txtunu'nī'n huan fariseosnu' a'katunu' talīhui'lī tū' natahuā'yan. Lā' misca'txtunu'nī'n, ¿a'chī' pō'ktu tahuā'yan?

¹⁹ Lā' Jesús cāhuanilh:

—Xluca'n a'ntī cākantāyacanī't a'nīhā tapūchahuamā'ca, ¿chā natalīhui'lī tū' natahua' līhua't? Līhuan cātā'lahuī'cus huan squi'nīni', natahuā'yan ixamigos. ²⁰ Pero namin lakatin chi'chini' a'xni'ca' nalē'ncan huan squi'nīni'. Lā' a'xni'ca' namin huanmā' chi'chini', tū' catitahuā'yalh ixamigos porque natalakaputza.

Lā' Jesús cāhuanipā:

²¹ —Huā'mā' a'ntū quit icmāsu'yu, ū'tza' xasāsti'. Lā' palh catīhuā natlōkentaxtū lā' nā tlōkentaxtūcu'tun ixtalanānca'n mixū'yāpāpnaca'n, xla' nala hua'chi kalhatin a'ntī nachu'cu xasāsti' lu'xu' para nalilactza'pa' huan xamasni'. Huan xasāsti' lu'xu' natatimī lā' nastanca xamasni' lā' līhān taxtī'tli más ka'tla' nala. ²² Lā' huan xaxcān uva a'ntū tūna'j xcu'tan, nīn tintī' catimōjōlh nac xakōlūhua' ixko'xka' borrego. Palh chuntza' ixtlahuaca, ixpankli huan ko'xka' a'xni'ca' naxcu'tan huan xaxcān uva. Namōjōcan nac xasāsti' ko'xka'. Lā' a'xni'ca' naxcu'tan, tū' catipankli huan ko'xka'. Chuntza' tū' pāxcat catilalh huan ko'xka' lā' tū' catitax-tuni'lh huan xaxcān uva —hualh Jesús.

Huan chi'chini' a'ntū pūjaxcan ta'ī'lh trigo huan sca'txtunu'nī'n

Mt. 12.1-8; Lc. 6.1-5

²³ Lā' lakatin chi'chini' a'ntū pūjaxcan, Jesús ixcātā'tlā'huantēlha ī'sca'txtunu'nī'n nac lakatin cā'tacuxtu. Lā' xluca'n tatzuculh ta'ī' macstī'na'j huan trigo. ²⁴ Lā' tuncan tahuanihl Jesús huan fariseosnu':

—Cala'ktzi'. Misca'txtunu'nī'n tascujmā'na lā' chuhua'j huan chi'chini' a'ntū pūjaxcan. Chuntza' tū' ta'a'kahuāna'ni' huan ixley Moisés —tahuanihl.

²⁵ Lā' Jesús cākahltilh:

—¿Chā tū' lakapūtlekenī'ta'ntit a'ntūn tlhualh David maktin huā? Xla' lā' a'ntū ixtatā'a'n ixtatzi'ncsa lā' cāspunī'lh līhua't. ²⁶ Lā' David tanūlh na ixchic Dios. Lā' Abiatar xapuxcu' sacerdote ixuanī't. Lā' David hua'lh huan pāntzi a'ntū ixmālacnūni'canī't Dios. Lā' tū' līmakuan ixua'lh huā'mā' pāntzi. Xmān huan curasna' taka'lhī talacasqui' para natahua'. Lā' nā David cāmaxqui'lh huan chi'xcuui'n a'ntū ixta'o'kska'lhī.

²⁷ Nā Jesús cāhuanilh:

—Dios tlhualh huan chi'chini' a'ntū pūjaxcan por ixpālacataca'n tachi'xcuui't lā' tū' tlhualh tachi'xcuui't para chi'chini' a'ntū pūjaxcan. ²⁸ Lā' chuntza' quit huan Chi'xcu' xala' Tālmā'n lā' nā tzē na'icmāpa'ksī a'ntū natlahuacan huan chi'chini' a'ntū pūjaxcan.

3

Kalhatin chi'xcu' ixmacascōhuanī't

Mt. 12.9-14; Lc. 6.6-11

¹ Lā' Jesús tanūpā na ixlītokpānca'n israelitas. Lā' ixuī' a'ntza' kalhatin chi'xcu' a'ntī ixmacascōhuanī't. ² Lā' huan tachi'xcuhuī't ixtamak-taka'lh mā'na Jesús a ver palh ixmātzeyīni'lh huanmā' chi'chini' a'ntū pūjaxcan como ixtalē'ksa'nīni'ncu'tun. ³ Lā' Jesús huanilh huan chi'xcu' a'ntī ixmacascōhuanī't:

—Cata't lā' catāya' na quilac'hpu'nanca'n.

⁴ Lā' cāhuanilh huan tachi'xcuhuī't:

—¿Tuchū más mini'ni' tlahuacan huan chi'chini' a'ntū pūjaxcan? ¿Chā na'ictlahua a'ntū tzey o a'ntūn tū' tzey? ¿Chā līmakuan na'icmāpūtaxtū huan chi'xcu' o na'icmaknī'?

Pero xlaca'n ca'cs ixtahuī'lāna'. ⁵ Lā' Jesús cālaktzī'lh ixlīhuākca'n a'ntī ixtalītamacxti'li'nī't lā' ixa'kchā'yā. Lā' Jesús ixlīlakaputzayā como tū' ixtalakalhu'man huan i'tza'ca' lā' huanilh huan chi'xcu':

—Castu'ncti mimacan.

Lā' a'xni'ca' stu'ncli ixmacan, tzeytza' ixuanī't. ⁶ Lā' tuncan huan fariseosnu' tataxtulh lā' tatā'lacchihuīna'lh ixchi'xcuhuī'n Herodes a'nchī natalīmaknī Jesús.

Jesús māsu'yulh na ixquilhtūn lago

⁷ Pero Jesús a'lh na ixquilhtūn huan lago lā' i'sca'txtunu'nī'n tatā'a'lh. Lā' lhūhua' tachi'xcuhuī't xalanī'n nac estado de Galilea tastālani'lh Jesús. Lā' a'xni'ca' takaxmatli huāk a'ntū tlhualh Jesús, talakmilh nā xlaca'n xalanī'n nac estado de Judea. ⁸ Lā' xalanī'n nac Jerusalén lā' xalanī'n nac Idumea talakmilh Jesús. Lā' xlaca'n xalanī'n tintacut nac pūxka Jordán lā' xalanī'n pajtzu huan cā'lacchicni' Tiro lā' Sidón nā talakmilh. Lhūhuā' tachi'xcuhuī't talakmilh Jesús a'xni'ca' takaxmatli a'ntūn tlhualh. ⁹ Lā' cāhuanilh i'sca'txtunu'nī'n que cāxni'j cahui'līl lakatin barco a'nlhā natojō lā' chuntza' huan lhūhua' tachi'xcuhuī't tūlalh catitapi'ta'lh. ¹⁰ Lej lhūhua' ixcāmātzeyīnī't lā' huāk a'ntī ixta'i'tza'ca'n ixtalaktapajtzū lā' ixtalāpi'ta'mā'na para nataxa'ma Jesús. ¹¹ Lā' a'xni'ca' xlaca'n a'ntī ixtaka'lhī huan tlajana' talaktzī'lh Jesús, xlaca'n tatatzokostani'lh lā' palha' tahualh:

—Hui'x ixO'kxa' Dios.

¹² Pero xla' lej cāmāpa'ksīlh lā' cāhuanilh que tū' ixtahualh tichū xla'.

Jesús cālacsacli kalhacāujtu' i'sca'txtunu'nī'n

Mt. 10.1-4; Lc. 6.12-16

¹³ Lā' Jesús a'lh nac o'kspū'n lā' cāta'sani'lh a'ntī cālacasqui'lh lā' talakmilh xla'. ¹⁴ Lā' cālacsacli kalhacāujtu' a'ntī natatā'latā'kchoko lā' nacāmaca'n natamāsu'yu ixtachihuīn Dios. ¹⁵ Lā' nā xlaca'n cāmaxquī'ca līmāpa'ksīn para natamātzeyī chuxatūyā tajatat lā' natamāxtu huan tlajana'. ¹⁶ Huan tamā'na kalhacāujtu': Simón a'ntī hui'līni'ca ixtacuīni' Pedro, ¹⁷ lā' nā Jacobo lā' Juan ixtā'tin a'ntī ixo'kxa'n Zebedeo ixtahuanī't lā' xlaca'n cāhuī'līni'ca ixtacuīni' Boanerges a'ntū huanicu'tun hua'chi jilini'. ¹⁸ Lā' nā Andrés lā' Felipe lā' Bartolomé lā' Mateo lā' Tomás lā' Jacobo ixo'kxa' Alfeo lā' Tadeo lā' Simón. Huā'mā' Simón ixtapa'ksī con huan partido cananistasna'. ¹⁹ Lā' Judas Iscariote, xla' a'ntī ā'calistān macamāstā'lh Jesús.

Ixtahuan que Jesús ixlīscuja ixlīmāpa'ksīn ko'ti'ti'

Mt. 12.22-32; Lc. 11.14-23; 12.10

Jesús a'lh na ixchic. ²⁰ Lā' tatakēstokpā lej lhūhua' tachi'xcuhuī't hasta tūla ixtahuā'yan Jesús lā' i'sca'txtunu'nī'n. ²¹ Lā' a'xni'ca' ixtalakapasnī'n

taca'tzilh huā'mā', xla'ca'n talakmilh para natachi'pa como ixtahuan que xla' hua'chilh chuyani' līlah.

²² Lā' xamākalhtō'kē'ni'nī'n huan ley a'ntū ixtaminī'ta'ncha' de nac Jerusalén ixtahuan:

—Huan ko'ti'ti', Beelzebú, a'ntū xapuxcu' huan tlajana'nī'n, xla' tanūni'nī't huan Jesús lā' por ixlīmāpa'ksīn ko'ti'ti' tzē cāmāxtu huan tlajana'nī'n.

²³ Lā' Jesús cāta'sani'lh lā' cāhuanilh huan a'ntū lītalacastuca:

—¿Chichū nalīmāxtucan Satanás palh māni' ū'tza' tanūma'? ²⁴ Lā' palh huan pūchihuīna'nī'n natatapitzi lā' natalātucsa, tū' catitatāyani'lh. ²⁵ Lā' palh lakatin familia natatapitzi lā' natalātucsa, tū' catitatāyani'lh. ²⁶ Lā' palh Satanás natā'kaquī' contra māni' xla', chuntza' tapitzi lā' tūlah catitāyani'lh; ka'lhī nasputa.

²⁷ 'Nīn tinti' tūlah catitanūlh para naka'lhāna'n na ixchic kalhatin a'ntū lej tī'hui'qui palh tū' pū'la nachī'can huan ixtēcu' chic. A'xni'ca' chī'hui'līcanī'ttza', a'xni'ca' tzē'tza' namakka'lhancan.

²⁸ 'Lā' stu'ncua' a'ntū iccāhuaniyāni': Tzē nacāmāspūtu'ni'can ixlīhuāk ixtalaclē'i'ca'n tachi'xcuui't lā' chuxatū tū' tzey a'ntūn tlahua huan Espīritu Santo, xla' tūla catimāspūtu'ni'ca. Xla' naka'lhī ixtalaclē'i' para pō'ktu.

³⁰ Jesús hualh huā'mā' como ixtahuan: “Xla' ka'lhī huan tlajana”.

Ixtzī't lā' ixtā'timīn Jesús

Mt. 12.46-50; Lc. 8.19-21

³¹ Lā' a'calistān tachā'lh ixtzī't lā' ixtā'timīn Jesús. Tatāyalh kēpūn lā' mātā'satīnīni'nca xla'.

³² Lā' tachi'xcuui't ixtalītaxti'li'nī't lā' tahananilh:

—Mīntzī't lā' mīntā'timīn tayāna' kēpūn lā' tatā'chihuīna'ncu'tunāni'.

³³ Lā' xla' cākalhtīlh:

—¿Chā ca'tziyā'tit tīchū iccālaktzī'n hua'chilh quintzī't lā' quintā'timīn?

³⁴ Lā' ixcālaktzī'nkō' ixlīhuākca'n a'ntū ixtahuī'lāna' lā' ixtalītaxti'li'nī't lā' cāhuanilh:

—Huā' tamā'na, ū'tunu'n quintzī't lā' quintā'timīn. ³⁵ Lā' ixlīhuākca'n a'ntū natatlahua a'ntū lacasquī'n Dios, ū'tunu'n quintzī't lā' quintā'timīn.

4

A'nchī lītalacastuca huan cha'nāna'

Mt. 13.1-9; Lc. 8.4-8

¹ Lā' tuncan Jesús tzucupā māsu'yu na ixquilhtūn huan mar. Lā' talaktakēstokli lhūhua' tachi'xcuui't lā' ū'tza' lītojōlh nac lakatin barco. Lā' tahuī'lal huan nac barco a'ntū ixuī' na ixkalhni' xcān. Lā' ixlīhuākca'n huan tachi'xcuui't tatachokoli na ixquilhtūn huan xcān.

² Lā' lhūhua' catūhuā ixcālīmāscā'tī huan a'ntū lītalacastuca. Lā' a'xni'ca' ixcāmāscā'tīmā', cāhuanilh:

³ —Cakaxpa'ttīt. Ixuī' kalhatin cha'nāna' lā' taxtulh para nacha'n huan ixti'ni'. ⁴ Lā' a'xni'ca' i'xua'ya'maka'mā' huan ti'ni', makapitzīn tayujli nac tej. Lā' tamīlh huan spūnnu' lā' tasacua'lh. ⁵ Lā' ā'makapitzīn tayujli nac cā'chihuixni' a'nlhā tū' pūlh mā'n huan ti'ya't. Lā' palaj pu'nli huā'mā' ti'ni' como tū' pūlh mā'n huan ti'ya't. ⁶ Lā' a'xni'ca' chī'chīni'lh, scōhualh xachi'tin como tūlah tā'cnūlh ixtankāxē'k lā' tīlh. ⁷ Lā' ā'makapitzīn ti'ni' huampala tayujli nac cā'htucū'nū' lā' huan lhtucū'n tastacli lā' tamā'ktzī'lh lā' nīn tuntu' tō'ca'lh. ⁸ Lā' ā'makapitzīn ti'ni' tayujli a'nlhā tzey huan ti'ya't lā' pu'nli lā' stacli lā' lana'lh. Lā' makapitzīn ti'ni' tamāstā'lh

pu'xamacājūj lā' ā'makapitzīn tamāstā'lh tu'tumpu'xam lā' ā'makapitzīn tamāstā'lh cien.

⁹ Lā' Jesús cāhuanilh:

—Palh kaxpa'tnī'ta'ntit, cuenta catlahua'tit.

Ixpālacata a'nchī Jesús māsu'yulh a'ntū litalacastuca

Mt. 13.10-17; Lc. 8.9-10

¹⁰ Lā' a'xni'ca' ixta'a'nī'ttza' huan lhūhua' tachi'xcuhuī't, xmān tatachokolh Jesús lā' huan kalhacāujtu' lā' ā'makapitzīn huampala. Lā' huan kalhacāujtu' takalhasqui'nīlh ixpālacata huan a'ntū litalacastuca. ¹¹ Lā' Jesús cāhuanilh:

—Dios cāmāscatīnī'ta'ni' hui'xina'n a'ntūn tatzē'knī't ixpālacata a'nchī nala ixlīmāpa'ksīn Dios. A'makapitzīn iccālīchihuīna'n xmān a'nchī litalacastuca. ¹² Lā' chuntza' natalaktzī'n pero tū' natamāchekxī a'ntū huanicu'tun a'ntūn talaktzī'n. Lā' nā natakaxmata pero tū' catītamāchekxīlh a'ntūn takaxmata. Lā' chuntza' tū' catitaxtāpalīlh huan ixtapāstacna'ca'n lā' tū' caticāmāspūtūnu'ni'ca ixtalaclē'i'ca'n.

Jesús māstu'ncli a'ntū ixuanicu'tun huan a'ntū litalacastuca

Mt. 13.18-23; Lc. 8.11-15

¹³ Lā' Jesús cāhuanilh:

—Palh tū' māchekxī'yā'tit huā'mā' a'ntū litalacastuca, tū' caticāmāchekxī'tit ixlīhuāk ā'makapitzīn. ¹⁴ Huan cha'nāna' cha'nli ixtachihuīn Dios. ¹⁵ Lā' a'nlhā yujli huan ti'ni' nac tej, ū'tza' hua'chi tachi'xcuhuī't a'ntūn takaxmatli lā' palaj milh huan ko'ti'ti' lā' cāmāpātza'nkānīlh a'ntū ixtasca'tnī't.

¹⁶ 'Lā' nā chuntza' a'nlhā yujli huan ti'ni' nac cā'chihuixni', ū'tza' hua'chi a'ntūn takaxmata ixtachihuīn Dios lā' lej talakatī. ¹⁷ Pero hua'chi huan ti'ni' a'ntūn tū' ixka'lhī pūlh mā'n ixtankaxē'kca'n, tū' tāyani'lh, nā xlaca'n tū' makān tatāyani'. Tū' xa'nca tamāchekxī huan tachihuīn, lā' a'xni'ca' tapātī catūhuā o a'xni'ca' cāmācaputzacan por ixpālacata a'ntūn takalh-laka'ī'lh, tū'tza' talakatī lā' tamakxtekcu'tun.

¹⁸ 'Lā' a'nlhā yujli huan ti'ni' nac cā'lhtucū'n, ū'tza' hua'chi xlaca'n a'ntūn takaxmata huan tachihuīn lā' tamāchekxī. ¹⁹ Pero lej tapāstaca a'nchī natalītlaja ixlīhua'tca'n lā' a'nchī lacricosnu' natalīla. Lā' nā lej talacasqui'n lhūhua' catūhuā. Ixlīhuāk huā'mā' cāmāmakchuyī lā' tū' cāmāxteka natapāstaca a'ntūn takaxmatli. Tū'tza' tatasu'yu palh takalhlaka'ī'. Lā' chuntza' huan tamā'na hua'chi huan lhtucū'n a'ntūn tamā'ktzī'lh huan ti'ni'.

²⁰ 'Lā' a'nlhā yujli huan ti'ni' nac tzey ti'ya't, ū'tza' hua'chi xlaca'n a'ntūn takaxmata huan tachihuīn lā' tamāchekxī lā' xa'nca tatasu'yu palh takalhlaka'ī'. Ixlīhuākca'n taka'lhī a'ntū natalīmāpāxuhuī Dios lā' makapitzīn lej taca'tzī tamāpāxuhuī hua'chi huan ti'ni' a'ntū māstā'lh cien ixtō'ca't.

A'nchī litalacastuca huan pūmaksko

Lc. 8.16-18

²¹ Lā' Jesús cāhuanilh:

—Nīn tintī' līmin huan pūmaksko lā' natampīmānū huan chā'xta o na ixtampīn tama'. Hui'līcan nac lakatin mesa o nac lakatin cajōn. ²² Huāk a'ntūn tatzē'knī't chuhua'j, huāk namālacsu'yukō'can. Lā' a'ntū lakatzē'kcus, ū'tza' naca'tzīkō'can. ²³ Palh kaxpa'tnī'ta'ntit, cuenta catlahua'tit.

24 Lā' chuntza' cāhuanilh Jesús:

—Cuenta catlahua'tit a'ntū kaxpa'tā'tit. Palh nalihui'lī'yā'tit nasca'tā'tit, Dios nacāmaktāyayāni' lā' ā'chulā' nasca'tā'tit. 25 Huan a'ntū cuenta tlahua ixtachihuīn Dios, más namāchekxī. Lā' huan a'ntin tū' cuenta tlahua, napātza'nkākō' a'ntū kaxmatnī't.

A'nchī litalacastuca huan ti'ni' lā' a'nchī līstaca

26 Lā' Jesús hualh:

—A'nchī Dios cāmāpa'ksikō' tachi'xcuhuī't, ū'tza' hua'chi a'xni'ca' kalhatin chi'xcu' nacha'n ti'ni' nac ti'ya't. 27 Xla' nalhtata de tzi'sa lā' natā'kaquī' cā'tzi'sāt. Lā' huan ti'ni' napu'n lā' nastaca lā' xla' tū' ca'tzi' chī lipu'nli lā' chī listaci. 28 Huan ti'ya't ixa'cstu māpu'nū; pū'la tasu'yu huan xachi'tin lā' tuncan xaxihuī't lā' ā'calistān huan tza'ktza'. 29 A'xni'ca' scōhualhtza' lā' cuxi'tza' lanī't, tuncan i'can como chilhtza' huan chi'chini' a'ntū napū't'can.

A'nchī litalacastuca xati'ni' mostaza

Mt. 13.31-32; Lc. 13.18-19

30 Lā' Jesús hualh:

—¿Tuchū nahuanāuj para namāsu'yuyāuj a'nchī natalilhūhua'n a'ntū natakahlaka'i' Dios? ¿Chichū nacālīmālacastucāuj a'nchī natalhūhua'n? 31 Natalhūhua'n hua'chi lakatin ti'ni' a'ntū huanican mostaza. Huā'mā' ti'ni' lihua'ca' xamactzina' que ixlihuākca'n ā'makapitzin ti'ni' a'ntū cha'ncan. 32 Lā' a'xni'ca' cha'ncanī'ttza', lā' nastaca, lej ka'tla' nala lā' lhūhua' ixpekenī'n naka'lhī. Lā' chuntza' huan spūnnu' tzē natatlahua ixmāsekca'n a'nlhā skē'knin.

Jesús līmāsu'yulh con a'ntū litalacastuca

Mt. 13.34-35

33 Lā' chuntza' ixcālīmāsu'ni' lhūhua' a'ntū litalacastuca lā' lacatzucu cāmāsu'ni'lh chu a'nchī tzē ixtasca'ta. 34 Lā' xmān a'ntū litalacastuca ixcālītā'chihuīna'n huan tachi'xcuhuī't. Pero a'xni'ca' ixa'cstuca'n xla' lā' i'sca'txtunu'nī'n, xa'nca ixcāmāstū'ncni' ixlihuāk.

Jesús cāmāca'cslīlh huan ū'ni' lā' xasipej xcān

Mt. 8.23-27; Lc. 8.22-25

35 Lā' kōtanūtza' ixuanī't huanmā' chi'chini' lā' Jesús cāhuanilh i'sca'txtunu'nī'n:

—Cāhuitit tintacut.

36 Lā' como Jesús ixuī'cus nac barco, lā' chuntza' talilē'lh nac barco lā' cāmāxteklī huan lhūhua' tachi'xcuhuī't. Lā' ā'makapitzin barco nā tatā'a'lh tintacut. 37 Lā' lihan ixtatatumā'na lej palha' tzuculh ū'nun. Lā' huan xasipej xcān tasno'kli huan barco lā' ixlītatzumāmā' de xcān. 38 Lā' Jesús xtunc ixmā' nac barco lā' i'lhātāmā' lā' ixa'ktzi'mā' nac lakatin ixa'ktzi'. Lā' tamālakahuanilh lā' tahananilh:

—Mākalhtō'kē'ni', tā'cnūmā'nauj lā' hui'x tū' cuenta tlahua'ya'.

39 Lā' Jesús tā'kaquī'lh lā' lacaquilhnīlh huan ū'ni' lā' huanilh huan mar:

—Caca'csla' lā' tzē'k cala't.

Lā' ca'cslalh huan ū'ni'. Lā' tzē'k tamā'lh huan mar. 40 Lā' Jesús cāhuanilh i'sca'txtunu'nī'n:

—¿A'chī' jicua'nā'tit? Tū' lej quilālīpāhuanāuj.

41 Lā' lej talē'cnīlh lā' talāhuanilh chā'tunu' de xlaca'n:

—¿Tichūyā chi'xcu' huā'mā'? Hasta cāmāpa'ksī huan ū'ni' lā' huan xasipej xcān lā' ta'a'kahuāna'ni'.

5

Huan chi'xcu' xala' nac Gadara a'nti ixka'lhī huan tlajana'

Mt. 8.28-34; Lc. 8.26-39

¹ Lā' tachā'lh xlaca'n tintacut huan mar nac lakatin ti'ya't a'nlhā huanican Gadara. ² Lā' a'xni'ca' Jesús tacutli de huan barco, tuncan pāxtokli kalhatin chi'xcu' a'nti taxtulh na ixpu'nan de huan taponkni'. Ixka'lhī huan tlajana'. ³ Lā' xla' ixlahuī' nac lhu'cu' a'nlhā ixcāmā'cnūcani't huan nīnī'n. Nīn tinti' tzē ixchī' lā' a'yuj ixlīchī'can cadenas. ⁴ Maklhūhua' ixtūpīxchī'cani't lā' ixmacatūpīxchī'cani't con līcā'n lā' cadenas pero xla' lactu'cxli huan cadenas lā' lactzina'j tlhualh huan līcā'n lā' nīn tinti' tzē ixtlaja. ⁵ Lā' tzi'sa lā' tuncuj a'nlhā tayāna' lhu'cu' lā' cā'o'kspū'yān pō'ktu ixa'cta'satā'kchoko lā' ixlīmātakāhuī'can chihuix. ⁶ Makatcus ixmimā'cha' Jesús a'xni'ca' huan chi'xcu' laktzi'lh lā' laktu'jnulh lā' a'cnīni'ni'lh. ⁷ Lā' tā'chihuīna'lh palha' lā' hualh:

—¿A'chī' ta'na' hui'x a'nlhā icuī', Jesús? Hui'x ixO'kxa' Dios xala' tālhmā'n. ¿Chu quit mimaca'tzi? Lej icsqui'ni'yāni' que tū' naquimāpātīni'ya'.

⁸ Chuntza' i'squi'ni'mā'ca Jesús como xla' ixuanini't huan tlajana':

—Cataxtu de huā' chi'xcu'.

⁹ Lā' Jesús kalhasqui'nīlh:

—¿Chī mintacuīni'?

Lā' xla' kalhtīlh:

—Quihuanican Legión como quina'n lhūhua' tlajana'nī'n.

¹⁰ Lā' lej ixtasqui'ni'mā'na Jesús que tū' cacāmacā'lh makat. ¹¹ Lā' lhūhua' pa'xni'n ixtahuā'yamā'na pajtzu a'ntza' na ixlacapān kēstīn. ¹² Lā' huan tlajana'nī'n tasqui'ni'lh Jesús:

—Caquilāmacamini'uj huan lhūhua' pa'xni' para que tzē na'ictanūpalayāuj na ixchakānca'n huan tamā'na pa'xni'.

¹³ Lā' tuncan cāmakxtekli natatanū. Lā' huan tlajana'nī'n tataxtukō'lh de huan chi'xcu' lā' tatanūlh ixchakānca'n huan pa'xni'. Lā' xlaca'n tatu'jnulh nac cā'pūtatōnkopūn lā' tatojōcha' nac xcān lā' tajicsua'kō'lh. Lā' hua'chi lakatu' mīl pa'xni'n ixtahuani't.

¹⁴ Lā' huan chi'xcu'ni'n a'nti ixtamaktaka'lh māmā'na huan pa'xni'n lā' tatzā'lal lā' tamāca'tzīnīni'lh nac cā'lacchicni' lā' pajtzu huanmā' cā'lacchicni'. ¹⁵ Lā' a'xni'ca' ā'makapitzīn tachā'lh a'nlhā ixuī' Jesús, xlaca'n talaktzi'lh huan chi'xcu' a'ntūn tū'tza' ixka'lhī huan tlajana'nī'n. Lā' xla' tze'k ixuī' lā' ixlhakā'nanī'ttza'. Lā' xlaca'n tajicua'lh. ¹⁶ Lā' huan a'nti ixtalaktzi'ni't tahuani'lh a'ntū ixpātle'keni'ni't huan chi'xcu' a'nti ixka'lhīni't huan tlajana'nī'n lā' nā a'ntū ixcāpātle'keni'ni't huan pa'xni'n. ¹⁷ Lā' tuncan tatzuculh tasqui'ni' Jesús que nataxtu de a'ntza'.

¹⁸ Lā' a'xni'ca' Jesús ixtojōmā' huan nac barco, milh huan chi'xcu' a'nti ixka'lhīni't huan tlajana'nī'n lā' squi'ni'lh camakxtekli que natā'a'n. ¹⁹ Pero Jesús tū' makxtekli natā'a'n lā' huanilh:

—Cataspi'tti' na minchic lā' nacāhua'ni'kō'ya' mifamilia lā' mi'amigos huanmā' laka'tla'n catūhuā a'ntū huan Māpa'ksini' tlahuani'ni'ta'ni' lā' a'nchī lakalhu'mani'ta'ni' hui'x.

²⁰ Huan chi'xcu' a'lh lā' lakachu nac cā'lacchicni' a'nlhā huanican Decāpolis xla' tzuculh līchihuīna'n a'ntū Jesús tlahuani'lh. Lā' ixlihuākca'n huan tachi'xcu'ni't talē'cnīlh.

Ixtzu'majāt Jairo lā' huan puscāt a'nti xa'malh ixlu'xu' Jesús

Mt. 9.18-26; Lc. 8.40-56

21 Lā' a'xni'ca' Jesús pūtacutchokopā tintacut nac barco, talaktakēstokli lhūhua' tachi'xcuhui't a'nlhā xla' ixui' pajtzu nac mar. 22 Lā' milh kalhatin xapuxcu' de ixlitokpānca'n israelitas lā' ixtacuini' Jairo. Lā' a'xni'ca' laktzi'lh Jesús, tatzokostani'lh. 23 Lā' lej squi'ni'lh lā' huanilh:

—Quintzu'ma'jāt nīmā'tza'. Cata't lā' namacaxa'ma'ya' para que natzeyan lā' nalatahui'lapala.

24 Lā' Jesús tā'a'lh. Lā' ixtastālani' lhūhua' tachi'xcuhui't lā' ixtalāpi'ta'tēlha. 25 Lā' na ixlacelhni'ca'n ixui' kalhatin puscāt a'nti'ixi'tza'can. Ixka'lhītza' lakacāujtu' cā'ta tūla ixcāsni' ixka'lhni'. 26 Lā' lhūhua' doctornu' ixtamāpātīnī't lā' ixmakasputkō'nī'ttza' ixtumīn lā' nīn tuntū' macuani'lh pero ā'chulā' iklamā'. 27 Ixkaxmatnī't a'nchī ixtlahua Jesús lā' laktapajtzūlh na ixkēn na ixlacelhni'ca'n lhūhua' tachi'xcuhui't lā' xa'malh ixluxu'. 28 Chuntza' tlahualh como puhualh: “Xmān ca'icxa'malh ixluxu' lā' na'ictzeyan”. 29 Lā' chuntza' chu tuncan tzeyalh. Lā' u'cxca'tzīlh na ixmacni' que ixtzeyanī'ttza' de ixta'jatāt. 30 Lā' tuncan Jesús u'cxca'tzī'lh a'nchī ixlīmātzeyīnī't ixlīmāpa'ksīn. Cālaktalakspi'tli huan tachi'xcuhui't lā' cāhuanilh:

—¿Tichū xa'malh quilu'xu'?

31 Lā' tahuanilh ī'sca'txtunu'nī'n:

—Laktzi'na' a'nchī lhūhua' tachi'xcuhui't tapi'ta'yāni'. Lā' ¿a'chī' hua'na'?: “¿Tichū quixa'malh?”

32 Lā' xla' lakachu ixlacaputza para nalaktzi'n a'nti' ī'xa'manī't. 33 Lā' huan puscāt ixca'tzī a'ntū ixpātle'keni'nī't māni' ū'tza' lā' a'nchī ixtzeyanī'ttza' lā' xla' ixjicua'n. Lā' ixpipitēlha laka'lh lā' tatzokostani'lh Jesús lā' huanikō'lh. 34 Lā' xla' huanilh:

—Quintzu'ma'jāt, tzeyanī'ta' como kalhlaka'ī'nī'ta'. Capit lā' Dios calē'n. Tzeyanī'ta' de mintajātāt.

35 Ixchihuīna'mā'cus Jesús a'xni'ca' tamilh makapitzīn de na ixchic Jairo. Lā' tahuanilh Jairo:

—Mintzu'ma'jāt nīlhtza'. ¿A'chī' māmakchu'yī'ya'cus huan mākalhtō'kē'ni'?

36 Pero Jesús tū' cuenta cātlahuani'lh a'ntū ixtahuan. Lā' huanilh huan xapuxcu' de huan lītokpān:

—Tū' caji'cua', xmān cakalhlaka'ī'.

37 Lā' Jesús tū' makxtekli nīn tintī' nastālani', xmān Pedro lā' Jacobo lā' Juan ixtā'tin Jacobo. 38 Ta'a'lh na ixchic huan xapuxcu' ixlitokpānca'n israelitas. Lā' a'xni'ca' tachā'lh, Jesús laktzi'lh lhūhua' tachi'xcuhui't. Lā' ixtacalhuamā'na lā' ixtata'samā'na. 39 Lā' Jesús a'xni'ca' tanūlh, cāhuanilh:

—¿A'chī' ta'sayā'tit lā' calhua'nā'tit? Huan tzu'ma'jāt tū' nīnī't, xmān lhtatamā'.

40 Lā' xmān talīlītī'ni. Lā' a'xni'ca' Jesús cāmāxtukō'lh ixlīhuākca'n, cālē'lh ixtāta' huan tzu'ma'jāt lā' ixtzī't lā' a'nti' ixtatā'minī't. Lā' tatanūlh a'nlhā ixmā' huan tzu'ma'jāt. 41 Lā' macachi'palh huan tzu'ma'jāt lā' huanilh:

—Talita cumi —huā'mā' tachihuīn huanicu'tun: Tzu'ma'jāt, icuaniyāni' catā'kaqui'.

42 Lā' chu tuncan tā'kaqui'lh huan tzu'ma'jāt lā' xla' ixlatlā'huan como ixka'lhī lakacāujtu' cā'ta. Lā' huan tachi'xcuhui't talē'cnīlh lā' lej tajicua'lh. 43 Lā' Jesús lej stu'tu'lu' cāhuanilh que nīn tintī' ixtamāca'tzīnīlh lā' cāhuanilh:

—Camā'huī'tit huan tzu'ma'jāt.

6

*Jesús a'lh nac Nazaret**Mt. 13.53-58; Lc. 4.16-30*

¹ Lā' Jesús taxtulh de a'ntza' lā' a'lh na ixā'lacchicni' a'nlhā i'stacnī't lā' tastālani'lh i'sca'txtunu'nī'n. ² Lā' a'xni'ca' chilh huan chi'chini' a'ntū pūjaxcan, tanūlh na ixlitokpānca'n israelitas lā' tzuculh māsu'yu. Lā' lhūhua' tachi'xcuui't a'ntīn takaxmatli lā' talē'cnīlh lā' tahualh:

—¿Lhachū sca'tli huā'mā' chi'xcu' huan tamā'na catūhuā? Lā' ¿tuchūyā tapāstacna' maxquī'cani't? Lā' ¿chichū tzē litlahua huan tamā'na? ³ U'tza' huā'mā' huan sitni' lā' María ixtzī't. Lā' nā xla' ixpuxcu'ca'n Jacobo lā' José lā' Judas lā' Simón. Lā' tahui'lāna' huā'tzā' xanastancunu' puscan.

Lā' ta'a'kchā'lh por ixpālacata lā' talakmaka'lh Jesús. ⁴ Pero xla' cāhuanilh:

—Kalhatin a'cta'sana' na'a'cnīni'ni'can chuxalhā na'a'n. Xmān xalanī'n na ixā'lacchicni' lā' ixfamiliares tū' ta'a'cnīni'ni'cu'tun.

⁵ Lā' a'ntza' na ixā'lacchicni' Jesús tūlah tlahualh lē'cnīn. Xmān cāxa'malh makapitzīn i'tza'ca'ni'n lā' cāmātzeyīlh. ⁶ Lā' Jesús lej lē'cnīlh como tū' ixtakalhaka'ī' ixlīmāpa'ksīn. Lā' ixmāsu'yutēlha nac lakatunu' lacti'na'j cā'lacchicni'.

*Jesús cāmacā'lh i'sca'txtunu'nī'n para nata'a'cta'sana'n**Mt. 10.5-15; Lc. 9.1-6*

⁷ Lā' Jesús cāmāta'sīlh huan kalhacāujtu' i'sca'txtunu'nī'n lā' tzuculh cāmacā'n kalhatu'yūn lā' cāmaxquī'lh līmāpa'ksīn para natamāxtu huan tlajana'nī'n. ⁸ Lā' cāhuanilh:

—Tū' tilī'pinā'tit nīn tuntū' huan nac tej, nīn morralh, nīn pāntzi, nīn tumīn na mimbolsaca'n. Xmān nalī'pinā'tit mimpāla'cca'n. ⁹ Lā' natatūnū'yā'tit mihuarachica'n pero tū' nalhakā'yā'tit kalhtu' milu'xu'ca'n.

¹⁰ Lā' Jesús cāhuanipā:

—Chuxatūya chic a'nlhā nachipinā'tit, a'ntza' natachokoyā'tit hasta a'xni'ca' nataxtuyā'tit de huanmā' cā'lacchicni'. ¹¹ Lā' palh calhāhuā tū' cātamānūyāni' nac chakān chic lā' palh tū' cātakaxmatni'cu'tunāni' a'ntū huanā'tit, cataxtutit de huanmā' cā'lacchicni'. Lā' a'xni'ca' nataxtuyā'tit, catinctit mintojonca'n para que nayuja huan pokxni' na ixlakxtampūn mintojonca'n. Chuntza' nalīmāsu'yu'yā'tit que xlaca'n natalē'n cuenta como tū' takaxmatcu'tulh. Ixlistu'ncua' a'ntū iccāhuaniyāni'. Lā' a'xni'ca' namīn huan chi'chini' a'xni'ca' Dios nalacāxtlahuakō', xlaca'n lej natapātīni'n como tū' takaxmatcu'tulh. A'chulā' natapātīni'n xlaca'n que huan tū' tzeyā tachi'xcuui't xalanī'n nac Sodoma lā' Gomorra —hualh Jesús.

¹² Ta'a'lh huan sca'txtunu'nī'n lā' ixtamāsu'ni' tachi'xcuui't que tasquī'nī nataxtāpalī ixtapāstacna'ca'n. ¹³ Lā' tamāxtulh lhūhua' tla-jana'nī'n. Lā' ixcālīmūtlahua aceite lhūhua' i'tza'ca'ni'n lā' cāmātzeyīlh.

*A'nchī līmāknīca Juan huan Mā'kpaxīni'**Mt. 14.1-12; Lc. 9.7-9*

¹⁴ Lā' huan rey Herodes kaxmatli ixpālacata Jesús como lhūhua' a'ntī ixtalichihuīna'mā'na Jesús lā' a'ntū ixtlahua. Lā' Herodes hualh:

—Juan a'ntī ixmā'kpaxīni'n lakahuanchokonī't de huan līnīn. U'tza' līka'lhī līmāpa'ksīn a'ntū litlahua huan lē'cnīn.

¹⁵ Lā' makapitzīn ixtahuan:

—U'tza' Elías a'ntī ixa'cta'sana' Dios xala' makāntza'.

Lā' ā'makapitzīn ixtahuampala:

—U'tza' a'cta'sana' hua'chi huan xala' makāntza'.

¹⁶ Lā' a'xni'ca' huanica Herodes a'ntū tlhualh Jesús, xla' hualh:

—U'tza' Juan a'ntī icmā'a'cchu'cunīni'lh. Xla' lakahuanchokoni't lā' taxtulh na ixlaclhni' nīni'n.

¹⁷ Huan Herodes māni' ū'tza' māpa'ksīlh lā' māchi'panīni'lh Juan lā' māchi'nīni'lh nac pūlāchi'n por ixpālacata Herodías a'ntī ixpuscāt Felipe ixuanī't. Lā' huā'mā' Felipe ixtā'tin Herodes. Lā' Herodes ixtā'tahui'lanī't huanmā' puscāt. ¹⁸ Lā' Juan ixuanini't Herodes:

—Tū' līmakuan a'nchī tā'tō'la'nī'ta' ixpuscāt mintā'tin.

¹⁹ U'tza' Herodías līlalh ixtā'ca'tza Juan lā' ixmaknīcu'tun. Lā' tūla ixmakni' ²⁰ porque Herodes ixjicua'ni' Juan. Ixca'tzī que lej tzeyā chi'xcu' ixuanī't Juan lā' līlacatejtīn ixlatlā'huan. Lā' Herodes tū' makxteklī Herodías natlahuani' Juan nīn tuntū'. Lā' a'yuj Herodes māmakchuyīlh ixpālacata a'ntū māsu'yulh Juan, pero ixkaxmatcu'tun. ²¹ Pero milh lakatin chi'chīni' a'xni'ca' Herodías tlhualh a'ntū ixtlahuacu'tun. Herodes tlhualh ixcā'tani' a'xni'ca' chā'lh ixcā'ta. Cākantāyalh para nacātā'huā'yan na ixchic xanapuxcu'nu' lā' xamāpa'ksīni'nī'n lā' generales a'ntī ixtatā'scuja nac estado de Galilea. ²² Lā' ixtzu'ma'jāt Herodías tanūlh lā' lu'cxli lā' cāmakapāxuhualh Herodes lā' a'ntī ixcākantāyacani't. Lā' huan rey huanilh huan tzu'ma'jāt:

—Caquisqui'ni' chu a'ntū lacasqui'na' lā' quit na'icmaxquī'yāni'.

²³ Lā' stu'tu'lu' huanilh:

—Lej stu'ncua' a'ntū icuanini'. Na'icmaxquī'yāni' a'ntū naquisqui'ni'ya' a'yuj i'tāt a'nlhā quit icmāpa'ksī.

²⁴ Lā' huan tzu'ma'jāt taxtulh lā' kalhasqui'nīlh ixtzī't:

—¿Tuchū na'icsqui'n?

Lā' xla' huanilh:

—Nasqui'na' ixa'kxāk Juan huan Mā'kpaxīni'.

²⁵ Lā' huan tzu'ma'jāt tuncan tanūlh a'nlhā ixuī' huan rey lā' hualh:

—Iclacasqui'n ixa'kxāk Juan huan Mā'kpaxīni'. Chuhua'j tuncan naquimaxquī'ya' nac lakatin pulātu.

²⁶ Lā' ū'tza' lej līlakaputzalh huan rey pero como stu'tu'lu' ixuanicani't huan tzu'ma'jāt lā' como huan a'ntī ixcākantāyacani't takaxmatli a'ntū ixuanicani't, tūlalh xtāpalīlh ixtachihuīn. ²⁷ Lā' tuncan huan rey māpa'ksīlh kalhatin mayūlh para nalīmin ixa'kxāk Juan. Lā' xla' a'lh nac pūlāchi'n lā' a'cchu'culh. ²⁸ Lā' līminca ixa'kxāk nac lakatin pulātu lā' maxquī'ca huan tzu'ma'jāt. Lā' huan tzu'ma'jāt maxquī'lh ixtzī't.

²⁹ Lā' a'xni'ca' cāmācatzīnīca i'sca'txtunu'nī'n Juan, xlaca'n tamīlh lā' tascali ixmacni' lā' tamā'cnūlh nac lakatin taponkni'.

Jesús cāmāhuī'lh lakaquitzis mil chi'xcuui'n

Mt. 14.13-21; Lc. 9.10-17; Jn. 6.1-14

³⁰ Lā' a'xni'ca' i'sca'txtunu'nī'n Jesús talaktaspi'tli, tahuanikō'lh huāk a'ntū ixtatlahuani't lā' a'ntū ixtamāsu'yuni't. ³¹ Lā' Jesús cāhuanilh:

—Cata'ntit xmān hui'xina'n lā' caquilātā'miuj a'nlhā nīn tintī' a'nan lā' najaxāujtit macsti'na'j.

Lej lhūhua' tachi'xcuui't ixtaquīlakla Jesús lā' chuntza' i'sca'txtunu'nī'n tūla ixtahuā'yan. ³² Lā' tatojōlh nac lakatin barco xmān xlaca'n lā' ixta'a'mā'na a'nlhā tintī' ixa'nan. ³³ Lā' lhūhua' tachi'xcuui't talaktzī'lh a'xni'ca' ixta'a'mā'na lā' talakapasli. Lā' xalanī'n lakatunu' cā'lacchicni' catojon tatu'jnulh a'ntza' lā' tachā'lh pū'la. ³⁴ Lā' a'xni'ca' Jesús taxtulh

de huan barco, cālaktzi'lh lhūhua' tachi'xcuui't lā' cālakalhu'malh como tatasu'yulh hua'chi borregos a'ntūn tū' ixtaka'lhī a'ntī nacāmaktaka'lhā. Lā' tzuculh cāmāsu'ni' lhūhua' catūhuā. ³⁵ Lā' a'xni'ca' ī'smalanka'namā', huan sca'txtunu'nī'n talakmilh Jesús lā' tahuanih:

—Kōtanūtza' lā' huā'tzā' tū' nac cā'lacchicni'. ³⁶ Cacāmacapi huan tachi'xcuui't para que nata'a'n natatamāhua ixlīhua'tca'n nac cā'ranchujnu' lā' nac cā'lacchicni' como tū' taka'lhī a'ntū natahua' xlaca'n.

³⁷ Pero Jesús cākalhtīlh:

—Hui'xina'n cacāmāhuī'tit.

Lā' tahuanih:

—Lej lhūhua' huan tachi'xcuui't. Lā' tasqui'nī lej makān namakscujcan lā' chuntza' tzē nalītamāhuacan pāntzi a'ntū na'iccāmāhuī'yāuj xlaca'n.

³⁸ Lā' Jesús cāhuanilh:

—¿Lhā maclā't pāntzi ka'lhī'yā'tit? Caquīlaktzī'ntit.

Lā' taquīlaktzī'lh lā' a'xni'ca' taca'tzīlh, tahuanih:

—Macquitzis pāntzi lā' tantu' squī'ti'.

³⁹ Lā' xla' cāmāpa'ksīlh ī'sca'txtunu'nī'n:

—Cacāmālapitzitit lā' xtuncnu' catatahui'lh pūlacatunu' nac cā'seketni'.

⁴⁰ Lā' ixa'nan pūlacatunu' a'nlhā tatahui'lh lakatin ciento. Lā' nā ixa'nan ā'makapitzīn pūlacatunu' a'nlhā tatahui'lh tu'pu'xamacāuj. ⁴¹ Lā' Jesús cātayalh nac macquitzis pāntzi lā' huan tantu' squī'ti' lā' tala-cayāhuālh nac a'kapūn lā' maxquī'lh pāxcatca'tzī Dios lā' che'kelh huan pāntzi lā' cāmaxquī'lh ī'sca'txtunu'nī'n. Lā' xlaca'n tamālapitzini'lh na ixlāclhni'ca'n tachi'xcuui't. Lā' nā cāmālapitzini'lh huan tantu' squī'ti' ixlīhuākca'n. ⁴² Lā' tahua'lh ixlīhuākca'n lā' taka'sli. ⁴³ Lā' a'xni'ca' tahuā'yankō'lh, tamākēstokli huan sca'txtunu'nī'n xalacpitzin pāntzi lā' squī'ti'. Lā' litatzumalh pācāujtu' cha'xta a'ntū a'katāxtūni'lh. ⁴⁴ Lā' a'ntūn tahuā'yalh lakaquitzis mil chí'xcuui'n ixtahuani't.

Jesús tlā'hualh na ixkalhni' huan xcān

Mt. 14.22-27; Jn. 6.16-21

⁴⁵ Lā' chu tuncan Jesús cāhuanilh ī'sca'txtunu'nī'n:

—Catojō'tit nac barco lā' capū'la'tit tintacut huan mar para nac Bet-saida līhuan quit na'iccāmācā'n huan tachi'xcuui't.

⁴⁶ Lā' a'xni'ca' ixcāmacā'nkō'nī'ttza', xla' a'lh huan nac kēstīn para nakalhtō'ka'. ⁴⁷ Lā' a'xni'ca' tā'cnūlh huan chí'chini', Jesús ixa'cstu ixuī' nac ti'ya't līhuan ī'sca'txtunu'nī'n ixta'a'mā'na nac barco ixpu'nan mar. ⁴⁸ Lā' Jesús laktzī'lh a'nchī tūlalh xa'nca ixa'n huan barco como lej ixū'numā'. Lā' a'xni'ca' ixtuncūni'mā'tza', Jesús cālakmilh. Lā' ixtlā'huantēlha na ixkalhni' huan xcān lā' ixcātēlakataxtumā'. ⁴⁹⁻⁵⁰ Lā' xlaca'n talaktzī'lh lā' tajicua'lh lā' tata'salh. Como ixlīhuākca'n talaktzī'lh catūhuā ixkalhtlā'huantēlha huan xcān, tapuhualh ixtalakachuyamā'na lā' ū'tza' lej talījicua'lh. Lā' chu tuncan Jesús cātā'chihuāna'lh xlaca'n lā' cāhuanilh:

—Huixcāna'j caca'tzītit lā' tū' cajicua'ntit. Quit a'ntī icmimā'.

⁵¹ Lā' tojōlh nac barco a'nlhā ixtahuī'lāna' xlaca'n lā' ca'cslalh huan ū'ni'. Lā' xlaca'n lej talē'cnīlh. ⁵² Lā' a'yuj ixtalaktzī'nī't a'nchī Jesús mālhuuīlh huan pāntzi, lā' tū' ixtamāchekxī tichū Jesús.

Jesús cāmātzeyīlh huan ū'tza'ca'nī'n nac cā'lacchicni' Genesaret

Mt. 14.34-36

⁵³ Lā' a'xni'ca' Jesús lā' ī'sca'txtunu'nī'n ta'a'lh tintacut huan xcān, lā' tachā'lh huan nac ti'ya't a'nlhā huanican Genesaret lā' tachi'jūlh ixbar-coca'n. ⁵⁴ Lā' a'xni'ca' tataxtulh de nac barco, huan tachi'xcuui't talakapasli Jesús. ⁵⁵ Lā' palaj ta'a'lh lakachu lā' tzucuca cālīmincan ī'tza'ca'nī'n nac laclajna'. Cālē'nca chu a'nlhā huanca que ixuī' Jesús. ⁵⁶ Lā' chu calhāhuā tanūlh nac lacti'na'j cā'lacchicni' lā' nac xcānsipejni' lā' cā'ranchujnu', ixcāmāpī'can huan ī'tza'ca'nī'n nac lītāmāuj lā' ī'squi'ni'can Jesús que cacāmakxtekli xmān taxa'ma ixtampān ixlu'xu'. Lā' ixlīhuākca'n a'ntīn taxa'malh ixlu'xu' tatzeyankō'lh.

7

A'ntū cāmātlahuī xako'hua'jua' huan chi'xcuui'n

Mt. 15.1-20

¹ Lā' talaktakēstokli Jesús fariseosnu' lā' xamākalhtō'kē'ni'nī'n huan ley xalanī'n nac Jerusalén a'ntī ixtalakminī't Jesús. ² Ixtalaktzī'nī't makapitzīn ī'sca'txtunu'nī'n Jesús a'ntī ixtahuā'yamā'na lā' tū' xa'nca ixtamakacha'ka'nī't pū'la. ³ Tū' chuntza' ixtatlahua' huan fariseosnu' lā' ixlīhuākca'n huan ā'makapitzīn israelitas. Palh xluca'n tū' pū'la ixtamakacha'ka'n chu a'nchī tasqui'nī, tū' ixtahuā'yan como ixta'a'cnīni'ni' ixtalanānca'n ī'xū'yāpapna'ca'n. ⁴ Lā' a'xni'ca' ixtaqui'taspi'ta de nac lītāmāuj, tū' ixtahuā'yan palh tū' xa'nca ixtamakacha'ka'n pū'la. Lā' ixtatlōkentaxtū lhūhua' ixtalanānca'n ī'xū'yāpapna'ca'n hua'chi a'nchī talīpūche'kē' vasos lā' xālu lā' tamacatzucun de līcā'n lā' ī'xti'catca'n. ⁵ Lā' takalhasqui'ni'lh Jesús huan fariseosnu' lā' huan xamākalhtō'kē'ni'nī'n ley:

—¿A'chī' misca'txtunu'nī'n tū' tatlōkentaxtū a'ntū quixū'yāpapna'ca'n quincātamāsu'ni'n? Chu tahuā'yan lā' tū' pū'la tamakacha'ka'n a'nchī tasqui'nī.

⁶ Lā' Jesús cākalhtīlh:

—Hui'xina'n tlahua'yā'tit lakatu' milacanca'n. Mimpālacataca'n lītzo'kli huan profeta Isaías a'nlhā tatzō'kni':
Huā' tamā'na tachi'xcuui't xmān tahaun palh quinta'a'cnīni'ni' pero tū' tapāstaca a'ntū iccālīmāpa'ksīlh.

⁷ Chu tlakaj quintamācā'tanī como a'ntūn tamāsu'yu hua'chilh quilīmāpa'ksīn, ū'tza' xmān ixtapuhūanca'n huan chi'xcuui'n.
Chuntza' tzo'kli Isaías.

⁸ Lā' Jesús cāhuanipā:

—Lā' hui'xina'n mākēnū'yā'tit ixlīmāpa'ksīn Dios para natlōkentaxtūyā'tit ixtalanānca'n mixū'yāpapna'ca'n. Hui'xina'n pūche'kē'yā'tit xālusnu' lā' vasosnu' a'nchī tasqui'nī lā' tlahua'yā'tit lhūhua' ā'makapitzīn talanān.

⁹ Lā' nā cāhuanilh:

—Puhua'nā'tit que tzey a'nchī mākēnū'yā'tit ixlīmāpa'ksīn Dios para natlōkentaxtūyā'tit mintalanānca'n. ¹⁰ A'nlhā tzo'kli Moisés, chuntza' hualh:

Cacā'a'cnīni'ni' mintāta' lā' mintzī't.

Lā' Moisés nā hualh:

Camāmaknīnī'nca huan a'ntūn tamacapūlhca ixtāta' o ixtzī't.

¹¹ Pero hui'xina'n xtunc hua'nā'tit. Lā' hui'xina'n māsu'yu'yā'tit palh kalhatin chi'xcu' tzē nahuani ixtāta' o ixtzī't: “Tūla icmaktāyayāni' porque ixlīhuāk a'ntū icka'lhī, ū'tza' Corbān” —huā'mā' tachihuīn huanicu'tun: icmālacnūni'nī'ttza' Dios—. ¹² Lā' chuntza' tū' makxtekā'tit

nacāmaktāya ixtāta' lā' ixtzī't. ¹³ Hui'xina'n mākēnū'yā'tit ixlīmāpa'ksīn Dios como māsuyū'yā'tit que tasqui'nī natlōkentaxtūcan ixtalanānca'n mixū'yāpapna'ca'n. Lā' lhūhua' ā'catūhuā tlahua'yā'tit hua'chi huan tamā'na—hualh Jesús.

¹⁴ Lā' Jesús cāmāta'silh huan tachi'xcu'huī't lā' cāhuanilh:

—Caquilākaxmatui milīhuākca'n lā' camāchekxī'tit. ¹⁵ Tū' a'nan nīn tuntū' a'ntū naquilhtanū huan chi'xcu' hua'chi līhua't lā' chuntza' nalīka'lhī ixtalaclē'i'. Pero a'ntū naquilhtaxtu de kalhatin chi'xcu' hua'chi tū' tzey tachihuīn, ū'tza' nalīka'lhī ixtalaclē'i'. ¹⁶ Cuenta catlahua'tit a'ntū kaxpa'tā'tit —hualh Jesús.

¹⁷ Lā' a'xni'ca' Jesús ixtanūnī't nac chic, tū'tza' ixa'nan lhūhua' tachi'xcu'huī't. Lā' ī'sca'txtunu'nī'n takalhasqui'nīlh tuchū ixuanicu'tun huan a'ntū lītalacastuca. ¹⁸ Lā' Jesús cāhuanilh:

—Nā hui'xina'n ¿chā tū' māchekxī'yā'tit? Ca'tzīyā'tit que chuxatū a'ntū naquilhtanū kalhatin chi'xcu', xla' tū' catilīlah ko'hua'jua'. ¹⁹ U'tza' xmān tanū na ixpān lā' chuntza' taxtu. Tū' catitanūlh na ixtapāstacna'.

Chuntza' līmāsuyulh que huāk tzey a'ntū hua'yāuj. ²⁰ Lā' Jesús huampā:

—A'ntū quilhtaxtu kalhatin chi'xcu', ū'tza' ko'hua'jua' nalīla. ²¹ Palh tū' tzey ixtapāstacna' kalhatin chi'xcu', xla' napuhuan a'ntūn tū' tzey. Lā' ū'tza' nalīmāpuscātīni'n lā' nalītlahua talākālī'n lā' nalīmāknīni'n. ²² Lā' naka'lhāna'n lā' naka'lhīcu'tun a'ntū ixa' ā'chā'tin lā' natlahua a'ntūn tū' tzey. Lā' natampī'lhīni'n lā' na'a'kxokonū'n lā' natlahua a'ntūn ko'hua'jua' lā' nalākca'tzana'n lā' na'a'ksa'nan lā' lej naka'tlā'jca'tzī lā' tū' tzey ixtapāstacna' naka'lhī. ²³ Huāk huā' tamā'na tū' tzey lā' tamātlahū ko'hua'jua' kalhatin chi'xcu'. Nā huā' tamā'na tataxtu de ixchakān kalhatin chi'xcu' como tū' tzey ixtapāstacna' —hualh Jesús.

Huan puscāt makatiyāti' kalhlaka'ī'lh Jesús

Mt. 15.21-28

²⁴ Lā' a'xni'ca' Jesús huankō'lh, xla' taxtulh lā' a'lh ā'lacatin a'nīhā tahui'lāna' huan lakatu' cā'lacchicni' a'ntū huanican Tiro lā' Sidón. Lā' tanūlh nac lakatin chic. Ixlacasqui'n que nīn tintī' ixca'tzīlh que ixuī' a'ntza' pero tūlah tatzē'kli. ²⁵ Tuncan milh kalhatin puscāt. Lā' ixtzu'ma'jāt huan puscāt ixka'lhī huan tlajana'. Lā' como māca'tzīnīca que ixchinī't Jesús, lakmilh lā' tatzokostani'lh. ²⁶ Lā' huan puscāt tū' israelita ixuanī't; xla' sirofenicia ixuanī't. Lā' lej ī'squi'ni' talakalhu'mān que camāxtuni'lh ixtzu'ma'jāt huan tlajana'. ²⁷ Pero Jesús huanilh:

—Pū'la cataka'sli huan camana'. Tū' līmakuan maklhtīcan ixpāntzica'n huan camana' lā' nacāmaxquī'can huan chichīn.

²⁸ Lā' huan puscāt kalhtīlh:

—Stu'ncua', Māpa'ksīni'. U'tza' icca'tzī. Pero huan chichīn tzēn tasacua' ixkalhspulamca'n camana' na ixtampīn mesa.

²⁹ Lā' tuncan Jesús huanilh:

—Xa'nca māchekxī'ya'. Tzētza' napina' na minchic. Huan tlajana' taxtuni'htza' mintzu'ma'jāt.

³⁰ Lā' huan puscāt a'lh na ixchic. Lā' ixtzu'ma'jāt ixmā' nac tama' lā' ixtasu'yutza' que huan tlajana' ixtaxtuni'nī'ttza'.

Jesús mātzeyīlh huan chi'xcu' a'ntī tūla ixa'kahuāna'n lā' tūla ixchihuīna'n xa'nca

³¹ Lā' Jesús taxtulh de nac cā'lacchicni' a'ntū huanican Tiro lā' tētaxtulh nac Sidón lā' a'nīhā ixmāpa'ksī Decápolis. Lā' taspī'tli huan nac mar a'ntū

huanican Galilea. ³² Lā' līmini'ca kalhatin chi'xcu' a'ntūn tū' ixa'kahuāna'n lā' tūla ixchihuīna'n xa'nca. Lā' lej squi'ni'ca que caxa'malh. ³³ Lā' Jesús lē'lh lacachuna'j huan chi'xcu' de a'nlhā ixtatakēstoka tachi'xcu'huī't lā' mānūni'lh ixmakspulh na ixa'ka'xko'lh. Lā' chojmanīlh ixmacan lā' nā xa'malh na ī'si'makā't huan chi'xcu'. ³⁴ Lā' Jesús talacayāhualh nac a'kapūn. Pānīlh lā' hualh:

—¡Efata! —huā'mā' tachihuīn huanicu'tun: ¡Catalaquī'lh!

³⁵ Lā' chu tuncan tatzeyalh ixa'ka'chakān huan chi'xcu' lā' kaxmatli. Lā' tzeyalh ī'si'makā't lā' tzētza' ixchihuīna'n xa'nca. ³⁶ Lā' Jesús stu'tu'lu' cāhuanīlh huan tachi'xcu'huī't:

—Nīn tintī' tihua'ni'yā'tit.

Pero tū' ta'a'kahuāna'ni'lh, lā' ā'chulā' tamāca'tzīnīni'lh. ³⁷ Lā' xlaca'n a'ntī cāmāca'tzīnica lej ixtalē'cnī lā' tahualh:

—Huāk a'ntū tlahuanī't, huāk tzey. U'tza' cāmā'a'kahuanī a'ntī sordo lā' cāmāchihuīni a'ntī kō'ko'.

8

Jesús cāmāhuī'lh lakatā'ti' mil tachi'xcu'huī't

Mt. 15.32-39

¹ Lā' huā' tamā'na chi'chini' ixtatakēstokni't huan tachi'xcu'huī't lā' tū' ixa'nān a'ntū natahua'. Lā' Jesús cāta'sani'lh ī'sca'txtunu'nī'n lā' cāhuanīlh:

² —Iccālalkalhu'man huan tachi'xcu'huī't. Tu'tuma'j'tza' quin-tatā'lahui'lāna' huā'tzā' lā' tū'tza' taka'lhī a'ntūn tahua'. ³ Lā' palh xa'iccāmacā'lh na ixchicca'n lā' tū' tahuā'yanī't, lej ixtaxlejua'nalh nac tej lā' tū' ixtatāyani'lh. Lā' makapitzīn de xlaca'n taminī'ta'ncha' lej makat.

⁴ Lā' ī'sca'txtunu'nī'n takalhtīlh:

—Lā' ¿chichū nacālīmāhuī'yāuj huan tachi'xcu'huī't huā'tzā' a'nlhā tintī' lahuī'?

⁵ Lā' xla' cākalhasqui'nīlh:

—¿Lhā maclā't pāntzi ka'lhī'yā'tit?

Lā' xlaca'n takalhtīlh:

—Mactojon.

⁶ Lā' tuncan Jesús māpa'ksīlh catatahui'lalh huan tachi'xcu'huī't nac ti'ya't. Lā' cātayalh huan mactojon pāntzi lā' maxquī'lh pāxcatca'tzī Dios. Lā' cāmālapitzini'lh lā' cāmāxquī'lh ī'sca'txtunu'nī'n para nata-maxquī' huan tachi'xcu'huī't. Lā' chuntza' tatlahualh. ⁷ Lā' nā ixtaka'lhī makapitzīn ti'nā'j squi'ti' lā' Jesús maxquī'lh pāxcatca'tzī Dios por huan squi'ti'. Lā' cāhuanīlh ī'sca'txtunu'nī'n:

—Cacāmālapitzini'tit.

⁸ Lā' ixlīhuākca'n tahuā'yalh lā' talēka'sli. Lā' tamākēstokli xalacpītzin a'ntūn ta'a'katāxtūlh lā' tamātzumalh pātojon chā'xta. ⁹ Lā' a'ntūn tahuā'yalh hua'chi lakatā'ti' mil ixtahuanī't. Lā' Jesús cāmāca'lh huan tachi'xcu'huī't na ixchicca'n. ¹⁰ Lā' tuncan xla' lā' ī'sca'txtunu'nī'n tatojōlh nac barco lā' tachā'lh a'nlhā ixmāpa'ksī huan cā'lacchicni' Dalmanuta.

Huan fariseosnu' tasqui'ni'lh Jesús que catlahualh lakatin lē'cnīn

Mt. 16.1-4; Lc. 12.54-56

¹¹ Lā' huan fariseosnu' talakmilh lā' tatzuculh tatā'lāsta'la Jesús. Lā' tasqui'nli lakatin lē'cnīn a'ntū nalitasu'yu que xla' xala' nac a'kapūn. Tasqui'nli como xmān ixtalīlaktzī'ncu'tun. ¹² Lā' Jesús pānīlh con pō'ktu ixa'clhcunuc lā' hualh:

—¿A'chī' huan a'ntīn tahuilāna' chuhua'j tasqui'n lē'cnīn? Lej stu'ncua' a'ntū iccāhuaniyāni'. Hui'xina'n a'ntū hui'lāna'ntit chuhua'j tū' cat-icātamāsu'ni'ni' huan lē'cnīn.

¹³ Lā' cāmaktēkli lā' tojōpā huan nac barco lā' a'lh tintacut.

Ixlevaduraca'n fariseosnu'

Mt. 16.5-12

¹⁴ Lā' xmān ixa'nan mactin pāntzi nac barco como ixtapātza'nkānī't lā' tū' talē'lh pāntzi. ¹⁵ Lā' Jesús cāmāxquī'lh tapāstacna' lā' cāhuanilh:

—Cuenta catlahua'tit lā' catamaktaka'lhtit de ixlevaduraca'n huan fariseosnu' lā' huan Herodes.

¹⁶ Lā' huan sca'txtunu'nī'n talātā'chihuīna'lh lā' talāhuanilh:

—Chō'la ū'tza' līhualh chuntza' como tū' līmiuj pāntzi.

¹⁷ Lā' Jesús ixca'tzī que xlaca'n tū' ixtamāchekxī a'nchī ixlīchihuīna'mā' ixpālacata a'ntūn tamāsu'yu huan fariseosnu' lā' cāhuanilh ī'sca'txtunu'nī'n:

—¿A'chī' cāpāta'layāni' ixpālacata huan pāntzi a'ntūn tū' līta'ntit? ¿Chu tū' cuenta tlhua'yā'tit nīn māchekxī'yā'tit? ¿Chu tū' ka'lhī'yā'tit mi'a'clhcunucca'n para napūpāstacna'nā'tit? ¹⁸ Ka'lhī'yā'tit milakastapunca'n. ¿Chu tū' laktzī'nā'tit? Ka'lhī'yā'tit mi'a'ka'xko'lhca'n.

¿Chu tū' a'kahuā'na'nā'tit? ¿Chu tūla pāstacna'nā'tit? ¹⁹ A'xni'ca' iccāche'kelh huan macquitzis pāntzi lā' ū'tza' iccālīmāhuī'lh lakaquitzis mil chi'xcuui'n, ¿lhā lakalā't chā'xta līmātzuma'tit xalacpītzin a'ntū mākēstoktit?

Lā' xlaca'n takalhtīh:

—Pācāju'tu'.

²⁰ Lā' xla' hualh:

—Lā' a'xni'ca' iccāche'kelh huan mactojon pāntzi lā' ū'tza' iccālīmāhuī'lh lakatā'ti' mil, ¿lhā lakalā't chā'xta līmātzuma'tit xalacpītzin a'ntū mākēstoktit?

Lā' xlaca'n takalhtīh:

—Pātojon.

²¹ Lā' cāhuanilh:

—Lā' ¿chu tūna'j māchekxī'yā'tit?

Jesús mālacahuānīlh kalhatin lakatzī'n nac cā'lacchicni' Betsaida

²² Lā' Jesús lā' ī'sca'txtunu'nī'n tachā'lh huan nac cā'lacchicni' a'ntū huanican Betsaida lā' līmini'ca Jesús kalhatin lakatzī'n lā' lej squi'ni'ca que caxa'malh huan chi'xcu' xalakatzī'n. ²³ Lā' makachi'palh lā' makachi'palē'lh huan lakatzī'n na ixquilhtūn cā'lacchicni'. Chojmanīlh ixlakastapun lā' xa'mani'lh na ixlakastapun lā' kalhasqui'nīlh:

—¿Tuchū la'ktzī'na'?

²⁴ Lā' xla' talakapākē'lh lā' hualh:

—Iccālaktzī'n chi'xcuui'n a'ntūn talatlā'huan. Tatasu'yu hua'chi xakalhanna' qui'huī'n como tūna'j xa'nca iclacahuāna'n.

²⁵ Lā' tuncan xa'mani'pā na ixlakastapun. Lā' huan chi'xcu' talakapākē'pā lā' tzeyalh lā' xa'nca lacahuāna'lh.

²⁶ Lā' Jesús huanilh:

—Stu'nc capit na minchic lā' tū' titētānū'ya' huan nac cā'lacchicni'. Nīn tinti' nacāhuani'ya' xala' nac huan cā'lacchicni' a'nchī litzeya'nti.

Pedro mālacstū'ncli que Jesús ū'tza' Cristo a'ntī Dios lacsacli
Mt. 16.13-20; Lc. 9.18-21

27 Lā' Jesús lā' ī'sca'txtunu'nī'n ta'a'lh huan nac makapitzīn cā'lacchicni' a'ntza' a'nlhā huanican Cesarea de Filipino. Lā' lihuan ixta'a'mā'na, xla' cākalhasqui'nīlh ī'sca'txtunu'nī'n:

—Lā' tachi'xcuui't, ¿chichūn tahuan de quimpālacata?

28 Lā' xla'ca'n takalhtīni'lh:

—Makapitzīn tahuan palh hui'x Juan huan Mā'kpaxīni' lā' ā'makapitzīn tahuan palh hui'x huan Elías lā' ā'makapitzīn huampala tahuan palh hui'x chō'la kalhatin a'cta'sana'.

29 Lā' tuncan cāhuanilh:

—Lā' hui'xina'n, ¿chichū hua'nā'tit tichūn quit?

Lā' Pedro kalhtīni'lh:

—Hui'x Cristo a'ntī Dios lacsacli.

30 Lā' cāmāpa'ksilh que tū' catitahuanilh nīn tintī' palh ū'tza' huan Cristo a'ntī Dios lacsacli.

Jesús hualh que xla' ka'lhī nanī

Mt. 16.21-28; Lc. 9.22-27

31 Lā' Jesús tzuculh cāmāsu'ni' chuntza':

—Quit huan Chi'xcu' xala' Tālmā'n lā' tasqui'nī lej naquimāpātīnican. Huan xanapuxcu'nu' de huan litokpān lā' xanapuxcu'nu' curasna' lā' xamākalthō'kē'ni'nī'n ley, xla'ca'n naquintalakmaka'n lā' naquintamaknī. Lā' ixlīlakatu'tun chī'chini' na'iclahahuanchoko.

32 Lā' lacastu'nc hualh huā'mā' tachihuīn. Lā' tuncan Pedro lē'lh lacachuna'j lā' tzē'k huanilh que tū' cahualh chuntza'. 33 Lā' Jesús cālaktalaksipi'tli lā' cālaktzī'lh ī'sca'txtunu'nī'n lā' lacaquilhnīlh Pedro lā' huanilh:

—Catakēnu'. Hui'x pāstacna'na' ixtapāstacna' huan ko'ti'ti'. Lā' tū' pāstacna'na' ixtapāstacna' Dios.

34 Lā' Jesús cāta'sani'lh huan tachi'xcuui't lā' ī'sca'txtunu'nī'n lā' Jesús cāhuanilh:

—Palh catīhuā tapa'ksīcu'tun con quit, tūlatza' catipāstacli xmān a'nchī xla' lacasqui'n. Calīhui'līlh natlahua quintapuhuān a'yuj capātīni'lh hua'chi quit na'icpātīni'n lā' caquistālani'lh. 35 Huan a'ntīn tapūtaxtucu'tun de huan a'ntū natapātīni'n por quimpālacata, tū' catitaka'lhīlh ixquilhtamacujca'n para pō'ktu. Lā' huan a'ntī natapātīni'n a'yuj natanī por quimpālacata lā' ixpālacata huan xatzey tachihuīn, xla'ca'n nataka'lhī ixquilhtamacujca'n para pō'ktu. 36 Lā' palh kalhatin chī'xcu' ixt-lajalh ixlīhuāk xala' nac huā'mā' quilhtamacuj, nīn tuntū' ixtapalh huā'mā' palh tū' ka'lhī ixquilhtamacuj para pō'ktu. 37 Tū' a'nan a'ntū xla' tzē namāstā' para naka'lhī ixquilhtamacuj para pō'ktu. 38 Huan tachi'xcuui't a'ntīn tahui'lāna' chuhua'j taputza ā'makxtum dios. Palh chuxatī de hui'xina'n nalīmāxana'nā'tit na ixlacapūnca'n tachi'xcuui't lā' nalīmāxana'nā'tit quimpālacata lā' ixpālacata a'ntū icmāsu'yu, ū'tza' na'iclimāxana'n a'xni'ca' na'icmimpala. Quit huan Chi'xcu' xala' Tālmā'n lā' na'icka'lhī ixlīmāpa'ksīn quinTāta' Dios lā' naquintatā'min huan ixāngeles a'ntī lej tzey.

9

1 Lā' Jesús cāhuanipā:

—Stu'ncua' a'ntū iccāhuaniyāni'. A'nan makapitzīn a'ntīn tahui'lāna' huā'tzā' chuhua'j lā' xla'ca'n tū' catitanilh a'xni'ca' tūna'j natalaktzī'n ixlīmāpa'ksīn Dios lā' a'nchī namāpa'ksīni'nkō'.

Jesús taxtāpalīh lā' xtunc tasu'yulh

Mt. 17.1-13; Lc. 9.28-36

² Lā' ixlīlakachāxan chī'chini' Jesús cālē'lh Pedro lā' Jacobo lā' Juan lā' tatā'a'lh. Xmān ixkalhatā'ti'ca'n ta'a'lh huan nac tālhmā'n kēstīn lā' tā'cxtulh. Lā' a'ntza' taxtāpalīh Jesús lā' xtunc ixtasu'yu na ixlacapūnca'n. ³ Lā' ixlu'xu' lej xkakalh lā' lej smu'yonko' lalh hasta ixlakachi'pana'n. Lā' tū' a'nan ā'catīhuā nac cā'ti'ya'tna' a'ntī mālacastuca a'nchī lakche'kē'canī't. ⁴ Lā' cātasu'yuni'lh Elías lā' Moisés lā' ixtatā'chihuīna'mā'na Jesús. ⁵ Lā' Pedro huanīlh Jesús:

—Mākalhō'kē'ni', xalītzey hui'lāna'uj huā'tzā'. Na'ictlahuayāuj huā'tzā' lakatu'tun mū'xta'ka'; lakatin mila' nala lā' ā'lakatin ixla' Moisés lā' ā'lakatin ixla' Elías.

⁶ Chuntza' hualh Pedro como tū' ixca'tzī a'nchī ixualh como ixtu'tunca'n lej tajicua'lh. Lā' ū'tza' lihualh chuntza'. ⁷ Lā' mīlh lakatin poklhu' lā' cālītamacxti'li'lh. Lā' takaxmatli lakatin tachihuīn nac huan poklhu' a'ntū hualh:

—Ū'tza' huā'mā' qui'O'kxa' lā' lej icpāxquī'. Cakaxpa'ttit a'ntū huan.

⁸ Lā' tuncan lacapalh talaktzī'lh lā' nīn tintī' ixa'nan ā'chā'tin; xmān Jesús ixa'cstu talaktzī'lh.

⁹ Lā' a'xni'ca' ixtayujmā'na nac huan kēstīn, Jesús cāmāpa'ksīlh lā' cāhuanīlh:

—Nīn tintī' tihua'ni'yā'tit a'ntū laktzī'nī'ta'ntit. Tū' catīhua'ntit hasta a'xni'ca' huan Chī'xcu' xala' Tālhmā'n nalakahuanchoko de na ixla-clhpu'nanca'n nīnī'n.

¹⁰ Lā' tzē'k taca'tzīlh huā'mā' tachihuīn lā' ixtalākahasqui'nī:

—¿Tuchū huanicu'tun huā' lakahuanchokocan de na ixla-clhpu'nanca'n nīnī'n?

¹¹ Lā' takalhasqui'nīlh Jesús:

—¿A'chī' tahanan huan xamākalhō'kē'ni'nī'n huan ley palh tasqui'nī que xapū'la namin Elías lā' ā'calīstān namin huan Cristo a'ntī Dios lac-sacui'linī't?

¹² Lā' Jesús cākalhtīlh:

—Stu'ncua' huā'mā'. Pū'la namin Elías lā' nacāxtlahuakō' ixlihuāk. ¿Chu tū' tatzo'kni' ixpālacata huan Chī'xcu' xala' Tālhmā'n que napātīni'n lhūhua' lā' nalakmaka'ncan? ¹³ Pero quit iccāhuaniyāni' palh milhtza' huan a'ntī huancan palh xla' Elías lā' makapitzīn chī'xcu'huī'n tatlahuani'lh chu a'nchī ixtalacasqui'n. Pātī'keni'lh chu a'nchī tatzo'kni' ixpālacata xla'.

Jesús mātzeyīlh kalhatin ka'hua'chu a'ntī ixka'lhī huan tlajana'

Mt. 17.14-21; Lc. 9.37-43

¹⁴ Lā' a'xni'ca' ixkalhatā'ti'ca'n tachā'lh a'nīhā ixtahui'lāna' huan ā'makapitzīn sca'txtunu'nī'n, talaktzī'lh a'nchī lhūhua' tachi'xcu'huī't ixtalītamacxti'li'nī't. Lā' xamākalhō'kē'ni'nī'n ley ixtatā'lāhuanimā'na huan sca'txtunu'nī'n. ¹⁵ Lā' a'xni'ca' huan tachi'xcu'huī't talaktzīlh Jesús, talē'cnīlh lā' tuncan talaktu'jnulh lā' tatā'chihuīna'lh. ¹⁶ Lā' Jesús cākalhasqui'nīlh:

—¿Tuchū līchihuīna'nā'tit?

¹⁷ Lā' kalhtīlh kalhatin na ixlaclhpu'nanca'n lā' hualh:

—Mākalhō'kē'ni', iclīmini'ni' quincaman. Ka'lhī huan tlajana' a'ntū makakō'ko'nīnī'n. ¹⁸ Chu a'nīhā chī'pa lā' a'ntza' māyujū nac ti'ya't lā' tzucu kalhpupu lā' māsā'nī ixtatān lā' lhtuculu' la. Lā' iccāsqui'ni'lhtza' misca'txtunu'nī'n que catamāxtuni'lh. Lā' xlaca'n tūlal tamāxtuni'lh.

19 Lā' Jesús cāhuanilh:

—Hui'xina'n tū' kalhlaka'iyā'tit. ¿Hasta lhānīn na'iccātā'latahui'layāni' hui'xina'n para que namāčekxī'yā'tit? Lā' ¿hasta lhānīn na'iccātāyani'yāni' hui'xina'n a'nchī hua'nā'tit? Caquilī'ta'ni' huan ka'hua'chu.

20 Lā' talīmini'lh lā' a'xni'ca' laktzī'lh Jesús, huan tlajana' makax-tacnānīlh huan ka'hua'chu lā' a'kā'lh nac ti'ya't lā' tapi'li'lh lā' kalh-pupulh. 21 Lā' Jesús kalhasqui'nīlh ixtāta' huan ka'hua'chu:

—¿Lhā lakalā't cā'ta ka'lhīnī't huā'mā' ta'jatat?

Lā' xla' kalhtīni'lh:

—Desde ixlīti'na'j tzuculh. 22 Lā' maklhūhua' māpū'lh nac macs-cut lā' nac xcān para namaknī. Lā' palh tzē natlahua'ya' catūhuā, caquilālakalhu'mauj quina'n lā' caquilāmaktāyauj.

23 Lā' Jesús huanilh:

—Lā' ¿a'chī' quihua'ni': “Palh tzē natlahua'ya' catūhuā”? Huan a'ntī kalhlaka'ī' Dios lā' līpāhuan Dios, ū'tza' tzēn tlahua chu a'ntūyā catūhuā.

24 Lā' tuncan ixtāta' huan ka'hua'chu ta'salh lā' hualh:

—Quit ickalhlaka'ī'. Caquimaktāya' porque quisputni'cus a'nchī xa'nca na'ickalhlaka'ī'.

25 Lā' a'xni'ca' Jesús cuenta tlhualh a'nchī ixtalaktu'jnumā'na ixtalak-takēstokmā'na, xla' lacaquilhnīlh huan tlajana' lā' huanilh:

—Icmāpa'ksiyāni' hui'x a'ntī māsordujlīnī'ta' lā' makakō'ko'nī'ta' huan ka'hua'chu. Icmāpa'ksiyāni' que cataxtu de xla' lā' tū' maktin tī-tanūpala'ya' na ixchakān.

26 Lā' huan tlajana' ta'salh lā' makaxtacnānīlh huan ka'hua'chu lā' taxtulh. Lā' huan ka'hua'chu ixtasu'yu hua'chi xanīn ixuanī't. U'tza' lhūhua' talīhualh ixpālacata huan ka'hua'chu:

—Nīlhtza'.

27 Pero Jesús makachi'palh lā' maktāyalh lā' huan ka'hua'chu tā'kaquī'lh.

28 Lā' a'xni'ca' Jesús lā' ī'sca'txtunu'nī'n tatanūlh nac chic, lā' ixa'estuca'n ixtahui'lāna' lā' takalhasqui'nīlh:

—¿A'chī' quina'n tūlalh icmāxtuni'uj huan ka'hua'chu huan tlajana'?

29 Lā' cāhuanilh:

—Huan tlajana' hua'chi huā'mā' tūla māxtucan. Xmān tzē māxtucan palh natlahua'yā'tit oración lā' palh nalīhui'li'yā'tit tū' nahuā'ya'nā'tit.

Jesús hualh ixlīmaktu' que ka'lhī nanī

Mt. 17.22-23; Lc. 9.43-45

30 Lā' tataxtulh de a'ntza' lā' ta'a'lh lā' ixtalatlā'huan huan nac estado de Galilea. Lā' Jesús tū' ixlacasqui'n que naca'tzīcan que ixuī' a'ntza' 31 porque ixcāmāsu'ni'mā' ī'sca'txtunu'nī'n. Lā' ixcāhuani:

—Naquimacamāstā'can quit, huan Chi'xcu' xala' Tālmā'n, lā' naquimacamāstā'can con ixlīmāpa'ksīnca'n chi'xcuhuī'n. Lā' xlaca'n naquintamknī lā' ixlīlakatu'tun chí'chini' na'iclahuananchoko —cāhuanilh.

32 Pero xlaca'n tū' tamāčekxīlh huā'mā' tachihuīn lā' tū' ixtakalhasqui'nīcu'tun como ixtajicua'n.

¿Tichū līhua'ca' tasqui'nī?

Mt. 18.1-5; Lc. 9.46-48

33 Lā' tachā'lh nac huan cā'lacchicni' a'nlhā huanican Capernaum. Lā' a'xni'ca' tatanūlhtza' nac chic, Jesús cākalhasqui'nīlh:

—¿Tuchū ixlālista'la'yā'tit a'xni'ca' ixta'mpā'na'ntit nac tej?

³⁴ Xlaca'n taquilhca'cslalh como lihuan ixtatlā'huantēlha nac tej, ix-talālista'lamā'na ixpālacata tichū más tasqui'nī na ixlac'hpu'nanca'n. ³⁵ Lā' Jesús tahuī'lh lā' cāta'sani'lh ixkahlacāujtu'ca'n lā' cāhuanilh:

—Palh catīhuā lacu'tun xapuxcu' de hui'xina'n, calalh hua'chi ixtasācua'ca'n ā'makapitzīn lā' calalh hua'chi xastancu.

³⁶ Lā' makachi'palh kalhatin ti'na'j ka'hua'chu lā' yāhualh na ixlac'hpu'nanca'n. Lā' cha'xli lā' cāhuanilh:

³⁷ —Chuxatī a'ntīn tapa'ksī con quit lā' ū'tza' nalīpāxquī' kalhatin ti'na'j ka'hua'chu hua'chi huā'yā, ū'tza' chu a'cxtim hua'chilh quit quimpāxquī'. Lā' chuxatī a'ntī quimpāxquī' quit, nā paxquī' huan a'ntī quimacamilh lā' tū' xmān quit.

A'ntīn tū' ixtā'ca'tza Jesús, ū'tza' namaktāya
Lc. 9.49-50; Mt. 10.42

³⁸ Lā' Juan huanilh:

—Mākalhtō'kē'ni', iclaktzī'nī'tauj kalhatin chi'xcu' a'ntī ixmāpācuhū mintacuīni' lā' ū'tza' ixcālīmāxtumā' huan tlajana'nī'n. Lā' icuaninī'tauj que tū'tza' catlahualh chuntza' como xla' tū' quincātā'latlā'huanāni' quina'n.

³⁹ Lā' Jesús hualh:

—Camakxtektit lā' tū' timāmakhuyīyā'tit. Tū' a'nan a'ntī natlahua lē'cnīn a'xni'ca' namāpācuhū quintacuīni' lā' chu tuncan tzē naquilakapala. ⁴⁰ Lā' a'ntīn tū' quintā'ca'tzaca'n, ū'tza' quincāmaktāyayāni'. ⁴¹ Stu'ncua' a'ntū iccāhuanīyāni' que chuxatī nacātā'hua'yāni' xcān por ixpālacata hui'xina'n tapa'ksī'yā'tit con Cristo, ū'tza' Dios namāpala.

Tū' tzey palh mimacan namātlahuīyāni' talaclē'i'
Mt. 18.6-9; Lc. 17.1-2

⁴² Lā' Jesús huampā:

—Lā' palh catīhuā chihuīna'maxquī' kalhatin ti'na'j ka'hua'chu a'ntī quinkalhlaka'i' lā' ū'tza' huan ka'hua'chu nalītlahua talaclē'i', huā'mā' chi'xcu' tū' tzey. Xatzey palh pū'la ixpīxchī'hua'ca'ca lakatin ka'tla' chihuix lā' ixmojōca nac mar para najicsua'. Chuntza' tū' ixa'kxokolh huan ka'hua'chu.

⁴³ 'Lā' palh mimacan napūtlahua'yā'tit talaclē'i', huā'mā' tū' tzey. Xalītzey macamōcho ixla'tit lā' ixka'lhī'tit minquilhtamacujca'n para pō'ktu. Tū' tzey palh ka'lhī'yā'tit kantu' mimacanca'n a'ntū pūtlahua'yā'tit talaclē'i' lā' ū'tza' nacātalīmacā'nāni' hui'xina'n nac pūpātīn. A'ntza' huan macscut tūla māmīxīcan. ⁴⁴ A'ntza' huan xtokonulūhua' tū' maktīn catīhua'kō'lh huan xamasni' ixquīnitca'n a'ntī natapātīni'n lā' tū' catīmīxli huan macscut.

⁴⁵ 'Lā' palh mintojonca'n napūtlahua'yā'tit talaclē'i', huā'mā' tū' tzey. Xatzey palh lacmōcho ixla'tit lā' ixka'lhī'tit minquilhtamacujca'n para pō'ktu. Tū' tzey palh ka'lhī'yā'tit kantu' mintojonca'n a'ntū pūtlahua'yā'tit talaclē'i' lā' ū'tza' nacātalīmacā'nāni' hui'xina'n nac pūpātīn. ⁴⁶ A'ntza' huan xtokonulūhua' tū' maktīn catīhua'kō'lh huan xamasni' ixquīnitca'n a'ntī natapātīni'n lā' tū' catīmīxli huan macscut.

⁴⁷ 'Lā' palh tlahua'cu'tunā'tit talaclē'i' ixpālacata catūhuā a'ntūn talaktzī'n milakastapunca'n, huā'mā' tū' tzey. Xatzey lakaxō'ko' ixla'tit lā' ixka'lhī'tit minquilhtamacujca'n para pō'ktu. Tū' tzey palh ka'lhī'yā'tit lakatu' milakastapunca'n a'ntū nacāmātlahuīyāni' talaclē'i' lā' ū'tza'

nacātalīmacā'nāni' hui'xina'n nac pūpātīn. ⁴⁸ A'ntza' huan xtokonu'lūhua' tū' maktin catitahua'kō'lh huan xamasni' ixquinī'tca'n a'ntī natapātīni'n lā' tū' catimixli huan macscut.

⁴⁹ 'Tasqui'nī que ixlihuākca'n natapātīni'n para que más tzey natala. U'tza' hua'chi macscut lā' maclacasqui'n chuntza' hua'chi līhua't maclacasqui'n matzat. Lā' a'ntū a'ksajuī'can Dios, huāk nalīmāsko'kō'can matzat. ⁵⁰ Matzat tzey; pero palh matzat tū'tza' sko'ko', ¿chichū nalīmāsko'kō'nuncan? Caka'lhī'tit hua'chi matzat na minquilhtamacujca'n. Lā' ū'tza' huanicu'tun que xa'nca' nalatā'kchokoyā'tit. Lā' ca'cs nalātahui'la'yā'tit —hualh Jesús.

10

Jesús māsu'yulh ixpālacata makxtekan huan puscāt

Mt. 19.1-12; Lc. 16.18

¹ Lā' Jesús taxtulh de Capernaum lā' a'lh huan nac ti'ya't a'nlhā huanican Judea. U'tza' a'ntū hui'lacha' tintacut huan pūxka Jordán. Lā' tatzucupā tatakēstoka tachi'xcuhū't. Lā' Jesús tzucupā cāmāsu'ni' como chuntza' ixlīsmānīnī't. ² Lā' talaktapajtzūlh Jesús makapitzīn fariseosnu'. Ixtalīlaktzī'ncu'tun lā' ū'tza' talikalhasqui'nīlh:

—¿Chā tzē makxtekan quimpuscātca'n lā' xapacan ixtacuīni'?

³ Lā' Jesús cākalhtīlh:

—¿Chichūn cāmāpa'ksīni' Moisés hui'xina'n a'nlhā tatzō'kni' huan nac ley?

⁴ Lā' xlaca'n tualh:

—Moisés hualh: “Tzēn tzo'kcan lakatin acta lā' chuntza' tzē namakxteka' mimpuscāt”.

⁵ Lā' Jesús cāhuanilh:

—Lej lacxumpi hui'xina'n lā' tū' tzey mintapāstacna'ca'n. U'tza' lītzo'kli Moisés huā'mā' līmāpa'ksīn. ⁶ Pero a'xni'ca' tzuculh huan quilhtamacuj, tatzō'kni' chuntza':

Dios tlahualh chi'xcu' lā' puscāt.

⁷ U'tza' nacālimakxteka ixtāta' lā' ixtzī't kalhatin chi'xcu' lā' natā'takēxtimī ixpuscāt.

⁸ Lā' ixtu'ca'n natala hua'chilh xmān kalhatin.

Chuntza' tatzō'kni'. Lā' chuntza' tū'tza' kalhatu' xlaca'n; xmān kalhatin.

⁹ Lā' chuntza' tū' līmakuan palh chi'xcuhū'n cālāmāmakxtekē a'ntī Dios cātlahuanī't chu lakatin.

¹⁰ Lā' a'xni'ca' tatanūpā nac chic, takalhasqui'nīlh ī'sca'txtunu'nī'n ixpālacata a'ntū hualh. ¹¹ Lā' Jesús cāhuanilh:

—Chu a'ntī namakxteka ixpuscāt lā' palh natā'tapūchahua ā'kalhatin puscāt, huā'mā' chi'xcu' makpuscātīni'n. Lā' chuntza' tlahuani' huan xapū'la ixpuscāt a'ntūn tū' līmakuan. ¹² Lā' palh kalhatin puscāt namakxteka ixkōlu' lā' natā'tapūchahua ā'kalhatin chi'xcu', chuntza' huā'mā' puscāt naka'lhī ixmakchi'xcu'.

Jesús cāsicua'lanālīlh huan camana'

Mt. 19.13-15; Lc. 18.15-17

¹³ Lā' cālīmīni'ca Jesús camana' para que ixcā'a'cpūxa'malh. Lā' ī'sca'txtunu'nī'n tatzuculh talacaquilhnī a'ntī ixtalīmin. ¹⁴ Lā' a'xni'ca' Jesús ca'tzīlh a'ntū ixtatlahuamā'na, xacā'lh lā' cāhuanilh ī'sca'txtunu'nī'n:

—Cacāmakxtekit quintalākmin huan camana' lā' tū' cacāmāmakchuyī'tit como huan a'ntī natatapa'ksī con Dios a'nlhā

māpa'ksīni'n, xlaca'n a'ntī naquintalīpāhuan hua'chi huan tamā'na camana'. ¹⁵ Ixli'stu'ncua' iccāhuaniyāni' que a'ntīn tū' takalhlaka'i' hua'chi laksana'tā'n takalhlaka'i', tū' maktin catitatanūlh a'nlhā māpa'ksīni'n Dios.

¹⁶ Lā' Jesús cācha'xli huan camana' lā' cāmūspa'lhli con ixmacan lā' cāsicua'lanālih.

Kalhatin chi'xcu' a'ntī rico tā'chihuīna'lh Jesús

Mt. 19.16-30; Lc. 18.18-30

¹⁷ Lā' Jesús a'mpā, lā' ixtlā'huantēlha nac tej. Lā' laktu'jnulh kalhatin chi'xcu' lā' tatzokostani'lh Jesús lā' kalhasqui'nīlh:

—Tzeyā Mākalhō'kē'ni' hui'x. ¿Tuchū na'ictlahua para na'icka'lhī quin-quilhtamacuj para pō'ktu?

¹⁸ Lā' Jesús huanilh:

—¿Chā māchekxī'ya' a'ntū huanicu'tun a'xni'ca' quihua'ni'ya' palh tzey quit? Xmān kalhatin a'ntī tzey lā' ū'tza' Dios. ¹⁹ Hui'x ca'tzīya' ixlīmāpa'ksīn Dios a'ntū huan chuntza':

Tū' timakpuscātīni'na'.

Tū' timaknīni'na'.

Tū' tika'lhāna'na'.

Tū' tūlichihuina'na' ā'kalhatin a'ntūn tū' stu'ncua'.

Tū' ti'a'kxokonu'na' para natlaja'ya'.

Cacā'a'kahuā'na'ni' mintāta' lā' mintzī't.

²⁰ Lā' xla' kalhtīlh:

—Mākalhō'kē'ni', huāk huā' tamā'na ictlōkentaxtūkō'nī'ttza' desde quilīti'na'j.

²¹ Entonces Jesús laktzī'lh lā' pāxquī'lh lā' huanilh:

—Xmān lakatin catūhuā sputni'yāni' a'ntū natlahua'ya'. Caquīstā'kō'j huāk a'ntū ka'lhī'ya' lā' nacāmālacpitzī'ni'ya' huan tumīn huan pobresni' lā' naka'lhī'ya' a'nchī rico nalīla'ya' nac a'kapūn. Lā' ā'calīstān naquintā'pina', a'yuj napātīni'na'.

²² Lā' a'xni'ca' huan chi'xcu' kaxmatli huā'mā' tachihuīn, lej līlakaputzalh lā' a'lh como lej rico ixuanī't.

²³ Lā' Jesús lakachu cālaktzī'lh tachi'xcu'huī't lā' cāhuanilh ī'sca'txtunu'nī'n:

—Lej jicslīhua' para xlaca'n a'ntī lacricosnu' natatamakxteka que Dios nacāmāpa'ksī.

²⁴ Lā' ī'sca'txtunu'nī'n talīlē'cnīlh ixtachihuīn. Lā' Jesús cāhuanipā:

—Qui'amigos, iccāhuaniyāni' que xlaca'n a'ntīn talīpāhuan ixtumīnca'n, lej jicslīhua' natatamakxteka que Dios nacāmāpa'ksī. ²⁵ Ca'tzīyā'tit que tūlah catitanūlh lakatin camello na ixtani' lixtokon. Más jicslīhua' para kalhatin rico natamakxteka que Dios namāpa'ksī.

²⁶ Lā' xlaca'n lej lhūhua' talē'cnīlh lā' talāhuanilh:

—Lā' ¿tichūn tzē namāpūtaxtūcan?

²⁷ Lā' Jesús cālaktzī'lh lā' cāhuanilh:

—Huan chi'xcu'huī'n tūlah catitlahualh nīn tuntū' para natapūtaxtu, xmān Dios tzē nacāmāpūtaxtū como Dios tzēn tlahua huāk catūhuā.

²⁸ Lā' Pedro tzuculh chihuīna'n lā' huanilh Jesús:

—Ica'kxtekui'likō'uj ixlīhuāk a'ntū xa'icka'lhīyāuj lā' iccāstālani'mā'ni'.

²⁹ Lā' Jesús kalhtīni'lh:

—Stu'ncua' a'ntū iccāhuaniyāni'. A'nan a'ntī nata'a'kxtekui'lī catūhuā por quimpālacata lā' xpālacata kalhlaka'i' xatzey tachihuīn. Nata'a'kxtekui'lī ixā'lacchicni'ca'n, o ixtā'timīnca'n, o ixtzī'tca'n, o

ixtāta'ca'n, o ixcamana'ca'n, o ixā'tacuxtuca'n. ³⁰ Xlaca'n a'ntī nata'a'kxtekui'lī, ā'chulā' nataka'lhī nac huā'mā' quilhتامacuj. Hua'chi cien veces līhua'ca' nataka'lhī ixā'lacchicni'ca'n lā' nā lhūhua'ixtā'timīnca'n lā' ixtzī'tca'n lā' ixtāta'ca'n lā' ixcamana'ca'n lā' ixā'tacuxtuca'n. Lā' nā nacāmāpātīnīcan. Lā' nataka'lhī ixquilhتامacujca'n para pō'ktu a'nlhā Dios māpa'ksīni'n. ³¹ Lā' lhūhua' a'nan a'ntī lej tatasqui'nī huā'tzā'; pero a'nlhā Dios māpa'ksīni'n, tū' lej catitatasqui'nīlh. Lā' lhūhua' a'nan a'ntīn tū' tatasqui'nī huā'tzā'; pero a'nlhā Dios māpa'ksīni'n, lej natatasqui'nī.

Jesús huampā que ka'lhī nanī

Mt. 20.17-19; Lc. 18.31-34

³² Jesús lā' i'sca'txtunu'nīn ixtatā'cxtunu'ntēlha para nac Jerusalén lā' Jesús ixcāpū'lani'tēlha lā' xlaca'n talē'cnīlh. Lā' huan a'ntī ixtastālani' ixtajicua'n. Lā' chu cālē'mpā lacachuna'j huan kalhacāujtu' i'sca'txtunu'nīn lā' tzucupā cāhuani a'ntū napātē'keni'. ³³ Lā' Jesús cāhuanilh:

—Ca'tzīyā'tit que a'mā'nauj para nac Jerusalén. Lā' a'ntza' naquimacamāstā'can como quit huan Chī'xcu' xala' Tālmā'n. Naquimacamāstā'can con huan xanapuxcu'nu' curasna' lā' xamākaltō'kē'ni'nīn huan ley. Lā' xlaca'n natahuan que caquimaknīca. Lā' xlaca'n naquintamacamāstā' con huan maktiyātī'n. ³⁴ Lā' naquintalakapala lā' naquintakēsnoke lā' naquintachojmanī lā' naquintamaknī. Lā' ixlīlaku'tun chī'chini' na'iclakahuanchoke de na ixlacphu'nanca'n huan nīnī'n.

Jacobo lā' Juan tasqui'ni'lh lakatin talakalhu'mān

Mt. 20.20-28

³⁵ Lā' Jacobo lā' Juan, ixo'kxa'n Zebedeo, talaktapajtzūlh Jesús lā' tahuanilh:

—Mākalhtō'kē'ni', iclacasqui'nāuj naquilātlahua'ni'yāuj a'ntū na'iccāsqui'ni'yāni'.

³⁶ Lā' xla' cākalhasqui'nīlh:

—¿Tuchū lacasqui'nā'tit na'iccātlahua'ni'yāni'?

³⁷ Lā' xlaca'n tahuanilh:

—A'xni'ca' hui'x namāpa'ksīni'nkō'ya', quina'n iclacasqui'nāuj na'iccāpāxtūtahui'layāni', kalhatin na mimpāxtūcāna'j lā' ā'kalhatin na mimpāxtuxuc.

³⁸ Pero Jesús cāhuanilh:

—Hui'xina'n tū' māchekxī'yā'tit a'ntū quilāsqui'ni'mā'nauj. ¿Chā tzē natāyani'yā'tit palh napātīni'nā'tit hua'chi quit na'icpātīni'n? U'tza' hua'chilh pōko'tnū'nā'tit quintaza lā' hua'chilh quintā'a'kpaxā'tit.

³⁹ Lā' xlaca'n tahualh:

—Tzē na'ictlahuayāuj; tzē na'ictāyani'yāuj.

Lā' Jesús cāhuanilh:

—Stu'ncua' que napātīni'nā'tit hua'chi quit. ⁴⁰ Pero ū'tza' huā'mā' naquilāpāxtūtahui'layāuj, quit tūla icmāpa'ksī. Huā'mā' pūtahui'lh cāxui'līca xmān para huan a'ntī Dios lacsacli.

⁴¹ Lā' a'xni'ca' huan kalhacāuj sca'txtunu'nīn taca'tzīlh a'ntū kalhasqui'nīca Jesús, tatzuculh ta'a'kchā'n ixpālacata Jacobo lā' Juan.

⁴² Lā' Jesús cāta'sani'lh ixlīhuākca'n lā' cāhuanilh:

—Hui'xina'n ca'tzīyā'tit a'nchīn tahuanī't huan a'ntīn tamāpa'ksīni'n nac cā'ti'ya'tna'. Xlaca'n hua'chi ixtēcu'ni'n a'ntīn tatapa'ksī con xlaca'n. Lā' lej palha' tamāpa'ksīni'n. ⁴³ Tū' chuntza' catilalh na milacphu'nanca'n. Chuxatī a'ntī lacu'tun xamāpa'ksīni' na

milac̄lhu'nanca'n, maclacasqui'n que xla' nala hua'chi ixlacscujni'ca'n ā'makapitzīn. ⁴⁴ Chuxatī a'ntī naputza a'nchī līhua'ca' natasqui'nī na milac̄lhu'nanca'n, maclacasqui'n que xla' nala hua'chi ixtasācua'ca'n ā'makapitzīn de hui'xina'n. ⁴⁵ Quit māni' huan Chi'xcu' xala' Tālmā'n. Lā' quit tū' icmilh para na'icla hua'chi xapatrón; quit icmilh para na'icscuja lā' para na'iccāmaktāya ā'makapitzīn. Lā' na'icmacamāstā' quinquilh tamacuj para na'iccāmāpūtaxtū līlhūhua' —hualh Jesús.

Jesús mālacahuānīlh Bartimeo a'ntī lakatzī'n ixuanī't

Mt. 20.29-34; Lc. 18.35-43

⁴⁶ Lā' tachā'lh huan nac cā'lacchicni' a'nlhā huanican Jericó. Lā' a'xni'ca' Jesús ixtaxtumā' nac Jericó, tatā'a'lh ī'sca'txtunu'nī'n lā' lhūhua' tachī'xcu'huī't. Lā' na ixquilh tūn tej ī'squi'nīhuā'yahuī' huan lakatzī'n a'ntī ixuanican Bartimeo ixo'kxa' Timeo. ⁴⁷ Lā' a'xni'ca' ca'tzīlh que ixtētaxtumā' Jesús xala' nac Nazaret, tzuculh ta'sa lā' hualh:

—Jesús, hui'x ixtā'nat David a'ntī xa'icka'lhīmā'nauj. Caquilakalhu'ma' quit.

⁴⁸ Lā' lhūhua' chi'xcu'huī'n talacaquilhnīlh lā' tahuanilh:

—Caquilhca'csla'.

Lā' Bartimeo ā'chulā' ixta'sa lā' hualh:

—Hui'x ixtā'nat David a'ntī xa'icka'lhīmā'nauj, caquilakalhu'ma' quit.

⁴⁹ Lā' Jesús tāyalh lā' cāhuanilh ī'sca'txtunu'nī'n:

—Cata'sa'ni'tit.

Lā' tata'sani'lh huan lakatzī'n lā' tahuanilh:

—Capāxu'hua' lā' catāya'. Jesús ta'sani'yāni'.

⁵⁰ Lā' xla' tamakxtulh ixtakēnu' lā' tāyalh lā' lakmilh Jesús. ⁵¹ Lā' Jesús kalhasqui'nīlh:

—¿Tuchū lacasqui'na' na'ictlahuani'yāni'?

Lā' huan lakatzī'n huanilh:

—Mākalhtō'kē'ni', caquimālacahuā'nī'pala'.

⁵² Lā' Jesús huanilh:

—Tzētza' napina'. Hui'x kalhlaka'ī'nī'ta' que quit na'icmālacahuānīyāni' lā' ū'tza' lītze'ya'ntitza'.

Lā' chu līmaktin lacahuāna'lh lā' stālani'lh Jesús nac tej.

11

Jesús lā' ī'sca'txtunu'nī'n tachā'lh nac xcānsipej Jerusalén

Mt. 21.1-11; Lc. 19.28-40; Jn. 12.12-19

¹ Lā' a'xni'ca' ixtapajtzūtēlhatza' nac Jerusalén, tachā'lh huan nac o'kspū'n a'nlhā huanican Olivos, lā' ū'tza' pajtzu huan cā'lacchicni' a'nlhā huanican Betfagé lā' a'nlhā huanican Betania. Lā' Jesús cāmāpū'līlh kalhatu' ī'sca'txtunu'nī'n ² lā' cāhuanilh:

—Capintit huan nac cā'lacchicni' a'ntūn tasu'yu na milacapūnca'n. Lā' a'xni'ca' nachipinā'tit nalaktzī'nā'tit lakatin xaska'ta' burro a'ntū chī'yāhuacanī't. Nīn tintī'na'j kēthui'lanī't. Caxcuttit lā' caquilālīmini'uj huā'tzā'. ³ Lā' palh catīhuā nacākalhasqui'ni'yāni': “¿A'chī' xcutpā'na'ntit huan burrito?”, hui'xina'n nakalhtī'nī'nā'tit: “Huan Māpa'ksīni' maclacasqui'n lā' tuncan namacamimpala huā'tzā'”.

⁴ Lā' ta'a'lh lā' takakslī lakatin xati'na'jcus burro a'ntū ixchī'yāhuacanī't. Ixyā nac tej pajtzu xamākalhcha lakatin chic. Lā' tatzuculh taxcuta.

⁵ Lā' makapitzīn chī'xcu'huī'n a'ntī ixtayāna' takalhasqui'nīlh:

—¿Tuchū tlaha'pā'na'ntit? ¿A'chī' xcutpā'na'ntit huan burro?

⁶ Lā' huan sca'txtunu'nī'n takalhtūni'lh chu a'nchī Jesús ixcāhuaninī't. Lā' huan chí'xcuhui'n tamakxteklī ta'a'n huan sca'txtunu'nī'n. ⁷ Lā' talīmīni'lh Jesús huan xatī'na'jcus burro lā' talikētlapalh ixtakēnu'ca'n lā' xla' kētō'lah. ⁸ Lā' lhūhua' tachi'xcuhui't tamāpī'lh ixtakēnu'can nac tej. Lā' ā'makapitzīn ixtacā' xatī'na'j ixpeken qui'hui' para natamāpī' nac tej. Chuntza' talīmāsu'yulh palh ixta'a'cnīni'ni'mā'na Jesús.

⁹ Lā' a'ntī ixtapū'lani'tēlha lā' a'ntī ixtastālani'tēlha tatzuculh tata'sa lā' tathualh:

—¿Camācā'tanīca Dios! Dios casicua'lanālīlh a'ntī mimā' por ixlīmāpa'ksīn huan Māpa'ksīni' quinDiosca'n. ¹⁰ Dios casicua'lanālīlh huan līmāpa'ksīn a'ntū nala, lā' ū'tza' hua'chi ixlīmāpa'ksīn quixū'yāpāpca'n David.

¹¹ Lā' a'xni'ca' Jesús chā'lh nac Jerusalén, tanūlh nac xaka'tla' lītōkpān. Lā' como kōtanūtza' ixuanī't, a'xni'ca' lakachu lacahuāna'lh na ixchakān lītōkpān, taxtulh lā' cātā'a'lh huan kalhacāujtu' sca'txtunu'nī'n nac Betania.

Jesús lacaquilhnīlh huan xaqui'hui' higo

Mt. 21.18-19

¹² Lā' ixlīlakalī a'xni'ca' tataxtulh de nac Betania, Jesús ixtzi'ncsa. ¹³ Lā' de makat laktzī'lh a'katin xaqui'hui' higo lā' ixtaxtuni'nī'ttza' xachi'tin huan qui'hui'. Lā' Jesús tapajtzūlh para nalaktzī'n palh ixua'ca'tza' xatō'ca't. Lā' a'xni'ca' chā'lh a'nlhā ixyā huan qui'hui', tū' ixka'lhī ixtō'ca't. Xmān xachi'tin ixka'lhī como tūna'j ixchā'n ixpūlan higo. ¹⁴ Lā' Jesús huanilh huan qui'hui':

—Tū' maktin catihua'ca' mintō'ca't.

Lā' i'sca'txtunu'nī'n takaxmatli a'ntū huanilh huan qui'hui'.

Jesús cātلاكaxtulh de nac xaka'tla' lītōkpān huan stā'na'nī'n

Mt. 21.12-17; Lc. 19.45-48; Jn. 2.13-22

¹⁵ Lā' a'xni'ca' tachā'lh nac Jerusalén, Jesús tanūlh nac xaka'tla' lītōkpān lā' tzuculh cātلاكaxtu huan a'ntī ixtastā'namā'na lā' huan a'ntī ixtatamāhuana'mā'na na ixtanquilhni' huan lītōkpān. Lā' cāmākpūspi'tni'kō'lh ixmesaca'n huan a'ntī ixtaxtāpalīmā'na ixtumīnca'n tachi'xcuhui't lā' nā ixpūtahui'lhca'n huan a'ntī ixtastā'mā'na pālūmax. ¹⁶ Lā' tū' makxteklī que nīn tintī' natētaxtu na ixtanquilhni' huan lītōkpān palh ixlē'mā' catūhuā. ¹⁷ Lā' ixcāmāsu'ni' huan tachi'xcuhui't lā' hualh:

—¿Chu tū' tatzo'kni' chuntza'?: “Quinchic namāpācuhui'can chic a'nlhā tlahuacan oración. Huan tachi'xcuhui't xalanī'n calhāhuā natamin talahua oración”. Lā' a'nchīn tlahuapā'na'ntit, lītlahuacani't hua'chi ixpūtatzē'kni'ca'n ka'lhāna'nī'n.

¹⁸ Lā' cāmāca'tzīnīca xanapuxcu'nu' curasna' lā' xamākalhtō'kē'ni'nī'n huan ley. Lā' xlaca'n ixtaputzamā'na a'nchī natalīmāknī Jesús. Ixtajicua'ni' Jesús como ixlīhuākca'n huan tachi'xcuhui't ixtalē'cnī a'nchī ixmāsu'yu. ¹⁹ Lā' a'xni'ca' ixtā'cnūnī'ttza' huan chí'chini', Jesús lā' i'sca'txtunu'nī'n tataxtulh de nac Jerusalén.

Scōhualh huan xaqui'hui' higo

Mt. 21.20-22

²⁰ Lā' ixlīlakalī cā'tzi'sāt tatētaxtulh a'nlhā ixyā huan xaqui'hui' higo lā' talaktzī'lh a'nchī i'scōhuankō'nī'ttza' hasta ixtankāxē'k. ²¹ Lā' Pedro pāstacli a'ntū pātle'kelh lā' huanilh Jesús:

—Mākalhtō'kē'ni', cala'ktzī'. Huan qui'hui' scōhuantāyakō'lhtza'; huan a'ntū macapūlhca'.

22 Lā' Jesús cākalhtīlh:

—Cakalhlaka'ī'tit Dios. 23 Stu'ncua' a'ntū iccāhuaniyāni'. Chuxatī a'ntū xa'nca nakalhlaka'ī' lā' tū' naka'lhī lakatu' ixtapāstacna', natlahuani'can chu a'ntū xla' nasqui'n. Palh nahuani huan kēstīn: “Catapānu' de ā'tzā' lā' catojo' nac xcān”, chuntza' napātle'ke, xmān tū' caka'lhīlh lakatu' ixtapāstacna'. 24 U'tza' iccālīhuaniyāni' que ixlīhuāk a'ntū nasqui'ni'yā'tit a'xni'ca' tā'chihuīna'mpā'na'ntit Dios, caka'lhīlh lakatu' que ka'lhīyā'tittza'. Lā' namaklhtīni'nā'tit. 25 Lā' a'xni'ca' natāya'yā'tit lā' tlahua'pā'na'ntit oración, namāspūtūnu'ni'yā'tit catīhuā palh cātlahuani'nī'ta'ni' a'ntūn tū' tzey. Chuntza' minTāta'ca'n nac a'kapūn tzē nacāmāspūtūnu'ni'yāni' mintalaclē'i'ca'n. 26 Lā' palh hui'xina'n tū' cāmāspūtūnu'ni'yā'tit ā'makapitzīn, minTāta'ca'n nac a'kapūn tū' caticāmāspūtūnu'ni'ni' mintalaclē'i'ca'n hui'xina'n.

Kalhasqui'nīca Jesús ixpālacata ixlīmāpa'ksīn

Mt. 21.23-27; Lc. 20.1-8

27 Lā' tachā'lh nac Jerusalén. Lā' a'xni'ca' Jesús ixlatlā'huan nac xaka'tla' litokpān, talaktapajtzūlh xanapuxcu'nu' curasna' lā' xamākalhtō'kē'ni'nī'n huan ley lā' xalacpapatzīni'n israhelitas. 28 Lā' takalhasqui'nīlh:

—¿Tichū ixquilhtampān lītlahua'pā't huā'mā'na catūhuā? ¿Tichū maxquī'ni' huā'mā' līmāpa'ksīn?

29 Lā' Jesús cākalhtīlh:

—Nā quit na'iccākalhasqui'nīyāni' catūhuā. Lā' palh naquilākaltiyāuj, nā quit na'iccāhuaniyāni' tichū ixquilhtampān iclītlahuamā' huā'mā'na catūhuā. 30 ¿Tichū ixquilhtampān ixlīmā'kpaxīni'n Juan? ¿Ixquilhtampān Dios o ixquilhtampān tachi'xcuui't? Caquilākaltīuj.

31 Lā' xla'ca'n tatzuculh talacchihuīna'n ixa'cstuca'n lā' talāhuanilh:

—¿Chichū nahuaniyāuj? Palh nahuaniyāuj que Dios māpa'ksīlh huan Juan, naquincākalhasqui'nīyāni': “Lā' ¿a'chī' tū' kalhlaka'ī'nī'ta'ntit?”

32 Lā' tūla catihuanij que chī'xcuui't tamāpa'ksīlh como cājicua'ni'yāuj tachi'xcuui't —talāhuanilh.

Ixtajicua'n que tachi'xcuui't nata'a'kchā'n como ixlīhuākca'n ixtakalhlaka'ī' que Juan stu'ncua' ixa'cta'sana' Dios ixuanī't. 33 Lā' ū'tza' talīkalhtīlh Jesús:

—Tū' iccā'tzīyāuj tichū ixquilhtampān.

Lā' Jesús cāhuanilh:

—Nīn quit tū' icticāhuanini' tichū ixquilhtampān iclītlahuamā' huā'mā'na catūhuā.

12

Anchī lītalacastuca huan tūn tū' tzeyā tasācua'nī'n

Mt. 21.33-46; Lc. 20.9-19

1 Lā' Jesús tzuculh cālītā'chihuīna'n huan tachi'xcuui't con a'ntū lītalacastuca lā' cāhuanilh:

—Ixuī' kalhatin chī'xcu' a'ntī cha'nli mayāc a'ntū māsā' uvas. Lā' līcorralhui'līlh chihuixixti'ya't lā' cāxtlahualh ixpūchi'tni' lā' yāhualh lakatin torre a'ntū napūmaktaka'lha ixpū'uva.

'Lā' ā'calistān cāmāsācua'nīlhixti'ya't makapitzīn tasācua'nī'n para natascuja itātna'. Lā' xla' a'lh tachoko makat. 2 Lā' a'xni'ca' chilhtza' ixpūlan uvas, macā'lhixlacscujni' na ixpū'uva. A'lh cāsqui'ni' huan tasācua'nī'n catamacamaxquī'lh huan a'ntūn tamakalanī't a'ntū ixla'

ixtēcu' ti'ya't. ³ Pero huan tasācua'nī'n tachi'palh huan lacscujni' lā' tatusli lā' chu chuntza' tamāspi'tchokolh. Tū' maxquī'ca nīn tuntū'. ⁴ Lā' huan ixtēcu' pū'uva chu macā'mpā ā'kalhatin ixlacscujni'. Lā' huan tasācua'nī'n tamūta'lalh lā' talakapalalh lā' chu chuntza' tamacā'lh. ⁵ Lā' huan ixtēcu' macā'mpā ā'chā'tin lā' tamaknīlh xla'. Lā' huan ixtēcu' cāmacā'mpā lhūhua' ā'makapitzīn. Huan tasācua'nī'n talacnicui'lilh makapitzīn lā' tamaknīlh ā'makapitzīn.

⁶ A'xmān kalhatin ixuī'cus a'ntīn tzē namacā'ncan, lā' ū'tza' ixo'kxa' a'ntū lej ixpāxquī'. Lā' xla' ā'xmān macā'lh lā' hualh: “Ka'lhī que nata'a'cnīni'ni' quī'o'kxa’”. ⁷ Pero huan tasācua'nī'n talāhuanilh: “Ū'tza' huan a'ntū nalitachoko ixlihuāk a'ntū ka'lhī ixtāta'. Camaknūj lā' chuntza' quilaca'n nala huan pū'uva”. ⁸ Lā' tachi'palh lā' tamaknīlh lā' tamaka'lh ixquilhtūn huan pū'uva.

⁹ Lā' Jesús cākalhasqui'nīlh:

—¿Chī puhua'nā'tit? ¿Tuchū nacātlahuani' huan tamā'na' a'ntīn tamaksācua'lh? Na'a'n lā' nacāmāspūtūkō' huā' tamā'na' tasācua'nī'n lā' nacāmāsācua'ni' huan pū'uva ā'makapitzīn xtunc tasācua'nī'n.

¹⁰ ¿Chā tū' maktin lakapūtle'kenī'ta'ntit in ixtachihuīn Dios ixpālacata ixO'kxa'? Xla' hua'chi huan chihuix a'ntū litzo'kcanī't lā' chuntza' huan: Huan xakana'nī'n talakmaka'lh huan chihuix lā' māni' ū'tza' lanī't huan chihuix a'ntū más tasqui'nī.

¹¹ Chuntza' tlhualh huan Māpa'ksīni' lā' quina'n iclē'cnīyāuj.

¹² Lā' ixtā'ca'tza Jesús titachi'pacu'tulh como tamāchekxīlh que xla'ca'n ixtalītalacastuca hua'chi huan tasācua'nī'n nac pū'uva. Lā' como ixtajicua'ni' tachi'xcuui't, ū'tza' talīmakxtekli lā' ta'a'lh.

Ixpālacata huan tamātā'jīn

Mt. 22.15-22; Lc. 20.20-26

¹³ Lā' cālakmacā'nca Jesús ā'makapitzīn fariseosnu' lā' ixchi'xcuui'n Herodes. Cālakmacā'nca para natakaxmatxtu catūhuā a'ntūn tzē natalē'ksa'nīni'n. ¹⁴ Lā' a'xni'ca' talakchā'lh, tahuanih:

—Mākalhtō'kē'ni', icca'tziyāuj que hui'x hua'na' a'ntū stu'ncua'. Hui'x tū' tlhaua'ni'ya' cuenta a'nchī talīchihuīna'nāni' tachi'xcuui't. Lā' chu a'cxitim cālaktzī'na' ixlihuākca'n tachi'xcuui't. Lā' hui'x xa'nca māsu'yu'ya' a'nchī Dios lacasqui'n. ¿Chā limakuan na'icmāpalayāuj a'ntū māta'jīni'n huan emperador o tū' tasqui'nī?

¹⁵ Lā' Jesús ixca'tzī que xmān ixtalīlaktzī'ncu'tun lā' cākalhasqui'nīlh:

—¿A'chī' quilālīlaktzī'ncu'tunāuj? Caquilālīmini'uj lakatin tumīn para na'iclaktzī'n.

¹⁶ Lā' talīmini'lh lakatin denario a'ntū ixtumīnca'n lā' Jesús cākalhasqui'nīlh:

—¿Tichū ixlacan tasu'yu nac huā'mā' tumīn lā' tichū ixtacuīni' tatzo'kni'?

Lā' xla'ca'n tahuanih:

—Ixla' huan emperador.

¹⁷ Lā' tuncan Jesús cāhuanilh:

—Pues camacamaxquī'tit huan emperador a'ntū ixla' lā' camacamaxquī'tit Dios a'ntū ixla'.

Lā' xla'ca'n lej talē'cnīlh a'nchī cākalhtīlh Jesús.

Kalhasqui'nīca Jesús ixpālacata a'ntī natalakahuanchoko

Mt. 22.23-33; Lc. 20.27-40

¹⁸ Lā' talakmilh Jesús saduceosnu'. Xlaca'n tamāsu'yu que tū' cati-lakahuanchokoca. Lā' ū'tza' talihuanilh:

¹⁹ —Mākalhtō'kē'ni', Moisés quincāmāchokoni'ni' huā'mā' tatzō'kni': Palh nanī kalhatin chi'xcu' a'ntūn tapūchahuanī'ttza', lā' palh nīmaka'n ixpuscāt lā' palh tinti' ixcaman, maclacasqui'n que huan lakapūt natā'tapuchahua ixyāsta' a'ntū xastancu. Lā' huan xapū'la o'kxa' a'ntū nala-catuncuī nala ixo'kxa' huan xapuxcu' a'ntū nīnī'ttza'. ²⁰ Ixa'nan kalhatōjon lītā'timīn. Lā' xapuxcu' tapūchahualh lā' tū' ixka'lhī ixcaman a'xni'ca' nīlh. ²¹ Lā' kalhatin ī'stancu tā'tapūchahualh huan lakapūt lā' nā xla' nīlh lā' tū' ka'lhīlh ixcaman. Lā' chuntza' pātē'keni'lh ā'kalhatin ī'stancu a'xni'ca' tā'tapūchahualh huan lakapūt. ²² Chuntza' kalhatunu' de ixkalhatōjonca'n tatā'tapūchahualh huan puscāt lā' tū' taka'lhīlh ixcamanca'n a'xni'ca' tanīlh. Lā' a'xmān nīlh huan puscāt. ²³ Lā' a'xni'ca' nalakahuanchokocan, ¿tichū iخلا' nala huanmā' puscāt? Ixkalhatōjonca'n ixtatā'tapūchahuanī't.

²⁴ Lā' Jesús cākalhtīlh:

—U'tza' līta'a'kxokoni'ta'ntit mē'cstuca'n como tū' ca'tzīyā'tit a'ntūn tatzō'kni' huan na ixtachihuīn Dios lā' nīn tū' māchekxī'yā'tit chī huanī't ixlīmāpa'ksīn. ²⁵ Lā' a'xni'ca' huan nīnī'n natalakahuanchoko, tū' catitapūchahua lā' nīn tū' catitamāstā'lh ixtzu'mājanca'n para natatapūchahua. Xlaca'n natala hua'chi ixángēles Dios xala' nac a'kapūn. ²⁶ Lā' Moisés tzo'kli ixpālacata a'ntū natalakahuanchoko a'xni'ca' tzo'kli ixpālacata huan pūtzina'j qui'hui' a'ntū ixlamamā'. ¿Chu tū' lakapūtle'kenī'ta'ntit a'ntū Dios huanīlh Moisés? Chuntza' hualh: “Quit ixDiosca'n Abraham lā' Isaac lā' Jacob”, hualh. ²⁷ U'tza' huanicu'tun que xlaca'n lakahuan a'yuj tanīlh de makāntza' lā' Dios ū'tza' ixDiosca'n xalakahuan lā' tū' huan xanīnī'n. Hui'xina'n lej ta'a'kxokoyā'tit mē'cstuca'n.

Huan līmāpa'ksīn a'ntū līhua'ca' tasqui'nī

Mt. 22.34-40; Lc. 10.27

²⁸ Lā' cālakmilh Jesús kalhatin xamākalhtō'kē'ni' huan ley lā' cākaxmatli a'ntū ixtalāsta'lamā'na. Lā' ca'tzīlh que Jesús xa'nca cākalhtīlh. Lā' tuncan kalhasqui'nīlh:

—¿Tuchūyā līmāpa'ksīn más tasqui'nī?

²⁹ Lā' Jesús kalhtīlh:

—Huan līmāpa'ksīn a'ntū más tasqui'nī, ū'tza' huā'mā': “Cakaxpa'ttit hui'xina'n israelitas. Huan Māpa'ksīni' quinDiosca'n xmān ū'tza' Māpa'ksīni'. ³⁰ Lā' napāxqui'ya' huan Māpa'ksīni' a'ntū minDios con ixlīhuāk mī'a'clhcunuc lā' con ixlīhuāk mintapāstacna' lā' mintahuixcān”. ³¹ Lā' ixlīlakatu' līmāpa'ksīn ū'tza' huā'mā': “Napāxqui'ya' ā'kalhatin chu a'cxtim hua'chi mē'cstu pāxqui'ca'na'”. Tū' a'nan ā'lakatin līmāpa'ksīn a'ntū más tasqui'nī que huā' tamā'na.

³² Lā' tuncan xamākalhtō'kē'ni' huan ley huanīlh:

—Lej stu'ncua' a'ntū' hua'na', Mākalhtō'kē'ni'. Hui' kalhatin Dios lā' xla' xmān ixa'cstu Dios. ³³ Lā' tasqui'nī napāxqui'yāuj con ixlīhuāk qui'a'clhcunucca'n lā' con ixlīhuāk quintapāstacna'ca'n lā' quintahuixcānca'n. Nā tasqui'nī napāxqui'yāuj ā'kalhatin chu a'cxtim hua'chi quē'cstuca'n quincātapāxqui'yāni'. Palh chuntza' natlahuayāuj, ū'tza' līhua'ca' xatzey que na'a'ksaju'yāuj Dios a'ntū lhcuyucan o maknīcan.

³⁴ Lā' Jesús cuenta tlhualh a'nchī xa'nca pāstacī lā' kalhtīh xamākalhtō'kē'ni' huan ley. Lā' Jesús huanilh:

—Tisputni'yāni' xmān macstī'na'j para natapa'ksī'ya' con Dios.

Lā' tintī'tza' ixkalhasqui'nīcu'tun nīn tuntū' como ixtajicua'n.

I'xū'yāpapna' Jesús

Mt. 22.41-46; Lc. 20.41-44

³⁵ Lā' Jesús ixcāmāsu'ni'mā' huan tachi'xcuui't nac xaka'tla' lītōkpān lā' cāhuanilh:

—Cristo ū'tza' a'ntī Dios hui'līh ixlīmāpūtāxtunu'. Lā' ¿a'chī' tahuan huan xamākalhtō'kē'ni'nī'n huan ley que Cristo i'xū'yātā'nat David?

³⁶ Māni' David hualh chu a'nchī māsū'ni'lh Espīritu Santo lā' chuntza' tzo'kli:

Huan Māpa'ksīni' Dios huanilh quiMāpa'ksīni': “Catahui'la' quimpāxtūcāna'j hasta a'xni'ca' na'iccātīlajakō' ixlīhuākca'n mintā'ca'tza”

—huan pāxtūcāna'j a'nlhā a'cnīni'ni'can—. ³⁷ Palh David lichihuīna'lh i'xū'yātā'nat lā' māpācuhi'lh ixMāpa'ksīni', ū'tza' huanicu'tun que xla' līhua'ca' xaka'tla' nala —hualh Jesús.

Lā' chu catīhuāyā tachi'xcuui't līpāxūj takaxmatli.

Jesús cālē'ksa'nīni'lh xamākalhtō'kē'ni'nī'n huan ley

Mt. 23.1-36; Lc. 11.37-54; 20.45-47

³⁸ Lā' a'xni'ca' Jesús ixcāmāsu'ni'mā' huan tachi'xcuui't, ixcāhuani':

—Catamaktaka'lhiti lā' tū' nacāta'a'kxokoyāni' huan xamākalhtō'kē'ni'nī'n ley a'ntīn tapūlatā'kchokocu'tun pūlh mā'n ixtakēnu'ca'n hua'chi a'ntī lej taca'tzī. Nā talacasqui'n que cacāta'chihuīna'nca lā' cacā'a'cnīni'ni'ca nac cā'tejen. ³⁹ Lā' na ixlītōkpānca'n israelitas xlaca'n taputza pūtahuī'lh a'ntū tahuī'lāna' calacan lā' talacasqui'n que cacā'a'cnīni'ni'ca a'nlhā tlahuacan cā'tani'. ⁴⁰ Lā' xlaca'n ta'a'kxokomaklhti ixchicca'n lakapūtnu' lā' ā'calistān lej xlit takalhtō'ka' a'nlhā nacālaktzī'ncan lā' chuntza' talī'a'kxokonu'n. A'chulā' natapātīni'n que ā'makapitzīn.

A'ntū māsā'lh huan pobre lakapūt

Lc. 21.1-4

⁴¹ Lā' Jesús tahuī'lh na ixlacapūn a'nlhā ixmojōcan tumīn a'ntū a'ksajcan Dios. Lā' ixcālaktzī'mā' huan tachi'xcuui't a'xni'ca' ixtamojō ixtumīnca'n. Lā' lhūhua' ricosnu' tamojōlh lhūhua' ixtumīnca'n. ⁴² Lā' milh kalhatin lakapūt; lej pobre ixuanī't. Lā' xla' cāmojōlh lakatu' ixtumīn de cobre; xmān macstī'na'j ixtapalh. ⁴³ Lā' Jesús cāta'sani'lh i'sca'txtunu'nī'n lā' cāhuanilh:

—Ixlistu'ncua' iccāhuaniyāni' que a'ntū mojōlh huā'mā' pobre lakapūt līhua'ca' ixtapalh na ixlacapūn Dios que a'ntū tamojōlh huan ā'makapitzīn.

⁴⁴ Xlaca'n tamojōlh xmān a'ntū ixcā'a'katāxtūni'nī'tza' como xlaca'n lacricos. Lā' huan puscāt, xla' a'yuj sputni' ixlīhua't, pero māsā'kō'lh ixlīhuāk a'ntū ixpūlatahuī'lh.

13

Jesús hualh que nalactlahuacan xaka'tla' lītōkpān

Mt. 24.1-2; Lc. 21.5-6

¹ Lā' a'xni'ca' Jesús ixtaxtumā' de nac xaka'tla' lītōkpān, kalhatin de i'sca'txtunu'nī'n huanilh:

—Mākalhtō'kē'ni', cala'ktzi'. Lej tzēhuanī't huan chihuix a'ntū lītlahuacani't huā'mā' xaka'tla' lītōkpān. Lej xa'nca taxtucha'.

² Lā' Jesús kalhtih:

—Calaktzī'ntit ixlīhuāk huā'mā' a'ntū ixla' huan lītōkpān. Tū' catitachokolh nīn lakatin chihuix nac taxaka. Ixlīhuākca'n natapanckō' lā' huan taxaka nalacā.

A'nchī naca'tzīcan que palaj na'a'ksputa huā'mā' quilhtamacuj
Mt. 24.3-28; Lc. 21.7-24; 17.22-24

³ Lā' Jesús tahuī'lh na ixtūtzā'n huan o'kspū'n a'nlhā huanican Olivos lā' na ixlacapūn xaka'tla' lītōkpān. Lā' Pedro lā' Jacobo lā' Juan lā' Andrés tzē'k takalhasqui'nīh:

⁴ —Iclacasqui'nāuj naquilāhuanīyāuj lhānīn napātle'ke huā' tamā'na. ¿Chichū na'iclicā'tzīyāuj palh palaj napātle'ke a'ntū hua'nti?

⁵ Lā' Jesús tzuculh cāhuani:

—Catamaktaka'lh tit para que nīn tintī' nacā'a'kxokoyāni' ⁶ como lhūhua' chī'xcuui'n natahuan palh taka'lhī quilīmāpa'ksīn. Lā' chā'tunu' natahuan: “Quit Cristo a'ntī Dios lacsacui'līh”. Lā' chuntza' lhūhua' a'ntī nacā'a'kxokocan.

⁷ Lā' nakaxpa'tā'tit a'nchī sā'nān a'nlhā pajtzu tlahuamā'ca guerra lā' nacātamāca'tzīnīyāni' a'nchī lamā'cha' guerra makat. Tū' tijicua'nā'tit. Chuntza' ka'lhī que napātle'ke. Lā' tūna'j cati'a'ksputi. ⁸ Lakatin gobierno natā'kaqui' contra ā'kalhatin. Lā' kalhatin māpa'ksīni' natlajacu'tun ā'kalhatin. Lā' lakachu natachiqui huan ti'ya't lā' na'a'nān tatzī'ncsta. Lā' ixlīhuāk huā'mā' xmān ixlītucuni' a'nchī napātīni'ncan.

⁹ 'Cuenta catlahua'tit como nacātamacamāstā'yāni' con huan pūchihuīna'nī'n lā' nacātakēsno'kāni' nac lītōkpānna'. Lā' por quimpālacata nacātalē'nāni' na ixlacapūnca'n huan gobernadores lā' na ixlacapūnca'n māpa'ksīni'nī'n. Chuntza' nachihuīna'nā'tit por quimpālacata.

¹⁰ 'A'xni'ca' tūna'j nasputa huā'mā' quilhtamacuj, tasqui'nī nacāmāsu'ni'can huan xatzey tachihuīn huan tachi'xcuui't chuxalhā nac quilhtamacuj. ¹¹ Lā' a'xni'ca' nacātachi'payāni' lā' nacātamacamāstā'yāni' con huan pūchihuīna'nī'n, tū' catilē'capintit pū'la a'nchī nalītāmaktāyayā'tit. Nahua'nā'tit a'ntū puhua'nā'tit a'xni'ca' nachā'n huanmā' hora. Tū' māni' hui'xina'n catichihuīna'ntit. Huan Espīritu Santo nacāmāchihuīnīyāni'.

¹² 'Lā' a'ntī quintakalhlaka'ī' nacāmācamāstā'can con huan pūchihuīna'nī'n. Lā' māni' ixtā'tinca'n a'ntī natamacamāstā' para nacāmāknīcan. Lā' huan xanātātana' natamacamāstā' ixcamana'ca'n a'ntīn takalhlaka'ī' para nacāmāknīcan. Lā' huan camana' nata'a'kchā'ni' ixtāta'ca'n lā' ixtzī'tca'n a'ntīn takalhlaka'ī' lā' natāmāknīnīni'n. ¹³ Lā' ixlīhuākca'n tachi'xcuui't nacātaca'tzalaktzī'nāni' lā' xmān por quimpālacata. Lā' huan a'ntī natatāyani' hasta a'xni'ca' natanī, xlaca'n nacāmāpūtaxtūcan.

¹⁴ 'Nalaktzī'nā'tit huā' xako'hua'jua' a'ntū nalactlahuakō' lā' natāya a'nlhā tū' līmakuan chu a'nchī tzo'knulh huan profeta Daniel. Lā' quit a'ntī ictzo'kmā' huā'mā', iccāhuanīyāni' hui'xina'n a'ntī lakapūtle'kepā'na'ntit que cuenta catlahua'tit. A'xni'ca' nalaktzī'nā'tit huanmā', a'xni'ca' maclacasqui'n que natatzā'la hasta nac o'kspū'n xlaca'n a'ntīn tahuī'lāna' nac estado de Judea. ¹⁵ Lā' huanmā' chī'chini' a'xni'ca' natayuja huan a'ntīn tahuī'lāna' na ixa'kstīn ixchicca'n, tū' catitatanūlh huan nac chic para natāmāxtu catūhuā' a'ntū ixla'ca'n. ¹⁶ Lā' huan a'ntīn tascujmā'na nac cā'tacuxtu tū' catitataspi'tli na ixchicca'n

para natataya ixtakēnu'ca'n. ¹⁷ Xānti tala huan puscan huan tamā'na chi'chini' palh tacamalanī't o palh tamātzi'qui'ni'ncus.

¹⁸ 'Casqui'ni'tit Dios que tū' tasqui'nī natzā'la'yā'tit a'xni'ca' lonknu'n. ¹⁹ Lā' lej napātīnī'ncan a'xni'ca' nala huā'mā'. Desde a'xni'ca' Dios mā'a'nanīlh huā'mā' quilhtamacuj, tū' maktin pātīnī'ncanī't a'nchī napātīnī'ncan huanmā' chi'chini'. Lā' tū'tza' maktin catilalh ixtā'chuntza' ā'calistān. ²⁰ Lā' palh Dios tū' ixmāti'na'jīlh huā'mā' tiempo, tū' ixtapūtaxtulh nīn tintī'. Dios namāti'na'jī como lej cālakahu'man xlacan a'ntī cālacsacnī't.

²¹ 'Lā' a'xni'ca' namin huanmā' lipātīn lā' palh catīhuā ixcāhuanini': "Chā calaktzī'ntit. A' hui' huan Cristo a'ntī Dios lacsacui'lih", tū' catikalhlaka'ī'tit. Lā' palh catīhuā ixcāhuanini': "Chā calaktzī'ntit. A'jnanu' yā", tū' catikalhlaka'ī'tit. ²² Natamin lhūhua' a'kxokonu'nī'n lā' makapitzīn natahuan que māni' xlacan Cristo lā' ā'makapitzīn natahuan que māni' xlacan ixa'cta'sana'nī'n Dios. Lā' nā natatlahua lē'cnīn como nata'a'kxokocu'tun māni' xlacan a'ntīn Dios cālacsacī. Tūlalh catita'a'kxokolh a'ntī Dios cālacsacī pero nacā'a'kxokocan ā'makapitzīn. ²³ Skalalh cala'tit. Iccāhuanini'tza' ixlihuāk huā'mā' para que tū' nacāta'a'kxokoyāni'.

A'nchī namin huan Chi'xcu' xala' Tālmā'n

Mt. 24.29-35, 42-44; Lc. 21.25-36

²⁴ Lā' Jesús cāhuanipā:

—Lā' huan tamā'na chi'chini' a'xni'ca' napātīle'ketza' huā'mā' lipātīn, huan chi'chini' lā' huan mālhcu'yu' tū' catitamāxkakēni'lh. ²⁵ Lā' huan sta'cu nataminācha' de nac a'kapūn lā' māni' huan a'kapūn natachiqui. ²⁶ Lā' tuncan nalaktzī'ncan huan Chi'xcu' xala' Tālmā'n a'nchī napūmin huan poklhnu'. Lej naka'lhī līmāpa'ksīn lā' tzēhuani't na'xkaka. ²⁷ Lā' tuncan nacāmacamin ixāngeles lā' natamākēstoka a'ntī cālacsaccanī't. Natamin a'ntī cālacsaccanī't xalanī'n cā'quilhtamacuj.

²⁸ 'Camaksca'ttit catūhuā de huan xaqui'huī' higo. A'xni'ca' tza'la'nka' ixpeken lā' tzucumā' tapu'n xachi'tin, hui'xina'n ca'tziyā'tit que tapajtzūmā'tza' a'xni'ca' lej naxu'nu. ²⁹ Lā' chuntza' a'xni'ca' napātīle'ke ixlihuāk huā'mā' a'ntū iccāhuaniyāni', naca'tziyā'tit que tapajtzūmā'tza' a'xni'ca' nasputa huan quilhtamacuj. Tapajtzūmā'tza' hua'chi kalhatin a'ntī ka'lhīmā'ca lā' yātza' na ixlacapūn huan mākalhcha. ³⁰ Stu'ncua' a'ntū iccāhuaniyāni'. Xlacan a'ntīn tahui'lāna'cus tū' catitanīkō'lh hasta a'xni'ca' napātīle'ke ixlihuāk huā'mā' a'ntū iccāhuanini'. ³¹ Nasputa huan a'kapūn lā' nasputa huan ti'ya't pero tū' maktin catisputli quintachihuīn; natlōkentaxtūkō'can.

³² 'Nīn tintī' ca'tzī lhānīn namin huā'mā' chi'chini' o huā'mā' hora; nīn huan āngeles xalanī'n nac a'kapūn tū' taca'tzī. Lā' nīn ixO'kxa' Dios tū' ca'tzī. Xmān Dios xaTāta' ca'tzī lhānīn mero napātīle'ke.

³³ 'Skalalh cala'tit como tū' ca'tziyā'tit lhānīn napātīle'ke huā'mā'. ³⁴ U'tza' hua'chi kalhatin chi'xcu' a'ntī na'a'n latā'kchoko makat. Lā' cālīmāmacū'tā'qui' ixchic huan ixtasācua'nī'n lā' cāmaxqui' ixlītlōtca'n chā'tunu'. Lā' yāhua kalhatin maktaka'lhna' nac tanquilhni' lā' māpa'ksī que skalalh nala. ³⁵ Chuntza' hui'xina'n skalalh cala'tit como tū' ca'tziyā'tit lhānīn namin ixtēcu' chic. Tzēlasā' namin cā'smalanka'n, o a'xni'ca' chū'cus nata'sa huan gallo, o ī'tāt tzi'sa, o tuncu'ni'n. ³⁶ U'tza' skalalh calā'tit para que tū' lhtatapā'na'ntit a'xni'ca' chu līmaktin namin.

³⁷ Iccāhuaniyāni' hui'xina'n: Skalalh cala'tit. Lā' nā skalalh catalalh ixlīhuākca'n tachi'xcuui't —cāhuanilh Jesús.

14

Talacchihuīna'lh a'nchī natalīchi'pa Jesús

Mt. 26.1-5; Lc. 22.1-2; Jn. 11.45-53

¹ I'sputacus lakatu' chi'chini' para huan cā'tani' a'ntū huanican pascua a'xni'ca' hua'can pāntzi a'ntūn tū' ka'lhī levadura. Lā' xanapuxcu'nu' curasna' lā' xamākalhtō'kē'ni'nī'n huan ley ixtaputzamā'na a'nchī natalī'a'kxoko Jesús para natachi'pa lā' natamāmaknīnī'n. ² Lā' talāhuanilh:

—Palh natlahuayāuj catūhuā līhuan lamā' cā'tani', huan tachi'xcuui't natatā'kaquī'.

Kalhatin puscāt mūmā'ca'lh aceite Jesús

Mt. 26.6-13; Jn. 12.1-8

³ Lā' Jesús ixui' nac Betania na ixchic Simón. U'tza' huā'mā' Simón a'ntū ixmasni'mā' ixquini't lā' ixtzeyani'ttza'. Lā' a'xni'ca' Jesús ixuā'yamā' a'ntza', kalhatin puscāt laktapaǰtzūlh. Ixlē'mā' pātin frasco a'ntū ixlītsuma aceite a'ntū lej xatapala lā' lej mu'csa ixuanī't. Lā' ū'tza' a'ntū huanican nardo. Huan puscāt pa'klhli huan frasco lā' mūmā'ca'lh Jesús huan aceite. ⁴ Lā' makapitzīn a'ntū ixtahui'lāna' talī'a'kchā'lh lā' talāhuanilh:

—Lā' ¿a'chī' pāxcat līlalh huā'mā' aceite? ⁵ Ixtapalh hua'chi ixtatlaj kalhatin chi'xcu' xatascujāt de lakatin cā'ta. Tzē ī'stā'ca lā' huan tumīn tzē ixcāmaxquī'ca huan pobresni'.

Lā' taquilhnīlh huan puscāt.

⁶ Lā' Jesús cāhuanilh:

—Camakxtektit. ¿A'chī' mājicluī'yā'tit huā'mā' puscāt? Quintlahuani'lh a'ntū lej tzey. ⁷ Pō'ktu na'a'nan pobresni' na milaclhpu'nanca'n. Lā' a'xni'ca' lacasqui'nā'tit, tzē nacātlahuani'yā'tit a'ntūn tzey. Pero quit tū' pō'ktu na'iccātā'latahui'layāni'. ⁸ Huan puscāt tlhualh a'ntūn tzē ixtlahua. Quimūmā'ca'lh aceite lā' chuntza' quincāxtlahualīlhtza' como naquimā'cnūcan. ⁹ Stu'ncua' a'ntū iccāhuaniyāni'. Chuxalhā nac cā'quiltamacuj a'nlhā namāca'tzīnī'nīncan huan xatzey tachihuīn ixpālacata Cristo, a'ntza' nahuancan a'ntūn tlhualh huā'mā' puscāt. Lā' ū'tza' ixlīhuākca'n natalīpāstaca xla' —hualh Jesús.

Judas cāhuanilh namacamāstā' Jesús

Mt. 26.14-16; Lc. 22.3-6

¹⁰ Judas Iscariote kalhatin de huan ixlīkalhacāujtu' sca'txtunu'nī'n ixuanī't. Lā' xla' cālaka'lh xanapuxcu'nu' curasna' para nacāhuani que ixcāmacamaxquī'lh Jesús. ¹¹ Lā' a'xni'ca' takaxmatli a'ntū cāhuanica, tapāxuhualh lā' tahuanihl palh natamaxquī' tumīn. Lā' Judas ixputza a'nchī ixlīmacamāstā'lh Jesús.

Jesús cātā'huā'yalh ī'sca'txtunu'nī'n

Mt. 26.17-29; Lc. 22.7-23; Jn. 13.21-30; 1 Co. 11.23-26

¹² Milh huan xapū'lh chi'chini' de huan cā'tani' a'xni'ca' hua'can pāntzi a'ntūn tū' ka'lhī levadura. Huā'mā' chi'chini' a'xni'ca' maknīcan huan borrego a'ntū nahua'can para huā'mā' cā'tani' a'ntū huanican pascua. Lā' ī'sca'txtunu'nī'n takalhasquī'nīlh Jesús:

—¿Lhachū lacasqui'na' na'ica'nāuj na'iccāxtlahuayāuj para nahua'yāuj huan xalihua't huan cā'tani'?

¹³ Lā' cāmācā'lh kalhatu' i'sca'txtunu'nī'n lā' cāhuanilh:

—Capintit huan nac cā'lacchicni' lā' napāxtokā'tit kalhatin chi'xcu' a'ntū lē'mā' ixpūxka'tni'. Nastālani'yā'tit. ¹⁴ Lā' a'nlhā xla' natanū, nā natanū'yā'tit lā' nahuaniyā'tit ixtēcu' huan chic: “Huan Mākalhtō'kē'ni' huan: ¿Lhachū yā huan cuarto a'nlhā tzē na'iccātā'hua' quisca'txtunu'nī'n huan xalihua't cā'tani' de pascua?” ¹⁵ Lā' māni' xla' nacāmāsu'ni'yāni' lakatin cuarto ixlitanca'cstu' chic. Lā' ka'tla' huan cuarto lā' cāxni'y yātza'. A'ntza' nacāxtlahua'yā'tit quilīhua'tca'n.

¹⁶ Lā' ta'a'lh i'sca'txtunu'nī'n lā' tatanūlh nac cā'lacchicni'. Lā' pātle'kelh chu a'nchī Jesús ixcāhuaninī't lā' tacāxtlahualh huan līhua't.

¹⁷ Lā' a'xni'ca' ixtā'cnūmā'tza' huan chi'chini', Jesús cātā'chā'lh i'sca'txtunu'nī'n a'ntza'. ¹⁸ Lā' līhuan ixtahuā'yamā'na, Jesús cāhuanilh:

—Stu'ncua' a'ntū iccāhuaniyāni'. Kalhatin de hui'xina'n a'ntū quilātā'huā'yamā'nauj huā'tzā' naquimacamāstā'.

¹⁹ Lā' xlaca'n tatzuculh talakaputza lā' chā'tunu' de xlaca'n takalhasqui'nīlh:

—¿Chu quit?

²⁰ Lā' Jesús cākalhtīlh:

—Kalhatin de hui'xina'n de milikalhacāujtu'ca'n māni' xla'. U'tza' a'ntīn quintā'pūhuā'yan huā' pulātu. ²¹ Quit huan Chi'xcu' xala' Tālmā'n lā' naquimpātle'keni' chu a'nchī tatzo'kni' quimpālacata na ixtachihuīn Dios. Pero xānti la huan chi'xcu' a'ntū naquimacamāstā'; nalīlakaputza. Más tzey para xla' palh tū' ixlalatuncuīlh.

²² Lā' līhuan ixtahuā'yamā'na, Jesús tayalh huan pāntzi lā' maxquī'lh pāxcatca'tzi Dios lā' mālacpitzilh lā' cāmaxquī'lh i'sca'txtunu'nī'n. Lā' cāhuanilh:

—Cahua'tit. U'tza' huā'mā' quimacni'.

²³ Lā' tayalh huan taza lā' maxquī'lh pāxcatca'tzi Dios. Lā' macastī'n cāmaxquī'lh i'sca'txtunu'nī'n lā' ixlīhuākca'n tapūko'tnūnkō'lh. ²⁴ Lā' cāhuanilh:

—U'tza' huā'mā' quinka'lhni'. Lā' ū'tza' a'ntū līcāxtlahuacan huan xasāsti' convenio ixpālacata a'nchī Dios nacālīmāpūtaxtū tachi'xcuhuī't. Lā' quinka'lhni' ū'tza' a'ntū na'icmaka'n para nacāmāspūtnu'ni' ixtalaclē'i'ca'n tachi'xcuhuī't. ²⁵ Stu'ncua' a'ntū iccāhuaniyāni'. Tū' ictihua'lh xaxcān uva hasta a'xni'ca' na'icua' ā'tāpātin xaxcān uva xasāsti' a'nlhā Dios māpa'ksīni'n.

Jesús huanilh Pedro que nakalhtatzē'ka

Mt. 26.30-35; Lc. 22.31-34; Jn. 13.36-38

²⁶ Lā' a'xni'ca' ixtatlī'nī't lakatin himno, tataxtulh lā' ta'a'lh huan nac o'kspū'n a'nlhā huanican Olivos. ²⁷ Lā' Jesús cāhuanilh:

—Milīhuākca'n naquilā'a'kxtekmaka'nāuj ixpālacata a'ntū naquimpātle'keni' como chuntza' tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios: “Na'icmaknī huan pastor lā' nata'a'kahuankō' huan borregos”, tatzo'kni'. ²⁸ Lā' a'xni'ca' naquimālakahuanīchokocan, xapū'la na'ica'n quit nac estado de Galilea. Lā' a'ntza' nalāpāxtokāuj.

²⁹ Lā' Pedro huanilh:

—A'yuj ixlīhuākca'n ā'makapitzīn nata'a'kxtekmaka'nāni', pero quit tū' ictīmāxteknī'.

³⁰ Lā' Jesús huanilh:

—Stu'ncua' a'ntū icuaniyāni'. Chuhua'j huā'mā' tzi'sa a'xni'ca' tūna'j nata'sa ixlīmaktu' huan gallo, māni' hui'x naquinkalhtatzē'ka' maktu'tun.

³¹ Lā' Pedro ā'chulā' stu'tu'lu' hualh:

—A'uj naquintā'maknīca'na', pero quit tū' ictikalhtatzē'kni'.

Lā' ixlīhuākca'n ā'makapitzīn chu a'cxtim tahualh.

Jesús tā'chihuīna'lh Dios nac huerta a'nlhā huanican Getsemaní

Mt. 26.36-46; Lc. 22.39-46

³² Lā' Jesús lā' i'sca'txtunu'nī'n ta'a'lh nac lakatin lugar a'nlhā huanican Getsemaní. Lā' cāhuanilh:

—Catahui'la'tit hui'xina'n huā'tzā' lihuan quit na'ictā'chihuīna'n Dios.

³³ Lā' cālē'lh lacachuna'j Pedro lā' Jacobo lā' Juan. Lā' tzuculh tamakchuyī lā' lej pāta'lal. ³⁴ Lā' cāhuanilh:

—Lej iclakaputza hasta tzē na'iclaknī huan talakaputzīt. Catachokotit huā'tzā' lā' skalalh catahui'la'tit.

³⁵ Lā' Jesús a'lh lacachuna'j lā' tatzokostalh nac ti'ya't lā' squi'ni'lh Dios palh tzē ixpūtaxtulh de a'ntū napātle'keni' ³⁶ lā' hualh:

—QuinTāta', palh tzē na'icpūtaxtu de huā' a'ntū na'icpātī, camakxtekti chuntza' nala. Pero calalh a'ntū hui'x lacasqui'na' lā' tū' calalh a'ntū xmān quit iclacasqui'n.

³⁷ Lā' taspī'tchokolh a'nlhā ixcāmāchokonī't i'sca'txtunu'nī'n lā' cālaktzī'lh lā' ixtalhtatahui'lāna'. Lā' huanilh Pedro:

—¿Chā lhtatahui'la', Simón? ¿Chu tūlalh tāyani'tit mintalhtataca'n nīn lakatin hora? ³⁸ Lakahuan catahui'la'tit lā' casqui'ni'tit Dios para que tū' nacātatlajayāni' a'xni'ca' nacātalilaktzī'nāni'. Stu'ncua' mi'a'clhcunucca'n tatlahuacu'tun xatzey pero mimacni'ca'n tū' taka'lhī tahuixcān.

³⁹ Lā' ixlīmaktu' a'lh lacachuna'j lā' chu a'cxtim squi'ni'lh Dios. ⁴⁰ Lā' taspī'tchokopā a'nlhā ixcāmāchokonī't i'sca'txtunu'nī'n lā' cālaktzī'lh lā' ixtalhtatahui'lāna'. Tūlalh tatāyani'lh ixtalhtataca'n lā' tū' ixtaca'tzī a'nchī natakaltī. ⁴¹ Lā' a'xni'ca' ixlīmaktu'tun taspī'tchokolh a'nlhā ixcāmāchokonī't, cāhuanilh:

—¿Chā lhtatapā'na'ntitcus lā' jaxpā'na'ntitcus? Tzeytza'. Chilhtza' huan hora a'ntū lhcācanī't. Quit huan Chi'xcu' xala' Tālh mā'n lā' naquimacamāstā'can na ixlīmāpa'ksīnca'n huan tūn tū' tzeyā chi'xcuūn.

⁴² Catāya'tit lā' cāhuitit; mimā'tza' huan a'ntī naquimacamāstā'.

Chī'lē'nca Jesús

Mt. 26.47-56; Lc. 22.47-53; Jn. 18.2-11

⁴³ Lā' tuncan a'xni'ca' Jesús ixchihuīna'mā'cus, chā'lh Judas. Xla' kalhatin de huan kalhacāujtu' scā'txtunu'nī'n ixuanī't. Lā' tatā'chā'lh lhūhua' tachi'xcuūi't lā' ixtalē'n ixmachītaca'n lā' qui'hui'. Lā' tachā'lh por ixquilhtampānca'n xanapuxcu'nu' curasna' lā' xamākalhtō'kē'ni'nī'n huan ley lā' xanapuxcu'nu' israelitas. ⁴⁴ Lā' Judas ū'tza' a'ntī ixmacamāstā'mā' lā' xla' ixcāhuaninī'ttza' a'nchī natalilakapasa tichū Jesús. Ixcāhuani'nī't:

—A'ntū na'iclacamu'su ū'tza' Jesús. Nachi'payā'tit lā' nalīpinā'tit lā' namaktaka'lhā'tit.

⁴⁵ Lā' a'xni'ca' chā'lh Judas, tuncan laktapajtzūlh Jesús lā' huanilh:

—Mākalhtō'kē'ni'.

Lā' lacamu'sulh. ⁴⁶ Lā' huan tachi'xcuūi't talaktapajtzūlh Jesús lā' tachi'palh para natalē'n.

47 Lā' ixyā kalhatin a'ntī ixtā'minī't Jesús. Xla' māxtulh ixmachīta lā' matakāhuī'lh ixtasācua' huan xamāpa'ksīni' curasna' lā' a'kasityujulh ixa'ka'xkō'lh. 48 Lā' Jesús cākalhasqui'nīlh:

—¿A'chī' lita'ntit mimachītacā'n lā' minqui'hui'ca'n? Hua'chilh chī'pacu'tunā'tit kalhatin ka'lhāna'. 49 A'xni'ca' xa'iccātā'latlā'huanāni' lakaliyān nac litokpān, ¿a'chī' tūlah quīlāchi'pauj a'xni'ca'? Pero chuntza' naquimpātle'keni' para natlōkentaxtū a'ntū tzo'kcanī't na ixtachihuīn Dios —cāhuanilh.

50 Lā' ixlīhuākca'n huan sca'txtunu'nī'n tatzā'lah lā' chuntza' talī'a'kxtekma'lh Jesús.

Tzā'lah kalhatin o'kxa'

51 Lā' kalhatin o'kxa' stālani'lh. Tū' ixlhakā'nī't ixlū'xu'; xmān ixlītamaksna'tnī't kalhtin sávana. Lā' a'xni'ca' huan tachi'xcuhuī't tachi'palh, 52 lhka'lo'ko tzā'lah lā' maka'lh huan sávana.

Jesús na ixlacapūncā'n huan pūchihuīna'nī'n israelitas

Mt. 26.57-68; Lc. 22.54-55, 63-71; Jn. 18.12-14, 19-24

53 Lā' xlaca'n a'ntīn tachi'palh Jesús, talē'lh a'nlhā ixuī' huan xamāpa'ksīni' curasna'. Lā' talaktakēstokli ixlīhuākca'n xanapuxcu'nu' curasna' lā' xanapuxcu'nu' israelitas lā' xamākalhtō'kē'ni'nī'n ley. 54 Lā' Pedro lakamakāt stālani'lh lā' chā'lh hasta ixtanquīlhni' huan ixchic xamāpa'ksīni' curasna'. Lā' tanūlh na ixcorral huan chic lā' cātā'tahuī'lh huan policíasna'. Lā' ixcātā'sko'huī' nac macscut con xlaca'n.

55 Huan xanapuxcu'nu' curasna' lā' ixlīhuākca'n xalaka'tla'n pūchihuīna'nī'n a'ntī ixtalacāxtlahua, xlaca'n ixtaputzamā'na a'nchī natalē'ksa'nīni'n Jesús para natalīmāmaknīnīni'n. Lā' tū' ixtakaksa a'ntūn tzē natalē'ksa'nīni'n. 56 Līlhūhua' talīchihuīna'lh a'ntūn tū' stu'ncua' ixpālacata Jesús, pero tū' chu a'cxim tahualh. 57 Lā' makapitzīn tatāyalh lā' ta'a'ksa'nīni'lh lā' tahualh a'ntūn tū' stu'ncua'. Chuntza' tahualh:

58 —Quīna'n icxamatui a'nchī hualh: “Quit na'icmāspūtūkō' ixlīhuāk huā'mā' xaka'tla' litokpān a'ntū ixtatlaujca'n chī'xcuhuī'n. Lā' ixlīlakatu'tun chī'chini' na'ictlahua ā'lakatin a'ntūn tū' ixtatlaujca'n chī'xcuhuī'n”.

59 Pero nīn xlaca'n tū' chu a'cxim tahualh.

60 Lā' huan xamāpa'ksīni' curasna' tāyalh na ixlacelhpu'nanca'n lā' kalhasqui'nīlh Jesús:

—Huā' tayāna' chī'xcuhuī'n talī'a'ksa'nīni'mā'ni'. Lā' ¿chu tū' nakalhtīni'na'?

61 Lā' Jesús ca'cs tāyalh lā' tuntū' kalhtīni'lh. Lā' huan xamāpa'ksīni' curasna' kalhasqui'nīpā:

—¿Chā hui'x huan Cristo a'ntī Dios lacsacnī't? ¿Chā hui'x ixO'kxa' Dios a'ntī quīna'n ica'cnīni'ni'yāuj?

62 Lā' Jesús kalhtīlh:

—U'huē. Quit Cristo. Lā' hui'xina'n naquīlāktzī'nāuj quit huan Chī'xcu' xalā' Tālmā'n na'ictahuī'la na ixpāxtūcāna'j Dios a'ntī māpa'ksīni'mā'. Lā' na'icminācha' nac a'kapūn ixlacelhni' poklhnu'.

63 Lā' huan xamāpa'ksīni' curasna', māni' xla' xtī'tli ixlū'xu' lā' chuntza' līmāsu'yulh que lej ixa'kchā'n lā' hualh:

—Tū'tza' maclacasqui'nāuj ā'catīhuā para naquīncāhuanīyāni' palh tū' tzey xla'. 64 Hui'xina'n kaxpā'tnī'ta'ntit a'nchī tā'talacastuccu'tulh Dios. ¿Chī puhua'nā'tit?

Lā' ixlīhuākca'n tamālaclē'nīlh para namaknīcan.

⁶⁵ Lā' makapitzīn tatzuculh talakachojmanī. Lā' xlaca'n talacatlalpalh lā' tatusli lā' tahuanihl:
—Caquilhchipi tichū tucsni'.

Lā' huan tropasna' a'ntī ixtamaktaka'lh mā'na nā xlaca'n tatusli.

Pedro kalhtatzē'kli Jesús

Mt. 26.69-75; Lc. 22.56-62; Jn. 18.15-18, 25-27

⁶⁶ Lā' Pedro ixtyā na ixtanquilhni' huan chic lā' mill kalhatin tzu'ma'jāt a'ntī ixmaksquiti na ixchic huan xamāpa'ksīni' curasna'. ⁶⁷ Lā' a'xni'ca' laktzī'lh Pedro a'nlhā ī'sko'huī', huan tzu'ma'jāt lakalaktzī'lh lā' huanilh:
—Nā hui'x ixtā'latlā'hua'na' Jesús xala' nac Nazaret.

⁶⁸ Pero xla' kalhtatzē'kli lā' huanilh:

—Tū' icca'tzī tuchū huanicu'tuna'. Tū' icmāchekxī.

Lā' a'lh lacachuna'j. Lā' ta'salh huan gallo. ⁶⁹ Lā' huan tzu'ma'jāt chu laktzī'mpā lā' tzuculh cāhuani huan a'ntī ixtatā'yāna'ncha':

—U'tza' huā'mā' kalhatin de xlaca'n.

⁷⁰ Lā' Pedro kalhtatzē'kpā. Lā' ixlīka'tlā'tus huan a'ntī ixtatā'yāna'ncha' tahuanihl Pedro:

—Stu'ncua' hui'x kalhatin de xlaca'n como hui'x xala' nac estado de Galilea. Mintachihuīn ixtā'chuntza' a'ntī xalanī'n nac Galilea.

⁷¹ Lā' Pedro tzuculh macapūlh cācan ixa'cstu lā' stu'tu'lu' hualh:

—Dios naquimāpātīnī palh tū' stu'ncua' a'ntū icuanimā'ni'. Tū' iclaka-pasa huā'mā' chī'xcu' a'ntī līchihuīna'mpā'na'ntit.

⁷² Lā' huan gallo ta'sapā ixlīmaktu'. Lā' ū'tza' līmāpāstaquilh Pedro a'nchī Jesús ixuaninī't: “A'xni'ca' tūna'j nata'sa ixlīmaktu' huan gallo, hui'x naquīnkallhtatzē'ka' maktu'tun”. Lā' a'xni'ca' Pedro pāstacli chuntza', tzuculh calhuan.

15

Jesús na ixlacapūn Pilato

Mt. 27.1-2, 11-14; Lc. 23.1-5; Jn. 18.28-38

¹ Lā' a'xni'ca' tuncuīlh, huan xanapuxcu'nu' curasna' lā' xanapuxcu'nu' israelitas lā' xamākalhtō'kē'ni'nī'n huan ley lā' ā'makapitzīn pūchihuīna'ni'n tatakēstokli lā' talacchihuīna'lh. Lā' tapekechī'lh Jesús lā' talē'lh lā' tamacamaxquī'lh huan Pilato a'ntī gobernador ixuanī't. ² Lā' Pilato kalhasqui'nīlh:

—¿Chu hui'x ixReyca'n israelitas?

Lā' xla' kalhtīlh:

—Chu chuntza' a'nchī hua'nī'ta'.

³ Lā' xanapuxcu'nu' curasna' ixtalē'ksa'nīni'n de lhūhua' catūhuā. ⁴ Lā' Pilato kalhasqui'nīpā:

—¿A'chī' tū' kalhtīni'na' nīn tuntū'/? Kaxpa'tti ixlihuāk a'ntūn talē'ksa'nīni'ni'.

⁵ Pero Jesús tū'tza' kalhtīlh. Lā' ū'tza' līlē'cnīlh Pilato.

Tahualh que tasqui'nī nanī Jesús

Mt. 27.15-31; Lc. 23.13-25; Jn. 18.38—19.16

⁶ Lā' ixa'nan lakatin talanān a'xni'ca' ixla cā'tani'. Pilato ixmakx-teka kalhatin tachi'n. Lā' huan tachi'xcu'huī't ixtalacsaca huan tachi'n a'ntī namakxtekan. ⁷ Lā' ixtatanūmā'na nac pūlāchī'n makapitzīn a'ntī ixtatā'kaquī'nī't contra huan gobierno lā' ixtamaknīni'nī't a'xni'ca' tatā'kaquī'lh. Lā' kalhatin de huan tachi'nī'n ixuanican Barrabás. ⁸ Huan lhūhua' tachi'xcu'huī't talaktapajtzūlh Pilato lā' tatzuculh tasqui'ni' que

catlahualh chu a'nchī lanān ixtlahua līhuan ixlamā' cā'tani'. ⁹ Lā' Pilato cākalhtīlh:

—¿Chā lacasqui'nā'tit na'iccāmakxteknī'yāni' ixReyca'n israelitas?

¹⁰ Pilato māchekxīlh a'nchī huan xanapuxcu'nu' curasna' ixtalakca'tzani' Jesús lā' ū'tza' talīmacamāstā'lh. ¹¹ Lā' huan xanapuxcu'nu' curasna' ixtacuccha'xni't huan tachi'xcuui't lā' ū'tza' talīsqi'nli Barrabás. ¹² Lā' Pilato cākalhtīpā lā' cākalhasqui'nīlh:

—Lā' ¿tuchū lacasqui'nā'tit na'ictlahua con xla' a'ntī māpācuui'yā'tit ixReyca'n israelitas?

¹³ Lā' xlaca'n tata'salh lā' palha' tahuanihl:

—¡Caxtokohua'ca'ca nac cruz!

¹⁴ Lā' Pilato cākalhasqui'nīlh:

—Lā' ¿a'chī'? ¿Tuchū tlahuanī't?

Pero xlaca'n ā'chulā' tata'salh lā' palha' tahuanihl:

—¡Caxtokohua'ca'ca nac cruz!

¹⁵ Lā' como Pilato ixcāmāko'xamixīcu'tun huan lhūhua' tachi'xcuui't, cāmakxteknī'lh huan Barrabás. Lā' māpa'ksīni'lh que cakēsno'kca huan Jesús lā' macamāstā'lh para naxtokohua'ca'can.

¹⁶ Lā' tuncan ixtropasna' huan gobernador talē'lh Jesús na ixchakān pūchihuīn a'nlhā huanican pretorio. Lā' cāmākēstokca ā'makapitzīn tropasna'. ¹⁷ Lā' tamālhakē'lh lakatin ixlu'xu' xasmumonko' lā' tatlahualh lakatin corona de lhtucū'n lā' tamūhui'līlh. ¹⁸ Lā' tatzuculh tahuani:

—Ca'a'cnīni'ni'ca ixReyca'n israelitas.

¹⁹ Lā' talīmūnicli qui'hui' lā' tachoimanīlh. Lā' tatatzokostani'lh hua'chilh ixta'a'cnīni'ni'mā'na. ²⁰ Lā' a'xni'ca talīlitzī'nkō'lh chuntza', tamāmakxtulh ixlu'xu' xasmumonko' lā' tamālhakē'chokolh ixlu'xu' a'ntū ixla' ixuanī't. Lā' talē'lh para naxtokohua'ca'can.

Xtokohua'ca'ca Jesús

Mt. 27.32-44; Lc. 23.26-43; Jn. 19.17-27

²¹ Lā' a'xni'ca' ixta'a'mā'na, ixtētaxtumā' kalhatin chī'xcu' xala' nac Cirene a'ntī ixtacuīni' Simón. Xla' ixtāta'ca'n Alejandro lā' Rufo lā' ixmimā'cha' de nac rancho. Lā' huan tropasna' tasāmācu'qui'lh ixacruz Jesús.

²² Lā' ta'alh lā' tachā'lh nac lakatin lugar a'nlhā huanican Gólgota a'ntū huanicu'tun Ixa'kxāk Nīn. ²³ Lā' Jesús mālacnūni'ca vino para nahua'. Lā' ixtā'tlahuapāspi'tcanī't līcu'chu'ni' a'ntū huanican mirra. Ū'tza' ixlīmālhataīcu'tuncan. Lā' Jesús tū' makhltīni'lh.

²⁴ Lā' a'xni'ca' ī'xtokohua'ca'canī'ttza', huan tropasna' tamālacpitzīlh ixlu'xu' Jesús lā' tapūmāxtulh ī'suerteca'n para nataca'tzī tuchū nacātachokoni' chā'tunu' de xlaca'n.

²⁵ Lā' hua'chi makna'jās cuhuīni' ixuanī't a'xni'ca' xtokohua'ca'ca. ²⁶ Lā' ixtzo'kcanī't a'ntū ixpālacata līxtokohua'ca'ca lā' ixuan chuntza: IxReyca'n israelitas. ²⁷ Lā' nā cātā'xtokohua'ca'ca kalhatu' ka'lhāna'nīn; kalhatin na ixpāxtūcāna'j lā' ā'kalhatin na ixpāxtūxuc. ²⁸ Chuntza' tlōkentaxtūca a'ntū tzo'kcanī't na ixtachihuīn Dios a'nlhā huan: “Xla' ixpūtle'kecanī't na ixlachpu'nanca'n a'ntīn tatlahua a'ntūn tū' tzey”.

²⁹ Lā' xlaca'n a'ntī ixtatētaxtumā'na talakapalalh lā' taxakā'līlh ixa'kxākca'n lā' tahuanihl:

—¡A! Hui'x ixlactlahua'cu'tuna' huan xaka'tla' lītōkpān lā' ixyāhuapala' ixlīlakatu'tun chi'chini'. ³⁰ Chuhua'j capūtaxtu mē'cstu lā' cayu'jti de huan nac cruz.

³¹ Lā' nā chuntza' xanapuxcu'nu' curasna' lā' xamākalhtō'kē'ni'nī'n huan ley ixtalīlītzi'n Jesús lā' ixtalāhuanimā'na:

—Xla' cāmāpūtaxtūlh ā'makapitzīn pero tūla pūtaxtu ixa'cstu. ³² Cayujli chuhua'j de huan nac cruz huan Cristo a'ntī ixReyca'n israelitas. Nalaktzī'nāuj nayuja de huan cruz lā' chuntza' nakalhlaka'ī'yāuj xla'.

Lā' xla'ca'n a'ntī ixcātā'xtokohua'ca'canī't nā talakapalalh Jesús.

Jesús nīlh

Mt. 27.45-56; Lc. 23.44-49; Jn. 19.28-30

³³ Lā' a'xni'ca' tastu'nūtazta' ixuanī't, cā'pucsua' lalh chuxalhā nac cā'ti'yatna' hasta maktu'tun kōtanū. ³⁴ Lā' hua'chi maktu'tun kōtanū Jesús palha' ta'salh lā' hualh:

—Eloi, Eloi, ¿lama sabactani? —lā' ū'tza' huanicu'tun: QuinDios, quinDios, ¿a'chī' qui'a'kxtekui'līnī'ta' quē'cstu?

³⁵ Lā' takaxmatli huā'mā' makapitzīn a'ntī ixtayāna'ncha'. Lā' xla'ca'n talāhuanilh:

—Cakaxpa'ttit. Xla' māta'simā' huan a'cta'sana' Elías.

³⁶ Lā' tu'jnulh kalhatin lā' līmāchū'huī'lh vinagre nac lakatin catūhuā a'ntū hua'chi panamāc. Lā' o'ksmā'ca'lh kantin qui'hui' lā' quilhyāhualh Jesús para nahua' lā' hualh:

—Camakxtekui; nalaktzī'nāuj palh Elías namin namāyujū de nac cruz.

³⁷ Lā' Jesús lej palha' ta'salh lā' tuncan nīlh. ³⁸ Lā' huā'mā' ka'tlā'tus huan lu'xu' nac xaka'tla' lītōkpān taxtī'tpitzilh desde ixquilhtūn xala' tālmā'n hasta na ixtampān. U'tza' huā'mā' lu'xu' a'ntū ixmāpitzī huan lītōkpān. ³⁹ Lā' huan capitán romano ixyā na ixlacapūn Jesús. Lā' a'xni'ca' laktzī'lh a'nchī Jesús ta'salh lā' nīlh, lā' huan capitán hualh:

—Stu'ncua' huā'mā' chi'xcu' huan ixO'kxa' Dios ixuanī't.

⁴⁰ Nā huan puscan ixtalaktzī'mā'na de makat; na ixlaclhni'ca'n ixtayāna' María Magdalena lā' Salomé lā' María ixtzī'tca'n Jacobo huan xastancu lā' José. ⁴¹ Xla'ca'n ixtastālani'tlā'huan Jesús a'xni'ca' ixuī' nac estado de Galilea lā' ixtamaktāya. Lā' nā ixtahui'lāna' ā'makapitzīn lhūhua' puscan a'ntī ixcātā'minī't a'ntza' nac Jerusalén.

Mānūca nac lhu'cu' ixmacni' Jesús

Mt. 27.57-61; Lc. 23.50-56; Jn. 19.38-42

⁴² Kōtanūtza' ixuanī't huanmā' chi'chini' a'ntū ixpūcāxtlahuakō'can huan chi'chini' a'ntū pūjaxcan. Lā' ū'tza' ixlīlakalī ixuanī't. ⁴³ Lā' lakmilh huan Pilato kalhatin chi'xcu' xala' huan nac cā'lacchicni' Arimatea. Huanmā' chi'xcu' ixtacuīni' José lā' ixka'lhīmā' hasta a'xni'ca' Dios namāpa'ksikō' ixlīhuāk. Lā' xla' chā'tin de huan pūchihuāna'nī'n israelitas a'ntī más ixtamāpa'ksīni'n. Lā' huā'mā' chi'xcu' lej ixa'cnīni'ni'can. Lā' xla' ixa'cstu tahuixcānīlh lā' squi'ni'lh Pilato camaxquī'lh ixmacni' Jesús.

⁴⁴ Lā' Pilato lē'cnīlh como puhualh que tūna'j ixnī. Lā' māta'sīlh huan capitán lā' kalhasqui'nīlh palh stu'ncua' ixnīnī'ttza' Jesús. ⁴⁵ Lā' a'xni'ca' huan capitán māca'tzīnīlh que ixnīnī'ttza', Pilato makxteklī José nalē'n huan macni'. ⁴⁶ Lā' José tamāhualh kalhtin stala'nka' lu'xu' xatzey. Lā' a'xni'ca' ixmāyujūnī'ttza' huan ixmacni' Jesús, līpāsna'tli huan lu'xu' lā' māpī'lh nac lakatin lhu'cu' a'ntū ixcāxtlahuacani'ttza' nac talhpān. Lā'

līmālacchahuayāhualh lakatin ka'tla' chihuix. ⁴⁷ Lā' María Magdalena lā' María ixtzī't José talaktzī'lh a'nlhā ixmāpī'canī't ixmacni' Jesús.

16

Mālahahuanīchokoca Jesús

Mt. 28.1-10; Lc. 24.1-12; Jn. 20.1-10

¹ Lā' a'xni'ca' ixpātle'kenī'ttza' huan chi'chini' a'ntū pūjaxcan, María Magdalena lā' María ixtzī't Jacobo lā' Salomé tatamāhualh pomada a'ntū lej xamu'csa para natalīmachtlahua ixmacni' huan Jesús. ² Lā' cā'tzi'sāt huan domingo a'xni'ca' tā'cxtulhcus huan chi'chini', ta'ahl nac taponkni' ³ lā' ixtalāhuani:

—¿Tichū naquincāmāpānūni'yāni' huan chihuix a'ntū līmālacchōcanī't huan lhu'cu'?

⁴ Lā' a'xni'ca' talaca'ahl, talaktzī'lh que ixmāpānūcanī'ttza' huan chihuix como ka'tla' ixuanī't. ⁵ Lā' tatanūlh nac taponkni' lā' talaktzī'lh kalhatin ángel a'ntī ixtasu'yu hua'chi'chi'xcu'. Ixui' na ixa'cacāna'j huan lhu'cu' lā' smu'yonko ixlu'xu' lā' pūlh mā'n ixuanī't. Lā' xlaca'n lej tajicua'lh. ⁶ Lā' huan ángel cāhuanilh:

—Tū' cajicua'ntit. Hui'xina'n putzapā'na'ntit Jesús xala' nac Nazaret a'ntī xtokohua'ca'canī't. Xla' tū'tza' huī' huā'tzā'; xla' lakahuanchokolhtza'. Chā calaktzī'ntit a'nlhā ixmāpī'canī't. ⁷ Capintit lā' cacāhua'ni'tit Pedro lā' ā'makapitzīn ī'sca'txtunu'nī'n Jesús. Nahua'ni'yā'tit que xla' nacāpū'lani'yāni' para nac estado de Galilea. A'ntza' napāxtokā'tit chu a'nchī cāhuanini'.

⁸ Lā' huan puscan tataxtulh de nac lhu'cu' lā' tatzā'lalh. Lej ixtaxpipitēlha lā' ixtalē'cnītēlha. Lā' como lej ixtajicua'n, tuntū' ixtahuani nīn tintī'.

Jesús tasu'yuni'lh María Magdalena

Jn. 20.11-18

⁹ Huanmā' domingo lej tzi'sāt Jesús lakahuanchokolh. Lā' pū'la tasu'yuni'lh María Magdalena a'ntī ixmāxtuni'nī't lakatojon tlajana'nī'n. ¹⁰ Lā' María cālakhā'lh xlaca'n a'ntī ixcātā'latlā'huan Jesús. Ixtalakaputza-hui'lāna' lā' ixtacalhuahui'lāna'. Lā' cāmāca'tzīnīlh a'ntū ixpātle'kenī't. ¹¹ Lā' a'yuj xlaca'n takaxmatli a'nchī ixlakahuanchokonī't Jesús, lā' a'nchī María Magdalena ixlaktzī'nī't, pero xlaca'n tū' takalhlaka'ī'lh.

Jesús cātasu'yuni'lh kalhatu' ī'sca'txtunu'nī'n

Lc. 24.13-35

¹² Lā' ā'calīstān Jesús xtunc cātasu'yuni'lh kalhatu' ī'sca'txtunu'nī'n a'xni'ca' ixta'a'mā'na lacachuna'j nac tej. ¹³ Lā' xlaca'n tataspi'tli lā' tamāca'tzīnīlh ā'makapitzīn sca'txtunu'nī'n, pero xlaca'n tū' takalhlaka'ī'lh.

Jesús cāmaxquī'lh ixlītō'tca'n ī'sca'txtunu'nī'n

Mt. 28.16-20; Lc. 24.36-49; Jn. 20.19-23

¹⁴ Lā' ā'calīstān huampala Jesús cātasu'yuni'lh huan kalhacājtin sca'txtunu'nī'n a'xni'ca' ixtahuā'yamā'na. Lā' cālacaquilhnīlh porque tū' ixtakalhlaka'ī'cu'tun. Tū' takalhlaka'ī'lh a'nchī tualh xlaca'n a'ntī ixtalaktzī'nī't Jesús a'xni'ca' ixlakahuanchokonī'ttza'. ¹⁵ Lā' Jesús cāhuanilh:

—Capintit chuxalhā nac cā'quilhtamacuj lā' nacāmāsu'ni'yā'tit huan xatzey tachihuīn ixlīhuākca'n huan tachi'xcuhi't. ¹⁶ Chuxatī a'ntī nakalhlaka'ī' huan xatzey tachihuīn ixpālacata Jesucristo lā' na'a'kpxa,

xla' namāpūtāxtūcan. Lā' chuxatī a'ntīn tū' nakalhlaka'ī' huan xatzey tachihuīn, xla' naka'lhīcus ixtalaclē'i'. ¹⁷ Lā' nalīlakapascan a'ntīn takalhlaka'ī' huan xatzey tachihuīn chuntza'. Natalīmāxtu huan tlajana'nī'n con quilīmāpa'ksīn. Tzē natchihuīna'n xasāsti' tachihuīn. ¹⁸ Lā' a'yuj catachi'palh huan lūhua' lā' a'yuj catalīko'tnūlh catūhuā a'ntū ka'lhī līlaknīn, tū' catitalaknīlh. Lā' xmān nataxa'ma huan ī'tza'ca'nī'n lā' xlaca'n natatzeyan.

Jesús tā'kayāhualh lā' a'lh nac a'kapūn

Lc. 24.50-53

¹⁹ Lā' a'xni'ca' huan Māpa'ksīni' Jesús chuntza' ixcāhuaninī't ī'sca'txtunu'nī'n, xla' tā'kayāhualh lā' a'lh nac a'kapūn. Lā' tahuī'lh na ixpāxtucāna'j Dios a'nlhā a'cnīni'ni'can. ²⁰ Lā' huan sca'txtunu'nī'n ta'ā'lh lā' lakachu ixta'a'cta'sana'n. Lā' huan Māpa'ksīni' ixcāmaktāya. Lā' chuntza' tzē ixtalītlahua lē'cnīn. Lā' ū'tza' ixlīca'tzīcan que stu'ncua' a'ntū ixtamāsu'yumā'na. Amén.

Huan Xatzey Tachihuīn a'ntūn Tzo'kli San Lucas

A'chī' tzo'kca huā'mā' historia

¹ Lhūhua' a'nan a'ntū tatzo'kli a'ntū pātle'kelh na quilaclhpu'nanca'n. ² Lā' a'ntū quincātaahuanin ixpālacata Cristo lā' huan tū laktzī'nca desde xalitzucuni' hasta chuhua'j, ū'tza' tatzo'kli. Nā a'ntūn talaktzī'lh xalitzucuni' nā tamāsu'yulh. ³ Nā chuntza' quimīnī'ni'lh ictzo'knun. Xa'nca ictlahualh cuenta desde makān para que xa'nca na'icca'tzī' a'nchī na'ictzo'knuni'yāni' en orden ⁴ para que naca'tzīya' que stu'ncua' a'ntū māsu'nīcanī'ta', Teofilo.

Huan ángel māca'tzīnīni'lh que nalacatuncuī Juan huan Mā'kpacīni'

⁵ Lā' a'xni'ca' Herodes rey ixuanī't nac Judea, ixuī' ka'lhatin sacerdote; ixtacuīni' Zacarías. Lā' xla' tā'tapa'ksī'lh sacerdotes a'ntū ixcāmāpācuhičan Abías. Nā ixpuscāt Zacarías ixuanican Elisabet lā' xla' ī'xū'yātā'nat Aarón. ⁶ Ixtu'ca'n lacuan na ixlacapūn Dios. Tū' tatlahualh a'ntūn tū' tzey como tatlōkentaxtūlh ixlīmāpa'ksīn Dios. ⁷ Tū' ixtaka'lhī ixcamanca'n como Elisabet tūlah ka'lhīlh lā' nā lacpapatzīntza'tza' ixtahuanī't ixtu'ca'n.

⁸ Lā' milh huan chí'chini' a'xni'ca' Zacarías lā' ixtā'sacerdotes ixtatlahuamā'na ixlītōtca'n na ixlacapūn Dios. ⁹ Lā' como chuntza' ixtahui'latca'n, por suerte lacsacca Zacarías para natanū nac litokpān para nalhcuyu huan pūm. ¹⁰ Lihuan ī'lhcuycan huan pūm, ixlīhuākca'n a'ntū ixtatakēxtimīnī't tatachokolh nac tanquihni' lā' ixta'orarlimā'na. ¹¹ Lā' tuncan tasu'yu'ni'lh Zacarías kalhatin ixángel Dios. Ixyā ixpekcāna'j huan altar a'nlhā ī'lhcuycan pūm.

¹² Lā' a'xni'ca' Zacarías laktzī'lh, tamakchuyīlh lā' lej jicua'lh. ¹³ Lā' huan ángel huanilh:

—Zacarías, tū' cajicua' porque Dios kaxmatli a'ntū kalhasqui'nīnī'ta'. Lā' mimpuscāt Elisabet naka'lhī ixcaman lā' namāpācuhi'ya' Juan. ¹⁴ Lej nalīpāxuhua'ya' lā' lhūhua' tachi'xcuui't natalīpāxuhua ixpālacata huan ska'ta' ¹⁵ como lej natasqui'nī na ixlacapūn Dios. Lā' tū' mak-tin nako'ta nīn cu'chu' nīn ā'catūhuā hua'chi cerveza lā' pulque a'ntū lika'chīcan. Lā' nalītatsuma ixa'clhcunuc huan Espīritu Santo desde a'xni'ca' tūna'j tahui'la. ¹⁶ Lā' nacāxtāpalīni' ixtapāstacnaca'n lhūhua' israelitas para natatzucupala nata'a'kahuāna'ni' ixMāpa'ksīni'ca'n Dios. ¹⁷ Lā' huā'mā' chí'xcu' napū'lani' huan Māpa'ksīni'. Lā' naka'lhī ixespīritu lā' ixlīmāpa'ksīn hua'chi' i'xla' Elías. Lā' nacāmāspi'tni' ixa'clhcunucca'n huan tachi'xcuui't para natapāxquī' ixcamana'ca'n. Lā' xla' nacāmāputzī xatzey tapāstacna' a'ntū tū' ta'a'kahuāna'n. Chuntza' cāxnij natatahui'la tachi'xcuui't a'xni'ca' namin huan Māpa'ksīni'.

¹⁸ Lā' Zacarías kalhasqui'nīlh huan ángel:

—¿Chichū na'iclīca'tzī palh stu'ncua' huā'mā'? Quit papatzīntza' lā' nā quimpuscāt to'kotchīntza'.

¹⁹ Lā' huan ángel kalhtīni'lh:

—Quit Gabriel lā' icyā na ixlacapūn Dios. Lā' quimacamilh para na'ictā'chihuīna'nāni' lā' para na'icmaxquī'yāni' huā'mā' xatzey tachi-huīn. ²⁰ Lā' chuhua'j hui'x nakō'ko'na'. Lā' tūlah catichihuī'na' hasta

que natahui'la huan ska'ta' como tū' ka'lhaka'i' quintachihuīn a'ntū natlōkentaxtū a'xni'ca' nachā'n huan mālhcuyu'.

²¹ A'xni'ca' takoxilh Zacarías, huan a'nti ixtaka'lhīmā'na na ixtanquilhni' litokpān talē'cnilh como tū' taxtulh. ²² Lā' a'xni'ca' taxtulh, huan Zacarías tūla ixcātā'chihuīna'n. Lā' chuntza' tamāchekxilh que ixlakachuyani't na ixchakān lito'kpān. Xmān ixcāmacahuani' como tūlalh cātā'chihuīna'lh.

²³ Lā' a'xni'ca' sputkō'lh ixlītlōt nac litokpān, Zacarías taspi'tli na ixchic. ²⁴ Lā' ā'calistān ka'lhīni'lh huan ixpuscāt Elisabet. Lā' tū' taxtulh de huan chic hasta ixlilakaquitzis mālhcuyu'. Lā' puhualh: ²⁵ "Huan Māpa'ksīni' quintlahuani't chuntza' para que tū'tza' naquintalakmaka'n".

Huan ángel māca'tzīnī'lh a'nchī nalacatuncū Jesús

²⁶ Lā' ixka'lhīta' lakachāxan mālhcuyu' a'xni'ca' Zacarías ixlakachuyanī, lā' Dios macamilh huan ángel Gabriel nac lakatin cā'lacchicni' a'nlhā huanican Nazaret ²⁷ para nalakmin kalhatin tzu'ma'jāt a'nti ixuanican María. Xla' ixlacāxlanī'ttza' para natā'tapūchahua kalhatin chi'xcu' a'nti i'xū'yātā'nat David lā' a'nti ixuanican José.

²⁸ Lā' huan ángel tanūlh a'nlhā ixuī' María lā' huanilh:

—¿Icmālakacuhuīni'yāni' hui'x a'nti lej sicua'lanālicani'ta! Huan Māpa'ksīni' maktaka'lhāni'; Dios lej sicua'lanālinī'ta'ni' que ixlīhuākca'n huan ā'makapitzīn puscan.

²⁹ Lā' a'xni'ca' María laktzī'lh huan ángel, lej līl'ē'cnilh huā'mā' tachihuīn. ³⁰ Lā' huan ángel kalhtīlh:

—María, tū' cajicua' porque Dios lej pāxquī'yāni'. ³¹ Chuhua'j naka'lhīni'na' lā' naka'lhī'ya' kalhatin ska'ta' xachi'xcu'. Lā' namāpācuhuīya' Jesús. ³² Lej tasqui'nī lā' namāpācuhuīcan ixO'kxa' Dios a'nti más xaka'tla'. Lā' huan Māpa'ksīni' Dios nahui'li ixlīrey hua'chi ixpap David ³³ para que pō'ktu nacāmāpa'ksī ixlīhuāk israelitas. Lā' ixlīmāpa'ksīn tū' maktin catisputli.

³⁴ Lā' tuncan María kalhasqui'nīlh huan ángel:

—¿Chichū nalīla huā'mā'? Quit tūna'j ictapūchahua.

³⁵ Lā' huan ángel kalhtīlh:

—Huan Espīritu Santo namin lā' nalakmināni' lā' ixlīmāpa'ksīn Dios Xaka'tla' nalīmacxti'li'yāni' hua'chi poklhnu'. U'tza' nalīla para que huan ska'ta' a'nti natahui'la nala xmān ixla' Dios lā' namāpācuhuīcan ixO'kxa' Dios. ³⁶ Lā' nā mintalakapasni' Elisabet nā naka'lhī ixcaman xachi'xcu' a'yuj tō'kutzīnta' lā' a'yuj huancan que tū'tza' catika'lhīlh ixcaman. Ka'lhīta' lakachāxan mālhcuyu' desde a'xni'ca' ka'lhīni'lh ³⁷ porque Dios tzē natlahua ixlīhuāk catūhuā.

³⁸ Lā' a'xni'ca' María kalhtīlh lā' huanilh:

—Quit ixla' Dios para natlōkentaxtū ixtapuhuān. Calalh chu a'nchī quihua'ni'nī'ta'.

Lā' huan ángel a'lh.

María laka'lh Elisabet

³⁹ Lā' milh lakatin chi'chini' a'xni'ca' María taxtulh lā' a'lh lacapalh nac huan xcānsipej xala' lakakēstīni' Judea. ⁴⁰ Lā' tanūlh na ixchic Zacarías lā' mālakakōtanu'lh Elisabet. ⁴¹ Lā' a'xni'ca' Elisabet kaxmatni'lh ixtachihuīn María, huan ska'ta' taxakā'līlh na ixpān lā' Elisabet lītatzumalh huan Espīritu Santo ixa'clhcunuc. ⁴² Lā' a'xni'ca' Elisabet chihuīna'lh lej palha' lā' hualh:

—Dios más sicua'lanālīnī'ta'ni' hui'x que ixlīhuākca'n puscan lā' nā sicua'lanālīnī't mincaman. ⁴³ Lā' ꜱtichūn quit para que naquilakmin ixtzī't quiMāpa'ksīni'? Quit nīn tuntū'. ⁴⁴ Lā' xmān ickaxmatli mintachi-huīn lā' quiska'ta' lipāxuhualh lā' taxakā'līlh na quimpān. ⁴⁵ Hui'x lipāxuhua'ya' como kalhlaka'īnī'ta' lā' natlōkentaxtū a'ntū huaninī'ta'ni' huan Māpa'ksīni'.

⁴⁶ Lā' tuncan María hualh:

Quilīca'tzīn mēcā'tanīmā' huan Māpa'ksīni'.

⁴⁷ Lā' quilīca'tzīn lipāxuhua ixpālacata quiMāpūtaxtūnu' Dios.

⁴⁸ Dios cuenta quintlahuanī't quit a'ntū ixtasācua' lej xapobre.

Lā' chuhua'j lā' nā pō'ktu tachi'xcuhui't natahuan que iclīpāxuhua quit.

⁴⁹ Dios a'ntū lej ka'lhī līmāpa'ksīn quintlahuanī'nī't laka'tla'n catūhuā.

Lā' xla' lej santo.

⁵⁰ Pō'ktu nacālakalhu'man a'ntūn ta'a'cnīni'ni'.

⁵¹ Ixlīmāpa'ksīn lītlahuanī't lhūhua' catūhuā.

Lītīlajalh a'ntū lej ka'tla'jca'tzī.

⁵² Cāmāpānūni'lh ixlīmāpa'ksīnca'n huan a'ntū lej ka'tla' ixtahuanī't lā' a'ntūn tapuhuan que xlaca'n más natatasqui'nī.

⁵³ A'ntū xatzī'ncsnī'nīn cālīmāka'sīlh xatzey līhua't lā' cāmācā'nī't huan ricosnu' con nīn tuntū'.

⁵⁴ Cāmaktāyanī't huan ixraza Israel a'ntū tatlōkentaxtū ixtapuhuān Dios lā' tū' maktin makxteknī't ixlīlakalhu'man.

⁵⁵ U'tza' tlahualh a'cxīm hua'chī cāhuaninī't quimpapca'n a'ntū Abraham lā' nā ixnatā'natna' que pō'ktu nacāmaktāya.

⁵⁶ Lā' María tachokolh na ixchic Elisabet lakatu'tun mālhcuyu' lā' ā'calistān taspī'tli na ixchic.

A'nchī lacatuncūlh Juan huan Ma'kpaxīni'

⁵⁷ Lā' a'xni'ca' chā'ni'lh ixmālhcuyu' huan ska'ta', tahuī'lalh ixcaman Elisabet. Xachi'xcu' ixuanī't. ⁵⁸ Lā' ixamigos lā' ixtalakapasnī'n tamīlh para natatā'lipāxuhua a'xni'ca' taca'tzīlh que Dios lītlahuanī't xalītzey Elisabet. ⁵⁹ Ixlīlakatzeyan chī'chīni' ta'a'lh tatlaha ixtalanānca'n para nacircuncidarlīcan huan ska'ta' lā' ixui'līni'cu'tuncan ixtacuīni' Zacarías hua'chī ixtāta'. ⁶⁰ Lā' ixtzī't cāhuanīlh:

—Tū'. Ixtacuīni' Juan nahuan.

⁶¹ Lā' kalhasquinīca:

—Lā' ꜱa'chī'? Tintī' a'nan de mintalakapasni' a'ntū huanican Juan.

⁶² Chu tuncan tamacahuani'lh ixtāta' huan ska'ta' para nataca'tzī tūyā tacuīni' nahui'līni'cu'tun. ⁶³ Xatāta' squī'nli kalhtin ca'psnat para natzo'kui'lī lā' tzo'kli: “Ixtacuīni' Juan”. Lā' ixlīhuākca'n talē'cnīlh. ⁶⁴ Lā' tuncan huā'mā' ka'tlā'tus Zacarías tzucupā chihuīna'n lā' mēcā'tanīlh Dios. ⁶⁵ U'tza' talīlē'cnīlh huan ixamigos lā' tahuankō'lh huā'mā' lakachu nac huan lakakēstīn xala' nac Judea. ⁶⁶ Ixlīhuākca'n a'ntūn takaxmatli lej tapāstacna'lh lā' talākahasqui'nīlh:

—Lā' huā'mā' ska'ta' ꜱtuchūyā chī'xcu' nala?

Chuntza' tahualh como ixtasu'yu que ixsicua'lanālīnī't huan Māpa'ksīni'.

Zacarías mēcā'tanīlh Dios

⁶⁷ Huan Espīritu Santo lītatzumalh ixa'clhcunuc huan Zacarías lā' chihuīna'lh hua'chī Dios māsu'ni'lh lā' hualh:

⁶⁸ Camēcā'tanīca huan Māpa'ksīni' a'ntū ixDiosca'n israelitas porque quīncālakalhu'mani' quīna'n a'ntū ixraza lā' quīncāmāpūtaxtūni'.

- 69 Quincāmaxquī'nī'ta'ni' kalhatin Māpūtaxtūnu'; lej ka'lhī līmāpa'ksīn lā' xala' ixlāclhni' ixnatā'natna' David a'ntū tlōkentaxtūlh ixtapuhuān Dios.
- 70 Chu a'nchī hualh por huan profetasna' xalanī'n makān, chuntza' līhui'līlh Dios.
- 71 Hualh que ixquincāmāpūtaxtūni' de ixlīmāpa'ksīn quintā'ca'tzaca'n lā' ixlīhuākca'n a'ntūn tū' quincātalaktzī'ncu'tunāni'.
- 72 Lā' huampā que ixquincālakalhu'mani' quimpapca'n lā' tū' ixtipātza'nkālh a'nchī līlacāxtlahualh con xlaca'n.
- 73 U'tza' huan compromiso a'ntū Dios ixlītlahuani't quimpapca'n Abraham, ⁷⁴ que ixquincāmāpānūni'n quintā'ca'tzaca'n para que ixtlahuáj ixtapuhuān Dios lā' tū' ixjicua'uj.
- 75 Lā' chuntza' nalayáj lacuan pō'ktu nac huā'mā' quilhtamacuj, hua'chilh tū' ixtlahuáj a'ntūn tū' tzey.
- 76 Lā' hui'x, quiska'ta', namāpācuhuīca'na' ixa'cta'sana' Dios más Xaka'tla' porque napū'lani'yāni' huan Māpa'ksīni' lā' namālakstu'nca' a'nlhā na'a'n.
- 77 Lā' nacāmāsu'ni'ya' tachi'xcuui't para que chuntza' nataca'tzī que namin huan Māpūtaxtūnu' lā' nacāmāspūtūnu'ni' ixtalaclē'i'ca'n.
- 78 Dios quincāpāxquī'yāni' lā' quincālakalhu'manāni'. U'tza' quincālīmacamini'yāni' kalhatin para naquincāmāpūtaxtūyāni'. Xla' namāxkakē quinteja'ca'n.
- 79 Quina'n hua'chī a'ntūn tahui'lāna' a'nlhā cā'pucsua' lā' tanīmā'na. Lā' naquincāmāsu'ni'yāni' a'nchī chu lakatin quintapuhuānca'n con Dios a'xni'ca' natlā'huanāj na ixtej.
- ⁸⁰ Lā' huan ska'ta' Juan ī'stacamā' lā' xa'nca ixcāmāchekxī ixlīhuāk catūhuā a'ntū ixla' Dios. Lā' a'xni'ca' ka'tla'tza', ixuī' nac cā'lhpi'mpi'li' ti'ya't hasta que milh huan ixlacchi'chini' para nalīlakapascan israelitas.

2

A'nchī lacatuncuīlh Jesús

Mt. 1.18-25

¹ Lā' a'xni'ca' tūna'j ixtahui'la Jesús, huan emperador Augusto māpa'ksīlh lakatin censo chuxalhā nac cā'quilhtamacuj. ² A'xni'ca' Cirenio ixuī' ixlīgobrador nac Siria a'xni'ca' pū'la tlhualh huan censo. ³ Ixtasqui'nī chā'tunu' cata'a'lh na ixā'lacchicni'ca'n a'nlhā ixtatahui'lanī't ixpapca'n para nacātzo'kni'can ixtacuīni'ca'n. ⁴ U'tza' lītaxtulh José de nac huan cā'lacchicni' Nazaret xala' nac estado de Galilea lā' a'lh nac lakatin cā'lacchicni' Belén xala' nac estado de Judea. A'ntza' xatahui'lani' David lā' como José ixtā'nat ixuani't David, a'ntza' ixmāstā'lh ixtacuīni'. ⁵ Lā' a'lh nac Belén para natzo'kcan ixtacuīni'. Tā'a'lh María a'ntū ixtalacāxlanī'ttza' que natā'tapūchahua xla' lā' xla' ixka'lhīni'ntza'. ⁶ Lā' pātle'kelh que a'xni'ca' ixuī' nac Belén, chā'ni'lh ixmālhcu' huan ska'ta'. ⁷ Tahui'lalh ī'ska'ta' ixlīmaksāsti' María lā' xachi'xcu'. Līmaksna'tli ixtanchut lā' māpī'lh a'nlhā mojōcan ixlīhua't cahuájuy como tū' takaksli a'nlhā natamaklhata nac mesón.

Huan ángeles lā' huan pastornu'

⁸ Ixa'nan pastornu' pajtzu nac Belén. Tintascac ixtalalalhtatamā'na nac potrero ixborregoca'n. ⁹ Chu līmaktin tasu'yulh kalhatin ixángel Dios lā' cālixti'li'lh ī'xkakana' Māpa'ksīni'. Lā' lej tajicua'lh. ¹⁰ Lā' huan ángel cāhuanilh:

—Tū' cajicua'ntit porque iccālīmini'yāni' razón xatzey lā' ū'tza' natalīka'lhī tapāxuhuān ixlīhuākca'n tachi'xcuhuī't. ¹¹ Chuhua'j huā'mā' tzi'sa tahuī'la'cha' kalhatin ska'ta' nac huan cā'lacchicni' a'nlhā ixtahui'lanī't David. Xla' nala miMāpūtaxtūnu'ca'n lā' māni' ū'tza' Cristo huan Māpa'ksīni'. ¹² Lā' nakaksā'tit huan ska'ta' talīmaksna'tni' ixtanchut lā' māpī'canī't a'nlhā mojōcan ixlīhua't cahuāyuj. U'tza' nalīlakapasā'tit que ū'tza' xla'.

¹³ Lā' chu līmaktin tatasu'yupā lhūhua' ángeles xala' nac a'kapūn a'ntī ixtamācā'tanīmā'na Dios. Lā' tahualh:

¹⁴ —jCamācā'tanīca Dios nac a'kapūn lā' tzē'k catatahui'lalh nac cā'ti'ya'tna' ixlīhuākca'n a'ntī Dios cālakalhu'malh!

¹⁵ Lā' tuncan a'xni'ca' huan ángeles tataspi'tli nac a'kapūn, huan pastornu' tatzuculh talāhuani:

—Cāhuitit chuhua'j nac Belén lā' nalaktzī'nāuj a'ntūn pātle'kenī't lā' a'ntū huan Māpa'ksīni' quincāmāca'tzīnīni'ta'ni'.

¹⁶ Lā' ta'a'lh lacapalh lā' cākaksca María lā' José lā' huan ska'ta' a'nlhā ixmāpī'canī't lā' a'nlhā chī'yāhuacan cahuāyuj. ¹⁷ Lā' a'xni'ca' talak-tzī'lh, tahualh a'ntū ixtahuanī't ángeles ixpālacata huan ska'ta'. ¹⁸ Lā' ixlīhuākca'n a'ntūn takaxmatli talīlē'cnīlh ixtachihuīnca'n huan pastornu'. ¹⁹ Lā' María lej ixpāstacmā' ixlīhuāk a'ntū ixpātle'kenī't lā' a'ntū ixuani-canī't lā' ixpuhuan.

²⁰ Lā' huan pastornu' tataspi'tli lā' ixta'a'cnīni'ni'mā'na Dios lā' ixtamācā'tanīmā'na como chu a'nchī cāhuanica, chu a'cxtim pātle'kelh.

Huan ska'ta' Jesús māsu'yuca nac xaka'tla' lītōkpān

²¹ Lā' ixlīlakatzeyan chī'chīni' tlahuaca huan talanān de circuncisión para huan ska'ta' lā' hui'līni'ca ixtacuīni' Jesús. U'tza' huā'mā' tacuīni' a'ntū huan ángel huanilh María a'xni'ca' tūna'j ixka'lhīni'n.

²² Lā' ixlītu'pu'xam chī'chīni' tatlōkentaxtūlh ixtalanānca'n huan puscan a'nchī Moisés ixmāsu'yunī't para naxapa ixlīko'hua'jua' huan puscāt. Lā' talē'lh huan ska'ta' nac Jerusalén para namāsu'ni'can huan Māpa'ksīni' Dios. ²³ Chuntza' tatlahualh como tatzō'kni' na ixley Dios:

Chā'tunu' ska'ta' xachi'xcu' a'ntī līmaksāsti', ū'tza' nala ixla' Māpa'ksīni' Dios.

²⁴ Chuntza' María lā' José ta'a'lh para natamālacnū chu a'nchī huan na ixley Dios. Huan palh tasquīnī namālacnūni'can xachi'xcu' lā' xapuscāt tórtola o tantu' tantzasnān.

²⁵ Lā' ixuī' nac Jerusalén huā'mā'na chī'chīni' kalhatin chī'xcu' a'ntī ixuanican Simeón. Lej tzeyā chī'xcu' ixuanī't lā' ixa'cnīni'ni' Dios lā' ixka'lhīmā' ixMāpūtaxtūnu'ca'n israelitas. Lā' huan Espiritu Santo ixtā'huī'. ²⁶ Lā' ixmāsu'ni'nī'ttza' que tū' ixnīlh palh tū' pū'la nalaktzī'n huan Cristo a'ntī huan Māpa'ksīni' Dios namacamin. ²⁷ Huā'mā' chī'xcu' a'lh nac lītōkpān por huan Espiritu Santo. Lā' līmīnca huan ska'ta' Jesús nac lītōkpān para natlōkentaxtū ixtalanānca'n lā' a'ntū māpa'ksīlh huan ley a'ntū tzo'kli Moisés. ²⁸ Lā' huan Simeón cha'xli huan ska'ta' lā' a'cnīni'ni'lh Dios lā' hualh:

²⁹ QuiMāpa'ksīni', chuhua'j lipāxūj na'icni' como tlōkentaxtū'nī'ta' a'ntū quīhua'ni'nī'ta' quit a'ntū mīntasāca'.

³⁰ Iclaktzī'nī'ttza' con quilakastapun huā' Māpūtaxtūnu' ³¹ a'ntī hui'x māstā'nī'ta' para ixlīhuākca'n tachi'xcuhuī't.

³² U'tza' nacāmāsu'ni' a'ntīn tū' israelitas para que xa'nca natatlā'huan nac cā'quilhtamacuj hua'chi huan pūmaksko nacāmāsu'yu a'ntī tatlatlā'huan a'nlhā cā'pucsua'.

Lā' por expālacata nacā'a'cnīni'ni'can huan israelitas a'ntī mintachi'xcuui't.

³³ Lā' José lā' ixtzī't Jesús talilē'cnīlh a'ntū hualh huan Simeón expālacata huan ska'ta'. ³⁴ Lā' Simeón squi'nli que Dios casicua'lanālilh lā' huanilh María a'ntī ixtzī't Jesús:

—Cala'ktzi'. Dios lacsacnī't huā'mā' ska'ta'. Lā' a'xni'ca' chi'xcu'tza' nala, lhūhua' israelitas natakahlaka'i' lā' xla' nacāmaktāya. Lā' a'ntī tū' natakahlaka'i', xla'cnīn natatā'lāsta'la. Xla' namāsu'yu ixtapuhuan Dios lā' tachi'xcuui't natakakmaka'n. ³⁵ Lā' chuntza' naca'tzican a'nchī pāstacna'nāuj chā'tunu' de quina'n na qui'a'clhcunucca'n. Lā' hui'x lej nalakaputza'ya' hua'chi palh nalakpusa kantin espada na mi'a'clhcunuc —hualh Simeón.

³⁶ Lā' nā ixuī' a'ntza' kalhatin puscāt a'ntī ixa'cta'sana' Dios lā' ixtacuīni' Ana. Xla' ixcaman Fanuel xala' ixraza Aser. Lejtza' to'kotzīntza' ixuanī't. Tzu'ma'jātcus ixuanī't a'xni'ca' tapūchōlh lā' tā'tahui'lal ixchi'xcu' lakatojon cā'ta'. ³⁷ Chuhua'j ixlītā'ti'pu'xamatā'ti' cā'ta lakapūt. Tū' ixtaxtu de nac xaka'tla' lītokpān pero pō'ktu ixmācā'tanīmā' Māpa'ksīni' Dios. A'katunu' tū' ixuā'yan como ixtlahuacu'tun oración.

³⁸ A'xni'ca' José lā' María tatanūlh nac xaka'tla' lītokpān, huā'mā' ka'tlā'tus Ana cālaktapajtzūlh. Lā' a'xni'ca' maxquī'kō'lh pāxcatca'tzī Dios, tzuculh līchihuīna'n huan ska'ta' Jesús. Cālītā'chihuīna'lh ixlīhuākca'n a'ntī xalanī'n nac Jerusalén a'ntī ixtaka'lhīmā'na ixmāpūtaxtūnu'ca'n.

Taspi'tchokoca nac Nazaret

³⁹ Lā' a'xni'ca' José lā' María tatlōkentaxtūlh ixlīhuāk a'ntū māpa'ksīlh Moisés a'ntū tzo'kli na ixley Dios, talē'mpā huan ska'ta' nac Galilea nac Nazaret ixā'lacchicni'ca'n. ⁴⁰ Lā' huan ska'ta' i'stacmā' lā' lej ixtli'huī'quimā' lā' lej skalalh ixlātēlha lā' Dios ā'chulā' ixsicua'lanālī.

Huan ka'hua'chu Jesús nac xaka'tla' lītokpān

⁴¹ Cā'ta cā'ta José lā' María ixta'a'n nac Jerusalén para ixcā'tani'ca'n israelitas a'ntū huanican pascua. ⁴² Lā' a'xni'ca' Jesús ixka'lhī lakacāujtu' cā'ta, ixlīhuākca'n ta'a'lh nac Jerusalén para huan cā'tani' lā' chuntza' hua'chi ixtalīmanīnī'ttza'. ⁴³ Lā' a'xni'ca' ixlē'ksputnī'ttza' cā'tani' lā' ixta'quītaspi'tmā'natza', huan ka'hua'chu Jesús tachokolh nac Jerusalén. Lā' ixtzī't lā' José tū' cuenta tatlahualh. ⁴⁴ Ixtapuhuan que Jesús ixtatā'mimā'natza' ā'makapitzīn lā' chuntza' ta'a'lh nac tej lakatīn chi'chini'. Lā' a'xni'ca' ixtaputzamā'natza' ixlacłhni' ixtalakapasnī'n lā' ixamigos, ⁴⁵ tū' takakslī. Lā' tuncan tataspi'tli nac Jerusalén para nataputzayācha'.

⁴⁶ Lā' ixlīlakatu'tun chi'chini' takakslī Jesús nac xaka'tla' lītokpān. Ixcālacłhpū'nahuī' huan mākalhtō'kē'ni'nī'n huan ley lā' ixcākaxmatmā' lā' ixcākahasqui'nīmā'. ⁴⁷ Lā' ixlīhuākca'n a'ntī takaxmatli talilē'cnīlh ixtapāstacna' lā' a'nchī ixcākahlītī.

⁴⁸ Lā' a'xni'ca' talaktzī'lh María lā' José, talē'cnīlh lā' ixtzī't huanilh:

—Qui'o'kxa', ¿a'chī' quilātlahuani'nī'ta'uj chuntza'? Quit lā' mintāta' lej iclīpuhuanī'ta'uj iccāputzayān.

⁴⁹ Lā' Jesús cāhuanilh:

—¿A'chī' quilāputzayāuj? ¿Chu tū' ca'tziyā'tit maclacasqui'n na'ictachoko na ixchic quīnTāta' Dios?

⁵⁰ Lā' x'laca'n tū' tamāchekxīni'lh ixtachihuīn.

⁵¹ Lā' tuncan cātā'taspi'tli nac Nazaret lā' cā'a'kahuāna'ni'lh. Lā' ixtzī't lej lhūhua' xipāstaca ixlīhuāk huā'mā' lā' māqui'kō'lh na ixcu'xan. ⁵² Lā' Jesús i'stacamā' lā' ā'chulā' ixka'lhīma' tapāstacna'. Lā' nā tzey ixuanī't na ixlacapūn Dios lā' na ixlacapūnca'n tachi'xcuui't.

3

Juan huan Mā'kpaxīni', xla' a'cta'sana' nac cā'lhpi'mpi'li' ti'ya't
Mt. 3.1-12; Mr. 1.1-8; Jn. 1.19-28

¹ Ixlīlakacāujquitzis cā'ta ixlīgovernador Tiberio a'xni'ca' Poncio Pilato gobernador ixuanī't de nac Judea. Lā' Herodes gobernador ixuanī't de nac Galilea, lā' ixtā'tin Felipe gobernador ixuanī't de nac Iturea lā' de nac Traconite, lā' Lisantias gobernador ixuanī't de nac Abilina. ² Lā' Anás lā' Caifás xamāpa'ksīni'nī'n curasna' ixtahuanī't. A'xni'ca' ixlīhuākca'n ixtamāpa'ksīni'mā'na, a'xni'ca' Dios tā'chihuīnalh Juan ixcaman Zacarías a'ntī ixuī' nac cā'lhpi'mpi'li' ti'ya't. ³ Lā' Juan a'lh lakachu pajtzu huan pūxka Jordán. Lā' cāhuanilh tachi'xcuui't que ixta'a'kpaxli lā' ixtaxtāpalīlh ixtapāstacna'ca'n para nacāmāspūtūnu'ni'can ixtalaclē'i'ca'n. ⁴ Huā'mā' pātle'kelh a'nchī ixtzo'knunī't huā' ixa'cta'sana' Dios a'ntī ixuanican Isaías. Chuntza' tzo'kli:

A'ntza' a'nlhā cā'lhpi'mpi'li' ti'ya't, nakaxmatcan catīhuā a'ntī palha' nachihuīna'n lā' nahuan: “Cacāxtlahua'tit huan tej como mimā' huan Māpa'ksīni'. Stu'nc camālakstu'nctit huan tej. ⁵ Ixlīhuāk huan cā'pūtatokopūn natatzumana'n lā' huan kēstīnni' lā' ixpōkalhni' kēstīnni' pūscā'nan natalakō'. Lā' huan lhka'hui'li' tej slitua' nala. Lā' a'nlhā tū' kalhspit, kalhspit nala. ⁶ Lā' ixlīhuākca'n tachi'xcuui't natalaktzī'n que Dios macamilh Māpūtaxtūnu'”.

⁷ Lā' a'xni'ca' lhūhua' tachi'xcuui't tataxtulh para que Juan nacāmā'kpaxī, xla' cālacaquilhnīlh lā' cāhuanilh:

—jHui'xina'n tlaha'pā'na'ntit lakatu' milacanca'n! ¿Tichū cāhuanini' que natzā'la'ni'yā'tit huan ixtā'kcha Dios a'ntū mimā'? ⁸ Catlahua'tit a'ntū tzey para que natasu'yū palh stu'ncua' xtāpalīni'ta'ntittza' mintapāstacna'ca'n. Lā' tū' catīhuanit mē'cstucna': “Quina'n ī'xū'yātā'natna' Abraham. U'tza' iclīpāhuanāuj lā' tū' icjicuanī'yāuj ixtā'kcha Dios”. Tū' chuntza' ixua'ntit. Quit iccāhuanīyāni' que Dios tzē nacāxtāpalī huā'mā' chihuixni' lā' natala ī'xū'yātā'natna' Abraham. ⁹ Hua'chilh xacacani'ttza' huan ā'chaj lā' natzucucan natancā'can huan qui'hui'. Lā' chuxatūyā qui'hui' a'ntūn tū' mātā' ixtō'ca't xatzey, ū'tza' natancā'can lā' nalhcuyucan.

¹⁰ Lā' huan tachi'xcuui't takalhasqui'nīlh:

—¿Tuchū na'ictlahuayāuj?

¹¹ Lā' Juan cākalhtīlh:

—A'ntī ka'lhī kalhtu' ixcamisa camaxqui'lh kalhtin a'ntīn tū' ka'lhī. Lā' a'ntī ka'lhī ixlīhua't catā'hua'lh a'ntīn tū' ka'lhī.

¹² Lā' nā tamīlh mātā'jīni'nī'n de impuestos para nata'a'kpaxa lā' takalhasqui'nīlh:

—Mākalhtō'kē'ni', ¿tuchū xa'ictlahuáuj quina'n?

¹³ Lā' Juan cākalhtīlh:

—Nasqui'nā'tit xmān a'ntū ixtapalh huan impuesto.

¹⁴ Lā' huan tropasna' nā takalhasqui'nīlh:

—Lā' quina'n ¿tuchū maclasqui'n na'ictlahuayāuj?

Lā' cākalhtīlh:

—Tū' tilē'ksa'nānī'nā'tit a'ntūn tū' stu'ncua' nīn tū' titucsnu'nā'tit para naka'lhā'na'nā'tit. Lā' calīpāxuhua'tit mintatljac'n.

¹⁵ Lā' huan tachi'xcuhūi't lej ixtaca'tzīcu'tun ixpālacata Juan, como ixtapuhua'mā'na que chō'la Juan, ū'tza' huan Cristo a'ntī Dios lacsacnit.

¹⁶ Lā' Juan cāhuanikō'lh:

—Ixlistu'ncua' quit iccālīmā'kpaxīyāni' con xcān. Huan a'ntī namin, xla' makapitzīn de hui'xina'n nacātalīmā'kpaxīyāni' Espīritu Santo lā' ā'makapitzīn huampala con macscut. Xla' ā'līhua'ca' māpa'ksīni'n que quit. Quit tūla icmālacastuca xla'. Ixtasācua' a'ntī naxcuta iXuarachī līhua'ca' tasqui'nī que quit. ¹⁷ Xla' hua'chi a'ntī ka'lhī ixpūmālakosūn na ixmacan para nalacsu'nu huan trigo a'ntū līlahuacan harina. Nasaca huan trigo lā' namāquī' para nahua' lā' huan paja nalhcuyu nac macscut a'nlhā tūla catīmāmixīca.

¹⁸ Chuntza' cāhuanilh Juan xatzey tachihuīn lā' nā cāchihuīna'maxquī'lh tachi'xcuhūi't. ¹⁹ Lā' nā lacaquilhnīlh huan gobernador Herodes ixpālacata Herodías a'ntī ixpuscāt ixtā'tin Felipe ixuanī't como Herodes ixka'lhī hua'chi ixpuscāt. Lā' nā lacaquilhnīlh porque tlhualh lhūhua' ā'catūhuā a'ntūn tū' tzey. ²⁰ Lā' Herodes a'kchā'lh lā' ā'chulā' tlhualh lā' Juan mānūca nac pūlāchī'n.

Juan mā'kpaxīlh Jesús

Mt. 3.13-17; Mr. 1.9-11

²¹ Lā' a'xni'ca' Juan ixmā'kpaxīni'n, nā Jesús milh para na'a'kpaxa. Lā' līhuan ixorarlīmā', huan a'kapūn talaquī'lh ²² lā' mincha' huan Espīritu Santo. Tasu'yulh hua'chi lakatin tantzasnān ixlakstu'nc Jesús lā' kaxmatca lakatin tachihuīn a'ntū hualh:

—Hui'x qui'O'kxa'. Lej icpāxquī'yāni' lā' lej quimaxquī'ya' tapāxuhuān.

Ixlakmakānna' Jesucristo

Mt. 1.1-17

²³ Lā' a'xni'ca' Jesús tzuculh tlhua ixlītlot, ixka'lhī hua'chi pu'xamacāuj cā'ta. Huā'huī' ixnapapana' Jesús. Ixpuhuancan que Jesús ixo'kxa' José. Lā' José ixo'kxa' ixuanī't Elí ²⁴ a'ntī ixo'kxa' Matat a'ntī ixo'kxa' Leví. Lā' Leví ixo'kxa' ixuanī't Melqui a'ntī ixo'kxa' Jana a'ntī ixo'kxa' José. ²⁵ Lā' José ixo'kxa' ixuanī't Matatías a'ntī ixo'kxa' Amós a'ntī ixo'kxa' Nahum a'ntī ixo'kxa' Esli a'ntī ixo'kxa' Nagai. ²⁶ Lā' Nagai ixo'kxa' ixuanī't Maat a'ntī ixo'kxa' Matatías a'ntī ixo'kxa' Semei a'ntī ixo'kxa' José a'ntī ixo'kxa' Judá. ²⁷ Lā' Judá ixo'kxa' ixuanī't Joana a'ntī ixo'kxa' Resa a'ntī ixo'kxa' Zorobabel a'ntī ixo'kxa' Salatiel a'ntī ixo'kxa' Neri. ²⁸ Lā' Neri ixo'kxa' ixuanī't Melqui a'ntī ixo'kxa' Adi a'ntī ixo'kxa' Cosam a'ntī ixo'kxa' Elmodam a'ntī ixo'kxa' Er. ²⁹ Lā' Er ixo'kxa' ixuanī't Josué a'ntī ixo'kxa' Eliezer a'ntī ixo'kxa' Jorim a'ntī ixo'kxa' Matat. ³⁰ Lā' Matat ixo'kxa' ixuanī't Leví a'ntī ixo'kxa' Simeón a'ntī ixo'kxa' Judá a'ntī ixo'kxa' José a'ntī ixo'kxa' Jonán a'ntī ixo'kxa' Eliaquim. ³¹ Lā' Eliaquim ixo'kxa' ixuanī't Melea a'ntī ixo'kxa' Mainán a'ntī ixo'kxa' Matata a'ntī ixo'kxa' Natán. ³² Lā' Natán ixo'kxa' ixuanī't David a'ntī ixo'kxa' Isai a'ntī ixo'kxa' Obed a'ntī ixo'kxa' Booz a'ntī ixo'kxa' Salmón a'ntī ixo'kxa' Naasón. ³³ Lā' Naasón ixo'kxa' ixuanī't Aminidab a'ntī ixo'kxa' Aram a'ntī ixo'kxa' Esrom a'ntī ixo'kxa' Fares a'ntī ixo'kxa' Judá. ³⁴ Lā' Judá ixo'kxa' ixuanī't Jacob a'ntī ixo'kxa' Isaac a'ntī ixo'kxa' Abraham a'ntī ixo'kxa' Taré a'ntī ixo'kxa' Nacor. ³⁵ Lā' Nacor ixo'kxa' ixuanī't Serug a'ntī ixo'kxa' Ragau a'ntī ixo'kxa' Peleg a'ntī ixo'kxa' Heber a'ntī ixo'kxa' Sala. ³⁶ Lā' Sala ixo'kxa' ixuanī't Cainán a'ntī

ixo'kxa' Arfaxad a'nti'ixo'kxa' Sem a'nti'ixo'kxa' Noé a'nti'ixo'kxa' Lamec.
³⁷ Lā' Lamec ixo'kxa' ixuani't Matusalén a'nti'ixo'kxa' Enoc a'nti'ixo'kxa'
 Jared a'nti'ixo'kxa' Mahalaleel a'nti'ixo'kxa' Cainán. ³⁸ Lā' Cainán ixo'kxa'
 ixuani't Enós a'nti'ixo'kxa' Set a'nti'ixo'kxa' Adán a'nti'ixo'kxa' Dios.

4

Satanás ixlilaktzī'ncu'tun Jesús

Mt. 4.1-11; Mr. 1.12-13

¹ Lā' ixa'clhcunuc Jesús ixlītsuma Espiritu Santo lā' taspī'tli de nac huan pūxka Jordán. Lā' huan Espiritu Santo lē'lh a'nlhā lej cā'lhpi'mpi'li'. ² A'ntza' ixuī' tu'pu'xam chí'chini'. Lā' milh huan ko'ti'ti' para nalilaktzī'n a ver palh tzē ixtlajalh Jesús. Lā' Jesús tū' huā'yalh huan tamā'na chí'chini' lā' lejtza' ixtzi'ncsa. ³ Tuncan huanilh huan ko'ti'ti':

—Palh hui'x ixO'kxa' Dios, cahua'ni' huā'mā' chihuix que calalh pāntzi.

⁴ Lā' Jesús kalhtīl:

—Tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios:

Tū' xmān pāntzi catipūlatā'kchokoca nac huā'mā' cā'quilhtamacuj.

Nā maclacasqui'n cuenta natlahuacan ixtachihuīn Dios.

⁵ Lā' tuncan huan ko'ti'ti' lēlh Jesús nac lakatin kēstīn lej tālhmā'n. Lā' a'ntza' chu līmaktin māsu'yukō'lh ixlīhuāk quilhtamacuj. ⁶ Lā' huanilh:

—Na'icmaxqui'yāni' ixlīhuāk huā'mā' lā' namāpa'ksīya'. Huāk quila' lā' nā tzē na'icmaxqui' chuxatī. ⁷ Palh hui'x naquintatzokostani'ya' lā' naqui'a'cnīni'ni'ya', na'icmaxqui'kō'yāni' lā' ixlīhuāk mila' nahuan.

⁸ Lā' Jesús kalhtīl:

—Catapānu', Satanás, porque tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios:

Natatzokostani'ya' lā' namācā'tani'ya miMāpa'ksīni' Dios lā' natlahua'ya' xmān a'ntū xla' lacasqui'n.

⁹ Lā' ā'calīstān huan ko'ti'ti' lē'lh nac xcānsipej Jerusalén lā' yāhualh na ixa'cpān huan xaka'tla' litokpān. Lā' huanilh:

—Palh hui'x ixO'kxa' Dios, cayujti nac ti'ya't ¹⁰ como tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios:

Dios nacāmāpa'ksī ixángeles que natamaktaka'lhāni'.

¹¹ Natamā'kaqui'yāni' para que tū' natakāhuī' nīn kantin mintojon nac chihuix.

¹² Lā' Jesús kalhtīl:

—Nā chuntza' tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios:

Tū' tililaktzī'na' huan Māpa'ksīni' Dios.

¹³ Lā' como huan ko'ti'ti' tū'tza' kaksni'lh a'nchī nalilaktzī'n Jesús, tapānūlh lakatin ka'tlā'tus.

Jesús lītuculh ixlītlōt nac Galilea

Mt. 4.12-17; Mr. 1.14-15

¹⁴ Lā' Jesús taspī'tli nac Galilea lā' ixka'lhī ixlīmāpa'ksīn Espiritu Santo. Lā' chuxalhā nac huan estado de Galilea ixlīchihuīnamā'ca ixpālacata a'ntūn tlhualh Jesús. ¹⁵ Ixcāmāsu'ni'mā' na ixlītokpānca'n israelitas lā' ixlīhuākca'n ixta'a'cnīni'ni'mā'na.

Jesús nac Nazaret

Mt. 13.53-58; Mr. 6.1-6

¹⁶ Lā' tuncan Jesús a'lh nac Nazaret a'nlhā i'stacnī't. Lā' tanūlh nac litokpān huan chí'chini' de pūjaxni' hua'chī ixtalanān. Lā' tūyalh para nalakapūtle'ke huan ixtachihuīn Dios. ¹⁷ Maxqui'ca huan a'ntū tzo'kli

huan profeta Isaías. Lā' a'xni'ca' mālakapitzilh, kaksli a'nlhā ixtatzo'kni' chuntza':

¹⁸ Huan ixEspíritu Māpa'ksīni' quintā'huī' como quilacsacnī't para na'iccāmāca'tzīnī xatzey tachihuūn huan lacxcamanīnī'.

Lā' nā quimacamilh para na'iccāmāko'xamāka'tlī' huan a'ntī lej talakaputza lā' para na'iccāmāxtu a'ntī cāchī'canī't.

Lā' icmilh para que na'iccāmālacahuānī lakatzī'nī'n lā' na'iccāmaktāya a'ntī tapātīnī'n.

¹⁹ Lā' nā quimacamilh para na'iccāhuani ixlacchi'chini' huan Māpa'ksīni'.

²⁰ Lā' a'xni'ca' Jesús mālakaxtokli huan libro, maxquī'lh huan xamayūlh lītōkpān lā' tahui'lalh. ²¹ Lā' como ixlihuākca'n nac lītōkpān ixtalakatzī'mā'na, lā' xla' tzuculh chihuūna'n lā' hualh:

—Chuhua'j huā'mā' chi'chini' tlōkentaxtūcanī't na milacapūnca'n huā' a'ntūn kaxpa'ttītus.

²² Lā' ixlihuākca'n tahualh lej tzey Jesús lā' talilē'cnīlh ixtachihuūn lej tzēhuani't a'ntū cāhuanilh. Lā' ixtalāhuanimā'na:

—¿Chu tū' ū'tza' ixcaman José?

²³ Lā' Jesús cāhuanilh:

—Ixlistu'ncua' naquilāhuaniyāuj huā' tamā'na: “Hui'x doctor lā' pū'la namā'tzeyica'na' mē'cstu”. Lā' naquilāhuaniyāuj: “Chuhua'j catlahua' huā'tzā' na minti'ya't chu a'cxtim hua'chi quincātahuanin que tlahuanī'ta' nac Capernaum”.

²⁴ Chu chihuūna'mpā lā' cāhuanilh:

—Ixlistu'ncua' iccāhuaniyāni' que tū' a'nan kalhatin a'cta'sana' a'ntī nalaktzī'ncu'tuncan na ixti'ya't a'nlhā stacli. ²⁵ Ica'na iccāhuaniyāni' que lhūhua' lakapūt ixa'nan nac huan país Israel a'xni'ca' ixlatlā'huan Elías a'xni'ca' lakatu'tun cā'ta ā'i'tāt tū' lalh xcān. Lā' chuxalhā ixtzi'ncsnīmā'ca. ²⁶ Lā' Dios tū' lakmacā'lh Elías nīn kalhatin lakapūt xala' nac Israel. Lakmacā'lh kalhatin makatiyāti' xala' nac Sarepta a'ntū pajtzu huan cā'lacchicni' Sidón. ²⁷ Nā chuntza' ixa'nan nac Israel lhūhua' a'ntī ixtapātīmā'na huan ta'jatat a'ntū māmasī quinquinī'tca'n lā' a'xni'ca' ixui'lacha' huan a'cta'sana' Eliseo pero nīn kalhatin de xla'ca'n mātzeyīca, xmān huan makatiyāti' Naamán xala' nac Siria.

²⁸ A'xni'ca' takaxmatli huā'mā' tachihuūn, ixlihuākca'n a'ntī ixtatanūmā'na nac lītōkpān lej ta'a'kchā'lh. ²⁹ Lā' tatā'kaquī'lh lā' tatantlakaxtulh Jesús de huan nac xcānsipej. Lā' talē'lh hasta ixa'cpūn na ixkēstīn huan xcānsipej para natamacā'n para makjū. ³⁰ Lā' Jesús tētaxtulh ixlachhni'ca'n lā' a'lh.

Kalhatin chi'xcu' a'ntī ixka'lhī huan tlajana'

Mr. 1.21-28

³¹ Lā' tuncan Jesús a'lh nac Capernaum xala' nac estado de Galilea. Lā' ixcāmāsu'ni'mā' tachi'xcu'huī't huan chi'chini' de pūjaxni'. ³² Lā' talilē'cnīlh a'nchī' ixcāmāsu'ni'mā' como ixlihuūna'mā' con līmāpa'ksīn.

³³ Ixui' nac lītōkpān kalhatin chi'xcu' a'ntī ixchi'panī't huan tlajana'. Lā' ta'salh lā' hualh:

³⁴ —Jesús xala' nac Nazaret, ¿a'chī' ta't a'nlhā icui'lāna'uj? ¿Chā ta'nī'ta' para naquilāmālakspūtūyāuj? Quit iclakapasāni'. Hui'x ixla' Dios lā' santo hui'x.

³⁵ Jesús lacaquilhnīlh huan tlajana' lā' huanilh:

—¿Quilhca'cs! ¡Lā' camaxtekti huā'mā' chi'xcu'!

Lā' huan tlajana' māyujūlh huan chi'xcu' na ixlacapūnca'n huan tachi'xcu'hi't lā' makxtekli huan chi'xcu'. Lā' nīn tuntū' lani'lh. ³⁶ Ixlīhuākca'n lej talē'cnīlh lā' talāhuanihl:

—¿Tuchūyā tachi'huīn huā' tamā'na'? ¡Huā'mā' chi'xcu' līchihuīna'n con limāpa'ksīn lā' tataxtu huan tlajana'nī'n!

³⁷ Lā' chuxalhā pajtzu nac Capernaum talātā'chihuīna'lh Jesús.

Jesús mātzeyīlh ixpuhuiti' Simón Pedro

Mt. 8.14-15; Mr. 1.29-31

³⁸ Lā' a'xni'ca Jesús taxtulh de nac litokpān, a'lh lā' tanūlh na ixchic Simón. Lā' ixpuhuiti' Simón lej ixchi'chīxni'mā'. Lā' squi'ni'ca Jesús que camātzeyīlh. ³⁹ Lā' Jesús taquilhpūtalh a'nlhā ixmā' lā' lacaquilhnīlh huan tachi'chīxni' lā' mixli. Chu limaktin tā'kaquī'lh huan puscāt lā' tzuculh cāmāhuī'.

Jesús cāmātzeyīlh lhūhua' ī'tza'ca'nī'n

Mt. 8.16-17; Mr. 1.32-34

⁴⁰ Lā' a'xni'ca ixtā'cnūmā'tza' huan chi'chini', ixlīhuākca'n a'ntī ixta'ī'tza'ca'n de tāpālhūhua' ta'jatatna' cālīmini'ca Jesús. Lā' cāmacaxapalh lā' cāmātzeyīlh. ⁴¹ Lā' lhūhua' a'ntī ixtaka'lhī tlajana' cāmātzeyīlh. Lā' huan tlajana'nī'n cāmakxtekli. Lā' tahuanihl:

—Hui'x ixO'kxa' Dios.

Lā' Jesús cālacaquilhnīlh huan tlajana'nī'n lā' tū' cāmakxtekli natachi'huīna'n como xlaca'n taca'tzilh que ū'tza' Cristo a'ntī Dios lacsacui'līlh.

Jesús a'cta'sana'lh nac Galilea

Mr. 1.35-39

⁴² Lā' a'xni'ca tuncuīlh, Jesús taxtulh de nac xcānsipej lā' a'lh a'nlhā tintī' ixa'nan. Lā' huan tachi'xcu'hi't ixtaputzamā'na lā' takaksli a'nlhā ixuī'. Tū' ixtamakxtekcu'tun ixa'lh makat. ⁴³ Lā' Jesús cāhuanīlh:

—Maclacasqui'n na'iccāmāsu'ni' huan xatzey tachi'huīn ā'makapitzīn xalanī'n xtunc cāl'acchicni'. Na'iccāmāsu'ni' ixpālacata a'nchī Dios māpa'ksī. U'tza' quīlīmacamīlh.

⁴⁴ Lā' chuntza' ixcāmāsu'ni'tēlha Jesús nac huan litokpāna' xala' nac Galilea.

5

Lhūhua' squī'ti' cāchi'paca

Mt. 4.18-22; Mr. 1.16-20

¹ Lā' milh lakatin chi'chini' a'xni'ca' Jesús ixuī' na ixquilhtūn huan lago ixtacuīni' Genesaret. Lā' tanto lhūhua' tachi'xcu'hi't tamīlh que ixtalāpi'ta'tza' para natalaktapajtzū Jesús como ixtakaxmatcu'tun ixtachi'huīn Dios. ² Jesús cālaktzī'lh tantu' barcos ixquilhtūn huan lago lā' nīn tintī' ixpūtojōma'. Ixtēcu'ca'n ixta'a'nī't talakche'kē' ixpūxuākna'ca'n. ³ Lā' tuncan Jesús tōca'lh huan nac lakatin barco a'ntū ixlā' Simón lā' hualh que camātampūxtuca macsti'na'j de nac quilhtūn. Lā' tuncan Jesús tahuī'lalh nac barco lā' a'ntza' tzuculh cāmāsu'ni' huan tachi'xcu'hi't.

⁴ Lā' a'xni'ca' cāmāsu'ni'kō'lh, huanīlh huan Simón:

—Calī'pi huā' barco a'nlhā pūlh mā'n lā' camojō'tit mimpūxuākna'ca'n para nachī'payā'tit squī'ti'.

⁵ Lā' Simón kalhtīlh:

—Mākalhtō'kē'ni', tintascactza' icsquī'ti'ninī'tauj lā' nīn tuntū' icchi'panī'tauj. Pero por minquilhtampān na'icmacā'nāuj quimpūxuākna'ca'n.

⁶ Lā' a'xni'ca' tatlahualh chuntza', tanto lhūhua' squi'ti' talaknūcha' nac pūxuākna' lā' ixtaxtī'tmā'tza'. ⁷ Chu tuncan tamacahuani'lh ixtā'squi'tini'nī'n nac ā'lakatin barco para que natamin natamaktāyana'n. Tamilh lā' tamaktāyalh. Lā' huan squi'ti' lītatzumalh huan tantu' barcos hasta ixtatā'cnūcu'tuntza'.

⁸ Lā' a'xni'ca' Simón Pedro laktzī'lh, tatzokostalh na ixlacapūn Jesús lā' huanilh:

—Māpa'ksīni', caquintapānū'ni' como quit tū' tzeyā chi'xcu'.

⁹ Chuntza' huanilh como Simón lā' ixlīhuākca'n a'ntī ixtatā'squi'ti'nimā'na talē'cnīlh ixpālacata huan lhūhua' squi'ti' a'ntū tachī'palh. ¹⁰ Nā Jacobo lā' Juan a'ntī ixo'kxa'n Zebedeo lā' a'ntī ixtā'squi'tini'nī'n Simón nā xluca'n tajicua'lh. Lā' Jesús huanilh Simón:

—Tū' cajicua'. Lā' hua'chi mililōt ixuanī't ū'tza' milisqui'ti'ni', chuhua'j mililōt nahuan nacāmākalhlaka'ī'nī'ya' tachi'xcu'huī't ixtachihuīn Dios.

¹¹ Lā' tuncan a'xni'ca' huan barcos tachā'lh nac ti'ya't, ta'a'kxtekmaka'nkō'lh lā' tastālani'lh Jesús.

Jesús mātzeyīlh kalhatin a'ntī ixmasni'mā' ixquinīt

Mt. 8.1-4; Mr. 1.40-45

¹² Lā' a'xni'ca' Jesús ixuī' nac lakatin cā'lacchicni', lakchā'lh kalhatin chi'xcu' a'ntī ixka'lhī huan ta'jatāt a'ntū māmasī quinquinītca'n lā' a'ntū huanican lepra. Lā' a'xni'ca' huan ī'tza'ca' laktzī'lh Jesús, tatzokostani'lh lā' lej squi'ni'lh lā' huanilh:

—Māpa'ksīni', palh hui'x lacasqui'na', tzē naquimātzeyī'ya'.

¹³ Lā' tuncan Jesús xa'malh lā' huanilh:

—Chuntza' quit iclacasqui'n. Catzeya'nti.

Lā' a'xni'ca' hualh huā'mā', tapānūni'lh ixta'jatāt huan ī'tza'ca'. ¹⁴ Lā' tuncan Jesús māpa'ksīlh que tinti' nahuani. Huanilh:

—Xmān calakpi huan ixcuraca'n israelitas lā' camā'su'ni' mimacni' para nalaktzī'n palh tzeyani'ta'tza'. Lā' namaxquī'ya' lē'ksajna' hua'chi māpa'ksīni'lh Moisés. Chuntza' naca'tzīcan que tzeyani'ta'tza'.

¹⁵ Lā' a'yuj Jesús huanilh que tū' ixuanilh nīn tinti', pero ā'chulā' lakachu huan tachi'xcu'huī't takaxmatli ixpālacata Jesús. Lā' līlhūhua' ixtatakestoka para natakaxmata lā' para que ixcāmātzeyīni'ca ixta'jatātca'n.

¹⁶ Lā' Jesús tamakatīlh lā' a'lh ā'lacatin a'nlhā tinti' ixa'nan lā' a'ntza' tlhualh ixoración.

Jesús mātzeyīlh kalhatin a'ntī lhtuculu' ixuanī't

Mt. 9.1-8; Mr. 2.1-12

¹⁷ Lā' milh lakatin chi'chini' a'xni'ca' Jesús ixmāsu'yumā' lā' ixtakaxmatuī'lāna' ā'makapitzīn fariseosnu' lā' huan xamākalhtō'kē'ni'nī'n ley. Ixtaminī'ta'ncha' de nac Jerusalén lā' de lhūhua' cā'lacchicni' xala' nac Galilea lā' Judea. Lā' ixtasu'yu ixlīmāpa'ksīn Dios como Jesús ixcāmātzeyīmā' ī'tza'ca'nī'n.

¹⁸ Lā' tuncan a'xni'ca' tachā'lh huan tachi'xcu'huī't lā' talīmilh nac laklaj kalhatin ī'tza'ca' a'ntī lhtuculu' ixuanī't. Ixtamānūcu'tun ixchakān chic para natamāpi' na ixlacapūn Jesús. ¹⁹ Lā' como lhūhua' ixtahuani't huan tachi'xcu'huī't tūla ixtatanū huan nac chic. U'tza' talītō'calh ixa'kstīn huan chic lā' ta'a'kstīlhua'kli huan chic. Lā' a'ntza' talacmānūlh huan ī'tza'ca' con ixlaklaj na ixlachni' tachi'xcu'huī't hasta na ixlacapūn Jesús.

²⁰ Lā' a'xni'ca' Jesús ca'tzīlh que takalhlaka'ī'lh, xla' huanilh huan ī'tza'ca':

—Na'icmāspūtūnu'ni'yāni' ixlīhuāk mintalaclē'i'.

21 Lā' tuncan huan fariseosnu' lā' xamākalhtō'kē'ni'nī'n ley xlacan tatzuculh tapuhuan: “¿Tichūyā chi'xcu' a'ntī chihuīna'n contra Dios? Nīn tintī' tzē naquīncāmāspūtūnu'ni'yāni' quintalaclē'i'ca'n, xmān Dios”.

22 Lā' Jesús, como ixca'tzī a'nchī ixtapuhuamā'na, cāhuanilh:

—¿A'chī' puhua'nā'tit chuntza' na mi'a'clhcunucca'n? 23 Icuanihtza' huan ī'tza'ca': “Icmāspūtūnu'ni'ntza' mintalaclē'i'”. Pero tuntū' tasu'yu a'yuj māsputūnu'ni'ca. Palh xa'icuanilh: “Catā'kaqui' lā' casmi'li' mixti'cat lā' catlā'hua'”, chuntza' ixtasu'yulh palh tzeyalh o tū'. 24 Quit huan Chi'xcu' xala' Tālh mā'n. Lā' chuhua'j na'iccāmāsu'ni'yāni' a'nchī icka'lhī limāpa'ksīn nac huā'mā' cā'quilhtamacuj lā' tzē na'iccāmāspūtūnu'ni' ixtalaclē'i'ca'n tachi'xcuui't.

Lā' chu tuncan huanilh huan ī'tza'ca':

—Icuaniyāni', catā'kaqui' lā' calī'pi milaklaj lā' capit na minchic.

25 Chu līmaktin tā'kaqui'lh huan ī'tza'ca' na ixlacapūnca'n lā' sacli ixlaklaj lā' a'lh na ixchic. Lā' a'lh mēcā'tanītēlhā Dios.

26 Lā' ixlīhuākca'n talē'cnīlh lā' tamēcā'tanīlh Dios. Tajicua'lh lā' tahualh:

—Huā'mā' chi'chini' lakzī'nī'tauj lej ka'tla' lē'cnīn.

Leví tzuculh stālani' Jesús

Mt. 9.9-13; Mr. 2.13-17

27 Lā' ā'calistān Jesús taxtulh lā' laktzī'lh kalhatin mātā'jīni'. Ixtacuīni' Leví lā' ixuī a'nlhā i'xmātā'jīni'ncan. Lā' huanica:

—Caquistāla'ni'.

28 Lā' tuncan tāyalh lā' makxtekkō'lh lā' stālani'lh Jesús.

29 Lā' ā'calistān Leví cāxtlahualh lakatin ka'tla' cā'tani' na ixchic para na'a'cnīni'ni' Jesús. Lā' lhūhua' mātā'jīni'nī'n lā' ā'makapitzīn chi'xcuui'n ixtatā'huā'yamā'na. 30 Lā' tuncan huan fariseosnu' lā' huan xamākalhtō'kē'ni'nī'n ley tapuhualh palh tū' tzey. Lā' tatzuculh tatā'chihuīna'n ī'sca'txtunu'ni' Jesús lā' tahuanilh:

—Lā' ¿a'chī' tā'huā'yanā'tit con huan mātā'jīni'nī'n lā' con huan tūn tū' tzeyā chi'xcuui'n?

31 Lā' Jesús cākalhtīlh:

—Huan a'nīn tū' ta'ī'tza'ca'n, xlacan tū' tamaclacasqui'n doctor; xmān huan a'nīn ta'ī'tza'ca'n. 32 Quit tū' icmilh iccāputza a'nīn tapuhuan palh xlacan xalacuan. Icmilh iccāputza huan tachi'xcuui't a'nīn taca'tzī palh tū' tzey xlacan, como iclacasqui'n que nataxtāpalī ixtapāstacna'ca'n.

Kalhasqui'nīca Jesús ixpālacata a'nchī makxtekan huā'yanca

Mt. 9.14-17; Mr. 2.18-22

33 Lā' tuncan xlacan takalhasqui'nīlh Jesús:

—Lā' huan a'nīn tastālani'lh Juan, tū' tahuā'yan a'xni'ca' lej tatlahua ixoraciónca'n. Lā' nā chuntza' huan fariseosnu'. Lā' misca'txtunu'ni'n pō'ktu tahuā'yan lā' tako'tnūn. Lā' ¿a'chī'?

34 Lā' Jesús cākalhtīlh:

—¿Chā natalakaputza huan a'nīn cākantāyacan a'nlhā tapūchahuamā'ca? Līhuan huī' huan squi'nīni', tū' talakaputza. 35 Namin lakatin chi'chini' a'xni'ca' nalē'ncan huan squi'nīni' lā' a'xni'ca' natalakaputza ixamigos lā' tū' catitahuā'yalh.

A'xni'ca Jesús cāhuanilh huā'mā', ixlīchihuīna'mā'ca māni' xla'.

36 Nā chuntza' cāhuanilh huā'mā' a'ntū lītalacastuca:

—Tintī' nachu'cu xasāsti' ixlū'xu' para nalīlactza'pa' huan xamasni'. Palh chuntza' ixtlahuaca tū'tza' tzey huan xasāsti' lu'xu' lā' huan

lilactza'pa'n más palha' que huan xamasni'. ³⁷ Lā' huan xaxcān uva a'ntū tūna'j xcu'tan nīn tinti' catimōjōlh nac xakōlūhua' ixko'xka' borrego. Namōjōcan nac xasāsti' ko'xka' lā' chuntza' a'xni'ca' naxcu'tan, tū' catipankli huan ko'xka'. Chuntza' tū' catipāxcatlalh huan ko'xka' lā' tū' catitaxtulh huan xaxcān uva. ³⁸ U'tza' nalimōjōcan xasāsti' xaxcān uva nac xasāsti' ko'xka' lā' a'xni'ca' naxcu'tan huan xaxcān, huan ko'xka' nataxtō'nka lā' tū' catitaxti'tli. ³⁹ Lā' nā chuntza' a'ntū quilhca'tzīlh xaxcān uva a'ntū makāntza' xcu'tanī't, tū' catilakatīlh xaxcān uva a'ntū tū' lej makān xcu'tanī't. Nahuan: “Más tzey huan xakōlūhua”.

6

Huan sca'txtunu'nī'n tatē'ī'lh tza'ksa' huan chi'chini' de pūjaxni'

Mt. 12.1-8; Mr. 2.23-28

¹ Maktin huā lakatin chi'chini' a'ntū ixpūjaxcan a'xni'ca' Jesús ixtalā'huan nac cā'tacuxtu lā' ī'sca'txtunu'nī'n tatē'ī'lh pātin pātū tza'ksa'. Lā' tuncan tapa'sli lā' tahua'lh. ² Lā' makapitzīn huan fariseosnu' cākalhasqui'nīlh:

—¿A'chī' scujpā'na'ntit huan chi'chini' a'ntū pūjaxcan? Tū' līmakuan.

³ Lā' Jesús cākalhtīlh:

—¿Chū tū' lakapūtle'kenī'ta'ntit a'ntūn tlahualh David maktin huā? Xla' lā' a'ntū ixta'a'mā'na ixtatzi'ncsmā'na. ⁴ Lā' tanūlh na ixchic Dios lā' tēlh huan pāntzi a'ntū ixmālacnūni'canī't Dios. Hua'lh lā' nā tā'hua'lh a'ntū ixtatā'a'mā'na, a'yuj tū' minī'ni' nahua' ā'kalhatin, xmān huan cura.

⁵ Nā cāhuanilh:

—Lā' quit huan Chi'xcu' xala' Tālmā'n lā' tzē na'icmāpa'ksī a'ntū natlahuacan huan chi'chini' a'ntū pūjaxcan.

Huan chi'xcu' a'ntū macascōhua ixuanī't

Mt. 12.9-14; Mr. 3.1-6

⁶ Maktin huampala chi'chini' de pūjaxni' a'xni'ca' Jesús tanūlh na ixlitokpānc'a'n israelitas lā' tzuculh māsu'yu. Lā' ixuī' a'ntza' kalhatin chi'xcu' ixmacascōhuanī't. ⁷ Lā' huan xamākaltō'kē'ni'nī'n ley ixtamaktaka'lh mā'na Jesús a ver palh ixmātzeyīnī'lh huan chi'chini' a'ntū pūjaxcan. Chuntza' tzē ixtalē'ksa'nīnī'lh. ⁸ Lā' xla' ca'tzīlh a'ntū ixtapuhuan lā' huanilh huan chi'xcu' a'ntū ixmacascōhuanī't:

—Catāqui' lā' catāya' na quilaclhpu'nanca'n.

Lā' huan chi'xcu' tāquī'lh lā' tāyalh a'ntza'. ⁹ Lā' tuncan Jesús cāhuanilh:

—Na'iccākalhasqui'nīyāni' catūhuā. ¿Tuchū más minī'ni' tzē tlahuacan huan chi'chini' a'ntū pūjaxcan? ¿Chā na'ictlahua a'ntū tzey o a'ntūn tū' tzey? ¿Chā līmakuan na'icmāpūtaxtū huan chi'xcu' o na'icmāpānūni' ixlīca'tzīn?

¹⁰ Lā' tuncan Jesús cālaktzī'lh ixlīhuākca'n a'ntū ixtalītamacti'li'nī't lā' huanilh huan chi'xcu':

—Castu'ncti mimacan.

Huan chi'xcu' stu'nclī lā' tzeyalh ixmacan. ¹¹ Lā' xlaca'n lej ta'a'kchā'lh lā' tatzuculh talacchihuīna'n a'ntū natatlahuani' Jesús.

Jesús cālacsacli kalhacāujtu' sca'txtunu'nī'n

Mt. 10.1-4; Mr. 3.13-19

¹² Huan tamā'na chi'chini' Jesús a'lh nac lakatin kēstīn para na'orarlī. Lā' tintascac ixorarlīmā'. ¹³ Lā' ixlīlakalī cāta'sani'lh ī'sca'txtunu'nī'n lā' cālacsacli kalhacāujtu' lā' cāmāpācuhūlh apóstoles. ¹⁴ Xlaca'n cāhuanican Simón a'ntū ixlītapātu' ixtacuīni' Pedro lā' Andrés ī'stancu Simón lā' Jacobo

lā' Juan lā' Felipe lā' Bartolomé ¹⁵ lā' Mateo lā' Tomás lā' Jacobo ixo'kxa' Alfeo lā' Simón a'ntī ixlitāpātu' ixtacuīni' Zelote ¹⁶ lā' Judas ixtā'tin Jacobo lā' Judas Iscariote a'ntī macamāstā'lh Jesús.

Jesús cāmāsu'ni'lh lhūhua' tachi'xcuui't

Mt. 4.23-25

¹⁷ Jesús cātā'yujli xlaca'n de nac kēstīn lā' tachokolh a'nlhā pūsca'nan con ī'sca'txtunu'nī'n. Lā' ixuī' lhūhua' tachi'xcuui't de lakachu nac Judea lā' xalanī'n nac Jerusalén lā' xalanī'n ixquilhtūn mar pajtzu a'nlhā ixuani-can Tiro lā' Sidón. Xlaca'n ixtachā'nī't para natakaxmata Jesús lā' para que ixcāmātzeyīni'lh ixta'jatatca'n. ¹⁸ Lā' a'ntī ixtaka'lhī huan tlajana' nā cāmātzeyīca xlaca'n. ¹⁹ Ixlīhuākca'n huan tachi'xcuui't ixtaxa'macu'tun Jesús como xla' cālicu'chū'kō' con ixlīmāpa'ksīn.

A'ntīn tapāxuhua lā' a'ntīn talakaputza

Mt. 5.1-12

²⁰ Lā' tuncan Jesús cālaktzī'lh ī'sca'txtunu'nī'n lā' cāhuanilh:

—Pāxuhuayā'tit a'ntīn tū' ka'tla'jca'tziyā'tit como Dios cāmāpa'ksīmā'ni'.

²¹ 'Pāxuhuayā'tit a'ntī putzapā'na'ntit ixtapuhuān Dios como xla' nacāmaktāyayāni'.

'Pāxuhuayā'tit a'ntī calhuampā'na'ntit chuhua'j como ā'calīstān napāxuhuayā'tit a'nlhā Dios māpa'ksīni'n.

²² 'Napāxuhuayā'tit a'xni'ca' tachi'xcuui't tū' cātalaktzī'ncu'tunāni' lā' a'xni'ca' nacātamāxtunquī'yāni' quimpālacata quit huan Chi'xcu' xala' Tālmā'n. Lā' napāxuhuayā'tit a'xni'ca' cātalakapalayāni' lā' a'xni'ca' nacātalakmaka'nāni' hua'chilh tū' tzey hui'xina'n, lā' ixlīhuāk por quimpālacata quit huan Chi'xcu' xala' Tālmā'n. ²³ Lej capāxuhua'tit lā' caka'lhī'tit tapāxuhuān a'xni'ca' chuntza' napātīni'nā'tit como nac a'kapūn naka'lhī'yā'tit huāk a'ntūn tzey. Huan a'ntī cātamāpātīni'yāni', nā chuntza' ixnapapana'ca'n tamāpātīnīlh huan ixa'cta'sana'nī'n Dios.

²⁴ 'Pero lej nalakaputzayā'tit hui'xina'n ricosnu' como tlhua'tittza' mintapāxuhuānca'n.

²⁵ 'Lej nalakaputzayā'tit hui'xina'n a'ntī lej lhūhua' ka'lhīyā'tit chuhua'j como ticāmakasputāni'.

'Lej nalakaputzayā'tit hui'xina'n a'ntī chuhua'j litzī'mpā'na'ntit como nacalhua'nā'tit con talakaputzīt.

²⁶ 'Lej nalakaputzayā'tit hui'xina'n a'xni'ca' ixlīhuāk nata'a'cnīni'ni'yāni' como ixnapapana'ca'n xlaca'n chuntza' makān ixtatlahuani' huan a'cta'sana'nī'n a'ntīn tualh a'ntūn tū' stu'ncua.

Cacāpāxquī'tit mīntā'ca'tzaca'n

Mt. 5.38-48; 7.12

²⁷ Lā' Jesús cāhuanipā:

—Lā' iccāhuaniyāni' hui'xina'n a'ntī quilākaxmatāuj: Cacāpāxquī'tit mīntā'ca'tzaca'n lā' nacāmaktāyayā'tit a'ntīn tū' cālaktzī'ncu'tunāni'.

²⁸ Casquī'ni'tit Dios que cacāsīcua'lanālīlh a'ntī cachīhuā cātalīchihuīna'nāni' lā' na'orarliyā'tit por a'ntī cālakapalayāni'. ²⁹ Palh catīhuā nalacala'sāni' milacapītin, natamakxteka' nalacala'sāni' ā'milacapītin. Lā' palh catīhuā namāmaktuyāni' mīntakēnū, ca'a'kataxtuni' nā mincamīsa. ³⁰ Camaxquī' chuxatī a'ntī squī'ni'yāni' lā' palh catīhuā namāmaktuyāni' a'ntū mila', tū'tza' tisquī'ni'ya'.

31 Chuntza' natlahua'ni'ya' ā'chā'tin chu a'cxtim hua'chi lacasqui'na' xla' natlahua'ni'yāni' hui'x.

32 'Palh xmān cāpāxquī'yā'tit a'ntīn tapāxquī'yāni', ¿chu tzeyā chi'xcuhui'n hui'xina'n na ixlacapūn Dios? Huan a'ntīn tū' tzey nā chuntza' talāpāxquī'. 33 Lā' palh xmān cāmaktāyayā'tit a'ntīn tamaktāyayāni', ¿chu tzeyā chi'xcuhui'n hui'xina'n na ixlacapūn Dios? A'cxtim talāmaktāya huan a'ntīn tū' tzey. 34 Lā' palh xmān namāsācua'nī'yā'tit a'ntī tzēn natamāstā'chokopala, ¿chu tzeyā chi'xcuhui'n hui'xina'n na ixlacapūn Dios? A'ntīn tū' tzey nā tamāsācua'nī'ixtā' tū' tzey como taca'tzī namāstā'pala. 35 Hui'xina'n nacāpāxquī'yā'tit mintā'ca'tzaca'n lā' nacāmaktāyayā'tit lā' nacāmāsācua'nī'yā'tit lā' tū' catiputzalh a'ntū nacālimāpalani'yāni'. Chuntza' naka'lhī'yā'tit ka'tla' mintatlajca'n nac a'kapūn lā' nala'yā'tit ixcamana' a'ntī xala' tālh mā'n lā' a'ntī lej ka'tla' como nā xla' cālakalhu'man huan tampi'lhīni'nī'n lā' huan a'ntīn tū' tzey. 36 Cacālakalhu'mantit tachi'xcuhui't como hua'chi minTāta'ca'n Dios nā cālakalhu'man.

Tū' ticāmālaclīpinīyā'tit ā'makapitzīn

Mt. 7.1-5

37 Lā' Jesús cāhuanipā:

—Tū' caticā'a'ksa'ntit ā'makapitzīn lā' Dios tū' nacāmālaclē'nīyāni'. Tū' timālaclē'nīni'nā'tit lā' Dios tū' caticāmālaclē'nīni' hui'xina'n. Nalāmāspūtūni'yā'tit lā' Dios nacāmāspūtūni'yāni'. 38 Cacāmaxquī'tit ā'makapitzīn lā' nā Dios nacāmaxquī'yāni' hui'xina'n. Xla' lej nacāmaxquī'yāni' hua'chi a'ntī xa'nca pūlhcāna'n lā' naxakā'li huan cuartillo lā' nachiqui lā' namātzuma hasta natakalmaka'n lā' namojō na mimorralhca'n. A'cxtim hua'chi hui'xina'n namaxquī'yā'tit ā'chā'tin, chuntza' Dios nacāmaxquī'yāni'.

39 Jesús cāhuanilh huā'mā' a'ntū lītalacastuca:

—¿Chu tzēn kalhatin lakatzī'n napū'lani'ixtā'lakatzī'n? ¿Chu tū' catikostajōlh nac lakatin lhu'cu'? 40 Tintī' ā'kalhatin sca'txtunu' a'ntī más ca'tzī que ixmākalhtō'kē'ni' a'yuj tzē namālacastuca huan mākalhtō'kē'ni' a'xni'ca' natlahuakō'ixlīscatat.

41 '¿Chichū tzē nalaktzī'na' huan ti'na'j pa'lhma' na ixlakastapun mintā'tin palh tanūma' hua'chi kentin qui'hui' na milakastapun? 42 Palh tū' pū'la namaxtuya' huan qui'hui' na milakastapun, tūlah catima'xtunī' huan pa'lhma' na ixlakastapun mintā'tin. ¡A'kxokonu'na'! Pū'la camāxtu' huan xaka'tla' pa'lhma' de na milakastapun lā' chuntza' xa'nca nalaktzī'na' para namāxtuya' huan ti'na'j pa'lhma' a'ntū tanūma' na ixlakastapun mintā'tin.

Huan qui'hui' lakapascan porixtō'ca't

Mt. 7.17-20; 12.34-35

43 Lā' Jesús cāhuanipā:

—Tintī' xatzey qui'hui' a'ntū namāstā'ixtō'ca't a'ntūn tū' tzey. Lā' nīn tintī' qui'hui' a'ntūn tū' tzey lā' namāstā' xatzeyixtō'ca't. 44 Lā' katin qui'hui' līlakapascan porixtō'ca't. Tūla pu'xcān huan higo de huan lhtucū' qui'hui' lā' tūla pu'xcān uvas de huan xamayāc caxanilh. 45 Huan tzeyā chi'xcu' tlaha a'ntūn tzey porque tzeyixtapāstacna'. Lā' huan tūn tū' tzeyā chi'xcu' tlaha a'ntūn tū' tzey como tū' tzeyixtapāstacna'. A'nchī pō'ktu pāstacna'na', chuntza' nachihuīna'na'.

Tāpātu' ixlītzucuni' huan chic

Mt. 7.24-27

⁴⁶ Lā' Jesús cāhuanipā:

—Palh quilāmāpācuhūyāuj: “Māpa'ksīni'”, ¿a'chī' tū' tlahua'yā'tit a'ntū quit iccālīmāpa'ksīyāni'? ⁴⁷ Huan a'ntū namin para que naquinkaxmata lā' natlahua a'ntū icmāpa'ksī, na'iccāhuaniyāni' a'nchī tasu'yu. ⁴⁸ Xla' lītasu'yu hua'chi kalhatin chi'xcu' a'ntī yāhualh ixchic. Pū'la ponknu'lh pūlh mā'n lā' xa'nca yāhualh ixtantūn. Lā' a'xni'ca' stacli huan pūxka, snū'n tahuilani'lh huan chic. Lā' tū' xakā'lilh como xa'nca yāhuacanī't. ⁴⁹ Lā' a'ntīn quinkaxmata lā' tū' natlahua a'ntū icmāpa'ksī, ū'tza' tasu'yu hua'chi kalhatin chi'xcu' a'ntī yāhualh ixchic lā' tū' pūlh mā'n ponknu'lh. Lā' a'xni'ca' stacli huan pūxka lā' snū'n tahuilani'lh huan chic, a'kā'lh lā' mū'xtulh lā' laclakō'lh.

7

Jesús mātzeyīlh ixtasācua' kalhatin capitán xala' nac Roma

Mt. 8.5-13

¹ A'xni'ca' Jesús cāmāsu'ni'kō'lh huan tachi'xcuhūit, a'lh nac Capernaum. ² Lā' a'ntza' ixuī' kalhatin capitán xala' nac Roma. Lā' ixka'lhī kalhatin ixtasācua' a'ntī lej ixpāxquī'. Ū'tza' ī'tza'ca'ni'lh hasta ixnīmā'tza'.

³ Lā' a'xni'ca' huan capitán kaxmatli līchihuīna'mā'ca Jesús, cāmācā'lh ā'makapitzīn papatzīni' israelitas para natasqui'ni' que camilh lā' camātzeyīlh ixtasācua'. ⁴ Xlaca'n talaktapajtzūlh Jesús lā' tatzuculh tasqui'ni'. Lā' tahuanih:

—Lej līmakuan namaktāya'ya' huā'mā' capitán ⁵ como quincā'a'cnīni'ni'yāni' quina'n israelitas. Lā' māni' xla' mātlahuīni'lh quilītokpānca'n.

⁶ Tuncan Jesús cātā'a'lh.

Lā' a'xni'ca' pajtzutza' ixta'a'mā'nancha' de huan ixchic, huan capitán cāmācāmilh ā'makapitzīn amīgosnu' para natahuani Jesús:

—Māpa'ksīni', tū' catamakchuyi'. Hui'x lej ka'lhī'ya' līmāpa'ksīn lā' tū' minī'ni' natanū'ya' nac quinchic. ⁷ Ū'tza' iclīpuhualh que chō'la tū' minī'ni' palh icquīputzanī'ta'ni'. Xmān namāpa'ksī'ya' lā' natzeyan quintasācua'. ⁸ Māni' quit nā quintamāpa'ksī huan xalaka'tla' lā' nā quit iccāmāpa'ksī huan quintropasna'. A'xni'ca' na'icuanī kalhatin tropa que ca'a'lh, xla' na'a'n. Lā' a'xni'ca' na'icuanī ā'kalhatin que camilh, xla' namin. Lā' a'xni'ca' na'icuanī quintasācua' que catlahualh catūhuā, xla' natlahua a'ntū icuanilh.

⁹ A'xni'ca' Jesús kaxmatli huā'mā' tachihuīn, lej lē'cnīlh lā' cālaktalakspi'tli a'ntū ixtastālani'mā'na lā' cāhuanilh:

—Stu'ncua' a'ntū iccāhuaniyāni'. Tū' iclakapasa nīn tintī' israelita a'ntū quinkalhlaka'ī' hua'chi huā'mā' chi'xcu'.

¹⁰ Lā' a'xni'ca' huan lacscujnī'n tataspi'tli nac huan chic, talaktzī'lh ixtzeyani'ttza' huan tasācua'.

Jesús mālahuanīchokolh ixcaman kalhatin lakapūt

¹¹ A'alīstān Jesús a'lh nac lakatin cā'lacchicni' ixtacuīni' Naín lā' cātā'a'lh ī'sca'txtunu'nī'n lā' līlhūhua'. ¹² Lā' a'xni'ca' pajtzutza' i'xta'a'mā'na de huan cā'lacchicni' lā' laktzī'lh que iclīmimā'ca huan nīn para namā'cnūcan. Lā' ixtzī't huan o'kxa' a'ntū ixnīnī't lakapūt ixuanī't. Lā' xmān kalhatin ixuanī't ixcaman huan lakapūt. Līlhūhua' xalanī'n huanmā' cā'lacchicni'

ixtatā'a'mā'na. ¹³ Lā' a'xni'ca' laktzī'lh huan lakapūt, huan Māpa'ksīni' lakalhu'malh lā' huanilh:

—Tū' caca'lhua'.

¹⁴ Tuncan Jesús laktapajtzūlh lā' xa'malh huan caja. Lā' a'ntū ixtalē'mā'na tatāyalh. Lā' Jesús huanilh huan nīn:

—O'kxa', quit icuaniyāni': ¡Catā'kaqui'!

¹⁵ Tuncan tā'kxpāquī'lh lā' tahui'lalh huan a'ntū ixnīnī't lā' tzuculh chihuīna'n. Lā' Jesús a'kataxtuni'lh ixtzī't. ¹⁶ Lā' a'xni'ca' talaktzī'lh huā'mā', huan tachi'xcuui't tajicua'nkō'lh lā' tatzuculh ta'a'cnīni'ni' Dios lā' tahualh:

—Tasu'yulh kalhatin ka'tla a'cta'sana' na quilac'hni'ca'n.

Nā tahualh:

—Dios quincālakalhu'manāni'.

¹⁷ Lā' chu lakachu nac Judea lā' a'nlhā pajatzu, ixlīhuāk taca'tzīlh a'ntū tlahualh Jesús.

Ixlacscujnī'n Juan huan Mā'kpaxīni'

Mt. 11.2-19

¹⁸ I'sca'txtunu'nī'n Juan tamāca'tzīnīlh a'ntū ixtlahuamā' Jesús. Lā' tuncan cāta'sani'lh kalhatu' i'sca'txtunu'nī'n ¹⁹ lā' cāmacā'lh para natakahasqui'nī Jesús a ver palh stu'ncua' xla' huan Cristo a'ntī namin o palh naka'lhī ā'kalhatin. ²⁰ Huan kalhatu' ixlacscujnī'n Juan talakmilh Jesús lā' tahuanih:

—Juan huan Mā'kpaxīni' quincātalakmacamini' lā' ū'tza' ca'tzīcu'tun palh stu'ncua' hui'x Cristo a'ntī namin o palh na'icka'lhīyāujcus ā'kalhatin.

²¹ Chū'tza' huā'mā' ka'tlā'tus Jesús cāmātzeyīlh lhūhua' i'tza'ca'nī'n lā' cāmāxtuni'lh lhūhua' huan tlajana'nī'n. Nā lhūhua' lakatzī'nī'n cāmālacahuānīlh. ²² Chuntza' cākalhtīlh Jesús:

—Cataspi'ttīt lā' nahuaniyā'tit Juan a'ntū laktzī'nī'ta'ntīt lā' a'ntū kaxpanī'ta'ntīt. Nahuaniyā'tit a'nchī huan lakatzī'nī'n talacahuāna'n lā' nā huan lū'ntū'lanī'n talatlā'huan. Lā' nā huan a'ntū ixcāmasni'mā' ixquinī'tca'n, xlaca'n tatzeyanli. Lā' huan a'ntīn tū' ixta'a'kahuāna'n chuhua'j takaxmata lā' nā cāmālahuanīchokocanī't huan a'ntī ixtanīnī'ttza'. Lā' cāmāsu'ni'can a'nchī nacālimāpūtaxtūcan a'ntī līpānīn talahui'lāna'. ²³ Līpāxūj a'ntī takalhlaka't' que Dios quimacamīlh.

²⁴ A'xni'ca' ixta'a'nī't ixlacscujnī'n Juan, Jesús tzuculh cātā'chihuīna'n tachi'xcuui't ixpālacata Juan lā' cāhuanilh:

—A'xni'ca' quīla'tit nac cā'lhpi'mpi'li' ti'ya't, ¿tichū ixlaktzī'ncu'tunā'tit? Tū' quīla'tit para nalaktzī'nā'tit kalhatin chī'xcu' a'ntī hua'chi kantin chī'tin a'ntū xakā'līlh huan ū'ni'. ²⁵ ¿A'chī' quīla'tit? Tū' quīla'tit para nalaktzī'nā'tit kalhatin chī'xcu' a'ntī lej tzēhuanī't lhakā'nani't. Hui'xina'n ca'tzīyā'tit que huan a'ntī pō'ktu lej tzēhuanī't talhakā'nani't lā' pō'ktu tapaxialhna'n, xlaca'n tahui'lāna' na ixchicca'n reyes. ²⁶ Pues ¿a'chī' quīla'tit nac cā'lhpi'mpi'li' ti'ya't? ¿Chu tū' quīla'tit para nalaktzī'nā'tit kalhatin a'cta'sana'? Stu'ncua', ixlaktzī'ncu'tunā'tit kalhatin a'cta'sana'. ²⁷ Lā' huā'mā' a'cta'sana' ixtacuīni' Juan. Lā' ixpālacata huā'mā' Juan tatzo'knī't chuntza' na ixtachihuīn Dios:

Na'icmacā'n qui'a'cta'sana' a'ntī napū'lani'yāni' para nacāxmāpī' mintej.

²⁸ Lā' iccāhuaniyāni' que na ixlac'hni'ca'n tachi'xcuui't tintī' kalhatin a'cta'sana' más xaka'tla' que Juan huan Mā'kpāxīni'. Pero huan a'ntī līhua'ca' xamakstancu a'nlhā Dios māpa'ksīni'n, xla' más xaka'tla' que Juan.

²⁹ A'xni'ca' takaxmatli huā'mā' tachihuīn, ixlihuākca'n tachi'xcu'huī't lā' huan mātā'jini'nī'n a'ntī Juan ixcāmā'kpaxīnī't, xla'ca'n ixtalāhuani que lej tzey Dios por ixpālacata a'ntū ixcāhuaninī't Juan. ³⁰ Pero huan fariseosnu' lā' huan mākalhtō'kē'ni'nī'n ley a'ntīn tū' ixcāmā'kpaxīnī't Juan, xla'ca'n talakmaka'lh a'ntū Dios ixcātlahuani'cu'tun. ³¹ Lā' huan Māpa'ksīni' hualh:

—¿Chichū na'iccālīmālacastucāuj huan tamā'na chi'xcu'huī'n? ¿Chichū tatasu'yu? ³² Tatasu'yu hua'chi camana' a'ntī takamāna'mā'na nac litamāuj. Cātā'ta'sa ixtā'camana' lā' tahuani: “A'xni'ca' quina'n icmakata'sauj huan liskoli', hui'xina'n tū' lakatitit lā' tū' lu'cxtit. Lā' a'xni'ca' icltī'uj hua'chi lilakaputzani', hui'xina'n tū' lakatitit lā' tū' calhua'ntit. ¿Tuchū lacasqui'nā'tit?” tahuani.

³³ 'Chuntza' līlayā'tit hui'xina'n como huanā'tit que Juan huan Mā'kpaxīni' ka'lhī tlajana' porque tū' hua' pāntzi lā' tū' ko'ta. ³⁴ A'calistān quit icmilh lā' quit huan Chi'xcu' xala' Tālmā'n. Lā' quit icuā'yalh lā' icua'lh xcān lā' chuxatū quimālacnūni'ca. Lā' hua'nā'tit que quit lej icuā'yan lā' lej icko'ta, que quit ixamigoca'n mātā'jini'nī'n lā' a'ntīn tū' tzey. ³⁵ Pero huan a'ntīn takalhlaka'ī, xla'ca'n tamāchekxī que Dios macamilh Juan lā' nā quit —hualh Jesús.

Jesús na ixchic Simón a'ntī fariseo

³⁶ Kalhatin fariseo ixtā'huā'yancu'tun Jesús. Lā' Jesús a'lh na ixchic lā' tahuī'lalh nac mesa. ³⁷ Lā' nac huanmā' cā'lacchicni' ixuī' kalhatin puscāt xala' nac tej. A'xni'ca' ca'tzilh que Jesús ixa'nī't huā'yan na ixchic kalhatin fariseo, huan puscāt lē'lh lakatin frasco de aceite a'ntū lej xamu'ca. ³⁸ Ixcalhuamā' lā' a'xni'ca' tahuī'lalh pajtzu ixtojon Jesús lā' yujli ixlakaxta'jat na ixtojon. U'tza' liche'kē'lh ixtojon Jesús. Tuncan limāscōhuīlh ixyaj lā' tantūmu'sulh lā' litlahualh aceite a'ntū lej mu'ca.

³⁹ Lā' a'xni'ca' laktzī'lh huā'mā', huan fariseo a'ntī ixtā'huā'yamā' Jesús, puhualh: “Palh stu'ncua' cahuā huā'mā' chi'xcu' ixa'cta'sana' Dios ixuanī't, ixca'tzilh tichū xla' lā' tichūyā puscāt xa'malh. Ixca'tzilh que ixlākalhī'ni'n huan puscāt”. ⁴⁰ Tuncan Jesús huanilh huan fariseo:

—Simón, icuanicu'tunāni' lakatin catūhuā.

Lā' huan fariseo kalhtīh:

—Mākalhtō'kē'ni', caquihua'ni'.

⁴¹ Lā' Jesús huanilh:

—Ixa'nan kalhatu' chi'xcu'huī'n. Ixtu'ca'n talaclē'ni'lh kalhatin māsācua'nīni'. Kalhatin laclē'ni'lh quinientos denarios (a'ntū tumīn xala' makān). Lā' ā'kalhatin laclē'ni'lh tu'pu'xamacāuj. ⁴² Lā' como xla'ca'n tūlah tamāpalalh, huan māsācua'nīni' cāmāspūtūnu'ni'lh ixtu'ca'n. Chuhua'j caquihua'ni' ¿tichū más napāxqui' de ixtu'ca'n?

⁴³ Lā' Simón kalhtīni'lh:

—Icpuhuan que huan chi'xcu' a'ntī más ixlaclē'nī't.

Lā' Jesús huanilh:

—Stu'ncua'.

⁴⁴ Tuncan Jesús laktalakspi'tli huan puscāt lā' huanica Simón:

—¿Chā laktzī'na' huā'mā' puscāt? Ictanūlh na minchic lā' tū' quimaxqui'nī'ta' xcān para na'iclitantūchaka'n quintojon. Lā' huā'mā' puscāt quilīlacmu'nulh ixlakaxta'jat naquintojon lā' cālīmāscōhuanīnī't ixya'j. ⁴⁵ Hui'x tū' quimacamu'sunī'ta' pero xla' desde a'xni'ca' ictanūlh tū' jaxnī't de quintantūmu'su. ⁴⁶ Hui'x tū' quilītlahua' aceite na qui'a'kxāk, pero xla' quilītantūlahualh ixperfume. ⁴⁷ U'tza' icuaniyāni' que huan lhūhua' tapāxqui'n māsuyu que Dios māspūtūnu'ni'nī'ttza' ixtalaclē'i' a'yuj

lhūhua'. Lā' a'ntīn tū' lej pāxquī'nin māsu'yu que tū' lhūhua' ixtalaclē'i' cāmāspūtūnu'ni'lh.

⁴⁸ Tuncan Jesús huanilh huan puscāt:

—Icmāspūtūnu'ni'yāni' mintalaclē'i'.

⁴⁹ Lā' huan a'ntī iccākantāyacanī't tatzuculh talāhuani:

—¿Tichū huā'mā' chī'xcu' a'ntīn tzē cāmāspūtū huan talaclē'i'?

⁵⁰ Lā' Jesús huanilh huan puscāt:

—Māpūtāxtūcanī'ta'tza' como kalhlaka'ī'nī'ta'. Capit con tapāxuhuān.

8

Huan puscan a'ntīn tamaktāyalh Jesús

¹ A'calistān Jesús ixtētāxtumā' nac lhūhua' cā'lacchicni' lā' cā'ranchujnu'. Lā' ixmāsu'yutēlha lā' iccālītā'chihuīna'ntēlha ixpālacata a'nchī Dios māpa'ksīni'n. Lā' huan kalhacājuju' sca'txtunu'nī'n ixtatā'a'mā'na. ² Nā ixtatā'a'mā'na ā'makapitzīn puscan a'ntī iccāmāxtuni'canī't huan tlajana' lā' a'ntī iccāmātzeyīcanī't de huan ixta'jatatca'n. Na ixlāclhni'ca'n ixa'mā' María a'ntī ixlītāpātu' ixtacuīni' Magdalena. U'tza' a'ntī cāmāxtuni'ca lakatojon tlajana'nī'n. ³ Nā ixtā'a'n kalhatin Juana, ixpuscāt Chuza a'ntī xapuxcu' ixtasācu' Herodes. Nā ixtatā'a'mā'na Susana lā' lhūhua' ā'makapitzīn puscan a'ntī ixtalīmaktāyanī't con ixtumīnca'n.

Huan cha'nāna'

Mt. 13.1-9; Mr. 4.1-9

⁴ Līlhūhua' tātāxtulh de lakatunu' cā'lacchicni' para natakaxmata Jesús. Lā' a'xni'ca' tatakēxtimīlh lhūhua' tachi'xcu'huī't, cāhuanilh a'ntū lītalacastuca. ⁵ Cāhuanilh:

—Kalhatin cha'nāna' taxtulh para nacha'n ixti'ni'. Līhuan ixa'jmaka'mā' ixti'ni' makapitzīn tayujli nac tej lā' cālacchi'ntaca lā' tasacua'lh huan spūnnu'. ⁶ Lā' ā'makapitzīn tayujli na ixkalhni' chíhuix a'nlhā xmān macstī'na'j ti'ya't ixuī'. Lā' a'xni'ca' pu'nli huanmā' ti'ni' tīlh porque tū' kaksli xcān como tū' pūlh mā'n ixka'lhī huan ti'ya't. ⁷ A'makapitzīn huampala tayujpā na ixlāclhni' lhtucū'n lā' tūlalh stacli como tamā'ktzī'lh huan lhtucū'n. ⁸ Lā' ā'makapitzīn ti'ni' tayujli a'nlhā tzey ti'ya't lā' pu'nli. Lā' a'xni'ca' stacli, lej tō'ca'lh. A'xni'ca' ī'ca, lhūhua' taxtulh de xmān lakatin ti'ni' a'ntū ixa'jmaka'ncanī't hasta lakatin ti'ni' tō'ca'lh cien.

A'xni'ca' huankō'lh huā'mā' Jesús cāhuanilh lej palha':

—Pa'lh kaxpa'tā'tit, cuenta catlahua'tit.

Cālīmāsu'ni'ca xmān a'ntū lītalacastuca

Mt. 13.10-17; Mr. 4.10-12

⁹ Tuncan huan ī'sca'txtunu'nī'n takalhasqui'nīlh tuchū huanicu'tun huā'mā' lītalacastuc. ¹⁰ Lā' cāhuanilh:

—Dios cāmāscā'tīnī'ta'ni' huī'xina'n a'ntūn tatzē'knī't ixpālacata a'nchī nala ixlīmāpa'ksīn Dios. A'makapitzīn iccālīchihuīna'n xmān a'ntū lītalacastuca. Chuntza' a'yuj takaxmatlī tū' tamāchekxīlh, lā' a'yuj talaktzī'n tasu'yu hua'chilh tū' talacahuāna'n.

A'ntū huanicu'tun huan talacastuc

Mt. 13.18-23; Mr. 4.13-20

¹¹ Lā' Jesús cāhuanipā:

—Huā'mā' līmālacastuc huanicu'tun chuntza': Huan ti'ni', ū'tza' ixtachihuīn Dios; ¹² lā' huan tej ū'tza' hua'chi tachi'xcuui't a'ntīn takaxmata huan tachihuīn. Namin huan ko'ti'ti' lā' nacāmāpātza'nkānī lā' tū' natakahlaka'ī' lā' tūlah catitapūtaxtulh. ¹³ Huan ti'ya't nac cā'chihuixni' ū'tza' hua'chi ā'makapitzīn tachi'xcuui't. Xlaca'n takaxmata lā' tapuhuan lej tzey, lā' talakatī pero tū' xa'nca takahlaka'ī'. Lā' a'xni'ca' tū' cālaktzī'ncu'tuncan ixpālacata ixtachihuīn Dios, palaj natamakxteka.

¹⁴ 'Huan lhtucū'n, ū'tza' hua'chi ā'makapitzīn huampala tachi'xcuui't. Takaxmata huan tachihuīn pero tū' taxtāpalīcu'tun ixtapāstacna'ca'n. Pō'ktu tapāstacmā'na ixlīlōtca'n lā' i'xtumīnca'n lā' a'nchī natalakastāna'n. Chuntza' tūla taſca'ta xa'nca. U'tza' hua'chi huan ti'ni' a'ntū tamā'ktzi'lh huan lhtucū'n. Tūla staca.

¹⁵ 'Huan xatzey ti'ya't ū'tza' hua'chi tachi'xcuui't a'nti xa'nca takaxmatli huan tachihuīn. Takahlaka'ī' lā' ta'a'kahuāna'ni' lā' tzeyā chi'xcuui'n natala. Nīn tintī' tzē nacāmāmakxtekē ixtachihuīn Dios.

Huan pūmaksko

Mr. 4.21-25

¹⁶ Lā' Jesús cāhuanipā:

—Nīn tintī' māquihī huan pūmaksko para nahui'li ixtampīn huan chā'xta. Lā' nīn hui'lican ixtampīn huan tama'. Namā'ca'can tālhmā'n para que a'ntīn tatanūmā'na natalaktzī'n. ¹⁷ Pues ixlīhuāk a'ntū iccāmāsu'ni'yāni' mē'cstuca'n, ā'calīstān maclacasqui'n nacāmāsu'ni'yā'tit ā'makapitzīn.

¹⁸ 'Chuntza' xa'nca cakaxpa'ttit porque a'nti xa'nca kalhlaka'ī' ixtachihuīn Dios, ū'tza' más namāchekxī; lā' a'ntīn tū' xa'nca kalhlaka'ī' ixtachihuīn Dios, xla' namāpātza'nkānican a'ntū puhuan que māchekxīlh.

Huan xatzī't lā' ixtā'timīn Jesús

Mt. 12.46-50; Mr. 3.31-35

¹⁹ Tuncan tamilh ixtzī't lā' ixtā'timīn a'nllhā ixiu' Jesús lā' tūlah talaktapajtzūlh como līlhūhua' tachi'xcuui't ixa'nān. ²⁰ Lā' huanica Jesús:

—Tayāna' kēpun mintzī't lā' mintā'timīn. Tatā'chihuīna'ncu'tunāni'.

²¹ Lā' xla' cāhuanilh:

—A'nti kaxmata ixtachihuīn Dios lā' a'kahuāna'ni', ū'tza' quintzī't lā' quintā'timīn.

Jesús māca'cslīlh huan ū'ni' nac mar

Mt. 8.23-27; Mr. 4.35-41

²² Milh lakatin chi'chini' a'xni'ca' Jesús tā'tojōlh nac lakatin barco con ī'sca'txtunu'nī'n. Lā' cāhuanilh:

—Cāhuī'tit tintacut xcān.

Lā' ta'a'lh.

²³ Lā' līhuan ixtatacutmā'na, lhtatalh Jesús. Lā' palaj tzuculh lakatin palha' ū'ni' lā' ixlītatuzumamā'tza' de xcān huan barco hasta que ixtā'cnūmā'tza'. ²⁴ Lā' tuncan ta'a'lh tamālakahuānī Jesús lā' tahuanilh:

—jMākalhtō'kē'ni'! jJicsua'mā'nauj!

Lā' tuncan Jesús tā'kaqui'lh lā' lacaquilhnlh huan ū'ni' lā' huan xasipej xcān, lā' taca'cslalh.

²⁵ Lā' tuncan cāhuanilh huan ī'sca'txtunu'nī'n:

—¿Chī la'tit? ¿Chu tū' kalhlaka'ī'yā'tit?

Lā' xlaca'n tajicua'lh lā' talē'cnīlh lā' talākalhasqui'nīlh:

—¿Tichū huā'mā' chi'xcu'? ¿Chichū tzē cālīmāpa'ksī huan ū'ni' lā' huan xcān lā' nata'a'kahuāna'ni'?

Huan chi'xcu' xala' nac Gadara a'ntī lhūhua' tlajana'nī'n ixcāka'lhī

Mt. 8.28-34; Mr. 5.1-20

²⁶ A'calistān tachā'lh huan nac ti'ya't a'nlhā huanican Gadara. U'tza' tintacut huan xcān lā' na ixlacapūn Galilea. ²⁷ A'xni'ca' Jesús tacutli de huan barco, kalhatin chi'xcu' xala' a'ntza' laktapajtzūlh. Lej makān xla' ixka'lhī huan tlajana'. Tū' maktin lhakā'lh ixlu'xu' lā' tū' tahuil'alh nac chic. Mejor tahuil'alh nac cā'lhucū'.

²⁸ Lā' a'xni'ca' huan chi'xcu' laktzī'lh Jesús, tatzokostani'lh na ixlacapūn lā' ta'salh lā' hualh:

—¿A'chī' ta'na' hui'x a'nlhā icuī'? Hui'x Jesús i'xO'kxa' Dios lej ka'tla'. ¿Chu quit mimaca'tzi? Icsqui'ni'yāni' caquimakxtekti.

²⁹ Chuntza' huanilh como Jesús ixmāpa'ksīmā' huan tlajana' que nataxtu de xla'. Maklhūhua' huan tlajana' chi'palh. Lā' ixlīmacachī'can cadenas lā' nā ixlītantūchī'can cadenas lā' xla' ixcālacpu'lha. Lā' huan tlajana' makatzā'lalh nac cā'lhpi'mpi'li' ti'ya't. ³⁰ Jesús kalhasqui'nilh:

—¿Chichū hua'ni'ca'na'?

Lā' xla' kalhtilh:

—Quihuanican Legiōn.

Chuntza' huanilh como Legiōn huanicu'tun lhūhua', lā' lhūhua' tlajana'nī'n ixtatanūni'nī't. ³¹ Lā' huā'mā'na tlajana'nī'n tasqui'ni'lh Jesús que tū' cacāmācā'lh nac pūpātīn. ³² Lā' como lhūhua' pa'xni' ix-tahuā'yamā'na na ixlacapān kēstīn, huan tlajana'nī'n tasqui'nli que cacāmakxtekca natatanū na ixchakānca'n huan pa'xni'n. Lā' Jesús cāmāxtekti. ³³ Lā' tuncan huan tlajana'nī'n tataxtukō'lh de huan chi'xcu' lā' tatanūlh ixchakānca'n huan pa'xni'n. Lā' xlaca'n tatu'jnulh nac cā'pūtatōkopūn lā' tatonkopūlh lā' tatorjōcha' nac xcān lā' tajicsua'kō'lh.

³⁴ Lā' a'xni'ca' huan maktaka'lhna'nī'n pa'xni' talaktzī'lh a'ntū ixpātē'keni't, tajicua'lh lā' tatu'jnulh lā' tamāca'tzīnīni'lh nac cā'lacchicni' lā' pajtzu huā'mā' cā'lacchicni'. ³⁵ Lā' huan tachi'xcuhuī't tataxtulh de huan cā'lacchicni' para natalaktzī'n a'ntū ixpātē'keni't.

Lā' a'xni'ca' tachā'lh a'nlhā ixuī' Jesús, talaktzī'lh huan chixcu' a'ntī ixka'lhī huan tlajana'nī'n. Ixcāmāxtuni'nī'ttza' huan tlajana'nī'n lā' huan chi'xcu' i'lhakā'nani'ttza' lā' tzē'k tō'lalh pajtzu ixtojon Jesús. Lā' xlaca'n tajicua'lh. ³⁶ Lā' a'ntī ixtalaktzī'nī't tahuani'lh a'nchī ixlītzeyani't huan chi'xcu' a'ntī ixka'lhī huan tlajana'nī'n. ³⁷ Lā' chuntza' ixlīhuākca'n xalanī'n nac Gadara tatzuculh tasqui'ni' Jesús que nataxtu de a'ntza' como lej tajicua'lh.

Lā' chuntza' Jesús tojōlh nac barco lā' a'lh. ³⁸ Lā' huan chi'xcu' a'ntī ixtzeyani'ttza' squi'ni'lh Jesús que camakxtekti natā'a'n, pero Jesús māpa'ksīlh que catachokolh lā' huanilh:

³⁹ —Cataspī'tti na minchic. Lā' nacāhua'ni'kō'ya' huā'mā'na laka'tla'n catūhuā a'ntū Dios tlahuani'nī'ta'ni' lā' a'nchī pātē'keni'nī'ta'ni'.

Huan chi'xcu' a'lh lā' tzuculh huan a'ntū ixtlahuani'nī't Jesús chuxalhā nac cā'lacchicni'.

Ixtzu'mā'jāt Jairo lā' huan puscāt a'ntī xa'malh ixlu'xu' Jesús

Mt. 9.18-26; Mr. 5.21-43

⁴⁰ A'xni'ca' Jesús taspī'tli para tintacut huan xcān, huan tachi'xcuhuī't talaktzī'lh con tapāxuhuān como ixlīhuākca'n ixtaka'lhīmā'na. ⁴¹ Tuncan milh kalhatin chi'xcu', ixtacuīni' Jairo a'ntī xapuxcu' ixlītōkpānca'n israelitas. Xla' tatzokostani'lh Jesús. Lā' huanilh que ca'a'lh na ixchic

42 porque xmān kalhatin ixtzu'ma'jāt ixka'lhī hua'chi de cāujtu' cā'ta lā' ixnīmā'. A'xni'ca' ixa'mā' Jesús na ixchic Jairo, lilhūhua' ixtastālani'mā'na hasta que ixtalāpi'ta'tza'.

43 Lā' na ixlaclhni'ca'n ixa'mā' kalhatin puscāt a'ntī ixī'tza'ca'n. Ixka'lhī'tza' lakacāujtu' cā'ta tūla ixcāsni' ixka'lhni'. Lā' ī'sputni'kō'nī'ttza' ixtumīn para nacāmāpala doctor pero nīn kalhatin mātzeyīlh. 44 Xla' tapajtzūlh na ixkēn Jesús lā' xa'malh ixquilhūn ixlū'xu'. Lā' chu tuncan huanmā' ka'tlā'tus cāsni'lh ixka'lhni'.

45 Lā' Jesús kalhasqui'nīni'lh:

—¿Tichū quixa'manī't?

Lā' como ixlīhuākca'n tahualh que nīn tintī', Pedro lā' ā'makapitzīn tahuanihl:

—Mākalhtō'kē'ni', de tantu lilhūhua' pi'ta'ca'na' lā' tampi'ta'ca'na' chu xalhā, lā' hui'x kalhasqui'nīni'na': “¿Tichū quixa'malh?”

46 Pero Jesús cāhuanilh:

—Catīhuā quixa'manī't como icu'cxca'tzī iclīmātzeyīni'nī't quilīmāpa'ksīn.

47 A'xni'ca' huan puscāt ca'tzīlh que Jesús cuenta tlhualh que xa'maca, ī'xpipitēlha lakmilh lā' tatzokostalh na ixtojon Jesús. Huanilh na ixlacapūn ixlīhuākca'n tachi'xcuhui't a'nchī līxa'malh Jesús lā' chuntza' chu tuncan ixtzeyani't. 48 Tuncan Jesús huanilh:

—Quintzu'ma'jāt, tzeyani'ta' hui'x como kalhlaka'ī'nī'ta'. Capit con tapāxuhuān.

49 Ixchihuīna'mā'cus Jesús a'xni'ca' chilh kalhatin xala' ixchic Jairo huan xapuxcu' ixlītokpānca'n israelitas. Lā' huanica Jairo:

—Mintzu'ma'jāt nīlhtza'. Tū'tza' camāmakchu'yi' huan Mākalhtō'kē'ni'.

50 A'xni'ca' Jesús kaxmatli huā'mā', huanilh:

—Tū' caji'cua'. Mintzu'ma'jāt natzeyan xmān cacalhlaka'ī'.

51 A'xni'ca' chā'lh huan nac chic, nīn tintī' makxtekli natā'tanū, xmān Pedro lā' Jacobo lā' Juan lā' ixtāta' lā' ixtzī't huan tzu'ma'jāt.

52 Ixlīhuākca'n ixtacalhuamā'na lā' ixtata'samā'na por ixpālacata huan tzu'ma'jāt. Lā' Jesús cāhuanilh:

—Tū' cacalhua'ntit. Tū' nīni't huan tzu'ma'jāt, xmān lhtatamā'.

53 Lā' xlaca'n talīlitzī'nli como ixtaca'tzī que ixnīni'ttza'. 54 Lā' tuncan Jesús macachi'palh huan tzu'ma'jāt lā' palha' huanilh:

—Tzu'ma'jāt, icuaniyāni' catā'kaqui'.

55 Lā' taspi'tli ixlīca'tzīn lā' chu tuncan tā'kaqui'lh. Lā' Jesús māpa'ksīni'lh que camāhuī'ca. 56 Lā' ixtāta' lā' ixtzī't lej talē'cnīlh lā' Jesús cāmāpa'ksīlh que nīn tintī' ixtahuanilh a'ntū ixpātle'kenī't.

9

Jesús cāmācā'lh huan kalhacāujtu' sca'txtunu'nī'n

Mt. 10.5-15; Mr. 6.7-13

1 Jesús cātā'takēxtimīlh huan kalhacāujtu' ī'sca'txtunu'nī'n lā' cāmāxqui'lh līmāpa'ksīn para natamāxtu huan tlajana'nī'n. Nā cāmāxqui'lh līmāpa'ksīn para natamātzeyī huan ī'tza'ca'nī'n. 2 Cāmācā'lh para natahuan a'nchī māpa'ksīni'n Dios. 3 Lā' cāhuanilh:

—Tū' tilīpinā'tit nīn tuntū' para mintejca'n, nīn mimpāla'cca'n nīn tumīn nīn mimpūtumīnca'n nīn pāntzi. Lā' tū' catilīpintit kalhtu' mincamisaca'n,

xmān kalhtunu'. ⁴ Chu calhāhuāya chic a'nlhā nachipinā'tit a'ntza' nat-achokoyā'tit hasta a'xni'ca' nataxtuyā'tit de huanmā' cā'lacchicni'. ⁵ Lā' a'nlhā tū' cātāmānyāni' na ixchicca'n, cataxtutit de huanmā' cā'lacchicni'. Lā' a'xni'ca' nataxtuyā'tit, catincxtit mintojonca'n para nayuja huan pokxni' ixlakxtampun' mintojonca'n. Chuntza' nalimāsu'yu'yā'tit que xlaça'n natalē'n cuenta como tū' takaxmatcu'tulh.

⁶ Tuncan tataxtulh huan sca'txtunu'nī'n lā' ta'a'lh lakachu nac cā'lacchicni'. Tatā'chihuina'lh lā' tahuanilh a'nchī nacālimāpūtaxtūcan lā' tamātzeyīlh ī'tza'ca'nī'n chu calhāhuā.

A'nchī nīlh Juan huan Mā'kpaxini'

Mt. 14.1-12; Mr. 6.14-29

⁷ Lā' huan gobernador Herodes māca'tzīnīca ixlīhuāk a'ntū Jesús ixtlahuamā'. Lā' tū' ixca'tzī a'nchī puhuan como ā'makapitzīn ixtalāhuanimā'na que Juan huan Mā'kpaxīni' ixlakahuanchokonī't de ixlacłhni'ca'n nīnī'n lā ixtahuan que chō'la ū'tza' Jesús. ⁸ Lā' ā'makapitzīn ixtalāhuanimā'nampā que Jesús ū'tza' Elías a'ntī tasu'yulh. Lā' ā'makapitzīn huampala ixtalāhuanimā'na que kalhatin a'cta'sana' xala' makān lakahuanchokolh. ⁹ Lā' Herodes hualh:

—Māni' quit icmā'a'cchu'cunīni'lh Juan. ¿Tichū huā'mā' a'ntī ixpālacata ickaxmata lhūhua' catūhuā?

Lā' Herodes ixlaktzī'ncu'tun Jesús.

Jesús cāmāhuī'lh lakaquitzis mil chī'xcuħuī'n

Mt. 14.13-21; Mr. 6.30-44; Jn. 6.1-14

¹⁰ A'xni'ca' tataspi'tli huan apóstoles, tahuanilh Jesús a'ntū tatlahuanī't. Lā' tuncan Jesús cālē'lh ixa'cstuca'n lā' tatā'a'lh nac lakatin lugar pajtu huan cā'lacchicni' a'nlhā huanican Betsaida. ¹¹ Lā' a'xni'ca' huan tachi'xcuħuī't taca'tzīlh, tastālani'lh. Lā' Jesús cāhuanilh que catatahuī'lh lā' tzuculh cālītā'chihuina'n ixpālacata huan ixlīmāpa'ksīn Dios. Lā' cāmātzeyīlh ī'tza'ca'nī'n.

¹² Lā' a'xni'ca' ixkōtanūmā'tza', talaktapajtzūlh Jesús huan kalhacāujtu' sca'txtunu'nī'n lā' tahuanilh:

—Cacāmacapi huan tachi'xcuħuī't para nata'a'n natajaja lā' nataputza ixlīhua'tca'n nac huan cā'lacchicni' a'ntū pajatzu como huā'tzā' a'nlhā huī'lāna'uj tuntū' a'nan.

¹³ Lā' Jesús cāhuanilh:

—Huī'xina'n cacāmāhuī'tit.

Lā' xlaça'n takalhtīlh:

—Xmān icka'lhīyāuj macquitzis pāntzi lā' tantu' squi'ti' palh tū' na'ica'nāuj na'ictamāhuayāuj chauj para ixlīhuakca'n.

¹⁴ Ixa'nan hua'chi lakaquitzis mil chī'xcuħuī'n. Lā' Jesús cāhuanilh ī'sca'txtunu'nī'n:

—Catatahuī'lalh lītu'pu'xamacāujna'.

¹⁵ Lā' chuntza' tatlahualh lā' tatahuī'lakō'lh. ¹⁶ Tuncan Jesús cātayah huan makquitzis pāntzi lā' huan tantu' squi'ti'. Talacayāhualh nac a'kapūn lā' maxquī'lh pāxcatca'tzī Dios lā' cāmālacpitzini'lh lā' cāmāxquī'lh huan ī'sca'txtunu'nī'n para que natamālacpitzini' na ixlacłhni'ca'n tachi'xcuħuī't. ¹⁷ Ixlīhuākca'n tahuā'yalh lā' taka'slī. Lā' a'xni'ca' tahuā'yankō'lh, tascali lhūhua' xalacpītzin. Lā' tatzumalh pācāujtu' chā'xta de huan a'ntū a'katāxtūlh.

Pedro mālactū'ncli que Jesús ū'tza' Cristo

Mt. 16.13-19; Mr. 8.27-29

18 Milh lakatin chi'chini' a'xni'ca' ixa'cstu ixorarlimā' Jesús. Lā' ī'sca'txtunu'nī'n pajtzu tatahui'lal. Lā' Jesús cākalhasqui'nīlh:

—Lā' huan tachi'xcuui't, ¿chichū tahuan quimpālacata?

19 Takalhtīlh:

—Makapitzin tahuan palh hui'x Juan huan Mā'kpaxīni'. Lā' ā'makapitzin tahuan palh hui'x Elías. Lā' ā'makapitzin huampala tahuan que hui'x kalhatin a'cta'sana' xala' makān a'ntī lakahuanchokonī't.

20 Lā' tuncan cākalhasqui'nīlh:

—Lā' hui'xina'n ¿chichū huanā'tit que quit?

Lā' Pedro kalhtīlh:

—Hui'x Cristo a'ntī Dios macamilh.

Jesús māca'tzīnīni'lh a'nchī nanī

Mt. 16.20-28; Mr. 8.30—9.1

21 Lā' Jesús lej cāmāpa'ksīlh que tū' catitahuanilh nīn tintī' palh ū'tza' huan Cristo. 22 Lā' cāhuanilh:

—Quit huan Chi'xcu' xala' Tālmā'n lā' tasqui'nī lej naquimāpātīnīcan. Lā' nā tasqui'nī que naquintalakmaka'n huan xanapuxcu'nu' israelitas lā' huan xanapuxcu'nu' curasna' lā' huan mākalhtō'kē'ni'nī'n huan ley. Lā' naquimāknīcan lā' ixlīlakatu'tun chi'chini' na'iclakahuanchoko.

23 A'alīstān cāhuanilh ixlīhuākca'n:

—Palh catīhuā tapa'ksīcu'tun con quit, tūlatza' pāstaca xmān a'nchī xla' lacasqui'n. Calīhui'līlh natlahua quintapuhuān lakaliyān a'yuj capātīni'lh hua'chi quit na'icpātīni'n lā' caquistālani'lh. 24 Huan a'ntin tapūtaxtucu'tun de huan a'ntū natapātīni'n por quimpālacata, tū' catitaka'lhīlh ixquiltamacujca'n para pō'ktu. Lā' huan a'ntī natapātīni'n a'yuj natanī por quimpālacata, xla'ca'n nataka'lhī ixquiltamacujca'n para pō'ktu. 25 Lā' palh kalhatin chi'xcu' ixtlajalh ixlīhuāk xala' huā'mā' quilhtamacuj, nīn tuntū' ixtapalh huā'mā' palh tū' ka'lhī ixquiltamacuj para pō'ktu. 26 Palh catīhuā līmāxana'n quimpālacata lā' ixpālacata quintachihuīn, ū'tza' na'iclīmāxana'n a'xni'ca' na'icmīn hua'chi Rey lā' na'icka'lhī ixlīmāpa'ksīn quinTāta' Dios lā' naquintatā'min huan ángeles a'ntī lej tzey. Lā' quit huan Chi'xcu' xala' Tālmā'n. 27 Iccāhuaniyāni' a'ntū stu'ncua'. A'nan makapitzin a'ntin tahui'lāna' huā'tzā' chuhua'j lā' xla'ca'n tū' catitanīlh a'xni'ca' tūna'j natalaktzī'n ixlīmāpa'ksīn Dios lā' a'nchī namāpa'ksīni'nkō' ixlīhuāk.

Lej xkakah Jesús

Mt. 17.1-8; Mr. 9.2-8

28 Hua'chi ixlīlaktzeyan chi'chini' Jesús tō'ca'lh nac lakatin kēstīn para natlahua oración. Tatā'a'lh Pedro lā' Jacobo lā' Juan. 29 Lā' lihuan Jesús ixtlahuamā' oración, xla' taxtāpalīlh lā' xtunc ixtasu'yu ixlacan. Lā' lej smu'yonko' lal ixluxu' hasta xkakah. 30 Lā' tuncan tatasu'yulh kalhatu' chi'xcuui'n lā' ixtatā'chihuīna'mā'na Jesús. Xla'ca'n Moisés lā' Elías a'ntī makāntza' ixtanīni't 31 lā' cālītamacxti'li'lh xkakana'. Lā' ixtatā'chihuīna'mā'na a'nchī Jesús napātīni'n lā' nanī nac Jerusalén. 32 Pedro lā' a'ntī cātā'a'lh a'yuj lej ixtalhtacatu'tun pero lakahuan ixtahui'lāna' lā' talaktzī'lh a'nchī xkakah Jesús lā' huan kalhatu' chi'xcuui'n a'ntī ixtatā'yāna'.

33 A'xni'ca' huā'mā'na chi'xcuui'n ixtamakxtekmā'na Jesús, Pedro huanilh:

—Mākalhtō'kē'ni', ¡xalītzey hui'lāna'uj ā'tzā! Na'ictlahuayāuj lakatu'tun mū'xta'ka'; lakatin mila', ā'lakatin ixtla' Moisés lā' ā'lakatin ixtla' Elías.

Chuntza' hualh Pedro como tū' ixca'tzī a'ntū ixuan. ³⁴ Lihuan ixchi-huīna'mā', milh lakatin poklhnu' lā' cālīmacxti'li'ca. Tajicua'lh a'xni'ca' ta'u'cxca'tzīlh na ixchakān poklhnu'. ³⁵ Lā' tuncan takaxmatli lakatin tachihuīn nac huan poklhnu' lā' hualh:

—U'tza' huā'mā' qui'O'kxa' lā' lej icpāxquī'. Cakaxpa'ttit a'ntū huan.

³⁶ A'xni'ca' huankō'lh huan tachihuīn, talaktzī'lh que ixa'cstu ixuī' Jesús. Ca'cs tatāyah lā' tū' tualh nīn tuntū' a'ntū ixtalaktzī'nī't.

Jesús mātzeyīlh kalhatin ka'hua'chu a'ntī ixka'lhī huan tlajana'

Mt. 17.14-21; Mr. 9.14-29

³⁷ Ixlīlakālī huampala, a'xni'ca' tataxtucha' de huan kēstīn, līlhūhua' tachi'xcuī't tapāxtokli Jesús. ³⁸ Lā' tuncan kalhatin chi'xcu' na ixlac'hni'ca'n lej palha' huanilh:

—Mākalhō'kē'ni', icsqui'ni'yāni' lakatin talakalhu'mān. Capit laktzī'na' qui'o'kxa' porque xmān ixa'cstu icka'lhī. ³⁹ Lā' lakatin tlajana' chi'pa lā' makata'sa lā' palha' xpipi lā' kalhpupu. Lā' makaxtacnānī lā' lej jicslīhua' nataxtuni'. ⁴⁰ Iccāhuanihl'tza' misca'txtunu'nī'n que ixtamāxtuni'lh huan tlajana' pero tūlalh tamāxtuni'lh.

⁴¹ Jesús kalhtīlh:

—¡Hui'xina'n tachi'xcuī't a'ntīn tū' xa'nca pāstacna'nā'tit lā' tū' kalh-laka'tī'yā'tit! ¿Hasta lhānīn na'iccātā'latahui'layāni' hui'xina'n para que namāchekxī'yā'tit? Lā' ¿hasta lhānīn na'iccātāyani'yāni' hui'xina'n a'nchī huanī'ta'ntit? Calī'ta' huā'tzā' minka'hua'chu.

⁴² Lā' a'xni'ca' huan ka'hua'chu ixlaktapajtzūmā' Jesús, huan tlajana' māyujūlh nac ti'ya't lā' makaxtacnānīpā. Lā' Jesús lacaquilhnlh huan tlajana'. Lā' mātzeyīlh huan ka'hua'chu lā' maxquī'pā ixtāta'. ⁴³ Lā' ixlīhuākca'n talē'cnīlh ixlīka'tla' Dios.

Jesús māca'tzīnīni'mpā ixpūnīn

Mt. 17.22-23; Mr. 9.30-32

Lihuan ixlīhuākca'n talē'cnīlh ixpālacata a'ntū Jesús tlhualh, xla' cāhuanih ī'sca'txtunu'nī'n:

⁴⁴ —Xa'nca cakaxpa'ttit lā' tū' tipātza'nkāyā'tit; quit huan Chi'xcu' xala' Tālmā'n lā' naquimacamāstā'can na ixmacanca'n tachi'xcuī't.

⁴⁵ Lā' huan sca'txtunu'nī'n tū' tamāchekxīlh a'ntū cāhuanih como xtunc ixtapāstacmā'na. Lā' tū' ixtakalhasqui'nīcu'tun a'ntū ixuanicu'tun como ixtajicua'n.

¿Tichū más xatasqui'nī?

Mt. 18.1-5; Mr. 9.33-37

⁴⁶ Lā' tuncan huan sca'txtunu'nī'n tatzuculh talacchihuīna'n ixpālacata tichū de xla'ca'n más tasqui'nī. ⁴⁷ Lā' Jesús cuenta tlhualh a'nchī ixtapāstacna'mā'na. Lā' tuncan macachi'palh kalhatin ka'hua'chu lā' yāhualh na ixpāxtun ⁴⁸ lā' cāhuanih:

—Chuxatī a'ntīn tatapa'ksī con quit lā' ū'tza' natalīpāxquī' kalhatin ti'na'j ka'hua'chu hua'chi huā'mā' ka'hua'chu, ū'tza' chu a'extīm hua'chilh quintapāxquī'. Lā' chuxatī a'ntī quintapāxquī', nā tapāxquī' huan a'ntī quimacamilh lā' tū' xmān quit. Lā' a'ntīn tū' ka'tla'jca'tzī na milac'hni'ca'n, ū'tza' a'ntī tasqui'nī na ixlacapūn Dios.

A'ntī quincāmaktāyayāni'

Mr. 9.38-40

⁴⁹ Tuncan Juan huanilh:

—Mākalhtō'kē'ni', iclaktzī'nī'tauj kalhatin a'ntī ixcāmāxtumā' huan tla-jana'nī'n con milīmāpa'ksīn. Lā' icuaninī'tauj que tū'tza' catlahualh chuntza' como tū' quincātā'latlā'huanāni' quina'n.

⁵⁰ Lā' Jesús cāhuanilh:

—Tū' tihua'nā'tit chuntza' porque a'ntīn tū' quintā'ca'tzaca'n, xla' quincāmaktāyāni'.

Jesús cālacaquilhnīlh Jacobo lā' Juan

⁵¹ A'xni'ca' ixmimā' huan chi'chini' a'xni'ca' Jesús ixa'lh nac a'kapūn, lihui'līlh na'a'n nac Jerusalén. ⁵² Cāmāpū'līlh ā'makapitzīn ī'sca'txtunu'nī'n lā' ta'a'lh nac lakatin ti'na'j cā'lacchicni' para nataputza a'nlhā natalh-tata. Huan cā'lacchicni' xala' nac Samaria, ⁵³ lā' huan xalanī'n a'ntza' tū' tamānūcu'tulh na ixchicca'n como ixtasu'yu ixa'mā' nac Jerusalén. ⁵⁴ Lā' a'xni'ca' huan sca'txtunu'nī'n Jacobo lā' Juan talaktzī'lh huā'mā', tahuanilh:

—Māpa'ksīni', ¿chā lacasqui'na' na'icmāyujūyāuj macscut de nac a'kapūn para que natasputkō' xla'ca'n hua'chi tlāhua'lh huan a'cta'sana' Elías?

⁵⁵ Lā' tuncan Jesús cālaktalakspi'tli lā' cālacaquilhnīlh. Hualh:

—Hui'xina'n tū' ca'tzī'yā'tit que tū' tzey a'nchī pāstacna'nā'tit. ⁵⁶ Quit huan Chi'xcu' xala' Tālmā'n lā' quit tū' ictimilh para na'iccāmāspūtū'kō' ixquiltamacujca'n tachi'xcu'huī't. Icmilh para na'iccāmāputaxtū.

Lā' tuncan ta'a'lh nac ā'lacatin cā'lacchicni'.

A'ntī tastālani'cu'tulh Jesús

Mt. 8.19-22

⁵⁷ A'xni'ca' ixta'a'mā'na nac tej, kalhatin chi'xcu' huanilh Jesús:

—Quit na'icstālani'yāni' chu xalhā napina'.

⁵⁸ Lā' Jesús kalhtīlh:

—Huan tanqui'huī' taka'lhī ixlhu'cu'ca'n lā' huan spūnnu' taka'lhī ixmāsekca'n. Lā' quit huan Chi'xcu' xala' Tālmā'n lā' quit tū' icka'lhī a'nlhā na'icltata.

⁵⁹ Lā' Jesús huanilh ā'kalhatin:

—Caquistālani'.

Lā' xla' kalhtīlh:

—Māpa'ksīni', caquimakxtekti na'ictahui'la na quinchic hasta que nanī quincātā'.

⁶⁰ Lā' Jesús kalhtīlh:

—Xlaca'n a'ntīn tū' takalhla'kā'ī' tzē natamā'cnū mintāta'. Hui'x capit lā' cacāmāsu'ni' huan tachi'xcu'huī't a'nchī nātalīpūtaxtu.

⁶¹ Lā' tuncan huanilh ā'kalhatin:

—Māpa'ksīni', icstālani'cu'tunāni', pero pū'la ica'ncu'tun na quinchic para na'icuan ica'nā ā'tzā'.

⁶² Lā' Jesús huanilh:

—A'ntī natzucu laklhkāna'n lā' tuncan natalakspi'ta ixkēn, tūla xa'nca laklhkāna'n. Nā chuntza' tū' minī'ni' palh hui'x natā'scuja Dios como taspī'tcu'tuna' na minchic.

10

Jesús cāmācā'lh huan tu'tumpu'xamacāuj chi'xcu'huī'n

¹ A'calistān huan Māpa'ksīni' cālacsacli tu'tumpu'xamacāuj chi'xcu'huī'n xtunc huampala lā' cāmācā'lh kalhatu'yūn. Ixtapū'lani' nac cā'lacchicni' lā' chuxalhā ixa'mā'. ² Lā' Jesús cāhuanilh:

—Lej stu'ncua' a'ntū iccāhuaniyani'. Lhūhua' a'nan a'ntīn tūna'j takalh-laka'ī pero tū' a'nan lhūhua' a'ntī natamāsu'ni' xluca'n. U'tza' hua'chi a'xni'ca' lej la cuxi' lā' tinti' tasācua'. Lā' Dios hua'chi ixtēcu' huan cuxi'. U'tza' nalikalhasqui'nīyā'tit Dios que cacāmacamilh chi'xcuhui'n para natamāsu'ni' a'ntīn tūna'j takalhlaka'ī. ³ Capitit. Cuenta catlahua'tit. Iccāmacā'nāni' hua'chi xalakska'tā'n borregos na ixlaclhpu'nanca'n mis-inī'n. ⁴ Tū' tilīpinā'tit nīn morral, nīn pūtumīn, nīn huarache. Lā' tū' titakoxiyā'tit nac tej a'xni'ca' natā'chihuīna'nā'tit a'ntī pātle'kemā'.

⁵ 'Lā' a'xni'ca' natanūyā'tit nac lakatin chic a'nlhā natachokoyā'tit, pū'la nacāhuaniyā'tit: “Dios cacāsicua'lanālīni' a'ntī hui'lā'na'ntit nac huā'mā' chic”. ⁶ Lā' palh a'nan a'ntīn takalhlaka'ī, Dios nascicua'lanālī; lā' palh tinti' a'ntīn takalhlaka'ī, Dios tū' caticāsicua'lanālīlh. ⁷ Natachokoyā'tit nac lakatin chic lā' chu a'ntū nacātalakahui'liyāni', nahua'yā'tit lā' nako'tnu'nā'tit como a'ntī scuja ka'lhī nahuā'yan. Tū' tilactā'kchokoyā'tit pūtunu' cā'lacchicni'.

⁸ 'A'xni'ca' nachipinā'tit nac lakatin cā'lacchicni' a'nlhā nacātamānūyāni' nac chic, chu a'ntū nacātalakahui'lini'yāni nahua'yā'tit. ⁹ Nacāmātzeyiyā'tit a'ntī ta'ī'tza'ca'n a'ntza' lā' nacāhuani'yā'tit tachi'xcuhui't: “Lak-tzī'mpā'na'ntit ixlīmāpa'ksīn Dios”. ¹⁰ Lā' palh nachipinā'tit nac lakatin cā'lacchicni' lā' tū' lacasqui'ncan natachokoyā'tit, napimpalayā'tit nac tej lā' nacāhuani'yā'tit: ¹¹ “Lā' huan pokxni' xala' ā'tzā' a'ntū quincātantūpasanī'ta'ni' na'ictincxyujuyāuj lā' ū'tza' huanicu'tun que hui'xina'n laclīpinā'tit. Lā' caca'tzī'tit huā'mā', que hui'xina'n laktzī'nī'ta'ntittza' a'nchī Dios māpa'ksīni'n”.

¹² 'Iccāhuaniyāni' que a'xni'ca' Dios nalaccāxtlahuakō', más nacāmāpātīnī xalanī'n huanmā' cā'lacchicni' que xalanī'n nac Sodoma.

A'ntīn tū' ta'a'kahuāna'n

Mt. 11.20-24

¹³ Lā' Jesús cāhuanipā:

—jXāntila'yā'tit hui'xina'n xalanī'n nac Corazín! Lā' jxāntila'yā'tit xalanī'n nac Betsaida! Nalakaputza'yā'tit porque tū' kalhlaka'ī'tit. Lej tlahuacani't lē'cnīn na milaclhpu'nanca'n. Lā' palh ixcātlahuacancha'cahuā huā' tamā'na lē'cnīn nac huan cā'lacchicni' Tiro lā' nac Sidón, makāntza' ixtaxtāpalīlh ixtapāstacna'ca'n. Lā' xluca'n ixtalhakā'lh tzi'tze'ke ixlu'xu'ca'n lā' ixcā'a'cpūmacaca lhca'ca'n lā' chuntza' ixtatasu'yulh que lej ixtalakaputza ixpālacata ixtalaclē'i'ca'n.

¹⁴ 'A'xni'ca' Dios nalaccāxtlahuakō', hui'xina'n ā'chulā' nacātamāpātīnīyāni' que xalanī'n nac Tiro lā' nac Sidón. ¹⁵ Lā' hui'xina'n xalanī'n nac Capernaum, ¿chā puhua'nā'tit palh napinā'tit nac a'kapūn como lej tzey hui'xina'n? Napinā'tit hasta nac pūpātīn.

¹⁶ Lā' Jesús cāhuanilh ī'sca'txtunu'nī'n:

—A'ntī cākaxmatni'yāni' hui'xina'n, xla' naquinkaxmata. Lā' a'ntī nacālākmaka'nāni' hui'xina'n, chuntza' naquilākmaka'n nā quit. Lā' a'ntī naquilākmaka'n quit chuntza' nalākmaka'n Dios como ū'tza' a'ntī quimacamilh.

Tataspi'tli huan tu'tumpu'xamacāuj chi'xcuhui'n

¹⁷ Huan tu'tumpu'xamacāuj tataspi'tli con tapāxuhuān. Lā' tahuanilh:

—Māpa'ksīni', hasta huan tlajana'nī'n quincāta'a'cnīni'ni'n ixpālacata milīmāpa'ksīn.

¹⁸ Lā' Jesús cāhuanilh:

—U'huē. Quit iclaktzī'lh a'xni'ca' tlajaca Satanás. Tasu'yulh hua'chi lakatin makli'pni'. ¹⁹ Iccāmaktaka'lhāni' para que mintā'ca'tzaca'n tūlah caticātlajani'. Lā' iccāmāquī'nī'ta'nī'tza' līmāpa'ksīn para que natlajakō'yā'tit ixlīmāpa'ksīn Satanás. ²⁰ Tū' calipāxuhua'tit xmān porque huan tlajana'nī'n ta'a'cnīni'ni'yāni'. Calipāxuhua'tit como hui'xina'n kalh-laka'ī'tit lā' Dios cālakapasāni' hua'chi ixcamana'.

Jesús lej pāxuhualh

Mt. 11.25-27; 13.16-17

²¹ Lā' tuncan Jesús ka'lhīlh tapāxuhuān por huan Espiritu Santo lā' Jesús kalhtō'ka'lh:

—Quintāta', hui'x māpa'ksīni'na' nac a'kapūn lā' nac ti'ya't. Iccāmāquī'yāni' pāxcatca'tzī como cāmāsu'ni'nī'ta' huan a'ntūn tasca'tcu'tun ū'tza' a'ntū ixcāmātzē'kni'nī'ta' huan a'ntī lej lakskalalhna'. U'tza' tla'hua' chu a'nchī mintapuhuān.

²² Lā' nā Jesús hualh:

—Quintāta' quimacamāquī'kō'lh ixlīhuāk a'ntū a'nan. Tintī' ca'tzī a'nchī huanī't ixO'kxa' Dios, xmān Dios xaTāta'. Lā' tintī' ca'tzī a'nchī huanī't quinTāta' Dios, xmān quit a'ntī ixO'kxa'. Nā nataca'tzī xlaca'n a'ntī na'iccāmālacsu'yu.

²³ Lā' tuncan talakspi'tli lā' cāhuanilh ī'sca'txtunu'nī'n xmān xlaca'n:

—Līpāxūj huan a'ntūn talaktzī'n a'ntū hui'xina'n laktzī'nā'tit. ²⁴ Iccāhuanīyāni' que lhūhua' a'cta'sana'nī'n lā' reyes ixtalaktzī'ncu'tun huā'mā' a'ntū hui'xina'n laktzī'nā'tit, lā' tū' talaktzī'lh. Lā' ixtakaxmatcu'tun a'ntū kaxpatā'tit, lā' tū' takaxmatli.

Huan tzeyā chi'xcu' xala' nac Samaria

²⁵ Lā' tuncan kalhatin xamākalhtō'kē'ni' ley tāyalh lā' tā'chihuīna'lh Jesús para nalīlaktzī'n. Lā' kalhasqui'nīlh:

—Mākalhtō'kē'ni', ¿tuchū na'ictlahua para que na'icka'lhī quinquilhtamacuj para pō'ktu?

²⁶ Lā' Jesús kalhtīlh:

—¿Tuchū tatzo'kni' na ixley Moisés? ¿Chichū lakapūtle'ke'ya'?

²⁷ Huan xamākalhtō'kē'ni' ley kalhtīni'lh:

—“Capāxqui' huan Māpa'ksīni' a'ntī minDios con ixlīhuāk mi'a'clhcunuc lā' con ixlīhuāk milīca'tzīn lā' con ixlīhuāk mifuerza lā' con ixlīhuāk mintapāstacna'. Lā' cacāpāxqui' ā'makapitzīn hua'chi pāxqui'ca'na' mē'cstu”.

²⁸ Lā' tuncan Jesús huanilh:

—Xa'nca kalhtīni'nī'ta'. Palh chuntza' natlahua'ya', naka'lhīya' min-quilhtamacuj para pō'ktu.

²⁹ Lā' huan xamākalhtō'kē'ni' ley māpūtaxtūcu'tulh ixlīkalhasqui'nīn lā' huanilh Jesús:

—¿Tichū ā'makapitzīn a'ntī xa'iccāpāxqui'lh?

³⁰ Lā' tuncan Jesús kalhtīlh:

—Ixuī' kalhatin chi'xcu'; ixtaxtunī't de nac Jerusalén lā' ixa'mā' nac Jericó. Lā' huan ka'lhāna'nī'n tachi'palh lā' tamakka'lhankō'lh hasta ixlū'xu' a'ntū ixlhakā'nī't. Tatucslī lā' ta'ā'lh. Tamakxteklī xa'a'ctzīncsnī'. ³¹ Chuntza' pātle'kelh que ixa'mā' nac huā'mā' tej kalhatin sacerdote. Lā' a'xni'ca' laktzī'lh huan chi'xcu', xmān xti'li'maka'lh. ³² Nā tētaxtulh kalhatin ixmaktaka'lhna' xaka'tla' lītōkpān. Lā' a'xni'ca' laktzī'lh huan chi'xcu', na xti'li'maka'lh.

³³ 'Lā' a'xni'ca' milh kalhatin xala' nac Samaria, xla' laktzi'lh lā' lakalhu'malh. ³⁴ Lā' tuncan tapajtzūlh huan chi'xcu' lā' licu'chū'lh aceite lā' licu'chu'ni' a'nlhā ixmātakāhuī'canī't. Lā' hui'līni'lh vendaje. Lā' tuncan kēhui'līlh ixburro lā' pūlē'lh nac mesón lā' a'ntza' maktaka'lhli. ³⁵ Lā' ixlīlakalī tuncuīlh a'xni'ca' huan samaritano ixa'mā'tza', maxquī'lh tumīn huan ixtēcu' mesón lā' huanilh: "Camaktaka'lhti huā' ī'tza'ca'. Lā' palh tū' a'cchā'n huā' tumīn, na'icmaxquī'yāni' ixlaktapalh a'xni'ca' na'icchimpala".

³⁶ Lā' Jesús huanilh huan xamākalhtō'kēni' ley:

—Chuhua'j caquihua'ni', ¿tichū de huā' tamā'na kalhatu'tun puhua'na' māsu'yulh a'nchī pāxquī'lh huan takāhuī'n?

³⁷ Lā' huan xamākalhtō'kē'ni' ley hualh:

—A'ntī lakalhu'malh.

Lā' Jesús huanilh:

—Capit lā' catlahua' chu a'cxtim.

Jesús a'lh na ixchic Marta lā' María

³⁸ Jesús tēlh ixtej lā' chā'lh nac lakatin cā'lacchicni'. Lā' a'ntza' kalhatin puscāt, a'ntī ixuanican Marta, mānūlh na ixchic. ³⁹ Marta ixka'lhī ixtā'tin a'ntī ixuanican María. Lā' xla' tahuī'lh na ixtojon Jesús para nakaxmatni' a'ntū xla' ixmāsu'yumā'. ⁴⁰ Lā' Marta tamakchuyilh como lej ixka'lhī ixlītlōt lā' laktapajtzūlh Jesús lā' huanilh:

—Māpa'ksīni', ¿tū' lītamakchu'yi' nīn tuntū' que quintā'tin quimāchokoni'kō' lītlōt? Cahua'ni' que caquimaktāyalh.

⁴¹ Lā' Jesús kalhtīlh:

—Marta, hui'x māmakchuyīya' lā' lej lē'capina' milītlōt lā' ā'catūhuā.

⁴² Pero a'nan a'ntū más tasquī'nī. María lacsacnī't a'ntū más tzey lā' tintī' catimaklhtīlh.

11

Jesús quincamāsu'ni'yāni' a'nchī nakalhtō'ka'yāuj

Mt. 6.9-15; 7.7-11

¹ Maktin huā Jesús ixkalhtō'ka'mā' nac lakatin lugar. Lā' a'xni'ca' kalhtō'ka'kō'lh, kalhatin ī'sca'txtunu' huanilh:

—Māpa'ksīni', caquilāmāasca'tīuj a'nchī kalhtō'ka'can hua'chi cāmāasca'tīlh ī'sca'txtunu'nī'n Juan huan Mā'kpaxīni'.

² Lā' Jesús cāhuanilh:

—A'xni'ca' kalhtō'ka'yā'tit, chuntza' nahua'nā'tit:

QuinTāta'ca'n a'ntī hui'lachi nac a'kapūn, ca'a'cnīni'ni'ca'.

Camīlh a'xni'ca' natzucuya' nacāmāpa'ksī'kō'ya' huan tachi'xcu'huī't.

Catlahuaca mintapuhuān huā'tzā' nac tī'ya't chu a'cxtim hua'chi nac a'kapūn.

³ Caquilāmaxquī'uj quīlīhua'tca'n a'ntū na'icua'yāuj lakalīyān.

⁴ Lā' caquilāmāspūtu'ni'uj quīntalac'lē'i'ca'n como nā quina'n iccāmāspūtu'ni'yāuj a'ntī quīncātalac'lē'ni'yāni'.

Tū' camakxtektī naquīncāpāt'le'keni'yāni' a'ntū naquīncāmātlahuīyāni' ta-lac'lē'i'.

⁵ Nā Jesús cāhuanilh:

—Calīhui'līuj que kalhatin de hui'xina'n ka'lhīyā'tit kalhatin mī'amīgoca'n. Lā' ī'tāt tzi'sa napina' na ixchic lā' nahuanī'ya': "Amīgo, caquīmāpāhua'xtuni' mactu'tun pāntzi ⁶ porque chuna'j quīlakchīlh

kalhatin qui'amigo na quinchic lā' tū' icka'lhī a'ntū na'icmāhuī'.
 7 Lā' calīhui'līuj que xla' desde ixchakān chic nakalhtiyāni': "Tū' caquimāmakchuyi'. Lacchōyātza' huan mākalhcha lā' quilīhuākca'n iclhtatamā'naujtza'. Lā' tūla ictāquī' para na'icmaxquī'yāni' nīn tuntū'", nahuaniyāni' mi'amigo.

8 'Iccāhuaniyāni' que a'yuj mi'amigo tū' catāquī'cu'tulh para namaxquī'yāni' catūhuā a'yuj lī'amigo hui'xina'n, pero natlahua para que tū' namājichuī'ya' ā'chulā' lā' namaxquī'yāni' ixlīhuāk a'ntū maclacasquī'na'.

9 'Chuntza' iccāhuaniyāni': Casquī'ni'tit Dios lā' xla' nacāmaxquī'yāni'. Lā' caputzatit a'ntū Dios cāmaxquī'cu'tunāni' lā' nakaksā'tit. Lā' calīmacasā'na'ntit huan mākalhcha lā' nacātamālaquī'ni'yāni'. 10 Chuntza' a'ntī nasquī'n, xla' namaklhtīni'n; lā' a'ntī naputza, xla' nakaksa; lā' a'ntī nalīmacasā'nan huan mākalhcha, namālaquī'ni'can.

11 'Ixlicā'tzan kalhatin de hui'xina'n a'ntī xatāta', ¿chu namaxquī'ya' chihuix mincaman a'xni'ca' squī'ni'yāni' pāntzi? Lā' ¿chu namaxquī'ya' lakatin lūhua' palh squī'ni'yāni' squī'ti'? 12 Lā' ¿chu namaxquī'ya' lakatin cūlūtl palh squī'ni'yāni' ka'luhā't? 13 Hui'xina'n a'yuj tū' lacuan pero ca'tziyā'tit que tzē namaxquī'ya'tit lē'ksajna' xatzey mincamana'ca'n. Lā' ā'chulā' minTāta'ca'n a'ntī hui'lacha' nac a'kapūn nacāmaxquī' Espiritu Santo a'ntī tasquī'ni'.

Ixtahuan que Jesús ixka'lhī ixlīmāpa'ksīn huan ko'ti'ti'

Mt. 12.22-30; Mr. 3.19-27

14 Jesús ixmāxtuni'mā' de huan chi'xcu' huan tlajana'. U'tza' ixmakakō'ko'ni't. Lā' a'xni'ca' taxtulh huan tlajana', tzētza' ixchihuīna'n huan kō'ko'. Lā' huan tachi'xcu'huī't talē'cnīlh huā'mā' 15 pero makapitzīn tahualh:

—Huā'mā' chi'xcu' cālīmāxtu huan tlajana'nī'n ixlīmāpa'ksīn Beelzebú a'ntī xapuxcu' huan tlajana'nī'n.

16 Lā' a'makapitzīn ixtalīlaktzī'ncu'tun Jesús lā' ixtasquī'ni' lakatin lē'cnīn xala' nac a'kapūn. 17 Lā' xla' ixca'tzī' a'ntū xlaca'n ixtapuhuan lā' cāhuanilh:

—Palh huan pūchihuīna'nī'n tatapitzī lā' talāsta'la, tūla tamāpa'ksīni'n makān. Natalāmāspūtūkō'. Lā' palh tatapitzī lā' natalātucsa litā'timīn nā natalāmāspūtūkō'. 18 Chuntza' palh tatapitzī xlaca'n a'ntīn tatapa'ksī con Satanás lā' litā'ca'tza tala, ¿chī nalīka'lhī ixlīmāpa'ksīn Satanás? Iccāhuaniyāni' huā'mā' como hui'xina'n quilāhuaniyāuj que quit iclīmāxtulh huan tlajana' por ixlīmāpa'ksīn Beelzebú. 19 Palh quit iccālīmāxtu huan tlajana'nī'n ixlīmāpa'ksīn Beelzebú, ¿tichū ixlīmāpa'ksīn taka'lhī xlaca'n a'ntīn tatapa'ksī con hui'xina'n lā' talīmāxtu tlajana'? Chuntza' māni' xlaca'n talīmāsu'yu que tū' stu'ncua' a'ntū quilālē'ksa'nāuj. 20 Quit iccālīmāxtu tlajana'nī'n por ixlīmāpa'ksīn Dios. Lā' huā'mā' ū'tza' huanicu'tun que Dios cāmāsu'ni'yāni' a'nchī tzuculhtza' māpa'ksīni'n huā'tzā' nac cā'ti'ya'tna'.

21 'A'xni'ca' maktaka'lhī mā' ixchic kalhatin chi'xcu' a'ntī tli'huī'qui lā' a'ntī ka'lhī licā'n a'ntū nalīmaktāyacan, tuntū' catipātle'keni'lh catūhuā a'ntū ixla'. 22 Pero palh namin ā'kalhatin más xatli'huī'qui, ū'tza' natlaja lā' namaklhtī ixlīcā'n a'ntū lipāhuan lā' namālapitzī a'ntū namaklhtī.

23 'A'ntīn tū' tapa'ksīcu'tun con quit, ū'tza' quintā'ca'tza. Lā' a'ntīn tū' quintā'scuja, ū'tza' lactlahuana'n.

*Taspi'tchoko huan tlajana'**Mt. 12.43-45*²⁴ Lā' Jesús cāhuanipā:

—A'xni'ca' lakatin tlajana' nataxtu de huan chi'xcu', nalatā'kchoko a'nlhā cā'scōhua lā' naputza a'nlhā najaxa. Lā' a'xni'ca' tū' kaksā a'nlhā najaxa, napuhuan: “Na'ictaspi'tchoko a'nlhā ictaxtulh”.

²⁵ 'Lā' a'xni'ca' nataspi'ta, nakaksa huan chi'xcu' hua'chi lakatin chic a'ntū scayancyā lā' xa'nca pa'lhnancanī't. ²⁶ Lā' tuncan na'a'n nacātē ā'kalhatojon tlajana'nī'n más xaca'tzanca'tzīnī'n. Lā' ixlihuākca'n natatanū natalatahui'la na ixchakān huan chi'xcu'. Lā' chuntza' ā'chulā' na'a'nīni' huan chi'xcu' que a'xni'ca' ixka'lhī xmān kalhatin tlajana'.

Xastu'ncua' tapāxuhuān

²⁷ Lā' a'xni'ca' Jesús ixcāhuanimā' huā'mā', kalhatin puscāt na ixla-clhpu'nanca'n tachi'xcuhuī't ta'salh lā' hualh:

—jLīpāxūj huan puscāt a'ntī mālacatuncuīnī'ta'ni' lā' a'ntī mātziqū'ni'!

²⁸ Lā' Jesús hualh:

—jA'chulā' natalīpāxuhua a'ntūn takaxmata lā' ta'a'cnīni'ni' a'ntū huan Dios lā' ta'a'kahuāna'ni'!

*Huan tachi'xcuhuī't tasqui'nli lakatin lē'cnīn**Mt. 12.38-42; Mr. 8.12*

²⁹ Huan tachi'xcuhuī't ā'chulā' talaktakēstokli Jesús lā' xla' tzuculh chihuīna'n lā' hualh:

—Hui'xina'n huā'tzā' tū' tzey. U'tza' līsqui'nā'tit lakatin lē'cnīn. Lā' xmān nacātāmāsu'ni'yāni' lē'cnīn hua'chi a'ntū pātē'keni'lh Jonás. ³⁰ Lā' a'ntū pātē'keni'lh Jonás cāmāsu'ni'lh ixlīmāpa'ksīn Dios xalanī'n nac Nínive. Lā' nā chuntza' a'ntū napātē'keni' huan Chi'xcu' xala' Tālmā'n nacāmāsu'ni'yāni' ixlīmāpa'ksīn Dios. ³¹ Namin huan chi'chini' a'xni'ca' nacālaccāxtlahuakō'can ixlihuākca'n tachi'xcuhuī't xala' nac huā'mā' quilhtamacuj. Lā' a'xni'ca'tza' huan reina a'ntī ixmāpa'ksīni'n nac Saba natāya lā' nacālē'ksa'nīni'nāni'. Nacālē'ksā'nīni'nāni' xla' porque xla' kaxmatli a'ntū hualh Salomón. Makat ixuanī't ixchic huan reina lā' milh kaxmata Salomón. Lā' quit ā'chulā' ictasqui'nī que Salomón lā' tū' quinkaxpa'tcu'tunā'tit.

³² 'Lā' nā a'xni'ca' nalaccāxtlahuakō'can, xlaca'n a'ntī ixtahui'lāna' huan nac cā'lacchicni' a'nlhā huanican Níneve natatāya lā' nacātālē'ksa'nīni'nāni' hui'xina'n a'ntī hui'lāna'ntit chuhua'j. Nacātālē'ksa'nīni'nāni' como xlaca'n taxtāpalīlh ixtapāstacna'ca'n a'xni'ca' milh Jonás lā' lī'a'cta'sana'lh ixtachihuīn Dios. Lā' hui'xina'n tū' xtāpalī'tit mintapāstacnaca'n a'xni'ca' quit ica'cta'sana'lh. Lā' quit ā'chulā' ictasqui'nī que Jonás.

*Huan pūmaksko**Mt. 5.15; 6.22-23*³³ Lā' Jesús cāhuanipā:

—Tintī' māquihlti' ixpūmaksko lā' namātze'ka o nahui'lī ixtampīn cajón. Namā'ca' cā'lakuān para que chuntza' a'ntī natatanū tzē natalaktzī'n.

³⁴ Palh tū' tampi'lhīni'nā'tit lā' palh laktzī'nā'tit a'ntūn tamaclacasqui'n ā'makapitzīn, ū'tza' hua'chilh tzey milakastapunca'n lā' hua'chilh huāk xkakana' na mimacni'ca'n. Lā' palh xmān laktzī'nā'tit a'ntū maclacasqui'nā'tit hui'xina'n mē'cstuca'n, lej lactampi'lhni' lanī'ta'ntit. Lā' ū'tza' hua'chilh tū' tzey milakastapunca'n lā' hua'chilh huāk cā'pucsua' na mimacni'ca'n. ³⁵ Cuenta catlahua' que tū' natzucuya' pāstaca' a'ntūn tū'

tzey, porque chuntza' tūlah catitlahua' a'ntūn tzey. ³⁶ Palh hui'x pāstaca' a'ntūn tzey lā' palh tlahua'ya' a'ntūn tzey, ū'tza' nala hua'chi lakatin pūmaksko a'ntū xa'nca maksko mintej.

Jesús cālacaquilhnīlh huan fariseosnu' lā' huan xamākalhtō'kē'ni'nī'n ley

Mt. 23.1-36; Mr. 12.38-40; Lc. 20.45-47

³⁷ A'xni'ca' Jesús chihuīna'nkō'lh, kalhatin fariseo huanilh que catā'a'lh tā'huā'yan na ixchic. Lā' Jesús tanūlh lā' tahuī'lh huā'yan. ³⁸ Lā' huan fariseo lē'cnīlh como Jesús tū' makacha'ka'lh hua'chi xlaca'n ix-talīsmānīnī't para natahuā'yan. ³⁹ Lā' huan Māpa'ksīnī' huanilh:

—Hui'xina'n fariseosnu' hua'chi a'ntū namakche'kē' vaso lā' pulātu lā' tū' catipūche'kē'lh. Nā chuntza' hui'xina'n. Tasu'yu'yā'tit que tzeyā chi'xcu'huī'n hui'xina'n pero tū' tzey mintapāstacna'ca'n porque tampi'lhīnī'nā'tit lā' tlahua'cu'tunā'tit a'ntūn tū' tzey. ⁴⁰ ¡Tū' māchekxīcu'tunā'tit hui'xina'n! ¿Chu tū' ca'tzīyā'tit que Dios cātlahuani' hui'xina'n para que na'a'cnīnī'ni'yā'tit Dios? Lā' a'xni'ca' tū' tzey mintapāstacna'ca'n, tūlah catī'a'cnīnī'ni'tit. ⁴¹ Palh stu'ncua' a'cnīnī'ni'cu'tunā'tit Dios, maclacasqui'n xatzey mintapāstacna'ca'n. Palh tzey mintapāstacna'ca'n, ixlīhuākca'n natalaktzī'n palh tzey hui'xina'n.

⁴² ¡Hui'xina'n fariseosnu' nalakaputzayā'tit! Hui'xina'n māstā'yā'tit para Dios macsti'na'j huan līhua'tna' hua'chi a'lhmu'huēn lā' a'jonjolīn lā' ā'tāpātin. Lā' chuntza' tasqui'nī. Pero tū'tza' tasu'yu palh pāxquī'yā'tit Dios lā' palh natlahua'yā'tit a'ntū lacuan. Lā' tasqui'nī namāstā'yā'tit huan lacmacastin līhua't. Lā' nā maclacasqui'n natlahua'yā'tit a'ntū xatzey lā' napāxquī'yā'tit Dios.

⁴³ ¡Nalakaputzayā'tit hui'xina'n fariseosnu'! Lacasqui'nā'tit mimpūtahuī'lhca'n a'ntū más xalactzey nac lītokpān. Lā' lacasqui'nā'tit cacāta'a'cnīnī'ni'ni' a'xni'ca' pimpā'na'ntit nac tej.

⁴⁴ ¡Nalakaputzayā'tit hui'xina'n mākalhtō'kē'ni'nī'n de huan ley lā' fariseosnu' a'ntū a'kxokonunī'nī'n! Hui'xina'n hua'chi taponkni' a'ntūn tū' tatasu'yu. Tachi'xcu'huī't tachi'nta lā' tū' taca'tzī. Chuntza' talaclē'n chu a'nchī tatzo'kni' na ixley Moisés. Nā chuntza' hui'xina'n cāmālaclīpinīyā'tit ā'makapitzīn ixpālacata a'ntū cāmāsu'ni'yā'tit. Lā' xlaca'n tū' taca'tzī palh talaclē'n —hualh Jesús.

⁴⁵ Tuncan kalhtīlh kalhatin xamākalhtō'kē'ni' ley lā' huanilh:

—Mākalhtō'kē'ni', a'xni'ca' hua'na' huā'mā' quilālacaquilhnīyāuj.

⁴⁶ Lā' Jesús hualh:

—¡Nalakaputzayā'tit nā hui'xina'n huan mākalhtō'kē'ni'nī'n ley! Lej līhu'ua' talanān mātlahuīnī'nā'tit lā' tūlatza' tlōkēntaxtūkō'can. U'tza' hua'chīlh ixcāxtlahua'tit huan tacu'ca' a'ntū lej tzinca. Nīn tintī' tze natāyani' lā' hui'xina'n tū' lacāxtlahuacu'tunā'tit para que tzē nacu'ca'can.

⁴⁷ ¡Nalakaputzayā'tit hui'xina'n! Tū' tzey a'nchī tlahua'yā'tit. Xmān cā'a'cnīnī'ni'cu'tunā'tit huan xanīnī'ntza' a'cta'sana'nī'n. Minapapana'ca'n tamaknīlh huan a'cta'sana'nī'n. ⁴⁸ Lā' hui'xina'n tlahua'yā'tit ixa'cchicca'n huan a'cta'sana'nī'n a'ntū cāmāknīca. U'tza' litasu'yu que chu lakatin hui'lāna'ntit con minapapana'ca'n, lā' puhua'nā'tit que tzey a'nchī tatlahualh.

⁴⁹ U'tza' līchihuīna'lh Dios como lej ka'lhī tapāstacna'; hualh: “Nā'iccāmācamini' a'cta'sana'nī'n. Lā' nacāmāknīcan ā'makapitzīn lā' nacāmāpātīnīcan ā'makapitzīn huampala”. ⁵⁰ Chuntza' huan tachi'xcu'huī't a'ntūn tahuī'lāna' chuhua'j, ū'tunu'n natalē'n cuenta ixpālacata ixlīhuākca'n

a'cta'sana'ni'n a'ntī cāmāknīcanī't desde a'xni'ca lalh quilhtamacuj.
⁵¹ Natzucuan nacākalhasqui'nīcan con Abel lā' ā'xmān nalī'a'ksputcan huan Zacarías a'ntī maknīca na ixpu'nan huan lītōkpān lā' na ixlacapūn huan pūmacamāstā'n. U'tza' iccāhuaniyāni' que Dios nacākalhasqui'niyāni' hui'xina'n ā'tzā' xipālacata huan a'cta'sana'ni'n a'ntī cāmāknīcanī't.

⁵² 'jīNalakuputzayā'tit hui'xina'n, mākalhtō'kē'ni'nī'n ley! Ixtachihuīn Dios hua'chilh tanūma' nac lakatin chic. Hui'xina'n ka'lhīyā'tit xallave huan chic, pero tū' tanūyā'tit. Lā' tū' cāmāxtekā'tit natatanū ā'makapitzīn.

⁵³ A'xni'ca' Jesús cāhuanilh huanmā', huan mākalhtō'kē'ni'nī'n ley lā' fariseosnu' ta'a'kchā'ni'lh Jesús. Lā' lej tatzuculh takalhasqui'nī lhūhua' catūhuā. ⁵⁴ Ixtamaktaka'lh mā'na a ver palh tzē ixtamakkaksli a'ntū ixtalilē'ksa'nīni'lh.

12

A'ntī tlahua lakatu' ixlacan

¹ Lihuan ixtatakēstokmā'na lej lhūhua' tachi'xcu'huī't hasta ixtalālacchi'ntatza'. Lā' Jesús tzuculh cāhuani pū'la ī'sca'txtunu'nī'n:

—Cuenta natlahuayā'tit huan fariseosnu' como xlaca'n tatlahaua lakatu' ixlacanca'n. Lā' tū' titlahuayā'tit hua'chi xlaca'n. ² Ixlīhuāk a'ntū tatzē'knī't, ū'tza' nalaktzī'ncan. Lā' a'ntū lakatzē'kcus, naca'tzīkō'can. ³ Lā' chuntza' a'ntū hui'xina'n huaninī'ta'ntit xmān kalhatin, ū'tza' nakaxmatcan chuxalhā. Lā' a'ntū tzē'k huanī'ta'ntit ixchakān chic, ū'tza' palha' nahuancan kēpūn.

A'ntī najicua'ni'can

Mt. 10.28-31

⁴ Lā' Jesús cāhuanipā:

—Qui'amigos, iccāhuaniyāni' que tū' tijicua'ni'yā'tit a'ntīn tamaknīni'n lā' ā'calistān tūla tatlahaua ā'chulā'. ⁵ Na'iccāhuaniyāni' a'ntī najicua'ni'yā'tit: Cajicua'ni'tit Dios a'ntī tzē nacāmāspūtūkō'yāni' lā' ā'calistān nacāmacā'nāni' nac pūpātīn. U'tza' calījicua'ni'tit Dios.

⁶ 'Tū' lej tapala huan tantzictzi. Stā'can tanquitzis por xmān lakatu' tumīn. Lā' Dios tū' cāpātza'nkā nīn lakatin de xlaca'n. ⁷ Pues hasta miya'jca'n chā'tunu' de hui'xina'n cātapūtle'keni'ni' kanatunu'. Lā' ū'tza' tū' tilījicua'nā'tit; hui'xina'n ā'chulā' tapalayā'tit que huan tantzictzi.

A'ntī natahuan que tatapa'ksī con Jesús

Mt. 10.32-33; 12.32; 10.19-20

⁸ Lā' Jesús cāhuanipā:

—Iccāhuaniyāni' que chuxatī a'ntī nahuan na ixlacapūnca'n tachi'xcu'huī't: “Quit īctapa'ksī con Cristo”, lā' chuntza' nā quit na'īcuan na ixlacapūnca'n ixāngeles Dios: “Xla' tapa'ksī con quit”. Lā' quit huan Chi'xcu' xala' Tālmā'n. ⁹ Lā' chuxatī naquinkalhtatzē'ka na ixlacapūnca'n tachi'xcu'huī't, nā quit na'īckalhtatzē'ka na ixlacapūnca'n ixāngeles Dios.

¹⁰ 'Lā' a'ntī talīchihuīna'n contra huan Chi'xcu' xala' Tālmā'n, nacāmāspūtūnu'ni'can. Pero a'ntīn tahuhan que tū' tzey a'ntū tlahua huan Espīritu Santo, xlaca'n tūla caticāmāspūtūnu'ni'ca.

¹¹ 'A'xni'ca' nacātalē'nāni' na ixlacapūnca'n huan māpa'ksīni'nī'n lā' huan pūchihuīna'nī'n a'nlhā tlahuacan justicia, tū' lej nacāpāta'layāni' a'nchī nakalhtīni'nā'tit. ¹² Huā'mā' ka'tlā'tus, a'xni'ca' nachihuīna'nā'tit, huan Espīritu Santo nacāmāsu'ni'yāni' a'nchī nakalhtīni'nā'tit —hualh Jesús.

Huan chi'xcu'rico

13 Kalhatin ixlacihni' tachi'xcuui't huanilh Jesús:

—Mākalhō'kē'ni', cahua'ni' quintā'tin caquimāpitzini'lh quiherenciaca'n.

14 Lā' Jesús kalhtilh:

—¿Tichū quihui'līnī't quit hua'chi juez o mālacpitzini' ti'ya't?

15 Lā' nā hualh:

—Cuenta catlahua'tit. Lā' tū' titampi'lhīni'nā'tit porque huan lhūhua' tumīn lā' ā'catūhuā xala' nac huā'mā' quilhtamacuj tūlah caticāmaxquī'ni' minquilhtamacujca'n.

16 Lā' tuncan Jesús cālīmālacastucli lā' cāhuanilh:

—Ixui' kalhatin chi'xcu'; lej rico ixuanī't. Lā' lej ixmakalana'n na i'xti'ya't. 17 Lā' xla' tuncan puhualh ixpātunca'tzi: “¿Tuchū na'ictlahua? Tū' icka'lhī lhā na'icmāquī' lhūhua' quincuxi'. 18 Na'iccāactlahua xalacti'na'jna' quimpūcuxi' lā' na'ictlahua más xaka'tla' lā' a'ntza' na'icmāquī'kō' quincuxi' lā' ixlīhuāk ā'makapitzīn a'ntu icmakalalh. 19 Lā' a'xni'ca' na'icpuhuan quē'cstu: Chuhua'j icka'lhī lhūhua' catūhuā para lhūhua' cā'ta. Chuhua'j na'icjaxa lā' na'icuā'yan lā' na'icko'tnūn lā' na'icpāxuhua”. 20 Lā' Dios huanilh: “Hui'x tū' xa'nca pāstacna'na'. Chuhua'j huā'mā' tzi'sa nanī'ya'. Lā' a'ntū māquī'nī'ta', ¿tichū natachokoni'?” 21 Chuntza' napātle'keni' kalhatin chi'xcu' a'ntū mākēstoka lhūhua' catūhuā para ixa'cstu. Lā' ixlīhuāk a'ntū ka'lhī, nīn tuntū' ixtapalh na ixlacapūn Dios.

Dios cāmaktaka'lha ixcamana'

Mt. 6.25-34

22 A'calīstān Jesús cāhuanilh i'sca'txtunu'nī'n:

—Iccāhuaniyāni'. Tū' ticāpā'talayāni' a'ntū nahua'yā'tit nīn a'ntū nalhākā'yā'tit. 23 Como Dios cāmaxquī'yāni' minquilhtamacujca'n lā' mimacni'ca'n a'ntū napūscujā'tit, ā'chulā' nacāmaxquī'yāni' milīhua'tca'n lā' milu'xu'ca'n. 24 Cuenta cacātlahua'tit huan cha'kni'. Xlaca'n nīn tuntū' tacha'n lā' nīn tamakalana'n. Lā' tū' taka'lhī ixpūcuxi'ca'n pero Dios cāmāhuī'. A'chulā' tapalayā'tit hui'xina'n que huan tamā'na spūnnu'. 25 Nīn tinti' de hui'xina'n tzē más makān nalatahui'la a'yuj cāpā'talayāni'. 26 Palh chuntza' tūla natlahuayā'tit, ¿a'chī' lē'capinā'tit ā'tāpātin catūhuā?

27 'Cuenta cacātlahua'tit huan xa'natna' a'nchī talīstaca. Tū' tascuja lā' tū' tatza'pa' ixlu'xu'ca'n. Lā' lej tzēhuanī't tastaca a'yuj tuntū' tatlahua. Lā' iccāhuaniyāni' que huan rey Salomón tūlah cāmālacastucli ixlītzēhuanī't huan xa'nat. Lā' xla' lej rico ixuanī't. 28 A'nan chi'tin nac cā'tacuxtu a'ntū tzēhuanī't pero lakalī tū'xama'n nacā'ī'can lā' nacālhucuyucan. Lā' como Dios cāmaktaka'lha lā' cāmakastaca huan chi'tin a'ntū palaj nascōhuan, ā'chulā' nacāmaktaka'lhāni' hui'xina'n. Lā' ¿a'chī' tū' kalhlaka'iyā'tit huā'mā'? 29 Chuntza' tū' tilē'capinā'tit ixpālacata a'ntū nalīhua'yā'tit nīn a'ntū nalīko'tnūnā'tit. 30 Huan tachi'xcuui't xala' huā'mā' quilhtamacuj xmān ū'tza' taputzatlā'huan. Lā' hui'xina'n ka'lhīyā'tit kalhatin minTāta'ca'n nac a'kapūn lā' xla' ca'tzī a'ntū maclacasquī'nā'tit. 31 Mejor pū'la caputzatit a'nchī nalī'a'kahuāna'ni'yā'tit Dios xala' tālhmā'n lā' nā namaklhtīni'nā'tit ā'makapitzīn a'ntū maclacasquī'nā'tit.

Milīrico nac a'kapūn

Mt. 6.19-21

32 Lā' Jesús cāhuanipā:

—Quilaksa'tā'n, tū' cajicua'ntit. Tū' lhūhua' hui'xina'n pero minTāta'ca'n nac a'kapūn lacasqui'n que natapa'ksīyā'tit con xla'.³³ Castā'tit a'ntū ka'lhī'yā'tit lā' cacāmaxquī'tit a'ntūn tamaclacasqui'n. Chuntza' naka'lhī'yā'tit mimpūtumīnca'n a'ntūn tū' maktin catimasli lā' miliricujlani'ca'n nac a'kapūn a'nlhā tū' maktin catisputli. Lā' a'ntza' tū' catitanūlh ka'lhāna' lā' nīn huan tzapūla' tūlah catihua'lh. ³⁴ A'nlhā hui' miliricujlani'ca'n, a'ntza' huī' mintapāstacna'ca'n.

Maclacasqui'n cāxni'j natahui'layā'tit

³⁵ Lā' Jesús cāhuanipā:

—Cacāxtahui'la'tit con mimpūmakskoca'n xataquilhtani'tza'. ³⁶ Cala'tit hua'chi tasācua' a'ntin taka'lhīmā'na ixpatronca'n a'ntī a'nī't a'nlhā tapūchahuamā'ca. Lā' a'xni'ca' nataspi'ta lā' nalimacasā'nan huan mākalhcha, lacasqui'n camālaquī'ni'ca lacapalh. ³⁷ Lipāxūj huan tasācua'nī'n talakahuahui'lāna' a'xni'ca' nachin ixpatronca'n. Stu'ncua' a'ntū iccāhuaniyāni' que māni' ixpatronca'n namācāxkō' lā' nacāmāhui'can. ³⁸ A'yuj cachilh i'tāt tzi'sa o tuncuīni', pero lipāxūj huan tasācua'nī'n palh talakahuahui'lāna' a'xni'ca' nachin ixpatronca'n.

³⁹ 'Caca'tzī'tit huā'mā' que palh ixtēcu' chic ixca'tzīlh tuyā hora nachin huan ka'lhāna', ixlakahuantō'lalh lā' tū' ixtimakxteklī natanū huan ka'lhāna'. ⁴⁰ Nā hui'xina'n caskalalhtō'la'tit como namin huan Chi'xcu' xala' Tālmā'n a'xni'ca' tū' pāstacā'tit.

Huan xatzey tasācua' lā' huan tūn tū' xatzey tasācua'

Mt. 24.45-51

⁴¹ Lā' tuncan Pedro kalhasqui'nīlh:

—¿Chā quilālīmālacastucui xmān para quina'n o para lihuāk?

⁴² Lā' Jesús hualh:

—¿Chī huanī't huan xatzey tasācua' a'ntī xa'nca māchekxī? Xla' ū'tza' a'ntī huan patrōn nalīmāmacū' huan chic para nacāmāhui' ixtā'tasācua'nī'n a'xni'ca' maclacasqui'n. ⁴³ Lipāxūj huan tasācua' palh tlōkentaxtūmā' ixlītlōt a'xni'ca' nataspi'ta ixpatrōn. ⁴⁴ Stu'ncua' a'ntū iccāhuaniyāni'. Huan patrōn nalīmāmacū' huā'mā' tasācua' ixlīhuāk a'ntū ka'lhī. ⁴⁵ Lā' palh tū' tzey huā'mā' tasācua', xla' napuhuan que natakoxī huan ixpatrōn. Lā' chuntza' natzucu cālactucsā ā'makapitzīn tasācua'nī'n lā' huan maksqui'tīnī'n lā' natzucu huā'yan lā' nako'ta lā' naka'chī. ⁴⁶ Lā' chu limaktin nataspi'ta huan patrōn. Lā' namin lakatin chī'chini' a'xni'ca' huan tū' tzeyā tasācua' tū' ca'tzī lā' tū' ka'lhīmā'. Lā' huan patrōn lej palha' nacastigarli huan tasācua' lā' namāpātīnī hua'chi natapātīnī'n xlaca'n a'ntī lihua tahuan palh takalhlaka'ī'.

⁴⁷ Huan tasācua' a'ntī ca'tzī a'ntū lacasqui'n ixpatrōn lā' tū' tlōkentaxtū lā' tū' a'cnīni'ni', xla' lej maklhūhua' natucsan. ⁴⁸ Lā' huan a'ntin tū' ca'tzī a'ntū lacasqui'n ixpatrōn lā' chuntza' natlahua a'ntū maclacasqui'n castigo, xla' tū' lhūhua' catihui'līni'ca. A'ntī limāmacū'can lhūhua', xla' tze nasqui'ni'can lhūhua'. Lā' a'ntī limāmacū'can más lhūhua', xla' tze nasqui'ni'can más lhūhua'.

Jesús cāmālapitzi huan tachi'xcuhū't

Mt. 10.34-36

⁴⁹ Lā' Jesús cāhuanipā:

—Por quimpālacata tū' chu lakatin natala. Makapitzīn lej nata'a'kahuāna'ni' quintachihuīn. Lā' ā'makapitzīn lej natalakmaka'n

quintachihuīn. Makapitzīn stu'tu'lu' natahuan que stu'ncua' quintachihuīn lā' ā'makapitzīn stu'tu'lu' natahuan que tū' stu'ncua'. Chuntza' calalh chuhua'j. ⁵⁰ A'nan a'ntū na'icpātī. ¿Chī na'iclitāyani' hasta a'xni'ca' na'ictlōkentaxtū? ⁵¹ ¿Chu puhua'nā'tit icmilh para que chu lakatin natala tachi'xcuhui't? Iccāhuaniyāni' que tū'. Na'iccāmā'kapitziyāni'. ⁵² Lā' chuhua'j hasta kalhaquitzis xala' lakatin chic natalacpitzī. Kalhatu'tun natala contra kalhatu', lā' kalhatu' contra kalhatu'tun. ⁵³ Huan xatāta' nala contra ixcaman lā' huan o'kxa' contra ixtāta'. Lā' xatzī't nala contra ixtzu'ma'jāt lā' huan tzu'ma'jāt nala contra ixtzī't. Lā' huan puscāt nala contra ixpuscāt ixo'kxa' lā' huan puscāt nala contra ixtzī't ixkōlu'.

Tū' ixmāchekxīcan huan lē'cnīn

Mt. 16.1-4; Mr. 8.11-13

⁵⁴ Nā Jesús cāhuanilh huan tachi'xcuhui't:

—A'xni'ca' hui'xina'n laktzī'nā'tit tā'kaquī'mā'cha' poklhnu' a'nlhā tā'cnū huan chī'chini', tuncan nahua'nā'tit namin xcān. Lā' chuntza' pātē'ke. ⁵⁵ Lā' a'xni'ca' minācha' huan ū'ni' xala' nac sur, huancan naxu'nu. Lā' chuntza' pātē'ke. ⁵⁶ ¿Hui'xina'n tlhua'yā'tit lakatu' milacanca'n! Tzē nahuanā'tit palh namin xcān o tū' namin, xmān porque laktzī'nā'tit huan a'kapūn. Lā' ¿a'chī' tū' cuenta tlhua'yā'tit a'ntū pātē'kemā' nac huā'mā' quilhtamacuj a'xni'ca' laktzī'nā'tit huan lē'cnīn?

Calī'hui'li' natā'latahui'la'ya' xa'nca mintā'ca'tza

Mt. 5.25-26

⁵⁷ Lā' Jesús cāhuanipā:

—¿A'chī' tūla puhuanā'tit palh catūhuā tzey o tū' tzey? ⁵⁸ Palh catūhuā mālacapū'yāni', calī'hui'li' natā'lacāxla'ya' lihuan tūna'j pinā'tit nac pūchihuīn. Chuntza' tū' catilē'ni' na ixlacapūn juez. Lā' huan juez tū' catimacamāstā'ni' con huan policia lā' huan policia tū' catimānūni' nac pūlāchī'n. ⁵⁹ Palh chuntza' ixpātē'keni'ni', icuaniyāni' que tū' catitaxtu hasta que tū' namāpalakō'ya' ixlīhuāk.

13

Maclacasqui'n nextāpalī'yā'tit mintapāstacna'ca'n

¹ Lā' huā'mā' chī'chini' tamilh chī'xcuhui'n. Lā' ixtahuanimā'na Jesús a'nchī Pilato cāmāmaknīnīni'nī't makapitzīn chī'xcuhui'n xalanī'n nac Galilea a'xni'ca' xlaca'n ixtamaxquī'mā'na Dios huan lē'ksajna'. ² Lā' Jesús cāhuanilh:

—¿Chu puhua'nā'tit que huan tamā'na chī'xcuhui'n cāpātē'keni'nī't chuntza' porque más ixtalaclē'n que ā'makapitzīn xalanī'n nac Galilea? ³ Iccāhuaniyāni' que tū'. Lā' palh hui'xina'n tū' nextāpalī'yā'tit mintapāstacna'ca'n, nā milīhuākca'n nanikō'yā'tit. ⁴ Lā' huan kalhacāujtzeyan a'ntīn tanīlh a'xni'ca' huan torre de Siloé tapancli lā' cā'a'klhta'lal, ¿chu puhua'nā'tit que más ixtalaclē'n que ā'makapitzīn xalanī'n nac Jerusalén? ⁵ Iccāhuaniyāni' que tū'. Lā' palh hui'xina'n tū' nextāpalī'yā'tit mintapāstacna'ca'n, nā nanī'yā'tit.

Huan xaqui'hui' higo a'ntū tū' ixka'lhī ixtō'ca't

⁶ Lā' tuncan Jesús cāhui'līni'lh huā'mā' a'ntū litalacastuca lā' cāhuanilh:

—Kalhatin chī'xcu' ixcha'nī't a'katin xaqui'hui' higo na ixti'ya't. Lā' a'lh laktzī'n palh ixtō'ca'mā'. Lā' tū' makkaksli ixtō'ca't. ⁷ Lā' tuncan huanilh ixtasācua': "Lakatu'tun cā'tatza' icmakputza ixtō'ca't huā'mā' qui'hui' lā' nīn tuntū' icmakkaksa. Catanca' porque xmān yā. Chu tlakaj

iccha'nli". ⁸ Lā' a'ntī ixmaktaka'lha huan ti'ya't kalhtīl: "Camakxtekti xmān huā'mā' cā'ta. Na'iclacxla'ja huan ti'ya't lā' na'icmaka'ni' abono. ⁹ Lāsā' chuhua'j natō'ca'. Lā' palh tū' tō'ca' a'xni'ca' natancā'ya'".

Jesús mätzeyīlh kalhatin puscāt a'clhchā'puncsua' huan chi'chini' a'ntū pūjaxcan

¹⁰ Lakatin chi'chini' a'ntū ixpūjaxcan, Jesús ixcāmāsu'ni'mā' nac lītōkpān. ¹¹ Lā' ixuī' a'ntza' kalhatin puscāt a'ntī ixī'tza'ca'n lakacāujtzeyan cā'ta. Ixchi'panī't lakatin tlajana' lā' ixmaka'ī'tza'ca'n lā' ixtaquilhpūstucnī't lā' tūla ixtā'cstu'nca nīn macstī'na'j.

¹² Lā' Jesús, a'xni'ca' laktzī'lh huan puscāt, ta'sani'lh lā' huanilh:

—Puscāt, tzeyanī'ta'tza'. Tū'tza' ka'lhī'ya' ta'jatat.

¹³ Lā' tuncan Jesús mā'ca'ni'lh ixmacan lā' chu tuncan huan puscāt tā'cstu'ncli lā' tzuculh mēcā'tanī Dios. ¹⁴ Como Jesús mätzeyīlh huanmā' chi'chini' a'ntū pūjaxcan, huan xapuxcu' de huan lītōkpān a'kchā'lh lā' cāhuanilh huan tachi'xcu'huī't:

—A'nan xmān lakachāxan chi'chini' para nascujā'tit. Huan tamā'na chi'chini' cata'ntit tacu'chu'yā'tit lā' tū' a'xni'ca' jaxkō'can.

¹⁵ Lā' tuncan Jesús kalhtīl:

—¡Tlahua'yā'tit lakatu' milacanca'n! ¿Chu tū' naxcutā'tit mihuācaxca'n o mimburoca'n huan chi'chini' a'ntū pūjaxcan lā' namāko'tūyā'tit? ¹⁶ Lā' huā'mā' puscāt, ī'xū'yātā'nat Abraham, lā' hua'chīlh līchī'hui'līlh huan Satanás huā'mā' ta'jatat. Lā' chuhua'j lakacāujtzeyan cā'tatza'. ¿Chu tū' līmakuan ixmaklhtīca ixta'jatat huā'mā' chi'chini' a'ntū pūjaxcan?

¹⁷ A'xni'ca' Jesús hualh huā'mā', cāmāmāxanī'lh ixlīhuākca'n ixtā'ca'tzanī'n. Lā' ixlīhuākca'n tachi'xcu'huī't ixtalīpāxuhua huan lē'cnīn a'ntūn tlhualh Jesús.

Xati'ni' mostaza

Mt. 13.31-32; Mr. 4.30-32

¹⁸ Lā' tuncan Jesús hualh:

—¿Chī huanī't ixlīmāpa'ksīn Dios? Lā' ¿chī na'iclimālacastuca a'nchī natalhūhua'n xlaca'n a'ntī Dios cāmāpa'ksī? ¹⁹ Natalhūhua'n chuntza' hua'chi staca lakatin ti'ni' de mostaza a'ntū cha'nli kalhatin chi'xcu' nac ti'ya't. Lactī'na'j huanmā' ti'ni' lā' a'xni'ca' nastackō', nala hua'chī a'katin qui'hui'. A'xni'ca' ka'tla'tza' lā' a'ntza' huan spūnnu' natatlahua ixmāsekca'n.

Huan levadura

Mt. 13.33

²⁰ Nā Jesús cāhuanilh:

—¿Chī na'iclimālacastuca a'nchī nalaklhtāya ixlīmāpa'ksīn Dios? ²¹ U'tza' hua'chi lakatin levadura a'ntū kalhatin puscāt nalitlō maktu'tun xat-apūlhcān harina lā' namakxteka hasta nalaklhtāyakō' huan ixtasquit.

Huan xapītzina'j mākalhcha

Mt. 7.13-14, 21-23

²² Jesús tēpā ixtej para nac Jerusalén. Lā' ixtētaxtu cā'lacchicni' ti'na'j lā' laka'tla' lā' ixmāsu'yu. ²³ Lā' kalhatin kalhasqui'nīlh:

—¿Chā xmān makapitzīn natapūtaxtu?

Lā' Jesús kalhtīl:

²⁴ —Calīhui'lī'tit natanū'yā'tit nac xapītzina'j mākalhcha para nac a'kapūn, porque iccāhuaniyāni' que lhūhua' nataputza a'nchī natalītanūcu'tun. Lā' tūlah catitatanūlh. ²⁵ A'xni'ca' huan

xamāpa'ksīni' chic namālacchō mākalhcha, hui'xina'n a'ntū yā'na'ntit kēpūn nalīmacasā'na'nā'tit huan mākalhcha. Lā' nahua'nā'tit: “Caquilāmālaquīni'uj”. Lā' xla' nacākalhtiyāni': “Tū' icca'tzī lhachū xalanī'n hui'xina'n”.²⁶ Lā' hui'xina'n naquilhtzucuyā'tit nahua'nā'tit: “Iccātā'huā'yanī'ta'ni' lā' hui'x māsu'yu' na qui'ā'lacchicni'ca'n”.²⁷ Lā' xla' nacākalhtiyāni': “Iccāhuanini'tza' que tū' icca'tzī lhachū xalanī'n hui'xina'n. Caquilātapānūni'uj milīhuākca'n. Hui'xina'n lej tlahua'yā'tit a'ntūn tū' tzey”.²⁸ Lā' chuntza' hui'xina'n nacalhua'nā'tit a'ntza' lā' nalāmāxcani'yā'tit mintatzanca'n a'xni'ca' nalaktzī'nā'tit que Abraham lā' Isaac lā' Jacob lā' ixlīhuākca'n huan a'cta'sana'nī'n tahui'lāna'ncha' a'nlhā Dios māpa'ksīni'n lā' hui'xina'n tū' caticātamakxteknī' natanū'yā'tit.

²⁹ 'Nataminācha' tachi'xcu' hui't xalanī'n chuxalhā lā' natahuā'yan a'nlhā Dios māpa'ksīni'n. ³⁰ A'xni'ca'tza' lej nacā'a'cnīni'ni'can xlaca'n a'ntūn tū' tatasqui'nī' chuhua'j; lā' tū' caticā'a'cnīni'ni'ca xlaca'n a'ntī lej tatasqui'nī' chuhua'j —hualh Jesús.

Jesús līlakaputzalh ixpālacata Jerusalén

Mt. 23.37-39

³¹ Chu ū'tza' huā'mā' chi'chini' ā'makapitzīn fariseosnu' talakchilh Jesús lā' tahuanihl:

—Cataxtu de huā'tzā' porque Herodes maknīcu'tunāni'.

³² Lā' Jesús cākalhtīl:

—Calakpintit huanmā' chi'xcu' a'ntī lej skalalh para natlahua a'ntū xla' lacasqui'n lā' nahuani'yā'tit: “Chuhua'j lā' lakalī na'iccāmāxtukō' huan tlajana'nī'n. Nā na'iccāmāztzeyī ī'tza'ca'nī'n. Lā' tū'xama'n na'ictlahuakō'”.³³ Lā' maclacasqui'n na'ica'n na quītej chuhua'j lā' lakalī tū'xama'n porque tū' līmakuan chuxalhā nanī kalhatin a'cta'sana', xmān a'nlhā huanican nac Jerusalén.

³⁴ 'jXānti layā'tit xalanī'n nac Jerusalén! Hui'xina'n cāmaknīyā'tit a'cta'sana'nī'n lā' cāmūta'layā'tit huan lacscujnī'n a'ntū Dios cāmācā'n. Maklhūhua' xa'iccāmākēstoku'tunāni' hua'chi huan ko'lhnu' cāmākēstoka ixcamana', pero tū' lacasqui'ntit. ³⁵ Cuenta catlahua'tit hui'xina'n como Dios makxteklitza' mi'ā'lacchicni'ca'n. Lā' iccāhuaniyāni' que tū'tza' quīntilāktzī'uj hasta huan chi'chini' a'xni'ca' nahuancan: “Sicua'lanālanī't a'ntū min con ixlīmāpa'ksīn Dios”.

14

Jesús mātzeyīlh kalhatin chi'xcu' a'ntī ixka'lhī cu'nu'

¹ Lā' milh lakatin chi'chini' a'ntū pūjaxcan lā' a'xni'ca' Jesús quīmakuā'yalh na ixchic kalhatin xapuxcu' fariseosnu'. Lā' ā'makapitzīn fariseosnu' ixtamaktaka'lh mā'na. ² Nā ixuī' kalhatin chi'xcu' na ixlacapūn lā' ixka'lhī cu'nu'. ³ Lā' tuncan Jesús cākalhasqui'nīlh huan xamākalhtō'kē'ni'nī'n ley lā' huan fariseosnu':

—Lā' huan ixley Moisés ꝑchā makxteka namātzeyīcan kalhatin ī'tza'ca' huan chi'chini' a'ntū pūjaxcan o tū' makxteka?

⁴ Lā' xlaca'n ca'cs tatāyalh. Lā' tuncan Jesús makachi'palh huan ī'tza'ca' lā' mātzeyīlh lā' huanilh que ca'a'lh. ⁵ Lā' cāhuanilh huan fariseosnu':

—Palh mimburoca'n o mihuācaxca'n namakōsa nac pūlh mā'n xcān ꝑchu tū' namācutuyā'tit tuncan a'yuj huan chi'chini' a'ntū pūjaxcan?

⁶ Lā' tūlalh takalhtīni'lh nīn tuntū'.

Huan a'ntī cākantāyacanī't a'nlhā tapūchahuamā'ca

⁷ A'xni'ca' Jesús laktzī'lh huan a'ntī cākantāyacanī't lā' a'nchī ixtaputzamā'na huan pūtahuī'lhni' a'ntū más xalactzey, cāmaxqui'lh huā'mā' tapāstacna':

⁸—A'xni'ca' nakantāyaca'na' a'nlhā tapūchahuacan, tū' titahui'la'ya' calacān. Chō'la tzē nachin ā'kalhatin a'ntī más tasqui'nī que hui'x. ⁹ Lā' a'ntīn kantāyani' nalaka'nāni' nahuaniyāni': “Cama'xqui' mimpūtōlh huā'mā' kalhatin a'ntī ā'calistān chilh”. Lā' chuntza' māxana'jtza' napina' natahui'la'ya' kēpān. ¹⁰ Pero a'xni'ca' nakantāyaca'na', natahui'la'ya' nac kēpān. Lā' a'xni'ca' namin a'ntī kantāyanī'ta'ni' nahuaniyāni': “Cata't, catahui'la' nac mesa”. Chuntza' na'a'cnīni'ni'ca'na' na ixlacapūnca'n ā'makapitzīn a'nlhā tapūchahuacan. ¹¹ A'ntī xa'cstu ka'tla' lacu'tun, ū'tza' namāmāxanī'can. Lā' a'ntī tū' xa'cstu putza ixlika'tla', ū'tza' na'a'cnīni'ni'can.

¹² Nā Jesús huanilh huan chi'xcu' a'ntī ixkantāyanī't:

—A'xni'ca' natlahua'ya' mincā'tani' o mintahua', tū' cacākantāya' xmān mi'amigos lā' mintā'timīn lā' mintalakapasnī' lā' huan ricosnu'. Xlaca'n a'xni'ca' natatlahua ixcā'tani'ca'n, nā tzē natakantāyayāni' lā' chuntza' naka'lhīya' ixlaktapalh mincā'tani'. ¹³ Pero a'xni'ca' natlahua'ya' mincā'tani', cacākantāya' huan a'ntī lacxcamanīn lā' huan ī'tza'ca'nī'n lā' huan lū'ntu'lanī'n lā' huan lakatzī'nī'n. ¹⁴ Lā' chuntza' nalīpāxuhua'ya' como xlaca'n tuntū' catitamaxqui'ni'. Lā' chuntza' naka'lhīya' mintatljaj a'xni'ca' natalakahuanchoko ixlihuākca'n a'ntīn takalhlaka'ī ixtachihuīn Dios.

Huan ka'tla' tahua'

¹⁵ A'xni'ca' takaxmatli huā'mā', kalhatin a'ntī ixuī' nac mesa huanilh Jesús:

—Līpāxūj a'ntī nahuā'yan a'nlhā Dios māpa'ksīni'n.

¹⁶ Lā' tuncan Jesús kalhtīlh:

—Kalhatin chi'xcu' tlhualh lakatin ka'tla' tahua' lā' cākantāyakō'lh lhūhua' tachi'xcuhi'it. ¹⁷ Lā' a'xni'ca' chā'lh huan hora a'ntū pūhuā'yancan, cāmacā'lh ixtasācua' para natamāca'tzīnīni'n lā' cāhuanilh a'ntī ixcākantāyanī't: “Cata'ntit como cāxui'kō'tza' ixlihuāk”. ¹⁸ Pero ixlihuākca'n tamacā'lh razón que tūla ta'a'n. Kalhatin hualh: “Apenas ictamāhualh lakatin ti'ya't lā' maclacasqui'n na'ica'n na'iclaktzī'n. Icsqui'ni'yāni' que naquimāspūtu'ni'ya' porque tūlah icti'a'ncha”. ¹⁹ Lā' kalhatin huampā: “Ictamāhualh tanquitzis par de huācax lā' ica'n iccālaktzī'n a ver palh tzey tascuja. Por favor caquimāspūtu'ni' porque tūlah icti'a'ncha”. ²⁰ Lā' kalhatin huampā: “Ictapūchahuakō'lhcus lā' chuntza' tūlah icti'a'ncha”.

²¹ 'Lā' a'xni'ca' taspī'tli huan tasācua', huanikō'lh ixpatrón a'nchī pātle'kelh. Lā' huan ixpatrón a'kchā'lh lā' huanilh ixtasācua': “Lacapalh capit na ixcā'tejēn cā'lacchicni' lā' cacālī'ta' a'ntī lacxcamanīn lā' huan ī'tza'ca'nī'n lā' huan lū'ntu'lanī'n lā' huan lakatzī'nī'n”. ²² A'mpā lā' ā'calistān taspī'tpā huan tasācua' lā' hualh: “Ictlahualhtza' chu a'nchī quihua'ni' lā' ti'a'nan lugar”. ²³ Lā' huan patrón huanilh ixtasācua': “Capit nac cā'tejēn más makatna' lā' nacāsālī'ta'na' lā' natatzuma quinchic. ²⁴ Iccāhuaniyāni' que nīn tintī' de xlaca'n a'ntī iccākantāyalh pū'la natahua' quilīhua't”.

A'ntū maclacasqui'n para a'ntī nastālani' Cristo

²⁵ Lhūhua' tachi'xcuui't ixtastālani' Jesús, lā' xla' cālaktalakspi'tli lā' cāhuanilh:

²⁶ —Palh catihuā tapa'ksīcu'tun con quit lā' tū' napāxquī' Dios más que nacāpāxquī' ixtāta' lā' ixtzī't lā' ixpuscāt lā' ixcamana' lā' ixtā'timīn lā' hasta māni' xla', ū'tza' tūlah catilalh quisca'txtunu'. ²⁷ Lā' a'ntīn tū' pātīni'ncu'tun por quimpālacata lā' tū' latahui'lacu'tun hua'chi iclahuī' quit, tūlah catilalh quisca'txtunu'.

²⁸ 'Palh kalhatin chi'xcu' tlahuacu'tun pātin chic, pū'la natlahua ix-cuenta lhānchulā' na'a'n de tumīn. Chuntza' naca'tzī' palh na'a'cchā'n huan tumīn a'ntū nalītlahuakō'. ²⁹ Palh tū' chuntza' natlahua, nasputa ixtumīn a'xni'ca' xmān yācus xatantūnu'. ³⁰ Lā' ixlīhuāk a'nti natalaktzī'n, natalīlītī'n. Lā' natahuan: “Huā'mā' chi'xcu' tilitzuculh ixchic lā' tū' mā'ksputukō'lh”.

³¹ 'Lā' tū' a'nan kalhatin rey a'nti tū' pū'la napāstaca palh tzē nalītlaja con kalhacāuj mil soldados huan rey ixtā'ca'tza a'nti ka'lhī kalhapu'xam mil. ³² Lā' palh ca'tzī' que tūlah catītlajalh ixtā'ca'tza, namacā'ni' kalhatin lacscujni' para natā'lacāxla a'xni'ca' mimā'cha'cus de makat. ³³ Lā' chuntza' palh hui'xina'n tū' makxteku'tunā'tit ixlīhuāk a'ntū milaca'n, tūlah catīla'tit quisca'txtunu'nī'n.

Huan matzat

Mt. 5.13; Mr. 9.50

³⁴ Lā' Jesús cāhuanipā:

—Tzey huan matzat. Pero palh tū'tza' ka'lhī ixlīsko'ko', ¿chichū nalīmāsko'kō'palacan? ³⁵ Tū' tzey para tuntū'. Xmān namaka'ncan. A'nti kaxmata cuenta catlahualh.

15

Huan borrego a'ntū tza'nkāl

Mt. 18.10-14

¹ Ixlīhuākca'n huan xamātā'jīni'nī'n impuestos lā' a'ntīn tū' lactzey, xla'ca'n talaktapajtzūlh Jesús para natakaxmatni'. ² Lā' huan fariseosnu' lā' huan xamākaltō'kē'ni'nī'n ley ixtalīchihuīna'n Jesús. Lā' talāhuanilh:

—Huā'mā' chi'xcu' cātā'huā'yan huan tachi'xcuui't a'ntīn tū' tzey.

³ Lā' tuncan Jesús cāhui'līni'lh huā'mā' a'ntū lītalacastuca:

⁴ —Palh kalhatin chi'xcu' cāka'lhī lakatin ciento borregos lā' palh namakatzā'nkā lakatin, ¿tuchū natlahua? Nacāmakxteka huan ā'makapitzīn noventa y nueve a'nlhā tahuā'yamā'na nac cā'seketni'. Lā' na'a'n naputza huan borrego a'ntū makatzā'nkāl. Naputza hasta a'xni'ca' nakaksa. ⁵ Lā' a'xni'ca' nakaksa, napekxtūko'ka'līmin. ⁶ Lā' a'xni'ca' nachā'mpala na ixchic, nacāmākēstoka iexamigos lā' a'ntīn tahuī'lāna' pajtzu ixchic. Lā' nacāhuani: “Caquilātā'pāxuhuáuj chuhua'j como ickak-sli quimborrego a'ntū ixtza'nkānī't”. ⁷ Iccāhuaniyāni' que chu a'cxtim a'nan más tapāxuhuān nac a'kapūn ixpālacata kalhatin a'nti xtāpalīnī't ixtapāstacna' que por ixpālacata noventa y nueve a'nti tapuhuan que tzeyā tachi'xcuui't lā' chuntza' tū' ta'u'cxca'tzī' que maclacasqui'n nataxtāpalī ixtapāstacna'ca'n.

Huan tumīn a'ntū tza'nkāl

⁸ Lā' Jesús cāhuanipā:

—Lā' palh kalhatin puscāt ka'lhī lakacāuj tumīn lā' palh natza'nkā lakatin, namāquilhtī ixpūmaksko lā' napa'lhana'n lā' xa'nca naputza

hasta a'nlhā nakaksa. ⁹ Lā' a'xni'ca' nakaksa, nacāmākēstoka ixamigas lā' a'nti tahuilāna' pajtzu ixchic, lā' nacāhuani: “Caquilātā'pāxuhūáj como ickakslitza' huan tumīn a'ntū ixtza'nkānī't”. ¹⁰ Iccāhuaniyāni' que chu a'cxim natapāxuhua huan ángeles a'xni'ca' nextāpalī ixtapāstacna' kalhatin a'nti laclē'n.

Huan o'kxa' a'nti pāxcat līlakō'lh ixtumīn

¹¹ Nā Jesús hualh:

—Kalhatin chi'xcu' ixka'lhī kalhatu' ixo'kxa'n. ¹² Lā' xastancu huanilh ixtāta': “Tāta', caquima'xqui' huan herencia a'ntū quintapa'ksīni'”. Lā' huan xatāta' cāmālacpitzini'lh ixherenciaca'n. ¹³ Lā' tū' lej makān huan xastancu mākēstokō'lh ixmaclacasqui' lā' a'lh makat ā'lacatin cā'lacchicni'. Lā' a'ntza' pāxcat līlakō'lh ixtumīn.

¹⁴ 'Lā' a'xni'ca' ixmakasputkō'nī'ttza' ixtumīn, milh lakatin tatzī'ncsta nac huanmā' cā'lacchicni' lā' xla' tzuculh pātzi'ncsa. ¹⁵ Lā' tuncan a'lh putza a'nlhā namakscuja. Kalhatin chi'xcu' xala' huan cā'lacchicni' macā'lh para nacāmaktaka'lha pa'xni'. ¹⁶ Lā' tihua'cu'tulh a'ntū ixcāmāhuī'mā' huan pa'xni', pero nīn tintī' ixmaxqui' a'ntū nahua'.

¹⁷ 'Lā' tuncan tzuculh cuenta tlahua lā' pāstacli: “Lhān kalhalāt tasācua' na ixchic quintāta' tū' tahuā'yamā'na lā' cā'a'katāxtūni' lā' quit ictzi'ncsnīmā' huā'tzā'. ¹⁸ Na'iclaka'mpala quintāta' lā' na'icuanī: “Tāta', ictlahuani'ni' a'ntūn tū' tzey lā' nā ictlahuani't a'ntūn tū' tzey na ixlacapūn Dios. ¹⁹ Tū'tza' minī'ni' naquihuani'ya' palh quit mi'o'kxa'. Caquintlahua' hua'chi kalhatin de mintasācua'nī'n”. ²⁰ Lā' tuncan quilhtāyalh huan tej para nalaka'n ixtāta'.

'Lā' a'xni'ca' makatcus ixa'mā'cha' de na ixchic, laktzī'lh lā' lakapasli huan ixtāta' lā' lakalhu'malh. Tatu'jnu' laka'lh lakapāxtoka ixo'kxa' lā' a'kxko'ka'lh lā' mu'sulh. ²¹ Lā' tuncan huan ixo'kxa' huanilh: “Tāta', ictlahuani'ni' a'ntūn tū' tzey, lā' ictlahuani't a'ntūn tū' tzey na ixlacapūn Dios. Tū'tza' minī'ni' naquihuani'ya' palh quit mi'o'kxa'”.

²² 'Pero huan xatāta' cāhuaniilh ixtasācua'nī'n: “Calīta'ntit pūtin xasāsti' lu'xu' lā' camālhakē'tit huā' qui'o'kxa'. Lā' camacahuī'li'tit lakatin macatzātāt lā' camātūnū'tit i'zapatos. ²³ Calīta'ntit huan huācax a'ntū xako'ntūntza' lā' camaknī'tit. Natlahuayāuj lakatin cā'tani' lā' nahuā'yanāuj ²⁴ porque hua'chilh xanīntza' ixuanī't huā'mā' qui'o'kxa' lā' lakahuanchokonī't. Ixtza'nkānī'ttza' lā' ickakschokolh”. Lā' tatzuculh tapāxuhua.

²⁵ 'Lā' huanmā' chi'chini' huan xapuxcu' ixo'kxa' ixa'nī't scuja. Lā' a'xni'ca' ixtaspi'tmā' para na ixchic, kaxmatli xamúsica huan baile. ²⁶ Lā' tuncan ta'sani'lh kalhatin tasācua' lā' kalhasqui'nīlh tuchū lamā'. ²⁷ Lā' xla' kalhtīlh: “Mat milhtza' mistancu. Lā' mintāta' māmaknīnīni'lh huan xako'ntīn huācax como tzey chilh lā' tū' i'tza'ca'n”.

²⁸ 'Pero huan xapuxcu' lej a'kchā'lh lā' tū' ixtanūcu'tun. Lā' ixtāta' taxtulh para nahuani catanūlh. ²⁹ Lā' xla' huanilh ixtāta': “Hui'x ca'tziya' lhūhua'tza' cā'ta ictā'scujnī'ta'ni' lā' pō'ktu ica'kahuāna'ni'nī'ta'ni'. Lā' tū' maktin quimaxqui'nī'ta' nīn chu lakatin ti'na'j chivo para na'iccālītā'pāxuhua qui'amigos. ³⁰ Pero chuhua'j como chilh huā'mā' mi'o'kxa' a'ntū pāxcat līlakō'lh mintumīn con huan puscan a'ntūn tū' tzey lā' hui'x māmakanīnīni'nī'ta' huan xako'ntīn huācax”.

³¹ 'Lā' tuncan huan xatāta' huanilh: “Hui'x qui'o'kxa' lā' hui'x pō'ktu quintā'lahui'la', lā' ixlīhuāk a'ntū icka'lhī huāk mila'. ³² Pero

chuhua'j limakuan natlahuayāuj cā'tani' para napāxuhuayāuj como mis-tancu hua'chilh xanīntza' ixuanī't lā' lakahuanchokonī'ttza'. Hua'chilh ixtza'nkāni'ttza' lā' chuhua'j ickakspā".

16

Huan xapuxcu' tasācuanī'n a'ntī lej skalalh

¹ Nā Jesús cāhuanilh ī'sca'txtunu'nī'n:

—Ixuī' kalhatin patrón; lej rico ixuanī't. Lā' ixka'lhī kalhatin xapuxcu' ixtasācua'. Lā' lakminca huanican que huanmā' xapuxcu' tasācua' ixpāxcatlīlani'mā' ixtumīn. ² Lā' tuncan huan ixpatrón mātā'sīlh lā' huanilh: “¿Tuchūn chū'tza' huā' quihuanica por mimpālacata? Caquimāsu'ni' a'ntū iclīmāmacū'nī'ta'ni' como tū'tza' quintitā'scujti hua'chi xapuxcu' tasācua'”.

³ Lā' huan xapuxcu' tasācua' tahui'lalh pāstacna'n: “¿Tuchū na'ictlahua chuhua'j como quimpatrón quimakhītlīh quintascujūt? Tū' tli'hui'qui quit para na'icscujā cā'tacuxtu, lā' icmāxana'n na'icsqui'nīhuā'yan. ⁴ Quit icka'lhī quimpātunca'tzi lā' chuntza' tzē na'icchā'n nac lakatin chic para na'icūā'yan a'xni'ca' tū' na'icka'lhī quintascujūt”.

⁵ Lā' chuntza' kalhatunu' cāmāta'sīlh a'ntī ixtalaclē'ni' ixpatrón. A'ntī chā'lh pū'la kalhasqui'nīlh: “¿Lhānchulā' laclīpini'ya' quimpatrón?” ⁶ Lā' xla' kalhtīh: “Iclaclē'ni' lakatin ciento barriles de aceite”. Lā' tuncan xapuxcu' tasācua' huanilh: “A' mā' minca'psnat. Tuncan catahui'la' lā' catlahua'pala' ā'kalhtin por xmān cincuenta”. ⁷ Lā' ā'calistān kalhasqui'nīlh ā'kalhatin: “¿Chu hui'x, lhānchulā' laclīpini'ya'?” Lā' huanilh: “Lakatin ciento cuartillo de trigo”. Lā' tuncan huanilh: “A'mā' minca'psnat. Catlahua'pala' ā'kalhtin xmān por ochenta”.

⁸ Lā' huan patrón puhualh que huan xapuxcu' tasācua' skalalh lalh a'nchī tlhualh. Chuntza' a'ntī xalanī'n nac huā'mā' quilhtamacuj lakskalalhna' para natatlahua ixnegocioca'n. Mās skalalhna' xlaca'n que a'ntīn takalhalaka'ī' ixtachihuīn Dios.

⁹ Quit iccāhuaniyāni': Nacālīmaktāyayā'tit a'ntīn tamaclacasqui'n con mintumīnca'n. Lā' chuntza' a'xni'ca' naniyā'tit lā' tūla catilīpintit mintumīnca'n, nacātāmānūyāni' a'nlhā pō'ktu nalatahui'la'yā'tit.

¹⁰ A'ntī xa'nca namaktaka'lha macsti'na'j a'ntū limāmacū'can, nā xa'nca namaktaka'lha lhūhua' palh nalīmāmacū'can. A'ntīn tū' xa'nca natlōkentaxtū ixlītlōt a'yuj tū' lej tasqui'nī, xla' tū' xa'nca natlōkentaxtū a'ntū mās tasqui'nī. ¹¹ Palh tūla cātālīmāmacū'yāni' a'ntū xala' nac quilhtamacuj, ¿chichū nacātālīmāmacū'yāni' a'ntū ixla' Dios? ¹² Lā' palh tū' maktaka'lhā'tit a'ntū cātāmāsācua'nīyāni' hui'xina'n, tū' caticātamaxqui'n a'ntū milaca'n nala.

¹³ Nīn kalhatin tasācua' tzē natā'scujā chu a'cxtim kalhatu' ixpatrón porque napāxqui' kalhatin lā' tū' nalaktzī'ncu'tun ā'kalhatin. Lā' na'a'kahuāna'ni' kalhatin lā' nalakmaka'n ā'kalhatin. Lā' nā chuntza' hui'x tūla nalīpāhua'na' Dios palh nalīpāhua'na' mintumīn.

¹⁴ Huan fariseosnu' a'ntī ixtapāxqui' ixtumīnca'n ixtakaxmatmā'na ixlīhuāk huā'mā' lā' ixtalīlītzī'mā'na Jesús. ¹⁵ Lā' tuncan Jesús cāhuanilh:

—Hui'xina'n lacasqui'nā'tit que huan tachi'xcuhui't natapuhuan que lej tzey hui'xina'n, pero Dios cālakapasni'yāni' mi'a'clhcunucca'n. Lā' a'yuj cā'a'kxokoyā'tit chi'xcuhui'n chuntza' lā' xlaca'n cāta'a'cnīni'ni'yāni', pero Dios lakmaka'n a'ntū huan tachi'xcuhui't tapuhuan que lej ka'lhī ixtapalh.

Huan ley lā' ixlīmāpa'ksīn Dios

¹⁶ Lā' Jesús cāhuanipā:

—Ixa'nan huan ixley Moisés hasta a'xni'ca' ixlatlā'huan Juan huan Mā'kpaxīni', lā' chu a'cxtim a'ntū tamāsu'yulh a'cta'sana'nī'n. Chuhua'j talīchihuīna'n huan a'xtzey tachihuīn a'nchī Dios māpa'ksīni'n. Lā' ixlīhuāk talīhui'lī natatanū.

¹⁷ 'Jicslīhua' namāspūtūcan a'kapūn lā' ti'ya't, pero más jicslīhua' naxtāpalīcan ixtachihuīn Dios. Tū' catixtāpalīca nīn macstī'na'j.

Tū' tzey palh lāmāxtekan

Mt. 19.1-12; Mr. 10.1-12

¹⁸ Lā' Jesús cāhuanipā:

—Palh kalhatin chī'xcu' namakxteka ixpuscāt lā' natā'tapuchahua ā'kalhatin, xla' makpuscātini'n na ixlacapūn Dios. Lā' a'ntīn tā'tapūchahua kalhatin puscāt a'ntī makxtekanī'ttza', nā xla' makpuscātini'n na ixlacapūn Dios.

Lázaro lā' huan rico

¹⁹ Lā' Jesús cāhuanipā:

—Ixui' kalhatin chī'xcu'; lej rico ixuanī't. Lā' ixlhakā' ixlu'xu' xalacuan. Lā' lakaliyān ixtlahua cā'tani'. ²⁰ Nā ixui' kalhatin chī'xcu'; ixtacuīni' Lázaro. Lā' lhūhua' ixka'lhī ixmactzi'tzi'. Lā' ixtahui'la ī'squi'nīhuā'yan na ixtanquīlhnī' huan rico. ²¹ Lā' xla' ixlēka'scu'tun huan xalacpītzin pāntzi a'ntū īxyuja de na ixmesa huan rico. Lā' huan chichi' ī'snakani' ixtzi'tzi'.

²² 'Lā' milh lakatin chī'chini' huan Lázaro nīlh, lā' huan ángeles talē'lh nac a'kapūn. Nā a'ntza' ixui' Abraham. Nā huan rico nīlh lā' mā'cnūca.

²³ 'Lā' a'xni'ca' ixpātini'mā' huan rico nac pūpātīn, talacayāhualh lā' cālaktzī'lh Abraham lā' Lázaro ixtu'ca'n. ²⁴ Lā' tuncan ta'salh lā' hualh: “Quintāta' Abraham, caquilakalhu'ma' lā' cama'cata' Lázaro para que camojōlh nac xcān katin ixmāspulh lā' camāske'hui'huī'lh quisi'ma'kā't porque lej icpātini'mā' na ixlacłhni' lamana”.

²⁵ 'Lā' Abraham huanilh: “Qui'o'kxa', capāstacti xa'nca que hui'x lej tzey a'nī'ni'n na minquīlhtamacuj lā' Lázaro tū' tzey a'nī'ni'lh. Lā' chuhua'j xla' māko'xamixīmā'ca huā'tzā' lā' hui'x pātini'pāt a'ntza'. ²⁶ Lā' huampala a'nan lakatin ka'tla' cā'pūtatōkopūn a'ntū quincāmā'kapitziyāni'. Lā' chuntza' a'ntīn ta'a'ncu'tun a'ntza' tūlah catita'a'lh lā' nīn xalanī'n a'ntza' tūlah catitamīlh ā'tzā'”.

²⁷ 'Lā' tuncan huan rico hualh: “Quintāta' Abraham, icsqui'niyāni' que cama'capi Lázaro na ixchic quintāta' ²⁸ para nacāhuani kalhaquitzis quintā'timīn a'ntīn tahuī'lāna'ncha'cus. Lā' chuntza' xlaca'n tū' catitatanūlh nac huā'mā' pūpātīn”.

²⁹ 'Lā' Abraham huanilh: “Xlaca'n taka'lhītza' a'ntū tzo'kli huan Moisés lā' huan profetasna'. Cuenta catatlahualh ū'tza'”. ³⁰ Lā' huan rico kalhtīni'lh: “Stu'ncua'. U'tza' icca'tzi' pero palh ixcālaka'lh kalhatin a'ntī nīnī'ttza', ixtaxtāpalīlh ixtapāstacna'ca'n”. ³¹ Lā' Abraham huanilh: “Palh tū' cuenta tatlahua a'ntū tzo'kli huan Moisés lā' huan profetasna', nīn tū' catitakalhlaka'ī'lh a'yuj ixcālaka'lh a'ntī lakahuanchokōnī't de na ixlacłhni'ca'n nīnī'n”.

17

Pō'ktu a'nan a'ntīn talacłē'n
Mt. 18.6-7, 21-22; Mr. 9.42

¹ Jesús cāhuanilh ī'sca'txtunu'nī'n:

—Pō'ktu a'nan catūhuā a'ntū nacāmātonkopū tachi'xcuui't, pero xānti tala xla'ca'n a'ntin tamātonkopū ā'makapitzīn lā' tamātlahuī talaclē'i.

² Meĵor ixpīxchī'hua'ca'ca lakatin chihuix lā' ixmacā'nca nac mar, lā' tū' ixmātonkopūlh nīn kalhatin a'ntī tzucumā'cus kalhlaka'ī. ³ Cuenta catlahua'tit.

³ Palh mintā'tin tlahuani'nī'ta'ni' a'ntūn tū' tzey, nahuani'ya'. Lā' palh xla' puhuan que tū' tzey a'ntū tlahualh, namāspūtūnu'ni'ya'. ⁴ Lā' namāspūtūnu'ni'ya' a'yuj lakatin chī'chini' maktojon catlahualh tūn tū' tzey lā' maktojon nalakmināni' nahuaniyāni': "Tū' tzey quit, lā' tū' ā'maktin ictitlahualh".

A'ntīn takalhlaka'ī taka'lhī līmāpa'ksīn

⁵ Huan sca'txtunu'nī'n tahuanilh huan Jesús:

—Caquilāmaktāyauj para que ā'chulā' na'ickalhlaka'īyāuj.

⁶ Lā' huan Māpa'ksīni' cāhuanilh:

—Palh ixkalhlaka'ī'tit, a'yuj macsti'na'j, ixuani'tit huanyā qui'hui': "Catatampu'ľhu' lā' capit tāya'ya' nac mar". Lā' chuntza' huan qui'hui' ixtlahualh.

Ixlīlōt a'ntī tasācua'

⁷ Lā' Jesús cāhuanipā:

—Palh hui'x ixka'ľhī' kalhatin mintasācua' a'ntī scuĵnī'ttza' tintacuj lā' ixtaspi'tli na minchic, tū' catihua'ni': "Catanu', cahuā'ya'". ⁸ Chō'la nahuani'ya': "Cacāxtlahua' quilihua't lā' pū'la naquimā'huī'ya' quit. A'calistān nahuā'ya'na' hui'x".

⁹ 'Lā' a'xni'ca' mintasācua' natlahuakō' ixlīlōt, tū' catihua'ni' nīn pāxcatca'tzī como xla' tasācua'. ¹⁰ Lā' chuntza' hui'xina'n, a'xni'ca' tlahuakō'yā'tit ixlīhuāk ixtapuhuān Dios, nahuanā'tit: "Tū' maclacasqui'n naquincāhuaniyāni' pāxcatca'tzī como xmān ictlahuāuj quilīlōtca'n".

Jesús cāmātzeyīlh kalhacāuj a'ntī ixtamasni'mā'na ixquinītca'n

¹¹ A'xni'ca' ixa'mā'cus nac Jerusalén, Jesús tētaxtulh lalalhūhua' cā'lacchicni' xala' nac Samaria lā' Galilea. ¹² A'xni'ca' ixtapajtzūtēľhatza' lakatin cā'lacchicni', kalhacāuj chī'xcuui'n a'ntī ixtamasnā'na ixquinītca'n tataxtulh para natapāxtoka. Lā' makat tatāyalh xla'ca'n ¹³ lā' lej palha' tualh:

—ĵJesús, Mākalhtō'kē'ni', caquilālakalhu'mauj!

¹⁴ Lā' a'xni'ca' Jesús cālaktzī'ľh, cāhuanilh:

—Capintit cāmāsu'ni'yā'tit mimacni'ca'n huan curasna'.

Lā' a'xni'ca' xla'ca'n ixta'a'mā'nacus nac tej, talaktzī'ľh ixmacni'ca'n que tzeytza' ixtahuanī't. ¹⁵ Lā' kalhatin de xla'ca'n, a'xni'ca' laktzī'ľh que ixtzeyani'ttza', taspi'tli mēcā'tanītēľha Dios. ¹⁶ Tatzokostani'ľh Jesús para namaxqui' pāxcatca'tzī. Lā' huā'mā' chī'xcu' xala' nac Samaria ixuani't. ¹⁷ Lā' tuncan Jesús tualh:

—ĵChu tū' kalhacāuj a'ntī tatzeyalh? ĵA'chī' tū' tamilh huan makapitzīn kalhana'ĵās? ¹⁸ ĵChā xmān huā'mā' samaritano taspi'tli para naquimaxqui' pāxcatca'tzī?

¹⁹ Lā' tuncan huanilh huan chī'xcu':

—Catāqui' lā' catlā'hua'. Tzeyani'ta' como kalhalaka'ī'nī'ta'.

A'nchī nachin ixlīmāpa'ksīn Dios

Mt. 24.23-28, 36-41

20 Lā' huan fariseosnu' takalhasqui'nīlh Jesús:

—¿Lhachūnīn nala que nacāmāpa'ksikō' Dios tachi'xcuui't?

Lā' xla' cākalhtīlh:

—A'nchī Dios cāmāpa'ksikō', tū' tasu'yu. ²¹ Tūla catihuanca: “A'huī”, o “A'huī'lacha”. Ixlīmāpa'ksīn Dios huī'tza' na ixa'clhcunucca'n tachi'xcuui't.

²² Lā' tuncan cāhuanilh ī'sca'txtunu'nī'n:

—Namin lakatin chī'chini' a'xni'ca' hui'xina'n lej nalaktzī'ncu'tunā'tit a'nchī namāpa'ksīni'n huan Chī'xcu' xala' Tālmā'n. Nalaktzī'ncu'tunā'tit a'yuj x mā lakatin chī'chini'. Lā' tū' catilaktzī'ntit. ²³ Lā' nacātahuaniyāni': “A'huī”, o “A'huī'lacha”. Pero tū' tipinā'tit lā' tū' tistālani'yā'tit. ²⁴ Hua'chī tasu'yu lakatin makli'pni' a'nchī palaj xkaka nac a'kapūn, chuntza' nala a'xni'ca' namin quilacchi'chini' lā' quit huan Chī'xcu' xala' Tālmā'n. ²⁵ Pū'la lej na'icpātīni'n lā' naquintalakmaka'n xalanī'n huā'mā' quilhtamacuj.

²⁶ Lā' hua'chī pātīle'kelh a'xni'ca' ixuī'cus Noé, nā chuntza' nala a'xni'ca' namin quilacchi'chini' quit huan Chī'xcu' xala' Tālmā'n. ²⁷ Ixtahuā'yan lā' ixtatapūchahua lā' ixtamāstā'mā'na ixtzu'mā'jātca'n para natatapūchahua hasta a'xni'ca' huan chī'chini' a'ntū pūtanūlh Noé nac barco. Lā' huan lakuat milh lā' tanīkō'lh. ²⁸ Nā chuntza' pātīle'kelh a'xni'ca' ixuī'cus Lot; ixtahuā'yamā'na lā' ixtako'tnumā'na; ixtatamāhuana'mā'na lā' ixtastā'namā'na; ixtacha'nāna'n lā' ixtatlahua ixchicca'n. ²⁹ Lā' a'xni'ca' Lot taxtulh de huan cā'lacchicni' Sodoma, yujli macscut lā' azufre de nac a'kapūn lā' cāmānikō'lh ixlīhuākca'n.

³⁰ Hua'chī a'xni'ca' ixtahuī'lāna'cus Lot lā' Noé, chuntza' nala a'xni'ca' na'iccātasu'ni'yāni' quit huan Chī'xcu' xala' Tālmā'n. Tachi'xcuui't tū' tapuhuan palh palaj na'icmimpala.

³¹ A'xni'ca' namin huā'mā' chī'chini', a'ntū huī' kēpūn lā' ka'lhī ixmaclacasqui' na ixchakān ixchic, tū' catitanūlh para namāxtu. Lā' a'ntī scujmā'cha' na ixā'tacuxtu, tū' catitaspi'tli na ixchic para natē catūhuā.

³² Capāstactit a'ntū pātīle'keni'lh ixpuscāt Lot. ³³ A'ntī māpūtaxtūcu'tun ixlīca'tzīn, tū' catipāstacli a'ntū a'nān nac cā'quilhtamacuj. Lā' a'ntī xmān pāstaca a'ntū a'nān nac cā'quilhtamacuj, xla' tū' catipūtaxtulh.

³⁴ Iccāhuaniyāni' que huanmā' tzi'sa kalhatu' natalhtata nac lakatin xti'cat, lā' Dios nalē'n kalhatin lā' namāchoko kalhatin. ³⁵ Lā' kalhatu' pusan natasquiti pajatzu, lā' Dios nalē'n kalhatin lā' namāchoko kalhatin.

³⁶ Lā' kalhatu' chī'xcuui'n natuscuja ixtu'ca'n nac cā'tacuxtu, lā' Dios nalē'n kalhatin lā' namāchoko kalhatin —hualh Jesús.

³⁷ Lā' a'xni'ca' takaxmatli huā'mā'na tachihuīn, huan ī'sca'txtunu'nī'n takalhasqui'nīlh:

—Māpa'ksīni', lā' ¿lhachūnīn napātīle'ke huā'mā'?

Lā' xla' cākalhtīlh:

—Chuxalhā napātīle'ke, hua'chī huan chū'ni' tatakēstoka chuxalhā a'nān ixlīhua'tca'n.

18

Huan lakapūt lā' huan juez

¹ Jesús cāhuanilh catūhuā a'ntū lītalacastuca para nacāmāsu'ni' que lakaliyān natakaltō'ka' lā' tū' maktin catilakachā'ni'lh. ² Cāhuanilh:

—Ixuī' nac lakatin cā'lacchicni' kalhatin juez. Tū' ixa'cnīni'ni' Dios lā' nīn cuenta ixcātlahua a'ntī ixtaputza justicia. ³ Chu a'ntza' huanmā'

cā'lacchicni' ixuī' kalhatin lakapūt. Lakaliyān ixa'n laktzi'n huan juez para natlahuani'can lakatin justicia ixpālacata ixtā'ca'tza. ⁴ Lā' ixlīmakhūhua'tza' huan juez tū'tza' tlahuani'cu'tulh justicia. Lā' ā'calistān puhualh: "A'yuj tū' ica'cnīni'ni' Dios lā' tū' cuenta ictlahua a'yuj taputza justicia, ⁵ pero como huā'mā' lakapūt quimājichuī'lhtza', na'ictlahuani' justicia, para que tū'tza' camilh quimājichuī'".

⁶ Lā' huan Māpa'ksīni' Jesús hualh:

—Cuenta catlahua'tit a'ntū tlahualh huan juez a'yuj tū' tzey ixuanī't. ⁷ Lā' ā'chulā' nacālīmaktāya Dios xlaca'n a'ntī cālacsacnī't a'ntī lakaliyān lā' tintascac tasqui'ni'. Lā' ¿chu natakoxī nacāmaktāya? ⁸ Iccāhuaniyāni' que palaj nacālīmaktāyayāni'. Lā' quit huan Chi'xcu' xala' Tālmā'n. Lā' a'xni'ca' na'icmimpala, ¿chā na'ickaksa nac huā'mā' quilhtamacuj a'ntū takahlaka'ī' lā' tasqui'ni'mā'na Dios lakaliyān?

Huan fariseo lā' huan mātā'jīni' de impuestos

⁹ Jesús cāhuanipā catūhuā a'ntū litalacastuca para a'ntī tapuhuan que xlaca'n xalactzey lā' talakmaka'n ā'makapitzīn. Hualh:

¹⁰ —Kalhatu' chi'xcuhuī'n ta'alh nac litokpān para natakaltō'ka'. Lā' kalhatin de xlaca'n fariseo ixuanī't, lā' ā'kalhatin mātā'jīni' de impuestos ixuanī't. ¹¹ Lā' huan fariseo tāyalh kalhtō'ka' chuntza': "Dios, icmaxquī'yāni' pāxcatca'tzī porque quit tū' hua'chi ā'makapitzīn. Tū' icka'lhāna'nī't. Tū' ictampi'lhīni'nī't. Lā' quit tū' icmakpuscātīni'n. Lā' nīn quit hua'chi huā'mā' mātā'jīni' de impuestos. ¹² Quit tū' icuā'yan lakatu' chi'chini' nac lakatin semana, lā' de a'ntū icka'lhī icmāstā' ixlīhuāk a'ntū maclacasqui'n para quilē'ksajna'".

¹³ Lā' xtunc hualh huan mātā'jīni'. Xla' makat tāyalh. Lā' tū' ixtalacayāhuacu'tun, nīn ixtaquilhpūqui pero ixcu'xatucscan lā' ixuan: "¿Dios, caquilakalhu'ma' porque quit tū' tzey!"

¹⁴ Lā' iccāhuaniyāni' que huā'mā' mātā'jīni' xalacuan tasu'yu na ixlacapūn Dios lā' huan fariseo tū'. Lā' chuntza' a'ntī ka'tla'jca'tzī, xla' namāmāxani'can. Lā' a'ntī tū' ka'tla'jca'tzī, ū'tza' na'a'cnīni'ni'can.

Jesús cāsicua'lanālīlh huan lakska'tā'n

Mt. 19.13-15; Mr. 10.13-16

¹⁵ Nā cālīmini'ca camana' Jesús para que ixcā'a'cpūxa'malh. Lā' a'xni'ca' talaktzī'lh ī'sca'txtunu'nī'n, talacaquilhnīlh a'ntī ixtalīmin. ¹⁶ Lā' Jesús cāmāta'sīlh huan camana' lā' cāhuanilh ī'sca'txtunu'nī'n:

—Cacāmakxtektit huan camana' caquintalakmilh lā' tū' cacāmāmakchuyī'tit como huan a'ntī natatapa'ksī con Dios a'nlhā māpa'ksīni'n, xlaca'n a'ntī naquintalīpāhuan hua'chi huan tamā'na camana'. ¹⁷ Ixlistu'ncua' iccāhuaniyāni' que a'ntīn tū' takahlaka'ī' ixtachihuīn Dios hua'chi lakska'tā'n takahlaka'ī', tū' maktin catitatanūlh a'nlhā māpa'ksīni'n Dios.

Huan o'kxa' a'ntī rico tā'chihuīna'lh Jesús

Mt. 19.16-30; Mr. 10.17-31

¹⁸ Kalhatin de huan xanapuxcu'nu' kalhasqui'nīlh Jesús:

—Tzeyā Mākaltō'kē'ni' hui'x. ¿Tuchū na'ictlahua para na'icka'lhī quinquilhtamacuj para pō'ktu?

¹⁹ Lā' Jesús huanilh:

—¿A'chī' quihuani'ya' palh tzey quit? Xmān kalhatin a'ntī xatzey lā' ū'tza' māni' a'ntī Dios. ²⁰ Hui'x ca'tziya' ixlīmāpa'ksīn Dios a'ntū huan chuntza:

Tū' timakpuscātīni'na'.

Tū' timaknīni'na'.

Tū' tika'lhāna'na'.

Tū' tilīchi'huīna'na' nīn kalhatin.

Cacā'a'kahuāna'ni' mīntāta' lā' mīntzī't.

²¹ Lā' huan chī'xcu' kalhtīl:

—Huāk huā' tamā'na' ictlōkentaxtūkō'nī'ttza' desde quiliti'na'j.

²² Lā' a'xni'ca' kaxmatli huā'mā', Jesús huanilh:

—Xmān lakatin catūhuā tispudni'yāni' a'ntū natlahua'ya'. Caquīstā'kō'j huāk a'ntū ka'lhī'ya' lā' nacāmālacpizini'ya' huan tumīn huan pobresni' lā' naka'lhī'ya' a'nchī rico nalīla'ya' nac a'kapūn. Lā' ā'calīstān caquīntā'pi, a'yuj napātīni'na'.

²³ Lā' a'xni'ca' huan chī'xcu' kaxmatli huā'mā' tachihuīn, lej līlakaputzalh como lej rico ixuanī't.

²⁴ Lā' a'xni'ca' Jesús laktzī'lh a'nchī lej ixlakaputza, huanilh:

—Lej jicslīhua' natatapa'ksī con Dios xlaca'n a'ntī lej ricosnu'. ²⁵ Tū' lej jicslīhua' natanū lakatin camello na ixtani' līxtokon. Más jicslīhua' natanū kalhatin rico a'nlhā māpa'ksīni'n Dios.

²⁶ Lā' a'ntīn takaxmatli huā'mā' tahualh:

—Lā' ¿tichūn tzē māpūtaxtūcan?

²⁷ Lā' Jesús cāhuanilh:

—Huan chī'xcuhūi'n tūlal catitatlualh nīn tuntū' para natalīpūtaxtu; xmān Dios tzē nacāmāpūtaxtū.

²⁸ Lā' Pedro huanilh:

—Quina'n icmakxtekkō'uj ixlīhuāk lā' iccāstālani'mā'ni'.

²⁹ Lā' tuncan Jesús cākalhtīl:

—Stu'ncua a'ntū iccāhuanīyāni'. A'nan a'ntī nata'a'kxtekui'lī ixchicca'n o ixtāta'ca'n lā' ixtzī'tca'n o ixtā'timīnca'n o ixpuscātca'n o ixcamana'ca'n para nata'a'kahuāna'ni' Dios. ³⁰ Xlaca'n ā'chulā' nataka'lhī nac huā'mā' quilhtamacuj, lā' nataka'lhī ixquilhtamacujca'n para pō'ktu a'nlhā Dios māpa'ksīni'n.

Huampala Jesús māca'tzīnīni'lh que nanī

Mt. 20.17-19; Mr. 10.32-34

³¹ Jesús cāmāta'sīlh ī'sca'txtunu'nī'n lā' cāhuanilh:

—A'mā'nauj nac Jerusalén a'nlhā natlōkentaxtūkō'can ixlīhuāk a'ntū talītzo'kli huan profetasna' por quimpālacata quit huan Chī'xcu' xala' Tālmā'n. ³² Lā' naquimacamāstā'can con a'ntīn tū' israelitas lā' naquintalakapala lā' naquintalakmaka'n lā' naquintalakachojmanī. ³³ Naquintakēsnoke lā' ā'calīstān naquintamaknī. Lā' ixlīlaku'tun chī'chīni' na'iclahuanchoko.

³⁴ Lā' huan ī'sca'txtunu'nī'n nīn tuntū' tamāchekxīlh de huā'mā', nīn ixtaca'tzī a'ntū ixlīchihuīna'mā' porque hua'chilh xatatzē'kni' a'ntū ixcāhuanimā'.

Jesús mālacahuānīlh kalhatin lakatzī'n xala' nac Jericó

Mt. 20.29-34; Mr. 10.46-52

³⁵ A'xni'ca' Jesús ixchā'mā'tza' huan cā'lacchicni' Jericó, ixu' kalhatin lakatzī'n na ixpāxtūn tej. I'squi'nīhuā'yahuī'. ³⁶ Lā' a'xni'ca' ixkaxmata

tētaxtumā'ca, ixkalhasqui'nīni'n tichū xipātle'kemā'. ³⁷ Huanica que Jesús xala' nac Nazaret xipātle'kemā'. ³⁸ Lā' tuncan ta'salh lā' hualh:

—¡Jesús! ¡Hui'x ixtā'nat David a'ntī xa'icka'lhīmā'nauj! ¡Caquilakalhu'ma'!

³⁹ A'ntī xitapū'lani'nī't Jesús taquilhnīlh huan lakatzī'n para que ixquil-hca'cslalh, pero xla' ā'chulā' ta'salh lā' hualh:

—¡Hui'x ixtā'nat David a'ntī xa'icka'lhīmā'nauj! ¡Caquilakalhu'ma'!

⁴⁰ Lā' tuncan Jesús tūyalh lā' hualh calīmini'ca. Lā' a'xni'ca' pajtzu ixlakayātza', kalhasqui'nīlh:

⁴¹ —¿Tuchū lacasqui'na' que na'ictlahuani'yāni'?

Lā' huan lakatzī'n kalhtīlh:

—Māpa'ksīni', caquimā'lacahuā'nī'pala'.

⁴² Lā' Jesús huanīlh:

—¡Calacahuā'na'! Tzeyanī'ta' como kalhlaka'ī'nī'ta'.

⁴³ Lā' tuncan huā'mā' ka'tlā'tus lacahuāna'lh huan lakatzī'n. Lā' stālani'lh Jesús, mēcā'tanītēlha Dios. Lā' ixlīhuākca'n tachi'xcuui't talak-tzī'lh huā'mā' lā' nā xlaca'n tamēcā'tanīlh Dios ixlīhuākca'n.

19

Jesús lā' Zaqueo

¹⁻² Ixui' kalhatin rico; ixtacuīni' Zaqueo. Lā' xapuxcu' ixuanī't de huan mātā'jīni'nī'n impuestos. Lā' a'xni'ca' Jesús ixtētaxtumā' nac Jericó, a'ntza' ixui' Zaqueo.

³ Huā'mā' Zaqueo ixlaktzī'ncu'tun Jesús para que ixlakapasli pero tūla ixlaktzī'n Jesús como lej a'ctzina'j chi'xcu' ixuanī't lā' lhūhua' tachi'xcuui't ixa'nan. ⁴ Lā' tuncan tatu'jnunpū'lalh a'nlhā natētaxtu Jesús lā' tō'ca'lh nac a'katin ka'tla' qui'hui' a'ntū huanican sicómoro para que tzē nalaktzī'n. ⁵ Lā' a'xni'ca' Jesús xipātle'kemā' a'ntza', talacayāhualh lā' huanīlh Zaqueo:

—Lacapalh cayujti porque chuhua'j na'ictachoko na minchic.

⁶ Lā' Zaqueo lacapalh yujli lā' lipāxūj lē'lh Jesús na ixchic.

⁷ Lā' a'xni'ca' talaktzī'lh huā'mā', ixlīhuākca'n tatzuculh talīchihuīna'n lā' talāhuanīlh que Jesús ixa'nī't tachoko na ixchic a'ntūn tū' tzey. ⁸ Lā' ā'calistān Zaqueo tūyalh lā' huanīlh Jesús:

—Chuhua'j, na'iccāmaxquī' i'tāt a'ntū icka'lhī huan pobresni'. Lā' palh xa'iccā'a'kxokomaklhtīnī't ā'makapitzīn, na'iccāmaxquī' maktā'ti' ixlak-tapalh.

⁹ Lā' Jesús huanīlh:

—Chuhua'j pūtaxtunī'ta' porque kalhlaka'ī'nī'ta' a'nchī Abraham kalh-laka'ī'lh. Nā xalanī'n na minchic tapūtaxtunī't. ¹⁰ Lā' quit huan Chi'xcu' xala' Tālh mā'n icmilh iccāputza a'ntūn tū' takalhlaka'ī' para na'iccāmāsu'ni' a'nchī nacālīmāpūtaxtūcan.

Lakacāuj tumīn

¹¹ A'xni'ca' ixtakaxmatmā'na a'ntū ixcāhuanimā' Jesús, xla' cāhuanīlh a'ntū litalacastuca. Como ixtatapajtzumā'na nac Jerusalén, xlaca'n tapuhualh que palaj natasu'yu a'nchī Dios namāpa'ksīni'n nac huā'mā' quīlhtamacuj. ¹² Lā' tuncan Jesús cāhuanīlh:

—Ixui' kalhatin chi'xcu' lā' xla' tū' chu catihuāyā chi'xcu'. Lā' ixa'mā' makat nac lakatin ti'ya't a'nlhā nalīhui'lican i'xlirey lā' ā'calistān

nataspi'tpala. ¹³ Lā' a'xni'ca' ixa'mā'cus, cāmākextimīlh kalhacāuj ixtasācua' lā' a'cxim cāmāxquī'lh lhūhua' tumīn chā'tunu' de xla'ca'n lā' cāhuanilh: “Camāscujū'tit huā' tumīn hasta a'xni'ca' na'icmimpala”.

¹⁴ 'Lā' huan tachi'xcuhui't xalanī'n ixā'lacchicni' tū' ixtalaktzī'ncu'tun lā' cāmāstālica lacscujnī'n para natahuan: “Tū' iclacasqui'nāuj huā'mā' chī'xcu' hua'chi rey”. ¹⁵ Pero a'yuj, lihui'līca ixlīrey lā' chuntza' taspī'tli na ixti'ya't.

'Lā' a'xni'ca' chilh, cāmāta'satīnīnī'lh huan tasācua' a'ntī iccāmāxquī'nī't tumīn. Ixca'tzīcu'tun a'nchī ixtatlajani'ttza' chā'tunu' de xla'ca'n. ¹⁶ A'ntī xapū'la a'lh lā' hualh: “Mintumīn tlajani't makcāuj”. ¹⁷ Huan rey kalhtīlh: “Lej tzey tasācua' hui'x, como xa'nca mā'scu'ju' a'yuj maestina'j tumīn. Na'icui'liyāni' milīgobrador de lakacāuj cā'lacchicni'”.

¹⁸ 'Lā' chā'mpā kalhatin lā' hualh: “Mintumīn tlajani't makquitzis”. ¹⁹ Lā' nā kalhtīlh: “Hui'x nala'ya' milīgobrador de lakaquitzis cā'lacchicni'”.

²⁰ 'Lā' tuncan kalhatin chā'mpā lā' hualh: “A' mā' mintumīn. Icmāquī'lh nac lakatin pāyu ²¹ porque icjicua'ni'ni' como hui'x lipalha' milīmāpa'ksīn. Hui'x tē'ya' a'ntūn tū' hui'līnī'ta' lā' makalana'na' a'nlhā tū' cha'nāna'nī'ta' hui'x”. ²² Lā' tuncan huan rey hualh: “Hui'x tū' tzey tasācua'. Mismo mintachihuīn lē'ksa'nīnī'nāni'. Hui'x puhua'na' palh quit lej lipalha' icmāpa'ksīnī'n lā' ic'tē a'ntūn tū' quit icui'līnī't, lā' icmakalana'n a'nlhā tū' quit iccha'nāna'nī't. ²³ Lā' ¿a'chī' tū' hui'li' nac banco quintumīn? Chuntza' xa'icmaklhtīnī'lh quintumīn con xaska'ta' a'xni'ca' xa'ictaspi'tpā na quinchic”.

²⁴ 'Lā' cāhuanilh a'ntī ixtayāna': “Camaklhtīt itxtumīn lā' camāxquī'tit a'ntī tlajani't makcāuj”. ²⁵ Lā' tahuanilh: “Pero xla' ka'lhī'tza' makcāuj”. ²⁶ Lā' huan rey kalhtīlh: “Iccāhuanīyāni' más namāxquī'can a'ntī ka'lhī, pero a'ntīn tū' lhūhua' ka'lhī namaklhtīkō'can a'ntū ka'lhī. ²⁷ Lā' quintā'ca'tzani'n a'ntīn tū' quintalacasqui'n hua'chi rey, caquilī'ta'ni'tit lā' cacāmaknī'tit na quillacapūn”.

Jesús ixtanūtēlhatza' nac Jerusalén

Mt. 21.1-11; Mr. 11.1-11; Jn. 12.12-19

²⁸ A'xni'ca' huankō'lh huā'mā', Jesús tēlh ixtej para nac Jerusalén. ²⁹ Lā' ixtapajtzūmā'natza' nac huan cā'lacchicni' a'nlhā huanican Betfagé lā' a'nlhā huanican Betania. A'ntza' pajtzu huan o'kspū'n a'nlhā huanican Olivos. Lā' Jesús cāmāpū'līlh kalhatu' i'sca'txtunu'nī'n ³⁰ lā' cāhuanilh:

—Capintit huan nac cā'lacchicni' a'ntūn tasu'yu na milacapūnca'n. Lā' a'xni'ca' nachipinā'tit, nalaktzī'nā'tit lakatin xaska'ta' burro a'ntū chī'yāhuacanī't. Nīn tintī'na'j kētō'la. Caxcutit lā' caquilālīmini'uj huā'tzā'. ³¹ Lā' palh catīhuā nacākalhasqui'nīyāni': “¿A'chī' xcutpā'na'ntit huan burrito?” hui'xina'n nakalhtīnī'nā'tit: “Huan Māpa'ksīnī' maclacasqui'n”.

³² Lā' huan sca'txtunu'nī'n ta'a'lh lā' takaksli hua'chi huan Māpa'ksīnī' iccāhuaninī't. ³³ Lā' a'xni'ca'tza' ixtaxcutmā'na huan burro, huan ixtēcu' cāhuanilh:

—¿A'chī' xcutpā'na'ntit huan burro?

³⁴ Lā' xla'ca'n takalhtīnī'lh:

—Huan Māpa'ksīnī' maclacasqui'n.

³⁵ Lē'ni'ca' Jesús tuncan lā' talīkētlapalh ixlu'xu'ca'n lā' kēhui'līca Jesús huan burro. ³⁶ Lā' a'xni'ca' Jesús ixa'mā'tza' lacachuna'j, ixmāpī'ni'tēlhacan lu'xu' nac tej. ³⁷ Lā' a'xni'ca' ixtatapajtzūtēlhatza'

a'nlhā laktokopūcanāchi huan nac kēstīn Olivos, tatzuculh tapāxuhua ixlīhuākca'n huan a'ntīn takahlaka'ī'lh lā' ixtastālani'tēlha. Lā' tata'salh lā' tamācā'tanilh Dios por ixpālacata ixlīhuāk huan le'cnīn a'ntūn talaktzī'lh. ³⁸Lā' ixtahuan:

—¡Sicua'lanālanī't huan Rey a'ntī mimā' por ixlīmāpa'ksīn Dios! ¡Līpāxūj nac a'kapūn! ¡Ca'a'cnīni'ni'ca Dios!

³⁹Lā' tuncan ā'makapitzīn fariseosnu' a'ntī ixtayāna' na ixlacłhni' chī'xcuħuī'n, tahualh:

—Mākalhtō'kē'ni', cacāquilhni' a'ntīn tastālani'yāni'.

⁴⁰Lā' Jesús cākalhtīl:

—Iccāhuaniyāni' palh huā' tamā'na nataquilhca'csla, huan chihuixni' natata'sa.

⁴¹Lā' a'xni'ca' pajtzutza' ixa'mā'cha', Jesús laktzī'lh huan cā'lacchicni' Jerusalén lā' calhualh ⁴²lā' hualh:

—¡Tzey ixuanī't para hui'xina'n xalanī'n nac Jerusalén palh ixmāchekxī'tit cahuā' a'nchī nalīpūtaxtuyā'tit, a'yuj huā'mā' chī'chini'! Pero chuhua'j tatzē'knī't lā' tūlah catīpūtaxtutit. ⁴³Namin lakatin quilhtamacuj a'ntūn tū' tzey. Lā' mintā'ca'tzani'nca'n natamin natayāhua lakatin corral ixmacni' mincālacchicni'ca'n lā' nacātalixti'li'yāni' lakachu. ⁴⁴Lā' nacātalīlakasno'kāni' nac tī'ya't. Nacātamaknīkō'yāni' milīhuākca'n lā' natalacpanckō' lā' tū' catimakxteklī nīn lakatin chihuix ixa'cpān huan taxaka. Chuntza' nacāpātle'keni'yāni' como tū' lakapastit Dios a'xni'ca' cālakmini' para nacāmāpūtaxtūyāni'.

*Jesús cātantlakaxtulh a'ntī ixtastā'namā'na nac xaka'tla' lītōkpān
Mt. 21.12-17; Mr. 11.15-19; Jn. 2.13-22*

⁴⁵Lā' tuncan Jesús tanūlh nac xaka'tla' lītōkpān lā' tzuculh cātantlakaxtu huan a'ntī ixtastā'namā'na lā' ixtatamāhuana'mā'na na ixtanquilhni' huan lītōkpān. ⁴⁶Lā' cāhuanilh:

—Tatzō'knī' na ixtachihuīn Dios: “Quinchic xmān para pūkalhtō'ka'can”. Lā' hui'xina'n tlahuapā'na'ntit hua'chī ixchicca'n ka'lhāna'nī'n.

⁴⁷Lakaliyān Jesús ixmāsu'yumā' nac lītōkpān. Lā' ixtaputzani'mā'na a'nchī natalīmakni' huan xanapuxcu'nu' curasna' lā' xamākalhtō'kē'ni'nī'n ley lā' nā pūchihuīna'nī'n. ⁴⁸Lā' tū' ixtakaksni' a'nchī natalīmakni' porque ixlīhuākca'n tachi'xcuħuī't ska'lh ixtakaxmatni'.

20

*Ixlīmāpa'ksīn Jesús
Mt. 21.23-27; Mr. 11.27-33*

¹Lakatin chī'chini' Jesús ixcāmāasca'tīmā' tachi'xcuħuī't nac lītōkpān lā' ixcāmāsu'ni'mā' a'nchī tzē nalīpūtaxtucan. Lā' tachilh huan xanapuxcu'nu' curasna' lā' xamākalhtō'kē'ni'nī'n ley nā xanapuxcu'nu' israelitas. ²Lā' tahuanilh:

—Caquilāhuaniuj: ¿Tichū ixquilhtampān cālītlahua'pā't huā' tamā'na catūhuā? ¿Tichū maxquī'ni' huā'mā' līmāpa'ksīn?

³Lā' tuncan Jesús cāhuanilh:

—Nā quit na'iccākalhasqui'nīyāni' catūhuā. Caquilākalhtūj: ⁴¿Tichū ixquilhtampān ixlīmā'kpaxīni'n Juan? ¿Ixquilhtampān Dios o ixquilhtampānca'n tachi'xuhuī't? Caquilākalhtūj.

⁵Lā' xlaca'n tatzuculh talacchihuīna' ixa'cstuca'n lā' talāhuanilh:

—¿Chichū nahuaniyāuj? Palh nahuaniyāuj que Dios māpa'ksilh huan Juan, naquincākalhasqui'nīyāni': "Lā' ¿a'chī' tū' kalhlaka'itit?" ⁶ Lā' palh nahuaniyāuj que chī'xcuui'n tamāpa'ksilh, ixlihuākca'n huan tachi'xcuui't naquincātamūta'lamakniyāni' como xlaca'n tahuan que Juan stu'ncua'ixa'cta'sana' Dios ixuanī't.

⁷ Lā' chuntza' takalhtilh que tū' ixtaca'tzī tichū ixquilhtampān Juan ixlīmā'kpaxīni'n. ⁸ Lā' tuncan Jesús cāhuanilh:

—Nā chuntza' quit tū' icticāhuanini' tichū ixquilhtampān iclītlahua huā'mā'.

Huan xalacca'tzanca'tzīnī'n maksujnī'n

Mt. 21.33-44; Mr. 12.1-11

⁹ Tuncan Jesús tzuculh cātā'chihuīna'n tachi'xcuui't. Lā' cāhuanilh a'ntū litalacastuca:

—Ixui' kalhatin chi'xcu'; cha'nli ixpū'uva. Lā' ā'calistān māsācua'nī'lh ixtasācua'nī'n lā' makān a'lh ā'lacatin.

¹⁰ 'Lā' a'xni'ca' chilhtza' ixpūlani' uvas, macā'lh ixlacsujni' na ixpū'uva. A'lh cāsqui'ni' huan tasācua'nī'n catamacamaxquī'lh huan a'ntū tamakalanī't a'ntū ixla' ixtēcu' ti'ya't. Lā' xlaca'n talacnicui'līlh huan lacscujni' lā' chu chuntza' māspi'tchokoca.

¹¹ 'Lā' tuncan ixtēcu' uva macā'mpā ā'chatin lacscujni'. Nā chuntza' tlahuaca hua'chi xapū'la; lacnicui'līca lā' talakapalalh lā' chu chuntza' māspi'tchokoca. ¹² Lā' ixlīmaktu'tun macā'mpā ā'chā'tin. Lā' nā xla' mātākāhuī'ca lā' makatzā'laca.

¹³ 'Lā' ā'calistān huan ixtēcu' ti'ya't hualh: "¿Tuchū na'ictlahua? Na'icmacā'n qui'o'kxa' a'ntū lej icpāxquī'. A'xni'ca' nalaktzī'ncan lāsā' na'a'cnīni'ni'can". ¹⁴ Pero a'xni'ca' talaktzī'lh huan o'kxa', huan tasācua'nī'n talāhuanilh: "U'tza' huan a'ntū nalitachoko ixlihuāk a'ntū ixla' ixtāta'. Camaknīuj lā' chuntza' quila'ca'n nala huan pū'uva". ¹⁵ Lā' tamāxtulh de huan nac pū'uva lā' tamaknīlh.

Lā' Jesús cākalhasqui'nīlh:

—¿Chī puhua'nā'tit nacātlahua huan tamā'na a'ntīn tamaksācua'lh? ¹⁶ Na'a'n lā' nacāmāspūtūkō' huā' tamā'na tasācua'nī'n lā' nacāmāsācua'nī huan pū'uva ā'makapitzīn xtunc tasācua'nī'n.

Lā' a'xni'ca' huan tachi'xcuui't takaxmatli huā'mā' tachihuīn, tahualh:

—jNīn calacasqui'lh Dios!

¹⁷ Lā' Jesús cālaktzī'lh lā' hualh:

—Lā' ¿tuchū huanicu'tun a'ntū tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios? Chuntza' huan:

Huan xakana'nī'n talakmaka'lh huan chihuix lā' māni' ū'tza' huanmā' chihuix a'ntū más tasqui'nī.

¹⁸ Lā' Jesús huampā:

—A'ntīn tū' xa'nca tamāchekxī quintachihuīn, xlaca'n hua'chi a'ntīn tapū'a'kchekxlalh huan chihuix lā' tatakāhuī'lh. Lā' a'ntīn tū' takalhlaka'itī quintachihuīn, xlaca'n hua'chi a'ntī cā'a'klhta'lalh huan ka'tla' chihuix lā' cāka'nkxli lā' tanīlh.

Namāpalacan iximpuesto emperador

Mt. 21.45-46; 22.15-22; Mr. 12.12-17

¹⁹ Huan xanapuxcu'nu' curasna' lā' xamākalhtō'kē'ni'nī'n ley titachi'pacu'tulh Jesús tuncan huā'mā' chī'chini' como tamāchekxīlh que xlaca'n ixtalitalacastuca hua'chi huan tasācua'nī'n nac pū'uva. Pero

tū' tachi'palh porque ixtajicua'ni' huan tachi'xcuui't. ²⁰ Lā' tuncan cāmacā'nca maktakalhna'nī'n a'ntī ixtatasu'yu hua'chi tzeyā chi'xcuui'n para natakaxmatxzy a'ntū tzē natalē'ksa'nīni'n con huan gobernador lā' chuntza' mās tzey ixtalimālacapū'lh con huan gobernador. ²¹ U'tza' talikalhasqui'nīlh huā'mā':

—Mākalhtō'kē'ni', icca'tzīyāuj que a'ntū hua'na' lā' a'ntū māsu'yu'ya' ū'tza' xastu'ncua'. Lā' icca'tzīyāuj que hui'x tū' tlhua'ni'ya' cuenta a'nchī talīchihuīna'nāni' tachi'xuhūi't. Lā' hui'x chu a'cxtim cālaktzī'na' ixlīhuākca'n tachi'xcuui't. Lā' hui'x xa'nca māsu'yu'ya' a'nchī Dios lacasqui'n. ²² ¿Tuchū puhua'na' ixpālacata huan a'ntū mātā'jīni'n huan emperador romano? ¿Chā tzey palh na'icmāpalayāuj o tū' tzey?

²³ Lā' Jesús ixca'tzī que xmān ixtalīlaktzī'ncu'tun lā' cākalhasqui'nīlh:

—Lā' ¿a'chī' quilālīlaktzī'ncu'tunāuj? ²⁴ Caquilāmāsu'ni'uj huan tumīn a'ntū līmāpalacan. ¿Tichū ixlacan tasu'yu huā'tzā' nac tumīn lā' tichū ixtacuīni' tatzō'kni'?

Lā' takalhtīlh:

—Ixla' huan emperador.

²⁵ Lā' tuncan cāhuanīlh:

—Camaxquī'tit huan emperador a'ntū ixla' lā' camaxquī'tit Dios a'ntū ixla' Dios.

²⁶ Lā' nīn tuntū' tamakkakslī a'ntū tzē ixtalē'ksa'nīni'lh por a'ntū ixuan ixlacapūca'n tachi'xcuui't. Pero talē'cnīlh a'nchī kalhtīni'lh lā' chuntza' taca'cslalh.

A'nchī nala a'xni'ca' nalakahuanchokopalacan

Mt. 22.23-33; Mr. 12.18-27

²⁷ A'calistān, ā'makapitzīn saduceosnu' talaka'lh Jesús. Huan saduceosnu' tahanan que tū' catilakahuanchokoca. Chuntza' tahananīlh Jesús:

²⁸ —Mākalhtō'kē'ni', huan Moisés quincāmāchokoni'ni' huā'mā' tatzō'kni': Palh nanī kalhatin chi'xcu' a'ntū tapūchahuānī'ttza' lā' palh tū' ka'lhī ixcaman, maclacasqui'n que ī'stancu natā'tapūchahua huan lakapūt. Lā' huan xapū'la o'kxa' a'ntū nalacatuncuī nala ixo'kxa' huan xapuxcu' a'ntū nīnī'ttza'.

²⁹ 'Maktin huā ixtahui'lāna' kalhatojon lītā'timīn. Huan xapuxcu' tapūchahualh lā' tū' ka'lhīlh nīn kalhatin ixcaman. Chuntza' līnīlh.

³⁰ Ixlīkalhatu' tā'tapūchahualh huan lakapūt lā' chuntza' nīpā huan chi'xcu'; nīn kalhatin ixcaman māchokolh. ³¹ Lā' ixlīkalhatu'tun tā'tapūchahuapā huan lakapūt lā' nā chuntza' ixlīkalhatojon lā' ixlīhuākca'n tanīlh; nīn kalhatin ixcamanca'n tamāchokolh. ³² Lā' ā'calistān nā huan puscāt nīlh. ³³ Lā' a'xni'ca' nalakahuanchokokō'can, ¿tichū ixla' nala huanmā' puscāt como ixkalhatojonca'n tatā'tapūchahualh?

³⁴ Lā' a'xni'ca' Jesús cākalhtīlh:

—Nac huā'mā' quilhtamacuj tapūchahuacan lā' tamāpūchahua ixtzu'ma'janca'n. ³⁵ Lā' a'ntī natalakahuanchokopala lā' natachā'n nac a'kapūn tū'tza' catitatapūchahualh. Lā' tū'tza' catitalāmāpūchahualh, ³⁶ lā' tū'tza' maktin catitanīlh. Chuntza' natala hua'chi ixāngeles Dios. Lā' natala ixcamana' Dios como talakahuanchokoni't. ³⁷ Lā' nā Moisés quincāmāpāstaquīyāni' que huan nīnī'n natalakahuanchokopala, a'xni'ca' tzo'kli ixpālacata huan pūtzina'j qui'huī' a'ntū ixlāmamā'. A'ntza' tatzō'kli que huan Māpa'ksīni' ū'tza' ixDios Abraham lā' ixla' Isaac lā' ixla' Jacob.

³⁸ U'tza' huanicu'tun que xla'ca'n lakahuan a'yuj tanīlh de makāntza' lā'

Dios ū'tza ix Diosca'n xalakahuan lā' tū' huan xanīnī'n. Lā' Dios cālaktzī'n ixlīhuāk talakahuan.

³⁹ Lā' tuncan ā'makapitzīn xamākalhtō'kē'ni'nī'n ley tahuanih Jesús:

—Xa'nca kalhtīni'nī'ta'.

⁴⁰ Lā' tū'tza' talīhui'līh natakalhasqui'nī catūhuā.

Cristo ixtā'nat David

Mt. 22.41-46; Mr. 12.35-37

⁴¹ Jesús cāhuanilh:

—¿Chichū huancan que Cristo a'ntī Dios hui'līh ixlīmāpūtaxtūnu' ū'tza' ixtā'nat David? ⁴² Māni' David tzo'kli nac huan libro a'ntū huanican Salmos:

Huan Māpa'ksīni' Dios huanilh quiMāpa'ksīni': "Catahui'la' na quimpāxtūcāna'j, ⁴³ hasta a'xni'ca' na'iccātlajakō' ixlīhuākca'n mintā'ca'tzanī'n".

⁴⁴ Palh David līchihuīna'lh ī'xū'yātā'nat lā' māpācuhih Māpa'ksīni', ū'tza' huanicu'tun xla' līhua'ca' xaka'tla' nala.

Jesús cālī'a'ksa'lh xamākalhtō'kē'ni'nī'n ley

Mt. 23.1-36; Mr. 12.38-40; Lc. 11.37-54

⁴⁵ Ixlīhuākca'n tachi'xcuhi't ixtakaxmatmā'na lā' Jesús cāhuanilh ī'sca'txtunu'nī'n:

⁴⁶ —Catamaktaka'lhtit lā' tū' nacāta'a'kxokoyāni' huan xamākalhtō'kē'ni'nī'n ley a'ntūn tapūlatā'kchokocu'tun pūlmā'n ixlū'xu'ca'n hua'chi a'ntī lej taca'tzī. Nā talacasqui'n que cacāta'chihuīna'nca lā' cacā'a'cnīni'ni'ca nac cā'tejen. Lā' na ixlītōkpānca'n israelitas xla'ca'n taputza pūtahuī'lh a'ntū tahuī'lāna' calacan lā' talacasqui'n que cacā'a'cnīni'ni'ca a'nlhā tlahuacan cā'tani'. ⁴⁷ Lā' xla'ca'n ta'a'kxokomaklhtī ixchicca'n lakapūtnu' lā' ā'calistān lej xlit takalhtō'ka' a'nlhā nacālaktzī'ncan lā' chuntza' talī'a'kxokonu'n. A'chulā' natapātīni'n xla'ca'n que ā'makapitzīn.

21

Ixlē'ksajna' huan pobre lakapūt

Mr. 12.41-44

¹ Jesús ixuī'cus nac lītōkpān lā' cālaktzī'lh a'nchī huan ricosnu' ixtamojō tumīn a'nlhā māqui'can huan tumīn a'ntū a'ksajcanī't Dios. ² Nā laktzī'lh kalhatin lakapūt pobre. Mojōlh lakatu' ixtumīn de cobre a'ntūn tū' lej tapala. ³ Lā' Jesús hualh:

—Ixlistu'ncua' iccāhuaniyāni' que huā'mā' pobre lakapūt māsā'nī't a'ntū más ixtapalh na ixlacapūn Dios que ā'makapitzīn ⁴ porque huāk xla'ca'n tamāsā' a'ntū cā'a'katāxtūni'nī'ttza'. Lā' xla' a'yuj tū' līhuā' ixka'lhī, pero māsā'kō'lh a'ntū ixpūlatahui'lh.

Jesús hualh que natalacpanckō' huan lītōkpān

Mt. 24.1-2; Mr. 13.1-2

⁵ A'makapitzīn ixtalīchihuīna'mā'na a'nchī ixlītžēhuanī't huan lītōkpān por ixlītžēhuanī't huan chihuix lā' ā'catūhuā a'ntū ixmāsā'canī't hua'chi lē'ksajna'. ⁶ Lā' tuncan Jesús cāhuanilh:

—Namin lakatin chī'chini' a'xni'ca' tū' catitachokolh nīn lakatin chihuix nac taxaka. Ixlīhuākca'n natapanckō' lā' huan taxaka nalacila.

Na'a'nan laka'tla'n lē'cnīn a'xni'ca' tūna'j nasputa huā'mā' quilhtamacuj

Mt. 24.3-28; Mr. 13.3-23

⁷ Lā' tuncan takalhasqui'nīlh:

—Mākalhtë'kē'ni', ¿lhāchūnīn natala huā' tamā'na? ¿Chichū na'iclīca'tziyāuj palh palaj napātle'ke?

⁸ Lā' Jesús hualh:

—Catamaktaka'lhtit lā' tū' nacāta'a'kxokoyāni' como lhūhua' chi'xcuui'n natahuan palh taka'lhī quilimāpa'ksīn. Lā' chā'tunu' natahuan: “Quit Cristo a'ntī Dios lacsacui'lilh”. Lā' natahuampala: “Chuhua'j chilhtza' huan ixlacchi'chini' Cristo lā' xla' Dios lacsacui'lilh”. Pero tū' tistālani'yā'tit. ⁹ Lā' nakaxpa'tā'tit a'nchī sā'nan pajtzu a'nlhā tlahuamā'ca guerra lā' nacātamāca'tzīnīyāni' a'nchīn tatā'kaquī' tachi'xcuui't. Tū' tijicua'nā'tit como huā'mā' pū'la napātle'ke lā' ā'calistān nasputa huā' quilhtamacuj.

¹⁰ Lā' cāhuanipā:

—Lakatin gobierno natlajacu'tun ā'lakatin lā' kalhatin māpa'ksīni' natlajacu'tun ā'kalhatin. ¹¹ Lā' palha' naxpipi huan ti'ya't lā' chuxalhā nala tatzi'ncsta lā' ta'jatatna'. Lā' lej lijicua' a'ntū natatasu'yunu'n nac a'kapūn lā' lej laka'tla' lē'cnīn.

¹² 'Pero pū'la nacātachi'payāni' hui'xina'n lā' nacātamāpātīnīyāni'. Nacātalē'nāni' nac litokpān para natlahuacan justicia, lā' nacātamānūyāni' nac pūlāchi'n lā' nacātalē'nāni' ixlacapūnca'n reyes lā' gobernadores porque quilākahlaka'īyāuj. ¹³ Chuntza' tzē naquilālīchihuīna'nāuj. ¹⁴ Calīhui'lī'tit que tū' nacāpāta'layāni' a'nchī nalītamaktāyayā'tit, ¹⁵ como quit na'iccāmāsu'ni'yāni' tachihuīn lā' na'iccāmaxquī'yāni' tapāstacna' lā' chuntza' mintā'ca'tzaca'n tū' caticātatlajani' nīn catitā'lāhua'nitit.

¹⁶ 'Lā' hui'xina'n nacātamacamāstā'yāni' mintāta'ca'n lā' mintzī'tca'n lā' mintā'timīnca'n lā' mintalakapasni'ca'n lā' mi'amigosca'n. A'makapitzīn de hui'xina'n nacātamaknīyāni'. ¹⁷ Lā' ixlīhuākca'n tachi'xcuui't nacātaca'tzalaktzī'nāni' lā' xmān por quimpālacata, ¹⁸ pero tū' caticāyujni'ni' nīn kentīn miya'jca'n. ¹⁹ Calīhui'lī'tit natāyani'yā'tit lā' a'xni'ca' napātle'kekō', naka'lhīyā'tit minquilhtamacujca'n.

²⁰ 'A'xni'ca' nalaktzī'nā'tit Jerusalén lītamacxti'li'nī't soldados, naca'tziyā'tit que palaj nalactlahuacan huan cā'lacchicni'. ²¹ Tuncan maclacasquī'n que natatzā'la hasta nac o'kspū'n xlaca'n a'ntīn tahuī'lāna' nac estado de Judea. Lā' a'ntīn tahuī'lāna' nac Jerusalén maclacasquī'n natataxtuyācha'. Lā' a'ntīn ta'a'nī't nac cā'tacuxtu tū' catitataspi'tlī nac cā'lacchicni', ²² como huan tamā'na chi'chini' ū'tza' napūpātīni'ncan. Lā' natlōkentaxtūcan ixlīhuāk a'ntūn tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios.

²³ 'Lā' xānti tala huan puscan huan tamā'na chi'chini' palh tacamalanī't o palh tamātzī'quī'nincus como lhūhua' taca'tzāt na'a'nan. Lā' ixtā'kcha Dios nacāmāpātīni' huan tachi'xcuui't.

²⁴ 'Lā' a'makapitzīn natanī nac guerra lā' ā'makapitzīn xatachī'n nacālē'ncan nac xaxtunc xcānsipej. Lā' huan makatīyātī'n natalactlahua chu calhāhuā nac Jerusalén lā' natamaknī xalanī'n a'ntza' hasta a'xni'ca' Dios nahuan tū'tza' catatlahualh.

A'nchī namimpala huan Chi'xcu' xala' Tālmān

Mt. 24.29-35, 42-44; Mr. 13.24-37

²⁵ Lā' Jesús cāhuanipā:

—Lā' tuncan na'a'nan lē'cnīn nac chi'chini' lā' nac mālhcuyu' lā' nac sta'cūn. Lā' xalanī'n huā'mā' quilhtamacuj natatamakchuyikō' lā'

nīn catitaca'tzīlh a'ntū natatlahua. Lā' nacāmakajicua'ncan a'nchī namacasā'nan huan mar. ²⁶ Huan tachi'xcuui't nataxtacnānīkō' por ixtajicuā'tca'n a'xni'ca' natapāstaca a'ntū nacāpātle'keni' nac huā'mā' quilhtamacuj. Lā' māni' huan a'kapūn natachiqūi. ²⁷ A'xni'ca'tza' naquilaktzī'ncan quit huan Chī'xcu' xala' Tālmā'n a'nchī na'icpūmin nac pokl-hnu'. Lēj na'icka'lhī līmāpa'ksīn lā' tzēhuanī't na'icxkaka. ²⁸ A'xni'ca' natzucu pātle'ke huā'mā', calīpāxuhua'tit lā' catalacayāhua'tit porque palaj napūtaxtuyā'tit.

²⁹ Nā cāhui'līni'lh huā'mā' tamāscatīn:

—Calaktzī'ntit huan xaqui'hui' higo o ā'catūhuā qui'hui'. ³⁰ A'xni'ca' tasu'yutza' lakapu'mā' huan qui'hui' a'xni'ca' naca'tziyā'tit que tapajtzūmā'tza' a'xni'ca' lej xu'nu. ³¹ Lā' chuntza' a'xni'ca' napātle'ke ixlīhuāk huā'mā' a'ntū iccāhuaniyāni', naca'tzī'yā'tit que tapajtzūmā'tza' a'xni'ca' Dios nacāmāpa'ksīkō'.

³² 'Stu'ncua' a'ntū iccāhuaniyāni'. Xlaca'n a'ntīn tahuī'lāna'cus tū' catitanīkō'lh hasta a'xni'ca' tū' napātle'ke ixlīhuāk huā'mā' a'ntū iccāhuanini'. ³³ Nasputa huan a'kapūn lā' nasputa huan ti'yat pero tū' maktin catisputli quintachihuīn; natlōkentaxtūkō'can.

³⁴ 'Cuenta catlahua'tit lā' tū' camakxtektit palha' nala mi'a'clhcunucca'n expālacata huan vicio lā' taka'chīn nīn expālacata catūhuā de huā'mā' quilhtamacuj. Palh chuntza' nala'yā'tit, chu līmaktin namin huā'mā' chī'chini'. ³⁵ Namin hua'chi lakatin a'ktā'lh a'ntū chu līmaktin yuja. Chu a'cxtim namin huā'mā' chī'chini' para ixlīhuāk tachi'xcuui't nac huā'mā' quilhtamacuj. ³⁶ Cāxni'j catahui'la'tit lā' pō'ktu nakalhasqui'nī'yā'tit Dios para que chuntza' tzē napūtaxtuyā'tit de ixlīhuāk huā' tamā'na catūhuā a'ntū napātle'ke. Lā' nakalhasqui'nī'yā'tit para que chuntza' tzē natāyayā'tit na quilacapūn quit huan Chī'xcu' xala' Tālmā'n.

³⁷ Lā' cā'tuncuj Jesús ixmāsu'yu nac lītōkpān lā' cā'tzī'sa ixa'n tachoko nac huan o'kspū'n a'nīhā huanican Olivos. ³⁸ Lā' huan tachi'xcuui't tzi'sāt ixta'a'n nac lītōkpān para natakaxmata a'ntū Jesús iccāhuani.

22

Ixtachi'pacu'tun Jesús

Mt. 26.1-5, 14-16; Mr. 14.1-2, 10-11; Jn. 11.45-53

¹ Pajtzutza' ixmimā' iccā'tani'ca'n israelitas a'ntū huanican pascua, a'xni'ca' hua'can pāntzi a'ntūn tū' ka'lhī levadura. ² Lā' huan xanapuxcu'nu' curasna' lā' huan xamākalhtō'kē'ni'nī'n ley ixtaputzamā'na a'nchī natalīmāmaknīni'n Jesús. Lā' ixtajicua'ni' huan tachi'xcuui't.

³ Lā' tuncan huan ko'ti'ti' tanūni'lh Judas a'ntī ixlītāpātu' ixtacuīni' Iscariote. Lā' xla' kalhatin de huan ixlīkalhacāujtu' sca'txtunu'nī'n ixuanī't. ⁴ Xla' ū'tza' cālaka'lh huan xanapuxcu'nu' curasna' lā' huan xanapuxcu'nu' policia' a'ntī ixmaktaka'lh mā' huan lītōkpān. U'tza' cātā'lacchihuīna'lh a'nchī nacālimacamaxquī' Jesús. ⁵ Xlaca'n tapāxuhua'kō'lh lā' tahuani'lh palh natamaxquī' tumīn. ⁶ Lā' Judas cākalhlaka'ī'lh lā' tzuculh putzani' a'nchī tzē nalīmacamāstā' Jesús a'xni'ca' tintī' lhūhua' tachi'xcuui't.

A'nchī tzuculh huan Santa Cena

Mt. 26.17-29; Mr. 14.12-25; Jn. 13.21-30; 1 Co. 11.23-26

7 Ixtzucumā'tza' huan cā'tani' a'xni'ca' ixua'can pāntzi a'ntūn tū' litlahuacani't levadura. Huā'mā' chí'chini' maclacasqui'n namakni'can lakatin xaska'ta' borrego para na'a'ksaju'can Dios. ⁸ Lā' Jesús cāmacā'lh Pedro lā' Juan lā' cāhuanilh:

—Capintit nacāxtlahua'ya'tit a'nlhā nahua'yāuj huan borrego.

⁹ Lā' xlaca'n takalhasqui'nīlh:

—¿Lhachū lacasqui'na' na'iccāxtlahuayāuj?

¹⁰ Lā' Jesús cākalhtīlh:

—A'xni'ca' natanūyā'tit huan nac xcānsipej, napāxtokā'tit kalhatin chí'xcu' a'ntī lē'mā' huan ixpūxka'tni'. Nastālani'yā'tit hasta a'nlhā natanūyācha' nac chic ¹¹ lā' nahuaniyā'tit ixtēcu' chic: “Huan Mākalhtō'kē'ni' huaniyāni': ¿Lhā yā huan cuarto a'nlhā tzē na'iccātā'hua' quisca'txtunu'nī'n huan xalihua't cā'tani'?” ¹² Lā' tuncan nacāmāsu'ni'yāni' lakatin ka'tla' cuarto cāxyātza' ixlitanca'cstu' huan chic. A'ntza' nacāxtlahuayā'tit huan lihua't.

¹³ Ta'alh lā' pātē'kelh chu a'nchī Jesús cāhuanilh, lā' tacāxtlahualh huan lihua't.

¹⁴ Lā' a'xni'ca' horatza' ixuanī't, Jesús lā' ī'sca'txtunu'nī'n tatahui'lalh tahuā'yan. ¹⁵ Lā' tuncan Jesús cāhuanilh:

—Lej xa'iccātā'huā'yancu'tunāni' huā'mā' xala' smalanka'n porque quit palaj na'icnī. ¹⁶ Huā'mā' ā'xmān na'iccātā'huā'yanāni' quit hasta a'xni'ca' natlōkentaxtūkō'can ixlīhuāk a'ntū Dios māpa'ksīni'lh.

¹⁷ Lā' tuncan tēlh huan taza a'ntū ixlītsuma xaxcān uva lā' maxquī'lh pāxcatca'tzī Dios. Lā' cāhuanilh ī'sca'txtunu'nī'n:

—Camakhtīni'ntit lā' cahua'tit milīhuākca'n. ¹⁸ Quit tū'tza' ā'maktin icti-hua'lh xaxcān uva hasta a'xni'ca' nalaktzī'nā'tit a'nchī Dios cāmāpa'ksīkō' ixlīhuākca'n tachi'xcu'huī't.

¹⁹ Ixlīka'tlā'tus tayalh huan pāntzi lā' maxquī'lh pāxcatca'tzī Dios lā' mālācpitzilh. Cāmaxquī'lh xlaca'n lā' cāhuanilh:

—U'tza' huā'mā' quimacni' a'ntū macamāstā'mā'ca por mimpālacataca'n. Chuntza' natlahua'yā'tit para naquilālīpāstacāuj.

²⁰ Nā chuntza' litlahuapā huan taza a'xni'ca' tahuā'yankō'lh lā' cāhuanilh:

—Huan xaxcān uva a'ntū pūhuī' huā'mā' taza, ū'tza' quinka'lhni'. Lā' ū'tza' a'ntū licāxtlahuaca huan xasāsti' convenio ixpālacata a'nchī Dios nacālīmāpūtāxtū huan tachi'xcu'huī't. Lā' quinka'lhni' ū'tza' a'ntū na'icmaka'n por mimpālacataca'n.

²¹ 'Lā' chuhua'j hua'chi quimacan huī' nac mesa, nā chuntza' huī' ixmacan huan chí'xcu' a'ntī naquimacamāstā'. ²² Quit huan Chí'xcu' xala' Tālmā'n lā' naquimpātē'keni' chu a'nchī tatzo'kni' quimpālacata na ixtachihuīn Dios. Pero xānti la huan chí'xcu' a'ntī naquimacamāstā'; nalīlakaputza —hualh Jesús.

²³ Lā' tuncan tatzuculh talākahasqui'nī tichū de xlaca'n ixmacamāstā'lh.

¿Tichū más tasqui'nī?

²⁴ Lā' tuncan tatzuculh talālīchihuīna'n tichū de xlaca'n puhuancan más tasqui'nī'. ²⁵ Lā' Jesús cāhuanilh:

—Huan reyes tamāpa'ksī hua'chilh ixtēcu'ca'n tachi'xcu'huī't lā' huan tachi'xcu'huī't tahuhan que lacuan huan reyes. ²⁶ Tū' chuntza' nala na milāclhni'ca'n. Xtunc nala. Lā' a'ntī más tasqui'nī na milāclhni'ca'n xla' nala hua'chi xastancu. A'ntī namāpa'ksīni'n maclacasqui'n nala hua'chi tasācua'. ²⁷ ¿Tichū puhua'na' más tasqui'nī, huan a'ntī huā'yamā'

o huan a'nti mojomā' huan pulātu? ¿Chu tū' stu'ncua' más tasqui'nī a'nti huā'yamā'? Pero quit iclalh hua'chi a'nti mojomā' mimpulātuca'n.

²⁸ Hui'xina'n pō'ktu quilātā'latlā'huanāuj a'yuj ixquimpātle'keni' lhūhua' catūhuā. ²⁹ Lā' como quinTāta' quimaxqui'lh quilimāpa'ksīn, nā quit na'iccāmaxqui'yāni' milimāpa'ksīnca'n. ³⁰ Chuntza' na'iccātā'huā'yanāni' a'nlhā na'icmāpa'ksi' lā' natahui'layā'tit a'nlhā nacālacāxtlahuayā'tit huan lakacāujtu' tribusnu' de huan israelitas.

Jesús māca'tzīnīni'lh que Pedro nakalhtatzē'ka

Mt. 26.31-35; Mr. 14.27-31; Jn. 13.36-38

³¹ Nā huan Māpa'ksīni' cāhuanilh:

—Cuenta catlahua'tit como Satanás lej cālilaktzī'ncu'tunāni' a ver palh nacātlayāni'. ³² Lā' quit icsqui'ni'lh Dios que hui'x, Simón, tū' catipātza'nkākō'j ixlihuāk a'ntū kalhlaka'i'nī'ta'. Lā' hui'x a'xni'ca' nalacāxtlahuapala mintapāstacna', cacāmaktāya' mintā'timīn.

³³ Simón Pedro huanilh:

—Mākalhtō'kē'ni', iccāxui'tza' para na'ictā'a'nāni' hasta huan nac pūlāchi'n lā' para na'ictā'nīyāni'.

³⁴ Lā' Jesús huanilh:

—Pedro, icuaniyāni' que huā'mā' chi'chini', a'xni'ca' tūna'j nata'sa huan gallo, maktu'tun naquīnkalhtatzē'ka' que tū' quilakapasa'.

Ixtapajtzūmā' huan hora a'ntū napūpātīni'n Jesús

³⁵ Lā' tuncan Jesús cākalhasqui'nīlh:

—A'xni'ca' iccāmacā'ni' lā' tū' lipintit mimpūtumīnca'n nīn mimorralca'n nīn mizapatoca'n, ¿chū cāspu'tni'ni' a'ntū ixmaclacasqui'nā'tit?

Lā' xlaca'n tahualh:

—Nīn tuntū'.

³⁶ Lā' tuncan cāhuanilh:

—Chuhua'j xtunc iccāhuaniyāni'. Lā' a'nti ka'lhī ixmorralh, calē'lh. Lā' calē'lh ixpūtumīn. Lā' palh tū' ka'lhī ixmachīta, castā'lh ixtakēnu' para natamāhua. ³⁷ U'tza' iccāhuaniyāni' porque quit na'ictlōkentaxtū ixlihuāk a'ntūn tatzo'kni' quimpālacata. Chuntza' tatzo'kni':

Lā' laktzī'ncan hua'chi kalhatin a'nīn tū' tzey.

Chuhua'j ixlihuāk a'ntūn tatzo'kni' por quit, tasqui'nī nala.

³⁸ Lā' tuncan ī'sca'txtunu'nī'n tahualh:

—Mākalhtō'kē'ni', ā'yā kantu' machīta.

Lā' Jesús kalhtīni'lh:

—Tzeytza'.

Jesús kalhtō'ka'lh nac Getsemaní

Mt. 26.36-46; Mr. 14.32-42

³⁹ Lā' tuncan Jesús taxtulh de huan cuarto lā' como ixlīsmānīnī'ttza', a'lh nac huan o'kspū'n a'nlhā huanican Olivos. Lā' tastālani'lh ī'sca'txtunu'nī'n.

⁴⁰ Lā' a'xni'ca' tachā'lh, cāhuanilh:

—Na'orarliyā'tit para que tū' nacātatlajayāni' a'xni'ca' nacātālilaktzī'ncu'tunāni'.

⁴¹ Lā' tuncan Jesús a'lh lacachuna'j lā' tatzokostalh para na'orarli.

⁴² Hualh:

—QuinTāta' Dios, palh hui'x lacasqui'na', caquimāpūtaxtu de huā'mā' lipātīn. Pero calalh a'ntū hui'x lacasqui'na' lā' tū' calalh a'ntū xmān quit iclacasqui'n.

43 Lā' tuncan tasu'yuni'lh kalhatin ángel xala' nac a'kapūn. Tā'chihuina'lh Jesús para namaxquī' tahuixcān. 44 Lā' como lejixpātini'mā', Jesús ā'chulā' squi'ni'lh Dios. Lā' tanto ixpātini'mā' lā' skakana'lh. Lā' tasu'yulh hua'chilh ī'sta'jmā' ixka'lhni' a'nchī skakana'lh.

45 Lā' a'xni'ca' orarlikō'lh, tāyalh lā' taspī'tli a'nlhā ixcāmāchokonī't ī'sca'txtunu'nī'n. Ixtalhtatamā'na cākakli como ixcātlajani't ixtalaka-putzītca'n. 46 Lā' tuncan cāhuanilh:

—Lā' ¿a'chī' lhtatapā'na'ntit? Catā'kaquī'tit lā' casqui'ni'tit Dios para que tū' nacātatlajayāni' a'xni'ca' nacātalilaktzī'ncu'tunāni'.

Jesús lē'nca xatachī'n

Mt. 26.47-56; Mr. 14.43-50; Jn. 18.2-11

47 Ixcātā'chihuina'mā'cus Jesús a'xni'ca' tachā'lh lhūhua' tachi'xcu'huī't. Kalhatin de huan kalhacāujtu' sca'txtunu'nī'n a'ntī i'xuanican Judas ū'tza' ixcāpū'lani'tēlha. Laktapajtzūlh Jesús lā' mu'sulh. 48 Lā' tuncan Jesús huanilh:

—Judas, hui'x quimu'su'ya' lā' chuntza' quilīmacamāstā'ya' quit, huan Chī'xcu' xala' Tālmā'n.

49 Lā' a'xni'ca' talaktzī'lh a'ntū ixpātle'keni'mā' huan a'ntī ixtatā'hui'lāna' Jesús takalhasqui'nīlh:

—¿Chā na'iclatucsāj con machīta?

50 Lā' kalhatin sca'txtunu' mātakāhuī'lh ixtasācua' huan māpa'ksīni' curasna' lā' a'kasityujulh ixa'ka'xko'lh na ixa'kacāna'j. 51 Lā' Jesús huanilh:

—Camakxtektit; tū'tza' catlahua'tit.

Lā' tuncan Jesús xa'malh ixa'ka'xko'lh huan tasācua' lā' xanca cāxlapā. 52 Lā' tuncan cāhuanilh huan xanapuxcu'nu' curasna' lā' huan xanapuxcu'nu' policia' a'ntī ixtamaktaka'lh huan litokpān lā' huan xanapuxcu'nu' israelitas, ixlīhuākca'n a'ntī ixtaminī't tachi'pa:

—¿A'chī' līta'nā'tit mimachītaca'n lā' minqui'hui'ca'n? Hua'chilh chī'pacu'tunā'tit kalhatin ka'lhāna'. 53 A'xni'ca' xa'iccātā'latlā'huanāni' lakaliyān nac litokpān, ¿a'chī' tūlah quilāchi'pauj a'xni'ca'? Pero chuhua'j milh milacchi'chini'ca'n lā' namāpa'ksīni'n a'ntīn tū' tzey.

Pedro hualh que xla' tū' ixlakapasa Jesús

Mt. 26.57-58, 69-75; Mr. 14.53-54, 66-72; Jn. 18.12-18, 25-27

54 Tuncan chī'paca Jesús lā' lē'nca na ixchic xamāpa'ksīni' curasna'. Lā' Pedro lacachuna'j ī'stālani'tēlha. 55 Lā' a'ntza' tahuī'līlh macscut pu'nān tanquilhni' lā' tatahuī'lalh ixmacni' macscut. Nā Pedro tahuī'lalh pu'nān. 56 Lā' a'xni'ca' laktzī'lh kalhatin squiti' a'nlhā ī'sko'huī', lakalak-tzī'huī'līlh lā' hualh:

—Nā huā'mā' chī'xcu' ū'tza' ixtā'latlā'huan Jesús.

57 Lā' Pedro kalhtatzē'kli lā' hualh:

—Puscāt, tū' iclakapasa.

58 A'alīstān ā'kalhatin laktzī'mpā lā' nā huanilh:

—Nā hui'x kalhatin de xlaca'n.

Pero Pedro huanilh:

—Chī'xcu', quit tū' de xlaca'n.

59 Lā' ixlīlakin hora huampala ā'kalhatin stu'tu'lu' huampā:

—Stu'ncua' huā'mā' chī'xcu' ixtā'latlā'huan porque xala' nac Galilea.

60 Lā' tuncan Pedro huanilh:

—Chī'xcu', tū' icca'tzī a'ntū hua'na'.

Lā' huā'mā' ka'tlā'tus a'xni'ca' ixchihuīna'mā'cus Pedro, tuncan huan gallo ta'salh. ⁶¹ Lā' huan Māpa'ksīni' Jesús talakspi'tli lā' laktzi'lh Pedro, lā' Pedro pāstacli a'nchī ixuanini't huan Māpa'ksīni': "A'xni'ca' tūna'j nata'sa huan gallo, maktu'tun naquinkalhtatzē'ka' que tū' quilakapasa". ⁶² Lā' tuncan Pedro taxtulh lā' lej lakaputzaj calhualh.

Lakapalaca Jesús

Mt. 26.67-68; Mr. 14.65

⁶³ Huan chi'xcuui'n a'ntī ixtamaktaka'lh mā'na Jesús talakapalalh lā' tatucslī. ⁶⁴ Talakachi'lh lā' talacala'sli lā' tahuaniilh:

—¡Caquilhchipi tichū lacala'sni'!

⁶⁵ Lā' lej lhūhua' ixtahuani de catūhuā como ixtamāmāxani'cu'tun.

Jesús na ixlacapūnca'n pūchihuīna'nī'n

Mt. 26.59-66; Mr. 14.55-64; Jn. 18.19-24

⁶⁶ Lā' a'xni'ca' tuncuīlh, tatakēstokli xanapuxcu'nu' israelitas lā' xanapuxcu'nu' curasna' lā' xamākalhtō'kē'ni'nī'n ley, lā' talē'lh Jesús na ixlacapūnca'n huan pūchihuīna'nī'n a'ntī más ixtamāpa'ksīni'n. A'ntza' kalhasqui'nīca:

⁶⁷ —Caquilāhuaniuj; ¿Chā hui'x Cristo a'ntī Dios hui'līni't ixlīmāpūtaxtūnu'?

Lā' xla' cākalhtīlh:

—A'uj xa'iccāhuanini' palh stu'ncua', pero tū' quintilākalhlaka'tī'uj. ⁶⁸ Lā' palh quit na'iccākalhasqui'nīyāni' catūhuā, tū' quintilākalhtīuj nīn quintilāmakxtekui. ⁶⁹ Quit huan Chi'xcu' xala' Tālmā'n lā' desde chuhua'j na'ictahui'la na ixpāxtūcāna'j Dios a'ntī más xamāpa'ksīni'.

⁷⁰ Lā' tuncan ixlīhuākca'n takalhasqui'nīlh:

—Lā' ¿chu hui'x ixO'kxa' Dios?

Lā' Jesús cākalhtīlh:

—U'huē, chuntza' hua'chi huanī'ta'ntit.

⁷¹ Lā' tuncan talāhuaniilh:

—Lā' ¿a'chī' maclacasqui'nāuj ā'catīhuā para naquincāhuaniyāni' ā'catūhuā? Māni' quina'n kaxmatnī'tauj a'ntū pūhuan ixquilhni'.

23

Jesús na ixlacapūn Pilato

Mt. 27.1-2, 11-14; Mr. 15.1-5; Jn. 18.28-38

¹ Lā' tuncan ixlīhuākca'n tatāyakō'lh lā' talē'lh Jesús na ixlacapūn Pilato. ² A'ntza' tatzuculh talē'ksa'nīni'n lā' tahualh:

—Iclaktzi'nī'tauj a'nchī huā'mā' chi'xcu' cāmāmakchuyī huan tachi'xcuui't. Huan que tū' maclacasqui'n namāpalayāuj iximpuesto emperador, lā' nā huan que ū'tza' Cristo huan a'ntī Dios hui'līni't ixlīmāpūtaxtūnu', lā' huā'mā' tachihuīn huanicu'tun que xla' rey.

³ Lā' tuncan Pilato kalhasqui'nīlh:

—¿Chā hui'x ixreyca'n israelitas?

Lā' Jesús kalhtīlh:

—Chu chuntza' a'nchī huanī'ta'.

⁴ Lā' tuncan Pilato cāhuaniilh xanapuxcu'nu' curasna' lā' tachi'xcuui't:

—Nīn tuntū' icmakkaksa a'ntū ixpālacata.

⁵ Lā' xla'ca'n stu'tu'lu' tahualh:

—Cāmāmakchuyimā' ixlīhuākca'n xalanī'n nac Judea a'nchī māsuyumā'. Tzuculh māsuyū nac Galilea lā' ixmāsu'yutēlha hasta chilh huā'tzā'.

Jesús na ixlacapūn Herodes

⁶ Lā' a'xni'ca' Pilato kaxmatli huā'mā', kalhasqui'nīni'lh palh xala' nac Galilea Jesús. ⁷ Lā' a'xni'ca' huanica palh stu'ncua' xala' nac Galilea, macā'ni'ca' Herodes a'ntī gobernador de Galilea ixuanī't. Lā' nā xla' ixmini't nac Jerusalén huan tamā'na chi'chini'.

⁸ Lā' a'xni'ca' Herodes laktzi'lh Jesús, lipāxuhualh como de makāntza' lej ixlaktzi'ncu'tun. Ixkaxmatnī't a'nchī ixlichihuīna'ncan lā' puhualh nalaktzi'n lakatin lē'cnīn. ⁹ Lā' lhūhua' catūhuā kalhasqui'nīlh pero Jesús nīn tuntū' kalhtīlh.

¹⁰ Nā a'ntza' ixtahui'lāna'nkō' xanapuxcu'nu' curasna' lā' xamākahl'tō'kē'ni'nīn ley lā' xlaca'n lej palha' ixtalē'ksa'nīni'ni'mā'na. ¹¹ Lā' Herodes lā' ixtropasna' talakmaka'lh Jesús lā' tamālhakē'lh tzēhuanī't lu'xu' hua'chi ixla' rey para natalilitzi'n. Lā' ā'calistān Herodes macā'ni'pā Pilato. ¹² Lā' chuntza' huā'mā'na chi'chini' Pilato ixamigo tlhualh Herodes. Pū'la lītā'ca'tza ixtahuanī't.

Ixtahuan que nextokohua'ca'can Jesús

Mt. 27.15-26; Mr. 15.6-15; Jn. 18.39—19.16

¹³ Lā' Pilato cāmākēstokpā xanapuxcu'nu' curasna' lā' pūchihuīna'nī'n lā' tachi'xcu'huī't. ¹⁴ Lā' cāhuanilh:

—Hui'xina'n quīlālīmini'uj huā'mā' chi'xcu' lā' quīlāhuaniuj que cāmāmakchuyī tachi'xcu'huī't. Lā' quit ickalhasqui'nīnī'ttza' na milacapūnca'n lā' ca'tziyā'tittza' que nīn tuntū' icmakkaksa a'ntū' ixpālacata a'ntū' lile'ksa'nīni'nā'tit. ¹⁵ Nā chuntza' Herodes nīn tuntū' makkakslī. U'tza' limacaminchokopā. Laktzi'nā'tittza' que nīn tuntū' tlhuanī't para nachī'can lā' nanī. ¹⁶ Na'iclimākēsno'knīni'n ko'xka' lā' ā'calistān na'icmakxteka.

¹⁷ Ixa'nan huan talanān que Pilato ixmakxteka kalhatin tachi'n a'xni'ca' lamā' cā'tani'. ¹⁸ Lā' ixlīhuākca'n tatzuculh tata'sa lā' tahualh:

—jCamāmaknīni'ni' huā'mā'! jCamakxtekti Barrabás!

¹⁹ Huan Barrabás ixlichī'canī't como xla' lā' ixchi'xcu'huī'n tatā'kaquī'lh contra huan māpa'ksīni'nīn romanos lā' hasta tamaknīni'lh. ²⁰ Pilato ixmakxteku'tun Jesús lā' cātā'chihuīna'mpā. ²¹ Pero ā'chulā' tata'salh lā' tahualh:

—jCaxtokohua'ca'ca! jCaxtokohua'ca'ca!

²² Ixlimaktu'tun Pilato cāhuanilh:

—Lā' ¿a'chī'? ¿Tuchū tlhuanī't? Quit tū' icmakkaksa nīn tuntū' ixpālacata para namaknīcan. Xmān na'iclimākēsno'knīni'n ko'xka' lā' ā'calistān na'icmakxteka.

²³ Lā' xlaca'n ā'chulā' stu'tu'lu' tahualh lā' tasqui'nli caxtokohua'ca'ca. Lā' tanto tata'salh xlaca'n lā' xanapuxcu'nu' curasna' que tatlaljalh. ²⁴ Chuntza' Pilato tlhualh a'ntū' xlaca'n ixtalacasqui'n, ²⁵ lā' makxtekli huan chi'xcu' a'ntī ixtalacsacnī't. U'tza' huan Barrabás a'ntī ixmānūcanī't como tā'kaquī'lh lā' maknīni'lh. Lā' macamāstā'lh Jesús para que catatlahuanī'lh chu a'ntū' ixtalacasqui'n.

Xtokohua'ca'ca Jesús

Mt. 27.32-44; Mr. 15.21-32; Jn. 19.17-27

²⁶ A'xni'ca' ixtalē'mā'na Jesús para nataxtokohua'ca', tachi'palh kalhatin chi'xcu' a'ntī ixuanican Simón lā' xala' nac Cirene. Xla' ixtanūtelha nac xcānsipej Jerusalén lā' sāmācu'quī'ca huan cruz lā' māstālica Jesús.

²⁷ Lā' lhūhua' tachi'xcuui't ixtastālani'tēlha, nā lhūhua' puscan a'ntū ixtacalhuantēlha lā' lej talakaputzalh por ixpālacata Jesús. ²⁸ Lā' Jesús cālakalaktzī'lh lā' cāhuanilh:

—Puscan xalani'n nac Jerusalén, tū' cacalhua'ntit por quimpālacata. Mejor nacalhuanā'tit por mimpālacataca'n lā' por ixpālacataca'n mincamana'ca'n, ²⁹ porque namin lakatin chi'chini' a'xni'ca' nahuancan: “Līpāxūj huan a'ntīn tūla ka'lhī ixcaman. Līpāxūj huan a'ntīn tū' maktin tahuil'alh ixcaman lā' tū' maktin mātzi'quī'nilh”. ³⁰ Lā' a'xni'ca'tza' tachi'xcuui't natahuanī huan kēstīn: “Caquilāyujni'uj”. Lā' natahuanī ixmacni' kēstīn: “Caquilā'a'kta'pū'j”. ³¹ Hua'chi huancan palh chuntza' tlahuani'can huan xastaka qui'hui', ā'chulā' natlahuani'can huan xascōhua. Palh chuntza' quintlahuani'can lā' quit tuntū' iclacle'n, ā'chulā' nacātlahuani'can a'ntīn talacle'n —hualh Jesús.

³² Nā ixcālē'mā'ca kalhatu' maknīni'nī'n para nacātā'maknīcan Jesús. ³³ Lā' a'xni'ca' tachā'lh a'nlhā huanican La Calavera o Ixa'kxāk Nīn, a'ntza' xtokohua'ca'ca Jesús lā' nā chuntza' huan kalhatu' maknīni'nī'n lā' kalhatin na ixpāxtūcāna'j lā' kalhatin na ixpāxtūxuc.

³⁴ Lā' a'xni'ca' ixtaxtokohua'ca'mā'na, Jesús hualh:

—QuinTāta', cacāmāspūtūnu'ni' porque tū' taca'tzī a'ntū tatlahuamā'na.

Lā' huan tropasna' tapūmāxtulh suerte huan ixlu'xu' Jesús para natatapitzi chā'tunu' de ū'tunu'n. ³⁵ Lā' tachi'xcuui't ixtayāna' lā' ixtalaktzī'mā'na lā' hasta huan pūchihuīna'nī'n talīlītzi'lh lā' tahualh:

—A'makapitzīn cāmāpūtāxtūlh. Chuhua'j capūtāxtulh ixa'cstu palh stu'ncua' Dios lacsacni't lā' hui'lilh ixlīmāpūtāxtūnu'.

³⁶ Nā huan tropasna' ixtalīlītzi'mā'na. Talaktapajtzūlh lā' tamāhuī'lh vinagre. ³⁷ Lā' tahuanilh:

—Palh hui'x ixreyca'n huan israelitas, capūtāxtu mē'cstu.

³⁸ Lā' ixua'ca' lakatin letrero ixa'cpūn lā' ixtatzo'kni' nac griego lā' latino lā' hebreo. Lā' huan letrero ixuan: U'tza' huā'mā' ixreyca'n israelitas.

³⁹ Lā' kalhatin maknīni' a'ntū ixtā'hua'ca' ixlīlītzi'n lā' huanih:

—Palh stu'ncua' hui'x a'ntī Dios hui'lilh ixlīmāpūtāxtūnu', capūtāxtu' mē'cstu lā' nā caquilāmāpūtāxtūj.

⁴⁰ Pero ā'kalhatin quilhnilh ixtā'maknīni' lā' huanih:

—¿Chū tū' jī'cua'ni'ya' Dios? Nā hui'x chu a'cxtim pātīni'mpāt.

⁴¹ Līmakuan quina'n pātīni'mā'nauj porque māpalamā'nauj a'ntū laclē'nauj. Pero huā'mā' chi'xcu' tuntū' laclē'n.

⁴² Lā' tuncan huanih Jesús:

—Caquimpāstacti a'xni'ca' nata'mpala'ya' lā' rey hui'x.

⁴³ Lā' Jesús kalhtīh:

—Ixlīstu'ncua' icuaniyāni': Chuhua'j, huā'mā' chi'chini' nauqintā'latahui'la'ya'chi nac a'kapūn.

Jesús nīlh

Mt. 27.45-56; Mr. 15.33-41; Jn. 19.28-30

⁴⁴ Lā' hua'chi tastu'nūtātza' ixuanī't a'xni'ca' cā'pucsua' lakō'lh chuxalhā nac cā'ti'ya'tna'. Lā' chuntza' lalh hasta hua'chi maktu'tun kōtanū.

⁴⁵ Huan chi'chini' tū' māxkakēni'lh. Lā' huan lu'xu' nac lītōkpān ixa'cstu taxtī'tli lā' tapūpitzilh. U'tza' huā'mā' lu'xu' a'ntū ixmāpitzi huan lītōkpān.

⁴⁶ Lā' tuncan Jesús lej palha' ta'salh lā' hualh:

—QuinTāta', icmacamaxqui'yāni' quilīca'tzīn.

Lā' a'xni'ca' huankō'lh, nīlh.

⁴⁷ Lā' a'xni'ca' huan capitán romano laktzī'lh a'ntū pātle'kelh, mācā'tanīlh Dios lā' hualh:

—Ixlistu'ncua' huā'mā' chi'xcu' lej tzey ixuanī't.

⁴⁸ Lā' ixlīhuākca'n tachi'xcu'huī't a'ntīn tamīlh lā' talaktzī'lh a'ntū pātle'kelh, tatapānūlh de ā'tzā' lā' cācu'xatucstēlhaca como lej ixtalaka-putza. Lā' ta'alh na ixchicca'n. ⁴⁹ Lā' ixtalakapasnī'n Jesús lā' nā huan puscan a'ntī ixtastālani'nī't desde nac estado de Galilea makat tatāyalh lā' ixtalaktzī'mā'na huā'mā'na.

Mā'cnūca Jesús

Mt. 27.57-61; Mr. 15.42-47; Jn. 19.38-42

⁵⁰ Ixuī' kalhatin chi'xcu' ixtacuīni' José lā' ū'tza' xala' nac Arimatea nac huan estado de Judea. Ixtā'tapa'ksī con huan pūchihuīna'nī'n a'ntī más ixtamāpa'ksīni'n de huan israelitas. Lā' tzeyā chi'xcu' ixuanī't. ⁵¹ Lā' ixka'lhīmā' a'xni'ca' ixmāpa'ksīni'lh Dios. Tū' lakatīlh a'ntū ixtatlahuanī't huan pūchihuīna'nī'n ixpālacata Jesús. ⁵² Nā huā'mā' chi'xcu' laka'lh Pilato lā' squī'nī'lh ixmacni' Jesús. ⁵³ Lā' a'xni'ca' ixmāyujūnī'ttza' de nac cruz, limaksna'tli kalhtin lu'xu' lā' māpī'lh nac lakatin lhu'cu' a'ntū ixcāxtlahuacanī'ttza' nac talhpān. Lā' a'ntza' nīn tintī'na'j' ixmā'cnūcanī't. ⁵⁴ Huanmā' chi'chini' ū'tza' a'ntū ixpūcāxtlahuakō'can como ixlīlakalī huan chi'chini' de pūjaxni'. Lā' ixtzucumā'tza'.

⁵⁵ Huan puscan a'ntī ixtatā'minī't Jesús desde nac estado de Galilea ta'alh talaktzī'n huan lhu'cu' lā' cuenta tatlahualh a'nlhā ixmāpī'canī't ixmacni' Jesús. ⁵⁶ Lā' tataspī'tli na ixchicca'n lā' tacāxtlahualh perfume lā' pomada para huan nīn. Lā' tapūjaxli huan chi'chini' de pūjaxni' chuntza' hua'chi māpa'ksīlh a'nlhā tzo'kli huan ixley Moisés.

24

Jesús lakahuanchokolh

Mt. 28.1-10; Mr. 16.1-8; Jn. 20.1-10

¹ Cā'tzi'sāt domingo huan tamā'na puscan ta'a'mpā nac taponkni' lā' ixtalē'mā'na huan perfume a'ntū ixtacāxtlahuanī'ttza'. Lā' ā'makapitzīn puscan tatā'alh. ² Lā' a'xni'ca' tachā'lh, talaktzī'lh que ixmāpānūcanī'ttza' huan chíhuix a'ntū ixlīmālacchōcanī't huan taponkni'. ³ Tatanūlh pero tū' takaksli ixmacni' huan Māpa'ksīni' Jesús. ⁴ Tajicua'lh lā' tū' ixtaca'tzī a'ntū natatlahua lā' a'xni'ca' talaktzī'lh kalhatu' ángeles a'ntī ixtatasu'yu hua'chi chí'xcu'huī'n. Lej slamama ixlu'xu'ca'n ixtahuanī't lā' ixtayāna' pajtzu huan puscan. ⁵ Lā' como xlaca'n ixtajicua'n, tataquilhputalh lā' huan ángeles cāhuanilh:

—Lā' ¿a'chī' putzayā'tit na ixlaclhni'ca'n huan nīnī'n kalhatin a'ntī lakahuan? ⁶ A'tzā' tū' huī'. Xla' lakahuanchokoni'ttza'. Capāstactit a'nchī cāhuanini' a'xni'ca' ixuī'cus nac Galilea. ⁷ Hualh xla' que maclacasquī'n que huan Chi'xcu' xala' Tālmā'n nacāmacamaxquī'can a'ntīn talaclē'n lā' nataxtokohua'ca' lā' ixlīlakatu'tun chí'chini' nalakahuanchokopala.

⁸ Lā' tuncan huan puscan tapāstacli ixtachihuīn Jesús.

⁹ Lā' a'xni'ca' tataspī'tli de huan taponkni', tahananikō'lh huan kalhacāujtin apóstoles lā' ixlīhuākca'n ā'makapitzīn. ¹⁰ Lā' huan puscan, xlaca'n cāhuanican María Magdalena lā' Juana lā' María a'ntī ixtzī't Jacobo lā' ā'makapitzīn puscan huampala. ¹¹ Pero huan apóstoles takaxmatli hua'chi takalhkamān a'ntū ixcāhuanimā'ca lā' tū' takalhlaka'ī'lh.

¹² Lā' a'yuj tū' takahlaka'ī'lh, pero huan Pedro taxtulh lā' tu'jnulh para nac taponkni'. Lā' taquilhpūtalh lā' talacnūlh lā' laktzī'lh xmān huan lu'xu' a'nlhā ixmā'. Lā' a'lh na ixchic lā' ixlilē'cnimā' a'ntū' ixpātle'kenī't.

Na ixtej huan cā'lacchicni' Emaús

Mr. 16.12-13

¹³ Lā' chu ū'tza' huā'mā' chi'chini' kalhatu' a'ntī' ixtastālani'nī't Jesús, ixta'a'mā'na nac lakatin cā'lacchicni' a'nlhā huanican Emaús. Lā' ū'tza' hua'chi lakacāujtin kilómetros ixlīmakat de Jerusalén. ¹⁴ Ixtalīkalhachihuīna'ntēlha ixlīhuāk a'ntū' ixpātle'kenī't. ¹⁵ Lā' līhuan ixtachihuīna'mā'na lā' ixtalacapūchihuīna'mā'na, māni' Jesús cālaktapajtzūlh lā' tzuculh cātā'latā'kchoko. ¹⁶ Lā' a'yuj talaktzī'lh pero tūlalh talakapasli porque catūhuā talītamakchuyīlh. ¹⁷ Lā' tuncan Jesús cākalhasqui'nīlh:

—¿Tuchū līchihuīna'ntēlhayā'tit? Lā' ¿tuchū līlakaputzayā'tit?

¹⁸ Lā' kalhatin a'ntī' huanican Cleofas kalhtīni'lh:

—Ixlīhuāk tachi'xcuui't taca'tzikō' a'ntū' pātle'kelh nac Jerusalén huā' tamā'na chi'chini'. ¿Chu xmān hui'x ixui'la' lā' tū' ca'tziya'?

¹⁹ Lā' tuncan Jesús cāhuanilh:

—¿Tuchū lanī't?

Lā' tahuanihl:

—Lhūhua' pātle'kelh ixpālacata Jesús xala' nac Nazaret a'ntī' a'cta'sana' lā' lej ixka'lhī līmāpa'ksīn na ixlacapūn Dios lā' na ixlaclhni'ca'n tachi'xcuui't. Lītasu'yu a'ntū' tlhualh lā' a'ntū' hualh. ²⁰ Lā' huan xanapuxcu'nu' curasna' lā' quimpūchihuīna'nī'nca'n tamacamāstā'lh para namaknīcan lā' nextokohua'ca'can.

²¹ Quina'n xa'icka'lhīmā'nauj que ū'tza' xla' a'ntī' nacāmāpūtaxtū israelitas. Lā' ixlīlakatu'tuntza' chi'chini' chuhua'j a'xni'ca' pātle'kelh. ²² Lā' ā'makapitzīn puscan de na quilaclhpu'nanca'n quincātamakalē'cnīni' porque cā'tzi'sāt taquilalh nac taponkni', ²³ lā' como tū' talaktzī'lh ixmacni' Jesús, tataspi'tli. Lā' quincātahuanini' que talīlakachuyalh ángeles a'ntī' cāhuanilh que lakahuan Jesús. ²⁴ Lā' chu tuncan ā'makapitzīn quinqucompañerosnu' taquilalh nac taponkni' lā' chu a'nchī tahuanihl huan puscan, chuntza' takakslī. Pero tū' talaktzī'lh Jesús.

²⁵ Lā' tuncan Jesús cāhuanilh:

—Tū' xa'nca māchekxiyā'tit. ¿Lhānīn nakalhlaka'ī'yā'tit ixlīhuāk a'ntū' tahualh huan a'cta'sana'nī'n? ²⁶ Lā' Cristo a'ntī' Dios hui'līnī't ixlīmāpūtaxtūnu', ¿chu tū' tasqui'nī que pū'la napātīni'n chuntza' lā' ā'calīstān natanū' a'nlhā lej xkaka?

²⁷ Lā' tuncan Jesús tzuculh cāmāsu'ni'kō' ixlīhuāk a'ntū' tzo'kcanī't na ixtachihuīn Dios lā' a'ntū' līchihuīna'n xla'. Tzuculh a'nlhā tzo'knulh Moisés lā' cāmāsu'ni'lh a'ntū' ixtatzo'knunī't ixlīhuākca'n huan profetas.

²⁸ Lā' a'xni'ca' tachā'lh nac huan cā'lacchicni' a'nlhā ixta'a'mā'na, Jesús lalh hua'chilh ixa'mā' más makat. ²⁹ Lā' xlaca'n stu'tu'lu' tahuanihl que natachoko lā' tahuanihl:

—Mejor catachoko porque tzi'suamā'tza'. Cā'pucsua'tza'.

Lā' tuncan Jesús cātā'tanūlh nac chic para natachoko.

³⁰ Lā' a'xni'ca' tatahui'lalh tahuā'yan, xla' tēlh huan pāntzi lā' māstā'lh pāxcatca'tzi' lā' mālācpitzīlh lā' cāmāxquī'lh. ³¹ Chu tuncan huā'mā' ka'tlā'tus hua'chilh xa'nca tatalakapākē'lh lā' talakapasli, pero xla' cālāksputtāyani'lh.

³² Lā' xlaca'n talāhuanilh:

—¿Chu tū' stu'ncua' que lej līpāxūj līhuan ixquincāmāsu'ni'tēlhayāni' ixtachihuīn Dios?

³³ Lā' chu limaktin tachi'papā ixejca'n. Tū' tatakoxīlh nīn macsti'na'j. Tataspi'tchokolh nac Jerusalén lā' cāpāxtokli huan kalhacāujtin apóstoles a'nlhā ixtatakēstoknī't con ā'makapitzīn. ³⁴ Lā' cāhuanica huan kalhatu':

—Ixlistu'ncua' lakahuanchokolh huan Māpa'ksīni'. Lā' tasu'yuni'lh Simón.

³⁵ Lā' tuncan xlaca'n cāhuanilh a'nchī cāpātle'keni'lh nac tej lā' a'nchī talakapasli Jesús a'xni'ca' mālacpitzilh huan pāntzi.

Jesús cātasu'yuni'lh ī'sca'txtunu'nī'n

Mt. 28.16-20; Mr. 16.14-18; Jn. 20.19-23

³⁶ Lihuan ixtalīchihuīna'mā'nacus huā' tamā'na, a'xni'ca' Jesús tāyalh na ixlacpū'nanca'n. Lā' cāhuanilh:

—Tzey calīla'tit.

³⁷ Lā' cāmakē'klhaca lā' lej tajicua'lh lā' ixtapuhuan que ixtalaktzī'mā'na espīritu. ³⁸ Lā' Jesús cāhuanilh:

—¿A'chī' jicua'nā'tit? ¿A'chī' xtunc puhua'nā'tit mē'cstucan'?

³⁹ Calaktzī'ntit quimacani'n lā' quintojonī'n. Lā' naquilālakapasāuj. Caquilāxa'mauj lā' caquilālaktzī'uj. Huan espīritu tū' ka'lhī quinīt lā' lucut hua'chi quit.

⁴⁰ A'xni'ca' chuntza' cāhuanilh, cāmāsu'ni'lh ixmacani'n lā' ixtojonī'n. ⁴¹ Pero como xlaca'n tapalalaktzī'ni'lh lā' lej talīpāxuhualh, tūlah takalh-laka'i'lh. Lā' Jesús cākalhasqui'nīlh:

—¿Chā a'nan līhua't?

⁴² Lā' tuncan maxquī'ca pītzina'j xatapū'n squī'ti' lā' lakatin xatachu'cu ta'xcāt. ⁴³ Lā' xla' maktīni'lh lā' hua'kō'lh na ixlacapūnca'n. ⁴⁴ Lā' ā'calīstān cāhuanīlh:

—A'ntū quimpātle'keni'lh ū'tza' a'ntū iccāhuanini' a'xni'ca' xa'iccātā'latlā'huanāni' que maclacasqui'n na'ictlōkentaxtū ixlīhuāk a'ntūn tatzō'kni' na ixtachihuīn Dios por quimpālacata, a'nlhā tzo'knulh Moisés lā' huan profetasna' lā' a'nlhā huanican Salmos.

⁴⁵ Lā' tuncan cāmāscā'tīlh ixtachihuīn Dios. ⁴⁶ Lā' cāhuanilh:

—Chuntza' tatzō'kni' que maclacasqui'n nanī Cristo a'ntī Dios hui'līnī't ixlīmāpūtaxtūnu'. Lā' maclacasqui'n que ixlīlaku'tun chi'chini' nalakahuanchoko de a'nlhā tahui'lāna'ncha' nīnī'n. ⁴⁷ Lā' maclacasqui'n que nacāmāsu'ni'kō'can ixlīhuākca'n tachi'xcuhui't xalanī'n nac quilhtamacuj por ixpālacata Cristo. Natzucan nac Jerusalén lā' nacāhuanikō'can que maclacasqui'n nataxtāpalī ixtapāstacna'ca'n para que nacāmāspūtūnu'ni'can. ⁴⁸ Lā' hui'xina'n nacāmāsu'ni'yā'tit huā' tamā'na catūhuā como laktzī'nkō'yā'tit. ⁴⁹ Lā' chuhua'j calaktzī'ntit. Na'iccāmacamini'yāni' a'ntū huanī't quinTāta'. Lā' natachokoyā'tit huā'tzā' nac Jerusalén hasta a'xni'ca' namaktīni'nā'tit huan līmāpa'ksīn a'ntū xala' nac a'kapūn.

Jesús tā'kayāhualh nac a'kapūn

Mr. 16.19-20

⁵⁰ Lā' tuncan Jesús cālē'lh ī'sca'txtunu'nī'n nac tej hasta Betania lā' cha'xli ixmacani'n lā' cāsica'lanālih. ⁵¹ Lā' līhuan ixcāsica'lanālimā', tzuculh tā'kayāhua na ixlacapūnca'n lā' lē'nca nac a'kapūn. ⁵² Xlaca'n tamācā'tanīlh lā' ā'calīstān lej līpāxūj tataspi'tli nac Jerusalén. ⁵³ Lā' pō'ktu ixtahui'lāna' nac xaka'tla' litokpān para natamā'ca'tanī Dios. Amén.

Huan Xatzey Tachihuïn a'ntün Tzo'kli San Juan

Ixtachihuïn Dios lalh chi'xcu'

¹ A'xni'ca' tūna'j ixcāxui'li huan quilhtamacuj, lanāntza' ixui' kalhatin a'nti huanican Tachihuïn, como ū'tza' quincāmālakapasniyāni' Dios. Lā' xla' ixtā'lahui'tza' Dios. Lā' xla' ū'tza' Dios. ² Xapū'la ixtā'lahui' Dios. ³ Lā' huan Tachihuïn cāxui'lilh ixlīhuāk catūhuā a'ntū a'nan; tuntū' ixa'nalh palh tū' cahuā por ū'tza'. ⁴ Por ixpālacata ū'tza' talīhui'lāna' ixlīhuāk a'ntū jaxāna'n. Lā' xla' cāmāsu'ni' huan tachi'xcuui't a'ntū ixlīstū'ncua' lā' chuntza' hua'chilh ixcāmāskoni' huan tachi'xcuui't. ⁵ Ū'tza' hua'chi lakatin xkakana' a'ntū mālaxkakēni'n a'nlhā cā'pucsua'. Lā' huan ko'ti'ti', xla' xala' nac cā'pucsua' lā' xla' tūla tlaja huan Xkakana'.

⁶ Ixui' kalhatin chi'xcu' ixtacuīni' Juan, a'nti Dios macamilh. ⁷ Xla' milh para nalīchihuīna'n a'nti huanican Xkakana' lā' para nacāmāxqui' tapāstacna' huan tachi'xcuui't que natakahlaka'i' a'nti Xkakana'. ⁸ Juan tū' ū'tza' Xkakana'. Xla' xmān quīmāsu'yuchi huā'mā' a'nti scana'nca Xkakana'. ⁹ A'nti mero Xkakana' ixmimā'cus nac cā'quilhtamacuj. Xla' cāmāskokō' ixlīhuākca'n tachi'xcuui't.

¹⁰ Lā' a'nti scana'nca Xkakana', xla' milh nac cā'quilhtamacuj. Lā' a'yuj ū'tza' cāxui'lilh quilhtamacuj, pero xalanī'n nac quilhtamacuj tū' talakapasli lā' tū' ixtaca'tzī que ū'tza' ixcāxui'lini't huan quilhtamacuj. ¹¹ Xla' milh nac quilhtamacuj a'ntū ixcāxui'lini't pero tū' talaktzī'ncu'tulh ixtā'macchicni'. ¹² Pero makapitzīn takahlaka'i'lh. Lā' ixlīhuākca'n a'ntin takahlaka'i'lh, xla' cāmāxqui'lh līmāpa'ksīn para que chuntza' natala ixcamana' Dios. ¹³ Lā' a'nchī tala ixcamana' Dios, tū' hua'chi talacatuncuī ixcamana'ca'n tachi'xcuui't. Ixcamana' Dios tū' hua'chi lakatin ska'ta' a'nti lacatuncuīlh por ixpālacata ixtapāxuhuanca'n lā' ixtapuhuanca'n tachi'xcuui't. Dios ū'tza' a'nti cāmā'a'nani' ixcamana'.

¹⁴ Lā' a'nti huanican Tachihuïn, xla' macni' lalh. Lā' xla' latahui'lalh na quilacihpu'nanca'n. Lā' iclaktzī'uj a'nchī ka'lhī līmāpa'ksīn. Huā'mā' līmāpa'ksīn ū'tza' ixla' a'nti ixa'cstu ixO'kxa' Dios. Xla' lej lakalhu'mana'n lā' huāk a'ntū huan ū'tza' ixlīstū'ncua'. ¹⁵ Juan līchihuīna'lh lā' hualh:

—Ū'tza' huā'mā' a'nti iclīchihuīna'lh a'xni'ca' icualh que a'nti icpū'lani'nī't, ū'tza' līhuaj xaka'tla' que quit. Xla' lanāntza' ixui' a'xni'ca' quit iclalatuncuīlh.

¹⁶ Quincātlahuani'nī'ta'ni' lhūhua' talakalhu'mān, como xla' lej lakalhu'mana'n. ¹⁷ Moisés quincāmāsu'ni'ni' ixley Dios. Pero Jesucristo quincāmāca'tzīniyāni' a'ntū ixlīstū'ncua' lā' a'nchī quincālakalhu'manāni' Dios. ¹⁸ Lā' nīn tinti' laktzī'nī't Dios nīn maktin. A'nti ixa'cstu ixO'kxa' Dios, a'nti Dios lej pāxqui', ū'tza' quincāmāsu'ni'nī'ta'ni' a'nchī huanī't Dios.

Juan līchihuīna'lh Jesucristo

Mt. 3.11-12; Mr. 1.7-8; Lc. 3.15-17

¹⁹ Lā' huan israelitas xalanī'n nac Jerusalén talakmacamilh Juan makapitzīn curasna' lā' levitasna'. Lā' xlaca'n takalhasqui'nīlh Juan tichū xla'. ²⁰ Lā' Juan cāmālacstū'ncni'lh lā' cāhuanilh:

—Pues quit, tū' quit Cristo a'nti Dios lacsacli lā' hui'lilh ixlīmāpūtaxtūnu'.

21 Lā' takalhasqui'nīpā:

—¿Tichū hui'x? ¿Chā hui'x huan ixa'cta'sana' Dios a'ntī huanican Elías?

Lā' Juan hualh:

—Tū' quit.

Lā' takalhasqui'nīpā:

—¿Chā hui'x huan ixa'cta'sana' Dios a'ntī icka'lhīmā'nauj?

Lā' xla' kalhtīni'lh:

—Tū'.

22 Lā' takalhasqui'nīpā:

—¿Tichū hui'x? Caquilāhuanij para na'iccāhuaniyāuj a'ntī quincātamacaminī'ta'ni'. ¿Tichū hua'na' que hui'x?

23 Juan cākalhtīlh:

—Quit hua'chi a'ntī ta'sa nac cā'lhpi'mpi'li' ti'ya't lā' huan: “Cacāxtlahua'tit mintapāstacna'ca'n para que nakaxpa'tā'tit huan Māpa'ksīni' a'xni'ca' namin”. Chuntza' hualh ixa'cta'sana' Dios a'ntī huanican Isaías, a'xni'ca' hualh:

Camā'lakstu'nctit ixtej Māpa'ksīni'.

24 Lā' nā ixtahui'lāna' makapitzīn fariseosnu' a'ntī ixcālakmacamincanī't Juan. 25 Lā' xla'ca'n takalhasqui'nīlh:

—Lā' ¿a'chī' mā'kpaxīni'mpā't palh tū' Cristo hui'x, nīn Elías, nīn huan ixa'cta'sana' Dios a'ntī icka'lhīmā'nauj?

26 Lā' Juan cāhuanilh:

—Quit iclīmā'kpaxīni'n xmān con xcān. Yā na milaclhpu'nanca'n kalhatin a'ntīn tū' lakapasā'tit. Lā' nā xla' namā'kpaxīni'n. 27 Xla' līhuaj xaka'tla' que quit. Lā' tū' minī'ni' nīn na'icxcutni' ixlīkalhtza'pa'can ī'zapato.

28 Lā' huāk huā'mā' pātle'kelh a'nlhā huanican Betábara ūntacut huan pūxka Jordán, a'nlhā ixmā'kpaxīni'n Juan.

Jesús hua'chi Ixcordero Dios

29 Lā' ixlīlakalī Juan laktzī'lh Jesús ixlaktapajtzūtēlha lā' cāhuanilh huan tachi'xcuui't:

—Calaktzī'ntit a'ntī mimā'. U'tza' huā'mā' a'ntī macaminī't Dios lā' ū'tza' huanican Ixcordero Dios. U'tza' namāpānū huan quintalaclē'i'ca'n xalanī'n nac quilhtamacuj. 30 U'tza' iclīchihuīna'lh a'xni'ca' iccāhuanini': “A'ntī icpū'lani'nī't, ū'tza' līhuaj xaka'tla' que quit porque xla' lanāntza' ixui' a'xni'ca' quit iclacaduncuīlh”. 31 A'yuj quit tūna'j xa'iclakapasa, quit icmini't icmā'kpaxīni'n con xcān para que huan tachi'xcuui't nataca'tzī que Dios macamilh huan a'ntī icpū'lani'.

32 Lā' nā cāhuanilh Juan:

—Quit iclaktzī'lh huan Espīritu Santo a'ntū yujchi lā' chilh na ixa'cpūn. Lā' huan Espīritu Santo tasu'yulh hua'chi lakatin tantzasnān. 33 Xapū'la quit tū' xa'icca'tzī tichū xla'. Quihuanilh Dios a'ntī quimacā'lh para na'icmā'kpaxīni'n con xcān. Dios quihuanilh: “Nalaktzī'na' nayujāchi huan Espīritu Santo lā' nachin na ixa'cpūn kalhatin chi'xcu'. Huā'mā' chi'xcu' ū'tza' a'ntī limā'kpaxīni'n Espīritu Santo”. 34 Iclaktzī'nī'ttza' a'nchī quihuanica. Lā' ū'tza' iclīmāstū'nca quit que ū'tza' huā'mā' ixO'kxa' Dios.

Huan xapū'la ī'sca'txtunu'nī'n Jesús

35 Lā' ixlīlakalī huampala Juan ixcātā'layā con kalhatu' ī'sca'txtunu'nī'n. 36 Lā' laktzī'lh ixtētatumā' Jesús. Lā' Juan lakalaktzī'lh Jesús lā' hualh:

—U'tza' huā'mā' a'ntī macamilh Dios lā' a'ntī huanican Ixcordero Dios, como xla' nacāmāpānūni' ixtalaclē'i'ca'n tachi'xcuui't.

³⁷ Huan kalhatu' i'sca'txtunu'nī'n Juan takaxmatli a'xni'ca' hualh. Lā' xlaca'n tastālani'lh Jesús. ³⁸ Lā' Jesús talakspi'tli lā' laktzī'lh ix-tastālani'tēlha lā' cāhuanilh:

—¿Chichū puhua'nā'tit?

Lā' xlaca'n tahananilh:

—Māpa'ksīni', ¿lhachū hui'la'?

³⁹ Lā' Jesús cākalhtīlh:

—Cata'ntit lā' calaktzī'ntit.

Tatā'a'lh lā' talaktzī'lh a'nlhā ixuī'. Lā' como lejtza' kōtanū ixuanī't, hua'chi maktā'ti', a'ntza' tatachokolh huanmā' chi'chini'.

⁴⁰ Lā' huan tamā'na' kalhatu' a'nī tastālani'lh Jesús por ixpālacata a'nū ixcāhuaninī't Juan, lā' kalhatin de ū'tunu'n ixuanican Andrés, ixtā'tin Simón Pedro. ⁴¹ Lā' chu tuncan Andrés putzalh ixtā'tin a'nī ixuanican Simón lā' huanilh:

—Icpāxtokuitza' huan Mesías —ū'tza' huanicu'tun: Cristo a'nī lac-sacū'linī't Dios.

⁴² Lā' Andrés tā'a'lh Simón talaktzī'n Jesús. Lā' a'xni'ca' Jesús laktzī'lh huan Simón lā' huanilh:

—Hui'x Simón, ixo'kxa' Jonás. Hui'x nahuanica'na' Cefas —huā'mā' ū'tza' huanicu'tun: Pedro lā' nā chihuix.

Jesús ta'sani'lh huan Felipe lā' Natanael

⁴³ Lā' ixlīlakali huampala Jesús ixa'ncu'tun a'nlhā huanican Galilea. Lā' tā'lāpāxtokli Felipe lā' huanilh:

—Caquistā'la'ni'.

⁴⁴ Lā' huā'mā' Felipe xala' nac Betsaida ixuanī't lā' nā a'ntza' xalanī'n Andrés lā' Pedro. ⁴⁵ Felipe quīkaksli Natanael lā' huanilh:

—Icpāxtokuitza' huan chi'xcu' a'nī tatzō'kni' na ixtachihuīn Dios a'nlhā Moisés tzo'kli huan ley lā' a'nlhā tatzō'knulh huan profetas. Xla' ū'tza' Jesús, ixo'kxa' José xala' nac Nazaret.

⁴⁶ Lā' Natanael hualh:

—¿Chu tzēn taxtu de Nazaret a'ntū xatzey?

Lā' Felipe kalhtīlh:

—Cata't laktzī'na'.

⁴⁷ Jesús laktzī'lh huan Natanael lakmimā' lā' hualh:

—Huan a'nī mimā' ū'tza' tzeyā israelita. Xla' tū' a'kxokonu'n.

⁴⁸ Natanael kalhasqui'nīlh:

—¿Chichū quilīlakapasti?

Lā' Jesús huanilh:

—Quit iclaktzī'ni' xapū'la na ixtampīn huan a'kalhpauj a'xni'ca' tūna'j ixta'sani'yāni' Felipe.

⁴⁹ Natanael kalhtīlh:

—Māpa'ksīni', hui'x ixO'kxa' Dios; hui'x a'nī Dios lacsacni' para nala'ya' ixreyca'n israelitas.

⁵⁰ Lā' Jesús kalhtīlh:

—Quinkalhlaka'ī'ya' xmān por ixpālacata icuanini' iclaktzī'ni' na ixtampīn huan a'kalhpauj. Nalaktzī'na'cus más laka'tla'n catūhuā a'nū na'ictlahua.

⁵¹ Lā' nā hualh Jesús:

—Ixlistu'ncua' a'ntū icuaniyāni'. Hui'xina'n nalaktzī'nā'tit huan a'kapūn laquī'yā, lā' huan ángeles a'ntū nacāmacamin Dios. Xlaca'n natatahua'ca' lā' natayujāchi na ixa'cpūn huan Chi'xcu' xala' Tālmā'n. Quit huan Chi'xcu' xala' Tālmā'n.

2

Tapūchahuaca nac Caná

¹ Ixlilakatu'tun chi'chini' tapūchahuaca nac lakatin cā'lacchicni' a'ntū huanican Caná, nac estado de Galilea. Ixtzī't Jesús a'ntza' ixuī'. ² Lā' nā kantāyaca Jesús lā' con ī'sca'txtunu'nī'n. ³ Lā' como sputli huan xavino uva, ixtzī't Jesús huanilh:

—Tintī'tza' xavino uva.

⁴ Lā' Jesús kalhtīlh:

—Lā' ¿a'chī' quihuani'ya' huā'mā', Nā'? Tūna'j tzucu quilītlōt.

⁵ Ixtzī't cāhuanilh huan macatzī'tni'nī'n:

—Catlahua'tit ixlīhuāk a'ntū xla' nacāhuaniyāni'.

⁶ Lā' ixuī' pāchāxan pūxka'tni' de chihuix a'ntū ixcāmaclacasqui'ncan a'xni'ca' ixmakacha'ka'ncan chu a'nchī ixtalanānca'n. (Huan tachi'xcuui't israelitas ixtakalhlaka'ī que palh makhūhua' ixtamakacha'ka'lh, chuntza' natala lacuan na ixlacapūn Dios.) Lā' huan pātunu' pūxka'tni' ixtalīatzuma lakatunu' hua'chi tā'ti'pu'xamna' hasta lakatin ciento litros de xcān. ⁷ Jesús cāhuanilh huan macatzī'tni'nī'n:

—Cacāmātzuma'tit de xcān huā' pūxka'tni'.

Lā' chuntza' xla'ca'n xa'nca tamātzumalh. ⁸ Lā' Jesús cāhuanilh:

—Camācututit macstī'na'j lā' calīpini'tit huan a'ntī xapuxcu' de huan cā'tani'.

⁹ Lā' huan xapuxcu' quilhca'tzīlh. Lā' vinotza' ixuanī't. Lā' xla' tū' ixca'tzī palh xcān ixuanī't lā' ixtaxtāpalīnī'ttza' huan xcān, vinotza' ixlanī't. Ixtaca'tzī xmān huanmā'na macatzī'tni'nī'n porque ū'tunu'n ixtamajōnī't xcān nac huan pūxka'tni'. Lā' huan xapuxcu' de huan cā'tani' ta'sani'lh huan squi'nīni'. ¹⁰ Lā' huanilh:

—Lanān xapū'la cāmaxquī'can a'ntī cākantāyacan huan xatzey vino. Lā' ā'calīstān, a'xni'ca' tzejtza' tako'tnī't huan a'ntī cākantāyacanī't, cāmaxquī'can huan a'ntūn tū' lej xatzey. Lā' hui'x ā'xmān māstā'ya' huan xatzey vino.

¹¹ U'tza' huā'mā' a'ntū tlhualh Jesús nac Caná nac estado de Galilea, ū'tza' xapū'la lē'cnīn a'ntū tlhualh Jesús. Lā' chuntza' līmāsu'yulh ixlīmāpa'ksīn. Lā' ī'sca'txtunu'nī'n takalhlaka'ī'lh Jesús.

¹² A'calīstān Jesús a'lh nac Capernaum. Lā' tatā'a'lh ixtzī't lā' ixtā'timīn lā' ī'sca'txtunu'nī'n. Lā' a'ntza' tatachokolh lātma'j.

Jesús cātamacaxtukō'lh a'ntū ko'hua'jua' na ixchakān huan xaka'tla' lītokpān

Mt. 21.12-13; Mr. 11.15-18; Lc. 19.45-46

¹³ Lā' como lejtza' pajtzu ixmimā' huan cā'tani' a'ntū huanican pascua a'ntū pō'ktu ixtapūtlahua cā'tani' huan israelitas, Jesús a'lh nac xcānsipej a'ntū huanican Jerusalén. ¹⁴ Lā' tanūlh nac xaka'tla' lītokpān. Lā' a'ntza' cālaktzī'lh a'ntī ixtastā'mā'na huācax lā' borregos lā' tantzasnān, lā' ā'makapitzīn a'ntī ixtahui'lāna' con ixmesaca'n para nataxtāpalī huan tumīn. ¹⁵ Jesús tlhualh lakatin lītāsno'knu' de lazo, lā' cālītānsno'kxtukō'lh ixlīhuākca'n huan borregosnu' lā' huan huācaxna'. Cāmākpūsipi'tni'lh ixmesaca'n a'ntī ixtaxtāpalīmā'na tumīn, lā' cāmaka'ni'kō'lh huan ixtumīnca'n.

¹⁶ Lā' cāhuanilh huan stā'na'nī'n tantzasnān:

—Camāxtutit huan tamā'na de huā'tzā'. Tū' catlahua'tit hua'chi lītāmāj huā' na ixchic quinTāta'.

¹⁷ Lā' ī'sca'txtunu'nī'n talīpāstacli chu a'nchī ixtatzo'kni' na ixtachihuīn Dios:
Lej iclacasqui'n ca'a'cnīni'ni'ca ixchic Dios.
Lā' ū'tza' naquilīlakmaka'ncan.

¹⁸ Huan israelitas tahuanilh:
—¿Chu ka'lhī'ya' līmāpa'ksīn para natlahua'ya' huā'mā'?
Caquilātlahuani'uj lakatin lē'cnīn para que chuntza' na'icca'tzīyāuj palh hui'x ka'lhī'ya' līmāpa'ksīn para nacāmāxtuya' huan animalhna' de huan xaka'tla' litokpān.

¹⁹ Lā' Jesús cāhuanilh:
—Calactlahua'tit huā'yā chic lā' ixlītu'tuma'j na'iclicāxtlahua quit.

²⁰ Huan israelitas takalh'tūlh:
—Tu'pu'xamachāxan cā'ta licāxtlahuakō'ca huan litokpān. Lā' ¿chu hui'x xmān tu'tuma'j nalīcāxtlahuakō'ya'?

²¹ Lā' a'xni'ca' hualh huā'mā' Jesús ixlīchihuīna'mā' de ixmacni'.
²² Lā' ī'sca'txtunu'nī'n tapāstacli ixtachihuīn Jesús a'xni'ca' xla' lakahuan-chokolh. Lā' takalhlaka'ī'lh a'ntū ixtatzo'kni' na ixtachihuīn Dios lā' nā a'ntū hualh Jesús.

Jesús cālakapaskō' ixlīhuākca'n tachi'xcuui't

²³ Nac Jerusalén ixlāmā' cā'tani' a'ntū huanican pascua. Lā' Jesús ixui'lacha' lā' a'ntza' tlahualh lhūhua' lē'cnīn. Lā' ū'tza' lhūhua' talīkalhlaka'ī'lh huan Jesús. ²⁴ Lā' como Jesús ixcālakapaskō' ixlīhuākca'n, xla' ixca'tzī que makapitzīn ixtakalhlaka'ī' lā' ā'makapitzīn tū' ixtakalhlaka'ī'. ²⁵ Lā' tū' ixmaclacasqui'n ā'kalhatin a'ntī nahuani chichū huanī't huan tachi'xcuui't. Xla' cālakapasni'kō' ixtapāstacna'ca'n tachi'xcuui't.

3

Jesús lā' Nicodemo

¹ Ixui' kalhatin fariseo ixtacuīni' Nicodemo. Xla' kalhatin xapuxcu' israelitas ixuanī't. ² Lakatin tzī'sa' xla' lakmilh huan Jesús lā' huanilh:
—Mākalhtō'kē'ni', ca'tzīcan que Dios macaminī'ta'ni' para namāsu'yu'ya'. Xmān ū'tunu'n a'ntī Dios tatā'scuja, xmān xlaca'n tzē natatlahua huan lē'cnīn hua'chi tlahua'ya' hui'x.

³ Lā' Jesús huanilh:
—Ixlistu'ncua' a'ntū icuaniyāni'. Xmān ū'tunu'n a'ntī taka'lhī xasāsti' ixquilhtamacujca'n, xmān ū'tunu'n tzē natatapa'ksī con Dios.

⁴ Nicodemo kalhasqui'nīlh:
—Lā' ¿chichū līlalh huā'mā', kalhatin chi'xcu' papatza' lā' naka'lhī xasāsti' ixquilhtamacuj? Tūla natanūpala na ixpān ixtzī't para nalacatun-cuīpala.

⁵ Lā' Jesús hualh:
—Ixlistu'ncua' a'ntū icuaniyāni'. Xmān ū'tunu'n a'ntī taka'lhī xasāsti' ixquilhtamacujca'n por ixpālacata xcān lā' huan Espīritu Santo, xmān xlaca'n tzē natatapa'ksī con Dios. ⁶ Huan a'ntī ixcaman tachi'xcuui't, ū'tza' ka'lhī ixquinīt lā' ixlucut. Lā' a'ntī ka'lhī xasāsti' ixquilhtamacuj por ixlīmāpa'ksīn Espīritu Santo, ū'tza' ka'lhī ixEspīritu Dios. ⁷ Tū' calē'cni' a'ntū icuaniyāni': "Maclacasqui'n que naka'lhī'yā'tit xasāsti' minquilh-tamacujca'n mīlīhuākca'n hui'xina'n". ⁸ Huan ū'ni' lakachu a'n. Xmān kaxpa'ta' a'nchī macasā'nan lā' hui'x tū' ca'tzīya' lhachū mincha' lā' tū'

ca'tziya' lhachū a'mā'. Lā' nā chuntza' tū' ca'tziya' a'nchī kalhatin chi'xcu' tzē naka'lhī xasāsti' ixquilhtamacuj por ixlīmāpa'ksīn Espīritu Santo.

⁹ Nicodemo kalhasqui'nīpā:

—Lā' ¿chichū līlah huā'mā'?

¹⁰ Lā' Jesús hualh:

—¿Chu tū' ca'tziya' huā'mā'? Lā' hui'x kalhatin ixmākalhtō'kē'ni'ca'n israelitas. ¹¹ Ixlistu'ncua' a'ntū icuaniyāni'. Iclīchihuīna'nāuj a'ntū icca'tziyāuj lā' icuanāuj a'ntū iclaktzī'nī'tauj. Lā' hui'xina'n tū' kalhlaka'tiyā'tit a'ntū icuanāuj. ¹² Como hui'xina'n tū' quilākalhlaka'tiyāuj a'xni'ca' quit iccālikalhachihuīna'ni'yāni' a'ntū xala' nac cā'tiya'tna', tū' quintilākalhlaka't'uj quit palh na'iccālikalhachihuīna'ni'yāni' catūhuā xala' nac a'kapūn.

¹³ 'Nīn tinti' lakapasna'n nac a'kapūn, xmān quit. Como xa'icui'lacha'cus a'xni'ca' tūna'j xa'icyujāchi de nac a'kapūn, quit iclakapasna'n. Lā' quit huan Chi'xcu' xala' Tālmā'n. ¹⁴ Lā' chu a'nchī Moisés pūmā'kayāhualh qui'hui' huan lūhua' nac cā'lhpi'mpi'li' ti'ya't, nā chuntza' maclacasqui'n naquimā'kayāhuacan quit nac cruz. Lā' quit huan Chi'xcu' xala' Tālmā'n. ¹⁵ Lā' chuntza', ixlīhuākca'n a'ntīn quintalīpāhuan nataka'lhī xasāsti' ixquilhtamacujca'n para pō'ktu.

Dios cāpāxqui' ixlīhuākca'n huan tachi'xcuhuī't

¹⁶ Lā' Jesús cāhuanipā:

—Dios lej cāpāxqui' ixlīhuākca'n huan tachi'xcuhuī't xalanī'n nac quilhtamacuj. U'tza' limāstā'lh ixO'kxa' a'ntū xmān kalhatin ixuanī't para que chuntza' ixlīhuākca'n a'ntīn talīpāhuan xla', xlaca'n tū' maktin catītasputli. Nataka'lhī xasāsti' ixquilhtamacujca'n a'ntū natāyani' para pō'ktu. ¹⁷ Dios macamilh ixO'kxa' nac quilhtamacuj. Tū' macamilh para nacāmāpātīnī xalanī'n nac cā'quilhtamacuj. Macamilh para que xlaca'n natapūtaxtu. Ixlīhuākca'n a'ntīn takalhlaka't' ixO'kxa' Dios, xlaca'n natapūtaxtu.

¹⁸ 'Antīn talīpāhuan ixO'kxa' Dios, xlaca'n tū' caticāmāpātīnīca. A'ntīn tū' talīpāhuan, xlaca'n nacāmāpātīnīcan porque xlaca'n tū' talīpāhuan ixO'kxa' Dios a'ntī xmān kalhatin ixuanī't. ¹⁹ Milh huā' nac quilhtamacuj huan a'ntī hua'chi xkakana' como māsuyū a'ntū ixlistu'ncua'. Lā' makapitzīn tū' ixtalakatī huan Xkakana'. Ixtalakatī a'nlhā cā'pucsua' porque xlaca'n ixtatlahuacu'tun a'ntūn tū' tzey. Lā' ū'tza' nacālīmāpātīnīcan. ²⁰ Huāk a'ntīn tatlahua a'ntū ko'hua'jua' tū' talakatī huan xkakana' lā' tū' tatapajtzūcu'tun nac cā'xkakana' porque tū' talacasqui'n que nacālaktzī'ncan nīn naca'tzīcan a'nchī tatlahuanī't a'ntūn tū' tzey. ²¹ A'ntīn tatlahua a'ntūn tzey, xlaca'n tatapajtzū nac cā'xkakana' para que nacālaktzī'ncan lā' naca'tzīcan que xlaca'n tatlahua chu a'nchī Dios lacasqui'n.

Juan huan Mā'kpaxīni' līchihuīna'mpā Jesús

²² Lā' ā'calistān Jesús a'lh nac estado de Judea lā' tatā'a'lh huan ī'sca'txtunu'nī'n. Lā' a'ntza' tachokolh lātma'j lā' ixmā'kpaxīni'mā'. ²³ Lā' nā huan Juan nā ixmā'kpaxīni'n huan nac Enón na ixpajtzū Salim como a'ntza' ixmā' lhūhua' xcān. Lā' huan tachi'xcuhuī't ixtalakchin lā' ixta'a'kpaxa. ²⁴ Tūna'j ixmānūcan Juan nac pūlāchī'n.

²⁵ Makapitzīn ixchi'xcuhuī'n Juan tatzuculh tatā'lāhuanī huan ā'makapitzīn israelitas por ixpālacata huan a'nchī mā'kpaxīni'ncan lā'

palh Dios laktzī'n más xatzey catīhuā a'xni'ca' a'kpaxa. ²⁶ Talaka'lh huan Juan lā' tahuanihl:

—Māpa'ksīni', ¿pāstaca' huan chi'xcu' a'ntī ixtā'hui'lāchi tintacut Jordán lā' a'ntī lichihuī'na'? Chuhua'j nā xla' mā'kpaxīni'mā' lā' ū'tza' talakminkō'.

²⁷ Juan cākalhtīl:

—Kalhatin chi'xcu' ka'lhī xmān a'ntū Dios maxquī'. ²⁸ Hui'xina'n kaxpa'ttit a'nchī icualh: “Tū' quit Cristo. Xmān quimacamincanī't para na'icpū'lani'”. ²⁹ A'xni'ca' cāxtlahuacanī'ttza' para natapūchahuacan, huan tasquī'ni' nala ixla' huan squi'nīni'. Huan ixamigo squi'nīni' xmān tāya lā' kaxmata. Lā' līpāxuhua a'nchī pāxuhua huan squi'nīni'. Lā' nā chuntza' quit lej iclīpāxuhua Jesús como talakminkō'. ³⁰ Maclacasqui'n que Jesús ā'chulā' natastālani'kō' lā' quit tū' ā'chulā' quintistālani'ca.

A'ntī mincha' de nac a'kapūn

³¹ A'ntī minī'ta'ncha' xala' nac a'kapūn, ū'tza' más xaka'tla' que ixlīhuākca'n. A'ntīn talacatuncuī nac quilhtamacuj, ū'tunu'n xalanī'n nac quilhtamacuj lā' xmān talīchihuīna'n a'ntū xala' nac cā'quilhtamacuj. A'ntī mincha' de nac a'kapūn, ū'tza' más xaka'tla' de ixlīhuākca'n. ³² Lā' xla' lichihuīna'n a'ntū laktzī'nī't lā' kaxmatnī't. Lā' nīn tintī' kalhlaka'ī' a'ntū huan. ³³ Palh catīhuā kalhlaka'ī' ixtachihuīn a'ntī mincha' de nac a'kapūn, chuntza' tasu'yu que xla' puhuan que stu'ncua' a'ntū huan Dios. ³⁴ Huan a'ntī Dios macamilh, xla' lichihuīna'n ixtachihuīn Dios porque Dios maxquī' huan Espīritu Santo lā' tū' lakpuhuan a'nchī mās'tā'. ³⁵ Huan xaTāta' pāxquī' huan ixO'kxa' lā' macamaxquī'kō'lh ixlīhuāk para namāpa'ksīni'n xla'. ³⁶ A'ntīn talīpāhuan ixO'kxa' Dios, xlaca'n nataka'lhī xasāsti' ixquilhtamacujca'n para pō'ktu. Lā' a'ntīn tū' talīpāhuan, xlaca'n tū' catitaka'lhīl xasāsti' ixquilhtamacujca'n para pō'ktu. Lā' Dios lej nacāmāpātīnī.

4

Jesús lā' huan puscāt xala' nac Samaria

¹ Huan fariseosnu' ixcāmāca'tzīnīcanī'ttza' que huan Jesús más lhūhua' ixtastālani' lā' ixcāmā'kpaxīmā', lā' Juan tū' lej lhūhua' a'ntī ixtastālani' lā' ixcāmā'kpaxī. ² Pero Jesús tū' ixmā'kpaxīni'n; xmān ī'sca'txtunu'nī'n Jesús ū'tunu'n ixtamā'kpaxīni'n. ³ Lā' a'xni'ca' Jesús ca'tzīlh que huan fariseosnu' ixcāmāca'tzīnīcanī'ttza' huā'mā', Jesús taxtulh de huan nac Judea lā' a'lh para nac Galilea.

⁴ Lā' huan ixtej Galilea tētaxtu por Samaria. ⁵ Lā' a'xni'ca' Jesús ixtētaxtumā' a'nlhā ixtapa'ksī nac Samaria, chā'lh nac lakatin cā'lacchicni' ixtacuīni' Sicar na ixpajtzu huan ti'ya't a'ntū Jacob ixmaxquī'nī't ixo'kxa' a'ntī ixuanican José. ⁶ A'ntza' ixuī' lakatin mu'sni' a'ntū makāntza' ixla' ixuanī't Jacob. Lā' hua'chī tastu'nūta Jesús chā'lh nac huanmā' mu'sni'. Lā' como lejtza' makat ixtlā'huani't, lejtza' ixtlekuani't. Lā' a'ntza' tahuī'lalh na ixquilhtūn huan mu'sni'. ⁷ Lā' tū' xlit lakchilh kalhatin puscāt xala' nac Samaria para namācutu xcān como ī'xka'tmā'. Lā' Jesús huanilh:

—Quintā'hua' mixcān.

⁸ Huan sca'txtunu'nī'n ixta'a'nī't nac cā'lacchicni' para natatamāhua ixlīhua'tca'n. ⁹ Lā' huan puscāt samaritana huanilh huan Jesús:

—Hui'x israelita lā' quit samaritana. Lā' ¿a'chī' quisqui'ni'ya' xcān? —chuntza' huanilh porque huan israelitas tū' ixtalālaktzī'ncu'tun con huan samaritanosnu'.

¹⁰ Lā' Jesús kalhtilh:

—Ixca'tzi cahuā a'ntū Dios māstā' lā' a'ntī squi'ni'mā'ni' mixcān, hui'x ixquisqui'ni' quit lā' quit xa'icmaxqui'ni' xatzey xcān.

¹¹ Huan puscāt huanilh:

—Hui'x tū' ka'lhī'ya' a'ntū napūmācutuya' lā' huan mu'sni' pūlh mā'n hui'lacha'. ¿Lhāchū nataya'ya' huan xatzey xcān? ¹² A'ntī quimpapca'n Jacob quincāmāchokoni'ni' huā'mā' mu'sni'. A'tzā' ixko'tnun Jacob lā' ixo'kxa'n lā' ixanimalhna'. Lā' ¿chu hui'x más ka'tla' que Jacob?

¹³ Lā' Jesús huanilh:

—Ixlihuāk a'ntī natahua' huā'mā' xcān, nataka'lhīpala takalhpūtīt. ¹⁴ Lā' a'ntī natahua' huā'mā' xcān a'ntū na'iccāmaxqui' quit, xlaca'n tū'tza' maktin catitakalhpūtīlh. Huan xcān a'ntū na'iccāmaxqui' quit nala hua'chi mu'sni' na ixchakānca'n, lā' nacāmaxqui' xasāsti' ixquilhtamacu-ja'n para pō'ktu.

¹⁵ Lā' huan puscāt huanilh:

—Pues caquima'xqui' huā'mā' xcān lā' chuntza' tū'tza' maktin ic-tikalhpūtīlh lā' chuntza' tū'tza' ictimilh na'icxka'ta huā'tzā'.

¹⁶ Lā' Jesús huanilh:

—Caquīta'sa'ni' minkōlu'. Lā' cata'tit.

¹⁷ Lā' huan puscāt kalhtilh:

—Tū' icka'lhī quinkōlu'.

Jesús huanilh:

—Stu'ncua' a'ntū hua'na' que tū' ka'lhī'ya' minkōlu'. ¹⁸ Hui'x cāka'lhī'nī'ta' kalhaquitzis minkōlu'. Lā' a'ntī tā'hui'la' chuhua'j, xla' tū' minkōlu'. Ixlistu'ncua' a'ntū huanī'ta'.

¹⁹ Lā' huan puscāt huanilh:

—Hui'x ixa'cta'sana' Dios. Chuntza' tasu'yu. ²⁰ Huan quinapapna'ca'n samaritanosnu' ixtamācā'tanī Dios huā'tzā' nac kēstīn. Lā' hui'xina'n israelitas hua'nā'tit que xmān nac Jerusalén tzē namācā'tanīcan Dios.

²¹ Lā' Jesús kalhtilh:

—Cakalhlaka'i' a'ntū na'icuaniyāni'. Namin lakatin quilhtamacuj a'xni'ca' tū'tza' catimaclacasqui'nca na'a'ncan mācā'tanīcan xaTāta' Dios huan nac kēstīn lā' nīn nac Jerusalén. ²² Hui'xina'n samaritanosnu' tū' lakapasā'tit a'ntī mācā'tanī'yā'tit. Quina'n iclakapasāuj a'ntī icmācā'tanīyāuj. Lā' a'ntī namāpūtāxtūnu'n, xla' ū'tza' kalhatin israelita. ²³ Chilhtza' huan quilhtamacuj a'xni'ca' a'ntī xa'ncq tamācā'tanī xaTāta' Dios natamācā'tanī con ixlihuāk ixa'clhcunucca'n lā' natakahlaka'ī' ixtachihuīn Dios. Dios lacasqui'n que chuntza' nalimācā'tanīcan. ²⁴ Dios lakahan a'yuj tū' laktzī'ncan. Lā' tasqui'nī que tachi'xcuhui't natamācā'tanī con ixlihuāk ixa'clhcunucca'n; lā' tasqui'nī natakahlaka'ī' ixtachihuīn Dios. Chuntza' xa'nca natalimācā'tanī Dios.

²⁵ Huan puscāt huanilh:

—Quit icca'tzī que namin huan Mesías a'ntī huanican Cristo a'ntī Dios lacsacui'linī't lā' mānūlh ixlimāpūtāxtūnu'. Xla' naquincāhuanikō'yāni' ixlihuāk a'xni'ca' namin.

²⁶ Lā' Jesús huanilh:

—Ū'tza' quit a'ntī tā'chihuīna'mā'ni'.

²⁷ Lā' tuncan tachilh ī'sca'txtunu'nī'n. Lā' talē'cnīlh como talaktzī'lh Jesús a'nchī ixtā'chihuīna'mā' huan puscāt. Lā' nīn chā'tin kalhasqui'nīlh huan puscāt: “¿Tuchū lacasqui'na'?” Lā' tū' kalhasqui'nīca Jesús: “¿A'chī'

tā'chihuīna'mpā't huan puscāt?" 28 Huan puscāt hui'lilh ixpūxka'tni' lā' a'lh nac cā'lacchicni' lā' cāhuanilh huan tachi'xcuui't:

29 —Capintit laktzi'nā'tit kalhatin chi'xcu' a'nti quihuanikō'lh ixlihuāk a'ntū ictlahuanī't. Chō'la ū'tza' a'nti Cristo.

30 Tataxtulh de huan cā'lacchicni' para natalaka'n Jesús. 31 Lā' lihan ixtamimā'na huan tachi'xcuui't, huan ī'sca'txtunu'nī'n Jesús tahuanihl:

—Māpa'ksīni', catihua'ya' macsti'na'j.

32 Lā' xla' cāhuanilh:

—Quit icka'lhī quilīhua't. Hui'xina'n tū' ca'tziyā'tit.

33 Huan sca'txtunu'nī'n talākalhasqui'nīlh:

—¿Chā catīhua quīxtekni'chitza' ixlihua't?

34 Lā' Jesús cāhuanilh:

—Quit ictlahuacu'tun ixlīmāpa'ksīn quinTāta' a'nti quimacaminī't, lā' ictlahuakō'cu'tun a'ntū quilīmāmacū'nī't. U'tza' huā'mā' quit quilīhua't.

35 Hui'xina'n hua'nā'tit: "Sputacus lakatā'ti' mālhcuyu' napūlana'n".

Quit iccāhuaniyāni': Calaktzi'ntit huan tachi'xcuui't a'ntin tamimā'na. Palaj natakahlaka'ī' quintachihuīn. Xlaca'n hua'chi tacuxtu a'nlhā ā'xmān naxkāna'ncan.

36 A'nti xkāna'n maxquī'can ixtatlaj. Lā' nā chuntza' a'nti quintatā'scuja. Por ixpālacata a'ntū tamāsu'yu xlaca'n, makapitzīn takahlaka'ī'.

Lā' ū'tza' hua'chi ixtatlajca'n a'ntin quintatā'scuja. Lā' a'ntin takahlaka'ī' quintachihuīn, xlaca'n taka'lhī xasāsti' ixquilhtamacujca'n para pō'ktu. U'tza' natalipāxuhua a'ntin tamāsu'yulh quintachihuīn xapū'la lā' a'ntin tamāsu'yulh ā'calistān.

37 Ixlistu'ncua' a'nchī huancan: "Kalhatin cha'n lā' ā'kalhatin xkāna'n".

38 Quit iccāmacā'nī'ta'ni' para naxkāna'nā'tit a'nlhā tū' cha'nī'ta'ntit hui'xina'n. Naxkāna'nā'tit a'nlhā tascujli ā'makapitzīn.

U'tza' huanicu'tun que hui'xina'n nacāmāsu'ni'yā'tit a'nti cāmāca'tzīncanī'ttza' macsti'na'j quintachihuīn. Lā' xlaca'n natakahlaka'ī' —hualh Jesús.

39 Lā' lej lhūhua' samaritanosnu' xalanī'n huanmā' cā'lacchicni' takahlaka'ī'lh Jesús por ixpālacata huan a'ntū huanī't huan puscāt: "Quihuanikō'lh ixlihuāk a'ntū ictlahuanī't quit".

40 Lā' chuntza' huan samaritanosnu' a'xni'ca' talakchilh Jesús, tahuanihl catachokolh con ū'tunu'n. Lā' xla' tachokolh lakatu' chi'chini'.

41 Lā' lhūhua' takahlaka'ī'lh a'xni'ca' takaxmatli a'ntū hualh xla'. 42 Lā' xlaca'n tahuanihl huan puscāt:

—Chuhua'j tū' xmān por ixpālacata mintachihuīn ickahlaka'ī'yāuj. Quina'n icklaktzi'uj con quilakastapunca'n lā' ickaxmatnī'tauj a'ntū huan xla'.

Lej ixlistu'ncua' palh ū'tza' Cristo a'nti nacāmāpūtaxtū xalanī'n nac cā'quilhtamacuj.

Jesús mātzeyīlh ixo'kxa' huan chi'xcu' a'nti ixtā'scuja huan rey

43 Lā' ixlīlakatu' chi'chini' Jesús taxtulh de nac Samaria lā' a'lh nac Galilea. 44 Jesús ixcāhuanini't que kalhatin a'cta'sana' tū' a'cnīni'ni'can na ixā'lacchicni'.

45 Lā' a'xni'ca' Jesús chilh nac Galilea, lipāxūj talaktzi'lh xalanī'n nac Galilea. Como xlaca'n taquīlah nac Jerusalén a'nlhā ixlamā' cā'tani' a'ntū huanican pascua, ixtalaktzi'nkō'nī'ttza' ixlihuāk a'ntū quītlahualh Jesús a'ntza'.

46 Jesús mimpā nac Caná, nac estado de Galilea, a'nlhā līmāxtulh xavino uva huan xcān. Lā' pajtzu Caná, nac lakatin cā'lacchicni' a'ntū huanican Capernaum, ixuī' kalhatin chi'xcu' a'nti ixtā'scujmā' huan rey. Lā' huan ixo'kxa' lej ixī'tza'ca'n.

47 Lā' a'xni'ca' ca'tzīlh que Jesús ixtatunī'ttza' huan nac Judea lā' ixuī'lacha'tza' nac Galilea, lā' chu tuncan huan xatāta' a'lh

laktzi'n Jesús lā' lej squi'nli que ca'a'lh na ixchic para namātzeyī ixo'kxa' porque ixnīmā'tza'. ⁴⁸ Lā' Jesús huanilh:

—Hui'xina'n tū' kalhlaka'ī'yā'tit hasta que tū' nalaktzi'nā'tit lē'cnīn lā' xalaka'tla'n catūhuā.

⁴⁹ Lā' huan chi'xcu' huanilh:

—Capit na quinchic lihuan tūna'j nī qui'o'kxa'.

⁵⁰ Lā' Jesús huanilh:

—Capinchitza' na minchic. Mi'o'kxa' tzeyalhtza'.

Lā' huan chi'xcu' kalhlaka'ī'lh a'ntū huanilh Jesús lā' a'lh.

⁵¹ Lā' a'xni'ca' ixchintēlha na ixchic, ixtasācua'nī'n chu tuncan tataxtulh ta'a'lh talakapāxtoka lā' tahuanihl:

—Mi'o'kxa' tzeyalhtza'.

⁵² Lā' cākalhasqui'nīlh tuchūyā hora tzuculh tzeyan. Lā' tahuanihl:

—Kōtan hua'chi maktin kōtanū tapānūni'lh huan tachi'chīxni'.

⁵³ Huan xatāta' chu tuncan ca'tzīlh que chu ū'tza' huā'mā' hora a'xni'ca' huanilh Jesús: “Mi'o'kxa' tzeyalhtza'”. Lā' ū'tza' līkalhlaka'ī'lh Jesús huan chi'xcu' lā' nā ixlīhuākca'n xalanī'n na ixchic.

⁵⁴ Lā' ū'tza' huā'mā' ixlīlakatu' lē'cnīn a'ntū tlhualh Jesús a'xni'ca' mincha' nac Judea lā' chā'lh nac Galilea.

5

Jesús mātzeyīlh huan chi'xcu' xala' nac Betesda

¹ Lā' tū' makān ā'calistān huan israelitas talītzuculh huan cā'tani'. Lā' Jesús a'lh nac xcānsipej Jerusalén a'nlhā ixlamā' huan cā'tani'. ² Lā' nac Jerusalén, ixuī' lakatin mu'sni' na ixpajtzu a'nlhā ixtalactanū borregos nac huanmā' xcānsipej. Lā' huan mu'sni' ixuanican Betesda. U'tza' ixtachihuīn hebreo. Lā' a'nlhā ixuī' huan mu'sni' ixuī' lhūhua' xcān. Lā' pūlh mā'n ixuanī't. Lā' ixyāhuacanī'ttza' ixa'chic a'ntū ixka'lhī lakaquitzis ixtanquilhni'. ³ A'ntza' ixtamā'na lhūhua' ī'tza'ca'nī'n a'ntī lakatzī'nī'n lā' a'ntīn tū' tzey ixtojonca'n lā' a'ntī ixtalū'ntū'lanī't. Xlaca'n ixtaka'lhīmā'na a'xni'ca' ixtaxakā'līlh huan xcān. ⁴ A'katunu' ixyujāchi kalhatin ángel. Lā' ū'tza' ixlaxkakā'lī huan xcān. Lā' a'ntī pū'la ixtojō huan nac xcān a'xni'ca' ixtalaxkakā'lī, xla' chu tuncan ixtzeyan de chu xatūyā tajatat.

⁵ Lā' a'ntza' ixuī' kalhatin chi'xcu' a'ntū ixī'tza'ca'n pu'xamacāujtzeyan cā'ta'. ⁶ Lā' Jesús laktzi'lh huan chi'xcu' a'nlhā ixmā'. Lā' como Jesús ixca'tzī'tza' palh lejtza' makān ixī'tza'ca'n huan chi'xcu', lā' kalhasqui'nīlh: —¿Chā tzeyancu'tuna'?

⁷ Lā' huan ī'tza'ca' kalhtīni'lh:

—Tintī' a'ntī naquimojō huā' nac xcān a'xni'ca' talaxkakā'lī. A'xni'ca' quit ictojōcu'tun chu tuncan tojō ā'kalhatin lā' chuntza' quilītlajacan.

⁸ Lā' Jesús huanilh:

—Catā'kaqui' lā' casacti mixti'cat lā' catlā'hua'.

⁹ Lā' chu tuncan huan chi'xcu' tzeyalh lā' sacli ī'xti'cat lā' tzuculh tlā'huan. Lā' huanmā' chi'chini' xla' ū'tza' ixpūjaxcan. ¹⁰ Lā' huan israelitas tahuanihl huan chi'xcu' a'ntī mātzeyīca:

—Chuhua'j huā'mā' chi'chini' ū'tza' a'ntū pūjaxcan. Lā' hui'x tū' a'nan nalīpina' catūhuā. Tū' līmakuan hui'x līpimpā't mixti'cat. Chuntza' huan quileyca'n.

¹¹ Lā' huan chi'xcu' cākalhtīlh:

—Pues a'ntī quimātzeyīlh, ū'tza' quihuanilh: “Casacti mixti'cat lā' catlā'hua'”.

¹² Lā' takalhasqui'nīlh:

—Lā' ḡtichūyā chi'xcu' a'ntī huanini': "Casacti mixti'cat lā' catlā'hua'?"

¹³ Lā' huan chi'xcu' tū' ixca'tzī a'ntī mātzeyīlh porque lej lhūhua' tachi'xcu'huī't ixtahui'lāna' lā' Jesús ixcāclachtaxtuni'ttza'. ¹⁴ Lā' ā'calistān Jesús tā'lāpāxtokli nac xaka'tla' lītōkpān lā' huanica:

—Chuhua'j hui'x tzeyatza'. Tū'tza' catlahua' a'ntū ko'hua'jua'. Palh hui'x natlahua'pala'ya' a'ntū ko'hua'jua', chō'la napātīpala'ya' hui'x ā'līhua'ca'.

¹⁵ Lā' huan chi'xcu' a'lh lā' cāmāca'tzīnīlh huan israelitas que a'ntī ixmātzeyīnī't xla' ū'tza' Jesús. ¹⁶ Lā' huanmā' chi'chini' ū'tza' a'ntū ixpūjaxcan lā' a'xni'ca' Jesús tlhualh huanmā' lē'cnīn. Lā' ū'tza' talītzuculh talīmacaputza israelitas lā' ixtamaknīcu'tun. ¹⁷ Lā' Jesús cāhuanilh:

—QuinTāta' pō'ktu scujmā' lā' nā ū'tza' quit iclīscuja.

¹⁸ Lā' ū'tza' ā'chulā' talī'a'kchā'lh huan israelitas lā' lej ixtamaknīcu'tun. Ta'a'kchā'lh porque xla' ixtlahuanī't a'ntūn tū' tzey para xlaca'n huanmā' chi'chini' a'ntū pūjaxcan lā' ixuampala xla' que Dios ū'tza' ixTāta' lā' ū'tza' ixlītā'talacastuca Dios.

IxO'kxa' Dios ka'lhī līmāpa'ksīn

¹⁹ Lā' Jesús cāhuanilh:

—Lej stu'ncua' a'ntū iccāhuaniyāni'. Quit quē'cstu tuntū' ictlahua. Xmān ictlahua ixtapuhuān quinTāta' Dios. Iclaktzī'n a'ntū tlhualh quinTāta' lā' xmān ū'tza' ictlahua. A'ntū tlhualh quinTāta', nā ū'tza' ictlahua. ²⁰ Huā' quinTāta' quimpāxqui' quit lā' quimāsu'ni' ixlīhuāk catūhuā a'ntūn tlhualh. Lā' naquimāsu'ni'cus a'ntū más xalaka'tla'n catūhuā. Lā' ū'tza' na'ictlahua lā' nalē'cnī'yā'tit hui'xina'n. ²¹ QuinTāta' mālakahuanīchokonīni'n. Lā' nā chuntza' quit iccāmālakahuanī a'ntū iccāmālakahuanīcu'tun. ²² QuinTāta' tū' lacāxtlahua nīn kalhatin porque xla' quimacamaxqui'nī't huan līmāpa'ksīn para na'iclacāxtlahua. ²³ Lā' chuntza' ixlīhuākca'n naquinta'a'cnīni'ni' quit a'cxtim hua'chi ta'a'cnīni'ni' quinTāta' Dios. A'ntūn tū' qui'a'cnīni'ni' quit nā tū' a'cnīni'ni' quinTāta' a'ntū quimacamini't.

²⁴ 'Ixlistu'ncua' a'ntū iccāhuaniyāni'. A'ntū takaxmata a'ntū icuan lā' talīpāhuan a'ntū quimacamilh, xlaca'n nataka'lhī xasāsti' ixquilhtamacujca'n para pō'ktu. Lā' xlaca'n tū' caticāmāclē'nīca; taka'lhītza' ixquilhtamacujca'n xasāsti' a'ntū tū' maktin catisputli.

²⁵ Lā' ixlīstu'ncua' a'ntū iccāhuaniyāni'. Mimā'tza' huan chi'chini' lā' chuhua'j huā'mā' quilhtamacuj a'xni'ca' huan a'ntūn tū' taka'lhī xasāsti' ixquilhtamacujca'n, xlaca'n natakaxmata quintachihuīn quit, ixO'kxa' Dios. Lā' a'ntū nata'a'kahuāna'ni' quintachihuīn, xlaca'n nacāmaxqui'can xasāsti' ixquilhtamacujca'n para pō'ktu. ²⁶ QuinTāta' Dios, xla' ka'lhī līmāpa'ksīn para nacāmaxqui' tachi'xcu'huī't ixquilhtamacujca'n xasāsti'. Lā' quimaxqui'nī't quit līmāpa'ksīn para na'iccāmaxqui' xasāsti' ixquilhtamacujca'n tachi'xcu'huī't.

²⁷ Lā' quimaxqui'nī't līmāpa'ksīn para na'iclacāxtlahua, como quit huan Chi'xcu' xala' Tālh mā'n. ²⁸ Tū' calē'cnī'tit a'ntū iccāhuanimā'ni'. Mimā' huan chi'chini' a'xni'ca' huan nīn'n natakaxmata quintachihuīn. ²⁹ Lā' natatā'cxtuyāchi xlaca'n de nac taponkni'. A'ntūn tatlahualh a'ntūn tzey, xlaca'n natalakahuanchoko lā' nataka'lhī xasāsti' ixquilhtamacujca'n. Lā' a'ntūn tatlahualh a'ntū xako'hua'jua', xlaca'n natalakahuanchoko lā' nacāmāpātīnīcan.

Jesús māsu'yulh que xla' ka'lhī līmāpa'ksīn

³⁰ Lā' Jesús cāhuanipā:

—Quit tū' ictlahua a'ntū xmān quimpātunca'tzi. Quit iclacāxtlahua chu a'nchī Dios quihuanī. A'nchī iclacāxtlahua quit, chuntza' tzey porque quit tū' ictlahua xmān a'ntū quit iclacasqui'n. Ictlahua xmān ixpātunca'tzi huan quinTāta' a'ntī quimacaminī't. ³¹ Palh xmān cahuā quit xa'icmālacstū'ncli lā' tintī' ā'kalhatin a'ntī namālacstū'nca de quit, chuntza' tū' catikalhlaka'ī'ca a'ntū icuan. ³² Hui'lapā ā'kalhatin. Ū'tza' naquilīchihuīna'n. Lā' quit icca'tzī que a'ntū nahuan xla' de quit, ū'tza' ixlīstu'nca'. ³³ Hui'xina'n mākalhasqui'nīnīni'ntit Juan. Lā' Juan kalhūni'lh a'ntū ixlīstu'nca'. ³⁴ Quit tū' icmaclacasqui'n nīn kalhatin chī'xcu' a'ntī namālacstū'nca de quit. Xmān iccāhuanimā'ni' huanmā' para que hui'xina'n napūtuxtuyā'tit. ³⁵ Juan xla' hua'chī lakatin pūmaksko a'ntū ixlama lā' ixmaksko. Lā' hui'xina'n tū' makān lakatī'tit a'nchī ixcāmāxkakēyāni'. ³⁶ Juan ixmālacstū'nca que Dios quimacaminī't. Lā' a'ntū más māsū'yu que Dios quimacaminī't ū'tza' a'ntū ictlahua, como ictlahua a'ntū Dios quilīmāmacū'nī't. ³⁷ Lā' nā Dios mālacstū'nca de quit. Pero hui'xina'n tū' maktin kaxpa'tnī'ta'ntit ixtachihuīn lā' tū' maktin lak-tzī'nī'ta'ntit Dios. ³⁸ Lā' tū' ka'lhīyā'tit ixtachihuīn na mi'a'clhcunucan. Chuntza' tasu'yu como hui'xina'n tū' kalhlaka'ī'yā'tit palh quit Dios quimacaminī't. ³⁹ Hui'xina'n lej xa'nca lakapūtle'keyā'tit huan ixtachi-huīn Dios. Puhua'nā'tit que chuntza' naka'lhīyā'tit xasāsti' minquilhtamacujca'n para pō'ktu. A'yuj huan ixtachihuīn Dios līchihuīna'n de quimpālacata, ⁴⁰ pero hui'xina'n tū' quilākalkhlaka'ī'cu'tunāj para que chuntza' naka'lhīyā'tit xasāsti' minquilhtamacujca'n para pō'ktu.

⁴¹ 'Quit tū' ictamakchuyī palh tachi'xcuhuī't tū' quinta'a'cnīni'ni'. ⁴² Quit icca'tzī xa'nca que hui'xina'n tū' pāxqui'yā'tit Dios. ⁴³ Quit icminī't por ixquilhtampān Dios. Lā' hui'xina'n tū' quilākalkhlaka'ī'yāj. Palh ixmilh ā'kalhatin xmān por ixtapuhuān, ū'tza' nakalhlaka'ī'yā'tit. ⁴⁴ Hui'xina'n lacasqui'nā'tit que cacāta'a'cnīni'ni'ni' huan tachi'xcuhuī't lā' tū' pāstacā'tit natlahua'yā'tit a'ntū ixtapuhuān Dios. Lā' ū'tza' tū' likalhlaka'ī'yā'tit. ⁴⁵ Tū' capuhua'ntit palh na'iccālē'ksa'nīni'nāni' con quinTāta'. A'ntī nacālē'ksa'nīni'nāni' ū'tza' Moisés a'ntī lipāhua'nā'tit hui'xina'n. ⁴⁶ Palh hui'xina'n ixkalhlaka'ī'tit cahuā a'ntū tzo'kli Moisés, nā quit ixquilākalkhlaka'ī'uj, como a'ntū tzo'kli Moisés, ū'tza' līchihuīna'lh de quit. ⁴⁷ Lā' palh hui'xina'n tū' kalhlaka'ī'yā'tit a'ntū tzo'kli Moisés, ¿chichū naquilālīkalhlaka'ī'yāj quit a'ntū iccāhuaniyāni'?

6

Jesús cāmāhuī'lh huan lakaquitzis mil chī'xcuhuī'n

Mt. 14.13-21; Mr. 6.30-44; Lc. 9.10-17

¹ Lā' ā'calīstān Jesús a'lh nac tintacut mar a'nīhā ixtacuīni' Galilea lā' nā ixuanican Tiberias. ² Lā' lej lhūhua' tachi'xcuhuī't ixtastālani'nī't porque ixtalaktzī'nī't huan lhūhua' lē'cnīn a'ntū ictlahuanī't, como ixcāmātzeyīnī't huan ī'tza'ca'nī'n. ³ Lā' Jesús tō'ca'lh huan nac kēstīn lā' a'ntza' tatō'lalh con ī'sca'txtunu'nī'n. ⁴ Lā' ixtapajtzūtēlha huan ixcā'tani'ca'n israelitas a'ntū huanican pascua. ⁵ Lā' Jesús laca'a'lh lā' lacachuna'j cālaktzī'lh lhūhua' tachi'xcuhuī't ixtalalkmimā'na. Lā' huanilh huan Felipe:

—Chuhua'j ¿lhachū natamāhuayāj līhua't a'ntū nacāmāhuī'yāj huā'mā' tachi'xcuhuī't?

⁶ Jesús hualh huā'mā' a ver chichū ixkalhtīni'lh Felipe. Jesús, xla' ixca'tzītza' a'ntū natlahua. ⁷ Lā' Felipe kalhtīni'lh:

—Lakatu' ciento pesos tū' cati'a'cchā'lh para natalīhuā'yan macasti'n.

⁸ Lā' ā'kalhatin sca'txtunu' ixtacuīni' Andrés, a'nti ixtā'tin Simón Pedro, xla' hualh:

⁹ —A'tzā' huī' kalhatin ka'hua'chu. Xla' līmin macquitzis pāntzi de cebada lā' ā'tantu' squi'ti'. Lā' ¿chichū nalī'a'cchā'n, tanto lhūhua' tachi'xcuui't?

¹⁰ Lā' Jesús hualh:

—Cacāhuani'tit huan tachi'xcuui't que catatahui'lakō'lh ixlihuākca'n.

A'ntza' lej ixmā' seket. Lā' a'ntza' tatahui'lakō'lh hua'chi lakaquitzis mil chī'xcuui'n. ¹¹ Lā' Jesús cāyah huan pāntzi lā' maxquī'lh pāxcatca'tzi Dios lā' cāmaxquī'lh ī'sca'txtunu'nī'n. Lā' xlaca'n tamaxquī'lh a'nti ixtahui'lāna'. Lā' nā chuntza' cāmaxquī'lh huan squi'ti'. Lā' cāmaxquī'lh chu a'nchī xlaca'n talacasqui'lh. ¹² Lā' a'xni'ca' taka'sli, Jesús cāhuanilh huan ī'sca'txtunu'nī'n:

—Cacāmākēstokkō'tit huan xalacpītzin. Tū' capāxcatlīla'tit.

¹³ Tamākēstokli lā' a'cchā'lh pācāujtu' chā'xta' lītatzumalh xalacpītzin macquitzis pāntzi de cebada. ¹⁴ Lā' huan tachi'xcuui't a'xni'ca' talaktzī'lh huanmā' lē'cnīn a'ntūn tlhualh Jesús, xlaca'n tahualh:

—Stu'ncua' ū'tza' huanmā' ixa'cta'sana' Dios a'nti ixmimā' huā' nac quilhtamacuj.

¹⁵ Lā' Jesús ca'tzīlh que ixtalē'ncu'tun lā' ixtasātlahuacu'tun ixreyca'n. Lā' ū'tza' lītapanūlh lā' ixa'cstu a'lh nac kēstīn.

Jesús kalhtlā'hualh huan xcān

Mt. 14.22-27; Mr. 6.45-52

¹⁶ Lā' a'xni'ca' tzi'satza' ixuanī't, ī'sca'txtunu'nī'n tayujchi para na ixquilhtūn mar. ¹⁷ Tatojōlh nac lakatin barco lā' ixtatēlakataxtumā'natza' huan mar. Xlaca'n ixtachā'ncu'tun nac Capernaum. Lejtza' cā'pucsua' ixuanī't lā' Jesús tūna'j ixtaspi'ta. ¹⁸ Lā' lej tzuculh ū'nun. Lā' huan xasipej xcān ixtatā'kayāhua. ¹⁹ Lā' a'xni'ca' ixtatlā'huani'ttza' hua'chi lakaquitzis kilómetro ixlīmakat, huan sca'txtunu'nī'n talaktzī'lh Jesús. Ixtapajtzūtēlha huan nac barco, lā' ixkalhtlā'huantēlha huan xcān. Lā' xlaca'n tajicua'lh.

²⁰ Lā' xla' cāhuanilh:

—Quit Jesús. Tū' cajicua'ntit.

²¹ Lā' xlaca'n con lhūhua' tapāxuhuān tamā'ca'lh nac barco. Lā' chu tuncan lacapalh tachā'lh na ixquilhtūn huan mar, ixpajtzu Capernaum.

Huan tachi'xcuui't taputzalh Jesús

²² Lā' ixlīlakalī ixtalahui'lāna'ncha'cus huan tachi'xcuui't nac tinta-cut mar. Xlaca'n taca'tzīlh que xmān lakatin barco ixuī' lā' ū'tza' ixtapūtacutnī't huan sca'txtunu'nī'n lā' Jesús tū' ixcātā'a'nī't. ²³ Lā' makapitzin barcos xalacti'na'j ixtaminī'ta'ncha' nac Tiberias lā' tachilh ixpajtzu a'nlhā ixua'canī't pāntzi a'xni'ca' māsā'lh pāxcatca'tzi huan Jesús. ²⁴ Lā' a'xni'ca' huan tachi'xcuui't taca'tzīlh que Jesús tū'tza' ixuī' a'ntza' lā' nīn ī'sca'txtunu'nī'n, xlaca'n tatojōlh huan nac barcos lā' ta'a'lh taputza nac Capernaum.

Jesús ū'tza' huan Līhua't a'ntū māsā' quilhtamacuj

²⁵ Lā' a'xni'ca' huan tachi'xcuui't tatacutcha', takaksli Jesús lā' takalhasqui'nīlh:

—Māpa'ksīni', ¿lhāchūnīn chita' huā'tzā'?

26 Lā' Jesús cāhuanilh:

—Ixlistu'ncua' a'ntū iccāhuaniyāni'. Hui'xina'n laktzī'ntit huan lhūhua' lē'cnīn a'ntū ictlahualh. Tū' ixpālacata huan lē'cnīn quilāputzayāuj. Hui'xina'n tzej huā'yantit lā' tzej ka'stit. U'tza' quilālīputzayāuj. 27 Tū' cascujtit por huan milīhua'tca'n a'ntū nasputa. Xatzey cascujtit por huan lihua't a'ntū tū' maktin catisputli. Quit icmāstā' huā'mā' lihua't como quit huan Chi'xcu' xala' Tālh mā'n lā' como quit icmilh por ixquilhtampān quinTāta' Dios.

28 Lā' xlaca'n takalhasqui'nīlh:

—Lā' ¿chichū na'ictlahuayāuj para que tzē na'ictlahuayāuj chu a'nchī lacasqui'n Dios?

29 Lā' Jesús cākalhtīlh:

—A'ntū Dios lacasqui'n que natlahua'yā'tit, ū'tza' huā'mā': Naquilākahlhaka'ī'yāuj, como quit quimacaminī't Dios.

30 Takalhasqui'nīlh:

—Lā' ¿tuchūyā lē'cnīn tzē naquilātlahuani'yāuj para que chuntza' na'iccākalhaka'ī'yāni'? ¿Tuchū natlahua'ya' hui'x? 31 Huan quina-papna'ca'n tahua'lh a'ntū huanican maná nac cā'lhpi'mpi'li' tī'ya't. Chuntza' tatz'o'kni' na'ixtachihuīn Dios: Xla' cāmaxqui'lh ixlihua'tca'n xala' nac a'kapūn.

32 Lā' Jesús cākalhtīlh:

—Ixlistu'ncua' a'ntū iccāhuaniyāni'. A'ntū Moisés cāmaxqui'ni', ū'tza' tū' huan lihua't xala' nac a'kapūn. QuinTāta' xla' cāmaxqui'yāni' huan Xatzey Lihua't xala' nac a'kapūn. 33 Macaminicanī'ta'ncha' nac a'kapūn kalhatin a'ntī cāmaxqui' xasāsti' ixquilhtamacujca'n huan tachi'xcu'huī't nac cā'quilhtamacuj. U'tza' huā'mā' huan Xatzey Lihua't a'ntū māsā'mā' Dios.

34 Lā' tahananilh:

—Caquilāmaxqui'uj pō'ktu huanmā' lihua't.

35 Lā' Jesús cāhuanilh:

—Quit huā'mā' Lihua't. Quit iccāmaxqui' xasāsti' ixquilhtamacujca'n tachi'xcu'huī't. A'yuj hui'xina'n huā'yanā'tit, pero natzincspalayā'tit lā' nakalhpūtīpalayā'tit. Palh naquilākahlhaka'ī'yāuj lā' naquilā'a'kahuāna'ni'yāuj, hui'xina'n tū' caticāspu'tni'ni' tapāxuhuān. 36 Iccāhuanintza' hui'xina'n laktzī'nī'ta'ntit huan lhūhua' lē'cnīn a'ntū ictlahualh. Lā' tū' kalhlhaka'ī'yā'tit a'yuj laktzī'nī'ta'ntit. 37 Ixlihuākca'n a'ntū nacāmāpuhuanī quinTāta' que naquinta'a'kahuāna'ni'cu'tun, xlaca'n naquintastālani'. Lā' a'ntū naquintastālani'cu'tun tū' icticāmāspi'tli. 38 Quit icminī'ta'ncha' nac a'kapūn para na'ictlahua'ixtapuhuān a'ntī quimacamilh. Tū' ictlahua' a'ntū xmān quintapuhuān. 39 QuinTāta' a'ntū quimacaminī't, xla' lacasqui'n que na'iccāmaktaka'lha ixlihuākca'n a'ntū cāmāpuhuanī que naquintastālani'. Xla' lacasqui'n que na'iccāmālakahuanīchoko a'xni'ca' nachin a'ntū ā'xmān chi'chini'. 40 Ixtapuhuān quinTāta' ū'tza' huā'mā': Ixlihuākca'n a'ntū natahuan que quit ixO'kxa' Dios lā' naquintalīpāhuan, xlaca'n nataka'lhī xasāsti' ixquilhtamacujca'n para pō'ktu; lā' quit na'iccāmālakahuanīchoko a'xni'ca' nachin a'ntū ā'xmān chi'chini' —hualh Jesús.

41 Lā' huan israelitas tatzuculh talichihuāna'n Jesús. Tū' cāminī'ni'lh a'nchī hualh Jesús: "Quit huan Lihua't. Quit icmincha' nac a'kapūn". 42 Lā' talāhuanilh:

—¿Chu tū' ū'tza' ixo'kxa' José huā'mā' Jesús? Quina'n lakapasāuj ixtāta' lā' ixtzī't. Lā' ¿a'chī' quincāhuaniyāni' chuhua'j palh minī'ta'ncha' nac a'kapūn?

⁴³ Lā' Jesús cāhuanilh:

—Tū' cachihuī'na'ntit chuntza'. ⁴⁴ Dios ū'tza' a'ntī cāmāpuhuanī tachi'xcuui't que naqintastālani' lā' xmān chuntza' natatapa'ksi con quit. Lā' quit na'iccāmālakahuanīchoko a'xni'ca' nachin a'ntū ā'xmān chi'chini'. ⁴⁵ Na ixtachihuīn Dios a'nlhā tatzō'kli profetas, chuntza' tatzō'kni':

Dios nacāmāsu'ni' ixlīhuākca'n tachi'xcuui't. Ixlīhuākca'n a'ntī takaxmata ixtachihuīn quinTāta' lā' chuntza' tasca'ta, xlaça'n naqintastālani'.

⁴⁶ 'Nīn tinti' laktzī'nī't quinTāta'. Xmān quit iclaktzī'nī't, como icminī'ta'ncha' a'nlhā hui'lacha' Dios. ⁴⁷ Ixlīstu'ncua' a'ntū iccāhuaniyāni'. A'ntī quintalīpāhuan, xlaça'n taka'lhī xasāsti' ixquilhtamacujca'n para pō'ktu. ⁴⁸ Quit huan Līhua't a'ntū cāmaxquī' xasāsti' ixquilhtamacujca'n huan tachi'xcuui't xalanī'n nac cā'quilhtamacuj. ⁴⁹ Minapapna'ca'n, xlaça'n ixtahua' huan maná a'xni'ca' ixtahui'lāna'ncha' nac cā'lhpi'mpi'li' ti'ya't. Lā' a'yuj ixtahua' huan maná, pero xlaça'n tanīlh. ⁵⁰ Quit iccālīkahlachihuīna'ni'mā'ni' huan Līhua't a'ntū minī'ta'ncha' nac a'kapūn. Quit huā'mā' Līhua't. A'ntī quintakalhlaka'ī tū' maktin catitanīlh. ⁵¹ Quit huan Līhua't a'ntū minī'ta'ncha' nac a'kapūn lā' a'ntū cāmaxquī' xasāsti' ixquilhtamacujca'n tachi'xcuui't. A'ntī natahua' huā'mā' Līhua't natatahui'la para pō'ktu. Huan Līhua't a'ntū na'iccāmaxquī', xla' ū'tza' quimacni'. Lā' na'icmāstā' para que nataka'lhī xasāsti' ixquilhtamacujca'n tachi'xcuui't —hualh Jesús.

⁵² Lā' huan israelitas tatzuculh talālacatāquī' lā' talāhuanilh:

—Lā' ¿chichū līlah huā'mā' chi'xcu' naquincāmaxquī'yāni' ixmacni' para nahua'yāuj?

⁵³ Lā' Jesús cāhuanilh:

—Ixlīstu'ncua' a'ntū iccāhuaniyāni'. Quit huan Chi'xcu' xala' Tālmā'n. Palh hui'xina'n tū' nahua'yā'tit quimacni', lā' palh tū' nahua'yā'tit quinka'lhni', tū' catika'lhī'tit xasāsti' minquilhtamacujca'n. ⁵⁴ A'ntī natahua' quimacni' lā' a'ntī natahua' quinka'lhni', xlaça'n nataka'lhī xasāsti' ixquilhtamacujca'n a'ntū para pō'ktu. Lā' quit na'iccāmālakahuanīchoko a'xni'ca' nachin huan ā'xmān chi'chini'. ⁵⁵ Quimacni' ū'tza' huan Xatzey Līhua't lā' quinka'lhni' ū'tza' a'ntū Xatzey Līko'tnuncan. ⁵⁶ A'ntī natahua' quimacni' lā' a'ntī natalīko'tnun quinka'lhni', xlaça'n kēxim naqintatā'latahui'la. ⁵⁷ Quimacaminī't quinTāta' a'ntī xalakahuan. Quit xalakahuan porque quinTāta' xalakahuan. Lā' nā chuntza' na'iccāmālakahuanī a'ntī natahua' quimacni'. ⁵⁸ Quit huā'mā' Līhua't a'ntū mincha' nac a'kapūn. Xla' tū' hua'chi huan maná a'ntūn tahua'lh minapapna'ca'n. Lā' a'yuj minapapna'ca'n tahua'lh huan maná, pero xlaça'n tanīlh. A'ntī natahua' huā'mā' Līhua't a'ntū iccālīkahlachihuīna'ni'mā'ni', xlaça'n nataka'lhī xasāsti' ixquilhtamacujca'n para pō'ktu.

⁵⁹ Jesús hualh huā'mā' a'xni'ca' ixcāmāsu'ni'mā' nac huan lītokpān nac Capernaum.

Cāmāsu'ni'ca chu a'nchī natalīka'lhī xasāsti' ixquilhtamacujca'n para pō'ktu

⁶⁰ Lā' a'xni'ca' takaxmatli huā'mā', lhūhua' a'ntū ixtakalhlaka'ī'mā'na ixlīmāscā'tin Jesús, xlaca'n talāhuanilh:

—Lej jicslīhua' huā'mā' a'ntū huan. Tū'tza' kaxmatcu'tunāuj.

⁶¹ Lā' Jesús ixca'tzī que ī'sca'txtunu'nī'n ixtalīchihuīna'mā'na lā' tū' ixcāminī'ni' huan ixtachihuīn Jesús. Lā' xla' cākalhasqui'nīlh:

—¿Chā tū' cāminī'ni'yāni' a'ntū iccāhuaniyāni'? ⁶² ¿Tuchū ixpuhuan-tit palh ixlaktzī'ntit huan Chi'xcu' xala' Tālmā'n tā'kayāhuamā' a'nlhā pū'la ixui'lacha'? ⁶³ A'ntū iccāhuaniyāni', ū'tza' tū' huanicu'tun que stu'ncua' nahua'yā'tit quinquinit. Quinquinit tū' caticāmaxquī'ni' min-quilhtamacujca'n. Huan Espīritu Santo ū'tza' tzē nacāmaxquī'yāni' xasāsti' minquilhtamacujca'n. A'ntū iccāhuanincus, ū'tza' māsuyū a'nchī tzē nalīka'lhīyā'tit xasāsti' minquilhtamacujca'n a'ntū māsā' Dios. ⁶⁴ Lā' huan makapitzīn de hui'xina'n tū' kalhlaka'ī'yā'tit.

Jesús lanāntza' ixca'tzī tichū a'ntīn tū' natakalhlaka'ī' lā' tichū namacamāstā' xla'.

⁶⁵ Lā' hualh:

—Lā' ū'tza' iccālīhuaninī'ta'ni'tza' que nīn tintī' tzē natapa'ksī con quit palh quīnTāta' tū' namāpuhuanī que naquistālani'.

⁶⁶ Lā' ū'tza' talīmakxtekli Jesús lhūhua' a'ntū ixtakalhlaka'ī'mā'na. Lā' tū'tza' ixtastālani'. ⁶⁷ Lā' Jesús cākalhasqui'nīlh huan kalhacāujtu' ī'sca'txtunu'nī'n:

—¿Nā hui'xina'n quilāmakxteku'tunāuj?

⁶⁸ Lā' Simón Pedro kalhtīni'lh:

—Māpa'ksīni', lā' ¿tichūn tzē na'ictā'a'nāuj? Mintachihuīn ū'tza' māsuyū chu a'nchī na'iclīka'lhīyāuj xasāsti' quinquilhtamacujca'n a'ntū para pō'ktu. ⁶⁹ Lā' quina'n ickalhlaka'ī'yāuj lā' quina'n icca'tzīyāuj que hui'x Cristo, hui'x ixO'kxa' Dios xalakahuan.

⁷⁰ Lā' Jesús cākalhtīlh:

—Quit iccālacsacni' minkalhacāujtu'ca'n. Lā' kalhatin de hui'xina'n xla' tā'scujatza' huan ko'ti'ti'.

⁷¹ Jesús ixlīchihuīna'mā' huan Judas Iscariote, ixo'kxa' Simón. Xla' a'ntū namacamāstā' Jesús, a'yuj ū'tza' ixlīkalhacāujtu' ixuanī't de huan sca'txtunu'nī'n.

7

Ixtā'timīn Jesús tū' ixtakalhlaka'ī'

¹ Lā' tuncan Jesús a'lh latā'kchoko nac Galilea. Tū'tza' ixlatā'kchokocu'tun nac Judea porque huan israelitas xalanī'n nac Judea ixtamaknīcu'tun.

² Ixtapajtzūtēlhatza' huan cā'tani' a'ntū huanican ixla' mū'xta'ka' a'ntū ixtatlahua huan israelitas. ³ Huan chi'xcu'huī'n, ixtā'timīn Jesús, tahuanilh:

—Tū' titachokoya' huā'tzā'. Capittza' nac Judea para que chuntza' mintachi'xcu'huī't a'ntīn tahui'lāna'ncha' a'ntza', xlaca'n nā natalaktzī'n a'ntū tlahua'pā't. ⁴ A'ntū lacasqui'n que natalakapasa ixlīhuāk tachi'xcu'huī't, xla' tū' lakatzē'k catitlahualh catūhuā. Palh lej stu'ncua' a'ntū tla'huaya' hui'x, catla'hua' na ixlacapūnca'n de ixlīhuākca'n tachi'xcu'huī't.

⁵ Lā' nīn ixtā'timīn tū' ixtakalhlaka'ī' Jesús. ⁶ Lā' Jesús cāhuanilh:

—Tūna'j chin huan chī'chini' a'xni'ca' na'ica'n nac Judea. Hui'xina'n tzē napinā'tit a'xni'ca' napīncu'tunā'tit. ⁷ Huan tachi'xcu'huī't xalanī'n nac cā'quilhtamacuj tūla caticātaca'tzalaktzī'ni' hui'xina'n. Lā' quit quīn-taca'tzalaktzī'n porque quit icmāsuyū palh tū' tzey a'ntū tatlahua xla'ca'n.

⁸ Capintit hui'xina'n a'nlhā lamā' cā'tani'. Quit tūna'j icti'a'lh porque tūna'j chin huan chi'chini' a'ntū na'icpū'a'n quit.

⁹ Lā' a'xni'ca' cāhuanikō'lh ixtā'timīn, xla' tachokolh nac Galilea.

Jesús a'lh a'nlhā iklamā' cā'tani' a'ntū huanican ixtla' mū'xta'ka'

¹⁰ Lā' a'xni'ca' ixta'a'nī'ttza' huan chi'xcu'huī'n, ixtā'timīn Jesús, nā xla' a'lh a'nlhā iklamā' huan cā'tani'. Tū' cātā'a'lh huan ixtalhūhuā't tachi'xcu'huī't, xla' lakatzē'k a'lh. ¹¹ Lā' huan israelitas lej ixtaputza Jesús a'nlhā iklamā' huan cā'tani' lā' ixtalīkalhasqui'nīni'n:

—¿Lhachū lahuī' huan chi'xcu'?

¹² Lā' lhūhua' a'ntī ska'lh ixtalīkalhachihuīna'mā'na. Makapitzīn ixtahuan: “Xla' lej tzeyā chi'xcu'”. Lā' ā'makapitzīn ixtahuan: “Tū' tzey huā'mā' chi'xcu'; a'kxokonu'n”.

¹³ Lā' ixlīhuākca'n tzē'k ixtalīkalhachihuīna'n porque ixtajicua'ni' huan israelitas.

¹⁴ Lā' a'xni'ca' hua'chi i'tāt iklamā' huan cā'tani', Jesús tanūlh huan nac xaka'tla' lītokpān lā' tzuculh cāmāsu'ni'. ¹⁵ Lā' huan israelitas lej talē'cnīlh lā' talāhuanilh:

—¿Chichū lej lica'tzī huā'mā' chi'xcu'? Tū' maktin estudiarlīnīt.

¹⁶ Lā' Jesús cākalhtīlh:

—A'ntū icmāsu'yu quit tū' quē'cstu quintapāstacna'. Xla' ū'tza' ixtapāstacna' a'ntī quimacaminīt. ¹⁷ Palh catīhuā tlahuacu'tun a'ntū Dios lacasqui'n, xla' naca'tzī palh icmāsu'yu ixtapāstacna' Dios, lā' tū' xmān quintapāstacna'. ¹⁸ A'ntī chihuīna'n xmān por ixtapāstacna', xla' lacasqui'n que ca'a'cnīni'ni'ca. A'ntī lacasqui'n que ca'a'cnīni'ni'ca a'ntī macaminīt, ū'tza' nahuan a'ntū ixlīstu'ncua'. Lā' tū' catī'a'kxokonu'lh.

¹⁹ 'Moisés cāmaxquī'ni' hui'xina'n huan ley. Lā' milīhuākca'n tū' tlōkentaxtūyā'tit huanmā' ley. ¿A'chī' quilāmaknīcu'tunāuj?

²⁰ Lā' huan tachi'xcu'huī't takalhtīlh:

—Hui'x chō'la chuya'ya'. ¿Tichū maknīcu'tunāni'?

²¹ Lā' Jesús cāhuanilh:

—Milīhuākca'n lē'cnī'yā'tit por ixpālacata a'ntū ictlahualh huanmā' chi'chini' a'ntū pūjaxcan. ²² Moisés cāmāsu'ni'ni' huan talanān a'ntū huanican circuncisiōn (a'yuj xapū'la huan quinapapana'ca'n chuntza' ixtatlahua). Lā' ū'tza' ixpālacata hui'xina'n līcircuncidarlīyā'tit kalhatin ska'ta' a'ntī xachi'xcu', a'yuj ū'tza' huan chi'chini' a'ntū pūjaxcan. ²³ Chuntza' tlōkentaxtūyā'tit a'ntū hualh Moisés que nacircuncidarlīyā'tit kalhatin ska'ta' a'ntī xachi'xcu', a'yuj ū'tza' huan chi'chini' a'ntū pūjaxcan. Palh hui'xina'n chuntza' tlahua'yā'tit, lā' ¿a'chī' lē'kchipinā'tit hui'xina'n por icmātzeyīlh xa'nca huan i'tza'ca' huanmā' chi'chini' a'ntū pūjaxcan?

²⁴ Hui'xina'n quilālīyāhuayāuj porque puhua'nā'tit que, chu a'nchī mileyca'n, tū' tzey a'ntū ictlahualh. A'xni'ca' naliyāhua'yā'tit ā'chā'tin, tasqui'nī naliyāhua'yā'tit chu a'nchī Dios lacasqui'n —hualh Jesús.

Jesús xla' cāhuanilh a'nlhā xala'

²⁵ Lā' tatzuculh takalhachihuīna'n a'ntī ixtahui'lāna' nac Jerusalén. Lā' talākalkhasqui'nīlh:

—¿Chu tū' ū'tza' huā'mā' a'ntī putzacan para namaknīcan? ²⁶ A'tzā' chihuīna'mā' na ixlacapūnca'n tachi'xcu'huī't lā' nīn tuntū' tahuani' huan pūchihuīna'nī'n. ¿Chu tapuhuan que huā'mā' chi'xcu' ū'tza' Cristo a'ntī Dios lacsacui'līnīt? ²⁷ A'xni'ca' namin Cristo nīn tintī' catīca'tzīlh a'nlhā naminācha'. Pero quina'n ca'tziyāuj a'nlhā xala' huā'mā' chi'xcu'.

28 Jesús kaxmatli huā'mā' tachihuīn a'nlhā ixcāmāsu'ni'mā' nac xaka'tla' litokpān. Lā' lej palha' chihuīna'lh:

—Hui'xina'n puhua'nā'tit que quilalakapasāuj lā' nā puhua'nā'tit que ca'tziyā'tit a'nlhā xala' quit. Quit tū' icmini't por quimpātunca'tzi. A'ntī quimacamini't xla' stu'ncua' lahuī'. Xla' tū' lakapasā'tit hui'xina'n. 29 Lā' quit iclakapasa como icmincha' a'nlhā hui'lacha' xla', lā' ū'tza' quimacamilh.

30 Tuncan ixtachī'lē'ncu'tun. Lā' nīn tintī' chi'palh porque tūna'j ixchā'n huan chi'chini' a'ntū napūchi'pacan. 31 Lhūhua' tachi'xcu'huī't takalh-laka'ī'lh Jesús lā' tahualh:

—Lā' Cristo a'xni'ca' namin xla' tū' catitlahualh más lē'cnīn que huā'mā' chi'xcu'.

Huan fariseosnu' tamacā'lh policías para nachī'lē'ncan Jesús

32 Lā' huan fariseosnu' takaxmatli a'nchī ska'lh ixtalīchihuīna'n Jesús huan tachi'xcu'huī't. Lā' huan fariseosnu' lā' huan xanapuxcu'nu' curasna' tamacā'lh ixpolicíasna'ca'n para natachī'lē'n Jesús. 33 Lā' a'xni'ca' talakmilh, Jesús cāhuanilh huan tachi'xcu'huī't:

—Tū'tza' makān ictilatahui'lalh con hui'xina'n. Tuncan na'iclaka'n a'ntī quimacamini't. 34 Hui'xina'n naquilāputzayāuj pero tū' quintlākaksui, como tūla catichipintit a'nlhā quit na'ica'n.

35 Lā' huan israelitas talākahasqui'nīlh:

—Lā' ¿lhachū na'a'n palh tūlalh catikaksui? Chō'la nacālaka'n huan israelitas a'ntīn tatā'lahui'lāna'ncha' huan griegos lā' nacāmāsu'ni' xlaca'n lā' nā huan griegos. 36 Quincāhuanini': "Naquilāputzayāuj lā' tū' quintlākaksui, como tūla catichipintit a'nlhā na'ica'n quit". ¿Tuchū huanicu'tun huā'mā' tachihuīn?

Huan xcān a'ntū māsā' quilhtamacuj

37 Lā' huan a'ntū ā'xmān chi'chini' ixla' huan cā'tani' ū'tza' más xaka'tla' chi'chini' de huan cā'tani'. Lā' huanmā' chi'chini' Jesús tāyalh lā' lej palha' hualh:

—Lā' a'ntīn takalhpūtī, caquintalakmilh lā' catako'tnūlh. 38 A'ntī quintakalhlaka'ī' natakalhī hua'chi mu'sni' na ixa'clhcunucca'n lā' nata'cxtuyāchi lhūhua' xcān a'ntū māsā' quilhtamacuj. Chuntza' tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios.

39 Jesús ixuanicu'tun huā'mā' que a'ntī natakahlaka'ī', natamaklhtīni'n huan Espīritu Santo. Tūna'j ixmīn huan Espīritu Santo porque Jesús tūna'j ixa'n nac a'kapūn.

Tū' a'cxtim ixuanī't ixtapuhuānca'n huan tachi'xcu'huī't

40 Lā' a'xni'ca' huan tachi'xcu'huī't takaxmatli huā'mā', makapitzīn tahualh:

—Ixlistu'ncua' huā'mā' Jesús ixa'cta'sana' Dios a'ntī naquincālakmināni'.

41 Lā' ā'makapitzīn tahuampā:

—U'tza' huā'mā' Cristo.

Lā' ā'makapitzīn tahuampā:

—¿Chichū līlah huā'mā'? Cristo tū' catimincha' de nac Galilea. 42 Huan Cristo nala ī'xū'yātā'nat David. Lā' ū'tza' natahui'la nac Belén a'nlhā xala' ixuanī't David. Chuntza' tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios.

43 Lā' ū'tza' tū' a'cxtim ixtalīpuhuan huan tachi'xcu'huī't. 44 Lā' huan makapitzīn ixtachī'lē'ncu'tun pero nīn tintī' chi'palh.

Huan pūchihuīna'nī'n tū' ixtakalhlaka'ī' Jesús

⁴⁵ Huan policías talaka'nchokopā huan fariseosnu' lā' huan xanapuxcu'nu' curasna'. Lā' cākalhasqui'nīca:

—Lā' ¿a'chī' tū' lī'ta'ntit'?

⁴⁶ Lā' huan policías takalhtīni'lh:

—Tū' maktin ickaxmatāuj nīn kalhatin chi'xcu' a'ntī chihuīna'n hua'chi huā'mā' chi'xcu'.

⁴⁷ Lā' huan fariseosnu' takalhtīni'lh:

—Chō'la nā hui'xina'n cāta'a'kxokochāni'. ⁴⁸ Tū' kalhlaka'ī'nī't Jesús nīn kalhatin xapuxcu' lā' nīn kalhatin fariseo. ⁴⁹ Huan catīhuāya tachi'xcu'huī't tū' talakapasa ixley Dios. Lā' ū'tza' nacālīmāclē'nī Dios.

⁵⁰ Lā' huan Nicodemo a'ntī ixlakmini't Jesús de tzi'sa, xla' nā fariseo ixuanī't. Lā' xla' cāhuanilh:

⁵¹ —Tūla catimāpātīnūj kalhatin chi'xcu' palh tū' pū'la naca'tzīyāuj a'ntū laclē'n lā' palh tū' pū'la namaxstekāuj nachihuīna'n. Chuntza' tatzō'kni' huan nac ley.

⁵² Lā' huan ā'makapitzīn fariseosnu' tahuanilh Nicodemo:

—Chō'la nā hui'x xala' nac Galilea a'nlhā tahuī'lāna'ncha' huāk catīhuāya chi'xcu'huī'n. Calakapūtle'ke ixtachihuīn Dios lā' naca'tzīya' que tū' maktin minī'ta'ncha' nac Galilea kalhatin ixa'cta'sana' Dios.

⁵³ Lā' tuncan ta'a'lh na ixchicca'n.

8

Huan puscāt a'ntī ixmakchi'xcunu'n

¹ Lā' Jesús a'lh nac kēstīn a'nlhā ixuanican Olivos. ² Lā' ixlīlakalī lej tzi'sāt Jesús a'mpā nac xaka'tla' lītōkpān. Lā' ixlīhuāk tachi'xcu'huī't talakmīnkō'lh. Lā' xla' tahuī'lal' lā' tzuculh cāmāsu'ni'. ³ Huan fariseosnu' lā' huan mākalhtō'kē'ni'nī'n de huan ley talīmini'lh Jesús kalhatin puscāt. Lā' huan puscāt ixchi'paquī'canī't con kalhatin ixmakchi'xcu'. Lā' yāhuaca a'ntza' na ixlac'hpu'nanca'n a'ntī ixtahuī'lāna'. ⁴ Lā' tahuanilh Jesús:

—Mākalhtō'kē'ni', huā'mā' puscāt chi'paquī'canī't con kalhatin ixmakchi'xcu'. ⁵ Lā' huan ley a'ntū quīncāmaxquī'nī'ta'ni' Moisés, ū'tza' quīncāmāpa'ksīyāni' que nacucta'lamaknīyāuj kalhatin puscāt a'ntī la chuntza'. Lā' hui'x, ¿chī hua'na'?

⁶ Xlaca'n tahuanilh Jesús huā'mā' chu xmān para natalīlaktzī'n para que chuntza' tzē natamālacapū'. Lā' Jesús taquīlhputal' lā' tzuculh tzo'knun nac cā'ti'ya'tna' con ixmakspulh. ⁷ Lā' ā'chulā' ixtakalhasqui'nī lā' xla' tā'cstu'ncli lā' cāhuanilh:

—Kalhatin de hui'xina'n a'ntīn tuntū' laclē'n ū'tza' xapū'lh camūta'lal' huan puscāt.

⁸ Lā' Jesús taquīlhputapā lā' chu tzo'knumpā nac cā'ti'ya'tna' con ixmakspulh. ⁹ Lā' a'xni'ca' takaxmatli huā'mā', nā xlaca'n ta'u'xcā'tzīlh palh nā ixtalac'lē'n. Lā' tatzuculh ta'a'n a'ntī más lacpapatzīnī'n lā' huan makapitzīn chā'tunu' chā'tunu' ta'a'ntēlhal' hasta lhā ta'a'nkō'lh ixlīhuākca'n. Lā' Jesús tachokolh lā' huan puscāt nā ixyācus. ¹⁰ Lā' Jesús tā'cstu'ncli lā' kalhasqui'nīlh:

—¿Lhachū tayāna' a'ntī ixtalē'ksa'nīni'mā'ni'? ¿Tichū huan palh nata-maknīyāni' por mintalac'lē'i'?

¹¹ Lā' xla' hualh:

—Nīn tintī' huan chuntza', Māpa'ksīni'.

Jesús huanilh:

—Pues nīn quit tū' icuan palh natamaknīyāni'. Capit lā' nīn tuntū'tza' titlahua'ya' a'ntū ko'hua'jua'.

Jesús hua'chi lakatin xkakana' nac quilhtamacuj

¹² Jesús cātā'chihuīna'mpā huan tachi'xcuui't lā' cāhuanilh:

—Quit iccāmāsu'ni' huan tachi'xcuui't. Chuntza' quit hua'chi lakatin xkakana'. Lā' a'ntī naquintastālani' quit, xlaça'n tū' catitalatā'kchokolh a'nlhā cā'pucsua' como quit na'iccāmaksconi' ixtejca'n. Lā' na'iccāmāxquī' xasāsti' ixquilhtamacujca'n.

¹³ Lā' huan fariseosnu' tahananilh:

—Hui'x mālacstū'ncca' mē'cstu. Lā' chuntza' nīn tuntū' ixtapalh a'ntū hua'na'.

¹⁴ Jesús cākalhtīlh:

—Quit a'ntū icuan, ū'tza' ixlīstu'nca' a'yuj quit quē'cstu quimālacstū'nccan. Lā' quit icca'tzī a'nlhā icminī'ta'ncha' lā' a'nlhā ica'mā'. Pero hui'xina'n tū' ca'tziyā'tit a'nlhā icmincha' lā' a'nlhā ica'mā'. ¹⁵ Hui'xina'n lē'ksa'nanā'tit lā' tū' ca'tziyā'tit ixpālacata. Chuntza' talē'ksa'nan tachi'xcuui't. Lā' quit tū' iclacāxtlahua nīn chā'tin. ¹⁶ Palh quit xa'iclacāxtlahualh, xa'iclacāxtlahualh chu a'nchī ixlīstu'nca'. Quit tū' quē'cstu iclacāxtlahua. QuinTāta' a'ntū quimacaminī't ū'tza' quintā'lacāxtlahua. ¹⁷ Chuntza' tatzō'kni' na mileyca'n: A'xni'ca' kalhatu' chi'xcuui'n a'cxtim tamālacstū'nca, ū'tza' huā'mā' ixlīstu'nca'. ¹⁸ Quit icmālacstū'nca quē'cstu. Lā' hui'lapā ā'kalhatin a'ntī mālacstū'nca de quit. Lā' ū'tza' a'ntī quinTāta' lā' ū'tza' quimacaminī't.

¹⁹ Lā' takalhasqui'nīlh:

—Lā' ¿lhachū hui'lacha' mintāta'?

Jesús cākalhtīlh:

—Hui'xina'n tū' quilālakapasūj lā' nā tū' lakapasā'tit a'ntī quinTāta'. Palh ixquilālakapasūi' cahuā quit, nā quinTāta' ixlakapastit hui'xina'n.

²⁰ Lā' Jesús hualh huā'mā' a'xni'ca' ixmāsu'yumā' nac xaka'tla' litokpān a'nlhā ixmāquī'can huan tumīn. Lā' nīn tintī' puhualh nachī'lē'n porque tūna'j ixchā'ni' ixquilhtamacuj a'ntū napūchī'lē'nca.

Tūlah catita'a'lh a'nlhā Jesús ixa'mā'

²¹ Lā' Jesús chu ā'maktin cāhuanipā:

—Quit na'ica'n. Lā' hui'xina'n naquilāputzayāuj. Lā' a'xni'ca' nanīyā'tit hui'xina'n naka'lhī'yā'titcus mintalaclē'i'ca'n. Lā' hui'xina'n tūlah catip-intit a'nlhā na'ica'n quit.

²² Huan israelitas tahananilh:

—Chō'la namaknīcan ixa'cstu lā' ū'tza' līhualh tūlah cati'a'uj a'nlhā na'a'n.

²³ Lā' Jesús cāhuanilh:

—Hui'xina'n xalanī'n ā'tzā' nac ti'ya't, lā' quit xala' nac tālhmā'n. Hui'xina'n xalanī'n huā' nac cā'quilhtamacuj lā' quit tū' xala' huā' nac quilhtamacuj. ²⁴ Lā' ū'tza' iccālīhuanini' hui'xina'n que a'xni'ca' nanīyā'tit naka'lhī'yā'titcus mintalaclē'i'ca'n. Hui'xina'n tū' kalhlaka'ī'yā'tit a'xni'ca' iccāhuanīyāni' a'ntīn quit. Chuntza' naka'lhī'yā'titcus mintalaclē'i'ca'n a'xni'ca' nanīyā'tit.

²⁵ Lā' tuncan takalhasqui'nīlh:

—¿Tichū hui'x'?

Lā' Jesús cākalhtīlh:

—Iccāhuaninī'ta'ntza' xapū'la. ²⁶ Quit tzē na'icuan lhūhua' por mimpālacataca'n lā' tzē na'iclacāxtlahua lhūhua' catūhuā a'ntū tlahuapā'na'ntit a'ntūn tū' tzey. A'nti quimacaminī't, xla' huan a'ntū ixlīstu'ncua'. Lā' a'ntū quihuanī, xmān ū'tza' iccāhuanī huan tachi'xcu'huī't.

²⁷ Lā' xlaca'n tū' tamāchekxīlh que Jesús ixlīchihuīna'mā' Dios, xaTāta'.
²⁸ Lā' ū'tza' cālīhuanilh Jesús:

—Lā' a'xni'ca' hui'xina'n naquilāmā'ca'yāuj tälhmā'n quit, hasta a'xni'ca' naca'tzīyā'tit tichūn quit. Lā' quit huan Chī'xcu' xala' Tälhmā'n. Lā' naca'tzīyā'tit que quit tuntū' ictlahua quē'cstu. Xmān icuan a'ntū quimāsu'ni'nī't quinTāta'. ²⁹ A'nti quimacamilh, xla' huī' con quit. Lā' tū' quimakxteknī't quē'cstu, porque quit pō'ktu ictlahuamā' a'ntū ixtapuhuān.

³⁰ Lā' a'xni'ca' Jesús hualh huā'mā', lej lhūhua' a'ntīn takalhlaka'ī'lh.

Ixcamana' Dios lā' xlaca'n a'ntīn tū' ixcamana' Dios

³¹ Lā' Jesús cāhuanilh huan israelitas a'nti ixtakalhlaka'ī'mā'nacus:

—Hui'xina'n palh na'a'kahuāna'ni'yā'tit quintachihuīn, lā' chuntza' nalītalacsu'yu'yā'tit palh hui'xina'n lej stu'ncua' quisca'txtunu'ni'n. ³² Lā' nalakapasā'tit a'ntū ixlīstu'ncua'. Lā' por ixpālacata a'ntū ixlīstu'ncua' nala'yā'tit libres.

³³ Lā' xlaca'n takalhtīlh:

—Quina'n ī'xū'yātā'natna' Abraham. Lā' nīn tintī' maktin quincātamāscujūnī'ta'ni' hua'chi ixtatamāuj. Lā' ¿a'chī' hua'na' hui'x que na'iclayāuj libres?

³⁴ Lā' Jesús cāhuanilh:

—Stu'ncua' a'ntū iccāhuaniyāni'. A'nti tlahua talaclē'ī', ū'tza' xla' hua'chi kalhatin tasācua' a'ntīn tamāhuacanī't, como tūla makxteka ixtalaclē'ī'.
³⁵ Huan xatataamāuj tasācua' tū' hua'chi a'ntū scana'nca xa'o'kxa'. Huan xatataamāuj tū' pō'ktu catitahuī'lal na ixchic ixtēcu' como nastā'palacan. A'nti scana'nca ixo'kxa' kalhatin chī'xcu', xla' para pō'ktu ixo'kxa'. Lā' tū' catistā'ca. ³⁶ Hui'xina'n hua'chi a'nti xatataamāuj como tūla makxteka'tit mintalaclē'ī'ca'n. Lā' ixO'kxa' Dios tzē nacāmaktāyayāni' hui'xina'n para namakxtekā'tit mintalaclē'ī'ca'n. Lā' chuntza' tū'tza' nalayā'tit hua'chi xatataamāuj. ³⁷ Lā' a'yuj hui'xina'n ī'xū'yātā'natna' Abraham, pero quilāmaknīcu'tunāuj porque tū' kalhlaka'ī'yā'tit a'ntū iccāhuaniyāni'.
³⁸ Quit iclīchihuīna'n a'ntū quimāsu'ni'nī't quinTāta'. Lā' hui'xina'n tlahua'yā'tit a'ntū cāhuaninī'ta'ni' mintāta'ca'n.

³⁹ Lā' xlaca'n takalhtīlh:

—Quintāta'ca'n, xla' ū'tza' Abraham.

Lā' Jesús cāhuanilh:

—Palh stu'ncua' cahuā hui'xina'n ixcamana' Abraham nā chuntza' ixtlahua'tit chu a'nchī ixtlahua Abraham. ⁴⁰ Hui'xina'n quilāmaknīcu'tunāuj a'yuj quit iccāhuaniyāni' a'ntū ixlīstu'ncua' a'ntū Dios quimāsu'ni'nī't. Abraham tū' chuntza' ixtlahua hua'chi hui'xina'n tlahua'yā'tit. ⁴¹ Hui'xina'n tlahua'pā'na'ntit a'ntū tlahua mintāta'ca'n.

Lā' xlaca'n tahananilh:

—Quina'n tū' makcamanna'. Icka'lhīyāuj xmān kalhatin quintāta'ca'n lā' ū'tza' Dios.

⁴² Lā' Jesús cāhuanilh:

—Palh mintāta'ca'n cahuā Dios, hui'xina'n ixquilāpāxqu'uj porque quit icminī'ta'ncha' a'nlhā xa'ictā'lahui'lacha' Dios lā' chuhua'j ā'tzā' iclahuī'.

Quit tū' icmilh xmān por quimpātunca'tzi. Dios ū'tza' a'ntū quimacaminī't. ⁴³ Hui'xina'n tū' kaxpa'tcu'tunā'tit a'ntū icuan. U'tza' tū' līmāchekxī'yā'tit a'ntū iccāhuanimā'ni'.

⁴⁴ 'Mintāta'ca'n hui'xina'n ū'tza' huan ko'ti'ti'. Hui'xina'n tlahuacu'tunā'tit ixtapuhuān huan ko'ti'ti'. Huan ko'ti'ti' xla' ū'tza' lanī't maknīni' desde xapū'la. Xla' tū' maktin pāstaca a'ntū ixlīstu'ncua' como tū' lakatī a'ntū ixlīstu'ncua'. Xla' chihuīna'n huāk tā'ksa'nīn como xla' chuntza' ixtāyat. Xla' lej a'ksa'nīni' lā' xla' ū'tza' mā'a'nānīlh tā'ksa'nīn. ⁴⁵ Quit iccāhuaniyāni' a'ntū ixlīstu'ncua' lā' hui'xina'n tū' quilākahlaka'ī'yāuj. ⁴⁶ Lā' ḡtichū de hui'xina'n tzē nahuan palh quit iclahuanī't a'ntūn tū' tzey? Lā' palh quit huan a'ntū ixlīstu'ncua', lā' ḡa'chī' tū' quilākahlaka'ī'yāuj? ⁴⁷ Huan a'ntū i'xla' Dios kaxmata ixtachihuīn Djos. Hui'xina'n tū' i'xla' Dios. Lā' ū'tza' tū' līkaxpa'tcu'tunā'tit —hualh Jesús.

Huan Cristo lanāntza' ixa'nān a'xni'ca' tūna'j ixlacatuncuī Abraham

⁴⁸ Lā' huan israelitas tahuanihlh:

—Stu'ncua' a'nchī icuāuj que hui'x samaritano lā' ka'lhī'ya' huan espīritu a'ntūn tū' tzey.

⁴⁹ Lā' Jesús cākalhtīlh:

—Tū' icka'lhī huan espīritu a'ntūn tū' tzey. Quit ica'cnīni'ni' quinTāta' lā' hui'xina'n quilālīlakmaka'nāuj. ⁵⁰ Lā' quit tū' quimaca'tzi palh quilā'a'cnīni'ni'yāuj o tū'. Huī' kalhatin a'ntū lacasqui'n que caqui'a'cnīni'ni'ca, ū'tza' a'ntū nalacāxtlahuakō'. ⁵¹ Ixlīstu'ncua' a'ntū iccāhuaniyāni': A'ntū natatlōkentaxtū quintachihuīn xla'ca'n nataka'lhī xasāsti' ixquilhtamacujca'n a'ntūn tū' maktin catisputli.

⁵² Lā' huan israelitas takalhtīni'lh:

—Quina'n icca'tziyāujtza' que ka'lhī'ya' huan espīritu a'ntūn tū' tzey. Abraham nīlhtza' lā' nā tanīlhtza' ixa'cta'sana'nī'n Dios. Lā' hui'x hua'na' que a'ntū natatlōkentaxtū mintachihuīn tū' maktin catitaspulī. ⁵³ Lā' ḡchu hui'x más xaka'tla' que quintāta'ca'n Abraham? Xla' nīlh lā' huan a'cta'sana'nī'n nā tanīlh. Lā' hui'x ḡtichū palh tū' catinīt?

⁵⁴ Lā' Jesús cākalhtīlh:

—Palh quit quē'cstu qui'a'cnīni'ni'can, nīn tuntū' ixtapalh. A'ntū qui'a'cnīni'ni' quit, xla' ū'tza' quinTāta' chu ū'tza' a'ntū hui'xina'n huani'yā'tit mīnDiosca'n. ⁵⁵ Lā' ū'tza', a'ntū hua'nā'tit mīnDiosca'n, tū' lakapasā'tit hui'xina'n. Lā' quit iclakapasa. Palh quit cahuā xa'icualh tū' iclakapasa, quit xa'iclah kalhatin a'ksa'nīni' hua'chī hui'xina'n. Lā' quit stu'ncua' iclakapasa lā' quit ica'cnīni'ni' ixtachihuīn. ⁵⁶ Abraham a'ntū mīmpapca'n ka'lhīlh tapāxuhuān porque xla' ixca'tzi palh nalaktzi'n a'xni'ca' xa'icmilh nac quilhtamacuj. Xla' laktzi'lh lā' līpāxuhualh.

⁵⁷ Lā' huan israelitas tahuanihlh Jesús:

—Hui'x tūna'j ka'lhī'ya' nīn pūpitzi ciento cā'ta, lā' ḡchī līhua'na' palh laktzi'nī'ta' Abraham?

⁵⁸ Lā' Jesús cākalhtīlh:

—Ixlīstu'ncua' a'ntū iccāhuaniyāni'. Quit lanāntza' xa'icuī' a'xni'ca' tūna'j ixlacatuncuī Abraham.

⁵⁹ Lā' chu tuncan tasacli chihuix lā' ixtalīmūta'lacu'tun. Lā' Jesús cātatzē'kni'lh lā' chuntza' taxtulh de huan xaka'tla' lītōkpān.

9

Jesús mātzeyīlh kalhatin chi'xcu' a'ntū ixlacatuncuīnī't xalakatzi'n

¹ Lā' a'xni'ca' Jesús ixlatlā'huan, laktzī'lh huan kalhatin chi'xcu' a'ntī ixlacatuncuīnī't xalakatzī'n. ² Lā' ī'sca'txtunu'nī'n takalhasqui'nīlh:

—Māpa'ksīni', lā' ¿a'chī' tahuī'lal lakatzī'n huā'mā' chi'xcu'? ¿Chu ixpālacata ixtalaclē'i'ca'n ixtāta' lā' ixtzī't, o ixpālacata ixtalaclē'i' huan lakatzī'n?

³ Lā' Jesús cāhuanilh:

—Tū' por ixpālacata ixtalaclē'i' huan lakatzī'n lā' nīn ixtalaclē'i'ca'n ixtāta' lā' ixtzī't. Xla' lacatuncuīlh xalakatzī'n para que chuntza' tzē nalimālacsu'yu ixlīmāpa'ksīn Dios a'xni'ca' namātzeyīcan. ⁴ A'xni'ca' xkakacus, tzē scujcan; pero a'xni'ca' tzī'suamā'tza', tūlalhtza' catiscujca. Lā' nā chuntza' quina'n, tasqui'nī natlahuayāuj chuhua'j ixlīlōt a'ntī quimacaminī't. Namin lakatin chi'chini' a'xni'ca' na'icnī lā' tūlalhtza' ictiscujli. ⁵ Quit iccāmaksconi' huan tachi'xcuhuī't lihuan iclahuī' nac quilhtamacuj.

⁶ Lā' a'xni'ca' hualh huā'mā' Jesús chojnu'lh nac ti'ya't. Lā' tlahualh macsti'na'j pūtlū'n lā' līlacatlahualh na ixlakastapun huan lakatzī'n. ⁷ Lā' huanilh:

—Capinchi huan nac xcān a'nlhā huanican Siloé lā' nalakacha'ka'na' —Siloé huanicu'tun Macaminicanī't.

Lā' huan lakatzī'n a'lh lā' a'ntza' lakacha'ka'lh. Lā' a'xni'ca' chimpā, tzētza' ixlacahuāna'n. ⁸ Lā' huan ixtā'macchicni' lā' a'ntī ixtalaktzī'nī't xapū'la a'xni'ca' lakatzī'n ixuanī't, xla'ca'n talāhuanilh:

—¿Chu tū' ū'tza' huā'mā' chi'xcu' a'ntī ixtahuī'la ī'squi'nīhuā'yan?

⁹ Makapitzīn ixtahuan:

—U'tza'.

Lā' ā'makapitzīn huampala ixtahuan:

—Tū' ū'tza'. Hua'chi ū'tza' lītasu'yu.

Huan chi'xcu' māni' ū'tza' hualh:

—Quit huan chi'xcu'.

¹⁰ Lā' takalhasqui'nīlh:

—Lā' ¿chichū līlal tzētza' lacahuāna'na' hui'x?

¹¹ Lā' xla' cākalhtīlh:

—U'tza' huan chi'xcu' a'ntī ixtacuīni' Jesús tlahualh pūtlū'n lā' quilīlacatlahualh na quilakastapun. Lā' quihuanilh: “Capinchi huan nac xcān a'nlhā huanican Siloé lā' calakacha'ka'”. Ica'lh lā' a'xni'ca' iclakacha'ka'nkō'lh, tzētza' iclacahuāna'lh.

¹² Lā' takalhasqui'nīlh:

—Lā' ¿lhachū huī' huanmā' chi'xcu'?

Lā' xla' cāhuanilh:

—Tū' icca'tzī.

Huan fariseosnu' takalhasqui'nīlh huan chi'xcu' a'ntī lakatzī'n ixuanī't

¹³ Lā' cālīmini'ca huan fariseosnu' huan chi'xcu' a'ntī lakatzī'n ixuanī't. ¹⁴ Lā' huan chi'chini' a'ntū pūtlahualh pūtlū'n Jesús lā' pūmātzeyīlh huan lakatzī'n, ū'tza' huan chi'chini' a'ntū pūjaxcan. ¹⁵ Lā' huan fariseosnu' chu ā'maktin takalhasqui'nīpā:

—¿Chichū līlacahuā'na'?

Lā' xla' cākalhtīlh:

—Quilīlacatlahualh pūtlū'n na quilakastapun lā' iclakacha'ka'lh lā' chuhua'j quit tzē iclacahuāna'n.

¹⁶ Lā' makapitzīn de huan fariseosnu' tahualh:

—Huā'mā' chi'xcu' tū' i'xla' Dios porque tū' a'cnīni'ni' huan chi'chini' a'ntū pūjaxcan.

Lā' ā'makapitzīn tahuampā:

—A'ntī tlahua talaclē'i', xla' tū' catitlahualh lē'cnīn a'nchī tlahua huā'mā' chi'xcu'.

Lā' tū' chu lakatin ixtapuhuānca'n ixtaka'lhī. ¹⁷ Lā' chu takalhasqui'nīpā huan chi'xcu' a'ntī lakatzī'n ixuanī't:

—Lā' hui'x ¿chichū hua'na' de huan chi'xcu' como hui'x a'ntī mālacahuānīni'?

Lā' xla' hualh:

—Xla' ixa'cta'sana' Dios.

¹⁸ Lā' huan israelitas, xlaca'n tū' takalhla'ī'lh palh lakatzī'n ixuanī't lā' palh mālacahuānīca. Lā' cāta'sani'ca ixtāta' lā' ixtzī't huan chi'xcu' a'ntī lakatzī'n ixuanī't. ¹⁹ Lā' cākahasqui'nīca:

—¿Chā ū'tza' huā'mā' chi'xcu' mi'o'kxa'ca'n? ¿Chā lacatuncuīlh xalakatzī'n? Lā' ¿chichū tzē'tza' līlacahuāna'n chuhua'j?

²⁰ Lā' ixtāta' lā' ixtzī't takalhtīni'lh:

—Quina'n icca'tzīyāuj palh qui'o'kxa'ca'n. Lā' icca'tzīyāuj que a'xni'ca' lacatuncuīlh lanān lakatzī'n ixuanī't. ²¹ Tū' icca'tzīyāuj chichū tzē'tza' līlacahuāna'n chuhua'j. Lā' tū' icca'tzīyāuj a'ntī mālacahuānīlh. Cakalhasqui'nī'tit ū'tza'; xla' chuhua'j chi'xcu'tza'. Māni' ū'tza' tzē nacāhuaniyāni'.

²² Ixtāta' lā' ixtzī't tahualh chuntza' porque xlaca'n ixtajicua'ni' huan israelitas. Lā' huan israelitas talacchihuīna'lh que namātuxtekēcan de huan nac xaka'tla' lītōkpān a'ntī nahuan que Jesús ū'tza' Cristo. ²³ Lā' ū'tza' talīhualh ixtāta' lā' ixtzī't: “Cakalhasqui'nī'tit ū'tza'; xla' chuhua'j chi'xcu'tza'”.

²⁴ Lā' huan israelitas chu tata'sani'pā ixlīmaktu' huan chi'xcu' a'ntī lakatzī'n ixuanī't lā' tahuanihl:

—Caquilāhuaniuj ixlīstu'ncua' na ixlacapūn Dios. Quina'n icca'tzīyāuj que huā'mā' chi'xcu' lej tlahua talaclē'i'.

²⁵ Xla' cākahltilh:

—Quit tū' icca'tzī palh tlahua talaclē'i'. Xmān icca'tzī quit xapū'la lakatzī'n xa'icuanī't lā' chuhua'j iclacahuāna'ntza'.

²⁶ Lā' chu kalhasqui'nīpalaca:

—¿Tuchūn tlahuani'ni'? ¿Chichū līmālacahuānīni'?

²⁷ Lā' xla' cākahltilh:

—Iccāhuani'ntza'. Lā' hui'xina'n tū' ixkaxpa'tcu'tunā'tit. ¿A'chī' lacasqui'nā'tit na'iccāhuanipalayāni'? Chō'la nā stālani'cu'tunā'tit nā hui'xina'n.

²⁸ Lā' talakapalalh lā' tahuanihl:

—Hui'x stālani'ya' huanmā' chi'xcu'. Quina'n icstālani'yāuj Moisés. ²⁹ Icca'tzīyāuj que Dios tā'chihuīna'lh Moisés. Lā' huā'mā' Jesús tū' icca'tzīyāuj lhachū minī'ta'ncha'.

³⁰ Lā' huan chi'xcu' cākahltilh:

—¿Chichū līlah huā'mā'? Hui'xina'n tū' ca'tzīyā'tit lhachū mincha' huan chi'xcu'. Lā' ū'tza' a'ntī quimālacahuānīlh. ³¹ Quina'n ca'tzīyāuj que Dios tū' cākaxmata a'ntīn tatlahua talaclē'i'. Dios cākaxmata a'ntī ta'a'cnīni'ni' xla' lā' a'ntīn tatlahua a'ntū' ixtapuhuān Dios. ³² Desde a'xni'ca' ixlītzucuni' quilhtamacuj, tū' maktin kaxmatca palh kalhatin chi'xcu' mālacahuānī huan a'ntī lacatuncuī xalakatzī'n. ³³ Palh tū' cahuā Dios macaminī't, tūlah ixtlahualh catūhuā.

³⁴ Lā' tahuanihl:

—Hui'x lacatuncui' con mintaclē'i'. ¿Chu naquilāmā'sca'tīyāuj quina'n?

Lā' tamacaxtuca kēpūn.

Lakatzī'nī'n a'ntīn tū' takalhlaka'ī'

³⁵ Jesús huanica palh ixtamacaxtucanī't huan chi'xcu' a'ntī lakatzī'n ixcuanī't. Lā' a'xni'ca' tā'lāpāxtokli, huanilh:

—¿Chā kalhlaka'ī'ya' hui'x huan ixO'kxa' Dios?

³⁶ Lā' huan chi'xcu' huanilh:

—Lā' ¿tichū xla'? Caquihua'ni' para que chuntza' quit na'ickalhlaka'ī'.

³⁷ Lā' Jesús kalhtīlh:

—Hui'x laktzī'nī'ta'tza'. Lā' ū'tza' a'ntī tā'chihuīna'mā'ni'.

³⁸ Lā' huan chi'xcu' taquilhpūtani'lh lā' huanilh:

—Māpa'ksīni', ickalhlaka'ī'.

³⁹ Lā' Jesús hualh:

—Quit icmilh nac quilhtamacuj para que chuntza' natasu'yu a'ntīn takalhlaka'ī' lā' a'ntīn tū' takalhlaka'ī'. Quit icmilh nac quilhtamacuj para na'iccāmālacahuānī a'ntī xalakatzi'nī'n lā' icmilh para na'iccāmālakatzī' a'ntīn talacahuāna'n.

⁴⁰ Lā' makapitzīn fariseosnu' ixtayāna' ixpajtzu. Lā' a'xni'ca' takaxmatli huā'mā', tahualh:

—Lā' ¿chu quina'n iclakatzī'yāuj?

⁴¹ Lā' Jesús cāhuanilh:

—Palh lakatzī'n cahuā hui'xina'n, tū' ixlīpintit cuenta hui'xina'n por mintalaclē'i'ca'n. Como hua'nā'tit hui'xina'n que lacahuānā'tit, pues hui'xina'n lipinā'tit cuenta.

10

Huan ixchicca'n borregos

¹ Lā' Jesús cāhuanipā:

—Stu'ncua' a'ntū iccāhuaniyāni': A'ntī lacatin tanū na ixchicca'n borregos lā' tū' lactanū a'nlhā yā xamākalhcha ū'tza' ka'lhāna'. ² Lā' a'ntī lactanū a'nlhā yā xamākalhcha, ū'tza' xamaktaka'lhna' borregos. ³ Lā' a'ntī maktaka'lhna mākalhcha ū'tza' mālaquī'ni' huan xamaktaka'lhna' borregos. Lā' huan borregos takaxmata ixtachihuīn. Lā' cāmāta'sī lakatunu' con ixtacuīni'ca'n a'ntū ixborrego xla'. Lā' cāmāxtu de huan ixchicca'n. ⁴ Lā' a'xni'ca' cāmāxtukō' xla' cāpū'lani'. Lā' huan borregos tastālani' como xlaca'n takalhlakapasatza' ixtachihuīn. ⁵ Lā' tū' catitastālani'lh ā'chā'tin chi'xcu'. Tū' natastālani' porque tū' takalhlakapasa ixtachihuīn. Natatzā'lani'.

⁶ Lā' Jesús cāhuanilh huā'mā' tachihuīn hua'chi lītalacastuca. Xlaca'n tū' tamāchekxīlh a'ntū ixcāhuanicu'tuncan.

Jesús hua'chi xatzey maktaka'lhna' borregos

⁷ Lā' Jesús chu cāhuanipā:

—Lej ixlīstu'ncua' a'ntū iccāhuaniyāni'. Quit hua'chi mākalhcha a'nlhā talactanū huan borregos. ⁸ Ixlihuākca'n a'ntī quintitapū'lani'lh, xlaca'n ū'tza' ka'lhāna'nī'n. Lā' huan borregos tū' ta'a'kahuāna'ni'lh huan ka'lhāna'nī'n. ⁹ Quit hua'chi huan mākalhcha. A'ntī naquintakalhlaka'ī', xlaca'n natapūtaxtu. Lā' na'iccāmaktaka'lhna hua'chi cāmaktaka'lhca'n borrego a'ntū natataxtu lā' natakaksa ixlihua'tca'n lā' chu natatanūpala.

10 'Lā' huan ka'lhāna' xla' xmān min ka'lhāna'n lā' maknīnī'n lā' malākuanīnī'n. Quit icminī't para na'iccāmaxquī' xasāsti' ixquilhtamacujca'n a'ntū más xatzey quilhtamacuj. 11 Quit hua'chi xatzey maktaka'lhna' borregos. Huan a'ntī lej xatzey maktaka'lhna' xla' lej xa'nca cāmaktaka'lhna ixborregos lā' a'yuj calīnīlh. 12 Lā' huan a'ntī xmān tasācua', a'xni'ca' laktzī'n mimā' huan lobo, cāmakxteka huan borregos lā' tzā'latāquī' como tū' scana'nca maktaka'lhna' lā' tū' ixla' huan borregos. Lā' chu tuncan huan lobo cāchi'pa huan borregos lā' cāmakatza'lakō'. 13 Huan tasācua' tzā'la porque xmān tasācua' lā' tū' ixla' huan borregos, lā' xla' tū' ixmaca'tzi.

14 'Quit hua'chi xatzey maktaka'lhna' borregos. Como xatzey maktaka'lhna' cālakapasa ixborregos, quit iccālakapasa quintachi'xcuui't, lā' nā xlaca'n quintalakapasa. 15 Lā' nā chuntza' huan xaTāta' quilakapasa quit, lā' nā quit iclakapasa. Lā' quit na'iclinī por quintachi'xcuui't chuntza' hua'chi huan maktaka'lhna' borregos linī por ixborregos. 16 Hui'lapā ā'makapitzin tachi'xcuui't. Xlaca'n hua'chi borregos a'ntūn tū' xalanī'n huā'mā' na ixchic. Tasqui'nī na'iccālīmin nā xlaca'n. Lā' xlaca'n nā nata'a'kahuāna'ni' quintachiui'n. Lā' chuntza' xlaca'n chu lakatin natala con a'ntī lanān quila'. Lā' xmān kalhatin xamaktaka'lhna' nala.

17 'QuinTāta' quimpāxquī' porque iclīmāstā' quinquilhtamacuj lā' quit na'ictēpala quinquilhtamacuj. 18 Lā' nīn tintī' quintimakhthīh quinquilhtamacuj. Quit icmāstā' porque icmāstā'cu'tun. Quit icka'lhī talacasquī' para que tzē na'icmāstā' lā' icka'lhī talacasquī' para que tzē na'ictēchokopala. Chuntza' quilīmāpa'ksilh quinTāta' —hualh Jesús.

19 Lā' a'xni'ca' huan israelitas takaxmatli huā'mā' tachihuīn lā' tū'tza' chu lakatin talipāstacna'mpā. 20 Makapitzin ixtahuan:

—Lā' ¿a'chī' tlahuani'yā'tit cuenta huā'mā' chi'xcu' palh ka'lhī espīritu a'ntūn tū' tzey, lā' xla' chuya?

21 Lā' ā'makapitzin huampala tactualh:

—A'ntī ka'lhī espīritu a'ntūn tū' tzey, xla' tūlalh catichihuīna'lh chuntza'. ¿Chu tzē namālacahuānī kalhatin lakatzī'n huan espīritu a'ntūn tū' tzey?

Huan israelitas talakmaka'lh huan Jesús

22 Lā' nac Jerusalén ixtlahuamā'ca cā'tani'. Lā' huanmā' cā'tani' ū'tza' a'ntū ixpāstaccan a'nchī cāxtlahuani'ca Dios huan xaka'tla' litokpān makāntza'. Lā' cā'lonkni' ixuanī't. 23 Lā' Jesús ixlatlā'huan na ixtanquilhni' huan xaka'tla' litokpān. Lā' huan tanquilhni' ixuanican Ixtanquilhni' Salomón. 24 Lā' huan israelitas taxti'li'huī'līlh lā' tahuanilh:

—¿Hasta lhachūnīn naquilāmāpāstacnikō'yāuj tichū hui'x? Palh hui'x Cristo caquilāhuaniuj chu maktin.

25 Lā' Jesús cākalhtīh:

—Quit iccāhuanintza' lā' hui'xina'n tū' kalhlaka'ī'yā'tit. Huāk catūhuā a'ntū ictlahua quit ictlahua por ixlīmāpa'ksīn quinTāta'. Lā' ū'tza' lītasu'yu tichūn quit. 26 Lā' hui'xina'n tū' kalhlaka'ī'yā'tit porque hui'xina'n tū' quintachi'xcuui't. 27 Quintachi'xcuui't takaxmata quintachiui'n chuntza' hua'chi borregos takaxmata ixtachiui'n ixtēcu'. Lā' quit iccālakapasa, lā' xlaca'n quintastālani'. 28 Quit iccāmaxquī' xasāsti' ixquilhtamacujca'n para pō'ktu lā' tū' maktin caticāspu'tnī'lh. Lā' tintī' a'ntī tzē naquimakhthī a'ntī quintakalhlaka'ī'. 29 Quimacamaxquī'nī't quinTāta'

lā' xla' ū'tza' más xaka'tla' māpa'ksīni'. Lā' tintū' tzē quintimakhltīl a'ntū quintakalhaka'ī'. ³⁰ Quit con quinTāta' chu lakatin.

³¹ Lā' tuncan huan israelitas tasacpā chihuix para natalīmūta'la. ³² Lā' Jesús cāhuanilh:

—Por ixlīmāpa'ksīn quinTāta' quit lejtza' lhūhua' catūhuā a'ntū lej xalactzey ictlahuanī't na milacapūnca'n. Lā' ū'tza' naquilāīmūta'layāuj.

³³ Lā' huan israelitas tahuanilh:

—Tū' icticāmūta'lani' por huan xalacuan catūhuā a'ntūn tlahuanī'ta'. Na'iccāmūta'layāni' porque hui'x lakmaka'na' Dios. Lā' tā'talacastuccu'tuna' Dios. Lā' hui'x xmān chi'xcu'.

³⁴ Lā' Jesús cāhuanilh:

—Chuntza' tatzō'kni' na mileyca'n a'nchī hualh Dios: “Hui'xina'n huāk diosnu’”. ³⁵ Dios cāmāpācuhuīlh diosnu' a'ntū cālīmāmacū'lh ixtachihuīn Dios. Lā' ixtachihuīn Dios a'ntū tatzō'kni' tū' maktin catilactlahuaca. ³⁶ Dios quilacsacī lā' quimacamilh nac huā'mā' quilhtamacuj. Lā' ¿a'chī' quilālī'a'ksa'nīni'nāuj iclakmaka'lh Dios porque iccāhuanini' quit ixO'kxa' Dios? ³⁷ Palh quit tū' ictlahua chu a'nchī tlahua quinTāta', tū' caquilākahlaka'ī'uj. ³⁸ Lā' palh hui'xina'n tū' quilākahlaka'ī'cu'tunāuj, a'yuj quit ictlahua chu a'nchī tlahua quinTāta', cakalhaka'ī'tit a'ntū ictlahua quit que ū'tza' ixlā' Dios. Lā' chuntza' naca'tzi'yā'tit hui'xina'n lā' namāchexī'yā'tit que huan xaTāta' lā' quit chu lakatin quina'n.

³⁹ Lā' chu ā'maktin ixtachi'lē'npalacu'tun pero Jesús cāpūtaxtuni'lh.

⁴⁰ Lā' tuncan Jesús a'lh nac tintacutā'cha' huan pūxka Jordán. Lā' chā'lh a'nlhā Juan ixmā'kpaxīni'n xapū'la. ⁴¹ Lā' lhūhua' tachi'xcu'huī't talakchilh Jesús a'ntza' lā' xlaca'n talāhuanilh:

—Juan tū' tlahualh lē'cnīn. Pero huāk a'ntū ixuan por ixpālacata Jesús, ū'tza' a'ntū ixlistu'ncua'.

⁴² Lā' a'ntza' lej lhūhua' takalhaka'ī'lh Jesús.

11

A'xni'ca' nīlh Lázaro

¹ Ixūī' kalhatin chi'xcu' ixtacuīni' Lázaro. Lā' xla' i'tza'ca'lh. Lā' xla' ixlahuī' nac lakatin cā'lacchicni' a'ntū huanican Betania. Lā' nā a'ntza' ixtalahuī'lāna' María lā' Marta ixtā'tin. ² Lā' huā'mā' María ū'tza' a'ntū lītantūtlahualh lej xamu'csa aceite huan Jesús lā' lītantūxacalh con ixya'j. Lā' Lázaro, ixtā'tin huā'mā' María, ū'tza' a'ntū i'tza'ca'lh. ³ Lā' María lā' Marta tamāca'tzīnīlh huan Jesús lā' tahuanilh:

—Māpa'ksīni', lej i'tza'ca'n a'ntū lej tā'lāpāxquī'ya'.

⁴ Lā' a'xni'ca' huanica huā'mā' Jesús hualh:

—Huā'mā' ta'jatāt tū' catilaknīlh. Por ixpālacata huanmā' ta'jatāt nalaktzī'ncan a'nchī lej ka'tla' Dios, lā' nā namāsu'yu a'nchī lej ka'tla' ixO'kxa' Dios.

⁵ Jesús ixcāpāxquī' huan Marta lā' María lā' nā huan Lázaro. ⁶ Lā' a'xni'ca' huanica que huan Lázaro ixī'tza'ca'n, Jesús tachokopā a'nlhā ixūī' ā'lakatu' chi'chini'. ⁷ Lā' tuncan cāhuanilh huan i'sca'txtunu'nī'n:

—Ca'a'nchokujtīt nac Judea.

⁸ Lā' huan i'sca'txtunu'nī'n tahuanilh:

—Māpa'ksīni', huan israelitas xalanī'n nac Judea tūna'j makān ix-tamūta'lamaknīcu'tunāni'. Lā' hui'x ¿chu pimpalacu'tuna' a'ntza'?

⁹ Lā' Jesús cāhuanilh:

—Huan chi'chini' xmān lakacāujtu' hora mākakēni'n. Palh kalhatin latlā'huan de tuncuj, tū' a'kche'kxla porque chi'chini'mā'. ¹⁰ Palh kalhatin

latlā' huan de tzī'sa, xla' a'kche'kxla porque tinti' xkakana'. Tasqui'nī na'ica'n chuhua'j. Tuntū' quintipātle'keni'lh como tūna'j iclahuakō' quilītlot.

¹¹ A'calistān Jesús cāhuanilh:

—Lázaro, qui'amigoca'n, xla' lhtatalhtza' lā' quit ica'nā icmālakahuanī.

¹² Lā' ī'sca'txtunu'nī'n tahaualh:

—Māpa'ksīni', palh lhtatamā', natzeyan.

¹³ Jesús ixcāhuanicu'tun que Lázaro ixnīnī'ttza'. Lā' ī'sca'txtunu'nī'n ix-tapuhuan que Jesús ixcāhuanimā' que xmān ī'lhtatamā'. ¹⁴ Lā' ū'tza' lej xa'nca cālīhuanikō'lh:

—Lázaro nīlhtza'. ¹⁵ Xalītzey palh tū' xa'icui' a'ntza' quit. Chuntza' xatzey para hui'xina'n porque chuntza' nakalhlaka'ī'yā'tit. Chuhua'j cā'huitit a'nlhā mā'cha' Lázaro.

¹⁶ Tomás, a'ntī ixuanican Stu'yūn, cāhuanilh huan ā'makapitzīn sca'txtunu'nī'n:

—Nā catā'a'uj Jesús. Nanīyāuj a'cxtim.

Jesús nacāmālakahuanīchoko tachi'xcuui't

¹⁷ Lā' a'xni'ca' chā'lh Jesús, māca'tzīnīca que tā'ti'ma'jtza' ix'a'cnūma' Lázaro. ¹⁸ Betania hua'chi lakatu'tun kilómetro ixlīmakat ixuani't de nac Jerusalén. ¹⁹ Lā' lej lhūhua' israelitas ixtalakmini't Marta lā' María para nata'o'kska'lhini'n como ixnīnī't Lázaro a'ntī ixtā'tinca'n. ²⁰ Lā' Marta, a'xni'ca' ca'tzīlh ixchā'ntēlhatza' Jesús, chu tuncan milh pāxtoka. Lā' María tachokolh nac chic. ²¹ Lā' Marta huanilh huan Jesús:

—Māpa'ksīni', palh ixlatahui'la' cahuā ā'tzā', tū' ixnīlh quintā'tin. ²² Pero quit icca'tzī que Dios, a'yuj chuhua'j, namaxqui'yāni' ixlīhuāk a'ntū nasqui'ni'ya'.

²³ Lā' Jesús huanilh:

—Mintā'tin nalakahuanchokopala.

²⁴ Lā' Marta huanilh:

—Quit icca'tzī palh nalakahuanchokopala a'xni'ca' ā'xmān chi'chini' nala.

²⁵ Lā' Jesús huanilh:

—Quit a'ntī na'iccāmālakahuanīchoko tachi'xcuui't lā' quit na'iccāmaxqui' xasāsti' ixquilhtamacujca'n. A'ntī quintalīpāhuan quit, a'yuj catanīlh, xlaca'n nataka'lhī xasāsti' ixquilhtamacujca'n. ²⁶ Lā' ixlīhuākca'n a'ntīn taka'lhī xasāsti' ixquilhtamacujca'n lā' quintalīpāhuan, nā xlaca'n tū' maktin catitaspūtlī. ¿Chā hui'x kalhlaka'ī'ya' huā'mā'?

²⁷ Marta huanilh:

—U'huē, Māpa'ksīni'. Quit ickalhlaka'ī' palh hui'x ixO'kxa' Dios, lā' hui'x Cristo a'ntī ixmimā' nac quilhtamacuj.

Jesús calhualh pajtzu na ixtaponkni' Lázaro

²⁸ Lā' Marta, a'xni'ca' hualh huā'mā', a'lh ta'sani' María ixtā'tin. Lā' xla' ska'lh huanilh:

—Chuhua'j chilhtza' huan Māpa'ksīni' lā' ta'sani'yāni'.

²⁹ Lā' a'xni'ca' kaxmatli huā'mā', María chu tuncan lacapalh tāyalh lā' laka'lh Jesús. ³⁰ Lā' Jesús tūna'j ixtanū huan nac cā'lacchicni'. Ixyācus a'nlhā quīpāxtokli Marta. ³¹ Huan israelitas ixtalahui'lāna' con María huan nac chic lā' ixta'o'kska'lhīmā'na. Lā' a'xni'ca' talaktzī'lh María a'nchī tāyalh lā' chu tuncan lacapalh a'ntāqui'lh lā' xlaca'n tastālani'lh. Ixtapuhuan a'mā' calhuan nac taponkni'.

³² Lā' María a'xni'ca' lakchā'lh Jesús, tatzokostani'lh lā' huanilh:

—Māpa'ksīni', palh ixtahui'la' cahuā huā'tzā', tū' ixnīlh quintā'tin.

³³ Lā' Jesús laktzī'lh tzuculh calhuan María lā' huan israelitas a'ntī ixtatā'minī't. Lā' xla' lilakaputzalh lā' lej ixlītamakchuyīnī't. ³⁴ Lā' cākalhasqui'nīlh:

—Lā' ¿lhachū mā'cnū'tit?

Lā' tahuanilh:

—Cata't laktzī'na', Māpa'ksīni'.

³⁵ Lā' Jesús calhualh. ³⁶ Lā' huan israelitas talāhuanilh:

—Calaktzī'ntit a'nchī calhuan. Lej ixpāxquī'.

³⁷ Lā' ā'makapitzīn tahualh:

—U'tza' huā'mā' a'ntū mālacahuānī huan lakatzī'n. ¿Chu tūlah ixtlahualh catūhuā para que tū' ixnīlh Lázaro?

Lázaro lakahuanchokolh

³⁸ Lā' Jesús ixtamakchuyīnī't huampala. Lā' chā'lh huan nac taponkni'. Lā' huan taponkni' lakatin lhu'cu' ixuanī't lā' ixka'lhī lakatin chihuix a'ntū ixkalhui'līcanī't. ³⁹ Lā' Jesús hualh:

—Camāpānū'tit huan chihuix.

Lā' Marta, ixtā'tin huan nīn, huanilh:

—Māpa'ksīni', tā'ti'ma'jtza' nīnī't lā' chuhua'j pu'csantza'.

⁴⁰ Lā' Jesús huanilh:

—¿Chu tū' icuanini' palh kalhlaka'ī'ya', nalaktzī'na' ixlīmāpa'ksīn Dios a'ntū natlahua?

⁴¹ Tuncan māpānūca huan chihuix. Lā' Jesús talacayāhualh lā' hualh:

—Tāta', icmaxquī'yāni' pāxcatca'tzī porque hui'x quinkaxpa'tnī'ta'.

⁴² Quit icca'tzī que pō'ktu quinkaxpa'ta'. Pero quit icuaniyāni'tza' por ixpālacata huan tachi'xcuhuī't a'ntī tahui'lāna' huā'tzā' para que xla'ca'n chuntza' natakahlaka'ī' palh hui'x quimacata'nī'ta'.

⁴³ Lā' a'xni'ca' huankō'lh huā'mā', Jesús lej palha' hualh:

—¡Lázaro, cataxtu!

⁴⁴ Lā' taxtulh a'ntū xanīntza' ixuanī't. Ixlīmacasna'tcanī't lā' ixlīlacasna'tcanī't lu'xu' lā' ixlīlakatlapacanī't lu'xu'. Lā' Jesús cāhuanilh:

—Calacxcutit lā' camacaxcutit lā' chuntza' camakxtektit.

Talacchihuīna'lh para natachi'pa Jesús

Mt. 26.1-5; Mr. 14.1-2; Lc. 22.1-2

⁴⁵ Lā' a'xni'ca' talaktzī'lh Jesús a'ntū tlahualh, takahlaka'ī'lh lhūhua' israelitas a'ntī ixta'o'kska'lhīmā'na María. ⁴⁶ Lā' makapitzīn de xla'ca'n talaka'lh huan fariseosnu' lā' tahuanilh a'ntū ixtlahuanī't Jesús. ⁴⁷ Lā' huan fariseosnu' lā' huan xanapuxcu'nu' curasna' lā' huan pūchihuīna'nī'n tatakēxtimīlh lā' talāhuanilh:

—¿Tuchū natlahuayāuj chuhua'j? Huā'mā' chi'xcu' lej tlahuamā' lē'cnīn. ⁴⁸ Palh tuntū' natlahuani'yāuj, ixlīhuākca'n natakahlaka'ī' ū'tza', lā' huan xanapuxcu'nu' romanos natamin lā' natalactlahua huan xaka'tla' lītōkpān lā' huan quixcānsipejca'n.

⁴⁹ Kalhatin de ū'tunu'n ixuanican Caifás. Xla' ū'tza' mero xamāpa'ksīni' curasna' ixuanī't huanmā' cā'ta. Lā' xla' cāhuanilh:

—Hui'xina'n tū' ca'tzīyā'tit. ⁵⁰ Hui'xina'n tū' māchekxī'yā'tit que más tzey para quina'n palh kalhatin chi'xcu' nanī por quimpālacataca'n. Chuntza' ixlīhuāk huan xcānsipej tū' catilakualh.

⁵¹ Lā' ū'tza' a'ntū hualh Caifás, tū' xmān ixtapāstacna'. Como Caifás mero xamāpa'ksīni' curasna' ixuanī't huanmā' cā'ta, Dios māhuanilh que Jesús xla' ū'tza' nalīnī por ixpālacata tachi'xcuhuī't xalanī'n huan

xcānsipej. ⁵² Lā' tū' xmān por huan tachi'xcuhūi't xalanī'n huanmā' xcānsipej; xla' nanī para que tzē nacāmākēxtimī ixcamana' Dios a'ntū ixta'a'kahuankō'nī't, lā' chu lakatin natala. ⁵³ Lā' huanmā' chi'chini' huan xanapuxcu'nu' israelitas tatzuculh talilacchihuīna'n a'nchī tzē natalimāknī Jesús lā' chuntza' ixtalilacchihuīna'ntēlha.

⁵⁴ Lā' ū'tza' huā'mā' ixpālacata Jesús tū'tza' ixcātalacsu'yuni' huan israelitas. Lā' taxtulh de nac Judea lā' a'lh ā'lacatin cā'lacchicni' a'ntū ixuanican Efraín, na ixpajtzū' huan a'nlhā cā'lhpi'mpi'li' ti'ya't. Lā' a'ntza' tachokolh con ī'sca'txtunu'nī'n.

⁵⁵ Ixtapajtzūtēlhatza' huan cā'tani' a'ntū huanican pascua a'ntū ixtapūtlahua cā'tani' israelitas. Lā' lej lhūhua' tachi'xcuhūi't ta'a'lh nac Jerusalén para natatapa'lha chu a'nchī ixtalanāncan'n porque ixtapuhuan que Dios nacālaktzī'n lacuan a'xni'ca' ixtamaclacā'ni' huan cā'tani'. ⁵⁶ Lā' xlaca'n ixtaputza Jesús. Lā' a'xni'ca' ixtatanūmā'natzā' nac xaka'tla' litokpān, ixtalākalkhasqui'nī:

—¿Chichū puhua'nā'tit hui'xina'n? ¿Namin Jesús o tū' catimilh?

⁵⁷ Huan fariseosnu' lā' huan xanapuxcu'nu' curasna' ixtamāstā'nī't talacasqui' palh tichū ca'tzī a'nlhā hui'lacha' Jesús, cacāmāca'tzīnīca xlaca'n para que chuntza' tzē nachī'pacan.

12

Kalhatin puscāt lītōlh aceite ixtojon Jesús

Mt. 26.6-13; Mr. 14.3-9

¹ Ixtapajtzūtēlhatza' huan cā'tani' a'ntū ixuanican pascua. Xmān lakachāxan chi'chini' ī'sputa. Lā' Jesús a'lh nac Betania a'nlhā ixui'lacha' Lázaro a'ntū ixmālakahuanīchokonī't. ² Lā' a'ntza' cāxtlahuaca huan ixlihua't Jesús. Lā' Marta ixcāmojō huan pulātu. Lā' Lázaro lā' huan ā'makapitzīn ixtahui'lāna' macaxtim con Jesús a'nlhā ixtahuā'yamā'na. ³ Lā' María līmilh hua'chi pūpitzī litro de huan aceite de puro nardo a'ntū xamu'cśa lā' lej lhūhua' ixtapalh. Lā' lītantūtlahualh Jesús lā' chu tuncan lītantūxacalh ixya'j. Lā' ixlīchakaka'tla' huan chic ā'mu'csana'nkō'lh. ⁴ Lā' Judas Iscariote, ixo'kxa' Simón, a'ntū nā sca'txtunu' ixuanī't lā' a'ntū namacamāstā' Jesús, xla' hualh:

⁵ —Lā' ¿a'chī' tū' stā'ca huā'mā' perfume? Hua'chi lakatu'tun ciento pesos ixtapalh. Lā' huā'mā' tumīn tzē ixcālē'ksajca a'ntū lacpobres.

⁶ Judas tū' ixcālakalhu'man huan pobres. Hualh huā'mā' porque xla' ka'lhāna' ixuanī't. Xla' ū'tza' ixmāmāquī'nīcanī't huan tumīn. Lā' xla' a'ntza' ixmaka'lhantēlha. ⁷ Lā' Jesús huanilh:

—Tū' calītamakchu'yi' huan puscāt. Xla' māquī'nī't huan perfume hasta chuhua'j para naquilitō como palaj naquimā'cnūcan. ⁸ Lā' pō'ktu na'a'nan pobres con hui'xina'n. Quit tū' pō'ktu ictilatahui'lalh con hui'xina'n.

Talīlacchihuīna'lh por huan Lázaro

⁹ Lā' a'xni'ca' taca'tzīlh que Jesús ixui'lacha' nac Betania, lej lhūhua' israelitas ta'a'lh talaktzī'n. Lā' tū' xmān Jesús ixtalaktzī'ncu'tun, lā' nā ixtalaktzī'ncu'tun Lázaro a'ntū ixmālakahuanīchokonī't Jesús. ¹⁰ Lā' chuntza' huan xanapuxcu'nu' curasna' nā xlaca'n talacchihuīna'mpā para nata-māknī nā huan Lázaro. ¹¹ Por ixpālacata huan Lázaro, lej lhūhua' israelitas ixtatalakspi'tnī'ttza' con huan curasna' lā' ixtakalhlaka'īnī'ttza' huan Jesús. Lā' ū'tza' ixtalīmaknicu'tun huan Lázaro.

Jesús tanūlh nac Jerusalén

Mt. 21.1-11; Mr. 11.1-11; Lc. 19.28-40

¹² Lā' ixlilakalī lhūhua' tachi'xcuui't a'ntī ixtachinī't nac xcānsipej Jerusalén para huan cā'tani', xlaça'n taca'tzilh que Jesús ixmimā' nac Jerusalén. ¹³ Lā' talē'lh xta'cna' lā' ta'a'lh tapāxtoka Jesús lā' ixtamāta'sīmā'na:

—¡Camācā'tani'tit Dios! ¡Dios casicua'lanālih a'ntī mimā' por ixlīmāpa'ksīn huan Māpa'ksīni'! U'tza' quiReyca'n quina'n israelitas.

¹⁴ Lā' Jesús ixkaksnī't lakatin burro lā' ixkēhuī'. Chuntza' tatzō'kni' na ixtachihuīn Dios:

¹⁵ Tū' cajicua'ntit hui'xina'n xalanī'n nac Sión; chuhua'j huan miReyca'n mimā' lā' kēhuī' lakatin burro a'ntū o'kxa'cus.

¹⁶ Xapū'la ī'sca'txtunu'nī'n tū' tamāčekxīlh huā'mā'. Lā' a'xni'ca' Jesús lakahuançokolh, a'xni'ca' tapāstacli chu a'nchī ixtatzo'kni' lā' chuntza' pātlet'keni'lh Jesús.

¹⁷ Lā' huan tachi'xcuui't a'ntī ixtatā'hui'lāna' Jesús a'xni'ca' xla' ta'sani'lh Lázaro nac taponkni' a'nlhā ixmā'cnūcanī't lā' mālahuanichokolh, lā' xlaça'n ixtalichihuīna'n a'ntū ixtalaktzī'nī't. ¹⁸ Lā' ū'tza' talī'a'lh tapāxtoka Jesús lhūhua' tachi'xcuui't porque xlaça'n ixtaca'tzī palh ixtlahuanī't huā'mā' lē'cnīn. ¹⁹ Lā' huan fariseosnu' talāhuanilh:

—Calaktzī'ntit a'nchī tastālani'kō'. Lā' tūla tlahuani'yāuj nīn tuntū'.

Makapitzīn griegos taputzalh Jesús

²⁰ Makapitzīn griegos nā xlaça'n ixta'a'nī't huan nac Jerusalén para natataquihpūtani' Dios a'xni'ca' iklamā' cā'tani'. ²¹ Xlaça'n talaka'lh Felipe xala' nac Betsaida nac estado de Galilea. Lā' tahuanilh:

—Señor, quina'n ictā'chihuīna'ncu'tunāuj Jesús.

²² Lā' Felipe laka'lh Andrés lā' huanilh a'nchī tahualh. Lā' ixkalhatu'ca'n ta'a'lh tahuanī Jesús. ²³ Lā' Jesús cāhuanilh:

—Quit huan Chi'xcu' xala' Tālmā'n. Chilhtza' huan quilhtamacuj a'ntū naquimpū'a'cnīni'ni'can como palaj na'icni'. ²⁴ U'tza' ixlistu'ncua'. Palh lakatin ti'ni' namāstā' ixtō'ca't, tasqui'nī que namā'cnūcan nac ti'ya't. Lā' a'xni'ca' namā'cnūcan, pū'la tasu'yu hua'chilh lakuan. Pero ā'calīstān namāstā' ixtō'ca't. Lā' nā chuntza' naquimpātlet'keni' quit a'xni'ca' naquimā'cnūcan. ²⁵ Lā' nā chuntza' huan tachi'xcuui't. A'ntīn tatlahua a'ntū ixtapuhuānca'n, xlaça'n nacāspu'tni' ixquilhtamacujca'n. Lā' a'ntīn tatlahua ixtapuhuān Dios, xlaça'n taka'lhī xasāsti' ixquilhtamacujca'n a'ntū tū' maktin caticāspu'tni'lh. ²⁶ A'ntī quintatā'scujcu'tun, xlaça'n caquintastālani'lh. Lā' a'nlhā na'ictahuī'la quit nac a'kapūn, nā a'ntza' natatahuī'la a'ntī quintatā'scujca. QuinTāta' nacā'a'cnīni'ni' ixlīhuākca'n a'ntī quintatā'scujca.

Jesús hualh a'nchī nanī

²⁷ Chuhua'j quit lej ictamakchuyīnī't. ¿Chichū na'icuan? Tū' ictihuanilh quinTāta': "Tāta', caquimāpūtaxtu a'ntū na'icpāti". Tūla icuan chuntza' porque tasqui'nī na'icpātini'n. U'tza' iclīminī't nac quilhtamacuj. ²⁸ Tāta', ca'a'cnīni'ni'ca' hui'x.

Lā' chu tuncan kaxmatca lakatin tachihuīn de nac a'kapūn a'ntū hualh:

—Qui'a'cnīni'ni'canī'ttza' lā' chu naqui'a'cnīni'ni'palacan.

²⁹ Lā' huan tachi'xcuui't, a'xni'ca' takaxmatli huā'mā', tahualh:

—Jililh.

Lā' ā'makapitzīn tahuampā:

—Kalhatin ángel tā'chihuīna'lh.

³⁰ Lā' Jesús cāhuanilh:

—Huan tachihuīn chihuīna'lh por mimpālacataca'n lā' tū' por quimpālacata. ³¹ Chuhua'j natzucucan cālacāxtlahuacan huā' xalanī'n huā'mā' nac quilhtamacuj. Lā' namaklhīcan ixlīmāpa'ksīn a'ntī māpa'ksī huā'mā' quilhtamacuj. ³² Lā' quit a'xni'ca' naquimā'kayāhuacan nac cruz, na'iccāmāpuhuanī ixlihuākca'n huan tachi'xcuui't palh naquinta'a'kahuāna'ni'.

³³ Lā' Jesús hualh huā'mā' para que chuntza' naca'tzīcan a'nchī nalinī.

³⁴ Lā' huan tachi'xcuui't takalhtīh:

—Huan quileyca'n quincāmāsu'ni'yāni' que Cristo natahui'la para pō'ktu. Lā' ¿chī hua'na' hui'x que huan Chi'xcu' xala' Tālmā'n namā'kayāhuacan nac cruz? ¿Tichū huā'mā' huan Chi'xcu' xala' Tālmā'n?

³⁵ Lā' Jesús cāhuanilh:

—Tū' makān catika'lhī'tit huan Xkakana'. Lā' catlā'hua'ntit hui'xina'n lihuān ka'lhī'yā'tit huan Xkakana' lā' lihuān tūna'j lakatzī'suanā'tit. A'ntī talatlā'huān de tzi'sa xlaca'n tū' taca'tzī a'nīhā ta'a'n. ³⁶ Quit huan Xkakana' como quit icmāsu'yu a'ntū ixlistu'ncua'. Caquinkalhlaka'ī'tit para que chuntza' naca'tziyā'tit a'ntū ixlistu'ncua'.

Lā' a'xni'ca' ixuanī'ttza' huā'mā', Jesús a'lh lā' cātatzē'kni'lh xlaca'n.

A'chī' huan israelitas tū' ixtakalhlaka'ī' Jesús

³⁷ Huan israelitas tū' ixtakalhlaka'ī' Jesús a'yuj ixtlahuanī'ttza' lej lhūhua' le'cnīn na ixlacapūnca'n. ³⁸ Lā' chuntza' tlōkentaxtūlh a'ntū tzo'klī huan a'cta'sana' Isaías:

Māpa'ksīni', tū' kalhlaka'ī'ca a'ntū icmāsu'yūj.

Tū' kalhlaka'ī'ca a'yuj laktzī'nca a'nchī Dios lej ka'lhī līmāpa'ksīn.

³⁹ Lā' Isaías lichihuīna'lh ixpālacata a'nchī tūlalh kalhlaka'ī'ca. Lā' xla' tzo'kpā:

⁴⁰ Dios cātlahualh lakatzī'nī'n, lā' cālactlahuani'lh ixtapāstacna'ca'n.

Lā' chuntza' tū' talaktzī'n lā' tū' tamāchekxī lā' tū' quintalakmin para que na'iccāmātzeyī.

⁴¹ Isaías hualh huā'mā' porque ixlaktzī'nī'ttza' a'nchī lej ixlika'tla' ixlīmāpa'ksīn Jesús. Lā' chuntza' lichihuīna'lh Jesús.

⁴² Lā' lej lhūhua' xanapuxcu'nu' takalhlaka'ī'lh Jesús. Xlaca'n xmān tzē'k taca'tzīlh porque ixtajicua'ni' huan fariseosnu'. Ixtajicua'n que nacāmātuxtekēcan de huan litokpān. ⁴³ Xlaca'n lej ixtalacasqui'n que cata'a'cnīni'ni'lh tachi'xcuui't; lā' tū' tanto ixtatlahuacu'tun a'ntū Dios lacasqui'n.

Ixtachihuīn Jesús nacāmāclē'nī huan tachi'xcuui't

⁴⁴ Jesús chihuīna'lh lej pa'lha lā' hualh:

—A'ntī quintakalhlaka'ī' quit, tū' xmān quē'cstu quintakalhlaka'ī'. Xlaca'n takalhlaka'ī' nā quinTāta' a'ntī quimacamilh. ⁴⁵ Lā' a'ntī quintalaktzī'n quit, hua'chilh xlaca'n talaktzī'n nā quinTāta' a'ntī quimacamilh. ⁴⁶ Quit huan Xkakana'. Quit icmini't nac quilhtamacuj para nacāmaksconi' tachi'xcuui't. Chuntza' a'ntī naquintakalhlaka'ī' quit, tū'tza' catitatahui'lalh xlaca'n a'nīhā cā'pucsua', como natamāchekxī a'ntū ixlistu'ncua'. ⁴⁷ A'ntīn takaxmata quintachihuīn lā' tū' takalhlaka'ī', tū' iccālacāxtlahua quit. Quit icmini't para na'iccāmāpūtaxtū xalanī'n nac quilhtamacuj, lā' tū' para na'iccālacāxtlahua. ⁴⁸ Lā' a'ntī quintalakmaka'n

lā' tū' takahlaka'ī' quintachihuīn, xluca'n nacālācāxtlahuacan. A'ntū ā'xmān chī'chini' nala, xluca'n nacālācāxtlahuacan por ixpālācata a'ntū icuanī't. ⁴⁹ Lā' quit tū' xmān icchihuīna'n por quimpātunca'tzi. QuinTāta' a'ntī quimacamilh xla' quimāpa'ksīlh a'ntū icuan lā' a'ntū icmāsu'yu. ⁵⁰ Lā' quit icca'tzī que quinTāta' quimāpa'ksīlh que iccāmāsu'ni'lh huan tachi'xcuui't a'nchī nataka'lhī xasāsti' ixquilhtamacujca'n para pō'ktu. A'ntū quihuaninī't quinTāta', ū'tza' icchihuīna'n quit.

13

Jesús cātantūche'kē'lh ī'sca'txtunu'nī'n

¹ Lā' a'xni'ca' tūna'j ixtzucu huan cā'tani', Jesús ca'tzīlh que ā'macsti'nal'j ī'sputni' para namakxteka huan quilhtamacuj lā' para nalaka'mpala ixTāta'. Lā' xla' pō'ktu ixcāpāxquī'nī't a'ntī ixla' xalanī'n nac quilhtamacuj. Lā' tū' ixlīmākān xla' namāsu'yu a'nchī lej ixcāpāxquī'.

² Lā' Jesús ixcātā'huā'yamā' ī'sca'txtunu'nī'n cā'smalanka'n. Lā' huan ko'ti'ti' ixmāpuhuanīnī'ttza' Judas Iscariote, ixo'kxa' Simón, palh namacamāstā' Jesús. ³ Jesús, xla' ixca'tzī que huan xaTāta', xla' ixmaxquī'kō'nī't ixlīhuāk līmāpa'ksīn. Lā' nā ixca'tzī palh ixminī'ta'ncha' de Dios lā' chu nalaka'mpala Dios. ⁴ Lā' tuncan tāyalh a'nlhā ixuā'yamā' lā' tamakxtulh ixlu'xu' xala' ixkalhni' lā' chā'xpātahui'lal kalhtin ixlīmācaxaca. ⁵ Lā' chu tuncan mojōlh xcān nac lakatin pūmakacha'ka'. Lā' chu tuncan tzuculh cātantūche'kē' huan ī'sca'txtunu'nī'n lā' cālītāntūxacal huan līmācaxaca a'ntū ixchā'xpāhuī'.

⁶ Lā' a'xni'ca' ixtantūche'kē'cu'tumā'tza' huan Simón Pedro, xla' hualh: —Māpa'ksīni', lā' ¿chu hui'x naquintantūche'kē'ya'?

⁷ Lā' Jesús kalhtīlh:

—Chuhua'j hui'x tū' māchekxī'ya' a'ntū ictlahuamā' quit. A'calīstān namāchekxī'ya' hui'x.

⁸ Lā' Pedro huanilh:

—Quit tū' maktin quintitantūche'ke'.

Lā' Jesús huanilh:

—Palh quit tū' ictitantūche'kē'ni' hui'x tūlalhtza' catila't quisca'xtunu'.

⁹ Lā' Simón Pedro huanilh:

—Lā' tū' xmān quintojon, nā quimacan caquimakache'ke', lā' nā qui'a'kxāk caquimūche'ke'.

¹⁰ Lā' Jesús huanilh:

—A'ntū paxnī'tcus, xmān tasqui'nī natantūcha'ka'n porque ixlīhuāk ixmacni' makcha'ka'nī't. Hui'xina'n lactzey. Xmān kalhatin de hui'xina'n tū' tzey.

¹¹ Lā' Jesús ixca'tzītza' a'ntī namacamāstā'. Lā' ū'tza' lihualh: “Hui'xina'n lactzey. Xmān kalhatin de hui'xina'n tū' tzey”.

¹² Lā' Jesús a'xni'ca' cātantūche'kē'kō'lh huan ī'sca'txtunu'nī'n, chu hui'līpā ixlu'xu' huan xala' ixkalhni' lā' xla' tahui'lapā lā' cāhuanilh:

—¿Chā māchekxī'yā'tit hui'xina'n huā' a'ntū iccātlahuani'nī'ta'ni'?

¹³ Hui'xina'n quilāmāpācuhiyāuj Mākalhtō'kē'ni' lā' Māpa'ksīni'. Chuntza' tzey porque ū'tza' quit. ¹⁴ Como quit Mākalhtō'kē'ni' lā' Māpa'ksīni', lā' iccātantūche'kē'ni'ta'ni' hui'xina'n lā' nā chuntza' tasqui'nī que hui'xina'n nā nalātantūche'kē'yā'tit. ¹⁵ Quit iccātlahuani'ni' huā'mā' hua'chī tamālacastuc; lā' nā chuntza' natlahua'yā'tit nā hui'xina'n.

¹⁶ Ixlistu'ncua' a'ntū iccāhuaniyāni'. Hui'xina'n tū' más laka'tla'n que

quit. Hui'xina'n hua'chi quintasācua'nī'n lā' quit hua'chi mimpatronca'n. Hui'xina'n quilacsujnī'n lā' quit iccāmālacscujūyāni'. Chuntza' tasqui'nī natlahua'yā'tit a'ntū ictlahua. ¹⁷ Hui'xina'n ca'tzīyā'tit a'ntū iccāhuaninī'ta'ni'cus. Lā' palh natlahua'yā'tit, lej lipāxūj nalatahui'la'yā'tit.

¹⁸ 'Lā' tū' milihuākca'n iccālīchihuīna'nāni'. Quit icca'tzī a'ntū iccālacscacnī't. Natlōkentaxtū chu a'nchī tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios: U'tza' a'ntū ictā'huā'yan ū'tza' lalh hua'chi quintā'ca'tza'.

¹⁹ Quit iccāhuanimā'ni' a'ntū napātle'ke. Lā' chuntza' a'xni'ca' nala huā'mā', hui'xina'n nakalhlaka'ī'yā'tit tichū quit. ²⁰ Quit ixlistu'ncua' iccāhuaniyāni'. A'ntū ta'a'cnīni'ni' a'ntū icmālakachā', nā quit quinta'a'cnīni'ni' lā' nā ta'a'cnīni'ni' a'ntū quimacamilh.

Jesús hualh que ū'tza' Judas a'ntū namacamāstā'

Mt. 26.20-25; Mr. 14.17-21; Lc. 22.21-23

²¹ Lā' a'xni'ca' huankō'lh huā'mā', Jesús lej tamakchuyīlh lā' lacastu'nc hualh:

—Ixlistu'ncua' iccāhuaniyāni', chā'tin de hui'xina'n ū'tza' naquimacamāstā'.

²² Lā' ū'tza' tatzuculh talālīlakalaktzī'n huan sca'txtunu'nī'n porque xlacan tū' ixtaca'tzī a'ntū ixlīchihuīna'mā'ca. ²³ Kalhatin ī'sca'txtunu' ixuā'yamā' na ixpāxtūn Jesús. U'tza' a'ntū lej ixpāxqui' Jesús. ²⁴ Lā' Simón Pedro lacahuanīlh huanmā' sca'txtunu' lā' huanīlh:

—Cakalhasqui'ni' tichū līchihuīna'mā'.

²⁵ Lā' xla' ū'tza' a'chulā' līlaktapajtzūlh huan Jesús lā' kalhasqui'nīlh:

—Māpa'ksīni', ŷtichū līchihuīna'mpā't?

²⁶ Lā' Jesús kalhtīlh:

—Na'iclīmāchū'huī' xaxcān līhua't pītzina'j pāntzi. Lā' a'ntū na'icmaxqui' ū'tza' nala.

Lā' māchū'huī'lh huan pītzina'j pāntzi lā' maxqui'lh huan Judas Is-carriote, ixo'kxa' Simón. ²⁷ Lā' a'xni'ca' Judas maklhtīni'lh huan pāntzi tanūni'lh huan ko'ti'ti' na ixa'clhcunuc. Lā' chu tuncan Jesús huanīlh:

—Catla'hua' tuncan a'ntū tla'hua'cu'tuna'.

²⁸ Lā' huan ā'makapitzīn a'ntū ixtahuā'yamā'na, xlacan tū' tamāchekxīlh a'chī' huanīlh huanmā'. ²⁹ Lā' como Judas ū'tza' ixmāmāqui'nīcanī't huan tumīn, makapitzīn tapuhualh que Jesús ixuaninī't que natamāhua catūhuā a'ntū ixtamaclacasqui'n para huan cā'tani', o ixuaninī't que nacāmaxqui' macsti'na'j huan pobres. ³⁰ Lā' a'xni'ca' ixmaklhtīni'ni'ttza' huan pāntzi, Judas taxtulh. Lā' tzī'satza' ixuanī't.

Huan xasāsti' līmāpa'ksīn

³¹ Lā' a'xni'ca' Judas ixtaxtunī'ttza', Jesús hualh:

—Chuhua'j qui'a'cnīni'ni'can quit, como quit huan Chī'xcu' xala' Tālh mā'n. Lā' chuhua'j a'cnīni'ni'can Dios por ixpālacata a'ntū ictlahua.

³² Lā' como a'cnīni'ni'can Dios por ixpālacata a'ntū ictlahua, lā' chuntza' Dios naquī'a'cnīni'ni' quit. Lā' palaj natlahua. ³³ Quilakska'tā'n, tū'tza' makān icticātā'latahui'lani' hui'xina'n. Lā' hui'xina'n naquīlāputzayāj. Chuntza' a'nchī iccāhuanīlh huan israelitas, nā hui'xina'n chuntza' chuhua'j na'iccāhuaniyāni': "A'nlhā na'ica'n quit, hui'xina'n tūlah catipintit". ³⁴ Lā' hui'xina'n iccāmaxqui'yāni' xasāsti' līmāpa'ksīn: Calāpāxqui'tit. Chuntza' a'nchī iccāpāxqui'yāni' quit, nā chuntza' nalāpāxqui'yā'tit hui'xina'n. ³⁵ Palh hui'xina'n nalāpāxqui'yā'tit, chuntza' nataka'tzī ixlīhuāk tachi'xcu'huī't palh hui'xina'n quisca'txtunu'nī'n.

Jesús hualh que Pedro nakalhtatzē'ka

Mt. 26.31-35; Mr. 14.27-31; Lc. 22.31-34

³⁶ Simón Pedro kalhasqui'nilh Jesús:

—Māpa'ksīni', ¿lhachū pimpā't?

Lā' Jesús kalhtīlh:

—A'nlhā na'ica'n quit, tūlah quintitā'pi chuhua'j. Naquistālani'ya' ā'calīstān.

³⁷ Lā' Pedro huanilh:

—Māpa'ksīni', lā' ¿a'chī' tūla ictitā'a'ni' chuhua'j? Quit xa'iclīnīlh por hui'x.

³⁸ Lā' Jesús kalhtīlh:

—¿Chā stu'ncua' palh ixnī't por quit? Stu'ncua' a'ntū icuaniyāni'. A'xni'ca' tūna'j ta'sa huan gallo, hui'x naquinkalhtatzē'ka' maktu'tun.

14

Por ixpālacata Jesús nalakchā'ncan Dios

¹ lā' Jesús cāhuanipā:

—Lā' hui'xina'n tū'tza' catamakchuyī'tit. Calīpāhua'ntit Dios lā' nā chuntza' quit caquilālipāhuáj. ² A'nlhā hui'lacha' quinTāta', a'ntza' a'nan lhūhua' pūtahuī'lhni'. Palh tū' cahuā chuntza', xa'iccāhuanini' hui'xina'n. Ica'nā quit iccāxui'lī lacatin a'nlhā natahui'la'yā'tit a'ntza'. ³ Lā' a'xni'ca' na'ica'n quit lā' na'iccāxui'likō'yācha', quit na'icmimpala lā' na'iccālē'nāni' hui'xina'n. Lā' chuntza' a'nlhā na'ictahui'la quit, nā hui'xina'n a'ntza' natahui'la'yā'tit. ⁴ Hui'xina'n ca'tziyā'tit a'nlhā ica'mā' lā' ca'tziyā'tit a'nchī tzē līchā'ncan.

⁵ Lā' Tomás huanilh:

—Māpa'ksīni', quina'n tū' icca'tziyāuj a'nlhā pimpā't. ¿Chichū na'iclīca'tziyāuj a'nchī līchā'ncan?

⁶ Jesús kalhtīlh:

—Quit huan xatzey tej, lā' quit icmāsu'yu a'ntū ixlīstu'ncua', lā' quit iccāmaxquī'yāni' xasāsti' minquilhtamacujca'n. Lā' xmān a'ntī quin-takalhlaka'ī, xmān xlaca'n tzē natalakchā'n quinTāta'. ⁷ Palh hui'xina'n ixca'tzītīt tichūn quit, ixlakapastit quinTāta'. Chuhua'j lakapasā'tit quinTāta' lā' laktzī'nī'ta'ntit hui'xina'n.

⁸ Lā' Felipe huanilh:

—Māpa'ksīni', caquilāmāsu'ni'uj minTāta'. Lā' xmān ū'tza' iccāsqi'ni'yāni'.

⁹ Jesús kalhtīlh:

—Felipe, lejtza' makān iccātā'lahui'lani' hui'xina'n, lā' ¿a'chī' tūna'j quilakapasa'? A'ntī quintalaktzī'nī't quit, nā talaktzī'nī't quinTāta'. Lā' ¿a'chī' hua'na': “Caquilāmāsu'ni'uj minTāta'”? ¹⁰ ¿Chu tū' a'ka'īya' que quinTāta' lā' quit chu lakatin quina'n? A'ntū iccāhuaniyāni', tū' xmān quimpātunca'tzi. QuinTāta' quintā'lahuī', lā' māni' ū'tza' tlahua a'ntū ixtascujūt. ¹¹ Cakalhlaka'ī'tit que chu lakatin quina'n, quit lā' quinTāta'. Lā' palh tūla nakalhlaka'ī'yā'tit huā'mā' xmān por ixpālacata a'ntū iccāhuanini', caquilākalhlaka'ī'uj por ixpālacata huan lē'cnīn a'ntū ictlahua. ¹² Ixlīstu'ncua' a'ntū iccāhuaniyāni'. A'ntī quintakalhlaka'ī' quit, nā xlaca'n natatlahua huan catūhuā a'ntū ictlahua quit. Lā' ā'līhua'ca' xalaka'tla'n catūhuā natatlahua porque quit na'iclaka'n quinTāta'. ¹³ A'ntū nasqui'nā'tit hui'xina'n por quinquilhtampān quit na'ictlahua porque quit xa'O'kxa'; chuntza' tzē na'iclīmālacsu'yu a'nchī ixlīka'tla'

ixlīmāpa'ksīn quinTāta'. ¹⁴ Quit na'ictlahua chuxatū a'ntū nasqui'nā'tit hui'xina'n por quinquiltampān.

Jesús hualh que namacamin huan Espíritu Santo

¹⁵ Lā' Jesús cāhuanipā:

—Palh hui'xina'n quilāpāxquī'yāuj, ca'a'kahuāna'ni'tit quilīmāpa'ksīn. ¹⁶ Quit na'icsqui'ni' quinTāta' lā' xla' nacālakmacamimpalayāni' ā'kalhatin a'ntū nacāmaktāyayāni'. Lā' xla' ū'tza' natachoko con hui'xina'n para pō'ktu. Xla' ū'tza' huan Espíritu Santo a'ntū māsuyū a'ntū ixlīstu'ncua'. ¹⁷ Xalanī'n nac quilhtamacuj xla'ca'n tūlah catitamaklhūni'lh huan Espíritu Santo porque xla'ca'n tūlah catitalaktzī'lh lā' tūlah catitalakapasli. Lā' hui'xina'n lakapasā'tit porque xla' cātā'lahui'lani' hui'xina'n lā' nacā'o'kska'lhīyāni'. ¹⁸ Lā' tū' icticāmaktēkni' mi'a'cstucan. Na'iccālakmimpalayāni' hui'xina'n. ¹⁹ A'macsti'na'j tū'tza' quintitalaktzī'lh huan xalanī'n nac quilhtamacuj. Pero hui'xina'n naquilālaktzī'nāuj. Hui'xina'n nalatahui'la'yā'tit porque quit iclahuī'. ²⁰ Lā' a'xni'ca' namin huan Espíritu Santo, hui'xina'n naca'tziyā'tit que quinTāta' quintā'lahuī' lā' nā iccātā'lahui'lani'. ²¹ A'ntin taca'tzī quilīmāpa'ksīn lā' ta'a'kahuāna'ni', chuntza' lītasuyū palh quintapāxquī'. Lā' quinTāta' nā nacāpāxquī' a'ntū quintapāxquī' quit. Lā' nā quit nā na'iccāpāxquī' lā' na'iccātalacsuyūni' xla'ca'n.

²² Lā' Judas (ā'chā'tin Judas lā' tū' huan Iscariote) huanilh:

—Māpa'ksīni', lā' ḡa'chī' naquilātalacsuyūni'yāuj quina'n lā' tū' huan tachi'xcuui't xalanī'n nac quilhtamacuj?

²³ Lā' Jesús kalhtīl:

—A'ntū quintapāxquī' quit, xla'ca'n nata'a'kahuāna'ni' a'ntū icuan quit. Lā' quinTāta' nacāpāxquī'. Lā' quinTāta' lā' quit na'iccālakmināuj para na'iccātā'latahui'layāuj xla'ca'n. ²⁴ Lā' a'ntin tū' quintapāxquī' xla'ca'n tū' ta'a'kahuāna'ni' a'ntū icuan quit. Lā' huan līmāscā'tin a'ntū kaxpa'tpā'na'ntit hui'xina'n, xla' tū' quila'; ixla' quinTāta' a'ntū quimacaminī't.

²⁵ 'Lā' huāk huā'mā' iccāhuanimā'kō'ni' līhuan iccātā'lahui'lani' hui'xina'n. ²⁶ QuinTāta' namacamin huan Espíritu Santo lā' xla' namāsuyū por quimpālacata. U'tza' huan maktāyana' lā' nacāmāsuyūni'kō'yāni' ixlīhuāk lā' nacāmāpāstaquīyāni' ixlīhuāk a'ntū iccāhuaninī'ta'ni' quit.

²⁷ 'Hui'xina'n quilākahlaka'ī'yāuj lā' ū'tza' līpāxuhua'yā'tit hua'chi quit icpāxuhua. Lā' a'nchī pāxuhua'yā'tit tū' hua'chi xalanī'n nac quilhtamacuj. Lā' tū' catamakchuyī'tit lā' tū' cajicua'ntit. ²⁸ Hui'xina'n kaxpa'ttit a'nchī iccāhuanini': "Quit ica'nā lā' na'iccālakmimpalayāni' hui'xina'n". Palh lej stu'ncua' ixquilāpāxquī'uj, lej ixlīpāxuhua'tit hui'xina'n porque quit iclaka'mā' quinTāta'. Lā' xla' ū'tza' más xaka'tla' que quit. ²⁹ Iccāhuanimā'ni' a'ntū napātle'ke. Lā' a'xni'ca' nala, hui'xina'n nakalh-laka'ī'yā'tit.

³⁰ 'Lā' tū'tza' lej icticātā'chihuāna'ni' hui'xina'n porque mimā'tza' a'ntū māpa'ksī huā' quilhtamacuj. Lā' xla', quit tūlah quintimāpa'ksīlh. ³¹ Quit ictlahua ū'tza' a'ntū quihuani' quinTāta'. Chuntza' huan xalanī'n nac quilhtamacuj tzē nataka'tzī palh quit icpāxquī' quinTāta'.

Lā' a'xni'ca' Jesús cāhuanikō'lh huā'mā', cāhuanipā:

—Lā' chuhua'j catāya'tit lā' cā'huī'tit.

15

Huan xamayāc uva lā' ixpekenī'n

¹ Lā' Jesús cāhuanipā:

—Quit hua'chi xatzey mayāc lā' quinTāta' hua'chi xamaktaka'lhna' huā'mā' mayāc. ² Lā' huāk huan ixpekenī'n a'ntū tū' mās'tā' ixtō'ca't, xla' ū'tza' cācā'tē. Lā' ixlihuāk huan ixpekenī'n a'ntū tatō'ca', xla' xmān cāpekesita. Lā' chuntza' ā'chulā' mās'tā' ixtō'ca't. ³ Lā' nā chuntza' Dios cāmāpānūni'nī'ta'ni' a'ntū ko'hua'jua' porque hui'xina'n kalhlaka'ī'nī'ta'ntit huan limāscā'tīn a'ntū iccāhuaninī'ta'ni'. ⁴ Caquilātā'latahui'lauj quit lā' chuntza' quit na'iccātā'latahui'layāni' hui'xina'n. Kentin ixpeken huan xamayāc xmān ixa'cstu tūlah catika'lhilh ixtō'ca't. Maclacasqui'n xa'nca nachī'pāna'n nac xamayāc. Palh hui'xina'n namās'tā'yā'tit mintō'ca'tca'n, maclacasqui'n naquilātā'tahui'layāj hua'chi huan ixpekenī'n mayāc chī'pāna'n na ixtojon. Xmān hui'xina'n mē'cstuca'n tūlah catimās'tā'tit mintō'ca'tca'n; tūlah catitlahua'tit a'ntū Dios lacasqui'n.

⁵ 'Quit hua'chi xamayāc lā' hui'xina'n hua'chi ixpekenī'n. Lā' a'ntī pō'ktu quintatā'latahui'la, xlaca'n natamās'tā' ixtō'ca'tca'n; natatlahua a'ntū Dios lacasqui'n. Hui'xina'n mē'cstuca'n tūlah catitlahua'tit catūhuā porque lej maclacasqui'n quit na'iccāmaktāyāni'. ⁶ Lā' a'ntīn tū' quintatā'latahui'la, xlaca'n nacālakmaka'ncan hua'chi huan ixpekenī'n a'ntū cāpeksitmaka'ncanī't lā' scōhuan lā' mākēximīcan lā' lhcuyucan.

⁷ 'Palh hui'xina'n macaxtim naquilātā'latahui'layāj, lā' palh tū' napātza'nkāyā'tit quintachihuīn, casqui'ntit chu a'ntū lacasqui'nā'tit lā' hui'xina'n nacātamaxquī'yāni'. ⁸ Palh hui'xina'n lej mās'tā'yā'tit mintō'ca'tca'n, palh lej tlahua'yā'tit a'ntū Dios lacasqui'n, chuntza' lī'a'cnī'ni'ni'yā'tit quinTāta'. Lā' chuntza' tasu'yu palh hui'xina'n stu'ncua' quisca'txtunu'nī'n. ⁹ Quit iccāpāxquī'yāni' hui'xina'n chuntza' hua'chi quinTāta' quimpāxquī' quit. Lā' hui'xina'n pō'ktu caquilāpāxquī'uj quit. ¹⁰ QuinTāta' quimpāxquī' porque ica'kahuāna'ni' ixtachihuīn. Lā' nā hui'xina'n palh na'a'kahuāna'ni'yā'tit quintachihuīn, nā chuntza' na'iccāpāxquī'yāni'.

¹¹ 'Lā' quit iccāhuaninī'ta'ni' huā'mā' para que naka'lhī'yā'tit huan tapāxuhuān a'ntū icmās'tā'. Lā' chuntza' lej naka'lhī'yā'tit tapāxuhuān. ¹² Quilīmāpa'ksīn xla' ū'tza' huā'mā': calāpāxquī'tit hui'xina'n chu a'nchī quit iccāpāxquī'yāni' hui'xina'n. ¹³ Kalhatin a'ntī līnīlh para namāpūtāxtū ixamigo, ū'tza' lej pāxquī'. ¹⁴ Hui'xina'n qui'amigos palh natlahua'yā'tit a'ntū iccālimāpa'ksīyāni'. ¹⁵ Tū'tza' icticāmāpācuhuīni' quintasācua'ni'n porque huan tasācua' xla' tū' ca'tzī tuchū tlahuacu'tumā' ixpatrōn. Hui'xina'n iccāhuanīyāni' qui'amigos porque quit iccāmāca'tzīniyāni' ixlihuāk a'ntū quihuanī quinTāta'. ¹⁶ Lā' tū' hui'xina'n quilālacsaui quit. Quit iccālacsaui' hui'xina'n. Lā' iccālimāmacū'yāni' que napinā'tit lā' lej namās'tā'yā'tit mintō'ca'tca'n a'ntū natāyani' para pō'ktu. Lā' nā chuntza' quinTāta' nacāmaxquī'yāni' ixlihuāk a'ntū nasqui'ni'yā'tit por quinquilhtampān. ¹⁷ Lā' ū'tza' huā'mā' iccālimāpa'ksīyāni' hui'xina'n que calāpāxquī'tit milīhuākca'n.

Huan xalani'n nac cā'quilhtamacuj taca'tzalaktzī'n Jesús lā' a'ntī ixla'

¹⁸ Lā' Jesús cāhuanipā:

—Palh huan xalanī'n nac quilhtamacuj cātaca'tzalaktzī'nāni' hui'xina'n, tū' natamakchuyī'yā'tit, porque nā quit xapū'la quintaca'tzalaktzī'lh. ¹⁹ Palh hui'xina'n cahuā xalanī'n nac cā'quilhtamacuj, iccātapāxqui'ni' huan xalanī'n nac quilhtamacuj, hua'chi talāpāxqui' xlaca'n. Quit iccālacasacni' lā' chuntza' hui'xina'n tū'tza' xalanī'n nac quilhtamacuj. Lā' ū'tza' cātalīca'tzalaktzī'nāni' hui'xina'n huan xalanī'n nac cā'quilhtamacuj. ²⁰ Capāstactit a'nchī iccāhuanini' que hui'xina'n tū' más laka'tla'n que quit. Hui'xina'n hua'chi quintasācua'nī'n lā' quit hua'chi mimpatronca'n. Como makapitzīn quintamacaputzanī't quit, nā hui'xina'n chuntza' nacātamacaputzayāni' makapitzīn. Lā' como ā'makapitzīn ta'a'kahuāna'ni'nī't quintachihuīn, nā hui'xina'n nacāta'a'kahuāna'ni'yāni' makapitzīn a'ntū namāsu'yuyā'tit. ²¹ Lā' huāk huā'mā' nā nacātatlahuani'yāni' hui'xina'n por quimpālacata, porque xlaca'n tū' talakapasa a'ntī quimacaminī't.

²² 'Palh quit tū' cahuā xa'icmilh iccāhuanī quintachihuīn, xlaca'n tū' ixtalē'lh cuenta por ixtalaclē'i'ca'n. Pero chuhua'j tūlah catitahualh palh tū' talē'n cuenta por ixtalaclē'i'ca'n, como iccāhuanini'ttza'. ²³ A'ntī quintaca'tzalaktzī'n quit, nā chuntza' quinTāta' taca'tzalaktzī'n. ²⁴ Xlaca'n nīn tuntū'yā cuenta ixtaka'lhīh, palh quit cahuā tū' xa'ictlahualh na ixlacapūnca'n a'ntū tūla tlahua ā'chā'tin. Lā' a'yuj talaktzī'nī't huā'mā', quintaca'tzalaktzī'n quit, lā' nā quinTāta' taca'tzalaktzī'n. ²⁵ Chuntza' pātle'ke porque maclacasqui'n natlōkentaxtū a'nchī tatz'o'kni' na ixleyca'n: Quintaca'tzalaktzī'lh por nīn tuntū' ixpālacata.

²⁶ 'Namin huan Maktāyana'. U'tza' huan Espīritu Santo a'ntī nahuan ixlistu'ncua'. U'tza' naminācha' a'nlhā hui'lacha' huan xaTāta'. Lā' quit na'iccālakmacā'nāchāni' a'nlhā hui'lacha' quinTāta'. Lā' namāsu'yu por quimpālacata. ²⁷ Lā' nā hui'xina'n nalīchihuīna'nā'tit por quimpālacata porque ixquintā'lahui'lāna'ntit quit desde iclītuculh quīlītōt huā'tzā' nac cā'quilhtamacuj.

16

¹ 'Quit iccāhuanimā'ni' huā'mā' para que chuntza' tū' natatonkopūyā'tit a'xni'ca' napātīni'nā'tit. ² Hui'xina'n nacātamātuxtekēyāni' de huan nac litokpāna'. Namin lakatin chi'chini' a'ntū nacātapūmaknīyāni' hui'xina'n. Lā' a'ntī nacātamaknīyāni', xlaca'n natapuhuan que tatlahuamā'na a'ntū ixtapuhuan Dios. ³ Huā'mā' natatlahua porque tū' maktin talakapasnī't quinTāta' lā' nā quit tū' quintalakapasnī't. ⁴ Iccāhuaniyāni' huā'mā' para que chuntza' a'xni'ca' nacātamacaputzayāni', nalīpāstacā'tit a'nchī iccāhuanini' xapū'la.

A'ntū tlahua huan Espīritu Santo

Lā' Jesús cāhuanipā:

—Quit tū' iccāhuanini' huā'mā' xapū'la porque quit xa'iccātā'lahui'lani' hui'xina'n. ⁵ Chuhua'j na'iclaka'mpala a'ntī quimacaminī't. Lā' hui'xina'n milīhuākca'n tū' quilākahasqui'ni'nī'ta'uj: “¿Lhām pimpāt'?” ⁶ Chuhua'j hui'xina'n lej līlakaputzayā'tit porque iccāhuanimā'ni' huā'mā'. ⁷ Quit iccāhuaniyāni' ixlistu'ncua'. Xalītzey para hui'xina'n palh quit na'ica'n. Palh quit tū' na'ica'n, tū' caticālakmini' a'ntī nacāmaktāyayāni' hui'xina'n. Lā' palh na'ica'n quit na'iccālakmacamināni' a'ntī nacāmaktāyayāni' hui'xina'n. ⁸ Lā' xla', a'xni'ca' namin, nacāmāca'tzīnī huan tachi'xcuhuī't nac quilhtamacuj a'nchī talaclē'n chā'tunu' de

xlaca'n. Lā' nacāmāca'tzīnī tichū xatzey na ixlacapūn Dios. Lā' nacāmāca'tzīnī a'nchī Dios nacālacāxtlahua. ⁹ Nacāmāca'tzīnī xlaca'n que talaclē'n porqwe tū' quintakalhaka'ī. ¹⁰ Nacāmāca'tzīnī que Dios quit quilaktzī'n palh xatzey, porqwe quit iclaka'mā' quinTāta' lā' hui'xina'n tū'tza' quintilālaktzī'uj. ¹¹ Nacāmāca'tzīnī a'nchī Dios nacālacāxtlahua porqwe chuhua'j lacāxtlahuacanī'ttza' a'ntū māpa'ksī huā'mā' quilhtamacuj.

¹² 'Lej lhūhua' sputa a'ntū iccāhuanicu'tunāni' pero hui'xina'n tūlah catimāchexī'tit chuhua'j. ¹³ A'xni'ca' namin huan Espīritu Santo, a'ntū nahuan ixlīstu'ncua', xla' ū'tza' nacāmāsu'ni'kō'yāni' ixlīhuāk a'ntū ixlīstu'ncua'. Xla' tū' catichihuīna'lh por xmān ixpātunca'tzi. Xla' nacāhuaniyāni' xmān a'ntū huan xaTāta' nahuanī. Lā' nā nacāmāca'tzīnīyāni' hui'xina'n a'ntū napātle'ke. ¹⁴ Lā' xla' nā naqui'a'cnīni'ni' como nacāmāca'tzīnīyāni' hui'xina'n a'ntū iclacasqui'n que naca'tziyā'tit. ¹⁵ Huāk a'ntū ka'lhī quinTāta' nā quit quila'. Lā' ū'tza' iclīhualh que huan Espīritu Santo nacāmāca'tzīnīyāni' hui'xina'n a'ntū iclacasqui'n que naca'tzī'yā'tit.

Natapāxuhua a'ntī talakaputza

¹⁶ Lā' Jesús cāhuanipā:

—Lā' ā'macsti'na'j hui'xina'n tū' quintilālaktzī'uj. Lā' ā'macsti'na'j huampala hui'xina'n naquilālaktzī'mpalayāuj porqwe quit iclaka'mā' quinTāta'.

¹⁷ Lā' huan makapitzīn sca'txtunu'nī'n, xlaca'n talākahasqui'nīlh:

—Lā' ¿tuchū huanicu'tun huā'mā'? Xla' quincāhuaniyāni' que ā'macsti'na'j tū' catilaktzī'uj lā' ā'macsti'na'j huampala chu nalaktzī'mpalayāuj. Lā' huā'mā' porqwe nalaka'n ixTāta'. ¹⁸ Lā' ¿tuchū huanicu'tun ā'macsti'na'j? Tū' māchexīyāuj a'ntū quincāhuanimā'ni'.

¹⁹ Lā' Jesús ca'tzilh palh ixtakahasqui'nīcu'tun lā' ū'tza' cālīhuanilh:

—Quit iccāhuanini' que ā'macsti'na'j tū' quintilālaktzī'uj lā' ā'macsti'na'j huampala chu naquilālaktzī'mpalayāuj. ¿Chu tū' ū'tza' huā'mā' a'ntū lākahasqui'nī'pā'na'ntit hui'xina'n? ²⁰ Ixlīstu'ncua' a'ntū iccāhuaniyāni'. Hui'xina'n nacalhua'nā'tit lā' nalakaputzayā'tit. Lā' huan tachi'xcu'huī't xalanī'n nac quilhtamacuj natalīpāxuhua. Lā' a'yuj pū'la nalakaputzayā'tit, ā'calīstān lej lipāxūj nalatahuī'la'yā'tit. ²¹ A'xni'ca' kalhatin puscāt namālacatuncuīnī'tza', xla' lakaputza porqwe pāti huan taca'tzāt. Lā' a'xni'ca' lacatuncuīnī'ttza' huan ska'ta', xla' tū'tza' pāstaca a'nchī pātīni'lh como chilhtza' nac quilhtamacuj lakatin ska'ta'. Lā' ū'tza' lej lipāxuhua. ²² Lā' nā chuntza' hui'xina'n chuhua'j lakaputzayā'tit. Lā' a'xni'ca' quit na'iccālakmimpalayāni' hui'xina'n lā' a'xni'ca' lej napāxuhua'yā'tit hui'xina'n. Lā' nīn tintī' caticāmahlhtīni' huā'mā' tapāxuhuān.

²³ 'Lā' a'xni'ca' namin huanmā' chi'chini', hui'xina'n nīn tuntū'tza' quintilālaktzī'nīuj. Ixlīstu'ncua' a'ntū iccāhuaniyāni', quinTāta' nacāmaxquī'yāni' ixlīhuāk a'ntū nasqui'ni'yā'tit por quinquilhtampān. ²⁴ Lā' tūna'j squi'nī'ta'ntit nīn tuntū' por quinquilhtampān. Casqui'ntit lā' namakhlhtīni'nā'tit. Lā' chuntza' lej nalīpāxuhua'yā'tit.

Jesús ū'tza' tlajalh quilhtamacuj

²⁵ Lā' Jesús cāhuanipā:

—Lā' iccāhuanini'ta'ni' huā'mā' hua'chi a'ntū lītalacastuca. Lā' namin huan quilhtamacuj a'xni'ca' tū'tza' icticātā'chihuīna'ni' chuntza'. Lej xa'nca na'iccātā'līchihuīna'nāni' quinTāta'. ²⁶ Huanmā' quilhtamacuj

hui'xina'n nasqui'ni'yā'tit quinTāta' por quinquilhtampān. Lā' tū'tza' timaclacasqui'lh palh quit na'icsqui'ni' quinTāta' por hui'xina'n, ²⁷ porque quinTāta' cāpāxqui'yāni' hui'xina'n. Hui'xina'n quilāpāxqui'yāuj quit lā' kalhlaka'ī'nī'ta'ntit palh quit icmini'ta'ncha' de Dios. Lā' ū'tza' xla' cālīpāxqui'yāni' hui'xina'n. ²⁸ Quit icmincha' de quinTāta' lā' icmilh huā'tzā' nac quilhtamacuj. Lā' chuhua'j na'icmakxteka huā' quilhtamacuj lā' na'iclaka'mpala quinTāta'.

²⁹ Lā' tuncan huan ī'sca'txtunu'nī'n tahuanih:

—Chuhua'j lej xa'nca icmāchekxīyāuj a'ntū chihuīna'mpā't como tū'tza' chihuīna'mpā't hua'chi a'ntū lītalacastuca. ³⁰ Lā' chuhua'j icca'tziyāuj que hui'x lej ca'tziya' ixlihuāk. Lā' tū'tza' tasqui'nī nakalhasqui'nīca'na' hui'x. Lā' icca'tziyāuj xa'nca que hui'x ta'nī'ta'nchi a'nlhā hui'lacha' Dios.

³¹ Lā' Jesús cākalhtīh:

—Hua'chīh kalhlaka'ī'yā'tittza'. ³² Mīmā'tza' huan chi'chini', lā' chuhua'j huā'mā' quilhtamacuj a'xni'ca' hui'xina'n na'a'kahua'nā'tit. Milīhuākca'n hui'xina'n chā'tunu' napinā'tit na minchicca'n lā' quit naquilāmakxtekāuj quē'cstu. Lā' a'yu'j quilāmakxtekui, tū' quē'cstu ictitahui'lal' porque quinTāta', xla' quintā'lahuī'. ³³ Lā' iccāhuaniyāni' huā'mā' para que chuntza' tū' najicua'nā'tit porque hui'xina'n quilālipāhuanāuj xmān quit. Lā' como lahuī'lā'na'ntitcus nac quilhtamacuj, napātīni'nā'tit. Tū' cajicua'ntit. Quit ictlajani't huan a'ntī māpa'ksī huan quilhtamacuj.

17

Jesús kalhtō'ka'lh por ī'sca'txtunu'nī'n

¹ Lā' a'xni'ca' huankō'lh huā'mā', Jesús talacayāhualh nac a'kapūn lā' hualh:

—Tāta', chilhtza' huan quilhtamacuj. Caqui'a'cnīni'ni' quit, mi'O'kxa', lā' nā chuntza' quit nā na'ica'cnīni'ni'yāni'. ² Quimaxqui'nī'ta' talacasqui' para na'iccāmāpa'ksī ixlihuākca'n huan tachi'xcuhuī't. Lā' chuntza' quit tzē na'iccāmāxqui' xasāsti' ixquilhtamacujca'n para pō'ktu xlaca'n ixlihuākca'n a'ntū quimacamaxqui'nī'ta'. ³ Xlaca'n talakapasāni' hui'x lā' quintalakapasa quit, Jesucristo. Lā' taca'tzi que hui'x scana'nca Dios lā' que hui'x quimacata'nī'ta'. Chuntza' tasu'yu que xlaca'n taka'lhī xasāsti' ixquilhtamacujca'n para pō'ktu.

⁴ 'Quit ica'cnīni'ni'nī'ta'ni' huā'tzā' nac quilhtamacuj. Lā' ictlahuakō'lh'tza' a'ntū quilakma'cata' na'ictlahua. ⁵ Chuhua'j Tāta', caqui'a'cnīni'ni' na milacapūn chuntza' hua'chi ixqui'a'cnīni'ni'ya' a'xni'ca' xa'ictā'lahui'lachāni' hui'x a'xni'ca' tūna'j ixa'nan quilhtamacuj.

⁶ Lā' huan xalanī'n nac quilhtamacuj a'ntī hui'x quimacamaxqui'nī'ta', xlaca'n iccāmālakapasnī'ttza' a'ntī hui'x. Xlaca'n mila'ixtahuani't lā' hui'x quimacamaxqui'nī'ta' lā' xlaca'n ta'a'kahuāna'ni'nī't milīmāpa'ksīn. ⁷ Lā' chuhua'j xlaca'n taca'tzi que milīmāpa'ksīn ū'tza' a'ntū iclītīlō ixlihuāk. ⁸ Quit iccāhuanini't mintachihuīn a'ntū quihua'ni' hui'x. Lā' xlaca'n quintamakhtīni'nī't. Lā' xlaca'n chuhua'j taca'tzītza' palh lej stu'ncua' icmini'ta'ncha' a'nlhā hui'la'chi hui'x. Lā' takalhlaka'ī'nī'ttza' palh hui'x quimacata'nī'ta'nchi.

⁹ 'Quit icsqui'ni'yāni' por ū'tunu'n. Tū' icsqui'ni'yāni' por xalanī'n huā'tzā' nac quilhtamacuj. Icsqui'ni'yāni' xmān por xlaca'n a'ntī

quimacamaxqui'nī'ta' porque xluca'n huāk mila'. ¹⁰ Huāk a'ntī quila' nā mila'. Lā' huāk a'ntī mila' nā quila'. Lā' quit quinta'a'cnīni'ni'nī't.

¹¹ 'Lā' chuhua'j quit na'iclakmimpalayāni' hui'x. Tū'tza' ictitachokolh nac quilhtamacuj. Xluca'n natatachoko nac quilhtamacuj. Padre Santo, quinTāta', cacāmaktaka'lhti con milimāpa'ksīn xluca'n a'ntī quimacamaxqui'nī'ta' para que chu lakatin natala, hua'chi hui'x lā' quit chu lakatin. ¹² A'xni'ca' xa'iclahuī' con ū'tunu'n, xa'iccāmaktaka'lha con milimāpa'ksīn a'ntī quimacamaxqui' hui'x. Xa'iccāmaktaka'lha xluca'n. Lā' chuntza' tū' tataxtutāyāni't nīn kalhatin de huan chi'xcuhuī'n, xmān ū'tza' a'ntī lihui'lī taxtutāya. Chuntza' tlōkentaxtūlh mintachihuīn chu a'nchī tatzo'kni'.

¹³ 'Chuhua'j quit iclaka'mā'chāni'. Lā' lihuan icuī'cus huā'tzā' nac quilhtamacuj, quit icuan huā'mā' para que chuntza' xluca'n nataka'lhī tapāxuhuān hua'chi quit. ¹⁴ Quit iccāmaxqui'nī't mintachihuīn. Lā' huan xalanī'n nac quilhtamacuj taca'tzalaktzī'n xluca'n. Cāca'tzalaktzī'ncan quinchī'xcuhuī'n porque xluca'n tū' xalanī'n nac quilhtamacuj, chuntza' hua'chi quit tū' xala' nac quilhtamacuj. ¹⁵ Tū' icsqui'ni'mā'ni' que cacāma'xtu nac cā'quilhtamacuj. Quit icsqui'ni'yāni' que cacāmaktāya' para que huan ko'ti'ti' tū' nacātłaja. ¹⁶ Xluca'n tū' xalanī'n nac quilhtamacuj, chuntza' hua'chi quit tū' xala' nac quilhtamacuj. ¹⁷ Lā' xalacuan cacālītłō't mintachihuīn, como mintachihuīn ū'tza' lej xastu'ncua'. ¹⁸ Hua'chi quima'cata'nī'ta' quit nac quilhtamacuj, nā chuntza' xluca'n nā quit na'iccālakmacā'n huan xalanī'n nac quilhtamacuj. ¹⁹ Lā' por xpālacataca'n quit na'iclitamacamāstā' quē'cstu hua'chi lē'ksajna' para que nā chuntza' xluca'n stu'ncua' natala mila'.

²⁰ 'Lā' icsqui'nīmā'ni' por ū'tunu'n lā' por ixlihuākca'n a'ntī nā natakahlaka'ī' ā'calīstān por xpālacata ixtachihuīnca'n xluca'n a'ntī quila'. ²¹ Icsqui'ni'yāni' que xluca'n chu lakatin catalalh con quina'n, Tāta', chuntza' hua'chi chu lakatin quina'n, hui'x lā' quit. Catalalh chu lakatin para que chuntza' huan xalanī'n nac quilhtamacuj nā natakahlaka'ī' palh hui'x quima'cata'nī'ta'. ²² Hua'chi hui'x qui'a'cnīni'ni'nī'ta', nā chuntza' quit iccā'a'cnīni'ni'nī't xluca'n para que chu lakatin natala hua'chi quit lā' hui'x chu lakatin quina'n. ²³ Lā' quit iccātā'lahuī' xluca'n chuntza' hua'chi hui'x quintā'lahui'la', para que xluca'n natala chu lakatin. Chuntza' huan xalanī'n nac quilhtamacuj tzē nataka'tzī palh hui'x quima'cata'nī'ta' lā' palh hui'x nā cāpāxqui'ya' xluca'n chuntza' hua'chi quimpāxqui'ya' quit.

²⁴ 'QuinTāta', hui'x quimacamaxqui'nī'ta' xluca'n. Lā' quit iclacasqui'n que nā xluca'n catachā'lh a'nlhā quit na'icchā'n, para que chuntza' xluca'n natalaktzī'n a'nchī qui'a'cnīni'ni'ya'. Hui'x qui'a'cnīni'ni'ya' como ixquimpāxqui'ya' xapū'la a'xni'ca' tūna'j ixa'nan huan quilhtamacuj. ²⁵ Tāta', hui'x xatzey. Lā' a'yuj tū' talakapasāni' huan tachi'xcuhuī't xalanī'n nac quilhtamacuj, pero quit iclakapasāni'. Lā' quinchī'xcuhuī'n, xluca'n taca'tzī palh hui'x quima'cata'nī'ta'. ²⁶ Quit iccāmālakapasnīni'ttza' tichū hui'x. Lā' na'iccāmālakapasnīcus para que chuntza' xluca'n natapāxqui'nin chuntza' hua'chi hui'x quimpāxqui'ya'. Lā' nā chuntza' xluca'n pō'ktu na'iccātā'lahuī'.

*Chī'lē'nca huan Jesús**Mt. 26.47-56; Mr. 14.43-50; Lc. 22.47-53*

¹ Lā' Jesús a'xni'ca' tlahuakō'lh huan oración, taxtulh con ī'sca'txtunu'nī'n lā' ta'alh pātintacut huan pūxka Cedrón. A'ntza' ixuī' lakatin pū'olivo. Jesús a'ntza' cātā'tanūlh ī'sca'txtunu'nī'n. ² Lā' nā huan Judas a'ntī namacamāstā' Jesús, xla' ixlakapasna'n a'ntza' porque lej maklhūhua' Jesús ixcātā'takēstoknī't a'ntza' con ī'sca'xtunu'nī'n. ³ Lā' a'ntza' nac pū'olivo Judas cālē'lh soldados lā' policíasna' a'ntī ixcāmālakachā'nī't huan xanapuxcu'nu' curas lā' huan fariseosnu'. Ixtalē'nācha' ixlīhtucuyāhuanca'n lā' ixpūmaksoca'n lā' ixkanchi'chica'n. ⁴ Lā' como Jesús ixca'tzīkō'tza' ixlīhuāk a'ntū napātē'keni', cātapajtzūnī'lh lā' cākalhasqui'nīlh:

—¿Tichū putzayā'tit?

⁵ Lā' xla'ca'n takalhtīlh:

—Jesús xala' nac Nazaret.

Lā' Jesús cākalhtīlh:

—Quit Jesús a'ntī putzayā'tit.

Lā' a'ntza' ixcātā'yā Judas a'ntī namacamāstā' Jesús. ⁶ Lā' a'xni'ca' Jesús cāhuanilh: “Quit Jesús a'ntī putzayā'tit”, xla'ca'n kēni'yaj ta'alh lā' ta'a'kā'lh nac tī'ya't.

⁷ Lā' Jesús chu cākalhasqui'nīpā:

—¿Tichū putzayā'tit?

Lā' xla'ca'n tahuampā:

—Jesús xala' nac Nazaret.

⁸ Jesús cāhuanilh:

—Iccāhuanintza' palh quit. Lā' palh quit quilāputzayāuj, cacāmakxtektit nata'a'n huā' makapitzīn.

⁹ Lā' hualh huā'mā' para que natlōkentaxtū a'ntū Jesús māni' ixuanī't: “Tū' tataxtutāyālh nīn kalhatin de huan chī'xcuui'n a'ntī quincāmacamaxquī'lh huan xaTāta'”.

¹⁰ Lā' como Simón Pedro ixlē'nācha' ixmachīta, chu tuncan māxtulh lā' a'kacā'tēlh ixa'ka'xko'lh na ixa'kacāna'j a'ntī ixuanican Malco. Lā' xla' ū'tza' ixtasācua' ixuanī't huan xamāpa'ksīni' curasna'. ¹¹ Jesús huanilh huan Pedro:

—Camānū'pala' mimachīta na mimpūmachīta. Quit iclīhui'līnī't para na'icpātī a'ntū ixtapuhuān quinTāta'.

*Lē'ni'ca Jesús huan xamāpa'ksīni' curasna'**Mt. 26.57-58; Mr. 14.53-54; Lc. 22.54*

¹² Lā' tachi'palh Jesús huan soldados lā' ixcomandanteca'n lā' huan policías a'ntī ixlaca'n israelitas. Lā' macachī'ca. ¹³ Lā' lē'nca pū'la na ixchic Anás. Lā' huan papatzīn Anás ixpuhuiti' ixuanī't huan Caifás a'ntī xamāpa'ksīni' curasna' huanmā' cā'ta. ¹⁴ Lā' huā'mā' Caifás chu ū'tza' a'ntī ixcāhuaninī't huan israelitas que más tzey palh kalhatin chī'xcu' nalīnī por ixpālacata ixlīhuākca'n huan tachi'xcuui't.

*Pedro kalhtatzē'kli palh ixlakapasa huan Jesús**Mt. 26.69-70; Mr. 14.66-68; Lc. 22.55-57*

¹⁵ Lā' ixtastālani'tēlha Jesús huan Simón Pedro lā' ā'kalhatin sca'txtunu'. Lā' huanmā' sca'txtunu' xla' nā ixlakapasa huan xamāpa'ksīni' curasna'. Lā' ū'tza' litā'tanūlh Jesús na ixtanquilhni' ixchic huan xamāpa'ksīni'. ¹⁶ Lā' Pedro tachokollh kēpūn, ixpajtzu huan xamākalhcha tanquilhni'.

Taxtulh huan sca'txtunu' a'ntū ixlakapasa huan xamāpa'ksīni' curasna'. Lā' tā'chihuīna'lh huan tzu'ma'jāt a'ntū ixmaktaka'lhā mākalhcha. Lā' chuntza' huan sca'txtunu' tzē māmūlh huan Pedro nac tanquilhni'. ¹⁷ Lā' huan tzu'ma'jāt a'ntū ixmaktaka'lhā mākalhcha, xla' kalhasqui'nīlh huan Pedro:

—¿Chu tū' nā hui'x ī'sca'txtunu' huā'mā' chi'xcu'?

Pedro kalhtīni'lh:

—Tū' quit.

¹⁸ Lā' como lej ixlonknu'n, huan tasācua'nī'n lā' huan policías ix-tahui'līnī't macscut lā' ixtayāna' lā' ixtasko'mā'na. Lā' nā a'ntza' ixmak-layā Pedro ī'sko'mā'.

Huan xamāpa'ksīni' curasna' kalhasqui'nīlh huan Jesús

Mt. 26.59-66; Mr. 14.55-64; Lc. 22.66-71

¹⁹ Lā' Anás a'ntū xamāpa'ksīni' curasna', xla' likalhasqui'nīlh Jesús ixpālacata ī'sca'txtunu'nī'n lā' ixlīmāscatīn.

²⁰ Lā' Jesús huanilh:

—Quit icchihuīna'nī't calacan na ixlacapūnca'n ixlīhuākca'n. Pō'ktu xa'icmāsu'yu quit nac litokpānna' lā' nac xaka'tla' litokpān a'nīhā ix-tatakēstoka huan israelitas. Lā' nīn tuntū' icuanī't lakatzē'k. ²¹ Lā' ¿a'chī' quinkalhasqui'nī'ya' quit? Cacākalhasqui'ni' huan tachi'xcu'huī't a'ntū quintakaxmatnī't. U'tunu'n catahualh a'ntū iccāhuanilh. U'tunu'n taca'tzī a'ntū icuanī't quit.

²² Lā' a'xni'ca' Jesús hualh huā'mā', kalhatin policía a'ntū ixlacahuayā a'ntza', lacala'syāhualh lā' huanilh:

—Lā' ¿chu chuntza' kalhtīcan huā' xamāpa'ksīni' curasna'?

²³ Lā' Jesús kalhtīlh:

—Palh sā' tū' tzey a'ntū icualh, cacāhua'ni' ixlīhuākca'n huā'tzā' a'ntū icualh. Lā' palh tzey a'ntū icualh quit, ¿a'chī' quintucsa'?

²⁴ Anás lakmacā'lh Jesús xatamakachī'n huan Caifás a'ntū xamāpa'ksīni' curasna'.

Pedro kalhtatzē'kpā palh ixlakapasa Jesús

Mt. 26.71-75; Mr. 14.69-72; Lc. 22.58-62

²⁵ Simón Pedro ixyā ī'sko'mā'. Lā' huanica:

—¿Chu tū' hui'x ī'sca'txtunu' huā'mā' chi'xcu'?

Lā' Pedro chu kalhtatzē'kpā lā' hualh:

—Tū' quit.

²⁶ Lā' nā a'ntza' ixuī' kalhatin ixtasācua' huan xamāpa'ksīni' curasna'. Lā' xla' ixtalakapasni' ixuanī't a'ntū a'kacā'tēlh Pedro ixa'ka'xko'lh. Lā' huanmā' tasācua', xla' kalhasqui'nīlh Pedro:

—Lā' ¿chu tū' ictā'laktzī'ni' Jesús huan nac pū'olivo?

²⁷ Lā' Pedro chu kalhtatzē'kpā lā' chu tuncan ta'salh huan lakatin gallo.

Lē'nca Jesús na ixlacapūn Pilato

Mt. 27.1-2, 11-14; Mr. 15.1-5; Lc. 23.1-5

²⁸ Lā' cā'tzi'sāt ixuanī't a'xni'ca' māxtuca Jesús de huan na ixchic Caifás lā' lē'nca na ixchic huan gobernador. Lā' huan israelitas, xlaca'n tū' tatanūlh nac huan chic. Palh ixtatanūlh cahuā, chuntza' ko'hua'jua' ixtalalh chu a'nchī ixtalanānca'n. Lā' chuntza' tūlalh ixtahua'lh huan līhua't ixla' huan cā'tani' a'ntū huanican pascua. ²⁹ Lā' ū'tza' lītaxtulh Pilato para nacatā'chihuīna'n. Lā' cāhuanilh:

—Lā' ¿tuchū ixpālacata līlē'ksa'nī'ni'nā'tit huā'mā' chi'xcu'?

³⁰ Lā' xluca'n takalhtīnī'lh:

—Palh tū' cahuā xla' lej laclē'n, tū' xa'icticāmacamaxquī'ni' hui'x.

³¹ Lā' Pilato cāhuanilh:

—Pues calī'pintit hui'xina'n lā' calacāxtlahua'tit chu a'nchī ka'lhī'yā'tit mileyca'n hui'xina'n.

Lā' huan israelitas takalhtīl:

—Pero quina'n israelitas tū' icka'lhīyāuj līmāpa'ksīn para na'icmaknīyāuj catīhuā.

³² Chuntza' pātle'kelh para que natlōkentaxtū a'ntū ixuanī't Jesús xipālacata a'nchī nalīnī. ³³ Lā' Pilato chu tanūpā na xipūchihuīn lā' ta'sani'lh huan Jesús lā' kalhasqui'nīlh:

—¿Chā hui'x huan ixreyca'n israelitas?

³⁴ Lā' Jesús huanilh:

—¿Chā mimpātunca'tzi quinkalhasqui'nī'ya' huā'mā' o talītā'chihuīna'nī'ta'ni' ā'makapitzīn por quimpālacata?

³⁵ Lā' Pilato kalhtīl:

—¿Chu quit israelita? Quintamacamaxquī'ni' hui'x mintā'israelitas lā' huan xanapuxcu'nu' curasna'. Lā' ¿tuchū tlahua'nī'ta'?

³⁶ Lā' Jesús kalhtīl:

—Quit tū' icmāpa'ksīnī'n nac huā'mā' quilhtamacuj. Palh chuntza' cahuā, quinchī'xcuui'n ixquintalē'katāyalh xluca'n a'xni'ca' quintachi'palh huan israelitas. Tū' icmāpa'ksīnī'n huā'tzā'.

³⁷ Lā' Pilato kalhasqui'nīlh:

—¿Pues hui'x chō'la rey?

Lā' Jesús kalhtīl:

—Stu'ncua' a'ntū huanī'ta'. Quit iclalatuncuīlh lā' icmilh huā' nac quilhtamacuj para na'icuan a'ntū ixlīstu'ncua'. Ixlīhuākca'n a'ntī taca'tzīcu'tun a'ntū ixlīstu'ncua', xluca'n quintakaxmata.

³⁸ Lā' Pilato huanilh:

—¿Chichū līca'tzīcan tuchū ixlīstu'ncua'?

Jesús lacāxtlahuaca para namaknīcan

Mt. 27.15-31; Mr. 15.6-20; Lc. 23.13-25

Lā' a'xni'ca' Pilato ixuanī'ttza' huā'mā', xla' cālaktaxtupā huan israelitas lā' cāhuanilh:

—Pues quit tū' icmakkaksa nīn lakatin ixtalaclē'i' huā'mā' chi'xcu'. ³⁹ Hui'xina'n ka'lhīyā'tit mintalanānca'n que cā'ta cā'ta quit na'icmakxteka kalhatin tachi'n a'xni'ca' lamā' huan cā'tani' a'ntū huanican pascua. ¿Lacasqui'nā'tit que na'iccāmakxtekni'yāni' ixReyca'n israelitas?

⁴⁰ Lā' ixlīhuākca'n tata'sapā lā' tahualh:

—¡Xla' tū'! ¡Camakxtekti huan Barrabás!

Lā' huanmā' Barrabás xla' ka'lhāna' ixuanī't.

19

¹ Lā' Pilato mākēsno'knīnī'lh Jesús. ² Lā' huan soldados tatlahualh lakatin corona de lhtucū'n lā' tamūhui'līlh huan Jesús lā' tamālhakē'lh lakatin ixlu'xu' xasmumonko' como chuntza' ixtalhakā'nan reyes. ³ Lā' ixtalaktapajtzū lā' ixtahuani:

—¡Lej tzehuanī't ixReyca'n israelitas!

Lā' ixtalacala'syāhua.

⁴ Lā' Pilato chu cālaktaxtupā huan tachi'xcuui't lā' cāhuanilh:

—Calaktzī'ntit. Quit iccāmāxtuni'yāni' para que hui'xina'n chuntza' naca'tziyā'tit que quit tū' icmakkaksni't nīn lakatin ixtalaclē'i'.

⁵ Lā' taxtulh Jesús. Lā' ixmūhuī' lakatin corona de Ihtucū'n. Lā' ixlhakā'nī't huan lu'xu' xasmumonko'. Lā' tuncan Pilato cāhuanilh:
—jA' yā huā' chī'xcu'!

⁶ Lā' a'xni'ca' talaktzī'lh huan xanapuxcu'nu' curasna' lā' huan policías, xlaca'n tatzuculh tata'sa lā' tualh:

—jCaxtokohua'ca'ca! jCaxtokohua'ca'ca!

Lā' Pilato cāhuanilh:

—Calipintit lā' caxtokohua'ca'tit hui'xina'n. Quit tū' icmakkaksa nīn lakatin ixtalaclē'i'.

⁷ Lā' huan israelitas takalhtīl:

—Quina'n icka'lhīyāuj lakatin ley. Lā' chu a'nchī huan huā'mā' ley, tasqui'nī nanī huā'mā' chī'xcu' porque māni' xla' huan que ū'tza' ixO'kxa' Dios.

⁸ Lā' Pilato, a'xni'ca' kaxmatli que Jesús ixuanī't que xla' ixO'kxa' Dios, xla' ā'chulā' jicua'lh. ⁹ Lā' tanūpā na ixpūchihuīn lā' kalhasqui'nīpā Jesús:

—Lā' jlhachū xala' hui'x?

Jesús tū' kalhtīl.

¹⁰ Pilato huanilh:

—¿Quit tū' quintikalhti? ¿Chu tū' ca'tziya' palh quit icka'lhī talacasqui' para que tzē na'icmakxtekāni' lā' nā icka'lhī talacasqui' para que tzē na'icxtokohua'ca'yāni'?

¹¹ Lā' Jesús kalhtīl:

—Palh tū' cahuā Dios ixmaxqui'ni' talacasqui', hui'x tū' ixka'lhī' nīn lakatin talacasqui' para ixquintlahua'ni' catūhuā. Lā' huan chī'xcu' a'ntī quimacamāstā'lh con hui'x, xla' ā'chulā' lej ka'tla' ka'lhī ixtalaclē'i' que hui'x.

¹² Lā' a'xni'ca' kaxmatli huā'mā', Pilato ā'chulā' makxtekcū'tulh Jesús. Lā' huan israelitas tata'salh lā' tualh:

—jPalh hui'x namakxteka', hui'x tū' ixamigo César, a'ntī ixmāpa'ksīni'ca'n romanos! jChu a'ntī litanūcu'tun ixlīrey, xla' ū'tza' ixtā'ca'tza César!

¹³ Lā' a'xni'ca' kaxmatli Pilato huā'mā', māmāxtunīni'lh Jesús. Lā' tahui'lh a'nlhā xla' ixtlahua justicia a'nlhā huanican Empedrado lā' nā hebreo ixtacuīni' Gabata. ¹⁴ Lā' ī'sputa xmān lakatin chī'chini' para natzucu huan cā'tani' a'ntū huanican pascua. Lā' hua'chi cā'tāstu'nūta huan Pilato cāhuanilh huan israelitas:

—jA' yā miReyca'n!

¹⁵ Lā' xlaca'n tata'salh lā' tualh:

—jCamaknīca! jCamaknīca! jCaxtokohua'ca'ca!

Lā' Pilato cāhuanilh:

—¿Chu lakasqui'nā'tit naxtokohua'ca'can miReyca'n?

Lā' huan xanapuxcu'nu' curasna' takalhtīni'lh:

—Quina'n icka'lhīyāuj xmān kalhatin quireyca'n. Lā' ū'tza' César.

¹⁶ Lā' tuncan Pilato cāmamacaxqui'lh xlaca'n para nataxtokohua'ca'. Lā' xlaca'n talē'lh.

Xtokohua'ca'ca Jesús

Mt. 27.32-44; Mr. 15.21-32; Lc. 23.26-43

¹⁷ Jesús taxtulh lā' ixcu'ca'lē'mā' ixacruz. Lā' chā'lh a'nlhā huanican Ixa'kxāk Nīn lā' nā hebreo ixtacuīni' Gólgota. ¹⁸ Lā' a'ntza' xtokohua'ca'ca lā' nā cāxtokohua'ca'ca ā'kalhatu' na ixpāxtūtunnu' Jesús. Lā' Jesús pu'nān ixmā'ca'canī't. ¹⁹ Lā' Pilato māhui'linīni'lh lakatin letrero huan nac cruz

a'ntū ixuan chuntza': Jesús xala' nac Nazaret, ixReyca'n israelitas. ²⁰ Lā' como huan lhā xtokohua'ca'ca Jesús pajtzu ixuanī't de nac cā'lacchicni' lā' lej lhūhua' israelitas talaktzī'lh huan letrero. Lā' huan letrero tāpātu'tun tachihuīn ixtzo'kcanī't: hebreo lā' griego lā' latín. ²¹ Huan xanapuxcu'nu' curasna' tahananilh huan Pilato:

—Tū' ixtzo'kti: “IxReyca'n israelitas”. Chuhua'j catzo'kti que ū'tza' hualh: “Quit ixReyca'n israelitas”.

²² Lā' Pilato cākalhtīlh:

—A'ntū ictzo'klitza' chuntza' natachoko.

²³ Lā' a'xni'ca' huan soldados ixtaxtokohua'ca'nī'ttza' huan Jesús, tasacni'lh ixlu'xu' huan kalhatā'ti' soldados lā' tamālapitzilh. Lā' huan ixtakēnu' xla' tū' xatatza'pa' ixuanī't; ixtacāxtlahuanī't chu kalhtin de ixa'cpūn lā' hasta ixtampān. ²⁴ Lā' huan soldados talāhuanilh:

—Tū' calacxtitui. Xatzey capūmāxtūj suerte para que chuntza' natasu'yu a'ntī natachokoni'.

Lā' chuntza' tlōkentaxtūlh ixtachihuīn Dios a'nlhā tatzo'kni': Tamālapitzilh quilu'xu' lā' tapūmāxtulh suerte para que natasu'yu a'ntī natachokoni'.

Lā' chuntza' taflahualh huan soldados.

²⁵ Lā' ixpajtzu huan cruz a'nlhā ixmā'ca'canī't Jesús, ixtayāna' ixtzī't Jesús lā' xapuscāt ixtā'tin ixtzī't lā' huan María ixpuscāt huan Cleofas, lā' María Magdalena. ²⁶ Lā' Jesús cālaktzī'lh ixtzī't lā' huan sca'txtunu' a'ntī ixmakyā. Lā' huan sca'txtunu' ū'tza' ixuanī't a'ntī lej ixpāxquī'. Lā' Jesús huanilh ixtzī't:

—Nā'. A' yā a'ntī nala hua'chi mi'o'kxa'.

²⁷ Lā' tuncan huanilh huan sca'txtunu':

—Ū'tza' huā'yā puscāt a'ntī nala hua'chi mintzī't.

Lā' desde a'xni'ca', huanmā' sca'txtunu' mānūlh na ixchic.

Jesús nīh

Mt. 27.45-56; Mr. 15.33-41; Lc. 23.44-49

²⁸ Lā' Jesús ixca'tzī'tza' palh ixtlōkentaxtūkō'canī'ttza' ixlihuāk. Lā' chu a'nchī tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios, xla' hualh:

—Ickalhpūtī.

²⁹ Lā' a'ntza' ixuī' lakatin xālu ixlitzuma vinagre. Lā' limāchū'huī'ca vina-gre nac lakatin a'ntū hua'chi panamāc. Lā' o'ksmā'ca'ca huan ixpeken qui'huī' a'ntū huanican hisopo lā' tacha'xni'lh hasta na ixquilhni'. ³⁰ Lā' Jesús tzu'tzu' hua'lh huan vinagre. Lā' tuncan hualh:

—Ixlihuāk iclōkentaxtūkō'nī'ttza'.

Jesús māquilhpūtīlh ixa'kxāk lā' tamacamāstā'lh ixa'cstu con Dios lā' chuntza' ixa'cstu tamakxtekli nanī.

Kalhatin soldado tāpālhtuculh Jesús con ixlanza

³¹ Lā' xmāntza' ā'lakatin chí'chini' i'sputa para huan cā'tani' a'ntū huanican pascua. Lā' huan israelitas, xlaca'n tū' ixtalacasqui'n que huan ixmacni'ca'n sputnī'n natatachoko huan nac cruznu' huan chí'chini' a'ntū pūjaxcan, porque huanmā' chí'chini' xla' ū'tza' lej ixtamaclacā'ni'. Lā' ū'tza' līsqi'ni'ca Pilato que nacāmāchākētu'cxnī'nī'n a'ntī ixcāxtokohua'ca'canī't lā' nacāmāyujūnī'nī'n huan ixmacni'ca'n sputnī'n.

³² Lā' huan soldados ta'a'lh lā' tachākētu'cxli huan kalhatu' chí'xcuhuī'n a'ntī ixcātā'xtokohua'ca'canī't Jesús. ³³ A'xni'ca' talaktapajtzūlh huan Jesús, talaktzī'lh que xanīntza' ixuanī't. Lā' ū'tza' tū' lichākētu'cxca xla'.

³⁴ Lā' kalhatin soldado tāpālhtuculh Jesús con ixlanza lā' chu tuncan taxtulh ka'lhni' lā' xcān. ³⁵ Quit Juan lā' iclaktzī'lh huā'mā'. A'ntū

icuan ū'tza' a'ntū stu'ncua'. Iccāhuaniyāni' huā'mā' para que chuntza' nā hui'xina'n nakalhlaka'ī'yā'tit. ³⁶ Lā' huā'mā' pātle'kelh para natlōkentaxtū ixtachihuīn Dios chu a'nchī tatzo'kni':

Tū' catitū'cxni'ca nīn kantīn ixlucut.

³⁷ Lā' nā chuntza' tatzo'kni':

Xlaca'n natalaktzī'n a'ntī tāpālhutucanī't.

Mā'cnūca Jesús

Mt. 27.57-61; Mr. 15.42-47; Lc. 23.50-56

³⁸ Lā' a'xni'ca' ixpātle'kenī't huā'mā', José xala' nac Arimatea squi'ni'lh Pilato para que namakxteka nalē'n ixmacni' Jesús. Huā'mā' José nā ū'tza' a'ntī lakatzē'k ixkalhlaka'ī' Jesús porque xla' ixcājicua'ni' huan israelitas. Pilato makxtekni'lh José lā' xla' a'lh lā' lē'lh huan ixmacni' Jesús. ³⁹ Lā' nā tā'a'lh huan Nicodemo a'ntī pū'la ixlakmini't cā'tzī'sa huan Jesús, lā' xla' limīlh catūhuā a'ntū lej mu'csa a'ntū ixlīcāxtlahuacanī't mirra lā' āloes. Lā' hua'chi pu'xamacāuj kilos limīlh huan Nicodemo. ⁴⁰ Lā' chuntza' José lā' Nicodemo talē'lh huan ixmacni' Jesús lā' talīpāsna'tli lu'xu' lā' nā tatā'mānūlh huan a'ntū lej mu'csa a'ntū ixtalīminī't. Chuntza' ixtaka'lhī ixtahuī'latca'n huan israelitas a'xni'ca' ixtamā'cnūnu'n. ⁴¹ Lā' a'nlhā xtokohua'ca'ca Jesús, pajtzu ixuī' lakatin pū'olivo lā' a'ntza' ixuī' lakatin lhu'cu' a'ntū ixtlahuacanī't para namā'cnūcan catīhuā, lā' a'ntza' tintū'nal'j ixmā'cnūcanī't, nīn kalhatin. ⁴² Lā' como huanmā' lhu'cu' pajtzu ixuī' lā' a'ntza' mānūca ixmacni' Jesús como ixtzucumā'tza' huan chí'chini' a'ntū ixtapūjaxa israelitas.

20

Jesús lakahuanchokolh

Mt. 28.1-10; Mr. 16.1-8; Lc. 24.1-12

¹ Cā'domingo lej cā'tzī'sāt a'xni'ca' cā'pucsua'cus ixuanī't, lā' María Magdalena a'lh huan nac lhu'cu' a'nlhā ixmānūcanī't Jesús. Xla' laktzī'lh tū'tza' ixuī' huan chihuix a'ntū ixkalhui'līcanī't huan lhu'cu'. ² Tu'jnuntēlha cālaka'lh huan Simón Pedro lā' ā'kalhatin sca'txtunu' a'ntū lej ixpāxquī' Jesús. Lā' cāhuanih:

—Māxtucanī't de nac lhu'cu' huan Māpa'ksīni' lā' tū' icca'tzīyāuj a'nlhā mā'cnūca.

³ Lā' Pedro lā' huan ā'kalhatin sca'txtunu' tataxtulh lā' ixta'a'mā'na huan nac lhu'cu'. ⁴ Ixkalhatu'ca'n ixtatu'jnuntēlha a'cxtim. Lā' ā'calīstān kalhatin ā'chulā' tu'jnulh. Lā' Pedro a'kapū'laca. Lā' xapū'la chā'lh huan nac lhu'cu' huan ā'kalhatin sca'txtunu'. ⁵ Lā' taquīlh pūtalh lā' talacanūlh lā' laktzī'lh a'ntza' ixuī' huan lu'xu' a'ntū ixlīpāsna'tcanī't Jesús. Lā' huan sca'txtunu' tū' tanūlh. ⁶ Lā' Simón Pedro ī'stālātēlha. Lā' ā'calīstān xla' chā'lh lā' tanūlh huan nac lhu'cu' lā' a'ntza' laktzī'lh huan lu'xu' a'ntū ixlīpāsna'tcanī't Jesús. ⁷ Nā laktzī'lh huan pāyu a'ntū ixlītakoksna'tnī't na ixa'kxāk Jesús. Lā' tū' ixtā'huī' huan lu'xu'; lacatin ixuī' lā' ixpāsui'tui'līcanī't. ⁸ Lā' nā tanūlh huan sca'txtunu' a'ntū xapū'la ixchinī't huan nac lhu'cu' lā' laktzī'lh lā' a'ka'ī'lh que Jesús ixlakahuan-chokoni't. ⁹ Lā' tūna'j ixtamāchekxīkō' huan ixtachihuīn Dios a'nlhā ixtatzo'kni' que tasquī'nī nalakahuanchoko Jesús. ¹⁰ Lā' huan tamā'na sca'txtunu'nī'n ta'a'mpā na ixchicca'n.

Jesús talacsu'yuni'lh María Magdalena

Mr. 16.9-11

¹¹ Lā' María tāyalh ixtanquilhni' huan lhu'cu' a'nlhā ixmānūcanī't Jesús. Lā' ixcalhuan. Lā' lihuān ixcalhuayā, taquilhpūtalh lā' talacanūlh huan nac lhu'cu'. ¹² Lā' cālaktzī'lh kalhatu' ángeles lā' lej lakstala'nka' ixtaka'lhi ixlū'xu'ca'n. Xlaca'n ixtahui'lāna' a'nlhā ixmāpī'canī't huan ixmacni' Jesús. Kalhatin ixuī' na ixa'cpūn lā' kalhatin nā ixuī' na ixtojon a'nlhā ixmāpī'canī't Jesús. ¹³ Lā' huan ángeles takalhasqui'nīlh:

—Puscāt, ¿a'chī' calhua'na'?

Lā' xla' cāhuanilh:

—Lē'nca ixmacni' quiMāpa'ksīni'. Lā' tū' icca'tzi lhachū mānūcanī't.

¹⁴ Lā' a'xni'ca' ixuanī'ttza' huā'mā', chu tuncan xla' talakspi'tli lā' lak-tzī'lh Jesús a'ntza' ixyā. Lā' xla' tū' ixlakapasa palh ū'tza' Jesús. ¹⁵ Lā' Jesús huanilh:

—Puscāt, ¿a'chī' calhua'yā't? ¿Tichū putzaya'?

Lā' huan puscāt xla' ixpuhuan ū'tza' huan maktaka'lhna' pū'olivo lā' huanilh:

—Señor, palh hui'x lī'pi, caquihua'ni' a'nlhā lī'pi, para que chuntza' quit na'ica'n ictē.

¹⁶ Lā' Jesús huanilh:

—¡María!

Lā' xla' chu talakspi'tpā lā' huanilh:

—¡Raboni! —ū'tza' lakatin tachihuīn hebreo a'ntū huanicu'tun Mākalhtō'kē'ni'.

¹⁷ Lā' Jesús huanilh:

—Tū' caquixa'ma' porque quit tūna'j ictā'kayāhua a'nlhā hui'lacha' quinTāta'. Capinchi lā' cacāhua'ni' huan tā'timīn que quit na'ictā'kayāhua a'nlhā hui'lacha' quinTāta'. Lā' ū'tza' nā minTāta'ca'n lā' quinDios lā' minDiosca'n.

¹⁸ Lā' tuncan María Magdalena a'lh cāmāca'tzīnī huan sca'txtunu'nī'n que xla' ixlaktzī'ni'ttza' huan Māpa'ksīni' lā' cāhuanilh a'ntū ixuaninī't.

Jesús cātalacsu'yuni'lh huan ī'sca'txtunu'nī'n

Mt. 28.16-20; Mr. 16.14-18; Lc. 24.36-49

¹⁹ Lā' a'xni'ca' ī'smalanka'namā'tza' huanmā' domingo lā' huan sca'txtunu'nī'n ixtatakēstokkō'nī't nac lakatin chic. Lā' lacchahuaj ixtatanūmā'na porque xlaca'n ixtajicua'ni' huan israelitas. Lā' Jesús tanūlh lā' tāyalh na ixlachpu'nanca'n lā' cāhuanilh:

—Xa'nca' cacā'a'nīni'ni'.

²⁰ Lā' a'xni'ca' ixcāhuaninī'ttza' huā'mā', cāmāsu'ni'lh ixmacan lā' ixtāpān. Lā' huan sca'txtunu'nī'n lej tapāxuhualh porque talaktzī'mpā huan Māpa'ksīni'.

²¹ Lā' Jesús chu cāhuanipā:

—Xa'nca cacā'a'nīni'ni' hui'xina'n. Chuntza' a'nchī quimacamilh quinTāta' lā' nā chuntza' hui'xina'n na'iccāmacā'nāni' quit.

²² Lā' a'xni'ca' huankō'lh huā'mā', Jesús cāsu'nulh xlaca'n lā' cāhuanilh:

—Chuhua'j, caquilāmakhtūj huā' Espīritu Santo. ²³ Palh hui'xina'n māsputūnu'ni'yā'tit ixtalaclē'i' kalhatin, xla' tū'tza' laclē'n. Lā' palh hui'xina'n tū' catimāsputūnu'ni'tit ixtalaclē'i' kalhatin, xla' ū'tza' laclē'ncus.

Tomás laktzī'lh huan Māpa'ksīni' lakahuanchokonī'ttza'

²⁴ Kalhatin sca'xtunu' ixtacuīni' Tomás lā' nā ixuanican Stu'yūn. Xla' tū' ixmakluī' con huan ā'makapitzīn sca'txtunu'nī'n a'xni'ca' cātalacsu'yuni'lh Jesús. ²⁵ Lā' xlaca'n tahuanilh:

—Iclaktzī'ujtza' huan Māpa'ksīni'.

Tomás cāhuanilh:

—Palh tū' na'iclaktzī'n a'nlhā takāhuī'nī't na ixmakxtampūn lā' palh tū' na'icxa'mani' a'nlhā ixtanūni'nī't clavos, lā' palh tū' na'icxa'ma ixtāpān a'nlhā takāhuī'nī't, tū' ictikalhlaka'ī'lh palh lakahuanchokonī't.

²⁶ Lā' ixlitzeyama'j huampala ixtatakēstokpalanī't huan sca'txtunu'nī'n lā' nā Tomás a'ntza' ixmakuī'. Lā' a'yuj ixlacchahuayā huan chic, Jesús tanūlh lā' taylor na ixlaclhpu'nanca'n lā' cāhuanilh:

—Xa'nca cacā'a'nīni'ni'.

²⁷ Lā' tuncan huanica Tomás:

—Camānu' mimakspulh na quimakxtampūn a'nlhā quimakxtampūlh'cu'canī't lā' calaktzi' quimacan lā' castu'ncti mimacan lā' caxa'ma' quintāpān. Lā' tū'tza' capuhua' palh tū' stu'nca' iclahuanchokonī't. Cakalhlaka'ī'.

²⁸ Lā' Tomás kalhtīni'lh:

—¡QuiMāpa'ksīni' lā' quinDios!

²⁹ Lā' Jesús huanilh:

—Tomás, chuhua'j hui'x kalhlaka'ī'ya' porque quilaktzī'nī'ta'. Līpāxūj a'ntī takalhlaka'ī' lā' a'yuj xlaca'n tū' quintalaktzī'nī't.

A'chī' tzo'kca huā'mā' libro

³⁰ Lā' Jesús tlahuapā lej lhūhua' lē'cnīn na ixlacapūnca'n ī'sca'txtunu'nī'n. Lā' huan tamā'na lē'cnīn xla' tū' tatzokni' huā' nac libro. ³¹ Makapitzīn lē'cnīn xla' tatzokni' para que chuntza' hui'xina'n nakalhlaka'ī'yā'tit que Jesús xla' ū'tza' ixO'kxa' Dios a'ntī Dios mānūlh ixlimāpūtaxtunu', lā' chuntza' hui'xina'n tzē naka'lhī'yā'tit xasāsti' minquilhtamacujca'n por ixpālacata nalīpāhua'nā'tit Jesucristo.

21

Jesús cātasu'yuni'lh huan kalhatojon ī'sca'txtunu'nī'n

¹ Lā' ā'calistān Jesús cātasu'yuni'pā ī'sca'txtunu'nī'n na ixquilhtūn huan xcān a'ntū ixtacuīni' Galilea, lā' nā ixuanican Tiberias. Lā' a'xni'ca' talacsu'yulh chuntza' līlalh: ² A'ntza' ixtahui'lāna' kēxtim Simón Pedro lā' Tomás, a'ntī ixuanican Stu'yūn, lā' Natanael xala' nac Caná de Galilea, lā' ixo'kxa'n Zebedeo lā' ā'kalhatu' ī'sca'txtunu'nī'n Jesús. ³ Lā' Simón Pedro cāhuanilh:

—Ica'nā icsquī'tī'nin.

Lā' xlaca'n tahualh:

—Nā quina'n na'iccātā'a'nāni'.

Ta'a'lh lā' tatanūlh nac barco. Lā' nīn tuntū' tachi'palh ixlihuāk huanmā' tzi'sa. ⁴ Lā' a'xni'ca' tzuculh tuncuī, Jesús cātasu'yuni'lh na ixquilhtūn xcān. Lā' huan sca'txtunu'nī'n tū' ixtaca'tzī tichū. ⁵ Lā' Jesús cāhuanilh:

—Chī'xcuhuī'n, ¿tuchū chi'panī'ta'ntit?

Lā' xlaca'n takalhtīlh:

—Nīn tuntū'.

⁶ Lā' Jesús cāhuanilh:

—Camacapintit huan pūtayan na ixpāxtūcāna'j huan barco. Lā' a'ntza' nachī'payā'tit.

Lā' chuntza' tatlhualh xlaca'n. Lā' tuncan tūlatza' ixtamācutū huan ixpūtayanca'n porque lej lhūhua' squī'ti' ixtalaknūnī't. ⁷ Huan sca'txtunu' a'ntī lej ixpāxquī' Jesús, xla' huanilh Pedro:

—¡U'tza' huan Māpa'ksīni'!

Lā' a'xni'ca' huanica huā'mā', Simón Pedro chu tuncan lhakā'lh ixtakēnu' a'ntū ixtamakxtunī't lā' xla' chu tuncan tojōlh nac xcān lā' laka'lh Jesús. ⁸ Lā' huan barco pajtzu huan quilhtūn ixuanī't, hua'chi cien metros ixlīmakat ixuanī't. Lā' huan makapitzīn ixtapūmimā'na huan barco lā' ixtastancalīmimā'na huan ixpūtayanca'n a'ntū ixpūtalaknūnī'ta'ncha' lhūhua' squī'ti'.

⁹ Lā' a'xni'ca' tatacutchi xlaca'n talaktzī'lh pūlactin macscut de carbón lā' ixkalhmā'ca'canī't huan jala'nat lakatin squī'ti' lā' pāntzi. ¹⁰ Lā' Jesús cāhuanilh:

—Calīta'ntit macsti'na'j squī'ti' a'ntū chi'patittza'.

¹¹ Lā' Simón Pedro tuncan tojōlh nac barco lā' stancalīmilh huan pūtayan nac quilhtūn. Lā' huan pūtayan ixpūtalaknūnī'ta'ncha' lakatin ciento tu'pu'xamacāujtu'tun laka'tla'n squī'ti'. Lā' a'yuj lej lhūhua' squī'ti' ixtalaknūnī't, pero huan pūtayan tū' taxtī'tli. ¹² Lā' Jesús cāhuanilh:

—Cata'ntit, cahuā'ya'ntit.

Lā' nīn chā'tin sca'txtunu' talihui'līlh natakahasqui'nī tichū porque ixtaca'tzī palh ū'tza' Māpa'ksīni'. ¹³ Jesús quītayalh huan pāntzi lā' cāmaxquī'lh xlaca'n. Lā' chu chuntza' tlahuapā huan squī'ti'.

¹⁴ Huā'mā' a'nlhā ixlīmaktu'tun cātasu'yuni'lh ī'sca'txtunu'nī'n a'xni'ca' ixlakahuanchokonī'ttza'.

Jesús tā'chihuīna'lh Simón Pedro

¹⁵ A'xni'ca' tahuā'yankō'lh, Jesús kalhasqui'nīlh huan Simón Pedro:

—Simón, ixo'kxa' Jonás, ¿chā más quimpāxquī'ya' quit que huā' ā'makapitzīn chī'xcuhuī'n quintapāxquī'?

Lā' Pedro kalhtīlh:

—U'huē, Māpa'ksīni'. Hui'x ca'tziya' palh icpāxquī'yāni'.

Jesús huanilh:

—Cacāmaktāya' a'ntī quintakalhlaka'ī'.

¹⁶ Lā' chu kalhasqui'nīpā ixlīmaktu':

—Simón, ixo'kxa' Jonás, ¿chā quimpāxquī'ya'?

Lā' Pedro kalhtīlh:

—U'huē, Māpa'ksīni'. Hui'x ca'tziya' palh icpāxquī'yāni'.

Lā' Jesús huanilh:

—Cacāmaktaka'lhti a'ntī quintakalhlaka'ī' chuntza' hua'chi līlacatzucu cāmaktaka'lha ixborregos a'ntī ixtēcu'.

¹⁷ Lā' ixlīmaktu'tun chu kalhasqui'nīpā:

—Simón, ixo'kxa' Jonás, ¿chā quimpāxquī'ya'?

Lā' Pedro līlakaputzalh porque xla' kalhasqui'nīca ixlīmaktu'tun palh ixpāxquī' Jesús. Lā' huanilh:

—Māpa'ksīni' huix ca'tziya' ixlīhuāk. Hui'x ca'tziya' palh icpāxquī'yāni'.

Lā' Jesús huanilh:

—Cacāmaktāya' a'ntī quintakalhlaka'ī'. ¹⁸ Icuaniyāni' quit ixlīstu'nca'. A'xni'ca' o'kxa'cus ixuanī'ta', hui'x ixlhakā'na'na' lā' ixpīna' chu a'nlhā ixpīnēni'tuna'. A'xni'ca' papatzīntza' nala'ya' hui'x, nalacstū'nca' mimpekenī'n lā' ā'kalhatin namacachi'yāni' lā' xla' nalē'nāni' a'nlhā tū' pīncu'tuna' hui'x.

¹⁹ Lā' chuntza' Jesús ixlīhuanimā' Pedro a'nchī xla' nalīnī lā' chuntza' huā'mā' nalī'a'cnīni'ni' Dios. Lā' ā'calīstān huanilh:

—Caquistāla'ni'.

Huan sca'txtunu' a'ntī lej ixpāxquīcan

²⁰ Pedro talakspi'tli lā' laktzī'lh kalhatin sca'txtunu' ī'stālani'tēlha. Ū'tza' huā'mā' Jesús lej ixpāxquī'. Lā' nā huā'mā' ū'tza' a'ntī ixpāxtūhuī' Jesús a'xni'ca' ixtahuā'yamā'na lā' kalhasqui'nīlh: “Māpa'ksīni', lā' ¿tichū namacamāstā'yāni'?” ²¹ Lā' a'xni'ca' laktzī'lh Pedro kalhasqui'nīlh Jesús:

—Māpa'ksīni', lā' huā'mā' ¿tuchū napātle'keni'?

²² Lā' Jesús kalhtīlh:

—Palh quit na'iclicasqui'n que xla' nalatahui'la hasta a'xni'ca' na'icmimpala, ¿chu mimaca'tzi hui'x? Hui'x caquistāla'ni' quit.

²³ Lā' ū'tza' ixtalīhuan huan tā'timīn que huanmā' sca'txtunu' tū' catinīlh. Jesús tū' hualh palh tū' catinīlh. A'ntū hualh xla' ū'tza': “Palh quit na'iclicasqui'n que xla' nalatahui'la hasta a'xni'ca' na'icmimpala, ¿chu mimaca'tzi hui'x?”

²⁴ Lā' huā'mā' sca'txtunu' ū'tza' quit. Icmālacstū'ncnī't lā' ictzo'knī't huā'mā' tachihuīn. Lā' icca'tziyāuj que lej stu'ncua' a'ntū icuan.

²⁵ Lā' a'nampala lej lhūhua' catūhuā a'ntū tlhualh Jesús. Lā' palh ixtzo'kui'līca cahuā ixlihuāk a'ntū tlhualh xla', chō'la tūlah ixlītahui'lakō'lh ixlīka'tla' quilhtamacuj ixlīlhūhua' libros a'nīhā ixtzo'kui'līca. Amén.

Huan Apóstoles Ixtamāca'tzīnīni'n huan Xatzey Tachihuīn Ixpālacata Jesucristo

Huanca a'nchī namāstā'can Espiritu Santo

¹ Icuaniyāni', Teófilo, que a'xni'ca' quit ictzo'kli pū'la huan lakatin libro, ictzo'kli ixlīhuāk a'ntū Jesús litzuculh tlahua lā' māsu'yu. ² Lā' ictzo'kli a'ntūn tlahualh hasta a'xni'ca' a'lh nac a'kapūn. Lā' a'xni'ca' tūna'j ixa'n nac a'kapūn, Jesús cāmaxquī'lh lakatin līmāpa'ksīn ixapóstoles a'ntī ixcālacsacnī't. Cāmaxquī'lh por ixlīmāpa'ksīn Espiritu Santo. ³ A'xni'ca' Jesús lej ixpātīni'nī't, xla' lakahuan cātasu'yuni'lh ixapóstoles. Lā' xla' tlhualh lej lhūhua' catūhuā a'ntū māsu'yulh que lej stu'ncua' ixuanī't Jesús xalakahuan. Lā' ixcātasu'yuni' hasta lhān chā'lh tu'pu'xam chí'chini'. Lā' ixcāhuani ixpālacata a'nchī māpa'ksīni'n Dios.

⁴ Lā' a'xni'ca' ixtatakēstoknī't xla'ca'n lā' Jesús, xla' cāhuanilh:

—Tūna'j cataxtutit de nac Jerusalén. Caka'lhī'tit a'ntū nacāmaxquī'yāni' xaTāta'. Huā'mā' quit iccālīkhalhachihuīna'ni'nī'ta'ni'tza'. ⁵ Ixli'stu'ncua', Juan ixlīmā'kpaxīni'n xcān. Pero xtunc a'nchī na'a'kpaxā'tit. Hui'xina'n nacātamaxquī'yāni' Espiritu Santo. Lā' palaj nacātamaxquī'yāni' —cāhuanilh Jesús.

Jesús tā'kayāhualh nac a'kapūn

⁶ Lā' a'ntī ixtatakēstoknī't takalhasqui'nīlh:

—Māpa'ksīni', lā' ¿chā chuhua'j nahui'lī'ya' ixlīmāpa'ksīni' kalhatin israelita?

⁷ Lā' Jesús cāhuanilh:

—Hui'xina'n tūla catīca'tzītī huanmā' chí'chini' a'xni'ca' nala huā'mā'. Xmān Dios ca'tzī a'xni'ca' namacamīn huā'mā' a'ntū nala. U'tza' māpa'ksī. ⁸ Hui'xina'n namaklhtīni'nā'tit līmāpa'ksīn a'xni'ca' huan Espiritu Santo nacālakmināni' porque naka'lhī'yā'tit Espiritu Santo. Hui'xina'n nachihuīna'nā'tit de quimpālacata nac Jerusalén lā' na ixlīhuāk estado de Judea lā' nac Samaria lā' na ixlīhuāk quīlhtamacuj.

⁹ Lā' a'xni'ca' Jesús huankō'lh lā' xla' chu tuncan tzuculh tā'kayāhua na ixlacapūnca'n. Lā' tanūlh nac lakatin poklhnu' a'ntū cāmātzē'kni'lh. ¹⁰ Lā' xla'ca'n ixtatalacayāhuayāna' a'xni'ca' Jesús ixa'mā' tālhmā'n. Lā' chu līmaktin tatāyachi kalhatu' chí'xcu'huī'n ixpajtzuca'n. Ixtaka'lhī ixlū'xu'ca'n laksmu'yonko. ¹¹ Lā' xla'ca'n tahualh:

—Chí'xcu'huī'n xalanī'n nac Galilea, ¿a'chī' talacayāhuayāna'ntit? U'tza' huā'mā' Jesús, a'ntīn tā'kayāhuānī't nac a'kapūn na milacapūnca'n, ū'tza' nataspi'tpala. Chu a'nchī a'lh, namimpala hua'chī a'xni'ca' tā'kayāhualh na milacapūnca'n —cāhuanica.

Lacsacca Matías para natanū ixlaktapalh Judas

¹² Lā' huan apóstoles tataxtulh de nac kēstīn a'nlhā ixiu' pū'olivo. Lā' huan kēstīn ixpajtzū Jerusalén ixlīmakat chu a'cxīm hua'chī tzē natlā'huancan lakatin chí'chini' a'ntū pūjaxcan chu a'nchī tatzo'kni' nac ley. Lā' xla'ca'n ta'a'nchokopā nac Jerusalén. ¹³ Lā' a'xni'ca' tachilh xla'ca'n tatō'ca'lh hasta nac cuarto tālhmā'n a'nlhā ixtahui'lāna'ncha' Pedro lā' Jacobo lā' Juan lā' Andrés lā' Felipe lā' Tomás lā' Bartolomé lā' Mateo lā' Jacobo ixo'kxa' Alfeo lā' Simón Zelote lā' Judas ixtā'tin Jacobo.

14 Lā' ixlīhuākca'n a'cxtim talīhui'līlh ta'orarlī lā' tasqui'ni' Dios. Lā' nā ta'orarlīlh nā puscan lā' María a'ntū ixtzī't Jesús lā' nā ixtā'timīn Jesús.

15 Lā' a'ntī ixtatakēstoknī't xlaça'n hua'chi lakatin ciento ā'kalhapu'xam. Lā' huanmā'na chi'chini' Pedro tàyalh ixlacłhpu'nanca'n huan tā'timīn lā' cāhuanilh:

16 —Tā'timīn, chuntza' tasqui'nī que pātī'kelh a'ntū huan ixtachihuīn Dios a'nłhā David hualh pū'la por ixlīmāpa'ksīn Espīritu Santo, ixpālacata Judas. U'tza' huā'mā' Judas a'ntī cāpū'lanī'lh xlaça'n a'ntī tachi'palh Jesús. 17 U'tza' Judas a'ntī ixquincātā'latlā'huanāni'. Lā' nā ū'tza' ixtā'scuja Dios hua'chi quina'n tā'scujāuj Dios. 18 Huā'mā' chi'xcu' tamāhualh ti'ya't. Lā' līmāpalalh huan tumīn a'ntū tlajalh por ixpālacata a'ntūn tlhualh a'ntūn tū' tzey. Lā' tatonkopūlh lā' tapāłhkāłh lā' taxtukō'lh ixpālūhua'. 19 Lā' ixlīhuākca'n xalanī'n nac Jerusalén ixtaca'tzī huā'mā'. U'tza' līmāpācuhuīca ixtacuīni' huan ti'ya't Acéldama. Chuntza' ixtachi-huīnca'n a'ntū huanicu'tun Pasakō'nī't Ka'łhni' huan Ti'ya't. 20 Chuntza' tatzo'kni' nac libro ixtacuīni' Salmos: Calakmaka'nca ixchic.

Lā' a'ntza' nīn tintī' catitahui'lah.

Lā' nā tatzo'kni' chuntza':

Lā' catanūpā ā'chā'tin na ixlītlōt.

21 Lā' Pedro huampā:

—Catanūlh ixlaktapalh Judas kalhatin a'ntī ixquincātā'latlā'huanāni' ixlīhuāk quılhtamacuj a'xni'ca' Jesús taxtulh lā' tanūlh na quılacłhpu'nanca'n. 22 Calalh kalhatin a'ntī ixquincātā'latlā'huanāni' desde a'xni'ca' Juan mā'kpaxīni'lh hasta huanmā' chi'chini' a'xni'ca' Jesús tā'kayāhualh tāłhmā'n na quılacapūnca'n. U'tza' nala hua'chi quina'n lā' namāstū'nca a'nchī Jesús lakahuanchokolh —hualh Pedro.

23 Lā' cālacsacca kalhatu' chi'xcuhui'n. Lā' de huā' kalhatu' ixtacuīni' chā'tin José a'ntī ixka'łhī ixtacuīni' ixlītāpātu' Barsabás lā' ixlītāpātu'tun Justo. Lā' ā'chā'tin huampala ixtacuīni' Matías. 24 Lā' ta'orarlīlh lā' tahualh:

—QuīnDiosca'n, hui'x cālkapasni'ya' ixa'clhcunucca'n ixlīhuākca'n chi'xcuhui'n. Caquilāmāsu'ni'uj tichū de huā' tamā'na kalhatu' chi'xcuhui'n lacsacnī'ta' hui'x. 25 Lā' ū'tza' natā'scujāni' lā' apóstol nala. Lā' nala ixlaktapalh Judas a'ntī makxtekli de tā'scujāni' por ixpālacata a'ntūn tlhualh a'ntūn tū' tzey, lā' ū'tza' lī'a'lh nac pūpātīn.

26 Lā' tzo'kca ixtacuīni' José nac kalhtin ca'psnat. Lā' ixtacuīni' Matías tzo'kpalaca nac kalhtin ca'psnat huampala. Mojōca kalhtu' ca'psnat. Lā' a'xni'ca' mācutuca xmān kalhtin ca'psnat lā' ixka'łhī ixtacuīni' Matías. Lā' chuntza' tanūlh Matías ixlītlōt. Lā' a'cchā'lh ixlīkalhacāujtu' apóstoles.

2

Macaminca Espīritu Santo

1 Lā' a'xni'ca' chīlh huan chi'chini' a'ntū huanican Pentecostés, ixlīhuākca'n ixtatakēstokkō'nī't. 2 Chu līmaktin macasa'nalh de nac a'kapūn hua'chi lakatin palha' ū'ni' a'ntū kaxmatca huāk huan nac chic a'nłhā ixtahui'lāna'. 3 Lā' cātasu'yuni'lh hua'chi si'makāt a'ntū tasu'yulh hua'chi lamana'. Lā' tahuī'lh na ixa'cpunca'n chā'tunu' de xlaça'n. 4 Lā' ixa'clhcunucca'n talītatzumakō'lh Espīritu Santo. Lā' tatzuculh tachi-huīna'n xtuncnu' tachihuīn a'ntū cāmaxquī'lh Espīritu Santo natachi-huīna'n.

⁵ Lā' ixtahui'lāna' nac Jerusalén israelitas, chi'xcuhui'n a'ntū ixta'a'cnīni'ni' Dios. Xlaca'n xalanī'n lakachu nac cā'quilhtamacuj. ⁶ Lā' a'xni'ca' takaxmatli a'ntū macasa'nalh, tatakēstokkō'lh ixlilhūhua'ca'n. Lā' nīn ixtalīca'tzihui'lāna' a'nchī ixtakaxmatli ixtachihuīnca'n chā'tunu' xalanī'n lakatunu' cā'lacchicni'. ⁷ Lā' tatamakchuyīlh lā' cālē'cnīca lā' talāhuanilh:

—¿Chu tū' xalanī'n nac Galilea huā' tamā'na chi'xcuhui'n a'ntīn tachi-huīna'mā'na? ⁸ Lā' ¿chī likaxmatāuj quilīhuākca'n huan tachihuīn a'ntū chihuīna'nāuj desde quilīlacti'nal'jca'n? ⁹ Makapitzīn de quina'n xalanī'n nac Partia lā' Media lā' Elam lā' Mesopotamia lā' Judea lā' Capadocia lā' Ponto lā' Asia. ¹⁰ A'makapitzīn quina'n xalanī'n nac Frigia lā' Panfilia lā' Egipto lā' ixpajtzu Cirene a'ntū lakatin cā'lacchicni' nac Africa. Lā' ā'makapitzīn xalanī'n nac Roma a'ntīn tamini'ta'ncha'. Xlaca'n israelitas lā' nā a'ntī ixtatanūnī't na ixreligionca'n israelitas. ¹¹ Lā' ā'makapitzīn quina'n xalanī'n nac Creta lā' Arabia. Lā' quina'n cākaxmatni'yāuj huanmā'na chi'xcuhui'n, xalanī'n nac Galilea, a'nchī tachihuīna'mā'na a'ntūn quintachihuīnca'n. Lā' quincātalīchihuīna'mā'ni' catūhuā lej ka'tla' a'ntū tlāhualh Dios —talāhuanilh.

¹² Lā' ixlīhuākca'n talē'cnīkō'lh lā' tū' taca'tzīlh tuchū. Lā' talāhuanipā:

—¿Tuchū huanicu'tun huā'mā'?

¹³ Lā' makapitzīn talakapalalh lā' tahualh:

—Huā' tamā'na chi'xcuhui'n taka'chī.

Pedro cātā'chihuīna'lh tachi'xcuhui't

¹⁴ Lā' Pedro tāyhal ixlīkalhacāujtu' apóstoles lā' cāhuanilh palha':

—Iccāhuaniyāni' chi'xcuhui'n israelitas lā' milīhuākca'n hui'xina'n a'ntī hui'lā'na'ntit nac Jerusalén. Caca'tzītīt huā'mā' lā' cakaxpa'ttit quin-tachihuīn. ¹⁵ Huā' tamā'na chi'xcuhui'n tū' taka'chī hua'chi puhua'nā'tit hui'xina'n. Tū' taka'chī porque xmān maknajās cūhuīni'. ¹⁶ Huā'mā', a'ntū hui'xina'n laktzī'mpā'na'ntit lā' kaxpa'tpā'na'ntit, ū'tza' a'ntū hualh Joel a'ntī ixa'cta'sana' Dios xala' makāntza'. Joel hualh:

¹⁷ Dios hualh chuntza':

A'xni'ca' nasputatza' quilhtamacuj na'iccāmacamini' quiEspíritu ixlīhuākca'n tachi'xcuhui't.

Lā' mi'o'kxa'nca'n lā' mintzu'ma'janca'n natahuan quintachihuīn.

Lā' mi'o'kxa'nca'n natalakachuya lā' mimpapatzīnca'n natalakahuāna'n.

¹⁸ Lā' lej ixlīstun'cua' na'iccāmacamini' xlaca'n quiEspíritu huanmā'na chi'chini' a'ntī quintatā'scuja a'ntīn chi'xcuhui'n lā' a'ntīn puscan.

Lā' xlaca'n natahuan quintachihuīn.

¹⁹ Lā' na'icmāsu'yu lē'cnīn tālhmā'n nac a'kapūn lā' laka'tla'n catūhuā nac ti'ya't.

Lā' natatasu'yu ka'lhni' lā' lamana' lā' mixini' a'ntū hua'chi jini'.

²⁰ Lā' huan chi'chini' tū' naxkaka lā' huan mālhcuyu' natasu'yu hua'chi ka'lhni'.

Lā' ā'calīstān namin ixlāclhchi'chini' Māpa'ksīni' Jesucristo a'xni'ca' namimpala.

Nala lakatin chi'chini' lej xaka'tla'.

Lā' nalaktzī'ncan a'ntū napātle'ke.

²¹ Lā' nala chuntza': Chuxatī a'ntī nata'sani' Māpa'ksīni' para namaktāya, ū'tza' napūtaxtu.

Chuntza' Joel tzo'knulh a'nchī hualh Dios.

²² Lā' Pedro huampā:

—Chì'xcuhuī'n israelitas, caxpa'ttit huā'mā' tachihuīn. Dios cāmāsu'ni'ni' hui'xina'n que ū'tza' māni' macamilh Jesús xala' nac Nazaret. Lā' cāmāsu'ni'ni' huā'mā' por ixpālacata lē'cnīn a'ntūn tlahualh Jesús por ixlīmāpa'ksīn Dios na milacapūnca'n. Huā'mā' hui'xina'n ca'tziyā'tit. ²³Lā' a'xni'ca' macamāstā'ca Jesús, lā' hui'xina'n hua'ntit que caxtokohua'ca'ca lā' māmāknī'nī'ni'ntit. Lā' a'ntīn tamaknīlh Jesús, xla'ca'n tū' tzeyā chī'xcuhuī'n. Huā'mā' pātle'kelh chuntza' hua'chi ixtapuhuān Dios a'ntū tūla taxtāpalī lā' chuntza' hua'chi ixca'tzī Dios makāntza'. ²⁴Dios mālakahuanīchokolh Jesús lā' māxtulh de ixlīmāpa'ksīn huan līnīn porque Jesús tūlah tachokolh xanīn. ²⁵David līchihuīna'lh Jesús lā' hualh: Pō'ktu xa'icla'ktzī'n Māpa'ksīni' na quīlacapūn.

Lā' huī' na quīmpāxtūcāna'j.

Lā' chuntza' tū' ictitamakchuyīlh.

²⁶U'tza' līpāxuhualh qui'a'clhcunuc lā' icchihuīna'lh catūhuā a'ntū līpāxūj porque tū' catimāxteka quīmacni'.

²⁷Hui'x tū' namāxteka' quīlīca'tzīn nac cā'līnīn, lā' tū' namāxteka' namasa quīmacni'.

Quit mī'O'kxa' a'ntī lej tzey.

²⁸Quīmāca'tzīnī'nī'ta' a'nchī na'iclatā'kchoko.

Na'icka'lhī tapāxuhuān na milacapūn.

Lā' chuntza' David tzo'knulh a'nchī nalakahuanchoko Jesús.

²⁹Lā' Pedro huampā:

—Chì'xcuhuī'n, israelitas hua'chi quit, na'iccāhuanīyāni' a'ntū stu'ncua' ixpālacata huan quīmpapca'n David a'ntī ixmāpa'ksīni'ca'n israelitas ixuanī't. Xla' nīlh lā' mā'cnūca. Lā' huī'cus a'nlhā mā'cnūca. ³⁰Xla' ixa'cta'sana' Dios ixuanī't. Lā' ixca'tzī a'nchī Dios ixuanī't que ixlīstu'ncua' nahuī'lī ixlīrey a'ntū i'xū'yātā'nat David. ³¹David ixca'tzī que Cristo nalakahuanchoko lā' tū' natachoko nac cā'līnīn lā' tū' namasa ixmacni' Cristo. Lā' ū'tza' chuntza' lītzo'knulh David. ³²Dios mālakahuanīchokonī't huā'mā' Jesús. Lā' quīlīhuākca'n icla'ktzī'nī'ta'uj huā'mā'. ³³Dios līmā'ca'lh Jesús lā' hui'līlh na ixpāxtūcāna'j. XaTāta' Dios maxquī'lh Jesús huan Espīritu Santo chuntza' hua'chi hualh pū'la. Lā' nā Jesús macaminī't Espīritu Santo huā'tzā'. Huā'mā' ū'tza' a'ntū hui'xina'n laktzī'nā'tit lā' kaxpa'tā'tit chuhua'j. ³⁴David tū' a'lh nac a'kapūn. Pero ū'tza' māni' hualh:

Huan Māpa'ksīni' Dios huanīlh quiMāpa'ksīni': “Catahui'la' na quīmpāxtūcāna'j ³⁵ hasta que a'xni'ca' quit na'iccātlaja mīntā'ca'tzani'n”.

Chuntza' tzo'knulh David.

³⁶Lā' Pedro huampā:

—Cataca'tzīkō'lh xa'nca ixlīhuākca'n xalanī'n nac Israel que Dios hui'līlh Jesús ixlīmāpa'ksīni' lā' ixlīCristo. U'tza' huā'mā' Jesús a'ntī hui'xina'n xtokohua'ca'tit —cāhuanīlh Pedro.

³⁷Lā' a'xni'ca' takaxmatlī huā'mā', ta'u'cxca'tzīlh a'nchī lej ko'hua'jua' lalh ixa'clhcunucca'n. Lā' cāhuanīca Pedro lā' ā'makapitzīn apóstoles:

—Chì'xcuhuī'n, ¿tuchū na'ictlahuayāuj?

³⁸Lā' Pedro cāhuanīlh:

—Caxtāpalī'tit mīntapāstacna'ca'n lā' ca'a'kpaxtit mīlīhuākca'n hui'xina'n lā' chuntza' namāsu'yū'yā'tit que tapa'ksiyā'tit con Jesucristo. Lā' chuntza' nacātamāspūtūnu'ni'yāni' mīntalac'lē'i'ca'n lā' nacātamaxquī'yāni' huan lē'ksajna' a'ntū Espīritu Santo. ³⁹U'tza' a'ntū

Dios huanī't namāstā'. Lā' huā'mā' tzē namaklh̄tīni'nā'tit hui'xina'n. Lā' nā tzē natamaklh̄tīni'n nā mincamana'ca'n lā' nā ixlīhuākca'n huan tachi'xcuui't xalani'n ā'lakatonu' xcānsipejni' lā' ixlīhuāk a'ntīn cāta'sani' huan Māpa'ksīni' quinDiosca'n.

⁴⁰ Lā' Pedro lej cāhuanilh lā' cāmaxquī'lh tapāstacna' lā' hualh:

—Capūtaxtutit lā' chuntza' tū' napāstacna'nā'tit hua'chi huā'mā' tachi'xcuui't tū' tzey a'ntīn tahuilāna' chuhua'j —cāhuanilh Pedro.

⁴¹ Lā' a'ntīn takalhlaka'ī'lh ixtachihuīn Pedro, xlaca'n ta'a'kpaxli. Lā' a'ntīn takalhlaka'ī'lhcus huā'mā' chi'chini' lakatu'tun mil tachi'xcuui't. ⁴² Lā' xlaca'n tū' ixtamakxteka ixlīmāscatīnca'n apóstoles. Lā' tū' ixtamakxteka tatakēstoka lā' tamālapitzī pāntzi lā' ta'orarī. Lā' ixtaka'lhī chu lakatin ixtapuhuānca'n.

A'nchī ixtalīlatlā'huan a'ntī ixtakalhlaka'ī' xapū'la

⁴³ Lā' ixlīhuākca'n ixtajicua'n. Lā' huan apóstoles tatlhualh lej lhūhua' laka'tla'n catūhuā a'ntū māsu'yulh ixlīmāpa'ksīn Dios. ⁴⁴ Lā' ixlīhuāk a'ntī ixta'a'ka'ī, ixtahuī'lāna' kēxtim lā' chu lakatin ixtamākēxtimīnī't huāk a'ntū ixtaka'lhī. ⁴⁵ Lā' tastā'lh ixti'ya'tca'n lā' a'ntū ixtaka'lhī lā' ixtalāmālapitzini'lh ixlīhuākca'n como hua'chi chā'tunu' ixtamaclacasqui'n. ⁴⁶ Lā' lakaliyān ixtatakēstoka nac xaka'tla' lītōkpān. Lā' ixtamālapitzī pāntzi na ixchicca'n lā' ixtahuā'yan con tapāxuhuān. Lā' ixa'clhcunucca'n huāk lactza'ta'ta'. ⁴⁷ Lā' ixtalīchihuīna'n a'nchī ixlēka'tla' Dios. Lā' ixcālaktzī'ncan como lej tzeyā chi'xcuui'n. Lā' Māpa'ksīni' Dios ixmālhūhuī'pala lakaliyān. Lā' lakaliyān lhūhua'ntēlhalh a'ntī ixtapūtaxtu.

3

Mātzeyīca kalhatin a'ntī ixlū'ntū'lanī't

¹ Pedro lā' Juan ixtatanū kēxtim na ixlītōkpānca'n israelitas. Lā' ixchā'n huan hora a'ntū ixtapū'orarī, hua'chi maktu'tun kōtanū. ² Lakaliyān ixui' a'ntza' kalhatin chi'xcu' a'ntī ixlū'ntū'lanī't desde a'xni'ca' lacatuncuīlh. Lā' ixui'līcan lakaliyān na ixlacapūn xamākālhcha lītōkpān. Lā' huan mākalhcha ixtacuīni' Tzēhuanī't. Lā' a'ntza' ī'squi'nīhuā'yan lā' ixcāsqi'ni' a'ntī ixtatanū nac lītōkpān. ³ Lā' xla' cālaktzī'lh Pedro lā' Juan a'xni'ca' ixtatanūmā'na nac lītōkpān lā' xla' cāsqi'ni'lh. ⁴ Lā' Pedro lā' Juan talakalaktzī'hui'līlh lā' Pedro huanilh:

—Caquilāaktzī'uj quina'n.

⁵ Lā' xla' cālakalaktzī'lh lā' ixpuhuan que namaxquī'can catūhuā. ⁶ Lā' Pedro hualh:

—Tū' icka'lhī plata nīn oro. Pero na'icmaxquī'yāni' a'ntū icka'lhī. Por ixlīmāpa'ksīn Jesucristo xala' nac Nazaret, catāya' lā' catlā'hua'.

⁷ Lā' makachi'palh ixpekecāna'j lā' yāhualh. Lā' huanmā' ka'tlā'tus chu līlacapalh ixtojon lā' ixtūpixni' lactli'hui'quīlh. ⁸ Lā' lacapalh tāyalh lā' tlā'hualh lā' cātā'tanūlh Pedro lā' Juan nac lītōkpān. Lā' ixtlā'huantēlha tanūlh lā' ixtā'kapūyāhua lā' ixuan a'nchī Dios lej ka'tla'. ⁹ Lā' ixlīhuāk tachi'xcuui't talaktzī'lh a'nchī ixtalā'huan lā' xlaca'n tamāka'tlī'lh Dios. ¹⁰ Lā' talakapasli ū'tza' a'ntī ī'squi'nīhuā'yamā' na ixlacapūn ixlītōkpānca'n israelitas, a'nīhā huanican huan mākalhcha Tzēhuanī't. Lā' talē'cnīlh a'ntū ixpātle'keni'nī't huan chi'xcu'. Lā' tū' ixtalīca'tzīhuī'lāna'.

Pedro a'cta'sana'lh na ixcorredor Salomón

¹¹ Lā' huan chi'xcu' a'ntī ixlū'ntū'lanī't lā' a'ntī ixtzeyanī'tcus, ixcātā'lāmakachi'patlā'huan Pedro lā' Juan. Lā' ixlīhuāk tachi'xcuui't tatu'jnuntēlhalh lā' cālaktakēstokca nac corredor a'nīhā huanican

ixtacuīni' ixcorredor Salomón. Lā' lej talē'cnilh. ¹² Lā' Pedro, a'xni'ca' laktzī'lh huā'mā', cāhuanilh tachi'xcuui't:

—Chī'xcuui'n israelitas, ¿a'chī' a'cni'yā'tit huā'mā'? Lā' ¿a'chī' quilalalakaktzī'nāuj? Tū' quilimāpa'ksīnca'n a'ntū iclīmātzeyīni'ta'uj lā' tū' por quimpālacataca'n porque quina'n tzeyā chi'xcuui'n. ¹³ Tlahualh huā'mā' ixDiosca'n Abraham lā' Isaac lā' Jacob lā' quinatāta'na'ca'n. U'tza' Dios māsu'yuni't que lej ka'lhī līmāpa'ksīn Jesús a'ntū ixO'kxa' Dios. Lā' huā'mā' Jesús ū'tza' a'ntū macamāstā'tit hui'xina'n lā' kalhtatzē'ktit na ixlacapūn Pilato a'xni'ca' xla' ixlīhui'līni't namakxteka. ¹⁴ Lā' hui'xina'n kalhtatzē'ktit a'ntū lej tzey lā' tlahuanī't xmān a'ntū lej tzey. Lā' hui'xina'n squi'ntit cacāmāxtuni'ni' lā' camakxtekca kalhatin maknīni'. ¹⁵ Lā' māmāknīni'ntit Jesús a'ntū māsā' vida lā' a'ntūn Dios mālakahuanīchokolh. Lā' quina'n icmāstū'ncāuj a'nchī lakahuanchokolh. ¹⁶ Ickalhlaka'i'yāuj Jesucristo. U'tza' līmātzeyīca huā'mā' chi'xcu' a'ntū hui'xina'n laktzī'nā'tit lā' lakapasā'tit. Jesús quincāmaxquī'ni' ixtapuhuān. U'tza' līmātzeyīca xa'nca na milacapūnca'n milīhuākca'n hui'xina'n.

¹⁷ 'Lā' chuhua'j chi'xcuui'n, quit ica'tzī que hui'xina'n tū' ixmāchekxī'yā'tit a'ntūn tlahua'tit a'xni'ca' māmāknīni'ntit Jesús. Lā' nā tū' ixtamāchekxī mimpūchihuīna'nī'nca'n. ¹⁸ Dios māca'tzīni'lh xapū'la que Cristo napātīni'n. Chuntza' tlahualh ixa'cta'sana'nī'n Dios xalanī'n makān. Huā'mā' tlōkentaxtūlh Dios. ¹⁹ Lā' chuhua'j hui'xina'n caxtāpalī'tit mintapāstacna'ca'n lā' caxtāpalī'tit mi'a'clhcunucca'n lā' chuntza' naxapacan mintalaclē'i'ca'n. Lā' chuntza' namin huan chī'chini' a'xni'ca' Dios nacāmāske'huī'huī'ni'yāni' mi'a'clhcunucca'n. ²⁰ Lā' namacamin Jesucristo a'ntū xapū'la līhui'līlh Dios nacāmacamini'yāni' hui'xina'n. ²¹ Pero Jesucristo ka'lhī natachoko nac a'kapūn hasta a'xni'ca' Dios nalacāxtlahuapalakō' ixlīhuāk a'nchī Dios makāntza' cāmāchihuīnīlh ixa'cta'sana'nī'n a'ntū lacuan. ²² Moisés cāhuanilh quinapapna'ca'n: Huan Māpa'ksīni' quinDiosca'n nacāmacamini'yāni' hui'xina'n kalhatin a'cta'sana', chuntza' hua'chi quimacamilh quit.

Lā' ū'tza' nala kalhatin de hui'xina'n.

Lā' hui'xina'n nakaxpa'tā'tit ixlīhuāk a'ntū xla' nacāhuaniyāni'.

²³ Lā' a'ntūn tū' natakahlaka'i a'ntū nahuan huanmā' chi'xcu', ū'tunu'n nacāmāspūtūcan lā' nacātamacaxtucan de ixlaclhni' tachi'xcuui't.

²⁴ 'Lā' chuntza' tlahualh ixlīhuākca'n ixa'cta'sana'nī'n Dios xalanī'n makān lā' Samuel lā' nā a'ntūn tamīlh ā'calīstān. Xlaca'n tlahualh que chuntza' napātī'ke. ²⁵ Hui'xina'n ixcamana'ca'n ixa'cta'sana'nī'n Dios. Lā' nā mila'ca'n huan convenio a'ntū talacāxtlahualh quinDiosca'n lā' quinapapna'ca'n. Tlahuaca huan convenio a'xni'ca' Dios huanilh Abraham:

Por ixpālacata minatā'natna' nacāsīcua'lanālican ixlīhuāk tachi'xcuui't xala' nac quilhتامacuj.

²⁶ A'xni'ca' Dios macamilh ixO'kxa', cālmacamini' hui'xina'n pū'la para que milīhuākca'n camakxtektit mintalaclē'i'ca'n lā' chuntza' nacātasīcua'lanāliyāni' —hualh Pedro.

4

Pedro lā' Juan na ixlacapūnca'n pūchihuīna'nī'n

¹ Lā' a'xni'ca' Pedro lā' Juan ixtatā'chihuīna'mā'na tachi'xcuui't, tahlakmīlh curasna' lā' ixcapitān tropasna' xalanī'n nac litokpān lā' nā saduceosnu'. ² Xlaca'n tatamakchuyīlh por ixpālacata a'ntū ixcāmāsu'ni'can

tachi'xcuhuī't lā' a'nchī ixtamāca'tzīnīni'n que Jesús lakahuanchokolh, lā' chuntza' nalīlakahuanchokocan. ³ Lā' cāchi'paca Pedro lā' Juan lā' cāmānūca nac pūlāchī'n. Lā' huan cho kōtanūtza' ixuanī't, cāmakxtekca a'ntza' hasta ixlīlakalī. ⁴ Lā' ta'a'ka'tīlh lej līhūhua' a'n'tīn takaxmatli huan tachihuīn. Lā' ixlīlhūhua' hua'chi lakaquitzi mil chi'xcuhuī'n.

⁵ Lā' ixlīlakalī tatakēstokli nac Jerusalén huan pūchihuīna'nī'n lā' xanapuxcu'nu' israelitas lā' mākalhtō'kē'ni'nī'n huan ley. ⁶ Lā' tamilh Anás, a'n'tī xamāpa'ksīni' curasna', lā' Caifás lā' Juan lā' Alejandro lā' ixlīhuāk ixtalakapasnī'n huan xamāpa'ksīni' curasna'. ⁷ Lā' a'xni'ca' ixcāhui'līcanī'ttza' Pedro lā' Juan na ixlacapūnca'n, cākalhasqui'nīca:

—¿Tichū ixlīmāpa'ksīn a'ntū lītlahua'tit huā'mā'? Lā' ¿tichū ixquilh-tampān tlahua'tit huā'mā'?

⁸ Lā' ixa'clhcunuc Pedro ixlītsuma' Espīritu Santo lā' cāhuanilh:

—Chi'xcuhuī'n, pūchihuīna'nī'n lā' xanapuxcu'nu' israelitas: ⁹ Chuhua'j quina'n quilāmālacapū'nī'ta'uj por ixpālacata lakatin a'ntūn tzey ictlahuani'uj huā'mā' chi'xcu' i'tza'ca' lā' por ixpālacata a'nchī mātzeyīcanī't. ¹⁰ Caca'tzītī milīhuākca'n hui'xina'n lā' cataca'tzilh ixlīhuāk tachi'xcuhuī't israelitas huā'mā' a'ntū lalh. Huā'mā' chi'xcu' a'ntū yā na milācapūnca'n hui'xina'n, ū'tza' līmātzeyīlh por ixlīmāpa'ksīn Jesucristo xala' nac Nazaret. U'tza' Jesucristo a'ntū hui'xina'n māxtokohua'ca'nīni'ntit lā' Dios mālakahuānichokolh. ¹¹ Huā'mā' Jesucristo ū'tza' a'ntū lakmaka'ntit hui'xina'n hua'chi tapācna'nī'n talakmaka'n lakatin chihuix. Lā' chuhua'j huā'mā' Jesucristo hua'chi chihuix a'ntū pū'la hui'līca ixa'katzā'stūn. ¹² Lā' Jesucristo xmān ū'tza' māpūtaxtunu'. Lā' tū' a'nampala ā'kalhatin chi'xcu' nac cā'quilhtamacuj a'ntū tzēn quincāmāpūtaxtūyāni' —hualh Pedro.

¹³ Lā' a'xni'ca' talaktzī'lh huan pūchihuīna'nī'n a'nchī Pedro lā' Juan tū' ixtajicua'n, xlaca'n talē'cnīlh porque ixtaca'tzī que Pedro lā' Juan xlaca'n catīhuāyā chi'xcuhuī'n lā' tuntū' lej ixtaca'tzī. Lā' ū'tza' talīmāchekxīlh que xlaca'n ixtatā'latlā'huan Jesús. ¹⁴ Lā' talaktzī'lh huan chi'xcu' a'ntū mātzeyīca lā' ixyā ixlacapūnca'n. Lā' tūlalh tualh que tū' tzey a'ntūn tatlahualh Pedro lā' Juan. ¹⁵ Lā' cāmāxqui'ca līmāpa'ksīn catataxtulh macstī'na'j Pedro lā' Juan a'nlhā ixtatakēstoknī't a'ntū ixtatlahua justicia. Lā' takalhachihuīna'lh xlaca'n ¹⁶ lā' talāhuanilh:

—¿Tuchū nacātlahuani'yāuj huā' tamā'na chi'xcuhuī'n? Por ixpālacataca'n ū'tunu'n, pātle'kenī't lakatin ka'tla' lē'cnīn. Huā'mā' taca'tzī ixlīhuākca'n a'ntūn tahuī'lāna' nac Jerusalén. Lā' tūlalh catikalhtatzē'kui. ¹⁷ Lā' cacāmākē'klhauj lā' cacāhuaniuj que tū'tza' catahuanilh huan ixtacuīni' Jesús nīn ā'chā'tin. Lā' chuntza' tū'tza' catitalhūhua'lh huan a'ntūn takalhaka't' huan ixtachihuīnca'n —talāhuanilh.

¹⁸ Lā' cāmātayīni'nca Pedro lā' Juan lā' cāmāpa'ksīca que tū'tza' catachihuīna'lh lā' tū'tza' catamāsu'yulh nīn ā'maktin por ixlīmāpa'ksīn Jesús. ¹⁹ Lā' Pedro lā' Juan takalhtīni'lh lā' tualh:

—¿Chu tzey na ixlacapūn Dios na'iccā'a'kahuāna'ni'yāni' hui'xina'n lā' tū' na'ica'kahuāna'ni'yāuj Dios? ¿Chichū puhua'nā'tit? Lā' caquilāhuaniuj. ²⁰ Quina'n tūla ictimāxtekui de na'icuanāuj a'ntū iclaktzī'nī'ta'uj lā' a'ntū ickaxmatnī'ta'uj —hualh Pedro.

²¹ Lā' a'xni'ca' ixcāmākē'klhacanī't huampala, cāmāxtekca. Tūla ixtakaksni' a'nchī natalicastigarlī porque ixtajicua'ni' huan tachi'xcuhuī't porque, por ixpālacata a'ntū ixpātle'kenī't, ixlīhuākca'n ixtachihuīna'n

a'nchī lej ka'tla' Dios. ²² Lā' huan chī'xcu' a'ntī tlahuani'canī't huan lē'cnīn ixka'lhī'tza' más de tu'pu'xam cā'ta.

Huan tā'timīn tasqui'ni'lh Dios que cacāmaktāyalh para que tū' natajicua'n

²³ Lā' a'xni'ca' Pedro lā' Juan ixcāmaktēkcanī'ttza', talaka'lh ixcompañerosnu'ca'n. Lā' cāhuanica ixlīhuāk a'ntū ixtahuanī't huan xanapuxcu'nu' curasna' lā' huan xanapuxcu'nu' israelitas. ²⁴ Lā' a'xni'ca' takaxmatli huā'mā', ixlīhuāk a'cxīm ta'orarlih lā' tahuanih Dios lej palha':

—Māpa'ksīni', hui'x Dios lā' hui'x tla'hua' a'kapūn lā' ti'ya't lā' ixlīhuāk a'ntū a'nan. ²⁵ Lā' por ixlīmāpa'ksīn Espīritu Santo māchihuī'ni' David a'ntī ixtā'scujāni'. Lā' David hualh chuntza':

¿A'chī' lej tata'sa con tā'kcha tachi'xcuhuī't a'ntīn tū' israelitas?

¿A'chī' tapāstaca huan tachi'xcuhuī't a'ntūn tū' tasqui'ni'?

²⁶ Lā' huan reyni' xala' nac huā' quilhtamacuj talalh ixtā'ca'tza Dios.

Lā' huan pūchihuīna'nī'n tatakēstokli, lā' talītalakspi'tli huan Māpa'ksīni' Dios lā' nā Cristo a'ntī Dios lacsacui'līni't.

²⁷ 'U'tza' lej stu'ncua'. Nac huā'mā' xcānsipej tatakēstokli Herodes lā' Poncio Pilato lā' huan israelitas lā' a'ntīn tū' israelitas. Lā' talītalakspi'tli Jesús mi'O'kxa' lacuan a'ntī lacsacui'līni'ta' hui'x, quīnDiosca'n.

²⁸ Xlaca'n tatakēstokli natatlahua xmān a'ntū hui'x lihui'li' xapū'la a'ntū nala lā' xmān a'ntū milīmāpa'ksīn lā' mintapuhuān. ²⁹ Lā' chuhua'j, Māpa'ksīni' Dios, chu tū' la'ktzi' a'nchī quīncātamakē'klhacu'tunāni'. Lā' caquilāmaktāyauj quina'n a'ntī iccātā'scujāni'. Chuntza' na'icchihuīna'nāuj mintachihuīn lā' tū' ca'icjicua'nui. ³⁰ Lā' camāsu'yu' milīmāpa'ksīn lā' cacāmātzeyi' lā' calalh laka'tla'n catūhuā lā' lē'cnīn por ixlīmāpa'ksīn Jesús mi'O'kxa' lacuan.

³¹ Lā' a'xni'ca' ixta'orarlīni'ttza', tachiquilh a'nlhā ixtatakēstokni't. Lā' ixa'clhcunucca'n ixlīhuākca'n talītatzumalh Espīritu Santo. Lā' tachihuīna'lh ixtachihuīn Dios lā' tū' ixtajicua'n.

Chu lakatin tamākēxtimīlh huāk a'ntū ixtaka'lhī

³² Lā' ixlīlhūhua' a'ntī ixtakalhlaka'ī'nī't lā' chu lakatin tapāstacna' lā' ixtaka'lhī chu lakatin tapuhuān. Lā' nīn tintī' puhuanli que tūla namāstā' a'ntū ixka'lhī. Lā' chu lakatin ixtamākēxtimīni' ixlīhuāk a'ntū ixtaka'lhī.

³³ Lā' huan apóstoles ixtaka'lhī lhūhua' līmāpa'ksīn. Lā' ixtamālacstū'nca que Māpa'ksīni' Jesús ixlakahuanchokonī't. Lā' Dios ixcāsicua'lanālī. ³⁴ Lā' nīn tintī' ī'sputni' catūhuā porque ixlīhuākca'n a'ntī ixtaka'lhī ixti'ya'tca'n lā' ixchicca'n, ixtastā' lā' ixtalīmin ixtapalh a'ntū ixtastā'.

³⁵ Lā' ixtamaxquī' huan apóstoles. Lā' tamālacpitzilh chā'tunu' chu a'nchī ixtamaclacasquī'n. ³⁶ Lā' ixuī' kalhatin chī'xcu' ixtacuīni' José. Lā' huan apóstoles tamāpācuhuīlh por ixlītāpātu' ixtacuīni' Bernabé (huā'mā' huanicu'tun māko'xamixīni'). Lā' ū'tza' levita ixuanī't xala' nac Chipre. ³⁷ Lā' xla' ixka'lhī ixti'ya't. Lā' stā'lh lā' cālīmini'lh ixtapalh lā' cāmaxquī'lh huan apóstoles.

5

Tamātze'kli macsti'na'j tumīn Ananías lā' Safira

¹ Lā' nā ixuī' kalhatin chī'xcu' ixtacuīni' Ananías. Lā' ixka'lhī ixpuscāt a'ntī ixtacuīni' Safira. Lā' xlaca'n tastā'lh pītzina'j ixti'ya'tca'n. ² Lā' Ananías māquī'lh macsti'na'j ixtapalh. Lā' nā ixpuscāt nā ixlica'tzi. Lā'

Ananías lĩmilh a'ntũ a'katãxtũlh lã' cãmaxquĩ'lh huan apóstoles. ³ Lã' Pedro hualh:

—Ananías, ¿a'chĩ' mãtzumanĩ't mi'a'clhcunuc ko'ti'ti' lã' xtãpalĩlh mintapãstacna' para nalẽ'ksa'nĩni'na' Espĩritu Santo lã' namãquĩ'ya' macsti'na'j huan tumĩn ixtapalh ti'ya't? ⁴ ¿Chu tũ' mila' ixuanĩ't huan ti'ya't a'xni'ca' tũna'j i'stã'ya'? ¿Chu tũ' mila' ixuanĩ't huan ixtapalh a'xni'ca' stã't huan ti'ya't? ¿A'chĩ' pãstacti natlahua'ya' huã'mã'? Lã' hui'x a'ksa'nĩ'ni' tũ' xmãn na ixlacapũn chi'xcuui'n. Hui'x nã a'ksa'nĩ'ni' na ixlacapũn Dios —hualh Pedro.

⁵ Lã' a'xni'ca' Ananías kaxmatli huã'mã' tachihuĩn, a'kã'lh xanĩn. Lã' lej ixtajicua'n ixlĩhuãkca'n a'ntĩn takaxmatli. ⁶ Lã' huan o'kxa'n tasacli Ananías lã' tamãksna'tli lã' tamãxtulh lã' tamã'cnũlh.

⁷ Lã' hua'chĩ ixlĩlakatu'tun hora ixpuscãt Ananías tanũlh. Xla' tũ' ixca'tzĩ a'ntũ ixpãtle'kenĩ't. ⁸ Tuncan Pedro huanilh:

—Caquihua'ni', ¿lhãnchula' lĩstã'tit huan ti'ya't?

Lã' huan puscãt huanilh chu a'cxtim chuntza' chĩ ixuaninĩ't ixkõlu'.

⁹ Lã' Pedro huanilh:

—Lã' ¿a'chĩ' chu lãlica'tziyã'tit na'a'ksa'nĩ'ni'nã'tit ixEspĩritu Mãpa'ksĩni'? Cakaxpa'tti a'nchĩ tatantũsa'nan kẽpũn a'ntũ tamã'cnũni't minkõlu'. Lã' nã hui'x natamãxtuyãni' —hualh Pedro.

¹⁰ Lã' lilacapalh huan puscãt a'kã'lh xanĩn na ixlacapũn Pedro. Lã' huan o'kxa'n tatanũchi lã' talaktzĩ'lh mã' xanĩn. Lã' tamãxtulh lã' tamã'cnũlh ixpãxtũn ixkõlu'. ¹¹ Lã' lej ixtajicua'n ixlĩhuãkca'n a'ntũ ixtakalhlaka'ĩ lã' ixlĩhuãkca'n a'ntũn takaxmatli huã'mã'.

Tlahuaca lhũhua' lẽ'cnĩn lã' laka'tla'n catũhuã

¹² Lã' huan apóstoles tatlhualh lhũhua' lẽ'cnĩn lã' laka'tla'n catũhuã ixlacalhpunanca'n tachi'xcuui't. Lã' ixtatakẽstoknĩ't ixlĩhuãkca'n na ixcorredor Salomón. ¹³ Nĩn chã'tin de ixtalhũhuã'tca'n tũ' talĩhui'lĩlh natatã'takẽxtimĩ con ũ'tunu'n. Lã' tachi'xcuui't lej ta'a'cnĩni'ni'lh. ¹⁴ Lã' a'ntũ ixtakalhlaka'ĩ huan Mãpa'ksĩni' a'chulã' ixtalhũhua'n chi'xcuui'n lã' pusan. ¹⁵ Lã' ixcãlĩmican huan i'tza'ca'nĩ'n nac cã'tejen a'nlhã ixtẽtaxtu Pedro. Lã' ixcãhui'lican nac laklaj lã' na i'xti'catca'n, palh tẽz cahuã a'yuj xmãn ixmãspilẽ'k Pedro ixcãmãskẽ'kẽlh lã' chuntza' ixcãmãtzeyĩlh makapitzĩn i'tza'ca'nĩ'n. ¹⁶ Lã' nã ixtamimã'na nac Jerusalén lhũhua' tachi'xcuui't xalanĩ'n huan xcãnsipejni' na ixpajtzu Jerusalén. Lã' ixtalĩmin i'tza'ca'nĩ'n lã' a'ntũ ixtaka'lhĩ tlajana'nĩ'n. Lã' ixlĩhuãkca'n cãmãtzeyĩca.

Cãmacaputzaca Pedro lã' Juan

¹⁷ Lã' tatã'kaquĩ'lh huan xamãpa'ksĩni' curasna' lã' ixchi'xcuui'n a'ntũ ixtakalhlaka'ĩ ixtamãkalhtõ'kẽ'nca'n saduceosnu'. Lã' lej ixtalakca'tzan xlaca'n. ¹⁸ Lã' cãchi'paca huan apóstoles lã' cãmãnũca nac pũlãchĩ'n. ¹⁹ Lã' Dios macamilh kalhatin ángel. Lã' huan ángel cãmãlaquĩ'ni'lh huan pũlãchĩ'n cã'tzi'sa lã' cãmãxtulh lã' cãhuanilh:

²⁰ —Capitit lã' catãya'tit nac xaka'tla' litokpãn lã' cacãtã'chihuĩna'ntit huan tachi'xcuui't ixlĩhuãk ixpãlacata a'nchĩ tẽz natalĩka'lhĩ xasãsti' ixquiltamacujca'n.

²¹ Lã' a'xni'ca' ixtakaxmatnĩ't huã'mã', tatanũlh nac xaka'tla' litokpãn a'xni'ca' ixtuncuĩmã'tza' lã' tamãsu'yulh.

Lã' huan xamãpa'ksĩni' curasna' lã' nã ixchi'xcuui'n tatakẽstokli. Lã' cãmãkẽstokca ũ'tunu'n a'ntũ ixtatlahua justicia lã' ixlĩhuãk xanapuxcu'nu' xala' nac Israel. Lã' cãmacã'nca policĩasna' para natamãxtu huan tachĩ'nĩ'n

de nac pūlāchī'n lā' natalīmin. ²² Lā' a'xni'ca' huan policíasna' tachā'lh, tū' cākakca nac pūlāchī'n. Tataspī'tchokolh lā' tamāca'tzīnīlh. ²³ Lā' tahualh:

—Icchā'uj nac pūlāchī'n lā' iclaktzī'uj lā' ixlacchahua xa'nca. Lā' huan maktaka'lhna'nī'n ixtayāna' na ixlacapūn mākalhcha. Lā' a'xni'ca' icmālaquī'uj, nīn tintī' ickaksui na ixchakān huan pūlāchī'n.

²⁴ Lā' a'xni'ca' takaxmatli huā'mā', xacapitán xaka'tla' litokpān lā' huan xanapuxcu'nu' curasna' lej lhūhua' tapāstacna'lh tuchūn chuhua'j nala.

²⁵ Lā' chu tuncan milh kalhatin lā' cāhuanilh:

—Huan chī'xcu'huī'n a'ntī hui'xina'n cāmānū'tit nac pūlāchī'n tayāna'ncha' nac xaka'tla' litokpān lā' tamāsu'ni'mā'na huan tachi'xcu'huī't.

²⁶ Lā' tuncan ta'a'lh huan capitán lā' huan policíasna' lā' cāquītēpalaca Pedro lā' Juan. Lā' cālīmīnca lej līlacatzucu porque ixtajicua'ni' huan tachi'xcu'huī't que ixcāmūta'laca. ²⁷ Lā' a'xni'ca' ixcālīmīncanī'ttza', cāhui'līca ixlacapūnca'n huan pūchihuīna'nī'n. Lā' xamāpa'ksīni' curasna' cākalhasqui'nīlh:

²⁸ —¿Chu tū' iccāmāpa'ksīni' hui'xina'n lej līpalha' que tū'tza' camāsu'yu'tit por ixquilhtampān Jesús? Lā' hui'xina'n cāmāscā'tikō'tittza' xalanī'n nac Jerusalén huā' mīntamākalhtō'kē'nca'n. Lā' hui'xina'n hua'nā'tit que quina'n iclē'nāuj cuenta por ixpālacata maknīca Jesús.

²⁹ Lā' takalhtīni'lh Pedro lā' ā'makapitzīn apóstoles lā' tahualh:

—Lā' ¿chu tzey palh na'iccā'a'kahuāna'ni'yāuj chī'xcu'huī'n lā' tū' na'īca'kahuāna'ni'yāuj Dios? ³⁰ IxDiosca'n quīnatāta'na'ca'n mālakahuanīchokolh Jesús a'ntī hui'xina'n māmāknīnī'ntit a'xni'ca' xtokohua'ca'ca nac cruz. ³¹ Lā' Dios līmā'ca'lh Jesús lā' hui'līlh na ixpāxtūcāna'j lā' hui'līlh xapuxcu' lā' māpūtāxtūnu'. U'tza' tlhualh para que xalanī'n nac Israel nataxtāpalī ixtapāstacna'ca'n lā' nacāmāspūtūnu'ni'can a'ntū talāclē'ni' Dios. ³² Lā' quina'n icmālacstū'ncāuj huā'mā'. Lā' nā chuntza' mālācstū'nca huan Espīritu Santo a'ntī Dios cāmāxquī'nī't xlaca'n a'ntīn ta'a'kahuāna'ni' Dios.

³³ Lā' a'xni'ca' takaxmatli huā'mā', ta'a'kchā'lh lā' ixcāmāknīcu'tuncan.

³⁴ Lā' kalhatin pūchihuīna', a'ntī fariseo ixuanī't, ixtacuīni' Gamaliel. Xla' ū'tza' kalhatin mākalhtō'kē'ni' de huan ley. Lā' lej ixa'cnīni'ni'can. Xla' tāyalh lā' māpa'ksīni'lh que cacāmāxtuca Pedro lā' Juan lakatin ka'tlā'tus.

³⁵ Lā' Gamaliel cāhuanilh huan ā'makapitzīn pūchihuīna'nī'n:

—Chī'xcu'huī'n xalanī'n nac Israel, capāstacna'ntit xa'nca a'ntū nacātlahua'ni'yā'tit huā' tamā'na chī'xcu'huī'n. ³⁶ Ca'tziyā'tit que makāntza' i'xui' kalhatin chī'xcu' ixtacuīni' Teudas, a'ntī ixuan que xla' lej ka'tla'. Lā' makapitzīn chī'xcu'huī'n, como hua'chi lakatā'ti' ciento, tastālani'lh. Xla' maknīca. Lā' ta'a'kahuankō'lh ixlihuā'kca'n a'ntī ixtastālani'nī't. Lā' chuntza' līspūtlī a'ntū ixlitzucunī't Teudas. ³⁷ Lā' ā'calistān ixui'lapā Judas xala' nac Galilea a'xni'ca' lālaktzo'kca. Xla' cācuccha'xli makapitzīn lā' ixtastālani'. Lā' nā Judas sputli. Lā' ta'a'kahuankō'lh a'ntī ixtastālani'nī't. ³⁸ Lā' chuhua'j iccāhuanīyāni' hui'xina'n, nīn tuntū' cacātlahuanī'tit huan chī'xcu'huī'n lā' cacāmāxtektit. Palh huā'mā' tapāstacna' lā' huā'mā' tamākalhtō'kē'n xmān ixla'ca'n chī'xcu'huī'n, ixa'cstu nasputa. ³⁹ Lā' palh ixla' Dios, tū' maktin catīmāpānū'tit. Tū' ixlīca'tzan kalhtāxtoktipā'na'ntit Dios —cāhuanilh Gamaliel.

⁴⁰ Lā' ta'a'ka'ī'lh ixtachihuīn Gamaliel. Lā' cāmātayīni'ca huan apóstoles lā' cāsno'kca. Lā' cāhuanica que tū'tza' natachihuīna'n por ixquilhtampān Jesús. Lā' cāmāxtektca. ⁴¹ Lā' Pedro lā' Juan tataxtulh ixlacapūnca'n pūchihuīna'nī'n. Lā' tapāxuhualh porque cālaktzī'nca xlaca'n lej tzey para

natapātī a'ntū lej līmāxana' por ixpālacata Jesucristo. ⁴² Lā' lakaliyān nac xaka'tla' lītōkpān lā' na ixchicca'n, tū' ixtamakxteka tamāsu'yu lā' tachihuīna'n ixpālacata Jesucristo.

6

Cālacsacca kalhatojon maktāyana'nī'n

¹ Huā'mā'na chi'chini' ixtalhūhua'ntēlha huan a'ntī ixtakalhlaka'ī'. Lā' huan chi'xcuui'n griegos cāhuanilh huan hebreos que tū' xa'nca ixcāmāpitzini'can a'ntū ixcāmaxquī'can huan lakapūtnu' griegasna' lakaliyān. ² Lā' huan kalhacāujtu' apóstoles tamākēstokli ixlīhuāk a'ntī ixtakalhlaka'ī' lā' cāhuanica:

—Tū' līmakuan na'icmāxtekāuj na'icmāsu'yuyāuj ixtachihuīn Dios lā' na'icmāstā'yāuj līhua't. ³ Pues chuhua'j, tā'timīn, cacālacsactit hui'xina'n kalhatojon chi'xcuui'n de hui'xina'n. Cacālacsactit a'ntī cālakapascan huāk lacuan lā' a'ntī talitzuma Espiritu Santo lā' a'ntī lej xa'nca tapāstacna'n. Lā' nacāmacamaxquī'yāuj huā'mā' lītōt. ⁴ Lā' quilītōtca'n quina'n chu ū'tza'tza': lā' icorarlīyāuj lā' na'icmāsu'yuyāuj ixtachihuīn Dios —cāhuanica.

⁵ Huā'mā' cāminī'ni'lh ixlīhuāk huan ixtalhūhuā'tca'n. Lā' lacsacca huan Esteban, kalhatin chi'xcu' a'ntī ixlitzuma Espiritu Santo lā' a'ntī xa'nca ixkalhlaka'ī' Dios. Lā' cālacsacca Felipe lā' Prócoro lā' Nicanor lā' Timón lā' Parmenas lā' Nicolás xala' nac Antioquía a'ntī ixtanūnī't na ixreli-gionca'n israelitas. ⁶ Lā' cālīmīnca ixlacapūnca'n apóstoles lā' ta'orarlīh lā' ta'a'cpūmā'ca'lh ixmacanca'n.

⁷ Lā' a'kahualh ixtachihuīn Dios. Lā' a'ntī ixtakalhlaka'ī' lej ixtalhūhua'ntēlha nac Jerusalén. Lā' lhūhua' curasna' takalhlaka'ī'lh lā' ta'a'kahuāna'ni'lh ixtachihuīn Dios.

Chi'paca Esteban

⁸ Lā' Esteban lej ixkalhlaka'ī' lā' lej ixka'lhī līmāpa'ksīn. Lā' ixtlahua laka'tla'n catūhuā lā' lē'cnīn ixlac'hpunanca'n tachi'xcuui't. ⁹ Lā' tatā'kaquī'lh makapitzīn xalanī'n na ixlītōkpānca'n israelitas a'ntī ixcāmāpācuhuīcan Libertos, lā' nā xalanī'n nac Cirene lā' Alejandría lā' Cilicia lā' Asia. Xlaca'n talālīhuanilh con Esteban. ¹⁰ Pero xlaca'n tūlalh tatā'lātlajalh por ixpālacata ixtapāstacna' Esteban lā' por ixpālacata Espiritu Santo a'ntī ixmāchihuīnī. ¹¹ Lā' xlaca'n tamāpalalh ā'makapitzīn para natalē'ksa'nīnī'n lā' natahuan que ixtakaxmatnī't a'nchī Esteban a'ksa'nli Moisés lā' Dios. ¹² Lā' cācuccha'xca tachi'xcuui't lā' huan xanapuxcu'nu' israelitas lā' huan mākalhtō'kē'ni'nī'n ley. Lā' chu līmaktin laktapajtzūca Esteban lā' chi'paca lā' līmīnca ixlacapūnca'n pūchihuīna'nī'n. ¹³ Lā' cāhui'līca testigos a'ntīn tahualh a'ntūn tū' stu'ncau' lā' tahualh:

—Huā'mā' chi'xcu' tū' makxteka a'ksa'n huā' ley lā' huā' xaka'tla' lītōkpān a'ntū sicua'lanālanī't. ¹⁴ Ickaxmatui a'xni'ca' hualh xla' que huā'mā' Jesús xala' nac Nazaret namāspūtū huan xaka'tla' lītōkpān lā' nataxtāpālī huan talanān a'ntū māsuyulh Moisés natlahuayāuj.

¹⁵ Lā' ixlīhuākca'n a'ntī ixtahui'lāna' a'nīhā ixtlahuacan justicia, takalaktzī'lh Esteban. Lā' ixlacan ixtasu'yu hua'chi ixlā' ángel.

7

Tamaktāyalh Esteban lā' maknīca

¹ Lā' huan xamāpa'ksīnī' curasna' kalhasqui'nīlh Esteban:

—¿Chā stu'ncua' huā'mā'?

² Lā' Esteban hualh:

—Chī'xcuhūi'n, israelitas hua'chi quit, cakaxpa'ttit. Dios a'ntī lej ka'tla', tasu'yuni'lh quimpapca'n Abraham a'xni'ca' xla' ixuī'cus nac xcānsipej Mesopotamia. Tūna'j ixa'n tahuī'la nac Harán. ³ Dios huanilh:

Cataxtu de mi'ā'lacchicni' lā' cacāmakxtekti mintalakapasni'n lā' capi't nac xcānsipej a'ntū na'icmāsu'ni'yāni'.

⁴ Lā' Abraham taxtulh de huan ī'xcānsipejca'n caldeosnu' lā' a'lh tahuī'la nac Harán. Lā' a'xni'ca' ixnīni'ttza' ixtāta' Abraham, Dios līmilh Abraham huā'tza' nac xcānsipej a'nlhā hui'xina'n hui'lā'na'ntit chuhua'j. ⁵ Lā' Dios tūna'j maxquī'lh ti'ya't ā'tzā', nīn pītzina'j a'nlhā nayāhua ixtojon. Xmān huanilh que ixtēcu' ti'ya't nala xla' lā' ixnatā'natna', a'yuj xla' tūna'j ixka'lhī ixcaman. ⁶ Dios tā'chihuīna'lh chuntza':

Minatā'natna' natatahuī'la hua'chi xatza'nkān nac ā'lakatin xcānsipej.

Lā' a'ntza' lej nacāmāscujūcan lā' nacāmāpātīnīcan lakatā'ti' ciento cā'ta.

⁷ Lā' quit na'icāmāpātīnī huan tachi'xcuhūi't a'ntū nacāmāscujū minatā'natna'.

Lā' ā'calīstān natataxtu minatā'natna' lā' naquīntamācā'tanī ā'tzā'.

⁸ Lā' Dios cāxtlahualh huan convenio a'ntū ixpālacata ixcāchu'cucan chī'xcuhūi'n israelitas para que nacālīlakapascan. Lā' tahuī'lh kalhatin ixcaman Abraham, ixtacuīni' Isaac. Lā' ixlīlakatzeyan chī'chini' Abraham chu'culh ixcaman para nalīlakapascan hua'chi israelita. Lā' ā'calīstān tahuī'lh kalhatin ixcaman Isaac, ixtacuīni' Jacob. Lā' ā'calīstān Jacob ka'lhīlh kalhacāju'tu' ixo'kxa'n a'ntūn quinapapna'ca'n.

⁹ 'Lā' huan quinapapna'ca'n ixtaca'tzalaktzī'n ixtā'tinca'n José. Lā' xla'cā'n tastā'lh José. Lā' lē'nca nac Egipto. Pero Dios ixmaktaka'ha.

¹⁰ Lā' Dios māpūtaxtūlh de ixlīhuāk a'ntūn pātīlh. Lā' Dios maxquī'lh José tapāstacna' na ixlacapūn Faraón a'ntī rey xala' nac Egipto. Lā' Faraón ixa'cnīni'ni' huan José. Lā' hui'līlh ixlīgovernador nac Egipto. Lā' hui'līlh que namāpa'ksīkō' ixlīhuāk ixchic Faraón.

¹¹ 'Lā' milh lakatin tatzi'ncsta ixlīhuāk huanmā' ti'ya't Egipto lā' nac Canaán. Lā' lej tapātīni'lh. Lā' huā' quinapapna'ca'n tū' ixtakaksa a'ntū natahua'. ¹² Lā' a'xni'ca' kaxmatli Jacob que nac Egipto ixa'nan trigo, pū'la cāmācā'lh a'ntza' ixo'kxa'n a'ntūn quinapapna'ca'n. ¹³ Lā' a'xni'ca' ta'a'mpā ixlīmaktu', José cāmāca'tzīnīlh que ū'tza' māni' ī'stancuca'n ixuanī't. Lā' Faraón māca'tzīnīca que ixtalakapasni' José ixtahuanī't.

¹⁴ Lā' José mātayīni'lh Jacob a'ntū ixtāta' lā' ixlīhuākca'n ixtā'timin lā' ixcamana'ca'n. Xlaca'n pūpitzī ciento ā'pu'xamaquitzis tachi'xcuhūi't. ¹⁵ Lā' Jacob a'lh tahuī'la nac Egipto. A'ntza' nīlh xla' lā' nā tanīkō'lh ixo'kxa'n a'ntū quinapapna'ca'n. ¹⁶ Lā' ā'maktin cālē'mpalaca nac Siquem lā' a'ntza' cāmā'cnūca nac lhu'cu' a'ntū cāmaktamāhualh Abraham ixcamana' Hamor xalanī'n Siquem. Lītamāhualh con tumīn.

¹⁷ 'Ixtapajtzūtēlha huan chī'chini' a'xni'ca' ixtlōkentaxtū Dios a'ntū ixuanīni't Abraham. Lā' huan tachi'xcuhūi't israelitas lhūhua'ntēlhalh nac Egipto. ¹⁸ Lā' hui'līpalaca kalhatin rey nac Egipto a'ntūn tū' lakapasli José. ¹⁹ Xla' cā'a'kxokolh quinapapna'ca'n lā' chuntza' cālītlajalh. Lā' xla' cāmāpātīnīlh quinapapna'ca'n lā' cāmāmaka'nīlh xanatāta'na' ixlak-ska'tā'nca'n para que natanī. ²⁰ Lā' huā'mā'na chī'chini' tahuī'lh Moisés lā' xla' tzēhuanī't ixuanī't na ixlacapūn Dios. Lā' ixmaktaka'lh mā'ca lakatu'tun mālhcuyū' na ixchic ixtāta'. ²¹ Lā' a'xni'ca' nā tihui'lica Moisés kēpūn, ixtzu'ma'jāt Faraón sacli huan ska'ta' lā' makastacli como hua'chi

scana'nca ixcaman. ²² Lā' Moisés māasca'tīca ixlīhuāk tapāstacna' xala' nac Egipto. Lā' lej xa'nca ixchihuīna'n lā' huāk tzē ixtlahua.

²³ 'Lā' a'xni'ca' ixka'lhītzā' tu'pu'xam cā'ta, puhualhtza' palh nacālaka'n ixtalakapasni'n a'ntī israelitas. ²⁴ Lā' laktzi'lh a'nchī kalhatin egipcio ixmāpātīnīmā' kalhatin israelita. Lā' Moisés limaktāyalh lā' matakāhuī'lh huan egipcio. Lā' chuntza' tapalana'ni'lh huan ti ixmāpātīnīmā'ca. ²⁵ Moisés ixpuhuan que huan israelitas ixtamāchekxī a'nchī Dios ixlac-sacni't nacāmaktāya natapūtaxtu. Pero xlaca'n tū' ixtamāchekxī. ²⁶ Lā' ixlīlakalī huampala cālakchilh Moisés a'xni'ca' ixtalālacatāquī' kalhatu' israelitas lā' ixcāmāko'xamixīcu'tun lā' cāhuanilh: “Chī'xcu'huī'n, hui'xina'n lītalakapasni'n. ¿A'chī' lālacatāquī'yā'tit?” ²⁷ Lā' tuncan huan ti ixlacatāquī' ixtā'chic tampi'ta'lh Moisés lā' hualh: “¿Tichū hui'līni' hua'chi quimpuxcu'ca'n lā' quiujezca'n? ²⁸ ¿Chā naquimaknīcu'tuna' quit hua'chi ma'kni' kōtan huan egipcio?” ²⁹ Lā' a'xni'ca' kaxmatli huā'mā', Moisés tzā'lal. Lā' chā'lh nac xcānsipej Madián lā' a'ntza' tachokolh hua'chi xatza'nkān. Lā' talacatuncuīlh kalhatu' ixo'kxa'n.

³⁰ 'Lā' a'xni'ca' ixpātle'kenī'ttza' tu'pu'xam cā'ta, kalhatin ángel tasu'yuni'lh nac cā'lhpi'mpi'li' ti'ya't ixpajtzu huan kēstīn ixtacuīni' Sinaí. A'ntza' tasu'yulh nac a'katin puchuna'j qui'huī' a'ntū i'lhcumā'. ³¹ A'xni'ca' lakzi'lh Moisés tū' ixlīca'tzīhuī'. Lā' tapajtzūlh para nalaktzi'n. Lā' ixtachihuīn Māpa'ksīni' huanilh:

³² Quit ixDiosca'n minatāta'na' lā' ixDiosca'n Abraham lā' Isaac lā' Jacob. Lā' Moisés xpipilh lā' jicua'lh lā' tū' līhui'līlh nalaktzi'n. ³³ Lā' Māpa'ksīni' huanilh:

Catatūxtu mizapato porque a'nlhā yā't, ixlacapūn Dios.

³⁴ Quit stu'ncua' iclaktzi'nī't a'nchī cāmāpātīnīmā'ca quintachi'xcu'huī't a'ntīn tahuī'lāna' nac Egipto.

Lā' ickaxmatnī't a'nchī tahua'ntli'jmā'na xlaca'n, lā' icyujnī'ta'nchi para na'iccāmāpūtaxtū.

Lā' chuhua'j cata't. Na'icmacā'nāni' nac Egipto.

³⁵ 'Lā' huā'mā' chu ū'tza' Moisés a'ntī talakmaka'lh a'xni'ca' tahualh: ¿Tichū hui'līni'ta'ni' hua'chi quimpuxcu'ca'n lā' quiujezca'n?

Lā' Dios macamilh huā'mā' Moisés hua'chi xapuxcu' lā' māpūtaxtūnu'. Lā' ixmaktāya huan ángel a'ntī tasu'yuni'lh nac a'katin puchuna'j qui'huī'. ³⁶ Lā' Moisés cāmāxtulh quinapapna'ca'n. Xla' tlahualh lej laka'tla'n lē'cnīn nac Egipto lā' nac mar a'ntū huanican Spi'nenke' lā' nac cā'lhpi'mpi'li' ti'ya't tu'pu'xam cā'ta. ³⁷ Huā'mā' ū'tza' Moisés a'ntū cāhuanilh israelitas:

Māpa'ksīni' quinDiosca'n nalacsaca chā'tin de mintalakapasni'ca'n chuntza' hua'chi quilacsacli quit.

U'tza' ixa'cta'sana' Dios nala.

Lā' nakaxpa'tā'tit hui'xina'n.

³⁸ Huā'mā' Moisés ū'tza' ixuī' a'xni'ca' ixtatakēstoknī't nac cā'lhpi'mpi'li' ti'ya't. Lā' huan ángel tā'chihuīna'lh nac kēstīn Sinaí. Lā' Moisés cāhuanilh quinapapna'ca'n a'ntū hualh huan ángel. Lā' Moisés maklhtīni'lh huan tachihuīn a'ntūn tū' maktin catisputli. Lā' huan tachihuīn quincāmaxquī'ni'.

³⁹ 'Huā' quinapapna'ca'n tū' ta'a'kahuāna'ni'cu'tulh Moisés lā' talakmaka'lh. Lā' ixtapuhuan natataspi'ta nac Egipto. ⁴⁰ Tahuanih Aarón: Caquilātlahuani'uj ídolos a'ntū naquincātapū'lani'yāni'.

Tū' icca'tziyāuj a'ntū pātle'keni'nī't huā'mā' Moisés a'ntī quincāmāxtuni' nac ti'ya't Egipto.

⁴¹ Entonces xlac'a'n tatlahualh lakatin ídolo a'ntū ixtasu'yu hua'chi ti'na'j huācax lā' tamaxquī'lh lē'ksajuī'n huan ídolo. Lā' lej talipāxuhualh a'ntū ixtatlahuanī't māni' xlac'a'n. ⁴² Lā' Dios tamakatīlh de xlac'a'n lā' cāmakxtekli que natamācā'tanī sta'cu. Lā' nā chuntza' tatzō'kni' huan nac libro a'ntū tzo'kli kalhatin a'ntī ixa'cta'sana' Dios. Hualh:

Lā' hui'xina'n, israelitas, ¿chu quilāmālacnūni'uj lē'ksajna' lā' animalhna' xatamāknīn ixlīhuāk huan tu'pu'xam cā'ta nac cā'lhpi'mpi'li' ti'ya't?

⁴³ Hui'xina'n līta'ntit ixcarpa huan ídolo Moloc a'nlhā ixtaquilhpūtani'can, lā' huan ídolo Renfán a'ntū ixtasu'yu hua'chi sta'cu.

Hui'xina'n tlahua'tit para nacāmācā'tanīyā'tit.

Lā' chuhua'j quit na'iccālē'nāni' más a'jlē'nī'ta'ncha' de Babilonia.

Chuntza' tatzō'kni'.

⁴⁴ Lā' Esteban huampā:

—Nac cā'lhpi'mpi'li' ti'ya't, quinapapna'ca'n ixtaka'lhī huan xaka'tla' carpa a'ntū ixmāsu'yu que Dios ixcā'o'kska'lhilē'mā'. Lā' huan carpa ū'tza' ixtlahuanī't Moisés chu a'nchī hua'chi Dios ixuanini't lā' chu a'nchī Dios ixmāsu'ni'nī't. ⁴⁵ Lā' quinapapna'ca'n tamaklhtīni'lh huan carpa. Lā' talīmīlh a'xni'ca' tatanūchi con Josué na ixti'ya'tca'n xtuncnu' chi'xcuhui'n a'ntī Dios cāmāxtulh ixlacapūnca'n quinapapna'ca'n. Lā' a'ntza' tachokolh huan carpa hasta ixquilhtamacuj David. ⁴⁶ Dios lipāxuhualh David. Xla' ixtlahuacu'tun lakatin ixchic Dios a'ntī nā ixDios Jacob. ⁴⁷ Pero huan a'ntī tlahualh huan chic, ū'tza' Salomón. ⁴⁸ Pero Dios, a'ntī lej ka'tla', tū' tahui'la nac lakatin chic a'ntū tatlahuanī't chi'xcuhui'n. Lā' nā chuntza' hualh ixa'cta'sana' Dios:

⁴⁹ Quit, Dios, icmāpa'ksī nac a'kapūn lā' nac quilhtamacuj.

¿Tuchūyā chic naquilātlahuani'yāuj? huani Māpa'ksīni'.

Lā' ¿lhachū na'icjaxa quit?

⁵⁰ ¿Chu tū' quit ictlahualh ixlīhuāk a'ntū a'nan?

⁵¹ Lā' Esteban cāhuanipā:

—Hui'xina'n lej lacxumpi. Tū' ka'lhī'yā'tit mi'a'clhcunucca'n para napūpāstacna'nā'tit. Lā' tū' kaxpa'tcu'tunā'tit. Hui'xina'n pō'ktu kalhtaxtoktīyā'tit huan Espiritu Santo. Chu a'nchī ixtala minapapna'ca'n nā chuntza' la'yā'tit hui'xina'n. ⁵² Minapapna'ca'n tamāpātīnīlh ixlīhuākca'n ixa'cta'sana'nī'n Dios. Lā' tamaknīlh a'nīn tlahualh xapū'la que namin a'ntī xatzey. U'tza' milh lā' hui'xina'n macamāstā'tit lā' māmāknīnīnī'ntit. ⁵³ Hui'xina'n maklhtīnī'ntit huan ley a'ntū tamacamāstā'lh ángeles. Pero tū' a'kahuāna'ni'tit —hualh Esteban.

Maknīca Esteban

⁵⁴ Lā' a'xni'ca' takaxmatli huā'mā', ta'a'kchā'lh lā' ixtamāsā'nī ixtatzanca'n porque lej ta'a'kchā'lh. ⁵⁵ Lā' ixa'clhcunuc Esteban ixlītzuma Espiritu Santo. Lā' xla' ixtalacayāhuayā para nac a'kapūn. Lā' laktzī'lh huan xkakana' a'nlhā ixui' Dios. Lā' laktzī'lh Jesús na ixpāxtūcāna'j Dios ⁵⁶ lā' hualh:

—Calaktzī'ntit. Quit iclaktzī'n huan a'kapūn laquī'yā. Lā' ixtā'tin ixlīhuāk tachi'xcuhui't hui' na ixpāxtūcāna'j Dios —hualh Esteban.

⁵⁷ Lā' ixlīhuākca'n a'ntī ixtahui'lāna' a'nlhā ixtlahuacan justicia, xlac'a'n tata'salh palha' lā' cā'a'kachi'paca. Lā' ixlīhuākca'n tuncan talakminkō'lh lacapalh. ⁵⁸ Lā' mātucā Esteban de huan nac xcānsipej lā' mūta'laca. Lā' huan testigos tahui'līlh ixlu'xu'ca'n na ixlacapūn kalhatin o'kxa' a'ntī

ixtacuīni' Saulo. ⁵⁹ Lā' a'xni'ca' mūta'laca Esteban ta'sani'lh Dios lā' huanilh:

—Māpa'ksīni' Jesús, cachi'patampāxtokchi quilīca'tzīn.

⁶⁰ Lā' tatzokostalh lā' ta'salh lej palha' lā' hualh:

—Māpa'ksīni', cacāmāspūtūnu'ni' a'ntū quintatlahuani'mā'na.

Lā' a'xni'ca' hualh huā'mā' Esteban nīlh.

8

Saulo ixcāmacaputza a'nti ixtakahlaka'ī'

¹ Lā' Saulo chu ixlīca'tzī a'nchī līmāknīca Esteban.

Lā' huanmā' chī'chīni' tzucuca lej cāmacaputzacan a'nti ixtakahlaka'ī' xalanī'n nac Jerusalén. Lā' ixlīhuākca'n ta'a'kahuankō'lh hasta nac ti'ya't Judea lā' Samaria. Lā' tatachokolh xmān apóstoles. ² Lā' makapitzīn chī'xcuhūi'n, a'nti ixta'a'cnīni'ni' Dios, talē'lh Esteban lā' tamā'cnūlh. Lā' lej talakcalhualh xla'. ³ Lā' Saulo ixlīhui'lī ixcāmāspūtūkō'lh huan a'nti ixtakahlaka'ī'. Tzuculh tanū nac lakatunu' chic lā' ixcāstancalē'n chī'xcuhūi'n lā' puscan lā' ixcāmānū nac pūlāchī'n.

Māsu'yuca xatzey tachihuīn nac Samaria

⁴ Lā' a'ntīn ta'a'kahuankō'lh ixta'a'n lakaxtim lā' ixtachihuīna'n huan xatzey tachihuīn. ⁵ Lā' Felipe a'lh tancā'n nac xcānsipej ixtacuīni' Samaria. Lā' ixcāmāsu'ni' ixpālacata Cristo. ⁶ Lā' huan ixtalhuūhūā't tachi'xcuhūi't ixtakaxmata a'cxīm a'ntū ixcāhuani Felipe. Takaxmatli lā' talaktzī'lh huan lē'cnīn a'ntū ixtlahua. ⁷ Lā' huan tlajana'nī'n ixtata'sa lej palha' lā' tataxtulh de xla'ca'n a'nti ixtaka'lhī. Lā' lhūhua' ixtalū'ntū'lanī't lā' xalactajua' chī'xcuhūi'n ixcāmātzeyīcan. ⁸ Lā' lej ixa'nan lhūhua' tapāxuhūān huanmā' nac xcānsipej.

⁹ Lā' ixuī' chā'tin chī'xcu' ixtacuīni' Simón. Xla' xapū'la ixuanī't tlahuāna' nac huanmā' xcānsipej. Lā' ixtalē'cnī huan tachi'xcuhūi't xalanī'n nac Samaria. Lā' hualh que ū'tza' māni' lej ka'tla'. ¹⁰ Lā' xa'nca ixtakaxmatni' Simón ixlīhuākca'n a'nti xalacti'na'j lā' a'nti xalaka'tla'n. Lā' ixtahuan:

—Huā'mā' chī'xcu' lej ka'lhī ixlīmāpa'ksīn Dios.

¹¹ Lā' xa'nca takaxmatni'lh Simón porque lej makān talē'cnīlh ixtalahuān. ¹² Lā' Felipe cākalhachihuīna'ni'lh xatzey tachihuīn ixpālacata a'nchī Dios māpa'ksīni'n lā' ixpālacata Jesucristo. Lā' xla'ca'n takahlaka'ī'lh lā' ta'a'kpaxli chī'xcuhūi'n lā' puscan. ¹³ Lā' nā huan Simón nā xla' kalhlaka'ī'lh lā' a'kpaxli lā' stālani'lh Felipe. Lā' a'xni'ca' Simón laktzī'lh huan laka'tla'n lā' lej lhūhua' lē'cnīn, xla' lej lhūhua' ixpāstacna'n.

¹⁴ Lā' a'xni'ca' taca'tzīlh que xalanī'n nac Samaria ixtamaklhtīni'nī'ttza' ixtachihuīn Dios, huan apóstoles xalanī'n nac Jerusalén tamacā'lh Pedro lā' Juan nac Samaria. ¹⁵ Xla'ca'n tamīlh lā' ta'orarlīlh que catamaklhtīni'lh Espīritu Santo xalanī'n nac Samaria. ¹⁶ Tūna'j ixcālakyujachi Espīritu Santo. Xmān ixta'a'kpaxnī't lā' chuntza' tamāsu'yulh que tatapa'ksīlh con Māpa'ksīni' Jesús. ¹⁷ Lā' ta'a'cpūmā'ca'lh ixmacanca'n lā' xla'ca'n tamaklhtīni'lh Espīritu Santo.

¹⁸ Lā' Simón laktzī'lh que huan Espīritu Santo māsā'ca a'xni'ca' huan apóstoles ta'a'cpūmā'ca'lh ixmacanca'n. Lā' cāmālacnūni'lh tumīn. ¹⁹ Lā' hualh Simón:

—Nā quit caquilāmaxquī'uj huā'mā' līmāpa'ksīn para que chuntza' chu catīhuā na'ica'cpūmā'ca' quīmacan nā tzē namaklhtīni'n huan Espīritu Santo.

²⁰ Lā' Pedro huanilh:

—Casputli mintumīn lā' nā hui'x casputti porque puhuanti nalitamāhua'ya' tumīn a'ntū ixlē'ksajna' Dios. ²¹ Hui'x tūla catimaklhīni' huanmā' lē'ksajna' porque tū' tzey mi'a'clhcunuc na ixlacapūn Dios. ²² Camakxtekti huanmā' ko'hua'jua' tapāstacna' lā' casqui'ni' Māpa'ksīni' Dios lā' tzēla chuntza' namāspūtūnu'ni'yāni' Dios huanmā' tapāstacna' a'ntū ka'lhī'ya' na mi'a'clhcunuc. ²³ Iclaktzī'nāni' lej ca'tzanca'tzī'ya'. Hui'x tūla makxteka a'ntūn tū' tzey.

²⁴ Lā' kalhtīni'lh Simón lā' hualh:

—Casqui'ni'tit Māpa'ksīni' Dios que tū' naquimpātē'keni' nīn tuntū' a'ntū hui'xina'n huanā'tit.

²⁵ Lā' a'xni'ca' xlaca'n ixtamālacstū'ncnī'ttza' lā' ixtachihuīna'nī'ttza' ixtachihuīn Dios, tataspi'pā para nac Jerusalén. Lā' tachihuīna'lh huan xatzey tachihuīn ixpālacata Jesucristo nac lalalhūhua' ixā'lacchicni'ca'n samaritanosnu'.

Felipe lā' huan chi'xcu' xala' nac Etiopía

²⁶ Lā' tā'chihuīna'lh Felipe kalhatin ángel a'ntī Dios macamilh lā' huanilh:

—Catā'kaqui' lā' capit nac sur. Nalacpina' xatej Jerusalén para Gaza. A'ntza' cā'lhpi'mpi'li' tī'ya't.

²⁷ Lā' Felipe tā'kaquī'lh lā' a'lh. Lā' ixuī' kalhatin eunuco xala' nac Etiopía. Xla' pūchihuīna' ixuanī't nac Etiopía a'nlhā ixmāpa'ksīni'n huan reina ixtacuīni' Candace. Huā'mā' chi'xcu', xla' ū'tza' xamaktaka'lhna' ixlīhuāk ixlīrico huan reina. Lā' quīlachi nac Jerusalén para namācā'tanī Dios. ²⁸ Lā' ixtaspi'tmā'tza' lā' ixpūmimā' lakatin carro a'ntū i'stancalē'mā' huan cahuāyuj. Lā' ixlakapūtle'kehuī' a'ntū tzo'kli Isaías, a'ntī ixa'cta'sana' Dios ixuanī't. ²⁹ Lā' huan Espīritu Santo huanilh Felipe:

—Catapajtzu' nac xatej a'nlhā lē'mā'ca huan carro lā' catā'pi.

³⁰ Lā' Felipe tu'jnulh lā' lakmilh lā' kaxmatli a'nchī xla' ixlakapūtle'kehuī' a'ntū ixtzo'knī't Isaías. Lā' Felipe kalhasqui'nīlh:

—¿Chā māchekxī'ya' a'ntū lakapūtle'keya'?

³¹ Lā' kalhtīlh:

—Tūla como tintī' a'ntī naquimāsu'ni'.

Lā' huanica Felipe que catō'ca'lh lā' capāxtūtō'lah.

³² Lā' xla' ixlakapūtle'kehuī' ixtachihuīn Dios a'nlhā huan chuntza': Hua'chi lē'ncan lakatin oveja a'ntū namaknīcan, chuntza' lē'nca huan chi'xcu'; lā' como hua'chi lakatin borrego xla' kō'ko' na ixlacapūn a'ntī macsī'ta, chuntza' huan chi'xcu' nīn tuntū' hualh.

³³ Lā' māmāxani'ca lā' tū' xa'nca tlahuani'ca justicia.

Lā' nīn tintī' tūla pūtle'ke tichū ixtā'natna' huan chi'xcu', porque maknīca.

³⁴ Lā' huan eunuco huanilh Felipe:

—Icsqui'ni'yāni' caquihua'ni', ¿tichū līchihuīna'mā' huā'mā' Isaías? ¿Chu ixa'cstu līchihuīna'ncan, o līchihuīna'n ā'kalhatin?

³⁵ Lā' Felipe tzuculh chihuīna'n. Lā' tzuculh xa'nca huani a'ntū ixlakapūtle'keni't huan ixtachihuīn Dios lā' māsu'ni'lh ixpālacata Jesús.

³⁶ Lā' a'xni'ca' ixta'a'mā'na nac tej, tachā'lh a'nlhā mā' xcān. Lā' hualh huan eunuco:

—Cala'ktzi'. Huā'tzā' mā' xcān. ¿Chu a'nan a'ntū naquimāmakchuyī para que tzē na'ica'kpaxa?

³⁷ Lā' Felipe huanilh:

—Palh hui'x kalhlaka't'ya' con ixlīhuāk mi'a'clhcunuc, tzē na'a'kpaxa'.

Lā' xla' kalhtīni'lh:

—Quit ickalhlaka'i' que Jesucristo ū'tza' ixO'kxa' Dios.

³⁸ Lā' chu tuncan māyāhuanīni'lh huan carro. Lā' tatorjōlh nac xcān ixtu'ca'n, Felipe lā' huan eunuco. Lā' Felipe mā'kpaxīlh. ³⁹ Lā' a'xni'ca' tatacutli nac xcān, ixEspíritu Dios mā'kayāhualh Felipe. Lā' huan eunuco tū'tza' laktzī'lh. Lā' huan eunuco a'mpā lā' lej pāxuhualh. ⁴⁰ Lā' Felipe lakchā'nca nac xcānsipej Azoto. Lā' ixcākalhachihuīna'ni'tēlha xatzey tachi-huīn ixpālacata Jesucristo na ixlīhuāk xcānsipejni' hasta que chā'lh nac Cesarea.

9

Saulo xtāpalīlh ixtapāstacna'

Hch. 22.6-16; 26.12-18

¹ Lā' Saulo lej ixcāmākē'klha a'ntī ixtakalhlaka'i' huan Māpa'ksīni' lā' ixcāmāknīcu'tun. Lā' lakmilh xamāpa'ksīni' curasna' ² lā' squi'nli lakatin acta a'ntū nalē'n na ixlītōkpānna'ca'n israelitas nac Damasco. Lā' chuntza' tzē nacāputza chī'xcuui'n lā' puscan a'ntī ixtastālani' Jesús lā' tzē nacālīmin xatachī'nī'n nac Jerusalén. ³ Lā' Saulo ixtlā'huantēlha lā' ixtapajtzūtēlhatza' nac Damasco. Lā' chu līmaktin lakatin xkakana' xala' nac a'kapūn lītamacxti'li'lh. ⁴ Lā' a'kā'lh nac ti'ya't. Lā' kaxmatli lakatin tachihuīn a'ntū ixuani:

—Saulo, Saulo, ¿a'chī' quimacaputzaya'?

⁵ Lā' Saulo kalhasqui'nīlh:

—¿Tichū hui'x, Māpa'ksīni'?

Lā' xla' hualh:

—Quit Jesús, chu ū'tza' a'ntī hui'x macaputzaya'. Chu tlakaj quintā'latla'hua'ya'. Hui'x hua'chī lakatin cahuāyuj a'xni'ca' chī'nta huan qui'hui' a'ntū lītlakalē'ncan.

⁶ Lā' Saulo ixpipi lā' ixjicua'n lā' hualh:

—Māpa'ksīni', ¿tuchū lacasqui'na' na'ictlahua quit?

Lā' huan Māpa'ksīni' huanīlh:

—Catā'kaqui' lā' catanu' nac xcānsipej. Lā' a'ntza' nahuanica'na' a'ntū līhui'līca natlahua'ya'.

⁷ Lā' huan chī'xcuui'n a'ntī ixtatā'latlā'huan Saulo, takaxmatli lakatin tachihuīn pero nīn tintī' talaktzī'lh. Lā' lej talē'cnīlh. ⁸ Lā' Saulo tā'kaqui'lh de nac ti'ya't. Lā' a'xni'ca' titalakapākē'cu'tulh, tūlalhtza' lacahuāna'lh. Lā' makachi'palē'nca lā' līminca nac Damasco. ⁹ A'ntza' tahuī'lh lakatu'tun chī'chīni' lā' tūlalh lacahuāna'lh. Lā' tū' huā'yalh lā' tū' ko'tnūlh.

¹⁰ Lā' ixuī' nac Damasco kalhatin chī'xcu' a'ntī ixkalhlaka'i' lā' ix-tacuīni' Ananías. Xla' lakachuyalh lā' huan Māpa'ksīni' huanīlh:

—Ananías.

Lā' xla' kalhtīni'lh:

—Lā' ā'tzā' icuī', Māpa'ksīni'.

¹¹ Lā' Māpa'ksīni' huanīlh:

—Capit huan nac calle a'ntū huanican Xaslitua'. Lā' caputza na ixchic Judas kalhatin a'ntū ixtacuīni' Saulo xala' nac xcānsipej Tarso. A'ntza' kalhtō'ka'mā'. ¹² U'tza' lakachuyani't lā' laktzī'nī't kalhatin chī'xcu' ix-tacuīni' Ananías a'ntī tanūlh lā' a'cpūmā'ca'lh ixmacan para que chuntza' nalacahuāna'nchokopala.

¹³ Pero Ananías kalhtīni'lh:

—Māpa'ksīni', lhūhua' quintahuaninī't que huā'mā' chi'xcu' lej lhūhua' a'ntūn tū' tzey cātlahuani'nī'ttza' xalanī'n nac Jerusalén a'ntīn takalh-laka'ī' mintachihuīn. ¹⁴ Lā' huan xanapuxcu'nu' curasna' tamaxquī'nī't līmāpa'ksīn que xla' naquincāchi'payāni' quilīhuākca'n a'ntī icchihuīna'nāuj por milīmāpa'ksīn.

¹⁵ Lā' Māpa'ksīni' huanilh:

—Capit porque quit iclacsacnī't Saulo. Xla' nacātā'chihuīna'n de quit xalanī'n nac ā'lakatunu' xcānsipejni' lā' reyes lā' israelitas. ¹⁶ Quit na'icmāsu'ni' lilhūhua' a'ntū napātīni'n por quimpālacata.

¹⁷ Lā' Ananías a'lh lā' tanūlh huan nac chic a'nlhā ixuī' Saulo. Lā' a'cpūmā'ca'lh ixmacan lā' huanilh:

—Tā'tin Saulo, quimacaminī't huan Māpa'ksīni' Jesús a'ntī tasu'yuni'ni' nac tej a'nlhā ixta'mpā't. U'tza' quimacaminī't para que nalac-ahuāna'nchokopala'ya' lā' nalītatsumakō' Espīritu Santo mi'a'clhcunuc.

¹⁸ Lā' tuncan yujni'lh ixlakastapun catūhuā hua'chi xapipēks lā' lac-ahuāna'nchokopā. Lā' tā'kaquī'lh lā' tuncan a'kpaxli. ¹⁹ Lā' huā'yalh lā' tli'hui'quimpā. Lā' lātma'j ixcātā'lahuī' huan tā'timīn nac Damasco.

Saulo a'cta'sana'lh nac Damasco

²⁰ Lā' chu tuncan huan na ixlītokpānna'ca'n israelitas, Saulo tzuculh līchihuīna'n Jesús. Lā' ixuan que ū'tza' huā'mā' ixO'kxa' quinDiosca'n. ²¹ Lā' talē'cnīlh ixlīhuākca'n a'ntīn takaxmatli' lā' talāhuanilh:

—¿Chu tū' ū'tza' huā'mā' a'ntī ixcāmāspūtūc'tun nac Jerusalén a'ntī ixtatapa'ksī con Jesús? Lā' minī't huā'tzā' lā' quincālē'ncu'tunāni' tachī'n lā' quincāmacamaxquī'cu'tunāni' xanapuxcu'nu' curasna'. U'tza' līmīlh huā'tzā'.

²² Lā' Saulo más ixtahuixcāni. Lā' ixmālacstū'nca que Jesús ū'tza' huā'mā' Cristo a'ntī Dios ixlacsacui'līnī't. Lā' ū'tza' talīlē'cnīlh huan israelitas a'ntī ixtahui'lāna' nac Damasco.

Saulo cātzā'lanī'lh israelitas

²³ Lā' a'xni'ca' ixpātle'kēnī'ttza' lakalhūhua' chi'chini', huan israelitas talacchihuīna'lh para natamaknī Saulo. ²⁴ Lā' māca'tzīnīca Saulo que ixmaktaka'lh mā'ca. Tintacuj lā' tintascac ixtaka'lhītimā'na huan lhā ixlactanūcan nac cā'lacchicni' porque ixtamaknīcu'tun. ²⁵ Lā' cā'tzī'sa huan tā'timīn talē'lh Saulo lā' tamāyujūlh nac lakatin canasta de na ixa'cpān taxaka de huan cā'lacchicni'. Lā' chuntza' līpūtaxtulh.

Saulo a'lh nac Jerusalén

²⁶ Lā' Saulo a'lh nac Jerusalén lā' ixcātā'tanūcu'tun huan tā'timīn a'ntza'. Lā' xla'ca'n ixtajicua'ni'. Tū' ta'a'ka'ī'lh que xla' ixkalhlaka'ī'nī't. ²⁷ Lā' Bernabé cālīmīni'lh Saulo huan apóstoles. Lā' cāpūtle'keni'lh a'nchī Saulo ixlaktzī'nī't nac tej huan Māpa'ksīni' Jesucristo a'ntīn tā'chihuīna'lh. Lā' cāpūtle'keni'lh a'nchī Saulo ixchihuīna'nī't nac Damasco por ixlīmāpa'ksīn Jesús, lā' tū' ixlacapuhuan. ²⁸ Lā' Saulo ixcātā'latlā'huan nac Jerusalén. ²⁹ Lā' ixchihuīna'n por ixlīmāpa'ksīn Dios lā' tū' ixlacapuhuan. Lā' ixcātā'lāhuani huan israelitas a'ntī ixtachihuīna'n griego. Lā' ixtamaknīcu'tun Saulo. ³⁰ Lā' a'xni'ca' huan tā'timīn taca'tzīlh huā'mā', talē'lh Saulo nac Cesarea lā' tamacā'lh para nac Tarso.

³¹ Lā' cā'ca'cuatza' ixtahui'lāna' a'ntī ixtatakēxtimī na ixlīhuāk ixlēka'tla' Judea lā' Galilea lā' Samaria. Lā' ā'chulā' ixtakalhlaka'ī'. Lā' ixtajicua'ni'tēlha Māpa'ksīni'. Lā' huan Espīritu Santo ixcāmāko'xamaka'tli. Lā' ixtalhūhua'ntēlha.

Eneas mātzeyīca

³² Lā' Pedro lakaxtim ixlatlā'huan lā' cālakmilh a'ntī ixtakalhaka'ī' xalani'n nac Lida. ³³ A'ntza' pāxtokli kalhatin chi'xcu' a'ntī ixtacuīni' Eneas. Xla' ixmā' na i'xti'cat lakatzeyan cā'ta. Ixchēkēni'n ixtalū'ntū'lanī't.

³⁴ Lā' Pedro huanilh:

—Jesucristo mātzeyīyāni'. Catā'kaqui' lā' camā'kaqui' mixti'cat.

Lā' chu tuncan tā'kaquī'lh Eneas. ³⁵ Lā' ixlīhuākca'n a'ntī ixtahui'lāna' nac Lida lā' Sarón talaktzī'lh que ixtzeyani'ttza'. Lā' xlaca'n tatzuculh tastālani' huan Māpa'ksīni' Jesucristo.

Dorcas lakahuanchokolh

³⁶ Ixui' nac Jope kalhatin puscāt a'ntī ixkalhlaka'ī'. Lā' ixtacuīni' Tabita lā' nā Dorcas ixtacuīni' griego. Huā'mā' puscāt ixtlahua lhūhua' catūhuā lej tzey. Lā' ixmāstā' lhūhua' limosna. ³⁷ Lā' huā'mā'na chi'chini' xla' i'tzaca'lh lā' nīlh. Lā' ixmāpaxīcani'ttza' lā' ixcāxmāpī'cani'ttza' nac lakatin cuarto tālhmā'n. ³⁸ Lā' huan tā'timīn nac Jope takaxmatli que Pedro ixui' nac Lida, como pajtzu ixuanī't. Lā' cālakmacā'nca kalhatu' chi'xcuui'n. Lā' xlaca'n tahuani'lh Pedro:

—Capit lacapalh hasta lhā icui'lāna'uj.

³⁹ Lā' tuncan Pedro cātā'a'lh. Lā' a'xni'ca' xla' cālakhā'lh, lā' lē'nca nac cuarto tālhmā'n. Lā' ixlīhuākca'n huan lakapūtnu' talitakextimīlh a'nīhā ixmāpī'cani't Dorcas lā' tacalhualh. Lā' tamāsu'ni'lh huan takēnu' lā' huan lu'xu' a'ntū ixtlahua Dorcas a'xni'ca' lakahuancus ixlahui'. ⁴⁰ Pero Pedro cāmāxtulh ixlīhuākca'n lā' tatzokostalh lā' orarlīlh. Lā' laktalakspi'tli huan sputni' lā' huanilh:

—Tabita, catā'kaqui'.

Lā' talakapāke'lh lā' laktzī'lh Pedro lā' tā'xkpāquī'lh. ⁴¹ Lā' Pedro makachi'palh lā' mā'kaquī'lh. Lā' a'xni'ca' Pedro cātā'sani'lh huan a'ntī ixtakalhaka'ī' lā' huan lakapūtnu' lā' cāmāsu'ni'lh Dorcas xalakahuan. ⁴² Huā'mā' ca'tzikō'ca na ixlīhuāk Jope. Lā' lhūhua' takalhlaka'ī'lh Māpa'ksīni' Jesucristo. ⁴³ Lā' Pedro tachokolh lātma'j nac Jope na ixchic kalhatin chi'xcu' ixtacuīni' Simón a'ntī māmasījūnu'.

10*Pedro lā' Cornelio*

¹ Ixui' nac Cesarea kalhatin chi'xcu' ixtacuīni' Cornelio. Xla' capitán ixuanī't. Lā' huan compañía a'ntū ixmāpa'ksi ixtacuīni' Italiana. ² Cornelio lej ixa'cnīni'ni' lā' ixtajicua'ni' Dios, lā' nā chuntza' ixlīhuāk xala' na ixchic. Lej ixmaxquī' limosna huan tachi'xcuui't lā' pō'ktu ixorarlīni' Dios. ³ Lakatin chi'chini' hua'chi maktu'tun kōtanū, Cornelio lakachuyalh. Lā' xa'nca laktzī'lh kalhatin ángel a'ntī Dios macamilh. Lā' huan ángel tanūlh lā' huanilh:

—¡Cornelio!

⁴ Lā' Cornelio lakalaktzī'lh lā' jicua'lh lā' kalhasqui'nīlh:

—¿Tuchū, Māpa'ksīni'?

Lā' huan ángel huanilh:

—Dios pāstacmā'chāni' a'nchīn tlahua'ya' mi'oración lā' a'nchī mātā'ya' limosna. ⁵ Lā' chuhua'j cacāma'capi chi'xcuui'n nac Jope lā' camātayī'ni' Simón a'ntī ka'lhī ixlītāpātu' ixtacuīni' Pedro. ⁶ Xla' tētachokonī't na ixchic Simón huan māmasījūnu' a'ntī ka'lhī ixchic na ixquilhtūn mar. U'tza' nahuaniyāni' a'ntū natla'hua'ya'.

⁷ Lā' a'xni'ca' huanikō'lh huan ángel lā' chu tuncan a'lh. Lā' Cornelio cāta'sani'lh kalhatu' ixtasācua'nī'n lā' kalhatin tropa a'ntī ixta'a'cnīni'ni' Dios lā' a'ntī ixtascuja na ixchic. ⁸ Lā' a'xni'ca' ixcāpūtle'keni'kō'nī'ttza' a'ntū ixuanini't huan ángel, cāmacā'lh nac Jope.

⁹ Lā' ixlilakālī xlaca'n ixtatlā'huamā'na lā' ixtatapajtzūtēlha para huan nac xcānsipej. Lā' hua'chī tastu'nūta Pedro tō'ca'lh huan na ixlitanca'cstu' chic para na'orarlī. ¹⁰ Lā' lej tzi'ncstāyalh lā' ixuā'yancu'tun. Lā' līhuan ixcāxtlahuamā'ca huan līhua't, Pedro lakachuyalh. ¹¹ Lā' lak-tzī'lh huan a'kapūn laquī'yā lā' hua'chī lakatin ka'tla' sávana chī'canī't ixa'katzā'stūtā'ti'. Lā' yujli na ixlacapūn. ¹² Huā'mā' a'ntza' ixtatojōmā'na ixlīhuāk animalhna' a'ntū makakantā'ti' lā' lūhua' lā' spunnu'. ¹³ Lā' kaxmatli a'nchī tā'chihuīna'nca lā' huanica:

—Catā'kaqui', Pedro, cama'kni' lā' cahua't.

¹⁴ Lā' Pedro hualh:

—Tū', Māpa'ksīni'; porque tū' maktin icua'nī't a'ntūn tū' līmakuan hua'can lā' a'ntū ko'hua'jua'.

¹⁵ Lā' chu kaxmatpā ixlīmaktu' tā'chihuīna'nca lā' huanica:

—Tū' cahua'nti ko'hua'jua' a'ntū Dios huan que xacanī't.

¹⁶ Huā'mā' pātle'kelh maktu'tun lā' huan sávana lē'nchokopalaca nac a'kapūn. ¹⁷ Lā' Pedro lej ixpāstacna'huī' porque tū' ixca'tzī a'ntū ixuanicu'tun huan a'ntū mālakachuyīlh. Lā' huan chī'xcuhuī'n, a'ntī ixcāmacaminī't Cornelio, takalhasqui'nīlh lhachū ixchic Simón. Lā' tuncan tachilh na ixlacapūn mākalhcha. ¹⁸ Lā' tata'sani'lh lā' takalhasqui'nīni'lh lā' tualh palh tū' lahuī' kalhatin chī'xcu' a'ntī ixtacuīni' Simón a'ntī ixka'lhī ixlītāpātu' ixtacuīni' Pedro. ¹⁹ Lā' a'xni'ca' Pedro ixpāstacna'huī' a'nchī lakachuyani't, huan Espíritu Santo huanilh:

—Kalhatu'tun chī'xcuhuī'n taputzayāni'. ²⁰ Catā'kaqui' lā' cayujti lā' cacātā'pi xlaca'n. Lā' tū' napuhua'na' catūhuā porque quit iccāmacaminī't.

²¹ Lā' Pedro cālakyujli huan chī'xcuhuī'n lā' hualh:

—Quit a'ntī putza'yā'tit hui'xina'n. ¿Tuchū lakta'nī'ta'ntit?

²² Lā' xlaca'n takalhtīlh:

—Ixpālacata huan capitán Cornelio. Xla' lej tzeyā chī'xcu' lā' jicua'ni' Dios. Lā' ixlīhuākca'n israelitas talaktzī'n por tzeyā chī'xcu'. Kalhatin ángel a'ntī lej tzey huanilh Cornelio que namāta'satīnī'nāni' lā' xla' nakaxmata a'ntū hui'x nahua'na'.

²³ Lā' Pedro cāmānūlh na ixchic lā' cāhuanilh que catatachokolh huā'mā' tzi'sa. Lā' ixlilakālī cātā'a'lh. Lā' nā cātā'a'lh makapitzīn tā'timīn xalanī'n nac Jope.

²⁴ Lā' ixlilakālī huampala tachā'lh nac Cesarea. Lā' Cornelio ixcāka'lhīmā' lā' ixcāmākēstokkō'nī't ixtalakapasnī'n lā' ixamigos a'ntī más ixcālakapasa. ²⁵ Lā' a'xni'ca' Pedro ixtanūmā', Cornelio lakchilh. Lā' chu tuncan tatzokostani'lh lā' taquilhpūtani'lh. ²⁶ Lā' Pedro mā'kaqui'lh lā' hualh:

—Catā'kaqui'. Nā quit nā chu xmān chī'xcu'.

²⁷ Lā' a'xni'ca' Pedro ixtanūtēlha lā' ixtā'chihuīna'ntēlha lā' cākaksli ixtalhūhuā't a'ntī ixtatakēstoknī't. ²⁸ Lā' Pedro cāhuanilh:

—Hui'xina'n ca'tziyā'tit que kalhatin israelita tūla catitā'takēxtimīlh con a'ntīn tū' israelita. Lā' tūla catitanūlh na ixchic. Chuntza' tatzō'kni' na ixlēyca'n israelitas. Pero Dios quimāsu'ni'nī't que tūla ictihualh que ā'chā'tin chī'xcu' ko'hua'jua' lā' ū'tza' xmān catīhuā. ²⁹ U'tza' iclīmīlh a'xni'ca'

quimātayīni'nca lā' tū' icpuhualh catūhuā. Lā' iccākalhasqui'nīyāni' ¿tuchū
ixpālacata quilālīmātayīni'uj hui'xina'n?

³⁰ Lā' tuncan Cornelio hualh:

—Tā'ti'majatzā' quit xa'ictasajamā' lā' tū' icuā'yalh. Lā' hua'chi
maktu'tun kōtanū' quit xa'icorarlīmā' na quinchic. Lā' chā'tin chi'xcu'
tāyalh na quilacapūn lā' ixka'lhī ixlu'xu' lej slamama. ³¹ Lā' quihuanilh:
“Cornelio, Dios kaxmatnī't mi'oración lā' pāstacmā' a'nchī māsā'ya'
limosna. ³² Cacāmacapi chi'xcu'huī'n nac Jope lā' camātayī'ni' Simón a'ntī
ka'lhī ixlītāpātu' ixtacuīni' Pedro. Xla' tētachokomā' na ixchic Simón
huan māmasijūnu' na ixquilhtūn mar. Xla' namin lā' natā'chihuīna'nāni'",
quihuanica. ³³ Lā' ū'tza' quit iclīmātayīni'ni' tuncan. Lā' hui'x
quintlahua'ni' talakalhu'mān quila'kta'. Pues chuhua'j quilīhuākca'n
icui'lāna'uj huā'tzā' na ixlacapūn Dios. Lā' ickaxmatcu'tunāuj ixlīhuāk
a'ntū Dios māpa'ksīni'ta'ni' nahua'na' —hualh Cornelio.

Pedro tzuculh chihuīna'n na ixchic Cornelio

³⁴ Lā' Pedro tzuculh chihuīna'n lā' hualh:

—Ixlistu'ncua' quit icmāchekxī que Dios puhuan que chu a'cxtimni'
ixlīhuākca'n chi'xcu'huī'n. ³⁵ Lā' xalanī'n chu calhāhuā xcānsipej, a'ntīn
tajicua'ni' Dios lā' tatlahua a'ntūn tzey ū'tunu'n tamāpāxuhūi' Dios.
³⁶ Dios cāmacā'ni'lh huan israelitas ixtachihuīn. Lā' cāmāsu'ni'lh que
tzē natala ixamigos Dios por ixpālacata Jesucristo a'ntī cāmāpa'ksī
ixlīhuākca'n. ³⁷ Hui'xina'n ca'tziyā'tit a'nchī māca'tzīni'ni'nca huan xatzey
tachihuīn pū'la nac Galilea lā' ā'calistān na ixlīhuāk Judea a'xni'ca'tza'
Juan ixmāsu'yuni'ttza' lā' ixmā'kpaxīni'ttza'. ³⁸ Dios maxquī'lh Jesús, xala'
nac Nazaret, ixlīmāpa'ksīn Espīritu Santo. Lā' Jesús ixtlahuatlā'huan
a'ntū lej lacuan lā' ixcāmātzeyītlā'huan ixlīhuāk a'ntī ixtapātīni'n por
ixlīmāpa'ksīn ko'ti'ti'. Huā'mā' tzēn tlhualh Jesús porque Dios ix-
maktāyamā'. ³⁹ Lā' quina'n icmālacstū'ncāuj ixlīhuāk a'ntūn tlhualh Jesús
na i'xcānsipejca'n israelitas lā' nac Jerusalén. U'tza' a'ntī xtokohua'ca'ca
nac cruz lā' chuntza' maknīca. ⁴⁰ Lā' Dios mālakahuanīchokolh ixlīlakatu'tun
chi'chini' lā' Dios lej xa'nca quincāmāsu'ni'ni' Jesús. ⁴¹ Tū' cāmāsu'ni'lh
ixlīhuāk tachi'xcu'huī't. Dios quincāmāsu'ni'ni' Jesús xmān quina'n
a'ntī quincālacsnī'ta'ni' para na'icmālacstū'ncāuj ixtachihuīn. Quina'n
ictā'huā'yauj Jesús lā' ictā'ko'tnūj a'xni'ca' ixlakahuanchokonī'ttza'. ⁴² Lā'
Dios quincāhuanini' que na'iccāmāsu'ni'yāuj tachi'xcu'huī't lā' na'icuanāuj
que Jesús ū'tza' a'ntī Dios hui'līlh ixlījuezca'n xalakahuan lā' xanīn.
⁴³ Lā' ixlīhuākca'n ixa'cta'sana'ni'n Dios, xalanī'n makān, tamālacstū'ncli
que ixlīhuāk a'ntūn talipāhuan Jesús, xlaca'n nacāmāspūtu'ni'can ixtala-
clē'i'ca'n por ixpālacata Jesús.

Takalhaka'ī'lh a'ntīn tū' israelitas

⁴⁴ Lā' Pedro ixchihuīna'huī'cus lā' huan Espīritu Santo cālakyujchi
ixlīhuākca'n a'ntī ixtakaxmatnī'mā'na Pedro. ⁴⁵ Lā' lej talē'cnīni'lh huan
israelitas a'ntī ixtakalhaka'ī' lā' ixcātā'minī't Pedro. Talē'cnīlh porque
huan lē'ksajna' a'ntū Espīritu Santo, nā ixcāmaxquī'mā'ca huan tīn tū'
israelitas. ⁴⁶ Cālē'cnīca porque ixcākaxmatcanī't a'nchī ixtachihuīna'n
ā'tāpātīn tachihuīn lā' nā tachihuīna'mpā ixlēka'tla' Dios. ⁴⁷ Lā' Pedro
cāhuanipā:

—¿Chā a'nan catīhuā a'ntī nacāmāmakchuyī nata'a'kpaxa huā' tamā'na?
Xlaca'n tamaklhtīni'n chuntza' hua'chi quina'n huan lē'ksajna' a'ntū huan
Espīritu Santo.

⁴⁸ Lā' Pedro cāhuanilh que cata'a'kpaxli porque tatapa'ksilh con Jesu-cristo. Lā' squi'ni'ca Pedro que catachokolh lātma'j.

11

Pedro cāmāca'tzīnīlh xalanī'n nac lītōkpān nac Jerusalén

¹ Huan apóstoles lā' tā'timīn a'ntī ixtahui'lāna' nac Judea cāmāca'tzīnīca que ixtakalhaka'ī' ixtachihuīn Dios nā xlaca'n a'ntīn tū' israelitas. ² Lā' a'xni'ca' Pedro chā'lh nac Jerusalén, tatā'lāhuanilh huan israelitas a'ntī ixtakalhaka'ī'. ³ Takalhasqui'nīlh Pedro:

—¿A'chī' maktanūnī'ta' a'nlhā tahuī'lāna' chi'xcuhui'n a'ntīn tū' israelitas? Lā' ¿a'chī' cātā'huā'ya'nī'ta'?

⁴ Lā' Pedro tzuculh chihuīna'n lā' cāhuanikō'lh xa'nca lā' hualh:

⁵ —Xa'icui'lācha' quit nac xcānsipej Jope lā' xa'icorarlīmā'. Lā' iclakachuyalh. Lā' iclaktzī'lh hua'chi ka'tla' sávana a'ntū yujchi de nac a'kapūn. Chī'canī't ixa'katzā'stūtā'ti' lā' quilakchilh. ⁶ Lā' lej xa'nca iclaktzī'lh. Lā' iclaktzī'lh huan animalhna' a'ntū makakantā'ti' lā' animalhna' a'ntū tahuana'n lā' lūhua' lā' spunnu'. ⁷ Lā' ickaxmatli lakatin tachihuīn a'ntūn quihuanilh: “Pedro, catā'kaqui' lā' cama'kni' lā' cahua't”. ⁸ Lā' icuanilh: “Tū', Māpa'ksīni'. Tū' maktin icua'nī't a'ntū xmān catūhuā lā' a'ntūn ko'hua'jua’”. ⁹ Lā' huan tachihuīn quinkalhtīpā ixlīmaktu' de nac a'kapūn. Lā' quihuanilh: “Tū' cahua'nti que ko'hua'jua' a'ntū Dios huan que xacani't”. ¹⁰ Huā'mā' pātīle'kelh maktu'tun lā' tēpalacancha' tālhmā'n ixlīhuāk nac a'kapūn. ¹¹ Lā' chu lilacalah tachilh nac chic a'nlhā xa'iclahui'lāna'uj kalhatu'tun chi'xcuhui'n a'ntī ixquilakmacamincanī't de nac Cesarea. ¹² Lā' Espīritu Santo quihuanilh: “Cacātā'pi ū'tunu'n lā' tū' capāstacti catūhuā’”. Lā' quintatā'a'lh huā' kalhachāxan tā'timīn. Lā' ictanūj na ixchic Cornelio. ¹³ Lā' xla' quincāhuanini' a'nchī laktzī'lh na ixchic kalhatin ángel a'ntī tasu'yuni'lh lā' huanilh: “Cacāmacapi chi'xcuhui'n nac Jope lā' calīminca Simón a'ntī ka'lhī ixlītāpātu' ixtacuīni' Pedro. ¹⁴ Xla' nahuanīyāni' a'nchīn tzē napūtuxtuya' hui'x lā' ixlīhuāk xala' na minchic”, huanilh huan ángel.

¹⁵ Lā' Pedro cāhuanipā:

—Lā' a'xni'ca' ictzuculh icchihuīna'n, huan Espīritu Santo cālakmilh ū'tunu'n chuntza' hua'chi quincālakmini' pū'la. ¹⁶ Lā' quit icpāstacī a'nchī hualh Māpa'ksīni' Jesús: “Juan ixlīmā'kpaxīni'n xcān pero xtunc a'nchī na'a'kpaxā'tit. Hui'xina'n namaklhtīni'nā'tit Espīritu Santo”. ¹⁷ Dios cāmāxquī'lh xlaca'n huā'mā' lē'ksajna' nā chuntza' hua'chi quincāmāxquī'ni' quina'n a'ntī kalhlaka'ī'nī'ta'uj Māpa'ksīni' Jesucristo. Lā' ¿chu quit tzē xa'icmāmakchuyīlh Dios? —hualh Pedro.

¹⁸ Lā' a'xni'ca' takaxmatli huā'mā', taquilhca'cslalh. Lā' tuncan tatzuculh tachihuīna'n a'nchī ixlēka'tla' Dios lā' tahualh:

—Dios lacasqui'n nataxtāpalī ixtapāstacna'ca'n nā xlaca'n a'ntīn tū' israelitas lā' nā chuntza' natalatahui'la para pō'ktu.

Takalhaka'ī'lh xalanī'n nac Antioquía

¹⁹ Lā' a'xni'ca' maknīca Esteban, lā' tzucuca cāmacaputzacan a'ntī ixtakalhaka'ī'. Lā' xlaca'n tatzā'lalh lā' ixta'a'kahuanikō'nī't. Lā' ixtatachokoyācha' nac Fenicia lā' nac Chipre lā' nac Antioquía. Lā' cāhuanica huan xatzey tachihuīn xmān huan israelitas. ²⁰ Pero makapitzīn de xlaca'n xalanī'n nac Chipre lā' nac Cirene lā' xlaca'n tachā'lh nac Antioquía. Lā' cātā'chihuīna'nca a'ntīn tū' israelitas.

Lā' cāmāsu'ni'ca huan xatzey tachihuīn ixpālacata Māpa'ksīni' Jesús. 21 Lā' huan Māpa'ksīni' cāmaxquī'lh līmāpa'ksīn lā' chuntza' lej lhūhua' takalhlaka'ī'lh lā' tastālani'lh Māpa'ksīni'.

22 Lā' cāmāca'tzīnīca a'ntī ixtakalhlaka'ī' xalanī'n nac Jerusalén a'ntū ixpātle'kemā' nac Antioquía. Lā' macā'nca Bernabé a'ntza'. 23 Lā' a'xni'ca' xla' chā'lh lā' laktzi'lh a'nchī Dios ixcāsīcu'a'lanālinī't, lā' lej pāxuhualh xla'. Lā' Bernabé cāmaxquī'lh tapāstacna' lā' cāhuanilh ixlīhuākca'n:

—Calīhui'lī'tit stālani'yā'titcus Māpa'ksīni'.

24 Lā' Bernabé tzeyā chí'xcu' ixuanī't lā' ixa'clhcunuc ixlītzuma Espiritu Santo lā' lej ixkalhlaka'ī'. Lā' lhūhua' tachi'xcu' tatzuculh tatapa'ksi con Māpa'ksīni' Jesucristo.

25 Lā' ā'calīstān Bernabé a'lh putza Saulo nac Tarso. 26 Lā' a'xni'ca' kaksli, līmīlh nac Antioquía. Lā' ixlīhuāk lakatin cā'ta Bernabé lā' Saulo ixtatā'takēstoka a'ntī ixtakalhlaka'ī'. Lā' ixcāmāsu'ni'can lhūhua' tachi'xcu' t. Lā' a'ntza' nac Antioquía tzucuca pū'la cāmāpācu'huīcan cristianos xlaca'n a'ntī ixtakalhlaka'ī'.

27 Huan tamā'na chí'chini' tataxtulh de nac Jerusalén makapitzīn ixa'cta'sana'nī'n Dios. Lā' tachā'lh nac Antioquía. 28 Lā' kalhatin de xlaca'n, a'ntī ixuanican Agabo, tā'kaquī'lh na ixlacapūnca'n lā' cāmāca'tzīnīlh. Lā' Espiritu Santo maktāyalh. Lā' hualh que na'a'nan lakachu lakatin ka'tla' tatzī'ncsta. Lā' chuntza' pātle'kelh a'xni'ca' Claudio ixmāpa'ksīni'n. 29 Lā' huan a'ntī ixtakalhlaka'ī' talīhui'līlh tamacā'ni' lē'ksajna' huan tā'timīn a'ntī ixtahui'lāna' nac Judea. Tapāstacli tamāstā' chu a'nchī macā'cchā'n chā'tunu'. 30 Lā' chuntza' tatlahualh. Lā' Bernabé lā' Saulo talē'ni'lh huan lē'ksajna' huan xanapuxcu'nu' lītōpān.

12

Maknīca Jacobo lā' chí'paca Pedro

1 Lā' huanmā' quilhtamacuj huan rey, a'ntī ixtacuīni' Herodes, tzu-culh cāchi'pa lā' cāmāpātīni a'ntī ixtakalhlaka'ī'. 2 Lā' māmāknīnīni'lh con cuchilu Jacobo ixtā'tin Juan. 3 Lā' a'xni'ca' ca'tzīlh Herodes que huan israelitas talakatīlh a'ntūn tlahualh, ā'chulā' cātlahuani'lh. Lā' māchi'panīni'lh nā huan Pedro. Huā'mā' pātle'kelh a'xni'ca' ixlamā' huan cā'tani' a'xni'ca' tahua'lh pāntzi a'ntūn tū' ixka'lhī levadura. 4 Lā' a'xni'ca' Herodes ixmāchi'panīni'nī't huan Pedro lā' māmānūnīni'lh nac pūlāchī'n. Lā' cāmācamaxquī'lh kalhacāujchāxan tropasna' a'ntī natamaktaka'lha līka'tla'tā'ti' līkalhatā'ti'. Lā' Herodes ixpuhuan ixlīmīlh ixlacapūnca'n tachi'xcu' t a'xni'ca' na'a'kspūta huan cā'tani' a'ntū huanican pascua. 5 Lā' chuntza' Pedro ixmānūcanī't nac pūlāchī'n lā' ixmaktaka'lh mā'ca. Lā' huan a'ntī ixtakalhlaka'ī' tū' tajaxli ta'orarlī lā' lej tasquī'ni'lh Dios por ixpālacata Pedro.

Dios māxtulh Pedro nac pūlāchī'n

6 Lā' lakatin tzi'sa Pedro i'lh tamā' nac pūlāchī'n. Lā' Herodes ixmāxtucu'tun ixlīlakalī. Lā' i'lh tamā' huan Pedro na ixpāxtūnca'n huan kalhatu' tropasna' lā' ixcāmācachī'maxquī'canī't chā'tunu' tropa con cadenas. Lā' ā'kalhatu' tropasna' ixtayāna' ixlacapūn huan mākalhcha lā' ixtamaktaka'lha huan pūlāchī'n. 7 Lā' chu līmaktin tasu'yulh kalhatin ángel a'ntī Dios macamīlh. Lā' lakatin xkakana' māxkakēlh huan pūlāchī'n. Lā' huan ángel tāpāxakā'līlh Pedro lā' mālakahuanīlh lā' huanih:

—Catā'kaquī' lacapalh.

Lā' huan cadenas taxcutli na ixmacan Pedro. ⁸ Lā' huan ángel huanilh:

—Calha'kā'na' lā' catatūnu' mihuarache.

Lā' chuntza' tlhualh Pedro. Lā' huanipā huan ángel:

—Calha'ka' mintakēnu' lā' caquistāla'ni'.

⁹ Lā' Pedro taxtulh lā' i'stālani'tēlha. Lā' tū' ixca'tzī palh ixlīstu'ncua' a'ntū ixtlahua huan ángel. Ixpuhuan que ixlakachuya. ¹⁰ Tapātle'kelh huan xapū'la tropa a'ntī ixmaktaka'lh mā' lā' ā'calīstān tapātle'kepā ā'kalhatin. Lā' tachilh nac mākalhcha de līcā'n a'nlhā lactanūcan nac xcānsipej. Lā' ixa'cstu talaquī'lh. Lā' xlaca'n tataxtulh lā' tapātle'kelh lakatin calle. Lā' chu tuncan lacapalh huan ángel makxtekli Pedro. ¹¹ Lā' a'xni'ca' Pedro tzeyā ca'tzīlh lā' hualh:

—Chuhua'j icca'tzī xa'nca que huan Māpa'ksīni' macaminī't ixángel lā' quimāpūtaxtūnī't de na ixlīmāpa'ksīn huan rey Herodes. Lā' quimāpūtaxtūnī't de ixlīhuāk a'ntū ixtapuhuanī't ixquintatlahuanī'lh huan israelitas.

¹² Lā' a'xni'ca' ixpāstacnī'ttza' huā'mā', Pedro chā'lh na ixchic María a'ntī ixtzī't Juan a'ntī ixka'lhī ixtacuīni' ixlītāpātu' Marcos. A'ntza' līlhūhua' ixtastokcanī't lā' ixta'orarlīmā'na. ¹³ Lā' Pedro lacatucslī huan mākalhcha a'nlhā lactanūcan para nachā'ncan na ixtanquilhni' huan chic. Lā' kalhatin tzu'ma'jāt, a'ntī ixtacuīni' Rode, milh kalhasqui'nī tichū xla'. ¹⁴ Lakapasli ixtachihuīn Pedro lā' lej tapāxuhualh. Lā' ū'tza' tū' līmālaquī'lh lā' tuncan tu'jnuntēlha tanūlh ixchakān chic. Lā' cāhuanilh a'ntī ixtatakēstoknī't:

—Yā Pedro kēpūn.

¹⁵ Lā' xlaca'n tahuanilh:

—Chuya'ya'.

Lā' Rode ā'chulā' cāhuanilh ixlīstu'ncua'. Lā' tuncan tahualh:

—Tū' ū'tza'. Xmān huan ángel a'ntī maktaka'lha Pedro.

¹⁶ Lā' Pedro ā'chulā' lacatucslī huan mākalhcha. Lā' a'xni'ca' tamālaquī'lh, talaktzī'lh Pedro lā' talē'cnīlh. ¹⁷ Lā' Pedro cāmācahuani'lh para que cataquilhca'cslalh. Lā' cāpūtle'keni'lh a'nchī Māpa'ksīni' līmāxtulh nac pūlāchī'n. Lā' cāhuanilh:

—Camāca'tzīnī'tit Jacobo lā' huan tā'timīn huā'mā' a'ntū pātle'kelh.

Lā' Pedro taxtulh lā' a'lh ā'lacatin.

¹⁸ Lā' chu tuncan a'xni'ca' tuncuīlh, huan tropasna' lej tatamakchuyīlh por ixpālacata a'nchī lītzā'lalh Pedro. ¹⁹ Lā' a'xni'ca' Herodes māputzanīni'lh huan Pedro lā' tū' kaksca lā' cākalhasqui'nīlh huan tropasna' a'ntī ixcāyāhuacanī't para natamaktaka'lha Pedro lā' cāmāmaknīnī'lh. Lā' Herodes taxtulh de nac Judea lā' a'lh tancā'n nac Cesarea lā' a'ntza' tachokolh.

Nīh Herodes

²⁰ Lā' Herodes ixcātā'lāmaka'kchā'nī't con xalanī'n nac Tiro lā' Sidón. Lā' makapitzīn de xlaca'n talacchihuīna'lh para natalaka'n. Lā' lī'amigos talātlahualh con Blasto a'ntī ixmaktaka'lhna' a'nlhā lī'htata huan rey. Lā' xlaca'n ixtamāko'xamixīcu'tun por que ixlīhua'tca'n xalanī'n nac Tiro lā' Sidón līmīncancha' de na lī'xcānsipej huan rey. ²¹ Lā' chilh huan chí'chini' a'ntū ixcālhāni'nī't Herodes. Lā' ixlhakā'nī't ixlū'xu' a'ntū ixtasu'yu que rey ixuanī't. Lā' tahuī'lh nac trono lā' a'cta'sana'lh. ²² Lā' tachi'xcuhuī't tata'salh lā' tahualh:

—Tū' chí'xcu' a'ntī a'cta'sana'n. U'tza' kalhatin dios.

²³ Lā' chu līmaktin kalhatin ixángel Dios matakāhuī'lh Herodes porque cāmakxteklī tamācā'tanīlh como hua'chi Dios. Lā' huan tzapūla' tahua'lh lā' nīlh.

²⁴ Lā' ixtachihuīn Māpa'ksīni' a'kahualh lā' cālakhā'lh ā'makapitzīn chi'xcuhuī'n.

²⁵ Lā' a'xni'ca' Bernabé lā' Saulo ixtatlahuakō'nī't ixlītlotca'n nac Jerusalén, xla'ca'n tataspi'tchokolh nac Antioquía. Lā' cātā'a'lh Juan a'ntī ixka'lhī ixlītāpātu' ixtacuīni' Marcos.

13

Bernabé lā' Saulo tatzuculh talē'n makat xatzey tachihuīn

¹ Chu lī'ū'tunu'n xalanī'n a'ntza' ixtatakēstoka nac Antioquía, ixa'nac a'cta'sana'nī'n lā' mākahl'tō'kē'ni'nī'n. Makapitzīn ixtacuīni'ca'n Bernabé lā' Simón (a'ntī ixuanican Negro) lā' Lucio xala' nac Cirene lā' Manaén (a'ntīn tā'stacli rey Herodes) lā' Saulo. ² Lā' xla'ca'n ixtataquilhpūtani'mā'na Dios lā' ixtalīhui'līnī't tuntū' natahua'. Lā' Espiritu Santo hualh:

—Caquilāmāxtunquīni'uj Bernabé lā' Saulo. Lā' xla'ca'n natatlahua huan ixlītlotca'n a'ntū na'iccāmaxquī'.

³ Lā' xla'ca'n tūna'j ixtahua' nīn tuntū' lā' ta'orarlīlh lā' ta'acpūmā'ca'lh ixmacanca'n. Lā' cāmacā'nca.

Huan apóstoles tamāsu'yulh nac Chipre

⁴ Lā' huan Espiritu Santo cāmacā'lh Bernabé lā' Saulo. Lā' xla'ca'n ta'a'lh tancā'n nac Seleucia. Lā' tuncan tapū'a'lh barco nac Chipre a'ntū pītzina'j ti'ya't na ixpu'nac mar. ⁵ Lā' a'xni'ca' tachīlh nac xcānsipej Salamina, talī'a'cta'sana'lh ixtachihuīn Dios na ixlitokpānna'ca'n huan israelitas. Lā' talē'lh Juan ixmaktāyana'ca'n. ⁶ Lā' a'xni'ca' tatētaxtulh ixlīhuāk huan Chipre, tachīlh nac xcānsipej ixtacuīni' Pafos. Lā' tapāxtokli chā'tin chi'xcu' israelita ixtacuīni' Barjesús. Xla' tlahuāna' ixuanī't lā' a'cta'sana', pero tū' ixtla' Dios. Xmān ixcālī'a'kxoko. ⁷ Lā' huan tlahuāna' ixmaktāyana' huan gobernador Sergio Paulo a'ntī lej skalalh ixuanī't. Lā' huan gobernador cāmātayini'lh Bernabé lā' Saulo lā' ixkaxmatcūn ixtachihuīn Dios. ⁸ Pero cātā'lāhuanih huan tlahuāna' a'ntī ixuanican nā Elimas. Xla' tū' ixlacasquī'n nīn cakalhlaka'ī'lh huan gobernador. ⁹ Lā' Saulo, a'ntī nā ixtacuīni' Pablo, ixlitzuma Espiritu Santo na ixa'clhcunuc. Xla' lakalaktzī'lh Elimas. ¹⁰ Lā' huanilh:

—Hui'x lej a'kxokonu'na' lā' lej ca'tzanca'tzīya'. Hui'x ixcaman ko'ti'ti' lā' hui'x nīn tuntū' lakatiya' a'ntūn tzey. ¿Lhānīn namakxteka' lactlahua'ya' a'ntū xastu'ncua' ixlīmāpa'ksīn Dios? ¹¹ Lā' chuhua'j huan Māpa'ksīni' namāpātīnyāni'. Lakatzī'n nala'ya' lā' tūlah catila'ktzī' chi'chīni' lātma'j.

Lā' chu līmaktin lakapoklhua'lh lā' tūlah'tza' lacahuāna'lh lā' i'putzatlā'huan a'ntī ixmakachi'palé'lh. ¹² Lā' a'xni'ca' huan gobernador laktzī'lh a'ntū pātē'kelh, xla' kalhlaka'ī'lh porque lē'cnīlh a'ntū ixmāsu'yucan ixpālacata Māpa'ksīni'.

Pablo lā' Bernabé nac Antioquía

¹³ Lā' Pablo lā' nā a'ntī ixtatā'a'n tataxtulh de nac Pafos lā' tapū'a'lh barco lā' tachā'lh nac Perge ixlēka'tla' nac Panfilia. Lā' a'ntza' Juan cāmakxteklī lā' taspī'tchokolh nac Jerusalén. ¹⁴ Lā' Pablo lā' Bernabé tataxtulh de nac Perge lā' tachā'lh nac Antioquía ixlēka'tla' nac Pisidia. Lā'

huan chi'chini' a'ntū pūjaxcan, xlaca'n tatanūlh na ixlītokpānca'n israelitas lā' tatahui'lalh. ¹⁵ Lā' lakapūtle'keca ixtachihuīn Dios a'nlhā tatz'o'kni' huan ley lā' a'nlhā huanican profetas. Lā' huan xanapuxcu'nu' xalanī'n nac litokpān tamacamilh kalhatin a'ntī cāhuanilh Pablo lā' Bernabé:

—Chi'xcuhui'n, palh cāmaxquī'cu'tunā'tit tapāstacna' huan tachi'xcuhui't, cacāhuani'tit.

¹⁶ Lā' Pablo tāyah lā' cāmacahuani'lh para nataquilhca'csla lā' hualh:

—Cakaxpa'ttit chi'xcuhui'n israelitas lā' hui'xina'n a'ntī jicua'ni'yā'tit Dios. ¹⁷ Huan quinDiosca'n quina'n israelitas cālacsacli a'ntī quina-papna'ca'n. Lā' Dios lej laka'tla'n cātlahualh a'xni'ca' xlaca'n xatza'nkān ixtahui'lāna' nac ti'ya't Egipto. Lā' Dios ka'lhī lhūhua' limāpa'ksīn lā' ū'tza' tzē cālīmāxtulh de huanmā' ti'ya't. ¹⁸ Lā' Dios iccāpātini' tu'pu'xam cā'ta a'xni'ca' ixtalatlā'huan nac cā'lhpi'mpi'li' ti'ya't. ¹⁹ Lā' Dios cāmāspūtūlh tachi'xcuhui't xalanī'n lakatojon xcānsipej nac ti'ya't a'nlhā ixuanican Canaán. Lā' cāmālapitzini'lh huan quinapapna'ca'n huan ti'ya't a'nlhā natalatahui'la. ²⁰ Lā' Dios cāhui'līni'lh ixjuezca'n a'ntī nacāmāpa'ksī lakatā'ti' ciento ā'pūpitzī cā'ta. Lā' huan a'cta'sana' Samuel ū'tza' ā'xmān juez lalh. ²¹ A'calistān huan quinapapna'ca'n israelitas tasqui'nli kalhatin ixreyca'n. Lā' Dios hui'līlh ixlīrey Saúl, ixcaman Cis. Lā' ixtalakapasni' Benjamín ixuanī't. Xla' ixmāpa'ksīni'n tu'pu'xam cā'ta. ²² Lā' a'xni'ca' Dios māpānūlh huan Saúl, lā' hui'līpā David ixlīrey. Dios līchihuīna'lh ixpālacata David lā' hualh: “Quit iclakapasa David, ixo'kxa' Isaí. Lā' iclaktzī'n ū'tza' kalhatin chi'xcu' a'ntī pāstacna'n hua'chi icpāstacna'n quit. Xla' natlahua ixlīhuāk quintapuhuān”, hualh Dios. ²³ Lā' Dios cāmaxquī'lh huan israelitas kalhatin māpūtaxtūnu' chuntza' a'nchī hualh Dios xapū'la. Lā' huan māpūtaxtūnu' ū'tza' Jesús, i'xū'yātā'nat David. ²⁴ A'xni'ca' Jesús tūna'j i'xmin, Juan iccāhuani ixlīhuāk tachi'xcuhui't israelitas: “Caxtāpalī'tit mintapāstacna'ca'n lā' ca'a'kpaxtit”. ²⁵ Lā' a'xni'ca' i'sputmā'tza' ixquilhtamacuj Juan a'ntū ixlīmā'kpaxīni'n, xla' ixuan: “Quit tū' a'ntī puhua'nā'tit. A'calistān namimpala ā'chā'tin a'ntī lej ka'lhī limāpa'ksīn. Lā' ū'tza' tū' liminī'ni' nīn na'ickalhxcuta ixlīkalhtza'pa'can i'zapato”.

²⁶ Lā' Pablo huampā:

—Iccāhuaniyāni' hui'xina'n a'ntī i'xū'yātā'natna' Abraham, hua'chi quit, lā' hui'xina'n a'ntī jicua'ni'yā'tit Dios. Chuhua'j cātamacaminī'nī'ta'ni' huan tachihuīn a'ntū nalīpūtaxtucan. ²⁷ Lā' xalanī'n nac Jerusalén lā' nā ixpūchihuīna'nī'nca'n tū' ixtaca'tzī tichū Jesús. Lā' tū' tamāchekxīlh ixtachihuīnca'n ixa'cta'sana'ni'n Dios a'ntū lakapūtle'kecan pō'ktu huan chi'chini'n a'ntū pūjaxcan. U'tza' limāpa'ksīni'nca que Jesús namaknīcan. Lā' chuntza' tatlōkentaxtūlh chu a'nchī tahualh huan a'cta'sana'ni'n xalanī'n makān. ²⁸ Lā' a'yuj tūlalh takaksni'lh ixpālacata chichū natalīmāknī Jesús, xlaca'n tasqui'ni'lh huan Pilato que camaknīca. ²⁹ Lā' a'xni'ca' xlaca'n ixtatlōkentaxtūni'ttza' ixlīhuāk a'ntū ixtatzo'kni' natatlahuani' Jesús, māyujūca Jesús xanīn de huan nac cruz lā' mānūca nac lhu'cu'. ³⁰ Lā' Dios mālakahuanīchokolh. ³¹ Lā' lej lātma'j iccātasu'yuni' a'ntī iccātā'taxtūni't de nac Galilea lā' iccātā'a'nī't nac Jerusalén. Lā' huā'mā'na chi'xcuhui'n ū'tunu'n a'ntī tamāstū'ncmā'na chuhua'j huan tachi'xcuhui't ixpālacata Jesús.

³² 'Lā' chuhua'j quina'n iccāhuaniyāni' hui'xina'n xatzey tachihuīn ixpālacata a'ntū cāhuanilh Dios quinapapna'ca'n que namāstā'. ³³ Lā' ū'tza' Dīos quincātłōkentaxtūni'ni' quina'n, a'ntī i'xū'yātā'natna'ca'n, a'xni'ca'

mālahuanīchokolh Jesús. Chuntza' tatz'o'kni' huan nac libro Salmos capítulo lakatu':

Hui'x qui'O'kxa'. Chuhua'j icmāsu'yu que hui'x qui'o'kxa'.

³⁴ Lā' Dios mālahuanīchokolh Jesús de nac cā'linīn. Lā' tū' ā'maktin cati'a'lh nac cā'linīn. Lā' Dios hualh chuntza': "Na'iccāmaxquī'yāni' a'ntūn quilisicua'lanālīn chuntza' a'nchī huanica David". ³⁵ Lā' tatz'o'kni' nac libro Salmos ā'lakatin capítulo:

Hui'x tū' catimaktitekti namasa ixmacni' mi'O'kxa' a'ntī lej tzey.

³⁶ Lā' David ixtlahuanī'ttza' ixtapuhuān Dios ixlacapūnca'n xla'ca'n a'ntī ixtahui'lāna' a'xni'ca' xla' ixlatlā'huan nac quilhtamacuj. Lā' xla' nīlh lā' mā'cnūca a'nlhā ixcāmā'cnūcanī't ixnatāta'na'. Lā' ixmacni' David masli. ³⁷ Pero tū' masli ixmacni' Jesús a'ntī Dios mālahuanīchokolh.

³⁸ Camāchekxī'tit hui'xina'n a'ntī israelitas hua'chi quit. Por ixpālacata huā'mā' chī'xcu', cātamāca'tzīnīyāni' hui'xina'n que mintalaclē'i'ca'n tzē nacāmāspūtūnu'ni'yāni'. ³⁹ Jesús cāmāspūtūnu'ni' ixlīhuāk ixtalaclē'i'ca'n a'ntīn talīpāhuan Jesús. Lā' huan ley a'ntū maxquī'ca Moisés, ū'tza' tūlah catimāspūtūh talaclē'i'. ⁴⁰ Caskalahlhā'tit que tū' nacāpātle'keni'yāni' a'ntū tahualh huan a'cta'sana'nīn. Tahualh:

⁴¹ Cakaxpa'ttit hui'xina'n a'ntī lakmaka'nā'tit.

Ca'a'cnī'tit lā' casputtit; porque quit, Dios, na'ictlahua lakatin catūhuā a'xni'ca' hui'xina'n hui'lāna'ntit.

Lā' palh ixcātapūtīle'keni'ni' a'ntū quit na'ictlahua, hui'xina'n tū' ixkalh-laka'ītī.

⁴² Lā' Pablo lā' Bernabé tataxtulh de na ixlītōkpānca'n israelitas. Lā' huan tachi'xcuhūi't, a'ntīn tū' israelitas, tasquī'nī'lh que natakuanipala huā'mā' tachihuīn ixlīmīxtzeyan. ⁴³ Lā' tataxtulh a'ntī ixtatakēstoknī't nac lītōkpān. Lā' tastālani'lh Pablo lā' Bernabé lhūhua' israelitas lā' ā'makapitzīn a'ntī ixtanūnī't na ixreligionca'n israelitas lā' lej ixta'a'cnīni'ni' Dios. Lā' Pablo cāmaxquī'lh tapāstacna' lā' cāhuanilh que tū' catamakxtekli huan xatzey tachihuīn a'ntū māsu'yu ixlītzey Dios.

⁴⁴ Lā' ixlīmīxtzeyan, a'xni'ca' ixchā'n huan chī'chini' a'ntū ixpūjaxcan, ixlīhuāk xalanī'n nac xcānsipej tatakēstokli para natakaxmata ixtachihuīn Dios. ⁴⁵ Lā' a'xni'ca' huan israelitas talaktzī'lh ixtalhūhuā't huan tachi'xcuhūi't, xla'ca'n lej talakca'tzalh lā' tatā'lāhuanilh Pablo lā' talakapalal. ⁴⁶ Lā' Pablo lā' Bernabé tachihuīna'lh lā' tū' talacapuhualh lā' cāhuanīca:

—Lej tasquī'nī que cātahuanini' xapū'la hui'xina'n, israelitas, i'xtachihuīn Dios. Pero como hui'xina'n lakmaka'ntit, chuntza' tasu'yu que tū' ka'lhīcu'tunā'tit xasāsti' minquilhtamacujca'n a'ntū para pō'ktu. Chuhua'j quina'n na'iccālaka'nāuj huan a'ntīn tū' israelitas. ⁴⁷ Chuntza' quinDiosca'n quincāmāpa'ksīni' lā' hualh:

Quit iclacsacnī'ta'ni' para nacāmāca'tzīni'ya' a'nchī natalīpūtaxtu xalanī'n nac ā'lakatu'nu' xcānsipejni' na ixlīhuāk quilhtamacuj.

Chuntza' hui'x hua'chi lakatin pūmaksko a'nchī namakskoya' ixlīhuāk.

⁴⁸ Lā' a'xni'ca' takaxmatli huā'mā', lej tapāxuhualh a'ntīn tū' israelitas. Lā' tahualh que lej tzey ixtachihuīn Dios. Lā' takahlhaka'ī'lh ixlīhuākca'n a'ntī ixcāhui'līcanī't para natamaklhtūni'n xasāsti' ixquilhtamacujca'n para pō'ktu. ⁴⁹ Lā' māca'tzīnīni'nca ixtachihuīn Māpa'ksīni' lakachu a'nlhā ixmāpa'ksī Antioquía. ⁵⁰ Pero huan israelitas tachihuīna'maxquī'lh huan xalaka'tla'n pusan a'ntī lej ixta'a'cnīni'ni' Dios lā' nā huan xanapuxcu'nu' de huan xcānsipej. Lā' tacuccha'xli cāmacaputzaca

Pablo lā' Bernabé lā' cātlakamacā'nca de na i'xcānsipejca'n lā' nā a'nllhā ixtamāpa'ksī. ⁵¹ Lā' huan Pablo lā' Bernabé tatincxli huan pokxni' de ixtojonca'n lā' chuntza' cāmāca'tzīnīca que huan xalanī'n huan xcānsipej ixtalē'n cuenta. Lā' ta'a'lh nac Iconio. ⁵² Lā' huan tā'timīn lej tapāxuhualh. Lā' ixa'clhcunucca'n i'xlitzuma Espiritu Santo.

14

Pablo lā' Bernabé nac Iconio

¹ Lā' Pablo lā' Bernabé lacapūxtim tatanūlh huan na ixlitokpānca'n israelitas nac Iconio lā' ta'a'cta'sana'lh. Lā' takalhlaka'i'lh lej lhūhua' israelitas lā' nā a'ntīn tū' israelitas. ² Pero huan israelitas a'ntīn tū' ixtakalhlaka'i' tachihuīna'maxquī'lh huan a'ntīn tū' israelitas. Lā' cāmāpuhuanīca que huan tā'timīn tū' tzey ixtahuanī't. ³ Lā' Pablo lā' Bernabé tatachokolh lātma'j nac Iconio lā' ixta'cta'sana'n lā' tū' talacapuhualh porque ixtalīpāhuan huan Māpa'ksīni'. Lā' por ixlīmāpa'ksīn Dīos ixtatlahua laka'tla'n catūhuā lā' lē'cnīn. Lā' ū'tza' līmāsu'yulh Dīos que lej stu'nua' a'ntū ixtachihuīna'n Pablo lā' Bernabé ixpālacata Jesucristo. ⁴ Pero huan tachi'xcuhuī't xala' huan nac xcānsipej tū' a'cxtimni' ixtapāstacna'n. Makapitzīn ixtapāstacna'n hua'chi huan israelitas lā' ā'makapitzīn ixtapāstacna'n hua'chi huan apóstoles. ⁵ Lā' huan israelitas lā' nā a'ntīn tū' israelitas lā' nā huan xanapuxcu'nu' talacchihuīna'lh para natalacataquī'nin lā' natamūta'lanā'n. ⁶ Lā' a'xni'ca' taca'tzīlh huā'mā', Pablo lā' Bernabé tatzā'lah. Lā' ta'a'lh nac estado de Licaonia nac xcānsipejni' Listra lā' Derbe lā' ā'lakatunu' cā'lacchicni'. ⁷ Lā' a'ntza' ixtalī'a'cta'sana'n xatzey tachihuīn ixpālacata Jesucristo.

Mūta'laca Pablo nac Listra

⁸ Ixui' kalhatin chī'xcu' nac Listra. Tū' tzey ixuanī't ixtojon. Ixlū'ntū'lanī't desde a'xni'ca' lacatuncuīlh. Tū' maktin ixtlā'huan. ⁹ Ixui' ixkaxmatmā' Pablo. Lā' Pablo lakalaktzī'lh lā' ca'tzīlh que ixkalhlaka'i' que tze namātzeyīcan. ¹⁰ Lā' Pablo lej palha' hualh:

—Caxlittāya'.

Lā' huan chī'xcu' tachā'yāhualh lā' latā'kchokolh.

¹¹ Lā' a'xni'ca' huan ixtalhūhuā't talaktzī'lh a'ntū tlhualh Pablo, xlaca'n tata'salh lā' tahualh ixtachihuīnca'n xalanī'n nac Licaonia. Lā' tahualh:

—jTayujnī'ta'nchi dioses a'ntīn tatasu'yu hua'chi chī'xcuhuī'n!

¹² Lā' tahualh que Bernabé ixuanī't ixdiosca'n Júpiter. Lā' tahualh que Pablo ixuanī't ixdiosca'n Mercurio porque ū'tza' a'ntū ixa'cta'sana'nī't. ¹³ Lā' huan lītokpān a'nllhā ixtaquilhpūtani'can huan a'ntū dīos Júpiter, ixyā ixlacapūn huan xcānsipej. Lā' huan ixcura Júpiter līmīlh toros lā' xa'nat nac tanquilhni'. Lā' huan cura lā' huan tachi'xcuhuī't ixtalakachi'xcuhuī'cu'tun. ¹⁴ Lā' a'xni'ca' huan apóstoles, Bernabé lā' Pablo, tamāchekxīlh a'ntū ixcātlahuani'cu'tuncan, xlaca'n taxtī'tli ixa'cstuca'n ixlū'xu'ca'n porque lej tatamakchuyīlh. Lā' tatu'jnulh ixlacihpu'nan huan tachi'xcuhuī't lā' tata'salh lā' tahualh:

¹⁵ —jTachi'xcuhuī't! ¿A'chī' tlhua'yā'tit huā'mā'? Quina'n nā chī'xcuhuī'n a'cxtim hua'chi hui'xina'n. Iccālīmīni'yāni' xatzey tachihuīn para que nalitalakspi'tā'tit ixlīhuāk huā'mā' a'ntū nīn tuntū' lītasqui'nī a'ntūn tlhua'yā'tit, lā' para naputzayā'tit Dīos a'ntī lakahuan. Ū'tza' a'ntī tlhuanī't a'kapūn lā' ti'ya't lā' mar lā' ixlīhuāk a'ntū a'nan. ¹⁶ Kōtan tū'xama'ntza' Dīos cāmakxteknī't ixlīhuāk tachi'xcuhuī't natatlahua chu

a'ntūn talacasqui'n. ¹⁷ Pō'ktu Dios ixcāmacā'ni' a'ntū ixmāsu'yu que a'nan Dios. Dios tlahua a'ntūn tzey. U'tza' lila xcān lā' lej lila a'ntū tzē hua'can. Lā' quincāmaxquī'yāni' quina'n tapāxuhuān lā' a'ntū hua'yāuj hasta līpāxūj lahui'lāna'uj —hualh Pablo.

¹⁸ A'yuj Pablo cāhuanilh huā'mā', yosca'tzī cāmāpānūni'ca ixtapāstacna'ca'n huan tachi'xcuhuī't para natalakachi'xcuhuī' Pablo la' Bernabé.

¹⁹ Lā' tachilh makapitzīn israelitas xalanī'n nac Antioquía lā' Iconio. Lā' tachihuīna'maxquī'lh tachi'xcuhuī't. Lā' ū'tza' limūta'laca Pablo lā' xuakaca lā' māxtuca de huan xcānsipej lā' makxtekca. Tapuhualh que xanīntza' ixuanī't. ²⁰ Pero huan tā'timīn talītamacxti'li'lh lā' Pablo tā'kaquī'lh lā' tanūlh nac xcānsipej. Lā' ixlīlakalī ta'alh Pablo lā' Bernabé nac Derbe.

²¹ Lā' ixta'a'cta'sana'n huan xatzey tachihuīn ixpālacata Jesucristo nac huanmā' xcānsipej lā' lhūhua' takalhlaka'ī'lh. Lā' tuncan xlaca'n tataspi'tchokopā nac Listra lā' nac Iconio lā' nac Antioquía. ²² A'ntza' ixcāmaxquī' tahuixcān huan a'ntū ixtakalhlaka'ī'. Lā' lej ixcāmaxquī' tapāstacna' que natakalhlaka'ī' para pō'ktu. Lā' cāhuanica:

—Tasqui'nī napātīni'nāuj a'xni'ca' tūna'j tanūyāuj a'nlhān Dios māpa'ksīni'n.

²³ Lā' cālacsacca xanapuxcu'nu' nac lakatunu' lītokpān. Lā' pū'la ta'orarlīlh lā' tū' tahuā'yalh. Lā' tasqui'ni'lh Māpa'ksīni' Jesucristo a'ntū ixtakalhlaka'ī'nī't que cacāmaktaka'lhli huan xanapuxcu'nu'.

Pablo lā' Bernabé tataspi'tchokopā nac Antioquía

²⁴ Lā' tuncan Pablo lā' Bernabé tatētaxtulh huan nac Pisidia lā' tamilh nac Panfilia. ²⁵ Lā' a'xni'ca' ixtalī'a'cta'sana'nī't huan xatzey tachihuīn nac Perge, lā' ta'alh tancā'n nac Atalia. ²⁶ Lā' de a'ntza' tapū'alh barco nac Antioquía. Lā' huanmā' xcānsipej ixuanī't a'nlhā xapū'la ī'squi'ni'canī't Dios que cacāmaktāyalh Bernabé lā' Pablo ixlīlītōca'n a'ntū chū'cus tatlauakō'nī't.

²⁷ Lā' a'xni'ca' tachā'lh Pablo lā' Bernabé nac Antioquía, tamākēstokli ixlīhuākca'n a'ntū ixtakalhlaka'ī'. Lā' cāhuanica ixlīhuāk a'ntū Dios ixcāmaktāyani't que natātlahua. Lā' cāhuanica a'nchī Dios ixcāmāsu'ni'nī't que ixlacasqui'n nā ixtakalhlaka'ī'lh nā xlaca'n a'ntīn tū' israelitas. ²⁸ Lā' a'ntza' Pablo lā' Bernabé tatā'tachokolh huan tā'timīn makān.

15

Tatakēstokli nac Jerusalén

¹ Lā' tamilh nac Antioquía makapitzīn chi'xcuhuī'n xalanī'n nac Judea. Lā' tatzuculh tamāsu'ni' huan tā'timīn. Lā' tahualh:

—Tasqui'nī nacircuncidarla'yā'tit chu a'nchī ixmāsu'yu Moisés. Lā' palh tū' circuncidarla'nī'ta'ntit, tūla catipūtaxtutit.

² Lā' Pablo lā' Bernabé talālīhuanilh xlaca'n lā' lej talālacatāquī'lh. Lā' ā'calistān cālacsacca Pablo lā' Bernabé lā' ā'makapitzīn huampala a'ntū natalaka'n huan apóstoles lā' huan xanapuxcu'nu' lītokpān nac Jerusalén lā' natakalhasqui'nīni'n a'nchī nalīlacāxtlahuacan.

³ Lā' chuntza' huan tā'timīn xalanī'n nac huan lītokpān nac Antioquía tamacā'lh Pablo lā' Bernabé. Lā' xlaca'n ta'alh lā' ixtatētaxtutēlha lakaxtim nac estado de Fenicia lā' Samaria. Lā' ixtapūtle'keni' a'nchī ixtakalhlaka'ī' huan a'ntīn tū' israelitas. Lā' ū'tza' talīpāxuhualh huan tā'timīn.

⁴ Lā' a'xni'ca' Pablo lā' Bernabé tachā'lh nac Jerusalén lā' tapāxtokli con tapāxuhuan huan tā'timīn lā' apóstoles lā' xanapuxcu'nu' lītōkpān. Lā' Pablo lā' Bernabé tahuaniilh ixlīhuāk a'ntū Dios cāmaktāyālh que tzē natatlahua. ⁵ Lā' tatāyālh makapitzīn a'ntī ī'stālani' ixtamāasca'tīnī'nca'n fariseosnu' lā' ixtakalhlaka'ī'. Lā' tahuālh:

—Lā' tasqui'nī que nataka'lhī ixlīlakapascanca'n israelitas nā xlaca'n a'ntīn tū' israelitas. Lā' nā tasqui'nī que nata'a'kahuāna'ni' huan ley a'ntū maxquī'ca Moisés.

⁶ Lā' huan apóstoles lā' xanapuxcu'nu' tatakēstokli para que xa'nca natalacāxtlahua huā'mā'. ⁷ Lā' ixtalacchihuīna'mā'nacus lā' tāyālh Pedro lā' cāhuanilh:

—Tā'timīn, hui'xina'n ca'tziyā'tit que makāntza' Dios lacsacli kalhatin de quina'n. Quit quilacsacli para que na'iccāhuani xatzey tachihuīn a'ntīn tū' israelitas lā' chuntza' tzē natakalhlaka'ī' nā xlaca'n. ⁸ Lā' Dios, a'ntī lakapasa ixa'clhcunucca'n tachi'xcuhuī't, ū'tza' cāmaxquī'lh xlaca'n huan Espīritu Santo chuntza' a'nchī quincāmaxquī'nī'ta'ni'. Lā' chuntza' māsu'yulh que Dios lacasqui'n que natakalhlaka'ī' nā xalanī'n nac ā'lakatunu' xcānsipejni'. ⁹ A'cxtim Dios xacalh ixa'clhcunucca'n xlaca'n lā' qui'a'clhcunucca'n por ixpālacata līpāhuanāuj Dios. ¹⁰ ¿A'chī' pāstacna'nā'tit hui'xina'n que tū' tzey a'nchī Dios lacasqui'n natakalhlaka'ī' nā xlaca'n a'ntīn tū' israelitas? Lā' ¿a'chī' lacasqui'nā'tit hui'xina'n que xlaca'n natatlōkentaxtū huan ley a'ntū maxquī'ca Moisés? U'tza' quinatāta'na'ca'n tūlalh tatlōkentaxtūlh. Lā' nā quina'n tūlalh catilōkentaxtūj. ¹¹ Pero ickalhlaka'ī'yāuj que xapūtaxtuni' quina'n chuntza' hua'chi nā xlaca'n porque quincāmāpūtaxtūcu'tuni' quiMāpa'ksīni'ca'n Jesús —hualh Pedro.

¹² Lā' tuncan ixlīhuāk ixtalhuā' tachi'xcuhuī't taquilhca'cslalh. Lā' xlaca'n takaxmatli a'xni'ca' Bernabé lā' Pablo tapūtle'kelh huan lē'cnīn lā' laka'tla'n catūhuā a'ntū Dios cāmaktāyālh que tzē tatlahua na ixlāclhpu'nanca'n a'ntīn tū' israelitas. ¹³ Lā' a'xni'ca' xlaca'n tachi-huīna'nkō'lh, Jacobo kalhtīnī'lh:

—Tā'timīn, caquilākaxmatui. ¹⁴ Pūtle'kenī'ttza' Simón Pedro a'nchī Dios xapū'la cālacsacli makapitzīn chi'xcuhuī'n a'ntīn tū' israelitas. Dios cālacsacli para natala ixcamana'. ¹⁵ Lā' huan a'cta'sana'nī'n xalanī'n makāntza' tahuālh chu ū'tza'. Lā' chuntza' tatzō'kni':

¹⁶ A'calistān na'ictaspī'ta lā' na'ictlahuapala huan ixchic David a'ntū laclalh.

Lā' na'iccāxtlahuapala a'nlhā laclanī't, lā' na'icyāhuapala.

¹⁷ Lā' chuntza' ā'makapitzīn chi'xcuhuī'n nataputza Māpa'ksīni'.

Lā' nā nataputza nā ixlīhuākca'n xalanī'n nac ā'lakatunu' xcānsipejni' a'ntīn cālākapascan quīntachi'xcuhuī't.

¹⁸ Huā'mā' hualh huan Māpa'ksīni' a'ntī māsu'yulh huā'mā' desde a'xni'ca' lacatuncuīlh huan quilhtamacuj.

¹⁹ Lā' Jacobo huampā:

—U'tza' quit quīntapāstacna' que tū' cacāmāmakchuyūj a'ntīn tatā'a'n Dios xlaca'n a'ntīn tū' israelitas. ²⁰ Icpuhan que natzō'kāuj lā' nacāhuanīyāuj que tū' catahua'lh a'ntū cā'a'ksajuī'canī't huan ídolos lā' nā tū' catamakpuscātīnī'lh lā' tū' cataka'lhīlh huan puscan ixmakchi'xcu'ca'n lā' nā tū' catahua'lh ixquīnīt huan animalhna' a'ntū a'kpixchī'canī't lā' nā tū' catahua'lh ka'lhni'. ²¹ Chuntza' icpuhan porque lejta' makān na ixlīhuāk cā'lacchicni', pō'ktu chī'chīni' a'ntū pūjxacan, a'cta'sana'nca'n lā' lakapūtle'kecan a'ntū hualh Moisés —cāhuanilh Jacobo.

²² Lā' huan apóstoles lā' huan xanapuxcu'nu' lā' ixlīhuākca'n talīhui'līlh talacsaca makapitzīn chi'xcuui'n chu lī'ū'tunu'n lā' nacāmacā'ncan con Pablo lā' Bernabé nac Antioquía. Lā' macā'nca huan Judas, a'ntī ixka'lhī ixlītāpātu' ixtacuīni' Barsabás, lā' ā'chā'tin ixtacuīni' Silas. Huan tamā'na kalhatu' chi'xcuui'n xalaka'tla' ixtahuani't huan litā'timīn. ²³ Lā' tzo'kca lakatin carta a'ntū talē'lh Judas lā' Silas. Lā' ixtatzo'kni' nac carta lā' tahualh:

“Quina'n apóstoles lā' xanapuxcu'nu' lā' tā'timīn iccāsalarliyāni' hui'xina'n tā'timīn a'ntīn tū' israelitas xalanī'n nac xcānsipej Antioquía lā' nac estado de Siria lā' Cilicia. ²⁴ Ickaxmatnī'ta'uj que makapitzīn de quina'n tataxtunī't de ā'tzā' a'uj quina'n tū' iccāmaxquī'uj xlaca'n līmāpa'ksīn. Lā' xlaca'n cātālīmāmakchuyīnī'ta'ni' con a'ntū ixtamāsu'yu lā' cātāmāpātā'nkāni'nī'ta'ni'. Lā' tahualh que tasquī'nī que hui'xina'n natlahuayā'tit ixtalanāncā'n israelitas. ²⁵ A'xni'ca' quina'n ictakēstokui, iclīhui'liuj iclacsacāuj chi'xcuui'n a'ntī na'iccālakmacā'nāchāni' hui'xina'n con Bernabé lā' Pablo a'ntīn cāpāxquī'yāuj. ²⁶ Huan kalhatu' chi'xcuui'n tatanūnī't a'nlhā lej cā'lījicua' por ixpālacata quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo. ²⁷ Lā' iccāmacā'nī'ta'nchāuj Judas lā' Silas. Xlaca'n nacāhuaniyāni' chu ū'tza' a'ntū ictzo'knumā'nauj. ²⁸ Na'iccāmaxquī'yāni' hui'xina'n lakatin līmāpa'ksīn chuntza' a'nchī ixtapuhuān Espīritu Santo lā' nā quinta-puhuāncā'n. Chu xmān huā'mā' tasquī'nī: ²⁹ que hui'xina'n tū' cati-hua'tit quīnī't a'ntū līlakachi'xcuui'canī't ídolo, lā' tū' cahua'tit ka'lhni', lā' tū' cahua'tit ixquīnī't animalh a'ntū a'kpxichī'canī't, lā' tū' camakpuscātīni'ntit lā' tū' cataka'lhīlh ixmakchi'xcu'ca'n puscan. Palh hui'xina'n natlōkentaxtūyā'tit huā'mā', natlahuayā'tit a'ntūn tzey. Xmān huā'mā' iccāhuaniyāni'”.

³⁰ Lā' cāmacā'nca Bernabé lā' Pablo lā' ā'makapitzīn. Lā' xlaca'n ta'a'lh tancā'n nac Antioquía. Lā' a'ntza' cāmākēstokca huan tachi'xcuui't a'ntī ixtakalhaka'tī' lā' cāmaxquī'ca huan carta. ³¹ Xlaca'n talakapūtī'kelh lā' tapāxuhualh por ixpālacata cāmāko'xamāka'tī'ca. ³² Lā' Judas lā' Silas nā xlaca'n a'cta'sana'nī'n ixtahuani't. Xlaca'n lej tahualh lā' cāmaxquī'ca tapāstacna' huan litā'timīn lā' cāmaxquī'ca tahuixcān. ³³ Lā' a'xni'ca' ixtahui'lāna'tza' makān a'ntza', cāmakxtekca huan tā'timīn lā' cāhuanica: “Dios cacālē'ni'”. Lā' talakminchokopā a'ntī ixcāmacā'nī't. ³⁴ Lā' puhuanli Silas natachoko a'ntza'. ³⁵ Lā' nā Pablo lā' Bernabé tātachokolh nac Antioquía. Xlaca'n lā' lhūhua' ā'makapitzīn huampala ixtamāsu'yu lā' ixtalē'cta'sana'n ixtachihuīn Māpa'ksīni'.

Pablo a'lh ixlīmaktu' para nalē'n makat xatzey tachihuīn

³⁶ A'xni'ca' ixpātī'kenī'ttza' lātma'j chi'chini', Pablo huanilh Bernabé:

—Cacālaka'mpalauj huan quintā'timīnca'n na ixlīhuāk xcānsipejni' a'nlhā māca'tzīnīnī'ta'uj ixtachihuīn Māpa'ksīni'. Cāhui laktzī'nāuj a'nchī tataxtokō'.

³⁷ Lā' Bernabé ixlē'ncu'tun Juan, a'ntū ixka'lhī ixlītāpātu' ixtacuīni' Marcos. ³⁸ Pero Pablo tū' ixlē'ncu'tun porque Marcos ixcāmakxteknī't xlaca'n a'xni'ca' ixtahui'lāna' nac Panfilia. Lā' tū' a'lh cātā'scuja. ³⁹ Lā' lej talālacatāquī'lh Bernabé lā' Pablo. Lā' ū'tza' talītaxtunquīlh. Bernabé lē'lh Marcos lā' tapū'a'lh barco nac Chipre. ⁴⁰ Lā' Pablo lacsaci Silas lā' tataxtulh. Lā' huan tā'timīn ixtasquī'nī'nī't huan Māpa'ksīni' camak-taka'lhli. ⁴¹ Lā' Pablo lā' Silas ixtatētaxtutēlha nac estado de Siria lā'

Cilicia lā' ixcāmaxquī' tahuixcān huan tā'timīn a'ntū a'ntza' ixtatakēstoka nac lakatunu' cā'lacchicni'.

16

Timoteo cātā'a'lh Pablo lā' Silas

¹ Lā' Pablo lā' Silas tachā'lh nac xcānsipejni' Derbe lā' Listra. Lā' tapāxtokli kalhatin chi'xcu' a'ntū ixkalhlaka'ī' lā' ixtacuīni' Timoteo. Xla' ixo'kxa' ixuanī't kalhatin puscāt israelita a'ntū ixkalhlaka'ī'. Lā' ixtāta' Timoteo tū' israelita ixuanī't. ² Huan tā'timīn nac Listra lā' nac Iconio ixtaca'tzī palh tzeyā chi'xcu' Timoteo. ³ Lā' Pablo ixlē'ncu'tun Timoteo. Lā' huan israelitas ixtaca'tzī que ixtāta' Timoteo tū' israelita ixuanī't. Lā' ū'tza' Pablo limāchu'cunīni'lh Timoteo para que naka'lhī ixlīlakapascan como hua'chi israelitas. Pablo tlhualh huā'mā' porque tū' cāmaka'kchā'ncu'tulh huan israelitas a'ntza'. ⁴ Lā' xlaca'n ixtatētaxtutēlha huan lakatunu' xcānsipejni'. Lā' ixcāmāca'tzīnīcan huan limāpa'ksīn a'ntū ixtahuanī't apóstoles lā' huan xanapuxcu'nu' nac Jerusalén. ⁵ Lā' chuntza' huan a'ntū ixtatakēstoka nac lakatunu' cā'lacchicni' tatauixcānīlh lā' ā'chulā' takalhlaka'ī'lh. Lā' lakalīyān talhūhua'ntēlhalh.

Pablo lakachuyalh lā' laktzī'lh kalhatin chi'xcu' xala' nac Macedonia

⁶ Lā' huan Espíritu Santo tū' cāmakxtekli tachihuīna'n xatzey tachihuīn nac Asia. Lā' Pablo lā' a'ntū ixtatā'a'n tatētaxtulh na ixlēka'tla' Frigia lā' Galacia. ⁷ Lā' a'xni'ca' tachā'lh na ixlītapitzi a'nīhā ixmāpa'ksī Misia, lā' ta'a'ncu'tulh nac Bitinia. Pero huan ixEspíritu Jesús tū' cāmakxtekli nata'a'n. ⁸ Lā' tatētaxtulh nac Misia lā' ta'ā'lh tancā'n nac xcānsipej Troas. ⁹ A'ntza' cā'tzī'sa Pablo lakachuyalh lā' laktzī'lh kalhatin chi'xcu' xala' nac Macedonia a'ntū tāyalh ixlacapūn. Lā' huan chi'xcu' lej ī'squi'ni' lā' huanilh: “Caquilālaka'uj nac Macedonia lā' caquilāmaktāyauj”. ¹⁰ Lā' a'xni'ca' lakachuyakō'lh, tuncan quina'n ictzucūj ictacāxāuj para na'īca'nāuj nac estado de Macedonia. Chu tuncan icpāstacui que ixlīstu'ncua' Dios quincālacsacnī'ta'ni' na'īccākalhachihuīna'ni'yāuj xalanī'n nac Macedonia huan xatzey tachihuīn ixpālacata Jesucristo.

Pablo lā' Silas nac Filipos

¹¹ Ictaxtūj nac Troas lā' icpū'a'uj barco lā' stu'nc icmiuj nac Samotracia. Lā' ixlīlakalī huampala ica'uj nac Neápolis. ¹² Lā' ictaxtūj de a'ntza' lā' icchā'uj nac Filipos a'ntū tapa'ksī nac Roma. U'tza' más xaka'tla' xcānsipej ixlīhuāk huan estado de Macedonia. Ictachokouj huā'mā' xcānsipej lātma'j. ¹³ Lā' lakatin chi'chīni' a'ntū tapūjaxa israelitas, ictaxtūj de huan xcānsipej. Lā' icchā'uj na ixquilhtūn pūxka a'nīhā icpuhuāuj que chō'la a'ntza' lanān ixtakēstokcan ixtlahuacan oración. Lā' ictahui'lauj lā' iccātā'chihuīna'uj huan puscan a'ntū ixtatakēstoknī't. ¹⁴ Lā' chā'tin de xlaca'n, a'ntū ixquincākaxmatni'yāni', kalhatin puscāt ixtacuīni' Lidia. Xla' xala' nac Tiatira ixuanī't lā' ī'stā' lu'xu' xasmumonko'. Lā' lej ixa'cnīni'ni' Dios. Lā' huan Māpa'ksīni' mākaxmatīcu'tulh a'ntū hualh Pablo. Lā' a'kahuāna'lh. ¹⁵ Lā' a'kpaxli lā' nā a'ntū ixtahui'lāna' na ixchic. Lā' Lidia quincāsqui'ni'ni' lā' quincāhuanini':

—Palh puhua'nā'tit hui'xina'n que quit stu'ncua' ickalhlaka'ī' Māpa'ksīni', capintit na quinchic lā' natachokoyā'tit a'ntza'.

Lā' lej quincāhuanini'.

16 Lā' lakatin chi'chini' a'xni'ca' xa'ica'mā'nauj a'nlhā ixtlahuacan oración, icpāxtokui kalhatin tzu'ma'jāt a'ntī ixka'lhī tlajana' a'ntū ixuan a'ntū napātle'ke. Lā' huan chi'xcuhuī'n, a'ntī ixtēcu'nī'n de huan tzu'ma'jāt ixtahuani't, lej lhūhua' ixtatlamā'na por ixpālacata ixuan a'ntū napātle'ke. 17 Lā' huan tzu'ma'jāt ixquincāstālani'yāni' a'xni'ca' xa'iclatlā'huanāuj con Pablo. Lā' palha' ixta'sa lā' ixuan:

—Huā' tamā'na chi'xcuhuī'n tatā'scuja Dios a'ntī lej ka'tla'. Xlaca'n cātahuaniyāni' a'nchīn tzē nalīpūtaxtucan.

18 Lā' chuntza' ixtlahua huā'mā' lātma'j chi'chini'. Lā' Pablo jiclhualh lā' talakspi'tli lā' huanilh huan tlajana' a'ntū ixtanūni'ma' na ixa'clhcunuc huan tzu'ma'jāt:

—Por ixlīmāpa'ksīn Jesucristo icuaniyāni' cataxtu de huan tzu'ma'jāt.

Lā' chu tuncan lacapalh taxtulh.

19 Pero a'xni'ca' huan ixtēcu'nī'n taca'tzīlh que tūlahhtza' ixtatlaja, lā' cāchi'paca Pablo lā' Silas lā' cālīmīnca nac pūchihuīn. 20 Lā' a'xni'ca' ixcālīmīncanī't ixlacapūnca'n pūchihuīna'nī'n lā' cāhuanica:

—Huā' tamā'na chi'xcuhuī'n israelitas cāmāmakchuyī xalanī'n na quixcānsipejca'n. 21 Lā' tamāsu'yu xtunc talanān a'ntū quina'n tūla kalh-laka'ī'yāuj porque quina'n romanos. Lā' tūla catitlahuáuj porque tū' chuntza' huan ley.

22 Lā' chuntza' huan tachi'xcuhuī't tatā'kaquī'lh lā' talalh ixtā'ca'tzaca'n Pablo lā' Silas. Lā' huan pūchihuīna'nī'n tamāpa'ksīni'lh que cacāxtī'tpūxtuca ixlu'xu'ca'n lā' cacākēsno'kca con qui'hui'. 23 Lā' a'xni'ca' lejtza' ixcākēsno'kcanī't lā' nā cāmānūca nac pūlāchī'n. Lā' nā māpa'ksīca huan chī'ni' que xa'nca cacāmaktaka'lhli. 24 Lā' como chuntza' māpa'ksīca, ū'tza' cālīmānūlh más na ixtankētzá'n lā' cāmānūni'ca ixtojonca'n a'nlhā ixlacalhu'cu'canī't kentū' qui'hui' lā' ixmāpīstuccanī't.

25 Lā' hua'chi' i'tāt tzi'sa, Pablo lā' Silas ixta'orarlītanūmā'na lā' ixtatli'tanūmā'na lā' nā ixtamācā'tanīmā'na Dios. Lā' huan tachi'nī'n ixtakaxmattanūmā'na. 26 Lā' chu līmaktin lej tzuculh tachi'qui huan ti'ya't. Lā' ixtūtzá'n taxaka de huan pūlāchī'n taxakā'lih. Lā' chu tuncan lacapalh huan pūlāchī'n talaquī'lh. Lā' huan qui'hui' a'nlhā ixcāmānūcanī't ixtojonca'n ixlīhuākca'n tachi'nī'n chu tuncan talakxtulh. 27 Lā' chu tuncan lacapalh huan chī'ni' lakahualh lā' laktzī'lh laquī'yā huan pūlāchī'n. Lā' maxtulh ixcuchilu lā' ixa'cstu ixmaknīcu'tuncan porque xla' puhualh huan tachi'nī'n ixtatzā'lanī'ttza'. 28 Pero Pablo ta'salh palha' lā' huanilh:

—Tuntū' catlahua'ni'ca mē'cstu. Quilīhuākca'n ictanūmā'nauj huā'tzā'.

29 Lā' huan chī'ni' squī'nli lakatin pūmaksko lā' tanūlh lacapalh lā' i'xpipitēha cātatzokostani'lh Pablo lā' Silas. 30 Lā' cāmāxtulh lā' cākalhasqui'nīlh:

—Chi'xcuhuī'n, tuchū tasqui'nī na'ictlahua quit para na'icpūtaxtu?

31 Lā' xlaca'n takalhtīni'lh:

—Cakalhlaka'ī huan Māpa'ksīni' Jesucristo lā' napūtaxtuya' hui'x lā' nā chuntza' xalanī'n na minchic.

32 Lā' cāhuanica ixtachihuīn Dios huan chī'ni' lā' ixlīhuākca'n xalanī'n na ixchic. 33 Lā' tuncan lacapalh huan cā'tzī'sa, huan chī'ni' cālē'lh Pablo lā' Silas lā' cāche'kē'ni'lh a'nlhā ixcāsno'kcanī't. Lā' ixlīhuākca'n a'ntī ixtahuī'lāna' na ixchic ta'a'kpaxkō'lh tuncan. 34 Lā' huan chī'ni' cālē'lh na ixchic lā' cāmāhuī'lh. Lā' lej tapāxuhualh xla' lā' ixlīhuāk xala' na ixchic porque ixtakalhlaka'ī'nī't Dios.

³⁵ Lā' a'xni'ca' tuncuīlh, huan pūchihuīna'nī'n tamacā'lh mayūlhnu' natahuani huan chī'ni':

—Cacāmakxte'kti huan tamā'na chi'xcuhuī'n.

³⁶ Lā' huan chī'ni' māca'tzīnīli Pablo a'ntū huanica lā' hualh:

—Huan pūchihuīna'nī'n tamāpa'ksīni'lh que na'iccāmakxtekāni'. Chuhua'j cataxtutit lā' capintit lā' Dios cacālē'ni'.

³⁷ Lā' Pablo cāhuanilh huan mayūlhnu':

—Quincātakēsno'knī'ta'ni' na ixlacapūnca'n tachi'xcuhuī't lā' quincātamānūni' nac pūlāchī'n lā' tū' quincātatlahuani'ni' justicia, a'yuj quina'n ictapa'ksīyāuj nac Roma lā' ū'tza' iclika'lhīyāuj quintachihuīnca'n. Lā' chuhua'j lakatzē'k quincātatlakamacā'ncu'tunāni'. Tū' tzey. Chuhua'j catamilh māni' ū'tunu'n lā' caquincātamāxtuni'.

³⁸ Lā' huan mayūlhnu' tamāca'tzīnīpā huan pūchihuīna'nī'n huanmā' tachihuīn. Lā' xlaca'n tajicua'lh a'xni'ca' takaxmatli que huan tachī'nī'n ixtatapa'ksī nac Roma lā' tū' chu catīhuāya chi'xcuhuī'n ixtahuani't xlaca'n. ³⁹ Lā' cālakminca Pablo lā' Silas lā' cāsqui'ni'ca tamāspūtūn. Lā' cāmaxtuca lā' cāsqui'ni'ca que catataxtulh de nac xcānsipej. ⁴⁰ Lā' Pablo lā' Silas, a'xni'ca' ixtataxtunī'ttza' nac pūlāchī'n, tatanūlh na ixchic Lidia. Lā' cālaktzī'nca huan tā'timīn. Lā' Pablo lā' Silas tamaxquī'lh tapāstacna' lā' ta'alh.

17

Tatā'kaquī'lh nac Tesalónica

¹ Pablo lā' Silas tatētaxtulh nac xcānsipejni' Anfípolis lā' Apolonia. Lā' tachā'lh nac xcānsipej Tesalónica a'nlhā ixyā lakatin ixlītokpānca'n israelitas. ² Lā' como Pablo ixlīmanīnī't tanū nac lītokpān, cātā'tanūlh. Lā' lakatin chī'chini' a'ntū pūjaxcan, Pablo cākalhachihuīna'ni'lh por ixpālacata ixtachihuīn Dios. Lā' chuntza' tlahuapā ixlīmixtzeyan lā' ixlīcāujquitzisma'j. ³ Lā' Pablo cāmāsu'ni'lh lā' cāmāca'tzīnīlh a'nchī huan ixtachihuīn Dios que tasqui'nī napātīni'n lā' nalakahuananchoko Cristo a'ntī Dios lacsacui'līnī't. Lā' cāhuanilh:

—Huā'mā' Jesús, a'ntī iccāhuaniyāni', xla' ū'tza' Cristo.

⁴ Lā' ā'makapitzīn de ū'tunu'n ta'a'ka'ī'lh a'ntū hualh Pablo. Lā' tatā'tā'cxtimīlh Pablo lā' Silas. Lā' nā chuntza' tatā'tā'cxtimīlh lhūhua' a'ntīn tū' israelitas lā' lej ixta'a'cnīni'ni' Dios. Lā' huan makapitzīn puscan xalaka'tla'n nā xlaca'n tatā'tā'cxtimīlh Pablo lā' Silas. ⁵ Pero huan israelitas a'ntīn tū' ixtakalhlaka'ī', xlaca'n talakca'tzalh lā' talē'lh ā'makapitzīn a'ntīn tū' tzeyā chi'xcuhuī'n lā' a'ntī chu xmān ixtalatlā'huan. Lā' tamākēstokli lhūhua' tachi'xcuhuī't lā' lej tatā'kaquī'lh nac huan xcānsipej. Lā' ixtasātanūcu'tun huan na ixchic Jasón. Lā' ixtamāxtucu'tun huan Pablo lā' Silas lā' ixcālīmincu'tuncan na ixlacapūnca'n huan tachi'xcuhuī't. ⁶ Lā' como tū' cākaksca lā' stancalē'nca huan Jasón lā' makapitzīn huampala tā'timīn. Lā' talē'ni'lh huan pūchihuīna'nī'n lā' lej cālīmāta'sica lā' cāhuanica:

—Huā' tamā'na chi'xcuhuī'n tamāmakchuyīnī't ixlīhuāk tachi'xcuhuī't nac quilhtamacuj. Lā' nā tamīnī't huā'tzā'. ⁷ Lā' Jasón cāmakxtekli tatanūlh na ixchic. Lā' xlaca'n tū' ta'a'cnīni'ni' ixlīmāpa'ksīn César. Xlaca'n tahuhan que a'nampala kalhatin rey ixtacuīni' Jesús. Lā' xlaca'n talacasqui'n que ū'tza' huā'mā' na'a'cnīni'ni'can.

⁸ Lā' a'xni'ca' takaxmatli huā'mā', tatamakchuyīlh huan tachi'xcuhuī't lā' huan pūchihuīna'nī'n. ⁹ Lā' a'xni'ca' lacāxtlahuaca con lakatin fianza, makxtekca Jasón lā' huan makapitzīn.

Pablo lā' Silas nac Berea

¹⁰ Lā' chu tuncan lacapalh huan cā'tzi'sa huan tā'timīn tamacā'lh huan Pablo lā' Silas nac xcānsipej Berea. Lā' a'xni'ca' tachā'lh, xlacā'n tatanūlh na ixlitokpānca'n israelitas. ¹¹ Lā' huan tamā'na israelitas xalanī'n nac Berea lej xa'nca ixtapāstacna'n lā' tū' hua'chi xalanī'n nac Tesalónica. Lā' lej ixtakaxmatcu'tun huan xatzey tachihuīn lā' lakaliyān ixtaputza na ixtachihuīn Dios a ver ilh stu'ncua' a'ntū hualh Pablo. ¹² Lā' chuntza' takalhlaka'ī'lh lhūhua' a'ntī israelitas lā' nā a'ntīn tū' israelitas. Lā' huan ixtalhūhuāt a'ntīn tū' israelitas, lhūhua' puscan xalaka'tla'n lā' lhūhua' chī'xcuui'n. ¹³ Lā' a'xni'ca' huan israelitas xalanī'n nac Tesalónica taca'tzilh que Pablo iccākalhachihuīna'ni' nac Berea ixpālacata ixtachihuīn Dios, lā' xlacā'n ta'a'lh a'ntza'. Lā' cāchihuīna'maxquī'ca huan tachi'xcuui't xalanī'n nac Berea a'ntīn tū' ixtakalhlaka'ī'. Lā' xlacā'n tatā'kaquī'lh. ¹⁴ Lā' tuncan lacapalh huan tā'timīn tamacā'lh Pablo na ixquilhtūn mar. Lā' Silas lā' Timoteo tatachokolh nac Berea. ¹⁵ Lā' a'ntīn tatā'a'lh Pablo talē'lh nac xcānsipej Atenas lā' tataspi'tli para nacāmāca'tzīncan Silas lā' Timoteo que catalaka'lh Pablo lacapalh.

Pablo nac Atenas

¹⁶ Pablo iccāka'lhīmā' Silas lā' Timoteo nac Atenas. Lā' tamakchuyīlh porque laktzi'lh huan xcānsipej ixlitzumakō' ídolos. ¹⁷ Lā' lakaliyān iccātā'lāhuani' nac litokpān con huan israelitas lā' a'ntī ixta'a'cnīni'ni' Dios. Lā' lakaliyān iccātā'lāhuani' nac litamāuj con a'ntī ixtachā'n a'ntza'. ¹⁸ Lā' tatā'chihuīna'lh ā'makapitzīn a'ntī lej lakskalalhna' chī'xcuui'n. Makapitzīn de ū'tunu'n ixtastālani' ixlīmāscā'tīnca'n a'ntī ixuanican epicūreosnu'. Lā' ā'makapitzīn ixtastālani' ixlīmāscā'tīnca'n estoicosnu'. Lā' makapitzīn tahualh:

—¿Tuchū huanicu'tun ixtachihuīn huā' a'ntū lej chihuīna'n?

Lā' ā'makapitzīn tahualh:

—Huā'mā' māsu'yumā' ixdiosesca'n makatiyātī'n.

Tahualh huā'mā' porque Pablo iccāmāsu'ni' ixpālacata Jesús lā' ixpālacata a'nchī lakahuanchokocan. ¹⁹ Lā' chī'paca Pablo lā' lé'nca nac Areópago a'nlhā ixtatakēxtimī makapitzīn pūchihuīna'ni'n lā' tahuanilh:

—Quina'n icca'tzīcu'tunāuj huā'mā' xasāsti' tachihuīn a'ntū māsuyuya'. ²⁰ Hui'x ta'na' lā' quilāmākaxmatīyāuj a'ntūn tū' maktin ickaxmatāuj. Lā' icca'tzīcu'tunāuj Tuchū huanicu'tun huā'mā'.

²¹ Ixlīhuākca'n xalanī'n nac Atenas lā' huan xatza'nkān a'ntī ixtahuī'lāna' a'ntza', xlacā'n nīn tuntū' ixtatlahuacu'tun xmān ixtahuancu'tun lā' ixtakaxmatcu'tun a'ntū xalacsāsti'.

²² Lā' Pablo ixyā na ixlacapūnca'n a'ntī ixtatakēstokni't nac Areópago lā' cāhuanilh:

—Tachi'xcuui't xalanī'n nac Atenas, lej a'cnīni'ni'yā'tit mindiosesca'n. Chuntza' tasu'yu. ²³ Lā' a'xni'ca' ictētaxtulh, iclaktzi'lh a'ntūn taquilhpūtani'yā'tit hui'xina'n. Lā' a'ntza' ickakslī lakatin altar a'nlhā tatzo'kni' huanmā' tachihuīn: “Ixla' huan quindiosca'n a'ntīn tūna'j iclakapasāuj”. Quit iccātā'chihuīna'mā'ni' hui'xina'n por ixpālacata huā'mā' Dios a'ntīn taquilhpūtani'yā'tit a'yuj tūna'j lakapasā'tit.

²⁴ Dios tlhualh huan quilhtamacuj lā' ixlīhuāk a'ntū a'nan. Lā' xla' māpa'ksikō' huan a'kapūn lā' huan quilhtamacuj. Xla' tū' maclacasquī'n que catatlahuani'lh chī'xcuui'n lakatin litokpān para naka'lhī a'nlhā natahui'la. ²⁵ Xla' tū' maclacasquī'n que huan tachi'xcuui't

catamaktāyalh. Xla' nīn tuntū' sputni'. Por ixquilhtampān hui'lāna'uj lā' jaxāna'nāuj lā' huāk ka'lhīyāuj.

²⁶ 'Dios līmātzumalh tachi'xcuhuī't ixlīhuāk quilhtamacuj por huan kalhatin chi'xcu' a'ntī ixpapca'n ixlīhuāk tachi'xcuhuī't ixuanī't. Lā' Dios cāhui'līlh hasta lhānīn nasputa huan lakatunu' xcānsipej lā' cāhui'līlh hasta lhān chā'n ixlītāpitzica'n. ²⁷ Xla' lacasqui'n naputzayāuj lā' namacaputzayāuj a ver ilh nakaksāuj Dios a'yuj huī' quimpajtzuca'n. ²⁸ Por ixquilhtampān līhui'lāna'uj quina'n lā' tlā'huanāuj lā' latā'kchokoyāuj. Lā' kalhatin de hui'xina'n a'ntī más lactzēhuani't ixtachihuīn, ū'tza' hualh chuntza': "Nā quina'n ixcamana". ²⁹ Lā' palh quina'n ixcamana' Dios, tū' capuhūaj que Dios hua'chi oro lā' plata lā' chihuix a'ntū cāxtlahualh kalhatin chi'xcu' xmān chu a'nchī māni' ixtapāstacna'. ³⁰ Lā' a'xni'ca' tūna'j ixtaca'tzī huan tachi'xcuhuī't nīn tuntū', Dios xmān cālaktzī'lh lā' tuntū' cātlahuani'lh. Pero chuhua'j cāmāpa'ksī Dios que cataxtāpalīlh ixtapāstacna'ca'n ixlīhuāk tachi'xcuhuī't chuxalhā cahuā nac cā'quilhtamacuj. ³¹ Porque Dios laclhcāhui'līni't lakatin chi'chini' a'xni'ca' lej xa'nca nacājuzgarli ixlīhuākca'n tachi'xcuhuī't xalanī'n nac quilhtamacuj. Lā' Dios lacsacui'līni't kalhatin chi'xcu', Jesucristo, a'ntī nacājuzgarli huan tachi'xcuhuī't xalanī'n nac quilhtamacuj. Huā'mā' xa'nca ca'tzīcan porque Dios mālakahuanīchokolh Jesucristo —cāhuanilh Pablo.

³² Lā' a'xni'ca' huan tachi'xcuhuī't takaxmatli que lakahuanchokocan, makapitzīn tatzuculh talakapala. Lā' ā'makapitzīn tahualh:

—Na'iccākaxmatni'yāni' ā'maktin ixpālacata huā'mā'.

³³ Lā' Pablo cāmakxtekli. ³⁴ Pero ā'makapitzīn tatā'tā'cxtimīlh lā' takalh-laka'ī'lh. Lā' nā kalhlaka'ī'lh Dionisio, kalhatin pūchihuīna' a'ntī ixtatakēximī nac Areópago. Lā' nā kalhlaka'ī'lh kalhatin puscāt a'ntī ixtacuīni' Dámaris lā' ā'makapitzīn huampala.

18

Pablo nac Corinto

¹ Lā' ā'calīstān Pablo taxtulh de Atenas lā' a'lh nac Corinto. ² Lā' tā'lāpāxtokli kalhatin israelita ixtacuīni' Aquila xala' nac Ponto. Xla' lā' ixpuscāt, a'ntī ixtacuīni' Priscila, ixtataxtunī'tcus nac Italia. Claudio ixcāmāpa'ksīni't que ixlīhuākca'n israelitas catataxtukō'lh de huan nac Roma. Lā' ū'tza' talītaxtulh Aquila lā' Priscila. Lā' Pablo cālaka'lh. ³ A'ntza' cātā'tachokolh como chu lakatin ixlītlotca'n ixuanī't. Lā' ixtascuja lā' ixtatlahua carpas. ⁴ Lā' Pablo ixcāmāsu'ni' nac lītōkpān tzeyama'jān ixlīhuāk huan chi'chini' a'ntū ixpūjaxcan. Lā' ixcāmākalhlaka'ī'nīcu'tun israelitas lā' nā a'ntīn tū' israelitas.

⁵ Lā' Silas lā' Timoteo tataxtulh de nac Macedonia lā' tachā'lh nac Corinto. Lā' xlaca'n a'xni'ca' tachā'lh, Pablo lej ixmāsu'yumā' ixtachihuīn Dios. Lā' ixcāhuanimā' huan tachi'xcuhuī't israelitas que Jesús ū'tza' Cristo a'ntī Dios ixlacsacui'līni't. ⁶ Lā' xlaca'n takalhtaxtoktilh lā' talakapalāh. Lā' Pablo tīncxli ixlū'xu' na ixlacapūnca'n lā' cāhuanilh:

—Hui'xina'n līpinā'tit cuenta a'ntū nacāpātle'keni'yāni'. Quit tū'tza' quimaca'tzī. Chuhua'j na'iccālaka'n a'ntīn tū' israelitas.

⁷ Lā' a'lh lā' chā'lh na ixchic a'ntī ixuanican Justo. Xla' ixa'cnīni'ni' Dios. Ixka'lhī ixchic ixpajtzū ixlītōkpānca'n israelitas. ⁸ Lā' kalhlaka'ī'lh Māpa'ksīni' huan Crispo, xapuxcu' lītōkpān. Lā' nā takalhlaka'ī'kō'lh ixlīhuāk xala' na ixchic. Lā' chuntza' kalhalhūhua' xalanī'n nac Corinto

takaxmatli a'ntū hualh Pablo lā' takalhlaka'ī'lh lā' ta'a'kpaxli. ⁹ Lā' Pablo lakachuyal huanmā' tzi'sa. Lā' huan Māpa'ksini' huanilh:

—Tū' caji'cua'. Tū' camakxe'kti chihuīna'na'. ¹⁰ Quit icmaktaka'lhāni'. Lā' a'yuj cachi'paca hui'x, nīn tuntū' catilhua'ni'ca. A'nan lhūhua' tachi'xcuui't nac huā'mā' xcānsipej a'nti naquintastālani'.

¹¹ Lā' Pablo tachokolh lakatin cā'ta ā'pūpitzi. Lā' ixcāmāsu'ni' ixtachi-huīn Dios.

¹² Lā' a'xni'ca' huan Galión ixlīgobnador ixuanī't nac Acaya, lā' huan israelitas ixlīhuākca'n talalh ixtā'ca'tza Pablo. Lā' talē'lh a'nlha ixtlahuacan justicia. ¹³ Tahuanih huan gobernador:

—Huanmā' chi'xcu' chihuīna'maxqui' huā' tachi'xcuui't. Lā' xtunc a'nchī cāhuanī que catamācā'tanilh Dios, lā' tū' a'nchī tatzo'kni' nac ley.

¹⁴ Lā' a'xni'ca' Pablo ixchihuīna'ncu'tun, Galión cāhuanilh huan israelitas:

—Palh tlahuanī't cahuā lakatin a'ntūn tū' tzey, o palh maknīni'nī't cahuā, quit na'iccākaxmatni'yāni' hui'xina'n, israelitas, līlacatzucu.

¹⁵ Pero como limālacapū'yā'tit xmān a'ntū māsu'yu lā' lakatin tacuīni' a'ntū māpācuhi lā' a'ntū huan mileyca'n hui'xina'n, calacāxtlahua'tit hui'xina'n. Quit tū' iclacāxtlahuacu'tun huā'mā'.

¹⁶ Lā' cāmāxtulh a'nlhā ixtlahuacan justicia. ¹⁷ Lā' ixlīhuākca'n talhūhuā'chi'palh huan Sóstenes, a'nti xapuxcu' lītokpān, lā' talactucsli na ixlacapūn huan gobernador. Pero Galión nīn tuntū' cāhuanilh.

Pablo a'lh i'xlīmaktu'tun para nalē'n makat xatzey tachihuīn

¹⁸ Pablo tachokopā ā'lātma'j. Lā' ā'calistān cāmakxtekli huan tā'timīn lā' pū'a'lh barco nac Siria. Lā' nā Priscila lā' Aquila tatā'a'lh. Lā' como tlōkentaxtūlh ixpromesa, takoksitli nac cā'lacchicni' Cencrea. ¹⁹ Lā' a'xni'ca' tachā'lh nac Efeso, Pablo a'ntza' cāmakxtekli. Lā' tanūlh nac lītokpān lā' ixcākalhachihuīna'ni' huan israelitas a'nti ixtatakēstoknī't a'ntza'. ²⁰ Lā' lej tasqui'ni'lh Pablo ixtachokolh ā'chulā' a'ntza'. Pero Pablo tū'tza' lacasqui'lh. ²¹ Lā' a'xni'ca' cātā'lāmakxtekli Pablo cāhuanilh:

—Lej tasqui'nī quit na'īca'n nac Jerusalén a'nlhā nala huan cā'tani'. Na'īctaspi'tpala palh Dios lacasqui'n.

Lā' Pablo taxtulh de nac Efeso lā' pū'a'lh barco.

²² Lā' Pablo chā'lh nac Cesarea lā' a'lh nac Jerusalén lā' cātā'chihuīna'lh huan a'nti ixtakalhlaka'ī'nī't, lā' a'lh tancā'n nac Antioquía. ²³ Tachokolh lātma'j lā' taxtulh lā' a'lh lā' tētaxtutēlhalh nac lakatunū' cā'lacchicni' nac xati'ya't Galacia lā' Frigia. Lā' ixcāmāhuixcāni' ixlīhuākca'n a'nti ixtakalhlaka'ī'nī't.

Apolos a'cta'sana'lh nac Efeso

²⁴ Ixui' kalhatin chi'xcu' israelita xala' nac Alejandría a'nti ixtacuīni' Apolos. Xla' chā'lh nac Efeso. Huā'mā' chi'xcu' xa'nca ixchihuīna'n hua'chi a'nti lej ī'sca'tnī't. Lā' xa'nca ixca'tzi' ixtachihuīn Dios. ²⁵ Xla' ī'sca'tnī't ixlīmāpa'ksin Dios. Lā' chihuīna'lh con tahuixcān. Lā' lej xa'nca ixmāsu'yu ixpālacata Jesús a'yuj ixca'tzi' xmān ixlīmā'kpaxin Juan. ²⁶ Lā' Apolos tzuculh chihuīna'n na ixlītokpānca'n israelitas lā' tū' ixlacapuhuan. Lā' Priscila lā' Aquila takaxmatli lā' talē'lh ā'lacatin lā' ā'chulā' xa'nca tamāsu'ni'lh ixpālacata Dios. ²⁷ Lā' Apolos ixa'ncu'tun nac Acaya. Lā' huan tā'timīn tahuanih que tzē na'a'n. Lā' cāmacā'ni'ca lakatin carta huan tā'timīn xalanī'n nac Acaya lā' cāhuanica que catamānūlh Apolos na ixchicca'n. Lā' a'xni'ca' chā'lh Apolos, lej lhūhua' cāmaktāyalh

a'ntī ixtakalhlaka'ī'nī't por ixpālacata ixlītzey Dios. ²⁸ Lā' con lhūhua' līmāpa'ksīn Apolos ixcātā'lāhuanī israelitas ixlacapūnca'n ixlīhuākca'n. Lā' ixcātłaja. Lā' ixmāsu'yu por ixpālacata ixtachihuīn Dios que Jesús ū'tza' Cristo a'ntī Dios ixlacsacui'līnī't.

19

Pablo nac Efeso

¹ Lā' a'xni'ca' Apolos ixiuī' nac Corinto, Pablo ixtētaxtuni'ttza' nac lacti'na'j cā'lacchicni' lhā ā'xmāntza' ixtahui'lāna'ncha' lā' chā'lh nac Efeso. Lā' a'ntza' cāpāxtokli ā'makapitzīn a'ntī ixtakalhlaka'ī'nī't ² lā' cākalhasqui'nīlh:

—Lā' ¿chā maktlīnī'ntit huan Espīritu Santo a'xni'ca' kalhlaka'ī'tit?

Lā' xlaca'n tahualh:

—Nīn ickaxmatnī'ta'uj palh māstā'ca Espīritu Santo.

³ Lā' Pablo cākalhasqui'nīlh:

—¿Tichū cāmāsu'ni'ni' na'a'kpaxā'tit?

Lā' xlaca'n takalhtīnī'lh:

—Quina'n ica'kpaxui chuntza' a'nchī ixquincāmāsu'ni'yāni' Juan.

⁴ Lā' Pablo cāhuanīlh:

—A'xni'ca' ixmā'kpaxīni'n Juan ixcāhuanī huan tachi'xcuui't: “Caxtāpalī'tit mintapāstacna'ca'n lā' cakalhlaka'ī'tit a'ntī namin ā'calīstān”. U'tza' huanicu'tun Jesús —hualh Pablo.

⁵ Lā' a'xni'ca' takaxmatli huā'mā', ta'a'kpaxli porque tatapa'ksīlhtza' con Māpa'ksīni' Jesús. ⁶ Lā' a'xni'ca' Pablo cā'a'cpūmā'ca'lh ixmacan, huan Espīritu Santo tanūlh na ixa'clhcunucca'n. Lā' xlaca'n tachihuīna'lh ā'tāpātīn tachihuīn a'ntūn tū' ixtasca'tnī't, lā' tachihuīna'lh ixtachihuīn Dios. ⁷ Lā' ixlīhuākca'n xlaca'n hua'chi kalhacāujtu' chi'xcuui'n.

⁸ Lā' lakatu'tun mālhcuyu' Pablo ixtanū na ixlītokpānca'n israelitas lā' ixmāsu'yu lā' tū' ixlacapuhuan. Lā' ixcākalhachihuīna'ni' lā' ixcāmākalhlaka'ī'nīcu'tun a'nchī māpa'ksīni'n Dios. ⁹ Lā' makapitzīn lej laccxumpi ixtahuanī't lā' tū' ixtakalhlaka'ī'ni'. Lā' ixtalakapala huan xasāsti' tamāscā'tīn na ixlacapūnca'n xalanī'n nac litokpān. Lā' Pablo cā'a'kxtekmaka'lh lā' cālē'lh a'ntī ixtakalhlaka'ī'. Lā' ixchihuīna'n pō'ktu lakalīyān na ixpūscuela Tiranno. ¹⁰ Chuntza' hasta tlhualh lakatu' cā'ta. Chuntza' takaxmatli huan ixtachihuīn Māpa'ksīni' ixlīhuākca'n xalanī'n nac Asia, a'ntī israelitas lā' nā a'ntūn tū' israelitas. ¹¹ Lā' Dios mātlahuīlh Pablo lej laka'tla'n lē'cnīn. ¹² Lā' huan pāyu lā' huan pātō'cat a'ntū talīxakā'līlh Pablo, a'xni'ca' talē'ni'lh huan i'tza'ca'nī'n, cātapānūni'lh ixta'jatatca'n. Lā' cāmāxtuni'ca tlajana'nī'n de xlaca'n a'ntī ixtaka'lhī.

¹³ Lā' ixtahui'lāna' makapitzīn tlahuāna'nī'n israelitas a'ntī ixtalatlā'huan lakatunu' cā'lacchicni'. Lā' xlaca'n, por ixtacuīni' Jesús, talīmāxtucu'tulh tlajana'nī'n. Lā' cāhuanica huan tlajana'nī'n:

—Iccālīmāpa'ksīyāni' hui'xina'n por ixtacuīni' Jesús, a'ntū māsu'yumā' Pablo, cataxtutit.

¹⁴ Lā' a'ntī ixtatlahua huā'mā', xlaca'n kalhatojon ixo'kxa'n kalhatin israelita a'ntī ixtacuīni' Esceva a'ntī xapuxcu' cura. ¹⁵ Lā' a'xni'ca' huanica chuntza', huan tlajana' cākalhtīlh:

—Iclakapasa Jesús lā' icca'tzī tichū Pablo. Pero hui'xina'n tū' iccālakapasāni'. ¿Tichū hui'xina'n?

¹⁶ Lā' huan chi'xcu' a'ntī ixka'lhī huan tlajana' lakkosli lā' lej ixka'lhī tahuīxcān lā' cātlajalh huan tlahuāna'nī'n. Lā' xlaca'n tataxtulh huan

nac chic lā' tatzā'lah lakhhka'lo'ko' lā' tatakāhuī'nī't. ¹⁷ Lā' taca'tzikō'lh huā'mā' ixlihuākca'n xalanī'n nac Efeso, a'ntī israelitas lā' nā a'ntīn tū' israelitas. Lā' tajicua'nkō'lh. Lā' chuntza' ā'chulā' tamāka'tlī'lh Māpa'ksīni' Jesús.

¹⁸ Lā' lhūhua' a'ntī ixtakalhaka'ī'nī'tcus tamilh lā' tatakoxaspi'ni'lh Dios lā' tahuanih a'ntū ixtatlahuanī't ko'hua'jua'. ¹⁹ Lā' lhūhua' de ū'tunu'n, a'ntī ixtatlahuāna'n, tamākēstokli ixlibroca'n lā' talhcuyulh na ixlacapūnca'n ixtalhūhuā't. Lā' tatlahualh ixcuentaca'n lā' i'xtamāpalanī't cincuenta mil tumīn de plata. ²⁰ Lā' ā'chulā' a'kahualh ixtachihuīn Māpa'ksīni' lā' más ixtasu'yutēlha ixlīmāpa'ksīn Dios.

²¹ Lā' a'xni'ca' ixpātle'kenī'ttza' huā'mā', huan Espiritu Santo māpāstaquīh Pablo natētaxtu nac estado de Macedonia lā' nā Acaya lā' na'a'n nac Jerusalén. Lā' Pablo hualh:

—A'xni'ca' icuī'lācha' nac Jerusalén nā lej tasqui'nī nā na'ica'n nac Roma.

²² Lā' cāmacā'lh nac Macedonia kalhatu' ixmaktāyana' a'ntī Timoteo lā' Erasto. Lā' Pablo tachokolh lātma'j nac Asia.

Tatā'kaquī'lh xalanī'n nac Efeso

²³ Lā' huā'mā' quilhtamacuj, tatamakchuyīh huan tachi'xcuui't por ixpālacata huan xatzey tachihuīn. ²⁴ Ixui' kalhatin chi'xcu' ixtacuīni' Demetrio. Xla' platero ixuanī't. Ixcātlahua lacti'na'j lītokpān de plata lā' a'ntza' ixmānūcanī't lakatin ídolo a'ntū ixtacuīni' Diana. Demetrio lā' a'ntī ixtatā'scuja lej lhūhua' ixtalitlaja. ²⁵ Demetrio cāmākēstokkō'lh ixlihuākca'n a'ntī ixtatlahua xalacti'na'j lītokpān. Lā' cāhuanilh:

—Chi'xcuui'n, hui'xina'n ca'tziyā'tit que huā'mā' lītlot lej xa'nca lītlayāuj. ²⁶ ¿Chu tū' ca'tziyā'tit o tū' kaxpa'tā'tit a'ntū pātle'kemā' nac Efeso lā' na ixlihuāk nac Asia? Huā'mā' Pablo cāmākalhaka'ī'nīnī't lhūhua' tachi'xcuui't. Lā' cāxtāpalīnī'lh ixtapāstacna'ca'n. Cāhuanī que a'ntū ixtamacanī'tlaujca'n chi'xcuui'n ū'tza' tū' dios. ²⁷ Quit icjicua'n que huā' quilītlotca'n nasputa lā' tū'tza' na'a'cnīni'ni'can ixlītokpān huan xaka'tla' quimpāxca'ttzi'tca'n Diana. Tū'tza' catihuanca palh lej ka'tla' Diana a'ntū tamācā'tanī' chuhua'j xalanī'n nac Asia lā' ixlihuāk quilhtamacuj —cāhuanilh Demetrio.

²⁸ Lā' a'xni'ca' takaxmatli huā'mā', lej ta'a'kchā'lh lā' lej ta'a'cta'sana'lh lā' tahualh:

—¡Lej ka'tla' Diana, quimpāxca'ttzi'tca'n quina'n a'ntī xalanī'n nac Efeso!

²⁹ Lā' chu tuncan lacapalh ta'a'kchā'lh. Ixtatu'jnuntēlha lā' tatakēstokli nac pū'a'cta'san. Lā' cāchi'paca huan Gayo lā' Aristarco lā' cāstancalē'nca a'nlhā ixtatakēstokmā'na. Huā' kalhatu' chi'xcuui'n xalanī'n nac Macedonia ixtatā'scuja Pablo. ³⁰ Lā' Pablo ixtanūcu'tun na ixla-clhpu'nan tachi'xcuui't. Pero huan tā'timīn tū' tamakxtekli. ³¹ Lā' makapitzīn pūchihuīna'nī'n xala' nac estado de Asia, xlaca'n ixamigos Pablo ixtahuani't. Tahuanih que tū' ca'a'lh nac pū'a'cta'san. ³² Lā' makapitzīn a'nlhā ixtatakēstoknī't tata'salh palha' lā' tahualh catūhuā. Lā' ā'makapitzīn huampala tahuampā xtunc. Lā' chuntza' līlapā tata-makchuyīkō'lh ixlihuākca'n a'nlhā ixtatakēstoknī't. Tū' ixtaca'tzi' ixtalhūhuā't tuchū ixpālacata ixtalitakēstoknī't. ³³ Lā' māxtuca Alejandro ixlaclhpu'nanca'n ixtalhūhuā't. Lā' huan israelitas tatampi'talē'lh na ixlacapūnca'n. Alejandro cāmacahuanilh que cataquilhca'cslalh. Xla' ixtamaktāyacu'tun ixa'cstu na ixlacapūnca'n tachi'xcuui't. ³⁴ Lā' a'xni'ca'

ca'tzica palh xla' israelita ixuanī't, tata'salh kēxtim hua'chi lakatu' hora lā' tahualh:

—¡Lej ka'tla' huan Diana, quimpāxca'ttzi'tca'n quina'n a'nti xalanī'n nac Efeso!

³⁵ Lā' a'xni'ca' huan secretario iccāmāca'cslīnī'ttza' huan ixtalhūhuā't, xla' hualh:

—Iccāhuaniyāni' chi'xcuui'n xalanī'n nac Efeso. Huā' quixcānsipejca'n ū'tza' xamaktaka'lhna' huan ixlitokpān xaka'tla' Diana, quimpāxca'ttzi'tca'n, lā' nā ixídolo a'ntū mincha' nac a'kapūn. ¿Chu a'nān a'ntūn tū' ca'tzi huā'mā'? ³⁶ Tūla catihuanca que tū' stu'ncua' huā'mā'. Lā' chuntza' hui'xina'n caquilhca'csla'tit lā' caxa'ncapāstacna'ntit a'ntū tla'hua'yā'tit. ³⁷ Hui'xina'n cālīta'nī'ta'ntit ā'tzā' huā' tamā'na chi'xcuui'n. Xlaca'n nīn tuntū' tatlahuani'nī't huā' quimpāxca'ttzi'tca'n lā' tū' talīchiuīna'nī't. ³⁸ Palh Demetrio lā' a'ntūn tatā'scuja talāmaka'kchā'n con ā'makapitzīn, ū'tza' lī'a'nān pūchihuīn lā' juez. Catamālacapū'lh. ³⁹ Lā' palh ā'catūhuā talacasqui'n xlaca'n, catalacāxtlahualh a'xni'ca' tatakēstokkō' huan pūchihuīna'nī'n para natlahuacan justicia. ⁴⁰ Quit icjicua'n porque naquincātālēksa'nīni'nāni' de huan tā'kaqu'uj por ixpālacata a'ntū pātē'kelhcus. ¿Chichū nakalhtīni'nāuj quina'n palh naquincātakalhasqui'nīyāni' a'chī' takēstoknī'ta'ntit lā' lej a'cta'sapā'na'ntit chihuīna'nā'tit?

⁴¹ Lā' chuntza' lī'a'kspūtlī chihuīna'n huan secretario lā' cāmacā'lh na ixchicca'n.

20

Pablo a'lh nac Macedonia lā' nac Grecia

¹ Lā' a'xni'ca' taquilhca'cslalhtza', Pablo cāmātayīni'lh huan tā'timīn. Lā' a'xni'ca' iccāmaxquī'nī'ttza' tapāstacna', cāmakxteklī lā' taxtulh lā' a'lh nac Macedonia. ² Lā' a'xni'ca' ixlatlā'huan nac Macedonia, lej iccāmaxquī' tapāstacna' huan tā'timīn. Lā' ā'calistān chā'lh a'nīhā ixmāpa'ksīni'ntza' Grecia. ³ A'ntza' tachokolh lakatu'tun mālhcuyu'. Lā' ixpāstacna'huī' na'a'n nac barco para nac Siria. Lā' huan israelitas ixtalacchihuīna'nī'ttza' de natamaknī Pablo. Lā' ū'tza' Pablo līhuī'līpā napātē'kepalā nac Macedonia. ⁴ Lā' tatā'a'lh nac Asia, Sópater xala' nac Berea, lā' Aristarco lā' Segundo xalanī'n nac Tesalónica, lā' Gayo xala' nac Derbe lā' nā Timoteo. Lā' nā ta'a'lh Tíquico lā' Trófimo xalanī'n nac Asia. ⁵ Huā' tamā'na chi'xcuui'n xapū'la tachā'lh nac xcānsipej Troas lā' a'ntza' quincātaka'lhīni'. ⁶ Quina'n ictaxtūj de nac Filipos a'xni'ca' a'kspūtlī huan cā'tani' a'xni'ca' ixua'can pāntzi a'ntūn tū' ixka'lhī levadura. Lā' icpū'a'uj barco lā' ixlīlakaquitzis chichini' iccālākchā'uj nac Troas. A'ntza' ictachokouj lakatojon chi'chini'.

Pablo ixiū' nac Troas

⁷ Lā' huan xapū'la chi'chini' a'xni'ca' tanūlh semana, tatakēstoklī a'ntūn ixtakalhlaka'ī para natamālacpitzi huan pāntzi. Lā' Pablo cātā'chihuīna'lh. Xla' ixpuhuan palh na'a'n ixlīlakalī. Lā' mālakhmā'nīlh ixtachihuīn hasta i'tāt tzi'sa. ⁸ Lā' a'nīhā xa'ictakēstoknī'ta'uj tālhmā'n na ixlītanca'cstu'tun huan chic. Lā' lhūhua' pūmaksko ixua'ca'. ⁹ Lā' kalhatin o'kxa' a'nti ixuanican Eutico ixiū' nac ventana. Lā' i'lhatacu'tun porque Pablo lej lhūhua' chihuīna'lh. Lā' ā'calistān lhtatatahuī'lh lā' mincha' de ixlītanca'cstu'tun. Lā' quīsacca xanīn. ¹⁰ Lā' Pablo yujlī lā' taquilhputalh laktzī'n lā' pūsko'ka'lh. Lā' cāhuanilh huan tā'timīn:

—Tū' catamakchu'yī'tit. Xla' lakahuan.

¹¹ Lā' Pablo tō'ca'lh lā' mālacpitzilh huan pāntzi lā' hua'lh. Lā' cākalhachihuīna'ni'pā hasta tuncuīlh. Lā' ā'calistān a'lh. ¹² Lā' lē'nca huan o'kxa' xalakahuan lā' lej tapāxuhualh.

Ica'uj nac Mileto

¹³ Lā' quina'n icpū'lauj lā' icpū'auj barco nac Asón a'nlhā Pablo ix-tanūcu'tun nac barco. Chuntza' iclacchihuīna'uj como xla' ixa'ncu'tun nac cā'ti'ya'tna' hasta Asón. ¹⁴ Lā' a'xni'ca' quincākaksni' nac Asón, tanūlh con quina'n nac barco. Lā' ā'calistān icchā'uj nac Mítilene. ¹⁵ Ictaxtūj de a'ntza' nac lakatin barco. Lā' ixlīlakalī icchā'uj ixlacapūn Quío. Lā' ixlīlakalī huampala ictapajtzūj Samos. Lā' ā'calistān icchā'uj nac Trogilio. Lā' ixlīlakalī icchā'uj nac Mileto. ¹⁶ Pablo lej ixlacapala porque ix-tahui'lacu'tun nac Jerusalén huanmā' chi'chini' a'ntū huanīcan Pentecostés. Lā' ū'tza' tū' lītanūcu'tulh nac Efeso lā' tū' tachokocu'tulh makān nac Asia.

Pablo a'cta'sana'lh nac Efeso

¹⁷ Lā' a'xni'ca' xa'icui'lāna'nchāujcus nac Mileto, Pablo cāmātayīni'lh huan xanapuxcu'nu' xalanī'n nac lītōkpān nac Efeso. ¹⁸ Lā' a'xni'ca' talakchā'lh, Pablo cāhuanilh:

—Hui'xina'n ca'tziyā'tit a'nchī xa'iclīlatlā'huan na milacapūnca'n pō'ktu quilhtamacuj desde huan xapū'la chi'chini' a'xni'ca' icmilh nac Asia. ¹⁹ Quit xa'ictā'scuja Māpa'ksīni'. Quit tū' maktin icka'tla'jca'tzilh. Lā' lej icpātīni'lh lā' lej lhūhua' a'ntū ixquimpātle'keni' porque huan israelitas ixquintalīlacchihuīna'nī'ttza'. ²⁰ Quit xa'nca iccāmāsu'ni'ni' ixlīhuāk a'ntū hui'xina'n maclacasqui'nā'tit. Iccāmāsu'ni'nī'ta'ni' na ixlacapūnca'n tachi'xcuui't lā' na minchicca'n. ²¹ Lā' huan israelitas lā' nā a'ntīn tū' israelitas xa'iccāhuani: “Caxtāpal'tit mintapāstacna'ca'n lā' ca'a'kahuāna'ni'tit Dios lā' calipāhua'ntit quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo”.

²² 'Chuhua'j ica'mā' nac Jerusalén. Huan Espiritu Santo quimacā'n. Quit tū' icca'tzī a'ntū naquimpātle'keni'yācha' a'ntza'. ²³ Xmān quē'cstu icca'tzī que nac lakatunu' cāl'acchicni' a'nlhā ica'n, huan Espiritu Santo quimāca'tzīni' que naquinchi'can lā' na'icpātīni'n. ²⁴ Pero huāk huanmā' tū' quimpāta'la. Quit tū' iclakpuhuan quinquilhtamacuj. Xmān icmāspūtūcu'tun quilītlōt con tapāxuhuān lā' iclōkentaxtūcu'tun a'ntū quilīmāmacū'lh Māpa'ksīni' Jesús. Quilīmāmacū'lh que na'icchihuīna'n xatzey tachihuīn a'ntū quincāhuaniyāni' ixlītzey Dios.

²⁵ 'Lā' quit icca'tzī que tū'tza' quintilāaktzī'uj milīhuākca'n hui'xina'n, a'ntū xa'iccāhuanitlā'huanāni' a'nchī māpa'ksīni'n Dios. ²⁶ Lā' ū'tza' quit chuhua'j iccāhuanicu'tunāni' que quit iclōkentaxtūnī'ttza' a'ntū ixquilīmāmacū'canī't mimpālacataca'n. Tū'tza' iclē'n cuenta. ²⁷ Quit iccāmāsu'ni'nī'ta'ni' ixlīhuāk a'ntū ixtapuhuān Dios. Nīn tuntū' icmātze'kli. ²⁸ Chuhua'j cacuentatlahua'tit a'nchī nalatā'kchokoyā'tit. Lā' nā cacāmaktaka'lhtit a'ntī ixlakskā'tā'n Dios. Huan Espiritu Santo cālīmāmacū'ni'ta'ni' para que nacāmaktaka'lhā'tit hua'chi maktaka'lhna'nī'n ovejas. Huan Māpa'ksīni' cālītāmāhualh ixa'cstu ixka'lhni' ixlīhuākca'n a'ntīn takalhlaka'ī'. ²⁹ Quit icca'tzī que a'xni'ca' na'ica'n de huā'tzā', nacātalachpu'na'tanūyāni' chi'xcuui'n. Xlaca'n hua'chi misinī'n lej lījicua'nī't a'ntū tamāspūtū huan ovejas. Nīn macsti'na'j natalakalhu'man ixlakskā'tā'n Dios. ³⁰ Lā' nā makapitzīn de hui'xina'n natatzucu cāta'a'kxokoyāni' lā' nacāmāxtucu'tunāni'

makapitzin de hui'xina'n para que nacāstālani'yā'tit ū'tunu'n. ³¹ Skalalh cala'tit lā' capāstactit a'nchī xa'iccāmaxquī'yāni' tapāstacna' tzi'sa lā' tuncuj lakatu'tun cā'ta hasta iccalhualh.

³² 'Lā' chuhua'j quit icsqui'ni' Dios que ū'tza' cacāmaktaka'lhni' hui'xina'n. Hui'xina'n ka'lhīyā'tit huan tachihuīn a'ntū quincātahuaniyāni' ixlitzey Dios. Lā' huan tachihuīn tzē nacāmaxquī'yāni' tahuixcān lā' tzē nacāmaxquī'yāni' hui'xina'n a'ntū natamaklhtīni'n ixlīhuākca'n a'ntū Dios cātlahuani't xalacuan. ³³ Quit tū' iclakca'tzanī't ixtumīn lā' ixoro lā' ixlu'xu' ā'kalhatin. ³⁴ Hui'xina'n ca'tziyā'tit a'nchī xa'icscuja con quimacan lā' chuntza' xa'iclitapātle'keni' lā' nā chuntza' xa'iccālimāpātle'keni' a'ntū ixquintatā'lahui'lāna'. ³⁵ Lā' nā chuntza' xa'iccāmāsu'ni'yāni' hui'xina'n cascuji't lā' cacāmaktāya'tit a'ntūn tamaclicasqui'n. Capāstactit a'nchī hualh Māpa'ksīni' Jesús: "A'chulā' lipāxuhuacan a'xni'ca' mās'tā'can lā' tū' a'xni'ca' maklhtīni'ncan".

³⁶ Lā' a'xni'ca' Pablo chihuīna'nkō'lh, tatzokostalh lā' orarlīh con ixlīhuākca'n. ³⁷ Lā' tacalhuankō'lh ixlīhuākca'n lā' tapūsko'ka'lh Pablo lā' tamu'sulh. ³⁸ Pablo ixcāhuanini't que tū'tza' maktin catitalaktzi'lh. Lā' ū'tza' lej ixtalīlakaputza. Lā' ā'calistān taquīxteklī hasta nac barco.

21

Pablo a'lh nac Jerusalén

¹ Iccāmakxtekui huan tā'timīn lā' ictanūj nac barco lā' stu'nc ica'uj hasta pītina'j ti'ya't na ixpu'nān mar. Lā' ixtacuīni' Cos. Lā' ixlīlakalī icchā'uj nac Rodas lā' ā'calistān icchā'uj nac Pátara. ² A'ntza' ickaksui lakatin barco a'ntū ixa'mā' nac Fenicia. Ictojōuj nac barco lā' ica'uj. ³ A'xni'ca' ictētaxtūj de makat, iclaktzi'uj quimpāxtūxucca'n huan pītina'j ti'ya't Chipre na ixpu'nān mar. Lā' ica'uj hasta nac Siria. Lā' ā'calistān ictanūj nac Tiro porque huan barco natēxteka ixtacu'ca'. ⁴ A'ntza' iccākaksui a'ntūn ixtakalhaka'ī lā' ictachokouj con ū'tunu'n lakatojon chi'chini'. Huan Espīritu Santo ixcāhuanini't a'ntū napātle'ke. Lā' ū'tza' huan tā'timīn talīhuanih Pablo que tū' ca'a'lh nac Jerusalén. ⁵ Lā' ixlīlakatojon chi'chini' ictaxtūj. Lā' quincātātā'a'ni' hasta iclāclhtaxtukō'uj huan xcānsipej, ixlīhuāk a'ntū ixtakalhaka'ī con ixpuscātca'n lā' con ixcamana'ca'n. Lā' a'xni'ca' icchā'uj na ixquilhtūn mar, ictatzokostauj lā' icorarliuj. ⁶ Lā' ā'calistān iclāpūsko'ka'uj lā' iclāmāxtekui. Quina'n ictojōuj nac barco lā' xlaca'n tataspi'tpā na ixchicca'n.

⁷ Ictaxtūj de nac Tiro lā' icchā'uj nac Tolemaida. A'ntza' ica'ksputui iclatā'kchokoyāuj nac mar. Lā' iccākaksui huan tā'timīn a'ntza' lā' ictachokouj con ū'tunu'n lakatin chi'chini'. ⁸ Lā' i'xlīlakalī huampala i'ctaxtūj quina'n con Pablo. Lā' icchā'uj nac xcānsipej Cesarea. A'ntza' ictanūj na ixchic Felipe a'ntū ixmāsu'yu xatzey tachihuīn ixpālacata Jesucristo. Xla' kalhatin ixlīkalhatojonca'n maktāyana'ni'n xalanī'n nac litokpān. Lā' ictachokouj con ū'tza'. ⁹ Xla' ixka'lhī kalhatā'ti' ixtzu'ma'jan a'ntūn tūna'j ixtatapūchahua. Xlaca'n ixtachihuīna'n a'ntū Dios ixcāmāca'tzīnī. ¹⁰ A'ntza' ictachokouj lātma'j. Lā' chilh kalhatin chi'xcu' xala' nac Judea a'ntū ixuanican Agabo. U'tza' ixuan a'ntū napātle'ke. ¹¹ Xla' quincālakchini' lā' tayalh huan i'cinturón Pablo lā' lītantūchī'ca lā' nā līmācachi'ca lā' hualh:

—Huan Espīritu Santo hualh: "Chuntza' nac Jerusalén huan israelitas nā natchi' ixtēcu' huā'mā' cinturón lā' nacāmacamaxquī'can a'ntūn tū' israelitas".

¹² Lā' a'xni'ca' ickaxmatui huā'mā', quina'n lā' nā xalanī'n nac Cesarea lej icuaniuj Pablo que tū' ca'a'lh nac Jerusalén. ¹³ Lā' Pablo kalhtīni'lh lā' quincākalhasqui'nīni':

—¿A'chī' ca'lhua'nā'tit hui'xina'n? ¿A'chī' quilāmāmakchuyīyāuj? Quit iclīhui'linī't naquinchī'can lā' nā naquimānīcan nac Jerusalén por ixpālacata Māpa'ksīni' Jesús.

¹⁴ Lā' a'xni'ca' tūlah icmā'a'ka'ī'nīuj que tū' ca'a'lh, tū'tza' ā'chulā' icuaniuj. Xmān huā'mā' icuáuj:

—Calalh chu a'ntū ixtapuhuān Māpa'ksīni'.

¹⁵ Lā' ā'calistān ictacāxui lā' ica'uj nac Jerusalén. ¹⁶ Quincātātā'a'ni' makapitzīn tā'timīn xalanī'n nac Cesarea lā' quincātālē'ni' na ixchic Mnasón xala' nac Chipre. Xla' lejtza' makān ixkalhlaka'ī'nī't. Lā' a'ntza' na ixchic ictētachokouj.

Pablo laka'lh Jacobo

¹⁷ Lā' a'xni'ca' icchā'uj nac Jerusalén, huan tā'timīn lej tapāxuhualh a'xni'ca' quincātāpāxtokni'. ¹⁸ Lā' ixlīlakalī quina'n lā' Pablo iclaka'uj Jacobo. Lā' a'ntza' ixtahui'lāna'nkō' ixlīhuākca'n xanapuxcu'nu' litā'timīn. ¹⁹ Pablo cātā'chihuīna'lh lā' ā'calistān cāpūtle'keni'lh ixlīhuāk a'nchī Dios maktāyah tlahualh na ixlaclhpu'nanca'n a'ntīn tū' israelitas. ²⁰ Lā' a'xni'ca' takaxmatli xlaca'n tachihuīna'lh a'nchī lej ka'tla' Dios. Lā' tahuanilh Pablo:

—Tā'tin, hui'x ca'tzīya' lhankalhalāt miles de israelitas takalhlaka'ī'nī't. A'cxtim ta'a'kahuāna'ni' huan ley a'ntū maxquī'ca Moisés. ²¹ Cāmāca'tzīnīcanī'ttza' que hui'x cāmāsu'ni'ya' huan israelitas, a'ntīn tahui'lāna'ncha' na ī'xcānsipejni'ca'n makatīyātī'n, lā' cāhuani'ya' que tū' cata'a'kahuāna'ni'lh Moisés. Lā' tahuan que hui'x cāmāsu'ni'ya' que tū' tasqui'nī que ixo'kxa'nca'n nataka'lhī ixlīlakapascanca'n israelitas lā' tū' tasqui'nī que natatlahua ixtalanānca'n israelitas. ²² Lā' chuhua'j ¿tuchū natlahuayāuj? Huā' tachi'xcuui't natatakēstoka a'xni'ca' nataca'tzī palh ta'nī'ta'. ²³ Lā' chuntza' hui'x catla'hua' a'ntū na'iccāhuaniyāni'. A'nan kalhatā'ti' chi'xcuui'n na quilaclhpu'nanca'n. Xlaca'n natatlōkentaxtū a'ntūn tamālacnūnī't. ²⁴ Cacālī'pi lā' catalacpa'lhtit lā' namāpala'ya' por ū'tunu'n. Lā' ā'calistān xlaca'n tzē natatakoksita. Lā' chuntza' naca'tzīkō'can que tū' stu'ncua' a'ntū lichihuīna'nca'n de hui'x. A'chulā' nā nalaktzī'nca'n que nā hui'x a'kahuāna'ni'ya' huan ley. ²⁵ Quina'n iccāmācā'ni'nī'ta'uj lakatin carta huan tīn tū' israelitas a'ntīn takalhlaka'ī'nī't. Lā' iccāhuaniuj a'ntū icpuhuanāuj quina'n. Iccāhuaniuj: “Catlōkentaxtūtīt xmān huā'mā': Tū' tihua'yā'tit quinīt a'ntū lī'a'ksajui'canī't huan ídolos lā' tū' tihua'yā'tit ka'lhni' nīn quinīt ixla' animal a'ntū ta'a'kpixchī'nī't. Lā' tū' timakpuscātīni'nā'tit lā' tū' tika'lhīyā'tit mimakchi'xcu'ca'n”. Chuntza' iccāhuaniuj xlaca'n.

Chi'paca Pablo nac xaka'tla' litokpān

²⁶ Lā' Pablo cālē'lh huan kalhatā'ti' chi'xcuui'n lā' ixlīlakalī cātā'tapa'lhli. Lā' tanūlh nac litokpān xaka'tla' para nacāmāca'tzīnī a'xni'ca' natamā'ksputu' huan chi'chini'nī'n a'ntū napūtpa'lhcan a'xni'ca' ixlīhuākca'n natalīmin ixlē'ksajna'ca'n.

²⁷ Lā' xmān macsti'na'j ī'sputa para ixlīlakatojon chi'chini' lā' huan israelitas xalanī'n nac Asia talaktzī'lh Pablo nac xaka'tla' litokpān. Lā'

tachihuīna'maxquī'lh huan tachi'xcuui't lā' chi'paca huan Pablo. ²⁸ Lā' lej palha' tahualh:

—¡Chi'xcuui'n israelitas, caquilāmaktāyauj! Huā'mā' chi'xcu' lakaxtim cāmāsu'ni'tlā'huan ixlīhuākca'n tachi'xcuui't. Xla' cālīchihuīna'n quixcānsipejca'n lā' quileyca'n lā' huā'mā' xaka'tla' lītōkpān. Lā' nā cāmānūnī't nac xaka'tla' lītōkpān a'ntūn tū' israelitas. Lā' chuntza' talactlahualh a'nchī ixlīzey ixuanī't.

²⁹ Lā' chuntza' tahualh porque laktzī'nca Pablo con Tróximo xala' nac Efeso. Lā' tapuhualh que Pablo ixmānūnī't nac xaka'tla' lītōkpān.

³⁰ Ixlīhuāk tachi'xcuui't xala' nac Jerusalén tatā'kaquī'lh lā' tatu'jnuntēlha tatakēxtimīlh. Chi'paca huan Pablo lā' stancaxtuca de nac xaka'tla' lītōkpān. ³¹ Lā' a'xni'ca' ixmaknīcu'tuncantzā', māca'tzīnīca xapuxcu' tropa que ixlīhuāk xalanī'n nac Jerusalén ixta'a'kchā'nkō'nī't lā' ixtatā'kaquī'kō'nī't. ³² Lā' chu tuncan lacapalh xapuxcu' tropa cālē'lh ixtropasna' lā' capitanes. Lā' tatu'jnulh lā' tachā'lh a'nīhā ixtatakēstōknī't. Lā' a'xni'ca' xla'ca'n talaktzī'lh huan tropasna' lā' huan capitanes, tū'tza' tatusli Pablo. ³³ Huan xapuxcu' tropa tapajtzūlh lā' tuncan māchi'panīni'lh Pablo lā' limāchī'nīni'lh con kantu' cadenas. Kalhasqui'nīni'lh tichū xla' lā' tuchū ixtlahuanī't. ³⁴ Makapitzīn tachi'xcuui't lej palha' tahualh catūhuā lā' ā'makapitzīn xtunc tahuampā. Chuntza' huan xapuxcu' tropa tūlah xa'nca ca'tzīlh a'ntū ixpātle'kemā' porque lej ixtamāta'simā'na. Lā' mālē'nīni'nca Pablo nac cuartel. ³⁵ Lā' a'xni'ca' tachā'lh lhā ixlactō'ca'can nac cuartel, huan tropasna' tacu'ca'lē'lh Pablo por ixpālacata ixtahuixcānca'n tachi'xcuui't. ³⁶ Ixlīhuākca'n ixtastālani'tēlha lā' ixtata'satēlha lā' ixtahuan: —¡Canīlh!

Pablo tamaktāyalh na ixlacapūn tachi'xcuui't

³⁷ Lā' a'xni'ca' ixmānūtēlhacantzā' nac cuartel, Pablo huanilh xapuxcu' tropa:

—Icuanicu'tunāni' catūhuā.
Lā' huan xapuxcu' hualh:

—¿Chā tzē chihuina'na' griego? ³⁸ ¿Chu tū' hui'x huan chi'xcu' xala' nac Egipto a'ntī tā'kaquī'lh makāntza' lā' cālē'nca nac cā'lhpi'mpi'li' ti'ya't lakatā'ti' mil maknīni'nī'n?

³⁹ Lā' Pablo kalhtīni'lh:

—Quit israelita xala' nac xaka'tla' xcānsipej Tarso nac estado de Cilicia. Icsqui'ni'yāni' caquimaktēkti na'iccātā'chihuīna'n huā' tachi'xcuui't.

⁴⁰ Huan xapuxcu' maxquī'lh talacasqui'. Lā' Pablo tāyalh nac lita'sna' lā' cāmācahuani'lh para cataquilhca'cslalh huan tachi'xcuui't. Lā' a'xni'ca' taquilhca'cslalh, cātā'chihuīna'lh tachihuīn hebreo lā' hualh:

22

¹ —Chi'xcuui'n, israelitas hua'chi quit, cakaxpa'ttit a'nchī na'icchihuīna'n para na'iclītāmakātāya na milacapūnca'n.

² Lā' a'xni'ca' takaxmatli a'nchī cātā'chihuīna'ncan tachihuīn hebreo, ā'chulā' taquilhca'cslalh. Lā' Pablo cāhuanilh:

³ —Quit israelita. Iclacatuncuīlh nac xcānsipej Tarso nac estado de Cilicia. Lā' ā'tzā' quimastacca nac Jerusalén. Quimākalhtō'kē'ni' ixuanī't Gamaliel. Xa'nca quimāsu'ni'ca ixleyca'n quinatā'na'ca'n. Quit xa'iclīhui'li na'ictlahua a'ntū ixtla' Dios chuntza' hua'chi hui'xina'n tlahua'yā'tit chuhua'j. ⁴ Quit xa'iccāmacaputza a'ntī ixtatā'a'n Jesús

lā' xa'iccāmāknīcu'tun. Xa'iccālē'n tachī'n chí'xcu'huī'n lā' puscan lā' xa'iccāmānū nac pūlāchī'n. ⁵ Huan xamāpa'ksīni' curasna' lā' huan xanapuxcu'nu' israelitas tzē natamālacstū'nca que stu'nucua' a'ntū icuan. U'tunu'n quintamaxquī'lh huan acta para na'iccālē'ni' huan israelitas nac Damasco. Lā' por huanmā' acta tzē xa'iccāchi'palh a'ntū ixtakalhlaka'ī' Jesús a'ntza' lā' xa'iccālīmīlh tachī'n nac Jerusalén a'nlhā ixcāmāpātīnīca.

Pablo cāhuanīlh a'nchī līxtāpalīlh ixtapāstacna'

Hch. 9.1-19; 26.12-18

⁶ 'Quit xa'ica'mā' nac tej lā' xa'icchā'ntēlhata', hua'chi tastu'nūta, nac Damasco lā' chu līmaktin quilitaxti'li'lh lakatin xkakana' a'ntū mincha' nac a'kapūn. ⁷ Lā' ica'kā'lh nac ti'ya't lā' ickaxmatli lakatin tachihuīn a'ntū quihuanīlh: “Saulo, Saulo, ¿a'chī' quimacauptzaya?” ⁸ Lā' quit ickalhasqui'nīlh: “¿Tichū hui'x, Māpa'ksīni'?” Lā' quihuanīlh: “Quit Jesús xalā' nac Nazaret a'ntū hui'x macauptzaya”. ⁹ Lā' a'ntū ixquintatā'a'mā'na nā xlaca'n talaktzīlh huan xkakana' lā' tajicua'lh porque tū' tamāchekxīlh a'ntū quihuanīlh huan tachihuīn. ¹⁰ Lā' quit icuanīlh: “¿Tuchū na'ictlahua, Māpa'ksīni'?” Lā' huan Māpa'ksīni' quihuanīlh: “Catā'kaqui' lā' capit nac Damasco. A'ntza' nahuanica'na' ixlīhuāk a'ntū lihui'līca natla'hua'ya”. ¹¹ Lā' huanmā' xkakana' quimālakatzī'lh. Lā' quintamakachi'palē'lh a'ntū ixquintatā'a'mā'na. Lā' chuntza' icchā'uj nac Damasco.

¹² 'A'ntza' ixuī' kalhatin chí'xcu' a'ntū ixtacuīni' Ananías. Xla' lej ixa'cnīni'ni' Dios lā' ixa'kahuāna'ni' huan ley. Lā' ixtaca'tzīkō' israelitas xalanī'n nac Damasco que lej tzeyā chí'xcu' ixuanī't. ¹³ Lā' Ananías quīlakmīlh lā' quīlaktapajtzūlh lā' quihuanīlh: “Tā'tin Saulo, calacahuā'na'mpala”. Lā' chu līlacapalh iclacahuāna'nchokopā lā' iclaktzī'lh Ananías. ¹⁴ Lā' quihuanīlh: “IxDiosca'n quīnatāta'na'ca'n lac-sacni' hui'x para que chuntza' naca'tzīya' a'ntū ixtapuhuān lā' nalaktzī'na' huan a'ntū Xatzey lā' nakaxpa'ta' ixtachihuīn. ¹⁵ Lā' chuntza' nacākalhachihuīna'ni'ya' ixlīhuākca'n tachī'xcu'huī't ixpālacata huan a'ntū Xatzey. Lā' nacāpūtle'ke'ni'ya' a'ntū laktzī'nī'ta' lā' a'ntūn kaxpa'tnī'ta'. ¹⁶ Lā' chuhua'j, ¿a'chī' takoxī'ya'? Catā'kaqui' lā' ca'a'kpxati lā' calipāhua'nti Jesucristo lā' chuntza' naxapacan mintalaclē'i”, quihuanīlh Ananías.

Pablo cāhuanīlh a'nchī līmacā'nca con a'ntīn tū' israelitas

¹⁷ 'Lā' icmīmpā nac Jerusalén lā' icquī'orarlīlh nac xaka'tla' lītōkpān. Lā' iclakachuyalh. ¹⁸ Lā' iclaktzī'lh huan Māpa'ksīni' Jesús lā' xla' quihuanīlh: “Calacapala' lā' cataxtu tuncan nac Jerusalén porque ā'tzā' tū' catikalhlaka'ī'ca a'ntū chihuīna'na' quimpālacata”. ¹⁹ Lā' icuanīlh: “Māpa'ksīni', xlaca'n taca'tzī que quit xa'ica'n ixlīhuāk nac lītōkpānna' lā' xa'iccāmānū nac pūlāchī'n a'ntū ixtakalhlaka'ī'yāni' lā' xa'iccāhui'līni'. ²⁰ Lā' nā quit xa'icyā a'ntza' a'xni'ca' maknica Esteban a'ntū ixchihuīna'n por mimpālacata. Lā' quit nā xa'iclica'tzī a'ntūn tatlahuanī'lh lā' xa'icmaktaka'lhā ixlū'xu'ca'n xlaca'n a'ntīn tamaknīlh”. ²¹ Lā' Māpa'ksīni' quihuanīlh: “Capit. Quit na'icmacā'nāni' makat. Nacālakpina' xlaca'n a'ntīn tū' israelitas”. Chuntza' quihuanica —hualh Pablo.

Huan xapuxcu' tropa timāpa'ksīni'lh que ixkēsnocka Pablo

²² Huan tachī'xcu'huī't tū'tza' ixtakaxmatnī'cu'tun Pablo a'ntū ixcāhuani. Tatzuculh tata'sa lā' tahualh:

—j;Canīlh huā'mā' chí'xcu'! j;Tū' līmakuan natahui'la!

²³ Ixtata'sa lā' ixtatincxa ixlu'xu'ca'n lā' ixtamākosū pokxni' porque lej ixta'a'kchā'nī't. ²⁴ Lā' huan xapuxcu' tropa māmānūnīni'lh Pablo nac cuartel. Lā' ixmākēsno'knīni'ncu'tun para namāchihuīnican. Ixca'tzīcu'tun tuchū ixpālacata ixtalīta'sa huan tachi'xcu'huī't lā' ixtalī'a'kchā'ni' Pablo. ²⁵ Lā' a'xni'ca' ixchī'yāhuamā'ca para nakēsno'can, Pablo kalhasqui'nīlh huan capitán a'ntī ixyā a'ntza':

—¿Chu chuntza' huan nac ley? Tūla kēsno'can kalhatin a'ntīn tapa'ksī nac Roma lā' palh tūna'j tlahuani'can justicia.

²⁶ A'xni'ca' huanica huā'mā', huan capitán laka'lh huan xapuxcu' tropa lā' māca'tzīnīlh lā' huanilh:

—¿Tuchū natlahua'ya'? Huanmā' chi'xcu' xla' tapa'ksī nac Roma.

²⁷ Lā' huan xapuxcu' tropa lakmilh Pablo lā' kalhasqui'nīlh:

—¿Chā stu'ncua' hui'x tapa'ksīya' nac Roma?

Lā' Pablo kalhtīni'lh:

—U'huē. Quit ictapa'ksī nac Roma.

²⁸ Huan xapuxcu' tropa hualh:

—Lā' lhūhua' tumīn icmāpalanī't para na'ictapa'ksī nac Roma.

Lā' Pablo hualh:

—Desde iclacatuncuīlh quit ictapa'ksī nac Roma.

²⁹ Chu tuncan lacapalh ta'a'kxtekyāhualh Pablo a'ntī ixtakēsno'cu'tun. Lā' huan xapuxcu' jīcu'lh a'xni'ca' ca'tzīlh que ixchī'nī't kalhatin a'ntī ixtapa'ksī nac Roma.

Pablo tamaktāyalh nac pūchihuīn

³⁰ Lā' ixlīlakalī huan xapuxcu' tropa ixca'tzīcu'tun tuchū ixpālacata huan israelitas talē'ksa'nīni'lh Pablo. Macaxcutli Pablo. Lā' cāmākēstokli ixlīhuākca'n huan xanapuxcu'nu' curasna' lā' ixlīhuākca'n pūchihuīna'nī'n. Lā' līmīlh Pablo lā' hui'līlh na ixlacapūnca'n.

23

¹ Pablo cālakalaktī'lh huan pūchihuīna'nī'n lā' hualh:

—Chi'xcu'huī'n, israelitas hua'chi quit, quit māni' icpāstacna'n que lej xa'nca iclatlā'huan na ixlacapūn Dios hasta chuhua'j.

² Tuncan huan Ananías, a'ntī xamāpa'ksīni' curasna', cāhuanilh a'ntī ixtayāna' na ixpajtz Pablo:

—Caquilhtu'cstit.

³ Lā' Pablo huanilh:

—Dios namāpātīnyāni' hui'x, a'kxokonu'. Hui'x hui'la' para naquintlahuani'ya' justicia chu a'nchī tatzo'kni' nac ley. Lā' quimātu'csnī'ni'. Lā' tū' chuntza' tatzo'kni' nac ley.

⁴ Lā' a'ntī ixtayāna' a'ntza' tahualh:

—¿A'chī' lacatāqui'ya' xla' a'ntī Dios hui'līnī't xamāpa'ksīni' curasna'?

⁵ Lā' Pablo hualh:

—Chi'xcu'huī'n, quit tū' xa'icca'tzī palh xla' xamāpa'ksīni' curasna'. Chuntza' tatzo'kni': “Tū' tilīchihuīna'na' a'ntī cāmāpa'ksī tachi'xcu'huī't”.

⁶ Lā' makapitzīn pūchihuīna'nī'n, xla'ca'n ixchī'xcu'huī'n saduceosnu' ixtahuani't lā' ā'makapitzīn huampala ixchī'xcu'huī'n fariseosnu'. Lā' a'xni'ca' ca'tzīlh Pablo huā'mā', lej palha' cāhuanilh:

—Chi'xcu'huī'n, quintāta' xla' fariseo lā' nā quit fariseo. Quilālē'ksa'nīni'nāuj porque quit ickalhlaka'ī' que huan nīnī'n natalakahuanchoko.

⁷ Lā' a'xni'ca' Pablo hualh huā'mā', tataxtunquilh a'ntī ixtatakēstoknī't. Lā' tatzuculh talālacatāqui' huan fariseosnu' lā' huan saduceosnu'.
⁸ Huan saduceosnu' tahuhan que tūla catitalakahuanchokolh huan nīnī'n. Lā' tahuhan que tintī' ángeles lā' tintī' huan espíritu. Lā' huan fariseosnu', xla'ca'n takalhlaka'ī' que huāk a'nan. Lā' ū'tza' talālihuanih. ⁹ Ixlihuākca'n ixta'a'cta'samā'na. Tuncan tatāyalh huan makapitzīn mākaltō'kē'ni'nī'n de huan ley, a'ntī ixchi'xcu'huī'n fariseosnu' lā' tahualh:

—Huā'mā' chī'xcu' nīn tuntū' tlahuanī't a'ntūn tū' tzey. Tzēlasā' tā'chihuīna'lh lakatin espíritu o kalhatin ángel. Tū' catā'lātlahuáuj Dios.

¹⁰ Lā' ā'chulā' talālacatāqui'lh. Lā' xapuxcu' tropa, xla' jicua'lh que Pablo ixtalāli lacstancacu'tun. Lā' ū'tza' cālimacā'lh ixtropas para namāxtucan lā' nalē'mpalacan nac cuartel.

¹¹ Lā' huā'mā' tzi'sa huan Māpa'ksīni' tasu'yuni'lh Pablo lā' huanilh:

—Tū' caji'cua'. Chuntza' chīn chihuī'na' por quimpālacata nac Jerusalén, chuntza' nachihuīna'na' nac Roma.

Talacchihuīna'lh para natamaknī Pablo

¹² A'xni'ca' tuncuīlh, makapitzīn israelitas talacchihuīna'lh que nata-maknī Pablo. Tatasca'jalh lā' talāhuanih:

—Nīn tuntū' catihua'uj lā' tū' catiko'tnūj hasta a'xni'ca namaknīyāuj Pablo. Dios caquincāmāpātīnīni' palh tū' natlōkentaxtūyāuj.

¹³ Lā' a'ntīn tahualh chuntza' ixlihlūhua'ca'n más de tu'pu'xam chī'xcu'huī'n. ¹⁴ Xla'ca'n talaka'lh xanapuxcu'nu' curasna' lā' xanapuxcu'nu' israelitas lā' cāhuanica:

—Quina'n icuanī'ta'uj que Dios caquincāmāpātīnīni' palh na'icua'yāuj catūhuā a'xni'ca' tūna'j na'icmaknīyāuj Pablo. ¹⁵ Chuhua'j hui'xina'n lā' milīhuākca'n pūchihuīna'nī'n, casqui'ni'tit huan xapuxcu' tropa que lakalī calimilh Pablo na milacapūnca'n. Nahua'ni'yā'tit que hui'xina'n más xa'nca kalhasqui'nīcu'tunā'tit. Pero Pablo tū' catichilh. Quina'n na'icka'lhītīyāuj nac tej para na'icmaknīyāuj —cāhuanica.

¹⁶ Huan ixo'kxa' ixtā'tin Pablo ca'tzīlh huan a'ntū ixlacchihuīna'ncanī't lā' a'lh nac cuartel lā' māca'tzīnīlh Pablo. ¹⁷ Lā' Pablo ta'sani'lh kalhatin capitán lā' huanilh:

—Calī'pini'chi huā'mā' o'kxa' huan xapuxcu' tropa porque xla' tā'chihuīna'ncu'tun macsti'na'j.

¹⁸ Lā' huan capitán lē'ni'lh lā' huanilh huan xapuxcu':

—Huan tachī'n Pablo quinta'sani'lh lā' quisqui'ni'lh que ca'iclīmini'ni' huā'mā' o'kxa'. Xla' tā'chihuīna'ncu'tunā'ni' mat macsti'na'j.

¹⁹ Huan xapuxcu' tropa makachi'palh huan o'kxa' lā' lē'lh lacachuna'j lā' kalhasqui'nīlh:

—¿Tuchū quihuanicu'tuna'?

²⁰ Lā' huan o'kxa' hualh:

—Huan israelitas talacchihuīna'nī'ttza' que natasqui'ni'yāni' que nalīpina' lakalī huan Pablo a'nlhā tlahuacan justicia. Natahuaniyāni' que xla'ca'n lej xa'nca takalhasqui'nīcu'tun Pablo. Pero xmān nata'a'kxokoyāni'. ²¹ Tū' cacākalhlaka'ī'. Xla'ca'n más de tu'pu'xam chī'xcu'huī'n a'ntīn taka'lhīmā'na. Talītasca'janī't lā' nīn tuntū' catitahua'lh lā' nīn catitako'tnūlh hasta que tū' natamaknī Pablo. Lā' chuhua'j tacāxui'lāna'tza'. Xmān taka'lhīmā'ni' hui'x palh namacapina' —hualh huan o'kxa'.

²² Huan xapuxcu' tropa huanilh:

—Nīn tintī' tihuani'ya' palh quimāca'tzīnīni'ta'tza' huā'mā'.

Lā' macā'lh na ixchic huan o'kxa'.

Lakmacā'nca Pablo con huan gobernador Félix

²³ Huan xapuxcu' tropa cāta'sani'lh kalhatu' ixcapitán lā' cāhuanilh:

—Camācāxtit lakatu' ciento tropasna' lā' tu'tumpu'xamacāuj tropas kētō'lanā'nī'n lā' lakatu' ciento a'ntī natalē'n espada. Nataxtuyā'tit makna'jās tzi'sa lā' napinā'tit nac Cesarea. ²⁴ Lā' nā cacākē'tla'pa'tit huan cahuāyujnu' a'ntū nakētō'la Pablo. Chuntza' nīn tuntū' catipātle'keni'lh Pablo lā' nalakchā'n huan gobernador Félix.

²⁵ Lā' huan xapuxcu' tropa tzo'kli kalhtin ca'psnat lā' hualh:

²⁶ “Quit, Claudio Lisias, ictzo'knuni'yāni' hui'x, gobernador Félix, a'ntī lej a'cnīni'ni'ca'na'. ²⁷ Huan israelitas tachi'pani't huā'mā' chi'xcu' lā' ixtacuīni' Pablo. Lā' ixtamāknīmā'na a'xni'ca' icchā'lh quit con huan tropasna'. Lā' icmāpūtāxtūlh como icca'tzīlh que xla' ixtapa'ksī nac Roma. ²⁸ Quit xa'icca'tzīcu'tun tuchū' ixpālacata ixtalē'ksa'nīni'n. U'tza' iclīlē'lh a'nlhā tatlahua justicia huan israelitas. ²⁹ Lā' tuncan icca'tzīlh que ixtalē'ksa'nīni'n por ixleyca'n israelitas. Nīn tuntū' laclē'n huā'mā' para que tzē namāknīcan o para que namānūcan nac pūlāchī'n. ³⁰ A'xni'ca' quit icca'tzīlh que huan israelitas ixtalīlacchihuīna'ni'ttza' para nata-maknī, chu tuncan lacapalh quit icmacā'ni'chāni'. Lā' quit iccāhuanilh a'ntī ixtalē'ksa'nīni'n que catalē'ksa'nīni'lh na milacapūn. Xmān ū'tza' icuaniyāni'”.

³¹ Lā' chuntza' a'nchī ixcāhuanicanī't, huan tropas talē'lh Pablo lā' līminca tzi'sa nac xcānsipej Antīpatris. ³² Lā' ixlīlakalī huan tropas tachimpā nac cuartel. Xmān kētō'lanā'nī'n ixtatā'a'mā'na Pablo. ³³ A'xni'ca' tachā'lh nac Cesarea, tamacamaxquī'lh ca'psnat huan gobernador Félix lā' talīmini'lh Pablo na ixlacapūn. ³⁴ Lā' a'xni'ca' huan gobernador lakapūtē'kekō'lh huan ca'psnat, xla' cākalhasqui'nīlh lhachū xala' Pablo. Lā' tahananilh que xla' xala' nac estado de Cilicia. ³⁵ Lā' Félix huanilh Pablo:

—Naquihuani'ya' ixlīhuāk a'xni'ca' natamin a'ntīn talē'ksa'nīni'nāni'.

Huan gobernador māchī'nīni'lh Pablo na ixpalacio Herodes lā' cāyāhuaca a'ntī natamaktaka'lha.

24

Pablo tamaktāyalh na ixlacapūn Félix

¹ Lā' ixlīlakaqizis chi'chini' chā'lh nac Cesarea huan Ananías a'ntī xamāpa'ksīni' curasna'. Lā' nā tachā'lh makapitzīn xanapuxcu'nu' israelitas lā' kalhatin ixkalhmaktāyana'ca'n a'ntī ixtacuīni' Tértulo. Talaka'lh huan gobernador Félix lā' talē'ksa'nīni'lh Pablo.

² Lā' a'xni'ca' līminca Pablo, Tértulo tzuculh lē'ksa'nīni'n Pablo. Huanilh Félix:

—Señor gobernador, iccāmaxquī'yāni' pāxcatca'tzī que lej cā'ca'csua' quina'n icuī'lāna'uj. Lā' huā' quixcānsipejca'n mastza' xatzey por ixpālacata mintapāstacna'. ³ Iccāmaxquī'yāni' pāxcatca'tzī hui'x, señor gobernador Félix, por a'ntū pō'ktu quīlāmaxquī'yāuj lakaxtim. ⁴ Lā' como tū' icmāmāchuyīcu'tunāni' ā'chulā', icsquī'ni'yāni' caquintlahua'ni' talakalhu'mān lā' caquīnkaxpa'tni' macstī'na'j. ⁵ Huā'mā' chi'xcu' Pablo lej mājichuī'nin. Lakachu cācuccha'xa huan ixlīhuākca'n israelitas. Lā' xla' ū'tza' xapuxcu' huan secta a'ntū huanican nazarenos.

6 Lā' xla' lactlahuacu'tun ixlitzey huan xaka'tla' litokpān. Quina'n ichi'pauj lā' xa'iclacāxtlahuacu'tunāuj chuntza' hua'chi huan nac quil-eyca'n. 7 Pero huan Lisias, a'ntī xapuxcu' tropa, maktanūlh lā' lej lipalha' quincāmaklhtīni'. 8 Lā' cāhuanilh que catalakmini' hui'x a'ntūn talē'ksa'nīni'n. Hui'x tzē nakalhasqui'nī'ya' lā' chuntza' naca'tziya' ixlīhuāk a'ntū ixpālacata iclē'ksa'nīni'nāuj —hualh Tértulo.

9 Huan israelitas nā xlaca'n talē'ksa'nīni'lh lā' tualh que huāk stu'ncua' a'ntū hualh Tértulo. 10 Huan gobernador macahuani'lh Pablo para que cachihuīna'lh. Lā' Pablo hualh:

—Quit icca'tzi que hui'x juez de huā'mā' xcānsipej makāntza'. Lā' ū'tza' iclīpāxuhua na'ictamaktāya na milacapūn. 11 Hui'x tzē nakalhasqui'nī'ni'na' palh stu'ncua' que ka'lhītza' xmān lakacāujtu' chi'chini' icquīlalh nac Jerusalén icquītaquilhpūtani'lh Dios. 12 Lā' nīn tintī' xa'ictā'lāhuanimā' nīn kalhatin a'xni'ca' quilaktzi'nca a'ntza'. Tū' icmākēstokli tachi'xcuui't nac xaka'tla' litokpān, nīn na ixlitokpānna'ca'n israelitas, nīn nac Jerusalén. 13 Xlaca'n tūla catitamāstū'ncli a'ntū quintaliyāhualh. 14 A'ntū ixlīstu'ncua' ū'tza' huā'mā': Quit icmācā'tanī ixDiosca'n quinatāta'na' chu a'nchī huan xasāsti' limāasca'tin a'ntū xlaca'n tahuani secta. Quit ickalhlaka'ī' ixlīhuāk a'ntūn tatzokni' na ixtachihuīn Dios a'nlhā huanican ley lā' a'nlhā huanican profetas. 15 Chuntza' a'nchī takalhlaka'ī' xlaca'n nā chuntza' ickalhlaka'ī' quit que Dios nacāmālakahuani'choko a'ntī xalactzey lā' nā a'ntī xalacca'tzanca'tzīni'n. 16 Lā' ū'tza' iclīhui'līlh na'ictlahua a'ntūn tzey para que quit na'icca'tzi que tū' iclaclē'ni' nīn Dios nīn chi'xcuui'n.

17 Quit makat xa'iclatlā'huan makāntza' lā' chuhua'j icmimpātza' na quixcānsipej para na'icmāstā' limosna lā' lē'ksajna'. 18 Lā' xmān huā'mā' xa'ictlahuamā' lā' makapitzīn israelitas xalanī'n nac Asia quintalaktzi'lh nac xaka'tla' litokpān a'xni'ca' ixquimpa'lhcani'tcus. Tintī' lej ixa'nan. Lā' cā'ca'csua' ixuanī't. 19 Lā' palh xlaca'n tapuhuan palh quit ictlahuani't catūhuā, ixtamilh huā'tzā' lā' ixquintalē'ksa'nīni'lh na milacapūn. 20 Lā' catahualh xlaca'n a'ntī tahuilāna' huā'tzā' palh takak-sli a'ntūn tū' tzey xa'ictlahuani't a'xni'ca' quilē'nca na ixlacapūnca'n ixpūchihuīna'nī'n israelitas. 21 A'ntū xa'ictlahuani't ū'tza' huā'mā': A'xni'ca' xa'icui' con ū'tunu'n, iccāhuanilh lej palha': “Chuhua'j hui'xina'n quilākalhasqui'nīmā'nauj porque quit ickalhlaka'ī' que huan nīni'n nata-lakahuanchoko”.

22 Félix lejtza' xa'nca ixca'tzīhuī' ixlīmāasca'tinca'n a'ntī ixtatā'a'n Jesucristo. Lā' xla' cālhcāni'lh ā'lakatin chi'chini' lā' cāhuanilh:

—Hasta a'xni'ca' namin Lisias huan xapuxcu' tropa, hasta a'xni'ca' na'iclacāxtlahua huā'mā'.

23 Lā' Félix maxqui'lh talacasqui' huan capitán que calē'lh huan Pablo tachī'n lā' catlahuani'lh talakalhu'mān macsti'na'j lā' cacāmakxtekli talak-min ixamigos para natatlahuani' a'ntū xla' maclacasqui'n.

24 Lā' lātma'j tachā'lh Félix lā' Drusila, ixpuscāt, a'ntī israelita ixuanī't. Lā' Félix mātayni'lh Pablo. Lā' Pablo cātā'chihuīna'lh a'nchīn kalhlaka'ī'can Jesucristo. 25 Lā' cākalhachihuīna'ni'lh a'nchī xa'nca līlatā'kchokocan lā' a'nchī lihui'līcan que tūla catitlahuaca a'ntūn tū' tzey. Lā' cākalhachihuīna'ni'lh a'nchī Dios najuzgarlī. Lā' Félix lej jicua'lh lā' huanilh:

—Tzeytza'. Chuhua'j capit. A'xni'ca' icka'lhī lugar na'icmātayini'mpalayāni'.

²⁶Lā' nā Félix ixpuhuan que Pablo ixmaxqui'lh tumīn para que ixmakx-tekca. Lā' ū'tza' lej maklhūhua' ixlīmātayīni'n lā' ixtā'chihuīna'n. ²⁷Lā' a'xni'ca' tlahualh lakatu' cā'ta, Félix taxtulh ixlīgobernador. Lā' tanūlh ixlaktapalh a'ntī ixtacuīni' Porcio Festo. Lā' Félix ixcātlahuani'cu'tun huan israelitas lej ka'tla' talakalhu'mān. Lā' ū'tza' līmakxtekli huan Pablo tachī'n.

25

Pablo na ixlacapūn Festo

¹Festo chā'lh para natanū ixlīgobernador. Lā' ixlīlakatu'tun chi'chini' taxtulh de nac Cesarea lā' a'lh nac Jerusalén. ²A'ntza' huan xanapuxcu'nu' curasna' lā' huan israelitas más xalaka'tla'n talē'ksa'nīni'lh Pablo con Festo. ³Lā' lej lhūhua' talakalhu'mān tasqui'ni'lh que camātayīni'lh Pablo nac Jerusalén. Xlaca'n ixtalīlacchihuīna'nī'ttza' nataka'lhītī nac tej para natamaknī. ⁴Festo cāhuanilh que Pablo chī'canī'ta'ncha' nac Cesarea lā' māni' ū'tza' ixa'ncu'tun a'ntza' lacapalh. ⁵Lā' cāhuanilh:

—Caquilātā'a'uj hui'xina'n a'ntī ka'lhīyā'tit līmāpa'ksīn. Lā' palh huā'mā' chi'xcu'tlahuani't a'ntūn tū' tzey, calē'ksa'nī'ni'ntit a'ntza' —cāhuanilh.

⁶Festo tachokolh nac Jerusalén xmān lakatzeyan o lakacāuj chi'chini' lā' a'mpā nac Cesarea. Lā' ixlīlakalī tahuī'lh a'nlhā ixtlahuacan justicia. Lā' mātayīni'lh Pablo. ⁷Lā' a'xni'ca' milh Pablo, talītaxti'li'lh huan israelitas a'ntī ixtamīni'ta'ncha' nac Jerusalén. Lā' lej lhūhua' laka'tla'n catūhuā ixtalē'ksa'nīni'n. Pero tūla ixtamāstū'ncni' nīn tuntū'. ⁸Pablo ixtamaktāya lā' hualh:

—Quit tuntū' ictlahuani't por ixpālacata ixleyca'n israelitas. Tuntū' ictlahuani'nī't huan xaka'tla' litokpān nīn huan xamāpa'ksīni' nac Roma a'ntī huanican César —cāhuanilh Pablo.

⁹Lā' Festo xla' ixcātlahuani'cu'tun huan israelitas lakatin talakalhu'mān. Lā' ū'tza' līkalhasqui'nīlh Pablo:

—¿Chā pīncu'tuna' nac Jerusalén para que a'ntza' nalacāxtlahuani'ca'na' na quilacapūn?

¹⁰Lā' Pablo kalhtīni'lh:

—Quilākalhasqui'nīmā'nauj nac huan pūchihuīn a'ntū māpa'ksī César. Lā chuntza' xatzey. Quit tuntū'yā catūhuā ko'hua'jua' iccātlahuani'nī't huan israelitas. Huā'mā' hui'x ca'tziya'. ¹¹Palh quit ictlahuani't lakatin catūhuā a'ntūn tē naquilīmaknīcan, caquīmaknīca. Lā' palh tū' stu'ncua' a'ntūn quintalīyāhua, tūla a'ntī naquīmacamāstā' con ū'tunu'n. Icsqui'ni' César caquilacāxtlahualh.

¹²Festo cātā'chihuīna'lh ixmaktāyana'nī'n lā' tuncan xla' huanilh Pablo:

—Hui'x squi'nī'ta' que César ixlacāxtlahuani'ni'. Lā' ū'tza' nalīla'kpina' César.

Pablo na ixlacapūn huan rey Agripa

¹³Lā' ā'calīstān lā' tū' lātma'j huan rey Agripa lā' Berenice, ixpuscāt huan rey, talachā'lh Festo nac Cesarea. ¹⁴A'ntza' tatachokolh lātma'j. Lā' Festo kalhachihuīna'ni'lh huan rey por ixpālacata Pablo lā' hualh:

—A'tzā' tachī'n kalhatīn chi'xcu' a'ntī makxtekli Félix. ¹⁵A'xni'ca' quit icquīlah nac Jerusalén, talē'ksa'nīni'lh con quit huan xanapuxcu'nu' curasna' lā' xanapuxcu'nu' israelitas. Lā' quintasqui'ni'lh que quit ca'icmāmaknīni'lh. ¹⁶Quit iccākalhtīl que xapū'la huan tachī'n calacan cacātā'chihuīna'lh a'ntīn talē'ksa'nīni'n. Chuntza' tē natamakāyā. Lā' xmān chuntza' tē namaknīcan. Chuntza' pō'ktu tatlahua huan

pūchihuīna'nī'n xalanī'n nac Roma. ¹⁷ A'xni'ca' tachilh xlacan huā'tzā', quit tū' ictakoxilh. Ixlilakalī ictahuī'lh a'nlhā tlahuacan justicia. Lā' icmātayīni'lh huan tachī'n Pablo. ¹⁸ A'xni'ca' tatāyalh a'ntī ixtalē'ksa'nīni'n, tū' talē'ksa'nīni'lh a'nchī quit xa'icpuhuan. ¹⁹ Xmān a'ntū ixtahuan por ū'tza' xmān ixpālacata a'ntū takahlaka'ī' xlacan lā' ixpālacata kalhatin a'ntī ixtacuīni' Jesús a'ntī nīlh. Lā' Pablo huan que lakahuan. ²⁰ Como quit tūla xa'iclacāxtlahua huā'mā', ickalhasqui'nīlh Pablo palh a'ncu'tun nac Jerusalén para que a'ntza' nalacāxtlahuacan. ²¹ Pero a'xni'ca' Pablo squi'nli que calacāxtlahualh César, huan xamāpa'ksīni' nac Roma, quit icmāpa'ksīni'lh que catachokolh tachī'n hasta a'xni'ca' quit tzē na'iclakmacā'n César.

²² Lā' Agripa huanilh Festo:

—Nā quit ickaxmatni'cu'tun ixtachihuīn huā'mā' chi'xcu'.

Lā' kalhtica:

—Lakalī nakaxpa'ta'.

²³ Lā' ixlilakalī Agripa lā' Berenice tamilh tzey tacāxyāna' lā' lej cā'a'cnīni'ni'ca. Lā' tatanūlh nac pū'a'cta'san lā' nā tatanūkō'lh xanapuxcu'nu' tropa lā' huan xalaka'tla'n chī'xcuhuī'n. Lā' Festo mātayīni'lh Pablo. ²⁴ Lā' Festo hualh:

—Rey Agripa lā' milihuākca'n a'ntīn takēstoknī'ta'ntit huā'tzā', hui'xina'n laktzī'nā'tit huā'yā chi'xcu' Pablo. Lej quintasqui'ni'lh, ixpālacata huā'mā' chi'xcu', lhūhua' israelitas xala' nac Jerusalén lā' xala' ā'tzā' nac Cesarea. Lā' lej palha' tualh que canīlh. ²⁵ Quit icpuhuan que nīn tuntū' tlahuanī't para que tzē namaknīcan. Lā' como xla' squi'ni'lh que huan xamāpa'ksīni' César calacāxtlahualh, quit iclihui'lilh na'iclakmacā'n César. ²⁶ Pero quit tuntū' icka'lhī a'ntū lej tasqui'nī na'ictzo'knun por ixpālacata huā' chī'xcu'. U'tza' iclīlimin na milacapūnca'n hui'xina'n. Lā' más iclīmincu'tun na milacapūn hui'x, rey Agripa, para que nakalhasqui'ni'ya'. Chuntza' quit na'icca'tzī a'ntū na'ictzo'ka. ²⁷ ¿Chichū quit na'iclimacā'n kalhatin tachī'n palh tū' icca'tzī a'ntū liyāhuacan?

26

Pablo tamaktāyalh na ixlacapūn rey Agripa

¹ Lā' Agripa huanilh Pablo:

—Chuhua'j tzē natamaktāya'ya'.

Lā' Pablo cha'xli ixmacan lā' tzuculh tamaktāya lā' hualh:

² —Rey Agripa, iclīpāxuhua porque quit na'ictamaktāya na milacapūn por ixpālacata ixlihuāk a'ntū quintalē'ksa'nīni'n israelitas. ³ Hui'x xa'nca lakapasa' ixlihuāk a'nchī ixtalanānca'n israelitas lā' nā a'ntūn talālista'la. Lā' ū'tza' iclīsqi'ni'yāni' caquinkaxpa'tni' lilacatejtin.

Pablo cāhuanilh a'nchī ixlīlatlā'huan a'xni'ca tūna'j ixkalhlaka'ī'

⁴ 'Ixlihuākca'n israelitas taca'tzikō' a'nchī, desde quīlika'hua'chu, xa'icliilatlā'huan nac Jerusalén lā' nā ixlacalhu'nanca'n israelitas. ⁵ Xlaca'n taca'tzī lā', palh tahuancu'tun, tzē natamālacstū'nca que makāntza' quit fariseo xa'icuanī't. Huan fariseosnu', xlacan taka'lhī ixleyca'n lihua'ca' más xapalha' que ixlihuākca'n a'ntīn tamakstāla hua'chi israelitas. ⁶ Chuhua'j quinkalhasqui'nīmā'ca porque quit ickalhlaka'ī' que Dios nacāmapalakahanīchoko huan nīni'n chuntza' hua'chi Dios cāhuanilh quīnapapna'ca'n. ⁷ Quīna'n, israelitas, ī'xū'yātā'natna'ca'n huan kalhacāujtu' litā'timīn a'ntī ixo'kxa'n Israel ixtahuanī't. Lā'

quilihuākca'n ickalhlaka'ī'yāuj que Dios natlōkentaxtū a'ntū hualh. Lā' ū'tza' iclīmācā'tanīyāuj Dios de tzi'sa lā' tuncuj. Icuaniyāni', rey Agripa, nā quit ickalhlaka'ī' que Dios natlōkentaxtū a'ntū hualh. Lā' ū'tza' ixpālacata quintale'ksa'nīni'n huan israelitas. ⁸ Lā' ¿a'chī' hui'xina'n tū' kalhlaka'ī'yā'tit que Dios tzē namālahuanichoko huan nīnī'n?

Pablo cāhuanilh a'nchī ixcāmacaputza a'ntī ixtakalhlaka'ī'

⁹ 'Xapū'la quit xa'icpuhuan que lej lhūhua' catūhuā xa'iccātlahuani'lh a'ntī ixtastālani' Jesús xala' nac Nazaret. ¹⁰ Lā' chuntza' ictlahualh nac Jerusalén. Huan xanapuxcu'nu' curas quintamaxqui'lh limāpa'ksīn. Lā' chuntza' xa'iccāmānū nac pūlāchī'n lhūhua' a'ntī ixtastālani' Jesús. Lā' nā quit chu xa'iclica'tzi a'xni'ca' ixcāmānīcan. ¹¹ Lā' maklhūhua' quit xa'iccāmāpātīnī lā' chuntza' quit xa'iccāmāmaktxekēcū'tun a'nchī ixtakalhlaka'ī'nī't Jesús. Chuntza' xa'ictlahua quit na ixlihuāk ixlītōkpānna'ca'n israelitas. Lej ixquintamak'kchā'n lā' xa'iccāmacaputza hasta na ī'xcānsipejni'ca'n makatīyātī'n.

Pablo cāhuanilh a'nchī tzuculh tapa'ksī con Cristo

Hch. 9.1-19; 22.6-16

¹² 'Lā' ū'tza' huā'mā' ixpālacata xa'icli'a'mā' nac Damasco. Huan xanapuxcu'nu' curas ixquintamaxqui'nī't limāpa'ksīn lā' talacasqui' lā' ū'tza' tzē xa'iccālimacaputza. ¹³ Lā' na'icuanīyāni' hui'x, rey, a'ntū quimpātīle'kenī'lh. Lā' hua'chī tastū'nūta a'xni'ca' xa'ictlā'huantēlha, quit iclaktzī'lh lakatin xkakana' a'ntū mincha' nac a'kapūn. Xla' más xkaka que chī'chini'. Quilitamacxtī'li'lh quit lā' nā a'ntī ixquintatā'a'mā'na. ¹⁴ Lā' quilihuākca'n ica'kā'nui nac tī'ya't. Lā' ickaxmatli lakatin tachihuīn a'ntū quihuanilh ixtachihuīn hebreo: “Saulo, Saulo, ¿a'chī' quimacaputzaya? Chu tlakaj quintā'la'tla'hua'ya'. Hui'x hua'chī lakatin cahuāyuj a'xni'ca' chī'nta huan qui'hui' a'ntū lītīlakalē'ncan”. ¹⁵ Lā' quit icualh: “¿Tichū hui'x, Māpa'ksīni'?” Lā' huan Māpa'ksīni' quihuanilh: “Quit Jesús a'ntī hui'x macaputzaya'. ¹⁶ Catā'kaqui' lā' catāya'. Quit ictasu'nī'mā'ni' hui'x porque quit iclacsacnī'ta'ni' para que naquintā'scuja lā' nacāhua'ni'ya' ā'makapitzīn a'nchī iclītasu'ni'ni' lā' a'nchī na'iclītasu'yuni'yāni'. ¹⁷ Na'icmāpūtaxtūyāni' de huan israelitas lā' nā a'ntīn tū' israelitas a'nlhā na'icmacā'nāni'. ¹⁸ Na'iccāmacā'ni'yāni' para que nā xlaca'n natalacahuāna'n lā' natataxtu de a'nlhā cā'pucsua' lā' chuntza' natalatā'kchoko de a'nlhā xkaka lā' para que natapūtaxtu na ixlimāpa'ksīn ko'ti'ti' lā' natastālani' Dios. Quit na'iccāmacā'ni'yāni' para que naquintakalhlaka'ī' quit lā' chuntza' ixtalaclē'i'ca'n nacāmāspūtūnu'ni'can lā' nā xlaca'n nacātlahuacan lej xalacuan hua'chī ixlihuākca'n a'ntī quintakalhlaka'ī' quit”, chuntza' quihuanilh huan Māpa'ksīni' Jesús.

Pablo a'kahuāna'ni'lh Māpa'ksīni' Jesús

¹⁹ 'U'tza' huā'mā' icuanīyāni', rey Agripa. Quit ica'kahuāna'ni'lh a'ntū quihuanilh Māpa'ksīni' xala' nac a'kapūn a'xni'ca' quintasu'ni'lh. ²⁰ Quit xapū'la iccākalhachihuīna'ni'lh xalanī'n nac Damasco lā' ā'calistān xalanī'n nac Jerusalén lā' ixlihuāk xalanī'n huan nac estado de Judea. Lā' nā xa'iccāhuani a'ntūn tū' israelitas: “Caxtāpalī'tit mintapāstacna'ca'n lā' castālani'tit Dios lā' nā chuntza' catahui'la'tit hua'chī a'ntīn taxtāpalīnī't ixtapāstacna'ca'n”, xa'iccāhuani. ²¹ Lā' ū'tza' quintalīchi'palh huan israelitas nac xaka'tla' lītōkpān lā' ixquintamaknīcu'tun. ²² Hasta chuhua'j Dios quimaktāyani't. Lā' ū'tza' iccālihuanicus ixtachihuīn Dios ixlihuākca'n

xalactzina'j lā' xalaka'tla'n. Lā' xmān iclīchihuīna'n a'ntū māsu'yulh Moisés makāntza' lā' a'ntū tualh huan a'cta'sana'nī'n que napāt'le'ke. ²³ Xlaca'n tualh que tasqui'nī que napātī'nī'n Cristo lā' nanī lā' māni' ū'tza' a'ntī xapū'la nalakahuanchoko, lā' chuntza' nacāmāca'tzīnican a'ntū ixlīstu'ncua' huan israelitas lā' nā a'ntīn tū' israelitas.

Pablo ixmākahlhaka'tī'nīcu'tun Agripa

²⁴ Lā' chuntza' Pablo lītamaktāyalh. Lā' Festo hualh lej palha':

—jHui'x chuya'ya', Pablo! Lej lhūhua' sca'tnī'ta'. Lā' ū'tza' līmakachuya'yāni'.

²⁵ Lā' Pablo kalhtūni'lh:

—Quit tū' icchuya, Festo. Lā' quit stu'ncua' a'ntū icuan. ²⁶ Huan rey Agripa nā xla' lakapasa huā'mā'. Lā' ū'tza' iclīchihuīna'n na ixlacapūn lā' tū' iclacapuhuan. Quit lej xa'nca icca'tzīhuī' que nā xla' ca'tzīkō' huā'mā'. Quit icchihuīna'n a'ntūn tū' tlahuacanī't cā'tzē'k. ²⁷ ¿Chā hui'x, rey Agripa, a'ka'tī'ya' a'ntūn tualh huan a'cta'sana'nī'n xalanī'n makāntza'? Quit icca'tzī que kalhlaka'tī'ya'.

²⁸ Lā' Agripa huanilh Pablo:

—Con macstī'na'j tachihuīn puhua'na' palh naquimākahlhaka'tī'nī'ya'.

²⁹ Lā' Pablo hualh:

—A'yuj macstī'na'j, a'yuj lhūhua' tachihuīn, iclacasqui'n que hui'x cala't hua'chi quit. Lā' catalakō'lh hua'chi quit ixlīhuākca'n a'ntūn quintakaxmatnī'mā'na chuhua'j. Xmān tū' cacāmacachī'ca hua'chi quit —hualh Pablo.

³⁰ Lā' tatāyakō'lh ixlīhuākca'n, huan rey lā' huan gobernador lā' Berenice lā' ixlīhuākca'n a'ntī ixtatā'huī'lāna'. ³¹ Tatatampūxtulh lacachuna'j lā' talāhuanilh:

—Huā'mā' chi'xcu' nīn tuntū' tlahua para que tzē namaknīcan o nachī'can.

³² Lā' Agripa huanilh Festo:

—Palh huā'mā' chi'xcu' tū' ī'squi'nli nalacāxtlahua César, quina'n tzē ixmakxtekui.

27

Macā'nca Pablo nac Roma

¹ Lā' a'xni'ca' pāstacca naquincātamacā'nāni' nac Italia, tamacamāstā'lh Pablo lā' ā'makapitzīn tachi'nī'n con kalhatin capitān a'ntī ixtacuīni' Julio. Xla' ixmāpa'ksī huan batallón a'ntū huanican Augusto. ² Ictojōuj nac lakatin barco xala' nac Adramitio. Huā'mā' barco ixtētāyacu'tun nac makapitzīn xcānsipejni' nac Asia a'nlhā ixpūjaxni' barco. Lā' quincātā'a'ni' Aristarco xala' nac Tesalónica, lakatin xcānsipej nac Macedonia. ³ Lā' ixlīlakalī icchā'uj nac Sidón a'nlhā ixpūjaxni' barco. Lā' Julio lej tzeyā chi'xcu' ixuanī't con Pablo lā' makxtekli que cālaka'lh ixamigos. Xlaca'n tatlahuani'lh a'ntū ixmaclacasqui'n. ⁴ Lā' ā'maktin ica'mpalauj nac barco. Huan ū'ni' lej palha' quincāpāxtokni'. Lā' ū'tza' iclīpāt'le'keuj na ixpāxtūn Chipre a'ntū pītzina'j ti'ya't na ixpu'nan mar. A'ntza' tū' lej palha' ixquincāsnokāni' huan ū'ni'. ⁵ A'calīstān icpū'a'uj huan barco pajtzu na ixquiltūn a'nlhā huanican Cilicia lā' Panfilia. Lā' icchā'uj nac Mira, lakatin xcānsipej nac estado de Licia.

⁶ A'ntza' kaksli huan capitān lakatin barco xala' nac Alejandría a'ntū ixa'mā' nac Italia. Lā' quincāmojōpalani' huan ā'lakatin barco. Lā' ū'tza' icpū'a'mpalauj. ⁷ Xa'ica'mā'nauj lej lacatzucu lātma'j lā' jicslīhua'

iclichā'uj ixpajtzu Gnido. Lā' huan ū'ni' quincāmāmakchuyīni' lā' ū'tza' iclīpātē'kepalauj ixpajtzu Salmón na ixpāxtūn Creta a'ntū pītzinga'j tī'ya't ixpu'nan mar. A'ntza' tū' lej palha' ixquincāsno'kāni' huan ū'ni'. ⁸ Lā' jicslīhua' xa'ictētaxtumā' nauj ixpajtzu Creta. Icchā'uj nac Buenos Puertos, ixpajtzu huan xcānsipej Lasea.

⁹ Lejtza' makān xa'ictakoxīni'ta'uj lā' ixmimā'tza' huan cā'lonkni'. Lā' ū'tza' lej ixlijicua'ncan ixpū'a'ncan huan barco. Lā' Pablo cāmaxquī'lh tapāstacna' ¹⁰ lā' cāhuanilh:

—Chi'xcuui'n, quit icpuhuan palh ā'chulā' na'a'nāuj, catūhuā naquincālani'yāni' lā' lej lhūhua' namakasputāuj. Namakasputāuj huā' barco lā' huā' tacu'ca' lā' nā quina'n nanīyāuj.

¹¹ Pero huan capitán tū' a'kahuāna'ni'lh Pablo. Cā'a'kahuāna'ni'lh huan piloto lā' huan ixtēcu' barco. ¹² Lā' a'ntza' tūla māchokocan barco a'xni'ca' ixlonknu'n. Lā' ū'tza' huan ixtalhūhuā't talīhualh:

—Cāhui ā'chulā'.

Ixtapuhuan palh tzē cahuā ixtachā'lh nac Fenice, lakatin xcānsipej nac Creta. Lā' nac Fenice a'nlhā ixpūjaxni' barco laca'a'huī' nac noroeste lā' nac suroeste. A'ntza' ixtapuhuan ixtatachokolh a'xni'ca' ixlonknu'lh.

Huan ū'ni' sno'kmaxquī'lh xcān huan barco

¹³ A'xni'ca' tzuculh ū'nun macsti'na'j de nac sur, tapuhuampā que tzētza' nata'a'mpala. Lā' tatzucupā ta'a'n lā' ixtatētaxtumā'na ixpajtzu huan pītzinga'j tī'ya't a'ntū huanican Creta. ¹⁴ Lā' lacapalh mīlh lakatin palha' ū'ni' a'ntū ixuanican Nordeste. ¹⁵ Lā' huan ū'ni' sno'kmaxquī'lh xcān huan barco lā' tū' quincāmāmakxtekni' na'ica'nāuj a'nlhā xa'ica'ncu'tumā' nauj. Lā' tūlahitza' ixtlahuacan nīn tuntū'. Lā' chuxalhā quincālē'ni' huan ū'ni'. ¹⁶ Ictētaxtūj na ixpajtzu lakatin pītzinga'j tī'ya't ixtacuīni' Claudia. Lā' a'ntza' tū'tza' lej palha' ixquincāsno'kāni' huan ū'ni'. Lā' jicslīhua' icstancacu'tūj huan pāti a'ntū xa'icstancalīmīnāuj. ¹⁷ Lā' a'xni'ca' ixmojōcanī'ttza' huan pāti nac barco, chā'xpāchī'ca huan barco. Ixtajicua'n porque lasā' ixa'ksatāyalh huan nac cā'cucujnu' a'ntū ixtacuīni' Sirte. Lā' ū'tza' talimāyujūlh huan xalu'xu' barco a'ntū ixlīsno'klē'n ū'ni' huan barco. Lā' chuntza' lakachu quincālē'ni' huan ū'ni'. ¹⁸ Lā' ixlīlakalī huan xasipej mar lā' huan ū'ni' lej palha' sno'kli huan barco. Lā' ū'tza' tatzuculh talīmaka'n huan tacu'ca' nac mar. Lā' chuntza' tū'tza' lej tzi'ncahl huan barco. ¹⁹ Lā' ixlīlakalī huampala icmaka'uj con quimacanca'n ixmaclacasqui' xala' na ixchakān barco. ²⁰ Lakalhūhua' chī'chini' pātē'kelh lā' tū' iclaktzī'uj chī'chini' nīn sta'cu. Lā' huan ū'ni' lejcus palha' ī'sno'kmā' huan barco. Lā' ū'tza' xa'iclipuhuanāuj que tūlatza' xa'icpūtaxtūj quina'n.

²¹ Lā' makāntza' tū' xa'icua'yani'ta'uj. Lā' Pablo tāyalh na ixla-clhpu'nanca'n lā' hualh:

—Chi'xcuui'n, ixquilākaxmatni'uj. Palh tū' ixtaxtuchāuj nac Creta, tū' ixquincāpātē'keni'ni' huā'mā' lījicua' lā' nīn tuntū' ixmakasputūi.

²² Chuhua'j, tū' calakaputzatit. Hui'xina'n nīn chā'tin catinīlh, a'yuj casputli huā' barco. ²³ Kōtan tzi'sa quit quintasu'ni'lh kalhatin ángel a'ntū Dios macamilh. Huā'mā' Dios ū'tza' a'ntū quimāpa'ksī lā' a'ntū ictā'scuja.

²⁴ Lā' huan ángel quihuanilh: “Hui'x, Pablo, tū' caji'cua'. Lej tasqui'nī hui'x nalakpina' César. Lā' por mimpālacata, Dios nacāmāpūtaxtū ixlīhuākca'n a'ntūn tatorjōmā'na con hui'x nac barco”, quihuanilh huan ángel. ²⁵ Lā' chuhua'j, chī'xcuui'n, tū' calakaputzatit. Quit iclipāhuan

Dios. Lā' quit icuan chuntza' nala a'nchīn quihuanica. ²⁶ Tasqui'nī nachā'nāuj nac lakatin pītzinga'j ti'ya't ixpu'nan mar —hualh Pablo.

²⁷ Lā' lakacāujtā'ti' chi'chini' ixlanī't palha' ū'ni'. Lā' hua'chi i'tāt tzi'sa huan barco lakachu ixlē'n huan xasipej mar a'ntū huanican Adria. Lā' huan marineros tapuhualh que tzēlasā' ixtatapajtzūmā'na nac lakatin ti'ya't. ²⁸ Talhcālīh ixlīpūlh mā'n huan xcān lā' pu'xamacāujchāxan metro ixuanī't. Lā' lacachuna'j huampala chu talhcāpā lā' xmāntza' pu'xamatojon metro ixuanī't. ²⁹ Ixtajicua'n que tzēlasā' ixtalaknūlh huan barco nac cā'chihuixni'. Lā' ū'tza' talīmōjōlh nac xcān lakatā'ti' xalactzinca xala' na ixkēn huan barco lā' chuntza' tzēn talīyāhualh huan barco. Lā' taka'lhīlh hasta a'xni'ca' tuncuīlh. ³⁰ Huan marineros ixtamāyujūmā'na huan pāti. Ixtatasu'yu a'nchī ixtamojōmā'nampā nac xcān huan xalactzinca xala' na ixquini' barco a'ntū nalitāya huan barco. Pero xmān ta'a'kxokonū'lh. Ixtapūtzā'lacu'tun nac pāti. ³¹ Lā' Pablo cāhuanilh huan capitán lā' huan tropasna':

—Palh huan tamā'na chi'xcuhū'n tū' natatachoko nac barco, hui'xina'n tūlalhtza' catipūtaxtutit.

³² Lā' chu tuncan huan tropasna' tacā'tu'cxli huan tasiuj a'ntū tapūmāyujūlh huan pāti. Lā' tamacamincha' nac xcān.

³³ Lā' a'xni'ca' ixtuncuīmā'tza', Pablo cāhuanilh ixlīhuākca'n que catahuā'yalh macsti'na'j. Cāhuanilh:

—Tlahualhtza' lakacāujtā'ti' chi'chini' lā' tū' huā'ya'nī'ta'ntit lā' tū' lh-tatani'ta'ntit. ³⁴ Iccāhuaniyāni' cahuā'ya'ntit lā' chuntza' natli'hui'quinā'tit. Nīn chā'tin de hui'xina'n catimakasputtit nīn kantin miya'jca'n.

³⁵ A'xni'ca' huan kō'lh huā'mā', Pablo tayalh pāntzi lā' maxquī'lh pāxcatca'tzi Dios na ixlacapūnca'n ixlīhuākca'n lā' che'kelh lā' tzuculh huā'yan. ³⁶ Lā' ixlīhuākca'n tū'tza' ixtalakaputza lā' nā tahuā'yalh. ³⁷ Quina'n quilīhuākca'n xa'icuanī'ta'uj lakatu' ciento ā'tu'tumpu'xamacāujchāxan a'ntī xa'ictajōmā'nauj nac barco. ³⁸ Lā' a'xni'ca' ixtahuā'yanī'ttza', tatamakajūlh trigo nac mar lā' chuntza' tū'tza' lej ixtzincan huan barco.

Huan barco laclalh

³⁹ Lā' a'xni'ca' tuncuīlh, huan marinerosnu' tū' ixtalakapasna'n huanmā' ti'ya't. Talaktzī'lh lakatin ixmacan mar lā' ixka'lhī cucuj. Lā' titapuhualh palh tzē cahuā' ixtamāpajtzūlh a'ntza' huan barco. ⁴⁰ Lā' tacā'tu'cxli huan tasiuj lā' chuntza' tachokolh nac mar huan xalactzinca lā' chuntza' tzēn taxakā'līlh huan barco. Taxla'jalh huan ixtasiuj ixlēkosnu' huan barco. Lā' tacha'xli huan lu'xu' xala' ixquini' barco para que chuntza' natampi'ta'lē'n huan ū'ni'. Lā' huan barco tzuculh a'n nac ti'ya't. ⁴¹ Lā' talaknūlh nac lakatin cā'cucujnu'. Lā' ixquini' barco a'ksātāyalh lā' tūlalhtza' taxakā'līlh. Lā' huan ixlīsū'n huan xcān mālakuanīlh ixkēn huan barco. ⁴² Huan tropasna' ixtamaknīcu'tun huan tachī'nī'n para que chuntza' nīn chā'tin naxiquihuā'tnatacuta de nac mar lā' chuntza' tzē natatzā'la. ⁴³ Pero huan capitán ixmāpūtaxtūcu'tun Pablo. Lā' ū'tza' tū' līmakxtekli nacāmknīcan. Cāmāpa'ksīlh a'ntīn tzē ixtaxiquihuā'tnan, xapū'la catatojōlh nac xcān lā' cata'a'lh nac ti'ya't. ⁴⁴ Lā' māpa'ksīni'lh que makapitzīn catapūtaxtūcu'tun huan barco. Lā' chuntza' tātacutkō'lh nac xcān lā' tapūtaxtukō'lh ixlīhuākca'n.

28

Pablo nac Malta

¹ Lā' a'xni'ca' xa'icpūtaxtunī'ta'ujtza', icca'tzīuj que huan pītzina'j ti'ya't ixtacuīni' Malta. ² Xalanī'n a'ntza' lej quincātalakalhu'mani'. Lā' como ixlamā' xcān lā' ixlonknu'n, tahui'lilh macscut. Lā' quincātahaninini' ca'icskō'nui. ³ Pablo putzalh makxpātin qui'hui'. Lā' a'xni'ca' ixmāpū'cu'tumā' nac macscut, taxtuchi lakatin lūhua' tzā'latēha de nac macscut lā' macaxcalh na ixmacan Pablo. ⁴ Lā' a'xni'ca' huan xalanī'n nac Malta talaktzī'lh huan lūhua' a'nchī'ixa'kanūhua'ca' na ixmacan Pablo, talāhuanilh:

—Lā' stu'ncua' huā'mā' chi'xcu' maknīni'. Lā' a'yuj pūtaxtulh nac mar, tasqui'nī nanī para namāpala con Dios.

⁵ Pablo tincxmaka'lh huan lūhua' nac macscut lā' nīn tuntū' pātle'keni'lh. ⁶ Xlaca'n ixtapuhuan palh ixcu'nli a'nlhā ī'xcani't huan lūhua' o palh ixa'kā'lh xanīn. Lej makān taka'lhilh. Lā' a'xni'ca' talaktzī'lh que nīn tuntū' lani'lh, lā' tapuhuampā lā' talāhuanilh:

—Chō'la ū'tza' kalhatin dios huā'mā' chi'xcu'.

⁷ Lā' pajtzu ixuī'ixti'ya't huan xapuxcu' chi'xcu' xala' nac Malta. Xla' ixuanican Publio. U'tza' quincāmāchokoni' na ixchic lakatu'tun chi'chini' lā' lej lhūhua' quincātlahuani'ni' a'ntūn tzey. ⁸ Huan ixtāta' Publio ixmā' nac tama' lā' ixka'lhī tachi'chīxni' lā' taka'lhni'tanti. Pablo laka'lh lā' orarlilh lā' mā'ca'ni'lh ixmacan lā' mātzeyilh. ⁹ Lā' a'xni'ca' pātle'kelh huā'mā', tamilh ā'makapitzīn huampala ī'tza'ca'ni'n a'ntū ixtahui'lāna' nac Malta. Lā' nā cāmātzeyīca. ¹⁰ Lā' lhūhua' lē'ksajna' quincātamaxquī'ni'. Lā' a'xni'ca' ictaxtūj, ū'tunu'n tamānūlh nac barco a'ntū icmaclacasquī'nāuj.

Pablo chā'lh nac Roma

¹¹ Lā' ixlīlakatu'tun mālhcuyu' icpū'a'uj lakatin barco a'ntū ixtachokoni't na ixpajtzu Malta ixlīhuāk huan cā'lonkni'. Huan barco xla' xala' nac xcānsipej Alejandría. Lā' ixyāhuani'canī't nac barco ixlīlakapascan a'ntū lakatu' ídolo a'ntū ixuanican Cástor lā' Pólux. ¹² Ichhā'uj nac Siracusa lā' a'ntza' ictachokouj tu'tuma'j. ¹³ A'ntza' ictaxtūj lā' tūlah stu'nc ica'uj. A'calistān icchā'uj nac Regio. Lā' ixlīlakalī lalh ū'ni' xala' nac sur. Lā' ixlītu'ma'j icchā'uj nac Puteolī. ¹⁴ A'ntza' iccāpāxtokui ā'makapitzīn tā'timīn. Xlaca'n quincātahaninini' que ca'ictachokouj a'ntza' con ū'tunu'n lakatojon chi'chini'. A'calistān ictaxtupalauj para na'ica'nāuj nac Roma. ¹⁵ Lā' ixcāmāca'tzīnīcanī'ttza' huan tā'timīn nac Roma palh na'icchā'nāuj. Lā' xlaca'n tataxtulh lā' tamilh hasta nac lītāmāuj Apio lā' nā a'nlhā huanican Tres Tabernas. A'ntza' iclāpāxtokui nac tej. Lā' a'xni'ca' cālaktzī'lh Pablo maxquī'lh pāxcatca'tzī Dios lā' ka'lhilh tapāxuhuān. ¹⁶ Lā' a'xni'ca' icchā'uj nac Roma, huan capitān cāmacamaxquī'lh huan tachi'ni'n huan xapuxcu' maktaka'lhna'. Lā' Pablo makxtekca natachoko ixa'cstu lā' kalhatin tropa ixmaktaka'lh.

Pablo a'cta'sana'lh nac Roma

¹⁷ Lā' ixlītu'tuma'j Pablo cāmātayīni'lh huan xanapuxcu'nu' israelitas nac Roma. Lā' a'xni'ca' ixtalaktakēxtimīni't, Pablo cāhuanilh:

—Chi'xcuhui'n israelitas, quit nīn tuntū' a'ntūn tū' tzey iccātīloni'nī't huan israelitas nīn ixtalanānca'n quinatāta'na'ca'n. Lā' a'yuj nīn tuntū' ictlahuanī't a'ntūn tū' tzey, quīmacamāstā'ca tachi'n con huan chi'xcuhui'n romanos nac Jerusalén. ¹⁸ Huan romanos quintakalhasquī'nīlh lā'

nīn tuntū' takakslī para que tzē naquimaknīcan. Lā' ū'tza' ixquintalīmakxtekcū'tun. ¹⁹ Lā' huan israelitas tū' talacasqui'lh' naquimakxtekcān. Lā' ū'tza' lītasqui'nī que icsqui'nli caquinkalhasqui'nīca na ixlacapūn César, a'uyj tū' iccālē'ksa'nīnī'n xalanī'n na quixcānsipej. ²⁰ Lā' ū'tza' iccālīmāta'sīnī'ta'ni' hui'xina'n. Quit xa'iccālaktzī'ncu'tunāni' hui'xina'n lā' xa'iccātā'chihuīna'ncu'tunāni'. Huan israelitas takalhlaka'ī' que Dios nacāmālakahuanīchoko huan nīnī'n. Lā' nā quit chuntza' ickalhlaka'ī'. Lā' ū'tza' ixpālacata quillīmacatūpīxchī'canī't —cāhuanilh Pablo.

²¹ Lā' huan xanapuxcu'nu' israelitas tahuanihl:

—Xalanī'n nac Judea tū' tamacaminī't ca'psnat por mimpālacata. Lā' huan israelitas, a'ntūn tamincha' nac Judea, nīn tuntū' quincātahuaninī'ta'ni' por mimpālacata. ²² Iclacasqui'nāuj que caquilāhuanīuj a'ntū hui'x puhua'na'. Icca'tzīyāuj a'nchī lakaxtim huan can que tū' tzey huā'mā' secta —huanica Pablo.

²³ Huanmā' chī'chini' a'ntū ixlaclhcāhui'līcanī't, ixlhūhua'ca'n tamīlh huan nac chic a'nlhā ixtachoko Pablo. Lā' huan cā'tzi'sāt Pablo tzu-culh cātā'kalahchihuīna'n a'nchī māpa'ksīnī'n Dios. Lā' cātā'chihuīna'lh hasta tzī'sualh. Lā' cākalhachihuīna'ni'lh a'ntū huan ixtachihuīn Dios por ixpālacata Jesús a'nlhā tatzō'kni' huan ley a'ntū maxqui'ca Moisés lā' a'nlhā huanican profetas. Lā' chuntza' Pablo cāmākalhlaka'ī'nīcu'tulh ixpālacata Jesús. ²⁴ Lā' makapitzīn ixta'a'ka'ī'mā'na lā' ā'makapitzīn tū' ta'a'ka'ī'lh. ²⁵ Lā' chuntza' tū' chu lakatin ixtapāstacna'ca'n ixtahuanī't. Lā' tatzuculh ta'a'n. Lā' a'xni'ca' tūna'j ixtataxtu, Pablo cāhuanilh:

—Huan Espīritu Santo hualh a'ntū ixlīstu'ncua' a'xni'ca' māchihuīnīlh huan a'cta'sana' Isaías. Chuntza' cāhuanilh quīnapapna'ca'n:

²⁶ Capit lā' cacāhua'ni' huā'mā' tachi'xcuhuī't:

Hui'xina'n nakaxpa'tā'tit lā' tū' catimāchekxī'tit; nalaktzī'nā'tit lā' tū' catimāchekxī'tit a'ntū la'ktzī'nā'tit.

²⁷ Tuntū'tza' ta'u'cxca'tzī na ixa'clhcunucca'n huā'mā' tachi'xcuhuī't.

Ixa'ka'xko'lhca'n tū' tapūkaxmata xa'nca.

Tatalakatzī'nī't ixlakastapunca'n.

Tū' talaktzī'ncu'tun lā' tū' takaxmatcu'tun.

Lā' tū' tamāchekxīcu'tun.

Lā' tū' taxtāpalīcu'tun ixtapāstacna'ca'n para que chuntza' quit tzē na'iccāmātzeyī.

Chuntza' māhuanīlh Dios huan Isaías.

²⁸ Lā' Pablo ā'chulā' ixchihuīna'n lā' cāhuanilh:

—Caca'tzītīt hui'xinan'n huā'mā': Huan tīn tū' israelitas cāmāca'tzīnīcanī'ttza' a'nchī Dios māpūtaxtūnu'n. Xlaca'n natakaxmata.

²⁹ Lā' a'xni'ca' Pablo ixuanī'ttza' huā'mā', huan israelitas ta'a'lh lā' ixtalīkalahchihuīna'ntēlha.

³⁰ Lā' Pablo a'ntza' tachokolh calacs lakatu' cā'ta nac chic a'nlhā ī'sācua'nī't. Lā' laktzī'lh con tapāxuhuān ixlīhuākca'n a'ntī ixtalakmīn.

³¹ Lā' ixcāhuani a'nchī Dios māpa'ksīnī'n. Lā' ixcāmāsu'ni' por ixpālacata Māpa'ksīnī' Jesucristo na ixlacapūnca'n ixtalhūhuā't. Lā' nīn tintī' ixmāmākchuyī.

Huan Carta a'ntū Cāmacā'ni'ca Xalanī'n nac Roma

Pablo cāmacā'ni'lh saludos xalanī'n nac Roma

¹ Quit, Pablo, ictzo'kmā' huā'mā' carta. Quit ictā'scuja Jesucristo. Dios quilimānūlh quili'apóstol. Quilimāmacū'lh para na'icmāsu'yu huan xatzey tachihuīn a'ntū Dios māca'tzīnī'lh.

² Tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios, a'nlhā huanican profetas, a'nchī Dios hualh a'ntū napātle'ke. ³ Tatzo'kni' ixpālacata quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo a'ntī ixO'kxa' Dios. Jesucristo xla' ī'xū'yātā'nat huan rey David. ⁴ Lā' nā Jesucristo, nā xla' ixO'kxa' Dios. Como Jesucristo lakahuanchokolh chuntza' līmāsu'yu palh xla' ixO'kxa' Dios lā' palh lej ka'lhī līmāpa'ksīn. Lā' xla' xatzey hua'chi Dios. ⁵ Cristo quilakalhu'malh lā' quimānūlh quili'apóstol como ū'tza' ixquilhtampān Dios. Lā' xla' lacasqui'n que na'iccāmāsu'ni' huan tachi'xcuui't xalanī'n lakachu nac quilhtamacuj. Lā' chuntza' xlaca'n tzē natakahlaka'ī' Jesucristo lā' tzē nata'a'kahuāna'ni' Dios. Lā' chuntza' Jesucristo na'a'cnīni'ni'can. ⁶ Lā' nā chuntza' hui'xina'n xalanī'n nac Roma. Dios cāta'sani'nī'ta'ni' lā' chuntza' tapa'ksiyā'tittza' con Jesucristo.

⁷ Quit iccātzo'knuni'yāni' milīhuākca'n xalanī'n nac Roma a'ntī Dios cāpāxquī'yāni' lā' cāta'sani'nī'ta'ni' lā' ū'tza' līla'yā'tit ixtachi'xcuui't Dios. Cacāsicua'lanālīni' hui'xina'n Dios a'ntī quinTāta'ca'n lā' quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo. Lā' cacāmātza'ta'tī'ni'ni' mī'a'clhcunucca'n.

Pablo ixa'ncu'tun nac Roma

⁸ Pū'la icmaxquī' pāxcatca'tzī Dios por ixpālacata Jesucristo, como hui'xina'n xa'nca kalhlaka'ī'yā'tit. Lakachu līchihuīna'ncan de hui'xina'n por a'nchī xa'nca kalhlaka'ī'yā'tit. ⁹ Dios ca'tzī palh stu'ncua' a'ntū na'iccāhuaniyāni'. Lā' xla' ū'tza' a'ntī ictā'scuja con ixlīhuāk quintapuhuān, como quit icmāsu'yu huan xatzey tachihuīn a'ntū ixpālacata ixO'kxa' Dios. Dios ca'tzī palh pō'ktu iccāpāstacāni' hui'xina'n a'xni'ca' ickalhtō'ka'. ¹⁰ Lā' quit icsqui'ni' Dios nalacāxtlahua ixlīhuāk para que chuntza' tzē na'iccālaka'nāchāni' hui'xina'n palh chuntza' ixtapuhuān Dios. ¹¹ Quit lej iccālaktzī'ncu'tunāni' hui'xina'n como iccāmāsu'ni'cu'tunāni' a'ntū quimāca'tzīnīlh huan Espīritu Santo. Lā' chuntza' hui'xina'n tzē nakalhlaka'ī'yā'tit más xa'nca. ¹² Lā' chuntza' tzē nalāmaktāyayāj chā'tunu' a'nchī kalhlaka'ī'yāuj.

¹³ Quit iclacasqui'n que caca'tzītīt hui'xina'n, tā'timīn, que lej maklhūhua' xa'iccālaka'ncu'tunāchāni'. Pero tū' ica'nī'ta'ncha' como tūlana'j tzē na'ica'n. Quit iccāmaktāyacu'tunāni' para que ā'chulā' nakalhlaka'ī'yā'tit. Chuntza' pātle'kenī't ā'lacatin a'nlhā iccāmāsu'ni'nī't ixtachihuīn Dios a'ntīn tū' israelitas. ¹⁴ Tasqui'nī na'iccāmāsu'ni' ixlīhuākca'n huan tachi'xcuui't. Tasqui'nī na'iccāmāsu'ni' a'ntī chu catīhuāya tachi'xcuui't lā' nā a'ntīn tū' chu catīhuāya tachi'xcuui't, lā' a'ntī lej taca'tzī lā' nā a'ntīn tū' taca'tzī. ¹⁵ Lā' chuntza' icmāsu'yucu'tun huan xatzey tachihuīn nac Roma, a'nlhā hui'lāna'ntit hui'xina'n.

Līpūtaxtucan a'xni'ca' kalhlaka'ī'can huan xatzey tachihuīn

¹⁶ Tū' iclīmāxana'n icmāsu'yu huan xatzey tachihuīn ixpālacata Jesucristo. A'xni'ca' māsu'yucan huan xatzey tachihuīn, Dios

cāmāpūtaxtukō' ixlīhuākca'n a'ntīn talīpāhuan Dios, como xla' lej ka'lhī līmāpa'ksīn. Pū'la cāmāsu'ni'ca a'ntī israelitas lā' ā'calistān a'ntīn tū' israelitas. ¹⁷ Ixtachihuīn Dios quincāmāsu'ni'yāni' a'nchī Dios cāmāpānūni' ixtalac'lē'i'ca'n ixlīhuākca'n a'ntīn talīpāhuan Dios. Tatzō'kni' na ixtachihuīn Dios: “Ixlihuākca'n a'ntī Dios cāmāpānūni' ixtalac'lē'i'ca'n como talīpāhuan Dios, xlaca'n para pō'ktu nataka'lhī xasāsti' ixquilhtamacujca'n”.

Ixlīhuākca'n huan tachi'xcuui't talac'lē'n

¹⁸ Ca'tziyāuj que Dios hui'lacha' nac a'kapūn lā' xla' nacāmāpātīnī a'ntīn tatlahua a'ntūn ko'hua'jua'. Lā' como xlaca'n tatlahua a'ntūn tū' tzey, tū' tapāstaccu'tun a'ntū xastu'ncua' i'xla' Dios. ¹⁹ Xlaca'n tzē nataca'tzī macstī'na'j a'nchī huanī't Dios, chuntza' hua'chi quilīhuākca'n nā tzē ca'tziyāuj. Māni' Dios cāmāsu'ni'nī't. ²⁰ Desde a'xni'ca' tzuculh huan quilhtamacuj huan tachi'xcuui't talaktzī'n a'ntūn tlahuani't Dios. Lā' chuntza' tzē natalīmāchekxī a'nchī huanī't Dios. Lā' a'yuj tūla talaktzī'n Dios, xlaca'n tzēn tamāchekxī que Dios lej ka'lhī ixlīmāpa'ksīn a'ntūn tū' maktin sputa. Lā' nā tzēn tamāchekxī que xla' lej stu'ncua' Dios. U'tza' talīl'n cuenta xlaca'n palh tū' talakapasa Dios. ²¹ A'yuj xlaca'n taca'tzī que Dios hui', xlaca'n tū' tataquilhpūtani' hua'chi tasqui'nī nataquilhpūtani'can. Lā' tū' tamaxquī' pāxcatca'tzī. Lā' ā'chulā' tapāstaca a'ntū nīn tuntū' lītasqui'nī. Lā' como tū' tamāchekxī, ixtapāstacna'ca'n hua'chilh tū' xa'nca scujmā'. ²² Māni' xlaca'n tahuan que lej lakskalalhna'. Tū' stu'ncua'. Lactontosnu'. ²³ Lā' tū' tamācā'tani'cu'tun Dios a'ntī hui' para pō'ktu. Tataquilhpūtani' huan ídolos a'ntūn tatasu'yu hua'chi chī'xcuui'n. Lā' huan chī'xcuui'n, xlaca'n natanīkō'. Lā' nā xlaca'n tataquilhpūtani' ā'tāpātīn ídolos a'ntū māni' xlaca'n tamacani'tlahua a'ntūn tatasu'yu hua'chi spūnnu' lā' lūhua' lā' animalhna'.

²⁴ U'tza' Dios cālītaxtunquīnī'lh lā' cālīmaktekli natatlahua a'ntū lej ko'hua'jua'. Lā' chuntza' talātlahuani' a'ntū xako'hua'jua' chu a'nchī ixtalajasquī'n. ²⁵ Xlaca'n tū' takalhla'ka'ī'cu'tun a'ntū xastu'ncua' Dios; xmān takalhla'ka'ī'cu'tun a'ntū hua'chi lakatīn tā'ksa'nīn. Tamācā'tani' lā' tataquilhpūtani' a'ntū mā'a'nanīlh Dios. Lā' tū' tamācā'tani' a'ntū xastu'ncua' Dios. Lā' ū'tza' a'ntīn tlahuakō'nī't ixlīhuāk a'ntūn ta'a'nan nac cā'quilhtamacuj. Lā' xla', tasqui'nī que ū'tza' namācā'taniyāuj quilīhuākca'n para pō'ktu. Amén.

²⁶ Lā' ū'tza' Dios cālīmaktekli natatlahua a'ntū lej līmāxana' chuntza' hua'chi tatlahuacu'tun. Lā' chuntza' huan puscan tū'tza' taka'lhīcu'tun i'xkōlu'ca'n hua'chi tasqui'nī. Lā' talātā'tahuī'la entre puscan. Lā' chuntza' tatlahua entre puscan a'ntū lej līmāxana'. ²⁷ Lā' nā chuntza' huan chī'xcuui'n. Tū' tamaclacasquī'n huan puscan hua'chi tasqui'nī. Lā' talātā'tahuī'la entre chī'xcuui'n. Lā' chuntza' tatlahua entre chī'xcuui'n a'ntū lej līmāxana'. Lā' ū'tza' talīlaclatāyalh.

²⁸ Lā' como tū' tapāstaccu'tun a'ntū i'xla' Dios, chuntza' Dios cātaxtunquīnī'lh lā' cāmaktekli natapāstaca a'ntū lej xako'hua'jua'. Lā' ū'tza' talītlahua a'ntūn tū' līmakuan. ²⁹ Lā' lej tatlahua tāpālhūhua' a'ntūn tū' tzey. Lā' tamakpuscātīnī'n. Lā' lej tatlahua a'ntūn ko'hua'jua'. Lā' xlaca'n talālakca'tzani' a'ntūn taka'lhī ā'makapitzīn. Lā' tū' talaktzī'ncu'tun ā'makapitzīn. Lā' talālakca'tzan. Lā' tamaknīnī'n. Lā' talāsta'la. Lā' ta'a'kxokon'u'n. Lā' tapuhuanī' a'ntūn tū' tzey de ā'makapitzīn. Lā' ta'a'ksa'nīnī'n. ³⁰ Lā' talichihuīna'n ā'makapitzīn de a'ntūn tū' tzey, lā' ta'a'kchā'ni' Dios. Lā' talacatāquī'nīn. Lā' taka'tla'jca'tzī. Lā' tahuan

palh xla'ca'n laka'tla'n. Lā' tapuhuan a'nchī natalītlahua ā'chulā' antūn ko'hua'jua'. Lā' tū' ta'akahuāna'ni' ixtāta'ca'n lā' ixtzī'tca'n. ³¹ Lā' tū' tamāchekxī a'ntū xatzey. Lā' tū' tatlōkentaxtū a'ntūn tahuhan. Lā' tū' tapāxquī' ā'makapitzīn. Lā' tū' tamāspūtūnu'ni' ā'makapitzīn. Lā' nīn talakalhu'manīni'n. ³² Lā' ixlīhuākca'n a'ntīn tatlahua huan tamā'na catūhuā, xla'ca'n nacāmāpātīnīcan, como chuntza' huan Dios. Lā' a'yuj xla'ca'n taca'tzī huā'mā', tū' tapājaxa de tatlahua a'ntūn tū' tzey. Lā' ā'chulā' tapuhuan palh lej tzey palh ā'makapitzīn nā natatlahua a'ntūn ko'hua'jua'.

2

Lej tzey a'nchī Dios nacālīlacāxtlahua huan tachi'xcuui't

¹ Palh kalhatin ixualh que ā'makapitzīn talaclē'n, chuntza' hua'chilh xla' huan que māni' ū'tza' laclē'n como nā xla' tlahua a'ntūn tū' tzey. ² Ca'tzīyāj que lej tzey a'nchī Dios nacāmālaclē'nī xla'ca'n antūn tatlahua huā' tamā'na catūhuā a'ntūn ko'hua'jua'. ³ A'ntī natahuan que Dios nacāmālaclē'nī huan ā'makapitzīn como talaclē'n, nā xla'ca'n nā nacāmālaclē'nīcan como xla'ca'n nā taka'lhī ixtalacē'i'ca'n. ⁴ Lā' a'yuj Dios lej quincālakalhu'manīni', lā' a'yuj tū' palaj quincāmāpātīnīyāni', xla'ca'n tū' tamāchekxī huā'mā'. Hua'chilh talakmaka'n a'nchī Dios cāpātīni'mā'. Dios lej lakalhu'manīni'n como xla' lacasqui'n que nataxtāpalī ixtapāstacna'ca'n. ⁵ Lā' xla'ca'n lej laxumpi. Tū' taxtāpalīcu'tun ixtapāstacna'ca'n. U'tza' ā'chulā' natalīmāpala con Dios a'xni'ca' Dios nacāmālaclē'nī xla'ca'n a'ntīn talaclē'n. ⁶ Dios nacālācāxtlahua a'ntīn tatlahuanī't a'ntūn tzey lā' a'ntīn tatlahuanī't a'ntū xako'hua'jua'. Nalacāxtlahua chā'tunu' chu a'nchī tlā'huanī't. ⁷ Nacāmaxquī' ixquiltamacujca'n para pō'ktu a'ntīn tatlahua a'ntūn tzey. Tatlahua a'ntūn tzey como xla'ca'n ta'ancu'tun nac a'kapūn, lā' talacasqui'n que Dios nacālaktzī'n xalacuan, lā' taka'lhīcu'tun xasāsti' ixquiltamacujca'n a'ntū para pō'ktu. ⁸ Lā' Dios lej a'kchā'n con xla'ca'n a'ntī laxumpi lā' tū' tatlahuacu'tun ixtapuhuan Dios, lā' xmān tatlahuacu'tun a'ntūn tū' tzey. Lā' Dios nacāmāpātīnī. ⁹ Lēj natapātīni'n ixlīhuākca'n a'ntīn tatlahua a'ntūn tū' tzey. Natapātīni'n huan israelitas xapū'la lā' nā natapātīni'n a'ntīn tū' israelitas. ¹⁰ Lā' ixlīhuākca'n a'ntīn tatlahua a'ntūn tzey, Dios nacālaktzī'n xalacuan. Lā' Dios nacāmātza'ta'tī'ni' ixa'clhcunucca'n. Lā' nata'a'n nac a'kapūn. Lā' nā chuntza' xapū'la nacāpātē'keni' a'ntū israelitas lā' nā chuntza' nacāpātē'keni' a'ntūn tū' israelitas.

¹¹ Chuntza' nacāpātē'keni' a'ntī israelitas lā' nā a'ntīn tū' israelitas, como Dios cālaktzī'n chu lakatin huan tachi'xcuui't. ¹² Ixlīhuākca'n huan tachi'xcuui't taka'lhī ixtalacē'i'ca'n. Lā' makapitzīn de xla'ca'n tū' talakapasa huan ley a'ntū Dios cāmaxquī'lh huan israelitas. Lā' xla'ca'n nacāmālaclē'nīcan chu a'nchī taca'tzī a'ntūn tzey lā' a'ntūn tū' tzey. A'makapitzīn talakapasa huan ley. Lā' xla'ca'n nacāmālaclē'nīcan chu a'nchī huan nac ley. ¹³ Dios lactzey cālaktzī'n xla'ca'n a'ntīn ta'akahuāna'ni' huā'mā' ley. Lā' a'ntūn tū' ta'akahuāna'ni' huā'mā' ley, lā' chu xmān takaxmata, xla'ca'n tū' xatzey cālaktzī'nīcan. ¹⁴ Lā' xla'ca'n a'ntīn tū' talakapasa ixley Dios, lā' palh xla'ca'n lacatejtīn tahuī'lāna' chu a'nchī māni' ixtapāstacna'ca'n, chuntza' tatlahua a'nchī huan huā'mā' ley a'yuj tū' talakapasa. Chuntza' lītasu'yu palh xla'ca'n taca'tzī a'ntūn tzey lā' a'ntūn tū' tzey. ¹⁵ Hua'chilh ixtalakapasli ixley Dios, como ixa'cstucca'n

taca'tzī palh tzey o palh tū' tzey a'ntūn tatlahuamā'na. ¹⁶ Namin huan chi'chini' a'xni'ca' Jesucristo namālaclē'nīni'n por ixquiltampān Dios. Jesucristo nacāmālaclē'nī huan tachi'xcuui't por ixpālacata ixtalaclē'i'ca'n lā' ixtapāstacna'ca'n xako'hua'jua' a'ntū lakatzē'k taca'tzī. U'tza' icmāsu'yu a'xni'ca' icmāsu'yu huan xatzey tachihuīn ixpālacata Jesucristo.

Huan israelitas ixtalipāhuan ixley Moisés

¹⁷ Lā' xlaca'n a'ntū israelitas, xlaca'n talika'tla'jca'tzī como israelitas xlaca'n. Lā' talipāhuan huan ley a'ntū Dios cāmaxquī'lh. Lā' talika'tla'jca'tzī como ixtachi'xcuui't Dios xlaca'n. ¹⁸ Lā' xlaca'n talakapasa ixtapuhuān Dios. Lā' como cāmāsu'ni'cani't huā'mā' ley chuntza' tzētza' taca'tzī a'nchī lilacatejtin natalatā'kchoko. ¹⁹ Lā' xlaca'n tapuhuan que lej tzē natamāsu'ni' a'ntin tuntū' talakapasa. Lā' nā tapuhuan que xlaca'n hua'chilh tamakskomā'na a'ntin talatlā'huan a'nlhā cā'pucsua'. ²⁰ Lā' tapuhuan que lej tzē tamāsu'ni' a'nti lactontos lā' a'nti hua'chi camana' como tuntū'nal'j taca'tzī. Lā' como talakapasa ixley Dios xlaca'n tapuhuan palh taca'tzītza' ixlīhuāk a'ntū stu'ncua' lā' ixlīhuāk a'ntūn ca'tzīcan. ²¹ Xlaca'n tamāscatī ā'makapitzīn. Lā' tū' tatlōkentaxtū a'ntūn tamāsu'yu. Tahuani ā'makapitzīn que tū' tzey palh ka'lhāna'ncan. Lā' xlaca'n taka'lhāna'n. ²² Lā' xlaca'n tahuani ā'makapitzīn que tū' tzey palh makpuscātīni'ncan. Lā' xlaca'n tamakpuscātīni'n. Xlaca'n talakmaka'n huan ídolos. Lā' xlaca'n taka'lhāna'n nac lītokpānna' a'nlhā ta'a'nan ídolos. ²³ Lā' xlaca'n talika'tla'jca'tzī como cāmaxquī'cani't ixley Dios. Lā' xlaca'n tū' ta'a'kahuāna'ni' huā'mā' ley. Lā' ū'tza' talīlakmaka'n Dios huan ā'makapitzīn. ²⁴ Chuntza' tatzō'kni' na ixtachihuīn Dios:

Dios huan ā'makapitzīn a'ntin tū' israelitas.

²⁵ Lej tzey lacan lī'israelita xmān palh xlaca'n natatlōkentaxtū ixley Dios. Lā' palh tū' tatlōkentaxtū, chuntza' nīn tuntū' ixtapalh lacan lī'israelita. ²⁶ Lā' xlaca'n a'ntin tū' israelitas, palh xlaca'n tatlōkentaxtū ixley Dios, chuntza' Dios cālaktzī'n hua'chilh israelitas. ²⁷ Palh xlaca'n a'ntin tū' israelitas tatlōkentaxtū ixley Dios, chuntza' lītasu'yu que hui'xina'n ka'lhī'yā'tit mintalaclē'i'ca'n, como hui'xina'n tū' tlōkentaxtūyā'tit huā'mā' ley, a'yuj ka'lhīyā'tit a'nlhā tatzō'kni'. ²⁸ Kalhatin tū' catilalh ix-caman Dios xmān por ixpālacata circuncidarlicani't chu a'nchī ixtalanānca'n israelitas. ²⁹ A'nti lej stu'ncua' ixtachi'xcuui't Dios, ū'tunu'n a'ntin taxtāpalīnī't ixtapāstacna'ca'n. Lā' chuntza' taxtāpalīnī't nā ixchakānca'n lā' tū' xmān na ixmacni'ca'n. Lā' xlaca'n a'ntin taxtāpalīnī't ixtapāstacna'ca'n, Dios cālaktzī'n lactzey a'yuj cālakmaka'ncan nā ixlacapūnca'n tachi'xcuui't.

3

¹ Chō'la hui'xina'n puhua'nā'tit palh tuntū' ixtapalh lacan lī'israelita lā' palh tuntū' ixtapalh circuncidarlacan. ² Quit icuan que tū' stu'ncua'. Huan israelitas lhūhua' taka'lhī a'ntūn tū' taka'lhī huan ā'makpitzīn. A'xni'ca' Dios cāmaxquī'lh huan tachi'xcuui't ixtachihuīn a'ntūn tatzō'kni', huan israelitas ū'tunu'n a'nti Dios cālīmāmacū'lh ixtachihuīn. ³ Lā' a'yuj ā'makapitzīn tū' takalhlakā'i'cu'tun palh stu'ncua' a'ntū Dios huan, pero Dios natlōkentaxtū a'ntū huan. ⁴ Lā' a'yuj ixlīhuākca'n huan tachi'xcuui't ixta'akxokonū'lh, Dios natlōkentaxtū a'ntū hualh. Chuntza' tatzō'kni' na ixtachihuīn Dios:

Chuntza' lītasu'yu que hui'x pō'ktu hua'na' a'ntū stu'ncua'.

Lā' nīn tintī' tzē nahuan que tū' tzey a'ntū hua'na'.

Chuntza' huanica Dios.

⁵ Palh quina'n natlahuayāuj a'ntūn tū' tzey, chuntza' ā'chulā' lītasu'yu palh Dios pō'ktu tlahua a'ntūn tzey. Chō'la catīhuā nakalhasqui'nīni'n: “¿A'chī' naquincātamāpātīniyāni'? Por ixpālacata quintalaclē'i'ca'n, ā'chulā' naca'tzīcan palh Dios más xatzey. Lā' ¿a'chī' naquincātamāpātīniyāni' ixpālacata a'ntū māsū'yu que Dios lej tzey?” Chuntza' tapuhuan huan tachi'xcuui't. ⁶ Tū' xa'nca tapāstacna'n. Palh tū' tzey cahuā que Dios nacāmāpātīni' xla'ca'n a'ntīn talaclē'n, xla' tūlahl ixcājuzgarlīlh huan tachi'xcuui't xalanī'n nac quilhtamacuj.

⁷ Tzēlasā' catīhuā nahuan: “Palh quit ica'kxokonu'n, chuntza' Dios lītasu'yu que lej tzey, como tū' maktin a'kxokonu'n. Lā' ¿a'chī' naquimāpātīnican? Por ixpālacata quintalaclē'i' ā'chulā' na'a'cnīni'ni'can Dios”. ⁸ Palh tzey cahuā huā'mā' tapāstacna', chuntza' tzē ixuāuj: “A'chulā' catlahuāuj talaclē'i' para que chuntza' ā'chulā' na'a'cnīni'ni'can Dios”. Lā' tūla huancan huā'mā' tachihuīn. Makapitzīn tahuan que chuntza' icmāsū'yu. Tū' stu'ncua'. Dios nacāmāpātīni' a'ntīn tahuan chuntza'.

Nīn kalhatin a'ntīn tū' laclē'n

⁹ Tūla huanāuj que huan israelitas más xalacuan. Icuani'ttza' que a'cxtim tūla tamakxteka a'ntūn tū' tzey, xla'ca'n a'ntī israelitas lā' nā a'ntīn tū' israelitas. ¹⁰ Lā' nā huā'mā' tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios a'nlhā huan chuntza':

Tintī' nīn kalhatin a'ntū tzey.

¹¹ Lā' nīn tintī' a'ntū māchekxī a'ntū ixla' Dios.

Lā' nīn tintī' a'ntīn pāstaca Dios.

¹² Ixlihuākca'n tataxtunquīni'lh de Dios.

Talacalakō'lh ixlihuākca'n.

Nīn tintī' tlahua a'ntūn tzey, nīn kalhatin.

¹³ Lā' a'xni'ca' tatakahpitzī hua'chilh mālaquī'can lakatin taponkni' a'nlhā tojōma' huan nīn, como lej ko'hua'jua' a'nchī tachihuīna'n.

Ta'a'kxokonu'n lā' ta'aksa'nīni'n.

Huan tachihuīn a'ntū taxtu de na ixquilhni'ca'n hua'chi huan līlaknīn a'ntū ka'lhī na ixquilhni' huan lūhua'.

¹⁴ Lā' tamacapūlhca ā'makapitzīn.

¹⁵ Lā' a'yuj nīn tuntū' ixpālacata, tuncan tamaknīni'n.

¹⁶ Chu a'nlhā talatā'kchoko xla'ca'n tamālakspūtūnu'n lā' tamālakaputzī ā'makapitzīn.

¹⁷ Lā' tū' taca'tzī a'nchī ca'cs natalītahui'la.

¹⁸ Lā' nīn tapāstaca para nata'a'cnīni'ni' Dios.

¹⁹ Lā' ū'tza' huā'mā' a'ntūn tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios a'nlhā tatzo'kni' huan ley, ū'tza' cālīchihuīna'n xla'ca'n a'ntīn cāmaxquī'canī't huan ley. Chuntza' ixlihuākca'n talaclē'n na ixlacapūn Dios. Lā' nīn tintī' tzē nahuan palh tū' laclē'n. ²⁰ Nīn tintī' tlōkentaxtūkō'nī't a'ntū līmāpa'ksīni'n huan ixley Dios. U'tza' nīn tintī' lītasu'yu palh tzey na ixlacapūn Dios. Huan ley xmān tzē naquincāmāsū'ni'yāni' palh quina'n ka'lhīyāuj quintalaclē'i'ca'n.

Tapūtaxtu xla'ca'n a'ntīn takahlaka'ī' que Jesucristo māpūtaxtūnu'n

²¹ Lā' chuhua'j tasu'yunī't que Dios tū' catimāpānūni'lh ixtalaclē'i' kalhatin chī'xcu' a'ntī xmān tlōkentaxtūcu'tun huan ley. Xtunc a'nchī Dios cālīmāpānūni' ixtalaclē'i'ca'n tachi'xcuui't. Chuntza' tatzo'kni' na

ixtachihuīn Dios a'nlhā tatzokni' huan ley lā' a'nlhā huanican profetas. ²² Dios cāmāpānūni' ixtalaclē'i'ca'n ixlīhuākca'n a'ntīn takalh-laka'i' que Jesucristo tzē namāpūtāxtūnu'n. Lā' chuxatī a'ntīn kalh-laka'i' huā'mā', ū'tza' Dios namāpūtāxtū palh xla' israelita lā' palh tū' israelita. ²³ Quīlīhuākca'n tlahuanī'ta'uj quintalaclē'i'ca'n. Nīn tintī' a'ntī līlācatejtin latā'kchoko chuntza' hua'chi Dios lacasqui'n. ²⁴ Pero Dios lej lakalhuma'nīni'n. Cristo Jesús māpalalh por quintalaclē'i'ca'n. Lā' chuntza' Dios quīncāmāpānūni'nī'ta'ni' quintalaclē'i'ca'n. ²⁵ Chu a'nchī ixtapuhuān Dios, Jesucristo xtokohua'ca'ca. Xla' nīlh lā' chuntza' xla' xapakō'lh ixtalaclē'i'ca'n ixlīhuākca'n a'ntīn takalhlaka'i' palh stu'ncua' Jesucristo xapakō'lh ixtalaclē'i'ca'n. Chuntza' tasu'yu que Dios huāk tzey a'ntū tlahua. A'xni'ca' tūna'j ixnī Cristo, Dios ixpātī a'nchī ixtlahuacan a'ntūn tū' tzey. ²⁶ Lā' chuhua'j Cristo nīnī't lā' cāmāpānūni'nī't huan ixtalaclē'i'ca'n ixlīhuākca'n a'ntīn takalhlaka'i' palh stu'ncua' Jesucristo māpalakō'lh ixtalaclē'i'ca'n. Lā' chuntza' tasu'yu palh Dios tlahua xmān a'ntūn tzey.

²⁷ Tintī' a'ntīn tzē naka'tla'jca'tzī na ixlacapūn Dios. Palh kalhatin cahuā ixtlōkentāxtūkō'lh ixley Dios, chuntza' tzē ixlīka'tla'jca'tzīlh. Tūla ka'tla'jca'tzīyāuj, como Cristo ū'tza' a'ntīn quīncāmāpūtāxtūnī'ta'ni' como līpāhuanāuj xla'. ²⁸ Dios quīncāmāpānūni'nī'ta'ni' quintalaclē'i'ca'n por ixpālacata kalhlaka'i'yāuj que Jesucristo quīncāmāpūtāxtūyāni', lā' a'yuj quīna'n tū' tlōkentāxtūnī'ta'uj huan ley.

²⁹ Ixtachi'xcuhuī't Dios, xlaca'n tū' xmān israelitas. Lā' nā xlaca'n a'ntīn tū' israelitas nā ixtachi'xcuhuī't Dios. ³⁰ Dios xmān kalhatin. Xla' cāmāpānūni' ixtalaclē'i'ca'n ixlīhuākca'n a'ntīn takalhlaka'i' que Jesucristo māpūtāxtūnu'n lā' a'yuj xlaca'n israelitas lā' a'yuj tū'. ³¹ Huā'mā' tū' huanicu'tun que mākēnūmā'nauj huan ley. Como kalhlaka'i'yāujtza' que Jesucristo quīncāmāpūtāxtūyāni', más xa'nca natlahuayāuj a'ntū lej tzey chu a'nchī huan huan ley.

4

Abraham ixlīpāhuan Dios

¹ Chuhua'j na'icchihuīna'n ixpālacata Abraham, quīmpapca'n quīna'n israelitas. ¿Chichū līmāspūtūnu'ni'ca ixtalaclē'i'? ² Palh Abraham tzē ixtlōkentāxtūkō'lh cahuā a'ntū Dios ixuanī lā' palh chuntza' Dios ixlīmāpānūni'lh ixtalaclē'i', chuntza' tzē ixlīka'tla'jca'tzīlh Abraham. Lā' como tū' chuntza' lalh, tūlah līka'tla'jca'tzīlh. ³ Ixtachihuīn Dios huan que Abraham ixlīpāhuan Dios. Lā' ū'tza' Dios līlaktzī'lh que lej tzey Abraham. ⁴ A'xni'ca' kalhatin chī'xcu' maksuja, xla' maxquī'can ixtatlaj. Lā' ixtatlaj xla' tū' hua'chi lē'ksajna'. Māpalacan como maksuja. Lā' ū'tza' lītā'mālacastuccan huā'mā'. ⁵ Dios cāmāpānūni' ixtalaclē'i'ca'n xlaca'n a'ntīn talīpāhuan Dios, lā' a'yuj nīn tuntū' tatlahuanī't a'ntū xatzey na ixlacapūn Dios. Huā'mā' hua'chi lakatin lē'ksajna' a'ntū Dios māsā'. Lā' tū' hua'chi ixtatlajca'n a'ntū tatlajani't. ⁶ Lā' nā David līchihuīna'lh huā'mā'. Līchihuīna'lh a'nchī talīpāxuhua a'ntī Dios cāmāpānūni'lh ixtalaclē'i'ca'n xmān hua'chi talakalhu'mān lā' tū' por tatlahuanī't catūhuā a'ntūn tzey. ⁷ Tatzokni' na ixtachihuīn Dios a'ntū hualh David: Lej tapāxuhua xlaca'n a'ntīn Dios cāmāspūtūnu'ni'nī't lā' cāxapani'nī't ixtalaclē'i'ca'n.

⁸ Lej tapāxuhua xlaca'n a'ntī Dios tū' caticāmāmāpalanīlh a'ntūn talaclē'n.

⁹ Na'iccākalhasqui'ni'yāni' catūhuā. ¿Chā hui'xina'n puhua'nā'tit que Dios cāmāspūtūnu'ni' xmān a'ntī cācircuncidarlicanī't chu a'nchī ixtalanāncan' israelitas? Tū' chuntza'. Nā Dios cāmāspūtūnu'ni' a'ntīn tū' cācircuncidarlicanī't. Iccāhuanini'ta'ntza' que Abraham ixlīpāhuan Dios, lā' ū'tza' Dios lilaktzī'lh que lej tzey Abraham. ¹⁰ Lā' a'xni'ca' pātle'kelh huā'mā', Abraham tūna'j ixcircuncidarlicanī't. ¹¹ A'calistān circuncidarlicā. Lā' huā'mā' lilakapascan que Abraham tzey na ixlacapūn Dios por ixpālacata ixlīpāhuan Dios, a'yuj tūna'j ixcircuncidarlican. Lā' chuntza' Abraham hua'chilh xatāta' de ixlīhuākca'n a'ntī Dios cāmāpānūni'lh ixtalacclē'i'ca'n por ixpālacata talīpāhuan Dios, a'yuj tū' cācircuncidarlicanī't. ¹² Lā' nā hua'chilh xatāta' de a'ntī cācircuncidarlicanī't. Lā' tū' por ixpālacata cācircuncidarlicanī't. Hua'chilh ixtāta'ca'n como chuntza' takalhlaka'ī' xla'ca'n chuntza' hua'chi quimpapca'n Abraham kalhlaka'ī'lh a'xni'ca' tūna'j ixcircuncidarlicanī't.

Dios tlōkentaxtūlh a'ntū ixuanī't

¹³ Dios huanilh Abraham que namaxquī' huan quilhtamacuj, xla' lā' nā ī'xū'yātā'natna'. Huanilh huā'mā' tū' por ixpālacata Abraham a'kahuāna'ni'lh huan ley. Tū' chuntza'. Dios huanilh huā'mā' como Abraham ixkalhlaka'ī'ni't que stu'ncua' a'ntū Dios ixuanini't lā' ū'tza' lilaktzī'lh palh tzey. ¹⁴ Dios hualh que nacāsicua'lanāli huan tachi'xcuui't. Lā' tū' por ixpālacata tatlōkentaxtū huan ley. Tū' ū'tza' cālīsicua'lanālican. Palh chuntza' cahuā, palh Dios ixcāsicua'lanāli huan xla'ca'n a'ntīn tatlōkentaxtū huan ley, chuntza' nīn tintī' ixsicua'lanālica, como tintī' tzē tlōkentaxtū huan ley. Lā' nā tū' ixcāsicua'lanālica nīn xla'ca'n a'ntīn takalhlaka'ī'. ¹⁵ Huan ley quincāmāsu'ni'yāni' palh laclē'nāuj lā' ū'tza' lītasqui'nī que napātīni'nāuj. Palh tū' cahuā ixa'nalh huan ley, tū' ixca'tzīuj palh laclē'nāuj.

¹⁶ A'ntī Dios cāsicua'lanāli, ū'tunu'n a'ntīn takalhlaka'ī'. Dios cātlahuani' huā'mā' talakalhu'mān ixlīhuākca'n a'ntīn takalhlaka'ī' chuntza' hua'chi Abraham a'yuj xla'ca'n israelitas lā' a'yuj tū', pero takalhlaka'ī'lh que stu'ncua' a'ntū huan Dios. Chuntza' Abraham hua'chilh xatāta' de quilīhuākca'n a'ntīn kalhlaka'ī'yāuj. ¹⁷ Tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios a'nchī Dios huanilh huan Abraham:

Quit iclacsacnī'ta'ni' lā' chuntza' nala'ya' hua'chi xatāta' de huan tachi'xcuui't de ixlīhuāk xalanī'n nac quilhtamacuj.

Lā' Abraham kalhlaka'ī'lh a'ntū Dios hualh que ixtlōkentaxtūlh. Dios ū'tza' a'ntīn tzē nacāmālahuanīchoko huan nīnī'n lā' xla' nā cāmāxquī' ixquilhtamacujca'n a'ntīn tūna'j tahuī'lāna'.

¹⁸ Dios ixuanini't Abraham que naka'lhī kalhatin ixcaman. Lā' Abraham kalhlaka'ī'lh a'ntū ixuanini't Dios. Lā' puhualh que stu'ncua', lā' a'yuj ixtasu'yu palh tūlah ixlalh xatāta' de lhūhua' tachi'xcuui't. Abraham kalhlaka'ī'lh a'nchī ixuanicani't:

Mixū'yātā'natna' lej lhūhua' natala.

¹⁹ Lā' Abraham papatzīntza' ixuanī't. Ixka'lhī hua'chi cien cā'ta. Lā' Sara, a'ntī ixpuscāt, to'kotzīntza' ixuanī't para naka'lhī ixcaman. Lā' a'yuj lej papatzīntza' ixtahuani't, Abraham tū' pātza'nkāl de nakalhlaka'ī' que Dios nacāmāxquī' kalhatin ska'ta'. ²⁰ Tū' puhualh palh Dios tū' ixmāxquī'lh a'ntū huanilh. Xla' ā'chulā' ixkalhlaka'ī' lā' ixmāka'tlī' Dios.

²¹ Xla' ixca'tzī palh Dios tzē natlahua a'ntū ixuanini't. ²² Abraham kalhlaka'ī'lh que napātle'ke a'nchī Dios ixuanini't lā' ū'tza' Dios līmāpānūni'lh ixtalacclē'ī'.

²³ Huanmā' tū' tzo'kca xmān para que na'a'cnīni'ni'can Abraham. ²⁴ Lā' nā tatzo'kni' para que quina'n tzē naca'tziyāuj que Dios nā quincāmāpānūni'yāni' quintalaclē'i'ca'n quina'n antī līpāhuanāuj Dios. Xla' ū'tza' a'ntī mālakahuanīchokolh quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo. ²⁵ Dios macamilh Jesucristo para nanī por ixpālacata quintalaclē'i'ca'n. Lā' ā'calistān mālakahuanīchokolh. Lā' ū'tza' Dios quincālīmāpānūni'yāni' quintalaclē'i'ca'n.

5

Tū' caticāmāpātīnīca xla'ca'n a'ntī Dios cāmāpānūni'nī't ixtalaclē'i'ca'n

¹ Como quina'n kalhlaka'ī'nī'ta'uj que Jesucristo tzē māpūtaxtūnu'n, Dios quincāmāpānūni'nī'ta'ni' quintalaclē'i'ca'n. Lā' chuntza' tū'tza' ixtā'ca'tza Dios quina'n, como Dios quincāmāspūtu'nu'ni'ni' por ixpālacata quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo. ² Lā' como kalhlaka'ī'yāuj que Jesucristo quincāmāpūtaxtūyāni', Dios quincālakalhu'manāni'. Lā' chuhua'j pāxuhuayāuj como ca'tziyāuj palh na'a'nāuj nac a'kapūn a'nīhā hui'lacha' Dios. ³ Lā' nā līpāxūj hui'lāna'uj a'yuj pātīni'mā'nauj, como ca'tziyāuj que chuntza' nasca'tāuj līlacatzucu napātīni'nāuj. ⁴ Lā' palh līlacatzucu napātīni'nāuj, chuntza' Dios nalīpāxuhua. Lā' chuntza' ca'tziyāuj palh nalaka'nāuj Dios. ⁵ Tū' catita'a'kxokouj. Ixlistu'ncua' nalaka'nāuj xla'. Huā'mā' xa'nca ca'tziyāuj, como u'cxca'tziyāuj na qui'a'clhcunucca'n a'nchī Dios lej quincāpāxquī'yāni'. Huā'mā' quincāmā'u'cxca'tzīnīyāni' huan Espīritu Santo. Lā' ū'tza' a'ntī Dios quincālakmacaminī'ta'ni'.

⁶ Quina'n tūla catipūtaxtūj māni' quē'cstu'ca'n. Lā' chuntza' a'xni'ca' chilh huan chī'chīni' a'ntū Dios ī'lhcā'nī't, Cristo nīlh por ixpālacata quintalaclē'i'ca'n. ⁷ Nīn tintī' nīcu'tun por ā'kalhatin a'yuj xla' kalhatin chī'xcu' a'ntī nīn tuntū' tlahuanī't. Chō'la nanī ā'kalhatin por a'ntī lej tzeyā chī'xcu'. ⁸ Lā' Cristo nīlh por quimpālacataca'n quina'n a'yuj lej malo ixuanī'ta'uj. Chuntza' Dios līmāsu'yulh palh lej quincāpāxquī'yāni'. ⁹ Lā' chuhua'j como Cristo nīlh por quimpālacataca'n, chuntza' Dios quincāmāpānūni'nī'ta'ni' quintalaclē'i'ca'n. Lā' ū'tza' līca'tziyāuj palh tū' quincāmālaclē'nīni' a'xni'ca' nachin huan ā'xmān chī'chīni'. ¹⁰ Quina'n ixtā'ca'tza Dios ixuanī'ta'uj. Lā' Dios quincātlahuanī' ixamigo, como Cristo, ixO'kxa' Dios, nīlh por quina'n. Lā' como quina'n ixamigo Dios lā' como Cristo lakahuanchokopā, ā'chulā' ca'tziyāuj que Cristo quincāmaktāyayāni' lā' chuntza' tū' quincāmālaclē'nīni'. ¹¹ Lā' ū'tza' līpāxuhuayāuj como tū'tza' Dios quincāmālaclē'nīni'. Lā' nā līpāxuhuayāuj como Dios quincātlahuanī'ta'ni' ixamigo por ixpālacata quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo.

Por ixpālacata Adán laclē'ncan lā' por ixpālacata Cristo tzē nalīpūtaxtucan

¹² Xapū'la ixuī' kalhatin chī'xcu' a'ntī ixuanican Adán. U'tza' a'ntī xapū'la lā' chū'cus tlahualh talaclē'i'. Lā' por ixtalaclē'i' ū'tza' līnīlh. Lā' chuhua'j ū'tza' talīnikō' huan tachi'xcu'huī't como ixlīhuākca'n tatlahuanī't ixtalaclē'i'ca'n. ¹³ A'xni'ca' Moisés tūna'j ixmaxquī' Dios huan ley, huan tachi'xcu'huī't ixtatlahuamā'na a'ntūn tū' tzey. Lā' a'yuj tūla ixuanican que xla'ca'n ixta'a'kapālhkānī't huan ley, como tūna'j ixcāmāxquī'canī't huan ley, xla'ca'n ixtalaclē'ncus na ixlacapūn Dios. ¹⁴ Lā' chuntza' talīnīlh a'yuj xla'ca'n tū' tatlahualh chu a'cxim a'ntūn tlahualh Adán, a'xni'ca' tū' a'kahuāna'ni'lh Dios. Por ixpālacata Adán talacīalh

ixlīhuākca'n huan tachi'xcuui't. Lā' Cristo tū' chuntza' ixuanī't. Lej tzey a'ntū cātlahuani'lh ixlīhuāk huan tachi'xcuui't.

¹⁵ Ixtu'ca'n lej xtuncnu'; tū' chu lakatin. Adán tlahualh talaclē'i'. Lā' ū'tza' ixlīhuākca'n tachi'xcuui't talīnī. Dios ixcālakahu'mankō' huan tachi'xcuui't. Lā' chuhua'j tzē natapūtaxtu por ixpālacata Jesucristo. Lā' ū'tza' hua'chi lē'ksajna' a'ntū Dios māstā'. ¹⁶ Xtunc a'ntūn tlahualh Adán. Lā' xtunc a'ntūn tlahualh Dios. Ixpālacata Adán, como tlahualh talaclē'i', lā' ū'tza' ixtasqui'nī nacāmālaclē'nīkō'can ixlīhuākca'n tachi'xcuui't. Lā' como Dios ixcālakahu'man, lhūhua' a'ntīn cāmāpānūni'canī'ttza' ixtalaclē'i'ca'n. ¹⁷ Kalhatin a'ntī xapū'la lā' chū'cus tlahualh talaclē'i'. Lā' ū'tza' Adán. Lā' ū'tza' talīnīkō' ixlīhuākca'n tachi'xcuui't. Lā' xtunc a'ntū tlahualh ā'chā'tin chī'xcu' a'ntī huanican Jesucristo. Por ixpālacata Jesucristo, Dios cālakahu'malh huan tachi'xcuui't lā' Dios cāmāpānūni' ixtalaclē'i'ca'n lā' nā cāmāxqui' xasāsti' ixquilhtamacujca'n.

¹⁸ Chuntza' ixlīhuākca'n nacāmālaclē'nīkō'can por ixpālacata lakatin talaclē'i' a'ntūn tlahualh Adán. Lā' nā chuntza' por ixpālacata tlahuaca catūhuā a'ntūn tzey, chuntza' ixlīhuākca'n tzē nacāmāpānūni'can ixtalaclē'i'ca'n lā' tzē nataka'lhī xasāsti' ixquilhtamacujca'n. ¹⁹ Adán tū' a'kahuāna'ni'lh Dios lā' ū'tza' talīlaclē'n ixlīhuāk tachi'xcuui't. Lā' Jesucristo, xla' a'kahuāna'ni'lh Dios lā' ū'tza' ixlīhuākca'n tzē nacāmāpānūni'kō'can ixtalaclē'i'ca'n.

²⁰ Dios māstā'lh huan ley. Lā' huā'mā' ley ā'chulā' māsu'yulh palh quina'n ixtlahuayāuj a'ntūn tū' tzey. Lā' a'yuj ā'chulā' ixtlahuayāuj a'ntūn tū' tzey, ā'chulā' Dios quincālakahu'manāni'. ²¹ Xapū'la quilīhuākca'n ixtlahuayāuj a'ntūn tū' tzey. Lā' ū'tza' lītasqui'nī que nanīkō'yāuj. Lā' chuhua'j como Dios lej lakalhu'mana'n, tzē naka'lhīyāuj xasāsti' quinquilhtamacujca'n para pō'ktu. Lā' Dios naquincāmāpānūni'yāni' quinta-laclē'i'ca'n por ixpālacata quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo.

6

A'ntīn tatā'tapa'ksī Cristo, xla'ca'n tū'tza' cāmāpa'ksī a'ntū xako'hua'jua'

¹ Lasā' kalhatin nahuan que mejor natlahuayāuj ā'chulā' a'ntūn tū' tzey lā' chuntza' ā'chulā' Dios nalakalhu'mana'n. ² Huā'mā' quina'n tūla catīhuāuj chuntza'. Quina'n makxteknī'ta'ujtza' natlahuayāuj a'ntūn tū' tzey. Tūlatza' natlahuatā'kchokoyāuj a'ntūn tū' tzey. ³ Lā' hui'xina'n ca'tziyā'tit que quilīhuākca'n a'ntīn tapa'ksīyāuj con Cristo, chu lakatin lauj con xla'. Hua'chilh ixtā'nīnī'ta'uj Cristo. ⁴ Lā' a'xni'ca' a'kpaxāuj, hua'chilh tā'tā'cnūyāuj Cristo. Lā' hua'chilh tā'lakahuanchokonī'ta'ujtza' con Cristo por ixlīmāpa'ksīn Dios quinTāta'ca'n. Lā' chuhua'j ka'lhīyāuj xasāsti' quinquilhtamacujca'n.

⁵ Lā' como chu lakatin tā'lanī'ta'uj con Cristo chuntza' hua'chilh ixtā'nīnī'ta'uj. Lā' como Cristo lakahuanchokolh, quina'n nā ka'lhīyāuj xasāsti' quinquilhtamacujca'n. ⁶ Ca'tziyāuj que taxtāpalīnī'ta'ujtza'. Xapū'la ixtlahuatlā'huanāuj a'ntūn tū' tzey. Lā' chuhua'j hua'chilh ixquincātā'taxtokohua'ca'nī'ta'ni' con Cristo. Lā' chuntza' tzē nalatā'kchokoyāujtza' xtunc. Tū'tza' quincāmāpa'ksīyāni' a'ntū xako'hua'jua'. ⁷ Kalhatin a'ntī xanīntza' tū'tza' tlahua a'ntūn tū' tzey. Lā' nā quina'n tū'tza' quincāmāpa'ksīyāni' a'ntūn tū' tzey. ⁸ Hua'chilh ixtā'nīnī'ta'uj Cristo, lā' hua'chilh ixtā'lakahuanchokonī'ta'ujtza' Cristo. ⁹ Ca'tziyāuj que Cristo lakahuanchokolh. Lā' tū'tza' maktin catinīh. Xla' natahuī'la para pō'ktu. ¹⁰ Cristo xmān maktin nīh por ixtalaclē'i'ca'n

huan tachi'xcuhui't. Lā' chuhua'j Cristo huī'. Lā' xla' tlahuamā' ixtapuhuān Dios. ¹¹ Calīhui'lī'tit de que tū'tza' natlahua'yā'tit a'ntūn tū' tzey. Ka'lhī'yā'tittza' xasāsti' minquilhtamacujca'n por ixpālacata quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo. Lā' chuhua'j calatā'kchokotit chu a'nchī ixtapuhuān Dios.

¹² Tū'tza' catamakxtektit nacāmāpa'ksīyāni' a'ntū ko'hua'jua'. Tū'tza' catlahua'tit a'ntū ixtapuhuān mimacni'ca'n a'ntūn tū' tzey. ¹³ Tū' catamakxtektit que mintapāstacna'ca'n nacāmātlahuīyāni' a'ntūn tū' tzey. Camakxtektit que Dios nacāmāpa'ksīyāni'. Lā' como ka'lhī'yā'tittza' xasāsti' minquilhtamacujca'n, catlahua'tit ixtapuhuān Dios. ¹⁴ Tū'tza' nacāmāpa'ksīyāni' a'ntūn tū' tzey. Tū'tza' lipāhuanāuj huan ley. Lipāhuanāuj xmān ixtalalalhu'mān Dios.

A'ntū lītalcacastuca a'ntīn tamakscuja

¹⁵ A'yuj tū'tza' lipāhuanāuj huan ley, quina'n tūla tlahuayāuj a'ntūn tū' tzey. ¹⁶ Hui'xina'n ca'tziyā'tit que palh ka'lhī'yā'tit kalhatin jefe, ka'lhī natlahua'yā'tit a'ntū nahuan xla'. Lā' nā chuntza' xlaca'n a'ntīn tatamakxteka nacāmāpa'ksī a'ntū ko'hua'jua', xlaca'n ka'lhī natatlahua a'ntūn tū' tzey. Lā' a'ntīn tatlahua a'ntūn tū' tzey ka'lhī que natanī. Lā' xlaca'n a'ntīn tatamakxteka nacāmāpa'ksī Dios, xlaca'n natatlahua a'ntū Dios lacasqui'n. ¹⁷ Lā' quit icmaxqui' pāxcatca'tzī Dios por mimpālacataca'n. Chuhua'j hui'xina'n tlahua'pā'na'ntit a'ntūn cāmāsu'ni'ni' lā' a'ntū maklhtīni'ntit. Lā' tū'tza' cāmāpa'ksīyāni' a'ntūn ko'hua'jua'. ¹⁸ Lā' como makxteknī'ta'ntittza' a'ntūn ko'hua'jua', chuhua'j tlahua'cu'tunā'tit a'ntū xatzey. ¹⁹ Chuntza' icchihuīna'n quit para que hui'xina'n namāchekxiyā'tit. Xapū'la hui'xina'n tamakxtektit que nacāmāpa'ksīyāni' a'ntū ko'hua'jua'. Lā' ā'chulā' ixtlahua'pā'na'ntit a'ntū ko'hua'jua'. Lā' chuhua'j catamakxtektit que Dios nacāmāpa'ksīyāni'. Lā' ā'chulā' natlahuatēlha'yā'tit a'ntū lej tzey.

²⁰ Xapū'la a'xni'ca' ixcāmāpa'ksīyāni' a'ntū xako'hua'jua', hui'xina'n tūla ixtlahuayā'tit a'ntūn tzey. ²¹ Chuhua'j līmāxana'nā'tit a'ntū ixtlahua'yā'tit xapū'la. Lā' a'ntū ixtlahua'yā'tit xapū'la, nīn tuntū' ixlīmaclacasqui'nā'tit. Lā' a'ntī tatlahua huā'mā', xlaca'n natanī. ²² Lā' chuhua'j como Dios cāmāpa'ksīyāni' hui'xina'n, chuntza' taxtunquīni'ta'ntit de a'ntū ko'hua'jua'. Lā' chuhua'j tzētza' natlahua'yā'tit a'ntūn tzey. Lā' ka'lhī'yā'tittza' xasāsti' minquilhtamacujca'n a'ntū para pō'ktu. ²³ Xlaca'n a'ntī cāmāpa'ksī a'ntū ko'hua'jua', xlaca'n natamaklhtīni'n a'ntū hua'chi ixtatlajca'n, lā' ū'tza' huan līnīn. Dios quincāmaxqui'yāni' a'ntū hua'chi lē'ksajna', lā' ū'tza' xasāsti' quinquilhtamacujca'n a'ntū para pō'ktu. Ixlīhuākca'n a'ntīn takalhlaka'ī' que quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo tzē māpūtaxtūnu'n, xlaca'n cāmāxqui'can xasāsti' ixquilhtamacujca'n para pō'ktu.

7

A'ntū lītalcacastuca huan puscāt a'ntīn tapūchahualhtza'

¹ Hui'xina'n tā'timīn, lakapasā'tit huan ley. Ca'tziyā'tit que kalhatin chi'xcu' natlahua a'ntū huan huan ley, līhuan lahuī' nac quilhtamacuj. Lā' a'xni'ca' xla' nīnī'ttza', huan ley tū'tza' māpa'ksī. ² Lā' kalhatin puscāt a'ntīn tapūchahuānī'ttza', xla' ka'lhī ixkōlu' līhuan huan chi'xcu' lahuī' nac quilhtamacuj. Chuntza' huan huan ley. Lā' palh huan chi'xcu' nī, lā'

chuntza' huan puscāt tū'tza' ka'lhī ixkōlu'. Chuntza' huan huan ley. ³ Lā' palh huan puscāt ka'lhī ixmakchi'xcu' lā' palh ka'lhīcus ixkōlu', chuntza' xla' tlahua talākahlī'n. Lā' palh nī ixkōlu', huan ley namakxteka natapūchahuapala. Lā' xla' a'yuj tapūchahuapala, chuntza' tū' tlahua talākahlī'n.

⁴ Lā' hui'xina'n tā'timīn, hua'chilh ixnīnī'ta'ntit con Cristo. Lā' ū'tza' lītapalalhtza' a'ntū ixlalīpinā'tit chu a'nchī huan ley. Lā' chuhua'j huan ley tū'tza' cāmāpa'ksiyāni'. Chuhua'j tapa'ksiyā'tit con Cristo. Lā' xla' lakahuanchokonī'ttza'. Lā' tzētza' nalatahui'la'yā'tit chu a'nchī Dios lacasqui'n. ⁵ A'xni'ca' tūna'j tapa'ksiyāuj con Dios, quina'n ixlatlā'huanāuj chu a'nchī xako'hua'jua' quintapāstacna'ca'n. Lā' a'xni'ca' lakapasui ixley Dios, ā'chulā' ixtlahuayāuj talaclē'i'. Lā' a'ntūn tatlhua huā' tamāna catūhuā, xlaca'n natanī. ⁶ Lā' chuhua'j huan ley tū'tza' quincāmāpa'ksiyāni', como hua'chilh tā'nīnī'ta'ujtza' Cristo. Xapū'la ixquincātasāmākalhlaka'Inīyāni' huan ley. Chuhua'j a'kahuāna'ni'yāuj Dios como ka'lhīyāuj xasāsti' quinquilhtamacujca'n. Lā' ū'tza' lītlahuacu'tunāuj ixtapuhuān Dios.

Huan tachi'xcu'huī't ixa'cstuca'n tūla tamakxteka antūn tū' tzey

⁷ Tzēlasā' hui'xina'n nahua'nā'tit que tū' tzey huan ley. Chuntza' tū' stu'ncua'. Huan ley quincāmāsu'ni'yāni' a'nchī huanī't huan talaclē'i'. Huan ley huan:

Tū' tilakca'tzana' a'ntū ixla' ā'chā'tin.

Lā' ū'tza' līca'tziyāuj que ū'tza' huā'mā' talaclē'i'. ⁸ Lā' a'xni'ca' icca'tzilī huā'mā' līmāpa'ksīn, ā'chulā' xa'iclakca'tzan a'ntū ixla' ā'chā'tin. A'xni'ca' tūna'j ixlakapascan huan ley, tū' ixca'tzīcan a'nchī huanī't huan talaclē'i'.

⁹ A'xni'ca' tūna'j xa'icmāchekxī huan ixley Dios, quit xa'icpuhuan palh xa'nca xa'iclatlā'huan. Lā' a'xni'ca' icmāchekxīlh huā'mā' līmāpa'ksīn, icca'tzilī palh xa'iclaclē'n na ixlacapūn Dios. Lā' chuntza' Dios naquimāpātīnī. ¹⁰ Huan ley quincāmāsuni'nī'ta'ni' para que līlcatejtin natahui'layāuj. Lā' quit quimāsu'ni'lh huan ley que xa'iclaclē'n lā' ū'tza' Dios ixquīlīmālaclē'nīlh. ¹¹ Qui'a'kxokoca por ixpālacata talaclē'i'. U'tza' iclīpuhualh quit que tzē iclōkentaxtūkō' ixley Dios. Huan ley quimāsu'ni'lh que Dios naquimālaclē'nī por ixpālacata quintalacclē'i', como tūlalī iclōkentaxtūkō'lh huan ley.

¹² Ixley Dios lej tzey. Lā' tzey huāk a'ntū huan ley māpa'ksī. ¹³ A'yuj ixley Dios lej tzey, ū'tza' huā'mā' a'ntū quimāsu'ni'lh palh xa'iclaclē'n. Lā' nā quimāsu'ni'lh palh lej ko'hua'jua' a'ntū xa'iclahuamā' lā' ū'tza' ixquīlīmāpātīnīlh Dios.

¹⁴ Ca'tziyāuj que huan ley ixla' Dios lā' lej tzey. Lā' quit tū' tzey xa'icuanī't como xa'iclahua a'ntūn tū' tzey, chuntza' hua'chi ixlihuāk huan tachi'xcu'huī't. ¹⁵ Quit tū' xa'icmāchekxī a'ntū xa'iclahua. A'yuj quit tū' xa'iclahuacu'tun a'ntūn tū' tzey, ū'tza' xa'iclahua. Lā' a'yuj quit xa'iclahuacu'tun a'ntūn tzey, lā' tū' xa'iclahua. ¹⁶ Lā' como quit tū' xa'iclahuacu'tun a'ntūn tū' tzey, ū'tza' lītasu'yu palh quit xa'icpuhuan lej xatzey huan ley. ¹⁷ Lā' a'yuj quit tū' xa'iclahuacu'tun a'ntūn tū' tzey, huan xako'hua'jua' quintapāstacna' ū'tza' ixquimātlahuī a'ntūn tū' tzey. ¹⁸ Xa'icca'tzī que quit quē'cstu tūla xa'iclahua a'ntūn tzey. Lā' ū'tza' tūla xa'iclahua a'ntūn tzey, a'yuj chuntza' xa'iclahuacu'tun a'ntū xatzey. ¹⁹ Lā' a'yuj xa'iclahuacu'tun a'ntūn tzey, chuntza' tū' xa'iclahua. Lā' a'yuj tū' xa'iclahuacu'tun a'ntūn ko'hua'jua', chuntza'

xa'ictlahua. ²⁰ Hua'chilh quintapāstacna' xako'hua'jua' a'ntū ixtlahuamā' a'ntūn tū' tzey, lā' hua'chilh tū' quit, como quit tū' xa'ictlahuacu'tun a'ntū ko'hua'jua'.

²¹ Pō'ktu chuntza' ixuanī't. A'xni'ca' quit xa'ictlahuacu'tun a'ntūn tzey, xmān tzē xa'ictlahua a'ntūn tū' tzey. ²² Quit xa'nca xa'icca'tzī que lej tzey ixley Dios. Lā' xa'iclipāxuhua a'xni'ca' icpāstacli huā'mā' ley. ²³ Lā' a'yuj xa'ictlahuacu'tun a'ntū huan ixley Dios, hua'chi ā'lakatin līmāpa'ksīn ixmāpa'ksīmā' quimacni'. Huā'mā' līmāpa'ksīn ixtā'ca'tza ixley Dios. Quit hua'chilh xatachī'n xa'icuanī't, como tūla xa'icmakxteka de ictlahua a'ntūn tū' tzey.

²⁴ Icxantila quit. Tūla xa'icpūtaxtu de ixlīmāpa'ksīn a'ntūn tū' tzey. Lā' ḡtichū tzē namāpūtaxtū kalhatin de huan līmāpa'ksīn a'ntū ko'hua'jua'? ²⁵ Dios ū'tza' a'ntūn tzē namāpūtaxtūnu'n por ixpālacata quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo. Xapū'la quimacni' ixtlahuacu'tun a'ntū ixlacasqui'n huan xako'hua'jua' līmāpa'ksīn, a'yuj quit xa'ictlōkentaxtūcu'tun ixley Dios. Lā' chuhua'j Dios quimāpūtaxtūnī't de huā'mā' līmāpa'ksīn. Lā' ū'tza' iclīmāxquī' Dios pāxcatca'tzī.

8

Huan Espiritu Santo cāmaxquī' xasāsti' ixquilhtamacujca'n a'ntūn takalh-laka'ī'

¹ Lā' chuhua'j tū'tza' caticāmāclē'nīlh Dios xlaca'n a'ntūn talīpāhuan Cristo lā' talatlā'huan chu a'nchī ixtapuhuān huan Espiritu Santo lā' tū'tza' talatlā'huan chu a'nchī ixtapāstacna'ca'n ko'hua'jua'. ² Lā' huan Espiritu Santo ka'lhī līmāpa'ksīn. Lā' ū'tza' tzē cālīmāxquī' xasāsti' ixquilhtamacujca'n a'ntūn takalhlaka'ī' que Cristo Jesús māpūtaxtūnu'n. Lā' quilakmāxtulh de huan xako'hua'jua' līmāpa'ksīn a'ntū ixquimātlahuī a'ntūn tū' tzey. Lā' chuntza' Dios tū'tza' quintimāclē'nīlh. ³ Ixley Dios tūla catīmāpūtaxtūlh catīhuā, como tintī' a'ntūn tzēn tlōkentaxtūkō' huanmā' ley. Dios tlahualh a'ntū tūla tlahua huan ley. IxO'kxa' macamilh para namāpānū huan talāclē'ī'. Lā' a'xni'ca' milh, ixtasu'yu hua'chi kalhatin de quina'n. Xmān xla' tū' tlahualh a'ntūn tū' tzey hua'chi quina'n. Xla' māpalalh a'ntū quina'n ixlāclē'nāuj. Lā' chuntza' quincālīmāpūtaxtūni' de huan xako'hua'jua' līmāpa'ksīn a'ntū ixquincāmātlahuīyāni' a'ntūn tū' tzey. ⁴ Lā' chuntza' līlatlā'huanāujtza' chu a'nchī ixley Dios como tlahuayāuj a'ntūn quincāmāca'tzīnīyāni' huan Espiritu Santo. Lā' tū'tza' latlā'huanāuj chu a'nchī xako'hua'jua' quinpāstacna'ca'n.

⁵ A'ntūn tatlahuacu'tun chu a'nchī xako'hua'jua' ixtapāstacna'ca'n, xlaca'n talē'ca'a'n tatlahua a'ntūn tū' tzey. Lā' a'ntūn tatlahuacu'tun a'ntū cāmāpuhuanī huan Espiritu Santo, xlaca'n talē'ca'a'n tatlahua a'ntū lacasqui'n Dios. ⁶ A'ntūn talatlā'huan chu a'nchī xako'hua'jua' ixtapāstacna'ca'n, xlaca'n nacāmāclē'nī Dios. Lā' a'ntūn talatlā'huan chu a'nchī ixtapuhuān Dios, xlaca'n taka'lhī xasāsti' ixquilhtamacujca'n lā' tza'ta'ta' ixa'clhcunucca'n. ⁷ Huāk ixtā'ca'tza Dios a'ntūn talatlā'huan chu a'nchī xako'hua'jua' ixtapāstacna'ca'n. Tū' tatlahua a'ntū huan ixley Dios. Lā' a'yuj ixtatlahuacu'tulh, tūlah ixtitatlahualh. ⁸ Lā' a'ntūn talatlā'huan chu a'nchī xako'hua'jua' ixtapāstacna'ca'n, xlaca'n tūla tamāpāxuhuī Dios.

⁹ Hui'xina'n tū'tza' latlā'hua'nā'tit chuntza'. Hui'xina'n latlā'hua'nā'tittza' chu a'nchī ixtapuhuān huan Espiritu Santo, como huan Espiritu Santo cātā'lahui'lāni' hui'xina'n. Lā' a'ntūn tū' taka'lhī huan Espiritu

Santo, xla'ca'n tū' tatapa'ksī con Cristo. ¹⁰ Lā' quina'n, Cristo quincātā'lahui'lāni'. Quimacni'ca'n natanī, como quilihūākca'n tlahuani'ta'uj talaclē'i'. Lā' a'yuj quimacni'ca'n natanī, quina'n ka'lhīyāuj xasāsti' quinquilhtamacuj'ca'n, como Dios quincāmāpānūni'nī'ta'ni' quintalaclē'i'ca'n. ¹¹ Dios mālakahuanīchokonī't Jesús. Lā' a'yuj nanīyāuj, Dios naquincāmālakahuanīchokoyāni' quina'n como huan Espīritu Santo quincātā'lahui'lāni'.

¹² Lā' chuhua'j tā'timīn, tū'tza' catlahuáuj hua'chi xapū'la a'ntū xako'hua'jua' quintapāstacna'ca'n. ¹³ A'ntīn talatlā'huan chu a'nchī xako'hua'jua' ixtapāstacna'ca'n, Dios nacāmālaclē'nī. Lā' a'ntīn tamakxtekni'ttza' natatlahua chu a'nchī xako'hua'jua' ixtapāstacna'ca'n, como huan Espīritu Santo cāmaktāya, xla'ca'n para pō'ktu natalatahui'la.

¹⁴ Ixlihuākca'n a'ntīn tatlahua a'ntū cāmāpuhuanī huan Espīritu Santo, xla'ca'n huāk ixcamana' Dios. ¹⁵ Chuhua'j ka'lhīyāuj huan Espīritu Santo. Lā' tū'tza' jicua'ni'yāuj Dios, hua'chi kalhatin mozo a'ntī ca'tzanca'tzī ixjefe. Ca'tzīyāuj que quina'n ixcamana' Dios. Lā' ū'tza' tzē nalīhuanīyāuj: "Dios quinTāta'ca'n". ¹⁶ Huan Espīritu Santo quincāmāca'tzīnīyāni' palh quina'n ixcamana' Dios. ¹⁷ Lā' como quina'n ixcamana' Dios, chuntza' quina'n namaklhtīni'nāuj a'ntū Dios nacāmāxquī' ixcamana'. Lā' a'ntū maxquī'can Cristo nā quina'n quilaca'n nala. Cristo lej pātīni'lh. Lā' nā chuntza' quina'n ka'lhī que napātīni'nāuj. Lā' chuntza' a'ntū namaxquī'can Cristo, lā' nā ū'tza' naquincāmāxquī'yāni'.

¹⁸ Chuhua'j lej pātīni'mā'nauj. Lā' ā'calistān a'xni'ca' napāxuhuyāuj nac a'kapūn nahuanāuj que tū' lej pātīni'uj. Chuntza' icpuhuan quit. ¹⁹ Ixlihuāk a'ntū a'nan nac quilhtamacuj lej taka'lhīmā'na hasta que Dios namāsu'yu a'ntī ixcamana'. ²⁰ Ixlihuāk a'ntū a'nan nac quilhtamacuj ka'lhī que natamasa. Chuntza' Dios māpa'ksīni'lh. Lā' Dios puhuanī't que nalacāxtlahuapala. ²¹ Dios namāsāsti'kō' ixlihuāk a'ntū a'nan nac quilhtamacuj a'xni'ca' nacāmāxquī' ixcamana' a'ntū lej xalactzey. ²² Ca'tzīyāuj que ixlihuāk huan quilhtamacuj hua'chilh ixua'ntli'jli hua'chi kalhatin puscāt a'xni'ca' nalacatuncuītza' ixcamana'. ²³ Lā' a'yuj quina'n ka'lhīyāujtza' huan Espīritu Santo, hua'chilh nā ixua'ntli'jui como ka'lhīmā'nauj hasta que a'xni'ca' Dios naquincāmāsāsti'ni'yāni' quimacni'ca'n lā' nā namāsu'yu que quina'n ixcamana' Dios. Lā' ka'lhīmā'nauj hasta que a'xni'ca' Dios nacāmāxquī' ixcamana' a'ntū lej xalactzey. ²⁴ Como quina'n quincāmāpūtaxtūni'ta'ni'tza', ka'lhīmā'naujcus a'ntū Dios naquincāmāxquī'palayāni' a'ntū lactzey. Palh kalhatin ka'lhītza' catūhuā, xla' tū'tza' ka'lhīmā' huā'mā'. Lā' como sputacus a'ntū Dios naquincāmāxquī'yāni', lā' ū'tza' ka'lhīmā'nauj. ²⁵ Lā' como ca'tzīyāuj que Dios naquincāmāxquī'yāni' a'ntūn tūna'j ka'lhīyāuj, chuntza' līlacatzucu ka'lhīmā'nauj.

²⁶ Lā' huan Espīritu Santo quincāmāktāyayāni' a'xni'ca' tūla tlahuayāuj a'ntū tasquī'nī natlahuayāuj. A'xni'ca' kalhtō'ka'yāuj, quina'n tū' ca'tzīyāuj a'ntūn tasquī'nī nasquī'ni'yāuj Dios. Lā' huan Espīritu Santo quincāmāca'tzīnīyāni' a'ntū tasquī'nī nasquī'ni'yāuj. Lā' nā quincāmā'u'cxca'tzīnīyāni' a'ntūn tūla līchihuīna'nāuj. ²⁷ Lā' Dios cālaktzī'n qui'a'clhcunucca'n. Lā' xla' māchekxī a'ntū quincāmā'u'cxca'tzīnīyāni' huan Espīritu Santo, como huan Espīritu Santo squi'nī chu a'nchī ixtapuhān Dios. Lā' huan Espīritu Santo squi'nī' Dios por quina'n, como quina'n tapa'ksīyāuj con Dios.

Ixlīhuāk nalītaxtuyācha' para ixtachi'xcuhuī't Dios

²⁸ Quina'n ca'tziyāuj que ixlīhuāk a'ntū quincāpātle'keni'yāni', ixlīhuāk nalītaxtuyācha' a'ntū lej tzey para quilihūākca'n a'nti pāxqui'yāuj Dios. Dios quincāta'sani'ni' chu a'nchī xpātunca'tzi como lacasqui'n que nalayāuj lej lactzey chu a'nchī ixtapuhūān. ²⁹ Xapū'la Dios ixquincālakapasāni' quina'n a'nti ixcamana'. Lā' ixquincātlahuacu'tunāni' xalacuan hua'chi Jesucristo, ixO'kxa' Dios. Lā' chuntza' Jesucristo xla' hua'chi quimpuxcu'ca'n quilihūākca'n tā'timīn. ³⁰ Dios quincāta'sani'ni' como ixpuhuani't pū'la de quina'n. Lā' quincāmāpānūni'ni' quintalaclē'i'ca'n. Lā' xla' natā'latahui'layāuj nac a'kapūn.

³¹ Lā' chuhua'j como Dios quincātlahuani'nī'ta'ni' ixlīhuāk huā'mā', ca'tziyāuj que tūlah quinticātatlajani' a'nti quincātātā'lāsta'layāni' como Dios pō'ktu quincāmaktāyamā'ni'. ³² Dios, a'yuj lej ca'tzani'lh, macamilh ixO'kxa' para nanī por quimpālacataca'n. Lā' como chuntza' Dios māstā'lh ixO'kxa', chuntza' ca'tziyāuj que Dios naquincāmaxqui'yāni' ixlīhuāk chu a'ntū namaclacasqui'nāuj. ³³ Dios quincāta'sani'ni'ta'ni' lā' xapakō'nī'ttza' quintalaclē'i'ca'n. Lā' chuntza' nīn tintī' a'nti tze naquincālē'ksa'nīni'nāni'. ³⁴ Nīn tintī' tze naquincāmālaclē'nīyāni', como Cristo māpalakō'lh quintalaclē'i'ca'n a'xni'ca' nīh. Lā' nā xla' lakahuanchokolh. Lā' hui'lacha' na ixpāxtūcāna'j Dios. Lā' squi'ni'mā' Dios por quina'n. ³⁵ Cristo pō'ktu quincāpāxqui'yāni'. Lā' a'yuj pātīni'nāuj, lā' a'yuj tamakchuyīni'ta'uj, lā' a'yuj quincātamacaputzayāni' lā' a'yuj tū' ka'lhīyāuj a'ntū nahua'yāuj, lā' a'yuj tū' ka'lhīyāuj quilu'xu'ca'n, lā' a'yuj scalana'j hui'lāna'uj, lā' a'yuj quincātamaknīcu'tunāni', Cristo pō'ktu quincāpāxqui'yāni'. ³⁶ Tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios:

Como ictapa'ksi'yāuj con hui'x quincātamaknīcu'tunāni'.

Quina'n hua'chi borregos a'ntū nacāmaknīcan.

³⁷ Lā' a'yuj quincātapātle'keni'kō'mā'ni' ixlīhuāk huā'mā', ixlīhuāk nalītaxtuyācha' a'ntū lej tzey para quina'n. Lā' chuntza' hua'chīlh quina'n natlajana'nāuj, como Cristo quincāpāxqui'yāni' lā' quincāmaktāyayāni'. ³⁸ Quit icca'tzi que Dios pō'ktu quincāpāxqui'yāni' a'yuj nanīyāuj lā' a'yuj hui'lāna'uj. Lā' nīn tintī' tze naquincāmāmakxtekēyāni' Dios, nīn ángeles, lā' nīn a'ntūn taka'lhī līmāpa'ksīn, lā' nīn tuntū' a'ntū a'nan, lā' nīn tuntū' a'ntū na'a'nampala. ³⁹ Tuntū' tze naquincāmāmakxtekēyāni' Dios nīn tuntū' a'ntū hui'lacha' nac a'kapūn, lā' nīn tuntū' a'ntū hui' nac quilhtamacuj. Ca'tziyāuj que Dios pō'ktu quincāpāxqui'yāni' como ū'tza' huā'mā' a'ntū quincāmāsu'ni'ni' quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo.

9

Dios cālacsali huan israelitas para natala ixtachi'xcuhuī't Dios

¹ Stu'ncua' a'ntū na'iccāhuaniyāni'. Lā' tū' iccā'a'kxokomā'ni' como quit ictapa'ksi con Cristo. Lā' huan Espīritu Santo laktzi'n qui'a'clhcunuc lā' ca'tzi que stu'ncua' a'ntū na'icuan. ² Quit iccālīlakaputza quintā'israelitas hasta quina'tzani' qui'a'clhcunuc, como xla'ca'n tū' takalhlaka'ī' Jesucristo. ³ Quit xa'īcpātīni'lh por ixpālacataca'n quintā'israelitas lā' xa'īctaxtunquīni'lh de Cristo palh chuntza' cahuā tze ixtalīpūtaxtulh quintā'israelitas. ⁴ Huan israelitas xla'ca'n ī'xū'yātā'natna' Israel. Dios cālacsali para nacātlahua ixtachi'xcuhuī't. Lā' Dios cāmāsu'ni'lh ixlīmāpa'ksīn. Lā' Dios chuntza' līlacāxui'līlh lakatin convenio. Lā' cāmāxqui'lh huan ley. Lā' cāmāsu'ni'lh a'nchī natalīmācā'tani'. Lā'

cāhuanilh catūhuā a'ntū lej tzey a'ntū nacātlahuani' xluca'n. ⁵ Lā' xluca'n ixnapapana'ca'n huan israelitas a'ntīn tahuī'lāna' chuhua'j. Lā' Cristo, a'xni'ca' milh nac quilhtamacuj, pu'nli hua'chi israelita. Lā' Cristo māni' ū'tza' Dios a'ntī māpa'ksīni'nkō'. Lā' ū'tza' māka'tlī'can para pō'ktu. Amén.

⁶ Tūla huancan que Dios tū' tlōkentaxtūlh a'ntū cāhuanilh huan israelitas makāntza'. Dios tū' cālacsacli ixlīhuākca'n huan israelitas. Lā' nā tū' ixlīhuākca'n takalhla'kā'ī'nī't Cristo. Lā' chuntza' tū' ixlīhuākca'n israelitas ixtachi'xcu'huī't Dios. ⁷ Lā' tū' ixlīhuākca'n huan i'xū'yātā'natna' Abraham, tū' huāk ixcamana' Dios. Lej makāntza' Dios huanilh Abraham: Ixcamana' Dios natala a'ntī ixcamana' mi'o'kxa' Isaac, lā' nā i'xū'yātā'natna' Isaac.

⁸ A'ntū iccāhuanimā'ni' ū'tza' huā'mā: Huan israelitas tū' huāk ixcamana' Dios, xmān a'ntīn taka'lhī ixquilhtamacujca'n chu a'nchī hualh Dios. ⁹ Lā' ū'tza' a'ntū Dios huanilh Abraham makāntza':

Huan chí'chini' a'ntū talhcān, quit na'ictlōkentaxtū a'ntū icuaniyāni'.

Mimpuscāt, Sara, naka'lhī kalhatin ixcaman xachi'xcu'.

¹⁰ Lā' chuhua'j ā'tāpātin huampala. Jacob lā' Esaú a'ntī ixcamana' Rebeca xmān kalhatin ixtāta'ca'n. Lā' ū'tza' a'ntī Isaac, quimpapca'n.

¹¹ Lā' a'xni'ca' tūna'j ixtalacatuncuī huan camana', Dios lacsacli kalhatin chu a'nchī ixtapuhuān māni' xla'. Tū' lacsacli por a'ntūn tatlahualh huan camana', como tuntū'na'j ixtatlahua a'ntū ko'hua'jua' nīn a'ntūn tzey.

¹² Lā' Dios huanilh Rebeca:

Huan xastancu namāpa'ksī' ixpuxcu'.

¹³ Lā' nā tatzo'kni' na ixtachi'huīn Dios:

Quit lej xa'icpāxquī' Jacob.

Lā' Esaú tū' lej xa'icpāxquī'.

¹⁴ Chō'la catūhuā nahuan que tū' tzey a'nchī līlacsacna'n Dios, como xmān kalhatin lacsaca lā' ā'kalhtin tū'. Iccāhuaniyāni' que a'ntū tlahua Dios xla' huāk tzey. ¹⁵ Dios huanilh Moisés:

Na'iccālakahu'man chu a'ntī na'iccālakahu'mancu'tun.

¹⁶ A'makapatzīn tapuhuan que Dios nacālakahu'man xluca'n xmān por ixpālacata xluca'n talacasqui'n. A'makapitzīn tapuhuan que Dios nacālakahu'man como xluca'n lej tzey a'ntūn tatlahua. Tū' chuntza'. Dios cālakahu'man a'ntī cālakahu'mancu'tun. ¹⁷ Lā' nā tatzo'kni' na ixtachi'huīn Dios a'nchī huanica huan rey xala' nac Egipto. Dios huanilh:

Quit iclīmānūni' milirey, como quit xa'icmāsu'yucu'tun quilīmāpa'ksīn a'xni'ca' hui'x quintā'lātlahua'ya'.

Lā' chuntza' huan tachi'xcu'huī't xalanī'n na ixlīhuāk huan quilhtamacuj, xluca'n nataca'tzī a'ntū quit tzē na'ictlahua.

¹⁸ Chuntza' tasu'yu que Dios cālakahu'man a'ntīn cālakahu'mancu'tun. Lā' makapitzīn a'ntīn tū' ta'a'kahuāna'ni'cu'tun Dios, xluca'n Dios cāmakxteka que xluca'n más lacxumpi catalalh.

¹⁹ Tzēlasā' kalhatin nahuan: “Palh Dios chuntza' tlahua, ¿a'chī quincāliyāhuayāni'? Palh Dios huan a'nchī nala kalhatin chí'xcu', chuntza' natachoko. Lā' tūlah catitaxtāpālīh”. ²⁰ Palh kalhatin chuntza' ixquihuanilh, quit xa'icuanilh: “Hui'x xmān kalhatin chí'xcu'. Lā' ¿chichū puhua'na' palh tzē natā'lāhuani'ya' Dios?” Huan xālu de ti'ya't tū' chuntza' kalhasqui'nī huan lhta'mana' a'ntī tlahualh: “¿A'chī quintla'hua' chuntza'?” ²¹ Huan lhta'mana' tzē natlahua de ti'ya't chu a'ntū xla' lacasqui'n. Chu ū'tza' con huan pūtlū'n tzē natlahua lakatin xālu a'ntū lej tzēhuani't lā' lakatin xālu a'ntūn tū' tzēhuani't.

²² Lā' nā chuntza' Dios lej līlacatzucu ixcāpātīni' xlacan a'ntī ixtatlahuamā'na a'ntūn tū' tzey. Lā' a'yuj Dios ixmāsu'yucu'tun palh ixa'kchā'n por ixpālacata huan talaclē'i', lā' a'yuj ixmāsu'yucu'tun palh ixa'lhī līmāpa'ksīn para nacāmāpātīni, lā' a'yuj ixtasqui'ni que natapātīni'n, Dios ixcāpātīni' xlacan. ²³ Lā' nā Dios ixmāsu'yucu'tun palh xla' lej tzey. Chuntza tasu'yu como Dios quincālakalhu'mani' lā' quincālacāxtlahuanī'ta'ni' para nachā'nāuj nac a'kapūn. ²⁴ Dios quincāta'sani'nī'ta'ni' quina'n a'ntī israelitas lā' nā xlacan a'ntīn tū' israelitas. ²⁵ Tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios a'nlhā tzo'kli Oseas a'ntū hualh Dios:

A'ntīn tū' quintachi'xcuui't ixtahuanī't, na'iccāmāpācuui' quintachi'xcuui't.

Lā' huan tachi'xcuui't a'ntīn tū' ixcāpāxqui'can quit na'iccāpāxqui' xlacan.

²⁶ Lā' a'nlhā cāhuanica: “Hui'xina'n tū' quintachi'xcuui't”, xlacan nacāmāpācuui'can ixcamana' Dios a'ntī xalakahuan.

²⁷ Tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios a'ntū hualh Isaías ixpālacataca'n huan israelitas. Xla' hualh:

A'yuj huan israelitas xlacan laclhūhua' hua'chi huan cucuj a'ntū huī' nac mar, pero tū' ixlīhuākca'n catitapūtaxtulh, xmān macsti'na'j.

²⁸ Lhūhua' tachi'xcuui't nacāmāpātīnīcan a'xni'ca' Dios nacāmālaclē'nī huan ā'xmān chi'chini'.

Lā' tū' catitakoxīlh.

²⁹ Lā' nā Isaías chuntza' huampā:

Dios ka'lhī ixlīhuāk līmāpa'ksīn.

Palh xla' tū' ixcāmakxtekli natalatahui'la makapitzīn, quilīhuākca'n quina'n ixnīkō'uj chuntza' hua'chi tanīkō'lh xalanī'n nac Sodoma lā' Gomorra.

Huan israelitas tū' ixtakahlaka'ī'cu'tun huan xatzey tachihuīn

³⁰ Lā' nā chuntza' xlacan a'ntīn tū' israelitas. A'yuj xapū'la tū' ixtaputza a'nchī lactzey natalīla na ixlacapūn Dios, chuhua'ī Dios cāmāpānūni'nī't ixtalaclē'i'ca'n como xlacan takahlaka'ī'lh que Jesucristo cāmāpūtaxtū.

³¹ Lā' huan israelitas talīhui'līlh takahlaka'ī' huan ley como tapuhualh que chuntza' Dios nacālaktī'n xalacuan. Lā' xlacan tūlalh tatlahualh para que tzey natala na ixlacapūn Dios. ³² Lā' ¿a'chī? Como xlacan talacu'tulh lactzey na ixlacapūn Dios por ixpālacata a'ntū māni' xlacan ixtatlahua. Pero chuntza' tūla. Xlacan tū' takahlaka'ī'cu'tulh que Jesucristo tzē māmāpūtaxtūnu'n. Lā' xmān ū'tza' a'ntīn tzē māmāpūtaxtūnu'n. Hua'chīlh ta'a'kche'kxlal con lakatin chihuix, como Jesucristo hua'chi lakatin chihuix a'ntū pū'a'kche'kxlacan. ³³ Chuntza' tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios a'nlhā Dios huan:

Quit icui'lī nac Sión kalhatin a'ntī hua'chi chihuix a'ntū pū'a'kche'kxlacan lā' hua'chi chihuix a'ntū pūmakahuascan.

Lā' xlacan a'ntīn talīpāhuan xla', tū' xmān chu tlakaj catitalīpāhuanli.

10

¹ Tā'timīn, quit lej iclacasqui'n que catapūtaxtulh quintā'israelitas. Lā' ū'tza' iclīsqi'ni' Dios huā'mā'. ² Quit icca'tzī que xlacan lej tamāpāxuhuīcu'tun Dios. Pero xlacan tū' tamāchekxī a'nchī līmāpāxuhuīcan Dios. ³ Xlacan tū' taca'tzī a'nchī Dios cālīmāpānūni' ixtalaclē'i'ca'n huan tachi'xcuui't. Lā' chuntza' ixa'cstuca'n xlacan taputza ā'tāpātīn a'nchī nacālīmāpānūni'can ixtalaclē'i'ca'n. Lā' ū'tza'

tū' talīmāklhtīni'ncu'tun a'nchī Dios cālīmāpānūni' ixtalaclē'i'ca'n huan tachi'xcuhi't. ⁴ Dios nacāmāpānūni' ixtalaclē'i'ca'n ixlīhuākca'n a'ntūn takalhlaka'ī' que Cristo māpūtaxtūnu'n, como Cristo xla', tlōkentaxtūkō'lh ixlīhuāk huan ley a'ntū i'xla' Dios.

⁵ A'makapitzīn tatlōkentaxtūcu'tun huan ley como chuntza' tapuhuan que nacālīmāpānūni'can ixtalaclē'i'ca'n. Makāntza' Moisés līchihuīna'lh de xla'ca'n. Xla' hualh:

Palh kalhatin tlōkentaxtūkō' ixlīhuāk huan ley, xla' napūtaxtu.

⁶ Lā' a'yuj Moisés hualh chuntza', quina'n Dios quincāmāpānūni'nī'ta'ni' quintalaclē'i'ca'n como kalhlaka'ī'yāuj que Cristo quincāmāpūtaxtūyāni'. Lā' ū'tza' māsu'yucan na ixtachihuīn Dios a'nlhā tatzō'kni' que tū' tasqui'nī na'a'n catīhuā nac a'kapūn para nalīmin Cristo. ⁷ Lā' tū' tasqui'nī catīhuā na'a'n a'nlhā tahui'lāna'ncha' huan nīnī'n lā' nalīmin Cristo, como xla' lakahuanchokonī'ttza'. ⁸ Ixtachihuīn Dios huan: Tū' jicslīhua' naca'tzīcan a'ntū ixlīstu'ncua' a'nchī cālīmāpānūni'can ixtalaclē'i'ca'n tachi'xcuhi't.

Hui'xina'n pāstacnī'ta'ntit lā' līchihuīna'nī'ta'ntit de huā'mā.

Lā' ū'tza' huā'mā' huan tachihuīn a'ntū icmāsu'yu lā' a'ntūn tasqui'nī nakalhlaka'ī'can palh stu'ncua'. ⁹ Lā' chuntza' palh huanāuj que Jesús ū'tza' quiMāpa'ksīni'ca'n lā' palh kalhlaka'ī'yāuj que stu'ncua' Dios mālakahuanīchokolh, chuntza' Dios naquincāmāpūtaxtūyāni'. ¹⁰ Palh kalhlaka'ī'yāuj que Jesucristo māpūtaxtūnu'n lā' palh cāhuaniyāuj ā'makapitzīn palh kalhlaka'ī'yāuj, chuntza' Dios quincāmāpūtaxtūyāni' lā' Dios quincāmāpānūni'yāni' quintalaclē'i'ca'n.

¹¹ Chuntza' ixlīstu'ncua'. Ixtachihuīn Dios huan:

Xla'ca'n a'ntūn talīpāhuan xla', tū' xmān chu tlakaj catitalīpāhuanli.

¹² A'cxtim a'nchī natalīpūtaxtu xla'ca'n a'ntū israelitas lā' nā xla'ca'n a'ntūn tū' israelitas. Dios xmān kalhatin. Lā' xla' lej cālakalhu'man ixlīhuākca'n a'ntūn tasqui'ni' Dios que nacāmaktāya. ¹³ Tatzō'kni' na ixtachihuīn Dios: Ixlīhuākca'n a'ntū natasqui'ni' huan Māpa'ksīni' Cristo que nacāmāpūtaxtū, xla'ca'n ixlīhuākca'n natapūtaxtūkō'.

¹⁴ Nīn tintī' tzē nasqui'ni' Dios que namāpūtaxtū palh xla' tū' līpāhuan Cristo. Lā' nīn tintī' tzē līpāhuan xla' palh tūna'j ca'tzī nīn tuntū' de Cristo. Lā' nīn tintī' tzē naca'tzī huā'mā' palh tintī' catimāsu'ni'lh. ¹⁵ Lā' nīn tintī' tzē na'a'nācha' namāsu'yu palh tū' Dios namacā'nācha'. Tatzō'kni' na ixtachihuīn Dios:

Lej tzey a'xni'ca' min kalhatin a'ntū namāsu'yu huan xatzey tachihuīn a'ntū i'xla' Dios.

¹⁶ Lā' a'yuj cāmāsu'ni'canī't huan xatzey tachihuīn expālacata Jesucristo, ā'makapitzīn tū' takalhlaka'ī'. Tatzō'kni' na ixtachihuīn Dios a'nlhā Isaiās huanilh Dios:

Quīmāpa'ksīni', nīn tintī' kalhlaka'ī'cu'tun a'ntū icmāsu'yu.

¹⁷ Lā' makapitzīn takalhlaka'ī'lh palh stu'ncua', como ixtakaxmatnī't huan xatzey tachihuīn. Lā' ū'tza' a'ntū līchihuīna'n Cristo.

¹⁸ Quit iccākalhasqui'nīyāni': ¿Chu stu'ncua' que huan israelitas tū' takaxmatnī't huan xatzey tachihuīn? Ixlīstu'ncua' takaxmatnī't. Tatzō'kni' na ixtachihuīn Dios:

Lakachu cākaxmatcān ixtachihuīnca'n a'ntū Dios cāmācā'nī't.

A'kahuankō'nī't na ixlīhuāk quīlhtamacuj a'ntūn tamāsu'yu.

¹⁹ Huan israelitas tūla tahuan que tū' tamāchekxī huan xatzey tachihuīn, como xla'ca'n a'ntūn tū' israelitas, xla'ca'n tamāchekxī. Lā' ū'tza' huā'mā' litzo'kli Moisés a'nlhā xla' tzo'kli a'ntū Dios cāhuanih huan israelitas:

Na'iccāsīcua'lanālī a'ntīn tū' israelitas.

Lā' ū'tza' nacālīlakca'tzani'yā'tit hui'xina'n israelitas.

Na'iccālīmākā'kchā'nāni' hui'xina'n ixpālacata lakatin tachi'xcuhuī't a'ntīn tū' lej taca'tzī.

²⁰ Lā' nā Isaías xa'nca tzo'kli a'nchī Dios hualh:

Xlaca'n chuhua'j taca'tzīlhtza' a'ntīn tū' ixquintaputza.

Cāmāsu'ni'ca xlaca'n de quimpālacata xlaca'n a'ntīn tū' ix-takalha'squi'nīni'n por quimpālacata.

²¹ Lā' Dios huampā ixpālacata huan israelitas:

Lakaliyān xa'iccāta'sani' pūlactin tachi'xcuhuī't a'ntī xalacxumpi lā' tū' ixquinta'a'kahuāna'ni'cu'tun.

11

Makapitzīn israelitas cāmāpūtaxtūcanī'ttza'

¹ Tū' capuhua'ntit que Dios cālakmaka'nkō'nī't huan israelitas. Māni' quit israelita. Abraham quimpap. Quit de ixtachi'xcuhuī't Benjamín a'ntī xala' makāntza' ixuani't. ² Dios tū' cālakmaka'ni't ixtachi'xcuhuī't a'ntīn cālacsacli makāntza'. Hui'xina'n ca'tzīyā'tit a'ntūn tatzo'kni' na ixtāchihuīn Dios a'nchī Elías cālē'ksa'nīni'lh huan israelitas a'xni'ca' ixkalhtō'ka'ni'mā' Dios. ³ Xla' hualh:

QuiMāpa'ksīni' Dios, cāmāknīkō'canī't ixlīhuākca'n mi'a'cta'sana'nī'n.

Lā' cāmā'kā'nīkō'canī't ixlīhuāk huan altares a'nlhā ixui'līni'ca'na' huan lē'ksajuī'n.

Lā' ā'xmān quit ictachokonī't.

Lā' nā quimaknīcu'tuncan quit.

⁴ Lā' Dios kalhtīlh lā' huanīlh:

A'lakatojon mil de chí'xcuhuī'n quintitachokonī'.

Lā' xlaca'n tū' tataquilh pūtani'nī't huan ídolo a'ntū huanican Baal.

⁵ Lā' chuhua'j pātle'kemā' chu a'cxim. Xmān makapitzīn israelitas takalhlaka'ni't. Dios cālacsacni't como xla' lakalhu'manīni'n. ⁶ Dios cālacsacli lā' tū' por ixpālacata xlaca'n ixtatlahuani't catūhuā a'ntūn tzey. Dios cātlahuani'lh lakatin talakalhu'mān. Lakatin talakalhu'mān xla' tū' hua'chī lakatin tatlaj. Dios ixcālakalhu'mani't lā' ū'tza' cālīlacsacli.

⁷ Huan israelitas ixtaputza a'nchī ixcālīmāpānūni'ca ixtalaclē'i'ca'n. Lā' tū' lej lhūhua' de xlaca'n a'ntī Dios cāmāpānūni'lh ixtalaclē'i'ca'n. Lā' xlaca'n ū'tunu'n a'ntī Dios cālacsacni't. A'makapitzīn más laxumpi talalh.

⁸ Chuntza' tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios:

Hua'chīlh Dios cāmālhātīlh como xlaca'n tū' tamāchekxī a'ntū xastu'ncua'.

Hua'chīlh tū' tzey ixlakastapunca'n lā' ixa'ka'xko'lhca'n como tū' tamāchekxī a'ntū cāhuanican lā' nīn a'ntūn talaktzī'n.

Lā' nā chuntza' hasta chuhua'j.

⁹ Lā' nā tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios a'nlhā David hualh:

A'ntū talīpāhuan xlaca'n, ū'tza' nala hua'chī lakatin a'ksuj a'ntū nacāpūchi'pacan lā' nala hua'chī lakatin chihuix a'ntū natapū'a'kche'kxla.

Lā' Dios nacāmāpātīnī.

¹⁰ Lā' natatalakatzī' lā' chuntza' tū' catitalacahuāna'lh.

Lā' lej natapātīni'n hua'chī a'ntīn talē'n lej tzinca ixtacu'ca'ca'n.

A'ntīn tū' israelitas nā xlaca'n nā tzē nacāmāpūtaxtūcan

¹¹ Iccāhuaniyāni' hui'xina'n que Dios tū' cālakmaka'lh huan israelitas para pō'ktu. Como huan israelitas tū' takalhlaka'ī'cu'tulh, chuntza' Dios cāmāpūtaxtūlh a'ntīn tū' israelitas. Dios lacasqui'n que

huan israelitas natalilakca'tzani' xluca'n a'ntin tū' israelitas como xluca'n ixtachi'xcuhui'ttza' Dios. Lā' chuntza' huan israelitas nā natakahlaka'ī'cu'tun. ¹² Lā' a'xni'ca' huan israelitas tū' ta'a'kahuāna'ni'cu'tulh Dios, chuntza' Dios cāsicua'lanālih xluca'n a'ntin tū' israelitas. Lā' a'xni'ca' huan israelitas nata'a'kahuāna'ni'pala, Dios ā'chulā' nacāsicua'lanāli ixlīhuākca'n huan tachi'xcuhui't.

¹³ Chuhua'j na'iccāhuaniyāni' catūhuā hui'xina'n a'ntin tū' israelitas. Dios quilimāmacū'nī't na'iccāmāsuni'yāni' huan xatzey tachihuīn. Lā' quit iclahuacu'tun a'ntin quilimāmacū'lh. ¹⁴ Quit iclacasqui'n que quintā'israelitas natalaktzī'n a'nchī Dios cāsicua'lanālimā' ā'makapitzīn lā' ū'tza' natalipūtaxtucu'tun nā xluca'n. ¹⁵ A'xni'ca' Dios cālakmaka'lh huan israelitas, ixamigos cātlahualh a'ntin tū' israelitas. Lā' a'xni'ca' huan israelitas natatā'tapa'ksīpala con Dios, huā'mā' lej tzey nala, hua'chilh xluca'n talakahuanchokopalanī't. ¹⁶ Palh macstina'j huan tasquit tzey lā' chuntza' ixtalhūhuā't nā tzey. Lā' palh ixtankāxē'k kantin qui'hui' lactzey, nā ixpekenī'n tzey. Nā chuntza' huan israelitas. Quinapapana'ca'n quina'n israelitas ixtatā'tapa'ksī Dios, lā' nā chuntza' ī'xū'yātā'natna'ca'n nā natatā'tapa'ksī Dios.

¹⁷ Huan israelitas hua'chi ixpekenī'n kantin qui'hui'. Lā' huan ixpekenī'n a'ntū cācā'tēcānī't, xluca'n hua'chi huan israelitas a'nti cālakmaka'lh Dios. Lā' hui'xina'n a'ntin tū' israelitas, hui'xina'n hua'chi ixpekenī'n kantin qui'hui' a'ntū xacimarrón. Lā' hua'chilh ixcā'injertarlīcanī't ixpekenī'n huan qui'hui' cimarrón a'nlhā cācā'tēcānī't. Lā' huan ixpekenī'n a'ntū cā'injertarlīcanī't talistaca por huan xaxcān a'ntū ka'lhī huan xatankāxē'k. Lā' nā chuntza' hui'xina'n a'ntin tū' israelitas. Dios cāsicua'lanāliyāni' hui'xina'n a'cxtim con huan israelitas. ¹⁸ Lā' hui'xina'n a'ntin tū' israelitas, tū' calika'tla'jca'tzītī't por huan ixpekenī'n a'ntū cācā'tēcānī't. ¿Chu tū' ca'tziyā'tit que ixtankāxē'k qui'hui' ū'tza' a'ntū makastaca huan ixpekenī'n? Huan ixpekenī'n a'ntū cālī'injertarlīcanī't tūla makastaca ixtankāxē'k huan qui'hui'.

¹⁹ Chō'la nahuanā'tit hui'xina'n a'ntin tū' israelitas: “Dios ixlacasqui'n palh natā'tapa'ksiyāuj xla'. Lā' ū'tza' cālilakmaka'lh huan israelitas”. Huā'mā' hua'chilh ixcācā'tēni'kō'lh ixpekenī'n huan qui'hui', como cā'injertarlīcu'tulh ā'makapitzīn. ²⁰ Tū' chuntza'. Xluca'n tū' takahlaka'ī'lh lā' ū'tza' cālilakmaka'lh Dios. Hui'xina'n kalhlaka'ī'yā'tit lā' ū'tza' Dios tū' cālilakmaka'nī'ta'ni' hui'xina'n. U'tza' tū' tilika'tla'jca'tziyā'tit. Xa'nca calatā'kchokotit. ²¹ Dios cālakmaka'lh huan israelitas a'nti hua'chi huan ixpekenī'n a'ntū ixyā nac qui'hui'. Lā' Dios nā tzē nacālakmaka'nāni' hui'xina'n a'nti hua'chi ixpekenī'n a'ntin cā'injertarlīcanī't. ²² Chuntza' tasu'yu que Dios lej lakalhu'mana'n lā' nā nacāmāpātīnīl xluca'n a'ntin tatlalhua talaclē'i'. Cāmāpātīnīl huan israelitas a'ntin tū' takahlaka'ī'lh. Lā' hui'xina'n cālakalhu'manāni' līhuan kalhlaka'ī'yā'tit. Lā' palh makxtekā'tit de kalhlaka'ī'yā'tit, Dios nacālakmaka'nāni' chuntza' hua'chi kalhatin chī'xcu' cā'maka'n ixpeken qui'hui'. ²³ Lā' huan israelitas, palh nā takahlaka'ī'cu'tuntza', Dios nacālaktzī'n hua'chi ixtachi'xcuhui't huampala. Chuntza' hua'chilh Dios cā'injertarlīpala a'nlhā ixtayāna' xapū'la. ²⁴ Tū' jicslīhua' cā'injertarlīpalacan huan ixpekenī'n a'ntū ixcācā'tēcānī'ttza'. Más jicslīhua' cā'injertarlīcan huan ixpekenī'n ā'makapitzīn qui'hui'. Lā' huan israelitas, xluca'n hua'chi ixpekenī'n qui'hui' a'ntū lanān ixtayāna'.

²⁵ Tā'timīn iclacasqui'n que caca'tzītīt catūhuā a'ntū tūna'j lakapascan. Lā' chuntza' a'xni'ca' naca'tziyā'tit huā'mā', tū' naka'tla'jca'tziyā'tit. U'tza' huā'mā' a'ntū iccāhuanicu'tunāni': Amakapitzīn israelitas lacxumpi lā' tū' ta'a'kahuāna'ni' Dios. Lā' xlaca'n tū' catitalalh chuntza' para pō'ktu. Lā' a'xni'ca' natakahlaka'ī' lhūhua' a'ntūn tū' israelitas, lā' a'xni'ca' huan israelitas nā natakahlaka'ī' nā xlaca'n. ²⁶ Lā' Dios nacāmāpūtaxtūkō' ixlīhuākca'n huan israelitas a'ntī natakahlaka'ī'. Tatzō'kni' na ixtachi-huīn Dios:

Huan Māpūtaxtūnu' naminācha' nac Sión.

Lā' nacāxapani' ixtalaclē'i'ca'n huan israelitas, ī'xū'yātā'natna' Jacob.

²⁷ Quit na'iccāmāspūtūnu'ni' ixtalaclē'i'ca'n lā' chuntza' na'ictlōkentaxtū a'ntū iccāhuanilh makāntza'.

Chuntza' hualh Dios.

²⁸ Como huan israelitas tū' takahlaka'ī'cu'tulh huan xatzey tachihuīn ixpālacata Jesucristo, talalh ixtā'ca'tza Dios. Lā' como xlaca'n tū' takaxmatcu'tun ixpālacata Jesucristo, chuntza' cātamāca'tzīnīni' hui'xina'n a'ntūn tū' israelitas. Dios cāpāxqui'cus huan israelitas, como makāntza' cālacsacli ī'xū'yāpapna'ca'n para que natala ixtachi'xcuui't.

²⁹ Lā' Dios tū' xtāpalī ixtapāstacna'. Ixlīhuākca'n a'ntī cālacsacnī't xla' nacāsīcua'lanālī. ³⁰ Como huan israelitas tū' takahlaka'ī'cu'tulh, chuntza' hui'xina'n cātamāsu'ni'ni' ixtachihuīn Dios. Lā' a'yuj xapū'la hui'xina'n tū' kalhlaka'ī'tit, chuhua'j cālakalhu'manāni' Dios lā' cāmāpūtaxtūnī'ta'ni'.

³¹ Lā' chuntza' hua'chi Dios cālakalhu'manāni' hui'xina'n, nā chuntza' nacālakalhu'man huan israelitas a'yuj chuhua'j tūna'j takahlaka'ī'. ³² Dios māsu'yunī't que ixlīhuāk huan tachi'xcuui't taka'lhī ixtalaclē'i'ca'n lā' tū' takahlaka'ī'nī't. Chuntza' tlhualh, como ixlacasqui'n que xlaca'n ixtaca'tzilh palh xla' cālakalhu'mankō' ixlīhuākca'n.

³³ Dios ca'tzīkō' ixlīhuāk lā' lej māchekxī ixlīhuāk. Quina'n tūla māchekxiyāuj a'ntū Dios lihui'li lā' a'ntū tlhua. ³⁴ Nīn tintī' ca'tzī a'nchī puhuan Dios. Lā' nīn tintī' tzē nahuanī a'ntū natlahua Dios. ³⁵ Palh namaxqui'yāuj Dios catūhuā, tūla nahuanāuj que Dios quincālaclē'ni'yāni'. ³⁶ Dios tlhuaakō'nī't ixlīhuāk. Dios mā'a'nanikō'lh ixlīhuāk. Huāk ixla'. Para pō'ktu camāka'tlī'ca Dios.

12

Tasqui'nī natamacamāstā'yāuj con Dios

¹ Tā'timīn, Dios lej quincālakalhu'manī'ta'ni'. U'tza' iccālīsqui'ni'yāni' que catamacamāstā'tit con Dios. Lā' chuntza' hui'xina'n nala'yā'tit hua'chi lakatin lē'ksajna' a'ntū a'ksajuī'can Dios, a'yuj xalakahuancus hui'xina'n. U'tza' huā'mā' lē'ksajna' a'ntū līpāxuhua Dios. Chuntza' nalīmācā'tanī'yā'tit Dios. ² Tū' calatā'kchokotit hua'chi talatlā'huan a'ntū xalanī'n nac quilhtamacuj. Camaxtektit que Dios nextāpalī mintapāstacna'ca'n. Chuntza' tzē namāchekxi'yā'tit a'ntū Dios lacasqui'n que natlahua'yā'tit. Lā' chuntza' tzē natlahua'yā'tit a'ntūn tzey lā' a'ntū nalīpāxuhua Dios.

³ Dios, como xla' lej lakalhu'mana'n, quilīmāmacū'lh na'iccāmāsu'ni'yāni' hui'xina'n. Lā' ū'tza' tzē na'iccālīhuanīyāni' huā'mā'. Tū' tika'tla'jca'tziyā'tit. Capāstactit a'nchī hua'nī'ta'ntit chā'tunu' de hui'xina'n, chu a'nchī mintascujūtca'n a'ntū Dios cāmaxqui'nī'ta'ni'. ⁴ Quimacnica'n lhūhua' tāstuca a'yuj xmān lakatin macni'. Lā' lakatunu' de xlaca'n xtuncnu' ixlīlōtca'n. ⁵ Lā' nā chuntza' quina'n a'ntī kalhlaka'ī'yāuj Cristo. Quina'n quilhūhua'ca'n lā' quina'n chu lakatin

tā'lanī'ta'uj con Cristo. Lā' lāmaclacasqui'nāuj chā'tunu' de quina'n para nalāmaktāyayāuj.

⁶ Lā' kalhatunu' ka'lhī ixlītlot chu a'nchī Dios quincāmaxquī'nī'ta'ni' chā'tunu'. Lā' xlaca'n a'ntī ixa'cta'sana'nī'n Dios, catamāsu'yulh xmān a'ntū Dios cāhuanī. ⁷ Lā' a'ntīn tamaktāya huan ā'makapitzīn a'ntīn takalhlaka'tī, xa'nca catatlahualh. Lā' a'ntīn tahuani'lē'n ā'makapitzīn nā xa'nca catatlahualh. ⁸ Lā' a'ntīn tamāsu'ni' ā'makapitzīn nā xa'nca catamāsu'ni'lh. Lā' a'ntīn tamaxquī' tumīn huan pobresnī', tū' catatampi'lhīni'lh. Lā' a'ntī xanapuxcu'nu' de huan tā'timīn, catatlōkentaxtūlh a'ntū cālīmāmacū'canī't. Lā' a'ntīn tamaktāya ā'makapitzīn a'ntīn talakaputza catatlahualh con tapāxuhuān.

Tasqui'nī que līlacatejīn natalatā'kchoko a'ntīn takalhlaka'tī

⁹ Lā' milīhuākca'n hui'xina'n xa'nca nacāpāxquī'yā'tit ā'makapitzīn. Lā' nataxtunquīyā'tit de a'ntūn ko'hua'jua'. Lā' natlahua'yā'tit a'ntūn tzey. ¹⁰ Lā' nalāpāxquī'yā'tit como hui'xina'n lītā'timīn como tapa'ksīyā'tit con Cristo. Lā' nacā'a'cnīni'ni'yā'tit ā'makapitzīn lā' tū' nala'yā'tit hua'chī xlaca'n a'ntū xmān taka'lhīmā'na hasta que nacā'a'cnīni'ni'can.

¹¹ Lā' xa'nca nascujā'tit lā' tū' tilhquititnī'nā'tit. Lā' natā'scujā'tit quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo con tapāxuhuān.

¹² Lā' napāxuhua'yā'tit como ca'tzīyā'tit que Dios nacāsicua'lanālyāni'. Lā' napātīni'nā'tit a'yuj nacāpātle'keni'yāni' a'ntū jicslīhua'. Lā' tū' namakxtekā'tit de nakalhtō'ka'yā'tit.

¹³ Lā' palh huan tā'timīn cāspūtnī' catūhuā, nacāmaktāya'yā'tit. Lā' nacāmānū'yā'tit na minchicca'n a'ntīn tamimā'nā'ncha' de makat.

¹⁴ Lā' nasqui'ni'yā'tit Dios que nacāsicua'lanāli xlaca'n a'ntīn cātamacaputzayāni'. Lā' tū' nasqui'nā'tit que nacāpātle'keni' a'ntūn tū' tzey.

¹⁵ Lā' nacātā'pāxuhua'yā'tit xlaca'n a'ntīn tapāxuhua. Lā' nacātā'calhua'nā'tit a'ntīn tacalhuan.

¹⁶ Lā' chu lakatīn tapāstacna' naka'lhī'yā'tit. Lā' tū' tika'tla'jca'tzīyā'tit. Lā' nacātā'latā'kchokoyā'tit xlaca'n a'ntīn catīhuāyā tachi'xcu'huī't. Lā' tū' tipuhua'nā'tit que hui'xina'n lej ca'tzīyā'tit.

¹⁷ Lā' palh kalhatīn nacātlahuani'yāni' a'ntūn tū' tzey, hui'xina'n tū' titlahua'ni'yā'tit chuntza'. Calīhui'lī'tit natlahua'yā'tit a'ntūn tzey na ixlacapūnca'n ixlīhuākca'n huan tachi'xcu'huī't. ¹⁸ Lā' lej xa'nca nalīputzayā'tit a'nchī nalīla'yā'tit ixamigoca'n ā'makapitzīn. ¹⁹ Tā'timīn, tū' ticātlahuani'yā'tit a'ntūn tū' tzey palh chuntza' cātatlahuani'yāni' hui'xina'n. Namakxtekā'tit que xmān Dios nacāmāpātīnī. Tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios:

Xmān quit tzē na'iccāmāpātīnī a'ntīn tatlahua a'ntūn tū' tzey.

Natamāpala con quit, hualh quiMāpa'ksīni'ca'n Dios.

²⁰ Lā' nā tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios:

Palh mīntā'ca'tza tzīnca, camā'hui'.

Lā' palh kalhputī, cama'xquī' xcān.

Lā' chuntza' xla' nalīmāxana'n a'ntūn tlahuani'nī'ta'ni'.

²¹ Tū' namakxtekā'tit que nacātlajayāni' a'ntūn tū' tzey. Natlahua'yā'tit xmān a'ntūn tzey lā' chuntza' nalītlajayā'tit antūn tū' tzey.

13

¹ Tasqui'nī que milīhuākca'n na'a'kahuāna'ni'yā'tit huan pūchihuīna'nī'n. Dios cāhui'linī't hua'chī pūchihuīna'nī'n. Lā' palh tū' cahuā Dios

ixcāmaxquī'lh līmāpa'ksīn, xlacā'n tūlahl ixtamāpa'ksīni'lh. ² A'ntīn tatā'lāsta'la huan pūchihuīna'nī'n, xlacā'n chuntza' tatā'lāsta'la Dios. Lā' xlacā'n natanāpala con Dios. ³ Lā' a'ntīn tatlhua a'ntūn tzey, xlacā'n tū' catitajicua'ni'lh huan pūchihuīna'nī'n. Xmān xlacā'n a'ntīn tatlhua a'ntūn tū' tzey, xlacā'n tajicua'ni' huan pūchihuīna'nī'n. Lā' palh hui'xina'n tū' cājicua'ni'cu'tunā'tit huan pūchihuīna'nī'n, līlacatejtin nalatā'kchokoyā'tit lā' chuntza' natahuan que hui'xina'n lactzey. ⁴ Huan pūchihuīna'nī'n taka'lhī līmāpa'ksīn como Dios cālīmāmacū'nī't para nacāmaktāyayāni' hui'xina'n. Palh hui'xina'n tlahua'yā'tit a'ntūn tū' tzey, najicua'ni'yā'tit como xlacā'n tzē nacātamāpātīnyāni'. Dios cāmaxquī'nī't līmāpa'ksīn para nacāmāpātīni xlacā'n a'ntīn tatlhua a'ntūn tū' tzey. ⁵ Lā' ū'tza' lītasquī'nī nacā'a'kahuāna'ni'yā'tit huan pūchihuīna'nī'n. Lā' tū' xmān por ixpālacata xlacā'n nacātamāpātīnyāni'. Tasquī'nī nacā'a'kahuāna'ni'yā'tit como ca'tziyā'tit mē'cstuca'n que ū'tza' tasquī'nī natlahua'yā'tit. ⁶ Lā' nā tasquī'nī namāpala'yā'tit impuestos. Huan pūchihuīna'nī'n a'ntīn tatlōkentaxtū ixlīlōtca'n, xlacā'n chuntza' tatlhua a'ntū Dios lacasquī'n.

⁷ Lā' chuntza' camāpala'tit ixlīhuāk a'ntū laclīpinā'tit. Camāpala'tit huan impuestos lā' cuotas. Cacā'a'kahuāna'ni'tit lā' cacā'a'cnīni'ni'tit a'ntīn tamāpa'ksīni'n. ⁸ Palh cālaclīpini'yā'tit ā'makapitzīn, cacāmāpalani'tit. Tū' camakxtektit de lāpāxquī'yā'tit. A'ntīn tapāxquī' ā'makapitzīn, chuntza' xlacā'n talītlōkentaxtū ixley Dios. ⁹ Ixley Dios huan chuntza':

Tū' namakpuscātīni'na'.

Tū' namaknīni'na'.

Tū' naka'lhāna'na'.

Tū' nalī'a'ksa'na' ā'kalhatin a'ntūn tū' stu'ncua.

Tū' nalakca'tza'na' a'ntū i'xla' ā'chā'tin.

Lā' a'nan ā'lakatin līmāpa'ksīn a'ntū huan:

Lā' chu a'nchī pāxquī'ca'na' mē'cstu, nā chuntza' cacāpāxquī' huan ā'makapitzīn.

Lā' kalhatin a'ntīn tlahua huā'mā' līmāpa'ksīn, chuntza' tlōkentaxtū huāk huā'mā' līmāpa'ksīn lā' nā ā'makapitzīn līmāpa'ksīn a'ntū a'nan. ¹⁰ Palh kalhatin chī'xcu' pāxquī' ā'chā'tin, chuntza' tūla tlahuani' a'ntūn tū' tzey. Lā' chuntza' a'ntīn tapāxquī' ā'makapitzīn, chuntza' talītlōkentaxtūkō' ixlīhuāk ixley Dios.

¹¹ Ixlīhuāk huā'mā' natlahua'yā'tit como ca'tziyā'tit que chuhua'j ā'chulā' tasquī'nī na'a'kahuāna'ni'yā'tit Dios. Lej skalalh natahui'la'yā'tit como namin huan chī'chini' a'xni'ca' Cristo naquincālē'nāni' nac a'kapūn. Lā' tū'tza' makān huan chī'chini' hua'chi a'xni'ca' pū'la kalhlaka't'uj. ¹² Palaj namin huan chī'chini' a'xni'ca' nalaka'nāuj Dios nac a'kapūn. Hua'chilh xkakamā'tza' como palaj namin huā'mā' chī'chini'. Ū'tza' calīmaktexteki natlahuayāuj a'ntūn tū' tzey. Lā' tū' catlahuāuj hua'chi tatlhua xlacā'n a'ntīn talatlā'huan de tzi'sa. Catlahuāuj a'ntūn tzey chuntza' hua'chi xlacā'n a'ntīn talatlā'huan a'nlhā xkaka. ¹³ Lā' xa'nca nalatā'kchokoyāuj hua'chi tasquī'nī. Lā' tuntū' natlahuayāuj a'ntū nalīmāxana'nāuj palh naquincālaktzī'nāni' catīhuā. Tū' ticālīpāxuhuyāuj a'ntīn tatlhua a'ntūn tū' tzey. Lā' tū' tika'chīyāuj. Lā' tū' timakpuscātīni'nāuj. Lā' tū' titlahuayāuj a'ntūn tū' līmakan. Lā' tū' tilāsta'layāuj. Lā' tū' tilakca'tzanāuj. ¹⁴ Lā' calīhui'li'tit maksca'tā'tit quīMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo. Lā' tū' catlahua'tit mintapāstacna'ca'n a'ntū xako'hua'jua'.

14

Tū' tzey palh cālē'ksa'nāuj ā'makapitzīn tā'timīn

¹ A'yuj makapitzīn tūna'j xa'nca takalhlaka'ī como tūna'j xa'nca tamāchekxī, hui'xina'n līpāxūj cacāmakxtektit natatanū a'nlhā takēxtimī'yā'tit hui'xina'n. Lā' tū' ticātā'lā'hua'ni'yā'tit xlaca'n por ixpālacata a'ntūn tūna'j xa'nca tamāchekxī xlaca'n. ² A'makapitzīn tapuhuan que tzē natahua' ixlīhuāk catūhuā. Lā' ā'makapitzīn a'ntūn tūna'j xa'nca takalhlaka'ī, xlaca'n tapuhuan que tū' tzey hua'can quini't. ³ Hui'xina'n a'ntī hua'yā'tit ixlīhuāk catūhuā, tū' cālakmaka'ntit a'ntīn tū' tahua' quini't. Lā' hui'xina'n a'ntīn tū' hua'yā'tit quini't, tū' ticālīchiuīna'nā'tit xlaca'n a'ntīn tahua' quini't. Dios cālaca'ī'yāni' mīlihuākca'n. ⁴ Tū' quimaca'tzica'n a'nchī scuja huan ixmozo ā'kalhatin chi'xcu'. Xmān a'ntī māpa'ksī tzē nahuan palh tzey o palh tū' tzey a'nchī scuja ixmozo. Lā' nā chuntza' a'ntīn tatapa'ksī con Dios, xmān Dios ca'tzī a'nchī talīlatlā'huan xlaca'n. Dios cāmaktāya, lā' chuntza' xlaca'n tū' caticāmālaclē'nīlh Dios.

⁵ A'makapitzīn tā'timīn tamaclacā'ni' lakatin chi'chini'. A'makapitzīn tapuhuan que ixlīhuāk huan chi'chini' chu lakatin. Capāstactit chā'tunu' de hui'xina'n a'ntū xatzey lā' ū'tza' catlahua'tit chā'tunu'. ⁶ A'ntūn tamaclacā'ni' lakatin chi'chini', xlaca'n ū'tza' talīmaclacā'ni'cu'tun Dios. Lā' nā a'ntīn tahua' quini't, xlaca'n ū'tza' talīmaclacā'ni'cu'tun Dios como tamaxquī' pāxcatca'tzī Dios por huan līhua't. Lā' a'ntīn tū' tahua' quini't, nā xlaca'n chuntza' tamaclacā'ni'cu'tun Dios, lā' nā tamaxquī' pāxcatca'tzī Dios.

⁷ Līhuan lahui'lāna'uj nac quilhtamacuj, tū' tlahuayāuj xmān a'ntū quina'n puhuanāuj. Lā' tū' nīyāuj a'xni'ca' quina'n lacasquī'nāuj. ⁸ Līhuan lahui'lāna'uj, tlahuayāuj ixtapuhuān quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo. Lā' nīyāuj chu a'nchī ixtapuhuān. Quina'n tapa'ksīyāuj con Cristo, a'yuj lakahuancus quina'n lā' a'yuj xanīntza' quina'n. ⁹ Como Cristo nīlh lā' nā lakahuanchokolh, chuntza' tzē nacāmāpa'ksī xlaca'n a'ntī xalakahuan lā' xlaca'n a'ntī tanīni'ttza'.

¹⁰ Lā' chuntza' tū' tzey palh kalhatin nacālīchiuīna'n ā'makapitzīn tā'timīn. Lā' tū' tzey palh kalhatin nacālakmaka'n ā'makapitzīn tā'timīn. Quilīhuākca'n quina'n natāyākō'yāuj na ixlacapūn Cristo lā' xla' ū'tza' a'ntī naquincājuzgarlīyāni'. ¹¹ Tatzō'kni' na ixtachihuīn Dios:

QuiMāpa'ksīni'ca'n huan: “Stu'ncua' a'ntū icuan. Stu'ncua' ixlīhuāk naquintatatzokostani'kō'. Lā' ixlīhuākca'n natahuan palh quit Dios”.

¹² Lā' chuntza' quilīhuākca'n nakalhtiyāuj Dios por ixlīhuāk a'ntūn tlahuanī'ta'uj.

Tū' tzey palh namātonkopūyāuj ā'kalhatin quintā'tinca'n

¹³ Lā' chuntza' tū'tza' calālē'ksa'ntit. Xatzey calīhui'lī'tit que tū' natalhua'yā'tit a'ntū nalītatokopū ā'kalhatin. ¹⁴ Como quit ictapa'ksī con Cristo, quit xa'nca icca'tzī que ixlīhuāk huan līhua't huāk tzey. Lā' a'yuj chuntza' icpuhuan, quit icuan que ā'kalhatin tlahua a'ntūn tū' tzey palh hua' catūhuā a'ntū māni' xla' puhuan que tū' tzey na ixlacapūn Dios. ¹⁵ Hui'xina'n tū' cahua'tit quini't palh ū'tza' nalītamakchuyī kalhatin de quintā'tinca'n, como xla' napuhuan que tū' tzey a'ntū tlahua'yā'tit. Lā' como pāxquī'yā'tit huan quintā'tinca'n, xatzey tū' natalhua'yā'tit a'ntū xla' napuhuan que tū' tzey. Cristo nīlh nā por xla', lā' tū' xmān por hui'xina'n.

U'tza' tuntū' tilihua'yā'tit hui'xina'n a'ntū nalītaspi'tpala ā'kalhatin na ixtej Dios. ¹⁶ A'yuj hui'xina'n ca'tziyā'tit que huāk tzey a'ntū tlahua'yā'tit, tū' catlahua'tit a'ntū ā'makapitzīn tapuhuan palh tū' tzey. ¹⁷ Quina'n, como tapa'ksiyāuj con Dios, tū' lej tipāstacāuj a'ntū hua'can. A'ntū más tasqui'nī ū'tza' huā'mā': Līlacatejīn nalatā'kchokoyāujtit lā' ca'cs nalatahui'layāuj lā' naka'lhīyāuj tapāxuhuān como huan Espīritu Santo quincātā'lahui'lāni'. ¹⁸ A'ntī chuntza' ta'a'kahuāna'ni' Cristo, chuntza' talīmāpāxuhuī Dios. Lā' nahuancan que xa'nca talatlā'huan.

¹⁹ Ca'cs nalatahui'layāuj. Lā' nalāmaktāyayāuj lā' ā'chulā' na'a'kahuāna'ni'yāuj Dios. ²⁰ Tū' nalactlahua'yā'tit a'ntū Dios tlahualh. Tzēlasā' chuntza' tlahua'yā'tit a'xni'ca' hua'yā'tit a'ntūn tapuhuan ā'makapitzīn que tū' limakuan. Ixlihuāk huan līhua't tzey na ixlacapūn Dios. Lā' tzē nahua'yāuj ixlihuāk. Xmān tūla nahua'yāuj ā'tāpātin palh por ū'tza' nalītatonkopū kalhatin quintā'tinca'n. ²¹ Xatzey tū' nahua'yāuj quini't lā' tū' nahua'yāuj vino, lā' nīn tuntū' natlahuayāuj ā'catūhuā palh por ū'tza' nalītatonkopū kalhatin quintā'tinca'n. ²² Palh kalhatin de hui'xina'n puhuan palh tzey na ixlacapūn Dios que nahua' ixlihuāk catūhuā, xla' ixa'cstu tzē'k cacat'zilh. Lā' tū' tilāsta'la'yā'tit por huanmā'. Līpāxūj tahui'lāna' a'ntīn taca'tzi que xa'nca talatlā'huan chu a'nchī ixtapuhuān Dios. ²³ Lā' a'ntīn tahua' catūhuā, a'yuj māni' xlaca'n tapuhuan que tū' tzey hua'can, chuntza' xlaca'n tatlaha ixtalaclē'i'ca'n. Palh kalhatin chī'xcu' tlahua catūhuā a'ntū māni' xla' puhuan que tū' tzey na ixlacapūn Dios, chuntza' tlahua ixtalaclē'i' huanmā' chī'xcu'.

15

Tasqui'nī natlahuayāuj a'ntū natalīpāxuhua ā'makapitzīn tā'timīn

¹ Quina'n a'ntī xa'ncatza' kalhlaka'i'yāuj, nacāmaktāyayāuj xlaca'n a'ntīn tūna'j xa'nca takalhlaka'i' como tūna'j xa'nca tamāchekxī. Tū' xmān napuhuanāuj a'ntū lacasqui'nāuj quina'n. ² Quina'n natlahuayāuj a'ntū natalīpāxuhua huan ā'makapitzīn quintā'timīnca'n lā' chuntza' nacāmaktāyayāuj lā' chuntza' ā'chulā' natakalhlaka'i'. ³ Lā' nīn Cristo tū' ixtlahua xmān a'ntū xla' ixlacasqui'n. U'tza' līpātīni'lh xla'. Tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios a'ntū Cristo huanilh Dios: A'ntīn talakmaka'nāni', nā quit quintalakmaka'n.

⁴ Ixlihuāk a'ntūn tzo'kca makāntza' na ixtachihuīn Dios, quincāmāsu'ni'yāni' a'ntūn Dios lacasqui'n que naca'tziyāuj. Ixtachihuīn Dios quincāmāko'xaka'tlī'yāni'. Lā' quincāmaktāyayāni' para napātīyāuj a'ntū quincātapātle'keni'yāni'. Lā' quincāmāca'tzīnīyāni' que na'a'nāuj nac a'kapūn. ⁵ Dios ū'tza' a'ntīn quincāmāko'xaka'tlī'yāni' lā' quincāmaktāyayāni' para natāyani'yāuj. Dios cacāmaktāyani' hui'xina'n para que chu lakatīn nala mīntapāstacna'ca'n chu a'nchī ixtapuhuān Cristo Jesús. ⁶ Chuntza' mīlihuākca'n tzē a'cxīm namācā'tani'yā'tit Dios, ixTāta' quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo.

Huan xatzey tachihuīn cāmāca'tzīnīca nā xlaca'n a'ntīn tū' israelitas

⁷ Lā' huixina'n calālaktzī'ntit hua'chī lītā'timīn como tapa'ksiyā'tit con Cristo. Lā' chuntza' na'a'cnīni'ni'can Dios. ⁸ Jesucristo a'xni'ca' milh nac quilhtamacuj, ixcāmāsu'ni' huan israelitas que Dios tlōkentaxtū a'ntū huan. Chuntza' māsu'yulh Cristo, como xla' tlōkentaxtūh a'ntū Dios ixcāhuanini't makāntza' quīnapapana'ca'n. Lā' chuntza' lītasu'yu que Dios tlōkentaxtū a'ntū huan. ⁹ Lā' nā Cristo lacasqui'lh que natatapa'ksī con

Dios nā xlaca'n a'ntīn tū' israelitas lā' nā xlaca'n natamaxquī' pāxcatca'tzī Dios. Tatzō'kni' na ixtachihuīn Dios a'nchī Cristo huanilh Dios: Quit na'icmāka'tlī'yāni' na ixlac'hni'ca'n xlaca'n a'ntīn tū' israelitas.

Lā' na'ictlī' palh hui'x lej tzey.

¹⁰ Lā' nā tatzō'kni' na ixtachihuīn Dios:

Cacātā'pāxuhua'tit con ixtachi'xcu'huī't Dios, hui'xina'n a'ntīn tū' israelitas.

¹¹ Lā' nā tatzō'kni' na ixtachihuīn Dios:

Camāka'tlī'tit huan Māpa'ksīni' milīhuākca'n a'ntīn tū' israelitas.

Catamāka'tlī'lh ixlīhuākca'n tachi'xcu'huī't.

¹² Lā' nā tatzō'kni' a'nlhā huan Isaías:

Namin kalhatin ī'xū'yātā'nat Isaí.

Lā' xla' nacāmāpa'ksī a'ntīn tū' israelitas.

Lā' xlaca'n natakahlaka'ī' que xla' nacāmāpūtaxtū.

¹³ Dios ū'tza' a'ntī quincāmāca'tzīnīyāni' que xla' naquincāmāpūtaxtūyāni'. Lā' como hui'xina'n līpāhua'nā'tit Dios, lā' Dios ā'chulā' lej cacāmāxquī'ni' tapāxuhuān lā' cacāmātza'ta'tī'ni'ni' mi'a'clhcunucca'n. Lā' huan Espīritu Santo cacāmāca'tzīnīni' que Dios natlōkentaxtū a'ntū huanī't.

¹⁴ Quit xa'nca icca'tzī, tā'timīn, que hui'xina'n lej lactzēyā tachi'xcu'huī't. Lā' hui'xina'n xa'ncatza' ca'tzīyā'tit ixtachihuīn Dios. Lā' nā tzē nalāmāscā'tīyā'tit chā'tunu' de hui'xina'n. ¹⁵ Xmān xa'iccāmāpāstaquīcu'tunāni' hui'xina'n huā' tamā'na catūhuā a'ntū ictzō'knī't. Lā' como Dios quilimāmacū'lh huā'mā' lītlot, quit tū' icjicua'nī't de na'iccātzo'knuni'yāni' lacastunc. ¹⁶ Dios quilacsacli para na'ictā'scuja Jesucristo. Quilimāmacū'lh na'iccāmāca'tzīnī a'ntīn tū' israelitas huan xatzey tachihuīn a'ntū Dios quincāmāca'tzīnīni'. A'makapitzīn de xlaca'n takahlaka'ī'nī't. Lā' huan Espīritu Santo cātlahuanī't ixtachi'xcu'huī't Dios. Xlaca'n hua'chi lakatin lē'ksajna' a'ntū icmaxquī' Dios. Lā' Dios chuntza' lej cālīpāxuhua.

¹⁷ Quit icmaxquī' pāxcatca'tzī Cristo Jesús, como quimaktāyanī't a'ntū Dios quilimāmacū'lh. ¹⁸ Quit na'iccāhuanīyāni' xmān a'ntū Cristo quimaktāyalh para na'ictlahua. Quit iccāmasu'ni'lh a'ntīn tū' israelitas. Lā' chuhua'j xlaca'n tatlahua ixtapuhuān Dios. ¹⁹ Por ixlīmāpa'ksīn Espīritu Santo ixtlahuacan lē'cnīn. Lā' chuhua'j ictlōkentaxtūnī't a'ntū Dios quilimāmacū'lh. Iccāmāsu'ni'nī't xalanī'n nac Jerusalén huan xatzey tachihuīn ixpālacata Cristo. Lā' lakachu icmāsu'yunī't hasta nac Ilírīco. ²⁰ Quit xa'iccāmāsu'ni' huan xatzey tachihuīn a'ntīn tūna'j ixtaca'tzī nīn tuntū' ixpālacata Cristo. Chuntza' xa'ictlahua quit como tū' xa'icmāsu'yucu'tun a'nlhā ixmāsu'yunī'ttza' ā'chā'tin. ²¹ Lā' chuntza' ictlahuamā' chu a'nchī tatzō'kni' na ixtachihuīn Dios: A'ntīn tūna'j cāhuanican de xla', xlaca'n nataca'tzī.

Lā' a'ntīn tūna'j takaxmata, xlaca'n natamāchekxī.

Pablo ixa'ncu'tun nac Roma

²² Lā' como quit xa'icmāsu'yutlā'huan, tūla xa'iccālaka'nāchāni', a'yuj lej maklhūhua' xa'ica'ncu'tunācha'. ²³ Lā' chuhua'j na'ica'nācha', como quit tū'tza' icka'lhī a'nlhā na'icmāsu'yu huā'tzā', lā' como lhūhua'tza' cā'ta iccālaka'ncu'tunī'ta'nchāni'. ²⁴ A'xni'ca' quit na'ica'n nac España na'iccātēlaktzī'nāni' hui'xina'n. Quit icka'lhī tapāxuhuān ickalhachi-huīna'ncu'tun macstī'na'j con hui'xina'n. Lā' ā'calistān quit na'ica'mpala. ²⁵ Pū'la na'ica'n nac Jerusalén. Na'iccālē'ni' macstī'na'j tumīn huan

tā'timīn xalanī'n a'ntza'. ²⁶ Huan tā'timīn xalanī'n nac estado de Macedonia lā' nac estado de Acaya, xlaca'n tamāstā'nī't tumīn, lā' tamacā'ni'cu'tun huan tā'timīn a'ntī lacpobres a'ntī xalanī'n nac Jerusalén. ²⁷ Huā'mā' ū'tza' a'ntūn tatlahuacu'tulh xlaca'n xalanī'n nac Macedonia lā' nac Acaya. A'ntīn tū' israelitas tamaktāyacu'tun a'ntī israelitas. Chuntza' tzey como huan israelitas tamāca'tzīnīnī't a'nchī natalīpūtaxtu. Lā' chuhua'j, a'ntīn tū' israelitas tzē natatā'ī' a'ntūn taka'lhī. ²⁸ Lā' quit, a'xni'ca' na'ictlahuakō' huā'mā', a'xni'ca' na'icmāstā' huan tumīn, quit na'ica'n nac España. Lā' na'iccātēlaktzī'nānī' hui'xina'n. ²⁹ Lā' a'xni'ca' na'iccālakhchā'nānī' hui'xina'n, quit icca'tzī que Cristo nacāsīcu'lanāliyānī' hui'xina'n por ixpālacata a'ntū Cristo quilīmāmacū' que na'iccāhuaniyānī'. ³⁰ Lā' chuhua'j tā'timīn, como hui'xina'n nā tā'tapa'ksiyā'tit Cristo, lā' como huan Espīritu Santo quīncāmaktāyayānī' nalāpāxquī'yāuj, chuhua'j iccāsquī'ni'yānī' que naquilātā'kalhtō'ka'yāuj. Lā' casquī'ni'tit Dios por quit. ³¹ Casquī'ni'tit Dios que caquīmaktaka'lhli para que tuntū' naquīntatlahuani' xalanī'n nac Judea a'ntīn tū' takalhlaka'ī'. Lā' nā casquī'ntit que huan tā'timīn xalanī'n nac Jerusalén caquīntamaklhtīl huan tumīn a'ntū na'iccālē'ni'. ³² Lā' chuntza', palh Dios lacasquī'n, quit na'iccālaka'nāchānī' hui'xina'n. Chuntza' quit na'iclipāxuhua. Lā' chuntza' nalāmāko'xaka'tlī'yāuj. ³³ Lā' chuhua'j Dios cacā'o'kska'lhīnī' milīhuākca'n. Xla' ū'tza' a'ntī cāmātzā'la'nkē' qui'a'clhunucca'n. Amén.

16

Pablo cāmacā'ni'lh saludos xalanī'n nac Roma

¹ Iccālakmacā'nāchānī' hui'xina'n quīntā'tinca'n Febe. Huā'mā' puscāt cātā'scuja xlaca'n a'ntīn tatapa'ksī con Cristo nac Cencrea. ² A'xni'ca' xla' nacālakhchā'nānī', calaktzī'ntit hua'chī mintā'tinca'n. Chuntza' natala a'ntī ixtachī'xcuhui't Dios. Calīmaktāya'tit chu a'ntū xla' namaclacasquī'n. Xla' lej lhūhua' a'ntī cāmaktāyanī't. Lā' nā quit quīmaktāyanī't.

³ Casaludarlī'tit Priscila lā' Aquila a'ntī ixkōlu' Priscila. Xlaca'n tamāsu'yu ixpālacata Cristo Jesús, chuntza' hua'chī quit. ⁴ Lā' xlaca'n cāpātle'kenī'lh a'ntū lej lipājīcu' a'xni'ca' quīntamāpūtaxtūlh. U'tza' iccālīmāxquī' pāxcatca'tzī. Lā' nā tamāstā' pāxcatca'tzī ixlīhuākca'n a'ntīn tū' israelitas a'ntīn tatapa'ksī con Cristo. ⁵ Lā' nā iccāmacā'ni' saludos huan tā'timīn a'ntīn tatakēstoka na ixchicca'n Priscila lā' Aquila. Lā' nā icmacā'ni' saludos Epeneto. Xla' qui'amigo lā' icpāxquī'. Xla' ū'tza' a'ntī xapū'la kalhlaka'ī'lh Cristo nac Acaya. ⁶ Lā' nā icmacā'ni' saludos huan María. Xla' lej scujnī't por mimpālacataca'n. ⁷ Lā' nā iccāmacā'ni' saludos quīntā'israelitas a'ntī Andrónico lā' Junias. Lā' ū'tunu'n ixquīncātā'chī'canī't. Lā' huan apóstoles nā xlaca'n ta'a'cnīnī'ni'. Lā' nā xlaca'n ixtakalhlaka'ī'nī'tza' Cristo xapū'la a'xni'ca' quit tūna'j xa'ickalhlaka'ī'.

⁸ Lā' nā icmacā'ni' saludos huan Amplias. Icpāxquī' como xla' nā kalhlaka'ī' quiMāpa'ksīnī'ca'n. ⁹ Lā' nā icmacā'ni' saludos huan Urbano a'ntī quīncāmaktāyayānī' quīna'n a'ntīn tā'scujāuj con Cristo. Lā' nā icmacā'ni' saludos huan Estaquis a'ntī icpāxquī'. ¹⁰ Lā' nā icmacā'ni' saludos huan Apeles. Tasu'yu que xla' xa'nca ka'lhaka'ī' Cristo. Lā' nā iccāmacā'ni' saludos a'ntīn tahui'lāna'ncha' na ixchic Aristóbulo. ¹¹ Lā' nā icmacā'ni' saludos quīntā'israelita Herodión lā' nā xalanī'n na ixchic Narciso a'ntīn takalhlaka'ī' quiMāpa'ksīnī'ca'n. ¹² Lā' nā iccāmacā'ni' saludos Trifena lā' Trifosa. Xlaca'n lej tatā'scuja quiMāpa'ksīnī'ca'n. Lā' nā

icmacā'ni' saludos Pérsida a'ntī pāxquī'can. Huā'mā' puscāt lej tā'scujnī't quiMāpa'ksīni'ca'n. ¹³ Lā' nā icmacā'ni' saludos huan Rufo. Tasu'yu que xla' xa'nca kalhlaka'ī' quiMāpa'ksīni'ca'n. Lā' nā icmacā'ni' saludos ixtzī't Rufo, a'ntī iclaktzī'n hua'chī quintzī't. ¹⁴ Lā' nā iccāmacā'ni' saludos huan Asíncrito lā' Flegote lā' Hermas lā' Patrobas lā' Hermes lā' nā huan tā'timīn a'ntīn tatā'lahui'lāna' xlaca'n. ¹⁵ Lā' nā iccāmacā'ni' saludos huan Filólogo lā' Julia lā' Nereo lā' nā ixtā'tin xapuscāt lā' Olimpas lā' ixlīhuākca'n ixtachi'xcuui't Dios a'ntīn tatā'lahui'lāna' xlaca'n.

¹⁶ Calāsaludari'it como lāpāxquī'yā'tit. Xalanī'n lakachu a'ntīn takalh-laka'ī', xlaca'n cātamacā'ni'yāni' saludos.

¹⁷ Tā'timīn, iccāsqi'ni'yāni' hui'xina'n que naca'tziyā'tit a'ntīn tata-lacpiti lā' tamāsu'yu a'ntūn tū' tzey lā' tū' chu a'cxtim hua'chī a'ntū cātāmāsu'ni'ni'ta'ni' xapū'la. Cataxtunquī'tit de xlaca'n. ¹⁸ Xlaca'n tū' tatā'scujmā'na quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo. Tatlahua xmān a'ntū xlaca'n talacasqui'n. Tasu'yu palh tzey a'ntūn tahuan lā' hua'chilh tzēhuani't ixtachi'huīnca'n. Lā' xmān ta'a'kxoko xlaca'n a'ntīn takalhlaka'ī' ixlīhuāk a'ntūn cāhuanican. ¹⁹ Lakaxtim ca'tzīcantza' a'nchī hui'xina'n kalhlaka'ī'yā'tit huan xatzey tachihuīn ixpālacata Cristo. Huā'mā' lej iclīpāxuhua. Quit iclacasqui'n que hui'xina'n xa'nca naca'tziyā'tit a'nchī natlahua'yā'tit a'ntūn tzey. Lā' iclacasqui'n que tū' tipuhua'nā'tit natlahua'yā'tit a'ntūn tū' tzey. ²⁰ Dios quincāmaktāyayāni' a'nchī ca'cs nalīlatahui'layūjtit. Dios palaj natlaja huan ko'ti'ti' a'nchī scujmā' con hui'xina'n. QuiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo cacāsicua'lanālīni' hui'xina'n.

²¹ Cāmacā'ni'yāchāni' saludos Timoteo a'ntī quintā'scuja, lā' nā quintā'israelitas Lucio lā' Jasón lā' Sosípater.

²² Lā' quit, Tercio, quimātzo'knīca huā'mā' carta. Lā' iccāmacā'ni'yāchāni' saludos a'ntīn kalhlaka'ī'yā'tit hua'chī quit.

²³ Lā' cāmacā'ni'yāchāni' saludos huā' Gayo. Quit Pablo icmak-lahuī' na ixchic. Lā' nā ā'tzā' tatakēxtimī a'ntīn takalhlaka'ī'. Lā' nā cāmacā'ni'yāchāni' saludos Erasto a'ntī tesorero de huā'mā' xcānsipej. Lā' nā cāmacā'ni'yāchāni' saludos quintā'tinca'n Cuarto.

²⁴ Cacāsicua'lanālīchāni' milīhuākca'n quiMāpa'ksīni'ca'n. Amén.

Pablo lej ixmāka'tlī' Dios

²⁵ Lā' chuhua'j camāka'tlī'uj Dios. Xla' tzē cāmaktāyayāni' que xa'nca nakalhlaka'ī'yā'tit chu a'nchī huan xatzey tachihuīn a'ntū icmāsu'yu, lā' a'ntū ixpālacata Jesucristo. Lā' huan xatzey tachihuīn, xapū'la nīn tintī' ixca'tzī. Lā' chuhua'j Dios quincāmāca'tzīnīni'ta'ni'. ²⁶ Lā' chuhua'j māsuyucan. Nā chuntza' māsuyucan nā ixtachi'huīn Dios a'nlhā huanican profetas. Dios māpa'ksīni'lh que cacāmāca'tzīnīkō'ca ixlīhuākca'n huan tachi'xcuui't como Dios lacasqui'n que ixlīhuākca'n catakalhlaka'ī'lh lā' cata'a'kahuāna'ni'lh Dios. Lā' Dios ū'tza' a'ntī huī' para pō'ktu.

²⁷ Lā' xmān Dios ca'tzīkō' ixlīhuāk. Ca'a'cnīni'ni'ca Dios para pō'ktu por ixpālacata Jesucristo. Amén.

Huan Xapū'la Carta a'ntū Cāmacā'ni'ca Xalanī'n nac Corinto

Pablo cātzo'knuni'lh xalanī'n nac Corinto a'ntī ixtakalhaka'ī Cristo

¹ Quit Pablo, lā' quilacsacnī't Jesucristo para na'icla ixapóstol chu a'nchī ixtapuhuān Dios. Ictzo'knumā' quit lā' nā quintā'tinca'n Sóstenes nā xla' hui' huā'tzā'. ² Lā' huā'mā' carta iccāmacā'ni'yāni' milihuākca'n a'ntūn kalhlaka'ī'yā'tit ixtachihuīn Dios lā' xalanī'n nac Corinto. Iccātzo'knuni'yāni' hui'xina'n a'ntūn cāsicua'lanālīni'ta'ni' Cristo Jesús. Lā' xla' cālacsacnī'ta'ni' lā' ixla' Dios la'nī'ta'ntittza' con ixlihuākca'n a'ntūn takalhlaka'ī' chu xalhā cahuā nac cā'quilhtamacuj. Xlaca'n tamācā'tanī Dios lā' lakaliyān tasqui'ni' que cacāmaktāyalh hua'chi hui'xina'n nā squi'ni'yā'tit. ³ Dios quinTāta'ca'n lā' quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo cacālakalhu'mani'. Lā' xa'nca cacā'a'nī'ni'ni'.

Pablo māstā'lh pāxcatca'tzī porque Cristo cāsicua'lanālīlh

⁴ Pō'ktu icmaxquī' pāxcatca'tzī quinDios por hui'xina'n porque Dios cāmaxqui'ni'ta'ni' talakalhu'mān lā' ū'tza' huā'mā' talakalhu'mān cāmaxqui'ni' porque tapa'ksi'ya'tit con Cristo Jesús. ⁵ Lā' por ixpālacata Cristo, Dios lej lhūhua' cāmāscā'tiyāni' lā' chuntza' xa'nca māchekxī'yā'tit para nacāmāsu'ni'yā'tit ā'makapitzīn. ⁶ Ixlihuāk huā'mā' Dios cātlahuani'ni' porque cuenta tlhua'tit lā' kalhlaka'ī'tit a'ntū iccāmāsu'ni'ni' ixpālacata Cristo. ⁷ Lā' nā chuntza' hui'xina'n tuntū' cāmakasputāni' a'nchī Dios quincāsicua'lanālīyāni' līhuan ka'lhī'pā'na'ntit huan chi'chini' a'ntū napūmin quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo. ⁸ Nā xla' nacāmaktāyayāni' hasta a'xni'ca' nasputa huan quilhtamacuj lā' chuntza' tū' na'a'nan nīn tuntū' a'ntū nacātalē'ksa'nīni'nāni' a'xni'ca' nalacāxtlahuakō' Jesucristo. ⁹ Dios pō'ktu tlōkentxū a'ntū mālacnū lā' xla' cālacsacnī'ta'ni' para que chu lakatin nala'yā'tit con Jesucristo, ixO'kxa' Dios, a'ntū quiMāpa'ksīni'ca'n.

A'ntī ixtakalhaka'ī' tatalacpitzīlh na ixlaclhpu'nanca'n

¹⁰ Quintā'timīn, lej iccāsqui'ni'yāni' por ixlīmāpa'ksīn Jesucristo lā' iccāchihuīna'maxqui'yāni' que chu lakatin nahua'nā'tit lā' tū' nataxtunquīyā'tit lā' tū' natalacpitziyā'tit. Lā' caka'lhī'tit chu lakatin mintapāstacna'ca'n milihuākca'n lā' chu lakatin mintapuhuānca'n. ¹¹ Tachilh huā'tzā' a'ntī xalanī'n na ixchic Cloé. Lā' xla'ca'n quintamāca'tzīnīlh que hui'xina'n lāsta'la'yā'tit. ¹² U'tza' huanicu'tun que hui'xina'n tū' chu lakatin hua'nā'tit. Makapitzīn tahuhan: “Quit icstālanī' Pablo”. Lā' ā'makapitzīn tahuampala: “Quit icstālanī' Apolos”. Lā' ā'makapitzīn tahuampala: “Quit icstālanī' Pedro”. Lā' ā'makapitzīn tahuampala: “Quit icstālanī' Cristo”. ¹³ ¿Chu talacpitzīnī't Cristo? ¿Chu quit icnīlh huan nac cruz por mimpālacataca'n? Lā' ¿chu quit iccāmā'kpaxīni' para naquilāstālanī'yāuj? ¹⁴ Icmāxquī' pāxcatca'tzī Dios porque tū' iccāmā'kpaxīlh nīn kalhatin de hui'xina'n, xmān Crispo lā' Gayo. ¹⁵ Lā' chuntza' nīn tintī' tzē nahuan que quit iccāmā'kpaxīlh para que caquintastālanī'lh. ¹⁶ Lā' nā iccāmā'kpaxīlh xalanī'n na ixchic Estēfanas però tū' icca'tzī palh icmā'kpaxīnī't ā'chā'tin huampala. ¹⁷ Pues Cristo tū' quimacamīlh para que na'icmā'kpaxīni'n. Quimacamīlh para na'iccāmāstū'ncni'yāni' ixtachihuīn Dios. Lā' tū' iclīmāstū'nca con

xalaka'tla'n tachihuin. Palh chuntza' xa'ictlahualh, xa'iclakmaka'lh Cristo a'nti' patini'lh huan nac cruz.

Ixpālacata Cristo lītasu'yu ixlīmāpa'ksīn Dios lā' ixtapāstacna'

¹⁸ Huan a'nti' ta'a'mā'na nac pūpātīn porque tū' takalhlaka'ī Dios, xla'ca'n tapuhuan que tū' tasqui'nī a'nchī māsū'yucan que Cristo nīlh nac cruz. Pero quina'n a'nti' Cristo quincāmāpūtāxtūnī'ta'ni'tza', quina'n puhuanāuj que a'ntū māsū'yucan ixpālacata a'nchī līnīlh Cristo nac cruz, ū'tza' ixlīmāpa'ksīn Dios. ¹⁹ Chuntza' tatzō'kni' na ixtachihuin Dios: Na'icmāsū'yū que ixlīhuāk a'ntū taca'tzī huan xalaka'tla'n chī'xcuui'n, ū'tza' hua'chilh nīn tuntū' ixtapalh.

Lā' na'iccāmāxtunqūi para pō'ktu a'nchī ixlīlākskalalhna'ca'n a'ntīn tamāchekxī.

²⁰ Lā' chuhua'j ¿chichū natalīla huan a'ntī lākskalalhna' lā' huan mākalhtō'kē'ni'nī'n? Lā' ¿chichū nalīla huan a'ntī lej tzē talīchihuīna'n catūhuā? ¿Chu tū' cāmāmāxanī' Dios porque xla' lej lihua'ca' ca'tzī? Chuntza' ixtapāstacna'ca'n xalanī'n huā'mā' quilhtamacuj hua'chī tachuyāt na ixlacapūn Dios. ²¹ Lā' a'yuj lej skalalh huan tachi'xcuui't, pero tū' chuntza' talīlakapasa Dios porque xla' tū' makxteka chuntza' nalīlakapasca'n. Xla' lihū'līlh cāmāpūtāxtū ixlīhuākca'n a'ntīn takalhlaka'ī ixtachihuin a'ntū icmāsū'yumā'nauj a'yuj ā'makapitzīn tahuan que tachuyāt.

²² Huan israelitas talacasqui'n que catatlahualh lē'cnīn xla'ca'n a'ntīn tamāsū'yū ixtachihuin Dios. Lā' huan a'ntīn tū' israelitas taputza a'ntī lej taca'tzī. Palh tū' chuntza', tū' takalhlaka'ī'cu'tun ixtachihuin Dios.

²³ Lā' quina'n icmāstū'ncāuj a'nchī Cristo nīlh huan nac cruz. U'tza' cālīmāmakchuyīlh israelitas porque tū' takaxmatcu'tun. Lā' xla'ca'n a'ntīn tū' israelitas tapuhuan que tachuyāt. ²⁴ Pero huan a'ntī Dios cālacsacli lā' xla'ca'n takalhlaka'ī', a'yuj israelitas lā' a'yuj tū' israelitas, huan tamā'na tamāchekxī que Cristo ka'lhī ixlīmāpa'ksīn Dios lā' ixtapāstacna' Dios. ²⁵ Chī'xcuui'n tapuhualh que Cristo tū' ixka'lhī līmāpa'ksīn a'xni'ca' nīlh huan nac cruz. U'tza' tū' stu'ncua'. Cristo nīlh como chuntza' ixtapuhuan Dios. Lā' ixtapāstacna'ca'n chī'xcuui'n tūla tamālacastuca ixtapāstacna' Dios. Lā' chī'xcuui'n tapuhuan que Dios hua'chilh tū' ixka'lhī ixlīmāpa'ksīn a'nchī Cristo nīlh nac cruz. Pero Dios ā'chulā' māpa'ksīni'n que chī'xcuui'n.

²⁶ Cuenta catlahua'tit māni' hui'xina'n, quīntā'timīn. Tū' a'nan lhūhua' a'ntī lej taca'tzī na milachpu'nanca'n hui'xina'n a'ntī Dios cālacsacni' lā' kalhlaka'ī'tit. Tū' ixa'nan lhūhua' a'ntī māpa'ksīni'nī'n ixtahuanī't a'xni'ca' takalhlaka'ī'lh lā' tū' ixa'nan lhūhua' a'ntī lej ixtasqui'nī nac huā'mā' quilhtamacuj.

²⁷ Pero Dios cālacsacli a'ntī xla' cālacasqui'n a'yuj puhuanca'n que tū' lej taca'tzī. Cālacsacli para nacālīmāmāxanī' a'ntī xalākskalalhna'. Lā' Dios cālacsacli a'ntī puhuanca'n que tū' lactli'huī'qui para nacālīmāmāxanī' a'ntī xalactli'huī'qui. ²⁸ Lā' Dios cālacsacli a'ntī puhuanca'n que xla'ca'n tū' tatasqui'nī lā' a'ntī cālākmaka'ncanī't hua'chilh tuntū' ixtapalh para que chuntza' tzē nalīmālakuanī a'ntū puhuanca'n que lej tasqui'nī.

²⁹ Lā' nā chuntza' nīn tintī' tzē nalīka'tla'jca'tzī na ixlacapūn Dios. ³⁰ Lā' hui'xina'n tapa'ksi'yā'tit con Cristo Jesús pero xmān por ixlīmāpa'ksīn Dios. Lā' por ixpālacata Cristo, Dios quincāmāscā'tīni' ixtapuhuan. Lā' mālacstū'ncnī't palh lacuan quina'n. Dios quincāmāxtunqūini' de huan talāclē'i' para que ixla' nalayāuj. Lā' xla' quincāmāsū'ni'yāni' a'nchī

xa'nca nalilatā'kchokoyāuj. Nā Cristo māpalakō'lh quintalaclē'i'ca'n lā' quincāmāpūtaxtūnī'ta'ni'. ³¹ Chuntza' māchekxīcan a'nchī tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios:

A'ntī ka'tla'jca'tzī, calīka'tla'jca'tzilh ixpālacata a'ntūn quincātlahuani'nī'ta'ni' huan Māpa'ksīni'.

2

A'nchī māsu'yuca tuchū ixpālacata līxtokohua'ca'ca Cristo

¹ Lā' chuntza' a'xni'ca' pū'la icchā'lh lā' iccātā'chihuīna'ni' hui'xina'n, tū' iccāmāsu'ni'ni' hua'chi kalhatin xaka'tla' a'cta'sana'. Lā' tū' lej ka'tla' quintachihuīn lā' nīn lhūhua' quintapāstacna', a'xni'ca' xa'iccāmālacstū'ncni'yāni' a'ntū ixlistu'ncua' ixpālacata Dios lā' a'ntū tzē'k ixuanī't. ² Lā' quit iclīhui'līlh que tuntū' quimaca'tzi, xmān Jesucristo a'ntī maknīca huan nac cruz. ³ Lā' quit hua'chilh tū' lej tli'hui'qui xa'icuanī't a'xni'ca' xa'iccātā'lahui'lani' lā' lej xa'icpājicua'n lā' xa'icxipi. ⁴ Lā' quintachihuīn lā' a'nchī xa'iccāmāasca'tiyāni' tū' hua'chi ixlā' huan xaka'tla' a'cta'sana' a'ntī lej ca'tzī. Palh chuntza' xa'iccāmāasca'tīni' cahuā, tū' ixtasu'yulh a'nchī ī'scujmā' huan Espīritu Santo lā' ixlīmāpa'ksīn Dios. Huan Espīritu Santo quimāsu'ni'lh huan tachihuīn lā' icchihuīna'lh con ixlīmāpa'ksīn. ⁵ Lā' chuntza' tū' nakalhlaka'ī'yā'tit ixpālacata ixtapāstacna'ca'n chī'xcuhuī'n pero nakalhlaka'ī'yā'tit ixpālacata ixlīmāpa'ksīn Dios.

Dios cāmāsu'ni' tachi'xcuhuī't por huan Espīritu Santo

⁶ Pero na ixlac'hpu'nanca'n a'ntī xa'nca tamāchekxī ixtachihuīn Dios, tasu'yu que lej icca'tzī. Lā' quintapāstacna' tū' hua'chi ixlaca'n huan xanapuxcu'nu' xalanī'n nac quilhtamacuj porque xlaca'n natalakuan. ⁷ Pero iclīchihuīna'nāuj ixtapāstacna' Dios a'ntū lakatzē'k ixuanī't. Lā' huan tapāstacna' ū'tza' huā'mā': A'xni'ca' tūna'j ixa'nan quilhtamacuj, xmān ixpātunca'tzi Dios ixuanī't que naka'lhīyāuj quinquilhtamacujca'n para pō'ktu. ⁸ Nīn tintī' xalanī'n nac huā'mā' quilhtamacuj tamāchekxīnī't huā'mā' a'ntū lakatzē'k ixuanī't. Palh ixtamāchekxīlh cahuā, tū' maktin ixtaxtokohua'ca'lh huan Māpa'ksīni' a'ntī līhua'ca' xaka'tla'. ⁹ Pero chu a'nchī tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios:

Nīn tintī' laktzī'nī't lā' nīn tintī' kaxmatnī't lā' nīn tintī' puhuanī't a'ntū Dios cāxui'līnī't para huan a'ntīn tapāxquī'.

¹⁰ Dios scana'nca quincālīmāasca'tīni' por huan Espīritu Santo porque tuntū' mātze'kni'canī't huan Espīritu. Xla' ca'tzī hasta ixtapāstacna' Dios lā' a'nchī līhuanī't Dios.

¹¹ ¿Tichū ca'tzī a'ntū puhuan kalhatin chī'xcu'? Xmān ixa'estu ca'tzī. Lā' chuntza' nīn tintī' tzē māchekxī ixtapāstacna' Dios; xmān ixEspīritu Dios cā'tzī. ¹² Dios quincāmaxquī'nī'ta'ni' huan Espīritu a'ntū ixlā' Dios lā' tū' ixlaca'n chī'xcuhuī'n. Lā' chuntza' tzē namāchekxīyāuj a'nchī Dios quincālakalhu'manāni' lā' quincāmaxquī'yāni' lhūhua' catūhuā. ¹³ Tū' icmāsu'yuyāuj hua'chi tamāsu'yu tachi'xcuhuī't a'yuj lej taca'tzī catūhuā. Quina'n iccāmāsu'ni'yāuj a'ntū quincāmāsu'ni'yāni' huan Espīritu. Chuntza' iccāmāsu'ni'yāuj xlaca'n a'ntī taka'lhī huan Espīritu Santo lā' xlaca'n tamāchekxī a'ntū ixlā' Dios.

¹⁴ Huan chī'xcu' a'ntīn tū' ka'lhī xasāsti' ixquilhtamacuj xmān pāstaca huā'mā' quilhtamacuj. Tūla maklhtīni'n a'ntū māsu'yu huan Espīritu Santo porque puhuan que hua'chi tachuyāt. Lā' tūla māchekxī porque

xmān līmāchekxīcan con Espíritu Santo. ¹⁵ Lā' huan Espíritu Santo tanūni'nī't huan chi'xcu' a'ntū iخلا' Dios lā' chuntza' līmāchekxī a'ntū mās tasqui'nī. Huan chi'xcu' a'ntūn tū' ka'lhī xasāsti' ixquilhtamacuj tūla māchekxī a'nchī huanī't huan a'ntū ka'lhī xasāsti' ixquilhtamacuj.

¹⁶ Tatzō'kni' na ixtachihuīn Dios:

¿Tichū lakapasnī't ixtapāstacna' Māpa'ksīni' Dios?

Lā' ¿tichū tze namāsu'ni' a'ntū natlahua?

Pero quina'n icpāstacna'nāuj hua'chi Cristo lacasqui'n.

3

A'nchī tahuani't huan a'ntūn tatā'scuja Dios

¹ Chuntza', quintā'timīn, tūlah iccāhuanini' hua'chi xa'iccāhuani xlaca'n a'ntū cuenta tatlahua huan Espíritu Santo. Maclacasqui'nā'tit hui'xina'n na'iccāhuaniyāni' hua'chi a'ntūn tatzucumā'nacus takalhlaka'ī' ixtachihuīn Dios lā' a'ntūn tatlahuamā'nacus a'ntū xmān xlaca'n talacasqui'n. Hui'xina'n hua'chi laksana'tā'n. ² Nā como huan ska'ta' tūlana'j laktzaka huan quinīt lā' xmān hua' ixtzi'quī't, chuntza' tūlah iccāmāsu'ni'ni' a'ntū jicslīhua' para namāchekxīyā'tit. Tūlah catisca'ttit. Lā' nīn chuhua'j tū' iccāmāsu'ni'yāni' a'ntū jicslīhua' para namāchekxīyā'tit ³ porque pāstacna'nā'titcus hua'chi a'ntūn tūna'j takalhlaka'ī'. Palh lāsta'la'pā'na'titcus lā' lakca'tzanā'tit lā' taxtunquīnī'ta'ntit, tasu'yu que tlahua'yā'titcus a'ntū xmān mintapāxuhuānca'n. Latā'kchokoyā'tit hua'chi xalanī'n nac quilhtamacuj. ⁴ Kalhatin huan: “Quit icstālani' Pablo”. Lā' ā'kalhatin huampala: “Quit icstālani' Apolos”. ¿Chu tū' a'cxtim tatalacpitzī xlaca'n xalanī'n nac huā'mā' quilhtamacuj?

⁵ A'xni'ca' iccāmāsu'ni'ni', tū' iccāmāsu'ni'ni' para naquilāstālani'yāuj. Nīn Apolos tū' cāmāsu'ni'ni' para nastālani'yā'tit xla'. Quina'n xmān ixtasācua'nī'n Dios. Quit iccāmāsu'ni'ni' ixtachihuīn Dios lā' huixina'n kalhlaka'ī'tit. Chā'tunu' de quina'n ictlahuáuj quilītlōtca'n a'ntū Dios quincāmaxquī'ni'. ⁶ Quit ictzuculh iccāmāsu'ni'yāni' ixtachihuīn Dios. A'calistān milh Apolos. Nā xla' māsuyulh huampala ixtachihuīn Dios. Lā' Dios iccāmākalhlaka'ī'nīmā'ni'. U'tza' hua'chilh xa'iccha'nli ixtachihuīn Dios lā' Apolos ixmaka'lh xcān lā' Dios ixmāstaquīmā' lā' tahuaca'lh huā'mā' tacha'ni'. ⁷ Lā' chuntza' a'ntū cha'nli, xla' nīn tuntū'; lā' a'ntū maka'lh xcān, nā xla' nīn tuntū' porque xmān Dios ū'tza' maxquī' ī'stacet. ⁸ Lā' a'ntūn cha'n lā' a'ntū maka'n xcān a'cxtimnī' tasācua'nī'n. Chā'tunu' namaklhtīni'n ixtatla'j chu a'nchī scujli. ⁹ Chuntza' quina'n tasācua'nī'n como ic'tā'scu'jāuj Dios lā' hui'xina'n hua'chi ixtacuxtu Dios a'nlhā cha'nca'n ixtachihuīn Dios. Xla' maktaka'lh mā' para que nala ixtō'ca't.

Nā hui'xina'n hua'chi lakatin chic a'ntū iخلا' Dios lā' a'ntū yāhuamā'cacus. ¹⁰ Dios quilacsacli lā' quimāsu'ni'lh a'nchī na'icmāsu'yu ixtachihuīn a'nlhā tū' maktin kaxmatcanī't. Lā' ā'calistān milh ā'chā'tin. Nā xla' māsuyulh ixtachihuīn Dios. U'tza' hua'chi palh quit tapācna' lā' ictlahualh ixlītzucuni' huan chic. A'kalhatin namin para nayāhua huanmā' chic. Lā' ū'tza' tasqui'nī chā'tunu' cuenta catlahualh tuchū nalicāxtlahua huanmā' chic. ¹¹ Xmān lakatin ixlītzucuni' huā'mā' chic a'ntū iخلا' Dios a'ntū yāhuamā'cacus. Lā' ū'tza' huā'mā' a'ntū iccāmāsu'ni'ni' ixpālacata Jesucristo lā' a'nchī pātīni'lh huan nac cruz. ¹² Tāpālhūhua' a'ntūn tze nacāmāsu'yucan ixpālacata Dios, hua'chi tāpālhūhua' a'ntūn tze nalicāxtlahuacan huan chic. Makapitzīn nalicāxtlahua oro o plata o lej tzey chihuax a'ntūn tāyani'. Lā' ā'makapitzīn natalicāxtlahua qui'hui'

o matlū'c o seket a'ntūn tū' tāyani'. ¹³ Nachin lakatin chi'chini' a'xni'ca' natasu'yu tuchū talīscujli chā'tunu'. Huan chi'chini' natzucu hua'chi macscut lā' como huan oro lā' plata tatāyani' macscut, chu a'cxtim ixtascujūt huan xatzey mākalhtō'kē'ni' nā natāyani'. ¹⁴ Lā' palh ixtascujūt kalhatin natāyani', xla' namaklhtī'n ixtatlaj. ¹⁵ Lā' palh tū' tāyani' ixtascujūt kalhatin, nasputni' ixtatlaj pero Dios namāpūtaxtū hua'chi huan chi'xcu' a'ntī napūtaxtu a'xni'ca' lhcumā' ixchic lā' nalhcukō' ixlīhuāk a'ntū ixka'lhī.

¹⁶ ¿Chu tū' ca'tzīyā'tit que milīhuākca'n hui'xina'n hua'chi ixlītokpān Dios? Huan Espīritu Santo hui' na mi'a'clhcunucca'n. ¹⁷ Nā palh kalhatin natlahuani' a'ntūn tū' līmakuan ixlītokpān Dios, Dios namālakuanī xla' porque ixlītokpān Dios lej santo. Lā' hui'xina'n la'tit ixlītokpān Dios a'xni'ca' kalhlaka'ī'tit.

¹⁸ Tū' cata'a'kxokotit mē'cstuca'n. Palh kalhatin na milaclhpu'nanca'n puhuan lej skalalh xla' ixpālacata a'ntū a'nan nac huā'mā' quilhtamacuj, calalh hua'chilh tuntū' ixca'tzī. Lā' chuntza' tzē nasca'ta a'ntū más tasquī'nī. ¹⁹ Huan tapāstacna' a'ntū xala' huā'mā' quilhtamacuj Dios cālaktzī'n hua'chi tachuyāt. Pues chuntza' tatzō'kni':

Huan a'ntīn tapuhuan lej lakskalalh, ū'tunu'n Dios cāmātlahuī a'ntū natalīta'a'kxoko ixa'cstuca'n ixlīlakskalalhca'n a'xni'ca' tatlahuacu'tun ixpātunca'tzica'n lā' chuntza' tūlah catitatlōkentaxtūlh.

²⁰ Lā' tatzō'kni' huampala:

Huan Māpa'ksīni' Dios cālakapasni' ixtapāstacna'ca'n a'ntī lej lakskalalhna' lā' cālaktzī'n hua'chi palh tū' taka'lhī ixtapalhca'n.

²¹ Chuntza' tū' catika'tla'jca'tzītit ixpālacata a'ntūn tlhualh catihuāyā chi'xcu' o a'ntū māsuyulh como ixlīhuāk catūhuā milaca'n. ²² Ixlīhuāk catūhuā para hui'xina'n para nacāmaktāyayāni'. Huan Pablo lā' huan Apolos lā' huan Pedro, quilīhuākca'n para hui'xina'n. Nā milaca'n huan quilhtamacuj para nacāmaktāyayāni'. A'yuj hui'lā'na'ntitcus lā' a'yuj canī'tit pero a'ntū pātle'kemā' lā' a'ntū napātle'ke, huāk ū'tza' a'ntūn tzey para hui'xina'n. ²³ Ixlīhuāk milaca'n porque hui'xina'n tapa'ksī'yā'tit con Cristo, lā' Cristo tapa'ksī con Dios.

4

Ixtascujūtca'n huan apóstoles

¹ Quina'n a'ntī apóstoles, caquincātalaktzī'ni' que quina'n ixtasācu'a'nīn Cristo a'ntī quincāmāmacū'ni' para na'icmāsu'yuyāuj a'ntū ixla' Dios lā' a'ntū Dios quincāmāca'tzīnīni'. ² Lā' huan a'ntī līmāmacū'canī't catūhuā maclacasquī'n que xla' xa'nca natlōkentaxtū a'ntū līmāpa'ksīcanī't. ³ Quit tū' quimaca'tzi a'ntū puhua'nā'tit de quit nīn a'ntūn tapuhuan ā'makapitzīn tachi'xcu'huī't de quit. Nīn quit tūla na'icuan palh tzey o tū' tzey quit. ⁴ A'yuj tū' icu'cxca'tzī palh iclāclē'n pero ū'tza' tū' huanicu'tun que quit tū' iclāclē'n. Dios nahuan palh iclāclē'n. ⁵ A'xni'ca' tūna'j mīn huan Māpa'ksīni' Jesucristo, tū' catipuhua'ntit palh tzey o tū' tzey ā'kalhatin ixpālacata a'ntūn tlhualh. A'xni'ca' namīn huan Māpa'ksīni', xla' namālakxkakēkō' ixlīhuāk catūhuā a'ntūn tatzē'knī't a'nīhā cā'pucsua'. Lā' namāsu'yukō' ixlīhuāk a'ntūn tapuhuan tachi'xcu'huī't lā' a'ntūn tatlahuacu'tun. Lā' a'xni'ca' Dios nacāmāka'tlī' chā'tunu' ixpālacata huan xatzey a'ntūn tatlahuanī't.

⁶ Quīntā'timīn, ixlīhuāk huā' tamā'na iccātzo'knuni'nī'ta'ni' quimpālacataca'n quit lā' Apolos. Lā' ū'tza' hua'chi a'ntū tā'mālacastuccan

para que nasca'tā'tit a'nchī xa'nca na'a'kahuāna'ni'yā'tit ixtachihuīn Dios a'ntūn tzo'kcanī't. Lā' chuntza' tū' tilika'tla'jca'tziyā'tit ixpālacata kalhatin mākalhtō'kē'ni' lā' tū' catilakmaka'ntit ā'chā'tin mākalhtō'kē'ni'.⁷ Tū' tipuhua'na' palh hui'x más xatzey. Huāk a'ntū kal'hī'ya' huāk maxquī'nī'ta'ni' Dios. Tū' tla'janī'ta'. Tū' tilika'tla'jca'tziyā' a'ntū maxquī'nī'ta'ni' Dios.

⁸ U'cxca'tziyā'tit hua'chilh tuntū' caticāspu'tni'ni' lā' u'cxca'tziyā'tit hua'chilh ka'lhī'yā'tit ixlīhuāk a'ntū maclacasqui'nā'tit. Puhua'nā'tit que tzē natapa'ksi'yā'tit mē'cstuca'n lā' quilāmakxteknī'ta'uj. Tū'tza' lacasqui'nā'tit na'iccāmaktāyayāni'. Xalitzey palh stu'ncua' ixmāpa'ksini'ntit cahuā para que quina'n tzē xa'iccātā'māpa'ksini'ni'.⁹ Pero chō'la Dios lacasqui'n que quina'n apóstoles ictasu'yuyāuj hua'chi chi'xcuhuī'n a'ntū más xatalakmaka'n lā' hua'chi a'ntū lihui'līcan para namaknīcan. Quincātatlahuanī'ta'ni' hua'chi līlakastān nac quilhtamacuj lā' na ixlacapūnca'n huan ángeles lā' tachi'xcuhuī't. Quincātalaktzī'nāni' hua'chi a'ntūn nīn tuntū' ixtapalh.¹⁰ Huancan que quina'n lactonto por ixpālacata Cristo pero hui'xina'n puhua'nā'tit que lej ca'tziyā'tit a'ntū i'xla' Cristo. Huancan que quina'n lacscalana'jua' lā' hui'xina'n a'ntū iccātzo'knuni'yāni' lej ka'lhī'yā'tit līmāpa'ksin. Hui'xina'n lej cāta'a'cnīni'ni'yāni' lā' quina'n xatalakmaka'nī'n. ¹¹ Hasta chuhua'j quina'n ictzi'ncsāuj lā' ickalhpūtiyāuj lā' tū'tza' tzey quilu'xu'ca'n. Lā' quincātatucسانی' lā' ictejelatlā'huanāuj. ¹² Lā' lipalha' icscujāuj para na'icua'yanāuj, lā' ictlekua'nāuj. A'xni'ca' quincātalakapalayāni', quina'n icsqui'ni'yāuj Dios por xlaca'n. A'xni'ca' quincātamāpātīni'yāni', quina'n ictāyani'yāuj. ¹³ A'xni'ca' ko'hua'jua' quincātalichihuīna'nāni', quina'n xa'nca ickalhtīni'nāuj. Hasta chuhua'j cā'lacapūlhūhua' quina'n iclanī'tauj hua'chi pa'lhma' lā' hua'chi xatanca'chi' de ixlīhuāk a'ntū lakmaka'ncan.

¹⁴ Tū' iccātzo'knuni'yāni' huā'mā' para que na'iccāmāmāxani'yāni'. Iccātzo'knuni'yāni' huā'mā' para na'iccāmāca'tzīni'yāni' a'ntū natlahua'yā'tit porque lej iccāpāxqui'yāni' hua'chi quincamana'. ¹⁵ A'yuj ixka'lhī'tit lakacāuj mil a'ntū nacātamāsu'ni'yāni' ixpālacata Cristo, pero xmān kalhatin hua'chi mintāta'ca'n. Lā' māni' quit mintāta'ca'n por ixpālacata Cristo lā' huan xatzey tachihuīn a'ntū iccāmāasca'tiyāni'. ¹⁶ U'tza' lej iccālīsqi'ni'yāni' caquilāmaksca'txtūj a'nchī nalatā'kchokoyā'tit.

¹⁷ U'tza' huā'mā' iccālīlakmacā'nchāni' huan Timoteo. Nā xla' lalh quincaman por ixpālacata quiMāpa'ksini' lā' lej icpāxqui' lā' xla' tlōkentaxtū ixtapuhuān Dios. Lā' huan Timoteo nacāmāpāstaqui'yāni' a'nchī iclīlatā'kchokomā' porque ica'kahuāna'ni' Cristo lā' nā a'nchī iccāmāsu'ni'mā' ā'makapitzīn para que nā chuntza' xlaca'n natalatā'kchoko. Lā' chuntza' icmāsu'yu chu calhāhuā na ixlīhuāk lītokpānna'. ¹⁸ Makapitzīn de hui'xina'n lej līka'tla'jca'tziyā'tit porque puhua'nā'tit: "Tū' catimilh Pablo", puhua'nā'tit. ¹⁹ Pero palh Dios lacasqui'n, palaj na'iccālaka'nāchāni' hui'xina'n. Lā' a'xni'ca' na'icchā'n, na'iclakapasa ixlīmāpa'ksīnca'n xlaca'n a'ntūn taka'tla'jca'tzī o palh xmān tahuān. ²⁰ Lā' natasu'yu tichū tatapa'ksi con Dios. Natasu'yu por ixpālacata a'ntūn tzē tatlahua por ixlīmāpa'ksīn Dios, lā' tū' xmān por ixpālacata a'ntūn tahuān chi'xcuhuī'n. ²¹ ¿Tuchū lacasqui'nā'tit? A'xni'ca' na'iccālaka'nāchāni', ¿chu lacasqui'nā'tit na'icmīn para na'iccācastigarli'yāni' o lacasqui'nā'tit na'iccāpāxqui'yāni' lā' na'iccālakalhu'manāni'?

5

Mālaclē'nīca a'ntī ixtlahua talākalhī'n

¹ Scana'nca ca'tzīcan que a'nan na milaclhpu'nanca'n kalhatin a'ntī makpuscātīni'n. Xlā' tā'hui' māni' ixtūtzī't. Lā' nīn a'ntīn tū' takalhlaka'ī' tū' tatlaha hua'chi huā'mā' ko'hua'jua' talaclē'ī'. ² Lā' hui'xina'n nīn māxa'na'nā'tit lā' nīn lakaputzayā'tit ixpālacata huanmā talaclē'ī'. Ixmāxtutit de milaclhpu'nanca'n huā'mā' chi'xcu' a'ntīn tlahualh talākalhī'n. ³ Lā' quit a'yuj tū' tasu'yu quilacan a'xni'ca' takēxtimīyā'tit, pero lej iccāpāstacmā'ni'. Lā' chuntza' hua'chilh icui'lacha' lā' iclacāxtlahuanī'ta'ncha'tza'. ⁴ A'xni'ca' takēstokchipitit por ixpālacata quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo lā' con ixlimāpa'ksīn, lā' a'xni'ca' hua'chilh xa'icui'lacha', como iccāpāstacmā'ni', ⁵ camāxtutit de milaclhpu'nanca'n huanmā' chi'xcu'. Namacamaxqui'yā'tit Satanás para napātīni'n ixmacni' lā' chuntza' namāpūtāxtūcan ixlīca'tzīn a'xni'ca' namīmpala huan Māpa'ksīni' Jesucristo.

⁶ Tū' tzey a'nchī ka'tla'jca'tzīyā'tit. ¿Chu tū' ca'tzīyā'tit que macsti'na'j levadura laklhtāyakō' ixlīhuāk huan tasquit? Chuntza' ixtalacclē'ī' huan kalhatin chi'xcu' nacāpasakō'yāni' milīhuākca'n como ū'tza' nacāmāasca'tī ā'makapitzīn. ⁷ Camakxtektit ixlīhuāk a'ntūn tū' tzey. U'tza' hua'chi xakōlūhua' levadura. Camāxtutit xla' lā' chuntza' nala'yā'tit hua'chi xasāsti' tasquit a'ntūn tū' ka'lhī levadura. Tasqui'nī nala'yā'tit lacuan porque maknīcanī't Cristo por quimpālacataca'n hua'chi maknīcan huan borrego a'ntū nalē'ksajna'ncan para pascua. ⁸ A'xni'ca' tlahuacan ixcā'tani'ca'n israelitas a'ntū huanican pascua, maka'ncan huan xakōlūhua' levadura lā' hua'can xasāsti' pāntzi a'ntūn tū' ka'lhī levadura. Chuntza' camācā'tanīuj Dios. Tasqui'nī pū'la camakxtekui huan tūn tū' tzey tapāstacna' lā' huāk a'ntūn tū' tzey. Lā' catahui'lauj līlācatejtin lā' līlācastu'nc. Chuntza' camācā'tanīuj Dios.

⁹ Iccātzō'knuni'nī'ta'ni'tza' nac ā'kalhtin carta que tū' caticātā'talacxtuctit con a'ntīn tatlaha talākalhī'n. ¹⁰ Tū' xa'icuanicu'tun que tū' catā'talacxtuctit xalanī'n huā'mā' quilhtamacuj a'ntīn tatlaha talākalhī'n. Lā' nīn tū' xa'icuanicu'tun a'ntī xalanī'n nac quilhtamacuj lā' tatampi'lhīni'n lā' ta'a'kxokoka'lhāna'n. Lā' nīn tū' xa'icuanicu'tun que tū' caticātā'talacxtuctit xalanī'n huā'mā' quilhtamacuj a'ntīn ta'a'cnīni'ni' ixīdolosca'n. Palh tū' ixcātā'talacxtuctit nīn chā'tin de xlaca'n, pues maclacasqui'n nataxtuyā'tit de huā'mā' quilhtamacuj. ¹¹ Pero a'ntū iccātzō'knuni'nī'ta'ni' ū'tza' huā'mā': Palh chā'tin huan que kalhlaka'ī' ixtachihuīn Dios lā' nā xla' tlahua talākalhī'n, tū' catitā'talacxtuctit. Palh chā'tin huan que kalhlaka'ī' lā' tlahua talākalhī'n o tampi'lhīni'n o na'a'cnīni'ni' ixīdolo, tū' catitā'talacxtuctit lā' nīn tū' titā'huā'ya'nā'tit. Lā' tū' titā'huā'ya'nā'tit huan a'ntī huan que kalhlaka'ī' lā' xla' lakapalana'n o ka'chī o a'kxokoka'lhāna'n. ¹²⁻¹³ ¿Chu quimaca'tzi na'iccājuzgarlī huan a'ntīn tū' takalhlaka'ī' ixtachihuīn Dios? A'ntīn tū' takalhlaka'ī', xlaca'n Dios nacājuzgarlī. Pero tasqui'nī hui'xina'n nacājuzgarlī'yā'tit huan a'ntīn takalhlaka'ī'. Por eso camāxtutit de na milaclhpu'nanca'n huanmā' chi'xcu' a'ntīn tlahua huā'mā' talaclē'ī'.

6

A'ntīn talāmālacapū' con huan jueces a'ntīn tū' takalhlaka'ī'

¹ Lā' a'xni'ca' kalhatin de hui'xina'n liyāhuacu'tun catūhuā ā'kalhatin a'ntī kalhlaka'ī', lej līmāxana' palh ixmālacapū'lh na ixlacapūnca'n a'ntīn tū' takalhlaka'ī'. Ixtalacāxtlahualh a'ntīn tatapa'ksi con Dios. ² Hui'xina'n a'ntīn tā'tapa'ksi'yā'tit con Dios nacālacāxtlahua'yā'tit huan tachi'xcuui't a'xni'ca' nasputa huan quilhtamacuj. Lā' palh hui'xina'n nacālacāxtlahua'yā'tit ixlīhuākca'n xalanī'n nac quilhtamacuj, nā tzē nalacāxtlahua'yā'tit antūn tū' lej tasqui'nī. ³ ¿Chu tū' ca'tziyā'tit que quina'n nacālacāxtlahuayāuj huan ángeles? Lā' palh nacālacāxtlahuayāuj huan ángeles, ā'chulā' tzē nacālacāxtlahuayāuj a'ntū xala' nac huā'mā' quilhtamacuj. ⁴ Chuntza' palh maclacasqui'n nalacāxtlahua'yā'tit catūhuā xala' huā'mā' quilhtamacuj, ¿a'chī' cāputzayā'tit huan chí'xcuui'n a'ntīn tū' lej cā'a'cnīni'ni'can na ixlacapūnca'n a'ntīn takalhlaka'ī'? ⁵ Huā'mā' iccāhuaniyāni' para que na'iccāmāmāxani'yāni'. ¿Chu tū' a'nan na milaclhpu'nanca'n nīn chā'tin a'ntīn tzē nacālacāxtlahuayāni' hui'xina'n a'ntī litā'timīn? ⁶ Ca'tziyā'tit que a'nan. Chuntza' tū' tzey a'nchī tlahua'yā'tit a'xni'ca' kalhatin a'ntī kalhlaka'ī' lā' namālacapū' ā'kalhatin xatā'tin lā' nalacāxtlahua'yā'tit na ixlacapūnca'n a'ntīn tū' takalhlaka'ī'.

⁷ Como lāmālacapū'yā'tit entre litā'timīn, chuntza' tasu'yu que tū' tlōkentaxtūyā'tit ixtapuhuan Dios lā' lhūhua' ticāspunni'yāni'cus. Ixpātītit huan a'ntūn tū' tzey a'ntū cātatlahuani'ni'. Ixtāya'ni'tit a'nchī cāta'a'kxokomaklhtīni'. ⁸ Pero māni' hui'xina'n lātlahua'ni'yā'tit a'ntūn tū' tzey lā' cā'a'kxokomaklhtīyā'tit a'yuj mintā'tinca'n.

⁹ ¿Chu tū' ca'tziyā'tit que a'ntīn tatlahua a'ntūn ko'hua'jua', xlaca'n tūlah catitatanūlh a'nlhā Dios māpa'ksīni'n? Tū' tita'a'kxokoyā'tit mē'cstuca'n. Huan a'ntīn tamakpuscātīni'n lā' huan a'ntīn tatlahua talākahlī'n lā' huan a'ntīn tataquilhpūtani' ídolos, xlaca'n tūlah catitatanūlh a'nlhā Dios māpa'ksīni'n. Nā huan a'ntīn talātā'tahui'lāna' entre chí'xcuui'n lā' huan a'ntīn tamaklhtza'stī pusan, xlaca'n tūlah catitatanūlh a'nlhā Dios māpa'ksīni'n. ¹⁰ Nā huan a'ntīn taka'lhāna'n lā' huan a'ntīn talakla catūhuā lā' huan a'ntīn taka'chī tūlah catitatanūlh a'nlhā Dios māpa'ksīni'n. Nā huan a'ntīn talakapalana'n lā' huan a'ntīn ta'a'kxokomaklhtīni'n catūhuā tūlah catitatanūlh a'nlhā Dios māpa'ksīni'n. Nīn tintī' de huan tamā'na tū' catitamaklhtīni'lh nīn tuntū' a'nlhā Dios māpa'ksīni'n. ¹¹ Lā' chuntza' ixtlahua'yā'tit ā'makapitzīn de hui'xina'n. Pero chuhua'j Dios cālacsacnī'ta'ni' lā' cāxapani'ni'ta'ni' mīntalaclē'i'ca'n para natlahua'yā'tit ixtapuhuan. Lā' chuhua'j Dios mālacstū'nca que hui'xina'n lacuantza' por ixlīmāpa'ksīn huan Māpa'ksīni' Jesucristo lā' por ixlīmāpa'ksīn ixEspíritu quinDiosca'n.

Maclacasqui'n que Dios nacāmāpa'ksī quimacni'ca'n

¹² Tzē na'icuan: "Icka'lhī talacasqui' para que tzē na'ictlahua ixlīhuāk catūhuā a'ntū iclacasqui'n". Pero tū' ixlīhuāk a'ntū ictlahuacu'tun nacāmaktāya ā'makapitzīn. Tzē na'icuan: "Tzē na'ictlahua chuxatū catūhuā". Pero a'yuj xa'icualh, tū' ictlahuacu'tun catūhuā a'ntūn tūla na'icmakxteka ā'calistān lā' ū'tza' naquilītlaja. ¹³ Nā nahuancan: "Quimpānca'n maclacasqui'n līhua't lā' a'nan līhua't para quimpānca'n", nahuancan. Pero ixtu'ca'n tū' catitatāyani'lh para pō'ktu. Namin lakatin chí'chini' a'xni'ca' Dios nacāmālakuanī ixtu'ca'n. Dios tlalualh quimacni'ca'n para que nalī'a'cnīni'ni'yāuj xla'. Lā' xla' quincāmaxqui'yāni' a'ntū maclacasqui'n quimacni'ca'n. Tū' lacasqui'n nalītlahuayāuj talākahlī'n quimacni'ca'n. ¹⁴ Lā' chu a'nchī Dios

mālakahuanīchokolh ixmacni' huan Māpa'ksīni' Jesucristo nā chu chuntza' namālakahuanīchoko quimacni'ca'n con ixlīmāpa'ksīn.

¹⁵ ¿Chu tū' ca'tziyā'tit que quimacni'ca'n tā'tapa'ksī con Cristo? Lā' quimacni' a'ntūn tapa'ksī con Cristo, ¿chichū na'iclīmaklhtī de Cristo para natā'takēxtimī kalhatin puscāt xala' nac cā'tejen? Tū' maktin ictitlahualh. ¹⁶ ¿Chu tū' ca'tziyā'tit que a'xni'ca' kalhatin chi'xcu' tā'takēxtimī kalhatin puscāt a'ntī xala' nac cā'tejen chu lakatin macni' natala a'xni'ca' natā'takēxtimī? Chuntza' tatzō'kni' na ixtachihuīn Dios:

Ixtu'ca'n chu lakatin macni' natala.

¹⁷ Lā' a'xni'ca' natamacamāstā'ya' con huan Jesús, mintu'ca'n nala'yā'tit chu lakatin līca'tzīn.

¹⁸ Tū' catlahua'tit talākalhī'n. A'xni'ca' kalhatin chi'xcu' makpuscātīni'n, xla' más ko'hua'jua' tlahua ixmacni' que a'xni'ca' tlahua ā'lakatin talaclē'i'. ¹⁹ Ca'tziyā'tit que Dios cāmaxquī'nī'ta'ni' huan Espíritu Santo lā' como xla' tanūma' na mi'a'clhcunucca'n, chuntza' mimacni'ca'n talanī't ixlītokpān Espíritu Santo. Lā' maclacasqui'n que Dios namāpa'ksīni'n a'ntza'. Lā' hui'xina'n tū' tapa'ksī'yā'tit mē'cstuca'n; tapa'ksī'yā'tit con Dios. ²⁰ Xla' lej tapala cālītamāhuanī'ta'ni' porque Jesucristo māpalalh huan nac cruz. U'tza' nalī'a'cnīni'ni'yā'tit Dios a'nchīn tlahua'yā'tit con mimacni'ca'n como hui'xina'n tapa'ksī'yā'tit con Dios.

7

Ixpālacata a'nchī tapūchahuacan

¹ Lā' ixpālacata a'ntū quillātzo'kni'uj, chuhua'j iccākalhtiyāni'. Lej tzey palh kalhatin chi'xcu' tū' maktin tā'takēxtimī kalhatin puscāt. ² A'yuj tzey chuntza', pero como lej makpuscātīni'ncan lā' lej makchi'xcu'nuncan, cataka'lhīlh chā'tunu' chi'xcuhuī'n xmān kalhatin ixpuscātca'n lā' chā'tunu' puscāt cataka'lhīlh xmān kalhatin ixkōlu'ca'n. ³ Catlōkentaxtūlh kalhatunu' chi'xcuhuī'n a'ntūn tasqui'nī para ixpuscātca'n. Lā' chuntza' kalhatunu' puscan catlōkentaxtūlh a'ntūn tasqui'nī para ixkōlu'ca'n. ⁴ Huan puscāt tū'tza' ixa'cstu māpa'ksī ixmacni'; ixkōlu' nā tā'māpa'ksī. Nā chuntza' huan chi'xcu' tū'tza' ixa'cstu māpa'ksī ixmacni'; ixpuscāt nā tā'māpa'ksī. ⁵ Palh huan chi'xcu' lā' ixpuscāt más natatlahuacu'tun oración, tzē natalacchihuīna'n para que tū' natalātā'lhata lātma'j, pero tū' makān. Palh makān tū' natalātā'lhata, huan ko'ti'ti' nacālīlaktzī'ncu'tun porque tū' catitatāyani'lh.

⁶ U'tza' huā'mā' iccāhuaniyāni' que tzē tlahuacan. Tū' iccāmāpa'ksīmā'ni'. ⁷ Iclacasqui'n que ixlīhuākca'n tachi'xcuhuī't ixtalalh hua'chi quit pero Dios cāmaxquī' kalhatunu' chi'xcuhuī'n a'nchī tzē natalatā'kchoko. Kalhatin tzē natlahua catūhuā lā' ā'kalhatin natlahua ā'catūhuā. Kalhatin natapūchahua lā' ā'kalhatin tū' tasqui'nī natapūchahua.

⁸ Iccāhuaniyāni' hui'xina'n a'ntīn tūna'j tapūchahua'yā'tit lā' a'ntī lakapūtnu'tza' que tzey palh natachokoyā'tit chu chuntza' hua'chi quit. ⁹ Lā' palh kalhatin tū' catitāyani'lh ixa'cstu, mejor catapūchahualh para que tū' pō'ktu napāstaca a'ntū lacasqui'n ixmacni'.

¹⁰ Lā' hui'xina'n a'ntīn tapūchahua'nī'ta'ntittza', iccāmāpa'ksīyāni' lā' tū' xmān quit. Nā huan Māpa'ksīni' nā xla' cāmāpa'ksīyāni' que tū' catitamakxteklī ixkōlu'ca'n huan puscan. ¹¹ Lā' palh makxteknī'ttza' ixkōlu' kalhatin puscāt, catachokolh ixa'cstu sin ixkōlu' o catā'tahui'lachokopā ixkōlu'. Lā' huan a'ntī xakōlu' tū' catimakxteklī ixpuscāt.

¹² Lā' chuhua'j xmān quit iccāhuaniyāni' ā'makapitzīn de hui'xina'n lā' tū'tza' huan Māpa'ksīni'. Palh kalhatin chī'xcu' kalhlaka'ī' ixtachihuīn Dios lā' ixpuscāt tū' kalhlaka'ī', tū' catimakxtekli huan puscāt palh xla' tā'tahui'lacu'tun. ¹³ Lā' kalhatin puscāt a'ntī kalhlaka'ī', tū' catimakxtekli ixkōlu' a'ntīn tū' kalhlaka'ī' palh xla' tā'tahui'lacu'tun. ¹⁴ A'yuj huan chī'xcu' tū' kalhlaka'ī' Dios, pero por ixpālacata ixpuscāt a'ntī kalhlaka'ī', māxtunquīcanī't huan chī'xcu' para nala ixla' Dios. Lā' nā huan puscāt a'ntīn tū' kalhlaka'ī' māxtunquīcanī't para nala ixla' Dios por ixpālacata ixkōlu' a'ntī kalhlaka'ī'. Palh tū' chuntza' cahuā, mincamana'ca'n ixtalalh hua'chī a'ntīn tū' takalhlaka'ī'. Pero chuhua'j laktzī'ncan hua'chilh a'ntīn takalhlaka'ī'. ¹⁵ Huan chī'xcu' a'ntīn tū' kalhlaka'ī' lā' palh makxtekcū'tun ixpuscāt, camakxtekli na'a'n. Lā' huan puscāt a'ntīn tū' kalhlaka'ī' lā' palh makxtekcū'tun ixkōlu', camakxtekli na'a'n. Dios lacasqui'n ca'cs calatahui'lauj quina'n. ¹⁶ Huan puscāt tū' ca'tzī' palh ixpālacata xla' ixkōlu' a'ntīn tū' kalhlaka'ī' namāpūtaxtūcan; lā' huan chī'xcu' tū' ca'tzī' palh ixpālacata xla' ixpuscāt a'ntīn tū' kalhlaka'ī' namāpūtaxtūcan.

¹⁷ Chu a'nchī ixuanī'ta' a'xni'ca' pū'la kalhla'ka'ī', chu chuntza' catachoko, xmān nalatā'kchokoya' hua'chī Dios lacasqui'n. U'tza' icmāsu'yu na ixlīhuāk huan litokpānna'. ¹⁸ Palh lanāntza' huī' mixtu'tu' a'ntū cālīlakapascan israelitas a'xni'ca' pū'la kalhlaka'ī' ixtachihuīn Dios, catachoko chuntza'. Lā' palh tū' ixka'lhī'nī'ta' huan xtu'tu' a'xni'ca' pū'la kalhlaka'ī', nā chuntza' catachoko. ¹⁹ Palh ka'lhī'ya' huan xtu'tu' o palh tū' ka'lhī'ya', xla' tuntū' ixpālacata. A'ntū más tasqui'nī, ū'tza' tlahuacan ixtapuhuān Dios. ²⁰ Chā'tunu' catachokolh na ixtascujūt a'ntū ixka'lhī' a'xni'ca' pū'la kalhlaka'ī'lh ixtachihuīn Dios. ²¹ Palh xatatamāuj tasācua' ixua'nī'ta' a'xni'ca' kalhlaka'ī', tū' tilīpuhua'na'. Pero palh mimpatrón namakxtekāni', capit. ²² Huan a'ntīn tasācua' ixuanī't a'xni'ca' kalhlaka'ī'lh, ū'tza' Dios laktzī'n hua'chilh tū' tasācua' ixuanī't. Lā' a'ntīn tū' xatatamāuj tasācua' ixuanī't a'xni'ca' kalhlaka'ī'lh, ū'tza' lanī't xatatamāuj ixtasācua' Cristo. ²³ Quintā'timīn, Dios lej tapala cālītamāhuani'ta'ni' porque Jesucristo māpalalh huan nac cruz. Lā' ū'tza' tū' catilītamakxtektit lej nacātamāpa'ksīyāni' chī'xcuhuī'n. Xmān Dios nacāmāpa'ksīyāni'. ²⁴ Quintā'timīn, chu a'nchī ixuanī'ta'ntit a'xni'ca' kalhlaka'ī'tit, chuntza' natachokoyā'tit a'yuj tapūchahuani'ta'ntittza' o tū', lā' a'yuj xatatamāuj tasācua' o tū'. Xmān chuhua'j maclacasqui'n que Dios nacā'o'kska'lhīyāni'.

²⁵ Huan Māpa'ksīni' tū' quimaxquī'lh līmāpa'ksīn ixpālacata a'ntīn tūna'j tapūchahua. Pero tzē nakalhlaka'ī'yā'tit a'ntū iccāhuaniyāni' porque Dios quilakalhu'malh lā' quilacsacli. ²⁶ Icpuhuan que tzey palh chā'tunu' ixtachokolh hua'chī quit icuī' lā' tzey porque mimā' huan chī'chini' a'ntū napūpātīni'nāuj. ²⁷ Palh ka'lhī'ya' mimpuscāt, tū' catimakxtekti lā' palh tū' ka'lhī'ya' mimpuscāt, tū' caputza. ²⁸ Pero palh natapūchahua'cu'tuna', ū'tza' tū' talaclē'i'. Lā' palh kalhatin tzu'ma'jāt natapūchahuacu'tun, ū'tza' tū' talaclē'i'. Pero más jislihua' para xla'ca'n a'ntīn tatapūchahuani'ttza' a'xni'ca' namīn huā'mā' chī'chini'. Lā' quit tū' iclacasqui'n que lej napātīni'nā'tit.

²⁹ Quintā'timīn, tū'tza' lej makān natahui'layāuj nac cā'quilhtamacuj. U'tza' iccālīhuaniyāni' que huan a'ntī ka'lhī' ixpuscāt catā'scujli Dios hua'chilh tū' ixka'lhī'. ³⁰ Tū' lej makān a'xni'ca' nasputa huā'mā' quilhtamacuj. Tū'tza' makān nacalhua'nā'tit lā' tū'tza' makān napāxuhua'yā'tit lā'

tū'tza' makān natamāhua'na'nā'tit. U'tza' calilē'capintit a'ntū natāyani' para pō'ktu. ³¹ Makapitzīn a'ntīn taka'lhī ixnegocioca'n, pō'ktu tapāstacmā'na huan negocio. Hui'xina'n a'ntīn kalhlaka'ī'yā'tit, tū' cala'tit hua'chi xla'ca'n porque chuxatū xala' huā'mā' quilhtamacuj tū' catitāyani'lh para pō'ktu.

³² Tū' iclacasqui'n que lej nacāpāta'layāni'. Huan chi'xcu' a'ntīn tūna'j tapūchahua, xla' tzē cuenta natlahua xmān a'nchī namakapāxuhua huan Māpa'ksīni'. ³³ Pero huan chi'xcu' a'ntīn tapūchahuanī'ttza' tū' xmān pāstaca Dios; nā pāstaca a'ntū xala' nac cā'quilhtamacuj ixpālacata huan íxfamilia. Lā' cuenta tlahua a'nchī namakapāxuhua huan ixpuscāt. Chuntza' tāpātu' ixtapāstacna'. ³⁴ Lā' huan tzu'ma'jāt a'ntīn tūna'j tapūchahua o huan puscāt a'ntīn tū'tza' ka'lhī ixkōlu', ū'tza' tzē cuenta natlahua a'nchī nalītlahua ixtapuhuān huan Māpa'ksīni'. Lī'a'cnīni'ni'cu'tun Dios huāk a'ntū natlahua lā' a'ntū napāstaca. Huan puscāt a'ntīn tapūchahuanī'ttza' tū' xmān pāstaca Dios. Nā pāstaca a'ntū xala' nac cā'quilhtamacuj ixpālacata huan íxfamilia. Lā' nā cuenta tlahua a'nchī namakapāxuhua íxkōlu'.

³⁵ U'tza' iccāhuaniyāni' porque iccāmaktāyacu'tunāni'. Tū' iccāhui'līni'cu'tunāni' catūhuā hua'chi a'xni'ca' cāchī'lakstokcan huan cahuāyujnu' pero iclacasqui'n que pō'ktu natlahua'yā'tit a'ntū līmakuan porque xmān tlōkentaxtūcu'tunā'tit ixtapuhuān Dios.

³⁶ Palh kalhatin chi'xcu' puhuan que tū' tzey porque tūna'j tapūchahua ixtzu'ma'jāt porque xla' ka'tla'tza' lā' līmakuantza' natapūchahua, catlahualh a'ntū lacasqui'n. Tū' tlahuamā' talaclē'í'. Camāpūchualh ixtzu'ma'jāt. ³⁷ Pero palh kalhatin chi'xcu' lihui'līnī't que tū' namāpūchahua ixtzu'ma'jāt lā' puhuan que tū' maclacasqui'n natapūchahua ixtzu'ma'jāt, lā' como tzē māpa'ksi huan ixtzu'ma'jāt, ū'tza' tzey. Tū' camāpūchualh. ³⁸ Chuntza' huan tī mēpūchahua ixtzu'ma'jāt, tzey tlahuamā', lā' más tzey tlahua huan a'ntīn tū' mēpūchahua ixtzu'ma'jāt.

³⁹ Huan puscāt tūlah catimakxteklī ixkōlu' lihuan xla' huī'cus. Pero palh nīni'ttza' íxkōlu', tzē natapūchahuapala, xmān calalh kalhatin chi'xcu' a'ntī kalhlaka'ī' ixtachihuīn Dios. ⁴⁰ Pero quit icpuhuan que más napāxuhua palh tū'tza' natapūchahua. Lā' icpuhuan que chuntza' quimāsu'ni'lh huan Espíritu Santo.

8

Huan līhua't a'ntū cā'a'ksajuī'can huan ídolos

¹ Lā' chuhua'j iccāhuaniyāni' ixpālacata huan līhua't a'ntū cā'a'ksajuī'canī't ídolos. Hui'xina'n hua'nā'tit: “Quilīhuākca'n māchekxīyāuj lā' lej ka'lhīyāuj tapāstacna”, hua'nā'tit. Pero quit iccāhuaniyāni': “Capāstactit que lej ka'tla' makca'tzīcan palh xmān ka'lhīcan lhūhua' tapāstacna”. Pero a'ntū cāmaktāyayāni' milīhuākca'n, ū'tza' lāpāxquī'can. ² Palh chā'tin puhuan que lej cā'tzī catūhuā, xla' tūna'j ca'tzī hua'chi tasqui'nī naca'tzī. ³ Pero palh kalhatin pāxquī' Dios, Dios ca'tzī palh xla' tapa'ksi con Dios.

⁴ Lā' ixpālacata huan līhua't a'ntū' cā'a'ksajuī'canī't ídolos, quina'n ca'tzīyāuj que huan ídolo tū' lakahuan lā' xmān kalhatin Dios a'ntī huī' lā' xla' xalakahuan. ⁵ A'nan a'ntīn cāmāpācuhūican díoses nac a'kapūn o nac ti'ya't. Lā' a'yuj huancan a'nan lhūhua' díoses lā' lhūhua' māpa'ksīni'nī'n,

6 pero para quina'n huī' xmān kalhatin quinDiosca'n lā' ū'tza' a'ntī xaTāta'. Xla' cāmā'a'nanīlh ixlihuāk catūhuā. Lā' quina'n hui'lāna'uj para namāka'tlī'yāuj lā' na'a'cnīni'ni'yāuj. Lā' para quina'n huī' xmān kalhatin Māpa'ksīni' Jesucristo lā' xla' cācāxui'līkō' ixlihuāk catūhuā lā' quina'n hui'lāna'uj por ixpālacata.

7 Tū' taca'tzī huā'mā' ixlihuākca'n a'ntīn takalhlaka'ī'. Makapitzīn tapuhuan que tatlahua talaclē'i' a'xni'ca' tahua' quinīt a'ntū lī'a'ksajui'canī't ídolos. U'tza' tapuhuan como xapū'la ixtataquilhpūtani' huan ídolos a'xni'ca' tūna'j ixtakalhlaka'ī'. Lā' hasta chuhua'j chuntza' tapuhuan que huā'mā' quinīt ixla' huan ídolo. Lā' tahuan que tū' tzey palh hua'can como xlaca'n tūna'j xa'nca taca'tzī a'ntūn tzey lā' a'ntūn tū' tzey. 8 Huan quinīt tū' quincāmaktāyayāni' na ixlacapūn Dios. Palh na'icua' catūhuā, tū' más tzey ictilalh na ixlacapūn Dios. Lā' a'yuj tū' ca'icua'lh catūhuā, pero tū' ā'chulā' ictilalh na ixlacapūn Dios. 9 Maclacasqui'n cuenta natlahua'yā'tit a'ntūn tlahua'pā'na'ntit por ixpālacataca'n a'ntīn tūna'j xa'nca takalhlaka'ī' para que tū' namātlahuī'yā'tit talaclē'i' ā'kalhatin. 10 Hui'x lej ca'tziya' lā' palh nahuā'ya'na' a'nlhā taquilhpūtani'can ídolos, tzēlasā' nalaktzī'nāni' kalhatin xatā'tin a'ntīn tūna'j xa'nca ca'tzī a'ntūn tzey lā' a'ntūn tū' tzey. Lā' como hui'x lej ca'tziya', xla' nalīhui'li nahua' a'ntū a'ksajui'canī't ídolos a'yuj na'u'cxca'tzī que tlahuamā' talaclē'i'. 11 Chuntza' mintā'tin a'ntīn tū' xa'nca kalhlaka'ī', natlahua talaclē'i'. Lā' chuntza' natatonkopū ixpālacata a'ntū hui'x tla'hua'ya'. Lā' Cristo nīlh ixpālacata mintā'tin. 12 Lā' chuntza' hui'x tlahuani'pā't talaclē'i' Cristo a'xni'ca' māmachuyī'ya' mintā'tin ixpālacata a'ntūn tzey lā' a'ntūn tū' tzey lā' chuntza' mātlahuī'ya' talaclē'i'. 13 Por eso palh natatonkopū kalhatin quintā'tin por ixpālacata huan quinīt a'ntū icua', tū' maktin icthua'lh quinīt.

9

Antūn tzē ixtatlahua apóstoles

1 Ca'tziyā'tit que quit apóstol lā' quit libre. ¿Chu tū' iclaktzī'nī't quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo? Lā' quit iccāmāsu'ni'ni' a'nchī Dios quilīmāmacū'nī't lā' ū'tza' līkalhlaka'ī'tit. 2 A'yuj na ixlacapūnca'n ā'makapitzīn quit tū' apóstol, pero hui'xina'n tūla catīhua'ntit hua'chī xlaca'n. Como hui'xina'n kalhlaka'ī'tit a'xni'ca' iccāmāsu'ni'ni' ixtachihuīn Dios, chuntza' lītasu'yu que quit apóstol.

3 A'xni'ca' qui'aksa'ncan, ictamaktāya lā' chuntza' iccākalhtī: 4 ¿Chu tū' līmakuan palh naquintamāhuī' a'ntī iccāmāsu'ni'? 5 ¿Chu tū' icka'lhī talacasqui' para na'ictlahua chu a'cxtim hua'chī ā'makapitzīn apóstoles a'xni'ca' icmāsu'yu ixtachihuīn Dios? Chā'tunu' nalē'n ixpuscāt a'xni'ca' na'a'n chuxalhā para namāsu'yu ixtachihuīn Dios. Chuntza' tatlahua ā'makapitzīn apóstoles lā' huan ixtā'timīn Jesús lā' nā Pedro. 6 ¿Chu xmān quit lā' Bernabé tūla iccāmaktēkāj naquincāmāhuī'yāni'? ¿Chu maclacasqui'n xmān quina'n icscujāuj para na'icmāpalayāuj quilīhua'tca'n? 7 A'ntū a'n ixpūtropa, ¿chu tū' māpalacan? A'ntū cha'n pūlactin tacha'ni' xla' tzē nahua' ixtō'ca't. A'ntū cāmaktaka'lhā huan borrego, xla' nahua' xaquinīt. 8 A'ntū iccāhuaniyāni' tū' xmān ixtapāstacna'ca'n chī'xcuī'n. Nā chuntza' huan na ixley Moisés. 9 Chuntza' tatzō'kni' na ixtachihuīn Dios a'nlhā huanican ley:

Tū' camā'kānkanu' ixbosal mi'animalh a'ntū lacchi'ntamā' huan trigo a'ntū lītlahuacan harina.

Namakxteka' nahua'.

Tū' xmān por ixpālacata huan animal hualh Dios chuntza'. ¹⁰ Nā hualh ū'tza' por quimpālacataca'n porque a'ntī cuxtu lā' a'ntīn cha'n chu a'cxtim taka'lhīmā'na hasta a'xni'ca' nalana'n lā' natahua' xatza'ktza'. ¹¹ Palh quina'n iccāmāsu'ni'yāni' ixtachihuīn Dios a'ntūn tāyani' para pō'ktu, ¿chu ka'tla' catūhuā palh naquilātā'ī'yāuj macsti'na'j a'ntū hui'xina'n ka'lhīyā'tit lā' a'ntūn tū' tāyani' para pō'ktu? ¹² Lā' palh cāmālacpitzini'yā'tit ā'makapitzīn mimākalhtō'kē'ni'ca'n, līhua'ca' ixquilāmālacpitzini'uj quina'n. Quina'n más icka'lhīyāuj talacasqui'. Pero quina'n tū' maktin iccāsqui'ni'ni' para que i'xquilāmālacpitzini'uj.

Mejor quina'n ictāyani'uj ixlīhuāk para que tū' na'a'nan nīn tuntū' a'ntūn tzē nacāmāmachuyī huan a'ntī natakahlaka'ī' xatzey tachihuīn ixpālacata Jesucristo. ¹³ ¿Chu tū' ca'tziyā'tit que a'ntīn tamaktāyana'n nac xaka'tla' ixlītokpānca'n israelitas xlaca'n natahua' a'ntū līmincani't nac lītokpān? Lā' a'ntī namaktāyana'n nac altar xlaca'n nā natahua' macsti'na'j a'ntū a'ksajui'nincanī't nac altar. ¹⁴ Lā' hua'chilh chuntza' huan mākalhtō'kē'ni'. A'ntīn tasca'tmā'na ixtachihuīn Dios natamāhuī' a'ntīn cāmāsu'ni'mā'. Chuntza' māpa'ksīni'lh huan Māpa'ksīni'. ¹⁵ Pero quit tū' iccāsqui'ni'nī'ta'ni' naquilāmaxqui'yāuj a'ntū icmaclacasqui'n. Lā' nīn quit tū' iccātzo'knuni'mā'ni' para que natzucuyā'tit naquilāmaxqui'yāuj a'ntū icmaclacasqui'n. Mejor xa'icnīlh lā' tū' naquimakhīcan quilīka'tla'jca'tzīn. U'tza' iclīka'tla'jca'tzī que tū' maktin tasqui'nī naquilāmaxqui'yāuj nīn tuntū'.

¹⁶ Pues a'yuj icmāsu'yu ixtachihuīn Dios, tūla iclīka'tla'jca'tzī porque chuntza' quilīmāmacū'ca. Lā' icxantila palh tū' na'icmāsu'yu ixtachihuīn Dios. ¹⁷ Palh xa'icmāsu'yulh ixtachihuīn Dios porque chuntza' quinta-puhuān, quintapāxuhuān ixlanī't hua'chi quintatlj. Pero maclacasqui'n na'icmāsu'yu ixtachihuīn Dios como ū'tza' quilīmāmacū'ca. ¹⁸ ¿Tuchū quintatlj? U'tza' huā'mā: Libre quit lā' tū' iccāmāta'jīyāni' a'xni'ca' iccāmāsu'ni'yāni' ixtachihuīn Dios a'yuj tzē xa'iccāsqui'ni'ni' catūhuā.

¹⁹ Tū' iclaclē'ni' nīn tintī'yā chī'xcu' lā' chuntza' nīn tintī'yā chī'xcu' tzē naquimāpa'ksī. Chuntza' libre quit. Pero iclanī't hua'chi ixtasācua'ca'n ixlīhuākca'n tachi'xcu'huī't para que naquintakaxmata a'xni'ca' na'iccāmāsu'ni' ixtachihuīn Dios lā' natakahlaka'ī'. ²⁰ Na ixlaclhpu'nanca'n israelitas quit iclatā'kchokolh hua'chi israelita para que natakahlaka'ī'. Lā' para a'ntīn tatlōkentaxtūcu'tun a'ntū huan na ixley Moisés quit iclatā'kchokolh hua'chilh xa'ictlōkentaxtūcu'tulh a'ntū huan huan ley, a'yuj quit icca'tzī que tū' maclacasqui'n na'ictlōkentaxtū a'ntū huan huan ley. Chuntza' tzēlasā' na'iccāmākalhaka'ī'nī xlaca'n a'ntīn tatlōkentaxtūcu'tun a'ntū huan ixley Moisés. ²¹ Para a'ntīn tū' talakapasa ixley Moisés quit iclatā'kchokolh hua'chi xlaca'n. Porque a'yuj tū' maclacasqui'n na'ictlōkentaxtū a'ntū huan ixley Moisés, maclacasqui'n na'ictlōkentaxtū a'ntū huan ixlīmāpa'ksīn Cristo. Lā' chuntza' tzēlasā' na'iccāmākalhaka'ī'nī ixtachihuīn Dios huan a'ntīn tū' talakapasa ixley Moisés. ²² Lā' na ixlaclhpu'nanca'n xlaca'n a'ntīn tū' xa'nca taca'tzī a'ntūn tzey o a'ntūn tū' tzey, iclatā'kchokolh hua'chi xlaca'n para que tzē na'iccāmāsu'ni' xlaca'n. Lā' tzēlasā' na'iccāmākalhaka'ī'nī xa'nca. Hua'chi chuxatīya chī'xcu' iclatā'kchokolh para que natakaxmata a'ntū icmāsu'yumā' lā' natakahlaka'ī'. ²³ Lā' huāk huā' tamā'na

ictlahuamā' para na'icmāsu'yu ixtachihuīn Dios. Chuntza' ā'makapitzīn naquintatā'pāxuhua porque Dios lej quincālakalhu'man.

²⁴ ¿Chu tū' ca'tziyā'tit a'ntīn tatanū nac tatu'jnu' cuenta tatlahua a'nchī natatu'jnun porque xmān kallhatin natlaja ixpremio? Chuntza' natlahua'yā'tit. Lej ca'a'kahuāna'ni'tit Dios para natla'ja'yā'tit. ²⁵ A'ntīn tanūcu'tun nac tatu'jnu' tasqui'nī nalaktō'ka' lā' natasca'ja. Lā' huan a'ntī natlaja, namaxqui'can lakatin corona a'ntū palaj nascōhuan. Pero a'ntū naquincātamaxqui'yāni' quina'n a'ntī nalīhui'līyāuj natlahuayāuj ixtapuhuān Dios, ū'tza' natāyani' para pō'ktu. ²⁶ Lā' ū'tza' iclīhui'līlh ictlahua ixtapuhuān Dios lā' iclīhui'līlh na'ictlaja. Tū' chu tlakaj iclīhui'līlh ictlaja hua'chī a'ntīn tucscu'tun catūhuā lā' xmān lisno'ka xa'ū'ni'. ²⁷ Quit iclīhui'līlh ictlahua ixtapuhuān Dios lā' quit icmāpātīni quimacni' para na'ictlaja lā' na'icmāpa'ksī quimacni'. Chuntza' tū' napātle'ke que a'xni'ca' līlhūhua' na'iccāmāsu'ni' ixtachihuīn Dios lā' māni' quit tūla ictlōkentaxtū a'ntū ixtapuhuān.

10

Tū' tzey palh taquilhpūtani'can ídolos

¹ Tū' iclacasqui'n que napātza'nkā'yā'tit a'ntū cāpātle'keni'lh quimpapna'ca'n a'ntīn tatā'a'lh Moisés. Ixlīhuākca'n tastālani'lh huan pokl-hnu' a'ntū Dios cāmāpū'līni'lh. Lā' ixlīhuākca'n tatētaxtulh huan nac mar a'ntū māpācuhi'can Mar Spi'nenke'. ² Lā' como xlaca'n tastālani'lh huan pokl-hnu' lā' xlaca'n catojon tatētaxtulh huan nac mar, chuntza' ū'tza' hua'chilh ta'a'kpxaxli a'ntza' lā' talalh i'sca'txtunu'nī'n Moisés. ³ Lā' ixlīhuākca'n chu a'cxtim tahua'lh huan maná. U'tza' huan līhua't a'ntū Dios macamilh lakaliyān. Lā' ixlīhuākca'n chu a'cxtim talīko'tnūlh huan xcān a'ntū Dios māxtulh huan nac chihuix. ⁴ Lā' huā'mā' chihuix hua'chī Cristo a'ntī cāmāxqui'lh ixlīhuāk a'ntū ixtamaclacasqui'n chu a'nlhā na ixtejca'n. ⁵ Pero a'yuj Dios xa'nca ixcāmaktaka'lha, xlaca'n tū' tamakapāxuhualh xla' lā' ū'tza' ixcālīmāpī'tēlha huan nac cā'lhpi'mpi'li' ti'ya't huan a'ntī ixtanītēlha.

⁶ Lā' huā' tamā'na a'ntūn cāpātle'keni'lh quimpapna'ca'n, huāk quincātamāsu'ni'yāni' que tū' lej catilacasqui'uj a'ntūn tū' tzey hua'chī xlaca'n lej talacasqui'lh. ⁷ Makapitzīn de xlaca'n tatatzokostani'lh huan ídolo. Lā' chuntza' tatzoknī't expālacataca'n a'ntīn tatatzokostani'lh huan ídolo:

Tachi'xcuhū't tatahui'lalh lā' tahuā'yalh lā' tako'tnūlh.

Lā' a'xni'ca' tahuā'yankō'lh, tatzuculh talakastāna'n.

Tū' catitatzokostani'tit ídolos hua'chī xlaca'n. ⁸ Makapitzīn de xlaca'n tatlahualh talākahlī'n lā' lakatin chi'chini' tanīlh pu'xamatu'tun mil. Tū' catitlahua'tit talākahlī'n hua'chī xlaca'n tatlahualh. ⁹ Makapitzīn de xlaca'n tamājichū'lh Dios lā' ū'tza' cālīlīmāknīlh huan līhūhua' lūhua'. Tū' catimājichū'lit huan Māpa'ksini' hua'chī xlaca'n tatlahualh. ¹⁰ Makapitzīn de xlaca'n talē'ksa'nli Moisés lā' milh huan ángel a'ntī maknīni'n lā' cāmāspūtūkō'lh. Lā' hui'xina'n, tū' catitlahua'tit hua'chī xlaca'n.

¹¹ Ixlīhuāk a'ntū cāpātle'keni'lh xlaca'n hua'chī līmāasca'tīn para quina'n. Lā' tzo'kui'līca para naquincātamāca'tzīnīyāni' a'nchī natlahuayāuj quina'n a'ntī hui'lāna'uj a'xni'ca' tū' lej makān nasputa huā'mā' quilhتامacuj. ¹² Por eso huan a'ntīn puhuan que tzey xla' lā' tū' natlahua a'ntūn tū' tzey, cuenta catlahualh. Chu līpachīj tzē natlahua

talac'lē'i'. ¹³ Chuxatū a'ntū napāt'le'keni'yāni' para nalilaktzī'nāni', ū'tza' chu a'cxim a'ntūn tzē napāt'le'keni' ā'chā'tin. Lā' tzē nalipāhua'na' Dios porque xla' tū' catimaktxteki nalilaktzī'nca'na' hasta que ū'tza' tāyani'ya'. Xla' namāhuixcāniyāni' para que natāyani'ya' lā' chuntza' nalipūtaxtuya'.

¹⁴ Iccātzō'knuni'mā'ni' huā'mā' porque iccāpāxquī'yāni' hui'xina'n. Cataxtunquīt'it de a'ntū ixla' ídolos lā' tū' titaquilhpūtani'yā'tit. ¹⁵ Hui'xina'n tzēn pāstacna'nā'tit. Capuhua'ntit mē'cstuca'n palh tzey o tū' tzey a'ntū iccāhuaniyāni'. ¹⁶ A'xni'ca' hua'can Santa Cena, māstā'yāuj pāxcatca'tzī por a'ntūn tojōma' huan nac taza. Lā' quilīhuākca'n liko'tnūj a'ntū ixtojōma'. Lā' ū'tza', ¿chu tū' huanicu'tun que quina'n tā'ta'a'cximīuj huan Cristo a'ntū maka'lh ixka'lhni'? Lā' huan pāntzi a'ntū che'keuj lā' hua'uj nā ū'tza' huanicu'tun que tā'ta'a'cximīuj huan Cristo porque quilīhuākca'n hua'uj ixmacni'. ¹⁷ Lā' como xmān mactin pāntzi a'ntū mālacpitzican, chuntza' quilīhuākca'n a'ntūn tapa'ksiyāuj con Cristo quina'n hua'chi chu lakatin macni' lauj porque quilīhuākca'n hua'uj huanmā' pāntzi.

¹⁸ Capāstactit a'nc'hīn tatlahua huan a'ntūn cāmāpacuhuīcan israelitas. A'xni'ca' tahua' huan quinīt a'ntū lē'ksajuī'nincanī't nac altar, tā'ta'a'cximī Dios porque huan altar ixla' Dios. ¹⁹ ¿Tuchū icmāsu'yumā'? ¿Chu icuanicu'tun que huan ídolo ka'lhī ixtapalh o ixlē'ksajna' huan ídolo ka'lhī ixtapalh? ²⁰ Tū' chuntza' iccāhuanini'. Iccāhuanicu'tunāni' que a'ntūn ta'a'ksajuī' huan ídolo huan antīn tū' israelitas, xlaca'n ta'a'ksajuī'mā'na huan tūn tū' tzeyā ū'nī'n a'ntū cāmāpa'ksi huan ko'ti'ti'. Tū' ta'a'ksajuī'mā'na Dios. Lā' quit tū' iclacasqui'n natā'ta'a'cximī'yā'tit huan ko'ti'ti'. ²¹ Palh xa'nca kalhlaka'ī'yā'tit, tūla catipūko'tnu'ntit huan ixtazaca'n Māpa'ksīni' nac huan Santa Cena lā' nā ixtazaca'n huan ídolos. Nīn tūla catihuā'yantit na ixmesa Māpa'ksīni' nac huan Santa Cena lā' nā na ixmesaca'n huan ídolos. ²² ¿Cha tzēlasā' mājicluhuīcu'tunā'tit huan Māpa'ksīni'? Quina'n tū' līhua'ca' māpa'ksīni'nāuj que xla'.

Nacāpāstacāuj ā'makapitzīn

²³ Tzē tlahuacan chuxatū catūhuā pero makapitzīn catūhuā tū' tzey. Tzē tlahuacan chuxatū catūhuā pero a'nan catūhuā a'ntūn tū' cāmaktāya a'ntūn takalhlaka'ī' ixtachihuīn Dios. ²⁴ Tū' catipuhua'ntit pō'ktu: “¿Tuchū más tzey para quit?” Nā napuhua'nā'tit: “¿Tuchū más tzey para ā'chā'tin?”

²⁵ A'xni'ca' tamāhua'ya' quinīt nac lītamāuj, tū' catikalhasqui'nī'ni' palh a'ksajuī'canī't ídolo. Tzē nahua'ya' lā' tū' a'chī' catipuhua'nti. ²⁶ Porque Dios tlahualh huan quilhtamacuj lā' ixlīhuāk a'ntū a'nan huā'tzā'.

²⁷ Palh kalhatin mi'amigo tū' kalhlaka'ī' ixtachihuīn Dios lā' kantāyayāni' lā' palh pincu'tuna' na ixchic, cahua't chuxatū a'ntū namaxquī'ca'na'. Lā' tū' cakalhasqui'nī'ni' palh a'ksajuī'canī't huan ídolo. ²⁸ Pero palh kalhatin ixuanini': “Huā'mā' quinīt lē'ksajuī'canī't ídolo”, tū' catihua't por ixpālacata a'ntū māca'tzīnī'ni'. Chō'la xla' puhuan que tūla hua'can. Hui'x ca'tzīya' que tū' a'chī' nala'ya' palh nahua'ya'; pero antī māca'tzīnī'ni', xla' tū' ca'tzī. ²⁹ U'tza iclīhuanini' que tū' cahua't por ixpālacata a'ntū māca'tzīnī'yāni'.

Kalhatin tzē nakalhasqui'nī'ni'n: “¿A'chī' cuenta xa'ictlahualh a'ntū puhuan ā'chā'tin ixpālacata a'ntūn tzey lā' a'ntūn tū' tzey a'xni'ca' quit iclāhuacu'tun catūhuā?” ³⁰ Palh pū'la na'icmaxquī' pāxcatca'tzī Dios a'xni'ca' na'icua' chuxatūyā catūhuā, ¿a'chī' quilē'ksa'nca'n ixpālacata

a'ntū iclīmaxquī'nī't pāxcatca'tzī Dios?" Chuntza' tzē nakalhasqui'nīni'n. ³¹ Chuntza' chuxatū a'ntū natlahua'yā'tit, ū'tza' natlahua'yā'tit para que ā'makapitzīn natamācā'tanī Dios. A'xni'ca' huā'ya'mpā'na'ntit lā' a'xni'ca' ko'tnu'nā'tit, natlahua'yā'tit para que ā'makapitzīn natamācā'tanī Dios. ³² Tū' titlahua'yā'tit nīn tuntū' antūn tzē nacāmāmakchuyī israelitas nīn griegosnu' nīn xla'ca'n a'ntūn tatā'tapa'ksī con Dios. ³³ Lā' quit iccālīmakapāxuhuacu'tun ixlīhuākca'n tachi'xcu'huī't chuxatū ictlahuamā'. Tū' icputzamā' xmān a'ntūn tzey para quit; nā icputzamā' a'ntūn tzey para ā'makapitzīn para que tzē natakahlaka'i' ixtachihuīn Dios lā' nacāmāpūtaxtūcan.

11

¹ Caquilāmaksca'tui chu a'cxtim hua'chi quit icmaksca'tli Cristo.

Ixpālacata huan puscan a'nlhān tlī'can

² Chuhua'j quintā'timīn, lej tzey a'nchī hui'xina'n quilāpāstacāj lā' tlōkentaxtūyā'tit a'ntū iccāmāsu'ni'nī'ta'ni'. ³ Lā' iclacasqui'n que naca'tzīyā'tit que Cristo cāmāpa'ksī chā'tunu' chi'xcu'; lā' huan a'ntī xakōlu' māpa'ksī ixpuscāt; lā' Dios māpa'ksī Cristo. ⁴ A'xni'ca' huan chi'xcu' kalhtō'ka'mā' o līchihuīna'mā' catūhuā a'ntū Dios māsu'ni'lh lā' palh tū' tā'kxtu ixtā'knu', xla' tū' a'cnīni'ni' ixMāpa'ksīni'. ⁵ A'xni'ca' huan puscāt kalhtō'ka'mā' o līchihuīna'mā' catūhuā a'ntū Dios māsu'ni'lh, tasquī'nī natamūtlapa. Palh tū' natamūtlapa huan puscāt, tamāxani' xa'cstu lā' chu a'cxtim hua'chilh tamūxui'ca. ⁶ Palh kalhatin puscāt tū' tamūtlapacu'tun, cakoksitca; lā' como līmāxana' takoksita o tamūxui'ca huan puscāt, catamūtlapalh. ⁷ Por ixpālacata a'ntūn tlahua huan chi'xcu', tzē namāka'tlī'can Dios lā' por ixpālacata a'ntūn tlahua huan puscāt, na'a'cnīni'ni'can ixkōlu'. ⁸ Dios tū' tlhualh chi'xcu' de huan puscāt, pero lītlhualh puscāt ixtāpāchā'xta huan chi'xcu'. ⁹ Chuntza' Dios tū' tlhualh chi'xcu' por ixpālacata puscāt pero tlhualh puscāt por ixpālacata chi'xcu'. ¹⁰ U'tza' lītasqui'nī que huan puscāt natamūtlapa. Chuntza' a'cnīni'ni' ixkōlu' lā' huan ángeles. ¹¹ Pero na ixlacapūn Dios, huan chi'xcu' lā' huan puscāt chu a'cxtim, lā' talāmaclacasqui'n chā'tunu'. ¹² Huan xapū'la puscāt Dios māxtulh de na ixtāpāchā'xta huan chi'xcu' lā' chuhua'j xachi'xcu' ska'ta' lacatuncuī por puscāt. Lā' Dios, xla' mā'a'nanīlh ixlīhuāk catūhuā a'ntū a'nan.

¹³ Hui'xina'n mē'cstuca'n calīhui'lī'tit. ¿Chā puhua'nā'tit minī'ni' palh huan puscāt nakalhtō'ka' lā' tū' mūtlapacan? ¹⁴ ¿Chu tū' līmāxana' palh pūlh mā'n ixya'j huan chi'xcu'? ¹⁵ Lā' huan puscāt līka'tla'jca'tzī ixya'j xapūlh mā'n. U'tza' lītāmūtlapa. ¹⁶ Palh chā'tin lē'ksa'ncu'tun ixpālacata huan tamūtlapacan, nahuanīyā'tit: “Quina'n iclīsmānīni'ta'uj que huan puscan natatamūtlapa a'xni'ca' takalhtō'ka'mā'na”, nahuanīyā'tit. Lā' chuntza' līsmanīcan chuxalhā mācā'tanīcan Dios.

Tlahuaca a'ntūn tū' līmakuan nac huan Santa Cena

¹⁷ Chuhua'j iccālaquilhnīyāni' lā' ixpālacata huā'mā': A'xni'ca' takēstokā'tit, tlahua'yā'tit a'ntūn tū' līmakuan lā' a'ntūn tū' lālīmaktāya'yā'tit. ¹⁸ Xapū'la iccāhuaniyāni' que quihuanica que a'xni'ca' takēstokā'tit, hui'xina'n talacpitzīyā'tit na milaclhpu'nanca'n. Lā' macsti'na'j ickalhaka'i' a'ntūn tahanan. ¹⁹ Porque tzēlasā' maclacasqui'n natalacpitzīyā'tit para que chuntza' natasu'yu tichū stu'ncua' tamakapāxuhua Dios. ²⁰ A'xni'ca' takēstokā'tit, tasu'yu

palh tū' hua'pā'na'ntit ixCena huan Māpa'ksīni'. ²¹ Porque pō'ktu a'xni'ca' hui'xina'n hua'yā'tit, chā'tunu' palaj tayayā'tit milihua'tca'n a'ntū lita'nā'tit. Lā' chuntza' kalhatin a'ntūn tū' ka'lhī, xla' natzi'nca' lā' ā'kalhatin naka'sa lā' hasta naka'chī. ²² ¿Chu tū' ka'lhīyā'tit minchicca'n a'nlhā tzē nahuā'ya'nā'tit lā' nako'tnū'nā'tit? Tū' tzey a'nchī tlaha'pā'na'ntit porque chuntza' cāmaka'nā'tit huan ā'makapitzīn a'ntūn takalhlaka'i' lā' tatakēstoknī't. Lā' cāmāmā'ni'yā'tit huan a'ntūn tū' taka'lhī ixlīhua'tca'n. ¿Chichū na'iccāhuaniyāni' que lej tzey a'nchī tlaha'yā'tit? Tū' iccāhuanini', nīn maktin.

Ixpālacata huan ixCena huan Māpa'ksīni'

Mt. 26.26-29; Mr. 14.22-25; Lc. 22.14-20

²³ Quit iccāmāsu'ni'ni' a'ntū quimāscatīlh huan Māpa'ksīni' lā' ū'tza' huā'mā'. Māni' huanmā' tzi'sa a'xni'ca' ixmacamāstā'mā'ca para namaknīcan, huan Māpa'ksīni' Jesús tayalh pāntzi a'xni'ca' ixtahuā'yamā'na. ²⁴ Lā' mās'tā'lh pāxcatca'tzi para huan pāntzi lā' che'kelh lā' mālapitzīlh lā' cāhuanilh ī'sca'txtunu'nī'n:

Catē'tit lā' cahua'tit.

Huā'mā' quimacni' a'ntū icmacamāstā' por mimpālacataca'n.

Nahuā'yā'tit chuntza' hua'chi hua'yāuj chuhua'j para naquilālīpāstactēlhayāuj.

²⁵ Lā' chu a'cxīm tlahuani'lh huan taza a'xni'ca' tahuā'yankō'lh. Tayalh lā' mās'tā'lh pāxcatca'tzi lā' cāhuanilh:

A'ntū tojōma' nac huā'mā' taza ū'tza' xasāsti' ixtamālacnūn Dios lītaxtu a'ntū līlacāxtlahuaca quinka'lhni'.

Napūko'tnū'nā'tit chuntza' hua'chi pūko'tnū'nāuj chuhua'j para naquilālīpāstactēlhayāuj.

Chuntza' cāhuanilh. ²⁶ Makatunu' nahua'yā'tit chuntza' huā'mā' pāntzi lā' napūko'tnū'nā'tit chuntza' huā'mā' taza, namālacstū'ncā'tit a'nchī nīlh huan Māpa'ksīni' por quimpālacataca'n. Chuntza' catlahua'tit hasta a'xni'ca' nataspi'ta huan Māpa'ksīni'.

A'nchī līmakuan hua'can huan Santa Cena

²⁷ Lā' chuxatī nahua' huā'mā' pāntzi lā' chuxatī napūko'tnūn huā'mā' taza, catlahualh a'nchīn tasqui'nī. U'tza' huanicu'tun que tasqui'nī que xa'nca nalatā'kchoko na ixlacapūn Dios. Lā' palh tū', nalakmakāncan ixmacni' lā' ixka'lhni' Jesús. ²⁸ Maclacasqui'n que chā'tunu' a'nti nahua' huan pāntzi lā' napūko'tnūn huan taza pū'la napuhuan palh xa'nca latā'kchokomā' na ixlacapūn Dios. Lā' palh tū', pū'la casqui'nli tamāspūtūn lā' chuntza' tzē nahua' huan pāntzi lā' tzē napūko'tnūn huan taza.

²⁹ Porque huan a'ntī nahua' huan pāntzi lā' napūko'tnūn huan taza lā' palh tū' māchekxi' a'ntūn tlahuamā', xla' makstatlahuacan xa'cstu. Xla' tū' ca'tzi que huā'mā' līhua't hua'chi ixlaktapalh ixmacni' lā' ixka'lhni' huan Māpa'ksīni'. Hui'xina'n tū' cuenta tlaha'yā'tit a'ntū huanicu'tun ixCena huan Māpa'ksīni'. ³⁰ U'tza' lhūhua' na milaclhpu'nanca'n tū' lactli'hui'qui lā' ū'tza' talī'tza'ca'n lā' ā'makapitzīn tanīlh. ³¹ Palh quina'n ixpuhuáuj: “¿Chā xa'nca iclatlā'huan na ixlacapūn Dios o tū'?” palh chuntza' ixpuhuáuj, tū' ixquincācastigarlīni'. ³² Dios cuenta quincātlahuayāni' lā' quincācastigarlīyāni' para que nasca'tāuj. Lā' chuntza' tū' cati'auj nac pūpātīn hua'chi xla'ca'n a'ntūn tū' takalhlaka'i' ixtachihuīn Dios.

³³ Quintā'timīn, a'xni'ca' natakēstokā'tit para nahuā'ya'nā'tit, tū' palaj nataya'yā'tit milihua'tca'n. Chā'tunu' cacāka'lhī'tit ā'makapitzīn. ³⁴ Palh

tzi'nca kalthin, cahuā'yah pū'la na ixchic. Lā' chuntza' tū' natlahua'yā'tit a'ntū mē'cstuca'n nalīaclī'pinā'tit a'nlhā takēstokcanī't. Lā' ā'makapitzīn catūhuā na'iccālacāxtlahua a'xni'ca' na'ica'nācha'.

12

Huan ixlī'a'ksajna' Espiritu Santo a'ntūn cāmaxquī' chā'tunu' chi'xcuui'n

¹ Chuhua'j iclacasqui'n naca'tziyā'tit ixpālacata huan lī'a'ksajna' a'ntū māstā' huan Espiritu Santo.

² Ca'tziyā'tit que a'xni'ca' tūna'j ixkalhlaka'ī'yā'tit ixtachihuīn Dios, ixcāta'a'kxokoyāni' lā' chuntza' ixcātalīmāxtuyāni' huan na ixtej Dios para natatzokostani'yā'tit ídolos. Hua'chilh ixsa'pini'ta'ntit para nacā'a'cnīni'ni'yā'tit huan ídolos a'ntūn tūla caticāmaktāyani'.

³ Iccāmāasca'tīcu'tunāni' que huan a'ntī kalhī ixEspiritu Dios tūla catilakapalalh ixtacuīni' Jesús. Lā' palh tū' ixmāsu'ni'lh huan Espiritu Santo, nīn tintī' tzē ixualh que Jesús xla' ū'tza' Māpa'ksīni'.

⁴ Xtunc ixlī'a'ksajna' chā'tunu' chi'xcu' pero xmān kalthin Espiritu Santo a'ntī cāmaxquī'kō'lh. ⁵ Lā' xtunc ixtascujūt chā'tunu' pero xmān kalthin quiMāpa'ksīni'ca'n a'ntī scujni'mā' nauj. ⁶ Xtunc a'nchī chā'tunu' tatā'scuja Dios pero māni' Dios a'ntī māsu'yu ixlīmāpa'ksīn a'xni'ca' chi'xcuui'n tatā'scuja. ⁷ Tasu'yu que huan Espiritu Santo cāmaxquī' ixlīmāpa'ksīn chā'tunu' para natamaktāya ā'makapitzīn. ⁸ Kalhatin xa'nca ca'tzi' a'nchī namāstū'nca a'ntū stu'ncua' ixpālacata Dios lā' a'nchī Dios lacasqui'n nalatā'kchokoyāuj. Lā' ā'kalhatin xa'nca ca'tzi' a'nchī namāstū'nca a'nlhā jicslīhua' na ixtachihuīn Dios. Pero a'ntī cāmāasca'tīlh chā'tunu', xmān kalhatin lā' māni' ū'tza' huan Espiritu Santo. ⁹ Ixpālacata huan Espiritu Santo kalhatin lej lipāhuan Dios a'xni'ca' tlhua oración lā' ca'tzi' que Dios namaxquī' a'ntū squi'ni'. Lā' ixpālacata Espiritu Santo ā'kalhatin tzē nacāmātzeyī huan ī'tza'ca'nīn. ¹⁰ Kalhatin tzē natlahua lē'cnīn lā' ā'kalhatin lej tzē nahuan a'ntū Dios māca'tzīnīlh. A'kalhatin huampala tzē naca'tzi' xa'nca tichū cāmāchihuīnī ā'makapitzīn, palh huan Espiritu Santo o palh huan tlajana'nī'n. A'kalhatin tzē nachihuīna'n xtunc tachihuīn a'ntūn tū' maktin chihuīna'nī't. Lā' ā'kalhatin tzē namāchekxī a'ntū huanicu'tun huan xtunc tachihuīn. ¹¹ Ixlīhuāk huā' tamā'na catūhuā ixtascujūt ixEspiritu Dios. Lā' chu a'nchī lacasqui'n huan Espiritu Santo chu chuntza' cāmāsu'ni' chā'tunu' a'ntū natatlahua.

Quilīhuākca'n a'ntīn kalhlaka'ī'yāuj hua'chilh chu lakatin macni'

¹² Kalhatunu' chi'xcuui'n xmān lakatin ixmacni'ca'n. Lā' lhūhua' xalacpītzin kalhī quimacni'ca'n hua'chi quimacanca'n lā' quilakastapunca'n lā' quintojonca'n. Pero ixlīhuāk huā' tamā'na chu lakatin quimacni'ca'n. Lā' nā chuntza' quina'n lanī'tauj hua'chi xalacpītzin ixmacni' Cristo. ¹³ Quilīhuākca'n a'ntīn kalhlaka'ī'yāuj ixtachihuīn Dios, quina'n lanī'tauj hua'chi chu lakatin macni' a'xni'ca' Dios quincāmaxquī'ni' Espiritu Santo. Quilīhuākca'n a'yuj israelitas o griegosnu' lā' a'yuj xatatamāuj tasācua' o tū' tasācua', quilīhuākca'n a'ntīn kalhlaka'ī'yāuj chu lakatin lanī'tauj a'xni'ca' makhtīni'uj huan Espiritu Santo.

¹⁴ Tāpālūhua' xalacpītzin quimacni'ca'n. Tū' xmān ka'lhīyāuj quimacanca'n. Nā ka'lhīyāuj quintojonca'n lā' qui'a'ka'xko'lhca'n para natalakō' chu lakatin macni'. ¹⁵ Palh ixuanlī huan tojon: "Quit tū' ixmacan huā'mā' macni' lā' chuntza' quit tū' ixla' huan macni'", chuntza'

tū' stu'ncua'. A'yuj chuntza' ixuanli, pero ixla'cus huan macni'. ¹⁶ Lā' palh ixuanli huan a'ka'xko'lh: "Quit tū' ixlakastapun huā'mā' macni' lā' chuntza' quit tū' ixla' huan macni'", chuntza' tū' stu'ncua'. A'yuj chuntza' ixuanli, pero ixla'cus huan macni'. ¹⁷ ¿Chichū ixxaxmatui palh xmān ixka'lhūij quílakastapunca'n? Lā' ¿chichū ixlīquincalana'uj palh quimacni'ca'n huāk a'ka'xko'lh ixlalh? ¹⁸ Ixlakta quimacni'ca'n chu a'nchī Dios cātlahualh. Lā' xla' cācāxtlahualh chu a'nchī xla' lacasqui'lh con ixlīhuāk huan xalacpītzin. ¹⁹ Palh huāk quimacni'ca'n ixlalh cahuā xmān lakatin xalacpītzin hua'chi a'ka'xko'lh, ¿chichū ixlītaxtucha' lakatin macni'? ²⁰ Chuntza' lhūhua' ixlacpītzin quimacni'ca'n pero xmān lakatin macni' lanī't.

²¹ Chuntza' huan lakastapun tūla catihuanilh huan macan: "Hui'x tū' icmaclacasqui'nāni'". Lā' nīn huan a'kxāk tūla catihuanilh huan tojon: "Hui'x tū' icmaclacasqui'nāni'". ²² A'yuj tū' a'cxim tasu'yu ixlītlī'hui'qui lakatunu' xalacpītzin quimacni'ca'n pero chu a'cxim tatasqui'nī chā'tunu'. ²³ Hui' na quimacni'ca'n a'nlhā tū' līmakuan tasu'yu. Lā' xa'nca lhakā'nanāuj pō'ktu. Chuntza' xa'nca maktaka'lhāuj lā' a'cnīni'ni'yāuj a'nlhā līmāxana' tasu'yu. ²⁴ Lā' a'nlhā tū' līmāxana' tasu'yu, tū' lej cuenta tlahuayāuj. Lā' Dios xa'nca cāxtlahualh ixlīhuāk quimacni'ca'n para que na'a'cnīni'ni'yāuj a'nlhā huancan que tū' lej tasqui'nī. ²⁵ Lā' tūla cāmāxtunquīcan xalacpītzin quimacni'ca'n pero huan xalacpītzin talāmaktāya. Chuntza' quitojonca'n lā' quimacanca'n lā' quílakastapunca'n talāmaktāya. ²⁶ Lā' a'xni'ca' tatakāhui' quitojonca'n o quimacanca'n, ixlīhuāk quimacni'ca'n tatā'pātīni'n. Lā' palh na'a'cnīni'ni'can quitojonca'n o quimacanca'n, tatā'pāxuhua ixlīhuāk quimacni'ca'n.

²⁷ Chuhua'j hui'xina'n hua'chi xalacpītzin ixmacni' Cristo lā' maclacasqui'n chā'tunu' nalāmaktāya'yā'tit. Chā'tunu' ka'lhī'yā'tit mīntascujūtca'n. ²⁸ Lā' kalhatunu' a'ntīn takalhlaka'ī ixtachihuīn Dios, xla' cāmaxquī'lh chā'tunu' ixtascujūtca'n. Xapū'la Dios cāhui'līlh makapitzīn ixlī'apóstolca'n a'ntī más ixtatasqui'nī lā' ixlīmaktu' cāhui'līlh ixlī'a'cta'sana'nī'nca'n lā' ixlīmaktu'tun cāhui'līlh ixlīmākalhtō'kē'ni'nī'nca'n. Nā Dios cāhui'līlh ā'makapitzīn a'ntīn tzē natatlahua lē'cnīn lā' cāhui'līlh ā'makapitzīn a'ntīn tzē natamāzēyī l'tza'ca'ni'n. Nā ā'makapitzīn cāhui'līlh para natamaktāyana'n lā' ā'makapitzīn cāhui'līlh para natala xapuxcu' huan a'ntīn takalhlaka'ī. Lā' cāhui'līlh huampala ā'makapitzīn a'ntīn tzē natachihuīna'n xtunc tachihuīn. ²⁹ ¿Chu ixlīhuākca'n talanī't apóstoles? ¿Chu ixlīhuākca'n talanī't a'cta'sana'nī'n? ¿Chu ixlīhuākca'n talanī't mākalhtō'kē'ni'nī'n? ¿Chu ixlīhuākca'n natatlahua lē'cnīn? Tū' maktīn nala chuntza'. ³⁰ Lā' ixlīhuākca'n tūla natamāzēyīni'n. Lā' ixlīhuākca'n tūla natachihuīna'n xtunc tachihuīn. Lā' nīn ixlīhuākca'n tūlal catitahualh a'ntū huanicu'tun huan xtunc tachihuīn. ³¹ Lej caputza'tit a'nchī naka'lhī'yā'tit huan lī'a'ksajna' a'ntū más tzey. Lā' na'iccāmasu'ni'yāni' a'ntū scana'nca' más xatzey.

13

Ixpālacata huan tapāxquī'n

¹ Palh ixchihuīna'uj tāpālhūhua' tachihuīn lā' nā hua'chi ángeles tachihuīna'n, chu tlakaj ixtlahuáuj palh tū' ixcāpāxquī'uj ā'makapitzīn. Quin-tachihuīna'n talanī't hua'chi līcā'n a'ntū xmān sā'nan o mā'katzincsi'n palh tū' cāpāxquī'yāuj ā'makapitzīn. ² Lā' a'yuj xa'nca ixlīmāstū'ncni'uj

ixtachihuīn Dios por ixlīmāpa'ksīn Espiritu Santo, lā' a'yuj ixmāchekxīuj huan tapāstacna' a'ntūn tatzē'knī't, lā' palh ixca'tzīkō'uj tāpālhūhua' catūhuā, ū'tza' tū' ixquincāmaktāyani' nīn tuntū' palh tū' ixcāpāxquī'uj ā'makapitzīn. Lā' huampala palh lej ixlipāhuāuj Dios lā' ixca'tzīuj que tzē' ī'squi'ni'uj que camālacsijli lakatin kēstin lā' ixtalacsijli, tuntū' quinta-palhca'n palh tū' ixcāpāxquī'uj ā'makapitzīn. ³ Palh ixcāstā'kō'uj ixlihuāk a'ntū ka'lhīyāuj para que ixcāmālacpitzini'uj a'ntīn cāspūtni' ixlihua'tca'n lā' palh ixmacamāstā'uj quimacni'ca'n para que naquincātalhcuyuyāni', chu tlakaj ixtlahuāuj huā' tamā'na palh tū' ixcāpāxquī'uj ā'makapitzīn.

⁴ Huan a'ntī cāpāxquī' ā'makapitzīn lej natāyani' lhūhua' lā' tū' na'a'kchā'n. Xla' lej nalakalhu'manīni'n lā' tū' a'chī' catipuhualh a'yuj ā'makapitzīn más taka'lhī. Nā xla' tū' ka'tla'jca'tzī lā' tū' ixa'cstu napuhuan palh lej tzey xla'. ⁵ Huan a'ntī lej cāpāxquī' ā'makapitzīn tū' natlahua a'ntūn tū' līmakuan nīn tū' lej nacālakla lhūhua' catūhuā xmān para ū'tza' ixa'cstu. Xla' tū' palaj na'a'kchā'n lā' tū' natapalāna'ni'cu'tun a'ntū tlahuani'canī't a'ntūn tū' tzey. ⁶ Nā xla' tū' nalīpāxuhua a'xni'ca' tlahuacan a'ntū napuhuan. ⁷ Huan a'ntī cāpāxquī' ā'makapitzīn, xla' natāyani'kō' chuxatū napātle'keni'. Lā' napuhuan que tzey ā'makapitzīn lā' tū' palaj nacā'ksa'ncu'tun. Xla' napuhuan que ā'calīstān natatlahua a'ntūn tzey. Lā' a'yuj napātīni'n, pero tū' catimakxtekli nacāpāxquī' ā'makapitzīn.

⁸ Huan tapāxquī'n tū' maktin catispūtlī. Nasputa ixtachihuīn huan a'ntī māstū'nca ixtachihuīn Dios. Nā natasputa huan tāpālhūhua' tachihuīn a'ntū a'nan nac quilhtamacuj. Nasputa ixlihuāk a'ntū chī'xcuui'n tzē' nataca'tzī. ⁹ Porque tū' ketzī a'nchī ca'tzīyāuj chuhua'j lā' tū' ketzī a'nchī māstū'ncāuj chuhua'j ixtachihuīn Dios. ¹⁰ Namin lakatin chī'chini' a'xni'ca' naca'tzīkō'yāuj ixlihuāk lā' a'xni'ca' tū'tza' namaclacasquī'nāuj a'ntū ca'tzīyāuj chuhua'j lā' a'ntūn tū' ketzī.

¹¹ A'xni'ca' ti'na'jcus ka'hua'chu xa'icuanī't, hua'chi ka'hua'chu xa'icchihuīna'n. Lā' hua'chi ka'hua'chu xa'icpuhuan lā' xa'icpāstacna'n. A'xni'ca' ictachi'xcuui'lh, icmakxtekli a'nchī xa'icuanī't quīlīka'hua'chu. ¹² Chuhua'j tū' xa'nca lakapasāuj Dios, xmān hua'chilh ixlaktzī'nui ixmāspilēk nac slamaca licā'n. Namin lakatin chī'chini' a'xni'ca' nalaktzī'nāuj Dios calacan. Chuhua'j macsti'na'j ca'tzīyāuj a'nchī huanī't Dios; pero a'xni'ca' namin huanmā' chī'chini', nalakapasāuj Dios hua'chi xla' quincālakapaskō'yāni'. ¹³ Chuntza' lakatu'tun catūhuā a'ntūn tasquī'nī para pō'ktu lā' ū'tunu'n huā' tamā'na. Tasquī'nī nalīpāhuanāuj lā' nakalhlaka'ī'yāuj Dios; tasquī'nī napuhuanāuj que Dios natlōkentaxtū a'ntū huanī't; lā' tasquī'nī nacāpāxquī'yāuj ā'makapitzīn. Pero a'ntū lihua'ca' tasquī'nī, ū'tza' cāpāxquī'yāuj ā'makapitzīn.

14

Ixpālacata chihuīna'ncan huan xtunc tachihuīn

¹ Calē'capintit a'nchī nacāpāxquī'yā'tit ā'makapitzīn lā' lej calacasquī'ntit huan lī'a'ksajna' a'ntū māstā' huan Espiritu Santo. Lakatin ixlī'a'ksajna' a'ntū māstā' huan Espiritu Santo, ū'tza' tzē' xa'nca māstū'nccan ixtachihuīn Dios. Līhua'ca' calacasquī'ntit huā'mā' lī'a'ksajna' que ā'makapitzīn. ² A'xni'ca' kalhatin chihuīna'n xtunc tachihuīn a'ntūn tū' sca'tnī't, xla' xmān tā'chihuīna'mā' Dios lā' tū' cātā'chihuīna'mā' chī'xcuui'n como tintī' namāchekxī. Huan Espiritu Santo māchihuīnī pero tintī' ca'tzī a'ntū

huanicu'tun. ³ Pero a'ntī māsūt'nca ixtachihuīn Dios por ixlīmāpa'ksīn Espīritu Santo, xla' cātā'chihuīna'n chī'xcuuhī'n para nacāmāsu'ni' lā' nacāmaktāya lā' nacāmāhuixcānī. ⁴ A'ntī chihuīna'n xtunc tachihuīn a'ntūn tū' sca'tnī't, ū'tza' xmān tahuixcānī ixa'cstu. Pero a'ntī māsūt'nca ixtachihuīn Dios, ū'tza' cāmāhuixcānī ixlīhuākca'n a'ntīn takalhlaka'ī'.

⁵ Iclacasqui'n que milīhuākca'n ixchihuīna'ntit xtunc tachihuīn a'ntūn tū' ī'sca'tnī'ta'ntit. Pero līhua'ca' iclacasqui'n ixmāsūt'nctit ixtachihuīn Dios. Līhua'ca' tasqui'nī huan a'ntī māsūt'nca ixtachihuīn Dios que a'ntī xmān chihuīna'n xtunc tachihuīn lā' tūla nahuan a'ntū huanicu'tun huan xtunc tachihuīn. Xmān palh tzē nahuan a'ntū huanicu'tun huan tachihuīn lā' chuntza' nacāmaktāya ixlīhuākca'n a'ntīn takalhlaka'ī', xmān chuntza' tzey palh nachihuīna'n xtunc tachihuīn a'ntūn tū' sca'tnī't. ⁶ Palh na'ica'nācha' lā' icchihuīna'n xtunc tachihuīn, ¿chichū na'iccālīmaktāyayāni'? Palh tū' na'iccāhuaniyāni' a'ntū Dios quimāsu'ni'lh o a'ntū icca'tzī ixpālacata Dios, ¿chichū na'iccālīmaktāyayāni'? Lā' palh tū' na'iccāmāsūt'nncni'yāni' ixtachihuīn Dios o palh tū' iccāmāsu'ni'yāni', ¿chichū na'iccālīmaktāyayāni'?

⁷ A'xni'ca' skoli'can lā' axni'ca' sla'knancan, kaxmatāuj a'nchī sā'nān. Pero palh tū' xa'nca skoli'can, tūla māchekxīcan. ⁸ Lā' palh tū' xa'nca skoli'can con huan trompeta, huan tropa tū' catimāchekxīlh lā' tū' catitā'kaquī'lh lā' tū' catitacāxli para nalata'la. ⁹ Lā' chuntza' hui'xina'n. Palh tūla kaxmatcan xa'nca mīntachihuīnca'n, ¿chichū nalīmāchekxīcan? Nala hua'chi palh xmān nachihuīna'nā'tit cā'ū'nī'n. ¹⁰ Tāpāl'hūhua' tachihuīn chihuīna'ncan nac cā'quilhtamacuj lā' chā'tunu' māchekxī a'ntū ixtachihuīn. ¹¹ Pero palh tūla icmāchekxī ixtachihuīn ā'kalhatin, quit iclanī't hua'chi makatīyāti' para xla' lā' xla' makatīyāti' para quit. ¹² Lā' hui'xina'n como lej cālē'capinā'tit huan tamā'na lī'a'ksajna' a'ntū māsūt'nca Espīritu Santo lā' calacasqui'ntit que nacāmāxquī'yāni' huan tamā'na lī'a'ksajna' a'ntū más xatzey. Lā' ū'tza' a'ntū cāmāhuixcānī a'ntīn takalhlaka'ī'.

¹³ Chuntza' huan a'ntī nachihuīna'n xtunc tachihuīn a'ntūn tū' sca'tnī't, casqui'ni'lh Dios para que tzē namāsu'yu a'ntū huanicu'tun. ¹⁴ Palh xtunc quintachihuīn a'xni'ca' ickalhtō'ka'mā', xmān quilīca'tzīn māchekxī. Tū' scujmā' quintapāstacna' lā' nīn tintī' icmaktāyamā'. ¹⁵ ¿Chichū nalīla? Na'iclikalhtō'ka' quilīca'tzīn lā' nā na'iccāmāscujū quintapāstacna' para que na'iccāmaktāya huan a'ntīn takaxmatmā'na. Na'iclitlī' quilīca'tzīn lā' nā na'iclitlī' quintapāstacna' para natamāchekxī huan a'ntīn takaxmatmā'na. ¹⁶ Palh chihuīna'na' xtunc tachihuīn a'xni'ca' māsūt'ya' pāxcatca'tzī, xmān milīca'tzīn mēcā'tanīmā' Dios, lā' ā'makapitzīn tūla tamāchekxī. Lā' ¿chichū tzē nalīhuan catīhuā: “Amén”, palh tūla māchekxī a'ntū huanī'ta'? ¹⁷ Hui'x xa'nca maxquī'pā't pāxcatca'tzī Dios pero tū' maktāya'ya' ā'chā'tin. ¹⁸ Quit tzē icchihuīna'n xtunc tachihuīn a'ntūn tū' icscā'tnī't. Lā' icmaxquī' pāxcatca'tzī Dios que quit līhua'ca' tzē icchihuīna'n xtunc tachihuīn que chuxatī na milaclhpunanca'n. ¹⁹ Pero a'nlhā tatakēstoka huan a'ntīn takalhlaka'ī', mejor xa'icchihuīna'lh macstī'na'j tachihuīn a'ntū māchekxīcan lā' a'ntū nacāmāscā'tī que lhūhua' xtunc tachihuīn a'ntūn tū' catitamaktāyalh ā'chā'tin.

²⁰ Tū' catīpuhua'ntit hua'chi camana' a'ntīn tū' tamāchekxī; pero napuhua'nā'tit hua'chi lakska'tā'n a'ntīn tūna'j taca'tzī tatlahua a'ntū ko'hua'jua'. Pero a'xni'ca' pāstacpā'na'ntit, capāstacna'ntit hua'chi

chixcuhuī'n porque xlaça'n taca'tzī a'ntū más tasqui'nī. ²¹ Tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios que Dios hualh chuntza:

Na'iccātā'chihuīna'n huā' tamā'na israelitas.

Na'iccāmacamin huan a'ntīn tāpātin ixtachihuīnca'n lā' a'ntī makatīyātī'n. Lā' quit na'iccāmāchihuīnī.

Lā' nīn chuntza' tū' quintita'a'kahuāna'ni'cu'tulh huā' tamā'na israelitas.

²² Lā' chuntza' a'xni'ca' chihuīna'ncan xtunc tachihuīn a'ntūn tū' māčekxīcan, ū'tza' nacālīmāsu'ni' ixlīmāpa'ksīn Dios xlaça'n a'ntīn tū' takalhlaka'ī' como ū'tza' lē'cnīn. Lā' a'xni'ca' māsūtū'ncan ixtachihuīn Dios por ixlīmāpa'ksīn huan Espīritu Santo, ū'tza' cālīmāsu'ni' ixlīmāpa'ksīn Dios a'ntī kalhlaka'ī'yā'tit. ²³ Palh milihuākca'n a'ntī kalhlaka'ī'yā'tit ixtakēstoktit nac lakatin lugar lā' palh milihuākca'n ixchihuī'nā'tit xtunc tachihuīn a'ntūn tū' ī'sca'tnī'ta'ntit, lā' palh ixtanūlh chuxatīyā chixcu' o a'ntīn tū' kalhlaka'ī', ¿chu tū' nahuan que chuya'yā'tit? ²⁴ Pero palh milihuākca'n ixmāsūtū'ncatit ixtachihuīn Dios lā' a'xni'ca' natanū chuxatīyā chixcu' o kalhatin a'ntīn tū' kalhlaka'ī', xla' tzē namāčekxī a'ntū māsuyupā'na'ntit. Lā' chuntza' naca'tzī que māni' xla' tū' tzey na ixlacapūn Dios. ²⁵ Nā naca'tzī que tūla mātze'kni' Dios nīn tūntī'. Chuntza' natatzokostani' para namācā'tanī Dios lā' namālacstū'nca: "Lej stu'nca' que Dios huī' na milachpu'nanca'n".

Ixpālacata a'nchī kalhatunu' tachihuīna'n a'xni'ca takēstokcan

²⁶ Ū'tza' huā'mā' a'ntū natlahua'yā'tit a'xni'ca' natakēstokā'tit: Chā'tunu' napuhua'nā'tit a'ntū natlī'yā'tit o a'nlhā namāsu'yu'yā'tit na ixtachihuīn Dios. Kalhatin tzē namāsūtū'nca a'ntū Dios māsuni'lh. Kalhatin tzē nachihuīna'n xtunc tachihuīn a'ntūn tū' sca'tnī't o tzē namāsu'yu a'ntū huanicu'tun huan xtunc tachihuīn. Chuxatū a'ntū tlahuacan calalh para nacāmaktāya a'ntīn tatakēstoka. ²⁷ Palh a'nan a'ntī natakachihuīna'n xtunc tachihuīn, catachihuīna'lh xmān kalhatu' o kalhatu'tun lā' chā'tunu' por xliyātna'. Lā' ca'a'nalh kalhatin a'ntī namāsu'yu a'ntū huanicu'tun. ²⁸ Palh tintī' a'nan a'ntīn tzē namāsu'yu a'ntū huanicu'tun huan xtunc tachihuīn, caca'cslalh huan a'ntīn tzē chihuīna'n huan xtunc tachihuīn. Cachihuīna'lh xla' xa'cstu lā' con Dios lā' tū' a'nlhān takestokcan. ²⁹ Lā' kalhatu' o kalhatu'tun tzē natamālacstū'nca ixtachihuīn Dios. Lā' huan ā'makapitzīn xa'nca catakaxmatlī para que nataca'tzī palh Dios stu'nca' cāmāsu'ni'lh huan a'ntīn tachihuīna'n. ³⁰ Palh huī' ā'chā'tin lā' nā Dios māca'tzīnī xla' a'ntū namālacstū'nca, huan a'ntī chihuīna'mā'cus tū'tza' catichihuīna'lh. Palaj nachihuīna'nkō' a'xni'ca' tasu'yu que ā'kalhatin namālacstū'nca. ³¹ Chā'tunu' xliyātna' namā'lacstū'ncā'tit ixtachihuīn Dios. Chuntza' nacāmāscā'tīcan ixlīhuākca'n lā' nacāmāhuixcānīcan ixlīhuākca'n. ³² Huan a'ntī mālacstū'ncmā' ixtachihuīn Dios por ixlīmāpa'ksīn Espīritu Santo, xla' tzē naquilhaca'sla a'xni'ca' ca'tzī que Dios namāchihuīnī ā'chā'tin. ³³ Dios lacasqui'n a'ntū līmakuan lā' tū' lacasqui'n que chu līmaktin natakachihuīna'n xlaça'n.

Lā' chuxalhā tatakēstoka a'ntīn takalhlaka'ī' ixtachihuīn Dios, chuntza' tlahuacan. ³⁴ Tzē'k natatahui'la huan puscan. Tū' cacāmakxtekca natakachihuīna'n xlaça'n. Puscan cata'a'kahuāna'lh chu a'nchī tatzo'kni' huan na ixleyca'n israelitas a'nlhā huan que huan puscan tū' catītamāpa'ksīlh chixcuhuī'n. ³⁵ Lā' palh kalhatin puscāt sca'tcu'tun catūhuā, caka'lhasqui'nīlh ixkōlu' a'xni'ca' tahuī'lāna' na ixchicca'n. Līmāxana' palh huan puscan natakachihuīna'n a'nlhā takestokcanī't para namācā'tanīcan Dios.

³⁶ Pero capāstactit que mi'ā'lacchicni'ca'n tū' a'ntza' a'nlhā pū'la māsu'yuca ixtachihuīn Dios. Lā' tū' xmān hui'xina'n kaxpatnī'ta'ntit. Lā' ¿a'chī' puhua'nā'tit que ca'tziyā'tit a'nchīn tasqui'nī talatā'kchoko huan a'ntīn takalhaka'ī'? ³⁷ Makapitzīn de hui'xina'n puhua'nā'tit que tzē māstū'ncā'tit ixtachihuīn Dios o puhua'nā'tit que huan Espiritu Santo cāmaxquī'ni' lakatin lē'ksajna'. Caca'tzītī hui'xina'n que a'ntū iccāto'knuni'yāni', ū'tza' ixlīmāpa'ksīn huan quiMāpa'ksīni'ca'n. ³⁸ Lā' palh catīhuā tū' ca'tzīcu'tun que ū'tza' ixtachihuīn Dios, chuntza' catachokolh.

³⁹ Quintā'timin, lej caputzatit a'nchī nalīmāstū'ncā'tit ixtachihuīn Dios lā' tū' timāmakchuyī'yā'tit huan a'ntīn tzē chihuīna'n ā'tāpātīn tachihuīn. ⁴⁰ Ixlīhuāk a'ntū natlahua'yā'tit, catlahua'tit chu a'nchīn tasqui'nī lā' chu a'nchī minī'ni'.

15

Ixpālacata a'nchī lakahuanchokonī't Cristo

¹ Chuhua'j iccāmāpāstaquiyāni' huan xatzey tachihuīn a'ntū iccāmāstū'ncni'nī'ta'ni'. Lā' hui'xina'n maklhtīni'nī'ta'ntit lā' kalhlaka'ī'nī'ta'ntit. Lā' palh xa'nca māchekxī'yā'tit, ² ū'tza' a'ntū lipūtaxtupā'na'ntit palh tū' catipātza'nkā'tit a'ntū iccāmāsu'ni'nī'ta'ni' lā' palh tū' chu tlakaj kalhlaka'ī'nī'ta'ntit.

³ Iccāmāsu'ni'nī'ta'ni' a'ntū lej tasqui'nī lā' a'ntū quimāasca'tīcanī't. Lā' ū'tza' huā'mā' que Cristo nīlh ixpālacata quintalaclē'i'ca'n chu a'nchīn tzo'kcanī't makāntza' na ixtachihuīn Dios. ⁴ Lā' mānūca Cristo na ixtaponkni' lā' ixlīlakatu'tun chī'chīni' mālakahuānīchokoca. Chuntza' tatzo'knī't na ixtachihuīn Dios. ⁵ Lā' a'xni'ca' lakahuanchokolhtza', huan sca'txtunu' a'ntī pū'la laktzī'lh Cristo, ū'tza' Pedro. A'calistān huan kalhacāujtin ī'sca'txtunu'nīn talaktzī'lh. ⁶ A'calistān huampala hua'chi lakaquitzīs ciento ā'makapitzīn ixtachi'xcuhuī't chu līmaktin talaktzī'lh. Lā' lhūhua' de xlaca'n tahui'lāna'cus pero ā'makapitzīn tasputlitzā'. ⁷ Lā' ā'calistān huampala Jacobo nā laktzī'lh lā' ixlīhuākca'n huan apóstoles talaktzī'lh.

⁸ Lā' ā'xmān quit iclaktzī'lh huan Cristo. Quit hua'chi kalhatin ska'ta' a'ntī xayujni' lā' tū' a'cchā'lh ixmālhcuuyu'. ⁹ Quit hua'chi xamakstancu huan apóstoles. A'xni'ca' tūna'j xa'ickalhlaka'ī' lej xa'iccāmāpātīnī a'ntī ixtakalhlaka'ī'. U'tza' tū' līmakuan xa'iclalh qui'lī'apóstol. ¹⁰ Pero Dios quilakalhu'malh lā' ū'tza' iclīlalh apóstol. Tū' chu tlakaj quilakalhu'malh porque quit lihua'ca' i'cscujli que ā'makapitzīn apóstoles. Lā' tū' quē'cstu icscujli. Como Dios lej quilakalhu'malh, māni' xla' quimaktāyalh para que na'icscuja. ¹¹ Lā' a'yuj ā'makapitzīn apóstoles o a'yuj quit, pero quilīhuākca'n icmālacstū'ncāuj huan xatzey tachihuīn ixpālacata Jesucristo lā' hui'xina'n kalhlaka'ī'nī'ta'ntit.

Ixpālacata a'nchī natalakahuanchoko huan nīnī'n

¹² Palh icmāsu'yuyāuj a'nchī Cristo lakahuanchokolh, ¿chichū tzē nalīhua'nā'tit makapitzīn de hui'xina'n que nīn tintī' nalakahuanchoko? ¹³ Palh nīn tintī' cahuā ixlakahuanchokolh, chuntza' tū' ixlakahuanchokolh huan Cristo. ¹⁴ Lā' palh Cristo tū' cahuā lakahuanchokolh, tū' stu'ncua' a'ntū icmāsu'yumā'nauj lā' chu tlakaj ixkalhlaka'ī'tit. ¹⁵ Lā' nā chuntza' quina'n xa'icūāuj a'ntūn tū' stu'ncua' ixpālacata Dios como icmāsu'yuyāuj que Dios mālakahuānīchokolh Cristo. Lā' chuntza'

xa'icmāsu'yūj a'ntūn tū' stu'ncua' palh nīn tinti' cahuā ixlakahuan-chokolh. ¹⁶ Lā' palh nīn tinti' cahuā nalakahuanchoko, nīn Cristo tū' ixlakahuanchokolh. ¹⁷ Lā' palh Cristo tū' cahuā lakahuanchokolh, pues chu tlakaj ixkahlaka'i'tit. Lā' tūna'j ixcāmāspūtūni'ni' mintalaclē'i'ca'n. ¹⁸ Lā' palh tū' cahuā lakahuanchokocan, chuntza' a'ntīn tanīlhtza' a'yuj ixtatā'tapa'ksīlh con Cristo, pero ixta'a'lh nac pūpātīn. ¹⁹ Lā' palh tū' ixka'lhūj quinquilhtamacujca'n para pō'ktu ixpālacata līpāhuanāuj Cristo, līhua'ca' xāntilayāj quina'n que ixlīhuākca'n ā'makapitzīn tachi'xcuhuī't.

²⁰ Pero lej stu'ncua' a'nchī mālahuanīchokoca Cristo lā' taxtulh nac cā'līnīn. Lā' chuntza' cāpū'lani'lh a'ntīn takalhlaka'i'lh lā' tanīlhtza' lā' natalakahuanchoko. ²¹ Ixpālacata ixtalaclē'i' Adán, talītzuculh tanī huan tachi'xcuhuī't. Lā' ixpālacata a'ntūn tlhualh Cristo tzē natalīlahuanchoko huan tachi'xcuhuī't lā' nataka'lhī ixquilhtamacujca'n para pō'ktu. ²² Como Adán quimpapca'n ixuanī't, quīlīhuākca'n nanīyāj. Lā' ixlīhuākca'n a'ntīn tatā'tapa'ksī con Cristo, xlaca'n natalakahuanchoko. ²³ Chā'tunu' ka'lhī ixlacchi'chini' a'xni'ca' napūlahuanchoko. A'ntī xapū'la lakahuanchokolh, ū'tza' Cristo. Lā' a'xni'ca' namimpala Cristo, natalakahuanchoko xlaca'n a'ntīn tatā'tapa'ksī con Cristo. ²⁴ A'xni'ca' Cristo nacāmāmakasputukō' ixlīmāpa'ksīnca'n ixlīhuākca'n ā'makapitzīn lā' a'xni'ca' nacātīlajakō'tza' ixlīhuākca'n ixtā'ca'tza Cristo a'xni'ca' xla' namacamāstā' ixlīmāpa'ksīn con Dios. Lā' a'xni'ca' nala huā'mā', a'xni'ca' nala huan ā'xmān chi'chini', ²⁵ como maclacasqui'n que Cristo namāpa'ksīni'n hasta a'xni'ca' nacātīlajakō' ixlīhuāk ixtā'ca'tza. ²⁶ Huan ixtā'ca'tza Cristo a'ntī ā'xmān natlajacan, ū'tza' huan līnīn. ²⁷ Ixlīhuāk catūhuā a'ntū a'nan Dios cāmāxquī'lh Cristo para nacāmāpa'ksīkō'. Pero a'nlhā huan can na ixtachihuīn Dios que nacāmāpa'ksīkō', ū'tza' tū' huanicū'tun que Cristo namāpa'ksī Dios porque Dios ū'tza' a'ntī mātā'lh huan līmāpa'ksīn. ²⁸ Lā' a'xni'ca' nacātīlajakō' ixlīhuākca'n ixtā'ca'tza Cristo lā' a'xni'ca' xla' nacāmāpa'ksīkō', a'xni'ca' Cristo a'ntī ixO'kxa' Dios ixa'cstu namacamāstā' con Dios como ū'tza' a'ntī māpa'ksīlh que Cristo ixcāmāpa'ksīkō'. Chuntza' huan a'ntī xa'cstu namāpa'ksīni'nkō' chuxalhā, ū'tza' Dios.

²⁹ Palh tū' cahuā lakahuanchokocan, ¿tuchū tapuhuanā'na xlaca'n a'ntīn ta'a'kpaxa para natamaktāya a'ntīn tanīlh? Lā' ¿a'chī' ta'a'kpaxa ixpālacata a'ntīn tanīlh palh tū' tapuhuan que natalakahuanchoko?

³⁰ Lā' lakalīyān lījicua' iclahuī'. Lā' palh tū' lakahuanchokocan, ¿a'chī' chuntza' iclahuī? ³¹ Lakalīyān quintamāknīcu'tun. Huā'mā' stu'ncua' chuntza' hua'chi' stu'ncua' a'nchī iclika'tla'jca'tzī mimpālacatata'n porque tā'tapa'ksī'yā'tit con Jesucristo quīMāpa'ksīni'ca'n. ³² Līlhūhua' huā'tzā' huan nac xcānsipej Efeso hua'chi' hua'na'nī'n a'nchī ixquintamāknīcu'tun. Lā' palh tū' cahuā lakahuanchokocan ¿a'chī' na'ictāyani' a'nchī chuntza' icpātīni'n nac huā'mā' quilhtamacuj? Mejor na'ictlahua hua'chi' huan can: “Nahuā'yanāuj lā' nako'tnūnāuj porque lakalī nanīyāj”.

³³ Tū' catā'kxo'kotit. Chu a'nchī huan can: “Huan a'ntī līlacatejtīn latlā'huan lā' nacātā'talacxtuca xlaca'n a'ntīn tū' tzey, xla' nala ixtā'chuntza'ca'n xlaca'n a'ntīn tū' tzey”. ³⁴ Xa'nca capāstactit lā' cuenta catlahua'tit lā' tū'tza' catlahua'tit talaclē'i'. A'nan ā'makapitzīn na milacīhpū'nanca'n a'ntīn tūna'j takalhlaka'i' ixtachihuīn Dios lā' tū' taca'tzī a'nchī huanī't Dios. U'tza' iccāhuanīyāni' para que na'iccālīmāxanī'yāni'.

Ixpālacata a'nchī natalīlakahuanchoko huan nīnī'n

³⁵ Pero ā'makapitzīn natakalkhasqui'nīnī'n: “¿Chichū tzē natalīlakahuanchoko huan a'ntūn tanīlh? ¿Chī natala ixmacni'ca'n a'xni'ca' natalakahuanchoko?” ³⁶ Capāstacna'ntit. A'xni'ca' nacha'nā'tit huan ti'ni', namā'cnūyā'tit nac ti'ya't lā' namasa xako'xka' lā' chuntza' napu'n. ³⁷ A'ntū cha'nā'tit tū' tasu'yu hua'chi a'ntū napu'n. Nacha'nā'tit xati'ni' cuxi' o stapun o chuxatū a'ntū māsohuīcanī't. Lā' a'ntū napu'n xla' sca'yā'hua' lā' tzēhuanī't. ³⁸ Lā' Dios cāmaxquī' a'nchī nalīstaca chu a'nchī ixtapuhuān. Xtunc tasu'yu huan xāhuat lā' xtunc tasu'yu huan xachi'tin stapun. Tāpālhūhua' ti'ni' lā' xtunc tatasu'yu pūkalhatunu' a'nchīn tastaca. ³⁹ Nā a'nan tāpālhūhua' macni'. A'nan ixmacni'ca'n tachi'xcu'huī't lā' a'nan ixmacni'ca'n animalhna' lā' a'nan ixmacni'ca'n squī'ti' lā' ixmacni'ca'n spūnnu'. Lā' chā'tunu' xtuncnu' ixmacni'ca'n. ⁴⁰ A'nan huan macni' para a'ntū huī' nac a'kapūn lā' para a'ntū huī' nac ti'ya't. Pero xtunc a'nchī ixlītzēhuanī't huan macni' xala' nac ti'ya't. ⁴¹ Xtunc a'nchī ixlītzēhuanī't huan chi'chini' lā' xtunc a'nchī ixlītzēhuanī't huan mālhcuyu' lā' huan sta'cu. Lā' nā xtuncnu' a'nchī ixlītzēhuanī't lakatunu' sta'cu. Chā'tunu' macni' xtuncnu' ixlītzēhuanī't. ⁴² Chuntza' a'xni'ca' lakahuanchokocan. Nacāmā'cnūcan quimacni'ca'n lā' natamasa. Pero a'xni'ca' nalakahuanchokoyāuj, xtunc natala quimacni'ca'n lā' tū'tza' catitamasli. ⁴³ Quimacni'ca'n a'ntū nacāmā'cnūcan tū' tzey, pero huan xasāsti' quimacni'ca'n lej tzēhuanī't natala lā' nataxkaka. Scalana'jua' quimacni'ca'n a'ntū nacāmā'cnūcan pero xalakahuanchokoni' lej lactli'huī'qui natala. ⁴⁴ Quimacni'ca'n a'ntū ka'lhīyāuj nac huā'mā' quilhtamacuj xmān macni' lā' nacāmā'cnūcan a'xni'ca' nanīyāuj. Pero a'xni'ca' nalakahuanchoyāuj, Dios naquincāmaxquī'yāni' xasāsti' quimacni'ca'n a'ntū espiritual. Como ka'lhīyāuj quimacni'ca'n xala' nac huā'mā' quilhtamacuj, nā naka'lhīyāuj quimacni'ca'n xala' nac a'kapūn.

⁴⁵ Chuntza' tatzo'kni' na ixtachi'huīn Dios:

Lā' pū'la tlahuaca kalhatin chi'xcu'.

Nā maxquī'ca ixquilhtamacuj.

Lā' huī'lini'ca ixtacuīni' Adán.

Dios su'nulh na ixquini' lā' chuntza' lakahuanli lā' latahuī'lh. Lā' ā'calistān lacatuncuīlh Jesucristo a'ntū quincāmaxquī'ni' xasāsti' quin-quilhtamacujca'n. ⁴⁶ Pū'la ka'lhīyāuj quimacni'ca'n a'ntū xala' nac huā'mā' cā'quilhtamacuj lā' a'ntū natanī. A'calistān naka'lhīyāuj xasāsti' quimacni'ca'n xala' nac a'kapūn. ⁴⁷ Huan xapū'la chi'xcu' ū'tza' Adán lā' Dios lītlahualh pokxni' de ti'ya't. Huan ā'kalhatin chi'xcu' ū'tza' Jesucristo lā' xla' mincha' nac a'kapūn. ⁴⁸ Chu a'nchī ixuanī't ixmacni' Adán chu a'cxtim quimacni'ca'n quina'n a'ntū xalanī'n nac huā'mā' cā'quilhtamacuj. Nā chuntza' ixlīhuākca'n a'ntūn tatā'tapa'ksī con Cristo nataka'lhī xasāsti' ixmacni'ca'n chu a'cxtim hua'chi ixmacni' Cristo. ⁴⁹ Lā' chu a'nchī nac huā'mā' cā'quilhtamacuj lītasu'yuyāuj Adán, nā chuntza' nac a'kapūn nalītasu'yuyāuj Cristo a'ntū mincha' nac a'kapūn.

⁵⁰ Chuhua'j iccāhuanīyāni' que quimacni'ca'n a'ntū ka'lhī ka'lhni' lā' quinī't tūla catitanūlh a'nīhā Dios māpa'ksīni'n. Quimacni'ca'n a'ntū natamasa tūlalh catitatanūlh a'nīhā latahuī'lacan para pō'ktu. ⁵¹ Cakaxpa'ttit. Na'iccāhuanīyāni' a'ntū ixtatzē'knī't. Quilīhuākca'n tū' catinīuj pero quilīhuākca'n nacāxtāpālican quimacni'ca'n. ⁵² A'xni'ca' ā'xmān chi'chini' lā' nasā'nan huan trompeta, chu limaktin

naquincāpātle'keni'yāni' hua'chi a'xni'ca' lakatzī'mpāuj. Porque nasā'nan huan trompeta lā' a'ntin tanīlhtza' natalakahuancho lā' nataka'lhī ixmacni'ca'n xasāsti' a'ntūn tū' maktin catitamasli. Lā' quilihuākca'n naquincātaxtāpalīni'yāni' quimacni'ca'n. ⁵³ Lā' quimacni'ca'n a'ntūn tze natamasa ka'lhī natataxtāpalī lā' natala xasāsti' a'ntūn tū' maktin catitamasli. Lā' quimacni'ca'n a'ntū natanī ka'lhī natala xasāsti' a'ntūn tū' catitasputli. ⁵⁴ Lā' a'xni'ca' quimacni'ca'n a'ntū natamasa natataxtāpalī lā' natala a'ntūn tū' catitamasli lā' a'xni'ca' quimacni'ca'n a'ntū natanī natataxtāpalī lā' natala a'ntūn tū' catitanīlh, a'xni'ca' natlōkentaxtūcan a'ntū tatzō'knī't chuntza':

Tlajakō'canī't huan līnīn.

Lā' chuntza' mālakuanīca.

⁵⁵ ¿Lhachū huī' ixlīmāpa'ksīn huan līnīn? Sputlitza'. ¿Tichū naca'tzani' ixpālacata huan līnīn? Nīn tinti'tza'. ⁵⁶ Ixpālacata huan talaclē'i' ū'tza' nalīnīyāuj. Tachi'xcuhuī't tū' ta'a'kahuāna'ni' ixley Dios. Chuntza' lītasu'yu que huan talaclē'i' hua'chilh cāmāpa'ksīmā'. Lā' lītasu'yu ixpālacata huan ixley Dios porque tachi'xcuhuī't tū' ta'a'kahuāna'ni'lh. ⁵⁷ Pero icmaxquī' pāxcatca'tzi Dios porque xla' quincāmātlajanīmā'ni' huan līnīn ixpālacata quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo.

⁵⁸ Quintā'timīn, lej iccāpāxquī'yāni'. U'tza' iccālīhuanīyāni' que tū' catamakxtektit nīn tuntū' nacāmāmakchuyīyāni' lā' nacāmāpānūni'yāni' a'ntū kalhlaka'tī'nī'ta'ntit ixpālacata Cristo. Lā' pō'ktu xa'nca nascu'jā'tit para huan Māpa'ksīni' porque ca'tziyā'tit que tū' chu tlakaj a'ntū natalhua'yā'tit por ixpālacata huan Māpa'ksīni'.

16

Ixpālacata huan tumīn a'ntū namākēstokcan

¹ Lā' chuhua'j iccāhuanīyāni' ixpālacata huan tumīn a'ntū namākēstokā'tit para nacāmaktāyayā'tit a'ntin takalhlaka'tī' xalanī'n nac Judea. Chu a'nchī iccāhuani xlaca'n a'ntin tatakēstoka a'nlhā huanican Galicia, nā chuntza' natalhua'yā'tit. ² Cā'domingo namāquī'télha'yā'tit macstī'na'j mintumīnca'n a'ntū tlaja'nī'ta'ntit huanmā' semana. Chuntza' a'xni'ca' na'ica'nācha', xmān namākēstokā'tit a'ntū māquī'ni'ta'ntittza'. ³ Hui'xina'n cacālacsa'ctit huan chi'xcuhuī'n a'ntū lacuan para natalē'n milī'a'ksajna'ca'n. Lā' quit na'iccāmaxquī' kalhtin ca'psnat lā' na'iccāmacā'ni' nac Jerusalén. ⁴ Lā' palh minī'ni' na'ica'n, naquīntatā'a'n xlaca'n.

Ixpālacata a'nlhā a'ncu'tun Pablo

⁵ Na'ictētaxtutēlha huan cā'lacchicni' xalanī'n nac huan ti'ya't a'nlhā huanican Macedonia lā' ā'calistān na'iccālaka'nāchāni'. ⁶ Lā' chō'la lātma'j na'ictachokoyācha' na mi'ā'lacchicni'ca'n o tzēlasā' a'ntza' na'icpātle'keni' huan cā'onkni'. Chuntza' hui'xina'n tze naquīlāmaktāyayāuj a'xni'ca' na'ictaxtupala chuxalhā na'ica'ncu'tun. ⁷ Tū' iclacasquī'n xmān na'ictētaxtu a'xni'ca' na'iccālaka'nāni'. Ictachokocu'tunācha' lātma'j palh Dios lacasquī'n. ⁸ Pero na'ictachoko huā'tzā' nac Efeso hasta huan cā'tani' a'ntū māpācuhuīcan Pentecostés. ⁹ Chuxalhā nac huā'mā' cā'lacchicni' tze na'icmāsu'yu ixtachihuīn Dios a'yuj lhūhua' a'nan quīntā'ca'tza.

¹⁰ A'xni'ca' nachā'nācha' huan Timoteo, ca'a'cnīni'ni'tit lā' xa'nca cachi'patampāxtoktit para que tū' namāxana'n. Lā' xa'nca cachi'patampāxtoktit porque xla' scujmā' para huan Māpa'ksīni' chu

a'cxtim hua'chi quit. ¹¹ Lā' tū' ca'a'nalñ nīn tinti' a'nti nalakmaka'n pero xa'nca namaktāya'yā'tit para que naquilakmin. Quit icka'lhīmā' lā' nā iccāka'lhīmā' ā'makapitzin a'ntin takalhlaka'ī'.

¹² Lā' ixpālacata quintā'tinca'n Apolos, lej icsqui'nli cacātā'a'lh ā'makapitzin a'nti nacālaka'nāchāni' pero tū' ixtapuhuān ixuanī't de na'a'nācha' chuhua'j. Na'a'n a'xni'ca' naka'lhī lugar.

A'xmān saludos

¹³ Catamaktaka'lhtit. Tū' tixtāpalī'yā'tit a'ntū kalhla'ka'ī'nī'ta'ntit. Calatā'kchokotit chu a'nchī cāminī'ni' huan chī'xcuui'n lā' catahui'xcā'nī'tit. ¹⁴ Chuxatū natlahua'yā'tit, catlahua'tit porque cāpāxqui'yā'tit ā'makapitzin.

¹⁵ Ca'tziyā'tit que huan Estéfanos lā' ixlīhuāk ixfamilia xlaca'n xapū'la a'ntin takalhlaka'ī'lh a'xni'ca' icmāsu'yulh ixtachihuīn Dios nac huan ti'ya't a'nlhā huanican Acaya. Lā' māni' xlaca'n tatanūni'lh cāmaktāya ā'makapitzin a'ntin takalhlaka'ī'lh. ¹⁶ Lej iccāsqi'ni'yāni' cacā'a'kahuāna'ni'tit xlaca'n lā' cacā'a'kahuāna'ni'tit chā'tunu' a'nti xa'nca tatā'scuja lā' tamaktāya ā'makapitzin a'ntin takalhlaka'ī'. ¹⁷ Iclīpāxuhua porque tachilh huā'tzā' Estéfanos lā' Fortunato lā' Acaico. Xlaca'n milaktapalhca'n como quintalakmilh lā' chuntza' hua'chilh xa'iccālaktzi'nkō'ni' milīhuākca'n. ¹⁸ Xlaca'n quintamāpāxuhui'lh lā' nā nacātamāpāxuhui'yāni' hui'xina'n. Nacā'a'cnīni'ni'yā'tit chī'xcuui'n a'nti hua'chi xlaca'n.

¹⁹ Huan a'ntin takalhlaka'ī' lā' xalanī'n chuxalhā nac huan ti'ya't a'nlhā huanican Asia, xlaca'n cātamacā'ni'yāchāni' saludos. Lā' Aquila lā' Priscila a'nti ixpuscāt nā cātamacā'ni'yāchāni' saludos ixpālacata huan Māpa'ksīni'. Lā' nā chu a'cxtim ixlīhuākca'n a'ntin tatakēstoka na ix-chicca'n. ²⁰ Ixlīhuākca'n a'ntin takalhlaka'ī' cātamacā'ni'yāchāni' saludos. Nā hui'xina'n nalā'saludarlī'yā'tit.

²¹ Chuhua'j māni' quit na'ictzo'ka huā'mā'. Quit, Pablo, iccāmacā'ni'yāchāni' saludos.

²² Palh chā'tin tū' pāxqui' huan Māpa'ksīni' Jesucristo, camāpātīnīca nac pūpātīn. Camilh quiMāpa'ksīni'ca'n.

²³ Cacāsicua'lanālīni' huan Māpa'ksīni' Jesucristo. ²⁴ Lej iccāpāxqui'kō'yāni' ixpālacata Jesucristo. Amén.

Ixlīkalhtu' Carta a'ntū Cāmacā'ni'ca Xalanī'n nac Corinto

Pablo cātzo'knuni'lh xalanī'n nac Corinto a'ntī ixtakalhaka'ī'

¹ Iccātzo'knuni'mā'ni' huā'mā' carta quina'n, quit Pablo lā' Timoteo a'ntī quintā'tinca'n. Quit ixapóstol Jesucristo como Dios quilihui'līlh quili'apóstol. Iccātzo'knuni'yāni' hui'xina'n a'ntīn tā'tapa'ksiyā'tit Dios lā' takēstokā'tit nac Corinto para namācā'tani'yā'tit Dios. Lā' nā iccātzo'knuni'yāuj ixlīhuākca'n a'ntīn takalhaka'ī' ixlīhuāk huan nac Acaya. ² Cacālakalhu'mani' Dios quinTāta'ca'n lā' huan Māpa'ksīni' Jesucristo. Lā' xa'nca cacā'a'nīni'ni'.

Pablo lej pātīni'lh

³ Camaxquī'ca pāxcatca'tzī Dios a'ntī ixTāta' huan quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo. Dios lakalhu'manīni'n lā' quincāmāko'xaka'tlī'yāni'. ⁴ Dios quincāmāko'xaka'tlī'yāni' pō'ktu a'xni'ca' pātīni'nāuj. Lā' Dios lacasqui'n que nacāmāko'xaka'tlī'yāuj ā'makapitzīn a'ntīn tapātīni'mā'na chuntza' hua'chi Dios quincāmāko'xaka'tlī'yāni'. ⁵ Como Cristo lej pātīni'lh, nā quina'n lej pātīni'nāuj. Lā' Cristo quincāmāko'xaka'tlī'yāni' a'xni'ca' pātīni'nāuj. ⁶ Lā' como quit icpātīni'n, chuntza' tzē iccāmāko'xaka'tlī'yāni' hui'xina'n lā' tzē iccāmaktāyayāni' para nakalhlaka't'yā'tit ā'chulā'. Lā' como Dios quimāko'xaka'tlī', nā chuntza' tzē na'iccāmāko'xaka'tlī'yāni' hui'xina'n lā' nā tzē na'iccāmaktāyayāni' a'xni'ca' hui'xina'n pātīni'nā'tit hua'chi quit. ⁷ Lā' quit xa'nca icca'tzī que hui'xina'n natāyani'yā'tit a'yuj nā pātīni'mpā'na'ntit. Lā' nā icca'tzī que nacātamāko'xaka'tlī'yāni'.

⁸ Tā'timīn, quit iclacasqui'n que hui'xina'n naca'tzīyā'tit a'nchī iclipātīni'lh a'xni'ca' xa'icui'lacha' nac Asia. Quit tū'tza' xa'ictāyani'. Icpuhualh palh tū'tza' ā'chulā' xa'iclatahuī'lh. ⁹ Xa'icpuhuan palh na'icnī'tza'. Xa'iccatzī que quit tūlatza' xa'ictlahua nīn tuntū'. Lā' ū'tza' xa'iclipāhuan xmān Dios. Xla' ū'tza' a'ntīn tzē cāmālakahuanīchoko huan nīni'n. ¹⁰ Dios quimāpūtāxtūlh de huanmā' lījicua'. Lā' tzēcus naquimāpūtāxtū Dios. Quit icca'tzī que Dios naquimāpūtāxtū a'xni'ca' na'ictahuī'lapala nac cā'lījicua'. ¹¹ Xmān tasqui'nī que hui'xina'n naquilālīkalhtō'ka'yāuj. Lā' chuntza' naquilāmaktāyayāuj hui'xina'n. Lā' chuntza' a'xni'ca' Dios naquisicua'lanālī, lhūhua' a'ntī natamaxquī' Dios pāxcatca'tzī, ixpālacata a'ntū Dios mās'tā'nī't chu a'nchī hui'xina'n squi'ni'tit.

Pablo hualh a'nchī tū' lī'a'lh nac Corinto

¹² Līpāxūj iclahuī' como quit icca'tzī que xa'nca ictlā'huanī't na milaclhpu'nanca'n lā' nā na ixlaclhpu'nanca'n ixlīhuākca'n huan tachi'xcuui't. Tū' ica'kxokonū'nī't. Dios quimaxquī'lh tapāstacna'. Lā' ū'tza' xa'nca iclīlatlā'huan. Dios lej lakalhu'manīni'n. Quimaxquī'nī't tapāstacna' a'ntūn tū' hua'chi ixtapāstacna'ca'n huan tachi'xcuui't a'ntīn xalanī'n nac quilhtamacuj. ¹³ A'ntū iccātzo'knuni'yāni' hui'xina'n huā'mā' huanicu'tun xmān a'ntū māchekxī'yā'tit hui'xina'n a'xni'ca' lakapūtle'keyā'tit. Tū' iccāhuanimā'ni' ā'catūhuā. Lā' quit iclacasqui'n que hui'xina'n xa'nca namāchekxīkō'yā'tit a'ntū ictzo'kmā'. ¹⁴ Xmān ā'makapitzīn de hui'xina'n māchekxī'yā'tit a'nchī nalīpāxuhua'yā'tit

hui'xina'n por quimpālacata a'xni'ca' namimpala huan Māpa'ksīni' Jesús. Lā' nā quit na'icpāxuhua por mimpālacataca'n.

¹⁵ Lā' como quit xa'icca'tzī huā'mā', quit icpuhualh na'iccālaka'nāchāni' hui'xina'n xapū'la. Lā' chuntza' tzē maktu' xa'iccālaka'nchāni'. ¹⁶ Quit iccātēlaktaxtucu'tuni' hui'xina'n a'xni'ca' icmilh nac Macedonia. Lā' nā icpuhualh que na'iccālaka'nāchāni' a'xni'ca' xa'ictaxtulh nac Macedonia. Lā' ā'calīstān chuntza' hui'xina'n ixquilā'o'kska'lhilē'uj nac Judea. ¹⁷ A'yuj icualh que xa'iccālaka'nchāni' hui'xina'n, quit tūlalh ictlōkentaxtūlh. Lā' ū'tza' talīhuan ā'makapitzīn palh quit xmān xa'ickalhkamāna'mā' a'xni'ca' icualh que xa'ica'ncu'tun a'ntza'. A'xni'ca' quit iclīchihuīna'n a'ntū na'ictlahua, tū' icchihuīna'n hua'chi huan chī'xcu'huī'n xalanī'n huan cā'quilhtamacuj. Xlaca'n tahuan que stu'ncua' natatlahua catūhuā' a'yuj taca'tzī que tū' catitatlōkentaxtūlh. ¹⁸ Dios tū' maktin taxtāpalī. Lā' xla' ca'tzī que stu'ncua' a'ntū icuan. A'ntū iccāhuaniyāni' hui'xina'n tzē nakalhlaka'ī'yā'tit. ¹⁹ Quit lā' Silvano lā' Timoteo xa'iccāmāsu'ni'yāni' ixpālacata Jesucristo a'ntū ixO'kxa' Dios. Tzē kalhlaka'ī'can a'ntū huan Jesucristo. Pō'ktu huan a'ntū stu'ncua'. Xla' tū' maktin taxtāpalī. ²⁰ Ixlihuāk a'ntū Dios huan que natlahua, Jesucristo tlōkentaxtūkō' ixlihuāk. U'tza' limaxquī'yāuj pāxcatca'tzī Dios, como xla' tlōkentaxtū a'ntū huan por ixpālacata Jesucristo. ²¹ Dios ū'tza' a'ntū quimaktāya para na'ickalhlaka'ī' xa'nca huan Jesucristo. Lā' nā hui'xina'n cāmaktāyayāni' para nakalhlaka'ī'yā'tit xa'nca huan Jesucristo. Lā' nā xla' quilacsacnī't para na'ictā'scuja. ²² Dios quincālakmacaminī'ta'ni' huan Espīritu Santo a'ntū huī' na qui'a'clhcunucca'n. Chuntza' tasu'yu que tapa'ksīyāuj con Dios. Lā' nā tasu'yu que Dios natlōkentaxtū a'ntū huan que naquincātlahuani'yāni'.

²³ Dios ca'tzī palh stu'ncua' a'ntū na'iccāhuaniyāni'. Palh quit xa'iccālaka'nchāni' cahuā nac Corinto, quit xa'iccālacaquilhnīni' hui'xina'n. Lā' ū'tza' tū' iclī'a'lh. Lā' Dios caquimāpātīnīlh palh tū' stu'ncua' huā'mā'. ²⁴ Quit tū' iccāmāpa'ksīcu'tunāni' a'nchī hui'xina'n kalhlaka'ī'yā'tit. Hui'xina'n xa'nca'tza' kalhlaka'ī'yā'tit. Xmān iccātlahuani'cu'tunāni' a'ntū lej nalīpāxuhua'yā'tit.

2

¹ Lā' ū'tza' quit iclīhui'līlh que tū' iccālaka'nchāni' hui'xina'n palh ixtasqui'nī que xa'iccālacaquilhnīni'. Palh quit xa'ica'ncha' cahuā iccālacaquilhnīyāni', lej ixlīlakaputzauj quina'n. ² Palh quit xa'iccāmālakaputzīni' hui'xina'n, tū' ixa'nalh a'ntū ixquimāpāxuhūlh quit. Palh hui'xina'n lakaputzayā'tit, quit tūla lipāxūj iclatahui'la. ³ Lā' ū'tza' tū' iclī'a'lh. Xmān iccātzo'kni'ni' huan kalhtin carta. Tū' xa'ica'ncu'tunācha' iccālacaquilhnīyāni' lā' nīn xa'iccāmālakaputzīcu'tunāni'. Palh hui'xina'n tlōkentaxtūyā'tit a'ntū iccātzo'knuni'n, quit na'iclipāxuhua lā' nā hui'xina'n nalīpāxuhua'yā'tit. ⁴ Quit lej xa'iclakaputzā a'xni'ca' iccātzo'knuni'ni' hui'xina'n. Lā' nā lej xa'iccalhuan como xa'icca'tzī que ixcāmālakaputzīni' a'ntū xa'iccātzo'knuni'ni'ta'ni'. Lā' tū' xa'iccāmālakaputzīcu'tunāni'. Iclacasqui'lh que hui'xina'n naca'tzīyā'tit a'nchī quit lej iccāpāxquī'yāni' hui'xina'n.

Ixtasqui'nī namāspūtūnu'ni'can huan chī'xcu' a'ntūn tū'tza' ixtlahua a'ntūn tū' tzey

⁵ Lā' huanmā' chī'xcu' a'ntū tlhualh a'ntūn tū' tzey, xla' iclīlakaputzalh, como tū' limakuan a'ntūn tlhualh. Lā' ā'chulā' cāmālakaputzīni'ta'ni' hui'xina'n. Tū' icuan palh milīhuākca'n hui'xina'n cāmālakaputzīni'ta'ni'

como chō'la tū' milīhuākca'n. ⁶ Mintalhūhuā'tca'n de hui'xina'n māpātīnī'nī'ta'ntit huanmā' chi'xcu'. Chuhua'j tzeytza'. Tū'tza' camāpātīnī'tit. ⁷ Chuhua'j camāspūtūnu'ni'tit lā' camāko'xamixī'tit. Palh tū' chuntza' natlahua'yā'tit hui'xina'n, huanmā' chi'xcu' tūlah catitāyani'lh, como lej ixlīlakaputzalh. ⁸ U'tza' iccālīsqui'ni'yāni' hui'xina'n camāsu'yu'tit a'nchī pāxquī'yā'tit. ⁹ A'xni'ca' quit iccāmacā'ni'chāni' huan kalhtin carta, quit icca'tzīcu'tulh palh hui'xina'n ixtlahua'tit a'ntū iccāhuanini' xpālacata huanmā' chi'xcu'. Icca'tzīcu'tulh palh hui'xina'n ixquilā'a'kahuāna'ni'uj. ¹⁰ Palh hui'xina'n māspūtūnu'ni'yā'tit huanmā' chi'xcu', nā quit na'icmāspūtūnu'ni'. Palh quit icmāspūtūnu'ni'nī't catīhuā, por mimpālacataca'n icmāspūtūnu'ni'nī't na ixlacapūn Cristo. ¹¹ Māspūtūnu'ni'yāuj como tū' lacasqui'nāuj naquincātlayāni' huan ko'ti'ti'. Ca'tzīyāuj que huan ko'ti'ti' lej a'kxokonun'.

Pablo tamakchuyīlh a'xni'ca' ixuī' nac Troas

¹² Quit ictētaxtulh nac Troas como a'ntza' icmāsu'yucu'tulh huan xatzey tachihuīn xpālacata Cristo. Lā' a'xni'ca' ictētaxtulh a'ntza', Dios ixlacāxtlahuakō'nī'ttza' ixlīhuāk a'ntza'. ¹³ Lā' a'yuj xa'nca taxtulh, quit lej xa'ictamakchuyīnī't, como quintā'tinca'n, Tito, tū' chā'lh a'ntza' chuntza' hua'chi xa'iclacāxlanī'ta'uj. U'tza' iccālīmaktexkli xalanī'n nac Troas lā' icmilh nac Macedonia como icpuhualh que Tito ixchilh huā'tzā'.

Ixtachihuīn Dios xa'nca taxtu

¹⁴ Maxquī'yāuj pāxcatca'tzī Dios como por xpālacata Cristo xa'nca taxtuyācha' huan tachihuīn a'ntū icmāsu'yu. Xla' quimaktāya para na'icmāsu'yu lakachu xpālacata Cristo. Lā' huā'mā' tamāscatīn hua'chi lakatin perfume a'ntū a'kahuan lakachu. ¹⁵ Līpāxuhua Dios a'nchī quina'n icmāsu'yuyāuj xpālacata Cristo. Quina'n hua'chi huan xajini' pūm a'ntū a'ksajcan Dios na ixlacalni'ca'n a'ntīn tapūtaxtunī'ttza' lā' nā a'ntīn tūna'j tapūtaxtu. ¹⁶ Na ixlacalni'ca'n a'ntīn tūna'j tapūtaxtu huan tamāscatīn a'ntū xpālacata Cristo, xla' hua'chi catīhuā a'ntū pu'csa lā' laknīcan. Lā' na ixlacalni'ca'n a'ntīn tapūtaxtunī'ttza', huan tamāscatīn a'ntū xpālacata Cristo, xla' hua'chi lakatin perfume a'ntū māstā' quilhtamacuj. Nīn tintī' a'ntīn tzē ixa'cstu namāsu'yu xpālacata Cristo. Tasqui'nī que Dios namaktāya. ¹⁷ Quit tū' hua'chi a'ntīn ta'a'kxokonun' lā' taxtāpalī huan tamāscatīn a'ntū ixa' Dios. Xlaca'n tū' xa'nca tamāsu'yu como xmān ta'a'kxokotlajacu'tun. Quit iclīchihuīna'n a'ntū stu'ncua' na ixlacapūn Dios, como xla' quilīmāmacū'nī't na'ictā'scuja Cristo.

3

A'ntū huan huan xasāsti' convenio

¹ Lasā' ā'makapitzīn natahuan que quit icka'tla'jca'tzī lā' quilīchihuīna'ncan quē'cstu. Tū' tasqui'nī que quit na'iccāmaxquī'yāni' kalhtin carta a'ntū nahuan que quit tzeyā chi'xcu'. Lā' tū' tasqui'nī que hui'xina'n naquilāmaxquī'yāuj kalhtin carta a'ntūn tzē na'iclē'n chuxalhā, chuntza' hua'chi talē'n ā'makapitzīn. ² Hui'xina'n hua'chi quincarta, como por mimpālacataca'n tzē ca'tzīcan que tzey a'ntū ictlahua. Lā' huā'mā' carta tzē natalaktzī'n lā' natalakapūtīle'ke ixlīhuākca'n huan tachi'xcu'huī't. Hui'xina'n hua'chi lakatin carta hua'nī'ta'ntit a'ntū tatzo'kni' na qui'a'clhcunuc, como quit lej iccāpāstacāni' hui'xina'n. ³ Hui'xina'n hua'nī'ta'ntit hua'chi lakatin carta a'ntū Cristo quimātzo'knīlh. Huanmā' carta tū' tzo'kcanī't con tinta. Lā' tū' tzo'kcanī't

nac lakatin chihuix a'ntū hua'chi lhta'ca'la'. Huan Espiritu Santo a'ntū Dios macamilh a'ntī xalakahuan, xla' cāxtāpalīni'ni' mintapāstacna'ca'n a'xni'ca' iccāhuanini' huan xatzey tachihuix ixpālacata Jesucristo. Lā' chuntza' tasu'yu a'ntūn tlahuani't Cristo para hui'xina'n.

⁴ Chuntza' icuan como quit icca'tzī que tzey a'ntū icmāsu'yu na ixlacapūn Dios, como Cristo quilimāmacū'lh para na'icmāsu'yu. ⁵ Quit tū' icuan que xmān quē'cstu tzē ictlahua huā'mā' lītlōt. Dios quimaktāya lā' ū'tza' tzē iclītlahua. ⁶ Xla' ū'tza' a'ntū quimaxquī' tapāstacna'. Lā' ū'tza' tzē iclīmāsu'yu huan xasāsti' convenio a'ntū Dios tlahuani't con huan tachi'xcuui't. Lā' huanmā' convenio tū' hua'chi lakatin ley a'ntūn tatzo'kni'. Huanmā' convenio lichihuīna'n huan Espiritu Santo. Huan ley māsu'yu palh ixlihuākca'n huan tachi'xcuui't taka'lhī ixtalacclē'i'ca'n lā' ū'tza' natalīnī. Huan Espiritu Santo māstā' xasāsti' quilhtamacuj.

⁷ Lā' huā'mā' ley a'ntū māsu'yu que tasqui'nī nanīcan, huā'mā' tzo'kca nac lakatu' chihuix. Lā' a'xni'ca' maxquī'ca Moisés huanmā' ley, a'nalh lakatin ka'tla' xkakana'. Lā' ixlacan Moisés lej i'xkaka. Lā' huan israelitas a'ntū ixtayāna' a'ntza' tū' tapātīlh a'nchī i'xkaka como ixcālakachi'pa. Lā' huā'mā' xkakana' tū' lej xlit xkakalh como lacatzucu mixli. Lā' chuntza' lej tzēhuani't ixuani't a'nchī Dios māstā'lh huan ley. ⁸ Más tzēhuani't huan līmāscatīn a'ntū huan Espiritu Santo quincāmaxquī'yāni'. ⁹ Tzēhuani't ixuani't ixley Moisés a'yuj por ixpālacata huā'mā' ley ca'tzīcan que huan tachi'xcuui't nacāmāpātīnīcan. Más xatzēhuani't huan xatzey tachi-huīn ixpālacata Jesucristo, como huā'mā' quincāmāca'tzīniyāni' a'nchī tzē nalixapacan a'ntū laclē'nāuj. ¹⁰ Huā'mā' ley lej tzēhuani't ixuani't. Lā' a'yuj lej tzēhuani't ixuani't, huan ley tūla tā'mālacastuccan con huan xatzey tachihuīn ixpālacata Jesucristo. ¹¹ Palh huan ley tzēhuani't ixuani't a'yuj tū' makān ixtāyani'lh, más tzēhuani't a'ntū tāyani' para pō'ktu. Lā' ū'tza' huan xatzey tachihuīn ixpālacata Jesucristo.

¹² Quit icca'tzī que lej tzey huan xatzey tachihuīn. Lā' ū'tza' quit iccālīmāsu'ni'cu'tun ixlihuākca'n huan tachi'xcuui't. ¹³ Quit tū' ictlahua hua'chi huan Moisés. Xla' ixtalakatlapa. Lā' chuntza' huan israelitas tūlah talaktzī'lh a'nchī ixmixmā' a'ntū i'xkaka na ixlacan. ¹⁴ Huan israelitas tū' ixtamāchekxī. Lā' hasta chuhua'j xla'ca'n tū' tamāchekxī a'xni'ca' talakapūtle'ke huan ixtachihuīn Dios a'nlhān tatzo'kni' huan convenio xala' makāntza'. Lā' huā'mā' tzē māchekxiyāuj xmān palh tā'tapaksiyāuj Cristo. ¹⁵ Lā' hasta chuhua'j huan israelitas tū' tamāchekxī a'xni'ca' talakapūtle'ke a'ntūn tzo'kli Moisés. ¹⁶ Pero a'xni'ca' kalhatin kalh-laka'i' huan Māpa'ksīni' Jesucristo, tzē'tza' māchekxī a'ntūn tzo'kli Moisés. ¹⁷ Huan Māpa'ksīni' Jesucristo, xla' chu lakatin con huan Espiritu Santo. Lā' a'ntīn tatā'latlā' huan huan Espiritu Santo, xla'ca'n tū' caticāmālaclē'nīca. ¹⁸ Quina'n māchekxiyāujtza'. Hua'chilh tū'tza' talakatlapani'ta'uj na quilacanca'n. Lā' chuntza' hua'chilh laktzī'nāuj huan Māpa'ksīni' Jesucristo nac lakatin espejo. Laktzī'nāuj a'nchī lej ka'tla' lā' lej tzey. Lā' quina'n taxtāpalītēlhayāuj lā' ā'chulā' layāuj hua'chi Cristo.

4

¹ Lā' chuntza' como Dios lej lakalhu'manīni'n, xla' quilimāmacū'lh huan xatzey tachihuīn ixpālacata Jesucristo. Lā' chuntza' tū' iclakachā'ni'. Tū' icmakxteka de icmāsu'yu huā'mā' xatzey tachihuīn. ² Quit tū' maktin ictlahua a'ntū līmāxana' a'ntū lakatzē'k tlahuacan. Lā' tū' ica'kxokonū'n. Lā' tū' icxtāpalī ixtachihuīn Dios. Xa'nca icmāsu'yu

a'ntū stu'ncua' na ixlacapūn Dios. Lā' ixlīhuākca'n huan tachi'xcu'huī't zē nataka'tzī que stu'ncua' a'ntū icmāsu'yu. ³ A'ntūn tū' tamāchekxī huan xatzey tachi'huīn ixpālacata Jesucristo a'ntū icmāsu'yu, ū'tunu'n a'ntū nacāmāclē'nican. ⁴ Xlaca'n a'ntūn tū' takalhlaka't' huan xatzey tachi'huīn, xlaca'n tū' tamāchekxī. Huan ko'ti'ti' tū' lacasqui'n que xlaca'n natamāchekxī. Lā' ū'tza' tū' talimāchekxī. Huan ko'ti'ti' hua'chi ixdiosca'n. Hua'chilh ū'tza' ixcāmālakatzī'lh como xla' tū' lacasqui'n que xlaca'n natalaktzī'n huan xaxkakana' a'ntū xatzey tachi'huīn ixpālacata Cristo. Cristo, xla' lej ka'tla' lā' chu lakatin hua'chi Dios. ⁵ A'ntū icmāsu'yu quit, tū' para naquilīmāka'tlī'can. Quit icmāsu'yu ixpālacata Jesucristo que ū'tza' huan Māpa'ksīni' lā' tasqui'nī namācā'tanīyāuj. Quit iccāmaktāyāni' hui'xina'n como ū'tza' a'ntū Jesucristo lacasqui'n que na'ictlahua. ⁶ Dios quincāmāca'tzīnīni'ta'ni' a'ntū xastu'ncua'. Hua'chilh ū'tza' ixmāxkakēlh quintapāstacna'ca'n. Xla' ū'tza' a'ntū mās'tā'lh lakatin līmāpa'ksīn a'xni'ca' ixtlahuamā' huan quilhtamacuj. Lā' xmān chuntza' a'nal' huan xkakana'. Lā' hua'chilh chuntza' ixquincāmāxkakētēlhani' como quincāmāca'tzīnīyāni' a'nchī huanī't Dios lā' a'nchī lej ka'tla'. Huā'mā' ca'tzīyāuj como māchekxīyāuj a'nchī huanī't Jesucristo.

Pablo ixlīpāhuan Dios

⁷ Lā' huan xatzey tachi'huīn a'ntū Dios quilīmāmacū'lh para na'icmāsu'yu, lā' huanmā' lej lhūhua' ixtapalh. Quit tū' icka'lhī tapāstacna' para na'icmāsu'yu huā'mā' tachi'huīn. Quit hua'chi lakatin pūxkatni' a'nlhā tojoma' a'ntū lej ixtapalh. Chuntza' tasu'yu que Dios ū'tza' a'ntū ka'lhī līmāpa'ksīn lā' tū' quit. ⁸ Lā' a'yuj quit lej icpātīni'n de lhūhua' catūhuā, pō'ktu zē ictāyani'. Lā' a'yuj a'katunu' tū' icca'tzī a'ntū na'ictlahua, tū' iclakachā'ni'. ⁹ Lā' a'yuj quimacaputzacan, Dios tū' quimakxteka. Lā' a'yuj a'katunu' hua'chilh quintlajacan, pero tū' quintlajakō'can. ¹⁰ Pō'ktu lījicua' icuī' como quimaknīcu'tuncan, chuntza' hua'chi ixmaknīcu'tuncan Jesucristo. Chuntza' tasu'yu palh quimaktāyamā' Jesucristo xalakahuan. ¹¹ Līhuancus iclatlā'huan nac quilhtamacuj, quimaknīcu'tuncan, como quit ictā'scuja Jesucristo. Chuntza' tasu'yu que quit zē iclatahui'la xmān por ixlīmāpa'ksīn Jesucristo. ¹² Como quit icmāsu'yu huan xatzey tachi'huīn ixpālacata Jesucristo, pō'ktu quimaknīcu'tuncan. Hui'xina'n ka'lhī'yā'titza' xasāsti' minquilhtamacujca'n, como quit iccāmāsu'ni'ni' hui'xina'n ixpālacata Cristo.

¹³ Tatzō'kni' na ixtachi'huīn Dios a'nchī hualh kalhatin: Quit ickalhlaka't'lh, lā' ū'tza' quit iclīhuan que Dios lej ka'tla'. Lā' quit nā ickalhlaka't'ni't, lā' ū'tza' iccālīhuani ā'makapitzīn ixtachi'huīn Dios. ¹⁴ Quit iclīpāhuan xmān Dios como icca'tzī que Dios malakahuanīchokolh huan Māpa'ksīni' Jesucristo. Lā' nā icca'tzī que quit naquilīmālakahuanīchoko, como quit ictapa'ksī con Jesucristo. Lā' hui'xina'n lā' quit a'cxtim naquincātalē'nāni' na ixlacapūn Dios. ¹⁵ Ixlīhuāk a'ntū icpātīlh, quit icpātīkō'lh como iclacasqui'lh que hui'xina'n ixkalhlaka't'it. Lā' chuntza' a'xni'ca' lhūhua' de hui'xina'n nakalhlaka't'iyā'tit, namaxquī'yā'tit pāxcatca'tzī Dios lā' namāka'tlī'yā'tit Dios.

¹⁶ Ū'tza' tū' iclīlakachā'ni'. Quit scalana'jua' iclamā' lakaliyān. Lā' a'yuj tū' tli'huī'qui quimacni', quilicatzīn ā'chulā' lītlī'huī'quin ixlīmāpa'ksīn Dios. ¹⁷ A'ntū icpātīmā' hua'chilh xmān macsti'na'j lā' hua'chilh tū' makān icpātīmā' como por ixpālacata huā'mā', Dios lej naquisicua'lanāli para

pō'ktu. ¹⁸ Chuntza' icuan quit como quit tū' lej icpāstaca a'ntūn tzē laktzī'ncan. A'chulā' icpāstaca a'ntūn tūla laktzī'ncan. A'ntūn tzē laktzī'nāuj, huanmā' nasputa. Lā' a'ntūn tūla laktzī'nāuj, huanmā' tāyani' para pō'ktu.

5

¹ Quimacni'ca'n hua'chi lakatin carpa a'nlhā lahui'lāna'uj. Lā' quit icca'tzī que a'xni'ca' nasputa quimacni'ca'n, Dios naquincāmaxquī'yāni' ā'lakatin xasāsti' macni'. Tzē nahuanāuj que huan xasāsti' quimacni'ca'n ū'tza' hua'chi quinchicca'n nac a'kapūn. Huanmā' chic ixtatlauj Dios lā' tū' ixtatlaujca'n huan tachi'xcuui't. Lā' huā'mā' chic natāyani' para pō'ktu. ² U'tza' līpāniyāuj como a'ncu'tunāuj na quinchicca'n nac a'kapūn. ³ Naka'lhīyāuj xasāsti' quimacni'ca'n nac a'kapūn, lā' chuntza' tū' catilatā'kchokouj sin quimacni'ca'n. ⁴ Quina'n, como ka'lhīyāujcus quimacni'ca'n nac huā'mā' quilhtamacuj, hua'ntli'yāuj como pātīni'mā'nauj. Lā' a'yuj tū' ixmakxtekcunui huā'mā' macni', ka'lhīcu'tunāuj xasāsti' quimacni'ca'n nac a'kapūn. Quimacni'ca'n a'ntū ka'lhīyāuj chuhua'j, natasputa. Huan xasāsti' quimacni'ca'n a'ntū Dios naquincāmaxquī'yāni' natāyani' para pō'ktu. ⁵ Dios quincālacāxtlahuanī'ta'ni' para que tzē nalatahui'layāuj nac a'kapūn. Lā' quincāmacamini'ni'ta'ni' huan Espīritu Santo. U'tza' līca'tziyāuj que stu'ncua' natanūyāuj nac a'kapūn.

⁶ Lā' chuntza' tū' maktin lakachā'ni'yāuj. Ca'tziyāuj que līhuan latlā'huanāuj nac huā'mā' quilhtamacuj, tūna'j tā'hui'lāna'uj huan Māpa'ksīni' Jesucristo nac a'kapūn. ⁷ Chuhua'j quina'n tū' latlā'huanāuj chu a'nchī laktzī'nāuj. Latlā'huanāuj chu a'nchī a'ntū kalhlaka'ī'yāuj. ⁸ Lā' chuntza' quina'n tū' lakachā'ni'yāuj. Makxtekcunāuj huā'mā' quimacni'ca'n como tā'latahui'lacu'tunāuj huan Māpa'ksīni' Jesucristo. ⁹ U'tza' nalīhui'liyāujtit natlahuayāuj a'ntū Jesucristo lacasqui'n palh hui'lāna'uj con Dios nac a'kapūn lā' palh hui'lāna'ujcus nac quilhtamacuj. ¹⁰ Huā'mā' līhui'liyāuj como quilīhuākca'n ka'lhī natāyayāuj na ixlacapūn Cristo. Xla' naquincājuzgarliyāni' chātunu' de quina'n. Lā' namaklhtīni'nāuj quilīhuākca'n chu a'nchī latā'kchokonī'tauj, palh xa'nca o palh tū' xa'nca nac huā'mā' quilhtamacuj.

Dios ixamigos cātlahuacu'tun huan tachi'xcuui't

¹¹ Lā' como quit ica'cnīni'ni' huan Māpa'ksīni' Jesucristo lā' ica'kahuāna'ni'cu'tun, quit iccāmākalhlaka'ī'nīcu'tun huan tachi'xcuui't. Dios laktzī'n qui'a'clhcunuc. Lā' quit icpuhuan que nā hui'xina'n ca'tziyā'tit que quit ictlahuacu'tun a'ntūn tzey. ¹² Quit tū' icka'tla'jca'tzī na milacapūnca'n. Lā' tū' ū'tza' iclīchihuīna'mā' chuntza'. Xmān iclacasqui'n que hui'xina'n tzē naquilāmaktāyayāuj a'xni'ca' naquilē'ksa'nīni'ncan. Iclacasqui'n que tzē nacākalhtiyā'tit a'ntūn quīntalē'ksa'nīni'n. Xlaca'n tapuhuan palh lakka'tla'n a'yuj tū' tzey ixa'clhcunucca'n. ¹³ A'yuj makapitzīn tahuan palh quit ichuya lā' a'yuj ā'makapitzīn tahuan palh xa'nca icpāstacna'n, quit ictlahuacu'tun xmān a'ntū nalīpāxuhua Dios. Lā' iccāmaktāyacu'tunāni' hui'xina'n como iclacasqui'n que hui'xina'n ā'chulā' nakalhlaka'ī'yā'tit. ¹⁴ Cristo lej quincāpāxquī'yāni' lā' ū'tza' iclītlahuacu'tun a'ntū xla' lacasqui'n. Quina'n kalhlaka'ī'yāuj que Cristo nīlh por ixlīhuākca'n huan tachi'xcuui't. Chuntza' ca'tziyāuj que hua'chilh quilīhuākca'n ixniuj. ¹⁵ Lā' como Cristo nīlh por quimpālacataca'n, chuntza' līhuan lahui'lāna'uj, tū'

catilatā'kchokouj chu a'nchī xmān quintapuhuānca'n. Tasqui'nī natalā'kchokoyāuj chu a'nchī ixtapuhuān Cristo. U'tza' a'ntī nīlh por quimpālacataca'n lā' lakahuanchokolh. ¹⁶ Lā' chuntza' tū'tza' iccālaktzī'n ā'makapitzīn chī'xcuhūi'n chu a'nchī talaktzī'n huan chī'xcuhūi'n xalanī'n nac quīlhtamacuj. Xapū'la xa'icpuhuan de Cristo chu a'cxtim hua'chi tapāstaca xalanī'n nac quīlhtamacuj. Pero tū'tza' icpuhuan chuntza'. ¹⁷ Palh kalhatin chī'xcu' kalhlaka'ī' Cristo, chuntza' taxtāpalī ixtapāstacna' lā' hua'chi xasāsti' chī'xcu' la. Ixlihuāk a'ntū xala' pū'la lakspunī'ttza'. Huan chī'xcu' tū'tza' hua'chi xapū'la. Huāktza' xasāsti' ixtapāstacna'.

¹⁸ Xmān Dios a'ntī tzē xtāpalī kalhatin chī'xcu'. Chuhua'j quina'n ixamigos Dios como Jesucristo māpalalh a'ntū ixlaclē'nāuj. Lā' Dios quincālīmāmacū'nī'ta'ni' que nacāmāca'tzīnīyāuj ā'makapitzīn a'nchīn tzē natalīla ixamigos Dios. ¹⁹ Por ixpālacata Cristo, Dios ixamigos cātlahuacu'tun huan tachi'xcuhūi't lā' cāmāspūtūnu'ni'cu'tun ixtalaclē'i'ca'n. Lā' quincālīmāmacū'nī'ta'ni' nacāmāca'tzīnīyāuj ā'makapitzīn a'nchīn tzē natalīla ixamigos Dios. ²⁰ Lā' chuhua'j quit ixlacscujnī' Cristo. Hua'chilh Dios ixchihuīna'lh a'xni'ca' iccāsqui'ni'yāni' hui'xina'n. Iccāsqui'ni'yāni' con ixlīmāpa'ksīn Cristo, que catamakxtektit que Dios nacātlahuayāni' ixamigos. ²¹ A'uyj Cristo tū' maktin tlhualh a'ntūn tū' tzey, Dios māmāknīnīni'lh para namāpānū quintalaclē'i'ca'n. Lā' chuntza' por ixpālacata Cristo, Dios xapa quintalaclē'i'ca'n lā' tū'tza' laclē'nāuj.

6

¹ Quit, como ictā'scuja Dios, iccāsqui'ni'yāni' hui'xina'n, camaklhtīni'ntit huan talakalhu'mān a'ntū Dios cātlahuani'cu'tunāni'. ² Tatzo'kni' na ix-tachihuīn Dios a'nchī Dios hualh:

Quit ickaxmatli a'nchī quisqui'ni' huanmā' chi'chini' a'xni'ca' ictlahuani'cu'tuni' huan talakalhu'mān.

Quit icmaktāyani' a'xni'ca' iccāmāpūtaxtūcu'tunli huan tachi'xcuhūi't. Chuhua'j tzē namaklhtīni'ncan huan talakalhu'mān a'ntū Dios māsā'cu'tun. Chuhua'j tzē napūtaxtucan.

³ Quit xa'nca iclatā'kchokocu'tun chuntza' hua'chi tasqui'nī. Palh tū' xa'nca iclatā'kchoko, nahuancan palh tū' tzey a'ntū icmāsu'yu.

⁴ Iclacasqui'n que naca'tzīcan palh quit xa'nca iclatlā'huan chuntza' hua'chi tasqui'nī xa'nca natalatā'kchoko a'ntīn tatā'scuja Dios. Lā' ū'tza' quit lacatzucu iclīpāti a'ntū quimpātle'keni'. Lej icpātīni'nī't. Lā' ixquisputnī'nī't a'ntū quit xa'icmaclacasqui'n. Lā' ihūhua' catūhuā a'ntū jic-slihua' quimpātle'keni'nī't. ⁵ Lā' quinkēsno'kcanī't. Lā' quinchī'canī't. Lā' iccātā'talacxtucnī't tachi'xcuhūi't a'ntīn tū' ixquintalaktzī'ncu'tun. Lā' lej palha' icscujnī't. Lā' lej iclakachu'huā'lhātani't. Lā' a'katunu' tū' xa'icka'lhī quīlihua't. ⁶ Iclacasqui'n que naca'tzīcan palh quit xa'nca iclatlā'huan chuntza' hua'chi tasqui'nī xa'nca natalatā'kchoko a'ntīn tatā'scuja Dios. Huāk tzey quintapāstacna'. Lā' xa'nca icca'tzī a'ntū icmāsu'yu. Lā' icpāti a'ntū quintlahuani'can. Quit lej iclakalhu'manīni'n.

Lā' huan Espīritu Santo quimaktāya para na'ictā'scuja Dios. Lā' quit lej iccāpāxquī' ā'makapitzīn. ⁷ Lā' quit icmāsu'yu a'ntū xastu'ncua'. Icsuja por ixlīmāpa'ksīn Dios. Dios quimaktāya para que xa'nca na'iclatā'kchoko. Lā' chuntza' tū' quintlaja huan a'ntūn tū' tzey. ⁸ Makapitzīn quinta'a'cnīni'ni'; lā' ā'makapitzīn quintalakmaka'n. Makapitzīn tahanan palh tzey quit; lā' ā'makapitzīn tahanan palh tū' tzey quit. Makapitzīn tahanan palh

quit ica'kxokonu'n. Quit icuan xmān a'ntū xastu'ncua'. ⁹ A'yuj makapitzīn tapuhuan palh quit nīn tuntū', ā'makapitzīn taca'tzī palh quit ictā'scujā Dios. A'yuj maklhūhua' quit ictahui'la cā'lījicua' lā' hua'chilh xa'ica'mā'tza' icnī, pero iclahui'cus. Lā' a'yuj quimacapatzacan, tū' quimaknīcanī't. ¹⁰ A'yuj quimpātle'keni'nī't a'ntū līlakaputza, pō'ktu līpāxūj icuī'. Lā' a'yuj pobre quit, pero quit iccāmaxquī' ā'makapitzīn a'ntū más xatapala que huan tumīn. Lā' a'yuj nīn tuntū' icka'lhī nac huā'mā' quilhtamacuj, ixlīhuāk a'ntū a'nan, Dios quimaxquī' chu a'nchī icmaclacasquī'n.

¹¹ Quit lej stu'nc iccātā'chihuīna'nāni' hui'xina'n xalanī'n nac Corinto. Quit lej iccāpāxquī'yāni' hui'xina'n. ¹² A'yuj hui'xina'n tū' quilāpāxquī'yāuj, pero quit iccāpāxquī'yāni'. ¹³ Iccātā'chihuīna'nāni' hui'xina'n hua'chī quincamana'. Iccāsqi'ni'yāni' que caquilāpāxquī'uj hua'chī quit iccāpāxquī'yāni' hui'xina'n.

Quina'n hua'chi ixlītokpān Dios

¹⁴ Tū' chu lakatīn cacātā'latit a'ntīn tū' takalhlaka'ī'. Lej xtunc talatā'kchoko a'ntīn takalhlaka'ī' lā' xtunc talatā'kchoko a'ntīn tū' takalhlaka'ī'. Tūla chu lakatīn cātlahuacan. Huan xkakana' xtunc lā' huan tzi'sni' nā xtunc. A'ntūn tzey xtunc lā' nā a'ntūn tū' tzey nā xtunc. ¹⁵ Cristo tū' tlaha a'ntūn tlaha huan ko'ti'ti'. Lā' nā a'ntīn takalhlaka'ī' Cristo, xlaca'n tū' tapāstacna'n hua'chī a'ntīn tū' takalhlaka'ī'. ¹⁶ Lā' tū' līmakuan namācā'tanīcan ídolos na ixlītokpānna' Dios. Lā' quina'n hua'chi ixlītokpān Dios a'ntī xalakahuan. Dios huanī't:

Quit na'ictahui'la na ixlaclhni'ca'n a'ntīn takalhlaka'ī'.

Lā' na'iccātā'latā'kchoko xlaca'n.

Lā' xlaca'n quintachi'xcuui't natala.

¹⁷ Lā' ū'tza' līhuan Dios:

Cataxtunquītī de a'ntīn tatlahua a'ntūn tū' tzey.

Lā' tū' catlahua'tit hua'chī xlaca'n.

Lā' tū' caxa'ma'tit a'ntū ko'hua'jua'.

Lā' chuntza' hui'xina'n nala'yā'tit quila'.

¹⁸ Quit na'icla hua'chī mintāta'ca'n.

Lā' hui'xina'n nala'yā'tit hua'chī qui'o'kxa'n lā' quintzu'ma'jan.

Chuntza' hualh huan Māpa'ksīni' Dios a'ntū māpa'ksīni'nkō'.

7

¹ Tā'timīn, chuntza' huanī't Dios. Lā' ū'tza' nalīmaktēkkō'yāuj ixlīhuāk a'ntūn tū' tzey. Lā' tū' natlahuayāuj a'ntū ko'hua'jua'. Lā' tū' naka'lhīyāuj huan xako'hua'jua' quintapāstacna'ca'n. Lā' nalīhui'līyāuj nalayāuj lej xatzey como a'cnīni'ni'cu'tunāuj Dios.

Taxtāpalīh ixtapāstacna'ca'n xalanī'n nac Corinto

² Iccāsqi'ni'yāni' hui'xina'n que naquilāpāxquī'yāuj. Nīn tintī' ictlahuani'nī't a'ntūn tū' tzey. Nīn tintī' icmāxtuyāhuanī't. Nīn tintī' ica'kxokomaklhtīn't catūhuā. ³ A'xni'ca' icuan huā'mā', tū' icuan que hui'xina'n quilātlahuani'nī'ta'uj a'ntūn tū' tzey. Iccāhuaninī'ta'ni'tza' que iccāpāxquī'yāni' hui'xina'n. Nā'iccāpāxquī'yāni' līhuan iclahui' lā' hasta na'icnī. ⁴ Chuhua'j quit icca'tzī que hui'xina'n natlahua'yā'tit chu a'nchī iccāhuaninī'ta'ni'. Lā' chuntza' iccāhuani ā'makapitzīn a'nchī hui'xina'n xa'nca latlā'hua'nā'tit. Quit tū' ictamakchuyīnī't como icca'tzī que hui'xina'n xa'nca latlā'hua'nā'tit. Icpāxuhua a'yuj icpātīni'mā'.

⁵ A'xni'ca' icchilh huā'tzā' nac Macedonia lej ictamakchuyilh. Lej lhūhua' catūhuā quimpātle'keni'lh. Quintatā'lātlahualh. Lā' xa'icjicua'n que ixcāmāmakchuyīca a'ntū ixtakalhaka'īmā'nacus. ⁶ Pero Dios cāmāko'xamāka'tlī' a'ntūn tatamakchuyīni't. Dios māchinilh huan Tito lā chuntza' ictako'xamāka'tlī'lh. ⁷ Lā' ā'chulā' ictako'xamāka'tlī'lh a'xni'ca' icca'tzīlh a'nchī hui'xina'n ixmāko'xamāka'tlī'ni'ta'ntit huan Tito. Xlā' quihuanilh a'nchī hui'xina'n lej quilālaktzī'ncu'tunāuj lā' a'nchī lilakaputzatit hui'xina'n como ca'tzītīt que ixquilāmālakaputzīni'ta'uj. Lā' quihuanilh a'nchī hui'xina'n quilāpāstacāuj. Lā' ū'tza' ā'chulā' iclīpāxuhualh.

⁸ Lā' a'yuj huan carta a'ntū iccātzo'kni'ni' hui'xina'n cāmālakaputzīni', quit icpuhuan que tzey a'nchī iccātzo'knuni'ni' hui'xina'n. Pū'la icpuhualh que tū' xa'ictzo'kli huanmā' carta. Pero tū'tza' icpuhuan chuntza'. Chuhua'j tasu'yu que tū' lej makān lakaputzatit hui'xina'n. ⁹ Chuhua'j icpāxuhua. Lā' tū' por ixpālacata hui'xina'n lilakaputzatit. Hui'xina'n lilakaputzatit por ixpālacata mintalaclē'i'ca'n. Lā' chuntza' makxtektit mintalaclē'i'ca'n. Lā' ū'tza' iclīpāxuhua. Dios cāmālakaputzīni' ixpālacata mintalaclē'i'ca'n. Lā' chuntza' xa'nca taxtulh. Lā' chuntza' tasu'yu que tū' iccātlahuani'ni' a'ntūn tū' tzey a'xni'ca' iccātzo'kni'ni' huan carta. ¹⁰ Palh Dios māpuhuanī kalhatin chī'xcu' que tū' tzey a'nchī latlā'huan, lā' palh huā'mā' chī'xcu' nalakaputza lā' naxtāpalī ixtapāstacna', chuntza' Dios namāpūtaxtū. Lā' ā'calistān huā'mā' chī'xcu' tū' catipuhualh palh tū' tzey a'nchī pūtaxtulh. Palh catīhuā lakaputza lā' palh tū' a'kahuāna'ni'cu'tun Dios, huanmā' chī'xcu' tū' catipūtaxtulh. ¹¹ Lā' hui'xina'n tū' chuntza'. A'xni'ca' Dios cāmālakaputzīni', lacapalh tlhaua'tit a'ntū ixtasqui'nī. Lā' squi'ntit tamāspūtūn. Ca'tzītīt que a'ntū ixtlahua'nī'ta'ntit huā'mā' lej ko'hua'jua'. Lā' ixjicua'ni'yā'tit Dios. Lā' lej quilāpāstacui quit. Lā' tlhaua'cu'tuntit a'ntū na'iclīpāxuhua quit. Lā' māpātīni'tit a'ntū ixtlahuanī't a'ntūn tū' tzey. Lā' chuntza' tasu'yu que hui'xina'n puhua'ntit que tū' tzey a'ntū ixtlahua huanmā' chī'xcu'. ¹² Quit ictzo'kli huan carta, lā' tū' xmān por ixpālacata a'ntūn tlhualh a'ntūn tū' tzey, lā' tū' xmān por ixpālacata a'ntūn tlhuani'ca a'ntūn tū' tzey. Quit ictzo'kli huan carta como icmāsu'yucu'tulh na ixlacapūn Dios a'nchī iccāmaktakalhcu'tunāni' hui'xina'n. ¹³ Lā' chuntza' quilīmāko'xamāka'tlī'ca.

Lā' Tito ixlīpāxuhua por mimpālacataca'n. Lā' ū'tza' nā lej iclīpāxuhua quit. ¹⁴ A'xni'ca' tūna'j ixcālaka'nāchāni' Tito, icuanilh palh hui'xina'n ixquilā'a'kahuāna'ni'uj. Lā' chuhua'j tū' iclīmāxana'n como stu'ncua' a'nchī icuanilh Tito. Ixlihuāk a'ntū iccāhuanini'ta'ni' hui'xina'n, huāk stu'ncua'. Lā' nā chuhua'j tasu'yu que stu'ncua' a'ntū icuanilh Tito. ¹⁵ Lā' chuhua'j Tito ā'chulā' cāpāxquī'yāni' hui'xina'n lā' cāpāstacāni' hui'xina'n a'nchī hui'xina'n a'cnīni'ni'tit lā' a'kahuāna'ni'tit a'ntū cāhuanini'. ¹⁶ Chuntza' tasu'yu que hui'xina'n tlhaua'yā'tit a'ntūn tzey, chuntza' hua'chī icpuhualh quit. Lā' ū'tza' iclīpāxuhua.

8

A'nchī māsā'ca con xatzey tapuhuān

¹ Tā'timīn, quit iclacasqui'n que hui'xina'n naca'tzīyā'tit a'nchī Dios cāsicia'lanālīlh xalanī' huan nac lītokpānna' xala' nac Macedonia. ² Lā' a'yuj xlaca'n lej ixtapātīni'mā'na, lej ixtapāxuhua. Lā' chuntza', a'yuj lacpobresni' ixtahuanī't xlaca'n tamāsā'lh lhūhua' con ixlihuāk ixtapuhuānca'n. ³ Quit icca'tzī que a'ntū talīhui'līlh tamāsā',

huā'mā' tamāstā'lh lā' ā'chulā' huampala. ⁴ Quincātasqui'ni'ni' que xa'icmaklhtūni'uj huan tumīn lā' xa'iccālē'ni'uj huan tā'timīn xalanī'n nac Jerusalén a'ntī ixtamaclacasqui'n. ⁵ Xlaca'n ā'chulā' tatlhualh que a'ntū icpuhualh quit. Xapū'la tahuanilh Dios que ixtatapa'ksi con xla' lā' ixtatlahuacu'tun ixtapuhuān Dios. Lā' nā ixtatlahuacu'tun a'ntū iccāhuanilh chu a'nchī ixtapuhuān Dios. ⁶ Lā' chuntza' icsqui'ni'lh Tito que ixcālaka'nchāni' hui'xina'n lā' xla' ixcāmaktāyani' para que ixmākēstokkō'tit huan tumīn a'ntū namāstā'yā'tit como ū'tza' a'ntī cāmāpuhuanīni' hui'xina'n namāstā'yā'tit. ⁷ Hui'xina'n huāk xa'nca tlhualh yā'tit. Xa'nca kalhlaka'ī'yā'tit. Lā' xa'nca lakapasā'tit huan ixtachihuīn Dios lā' xa'nca māsu'yu'yā'tit. Lā' tlhualh cu'tunā'tit ixtapuhuān Dios. Lā' quilāpāxquī'yāuj. Lā' chuhua'j tasqui'nī que hui'xina'n namāstā'yā'tit para nacāmaktāya'yā'tit ā'makapitzīn tā'timīn.

⁸ Huā'mā' tū' lakatin līmāpa'ksīn. Xmān iccāhuanimā'ni' a'nchī ā'makapitzīn tamāstā'mā'na. Lā' quit iclacasqui'n que hui'xina'n nacāmaxquī'yā'tit ā'makapitzīn tā'timīn. Lā' chuntza' natasu'yu a'nchī hui'xina'n lej cāpāxquī'yā'tit huan tā'timīn. ⁹ Hui'xina'n ca'tziyā'tit a'nchī huan quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo lej pāxquī'nin. Xla' a'yuj ixtēcu' de ixlihuāk a'ntū ta'a'nan, xla' pobre lalh como xla' quincāpāxquī'yāni'. Lā' chuntza' quina'n hua'chi ricosnu' lanī'tauj como xla' quincāsicia'lanālinī'ta'ni'.

¹⁰ Na'iccāhuaniyāni' a'ntū icpuhuan quit: Cā'tatza' hui'xina'n māstā'cu'tuntit tumīn. Hui'xina'n xapū'la tzucutit māstā'yā'tit. Lā' xmān tzucutit mākēstokā'tit. Quit icpuhuan que xatzey nala palh hui'xina'n natlahuakō'yā'tit. ¹¹ Xapū'la timāstā'cu'tuntit huan tumīn. Chuhua'j catlōkentaxtūtīt chu a'nchī tzē namāstā'yā'tit chā'tunu'. ¹² Līpāxuhua Dios palh kalhatin con tapaxuhuān māstā' chu a'nchī tzē namāstā' kalhatin. Dios, xla' tū' quincāsqui'ni'yāni' a'ntūn tū' ka'lhīyāuj.

¹³ Tū' iccāhuanimā'ni' hui'xina'n que namāstā'yā'tit ixlihuāk a'ntū ka'lhī'yā'tit a'xni'ca' nacāmaxquī'yā'tit a'ntīn tū' taka'lhī. ¹⁴ A'ntū icuan ū'tza' huā'mā': Que chu a'cxtim nataka'lhī ixlihuākca'n huan tā'timīn. Chuhua'j hui'xina'n nacāmaxquī'yā'tit a'ntīn tū' taka'lhī. Lā' palh namin lakatin chī'chini' a'xni'ca' hui'xina'n tū' catika'lhī'tit nīn tuntū', xlaca'n nacātamaktāyayāni' hui'xina'n. Chuntza' tzey nala. ¹⁵ Tatzō'kni' na ixtachihuīn Dios:

A'ntī lej lhūhua' mākēstokli, tū' a'katāxtūni'lh.
Lā' a'ntīn tantzina'j mākēstokli, tū' sputni'lh.

Tito lā' a'ntīn tatā'a'lh

¹⁶ Icmāxquī' pāxcatca'tzi Dios como Tito lacasqui'n que hui'xina'n xa'nca nalatā'kchokoyā'tit chuntza' hua'chi quit iclacasqui'n que xa'nca nalatā'kchokoyā'tit. ¹⁷ Tito ixa'cstu puhualh que nacālaka'nāchāni' hui'xina'n. Lā' a'xni'ca' icuanilh que ca'a'ncha', xla' a'ncu'tulh como ixcālaka'ncu'tunāchāni' hui'xina'n.

¹⁸ Lā' quit ictā'macā'mā' Tito kalhatin quintā'tinca'n a'ntī lakapaskō'can na ixlihuāk huan lītōkpānna'. Lhūhua' a'ntīn tahuan que xla' xa'nca scuja a'nchī māsu'yu huan xatzey tachihuīn ixpālacata Jesucristo. ¹⁹ Lā' nā huā'mā' quintā'tinca'n, talacsacli huan ā'makapitzīn tā'timīn xalanī'n huan ā'makapitzīni' lītōkpānna' ā'tzā'. Xlaca'n talacasqui'n que xla' naquintā'a'n a'xni'ca' quit na'iccālē'ni' huan tumīn a'ntīn tamaclacasqui'n xalanī'n nac Jerusalén. Por ixpālacata huā'mā' tumīn, xlaca'n

natamaxquī' pāxcatca'tzī quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo. Lā' nā nataca'tzī que quina'n cāmaktāyacu'tunāuj. ²⁰ Līscalana'jua' na'icmākēstokāuj huan tumīn para que tū' naquilē'ksa'nīni'ncan. Tū' iclacasqui'n que nahuancan que tū' ictlōkentaxtū a'ntū quilimāmacū'can ixpālacata huan lhūhua' tumīn. ²¹ A'xni'ca' icmākēstokāuj huā'mā' tumīn huāk tzey ictlahuacu'tun na ixlacapūn Dios lā' nā ixlacapūnca'n tachi'xcu'huī't.

²² Na'iccālakmacā'nāchāni' hui'xina'n huā' tamā'na chi'xcu'huī'n. Lā' nā na'iccātā'macā'n ā'kalhatin quintā'tinca'n. Xla' tlōkentaxtūkō' ixlihuāk a'ntū līmāmacū'can. Huā'mā' lej maklhūhua' iclaktzī'nī't. Lā' chuhua'j ā'chulā' tlōkentaxtūcu'tun huā'mā' līmāmacū'n, como xla' ca'tzī que hui'xina'n natlōkentaxtūyā'tit a'ntū tasqui'nī. ²³ Lā' Tito, xla' quintā'scuja. Tito lā' quit iccāmaktāyanī'ta'ni' hui'xina'n. Lā' huan tā'timīn a'ntū natatā'a'n Tito, xla'ca'n tamacā'nī't xalanī'n huan nac litokpānna' xala' huā'tzā'. Lā' como xla'ca'n xa'nca talatā'kchoko, ū'tza' lī'a'cnīni'ni'can Cristo. ²⁴ A'xni'ca' natāchā'nācha' Tito lā' huan tā'timīn, cacā'a'cnīni'ni'tit. Lā' huan ā'makapitzīn tā'timīn natalaktzī'n a'nchī hui'xina'n cāpāxquī'yā'tit. Lā' chuntza' naca'tzīcan que stu'ncua' a'nchī icualh que hui'xina'n cāpāxquī'yā'tit huan tā'timīn.

9

Mākēstokcu'tunca huan tumīn para huan tā'timīn

¹ Tū' tasqui'nī que quit na'iccāhuaniyāni' namākēstokā'tit huan tumīn a'ntū nacālīmaktāyayā'tit huan tā'timīn. ² Quit xa'nca icca'tzī que hui'xina'n cāmaktāyacu'tunā'tit. Quit iccāhuaninī't xalanī'n nac Macedonia a'nchī tlaha'yā'tit hui'xina'n a'ntūn tzey. Iccāhuaninī't a'nchī hui'xina'n xalanī'n nac estado de Acaya ixmāstā'cu'tunā'tit cā'tatza'. Lā' a'xni'ca' taca'tzīlh huā'mā', nā tamāstā'cu'tulh huan xalanī'n nac estado de Macedonia. ³ Lā' como iccāhuaninī't xla'ca'n que hui'xina'n māstā'cu'tunā'tit huan tumīn, chuntza' tū' tzey palh hui'xina'n tū' natlōkentaxtūyā'tit. Lā' ū'tza' iccālīlakmacā'nchāni' huan tā'timīn. Lā' chuntza' hui'xina'n namāstā'yā'tit huan tumīn chu a'nchī iccāhuaninī't xla'ca'n. ⁴ Palh hui'xina'n tū' tlaha'yā'tit lā' palh ā'makapitzīn xalanī'n nac Macedonia naquintatā'a'n a'ntza', lā' palh hui'xina'n tūna'j mākēstokā'tit huan tumīn, quit na'ictamāxanī' como iccāhuaninī't que hui'xina'n namāstā'yā'tit huan tumīn. Lā' nā hui'xina'n namāxana'nā'tit. ⁵ Ū'tza' iclīpuhualh que tasqui'nī que na'iccāhuani huan tā'timīn que naquin-tapū'lanī'. Lā' chuntza' xla'ca'n natamaklhīni'n huan tumīn a'ntū hui'xina'n huanā'tit que namāstā'yā'tit. Lā' chuntza' natasu'yu que hui'xina'n māstā'yā'tit con ixlihuāk mintapuhuānca'n. Lā' tū' catitasu'yulh palh quit xa'iccāsāmāmāstā'nīni' huan tumīn.

⁶ Ca'tzīyāuj que a'ntūn tantzina'j natacha'n, xla'ca'n nā tantzina'j natamakala. Lā' a'ntū lhūhua' natacha'n, xla'ca'n lhūhua' natamakala. Lā' nā chuntza' quina'n a'xni'ca' māstā'yāuj. Palh lhūhua' namāstā'yāuj, nā lhūhua' namaklhīni'nāuj. ⁷ Chā'tunu' de hui'xina'n camāstā'tit chu a'nchī puhua'nā'tit que tzē namāstā'yā'tit. Lā' tū' camāstā'tit con tā'kcha. Lā' tū' catusu'yulh palh cātasāmāmāstā'nīyāni'. Dios cāpāxquī' a'ntūn tamāstā' con ixlihuāk ixtapuhuānca'n. ⁸ Dios tzē nacāmāxquī'yāni' lej lhūhua'. Lā' hui'xina'n, a'uj cāmāxquī'yā'tit ā'makapitzīn, hui'xina'n naka'lhīyā'tit a'ntū namaclacasqui'nā'tit. ⁹ Tatzō'kni' na ixtachihuīn Dios ixpālacata kalhatin tzeyā' chi'xcu': Xla' lej lhūhua' cāmāxquī' huan pobresni'.

Lā' chuntza' pō'ktu tzē nacāmaxquī'.

¹⁰ Nā quina'n, Dios quincāmaxquī'yāni' a'ntū nacha'nāuj, como ū'tza' Dios a'ntū māstaquī. Lā' chuntza' nalika'lhīyāuj a'ntū nahua'yāuj lā' nā a'ntū nacha'mpalayāuj. Lā' hui'xina'n palh nacāmaxquī'yā'tit ā'makapitzīn a'ntūn tamaclacasquī'n, Dios nacāmaxquī'yāni' a'ntū maclacasquī'nā'tit hui'xina'n. ¹¹ Lā' como chuntza' Dios nacāsīcua'lanāliyāni' hui'xina'n, chuntza' tzē namāstā'yā'tit lhūhua'. Lā' chuntza' natamaxquī' pāxcatca'tzī Dios xlaca'n a'ntū natamaklhtūni'n huan mintumīnca'n a'ntū na'iccālē'ni' xlaca'n. ¹² Lā' chuntza' por ixpālacata huan tumīn a'ntū hui'xina'n namāstā'yā'tit, hui'xina'n nacāmaktāya'yā'tit ixtachi'xcu'huī't Dios a'ntūn tamaclacasquī'n. Lā' nā xlaca'n natamaxquī' pāxcatca'tzī Dios por ixpālacata a'ntū māstā'nī'ta'ntit hui'xina'n. ¹³ Lā' a'xni'ca' natasu'yu a'nchī hui'xina'n lej namāstā'yā'tit, lhūhua' natamāka'tlī' Dios, como chuntza' lītasu'yu que hui'xina'n stu'ncua' kalhlaka'ī'yā'tit huan xatzey tachi'huīn ixpālacata Cristo, como hui'xina'n cāmaktāya'yā'tit xlaca'n lā' ā'makapitzīn huampala. ¹⁴ Lā' chuntza' xlaca'n nacātālikalhtō'ka'yāni' lā' nacātāpāstacāni' hui'xina'n como Dios cāsīcua'lanālinī'ta'ni' lā' chuntza' hui'xina'n tzē namāstā'yā'tit huan tumīn. ¹⁵ Namaxquī'yāuj pāxcatca'tzī Dios como xla' quincālakmacaminī'ta'ni' ixO'kxa'. U'tza' hua'chi lakatin lē'ksajna' a'ntū lej xatapala. Tūla mālacstū'ncāuj a'nchī huanī't como lej xatapala.

10

Pablo ixka'lhī līmāpa'ksīn como xla' apóstol ixuanī't

¹ Quit, Pablo, iccāhuanicu'tunāni' catūhuā. A'makapitzīn tahuan que quit lacatzucu icchi'huīna'n na milacapūnca'n. Lā' nā tahuan que quit lej palha' iccātā'chihuīna'nāni' a'xni'ca' iccātzo'knuni'yāni'. Chuntza' hua'chi Cristo lakalhu'manīni'n, nā chuntza' quit līlacatzucu iccātā'chihuīna'ncu'tunāni'. ² Iccāhuanicu'tunāni' que xa'nca calatā'kchokotit. Lā' palh tū' chuntza', tasquī'nī na'iccāquilhni'yāni' hui'xina'n a'xni'ca' na'iccālaka'nāchāni'. Lā' palh a'nan ā'makapitzīn de hui'xina'n a'ntūn tahuan que quit iclatlā'huan hua'chi chuxatīyā chi'xcu' lā' que quit iclahua xmān a'ntū iclacasquī'n, quit na'iccāquilhni' xlaca'n. ³ Lā' a'yuj chi'xcu'huī'n quina'n, xtunc huan guerra a'ntū tlahuayāuj. Lā' tū' hua'chi huan guerra a'ntūn tatlahua xalanī'n nac quilhtamacuj. ⁴ A'ntūn ta'a'n nac guerra xlaca'n talē'n a'ntū natapūmaknī ixtā'ca'tzaca'n. Quina'n tuntū' lē'nāuj hua'chi huanmā'. Xmān por ixlīmāpa'ksīn Dios tzē nacātājajayāuj a'ntūn tatā'lāsta'la Dios. ⁵ Con ixlīmāpa'ksīn Dios tzē cātājajayāuj ixtapāstacna'ca'n a'ntūn tatā'lātlahua Dios. Lā' nā tzē natlajayāuj ixlīhuāk huan tapāstacna' a'ntūn tū' makxteknī'n kalhlaka'ī'can Dios. Lā' huan ixlīmāpa'ksīn Dios tzē cāxtāpalīni' ixtapāstacna'ca'n tachi'xcu'huī't lā' chuntza' nata'a'kahuāna'ni' Cristo. ⁶ Lā' a'xni'ca' hui'xina'n xa'ncatza' na'a'kahuāna'ni'yā'tit Dios, quit na'iccāmāpātīnī a'ntūn tū' ta'a'kahuāna'ni'cu'tun.

⁷ Hui'xina'n pāstacpā'na'ntit xmān a'ntūn tzē nalaktzī'ncan. Lā' na milaclhni'ca'n tahui'lāna' a'ntūn quintatā'lāsta'la lā' tahuan que xlaca'n tatā'scuja Cristo. Cataca'tzīlh xlaca'n que nā quit ictā'scuja Cristo. ⁸ Huan Māpa'ksīni' Jesucristo quimaxquī'nī't līmāpa'ksīn. Lā' tū' icmāxana'n iclīchihuīna'n huā'mā' līmāpa'ksīn. Quimaxquī'nī't huā'mā' līmāpa'ksīn para que chuntza' tzē na'iccāmaktāyāni' hui'xina'n a'nchī

nakalhaka'ī'yā'tit. Quimaxquī'nī't huan līmāpa'ksīn tū' para que na'iclaclahua a'nchī kalhlaka'ī'yā'tit. ⁹ Chuntza' icuan, como tū' iclacasqui'n que najicua'nā'tit expālacata a'nchī iccātzo'knuni'yāni'. ¹⁰ A'makapitzīn na milaclhni'ca'n quintalichihuīna'n lā' tahaun: "A'xni'ca' xla' quincāmacamini'yāni' lakatin carta, līpalha' chihuīna'n hua'chilh ixka'lhīlh līmāpa'ksīn. Lā' a'xni'ca' huī' con quina'n līlacatzucu chihuīna'n. Lā' tūla xa'nca a'cta'sana'n". Chuntza' tahaun. ¹¹ Lā' a'ntīn chuntza' tachihuīna'n, cataca'tzīlh xlaca'n que chuntza' a'nchī iccātzo'knuni'yāni' nac lakatin carta, chuntza' na'iccātā'chihuīna'nāni' a'xni'ca' na'iccālaka'nāchāni'.

¹² Quit tū' icticātā'talacastuclī xlaca'n a'ntīn tapuhuan que xlaca'n lej xalactzey. Quit tū' hua'chi xlaca'n. Tapuhuan que xlaca'n lej xalactzey como talātā'talacastuca xmān entre ū'tunu'n. Tū' tamāchekxī. ¹³ Quit tū' icti'a'kapalhkalh a'ntū līmakuan a'xni'ca' na'iclichihuīna'n a'ntū ictlahuanī't. Xmān icscujnī't a'nlhā Dios quimāsu'ni'nī't que na'icscuja. Lā' Dios quimāca'tzīnīlh que na'icscuja nā nac Corinto a'nlhā huī'lā'na'ntit huī'xina'n. ¹⁴ Quit xapū'la iccāmāca'tzīnīni' huan xatzey tachihuīn expālacata Cristo. Lā' a'xni'ca' xa'iccāmāsu'ni'yāni' huī'xina'n hua'chilh xa'icscujmā' nac xkok a'ntū Dios quimāsu'ni'lh. Tū' icpātē'kelh de huan nac xkok a'xni'ca' iccālaka'nchāni' huī'xina'n. ¹⁵ Quit tū' iclīka'tla'jca'tzī a'ntūn tlahuacan a'nlhān tū' quimacā'n Dios. Tū' iclīka'tla'jca'tzī a'ntūn tatlahuanī't ā'makapitzīn hua'chilh quit xa'ictlahualh. Quit iclacasqui'n que huī'xina'n ā'chulā' nakalhaka'ī'yā'tit. Lā' chuntza' ā'chulā' tzē na'icscuja con huī'xina'n, chuntza' hua'chi quimāsu'ni'lh Dios a'ntū na'ictlahua. ¹⁶ Lā' chuntza' tzē na'iccāmāsu'ni' huan xatzey tachihuīn expālacata Jesucristo a'ntīn tahui'lāna'ncha' más makat que huī'xina'n. Quit icmāsu'yucu'tun huan xatzey tachihuīn a'nlhā tintī'na'j māsuyunī't nīn kalhatin. Lā' chuntza' tū' ictilīka'tla'jca'tzīlh huan lītlot a'ntū tlahuanī't ā'kalhatin hua'chilh quit xa'ictlahualh.

¹⁷ Tū' tzey palh kalhatin nalīka'tla'jca'tzī a'ntū māni' xla' tlahuanī't. Xatzey palh namāka'tlī' Dios. ¹⁸ Palh kalhatin huan que xla' lej tzey a'ntūn tlahua, huā'mā' tuntū' ixtapalh. Xmān Dios a'ntī tzē nahuan palh tzey a'ntūn tlahuanī't kalhatin chī'xcu'.

11

Pablo cālīchihuīna'lh a'ntī xmān ixta'a'kxokonu'n

¹ Quit iclacasqui'n que huī'xina'n nakaxpa'tā'tit līlacatzucu līhuan iccāhuaniyāni' a'ntū ictlahuanī't. Caquilāpātīni'uj līlacatzucu, a'yuj hua'chilh tonto a'ntī lichihuīna'ncan ixa'cstu. ² Dios lacasqui'n que huī'xina'n tū' nataxtunquīyā'tit de Cristo. Lā' huā'mā' ū'tza' a'ntū iclacasqui'n nā quit. Quit iccāmaktāyani' para natapa'ksiyā'tit con Cristo. Chuntza' quit hua'chi catīhuā a'ntī squi'n kalhatin tzu'majāt. Lā' chuhua'j hua'chi kalhatin tzu'majāt a'ntī pāxqui' ī'squi'nīni', nā chuntza' tasqui'nī que huī'xina'n napāxqui'yā'tit xmān Cristo. ³ Quit icjicua'n que huī'xina'n nacāta'a'kxokoyāni', chuntza' hua'chi Eva a'kxokoca. Huan ko'ti'ti' lalh ixlīlūhua' lā' a'kxokolh huan Eva. Huan ko'ti'ti' lej ca'tzī a'nchī na'a'kxokonu'n. Lā' chō'la nacā'a'kxokoyāni' nā huī'xina'n, lā' chuntza' nataxtunquīyā'tit de Cristo. ⁴ Icjicua'ni' huā'mā' como huī'xina'n kaxpa'tā'tit a'ntīn cātalakmināni' lā' catamāsu'ni'yāni' ā'catūhuā lā' tū' hua'chi a'ntū iccāmāsu'ni'ni' quit expālacata Jesús. Lā' xtunc a'ntūn tamāsu'yu expālacata huan Espīritu Santo. Tū' ū'tza' a'ntū iccāmāsu'ni'ni'.

Lā' xtunc a'ntūn tamāsu'yu a'ntū lipūtaxtucan. Lā' tū' hua'chi quit iccāmāsu'ni'ni'. ⁵ Huā' tamā'na chi'xcu'hu'i'n xla'ca'n lihua' tahu'han que apóstoles. Xla'ca'n tū' quinta'a'kapalh'kā. ⁶ Chō'la tū' lej tzhēuanī't a'nchī quit ica'cta'sana'n. Pero quit xa'nca icmāchekxī a'ntū icmāsu'yu. Lā' iccāmāsu'ni'ni'ta'ni' ixlīhuāk hui'xina'n.

⁷ Quit tū' iccāmātā'jīni' hui'xina'n a'xni'ca' iccāmāsu'ni'ni' huan xatzey tachihu'īn ixpālacata Dios. Quit lej lipal'ha' xa'icscuja para xa'icuā'yan lihuan xa'iccāmāsu'ni'yāni' ixpālacata Dios. ¿Chā tū' tzey a'ntū ictlahualh?

⁸ Lihuan quit xa'icscuja na milacl'hpun'nanca'n, ixquintamacamini' tumīn ixtachi'xcu'hu'i't Dios xalanī'n ā'lacatin cā'lacchicni'. Hua'chilh xa'iccāmākl'htīlh huan tumīn como iccāmāktāyacu'tuni' hui'xina'n.

⁹ Lā' lihuan xa'iccātā'lahui'lani' quit tū' iccāsqui'ni'ni' tumīn a'xni'ca' xa'icmacl'clacasqui'n catūhuā. Huan tā'timīn xalanī'n nac Macedonia ixquintalīmini' a'ntū xa'icmacl'clacasqui'n. Lā' chuntza' tū' iccāmāmakasputūni' hui'xina'n nīn tuntū'. Lā' tū' maktin icticāsqui'ni'ni' para na'icuā'yan. ¹⁰ Tū' icticāsqui'ni'lh nīn tuntū' ixtachi'xcu'hu'i't Dios xalanī'n nac estado de Acaya a'nlhā hui'lā'na'nchipitit. Quit icuan a'ntū stu'ncua' como quit ictā'tapa'ksī Cristo. ¹¹ Lasā' ā'makapitzīn tahu'han que quit tū' iccāpāxquī'yāni' hui'xina'n como tū' iccāmākl'htīcu'tunāni' mintumīnca'n. Huā'mā' tū' stu'ncua'. Dios ca'tzī que lej iccāpāxquī'yāni' hui'xina'n.

¹² Tū' iccāsqui'ni'ni'ta'ni' tumīn para na'icuā'yan. Lā' tū' ictisqui'nli nīn maktin. Chuntza' xla'ca'n a'ntīn tasqui'n tumīn tūlah catitahualh palh tascuja chu a'xtim hua'chi quit. ¹³ Xla'ca'n tahu'han que apóstoles. Tū' stu'ncua'. Xmān ta'a'kxokonu'n a'nchī tamāsu'yu. Talacasqui'n que nacālaktzī'ncan hua'chi apóstoles a'ntīn tatā'scuja Cristo. ¹⁴ Huā'mā' a'ntūn tatlahua tūla lē'cnīyāuj como māni' huan ko'ti'ti' tzē taxtāpalī lā' tzē la hua'chi kalhatin ángel xala' nac a'kapūn. ¹⁵ Lā' nā tzē natataxtāpalī a'ntīn tatā'scuja huan ko'ti'ti'. Lā' chuntza' hua'chilh ixtatlahualh a'ntūn tzey, a'yuj tatlahuamā'na a'ntūn tū' tzey. Xla'ca'n natamāpala con Dios a'ntūn tatlahuanī't.

A'nchīn pātīni'lh Pablo

¹⁶ Quit iccāhuani'palayāni' hui'xina'n: Tū' capuhua'ntit hui'xina'n palh quit tonto como quē'cstu quīlīchi'huīna'mā'ca. Lā' a'yuj capuhuanca palh quit tonto, caquilākaxmatui lā' caquilāmakxtekui na'icchi'huīna'n. ¹⁷ Ca'tziyāuj que a'nti ka'tla'jca'tzī, xla' chihuīna'n hua'chi tonto, lā' tū' hua'chi kalhatin a'ntīn tapa'ksī con Cristo. Lā' a'ntū na'icuan quit, hua'chilh quit xa'icka'tla'jca'tzilh. ¹⁸ Lhūhua' a'ntīn cātāmāsu'ni'cu'tunāni' hui'xina'n, ixa'cstucan cālīchi'huīna'ncan. Nā quit na'iccāhuani'yāni' hui'xina'n a'ntū ictlahua. ¹⁹ Hui'xina'n a'yuj puhua'nā'tit palh lej ca'tziyā'tit, cāpātīni'yā'tit huā' tamā'na a'ntīn cālīchi'huīna'ncan ixa'cstucan hua'chi tonto. ²⁰ Hui'xina'n cāpātīni'yā'tit a'yuj xla'ca'n cātāmāpa'ksīcu'tunāni' hui'xina'n. Xla'ca'n cātamakl'htiyāni' ixlīhuāk a'ntū ka'lhiyā'tit. Lā' xla'ca'n cātāmā'kahuāni'yāni'. Lā' xla'ca'n cātālakmaka'nāni' hui'xina'n. Lā' cātālacala'sāni'. Lā' a'yuj xla'ca'n tatlahuani'yāni' ixlīhuāk huā'mā', hui'xina'n cāpātīni'yā'tit. ²¹ Tū' chuntza' iccātlahuani' hui'xina'n. Palh tzey cahuā tlahuacan huā' tamā'na', quit xa'icmāxana'lh, como tū' ictlahualh chuntza'.

Xla'ca'n tahu'han a'ntū tatlahuanī't. Lā' chuhua'j quit na'icuan a'ntū ictlahuanī't quit, a'yuj natasu'yu hua'chilh icka'tla'jca'tzī lā' hua'chilh

tonto quit. ²² Xlaca'n taka'tla'jca'tzī lā' tahuhan que xlaca'n hebreos. Nā quit hebreo. Tahuhan que xlaca'n israelitas. Nā quit israelita. Xlaca'n tahuhan que Abraham ixpapca'n. Nā Abraham nā quimpap. ²³ Xlaca'n tahuhan que tatā'scuja Cristo. Quit lihua'ca' ictā'scuja Cristo. Chuntza' a'nchī icchihuīna'mā' hua'chilh tonto quit. Xlaca'n tū' tascujnī't hua'chi quit. Lā' tū' tapātīni'nī't hua'chi quit. Quintucscanī't. Lā' nā xa'ictachī'n. Lā' lej maklhūhua' quintimaknīcu'tunca. Lā' xlaca'n tū' tapātīni'nī't chuntza'. ²⁴ Quintā'israelitas quintakēsno'kli pu'xamacāujna'jās. Lā' chuntza' quintatlahuani'nī't makquitzis. ²⁵ Lā' maktu'tun tanūni'ca quinkēniccan. Lā' maktin quimūta'laca. Lā' maktu'tun tā'cnūlh huan barco a'ntū xa'icpū'a'mā'. Lā' lakatin chi'chīni' ā'lakatin tzī'sa icpātle'kelh nac xcān a'xni'ca' tā'cnūlh huan barco. ²⁶ Lakachu iclatā'kchokonī't para na'icmāsu'yu ixtachihuīn Dios. Lā' nā ictahui'lanī't a'nlhā lej cā'lījicua'. Lā' nā maklhūhua' ictacutnī't nac pūxka a'nlhā lej lakka'tla'n. Lā' nā ica'nī't a'nlhā ixtalatlā'huan ka'lhāna'nī'n. Lā' quintitamaknīcu'tulh quintā'israelitas lā' nā a'ntīn tū' israelitas. Lā' xa'iclatlā'huan nac cā'lījicua' nac cā'lacchicni' lā' nac cā'qui'huī'n lā' nac mar. Lā' ixquintamaknīcu'tun a'ntī lihua ixtahuan que xlaca'n tatapa'ksi con Cristo. ²⁷ Lā' lej ictlekua'nī't lā' lej palha' icscujnī't. Lā' lej maklhūhua' iclakachu'huā'lhātani't. Lā' icpātīni't tatzī'ncsta lā' nā takalhpūtīt. Maklhūhua' tū' xa'icka'lhī a'ntū na'icua'. Lā' icpātīni't lonkni'. A'katunu' tū' xa'icka'lhī quilu'xu'.

²⁸ Lā' tū' xmān huā'mā'. Pō'ktu ictamakchuyīnī't lā' quimpāta'lanī't por ixpālacatata'n xalanī'n nac huan litokpāna'. ²⁹ Palh catihuā tūla xa'nca latā'kchoko na ixtej Dios, quit iclakalhu'man. Lā' palh catihuā tatonkopū, quit ica'kchā'n con huan a'ntū mātonkopūlh. ³⁰ Palh tasqui'nī que quit naquili'chihuīna'ncan quē'cstu, quit iclīchihuīna'ncu'tun a'ntū namāsu'yu que quit quē'cstu tūla ictlahua nīn tuntū'. ³¹ Dios ca'tzī que stu'ncua' a'ntū icuan. Xla' ū'tza' ixTāta' quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo. Ca'a'cnīni'ni'ca para pō'ktu. ³² A'xni'ca' quit xa'icui' nac Damasco, a'ntza' ixmāpa'ksīni'n kalhatin gobernador a'ntī ixui'līnī't huan rey Aretas. Huā'mā' gobernador cāyāhualh centinelas a'nlhā lactaxtucan nac cā'lacchicni', como ixquintachī'lē'ncu'tun. ³³ Pero quilacmāxtuca nac lakatin xalhu'cu' de huan xataxaka cā'lacchicni. Lā' quimpūmāyujūca lakatin canasta. Lā' chuntza' iclītzā'lalh lā' iclīpūtaxtulh.

12

A'nchī lakachuyalh Pablo

¹ Tū' līmakuan na'icuan palh ka'tla' quit. Xmān na'iccāhuaniyāni' a'ntū quimāsu'ni'lh huan Māpa'ksīni' Jesucristo lā' a'ntū iclaktzī'lh a'xni'ca' iclakachuyalh. ² Ka'lhītzā' hua'chi cāujtā'ti' cā'ta lā' xa'ickalhlaka'ni'ttza' Cristo, a'xni'ca' quit quilē'nca nac a'kapūn a'nlhā hui'lacha' Cristo. Tū' icca'tzī palh lē'nca quīmacni' o palh tū' lē'nca. Xmān Dios ca'tzī. ³ Dios ca'tzī palh lē'nca quīmacni' o palh xmān lē'nca quilīca'tzīn. Quit tū' icca'tzī. ⁴ Quilē'nca nac a'kapūn. Lā' a'ntza' ickaxmatli tachihuīn a'ntūn tūla icuan como Dios tū' quīmakxteka que na'icuanī nīn tintī'. ⁵ Lā' como Dios quintlahuani'lh huā'mā', quit icmāka'tī'. Quit tū' iclīka'tla'jca'tzī a'ntū quimpātē'keni'lh. Xmān na'iccāhuaniyāni' a'ntū māsū'yu que quit quē'cstu tūla ictlahua nīn tuntū'. ⁶ Palh quit ixquili'chihuīna'ncā xa'nca a'ntū ictlahuani't, tū' xa'icchihuīna'lh hua'chi tonto, como quit xmān

iclichihuīna'n a'ntū stu'ncua'. Pero tū' quintilichihuīna'nca māni' quit como tū' iclacasqui'n que ā'makapitzīn natapuhuan que quit lej ka'tla'. Quit iclacasqui'n que ixpālacata a'nchī iclatā'kchoko lā' a'nchī icchihuīna'n, nataka'tzī palh quit tzey.

7 Chō'la quit lej xa'iclika'tla'jca'tzilh por ixpālacata a'nchī iclakachuyani't. Lā' ū'tza' Dios quilīmaxquī'lh lakatin taca'tzāt. Lā' huā'mā' taca'tzāt hua'chi lakatin lhtucū'n a'ntū huan ko'ti'ti' yāhualh na quimacni'. Dios quimaxquī'lh huā'mā' taca'tzāt como tū' lacasqui'lh que quit na'icka'tla'jca'tzī. 8 Maktu'tun icsqui'ni'lh huan Māpa'ksīni' Jesucristo que ixquimāpānūni'lh huā'mā' taca'tzāt. 9 Lā' xla' quihuanilh: "Quit na'icmaktāyayāni' lā' chuntza' natāyani'ya'. A'xni'ca' hui'x scalana'jua' a'xni'ca' tasu'yu palh quit icka'lhī līmāpa'ksīn". Chuntza' quihuanilh. Lā' chuntza' con tapāxuhuān na'ictāyani' a'xni'ca' scalana'jua' quit como chuntza' litasu'yu que quit icscuja por ixlīmāpa'ksīn Cristo. 10 Chuntza' icpāxuhua a'yuj scalana'jua' quit lā' a'yuj quilakapalacan lā' a'yuj quisputni' a'ntū icmaclacasqui'n lā' a'yuj quimacaputzacan lā' a'yuj quimpātle'keni' a'ntū jicslihua'. A'xni'ca' scalana'jua' quit, a'xni'ca' tasu'yu que Cristo quimaktāyamā'. Lā' ū'tza' iclipāxuhua.

Pablo ixpāta'la por huan xalanī'n nac Corinto

11 Hua'chilh quit tonto como xmān quilichihuīna'ncan quit. Xmān por mimpālacataca'n hui'xina'n chuntza' iclichihuīna'n. Hui'xina'n ixquilāmaktāyauj na ixlacapūnca'n a'ntūn tahuan que xla'ca'n apóstoles. A'ntūn tapuhuan que xla'ca'n lakka'tla'n apóstoles, xla'ca'n tū' quinta'a'kapalhkā a'yuj nīn tuntū' quit. 12 A'xni'ca' xa'icscuja na milaclhni'ca'n, tasu'yulh palh Dios ixquilihui'līni't quilī'apóstol. Quit lilacatzucu xa'icscuja. Lā' quit xa'ictlahua lē'cnīn. Lā' huā'mā' māsu'yulh palh Dios ixquilihui'līni't quilī'apóstol. 13 Xmān lakatin catūhuā tū' ictlahualh na milaclhni'ca'n. Ictlahualh pero xmān na ixlaclhni'ca'n xalanī'n ā'makapitzīn lītokpānna'. Lā' ū'tza' huā'mā': Tū' iccāsqui'ni'ni' hui'xina'n para na'icua'yan. Palh hui'xina'n puhua'nā'tit palh tū' tzey huā'mā', caquilāmāspūtūnu'ni'uj.

14 Chuhua'j ixlīmaktu'tun ictacāxni't para na'iccālaka'nāchāni' hui'xina'n. Lā' a'xni'ca' na'icchā'n a'ntza', hui'xina'n tū' catimāpala'tit para na'icua'yan. Xmān iccāmaktāyacu'tunāni' hui'xina'n para nakalhlaka'īyā'tit ā'chulā'. Tū' iclacasqui'n mintumīnca'n. Ca'tziyāuj que huan camana' tūla tamāhuī' ixtāta'ca'n. Huan xanatāta'na' tamāhuī' ixcamana'ca'n. Lā' quit hua'chi mintāta'ca'n hui'xina'n. 15 Quit con tapāxuhuān na'icmāspūtū a'ntū icka'lhī para na'icscuja con hui'xina'n. Lā' na'icscuja hasta na'ictlakua'n. Lā' a'yuj quit lej iccāpāxquī'yāni' hui'xina'n, pero hui'xina'n tū' lej quilāpāxquī'yāuj.

16 Lā' a'yuj tū' iccāsqui'ni'ni'ta'ni' nīn tuntū', ā'makapitzīn tahuan que iccā'a'kxokomaklhtīni'ta'ni' mintumīnca'n. 17 Quit nīn tuntū' iccā'a'kxokomaklhtīni' a'xni'ca' iccālakmacā'ni' huan chi'xcuhuī'n. 18 Quit icsqui'ni'lh Tito que ixcālaka'ni' hui'xina'n. Lā' xla' ictā'macā'lh ā'kalhatin de quintā'tinca'n. Tito tū' cā'a'kxokomaklhtīni' nīn tuntū'. Hui'xina'n ca'tziyā'tit a'nchī xa'iclatlā'huan, nā chuntza' ixlatlā'huan Tito. Quina'n quintu'ca'n chu lakatin quintapāstacna'ca'n.

¹⁹ Chō'la hui'xina'n puhua'nā'tit que quit ictamaktāyamā' na mila-capūnca'n. Tū' chuntza'. Quit icchihuīna'n na ixlacapūn Dios lā' icchi-huīna'n chu a'nchī lacasqui'n Cristo. Quit lej iccāpāxqui'yāni' hui'xina'n. Iccāmaktāyacu'tunāni' para que xa'nca nakalhlaka'ī'yā'tit. Lā' ū'tza' iclītlahuakō' ixlīhuāk para hui'xina'n. ²⁰ Quit ictamakchuyīnī't como icpuhuan que chō'la a'xni'ca' na'icchā'n a'ntza' na'icca'tzī palh hui'xina'n tū' xa'nca latlā'hua'nā'tit. Lā' palh tū' xa'nca latlā'hua'nā'tit, tasqui'nī que na'iccālacaquilhniyāni' hui'xina'n. Ictamakchuyīnī't como icpuhuan que chō'la lāsta'layā'tit hui'xina'n, lā' lālakca'tzani'yā'tit lā' a'kchipinā'tit lā' talacpitziyā'tit lā' nā lālīchihuīna'nā'tit lā' lē'ksa'nā'tit lā' lej lakka'tla' makca'tzīyā'tit lā' tū' chu lakatin tahuī'layā'tit para natlahua'yā'tit catūhuā. ²¹ Quit ictamakchuyīnī't como icpuhuan que chō'la a'xni'ca' na'iccālaka'nāchāni' hui'xina'n, quit na'icmāxana'n na ixlacapūn Dios por ixpālacata a'ntūn tlhua'yā'tit hui'xina'n. Quit na'iccalhuan palh lhūhua' de hui'xina'n tlhuanī'ta'ntit talaclē'i' lā' palh tū' makxteku'tunā'tit a'ntūn tū' tzey lā' palh tlhua'yā'titcus talākahlī'n lā' palh tlhua'yā'titcus huan xako'hua'jua' mintapāstacna'ca'n.

13

Pablo cāmāxqui'lh tapāstacna'

¹ Chuhua'j ixlīmaktu'tun na'iccālaka'nāchāni' hui'xina'n. Hui'xina'n ca'tzīyā'tit que a'xni'ca' lē'ksa'nīni'ncan kalhatin, tasqui'nī kalhatu' o kalhatu'tun testigos. ² Na'iccāhuanipalayāni' ā'maktin a'ntū iccāhuanini' a'xni'ca' xa'iccātā'lahui'lani' hui'xina'n ixlīmaktu'. Lā' a'yuj tū' iccātā'lahui'lani' chuhua'j, na'iccāhuanipalayāni' hui'xina'n a'ntū tlhuanī'ta'ntit talaclē'i' lā' ā'makapitzīn huampala de hui'xina'n. Na'iccāmāpātīnī a'ntūn tatlahuatā'kchoko talaclē'i'. Lā' xlaca'n tū' catitapūtāxtulh a'nchī na'iccāmāpātīnī. ³ Lā' chuntza' hui'xina'n nalaktzī'nā'tit que quit iclīchihuīna'n con ixlīmāpa'ksīn Cristo. Xla' tū' scalana'jua' catilalh con hui'xina'n. Hui'xina'n nalaktzī'nā'tit que Cristo ka'lhī līmāpa'ksīn. ⁴ Hua'chilh scalana'jua' ixtasu'yu Cristo a'xni'ca' nīlh nac cruz. Pero chuhua'j xla' hui'. Lā' Dios maxqui'nī't līmāpa'ksīn. Lā' quit, como ictapa'ksī con Cristo, līlacatzucu iccātā'chihuīna'nī'ta'ni'. Hua'chilh quit scalana'jua' xa'iclah. Pero hui'xina'n nalaktzī'nā'tit que quit iclatlā'huan con ixlīmāpa'ksīn Dios, chuntza' hua'chi Cristo.

⁵ Xa'nca capāstacna'ntit hui'xina'n a ver palh stu'ncua' kalhlaka'ī'yā'tit hui'xina'n. Camāsu'yu'tit palh stu'ncua' kalhlaka'ī'yā'tit. Hui'xina'n xa'nca ca'tzīyā'tit palh stu'ncua' tā'latlā'hua'nā'tit Cristo. Lā' palh tū' tā'latlā'hua'nā'tit Cristo, hui'xina'n tū' tā'tapa'ksīyā'tit con xla'. ⁶ Lā' hui'xina'n naca'tzīyā'tit que quit ictā'tapa'ksī con Cristo como quit ictā'latlā'huan xla'. ⁷ Lā' chuhua'j icsqui'nī' Dios que hui'xina'n tū'tza' catlahua'tit a'ntūn tū' tzey. Tū' quimaca'tzi palh ā'makapitzīn tapuhuan que quit tū' icka'lhī līmāpa'ksīn para na'iccālacaquilhniyāni'. Iclacasqui'n que natlahua'yā'tit a'ntūn tzey. Huā'mā' iclacasqui'n a'yuj chuntza' tū' catitasu'yulh que quit icka'lhī līmāpa'ksīn como chuntza' tū' tasqui'nī na'iccālacaquilhniyāni'. ⁸ Xmān icka'lhī līmāpa'ksīn para na'ictlahua a'ntū chu a'nchī ixtachihuīn Dios. Tū' icka'lhī līmāpa'ksīn para na'ictlahua a'ntūn tū' chu a'nchī ixtachihuīn Dios. ⁹ Icpāxuhua a'xni'ca hui'xina'n xa'nca latlā'hua'nā'tit na ixtej Dios. Huā'mā' quimāpāxuhū a'yuj chuntza' tū' tasqui'nī que quit icmāsu'yu huan līmāpa'ksīn a'ntū Dios

quimaxquī'lh para na'iccālacaquilhniyāni'. Xmān iclacasqui'n que hui'xina'n lactzey nala'yā'tit. ¹⁰ Lā' ū'tza' iccālitzo'knuni'yāni' chuntza' huan nac carta a'xni'ca' tūna'j xa'iccālaka'mpalayāchāni'. Quit iclacasqui'n que tū' natasqui'nī na'iccālacaquilhniyāni' a'xni'ca' na'icchā'n. Quit iclacasqui'n que tū' natasqui'nī que quit na'iccāmāsu'ni'yāni' chuntza' huan līmāpa'ksīn a'ntū quimaxquī'nī't huan Māpa'ksīni' Jesucristo. Quimaxquī'nī't huā'mā' līmāpa'ksīn para na'iccāmaktāyayāni' a'nchī xa'nca nakalhlaka'ī'yā'tit. Tū' quimaxquī'nī't huā'mā' līmāpa'ksīn para na'iccāmāmakchuyīyāni' hui'xina'n a'nchī kalhlaka'ī'yā'tit.

¹¹ Lā' chuhua'j, tā'timīn, caka'lhī'tit tapāxuhuān. Calīhui'lī'tit xa'nca nalatā'kchokoyā'tit. Tū' calakachipini'tit. Chu lakatin calalh mintapāstacna'ca'n. Ca'cs catahui'la'tit. Lā' Dios nacātā'latahui'layāni' hui'xina'n. Xla' lej quincāpāxquī'yāni'. Lā' xla' quincāmaktāyayāni' para que ca'cs nalatahui'layāuj. ¹² Calāsaludarlī'tit milīhuākca'n como litā'timīn hui'xina'n. ¹³ Cātamacā'ni'yāchāni' a'ntza' saludos milīhuākca'n hui'xina'n, xlaça'n a'ntī xalanī'n huā'tzā' a'ntīn takalhlaka'ī'.

¹⁴ Lā' huan Māpa'ksīni' Jesucristo cacāsicua'lanālīni' hui'xina'n. Lā' ca'u'cxca'tzītīt a'nchī lej cāpāxquī'yāni' Dios. Lā' huan Espíritu Santo cacātā'latahui'lani chā'tunu' de hui'xina'n. Lā' chuntza' hui'xina'n chu lakatin nala'yā'tit. Amén.

Huan Carta a'ntū Cāmacā'ni'ca Xalanī'n nac Galacia

Pablo cāmacā'ni'lh saludos xalanī'n nac Galacia a'ntī ixtakalhla'kāt'

¹ Quit, Pablo, ictzo'kmā' huā'mā' ca'psnat. Quit apóstol. A'ntī quimānūlh quili'apóstol xla' tū' kalhatin chi'xcu'. Nīn kalhatin chi'xcu' quilacsacli para huā'mā'. A'ntī quilīmānūlh quili'apóstol xla' ū'tza' Jesucristo lā' nā quinTāta'ca'n Dios a'ntī mālahuanichokolh Jesucristo. ² Quit lā' ixlīhuākca'n tā'timīn a'ntī quintatā'lahui'lāna' con quit, quina'n pū'la iccāmacā'ni'yāchāni' saludos hui'xina'n xalanī'n nac estado de Galacia a'ntī kalhla'kāt'iyā'tit. ³ Cacāsicua'lanālini' hui'xina'n quinTāta'ca'n Dios lā' huan Māpa'ksīni' Jesucristo. Lā' cacāmātza'ta'ti'ni'ni' Dios mi'a'clhcunucca'n. ⁴ Jesucristo tamacamāstā'lh māni' ū'tza' para nanī por xpālacata quintalac'lē'i'ca'n como ixquincāmāpūtaxtūcu'tunāni' lihuan latlā'huanūj nac huā'mā' quilhtamacuj xako'hua'jua'. Chuntza' tlhualh Jesucristo porque huā'mā' ū'tza' ixtapuhuān quinTāta'ca'n Dios. ⁵ ¡Lā' camācā'tanīca Dios para pō'ktu! Amén.

Tū' a'nampala ā'tāpātin līmāscā'tīn a'ntūn tzē nalīpūtaxtucan

⁶ Quit iccālē'cnīyāni' hui'xina'n lej lacapalh taxtunquīni'pā'na'ntit Dios. U'tza' a'ntī cāta'sani'ni' hui'xina'n como Cristo quincātlahuani'ni' lakatin talakalhu'mān lā' nīlh por quimpālacataca'n. Lā' chuhua'j hui'xina'n stālani'pā'na'ntit ā'tāpātin līmāscā'tīn a'nchī nalīpūtaxtucan. ⁷ Quina'n ca'tziyāuj palh tū' stu'ncua' a'nampala ā'tāpātin līmāscā'tīn a'nchī nalīpūtaxtucan. A'nan makapitzīn chi'xcu'huī'n a'ntūn taxtāpalīcu'tun huan līmāscā'tīn a'ntū i'xla' Jesucristo. Lā' chuntza' xlaca'n cātamāmakchuyimā'ni' hui'xina'n. ⁸ Lā' palh catīhuā cāmāsu'ni'yāni' hui'xina'n ā'tāpātin līmāscā'tīn a'nchī nalīpūtaxtucan, xla' Dios camāpātīnīlh ū'tza'. Lā' a'yuj kalhatin ángel xala' nac a'kapūn a'ntī māsū'yu huā'mā'. Lā' a'yuj kalhatin de quina'n. ⁹ Icuani'ttza' lā' chuhua'j chu na'icuaampala: Palh catīhuā cāmāsu'ni'yāni' hui'xina'n ā'tāpātin līmāscā'tīn a'nchī nalīpūtaxtucan lā' tū' chuntza' a'nchī xapū'la maklhīni'ntit, xla' Dios camāpātīnīlh ū'tza'.

¹⁰ A'ntū icchihuīna'mā' a'ntza' tasū'yu que tū' icchihuīna'n xmān ū'tza' a'ntū takaxmatcu'tun huan tachi'xcu'huī't. Tū' chuntza'. Quit ictlahuacu'tun a'ntū xmān ixtapuhuān Dios. ¿Chu quit xmān iccāmāpāxuhuīcu'tun tachi'xcu'huī't? Palh quit cahuā xmān iccāmāpāxuhuīcu'tun tachi'xcu'huī't quit tū' xa'ica'kahuāna'ni'lh Cristo.

Dios līmānūlh Pablo ixlī'apóstol

¹¹ Tā'timīn, quit iclacasqui'n que naca'tziyā'tit huā'mā'. Huan xatzey tachihuīn a'ntū icmāsu'yu quit, xla' tū' ixtapāstacna'ca'n tachi'xcu'huī't. ¹² Tū' quimāca'tzīnīlh kalhatin chi'xcu'. Nīn chā'tin chi'xcu' quimāsu'ni'lh. Māni' Jesucristo ū'tza' quimāca'tzīnīlh.

¹³ Hui'xina'n cāthuanini'ta'ntza' a'nchī quit xa'ic'latlā'huan xapū'la a'xni'ca' xa'icstālani' ixlīmāscā'tīnca'n huan israelitas. Hui'xina'n ca'tziyā'tittza' a'nchī quit lej xa'iccāmacaputza a'ntī ixtakalhla'kāt' Jesucristo. Quit tū' xa'iccālakalhu'man. Quit xa'icmāspūtūcu'tun huā'mā' līmāscā'tīn a'ntū xpālacata Jesucristo. ¹⁴ Lā' a'nchī takalhla'kāt' huan israelitas quit lihua'ca'tza' xa'iccatzī que huan ā'makapitzīn

quintā'israelitas a'ntū ixtaka'lhī ixcā'taca'n hua'chi quit. Lā' quit ā'chulā' xa'iccā'a'kahuāna'ni' ixlīmāasca'tīnca'n quinapapna' israelitas. ¹⁵ Pero Dios como xla' lej lakalhu'mana'n, quit quilacsacli para quili'apóstol xapū'la a'xni'ca' tūna'j xa'ictahui'la. Lā' quinta'sani'lh para na'ictā'scuja ū'tza'. ¹⁶ Lā' chu a'nchī Dios lacasqui'lh xla' chuntza' quimāasca'tilh que Jesucristo ixO'kxa' Dios. U'tza' tlhualh para que quit nā chuntza' tzē na'iccāmāsu'ni' xlaca'n a'ntīn tū' israelitas huan xatzey tachihuīn xpālacata Jesucristo. A'xni'ca' Dios quimālakapasnīlh ixO'kxa', tū' icquīsqui'ni'lh tapāstacna' ā'kalhatin chi'xcu'. ¹⁷ Lā' tū' ica'lh nac Jerusalén para na'iccā'aka'n a'ntū apóstoles ixtahuanī'ttza' xapū'la. Quit tū' chuntza' ictlahualh. Lā' tuncan lacapalh ica'lh nac Arabia lā' ā'calistān ictaspi'tchokopā nac Damasco.

¹⁸ Lā' ixlīlakatu'tun cā'ta iclaka'lh huan apóstol Pedro nac Jerusalén. Lā' a'ntza' ictā'tachokolh xla' xmān cāujquitzisma'j. ¹⁹ Lā' tū' iclaktzī'lh nīn ā'kalhatin apóstol, xmān Jacobo ixtā'tin huan Māpa'ksīni' Jesús. ²⁰ Lā' stu'ncua' a'ntū ictzo'knumā'. Iccāhuanimā'ni' huā'mā' na i'xlacapūn Dios. Lā' tū' iccā'a'kxokomā'ni'.

²¹ Lā' ā'calistān ica'lh a'nlhā tapa'ksī con Siria lā' Cilicia. ²² Lā' tūna'j ixquintalakapasa a'ntū ixtakalhlaka'ī' Jesucristo xalanī'n nac estado de Judea. ²³ Xlaca'n xmān ixtakaxmata a'ntū ixuancan. Chuntza' ixuancan: "Huan chi'xcu' a'ntū lej ixquincāmacaputzayāni' xapū'la, chuhua'j xla' lē'cta'sana'ntlā'huan huan līmāasca'tīn xpālacata Cristo a'ntū xapū'la ixmāspūtūcu'tun". ²⁴ Lā' huan xalanī'n nac Judea a'xni'ca' takaxmatli huā'mā', i'xtamācā'tanī Dios por quimpālacata.

2

Huan ā'makapitzīn apóstoles talakatīlh a'nchī Pablo ixmāsu'yumā' ixtachi-huīn Dios

¹ Lā' ā'calistān ixlīlakacāujtā'ti' cā'ta chu ica'mpā nac Jerusalén ā'maktin huampala lā' quintā'a'lh Bernabé. Lā' nā iclē'lh huan Tito. ² A'ntza' icquīlalh porque Dios ixquimāca'tzīnīnī't que tasqui'nī que na'ica'n. Lā' a'ntza' nac Jerusalén ictakēstokui xmān quit lā' a'ntū xanapuxcu'nu'. Lā' quit iccāhuanikō'lh a'nchī quit xa'iccāmāsu'ni' a'ntīn tū' israelitas huan xatzey tachihuīn xpālacata Jesucristo. Chuntza' ictlahualh como tū' xa'iclacasqui'n que chu tlakaj natachoko a'nchī xa'icscujmā' lā' a'nchī icscujmā' chuhua'j. ³ Lā' xlaca'n tū' quintatā'lasta'lalh a'nchī xa'iccāmāsu'ni'mā' que tū' tasqui'nī que natastālanī' ixtalanānca'n israelitas xlaca'n a'ntīn tū' israelitas. Lā' nā huan Tito a'ntū ixquintā'lahuī', tū' huanica que maclacasqui'n nacircuncidarlīcan, chu a'nchī ixtalanānca'n israelitas, lā' a'yuj Tito tū' israelita ixuanī't. ⁴ Xla' tū' mātlahuīca huā'mā' a'yuj lej ixtahuan huan makapitzīn a'ntīn tū' lej stu'ncua' tā'timīn. Xlaca'n i'xquincātā'tanūnī'ta'ni' para xmān natakaxmatxtunu'n. Xmān ixtaca'tzīcu'tun a'nchī libre quīna'n a'ntīn tapa'ksīyāuj con Cristo lā' tū' tasqui'nī natlahuayāuj huan a'ntū ixtalanānca'n israelitas. Xlaca'n ixtalacasqui'n que quīna'n natlahuayāuj ixtalanānca'n huan israelitas. ⁵ Lā' quīna'n tū' icmakxtekui ixquincātatlanjani' nīn macsti'na'j como xa'iclacasqui'nāuj que huī'xina'n ā'chulā' caca'tzītēlha'tit que stu'ncua' huan xatzey tachihuīn xpālacata Jesucristo.

⁶ Huan xanapuxcu'nu' a'ntū lej cā'a'cnīni'ni'can, xlaca'n tū' quintahuanilh que tasqui'nī na'icxtāpalī a'ntū xa'icmāsu'yu. Para

quit chu a'cxtim palh lej cā'a'cnīni'ni'can o tū'. Dios, xla' laktzī'n qui'a'clhcunucca'n lā' tū' laktzī'n xmān a'ntūn talaktzī'n huan tachi'xcu'huī't. ⁷ Xlaca'n tū' quintahuanilh que na'icxtāpālī a'ntū xa'icmāsu'yu. Xlaca'n taca'tzīlh que Dios quilimāmacū'nī't que na'iccāmāsu'ni' a'ntūn tū' israelitas huan xatzey tachihuīn chuntza' hua'chi Dios ixlīmāmacū'nī't huan Pedro que nacāmāsu'ni' huan israelitas huan xatzey tachihuīn. ⁸ Lā' chuntza' hua'chi Dios con ixlīmāpa'ksīn māmūlh Pedro na ixlī'apóstol para nacāmāsu'ni' huan israelitas lā' nā quit quimāmūlh na quilī'apóstol para na'iccāmāsu'ni' a'ntūn tū' israelitas.

⁹ Jacobo lā' Pedro lā' Juan ixcālaktzī'ncan hua'chi xanapuxcu'nu'. Lā' a'xni'ca' xlaca'n taca'tzīlh que Dios ixquilimāmacū'nī't huā'mā' litlōt, lā' quintamakachi'palh quit lā' nā Bernabé. Lā' chuntza' tatlahualh porque quilihuākca'n xa'iclacchihuīna'nī'tauj que quina'n na'icscujāuj na ixlac'hni'ca'n a'ntūn tū' israelitas lā' xlaca'n natascuja na ixlac'hni'ca'n huan israelitas. ¹⁰ Xmān quincātahanini' que tū' na'icpātza'nkāyāuj na'iccāmaktāyayāuj huan a'ntī lacpobresni'. Lā' nā chuntza' quit xa'ictlahuacu'tun.

Pablo tā'lāhuanilh Pedro nac Antioquía

¹¹ Lā' a'xni'ca' Pedro milh nac Antioquía quit calacan ictā'lāhuanilh porque xla' tū' tzey a'nchī ixtlahuamā'. ¹² Lā' como xapū'la Pedro ixcātā'huā'yan xlaca'n a'ntūn tū' israelitas a'yuj xlaca'n tū' tacircuncidarlanī't chu a'nchī ixtalanāca'n israelitas. Lā' ā'calistān a'xni'ca' tamilh huan israelitas a'ntī cāmācamilh Jacobo, Pedro tatampūxtulh lā' makxtekli nacātā'huā'yan. Xla' ixcājicua'ni' huan israelitas como xlaca'n ixtahuan que tasquī'nī nacācircuncidarlican xlaca'n a'ntūn tū' israelitas. ¹³ Lā' ā'makapitzīn tā'timīn a'ntī israelitas lā' xlaca'n tatzuculh tala a'cxtim hua'chi Pedro. Lā' nā xlaca'n tatlahualh lakatu' ixlacanca'n. Lā' hasta Bernabé chu lakatin cātā'lal. ¹⁴ Lā' a'ntū ixtatlahuamā'na, quit icca'tzīlh que tū' chu a'nchī huan xatzey tachihuīn a'ntū Dios māca'tzīnī'lh. Lā' a'xni'ca' icca'tzīlh huā'mā', quit icuanilh Pedro na ixlacapūca'n ixlīhuākca'n: "Hui'x nā israelita. Pero ixa'ya' hua'chi a'ntūn tū' israelitas lā' tū' hua'chi israelita. Lā' ¿a'chī' lacasqui'na' natatlahua ixtalanāca'n israelitas xlaca'n a'ntūn tū' israelitas?" Chuntza' icuanilh Pedro.

Ixlīhuākca'n a'ntūn takalhlaka'ī' chu a'cxtim cāmāpūtaxtūcan

¹⁵ Quina'n israelitas desde a'xni'ca' iclcatunūuj. Quina'n tū' hua'chi ā'makapitzīn tachi'xcu'huī't a'ntī lej talaclē'n. ¹⁶ Pero ca'tziyāuj que Dios cāmāpānūni' ixtalac'lē'i'ca'n xmān xlaca'n antīn talipāhuan Jesucristo, lā' tū' xlaca'n a'ntūn tatlōkentaxtūcu'tun huan ley a'ntū Dios cāmāxquī'lh huan israelitas. Lā' chuntza' quina'n nā lipāhuanāuj Jesucristo. Dios quincāmāpānūni'ni'ta'ni' quintalac'lē'i'ca'n por ixpālacata lipāhuanāuj Jesucristo lā' tū' por ixpālacata a'kahuāna'ni'yāuj huan ley. Tū' a'nan kalhatin a'ntī Dios māpānūni' ixtalac'lē'i' xmān por ixpālacata tlōkentaxtūcu'tun huan ley.

¹⁷ Como quina'n iclipāhuanāuj Jesucristo, icca'tziyāuj que xmān chuntza' Dios quincāmāpānūni'n quintalac'lē'i'ca'n. Lā' tū'tza' iclipāhuanāuj huan ley a'ntū Dios cāmāxquī'lh huan israelitas. U'tza' lihuancan que quina'n iclacle'nauj lā' nā Cristo quincāmātlahuimā'ni' a'ntūn tū' tzey. U'tza' tū' stu'ncua'. Cristo tū' quincāmātlahuimā'ni' a'ntūn tū' tzey. ¹⁸ Palh quit na'icmākēnū huan ley lā' ā'calistān na'ickalhlaka'ī'pala huan ley, lā' chuntza' natasu'yu palh quit iclacle'n.

¹⁹ Quit icca'tzilh que tūla iclōkentaxtūkō' huan ley a'ntū Dios cāmaxqu'lh huan israelitas. Lā' ū'tza' tū'tza' iclīpāhuan huan ley. Chuhua'j quit iclatlā'huan chu a'nchī ixtapuhuān Dios. ²⁰ Quit hua'chilh icnīnī'ttza' lā' hua'chilh quintā'xtokohua'ca'canī'ttza' con Cristo. Hua'chilh tū'tza' quit iclahuī' lā' xmāntza' Cristo lahuī' na quimacni'. Quit iclīpāhuan ixO'kxa' Dios lā' chuntza' quit iclīlahuī' chuhua'j. Xla' quimpāxqu'lh lā' līnīlh por quit. ²¹ Quit tū' iclakmaka'n ixtalakalhu'mān Dios. Palh kalhatin tlōkentaxtūcu'tun huan ley lā' xmān por ū'tza' ixmāpānūni'ca cahuā ixtalaclē'i', chuntza' Cristo nīn tuntū' ixpālacata a'nchī xla' līnīlh.

3

Xatzey līpāhuan can Jesucristo lā' tū' huan ley

¹ ¿Chu tū' ka'lhī'yā'tit mi'a'clhcunucca'n para napūpāstacna'nā'tit? ¿Tichū cātāmāmakchuyīni' hui'xina'n, tā'timīn, xalanī'n nac Galacia? Tū'tza' a'kahuāna'ni'yā'tit a'ntū stu'ncua'. Hui'xina'n lej stu'ncua' icticāhuanini' a'nchī Jesucristo xtokohua'ca'ca nac cruz. ² Caquilāhuanij huā'mā': ¿Chichū līmāklhtīni'ntit huan Espīritu Santo? Tū' cātāmaxqu'ni' por ixpālacata a'kahuāna'ni'tit huan ley a'ntū Dios cāmaxqu'lh huan israelitas. Cātāmaxqu'ni' porque kaxpa'ttit huan xatzey tachihuīn ixpālacata Jesucristo. ³ Lā' ¿a'chī' hui'xina'n tū' tlakaj a'cstaca ca'tziyā'tit? Hui'xina'n tzu-cutit na ixtej Dios con ixlīmāpa'ksīn Espīritu Santo. Lā' ¿a'chī' puhua'nā'tit que tū'tza' maclacasquī'nā'tit ixlīmāpa'ksīn Espīritu Santo? ¿A'chī' puhua'nā'tit que hui'xina'n mi'a'cstuca'n tzē natlōkentaxtūyā'tit a'ntū Dios lacasquī'n? ⁴ Chuhua'j tasu'yu palh chu tlakaj ixcātapātle'keni'ni' lhūhua' catūhuā. Pero tū' chuntza' icpuhuan quit. ⁵ Dios cāmaxqu'iyāni' huan Espīritu Santo lā' Dios tlahua lē'cnīn na milācapūnca'n. ¿A'chī' tlahua chuntza'? Tlahua chuntza' como hui'xina'n kaxpatnī'ta'ntit lā' kalh-laka'ī'nī'ta'ntit palh stu'ncua' huan xatzey tachihuīn, lā' tū' por ixpālacata a'kahuāna'ni'tit huan ley.

⁶ Ixtachihuīn Dios huan: “Abraham ixlīpāhuan Dios. Lā' ū'tza' Dios līlaktzī'lh que lej tzey Abraham”. ⁷ Hui'xina'n ka'lhī que namāchekxī'yā'tit que a'ntīn talīpāhuan Dios xlaca'n hua'chilh scana'nca' i'xū'yātā'natna' Abraham. ⁸ Chuntza' tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios a'ntū Dios natalhua. Tatzo'kni' que Dios nacāmāpānūni' ixtalaclē'i'ca'n xlaca'n a'ntī natalīpāhuan Dios a'yuj xlaca'n tū' israelitas. Hasta xapū'la Dios māca'tzīnīlh Abraham a'nchī nacālīsicua'lanālīcan tachi'xcuhuī't. Huanīlh: “Por mimpālacata ixlīhuākca'n tachi'xcuhuī't xalanī'n nac huan quīlhtamacuj nacāsīcua'lanālīcan”. ⁹ Lā' ū'tza' cālīsicua'lanālīcan xlaca'n a'ntīn talīpāhuan Dios chuntza' hua'chi Abraham. Xla' ixlīpāhuan Dios lā' sicua'lanālīca.

¹⁰ A'makapitzīn ta'a'kahuāna'ni'cu'tun huan ley como tapuhuan que chuntza' Dios nacāmāpānūni' ixtalaclē'i'ca'n. Pero xlaca'n tahuī'lāna' camacan que nacāmālaclē'nīcan. Chuntza' tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios: “Ixlīhuākca'n a'ntīn tū' tatlōkentaxtū pō'ktu ixlīhuāk a'ntū huī' nac ca'psnat a'nīhā tatzo'kni' huan ley, xlaca'n tahuī'lāna' camacan nacāmālaclē'nīcan”. ¹¹ Lā' chuntza' līmāchekxīcan que Dios tū' catīmāpānūni'lh ixtalaclē'i' nīn tintī' a'ntī xmān tlōkentaxtūcu'tun huan ley. Tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios: “Ixlīhuākca'n a'ntī Dios cāmāpānūni' ixtalaclē'i'ca'n como talīpāhuan Dios, xlaca'n para pō'ktu nataka'lhī xasāsti' ixquīlhtamacujca'n”. ¹² Lā' huan ley a'ntū Dios cāmaxqu'lh huan israelitas, makapitzīn tatlōkentaxtūcu'tun. Lā' como talīpāhuan huan ley,

chuntza' tū' talipāhuan Cristo. Lā' a'ntī lej talipāhuan'cu'tun huā'mā' ley, lā' chuntza' tasqui'nī natatlōkentaxtū ixlīhuāk a'ntū huan huā'mā' ley, para nataka'lhī ixquilhtamacujca'n para pō'ktu.

¹³ Dios nacāmālaclē'nī ixlīhuākca'n a'ntūn tū' natatlōkentaxtū ixlīhuāk a'ntū huan nac ley. Quina'n ixlaclē'nāuj como quina'n tū' tlōkentaxtūyāuj huan ley. Pero Cristo quincāmāpūtaxtūni' de huā'mā' līpātīn como xla' māpalakō'lh a'ntūn quina'n ixlaclē'nāuj. Chuntza' tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios: “Ixlihuākca'n a'ntī cāxtokohua'ca'canī't nac cruz a'ntza' tamāpalamā'na con Dios”. ¹⁴ Lā' Cristo māpalakō'lh nac cruz. Lā' chuntza' nā xlaca'n a'ntūn tū' israelitas nā xlaca'n tzē nacāsīcu'lanālīcan a'cxīm hua'chī Dios sicua'lanālīlh Abraham chu a'nchī Dios ixuanīni't Abraham xapū'la. Lā' nā chuntza' Cristo tlhualh huā'mā' para que chuntza' quīlīhuākca'n, como līpāhuanāuj xla', tzē namaklhtūni'nāuj huan Espīritu Santo chu a'nchī Dios hualh que namāstā'.

Huan ley tūla lactlahua huan convenio a'ntū Dios tlhualh

¹⁵ Tā'timīn, na'iccāhuanīyāni' a'ntū hua'chī lītalacastuc. A'xni'ca' quina'n tlhuyāuj lakatin contrato o lakatin testamento lā' firmarliyāuj, chuntza' nīn chā'tin catilactlahualh lā' nīn chā'tin tzē natzo'kpala ā'lakatin tachihuīn. ¹⁶ Lā' nā chuntza' huan convenio a'ntū tlhualh Dios a'xni'ca' huanilīh Abraham que nasīcu'lanālī xla' lā' kalhatin ī'xū'yātā'nat. Ixtachihuīn Dios tū' huan: “ī'xū'yātā'natna”. A'ntū huan: “kalhatin ī'xū'yātā'nat”. U'tza' huanīcu'tun Cristo. ¹⁷ A'ntū iccāhuanīyāni' ū'tza' huā'mā': Dios huanilīh Abraham que ixlīhuākca'n a'ntū natalipāhuan Dios, xlaca'n natapūtaxtu. U'tza' hua'chī convenio a'ntū Dios tlhualh con Abraham. Lā' ixlīlakatā'ti' ciento cā'ta ā'puxamacāuj, Dios maxquī'lh Moisés huan ley. Chuntza' huan ley tūlalīh catilactlahualh huan convenio a'ntū Dios tlhualh con Abraham. ¹⁸ Palh Dios ixquincāsīcu'lanālīni' xmān por ixpālacata a'kahuāna'ni'yāuj huā'mā' ley a'ntū maxquī'ca ā'calīstān, chuntza' ixlacalīh huan convenio a'ntū Dios tlhualh con Abraham. Pero Dios sicua'lanālīni't Abraham xmān por ixpālacata Abraham ixlīpāhuan Dios.

¹⁹ Lā' ħtuchū lītasqui'nī huan ley a'ntū Dios maxquī'lh Moisés? A'calīstān hui'līca huā'mā' ley para nalīca'tzīcan que a'ntūn ta'a'kapalīhā xlaca'n talaclē'n. Huā'mā' ley ixmaclacasqui'ncan xmān hasta que milh Jesucristo a'ntī ī'xū'yātā'nat Abraham. Lā' huan ī'xū'yātā'nat Abraham, ū'tza' a'ntī Dios ixlīchihuīna'nī't xapū'la a'xni'ca' tlhualh huan convenio con Abraham. Huan āngeles cāmāpa'ksīca que natamāstā' huan ley. Lā' macamaxquī'ca Moisés. Lā' Moisés cāmamacamaxquī'lh huan tachi'xcuī't israelitas. ²⁰ Lā' Dios xla' tū' ixmaclacasqui'n a'ntū namaktāya a'xni'ca' lacāxtlahualh huan convenio con Abraham. Māni' ū'tza' lacāxtlahualh.

Huan ley tūla cāmāxquī' xasāsti' ixquilhtamacujca'n tachi'xcuī't

²¹ Quit tū' icchihuīna'mā' que huan ley tā'lāsta'la a'ntū mālacnū Dios por ixpālacata huan convenio. Palh ixmāstā'ca cahuā lakatin ley a'ntūn tzē ixmāstā'lh xasāsti' quinquilhtamacujca'n, chuntza' tzē ixquincāmāpānūni'ni' quintalaclē'i'ca'n xmān por ixpālacata huā'mā' ley. ²² Ixtachihuīn Dios huan que ixlīhuākca'n tachi'xcuī't talaclē'n. Lā' como por ixpālacata huan ley, tasu'yu palh ixlīhuākca'n talaclē'n lā' ixlīhuākca'n hua'chī tachi'nī'n a'ntūn tūla tapūtaxtu. Lā' chuntza' xmān a'ntūn talipāhuan Jesucristo, xmān xlaca'n natapūtaxtu.

²³ Lā' a'xni'ca' tūna'j ixmin Jesucristo, quina'n hua'chi tachī'nī'n ixuani'tauj como quina'n tūla tlōkentaxtūyāuj huan ley. Lā' hua'chi tachī'nī'n ixuani'tauj lā' tūla ixlaktaxtūyāuj hasta a'xni'ca' quincātamāca'tzīnīni' a'nchī nakalhaka'ī'yāuj que Jesucristo tzē māpūtaxtūnu'n. ²⁴ Lā' huan ley xla' hua'chi kalhatin a'ntī pū'lāna'. Ixquincāmāsu'ni'yāni' ixtej Dios hasta a'xni'ca' milh Jesucristo lā' ca'tzīuj a'nchī nalīpāhuanāuj xla' lā' chuntza' tzē naquincāmāpānūni'yāni' quintalaclē'i'ca'n. ²⁵ Lā' chuhua'j como chilhtza' huan quilhtamacuj para nalīpāhuanāuj Cristo, chuhua'j tū'tza' maclacasqui'nāuj huan ley. Hua'chilh palh sputlitza' ixlītōt huanmā' ley.

²⁶ Hui'xina'n kalhlaka'ī'nī'ta'ntit que Jesucristo māpūtaxtūnu'n lā' ū'tza' līla'tit ixcamana' Dios. ²⁷ Lā' milīhuākca'n hui'xina'n a'ntī a'kpaxni'ta'ntit ū'tza' lītasu'yu palh kalhlaka'ī'nī'ta'ntit Cristo lā' la'tit hua'chi Cristo. ²⁸ Palh hui'xina'n chu lakatin con Cristo, chuntza' milīhuākca'n hui'xina'n xmān chu kalhatin. A'cxtim huan israelitas lā' a'ntīn tū' israelitas; a'cxtim huan a'ntī hua'chi xatata māujna' lā' a'ntīn tū' xatata māujna'; a'cxtim huan chī'xcuhui'n lā' pusan. ²⁹ Palh hui'xina'n tapa'ksiyā'tit con Cristo hui'xina'n hua'chi ī'xū'yātā'natna' Abraham. Lā' chuntza' nā namakhtīni'nā'tit a'ntū Dios mālacnūni'nī't Abraham.

4

¹ Lā' chuhua'j na'iccāhuanīyāni' a'ntū hua'chi lītalacastuc. Kalhatin ka'hua'chu a'xni'ca' tūna'j makhtīni'n ixherencia, xla' tūlana'j māpa'ksīni'n. Lā' chuntza' xla' hua'chicus kalhatin tasācua', a'yuj ū'tza' ixtēcu' nala. ² A'xni'ca' ti'na'jcus huan ka'hua'chu, a'nampala ā'makapitzīn a'ntīn tamaktaka'lha xla' lā' a'ntī cālīmāmacū'ca ixlīhuāk a'ntū ixlā' nala hasta a'xni'ca' huan chī'chīni' a'ntū laclhcāhui'līnī't ixtāta'. ³ Lā' chuntza' quina'n. Xapū'la, como tūna'j xa'nca ixmāchekxiyāuj a'ntū ixlā' Dios, hua'chi laksana'tā'n ixuani'ta'uj. Xapū'la a'kahuāna'ni'uj ixtalanānca'n lā' ixlīmāscatīnca'n tachi'xcuhui't. ⁴ Pero a'xni'ca' chilh huanmā' chī'chīni' a'ntū ixlāclhcāhui'līnī't Dios macamilh ī'xO'kxa'. Xla' mālacatunūnīlh kalhatin puscāt. Lā' ixO'kxa' Dios ixlahui' chu a'nchī ixtalanānca'n huan israelitas. ⁵ Chuntza' xla' milh porque xla' quincāmāpūtaxtūcu'tuni' porque ixui'lāna'uj camacan chu a'nchī ixlīmāpa'ksīn huan ley. Lā' ū'tza' līmīlh ixO'kxa' Dios para que quina'n tzē nalayāuj ixcamana' Dios.

⁶ Dios macamilh huan Espīritu Santo na qui'a'clhcunucca'n. Lā' chuntza' tzē nahuanīyāuj Dios: “¡QuinTāta'ca'n!” Lā' chuntza' lītasu'yu que quina'n ixcamana' Dios. ⁷ Lā' chuhua'j quina'n tū'tza' hua'chi tasācua'. Quina'n ixcamana' Dios. Lā' como quina'n chuhua'j ixcamana'tza', Dios naquincāmaxquī'yāni' quiherenciaca'n.

Pablo cāmaxquī'lh tapāstacna' xalanī'n nac Galacia

⁸ Xapū'la hui'xina'n a'xni'ca' tūna'j ixlakapasā'tit Dios, hui'xina'n ixui'lā'na'ntit na ixlīmāpa'ksīn a'ntī tū' diosnu'. ⁹ Pero chuhua'j hui'xina'n lakapasā'titza' Dios. Lā' Dios nā cālakapasāntza' hui'xina'n. Lā' como hui'xina'n lakapasā'tit Dios, lā' ¿a'chī' tlhua'cu'tumpala'yā'tit mintalanānca'n? Mintalanānca'n tūla caticāmaktāyani' lā' nīn tuntū' ixlīhuancān. Lā' ¿a'chī' ixlīmaktu' nastālani'pala'yā'tit? ¹⁰ Hui'xina'n maclacāni'yā'tit makapitzīn chī'chīni' lā' makapitzīn mālhcuyu' lā' makapitzīn cā'ta lā' nā tlhua'yā'tit ā'makapitzīn cā'tani'. ¹¹ Quit ictamakchuyūnī't por mīmpālacataca'n. Chō'la chu tlakaj lej icscujli con hui'xina'n.

¹² Tā'timīn, iccāsqūni'yāni' cala'tit hua'chi quit. Quit, a'yuj kalhatin israelita, tū'tza' icstālani' i'xtalanānca'n israelitas. Lā' hui'xina'n a'ntīn

tū' israelitas tū' tasqui'nī nalitzucuyā'tit tlahua'yā'tit ixtalanānca'n israelitas. Hui'xina'n nīn tuntū' quilātlahuani'nī'tauj a'ntūn tū' tzey. ¹³ Hui'xina'n ca'tziyā'tit que ī'tza'cā'hua' xa'icuanī't lā' ū'tza' iccālimāsu'ni'ni' xapū'la huan xatzey tachihuīn ixpālacata Jesucristo. ¹⁴ Hui'xina'n tū' quilālakmaka'uj lā' a'yuj tū' lilaktzī'ncu'tu xa'icuanī't como ī'tza'cā'hua' xa'icuanī't. Quilālaktzī'uj hui'xina'n hua'chilh kalhatin ángel xa'icuanī't a'ntī Dios macamilh. Quilālaktzī'uj con tapāxuhuān hua'chilh māni' Jesucristo. ¹⁵ ¿Chā tū' pāstacā'tit hui'xina'n a'nchīn tanto ixka'lhī'yā'tit lhūhua' tapāxuhuān a'xni'ca' xa'icui' quit con hui'xina'n? ¿Tuchū cāpātle'keni'nī'ta'ni' hui'xina'n? Quit icuan hui'xina'n cahuā ī'xmāxtutit milakastapunca'n lā' ixquilāmaxquī'uj palh tzē ixtlahua'tit. ¹⁶ Lā' chuhua'j hui'xina'n quilālaktzī'nāuj hua'chi mintā'ca'tzaca'n porque quit iccāhuaniyāni' a'ntū xastu'ncua'. Lā' ¿a'chī' quilālaktzī'nāuj chuntza'? ¹⁷ Huan tamā'na chī'xcuui'n a'ntī cātlahuacu'tunāni' ixamigoca'n, tasu'yu palh xlaca'n cātamaktāyacu'tunāni'. Pero tū' stu'ncua'. Xlaca'n xmān cātamāxtunquīcu'tunāni' de quit. Lā' chuntza' hui'xina'n xmān ū'tunu'n nacā'a'cnīni'ni'yā'tit. ¹⁸ Pues tzey palh ā'makapitzīn cātlahuacu'tunāni' ixamigoca'n hui'xina'n a'xni'ca' iccā'tā'lahui'lani' lā' a'xni'ca' tū'. Pero xmān stu'ncua' cacātamaktāyani'. ¹⁹ Quilaksa'tā'n, cā'tziyāuj a'nchī kalhatin puscāt pātīni'n a'xni'ca' mālacatuncuīnī ī'ska'ta'. Lā' nā chuntza' icpātīni'mā' hasta lhā natasu'yu que hui'xina'n nalatahui'layā'tit hua'chi a'ntīn ta'a'kahuāna'ni' Cristo. ²⁰ Palh xa'iclatahui'lh cahuā con hui'xina'n, xtunc xa'iccā'tā'chihuīna'ni'. Quit lej iccālitamakchuyīmā'ni' hui'xina'n.

Pablo līchihuīna'lh Agar lā' Sara

²¹ Hui'xina'n lej lītanūni'cu'tunā'tit para na'a'kahuāna'ni'yā'tit huan ley a'ntū Dios mātzo'knīlh Moisés. Lā' chuhua'j caquilāhuaniuj huā'mā': ¿Chichū tū' limāchekxī'yā'tit xa'nca a'ntū huan ixtachihuīn Dios a'nlhā tatzo'kni' huan ley? ²² Ixtachihuīn Dios huan que Abraham ka'lhīlh kalhatu'ixo'kxa'n. Kalhatin ixo'kxa' ixuanī't huan puscāt a'ntī ixuanican Agar. Lā' huan puscāt xatata māuj ixuanī't lā' xla' tū' libre ixuanī't. Lā' huan ā'kalhatin o'kxa' huampala ixo'kxa' ixuanī't huan puscāt a'ntī libre ixuanī't. ²³ Huan ī'ska'ta' Agar lacatuncuīlh a'cxtim hua'chi talacatuncuī ixlīhuākca'n huan līska'tā'n. Tū' chuntza' huan ā'chā'tin. A'xni'ca' lacatuncuīlh ī'ska'ta' huan puscāt a'ntī libre, chuntza' Dios lītłōkentaxtūlh a'ntū ixuanī't como ū'tza' Dios ixmālacnūnī't. ²⁴ Huā'mā' xla' hua'chi lītālacastuc. Huan kalhatu' pusan xlaca'n hua'chi lakatu' convenio ixtahuani't. Huan xatata māuj a'ntī i'xtacuīni' Agar, xla' ū'tza' hua'chi huan convenio a'ntū cāxtlahuaca nac huan kēstīn a'ntū huanican Sinaí. A'ntza' nac Sinaí macamaxquī'ca Moisés huan ley. Lā' a'ntīn talīpāhuan huan ley, xlaca'n hua'chi ixcamana' Agar, como xlaca'n nā tū' libre. ²⁵ Agar, xla' hua'chi Sinaí a'ntū huī' nac Arabia. Lā' nā Agar hua'chi Jerusalén. Xlaca'n a'ntīn tatapa'ksī con Jerusalén, nā xlaca'n lej talīpāhuan huan ley. Lā' nā xlaca'n tū' libre. ²⁶ Tū' chuntza' huan Jerusalén xala' nac a'kapūn. Quina'n tapa'ksīyāuj con huanmā' Jerusalén. Lā' quina'n libre. ²⁷ Ixtachihuīn Dios huan:

Capāxuhualh huan puscāt a'ntī tūna'j ka'lhī ixcaman.

Cata'salh con tapāxuhuān a'ntīn tūna'j mālacatuncuīnī kalhatin ska'ta'.

Capāxuhualh como xla' a'yuj makstekca, ā'chulā' nacāka'lhī ixcamana' que huan puscāt a'ntī ka'lhī ixkōlu'.

28 Dios tlōkentaxtūlh a'ntū ixuanī't. Lā' ū'tza' līlacatuncuīlh Isaac, ī'ska'ta' huan puscāt a'ntī libre ixuanī't. Lā' nā quina'n como Dios tlōkentaxtūlh a'ntū hualh, chuntza' lauj ixcamana' Dios. 29 Huanmā' quilh-tamacuj huan ska'ta' a'ntī lacatuncuīlh chuntza' hua'chi ā'makapitzīn, xla' ixlakapala huan i'xcaman a'ntīn tahuī'lh por ixpālacata Espīritu Santo. Lā' chuntza' pātle'kemā' chuhua'j. Quincātalakapalayāni' quina'n a'ntī kalhīyāuj xasāsti' quinquilh-tamacujca'n por ixlīmāpa'ksīn Espīritu Santo. 30 Ca'tzīyāuj a'ntū huan ixtachihuīn Dios: "Catla'kama'capi huan puscāt a'ntī xatata māuj lā' nā ixcaman. Lā' huan ixcaman xatata māuj, xla' tūla catimakhūni'lh huan herencia. Xmān ixo'kxa' huan puscāt a'ntī libre, ū'tza xla' namakhūni'n huan herencia". 31 Chuntza' tā'timīn, quina'n tū' hua'chi ixcamana' huan puscāt xatata māuj. Quina'n hua'chi ixcamana' huan puscāt libre.

5

A'ntīn talīpāhuan Cristo tū'tza' talīpāhuan huan ley

1 Chuhua'j quina'n libres por ixpālacata a'ntū tlahualh Cristo. Lā' chuntza' tū' catalactlajītāya'tit. Tū'tza' tila'yā'tit hua'chi xapū'la xatata māuj.

2 Cuenta catlahua'tit a'ntū iccāhuanīyāni' quit, Pablo. Palh hui'xina'n natamakxtekā'tit nacātacircuncidarlīyāni' lā' ū'tza' nalīpāhuanā'tit, chuntza' hua'chilh nīn tuntū' ixpālacata Cristo con hui'xina'n.

3 Lā' iccāhuanīpalayāni': Palh huan tī lacasqui'n nacircuncidarlīcan, xla' ū'tza' ka'lhī que natlōkentaxtūkō' ixlīhuāk a'ntū huan huan ley a'ntū Dios mātzo'knīlh Moisés. 4 Makapitzīn de hui'xina'n tlahuacu'tunā'tit a'ntū huan huā'mā' ley, como puhua'nā'tit que chuntza' nacāmāpānūni'yāni' mintalaclē'i'ca'n. Lā' palh chuntza' tlahua'yā'tit, chuntza' taxtunquīnī'ta'ntit de Cristo lā' makxteknī'ta'ntit ixtalakalhu'mān Dios. 5 Pero quina'n, huan Espīritu Santo quincāmāca'tzīnīni' que Dios quincāmāpānūni'nī'ta'ni' quintalaclē'i'ca'n, como quina'n līpāhuanāuj Jesucristo. 6 Palh tapa'ksīyāuj con Jesucristo, nīn tuntū' huanīcu'tun palh quina'n circuncidarlayāuj o palh tū'. A'ntū tasqui'nī nalīpāhuanāuj Jesucristo. Lā' ū'tza' nalālīpāxquī'yāuj.

7 Hui'xina'n xa'nca ixlatlā'hua'mpā'na'ntit na ixtej Dios. Iccālē'cnīyāni' hui'xina'n a'nchī tamakxtektit cātāmāmakchuyīni'. Tū'tza' xa'nca a'kahuāna'ni'yā'tit huan tachihuīn a'ntū xastu'ncua'. 8 Huā'mā' a'ntū xlaca'n cātāmāsu'ni'ni', tū' ixla' Dios. Lā' Dios ū'tza' a'ntī cālacsacnī'ta'ni'. 9 Xlaca'n a'ntī cātāmāmakchuyīmā'ni', xlaca'n hua'chi levadura. Ca'tzīyāuj que macstī'na'j levadura māxcu'tūkō' ixlīhuāk huan tasquit. 10 Como quina'n a'cxīm kalhlaka'ī'yāuj huan Māpa'ksīni' Jesucristo, quit icca'tzī que hui'xina'n ā'chulā' napāstacā'tit chuntza' hua'chi icpāstaca quit. Pero a'ntī cātāmāmakchuyīmā'ni', xlaca'n natāmāpala con Dios, nīn tīntī' ixmaca'tzi tichūyā chi'xcuhuī'n.

11 Pero quit, tā'timīn, palh quit cahuā xa'iccāmāsu'ni'ni' palh lej tasqui'nī nacircuncidarla'yā'tit, chuntza' tū' ixquimacaputzaca. Pero xlaca'n ta'a'kchā'n como quit icmāsu'yu xmān que Cristo nīlh nac cruz lā' chuntza' māpalalh quīntalaclē'i'ca'n. 12 Pero a'ntī cātāmāmakchuyītlā'huanāni' hui'xina'n por ixpālacata huan circuncisión, quit iclacasqui'n que xlaca'n catatapānūkō'lh de hui'xina'n.

13 Dios cālacsacni' hui'xina'n, tā'timīn, para que nala'yā'tit libre. Lā' a'yuj libres hui'xina'n, tū' tzey palh tlahua'yā'tit xako'hua'jua' mintapāstacna'ca'n. Xatzey calāpāxquī'tit lā' chuntza' tzē nalāmaktāya'yā'tit. 14 A'nan lakatin limāpa'ksīn a'ntū huan: "Nacāpāxquī'ya' huan ā'makapitzīn chuntza' hua'chi pāxquī'ca'na' mē'cstu". A'ntūn ta'a'kahuāna'ni' huā'mā' limāpa'ksīn, chuntza' tatlōkentaxtū ixlīhuāk a'ntūn tatzokni' nac ley. 15 Pero palh hui'xina'n lālacatāquī'yā'tit lā' lāsta'layā'tit, cuenta catlahua'tit que tū' nalāmāspūtūyā'tit hui'xina'n.

Calatā'kchokotit chu a'nchī huan Espiritu Santo cāmāsu'ni'yāni'

16 A'ntū iccāhuanimā'ni' ū'tza' huā'mā': Calatā'kchokotit chu a'nchī huan Espiritu Santo cāmāsu'ni'yāni'. Chuntza' tū'tza' catistālani'tit mintapāstacna'ca'n xako'hua'jua'. 17 Huan xako'hua'jua' ixtapāstacna'ca'n chī'xcuui'n xlaca'n ixtā'ca'tza con huan Espiritu Santo. Lā' huan Espiritu Santo nā ixtā'ca'tza huan xalاکko'hua'jua' ixtapāstacna'ca'n chī'xcuui'n. Huan lakatu' hua'chi litā'ca'tza. Lā' ū'tza' tūla litlahua'yā'tit chu catūhuā a'ntū lacasqui'nā'tit. 18 Lā' palh hui'xina'n na'a'kahuāna'ni'yā'tit huan Espiritu Santo, tū'tza' lej caticāpā'tani' huan ley.

19 Ca'tzīyāuj palh tū' tzey a'ntūn tatlaha huan tachi'xcuui't a'ntūn tū' ta'a'kahuāna'ni' Dios. Xlaca'n tamakpuscātīni'n. Huāk ko'hua'jua' ixtapāstacna'ca'n. Xlaca'n tū' a'cstaca taca'tzī. 20 Xlaca'n tamācā'tani' idolos lā' tatlahaūna'n. Xlaca'n talāca'tzalaktzī'n lā' talāsta'la lā' talālakca'tzani'. Chu tuncan ta'a'kchā'n. Lā' chu xmān ixa'cstuca'n tapuhan. Lā' tamālacpitzī huan ixtachi'xcuui'tca'n. 21 Lā' taka'lhīcu'tun a'ntū ixla' ā'chā'tin. Lā' tamaknīni'n, lā' taka'chī, lā' talīlakastāna'n a'ntūn tū' tzey. Lā' ā'chulā' ā'catūhuā tatlahaupala. Hua'chi xa'iccāhuaniyāni' xapū'la, chuntza' iccāhuanipalayāni': Huan a'ntī chuntza' tala tūlalh catitatanūlh a'nlhā Dios māpa'ksīni'n.

22 Tū' chuntza' antīn ta'a'kahuāna'ni' huan Espiritu Santo. Huan Espiritu Santo cāmaktāya. Lā' chuntza' xlaca'n tapāxquī' ā'makapitzīn lā' taka'lhī tapāxuhuān. Lā' ca'cs tahuī'lāna'nkō'. Lā' lej tapātīni' ā'makapitzīn. Lā' lej tzey taca'tzī. Lā' tū' lactampi'lhni. Lā' tatlōkentaxtū a'ntūn tahuān. 23 Lā' xlaca'n tū' taka'tlā'jca'tzī. Lā' talīhui'lī natatlahua xmān a'ntūn tzey. Palh chuntza' natlahua'yā'tit, tinti' ley a'ntū nahuan que tū' limakuan a'ntū tlahuapā'na'ntit. 24 Lā' a'ntūn tatapa'ksī con Cristo, xlaca'n tū'tza' tamakx-teka que nacāmāpa'ksī ixtapāstacna'ca'n a'ntū xako'hua'jua. Hua'chilh tamaknīlh ixtapāstacna'ca'n a'ntū xako'hua'jua', chuntza' hua'chi xtoko-hua'ca'can kalhatin nac cruz. 25 Lā' huan Espiritu Santo quincāmāxquī'ni' xasāsti' quinquilhtamacujca'n. Lā' ū'tza' litasqui'nī na'a'kahuāna'ni'yāuj lā' natalā'kchokoyāuj chu a'nchī quincāmāsu'ni'yāni' huan Espiritu Santo.

26 Lā' tū' catika'tlā'jca'tzīuj lā' tūla caticātā'lāhuaniuj lā' tūla catilālakca'tzani'uj.

6

Tasqui'nī nalāmaktāyayā'tit

1 Tā'timīn, palh tū laktzī'ncan tlahuamā' catūhuā a'ntūn tū' tzey, hui'xina'n a'ntū latlā'hua'nā'tit chu a'nchī Dios lacasqui'n, camaktāya'tit para que chuntza' nacāxla. Lā' tū' tilīka'tlā'jca'tzīyā'tit a'xni'ca' namaktāya'yā'tit. Lej cacuentatlahua'tit hui'xina'n para que tū' nata-tonkopūyā'tit nā hui'xina'n. 2 Calāmaktāya'tit para que natāyani'yā'tit. Lā' chuntza' natlōkentaxtūyā'tit a'ntū ixlīmāpa'ksīn Cristo.

³ Palh kalhatin puhuan que xla' más xatzey que ā'makapitzīn lā' palh tū' stu'ncua', xla' ixa'cstu ta'a'kxoko. ⁴ Lā' chā'tunu' napāstacna'n palh xa'nca latlā'huan o tū'. Lā' palh māni' ū'tza' ca'tzī que xa'nca latlā'huan lā' xla' lej lipāxūj nalatahui'lā. Tū' tasqui'nī que cuenta natlahua palh xla' a'cxtim con ā'makapitzīn o palh tū'. ⁵ Chā'tunu' nentalē'n ixtacu'ca'ca'n. Lā' natakaltīni'n por ixpālacata a'nchī talilatlā'huan.

⁶ A'ntī cāmāsu'ni'can ixtachihuīn Dios, xlaca'n natamaxqui' macsti'na'j a'ntūn taka'lhī para a'ntūn tamāsu'yu ixtachihuīn Dios.

⁷ Hui'xina'n tū' cata'a'kxokotit mē'cstuca'n. Dios, nīn tintī' catitlajalh. A'ntū Dios huan que nala, ū'tza' napātle'ke. Ca'tziyāuj que a'ntū nacha'n kalhatin chi'xcu', ū'tza' namakala. ⁸ Lā' palh kalhatin tlahuatlā'huan xako'hua'jua' ixtapāstacna', xla' natlaja xmān huan līnīn. Lā' palh kalhatin tlahua ixtapuhuān huan Espīritu Santo, xla' naka'lhī xasāsti' ixquilhtamacuj para pō'ktu. ⁹ Lā' tū' calakachā'ni'uj a'nchī tlahuayāuj huan a'ntū xatzey. Palh quina'n tū' namakxtekāuj natlahuayāuj huan a'ntū xatzey xa'nca namakalana'nāuj huanmā' chi'chini' a'ntū ixlīhuākca'n. ¹⁰ Lā' ū'tza' a'cxtim nacālitlahuani'yāuj ixlīhuākca'n tachi'xcu'huī't a'ntū xatzey, pō'ktu a'xni'ca' tzē tlahuayāuj. Lā' ā'chulā' nacātlahuani'yāuj a'ntūn tzey huan tā'timīn a'ntūn takalhlaka'ī.

Pablo māstā'lh tapāstacna'

¹¹ Calaktzī'ntit a'nchī ixlīlaka'tla'n letras iccātzo'knuni'mā'ni' māni' quit. ¹² Xlaca'n a'ntūn tatasu'yucu'tun xalacuan na ixlacapūnca'n tachi'xcu'huī't, ū'tunu'n a'ntī stu'tu'lu' tahuan que nacircuncidarlayā'tit. Chuntza' tatlahua como tū' talacasqui'n que nacāmacaputzacan. Tū' tapātīni'ncu'tun hua'chi tapātīni'n a'ntūn takalhlaka'ī' palh xmān Cristo tzē māpūtaxtūnu'n, como xla' nīlh nac cruz. ¹³ Lā' nā huan a'ntūn tacircuncidarlanī't, xlaca'n tū' ta'a'kahuāna'ni'kō' ixlīhuāk huan ley a'ntū Dios mātzo'knīlh Moisés. Xlaca'n talacasqui'n que hui'xina'n cacircuncidarlatit. Chuntza' xlaca'n tzē natalīka'tla'jca'tzī por mimpālacataca'n hui'xina'n circuncidarlanī'ta'ntit hui'xina'n. ¹⁴ Lā' quit tū' iclīka'tla'jca'tzī de nīn tuntū'; xmān icmāsu'yucu'tun a'nchī līnīlh quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo huan nac cruz. Lā' como ictapa'ksī con Cristo quit tū'tza' quimāpa'ksī a'ntū xala' nac quilhtamacuj lā' tū'tza' quimaca'tzi. ¹⁵ Como tapa'ksīyāuj con Cristo Jesús, chuntza' a'cxtim palh circuncidarlanī'tauj o palh tū'. A'ntū lej tasqui'nī ū'tza' huā'mā': Naka'lhīyāuj xasāsti' quinquilhtamacujca'n. ¹⁶ Lā' chuhua'j i'xlīhuākca'n a'ntūn talatlā'huan chu a'nchī huanmā' tapāstacna', lā' nā ixlīhuākca'n ixtachi'xcu'huī't Dios, cacālakalhu'malh Dios xlaca'n, lā' cacāāmātza'ta'tī'ni'lh ixa'clhconucca'n.

¹⁷ Lā' nīn tintī'tza' caquistalal. Huāk huan quixtu'tu' a'ntū icka'lhī xla' ū'tza' lītasu'yu palh quit ictapa'ksī con huan Māpa'ksīni' Jesús.

¹⁸ Tā'timīn, milīhuākca'n hui'xina'n cacāsicua'llanālikō'ni' quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo. Amén.

Huan Carta a'ntū Cāmacā'ni'ca Xalanī'n nac Efeso

Pablo cāmacā'ni'lh saludos huan a'ntī ixtakahlaka'ī

¹ Quit, Pablo, ictzo'ka huā'mā' carta. Quit ixapótol Jesucristo, como ū'tza' huā'mā' ixtapuhuān Dios. Quit iccātzo'knuni'mā'ni' hui'xina'n a'ntī xalanī'n nac Efeso a'ntīn tā'tapa'ksiyā'tit Dios lā' kalhlaka'ī'yā'tit Cristo Jesús. ² Cacātasica'lanālīni' Dios quinTāta'ca'n lā' huan Māpa'ksīni' Jesucristo. Lā' cacātamātza'ta'tī'ni'ni' mī'a'clhcunucca'n.

Dios quincāsica'lanālīyāni' por ixpālacata Jesucristo

³ Camaxquī'uj pāxcatca'tzī Dios, ixTāta' quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo. Xla' quincāsica'lanālīni'ta'ni'. Lā' quincāmaxquī'nī'ta'ni' tāpālhūhua'tasica'lanālīn a'ntū xala' nac a'kapūn. Quincātlahuani'nī'ta'ni' huā'mā' como tā'tapa'ksiyāuj Cristo. ⁴ Lā' a'xni'ca' tūna'j itzucu huan quilhtamacuj, Dios quincālacasacni' quina'n a'ntīn tā'tapa'ksiyāuj Cristo. Quincālacasacni' como quincātlahuacu'tuni' xalactzey, como xla' tū' ixlacasqui'n que a'nan catūhuā a'ntūn tzē naquincātalē'ksa'nīni'nāni' na ixlacapūn Dios. ⁵ Lā' Dios, como quincāpāxquī'yāni', chuntza' xapū'la puhualh de naquincātlahuayāni' ixcamana' por ixpālacata Jesucristo. Huā'mā' a'ntū ixtapuhuān. ⁶ Lā' ū'tza' nalīmāka'tlī'yāuj Dios como xla' lej pāxquī'nin. Quincātlahuani'nī'ta'ni' huā' tamā'na' talakalhu'mān por ixpālacata Jesucristo ixO'kxa'. Lā' xla', Dios lej pāxquī'. ⁷ Cristo nīlh lā' chuntza' quincālīmāpūtaxtūni'. Lā' nā Dios quincāmāspūtūni'ni'ntza' quintalaclē'i'ca'n. Huā'mā' Dios quincātlahuani'ni' como xla' lej lakalhu'manīni'n. ⁸ Lā' como Dios lej lakalhu'manīni'n, xla' quincāmāchékxīni'ni' ixtachihuīn Dios lā' lej xa'nca quincāmāpāstaquiyāni'. ⁹ Xapū'la xmān Dios tzē'k ixca'tzī a'ntū ixpuhuan naquincātlahuani'yāni'. Lā' chuhua'j quincāmāca'tzīnīni'ta'ni'. ¹⁰ Lā' huā'mā' a'ntū Dios puhualh, ū'tza' huā'mā': A'xni'ca' namin huan chi'chini' a'ntū Dios lhcāni't, xla' nalīmāmacū' Cristo ixlīhuāk a'ntū a'nan nac a'kapūn lā' ixlīhuāk a'ntū a'nan nac quilhtamacuj. Lā' Cristo nacāmāpa'ksīkō' ixlīhuāk.

¹¹ Dios tlahuakō' ixlīhuāk chu a'nchī ixtapuhuān. Xla' quincālacasacni' como ixtachi'xcuui't quincātlahuacu'tuni' por ixpālacata Cristo. ¹² Lā' chuntza' māka'tlī'can por quimpālacataca'n quina'n a'ntī israelitas lā' a'ntī xapū'la ickalhlaka'ī'uj que Cristo ū'tza' a'ntī māpūtaxtūnu'n. ¹³ Lā' nā hui'xina'n a'ntīn tū' israelitas nā kalhlaka'ī'tit Cristo a'xni'ca' kaxpa'ttit huan xatzey tachihuīn a'ntū xastu'ncua'. Lā' por ixpālacata huā'mā' xatzey tachihuīn, hui'xina'n cātālīmāpūtaxtūni'. Lā' a'xni'ca' hui'xina'n kalhlaka'ī'tit, Dios cāmāxquī'ni' huan Espīritu Santo, chuntza' hua'chi a'nchī xla' ixuanī't. Lā' huā'mā' māsu'yu que Dios nacāmāpūtaxtūkō'yāni'. ¹⁴ Como ka'lhīyājtzā' huan Espīritu Santo, ca'tzīyāuj que namaklhtīni'nāuj a'ntū Dios nacāmāxquī' ixtachi'xcuui't, chuntza' hua'chi xla' huanī't. Lā' nā ixpālacata huan Espīritu Santo ca'tzīyāuj que ixlīstū'ncua' Dios quincāmāpūtaxtūkō'yāni' quina'n a'ntīn tā'tapa'ksiyāuj xla'. Lā' chuntza' namāka'tlī'can Dios.

Pablo squi'ni'lh Dios por ixpālacataca'n a'ntī ixtakahlaka'ī

¹⁵ Quihuanicanī'ttza' a'nchī kalhlaka'ī'yā'tit quiMāpa'ksīni'ca'n Jesús lā' a'nchī cāpāxquī'yā'tit ixlīhuākca'n a'ntīn tatā'tapa'ksī Dios. ¹⁶ Lā' ū'tza' pō'ktu iclīmaxquī' pāxcatca'tzī Dios por hui'xina'n, lā' ickalhtō'ka' por hui'xina'n. ¹⁷ Icsquī'ni' Dios por hui'xina'n. Xla' ū'tza' quinTāta'ca'n lā' lej ka'lhī limāpa'ksīn. Lā' nā xla' ixDios quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo. Icsquī'ni' que cacāmāmāchekxīnīni' a'ntū ixtla' Dios lā' a'nchī huanī't Dios. ¹⁸ Lā' nā icsquī'ni' Dios que cacāmāmāchekxīnīni' huan xatzey a'ntū Dios naquincātlahuani'yāni' quina'n a'ntī quincālacsacnī'ta'ni' Dios. Lej lhūhua' a'ntū naquincāmaxquī'yāni' Dios para a'ntīn tā'tapa'ksīyāuj con xla'. ¹⁹ Lā' icsquī'ni' Dios que cacāmāmāchekxīnīni' hui'xina'n palh xla' ka'lhī lhūhua' limāpa'ksīn. Lā' chuntza' tzē natlahua lhūhua' catūhuā por quina'n a'ntī lipāhuanāuj Dios. ²⁰ Dios māsu'yulh ixlīmāpa'ksīn a'xni'ca' mālakahuanīchokolh Cristo lā' lē'lh nac a'kapūn lā' hui'līlh na ixpāxtūcāna'j Dios. ²¹ Lā' Dios maxquī'lh lhūhua' limāpa'ksīn huan Cristo. Lā' Cristo cāmāpa'ksikō' ixlīhuākca'n huan pūchihuīna'nī'n lā' ixlīhuākca'n huan ā'makapitzīn a'ntīn taka'lhī limāpa'ksīn na ixlīhuāk quilhtamacuj lā' nac a'kapūn. Huā'tzā' nac cā'quilhtamacuj tintī' a'ntīn ka'lhī limāpa'ksīn hua'chi xla'. Lā' tū' cati'a'nalh a'ntī naka'lhī limāpa'ksīn hua'chi xla'. ²² Dios hui'līlh hua'chi ixlīmāpa'ksīni' de ixlīhuāk a'ntū a'nan. Lā' hui'līlh xapuxcu' de ixlīhuākca'n a'ntīn takalhlaka'ī' Cristo. ²³ A'ntīn takalhlaka'ī', xlaca'n hua'chi ixmacni' Cristo. Xla' cātā'lahuī' xlaca'n. Lā' xla' huī' na ixlīhuāk quilhtamacuj lā' nac a'kapūn.

2

Dios quincāmāpūtāxtūyāni' como xla' lej pāxquī'nin

¹ Lā' xapū'la hui'xina'n hua'chi nīnī'n ixua'nī'ta'ntit, como tū' ixa'kahuāna'ni'yā'tit Dios lā' como lej ixtlahua'yā'tit talaclē'ī'. ² Xapū'la hui'xina'n ixtlatlā'hua'nā'tit hua'chi a'ntīn xalanī'n nac quilhtamacuj. Ixa'kahuāna'ni'yā'tit huan ko'ti'ti'. Xla' ū'tza' huan xamāpa'ksīni' huan lica'tzīnni' a'ntūn tū' xatzey. Lā' xla' ū'tza' huan tūn tū' tzey lica'tzīn a'ntū cāmātlahuī a'ntūn tū' tzey xlaca'n a'ntīn tū' ta'a'kahuāna'ni'cu'tun Dios. ³ Lā' nā chuntza' quina'n xapū'la ixtlahuayāuj hua'chi xlaca'n a'ntīn tū' ta'a'kahuāna'ni'cu'tun Dios. Lā' ixtlahuayāuj a'ntūn tū' tzey xmān a'ntū ixlacasquī'nāuj. Ixtlahuayāuj chu a'nchī huan xako'hua'jua' quintapāstacna'ca'n lā' chu a'nchī ixlacasquī'n quimacni'ca'n a'ntūn tū' tzey. Lā' como Dios nacāmāpātīnīkō' ixlīhuākca'n a'ntīn tatlahua chuntza', nā chuntza' ixquincāpātīle'keni'ni' quina'n. ⁴ Lā' a'yuj limakuan ixuanī't palh ixquincātamāpātīnīni', Dios lej quincālakalhu'mani' como lej quincāpāxquī'yāni'. ⁵ Lā' a'yuj hua'chi xanīn ixuanī'ta'uj por ixpālacata quintalacē'ī'ca'n, Dios quincāmaxquī'ni' xasāsti' quinquilhtamacujca'n hua'chi a'xni'ca' maxquī'lh ixquilhtamacuj Cristo a'xni'ca' mālakahuanīchokolh. Lā' Dios quincāmāpūtāxtūni' quina'n xmān como quincātlahuani'cu'tuni' talakalhu'mān. ⁶ Lā' como Dios mālakahuanīchokolh Cristo, nā quina'n naquincāmālakahuanīchokopalayāni'. Lā' namāpa'ksīni'nāuj con Cristo nac a'kapūn. ⁷ Lā' ū'tza' huā'mā' tlhualh Dios como māsu'yucu'tulh para pō'ktu que xla' lej pāxquī'nin. U'tza' huā'mā' māsu'yulh a'xni'ca' macamilh Cristo Jesús para nanī por quina'n. ⁸ Lā' como hui'xina'n lipāhua'nā'tit Jesucristo, Dios cāmāpūtāxtūni' hui'xina'n xmān como cālakalhu'mani'. Lā' tū' por a'ntū tlhua'tit hui'xina'n. Xmān Dios a'ntī cāmāpūtāxtūni'.

Hua'chi lakatin lē'ksajna' a'ntū Dios cāmaxquī'ni'. ⁹ Lā' a'ntū lipūtaxtucan, xla' hua'chi lakatin lē'ksajna'. Tūla tlahuacan nīn tuntū' para natlajacan. Lā' chuntza' tinti' a'nti tze nali'ka'tla'jca'tzi por a'ntū lipūtaxtu. ¹⁰ Lā' Dios como quincātlahuanī'ta'ni' chu lakatin con Cristo, quincāmaxquī'ni'ta'ni' xasāsti' quinquilhtamacujca'n, como lacasqui'n natlahuayāuj a'ntūn tzey. Dios xapū'la lihui'lilh naquincātlahuayāni' xalactzey lā' chuntza' tze latā'kchokoyāuj līlaccatejtin.

Cristo cāmāko'xamixīlh Dios lā' huan tachi'xcuhui't

¹¹ Capāstactit, hui'xina'n a'ntīn tū' israelitas, a'nchī ixuanī'ta'ntit xapū'la. Huan israelitas cāmāpācuhui'ni' hui'xina'n huan tachi'xcuhui't a'ntīn tū' circuncidarlicani't. Xlaca'n tacircuncidarli na ixmacni'ca'n huan chi'xcuhui'n para natamāsu'yu que tatā'tapa'ksī con Dios. Lā' ixa'estuca'n cāhuanican huan tachi'xcuhui't a'ntīn tatā'tapa'ksī con Dios. ¹² Xapū'la hui'xina'n tū' ixtā'tapa'ksī'yā'tit Cristo. Xmān a'ntū israelitas ixtachi'xcuhui't Dios ixtahuanī't. Lā' xmān con xlaca'n Dios ixtlahuanī't lakatin convenio. Lā' xmān xlaca'n ixcāmāca'tzīnī Dios huan xatzey a'ntū ixcātlahuani'. Lā' hui'xina'n, como tū' israelitas, tū' maklhtūni'ntit huā'mā'. Hui'xina'n ixlatlā'hua'nā'tit nac quilhtamacuj. Lā' tū' ixca'tziyā'tit palh Dios tze ixcāmāpūtaxtūni'. Lā' tū' ixlakapasā'tit Dios. ¹³ Xapū'la makat ixlatlā'hua'nā'tit de Dios. Lā' chuhua'j laktapajtzūni'ta'ntit Dios por ixpālacata Cristo Jesús, como Cristo nīnī't por quina'n. ¹⁴ Lā' nā Cristo cāmāko'xamixīnī't huan israelitas lā' nā a'ntīn tū' israelitas. Lā' chu lakatin tachi'xcuhui't cātlahualh como Cristo cāmāpānūni'lh a'ntū litā'ca'tza ixcātlahua lā' cātlahualh ixtachi'xcuhui't Dios. ¹⁵ Lā' como Cristo nīlh por quina'n, chuntza' cālīmāspūtūlh huan ixtalanānca'n israelitas como tū' chuntza' lipūtaxtucan. Xmān Cristo tze mēpūtaxtūnu'n. Lā' chuntza' tū'tza' litā'ca'tza talalh huan israelitas con a'ntīn tū' israelitas. Huan tāpātu' tachi'xcuhui't lani't ixtachi'xcuhui't Cristo. Xla' chu lakatin cātlahuani't. ¹⁶ Lā' como Cristo nīlh nac cruz, lā' chuntza' cālīmāko'xamixīlh Dios lā' huan tachi'xcuhui't a'nti israelitas lā' a'ntīn tū' israelitas. Lā' chuntza' chu lakatin cātlahualh huan israelitas lā' a'ntīn tū' israelitas. Lā' mēpānūlh a'ntū ixtalālica'tzalaktzī'n.

¹⁷ Cristo milh lā' māca'tzīnīni'lh tza' palh cāmāko'xamixīcatza' Dios lā' huan tachi'xcuhui't. Lā' ū'tza' cāmāca'tzīnīlh huan israelitas a'nti ixtalakapasatza' Dios. Lā' nā cāmāca'tzīnīlh xlaca'n a'ntīn tū' israelitas, a'ntīn tū' talakapasa Dios. ¹⁸ Por ixpālacata a'ntū tlahualh Cristo quilihuākca'n quina'n, a'nti israelitas lā' a'ntīn tū', quilihuākca'n tze nalaktapajtzūyāuj Dios quinTāta'ca'n, como huan Espīritu Santo quincāmāktāyayāni'. ¹⁹ Hui'xina'n a'ntīn tū' israelitas, hua'chi makatiyāti'n ixuanī'ta'ntit lā' hua'chi tejelā'huanī'n. Lā' chuhua'j tā'tapa'ksī'yā'tit con Dios chu a'cxtim hua'chi huan ā'makapitzīn a'nti israelitas a'ntīn takalhlaka'ī'. Lā' nā hui'xina'n ixtachi'xcuhui'ttza' Dios. ²⁰ Hua'chilh Dios ixtlahualh lakatin litokpān. Hui'xina'n hua'chi huan chihuixni' a'ntū litāpācna'ncan. Huan apóstoles lā' huan ixa'cta'sana'ni'n Dios, xlaca'n hua'chi huan cimientō. Lā' māni' Jesucristo hua'chi huan xapū'la chihuix a'ntū mā'cnūcan para huan cimientō. ²¹ Lā' por ixpālacata Cristo, huan litokpān stactēlha. Lā' ixlīhuāk huan chihuix xa'nca cāhui'licani't. Lā' nala lakatin litokpān a'ntū ixtla' huan Māpa'ksīni' Dios lā' huāk tzey. ²² Hui'xina'n lā' quilihuākca'n a'ntīn tapa'ksiyāuj con Cristo, quilihuākca'n quina'n hua'chi ixlitokpān Dios, como huan Espīritu Santo quincātā'lahui'lani' quina'n.

3

Pablo līmāmacū'ca nacāmāsu'ni' huan a'ntīn tū' israelitas

¹ Quit, Pablo, lā' como ictā'scujā Cristo Jesús, lā' ictachī'nī't por ixpālacata iccāmāsu'ni'yāni' ixtachihuīn Dios hui'xina'n a'ntīn tū' israelitas. ² Hui'xina'n ca'tzīyā'tit que Dios lej pāxqui'nin lā' chuntza' quilīmāmacū'nī't na'iccāmāsu'ni'yāni' huan xatzey tachihuīn hui'xina'n a'ntīn tū' israelitas. ³ Huā'mā' quimāca'tzīnīlh Dios a'yuj xapū'la tū' ixca'tzīcan huā'mā'. Macsti'na'j de huā'mā' iccātzo'knuni'nī'ta'ni'tza' hui'xina'n. ⁴ Lā' hui'xina'n, a'xni'ca' nalakapūtle'keyā'tit a'ntū iccātzo'knuni'mā'ni', naca'tzīyā'tit a'ntūn tū' ixca'tzīcan xapū'la ixpālacata Cristo. Lā' naca'tzīyā'tit palh Dios stu'ncua' quimāca'tzīnīlh. ⁵ Huan tachi'xcuui't a'ntī ixtahui'lāna' xapū'la, xlaca'n tū' ixtaca'tzī huā'mā' a'ntū iccātlahuani'lh a'ntīn tū' israelitas. Chuhua'j huan Espíritu Santo cāmāca'tzīnīnī't huan apóstoles lā' ixa'cta'sana'nī'n Dios. ⁶ Cāmāca'tzīnīnī't que chu lakatin a'ntīn takalhaka'ī' palh israelitas lā' palh tū'. Lā' ixlihuākca'n chu lakatin a'ntī ixtachi'xcuui't Dios. Chu a'cxtim Dios nacāsīcua'lanālī. Chu a'cxtim natamaklhīnī'n a'ntū Dios huanī't que nacāmāxqui' por ixpālacata Cristo Jesús.

⁷ Lā' como Dios lej quincālakahu'manāni', lā' como lej ka'lhī līmāpa'ksīn, quilīmāmacū'lh na'icmāsu'yu huā'mā' xatzey tachihuīn. ⁸ Chuntza' Dios quilīmāmacū'lh, a'yuj quit hua'chi xati'na'j de ā'makapitzīnī' a'ntīn tapa'ksīyāuj con Dios. Dios quilīmāmacū'lh na'iccāmāsu'ni' a'ntīn tū' israelitas a'nchī Cristo tzē tlahua ixlihuāk a'ntū quina'n māchekxīyāuj lā' a'chulā' huampala. ⁹ Lā' quilīmāmacū'lh na'iccāmāca'tzīnī' ixlihuākca'n a'ntū Dios puhuanī't. Xapū'la xmān Dios ixa'cstu ixca'tzī huā'mā' a'xni'ca tūna'j ixtzucu huan quilhtamacuj. Dios, xla' a'ntī cātlahuakō'lh ixlihuāk. ¹⁰ Chuhua'j huan ángeles a'ntīn taka'lhī līmāpa'ksīn nac a'kapūn, xlaca'n nataca'tzī a'nchī Dios cāmāpūtaxtū huan tāpālhūhua' tachi'xcuui't lā' cātlahualh ixtachi'xcuui't. Lā' chuntza' natalīca'tzī que Dios ka'lhī lhūhua' tapāstacna'. ¹¹ Dios pō'ktu ixca'tzī a'nchī iccālīmāpūtaxtūlh huan tachi'xcuui't. Lā' tlahualh por ixpālacata quiMāpa'ksīnī'ca'n Jesucristo. ¹² Lā' quina'n, como lipāhuanāuj Jesucristo, chuntza' tzē nalaktapajtzūyāuj Dios lā' tū' nalacapuhuanāuj. ¹³ Lā' chuntza' quit iclacasqui'n que tū' nalakachipini'yā'tit hui'xina'n a'yuj icpātīnī'mā' por mimpālacataca'n. Lā' a'yuj icpātīnī'n lihuan iccāmāca'tzīnīyāni' a'nchī nalīpūtaxtucan, xa'nca nataxtu para hui'xina'n como chuntza' kalh-laka'ī'nī'ta'ntit.

Cristo lej quincāpāxqui'yāni'

¹⁴ Lā' chuntza' quit ictatzokosta, lā' ickalhtō'ka'ni' Dios quinTāta'ca'n. ¹⁵ Xla' ū'tza' xaTāta' de ixlihuākca'n a'ntīn tahui'lāna' nac quilhtamacuj lā' nac a'kapūn. ¹⁶ Icsqui'ni' Dios que huan Espíritu Santo nacāmākalhlaka'ī'nīyāni' xa'nca hui'xina'n. Huā'mā' Dios tzē natlahua como xla' lej ka'lhī līmāpa'ksīn. ¹⁷ Lā' nā icsqui'ni' Dios que Cristo cacātā'latā'kchokoni', como hui'xina'n lipāhua'nā'tit xla'. Lā' nā icsqui'ni' Dios que cacāmaktāyani' para nacāpāxqui'yā'tit ā'makapitzīn. ¹⁸ Lā' nā icsqui'ni' Dios para que hui'xina'n namāchekxīyā'tit palh Cristo lej quincāpāxqui'yāni'. Lā' catamāchekxīlh huā'mā' ixlihuākca'n a'ntīn tatapa'ksī con Dios. ¹⁹ Lā' icsqui'ni' que hui'xina'n namāchekxī'kō'yā'tit palh Cristo lej quincāpāxqui'yāni', a'yuj nīn tintī' tzē namāchekxī xa'nca. Lā' chuntza' lactzey nala'yā'tit chuntza' hua'chi Dios lacasqui'n.

²⁰ Dios lej tzē natlahua lhūhua' por quina'n. Lā' tū' ca'tziyāuj squi'nāuj ixlīhuāk a'ntū Dios tzē naquincātlahuani'yāni' lā' tūla pāstacāuj ixlīhuāk a'ntū Dios tzē naquincātlahuani'yāni', como xla' lej ka'lhī limāpa'ksīn. Lā' huā'mā' limāpa'ksīn scuja na qui'a'clhcunucca'n. ²¹ Lā' tū' maktin cati'putli a'nchī namācā'tanīcan Dios xpālacata Jesucristo lā' quimpālacataca'n quilihuākca'n a'ntīn tā'tapa'ksiyāuj con Cristo Jesús. Amēn.

4

Huan Espiritu Santo chu lakatin quincātlahuani'ta'ni'

¹ Quit, Pablo, ictachī'n como ictā'scuja Dios quiMāpa'ksīni'ca'n. Iccāsqi'ni'yāni' que calatā'kchokotit chu a'nchī tasqui'nī natalatā'kchoko xlaca'n a'ntū Dios cāta'sani'nī't. ² Tū' caka'tla'jca'tzītīt. Lā' līlacatzucu cachihuīna'ntit. Lā' cacāpātīni'tit a'ntū cātatlahuani'yāni' ā'makapitzīn. Lā' calāmaktāya'tit lā' chuntza' natasu'yu palh lāpāxquī'yā'tit. ³ Como huan Espiritu Santo chu lakatin cātlahuani'ta'ni', calīhui'lī'tit ca'cs nalatahui'la'yā'tit. Lā' tū' titalacpitziyā'tit. ⁴ Quina'n a'ntīn tā'tapa'ksiyāuj Dios chu lakatin quina'n con xla'. A'nan xmān lakatin Espiritu Santo. Chu a'cxtim ka'lhīyāuj nachā'nāuj nac a'kapūn quilihuākca'n a'ntū Dios quincāta'satīnī'ta'ni'. ⁵ A'nan xmān kalhatīn Māpa'ksīni' Jesucristo. Lā' chu lakatin a'ntū kalhlaka'ī'yāuj. Lā' a'xni'ca' a'kpxāuj chu a'cxtim māsu'yūyāuj palh kalhlaka'ī'yāuj. ⁶ A'nan xmān kalhatīn Dios. Xla' ū'tza' xaTāta' de ixlīhuākca'n tachi'xcuhi't a'ntīn takalhlaka'ī'. Lā' xla' cāmāpa'ksīkō' ixlīhuāk. Lā' xla' huī' chu calhāhuā. Lā' xla' lahuī' con quilihuākca'n.

⁷ Dios quincāmaktāyayāni' para natlōkentaxtūyāuj quintascujūtca'n a'ntū quincālimāmacū'nī'ta'ni' Cristo. ⁸ Tatzō'kni' na ixtachihuīn Dios xpālacata Cristo:

A'xni'ca' a'lh nac a'kapūn, cālē'lh lhūhua' tachī'nī'n.

Lā' cāmaxquī'lh huan tachi'xcuhi't a'ntūn tasqui'nī para natatā'scuja xla'.

⁹ A'ntī a'lh nac a'kapūn, ū'tza' Cristo. Xla' xapū'la ixyujnī'ta'nchi nac quilhتامacuj. ¹⁰ Cristo yujchi nac cā'ti'ya'tna' lā' nā xla' tahua'ca'lh a'nlhā más tālhmā'n de nac a'kapūn. Tahua'ca'lh como chuntza' tzē namāpa'ksīni'nkō' ixlīhuāk. ¹¹ Cristo chā'tunu' cāmaxquī'lh ixtascujūtca'n. A'makapitzīn cālīmānūlh ixlī'apóstoles. Lā' ā'makapitzīn cālīmānūlh ixlī'a'cta'sana'nī'nca'n. Lā' ā'makapitzīn cālīmāmacū'lh para natamāca'tzīnīnī'n huan xatzey tachihuīn. Lā' ā'makapitzīn cālīmānūlh xanapuxcu'nu' nac litokpānna'. Lā' ā'makapitzīn cālīmāmacū'lh para natamāsu'yu ixtachihuīn Dios. ¹² Huā'mā' tlhualh como xla' lacasqui'lh que xa'nca natatā'scuja a'ntīn tatapa'ksī con Dios. Lā' chuntza' ā'chulā' natakahlaka'ī' Cristo. ¹³ Lā' chuntza' ā'chulā' xa'nca nakalhlaka'ī'yāuj hasta quina'n chu a'cxtim xa'nca nakalhlaka'ī'yāuj. Lā' chu a'cxtim nalakapasāuj ixO'kxa' Dios. Dios lacasqui'n que ā'chulā' natlahuayāuj ixtapuhuān hasta lhā nalayāuj hua'chi Cristo. ¹⁴ Tū'tza' catilauj hua'chi camana'. Huan camana' huāk takalhlaka'ī' a'ntūn cāhuanican a'yuj cacā'a'kxokoca. Chuhua'j ta'a'nan ā'makapitzīn a'ntū lej taca'tzī ta'a'kxokonun. Lā' quincātamāsu'ni'cu'tunāni' a'ntūn tū' stu'ncua'. ¹⁵ Lā' quina'n xmān tzē nahuanāuj a'ntū stu'ncua'. Lā' a'xni'ca' nahuanāuj a'ntū stu'ncua', namāsu'yūyāuj a'nchī cāpāxquī'yāuj xlaca'n a'ntīn cātā'chihuīna'mā'nauj. Lā' ā'chulā' nalayāuj hua'chi Cristo. Xla'

hua'chi lakatin a'kxāk como xla' māpa'ksīni'n. ¹⁶ Lā' quina'n hua'chi lakatin macni'. Lā' como huan macni' tlahua a'ntū pāstaca huan a'kxāk, nā chuntza' quina'n a'kahuāna'ni'yāuj Cristo. Huan tāstucat cāmāquilhtāstuca ixlīhuāk huan macni'. Lā' chuntza' la chu lakatin macni'. Lā' palh ixlīhuāk huan macni' xa'nca tasuja, chuntza' huan macni' stactēlha lā' tli'hui'quintēlha. Lā' nā chuntza' quina'n a'ntūn kalhlaka't'yāuj Dios. Hua'chi lakatin macni' lanī'ta'uj. Chu lakatin quina'n como lāpāxqui'yāuj. Lā' chuntza' ā'chulā' kalhlaka't'ēlhayāuj.

Cristo cāmaxqui' xasāsti' ixquilhtamacujca'n huan tachi'xcuui't

¹⁷ A'ntū na'iccāhuaniyāni', icuan por ixquilhtampān quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo. Tū'tza' calatā'kchokotit hui'xina'n a'nchī talatlā'huan ā'makapitzīn a'ntūn tū' takalhlaka't'. Ixtapāstacna'ca'n xla'ca'n tuntū' ixtapalhca'n. ¹⁸ Xla'ca'n tūla xa'nca tapāstacna'n. Tū' taka'lhī xasāsti' ixquilhtamacujca'n a'ntū Dios māstā'. Tū' taka'lhī, como lej lacxumpi lā' tū' tamāchexxi. ¹⁹ Lā' tū'tza' tamāxana'n. Talīhui'līnī't tatlaha a'ntūn tū' tzey. Līpāxuj tatlaha ixlīhuāk a'ntūn tū' tzey lā' a'ntūn talacasqui'n ixmacni'ca'n. ²⁰ Tū' chuntza' sca'tnī'ta'ntit hui'xina'n. Cristo, xla' tū' chuntza' māsu'yulh. ²¹ Hui'xina'n cātahuaninī'ta'ni' ixpālacata Cristo. Lā' cāmāsu'ni'nī'ta'ni' a'ntū Cristo māsu'yulh. Lā' huā'mā' ū'tza' a'ntū xastu'ncua'. ²² Lā' chuhua'j tū'tza' calatā'kchokotit hui'xina'n hua'chi ixlātā'kchokoyā'tit xapū'la a'xni'ca' tūna'j ixlakapasā'tit Cristo. Xapū'la hui'xina'n ixtlahua'yā'tit huan tūn tū' tzeyā mintapāstacna'ca'n. Lā' chuntza' xmān ta'a'kxokotit. ²³ Chuhua'j caka'lhī'tit xasāsti' mintapāstacna'ca'n. ²⁴ Lā' calatā'kchokotit chu a'nchī xasāsti' mintapāstacna'ca'n a'ntū Dios cāmaxqui'ni' lā' a'ntū hua'chi i'xla'. Lā' catlahua'tit a'ntūn tzey.

²⁵ Lā' tū'tza' cahua'ntit tā'ksa'nīn. Calāhua'ni'tit a'ntū stu'ncua', como chu lakatin quina'n a'ntūn tā'tapa'ksīyāuj Cristo.

²⁶ Palh a'kchipinā'tit hui'xina'n, tū' catlahua'tit talaclē'i' ixpālacata mintā'kchaca'n. Tū' ti'a'kchipinā'tit tintacuj. Capāxuhua'tit a'xni'ca' tūna'j tā'cnū huan chi'chini'. ²⁷ Lā' tū' catamakxtektit nacātlajayāni' huan ko'ti'ti'. Tū' catamakxtektit nacāmātlahuanīyāni' a'ntūn tū' tzey.

²⁸ Tū'tza' caka'lhā'na'ntit hui'xina'n a'ntū ixka'lhā'na'nā'tit. Cascujtit para nahuā'yanā'tit. Lā' chuntza' tzē namaktāyayā'tit ā'makapitzīn a'ntūn cāmakasputa a'ntū tasqui'nī.

²⁹ Tū' cachīhuā tihua'nā'tit hui'xina'n. Cahua'ntit xmān a'ntūn tzey lā' a'ntū nacāmaktāya ā'makapitzīn. Lā' chuntza' nacātlahuanī'yā'tit a'ntūn tzey a'ntūn cātakaxmatāni' hui'xina'n. ³⁰ Tū' catlahua'tit a'ntū nalīlakaputza huan Espīritu Santo. Como huan Espīritu Santo quincātā'lahui'lani', chuntza' ca'tziyāuj palh tā'tapa'ksīyāuj Dios. Lā' nā ca'tziyāuj que Dios naquincāmāpūtāxtükō'yāni' como ka'lhīyāuj huan Espīritu Santo.

³¹ Tū'tza' capāstactit a'ntū cātlahuanī'nī'ta'ni' ā'makapitzīn. Tū'tza' ca'a'kchipintit. Tū'tza' cacālakapala'tit ā'makapitzīn. Tū'tza' ca'a'ksa'nīni'ntit. Tū'tza' tica'tzalaktzī'nā'tit ā'catīhuā. ³² Xatzey calāpāxqui'tit. Lā' calālakalhu'ma'ntit. Lā' nā calāmāspūtūnu'ni'tit chuntza' hua'chi Dios cāmāspūtūnu'ni'nī'ta'ni' hui'xina'n por ixpālacata līnīlh Cristo.

5

Tasqui'nī que lacatejtin natalatā'kchoko ixcamana' Dios

¹ Como hui'xina'n ixcamana'tza' Dios, lā' xla' cāpāxquī'yāni', hui'xina'n natlahua'yā'tit a'ntū xla' lacasqui'n. ² Lā' nalāpāxquī'yā'tit hui'xina'n chuntza' hua'chi Cristo cāpāxquī'yāni' hui'xina'n. Xla' lej quincāpāxquī'yāni' hasta nīlh por quimpālacataca'n. Tamacamāstā'lh hua'chi lakatin lē'ksajna' para Dios. Lā' huā'mā' lej lipāxuhualh Dios.

³ Como hui'xina'n ixtachi'xcuhū't Dios, nīn macsti'na'j tū' titlahua'yā'tit a'ntūn tū' tzey. Tū' catlahua'tit talākālhi'n. Lā' tū' titlahua'yā'tit a'ntūn tū' līmakuan. Lā' tū' tilaktampi'lhīni'nā'tit. ⁴ Lā' tū' tihua'nā'tit xako'hua'jua' tachihuīn. Lā' tū' tihua'nā'tit a'ntūn tuntū' ixtapalh. Lā' tū' tilīkalkamāna'nā'tit a'ntūn ko'hua'jua' tachihuīn. Huāk huā' tamā'na tū' līmakuan. Xatzey camaxquī'tit pāxcatca'tzī Dios. ⁵ Hui'xina'n ca'tziyā'tittza' que a'ntīn tatlahuatlā'huan a'ntūn tū' tzey, xla'ca'n tū' catitatanūlh a'nlhā māpa'ksīni'n Cristo lā' Dios. Tū' catitatanūlh a'ntī lej tatlahua talākālhi'n lā' a'ntī lej tatlahua a'ntū lej xako'hua'jua' lā' a'ntī lej talaktampi'lhīni'n de ixlīhuāk catūhuā lā' tū' tapāstaca Dios. ⁶ Lā' como ca'tziyā'tit huā'mā', tū' catamakxtektit nacāta'a'kxokoyāni' hui'xina'n, a'uyj makapitzīn tahuhan que tzē tlahuacan huā' tamā'na catūhuā. A'ntīn tatlahua huā' tamā'na catūhuā, xla'ca'n tū' ta'a'kahuāna'ni'mā'na Dios. Lā' Dios nacāmāpātīnī. ⁷ Lā' hui'xina'n tū' cacātā'talacxtuctit xla'ca'n.

⁸ Xapū'la hui'xina'n hua'chilh ixtlā'hua'nā'tit a'nlhā cā'pucsua'. Lā' chuhua'j como tā'tapa'ksīyā'tit Dios, hua'chilh tlā'hua'mpā'na'ntittza' a'nlhā xkaka. Chuntza' līlacatejtin calatā'kchokotit chuntza' hua'chi a'ntī xalanī'n a'nlhā xkaka. ⁹ Palh tlā'huanāuj a'nlhā xkaka, nalatā'kchokoyāuj chu a'nchī Dios lacasqui'n. Lā' natlahuayāuj a'ntūn tzey. Lā' nā nahuanāuj a'ntū xastu'ncua'. ¹⁰ Caca'tzītīt a'ntū nalīpāxuhua Dios. Lā' ū'tza' huā'mā' catlahua'tit. ¹¹ Tū' catlahua'tit a'ntū ko'hua'jua' hua'chi a'ntī xalanī'n nac cā'pucsua'. Tuntū' ixtapalh a'ntūn tatlahua xla'ca'n. Xatzey cacāmāsu'ni'tit que tū' tzey a'ntūn tatlahua. ¹² Līmāxana' līchihuīna'ncan a'ntū xla'ca'n tatlahua lakatzē'k. ¹³ Por huan xkakana' tzē cālaktzī'nāuj catūhuā a'nchīn tahuani't palh tzey o tū' tzey. ¹⁴ Lā' chuntza' huanican huan a'ntīn tū' kalhlaka't'. Hui'x, hua'chilh lhtatapā't lā' hua'chilh xanīn hui'x. Calakahua' lā' catā'kaqui' lā' Cristo namāxkakēyāni'.

¹⁵ Calīhui'lī'tit līlacatejtin nalatā'kchokoyā'tit. Tū' calatā'kchokotit hua'chi a'ntīn tū' tamāche'kxī ixtachihuīn Dios. Līlacatejtin calatā'kchokotit como hui'xina'n ca'tziyā'tittza'. ¹⁶ Calīhui'lī'tit natlahua'yā'tit catūhuā a'ntūn tzey pō'ktu a'xni'ca' tzē natlahua'yā'tit. Chuhua'j lej tlahuacan a'ntūn tū' līmakuan. ¹⁷ Lā' xa'nca capāstacna'ntit. Camāche'kxītīt a'ntū ixtapuhuan Dios. Lā' ū'tza' huā'mā' catlahua'tit. ¹⁸ Tū' caka'chī'tit. A'ntūn taka'chī, xla'ca'n tatlahua a'ntūn tū' līmakuan. Xatzey catamakxtektit que huan Espīritu Santo nacāmāpa'ksīyāni'. ¹⁹ A'xni'ca' nalā'tā'chihuīna'nā'tit, camāka'tlī'tit Dios chuntza' hua'chi tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios a'nlhā huanican salmos lā' nā chuntza' huan himnos lā' huan tatlī'n a'ntū ixla' Dios. Catlī'ni'tit huan Māpa'ksīni' Dios. Camāka'tlī'tit Dios con ixlīhuāk mi'a'clhcunucca'n. ²⁰ Lā' pō'ktu camaxquī'tit pāxcatca'tzī Dios quinTāta'ca'n por ixlīhuāk por ixtacuīni' quiMāpa'ksīni' Jesucristo.

A'nchī maclacasqui'n talīlatahui'la huan chī'xcu' lā' ixpuscāt a'ntīn tatapa'ksī con Cristo

²¹ Lā como hui'xina'n a'cnīni'ni'yā'tit Dios, nā chuntza' calāmaktāya'tit hui'xina'n.

²² Lā' hui'xina'n a'ntī puscan, ca'a'kahuāna'ni'tit minkōlu'ca'n como chuntza' māpa'ksīni'n huan quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo. ²³ Huan xakōlu' māpa'ksī xpuscāt chuntza' hua'chi Cristo cāmāpa'ksī a'ntīn tatā'tapa'ksī xla'. Cristo cāmāpūtaxtūni't xla'ca'n lā' chuhua'j xla' cāmāpa'ksī. ²⁴ Lā' a'ntīn tatā'tapa'ksī Cristo, xla'ca'n ta'a'kahuāna'ni' Cristo. Lā' nā chuntza' huan puscan pō'ktu nata'a'kahuāna'ni' ixkōlu'ca'n.

²⁵ Lā' hui'xina'n a'ntīn chi'xcuhuī'n, cacāpāxquī'tit mimpuscanca'n chuntza' hua'chi Cristo cāpāxquī' a'ntīn tatapa'ksī con xla'. Xla' nīlh para nacāmāpūtaxtū. ²⁶ Xla' nīlh como quincātlahuacu'tuni' xalactzey xipālacata kalhlaka'ī'yāuj huan xatzey tachihuīn. Lā' māpānūcu'tulh quintalacclē'i'ca'n. Lā' chuhua'j a'kpaxāuj como xapacani'ttza' quintalacclē'i'ca'n. ²⁷ Lā' Cristo cāmācāxcu'tunli ixtachi'xcuhuī't como chuntza' natachā'n lacuan na ixlacapūn. Lā' lacasqui'lh que lactzey ixtalakō'lh hua'chi a'ntū lej tzey lā' lej tzēhuani't. ²⁸ Tasqui'nī que huan chi'xcuhuī'n natapāxquī' ixpuscanca'n chuntza' hua'chi cāpāxquī'can ixa'estuca'n. Kalhatin chi'xcu' a'ntī pāxquī' xpuscāt, nā chuntza' pāxquī'can ixa'estu. ²⁹ Nīn tintī' ca'tzalaktzī'n ixmacni'. Māhuī'can lā' maktaka'lhcan. Lā' nā chuntza' Cristo cāmaktaka'lhā a'ntī ixtachi'xcuhuī't. ³⁰ Cristo quincāmaktaka'lhāni' como quina'n hua'chilh ixmacni' Cristo. ³¹ Tatzō'kni' na ixtachihuīn Dios: “Kalhatin chi'xcu' namakxteka ixtāta' lā' ixtzī't. Lā' natā'takēxtimī xpuscāt. Lā' chuntza' chu lakatin macni' natala ixtu'ca'n”. ³² Huā' tamā'na tachihuīn stu'ncau' pero jicslīhua' māchekxikō'can. Quit icpuhuan que līchihuīna'n de Cristo a'nchī cā'o'kska'lhī ixtachi'xcuhuī't. ³³ Lā' nā huanicu'tun que tasqui'nī que huan chi'xcuhuī'n natapāxquī' ixpuscanca'n chuntza' hua'chi cāpāxquī'can ixa'estuca'n. Lā' tasqui'nī que huan puscan nata'a'cnīni'ni' ixkōlu'ca'n.

6

¹ Hui'xina'n a'ntīn camana' ca'a'kahuāna'ni'tit mintāta'ca'n lā' mintzī'tca'n. Chuntza' tasqui'nī como chuntza' ixtapuhuān Dios. ² Dios huan que nacāsicua'lanālī a'ntī natatlōkentaxtū huā'mā' līmāpa'ksīn. Huā'mā' ū'tza' huan xapū'la līmāpa'ksīn a'ntū chuntza' līchihuīna'n Dios. Huā'mā' līmāpa'ksīn chuntza' huan: “Ca'a'cnīni'ni' mintāta' lā' mintzī't. ³ Chuntza' līpāxuj nalatahui'la'ya'. Lā' chuntza' makān nalatahui'la'ya' nac quilhtamacuj”.

⁴ Lā' hui'xina'n a'ntī xatāta' lā' xatzī't, tū' cacāmakā'kchipintit mincamana'ca'n. Cacāmastactit chu a'nchī Dios huan. Cacāmāsu'ni'tit a'nchī nata'a'kahuāna'ni' Dios.

⁵ Lā' hui'xina'n a'ntī makscujnī'n, ca'a'kahuāna'ni'tit a'ntīn cātā'scujā'tit. Cacā'a'cnīni'ni'tit lā' cacājicua'ni'tit. Xa'nca cascujtīt hua'chilh ixtā'scujtīt māni' Cristo.

⁶ Xa'nca cascujtīt lā' tū' xmān a'xni'ca' cātalaktzī'nāni' a'ntīn tā'scujā'tit. Tū' xmān xla'ca'n nacāmāpāxuhuī'cu'tunā'tit. Xa'nca cascujtīt para namāpāxuhuī'yā'tit Dios como hua'chilh ixtā'scujtīt māni' Cristo. ⁷ Līpāxuj cascujtīt. Tū' xmān scujpā'na'ntit para huan chi'xcuhuī'n. Nā scujpā'na'ntit para Dios. ⁸ Hui'xina'n ca'tzīyā'tit que quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo nacāmāpalakō' chā'tunu' chu a'nchī tlahuani't a'ntūn tzey a'yuj tasācua' lā' a'yuj māpa'ksīni'.

⁹ Lā' hui'xina'n a'ntī māpa'ksīni'nā'tit, lactzey cala'tit con a'ntīn xatata māuj mintasācua'ca'n. Lā' tū' nalīmaclhcāyā'tit de catūhuā. Capāstactit que quiMāpa'ksīni'ca'n hui'lacha' nac a'kapūn. Xla' chu a'cxtim

cāmāpa'ksī huan tasācua' lā' a'ntūn tamāpa'ksīni'n. Lā' Dios chu lakatin cālaktī'n.

Dios quincāmaktāyayāni' lā' chuntza' tū' naquincātlajayāni' huan ko'ti'ti'

¹⁰ Chuhua'j, tā'timīn, ā'xmān iccāhuanicu'tunāni' catūhuā. Tū' titalactlajiyā'tit a'nchī kalhlaka'ī'yā'tit huan Māpa'ksīni' Jesucristo. Xla' lej ka'lhī līmāpa'ksīn lā' tzē nacāmaktāyayāni'. ¹¹ Catamakxtektit que Dios nacāmaktāyayāni' lā' chuntza' tū' caticā'a'kxokoni' huan ko'ti'ti'. Lā' a'nchī Dios quincālimaktāyayāni', ū'tza' hua'chi lakatin armadura a'ntūn tamaclacasqui'n huan soldados a'xni'ca' ta'a'n nac guerra. ¹² Lā' nā quina'n hua'chilh ixa'uj nac guerra. Quintā'ca'tzaca'n tū' chī'xcuhūi'n. Quintā'ca'tzaca'n ū'tza' huan xako'hua'jua' līca'tzīnni' a'ntūn taka'lhī līmāpa'ksīn lā' tamāpa'ksīni'n nac huā'mā' quilhtamacuj a'nlhā tlahuacan talaclē'j' lā' talatlā'huan nac cā'ū'nī'n. ¹³ Lā' ū'tza' calītamakxtektit que Dios nacāmaktāyayāni' de ixlihuāk catūhuā. Huā'mā' hua'chi armadura a'ntū Dios cāmaxquī'yāni'. Chuntza' tū' caticātlajani' mintā'ca'tzaca'n. Lā' a'yuj tlajani'ta'ntit mintā'ca'tzaca'n, pō'ktu cāxni'j catahui'la'tit. Lāsā' namimpala huan mintā'ca'tzaca'n. Lā' palh cāxni'j tahui'la'yā'tit, tū' caticātlajani'. ¹⁴ Pō'ktu cāxni'j catahui'la'tit. Camaklhtīni'ntit a'ntū Dios cāmaxquī'yāni' a'ntū hua'chi armadura. Kalhatin tropa chā'xpāthui'la lakatin cinturón lā' lē'n ā'catūhuā a'ntū namaktāya ixcu'xan. Lā' nā hui'xina'n tasqui'nī que nalakapasā'tit a'ntū xastu'ncua' lā' xmān natlahua'yā'tit a'ntūn tzey. ¹⁵ Huan tropa tatūnū botas a'xni'ca' a'n calhāhuā. Lā' hui'xina'n namāca'tzīnīni'ntā'kchokoyā'tit huan xatzey tachihuīn ixpālacata a'nchī ko'xamixli Dios lā' huan tachi'xcuhūi't. ¹⁶ Huan tropa lē'n a'ntū pūlitamakāya. Lā' huanmā' tū' lakpusa huan flechas a'ntū hua'chilh talama a'ntū macā'n huan ixtā'ca'tza. Lā' hui'xina'n palh lipāhua'nā'tit Dios, ū'tza' hua'chi a'ntū pūtamaktāya'yā'tit. Lā' chuntza' huan ko'ti'ti' tū' caticātlajani'. ¹⁷ Huan tropa maclacasqui'n ixtā'knu' de licā'n. Lā' hui'xina'n tasqui'nī que xa'nca naca'tziyā'tit que Dios cāmāpūtaxtūnī'ta'ni'tza'. Lā' ū'tza' līca'tzīyā'tit que natlajana'nā'tit por ixlīmāpa'ksīn Dios. Lā' huanmā' hua'chilh ū'tza' mintā'knu'ca'n de licā'n. Lā' ixtachihuīn Dios, ū'tza' hua'chi lakatin espada a'ntū huan Espíritu Santo cāmaxquī'yāni'. ¹⁸ Lā' pō'ktu cakalhtō'ka'ni'tit Dios ixpālacata a'ntū maclacasqui'nā'tit. Casqui'ni'tit Dios que nacāmaktāyayāni'. Lā' catamakxtektit que huan Espíritu Santo nacāmaktāyayāni' nakalhtō'ka'yā'tit. Skalalh catahui'la'tit. Lā' tū' tijiclhua'yā'tit de nakalhtō'ka'yā'tit. Lā' pō'ktu cacālikalhtō'ka'tit ixlihuākca'n ixtachi'xcuhūi't Dios. ¹⁹ Lā' nā nakalhtō'ka'yā'tit por quit. Casqui'ni'tit que Dios naquimāsu'ni' a'nchī na'icchihuīna'n lā' naquimaktāya para que tū' na'icjicua'n. Lā' casqui'ntit para que quit tzē na'icmāca'tzīnīni'n huan xatzey tachihuīn ixpālacata Jesucristo. ²⁰ Dios quimacaminī't para na'icmāsu'yu huan xatzey tachihuīn. Lā' ū'tza' iclītachī'nī't chuhua'j. Casqui'ni'tit Dios para que tū' na'icjicua'n a'xni'ca' na'icmāsu'yu, chuntza' hua'chi tasqui'nī.

Cāmācā'ni'ca saluda

²¹ Chō'la hui'xina'n ca'tzīcu'tunā'tit a'nchī iclīlahui' lā' a'ntū ictlahuamā'. Huāk huā'mā' nacāhuaniyāni' quintā'tinca'n Tíquico. Xla' xa'nca tā'scuja Dios. ²² U'tza' iccālikamacā'nāchāni' hui'xina'n. Chuntza' xla' tzē nacāhuaniyāni' a'nchī iclīlahui'lāna'uj. Lā' chuntza' nacāmāko'xamixiyāni' hui'xina'n.

²³ Icsqui'ni' Dios, quinTāta'ca'n, lā' huan Māpa'ksīni' Jesucristo que cacāmāta'ta'ti'ni'ni' mi'a'clhcunucca'n. Lā' nā icsqui'ni' Dios que

cacāmaktāyani' para que xa'nca nakahlaka'ī'yā'tit lā' nalāpāxqui'yā'tit.
24 Dios cacāsicua'lanālikō'ni' milihūākca'n a'ntī lej xa'nca pāxqui'yā'tit
quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo con ixlihuāk mi'a'clhcunucca'n. Amén.

Huan Carta a'ntū Cāmacā'ni'ca Xalanī'n nac Filipos

Pablo tzo'knulh desde nac pūlāchī'n para xalanī'n nac Filipos a'ntī ixtakalhlaka'ī'

¹ Quina'n, Pablo lā' Timoteo, lā' quina'n ixtasācua'ni'n Jesucristo a'ntī quincālacsa'nī'ta'ni'. Quina'n iccāmacā'ni'yāchāni' huā'mā carta nac Filipos. Quit Pablo a'ntī iccātzō'knuni'yāni' milīhuākca'n a'ntī hui'lā'na'nchippitit lā' kalhlaka'ī'ni'ta'ntit Jesucristo lā' con huan xanapuxcu'nu' lā' nā a'ntīn tamaktāyana'n a'ntīn cāmāpācuhuīcan diáconos. ² QuinTāta'ca'n Dios lā' quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo cacātasīcua'lanālīni' hui'xina'n lā' cacāmātza'ta'tī'ni'ni' mi'a'clhcunucca'n.

Pablo cālīkalhtō'ka'lh por huan a'ntī ixtakalhlaka'ī'

³ A'xni'ca iccāpāstacāni', icmaxquī' pāxcatca'tzī Dios. ⁴ Lā' a'xni'ca' ickalhtō'ka'ni'mā' Dios, pō'ktu icsqui'ni'mā' por hui'xina'n lā' con tapāxuhuān. ⁵ Icmāstā' pāxcatca'tzī como a'xni'ca' pū'la kalhlaka'ī'tit, tzucutit quilātā'scujāuj ixpālacata huan xatzey tachihuīn a'ntū Dios māca'tzīnīni'n. Lā' hasta chuhua'j quilātā'scujāujcus. ⁶ Quit iclīpāhuan Dios lā' como xla' tzucunī't cāmāsu'ni'yāni' a'nchī natlahua'yā'tit ixtapuhuān, icca'tzī que nacāmāsu'ni'tēlhayāni' hasta que natlahuakō' a'xni'ca' namimpala Jesucristo. ⁷ Lā' minī'ni' chuntza' icpuhuan por mimpālacataca'n como chu a'cxtim quincāsīcua'lanālīni' Dios lā' como lej iccāpāxquī'yāni'. Hui'xina'n lā' quit chu a'cxtim quincālakalhu'manāni' Dios a'yuj tachī'n quit o a'yuj icyā na ixlacapūnca'n huan pūchihuīna'ni'n para na'iclē'katāya huan xatzey tachihuīn lā' para na'icmāstū'nca palh stu'nca'. Lā' hui'xina'n quilāmaktāyayāuj para na'iclē'katāya huan xatzey tachihuīn. ⁸ Dios ū'tza' ca'tzī a'nchī lej iccāpāxquī'yāni' milīhuākca'n hua'chi Jesucristo cāpāxquī'yāni'. ⁹ Lā' a'xni'ca' ickalhtō'ka'ni'mā' Dios, icsqui'ni' que ā'chulā' nalāpāxquī'yā'tit. Lā' nā icsqui'ni' que lej naca'tzīyā'tit a'ntū Dios lacasqui'n lā' xa'nca napāstacna'nā'tit ¹⁰ para que namāchekxī'yā'tit a'nchī nalīlacsacā'tit a'ntū xatzey. Lā' chuntza' xalactzey nala'yā'tit lā' nā tū' na'a'n nan nīn tuntū' a'ntū nacātalīyāhuayāni' a'xni'ca' namimpala huan Cristo. ¹¹ Lā' nā icsqui'ni' Dios que līlacatejtīn natahuī'la'yā'tit por ixlīmāpa'ksīn lā' chuntza' na'a'cnīni'ni'can Dios lā' namācā'tanīcan xla'.

Pablo hualh que ixquilhtamacuj huāk ixla' Cristo

¹² Quintā'timīn, iclacasqui'n naca'tzīyā'tit que a'ntū quimpātle'keni'ni't ū'tza' ā'chulā' maktāyalh mā'kahuanī huan xatzey tachihuīn ixpālacata Jesucristo. ¹³ Como quit tachī'n, ixlīhuākca'n soldados a'ntīn tamaktaka'lha huan palacio taca'tzītza' a'nchī quinchī'canī't porque icmāsu'yu de Cristo. Lā' nā ixlīhuākca'n ā'makapitzīn ā'tzā' nā taca'tzī huā'mā'. ¹⁴ Lā' ū'tza' cālīmāhuixcāni' casī ixlīhuākca'n xalanī'n ā'tzā' a'ntīn takalhlaka'ī' huan Māpa'ksīni'. Lā' ā'chulā' tamāstū'nca ixtachihuīn Dios lā' tū' tajicua'n.

¹⁵ Makapitzīn talī'a'cta'sana'n Cristo porque quintalakca'tzani' lā' quintamālacastu'ccu'tun. Pero ā'makapitzīn talī'a'cta'sana'n porque xlaca'n talacasqui'n que lhūhua' tachi'xcuhuī't natakalhlaka'ī' Cristo chu a'cxtim hua'chī quit iclacasqui'n. ¹⁶ Huan a'ntī tzey ixtapuhuānca'n, xlaca'n talīmāsu'yu Cristo porque quintapāxquī'. Lā' taca'tzī que

quihui'līcanī't ā'tzā' para na'iclē'katāya huan xatzey tachihuūn ixpālacata Jesucristo. ¹⁷ Lā' huan a'ntī talakca'tzan, xlaca'n tatalacpitzicu'tun a'xni'ca' talī'a'cta'sana'n Cristo. Lā' tapuhuan que chuntza' ā'chulā' naquintamāpātīni lihuan ictachī'n. ¹⁸ Tū' quimaca'tzi a'chī' talī'a'cta'sana'n Cristo. A'yuj calalh porque talacpitzicu'tun, a'yuj calalh porque quintapāxquī', pero talī'a'cta'sana'n Cristo lā' ū'tza' iclīpāxuhua.

¹⁹ Lā' ā'chulā' icpāxuhua porque icca'tzī que huā'mā' nataxtuyācha' para na'ictaxtu de huan pūlāchī'n como hui'xina'n quilālīmaktāyamā' nauj con mi'oracionca'n. Lā' nā quimaktāya huan Espīritu Santo porque ictapa'ksī con Jesucristo. ²⁰ Quit lej icka'lhīmā' a'ntū namin. Lā' iclacasqui'n que nīn tuntū' na'iclitamāxanī' pero lej huixcāna'j na'icca'tzī chuhua'j hua'chī pō'ktu huixcāna'j xa'icca'tzī para na'icmāsu'yu ixpālacata Cristo. Chuntza' nalaktzī'ncan a'nchī ixlika'tla' Cristo por ixpālacata quinquilhtamacuj, a'yuj ixquimaknīca lā' a'yuj iclahuī'cus. ²¹ Porque para quit, palh icuī' makāncus, huāk quinquilhtamacuj nala ixla' Cristo. Lā' palh na'icnī, na'ictlaja quinquilhtamacuj para pō'ktu. ²² Pero lihuan iclahuī', lej na'icscua' por ixpālacata huan Māpa'ksīni'. Chuntza' quit tū' icca'tzī tuchū na'iclasaca. ²³ Quimāmakchuyī porque lakatu' quintapāstacna'. Palh na'icnī, na'ictā'latahui'la Cristo nac a'kapūn lā' ū'tza' lej xatzey para quit. ²⁴ Pero para hui'xina'n más maclacasqui'n que na'iclatahui'lacus para na'iccāmaktāyayāni'. ²⁵ Lā' como stu'ncua' huā'mā' tachihuūn, icca'tzī que na'iccātā'tachokoyāni' lā' na'iccātā'scujāni' para que ā'chulā' nakalh-laka'ī'yā'tit lā' napāxua'yā'tit ixpālacata a'ntūn kalhlaka'ī'yā'tit. ²⁶ Chuntza' a'xni'ca' na'ica'mpalayācha', naka'lhī'yā'tit lhūhua' a'ntū nalīpāxua'yā'tit ixpālacata a'ntūn Jesucristo cātlahuani'ni' hui'xina'n, como quimāspi'tlitza'.

²⁷ A'yuj iclahuī'cus lā' a'yuj na'icnī, huan a'ntū más tasqui'nī para hui'xina'n, ū'tza' huā'mā'. Nalātahui'layā'tit a'nchī minī'ni' a'ntūn takalhlaka'ī' xatzey tachihuūn ixpālacata Cristo. Chuntza' palh quit iccālaka'nāni' o palh tūla na'ica'nācha', naquimāca'tzīnīcan que hui'xina'n tū' xtāpalī'nī'ta'ntit a'ntū kalhlaka'ī'tit. A'cxtim calalh mintapuhua'ncan lā' mintapāstacna'ca'n. Lā' calātā'scujit kextim por huan a'ntū kalhlaka'ī'yā'tit por huan xatzey tachihuūn. ²⁸ Lā' tū' caticājicua'ni'tit mintā'ca'tzaca'n nīn macsti'na'j. Lā' como tū' xtāpalī'nī'ta'ntit a'ntū kalhlaka'ī'tit lā' tū' cājicua'ni'yā'tit mintā'ca'tzaca'n, ū'tza' nala hua'chī lakatin señal a'ntū Dios macamilh. U'tza' xa'nca nacālīmāsu'ni' mintā'ca'tzaca'n que nacāmāspūtūcan xlaca'n nac pūpātīn lā' hui'xina'n naka'lhī'yā'tit minquilhtamacujca'n para pō'ktu. ²⁹ Lā' hui'xina'n tū' xmān kalhlaka'ī'yā'tit que Cristo ū'tza' tzē māpūtaxtūnu'n, pero nā līpātīni'nā'tit por xla' chu a'nchī ixtapuhua'n Dios. ³⁰ Chu a'cxtim quintā'ca'tzaca'n hui'xina'n lā' quit. Laktzī'ntittza' a'nchī icpātīni'lh lā' chuhua'j kaxpa'tnī'ta'ntit a'nchī icpātīni'mā'cus.

2

A'nchī tātzina'j līyujli Cristo lā' a'nchī mācā'tanīca

¹ Lej tzey palh u'cxca'tzīyā'tit que Cristo cāmāhuixcānīyāni' lā' cāmāko'xamixīyāni' como cāpāxquī'yāni'. Lā' nā tzey palh u'cxca'tzīyā'tit que huan Espīritu Santo cātā'lahui'lani'. Lā' tzey palh lakapasā'tit ixtapāxquī'n lā' ixtalalkalhu'mān Cristo. ² Palh chuntza' u'cxca'tzīyā'tit, naquilāmaxquī'yāuj lhūhua' tapāxuhua'n como xa'nca nalatā'kchokoyā'tit. Chu a'cxtim napāstacna'nā'tit lā' chu a'cxtim nalāpāxquī'yā'tit lā' chu

lakatin nala mintapuhuānca'n. A'cxtim nalatahui'la'yā'tit lā' chuntza' naquilāmaxqui'yāuj lhūhua' tapāxuhuān. ³ Tuntū' catlahua'tit xmān por mimpālacataca'n nīn para nacāta'a'cnīni'ni'yāni' māni' hui'xina'n. Tū' caka'tla'jca'tzītit. Mejor chā'tunu' capāstactit que ā'makapitzīn más tzey que hui'xina'n. ⁴ Chā'tunu' cuenta catlahualh a'ntū ixla'ca'n ā'makapitzīn lā' camaktaka'lhli. Lā' tū' xmān namaktaka'lha a'ntū ixla'ixa'cstu.

⁵ Caka'lhī'tit huā'mā' tapāstacna' a'ntū ixka'lhī Cristo Jesús. ⁶ Xla' a'yuj chu a'cxtim hua'chi Dios, pero tū' puhualh que huan ixtā'chuntza' Dios ū'tza' tū' maktin catimakxteklī. ⁷ Mākēnūlh huan ixtā'chuntza' Dios para natahui'la ixlītasācua' lā' para nalacatuncuī hua'chi chī'xcu'huī'n talacatuncuī. ⁸ Lā' a'xni'ca' ixlātlā'huan nac cā'ti'ya'tna' hua'chi chī'xcu', ā'chulā' tātznaj' līyujli lā' a'kahuāna'ni'lh Dios hasta tamacamāstā'lh para nanī. Lā' lej māmāxani'ca como xtokohua'ca'ca huan nac cruz para nanī. ⁹ U'tza' Dios lej lī'a'cnīni'ni'lh lā' nō līmaxquī'lh ixtacuīni' līhua'ca' tzey que ixlīhuāk tachi'xcu'huī't lā' ángeles. Lā' tū' a'nan ixtā'tzey huā'mā' tacuīni'. ¹⁰ Chuntza' tlahuaca para que ixlīhuākca'n natamāpāxuhuī Jesús lā' natatatzokostani'. Ixlīhuākca'n chuxalhā nac a'kapūn lā' nac cā'ti'ya'tna' lā' na ixtampīn huan ti'ya't, xlaca'n natamāpāxuhuī Jesús. ¹¹ Lā' ixlīhuākca'n tachi'xcu'huī't natahuan que Jesucristo ū'tza' Māpa'ksīni' lā' chuntza' namācā'tanīcan Dios huan xaTāta' lā' na'a'cnīni'ni'can.

Huan a'ntīn takalhlaka'ī hua'chi pūmaksko nac cā'quilhtamacuj

¹² Por eso, quintā'timīn, como pō'ktu quilā'a'kahua'na'ni'nī'ta'uj a'xni'ca' xa'iccātā'latlā'huanāni' hui'xina'n, ā'chulā' catlahua'tit chuhua'j līhuan quit tū' iccātā'latlā'huanāni'. Chā'tunu' calīhuī'lītit mē'cstuca'n natlōkentaxtūkō'yā'tit a'ntū minī'ni' a'ntīn takalhlaka'ī'. Catamaktaka'lhtit para que tū' natlahua'yā'tit a'ntūn tū' tzey. ¹³ Dios ū'tza' a'ntī cāmāpuhuanīyāni' huan xatzey lā' cāmaktāyayāni' para natlahua'yā'tit ixtapuhuān.

¹⁴ A'xni'ca' nacātamāpa'ksīyāni' palh natlahua'yā'tit catūhuā, tū' nakalhtaxtoktīnā'tit lā' tū' nalāquilhnīyā'tit. ¹⁵ Chuntza' catlahua'tit para que tū' a'nan nīn tuntū' a'ntū nacātālī'a'ksa'nīni'nāni' lā' xalacuan nala'yā'tit hua'chi minī'ni' ixcamana' Dios. Lā' a'yuj hui'lā'na'ntit na ixlac'hpunanca'n huan tū' tzeyā tachi'xcu'huī't lā' a'ntī ko'hua'jua' ixtapāstacna'ca'n, pero ū'tunu'n tū' caticālhkamani'. Hui'xina'n nala'yā'tit para xlaca'n hua'chi pūmaksko a'nlhā cā'pucsua'. ¹⁶ Lā' hui'xina'n cāmāsu'ni'pā'na'ntit a'nchī natalīka'lhī xasāsti' ixquilhtamacujca'n. U'tza' na'iccālīka'tla'jca'tzīyāni' a'xni'ca' nachin ixlacchi'chini' Cristo porque na'icca'tzī que tū' chu tlakaj icscujli. Lā' tū' chu tlakaj iccāmāsu'ni'ni' hui'xina'n. ¹⁷ Hui'xina'n kalhlaka'ī'tit a'ntū iccāmāsu'ni'ni'. Lā' a'yuj na'icnī por ixpālacata huan Māpa'ksīni', quit iclīpāxuhua como lipāhua'nā'tit Dios. Lā' nā hui'xina'n lipāxuhua'tit como lipāhua'nā'tit Dios. ¹⁸ Lā' palh maclacasquī'n na'icnī, tzē nalīpāxuhua'yā'tit porque naca'tzīyā'tit que quit na'iclīpāxuhua.

Timoteo lā' Epafrodito

¹⁹ Palh huan Māpa'ksīni' Jesús naquimakxteka, lacapalh quit na'iccāmacā'ni'yāchāni' huan Timoteo para que naquihuani chī hui'lā'na'nchipitit a'xni'ca' naquītaspi'ta. Lā' chuntza' quit na'icka'lhī tapāxuhuān. ²⁰ Na'iccāmacā'ni'yāchāni' Timoteo porque tū' a'nan ā'kalhatin hua'chi xla' a'ntī cāpāstacāni' hui'xina'n hua'chi quit. Xla' stu'ncua' lipāta'la mimpālacataca'n. ²¹ Huan ā'makapitzīn ixlīhuākca'n

cuenta tatlaha a'ntū xmān i'xla'ca'n lā' tū' cuenta tatlaha a'ntū Cristo lacasqui'n. ²² Pero hui'xina'n xa'nca lakapasā'tit ixlakta Timoteo lā' ca'tziyā'tit a'nchī hua'chilh qui'o'kxa' xla' quintā'scuji a'xni'ca' xa'icmāsu'yutlā'huan huan xatzey tachihuīn a'ntū Dios māca'tzīnīnī'n. ²³ Lā' chu tuncan na'icca'tzī a'nchī naquintaxtuni'kō', icpuhuan palh na'iccālakmacā'nāchāni' hui'xina'n. ²⁴ Lā' nā quit ickalhlaka'ī' que huan Māpa'ksīni' palh naquimāxtu nac pūlāchi'n para na'iccālaka'nāchāni' hui'xina'n lacapalh.

²⁵ Quit icpuhuan que maclacasqui'n na'iccāmacā'ni'yāchāni' quintā'tin Epafrodito. Xla' quintā'tropa para Jesús lā' ixquintā'scuja. Nā xla' milascujni'ca'n lā' milaktapalhca'n a'nchī quimaktāyahl a'xni'ca' xa'icmaclacasqui'n. ²⁶ Xla' ixcālaktzī'ncu'tunāni' lā' līlakaputzalh como hui'xina'n ixkaxpatnī'ta'ntit a'nchī ixī'tza'ca'n. ²⁷ Lā' stu'ncua' lej ixī'tza'ca'n porque ixnīmā'tza'. Pero Dios lakalhu'malh lā' xla' tzeyalh. Nā quit quilakalhu'malh para que tū' ā'chulā' xa'icīlīlakaputzalh palh ixnīlh. ²⁸ Lā' nā palaj iccālakmacā'ncu'tunāchāni' para que napāxuhua'yā'tit a'xni'ca' nalaktzī'mpala'yā'tit. Lā' quit tū' na'icka'lhī a'ntū naquimpā'ta'la. ²⁹ Por eso a'xni'ca' nachī'patampāxtokā'tit, camaxqui'tit pāxcatca'tzī Dios. Lā' ca'a'cnīni'ni'tit Epafrodito lā' nā huan ā'makapitzīn hua'chi xla' a'ntīn tū' tajicua'n natanī'ixpālacata Cristo. ³⁰ Ixpālacata huan ixtascujūt Cristo ixnīmā'tza' Epafrodito. Lā' tū' līmakjicua'lh ixquilhtamacuj a'xni'ca' quimaktāyahl lā' tlahuakō'lh a'ntū hui'xina'n tūlah catitlahua'tit porque lej makat ixlātā'hua'nā'tit.

3

Huan a'ntū līlacatejtin lā' xastu'ncua'

¹ Lā' chuhua'j, quintā'timīn, calipāxua'tit ixpālacata quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo. Tū' iclakachā'ni' a'yuj chu a'cxtim na'iccātzo'knuni'palayāni' lā' ū'tza' xatzey para hui'xina'n. ² Cacātapānū'ni'tit huan a'ntīn ko'hua'jua' ixtapāstacna'ca'n, huan a'ntīn tatlaha a'ntūn tū' tzey. Lā' cacātapānū'ni'tit huan a'ntīn tahuan que maclacasqui'n cāchu'cuni'can ixmacni'ca'n para circuncisión lā' nā para natalā'ixtachi'xcu'huī't Dios. Xlaca'n tamāspūtūcu'tun a'ntū kalhlaka'ī'tit. ³ Pero quina'n a'ntī stu'ncua' ixtachi'xcu'huī't Dios. Lā' quina'n māpāxuhuīyāuj Dios por ixpālacata huan Espīritu Santo porque līpāhuanāuj Cristo Jesús. Tū' līpāhuanāuj quē'cstuca'n nīn līpāhuanāuj catūhuā a'ntūn tatlaha chi'xcu'huī'n. ⁴ Lā' māni' quit nā icka'lhī a'ntū lej xa'icīlīpāhualh quē'cstu. Palh catūhuā napuhuan que xla' tzey nala como tlōkentaxtū'ixley Moisés, quit ā'chulā' na'icpuhuan palh tzey quit. ⁵ Huan circuncisión quintlahuani'ca a'xni'ca' ictlahualh lakatzeyan chi'chini' a'xni'ca' xa'ictahui'lanī'tcus. Lā' quit, quixū'yāpapna' israelitas ixtahuanī't. Lā' quifamilia i'xla' Benjamín. Quit hebreo lā' nā quintāta' lā' quintzī't nā hebreo ixtahuanī't. Lā' ixpālacata huan ley, quit lacatzucu iclōkentaxtū'kō'lh porque quit fariseo xa'icuanī't. ⁶ Lā' lej xa'icīlīmaktāyacu'tun quireligión. Lā' como sāsti'ixuanī'tcus ixlīmāscatīn Jesús, ū'tza' xa'iccālīmacaputzatā'kchoko huan a'ntīn takalhlaka'ī'lh xla'. Lā' ixpālacata huan ley, tūlah quīlī'a'ksa'nīni'nca como ica'kahuāna'ni'lh. ⁷ Pero ixlīhuāk huā' tamā'na catūhuā a'ntū xa'icīlīka'tlā'jca'tzī, ū'tza' chuhua'j iclaktzī'n hua'chilh tuntū' ixtapalh ixpālacata Cristo. ⁸ Lā' iccāhuaniyāni' que ixlīhuāk huā' tamā'na a'ntū icka'lhī hua'chilh tuntū' ixtapalh porque lej līhua'ca' ixtapalh lakapascan

Jesucristo quiMāpa'ksīni'ca'n. Ixpālacata Cristo icpuhuan que ixlihuāk a'ntū xa'iclika'tla'jca'tzi tū'tza' quimaktāya. Quit iclaktzi'n hua'chi lakatin pa'lhma' como xmān iclipāhuan'cun Cristo. ⁹ Chuntza' quit ictapa'ksī con xla' lā' xatzey quit na ixlacapūn Dios. Quit tzey na ixlacapūn Dios como iclipāhuan Cristo lā' ictapa'ksī con xla'. Lā' tū'tza' iclipāhuan huan ley, como tū' por ixpālacata huan ley lacan lacuan. ¹⁰ Xa'nca iclakapascu'tun Cristo lā' icka'lhīcu'tun huan līmāpa'ksīn a'ntū xla' ka'lhī ixpālacata lakahuanchokolh. Lā' quit iclacu'tun hua'chi Cristo a'yuj naquimāpātīnīcan por ixpālacata. ¹¹ Chuntza' quit icka'lhīmā' a'xni'ca' na'iclahuanchoko lā' a'xni'ca' stu'ncua' na'icla hua'chi Cristo.

Tanūni'can para natlajacan huan premio

¹² Tū' iccāhuanimā'ni' que tuntū' quisputni' lā' chuntza' iclanī'ttza' hua'chi Cristo. Pero Cristo Jesús quimāpūtaxtūlh lā' ictapa'ksī con xla'. U'tza' iclītōkentaxtūcu'tun ixtapuhuān. ¹³ Quintā'timīn, quit tū' icpuhuan palh iclītōkentaxtūkō'lh'tza'. Pero a'ntū ictlahuamā' ū'tza' huā'mā'. Icpātza'nkāmā' a'ntū tachoko cā'kēn hua'chi nac tatu'jnu' lā' xa'nca ictu'jnumā' con quilacapūn. ¹⁴ Stu'nc ica'mā' hasta a'nlhā na'a'ksputa huan tatu'jnu' para que na'icmaklhtīni'n huan premio a'ntū hua'chi lē'ksajna'. Dios ū'tza' a'ntī naquimaxqui' lā' ū'tza' quinta'sani'yācha' tālmā'n como ictapa'ksī con Cristo Jesús.

¹⁵ Quina'n a'ntī xa'nca kalhlaka'ī'yāuj, quina'n napuhuanāuj que tūna'j lacuan quina'n hua'chi maclacasqui'n. Lā' palh xtunc macstī'na'j mintapāstacna'ca'n, nā ū'tza' Dios nacāmāsu'ni'yāni'. ¹⁶ Xmān tū' maktin catitaxtutit de a'nlhā chipintittza'.

¹⁷ Quintā'timīn, catlahua'tit hua'chi quit ictlahua lā' cuenta catlahua'tit huan a'ntīn talatā'kchoko hua'chi iccāmāsu'ni'ni' hui'xina'n. ¹⁸ Lhūhua' a'nan a'ntīn tū' lacatejtīn talatā'kchoko. Tasu'yu que tū' takalhlaka'ī' palh Cristo nīlh huan nac cruz por quimpālacataca'n. Maklhūhua'tza' chuntza' iccāhuanini' lā' chuhua'j līhuan iccāhuaniyāni' iccalhuamā' porque iclīlakaputza como tū' takalhlaka'ī'. ¹⁹ Xlaca'n nata'a'n nac pūpātīn. A'ntū xmān xlaca'n talacasqui'n, ū'tza' hua'chilh ixdiosca'n. Lā' talīka'tla'jca'tzi a'yuj tatlahua a'ntū līmāxana' lā' xmān tapāstaca a'ntū xala' huā'mā' quilhtamacuj. ²⁰ Pero quina'n tapa'ksiyāuj nac a'kapūn lā' lej ka'lhīmā'nauj que camilh quiMāpūtaxtūnu'ca'n lā' ū'tza' huan Māpa'ksīni' Jesucristo. ²¹ Xla' naquincāxtāpalīni'yāni' quimacni'ca'n a'ntū natamasa lā' chuntza' quimacni'ca'n natatasu'yu chu a'nchī ixu-anī't ixmacni' Cristo a'xni'ca' lakahuanchokolh. Naquincālxītpalīni'yāni' quimacni'ca'n ixlīmāpa'ksīn a'ntū ka'lhī. Lā' hasta tzē nacāmāpa'ksīkō' ixlihuāk a'ntū a'nan.

4

Capāxuhua'tit pō'ktu ixpālacata huan Māpa'ksīni'

¹ Chuntza', tā'timīn, tū' cataxtutāya'tit huan na ixtej huan Māpa'ksīni'. Lej iccāpāxqui'yāni' lā' lej iccālaktzī'ncu'tunāni'. Hui'xina'n quilāmaxqui'yāuj tapāxuhuān quit. Lā' a'nchī kalhlaka'ī'yā'tit, ū'tza' hua'chi quintatlaj. Lej iccāpāxqui'yāni'.

² Iccāsqi'ni' Evodia lā' Síntique que chu lakatin catapāstacna'lh lā' tū'tza' catalāquilhnīlh como tatapa'ksī con Cristo. ³ Lā' hui'x a'ntī xa'nca quintā'scuja' nā hui'x cacāmā'ko'xamixi' huā' tamā'na pusan como xlaca'n quintamaktāyalh a'xni'ca' xa'icmāsu'yumā' huan xatzey tachihuīn

a'ntū Dios māca'tzīnīni'n. Xlaca'n tatā'scuqli Clemente lā' ā'makapitzīn a'ntū quintatā'scuqli. Cātzo'kcanī't ixtacuīni'ca'n huan na ixlībro Dios a'nlhā huan tichūn taka'lhī xasāsti' ixquilhtamacujca'n.

⁴ Pō'ktu calīpāxuhua'tit ixpālacata huan Māpa'ksīni' lā' na'iccāhuanipalayāni', capāxuhua'tit. ⁵ Ixlīhuākca'n tachi'xcuui't cacātalakapasni' como tzeyā chi'xcuui'n hui'xina'n. Palaj namimpala huan Māpa'ksīni'.

⁶ Tū'tza' catilītamakchuyī'tit nīn tuntū' pero pō'ktu cakalhtō'ka'tit lā' casqui'ni'tit Dios que nacāmaktāyayāni'. Lā' camaxquī'tit pāxcatca'tzī lā' cahua'ni'tit Dios ixlīhuāk a'ntū maclacasqui'nā'tit. ⁷ Chuntza' Dios nacāmāpājaxiyāni' lā' tūlah catimāchekxīca a'nchī tū' cāmāmakchuyiyāni' nīn tuntū'. Dīos nacāmaktaka'lhā mintapuhuanca'n lā' mintapāstacna'ca'n como tapa'ksiyā'tit con Jesucristo.

Capāstactit a'ntūn tzey

⁸ Lā' chuhua'j ā'xmān, quintā'timīn. Chuxatū a'ntū stu'ncua' lā' chuxatū a'ntū līlacatejtin, ū'tza' calīpāstactit. Lā' nā chuxatū a'ntū lacuan lā' chuxatū a'ntū huāk tzey, ū'tza' calīpāstactit. Lā' nā chuxatū a'ntū tzhuanī't lā' chuxatū a'ntū minī'ni', ū'tza' calīpāstactit. Lā' palh a'nan catūhuā a'ntūn tzey lā' palh a'nan a'ntūn tze a'cnīni'ni'can, hui'xina'n cuenta catlahua'tit huā' tamā'na catūhuā. Capāstactit huā' tamā'na catūhuā para que xa'nca nalatā'kchokoyā'tit.

⁹ A'ntū quilāmaksa'cnī'tauj quit lā' chu a'nchī maklhtīni'ntit līmāscatīn, chuntza' catlahua'tit. Lā' chu a'nchī iccāhuaninī'ta'ni' lā' chu a'nchī laktzī'nī'ta'ntit a'ntū ictlahuanī't, nā chuntza' catlahua'tit. Ū'tza' catlahua'tit lā' Dios nacātā'latahui'layāni' hui'xina'n lā' ca'cs natahui'layā'tit.

Pablo cāmāxquī'lh pāxcatca'tzī huan filipenses

¹⁰ Lej iclīpāxuhua ixpālacata huan Māpa'ksīni' porque chuhua'j huampala tzē naquilāpāstacpalayāuj hui'xina'n lā' naquilāmacamini'palayāuj tumīn. Pō'ktu ixquilāpāstacāuj pero tūlah quilāmaktāyauj porque makat xa'iclahui'lacha'. ¹¹ Tū' iccāhuaniyāni' ixpālacata catūhuā a'ntū quisputni'; quit icscatnī'ttza' que chu a'nchī qui'a'nī'ni'nī't ū'tza' ixtapuhuan Dios para quit. ¹² Icca'tzī chī na'iclahui'la a'xni'ca' quisputni' a'ntū icmaclacasqui'n lā' nā icca'tzī chī na'iclahui'la a'xni'ca' qui'a'katāxtūni' a'ntū icmaclacasqui'n. Chu a'nchī qui'a'nī'ni' icscatlitza' a'nchī iclīpāxuhua a'yuj ictzi'ncsa lā' a'yuj icka'sa. Lā' a'yuj tuntū' icmaclacasqui'n lā' a'yuj lej quisputni', quit icca'tzī a'nchī iclīpāxuhua. ¹³ Como ictapa'ksi con Cristo, ū'tza' a'ntū quimātli'huī'clhī para na'iclahua ixlīhuāk catūhuā. ¹⁴ Pero xalitzey a'nchī quilāmaktāyanī'tauj a'xni'ca' xa'icpātīni'mā'.

¹⁵ Lā' hui'xina'n xalanī'n nac Filipos xa'nca ca'tziyā'tit huāmā'. A'xni'ca' ixtzucupā'na'ntitcus kalhlaka'ī'yā'tit ixtachihuīn Dios lā' a'xni'ca' ictaxtulh de nac estado de Macedonia, xmān hui'xina'n quilāmaktāyauj. A'makapitzīn a'ntūn takalhlaka'ī'lh lā' ixtatakēstokmā'na ā'lacatin, nīn tintī' quintamacamini'lh tumīn a'yuj iccāmāsu'ni'lh ixtachihuīn Dios. ¹⁶ Xa'iclahui'cus nac huan cā'lacchicni' Tesalónica lā' hui'xina'n quilāmacamini'uj tumīn. Lā' tū' xmān maktin; quilāmacamini'palauj. ¹⁷ Tū' icuanicu'tun que icputzamā' huan lē'ksajna'. Quit iclacasqui'n a'ntū tzey para hui'xina'n porque Dios cuenta natlahua a'nchī tlahua'nī'ta'ntit lā' nacāmāpalayāni'. ¹⁸ Hua'chilh quilāmāpalakō'uj lā' hasta a'katāxtūlh. Tū'tza' icmaclacasqui'n catūhuā porque Epafrodito quilīmīni'lh huan lē'ksajna' a'ntū quilāmacamini'uj hui'xina'n. Dios laktzī'n

a'ntū quilāmaxquī'uj lā' hua'chilh Dios maxquī'tit. Lā' xla' nalipāxuhua.
¹⁹ Lā' quinDiosca'n nacāmaxquī'yāni' ixlīhuāk a'ntū maclacasqui'nā'tit
 hui'xina'n por ixpālacata Jesús. Xla' hui'lacha' nac a'kapūn a'nlhā
 hui' Dios lā' ka'lhī ixlīhuāk a'ntū maclacasqui'ncan. U'tza' Dios tzē
 nacālīmaxquī'yāni'. ²⁰ Camācā'tanīca Dios quinTāta'ca'n para pō'ktu. Amén.

Axmān saludos

²¹ Iccāmacā'ni'yāchāni' saludos para milīhuākca'n a'ntīn tapa'ksiyā'tit
 con Jesucristo. Huan tā'timīn a'ntīn quintatā'lahui'lāna' xla'ca'n
 cātamacā'ni'yāchāni' saludos hui'xina'n. ²² Lā' ixlīhuākca'n a'ntīn
 takalhlaka'ī' cātamacā'ni'yāchāni' saludos hui'xina'n lā' xla'ca'n a'ntīn
 tascujmā'na na ixchic emperador nā xla'ca'n cātamacā'ni'yāchāni' saludos.

²³ Ixtalakalhu'mān huan Māpa'ksīni' Jesucristo cacātā'tachokoni'
 milīhuākca'n. Amén.

Huan Carta a'ntū Cāmacā'ni'ca Xalanī'n nac Colosas

Pablo cātzo'knuni'lh xalanī'n nac Colosas a'ntī ixtakalhaka'ī'

¹ Quit Pablo a'ntī cāmacamini'yāni' huā'mā' carta lā' quit ixapóstol Jesucristo por ixtapuhuān Dios. Nā huī' huā'tzā' huan tā'tin Timoteo. ² Quintu'ca'n iccāmacā'ni'yāchāni' saludos milīhuākca'n xalanī'n nac Colosas lā' a'ntīn tapa'ksiyā'tit con Dios lā' a'ntīn tū' taxtutāya'tit na ixtej Cristo. QuinTāta'ca'n Dios cacālakalhu'mani' lā' xa'nca calatahui'la'tit.

Pablo kalhtō'ka'ni'lh Dios ixpālacata a'ntī ixtakalhaka'ī'

³ A'xni'ca' ickalhtō'ka'ni'uj Dios a'ntī ixTāta' Jesucristo quiMāpa'ksīni', ickalhtō'ka'uj por mimpālacataca'n. Lā' pō'ktu icmaxqui'yāuj pāxcatca'tzī ⁴ porque quincātamāca'tzīnīni' a'nchī kalhlaka'ī'yā'tit Jesucristo lā' a'nchī cāpāxqui'yā'tit ixlīhuākca'n ixtachi'xcuhuī't Dios. ⁵ Chuntza' kalhlaka'ī'yā'tit lā' cāpāxqui'yā'tit porque kal'hīpā'na'ntit a'ntū māqui'canī't para hui'xina'n nac a'kapūn. U'tza' hui'xina'n sca'ttittza' a'xni'ca' pū'la kaxpa'ttit huan xatzey tachihuīn a'ntū xastu'ncua'. ⁶ Lā' chu a'nchī cātamāsu'ni'nī'ta'ni' hui'xina'n, chuxalhā huan nac cā'quilhtamacuj nā cāmāsu'ni'mā'ca. Lā' talhūhua'mā'na tachi'xcuhuī't a'ntīn takalhlaka'ī'mā'na. Nā chuntza' lanī't na milaclhpu'nanca'n desde a'xni'ca' kaxpa'ttit lā' māchekxī'tit a'nchī Dios stu'ncua' quincālakalhu'manāni'. Lā' hui'xina'n ca'tzīyā'tit que stu'ncua' a'ntū cātamāsu'ni'ni'. ⁷ Chuntza' maksca'ttit Epafras a'ntī quincā'tā'scujni' lā' a'ntī icpāxqui'yāuj. Xla' quilaktapalhca'n quit lā' Timoteo lā' līlacatejtin scuja hua'chī ixtasācua' Cristo. ⁸ Lā' quincātamāstū'ncni'ni' xla' a'nchī pāxqui'ni'nā'tit por huan Espīritu Santo.

⁹ Lā' desde a'xni'ca' ickaxmatui a'nchī kalhlaka'ī'tit, quina'n tū' icmaxtekāuj ickalhtō'ka'ni'uj Dios por mimpālacataca'n. Lā' icsqui'ni'yāuj que hui'xina'n xa'nca camāchekxī'tit a'ntū ixtapuhuān Dios. Chuntza' Dios xa'nca nacāmāca'tzīnīyāni' a'ntū xla' lacasqui'n natlahua'yā'tit. Lā' cālīmāsu'ni'yāni' ixEspīritu para que tzē natlahua'yā'tit. ¹⁰ Chuntza' naca'tzīyā'tit chī nalatā'kchokoyā'tit a'nchī Dios lacasqui'n lā' chuxatū natlahua'yā'tit namakapāxua Dios. Lā' ixpālacata huan xatzey a'ntūn tlaha'yā'tit, ū'tza' lītasu'yu que tlaha'yā'na'ntit ixtascujūt Dios. Lā' ā'chulā' nasca'tā'tit a'nchī huanī't Dios. ¹¹ Cacālīmātli'hui'clhīni' huan xaka'tla' ixlīmāpa'ksīn Dios chu a'nchī xla' mās'tā' para que natāyani'yā'tit a'ntū nacāpātle'keni'yāni' lā' tū' na'a'kchipinā'tit. Napāxuhua'yā'tit. ¹² Lā' camaxqui'tit pāxcatca'tzī huan xaTāta' Dios. Xla' quincācāxtlahuanī'ta'ni' para namaklhtīni'nāuj a'ntū cāxtlahuacanī't para huan a'ntīn takalhlaka'ī' Dios. Lā' ū'tza' a'nlhā Dios māpa'ksīni'n lā' a'ntza' pō'ktu xkaka. ¹³ Dios quincāmāpūtaxtūni' de a'nlhā cā'pucsua' a'nlhā māpa'ksīni'n huan ko'ti'ti' lā' quincātamālacsijni' a'nlhā māpa'ksīni'n ixO'kxa' lā' lej pāxqui' ixO'kxa'. ¹⁴ Jesús quincālakmāxtuni' lā' quincāmāspūtūnu'ni'kō'ni' quintalacē'i'ca'n.

Dios lā' tachi'xcuhuī't tako'xamixa ixpālacata Cristo

¹⁵ Tūla laktzī'ncan Dios pero Jesús māsu'yu chī huanī't Dios. Lā' xla' Dios lacsacli para namāpa'ksī ixlīhuāk a'ntū a'nan. ¹⁶ Xla' ixtā'lahuī' Dios a'xni'ca' tlalualh ixlīhuāk a'ntū a'nan nac a'kapūn lā' nac cā'ti'ya'tna' a'yuj laktzī'ncan lā' a'yuj tū' laktzī'ncan. Lā' por ixquilhtampān cātlahualh a'ntīn

tatahui'la nac tronos nac a'kapūn lā' por ixquilhtampān cāmā'a'nanilh xanapuxcu'nu' huan ángeles. Nā cāmā'a'nanilh a'ntū cāmāpa'ksī huan espíritu. Jesús tlhualh ixlīhuāk a'ntū a'nan por expālacata māni' xla' lā' para namakapāxua xla'. ¹⁷ Xla' xapū'la ixuani't de ixlīhuāk a'ntū a'nan lā' por ixquilhtampān ixlīhuāk huī'cus lā' cālācāxui'linī't. ¹⁸ Ixlīhuākca'n a'ntīn takalhlaka'ī' Jesús, xlaca'n talanī't hua'chi ixmacni'. Lā' xla' hua'chilh ixa'kxāk huanmā' macni'. Ixpālacata xla' lītzcuhl ixlīhuāk lā' xla' xamāpa'ksīni' ixlīhuākca'n a'ntīn talakahuanchokolh. Chuntza' xla' xapū'la lā' nacāmāpa'ksīkō' ixlīhuāk catūhuā. ¹⁹ Chuntza' huāk a'ntū Dios ka'lhī, nā ka'lhī Cristo. Lā' a'nchī huanī't Dios, nā chuntza' huanī't Cristo. Lā' chuntza' ixtapuhuān Dios. ²⁰ Lā' por expālacata Jesús tako'xamixkō'lh Dios lā' tachi'xcuui't. Chuxatī nac cā'ti'ya'tna' lā' chuxatī nac a'kapūn, ixlīhuākca'n lā' Dios cāmāko'xamixīkō'ca. A'xni'ca' xtokohua'ca'ca Jesús lā' taxtulh ixka'lhni' a'xni'ca' māsputūlh a'ntū ixquincātlahuani'ta'ni' lītā'ca'tza.

²¹ Lā' hui'xina'n milaktaca'n lītā'ca'tza ixuani'ta'ntit con Dios. Tū' ixlaktzī'ncu'tunā'tit Dios lā' tū' ixca'tzīcu'tunā'tit a'ntū xla' lacasqui'n. Hui'xina'n ixtlahua'yā'tit a'ntūn tū' tzey. ²² Lā' chuhua'j la'nī'ta'ntit ixamigo Dios como Cristo cāmāko'xamixīni' a'xni'ca' māstā'lh ixmacni' para nanī. Chuntza' tlhualh para que tzē nacāmālacsu'yuyāni' hui'xina'n xalacuan na ixlacapūn Dios lā' para que tuntū' nalacī'pinā'tit lā' tū' na'a'nan a'ntū nacātalīyāhua'yāni'. ²³ Chuntza' tasqui'nī xa'nca catachokotit lā' tū' cataxtutāya'tit na ixtej Dios. Lā' tū' caxtāpalī'tit a'nchī kalhlaka'ī'yā'tit. Huan xatzey tachihuīn a'ntū cāmāsu'ni'ni' hui'xina'n lā' a'ntū lī'a'cta'sana'nca chu xalhā nac cā'quilhtamacuj, ū'tza' cakalhlaka'ī'tit. Lā' huā'mā' xatzey tachihuīn expālacata Jesucristo lā' ū'tza' a'ntū quit icmāsu'yu.

Pablo hualh que Cristo cātā'lahuī' a'ntī takalhlaka'ī'

²⁴ Chuhua'j a'yuj icpātīni'mā' por mimpālacataca'n, iclīpāxuhua. Lā' a'ntū līpātī quimacni' ū'tza' maktāya para natlōkentaxtūkō' a'ntū maclacasqui'n napātīni'ncan expālacata a'ntīn takalhlaka'ī'. Xlaca'n hua'chilh ixmacni' Jesucristo. ²⁵ Lā' quit chu a'nchī Dios quilīmāmacū'lh quintascujūt por mimpālacataca'n, chuntza' icmāstū'ncō' ixtachihuīn Dios. ²⁶ Ū'tza' a'ntū ixtatzē'knī't de ángeles lā' tachi'xcuui't desde a'xni'ca' tzuculh huan quilhtamacuj, ū'tza' chuhua'j cāmāsu'ni'can xlaca'n a'ntīn takalhlaka'ī'. ²⁷ Dios lacasqui'lh que xlaca'n nataca'tzī a'nchī lej xaka'tla' lā' tzēhuanī't ū'tza' a'ntū ixtatzē'knī't. Lā' ū'tza' huā'mā': Cristo chu kēxtim cātā'hui'lani' hui'xina'n a'yuj israelitas lā' a'yuj tū' israelitas. Lā' como Cristo chu kēxtim cātā'hui'lani' hui'xina'n, ū'tza' lika'lhīpā'na'ntit huan lej ka'tla' catūhuā a'ntū nala mila'ca'n nac a'kapūn.

²⁸ Huā'mā' Cristo quina'n iccāmāstū'ncni'yāuj ixlīhuākca'n tachi'xcuui't lā' iccāhuanīyāuj a'ntū nacāpātē'keni' palh tū' natakalhlaka'ī'. Lā' iccāchihuīna'maxqui'yāuj ixlīhuākca'n lā' iccālīmāsu'ni'yāuj huan tapāstacna' a'ntū Cristo quincāmāca'tzīnīni'. Chuntza' tzē na'iccāmaktāyayāuj para que natala hua'chi Cristo lacasqui'n. ²⁹ Lā' ū'tza' quit iclīscujmā'. Lā' con ixlīhuāk quintahuīxcān a'ntū xla' quimāhuīxcāni, ū'tza' lej iclīscuja.

2

¹ Lā' quit iclacasqui'n que naca'tzīyā'tit a'nchī lej icscujmā' mimpālacataca'n hui'xina'n xalanī'n nac Colosas lā' expālacataca'n xlaca'n xalanī'n nac Laodicea lā' para ixlīhuākca'n xalanī'n a'nlhā

tū' quilakapascan. ² Lā' icscujmā' para na'iccāmāhuixcāniyāni' milihuākca'n ixpālacata a'nchī lāpāxquī'yā'tit. Chu lakatin la'nī'ta'ntit como lāpāxquī'yā'tit. Lā' icscujmā' para naca'tziyā'tit que xa'nca namāchekxi'kō'yā'tit huan xalistu'ncua' lā' naca'tziyā'tit a'ntū tze'k ixca'tzi Dios hasta chuhua'j. Lā' ū'tza' huan tachihuī'n ixpālacata Cristo. ³ Tū' maclacasqui'nāuj ā'tāpātin limāasca'tin. Xmān Cristo ca'tzikō' ixlīhuāk lā' tzē naquincāmāscā'tiyāni' lā' tzē naquincāmāmāchekxīniyāni' a'ntū quincāmāscā'tiyāni'. ⁴ U'tza' huā'mā' iccāhuaniyāni' para que nīn tintī' nacāta'a'kxokoyāni' con xatzēhuanī't tachihuīn. ⁵ Lā' a'yuj quit tū' icui'lacha' con quimacni' pero hua'chilh icui'lacha' con quilica'tzīn. Lā' iclīpāxuhua iclaktzi'mā' a'nchī xa'nca latā'kchokoyā'tit lā' tū' taxtutāyayā'tit na ixtej Dios. Lā' ū'tza' iclīpāxuhua.

⁶ Lā' como kalhlaka'tnī'ta'ntit Cristo hua'chi miMāpa'ksīni'ca'n, nā chuntza' nalatā'kchokoyā'tit hua'chilh hui'xina'n lā' Cristo chu lakatin. ⁷ Xa'nca cakalhlaka'tit a'ntū cātāmāsu'ni'ni'. U'tza' hua'chi a'katin qui'huī' a'ntū pūlhā'n ixtankāxē'k. Lā' ā'chulā' nalīscā'tātīt de Cristo lā' natasu'yu hua'chilh stacpā'na'ntit chu a'nchī tasu'yu que stacmā' huan chic a'ntū yāhuamā'ca. Lā' lhūhua' pāxcatca'tzi namaxquī'yā'tit ixpālacata Jesús.

Cristo quincāmaxquī'yāni' xasāsti' quinquilhtamacujca'n

⁸ Cuenta catlahua'tit lā' tū' catamakxtektit ā'chā'tin nacālī'a'kxokoyāni' a'ntū māsu'yu a'ntū tū' stu'ncua'. Tuntū' ixtapalh lā' hua'chilh nacāmāpātza'nkāniyāni' a'ntū kalhlaka'ī'yā'tit. Huanmā' chi'xcu' xmān cāmāsu'ni'yāni' ixtachihuīnca'n chi'xcuhū'n a'ntūn tahuan palh maclacasqui'n natlahua'yā'tit lhūhua' catūhuā para que Dios nacālaktzī'nāni' lacuan. Lā' huanmā' chi'xcu' huan palh xmān kalhlaka'ī'yā'tit Cristo, tisputacus. Tū' xa'nca māsu'yu a'nchī huanī't Cristo.

⁹ Lā' cuenta catlahua'tit para que tū' nacātāmāsu'ni'yāni' a'ntūn tū' stu'ncua' ixpālacata Cristo porque Cristo chu lakatin con Dios. ¹⁰ Lā' como hui'xina'n tapa'ksiyā'tit con Cristo, lītuma'yā'tit ixlīmāpa'ksīn. Xla' ū'tza' xapuxcu' de ixlīhuāk līmāpa'ksīn lā' ixlīhuākca'n a'ntūn tamāpa'ksīni'n. ¹¹ A'xni'ca' tamacamāstā'tit hui'xina'n con Cristo, cātaxapani'ni' mintalaclē'i'ca'n. Hua'chilh cātāmāmakxtuni' xakōlūhua' mimacni'ca'n a'ntū lītlahua'tit talaclē'i' lā' cātālīmālhakē'ni' xasāsti' mimacni'ca'n a'ntū lītlahua'yā'tit ixtapuhuān Dios. Huan chi'xcuhū'n cāchu'cuni'can ixmacni'ca'n para natatlahua circuncisión lā' chuntza' cāmāxtunquīcan para Dios. Pero a'xni'ca' Cristo cāmāxtunquīyāni' hua'chilh cātāmāmakxtuyāni' huan xakōlūhua' mimacni'ca'n. ¹² Sāsti' minquilhtamacujca'n chuhua'j porque kalhlaka'ī'yā'tit Dios. Lā' a'xni'ca' a'kpaxtīt, ū'tza' līmāsu'yulh que hua'chilh cātātā'mā'cnūyāni' Cristo lā' tā'lakahuanchokotit porque Dios mālakahuanīchokolh Cristo. ¹³ Hui'xina'n hua'chi xanīni'n ixuanī'ta'ntit ixpālacata mintalaclē'i'ca'n lā' ixpālacata huan circuncisión a'ntūn tū' tlahua'tit hui'xina'n. Lā' a'xni'ca' Dios quincāmāspūtūni'kō'ni' quintalaclē'i'ca'n, xla' quincāmālakahuanīni' chu a'cxtim con Cristo. ¹⁴ Lā' hua'chilh ixtzo'kcanī't lakatin acta contra quina'n. Lā' Dios māspūtūkō'lh lā' cāmāspūtūkō'lh ixlīhuāk a'ntū ixlaclē'nāuj. Dios māpānūkō'lh a'xni'ca' xtokohua'ca'ca Cristo huan nac cruz lā' hua'chilh tā'xtokohua'ca'ca huan acta nac cruz. ¹⁵ Lā' ixlīhuāk ā'makapitzīn līmāpa'ksīn a'ntū a'nan nac huā'mā' cā'quilhtamacuj lā' nac

cā'ū'nī'n, Dios cāmahltkō'lh ixlīmāpa'ksīnca'n lā' cāmāmaxanī'lh calacan. Lā' Dios cātłajalh ixpālacata Cristo a'xni'ca' nīlh nac cruz.

Calē'capintit a'ntū xala' nac a'kapūn

¹⁶ Chuntza' tū' catitamakxtektit ā'chā'tin nacāta'a'ksa'nāni' ixpālacata a'ntū hua'yā'tit nīn ixpālacata tū' maclacapini'yā'tit chuxatūyā cā'tani' nīn huan sábadō. ¹⁷ Huā' tamā'na līmāasca'tīn xmān hua'chi ixmāspilē'k a'nchī Dios māpa'ksī. Cristo a'ntūn tlahualh huā'mā' māspilē'k lā' xla' māsu'yu a'nchī līmāpa'ksīni'n Dios. ¹⁸ Tū' catamakxtektit que ā'chā'tin nacāhuaniyāni' palh Dios tū' makxteka natā'chihuīna'nā'tit Dios lā' palh maclacasqui'n pū'la nacāta'chihuīna'nā'tit huan ángeles. Xla' nahuan chuntza' para que napuhua'nā'tit que xla' tū' ka'tla'jca'tzī, pero tū' stu'nca'. Lej ka'tla'jca'tzī xla'. Lā' xla' puhuan que más tzey lanī't ixpālacata a'ntū līlakachuyalh a'yuj tū' a'nan a'ntū nalīka'tla'jca'tzī. Chuntza' puhuan pero tū' por ixpālacata Espíritu Santo. ¹⁹ Chuntza' tlahua lā' tū' xa'nca stālani' huan Cristo a'ntū hua'chi ixa'kxāk huan macni'. Lā' huan macni', ū'tza' huan a'ntūn takalhlaka'ī'. Lā' quimacni'ca'n cāka'lhī ixtāstucat lā' ī'xno'jot a'ntū līmaktāya lā' a'ntū līlāchi'panī't. Lā' qui'a'kxākca'n, ū'tza' a'ntū māpa'ksī quimacni'ca'n. Lā' chuntza' Cristo a'ntū huan a'kxāk līmāstaqui ixmacni' con ixlīmāpa'ksīn Dios. Lā' ixmacni' Cristo ū'tza' xlaca'n a'ntūn takalhlaka'ī'. Lā' ixmacni' Cristo chu lakatin lanī't porque huan a'ntūn takalhlaka'ī' talīpāhuan xla'.

²⁰ Huan a'ntūn tū' takalhlaka'ī' Cristo tahuan que maclacasqui'n nacā'a'cnīni'ni'yā'tit lhūhua' talanān a'ntūn tū' ixla' Cristo. Pero como hui'xina'n hua'chilh tā'nī'tit Cristo, tū' maclacasqui'n nacā'a'cnīni'ni'yā'tit ixtalanānca'n tachi'xcuhū't. Lā' ¿a'chī' tlahua'yā'tit chu a'nchī tahuan? ²¹ Huancan: “Tū' tixa'ma'ya' huā'mā'. Tū' tihua'ya' huā'mā'. Tū' ticāchi'paya' huā'mā'”. ²² Lā' a'ntūn tze' chi'pacan o hua'can o xa'macan, tū' catitatāyani'lh; huāk natasputkō'. Huanmā' talanān xmān chu a'nchī tamāpa'ksī chi'xcuhū'n lā' tamāsu'yu xlaca'n. ²³ A'ntū chuntza' tamāsu'yu, tatasu'yu hua'chilh lej taca'tzī ixpālacata a'nchī lej tamācā'tanī ángeles. Lā' tamāpātīni' ixmacni'ca'n. Pero ixpālacata a'ntūn tatlahua xmān ā'chulā' natalīka'tla'jca'tzī.

3

¹ Lā' como hui'xina'n tā'lakahuanchokotit Cristo lā' ka'lhī'yā'tit xasāsti' minquiltamacujca'n, calīhui'li'tit naka'lhī'yā'tit a'ntū nacāxtāpalīni'yāni' para nala'yā'tit hua'chi Cristo. Xla' pāxtūtahuī'la Dios lā' tā'māpa'ksīni'mā'. ² Pō'ktu napāstacā'tit huan a'ntū ixla' Cristo lā' tū' catilē'capintit a'ntū xala' huā'mā' quilhtamacuj. ³ Huā' tamā'na' tūlahlta' cāmāpa'ksīyāni' porque minquiltamacujca'n tatzē'knī't con Cristo. Dios a'ntū cāmātzē'kli. Hua'chilh nīni'ta'ntittza' lā' tuntū' tze' namāpa'ksī huan nīn. ⁴ Lā' a'xni'ca' namimpala Cristo lā' lej xkaka, nā hui'xina'n natā'tasu'yuyā'tit porque minquiltamacujca'n chu a'extim con xla'.

Pablo māstū'ncli a'nchī ixuanī'tauj pū'la lā' a'nchī layāuj chuhua'j

⁵ Chuntza' calīhui'li'tit nacāmāxtukō'yā'tit mintapāstacna'ca'n a'ntūn tū' tzey. A'ntūn tū' tzey, ū'tza' huā'mā': Tlahuacan talākahlī'n; ka'lhīcan xako'hua'jua' tapāstacna'; tamakxtekan cāmāpa'ksīcan ixmacni'ca'n; lej lakatīcan a'ntūn tū' tzey; lā' tamplīhīni'ncan. A'ntūn chuntza' tatlahua, ixtā'chuntza' a'ntūn tatzokostani' lakatin ídolo. ⁶ Lā' ixpālacata huā' tamā'na a'ntūn tū' tzey lej lī'a'kchā'n Dios. Lā' namin lakatin

chi'chini' lā' a'ntīn tū' ta'a'kahuāna'ni' Dios xlacan' nataca'tzī ixtā'kcha Dios. ⁷ Nā hui'xina'n chuntza' ixlatlā'hua'nā'tit a'xni'ca' tūna'j ixxalh-laka'ī'yā'tit. ⁸ Pero chuhua'j cacāmāpānū'tit huā' tamā'na: huan tā'kcha lā' huan tā'ksa'nīn. Tū'tza' catica'tzalaktzī'nī'ni'ntit. Lā' huan ko'hua'jua' tachihuīn tū'tza' catiquilhtaxtutit. ⁹ Tū' cati'a'kxokotit ā'chā'tin porque māmānū'tit mintapāstacnaca'n a'ntūn tū' tzey ¹⁰ lā' xtāpālī'tit mintapāstacna'ca'n. Lā' sāsti' sca'tpā'na'ntit para que ā'chulā' nala'yā'tit hua'chi Dios a'ntī cāmāxquī'ni' xasāsti' minquilhtamacujca'n. Lā' chuntza' namāchekxī'yā'tit a'nchī huanī't Dios. ¹¹ Ixlihuākca'n a'ntīn takalhlaka'ī' chu lakatin talanī't. Huan griego a'ntī kalhlaka'ī' chu a'cxtim hua'chi huan israelita a'ntī lakapasa ixley Moisés lā' a'ntī kalhlaka'ī'. Nā huan a'ntī tlahuani'canī't circuncisión chu a'cxtim hua'chi huan a'ntī tū' tlahuani'canī't circuncisión. Huan makatiyāti' lā' huan tīn tuntū' ca'tzī lā' huan xatata'māuj tasācua' lā' huan a'ntī libre, ixlihuākca'n chu lakatin talanī't ixpālacata Cristo. Lā' xmān talē'ca'a'n Cristo. Cristo quincātā'hui'lanī' quilihuākca'n a'ntī kalhlaka'ī'yāuj lā' xmān xla' quincāmātlahuani'ni' chu a'nchī Dios lacasquī'n.

¹² Dios cālacsacnī'ta'ni' hui'xina'n lā' lej cāpāxquī'yāni' lā' cātāmāxtunquīni' para que ixla' nala'yā'tit. U'tza' calīhui'li'tit nalakalhu'ma'nā'tit lā' nacāmaktāyayā'tit ā'makapitzīn lā' xa'nca nacātā'chihuīna'nā'tit. Tū' catika'tla'jca'tzītī lā' tū' stu'tu'lu' catisquī'ntit miderechoca'n. Pū'la capāstactit ā'chā'tin. Lā' tū' palaj ca'a'kchipintit. ¹³ Catāyani't a'ntū cātlahuani'yāni' a'ntūn tū' tzey ā'chā'tin lā' calāmāspūtūnu'ni'tit huan a'ntī puhua'nā'tit que cālāclē'ni'yāni'. Calāmāspūtūnu'ni'tit chu a'cxtim hua'chi Dios cāmāspūtūnu'ni'ni'. ¹⁴ Huā' a'ntū más tasquī'nī, ū'tza' talāpāxquī'n lā' ū'tza' hua'chi a'ntū nacālīmāchi'pikō' ixlihuāk militzeyca'n. ¹⁵ Dios cāmātza'ta'tī' mi'a'clhcunucca'n lā' cāmātza'ta'tī' ixa'clhcunucca'n ā'makapitzīn a'ntīn takalhlaka'ī'. Lā' ū'tza' chu lakatin līla'yā'tit milīhuākca'n. Nā ū'tza' a'ntū nacālīmaktāyayāni' para que tzē naca'tziyā'tit a'ntūn tzey lā' a'ntūn tū' tzey. Chuntza' capāxuhua'tit lā' camāstā'tit pāxcatca'tzī.

¹⁶ Lej capāstactēlha'tit ixtachihuīn Cristo. Lā' nalīlāmāsu'ni'yā'tit lā' nalīlīmāxquī'yā'tit tapāstacna' con ixlīmāpa'ksīn Dios. Cacātī'tit huan salmos lā' himnos lā' cantos espīrituales con ixlihuāk mi'a'clhcunucca'n. Lā' camāxquī'tit pāxcatca'tzī Dios a'xni'ca' tī'yā'tit. ¹⁷ Lā' palh nachihuī'na'nā'tit, palh natlī'yā'tit, palh natlahua'yā'tit catūhuā, chuxatū calalh a'ntūn tlahua'pā'na'ntit, catlahua'tit por ixlīmāpa'ksīn huan Māpa'ksīni' Jesús. Lā' camāxquī'tit pāxcatca'tzī Dios xa'Tāta' ixpālacata Jesús.

Pablo hualh a'nchī natalatā'kchoko huan a'ntīn takalhlaka'ī'

¹⁸ Huan puscan cacā'a'kahuāna'ni'tit mīnkōlu'ca'n hua'chi minī'ni' a'ntīn takalhlaka'ī'. ¹⁹ Huan xakōlu' cacāpāxquī'tit mimpuscātca'n lā' līlacatzucu catā'chihuīna'ntit. Tū' calāsta'la'tit. ²⁰ Huan camana', pō'ktu cacā'a'kahuāna'ni'tit mīntāta'ca'n lā' mīntzī'tca'n porque chuntza' namakapāxua'yā'tit Dios. ²¹ Huan xanatātana' tū' ticāmākā'kchipinā'tit mincamanca'n para que tū' natajiclhua'. ²² Huan xatata'māuj tasācua'nī'n xa'nca cacā'a'kahuāna'ni'tit huan a'ntī cāmāpa'ksīyāni'. Tū' xmān catis-cujit a'xni'ca' cālaktzī'nāni' pero nalīhui'li'yā'tit xa'nca nascujā'tit como a'cnīni'ni'yā'tit huan Māpa'ksīni'. ²³ Chuxatū calalh mīntascujūtca'n, ū'tza' nalīhui'li'yā'tit natlahua'kō'yā'tit hua'chilh huan Māpa'ksīni' Jesucristo mīmpatronca'n ixuanī't lā' tū' kalhatin chi'xcu'. ²⁴ Hui'xina'n ca'tziyā'tit

que huan Māpa'ksīni' nacāmaxquī'yāni' mintatlajca'n a'ntū huan herencia xala' nac a'kapūn. Hui'xina'n ixtasācua'nī'n huan Māpa'ksīni' Jesucristo. ²⁵ Lā' chuxatī natlahua a'ntūn tū' tzey, māni' xla' namāpala. Ixlīhuākca'n a'ntīn tatlahua a'ntūn tū' tzey, ixlīhuākca'n chu a'cxtim na ixlacapūn Dios.

4

¹ Hui'xina'n a'ntī xapatrón, cacāmaxquī'tit mintasācua'ca'n a'ntū minī'ni' lā' a'ntū xla'ca'n tatlajalh. Ca'tziyā'tit que nā hui'lacha' nac a'kapūn a'ntī nā cāmāpa'ksīyāni'.

² Pō'ktu catā'chihuīna'ntit Dios lā' cuenta catlahua'tit a'xni'ca' tlaha'pā'na'ntit oración lā' namaxquī'yā'tit pāxcatca'tzī. ³ Lā' nā nasquī'ni'yā'tit Dios que nacāxtlahua a'nchī na'icmāsu'yuyāuj ixtachihuīn lā' na'icmāstū'ncāuj a'ntūn tūna'j māca'tzīnīnī'ncan ixpālacata Cristo. Lā' ū'tza' ixpālacata iclītachī'n quit. ⁴ Casquī'ni'tit Dios que xa'nca na'icmāsu'yu ixpālacata Cristo hua'chi tasquī'nī.

⁵ Xa'nca calatā'kchoko'tit na ixlacapūnca'n a'ntīn tū' takalhlaka'ī' lā' xa'nca capāstactit a'ntū natlahua'yā'tit na ixlacapūnca'n lihuan a'nan lugar. ⁶ Huan matzat mojōcan nac lihua't para mācanīcan lā' tzey nala. Nā chuntza' cuenta catlahua'tit mintachihuīnca'n para que tzey natala lā' nakalhtīni'nā'tit hua'chi maclacasquī'n.

Huan ā'xmān saludos

⁷ Huan Tīquico nacāmāca'tzīnīyāni' a'nchī iclīlahuī' lā' a'ntū ictlahuamā'. Xla' quintā'tinca'n lā' lej pāxquī'can. Līlacatejtin quimaktāya lā' ixpālacata huan Māpa'ksīni' quintā'scuja. ⁸ U'tza' iccālīmacā'ni'yāni' para naca'tziyā'tit a'nchī iclahui'lanāuj lā' tū' caticātapāta'lani'. ⁹ Lā' Onésimo natā'a'n. Xla' quintā'tinca'n a'ntī līlacatejtin latā'kchoko lā' a'ntū pāxquī'can. Lā' xla' xala' na milaclhpu'nanca'n. Xlaca'n nacātahanikō'yāni' a'ntū pātīle'kenī't huā'tzā'.

¹⁰ Quintā'tachī'n Aristarco lā' Marcos a'ntū ixtā'puxni'mit Bernabé cātamacā'ni'yāchāni' saludos. Lā' ka'lhī'yā'tittza' huan līmāpa'ksīn ixpālacata Marcos. Palh xla' nacālaka'nāni', hui'xina'n caka'lhī'chipitit.

¹¹ Lā' huan Jesús a'ntī ka'lhī ā'tāpātin ixtacuīni' Justo cāmāca'ni'yāchāni' saludos. Xmān ixtu'tunca'n israelitas a'ntū quintatā'scuju'na para natamāsu'yu a'nchī Dios cāmāpa'ksikō'. Xlaca'n quintamāhui'xcānīmā'na.

¹² Epafras cāmāca'ni'yāchāni' saludos. Xla' xala' a'ntza' lā' ixtasācua' Jesucristo. Lā' lej cāpāstacāni' lā' lej squi'ni' Dios que xa'nca natāyayā'tit na ixtej Dios hua'chi chī'xcu' a'ntī ka'tla'tza' como ca'tziyā'tittza' ixtapuhuān Dios lā' tlōkentaxtūyā'tit. ¹³ Iccāhuanīyāni' que xla' lej scuji' por mimpālacataca'n lā' por ixpālacataca'n xalanī'n nac Laodicea lā' nac Hierápolis. ¹⁴ Huan doctor Lucas a'ntī pāxquī'can lā' Demas cātamacā'ni'yāchāni' saludos.

¹⁵ Cacālī'pini'tit saludos quintā'timīnca'n nac Laodicea lā' huan Ninfas lā' huan tā'timīn a'ntīn takalhlaka'ī' lā' tatakēstoka na ixchic. ¹⁶ Lā' a'xni'ca' lakapūtīle'kekō'nī'ta'ntittza' huā'mā' carta na milaclhpu'nanca'n, camacapintit nac huan līto'kpān nac Laodicea para nalakapūtīle'kecan a'ntza'. Lā' nā hui'xina'n nā nalakapūtīle'keyā'tit huan carta a'ntū namīnācha' nac Laodicea. ¹⁷ Lā' nahuanīyā'tit Arquipo huā'mā': "Cuenta catlahua' lā' catlōkentaxtu' huan tascujūt a'ntū mila' por ixquilhtampān huan Māpa'ksīni'".

¹⁸ Quit, Pablo, ictzo'kmā' quē'cstu huā'mā' saludo. Caquilāpāstacui que quit ictachī'n. Dios cacāsicua'lanālīni'. Amén.

Huan Xapū'la Carta a'ntū Cāmacā'ni'ca Xalanī'n nac Tesalónica

Pablo lā' a'ntī ixtatā'scuja tatzō'kli lakatin carta

¹ Ictzo'knumā'nauj quina'n, Pablo lā' Silvano lā' Timoteo. Iccātzō'knuni'mā'ni' hui'xina'n xalanī'n nac Tesalónica a'ntī kalhlaka'ī'yā'tit lā' tapa'ksīyā'tit con Dios quinTāta'ca'n lā' nā huan Māpa'ksīni' Jesucristo. Dios cacāsicua'lanālīni' hui'xina'n lā' xa'nca cacā'a'nī'ni'ni'.

Tasu'yulh a'nchī lej takalhlaka'ī'lh xalanī'n nac Tesalónica

² Pō'ktu icmaxquī'yāuj pāxcatca'tzī Dios por mimpālacataca'n lā' pō'ktu icorarīlyāuj por hui'xina'n. ³ Iccālīpāstacāni' hui'xina'n na ixlacapūn Dios quinTāta'ca'n a'ntū tlahua'tit hui'xina'n como ū'tza' lītasu'yu a'nchī lej kalhlaka'ī'yā'tit. Lā' iccālīpāstacāni' a'nchī lej scujtit como ū'tza' lītasu'yu a'nchī pāxquī'yā'tit Dios. Lā' iccālīpāstacāni' hui'xina'n a'nchī tū' makxtekā'tit kalhlaka'ī'yā'tit quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo. ⁴ Dios lej cāpāxquī'yāni' hui'xina'n, tā'timīn. Lā' quina'n icca'tzīyāuj que Dios cālacacsacni'ta'ni' hui'xina'n. ⁵ Huan xatzey tachihuīn a'ntū iccāquīmāsu'ni'ni' hui'xina'n, ū'tza' tū' xmān quintachihuīnca'n. Xa'icmāsu'yuyāuj por ixlīmāpa'ksīn huan Espīritu Santo. Lā' xa'nca xa'icca'tzīyāuj que lej stu'ncua' huan xatzey tachihuīn a'ntū xa'icmāsu'yuyāuj. Hui'xina'n ca'tzīyā'tit a'nchī lacatejtin xa'iclatlā'huanāuj a'xni'ca' xa'iccātā'lahui'lachāni'. Lā' xa'iclatlā'huanāuj chuntza' por mimpālacataca'n.

⁶ Lā' hui'xina'n quilāmaksa'tui lā' chuntza' makscatxtutit huan Māpa'ksīni'. A'yuj lej līpātīni'ntit a'xni'ca' kalhlaka'ī'tit huan xatzey tachihuīn, pero lej ixka'lhīyā'tit tapāxuhuān como huan Espīritu Santo cāmaxquī'ni' tapāxuhuān. ⁷ Lā' como taca'tzīlh a'nchī hui'xina'n līlatā'kchokoyā'tit, nā chuntza' talīlatā'kchoko ixlīhuākca'n a'ntīn takalhlaka'ī'ni't a'ntī xalanī'n nac Macedonia lā' nac Acaya. ⁸ Chuntza' lī'a'kahuanī't ixtachihuīn huan Māpa'ksīni' por mimpālacataca'n. Lā' tū' xmān nac Macedonia lā' nac Acaya, chu calhāhuā ca'tzīcan a'nchī hui'xina'n kalhlaka'ī'yā'tit Dios. Lā' ū'tza' tū' lītasqui'nī na'icuanāuj nīn lakatin tachihuīn. ⁹ Ixlihuākca'n quincātahuanīyāni' a'nchī hui'xina'n kalhlaka'ī'tit quintachihuīnca'n a'xni'ca' iccāquīlaklani'. Lā' huancan a'nchī hui'xina'n lītalakspi'ttit huan ídolos lā' stālani'tit Dios, lā' chuhua'j tā'scujā'tittza' Dios a'ntī xalakahuan lā' scana'nca. ¹⁰ Lā' huancan a'nchī hui'xina'n ka'lhīpā'na'ntittza' ixO'kxa' Dios a'ntī naminācha' nac a'kapūn. Huā'mā' Dios mālakahuanīchokolh. Huā'mā' ū'tza' Jesús a'ntī quincāmāpūtaxtūyāni', lā' chuntza', a'xni'ca' Dios nalacāxtlahuakō', tū' caquintīcāmāpātīnīni' por quintalacclē'i'ca'n.

2

A'nchī Pablo scujli nac Tesalónica

¹ Tā'timīn, hui'xina'n ca'tzīyā'tit que tū' chu tlakaj iccāquīlaklani'. ² Hui'xina'n ca'tzīyā'tit a'nchī quincātāmāpātīnīni' lā' quincātalakapalani' nac Filipos a'xni'ca' tūna'j xa'icchā'nāuj nac Tesalónica. Lā' a'yuj quincāpātē'keni'ni' huā'mā', pero Dios quincāmaktāyani' lā' chuntza'

iccāhuanini' huan xatzey tachihuīn a'ntū Dios māca'tzīnīni'lh lā' tū' iclacapuhūáj, a'yuj quincātamāmakchuyīcu'tuni'. ³ Quina'n iccāmaxquī'ni' tapāstacna'. Lā' a'ntū iccāhuanini' hui'xina'n ū'tza' xastu'ncua'. Tuntū' icpāstacui'. Xa'iccāhuanicu'tunāni' ixtachihuīn Dios, lā' xmān ū'tza' iccāquīlīlaklani'. Tū' iccāquī'a'kxokoni'. ⁴ Dios quincālaktzī'ni' xalactzey lā' quincālīmāmacū'ni' na'icmāsu'yuyāuj xatzey tachihuīn. Lā' ū'tza' iclīmāsu'yuyāuj chu a'nchī Dios lacasquī'n. Quina'n más ictlahuacu'tunāuj ixtapuhūān Dios lā' tū' ixtapuhūānca'n tachi'xcuhuī't. Dios ū'tza' laktzī'n qui'a'clhcunucca'n. ⁵ Hui'xina'n ca'tziyā'tit que quina'n tū' iccāquīlīmāka'tlī'ni'. Lā' nīn tuntū' iccāquī'a'kxokomaklhtīcu'tuni'. Huā'mā' Dios ca'tzi. ⁶ Tū' xa'iclacasquī'nāuj que huan tachi'xcuhuī't naquincāta'a'cnīni'ni'yāni', nīn hui'xina'n, nīn ā'makapitzīn, a'yuj quina'n ixapóstoles Cristo lā' ū'tza' līminī'ni' caquīlā'a'cnīni'ni'uj. ⁷ Lacatzucu xa'iccātā'chihuīna'nāni' hua'chi kalhatin puscāt a'ntī cāmaktaka'lha ixcamana'. ⁸ Xa'iccāpāxquī'yāni' hui'xina'n. Lā' ū'tza' xa'iccālīmāxquī'cu'tunāni' tū' xmān huan xatzey tachihuīn; xa'iccāmaxquī'cu'tunāni' nā quinquilhtamacujca'n, tanto xa'iccāpāxquī'yāni'. ⁹ Tā'timīn, hui'xina'n pāstacā'tit a'nchī xa'icscujāuj lā' a'nchī xa'icpātiyāuj para na'iclitapātle'keni'yāuj. Quina'n tū' xa'iccāmāmakasputūcu'tunāni'. Lā' ū'tza' xa'iclīscujāuj tuncuj lā' tzī'sa a'xni'ca' xa'iccāmāsu'ni'yāni' hui'xina'n ixtachihuīn Dios.

¹⁰ Hui'xina'n laktzī'ntit lā' Dios nā laktzī'lh a'nchī xa'iccātā'lahui'lani' hui'xina'n a'ntī kalhlaka'ī'yā'tit. Quina'n tzeyā chi'xcuhuī'n xa'icuanī'tauj. Līl catejtin xa'iclatā'kchokoyāuj. Nīn tuntū' xa'ictlahuayāuj a'ntūn tū' līmakuan. Lā' chuntza' nīn tintī' tze' naquincālē'ksa'nīni'nāni'. ¹¹ Nā hui'xina'n ca'tziyā'tit a'nchī hua'chi kalhatin xatāta' cāmaxquī' tapāstacna' ixcamana' chuntza' quina'n xa'iccāmaxquī'yāni' tapāstacna' milīhuākca'n lā' xa'iccāmākō'xaka'tlī'yāni'. ¹² Lā' lej xa'iccāhuaniyāni' que tasquī'nī līl catejtin nalatā'kchokoyā'tit a'nchī Dios lacasquī'n. Dios ū'tza' a'ntī cāta'sani'nī'ta'ni' a'nlhā xla' māpa'ksīni'n lā' a'nlhā lej cā'tzēhuanī't.

¹³ Lā' nā pō'ktu icmaxquī'yāuj pāxcatca'tzī Dios a'nchī hui'xina'n kalhlaka'ī'tit ixtachihuīn Dios a'xni'ca' xa'iccāhuaniyāni'. Hui'xina'n ca'tzītīt lā' kalhlaka'ī'tit que a'ntū iccāmāsu'ni'ni', ū'tza' ixtachihuīn Dios lā' tū' ixtachihuīnca'n tachi'xcuhuī't. Lā' stu'ncua' ixtachihuīn Dios. Lā' Dios ū'tza' a'ntī scuja na mi'a'clhcunucca'n hui'xina'n a'ntī kalhlaka'ī'yā'tit. ¹⁴ Hui'xina'n, tā'timīn, cāpātle'keni'ni' a'cxtim hua'chi cāpātle'keni'lh xalanī'n nac Judea a'ntīn tatapa'ksī con Dios lā' takalhlaka'ī' Jesucristo. Mīntā'macchicī'ca'n cātamacaputzani' hui'xina'n. Lā' huan israelītas tamacaputzalī ixtā'israelītasca'n xalanī'n nac Judea a'ntīn takalhlaka'ī'. ¹⁵ Huan israelītas tamaknīlh huan ixa'cta'sana'nī'n Dios. Lā' tamaknīlh huan Māpa'ksīni' Jesús. Lā' quina'n quincātamacaputzani'. Dios tū' lakatī a'ntūn tatlahua xla'ca'n. Xla'ca'n tatā'lāsta'la ixlīhuākca'n tachi'xcuhuī't. ¹⁶ Xla'ca'n tū' quincātamakxtekāni' na'iccātā'chihuīna'nāuj a'ntūn tū' israelītas. Quina'n iccātā'chihuīna'ncu'tunāuj para que natapūtaxtu. Lā' chuntza' huan israelītas ā'chulā' taka'lhī ixtalacelē'i'ca'n. Lā' ū'tza' nacālīmāpātīnī Dios.

Pablo ixcālaka'mpalacu'tun xalanī'n nac Tesalónica

¹⁷ A'xni'ca' iccāmāxtekni' lā' lātma'j tū' xa'iccālaktzī'nāni', pō'ktu xa'iccāpāstacāni' hui'xina'n lā' lej xa'iccālaktzī'ncu'tunāni'. ¹⁸ Quina'n xa'iccālaka'ncu'tunāchāni' hui'xina'n. Lā' quit, Pablo, xa'iccālaka'ncu'tunāchāni' makhūhua' pero huan ko'ti'ti' tū'

quincāmakxtekni' na'ica'nāchāuj. ¹⁹ A'xni'ca' huan Māpa'ksīni' Jesucristo namin lā' natahui'layāuj na ixlacapūn, na'iccālīpāxuhuayāni' como kalhlaka'ī'yā'tit. Lā' por mimpālacataca'n naca'tzīcan a'nchī xa'ictā'scujāuj Dios. ²⁰ Chuntza' hui'xina'n quilāmaxquī'yāuj tapāxuhuān lā' iclīka'tla'jca'tziyāuj por hui'xina'n.

3

¹ Como tū' xa'icca'tziyāuj a'nchī ixlilatā'hua'nā'tit, tū'tza' xa'ictāyani'yāuj. Ictipuhūaj xa'ictachokouj qui'a'cstuca'n, quit lā' Silas, nac Atenas, ² lā' xa'iccālakmacā'nchāni' Timoteo, quintā'tinca'n. Xla' tā'scuja Dios lā' māsu'yu xatzey tachihuīn a'ntū ixpālacata Cristo. Iccālakmacā'nchāni' para que nacāmaxquī'yāni' tapāstacna' lā' nacāmaktāyayāni' para que más xa'nca nakalhlaka'ī'yā'tit. ³ Huā'mā' ictlahuāuj para que tū' nataxtutāya'yā'tit por ixpālacata a'ntū līpātīni'mpā'na'ntit. Hui'xina'n ca'tziyā'tittza' que tasquī'nī que napātīni'nāuj huā'tzā'. ⁴ A'xni'ca' xa'iccātā'lahui'lachāni' iccāhuanini' a'nchī nalīpātīni'nāuj. Lā' chuntza' pātīle'kelh. U'tza' huā'mā' ca'tziyā'tit. ⁵ Lā' ū'tza' iclīmācā'ncha' Timoteo. Como tū' xa'icca'tzī a'nchī ixlilatā'hua'nā'tit, tū'tza' xa'ictāyani'. Xa'icca'tzīcu'tun palh ixkalhlaka'ī'yā'titcus xa'nca. Quit xa'icca'tzīcu'tun palh huan ko'tī'ti' xmān iccālīlaktzī'nī'ta'ni'. Chuntza' chu xmān xa'icscujtamaka'uj.

⁶ Chuhua'j Timoteo iccālakanī'ta'nchāni' lā' chimpātza'. Quincāhuaniyāni' a'nchī lej xa'nca kalhlaka'ī'yā'tit lā' a'nchī lāpāxquī'yā'tit. Lā' nā quincāhuaniyāni' a'nchī quilāpāstacmā'nanchāuj pō'ktu lā' quilāpāxquī'yāuj. Lā' xla' quincāhuanini' que hui'xina'n quilālaktzī'ncu'tunāuj chuntza' hua'chī iccālaktzī'ncu'tunāni' nā quina'n. ⁷ Lā' como icca'tziuj que hui'xina'n nā xa'nca kalhlaka'ī'yā'tit, ū'tza' xa'iclitako'xaka'tī'yāuj, a'yuj xa'icpātīni'mā'nauj lā' a'yuj lej ixquincāpātīle'keni'mā'ni' a'ntūn tū' tzey. ⁸ Chuhua'j iclīpāxuhuayāuj como icca'tziujtza' que hui'xina'n nā xa'nca kalhlaka'ī'yā'tit quiMāpa'ksīni'ca'n. ⁹ Lā' chuhua'j tzē na'icmaxquī'yāuj pāxcatca'tzī Dios por mimpālacataca'n. Icmāxquī'yāuj lhūhua' pāxcatca'tzī Dios porque lej iclīpāxuhuayāuj na ixlacapūn Dios por mimpālacataca'n. ¹⁰ Tuncuj lā' tzi'sa lej icsquī'ni'yāuj Dios que ca'iccālaka'nchāni' hui'xina'n porque iccāmāsu'ni'cu'tunāni' ā'macstī'na'j a'ntū ticāspu'tni'yāni' hui'xina'n a'nchī kalhlaka'ī'yā'tit.

¹¹ Māni' Dios, quīnTāta'ca'n, lā' quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo caquincātamakxtekni' para que tzē na'iccālaka'nāchāni' hui'xina'n. ¹² Cacāmaktāyani' huan Māpa'ksīni' para que ā'chulā' nalāpāxquī'yā'tit, lā' ā'chulā' nacāpāxquī'yā'tit ixlīhuākca'n tachi'xcu'huī't, chuntza' hua'chī quina'n iccāpāxquī'yāni' hui'xina'n. ¹³ Dios cacāmāhuixcānīni' lā' cacāmāpānūni'kō'ni' ixlīhuāk a'ntū ko'hua'jua' na mi'a'clhcunucca'n para que chuntza' nīn tintī' tzē caticālē'ksa'nīni'ni' a'xni'ca' natāyayāchipitit na ixlacapūn quīnTāta'ca'n Dios a'xni'ca' namimpala quiMāpa'ksīni'ca'n Jesús con ixlīhuākca'n a'ntī i'xla'.

4

A'nchīn tzē nalīlatahui'lacan chu a'nchī Dios lacasquī'n

¹ A'xmān iccāhuanicu'tunāni' hui'xina'n, tā'timīn. Quina'n iccāmāsu'ni'ni' a'nchī nalīlatā'kchokoyā'tit chu a'nchī Dios lacasquī'n. Lā' chuntza' latā'kchokopā'na'ntit. Lā' chuhua'j quina'n iccāsquī'ni'yāni' hui'xina'n lā'

iccāmaxquī'yāni' tapāstacna' por ixquilhtampān Jesús: ā'chulā' chuntza' calatā'kchokotit.

² Hui'xina'n pāstacā'tit a'ntū iccāmāsu'ni'ni' por ixquilhtampān Māpa'ksīni' Jesús. ³ Dios lacasqui'n que lilacatejtin nalatahui'layā'tit. Tū' namakpuscātini'nā'tit. ⁴ Caca'tzī'tit milīhuākca'n a'nchī naputzayā'tit mimpuscātca'n chu a'nchī minī'ni' na ixlacapūn Dios lā' nā na ixlacapūnca'n tachi'xcuhūi't. ⁵ Tū' caputzatit mimpuscātca'n con xako'hua'jua' tapāstacna' hua'chi' tatlaha huan chi'xcuhūi'n a'ntūn tū' talakapasa Dios. ⁶ Tū' timakpuscātini'nā'tit. Tū' tilālakatljayā'tit chuntza', porque chuntza' tū' tzey tlahuani'yā'tit ā'chā'tin chi'xcu'. QuiMāpa'ksīni'ca'n nacāmāpātīnī a'ntī chuntza' natatlahua. Lā' ū'tza' huā'mā' xa'nca iccāhuanini'ta'ni' hui'xina'n xapū'la. ⁷ Dios quincālacacnī'ta'ni' lā' xla' tū' lacasqui'n natlahuayāuj a'ntūn ko'hua'jua'. Quincālacacnī'ta'ni' para natlahuayāuj a'ntū xatzey na ixlacapūn Dios. ⁸ A'ntūn tū' natatlōkentaxtū huā'mā' līmāscā'tīn, xla'ca'n tū' talakmaka'n chi'xcuhūi'n; xla'ca'n talakmaka'n Dios. Lā' Dios ū'tza' a'ntī quincāmaxquī'yāni' huan Espīritu Santo.

⁹ Como hui'xina'n lāpāxquī'yā'tit lītā'timīn, chuntza' tū' tasquī'nī na'iccāhuaniyāni' nīn tuntū' ixpālacata huā'mā'. Dios cāmāsu'ni'ni'ta'ni'tza' a'nchī nalāpāxquī'yā'tit hui'xina'n. ¹⁰ Lā' chuntza' tū' xmān lāpāxquī'yā'tit, hui'xina'n nā cāpāxquī'yā'tit ixlīhuākca'n huan tā'timīn xalanī'n na ixlīhuāk huan estado de Macedonia. Lā' iccāsquī'ni'yāni' que ā'chulā' cacāpāxquī'tit. ¹¹ Nalīhui'liyā'tit ca'cs natahui'la'yā'tit. Lā' tū' calīmaktanū'tit a'ntūn tū' mimaca'tzica'n. Lā' cascujtit. U'tza' huā'mā' iccāhuanini'ta'ni' pū'la. ¹² Lā' chuntza' nacāta'a'cnīni'ni'yāni' xla'ca'n a'ntūn tū' takalhlaka'ī' ixtachihuīn Dios. Lā' chuntza' tzē nalītapātle'keni'yā'tit.

A'xni'ca' namimpala huan Māpa'ksīni'

¹³ Iclacasquī'nāuj que caca'tzītīt a'ntū ixlīstun'cua' ixpālacata a'ntūn tanīnī'ttza'. Chuntza' tū' catilakaputzatit hua'chi' talakaputza xla'ca'n a'ntūn tū' taka'lhīmā'na para natalakchā'n Cristo. ¹⁴ Quina'n kalhlaka'ī'yāuj que Jesús nīlh lā' nā lakahuanchokolh. Lā' nā chuntza' kalhlaka'ī'yāuj que ixlīhuākca'n a'ntī ixtakalhlaka'ī' Jesús a'xni'ca' tanīlh, nā xla'ca'n nacāmālakahuānīchoko Dios a'xni'ca' namimpala Jesús.

¹⁵ Lā' chuhua'j na'iccāhuaniyāni' a'ntū hualh quiMāpa'ksīni'ca'n. A'xni'ca' namimpala huan Māpa'ksīni', quina'n a'ntī xalakahuancus tū' caticāmakxtekuī xla'ca'n a'ntī tanīnī'ttza'. ¹⁶ Lā' huanmā' chi'chini' huan Māpa'ksīni' nayujāchi de nac a'kapūn lā' lej pa'lha nahuan lakatīn līmāpa'ksīn. Lā' huan xapuxcu' ángeles nata'sa. Lā' namakata'sacan ixlīskoli' Dios para nacāmāca'tzīnīcan que mimā'tza' huan Māpa'ksīni'. Xapū'la natalakahuanchoko xla'ca'n a'ntī ixtakalhlaka'ī' Cristo a'xni'ca' tanīlh. ¹⁷ Lā' chu tuncan xla'ca'n lā' nā quina'n a'ntī xalakahuancus, quīlīhuākca'n naquincātamā'kayāhua'yāni' nac poklhnu'. Lā' nalakchā'nāuj huan Māpa'ksīni' nac cā'ū'nī'n tālhmā'n. Lā' para pō'ktu chuntza' natā'tahuī'layāchāuj quiMāpa'ksīni'ca'n. ¹⁸ Lā' huā'mā' tachihuīn nalālīmāpāstaquīyā'tit. Lā' chuntza' nalālīmākō'xamāka'tlī'yā'tit.

5

¹ Tā'timīn, tū' tasquī'nī na'iccāhuaniyāni' hui'xina'n lhānīn napātlet'ke huā'mā' lā' lhānīn namin huan Māpa'ksīni'. ² Hui'xina'n xa'nca ca'tziyā'tit que nīn tintī' ca'tzī' lhānīn namin huan Māpa'ksīni'. Chu līmaktin namin

hua'chi chu limaktin min huan ka'lhāna' de tzi'sa. ³ A'xni'ca' natahuan tachi'xcuhui't: "Ca'cs hui'lāna'uj, tuntu' catilalh", chu limaktin nala huan lakuat. Lacapalh nala huan lakuat hua'chi a'xni'ca' nachini' ixtaca'tzāt kalhatin puscāt a'xni'ca' nalacatuncuī'tza' ixcaman. Lā' tū' catitapūtaxtuni'lh huan lakuat. ⁴ Xlaca'n tū' talakapasa Dios lā' tū' taca'tzi palh Jesucristo namimpala. Chu limaktin natasu'yu hua'chi a'xni'ca' namin kalhatin ka'lhāna' de tzi'sa. Hui'xina'n tū' hua'chi xlaca'n como hui'xina'n lakapasā'tit ixtachihuīn Dios lā' ka'lhīpā'na'ntit Jesucristo hasta a'xni'ca' namin. ⁵ Hui'xina'n xalanī'n nac cā'tuncuj lā' latlā'hua'nā'tit nac cā'xkakana'. Como tū'tza' tlahuacu'tunā'tit a'ntūn tū' tzey, hui'xina'n tū'tza' xalanī'n nac cā'tzi'sa. Tū'tza' latlā' huanāuj a'nlhā cā'pucsua' como Dios xtāpalīnī'ttza' quintapāstacna'ca'n. ⁶ Hua'chilh ixtalhtatani't xlaca'n a'ntūn tū' talakapasa ixtachihuīn Dios. Tū' calaujtit hua'chi xlaca'n. Skalalh calaujtit lā' cuenta catlahuaujtit que tū' natlahuayāuj a'ntūn tū' tzey. ⁷ Cā'tzi'sa lhtatacan lā' cā'tzi'sa ka'chīcan. Xalanī'n nac cā'tzi'sa hua'chilh ixtalhtatani't lā' hua'chilh ixtaka'chīnī't, como tū' tapāstaca a'ntū i'xla' Dios lā' tū' tatlahua cuenta a'nchī lacatejtin natalatā'kchoko. ⁸ Quina'n tū' hua'chi xlaca'n como quina'n xalanī'n nac cā'tuncuj. Huan tropa ka'lhī i'xlu'xu' de līcā'n a'ntū napūtamaktāya ixa'clhcunuc. Lā' quina'n ka'lhīyāuj a'ntū napūtamaktāyayāuj nac qui'a'clhcunucca'n. Kalh-laka'ī'yāuj Jesucristo lā' pāxqui'ni'nāuj chu a'nchī xla' quincāmāsu'ni'ni'. Lā' ū'tza' līpūtamaktāyayāuj qui'a'clhcunucca'n. Lā' ū'tza' tū' makxteka natanū na qui'a'clhcunucca'n a'ntū ko'hua'jua'. Huan tropa ka'lhī ixtā'knu' de līcā'n a'ntū napūtamaktāya ixa'kxāk. Lā' quina'n ka'lhīyāuj a'ntū napūtamaktāyayāuj quintapāstacna'ca'n. Quina'n kalh-laka'ī'yāuj que napūtaxtuyāuj. Lā' ū'tza' līpūtamaktāyayāuj. Lā' ū'tza' tū' makxteka natanū a'ntūn tū' tzeyā tapāstacna'. ⁹ Dios quincālacsacni'ta'ni' lā' tū' quincāmāpātīnīcu'tunāni' a'xni'ca' nalacāxtlahuakō'. Quincālacsacni' para que naquincāmāpūtaxtūyāni' quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo. ¹⁰ Lā' Jesucristo, xla' līnīlh por quina'n para que natā'latahui'layāuj xla', palh nīnī'taujtza' o lakahuanāujcus a'xni'ca' xla' namimpala. ¹¹ Lā' por ixpālacata huā'mā' calālīmaxqui'tit tapāstacna' lā' calāmāhuixcāni'tit chuntza' a'nchī tlahuapā'na'ntit hui'xina'n chuhua'j.

Pablo cāchihuīna'maxqui'lh huan tā'timīn

¹² Iccāsqi'ni'yāni', tā'timīn, cacā'a'cnīni'ni'tit huan xanapuxcu'nu' a'ntū tatā'scuja Māpa'ksīni'. Huan Māpa'ksīni' cālacsacni't xlaca'n para nacātamāsu'ni'yāni' lā' nacātamaxqui'yāni' tapāstacna'. ¹³ Lej cacā'a'cnīni'ni'tit lā' cacāpāxqui'tit por ixpālacata ixtascujūtca'n. Hui'xina'n tū' calāsta'la'tit.

¹⁴ Lā' iccāmaxqui'yāni tapāstacna', tā'timīn. Cacāquilhni'tit macsti'na'j a'ntū chu xmān talatlā' huan. Cacāhuanilī'pintit a'ntūn talakachā'ni'nī't. Cacāmaktāya'tit a'ntūn tūna'j xa'nca takalh-laka'ī'. Cacātāyani'tit ixlīhuākca'n.

¹⁵ Calē'capintit nalātlahuani'yā'tit a'ntū līmakuan. Lā' nā chuntza' cacātlahuani'tit ixlīhuākca'n a'ntū līmakuan. Lā' tū' titlahuani'yā'tit ā'chā'tin a'ntūn tū' tzey, a'yuj xla' cātlahuani'ni'ta'ni' a'ntūn tū' tzey.

¹⁶ Pō'ktu capāxuhua'tit. ¹⁷ Pō'ktu cakalhtō'ka'tit. ¹⁸ Camaxqui'tit pāxcatca'tzi Dios chu a'ntū cāpātle'kēni'yāni'. Chuntza' Dios lacasqui'n natlahua'yā'tit hui'xina'n a'ntūn tapa'ksiyā'tit con Cristo.

¹⁹ Tū' camāmakchuyī'tit huan Espíritu Santo a'nchī scuja. ²⁰ Tū' calak-maka'ntit a'ntūn tahuan ixa'cta'sana'nī'n Dios. ²¹ Lā' xa'nca napāstacā'tit palh tzey o tū' tzey a'ntūn tahuan lā' camaklhtīni'ntit a'ntūn tzey. ²² Camakxtektit huāk a'ntū xako'hua'jua'.

²³ Māni' Dios cacātlahuani' hui'xina'n lej xalacuan. Dios ū'tza' a'ntī tza'ta'ta' tlhua qui'a'clhcunucca'n. Xla' cacāmāpānūni'ni' a'ntūn tū' tzey. Lā' cacāmaktāyani' para que tū' natlahua'yā'tit a'ntūn tū' tzey. Lā' cacāmaktāyani' para que tū' natanū a'ntū ko'hua'jua' na mintapāstacna'ca'n lā' na mi'a'clhcunucca'n hasta a'xni'ca' namin quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo. ²⁴ Ixlīhuāk huā'mā' Dios nacātlahuani'yāni' como ū'tza' a'ntī cālacsacni'ta'ni' lā' ū'tza' tlōkentaxtū.

A'xmān līsicua'lanālīn

²⁵ Tā'timīn, cakalhtō'ka'tit por quina'n.

²⁶ Cacāsaludarlītī lā' cacāpūsko'ka'tit ixlīhuākca'n huan tā'timīn chu a'nchī minī'ni' entre lītā'timīn a'ntīn tatapa'ksī con Dios.

²⁷ Iccālīmāmacū'yāni' por ixquilhtampān Māpa'ksīni' cacālakapūtle'keni'kō'tit ixlīhuākca'n huan tā'timīn huā'mā' carta a'ntū ictzo'kmā'.

²⁸ Cacāsicua'lanālīni' quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo. Amén.

Ixlīkalhtu' Carta a'ntū Cāmacā'ni'ca Xalanī'n nac Tesalónica

Pablo lā' a'ntī ixtatā'scuja tatzō'kli lakatin carta

¹ Ictzo'knunāuj quina'n, Pablo lā' Silvano lā' Timoteo. Iccātzo'knuni'yāni' hui'xina'n xalanī'n nac Tesalónica a'ntī kalhlaka'ī'yā'tit lā' tā'tapa'ksiyā'tit Dios quinTāta'ca'n lā' nā huan Māpa'ksīni' Jesucristo. ² Cacāsicua'lanālini' Dios quinTāta'ca'n lā' huan Māpa'ksīni' Jesucristo. Lā' xa'nca cacā'a'nī'ni'ni'.

Dios nacāmāclē'nī a'ntīn talaclē'n

³ Quina'n icca'tziyāuj que hui'xina'n kalhlaka'ī'pā'na'ntit ā'chulā' lā' milīhuākca'n lāpāxqui'pā'na'ntit ā'chulā'. Lā' ū'tza' tasqui'nī nalīmaxqui'yāuj pō'ktu pāxcatca'tzī Dios. Chuntza' minī'ni'. ⁴ Lā' ū'tza' quina'n lej iclīka'lhīyāuj tapāxuhuān a'xni'ca' iccāhuaniyāuj xlaca'n a'ntīn tatapa'ksī con Dios, a'nchī hui'xina'n latlā'hua'nā'tit. Iccāhuaniyāuj a'nchī hui'xina'n xa'nca kalhlaka'ī'yā'titcus lā' tū' tamakchuyīni'ta'ntit a'yuj lej cātālīmacaputzayāni' hui'xina'n lā' lej pātīyā'tit lej lhūhua' catūhua. ⁵ Chuntza' lītasu'yu que Dios xa'nca ca'tzī a'nchī nalīlacāxtlahuakō'. Lā' chuntza' lītasu'yu que Dios nacālaktzī'nāni' xalacuan para natanū'yā'tit a'nlhā xla' māpa'ksīni'n. Hui'xina'n tapa'ksiyā'tit con Dios. Lā' ū'tza' lipātīni'mpā'na'ntit.

⁶ Ca'tziyāuj a'nchī tzey nalīlacāxtlahua Dios. A'ntī cātamacaputzayāni' hui'xina'n xlaca'n natamāpala con Dios lā' xla' nacāmāpātīnī. ⁷ Dios namājaxī a'nchī lipātīni'nāuj hasta a'xni'ca' natasu'yu huan Māpa'ksīni' Jesús. Naminācha' de nac a'kapūn. Lā' por ixquilhtampān natatā'min ixāngeles. ⁸ Jesucristo natalacsu'yu nac cā'lamana'. Lā' nacāmāmāpalanīkō' a'ntīn tū' talakapascu'tulh Dios lā' tū' ta'a'kahuāna'ni'cu'tulh huan xatzey tachihuīn xpālacata quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo. ⁹ Xlaca'n nacāmāpātīnī Dios para pō'ktu como nacāmāxtunquīcan para pō'ktu na ixlacapūn Dios lā' huan xkakana' a'ntū mālacsu'yu ixlīmāpa'ksīn Dios. ¹⁰ Lā' huanmā' chī'chini' a'xni'ca' namin huan Māpa'ksīni', nata'a'cnīni'ni' ix-tachi'xcuui't, lā' natalē'cnīni'ni' ixlīhuākca'n a'ntīn takalhlaka'ī'. Lā' nā chuntza' natlahua'yā'tit nā hui'xina'n porque kalhlaka'ī'nī'ta'ntit a'ntū iccāhuanini'.

¹¹ Lā' ū'tza' iclīkalhtō'ka'yāuj pō'ktu por hui'xina'n. Icsqui'ni'yāuj Dios que xa'nca natalā'kchokoyā'tit hui'xina'n, chu a'nchī tasqui'nī natalatā'kchoko xlaca'n a'ntī cālacsacnī't Dios para que Dios nacālaktzī'nāni' xalacuan hui'xina'n. Icsqui'ni'yāuj Dios cacāmaktāyani' natlōkentaxtūyā'tit ixlīhuāk xatzey mintapuhuānca'n, lā' huāk tzey a'ntū tlahua'cu'tunā'tit como hui'xina'n kalhlaka'ī'nī'ta'ntittza'. Ixlīhuāk huā'mā' Dios tzē natlahua porque ka'lhī līmāpa'ksīn. ¹² Lā' chuntza' na'a'cnīni'ni'can quiMāpa'ksīni'ca'n por mimpālacataca'n. Lā' hui'xina'n nacāta'a'cnīni'ni'yāni' por xpālacata Jesucristo. Huā'mā' tzē chuntza' nala porque lej ka'lhī talakalhu'mān quinDiosca'n lā' quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo.

2

Huan chī'xcu' a'ntī más ca'tzanca'tzī

¹ Chuhua'j na'iccāhuaniyāni' hui'xina'n a'ntū napāt'le'ke a'xni'ca' namin quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo, lā' a'nchī quina'n nalaktakēxtimīyāuj na ixlacapūn. Ixpālacata huā'mā' iccāhuanicu'tunāni' catūhuā. ² Tū' catamakxtektit que chu limaktin namāmakchuyīcan mintapāstacna'ca'n. Lā' tū' catamakchuyī'tit a'xni'ca' huanca que chinī'ttza' huan chi'chini' a'ntū napūmin huan Māpa'ksīni'. Chō'la chuntza' cāhuanini' kalhatin ixa'cta'sana' Dios o kalhatin a'ntī māsuyū ixtachihuīn Dios. Chō'la catūhuā cāhuanini' que iccāmacā'ni'nī'ta'nchāni' lakatin carta a'nlhā xa'ictzo'knī'tauj que chinī'ttza' huan chi'chini' a'ntū napūmin huan Māpa'ksīni'. Tū' stu'ncua'. Tū' chuntza' ictzo'knunī't. ³ Tū' cacāta'a'kxokoni' por ixpālacata nīn tuntū'. Huanmā' chi'chini' tūna'j catilalh. Pū'la lhūhua' natatā'lāsta'la Dios, lā' natasuyū huan kalhatin chi'xcu' a'ntī más ca'tzanca'tzī que ixlīhuākca'n tachi'xcuhui't. Xla' lihui'licanī't na'a'n nac pūpātīn. ⁴ Xla' nala ixtā'ca'tzaca'n ixlīhuāk a'ntī cāhuanican dioses lā' ixlīhuāk a'ntū cātaquilhpūtani'can. Xla' natahui'la na ixlītokpān Dios lā' nahuan que ū'tza' māni' Dios. Lā' xla' nacāmāquilhpūtī tachi'xcuhui't.

⁵ ¿Chu tū' pāstacā'tit a'nchī xa'iccāhuaniyāni' huāk huā'mā' a'xni'ca' xa'iccātā'lahui'lanī' hui'xina'n? ⁶ Lā' hui'xina'n ca'tziyā'tit a'ntūn tū' makxteka natasuyū chuhua'j huan chi'xcu' a'ntū lej ca'tzanca'tzī. Hasta a'xni'ca' laclhcāhui'lica, hasta a'xni'ca' natasuyū. ⁷ Chuhua'j lakatzē'k scujmā' ixlimāpa'ksīn huan ko'ti'ti'. Lā' chuntza' nascujtamā' lakatzē'k hasta namāpānūcan huan tīn tū' makxteka tasuyū huan chi'xcu' a'ntū lej ca'tzanca'tzī'. ⁸ Lā' chu tuncan natasuyū. Lā' ā'calistān natasuyū huan Māpa'ksīni' Jesucristo. Lā' xla' xmān nasu'nu' lā' chuntza' nalīmaknī huan chi'xcu' a'ntū lej ca'tzanca'tzī. Lā' como Jesucristo lej ka'lhī ixlimāpa'ksīn, xmān natasuyū, lā' xmān chuntza' nalīmāspūtū ixlimāpa'ksīn huan chi'xcu' a'ntū lej ca'tzanca'tzī. ⁹ Lā' a'xni'ca' namin huan chi'xcu' a'ntū lej ca'tzanca'tzī, xla' naka'lhī ixlimāpa'ksīn ko'ti'ti' lā' natlahua tāpālhūhua' lē'cnīn lā' laka'tla'n catūhuā a'ntū lī'a'kxokonun. ¹⁰ Lā' como xla' lej xaca'tzanca'tzīn, nacā'a'kxoko xlaca'n a'ntū natapātīni'n nac pūpātīn. Natapātīni'n a'ntza' porque tū' tamaklhtīni'ncu'tulh ixtachihuīn Dios a'ntū lej stu'ncua' lā' a'ntū māsuyū a'nchī līpūtaxtucan. ¹¹ Lā' como tū' tamaklhtīni'ncu'tulh a'ntū xastu'ncua', Dios cāmāxteka nacā'a'kxokocan. Lā' ū'tza' talīkalhlaka'ī' a'ntūn tū' stu'ncua'. ¹² Lā' chuntza' Dios nacālacāxtlahuakō' lā' nacāmāpātīnikō' ixlīhuākca'n a'ntūn tū' takalhlaka'ī'lh a'ntū xastu'ncua' lā' xmān ixtalakatī natatlahua ixtalaclē'i'ca'n.

Dios cāmāpūtaxtūcu'tun huan tachi'xcuhui't

¹³ Lā' chuhua'j, tā'timīn, ca'tziyāuj que cāpāxquī'yāni' huan Māpa'ksīni'. Lā' chuhua'j tasquī'nī na'icmaxquī'yāuj pāxcatca'tzi Dios porque Dios cālacsacni' hui'xina'n a'xni'ca' tūna'j ixa'nān quilhtamacuj, para que napūtaxtuyā'tit. Como hui'xina'n kalhlaka'ī'yā'tit a'ntū ixlistu'ncua' lā' como huan Espīritu Santo cātlahuani' xalacuan hui'xina'n, lā' chuntza' Dios nacālīmāpūtaxtūyāni' hui'xina'n. ¹⁴ Quina'n iccālē'ni'chāni' huan xatzey tachihuīn ixpālacata Jesucristo. Lā' chuntza' cālīta'sani'ni' Dios. Xla' cāta'sani'ni' hui'xina'n para que chuntza' hui'xina'n nalakchipinā'tit quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo nac a'kapūn a'nlhā cā'tzēhuanī't.

¹⁵ Lā' ū'tza' xa'nca' calitāya'tit lā' tū' camakxtektit huan līmāscatīn a'ntū iccāhuanini' lā' a'ntū ictzo'kui nac carta. ¹⁶ Dios quinTāta'ca'n, xla' quincāpāxquī'yāni' lā' quincāmaxquī'yāni' talāko'xamāka'tlī'n a'ntūn

tū' maktin catispusti. Xla' quincāmāca'tzīnyāni' que tū' chu tlakaj ka'lhīmā'nauj a'ntū xatzey a'ntū xla' naquincātlahuani'yāni'. Dios, xla' lakalhu'mana'n. Lā' ū'tza' huāk quincālītlahuani'yāni' ixlīhuāk huā'mā'.¹⁷ Icsqui'ni'yāuj huan Māpa'ksīni' Jesucristo lā' Dios quinTāta'ca'n que cacātamaxquī'ni' talāko'xamāka'tlī'n lā' cacātamāhuixcāni'ni' para que chuntza' natlahua'yā'tit lā' nahua'nā'tit huāk a'ntūn tzey.

3

Pablo cāsqui'ni'lh huan tā'timīn que catalīkalhtō'ka'lh para xla'

¹ Lā' chuhua'j, tā'timīn, ca'orarlī'tit por quina'n. Casqui'ntit que ixtachi-huīn Dios ca'a'kahualh lā' ca'a'cnīni'ni'ca chuntza' hua'chi a'cnīni'ni'tit hui'xina'n. ² Lā' nā casqui'ntit que Dios caquincāmāpūtaxtūni' de na ixlīmāpa'ksīnca'n huan xalacca'tzanca'tzīni'n chi'xcuui'n a'ntīn tatlaha a'ntūn tū' līmakuan. A'makapītzīn tachi'xcuui't tū' takalh-laka'ī' lā' ū'tza' lī'a'nan huan tachi'xcuui't a'ntī lej taca'tzanca'tzī. ³ Huan Māpa'ksīni' pō'ktu tlōkentaxtūkō'. Xla' nacātamāhuixcāni'yāni' lā' nacāmaktaka'lhāni' lā' chuntza' tū' caticātlajani' huan ko'ti'ti'. ⁴ Quina'n iclīpāhuanāuj huan Māpa'ksīni'. Lā' ū'tza' a'ntī cāmaktāyāni'. Lā' ū'tza' iclīca'tzīyāuj palh tlaha'pā'na'ntit a'ntū iccāhuanini' lā' ā'chulā' natlahua'yā'tit. ⁵ Cacāmaktāyani' hui'xina'n huan Māpa'ksīni' Jesucristo para que ā'chulā' naca'tzīyā'tit a'nchī Dios cāpāxquī'yāni'. Lā' cacāmaktāyani' para que natāyani'yā'tit a'ntūn cāpātle'keni'yāni', chuntza' hua'chi Cristo tāyani'kō'lh.

Tasqui'nī que natascuja ixlīhuākca'n

⁶ Lā' chuhua'j, tā'timīn, iccālīmāpa'ksīyāni' a'ntū ixquilhtampān quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo. Cataxtunquītī de ixlīhuākca'n huan tā'timīn a'ntīn chu xmān talatlā'huan lā' tū' ta'a'kahuā'nani' huan līmāscatīn a'ntū iccāhuanini'ta'ni' hui'xina'n. ⁷ Hui'xina'n ca'tzīyā'tittza' que tasqui'nī que naquilāmaksca'txtuyāuj a'nchī xa'icsujāuj. Quina'n tū' laclhquititni' xa'icuanī'tauj a'xni'ca' xa'iccātā'lahui'lani' hui'xina'n. ⁸ Iccāmāpalauj a'ntū ixquincāmāhuī'yāni'. Lā' lej palha xa'icsujāuj de tuncuj lā' de tzi'sa porque quina'n tū' xa'iccāmāmakasputūcu'tunāni'. ⁹ Lā' a'yuj xa'icka'lhīyāuj derecho chu ixquilāmāhuī'uj, pero quina'n xa'icsujāuj porque xa'iclasqui'nāuj que hui'xina'n naquilāmaksca'tāuj. ¹⁰ A'xni'ca' xa'iccātā'lahui'lani' hui'xina'n, iccāhuanini' chuntza': Palh a'nan catīhuā a'ntīn tū' scujcu'tun, tū' cahuā'yalh. ¹¹ Quincātahuaniyāni' que makapitzīn de hui'xina'n lhquititni' lā' talīmaktanū a'ntū tū' ixmaca'tzica'n lā' nīn tuntūyā lītlōt tatlaha. ¹² Lā' xlaca'n iccāmāpa'ksīyāuj lā' iccāmaxquī'yāuj tapāstacna' por ixquilhtampān Jesucristo: Ca'cs catatahui'lalh lā' catascujli lā' chuntza' catalītapātle'keni'lh xlaca'n.

¹³ Tā'timīn, tū' calakachipini'tit natlahua'yā'tit a'ntū xatzey. ¹⁴ Palh catīhuā tū' a'kahuāna'ni'cu'tun a'ntū icuanī'tauj nac huā'mā' carta, caxa'ncalaktzī'ntit tichū. Lā' tū' chu lakatin catā'pintit hasta que namāxana'n xla'. ¹⁵ Pero tū' calaktzī'ntit hua'chi kalhatin tā'ca'tza. Xla' mīntā'tinca'n. Camaxquī'tit tapāstacna'.

A'xmān līsīcua'lanālīn

¹⁶ Huan Māpa'ksīni' Jesucristo ū'tza' a'ntī cāmātza'ta'tī'ni'yāni' mī'a'clhcnucca'n. Cacāmaktāyani' huan Māpa'ksīni' para que pō'ktu natza'ta'ta'n mī'a'clhcnucca'n, chuxatū nacāpātle'keni'yāni'. Huan Māpa'ksīni' pō'ktu cacā'o'kska'lhilē'ni' milīhuākca'n.

¹⁷ Quit Pablo ictzo'ka huā'mā' saludos con quimacan. U'tza' huā'mā' ixlilakapascan ixlīhuāk quincartas. Chuntza' iccātzo'ka.
¹⁸ QuiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo cacāsicua'lanālīni' milīhuākca'n hui'xina'n.
Amén.

Huan Xapū'la Carta a'ntū Macā'ni'ca Timoteo

Pablo tzo'knuni'lh Timoteo

¹ Quit Pablo, ixapóstol Jesucristo por ixquilhtampānca'n Dios a'nti mǎpūtaxtūnu'n lā' Jesucristo a'nti kalhlaka'ī'yāuj. ² Timoteo, quit ictzo'knuni'mā'ni'. Hui'x hua'chi qui'o'kxa' porque icmākalhlaka'ī'nīni' ixtachihuīn Dios. Dios camaktaka'lhni' lā' calakalhu'mani'. Lā' xa'nca calatahui'la' xpālacata quinTāta'ca'n Dios lā' Jesucristo quiMāpa'ksīni'ca'n.

Māpa'ksīlh xpālacata a'ntīn tamāsu'yu a'ntū tū' stu'ncua'

³ A'xni'ca' xa'ica'mā' nac Macedonia, lej icuanini' ixtachoko nac Efeso para nacāmāpa'ksīya' ā'makapitzīn que tū'tza' catamāsu'yulh a'ntūn tū' stu'ncua' xpālacata Cristo. ⁴ Lā' nacāhuaniya' que tū' ixmaca'tzica'n huan listas de ixtacuīni'ca'n ixnapapna'ca'n lā' a'ntū xmān cuentos xpālacata ixnapapna'ca'n. Huā' tamā'na tū' tzey porque xmān talacapūchihuīna'nīni'n. Lā' chuntza' tūlah catimāsu'yulh ixtapuhuān Dios. A'nti xa'nca takalhlaka'ī', xmān xlaca'n tzēn taca'tzī ixtapuhuān Dios. Chuntza' icuanipalayāni'.

⁵ Maclacasqui'n quīna'n nacāmāsu'ni'yāuj a'nchī lāpāxqui'can porque takalhlaka'ī'lh ixtachihuīn Dios lā' porque taxtāpalīlh ixtapāstacna'ca'n lā' chuntza' lej tzey talalh ixtapāstacna'ca'n. ⁶ Lā' ā'makapitzīn tapātza'nkānī't lā' ū'tza' litasu'yu que xmān chu tlakaj talālihuani. ⁷ Lej tamāsu'yucu'tun huan ixley Moisés lā' tū' tamāchekxī a'ntū tamāsu'yumā'na. Lā' nīn tū' tamāchekxī a'ntū tahuan. Pero a'yuj, lej tachihuīna'n.

⁸ Ca'tzīyāuj que tzey huan ley a'ntū tzo'kli Moisés palh a'cnīni'ni'can lā' palh tū' xtāpalīcan. ⁹ Huan lacuan chī'xcuhi'n tū' tamaclacasqui'n huan ley. Maclacasqui'ncan huan ley para nacāmāpa'ksīcan a'ntīn tū' tzey lā' a'ntīn tū' ta'a'kahuāna'n. Nā chuntza' para a'ntīn talaclē'n lā' tū' takalhlaka'ī' ixtachihuīn Dios. Nā maclacasqui'n huampala para a'ntīn tū' ta'a'cnīni'ni' nīn tuntū'. Nā huan ley para a'ntīn tamaknī ixtāta'ca'n, o ixtzī'tca'n, o ā'chā'tin chī'xcu'. ¹⁰ Lā' huan ley para a'ntīn tamakpuscātīni'n lā' a'ntīn tā'lāka'lhī huan kalhatin chī'xcu' hua'chi xpuscāt lā' a'ntīn ta'a'kxokonu'n lā' a'ntīn taka'lhan camana' lā' a'ntīn tahuan a'ntūn tū' stu'ncua' na ixlacapūn juez. Lā' huan ley para ixlīhuākca'n a'ntīn tatlahua catūhuā a'ntū contra ixtachihuīn Dios. ¹¹ U'tza' ixtachihuīn Dios a'ntū quilimāmacū'ca para namāscatīni'n lā' ū'tza' quīncāhuaniyāni' a'nchī lej xkaka Dios lā' lej sicua'lanālanī't xla'.

Maxqui'lh pāxcatca'tzī por ixtalakahu'mān Dios

¹² Icmāxqui' pāxcatca'tzī quiMāpa'ksīni' Cristo Jesús porque quilak-tzīnī't tzey para na'ictā'scuja lā' para na'icmāsu'yu ixtachihuīn Dios. Lā' quimāhuixcānīlh para quilītlōt. ¹³ Xapū'la tū' tzey a'nchī iccālīchihuīna'lh a'ntīn ixtakalhlaka'ī' lā' xa'iccāmacaputza lā' xa'iccālakapala xlaca'n. Pero Dios quilakalhu'malh porque tū' xa'icca'tzī a'ntū xa'ictlahuamā' lā' tūna'j xa'ickalhlaka'ī'nī't. ¹⁴ Lā' lej lhūhua' quilakalhu'malh quiMāpa'ksīni'ca'n lā' quimākalhlaka'ī'nīlh. Chuntza' quimāsu'ni'lh a'nchī na'icpāxqui'nin hua'chi Jesucristo pāxqui'nin porque ictapa'ksītza' con xla'.

¹⁵ Tasqui'nī nakalhlaka'ī'can huā'mā' tachihuīn como lej stu'ncua': Cristo Jesús milh nac quilhtamacuj para nacāmāpūtaxtū a'nti talaclē'n.

Lā' icpuhuan que quit más xa'iclaclē'n de ixlihuākca'n tachi'xcuui't. ¹⁶ Lā' a'yuj quit más xa'iclaclē'n, pero Jesucristo quilakalhu'malh para namāsu'yu que xla' lej līlacatzucu naka'lhī hasta que nakalhlaka'ī'can. Lā' como quilakalhu'malh quit, nā nacālakalhu'man ixlihuākca'n a'ntūn natakalhlaka'ī' para que nataka'lhī xasāsti' ixquilhtamacujca'n para pō'ktu. ¹⁷ Ca'a'cnīni'ni'ca huan Rey a'ntī Rey para pō'ktu. Xla' tū' maktin catisputli lā' tūla tapūlaktzī'n con ixlakastapunca'n tachi'xcuui't. Lā' xmān xla' Dios. Camācā'tanīca lā' ca'a'cnīni'ni'ca pō'ktu. Amén.

¹⁸ Timoteo, huā'mā' līmāpa'ksīn iclīmāmacū'yāni' porque icpāstacmā' a'ntū huancanī't por mimpālacata a'xni'ca' Dios māsu'yulh a'ntū nala milītlōt. Nā hui'x capāstacti huā' tamā'na tachihuīn para que naka'lhīya' tahuixcān lā' xa'nca namālacstū'nca' ixtachihuīn Dios. ¹⁹ Lā' tū' tipātza'nkāya' a'ntū kalhlaka'ī'nī'ta'. Tū' catlahua' a'ntū hui'x ca'tzīya' que tū' tzey. A'makapitzīn tatlahuanī't a'ntūn tū' tzey a'yuj ixta'u'cxca'tzī que tū' tzey a'ntū ixtalahuamā'na. Lā' chuntza' talītaxtūyālh na ixtej Dios. ²⁰ Kalhatu' de xlaca'n cāhuanican Himeneo lā' Alejandro. Iccātlakaxtulh xlaca'n para que Satanás nacāmāpātīnī lā' chuntza' tū'tza' catita'a'ksa'nli Dios.

2

A'nchī natakalthō'ka'

¹ Lej icuaniyāni' huā'mā'. Cacāmāsu'ni' tachi'xcuui't a'nchī lakaliyān natasqui'ni' Dios por a'ntūn tamaclacasqui'n lā' por ixpālacataca'n ā'makapitzīn tachi'xcuui't. Lā' nā natamaxqui' pāxcatca'tzī Dios por ixlihuāk a'ntū cāmaxqui'nī't. ² Lā' cacāmāsu'ni' a'nchī natasqui'ni' Dios que nacāmaktāya huan rey lā' ā'makapitzīn pūchihuīna'nī'n lā' ixlihuākca'n tachi'xcuui't para que chuntza' tzē'k natahui'layāuj lā' natlahuayāuj ixtapuhuān Dios lā' para que tū' natlahuayāuj a'ntūn tū' līmakuan.

³ A'ntī lakaliyān nasqui'ni' Dios chuntza', xla' tlahuamā' a'ntūn tzey lā' a'ntū nalīpāxuhua Dios huan Māpūtaxtūnu'. ⁴ Lā' Dios lacasqui'n que ixlihuākca'n tachi'xcuui't catapūtaxtulh lā' ixlihuākca'n catalakapasli a'ntū stu'ncua'. ⁵ Xmān kalhatin Dios hui'. Lā' xmān kalhatin a'ntī cāmāko'xamixī Dios lā' tachi'xcuui't lā' ū'tza' a'ntī huanican Jesucristo. Xla' Dios lā' nā lalh chi'xcu'. ⁶ Xla' ixa'cstu tamacamāstā'lh para nanī. Chuntza' līmāpalakō'lh ixlihuāk a'ntūn tachi'xcuui't ixtalaclē'ni' Dios lā' cāmāpūtaxtulh. A'xni'ca' Dios lacasqui'lh a'xni'ca' pātle'kelh. ⁷ Lā' quilacsacli para ixa'cta'sana' lā' quilīmānūlh quili'apōstol para que na'iccāmāsu'ni' xalīstu'ncua' huan a'ntīn tū' israelitas. Lā' nā iccāmāsu'ni' a'nchī nalīpūtaxtucan. Stu'ncua' a'ntū icuaniyāni'. Lā' tū' ica'kxokoyāni'.

⁸ Lā' iclacasqui'n que ixlihuākca'n huan tachi'xcuui't chu xalhā nac cā'quilhtamacuj natatā'chihuīna'n Dios. Lā' a'xni'ca' tacha'xa ixmacanca'n para natatā'chihuīna'n Dios, cuenta catatlahualh que tzey ixa'clhcunucca'n, que tū' nata'a'kchā'ntāya lā' que tū' natapuhuan a'ntūn tū' tzey ixpālacata ā'kalhatin. ⁹ Maclacasqui'n huan tzu'ma'jan lā' huan puscan natalhakā' ixlu'xu'ca'n a'ntū natatā'līmakuan lā' a'ntū minī'ni' puscan. Tū' maclacasqui'n natahui'lī lhūhua' cintaj o xa'nat na ixya'jca'n; xmān xa'nca nataxqui'ta. Lā' tū' natalīka'tla'jca'tzī ixpālacataca'n ixtapixnu'ca'n de oro nīn de perla. Lā' nīn tū' natalīka'tla'jca'tzī ixlu'xu'ca'n a'ntū lej xatapala. ¹⁰ Maclacasqui'n natatlahua a'ntū tzey. U'tza' minī'ni' lā' chuntza' natalītasu'yu que takalhlaka'ī' ixtachihuīn Dios. ¹¹ A'nlhā takēstokcan para nata'a'cnīni'ni' Dios, huan puscan tzē'k catatahui'lh para

natasca'ta lā' nata'a'kahuāna'n. ¹² Quit tū' icmakxteka que kalhatin puscāt camāsu'yulh nīn cacāmāpa'ksīlh huan chī'xcu'huī'n. Xla' tzē'k catahui'lal ¹³ porque pū'la Dios lhta'malh Adán lā' ā'calīstān tlahualh Eva. ¹⁴ Lā' tū' a'kxokoca Adán pero Satanás a'kxokolh huan puscāt. Lā' chuntza' litzuculh huan talacē'i'. ¹⁵ Ixliłōt huan puscāt, ū'tza' camāsu'ni' ixcamana'. Lā' palh nakalhlaka'ī' ixtachihuīn Dios lā' ka'lhī tapāxquī'n lā' palh tzey ixtapāstacna' lā' tū' natlahua a'ntū tū' līmakuan lā' palh xa'nca latlā' huan, namāpūtāxtūcan.

3

A'nchī natalīla huan maktaka'lhna'nī'n

¹ Stu'ncua' huā'mā' tachihuīn: Palh kalhatin lacu'tun ixmak-taka'lhna'ca'n a'ntīn takalhlaka'ī' ixtachihuīn Dios, huā'mā' chī'xcu' lacasqui'n huan līlōt a'ntūn tzey. ² Maclacasqui'n huan maktaka'lhna' tū' maktin catlahualh a'ntūn tzē nālī'a'ksa'ncan. Xmān kalhatin ixpuscāt caka'lhīlh. Līlacatejtin catahui'lal. Xla' nalīhuī'lī tū' natlahua a'ntūn tū' tzey. Tzeyā chī'xcu' calalh xla' lā' tzey calalh ixtapāstacna'. Cacāmānūlh ā'makapitzīn na ixchic. Xa'nca camāsu'yulh. ³ Tū' cako'tli. Tū' cacātucslī ā'makapitzīn pero pō'ktu cacāpāxquī'lh. Tū' palaj ca'a'kchā'lh. Tū' calīpāhuanlī ixtumīn. ⁴ Xa'nca camāpa'ksīni'lh na ixchic. Lā' ixcamana' cata'a'kahuāna'ni'lh lā' cata'a'cnīni'ni'lh. ⁵ Palh huan chī'xcu' tūla māpa'ksīni'n na ixchic, ¿chichū nacālīmaktaka'lhna' a'ntīn takalhlaka'ī' ixtachihuīn Dios? ⁶ A'ntīn tzucumā'cus kalhlaka'ī' tūla catilalh maktaka'lhna' porque naka'tla'jca'tzī lā' chuntza' napātle'keni' xla' hua'chī pātle'keni'lh huan ko'ti'ti'. ⁷ Lā' huan maktaka'lhna' calalh kalhatin chī'xcu' a'ntīn ta'a'cnīni'ni' huan tachi'xcu'huī't a'ntīn tū' takalhlaka'ī' como xla' tzeyā chī'xcu'. Palh tū', tzē na'a'ksa'ncan lā' chuntza' natlaja huan ko'ti'ti'.

A'nchī nala huan diácono

⁸ Lā' huan diácono, ū'tza' a'ntī namaktāyana'n nac lītōkpān. Lā' nā maclacasqui'n que huan diácono lacatejtin catahui'lal. Huan diácono tū' catlahualh lakatu' ixlacan lā' tū' caka'chīlh. Lā' tū' capuhuanlī naka'lhī tumīn a'ntūn tū' tlajani't. ⁹ Lā' tzey calalh ixtapāstacna' xla' lā' xa'nca camāchekxīlh ixlīhuāk a'ntū Dios quincāmāsu'ni'ni' para que nakalhlaka'ī'yāuj. ¹⁰ Maclacasqui'n pū'la naca'tzīcan a'nchī latlā' huan. Lā' palh nīn tintī' nālī'a'ksa'n de catūhuā, a'xni'ca' tzē natanū ixlīdiácono. ¹¹ Lā' huan puscan, nā maclacasqui'n lacatejtin catalatā'kchokolh. Tū' cata'a'ksa'nli ā'chā'tin. Tū' cataka'chīlh. Lā' pō'ktu catatlōkentaxtūlh ixliłōtca'n. ¹² Huan chī'xcu' a'ntī diácono caka'lhīlh xmān kalhatin ixpuscāt. Lā' xa'nca camāpa'ksīni'lh na ixchic lā' cata'a'kahuāna'ni'lh ixcamana'. ¹³ A'ntī xa'nca tlōkentaxtū ixlīdiácono, ū'tza' ixlīhuākca'n ta'a'cnīni'ni'. Lā' xla' tū' catijicua'nli nahuan que tapa'ksī con Jesucristo.

A'ntū kalhlaka'ī'yāuj

¹⁴ Chuntza' iclītzo'knuni'mā'ni' a'yuj icpuhuan que palaj na'ica'nācha'. ¹⁵ Lā' a'yuj na'ictakoxī, pero chuhua'j ca'tzīya' a'nchī maclacasqui'n nalītahui'layāuj quīlīhuākca'n a'ntū kalhlaka'ī'yāuj ixtachihuīn Dios. Quina'n hua'chī ixliłōkpān Dios a'ntū pō'ktu huī'. Lā' quina'n maktāyayāuj a'ntū ixlištu'ncua' ixpālacata Jesucristo. ¹⁶ Lej tasqui'nī a'ntū kalhlaka'ī'yāuj. Pū'la tū' ixca'tzīcan pero chuhua'j Dios quincāmāsu'ni'n a'nchī nalīpūtāxtūcan. U'tza' huā'mā' a'ntū kalhlaka'ī'yāuj:

Dios tasu'yunī't hua'chi chi'xcu' a'ntī huanican Jesús.
 Lacuan mālacstū'nca por huan Espíritu Santo.
 Huan ángeles talaktzī'lh.
 Lī'a'cta'sana'nca lakachu nac makatna' cā'lacchicni'.
 A'ntī xalanī'n cā'quilhtamacuj takalhlaka'ī'lh.
 Lā' lē'nca nac a'kapūn.

4

A'ntī natataxtutāya na ixtej Dios

¹ Huan Espíritu Santo xa'nca huan que namin lakatin chi'chini' a'xni'ca' ā'makapitzīn natamakxteka a'ntū takalhlaka'ī'lh. Lā' natastālanī' a'ntīn ta'a'kxokonun' lā' natakaxmata a'ntū tamāsu'yumā'na ixlacscujnī'n ko'ti'ti'. ² Huan chi'xcu'huī'n a'ntīn tamāsu'yu chuntza' tatlaha lakatu' ixlacanca'n lā' tū' tahuan a'ntū stu'ncua'. Tū'tza' ta'u'cxca'tzī palh tū' tzey a'ntūn tatlahuamā'na. Xlaca'n hua'chilh tanīhua'nani't a'ntūn talī'u'cxca'tzīni'n. ³ Xlaca'n tamāsu'yu que tū' tzey natatapūchahua lā' tū' tzey natahua' ā'tāpātin līhua't. Lā' Dios quincāmaxquī'ni' tāpāspit līhua'tna' para nahua'yāuj. Xmān pū'la namāstā'yāuj pāxcatca'tzī quina'n a'ntī kalhlaka'ī'yāuj ixtachihuīn Dios. ⁴ Ixlihuāk a'ntū Dios tlahuah, ū'tza' tzey lā' quina'n tūla catihuāuj palh tū' tzey. Namakhtīni'nāuj lā' namaxquī'yāuj pāxcatca'tzī Dios. ⁵ Chuntza' tzey porque ixtachihuīn Dios quincāmāsu'ni'yāni' que huāk tzey a'xni'ca' maxquī'yāuj pāxcatca'tzī Dios.

A'nchī nala a'ntī natā'scuja Jesucristo

⁶ Palh chuntza' nacāmāsu'ni'ya' mintā'timīn a'ntīn takalhlaka'ī' ixtachihuīn Dios, nala'ya' xatzey ixtasācua' Jesucristo. Lā' ā'chulā' nakalh-laka'ī'ya' ixpālacata a'ntū māsuyupā't lā' a'ntū stālanī'pā't. ⁷ Tū' cuenta catlaha' huan cuentos a'ntū xmān xala' nac cā'quilhtamacuj lā' tuntū' ixtapalh. Cuenta catlaha' a'ntū Dios lacasquī'n. ⁸ A'xni'ca' natlahuaya' ejercicio, ū'tza' tzey para mimacni' pero más tasquī'nī natlahuaya' ixtapuhuān Dios. U'tza' tzey nac huā'mā' quilhtamacuj lā' nā tzey para quinquilhtamacujca'n a'ntū nala para pō'ktu. ⁹ Stu'ncua' huā'mā' tachihuīn lā' maclacasquī'n ixlihuākca'n natakahlaka'ī'. ¹⁰ Quina'n palha' līscujāuj lā' cālīpātīni'yāuj a'ntī quincātalakapalayāni' porque kalhlaka'ī'yāuj Dios a'ntī pō'ktū huī'. Xla' lalh ixMāpūtaxtūnu'ca'n ixlihuākca'n tachi'xcu'huī't pero xmān nacāmāpūtaxtūcan a'ntī takalhlaka'ī'.

¹¹ Chuntza' namāpa'ksiya' lā' namāsu'yu'ya' a'ntū iclīmāmacū'yāni'. ¹² Tū' catimakxtekti nalakmaka'nca'na' ixpālacata milī'o'kxa'. Xa'nca calatahui'la' para que ixlihuākca'n a'ntī takalhlaka'ī' natamakscatāni'. Cahua'nti xmān a'ntūn tzey lā' catlaha' xmān a'ntūn tzey. Cacāpāxqui' ixlihuākca'n tachi'xcu'huī't. Lā' xa'nca cakalhlaka'ī' lā' tzey calalh mintapāstacna'. ¹³ Līhuan tūna'j ica'nācha' natanūni'ya' lakapūt'le'keya' ixtachihuīn Dios a'nlhā takēstokcan. Lā' calī'a'cta'sa'na' ixtachihuīn Dios lā' camā'su'yu'. ¹⁴ Tū' tipātza'nkāya' huā' talakalhu'mān a'ntū maxquī'canī'ta' a'xni'ca' tā'cpūmā'ca'ni' ixmacanca'n huan maktaka'lhna'ni'n a'xni'ca' huanica' a'ntū milīlōt.

¹⁵ Pō'ktu cuenta catlaha' huā'mā' a'ntū ictzo'knuni'nī'ta'ni' lā' pō'ktu catanūni' tlōkentaxtūkō'ya' para que ixlihuākca'n tachi'xcu'huī't tzē natalaktzī'n que lakaliyān más xa'nca tlahuapā't ixtapuhuān Dios. ¹⁶ Cuenta catlaha' a'ntūn tlahua'ya' lā' a'ntū māsuyu'ya'. Chuntza' napūtaxtuya' lā' nā natapūtaxtu a'ntīn takaxmata.

5

A'nchī natalīlatā'kchoko huan tī takalhłaka'ī

¹ Tū' tilacaquilhniya' kalhatin papatzin pero camaxqui' tapāstacna' hua'chilh xla' mintāta'. A'ntī o'kxa'cus camaxqui' tapāstacna' hua'chilh mintātin. ² Lā' chuntza' kalhatin to'kotzīn camaxqui' tapāstacna' hua'chilh mintzī't, lā' a'ntī tzu'ma'jātcus hua'chilh mintātin, lā' tū' ticātlahuani'ya' a'ntūn tū' limakuan con xlaca'n.

³ Na'a'cnīni'ni'ya' huan lakapūt a'ntin tū' ka'lhī nīn kalhatin a'ntī namaktaka'lha. ⁴ Palh ka'lhīcus ixcaman o ixtā'nat, maclacasqui'n xlaca'n natamaktaka'lha huan lakapūt para natasca'ta ixlītlōtca'n ixpālacata ixfamiliaca'n. Chuntza' tasu'yu que ta'a'kahuāna'ni' ixtachihuīn Dios. Lā' chuntza' nacālimāpala a'ntin tamakastacli. U'tza' nalīpāxuhua Dios. ⁵ Huan lakapūt a'ntī ixa'cstu hui' lā' a'ntin tū' ka'lhī nīn kalhatin a'ntī namaktaka'lha, xla' ka'lhīmā' a'ntū Dios namaxqui'. Tzī'sa lā' tuncuj tū' namakxteka de tā'chihuīna'n Dios na ixchic lā' a'nlhā takēstokcan. ⁶ Huan lakapūt a'ntī xmān paxialhna'n lā' tlahua chu a'ntū lacasqui'n, ū'tza' a'cxtim hua'chilh xanīn na ixlacapūn Dios, a'yuj lakahuancus. ⁷ Huāk huā' tamā'na nā nacāmāsu'ni'ya' para que huan lakapūtnu' tū' catatlahualh nīn tuntū' a'ntū nacāli'a'ksa'ncan. ⁸ Palh a'nan a'ntin tū' cāmaktaka'lha ixtalakapasni'n lā' palh tū' ā'chulā' cāmaktaka'lha a'ntin tahuī'lāna' na ixchic, ū'tza' kalhtatzē'ka a'ntū kalhłaka'īnī't. A'chulā' tasu'yu que ā'chā'tin a'ntin tū' kalhłaka'ī.

⁹ Xmān catzo'kti nac lista huan lakapūt palh ka'lhītza' tu'tumpu'xam cā'ta lā' xmān kalhatin ixkōlu' ixka'lhīnī't. ¹⁰ Lā' nā maclacasqui'n que nalakapascan palh tzeyā puscāt xla' porque tlahuanī't a'ntūn tzey. Palh xa'nca cacāmakastacli ixcamana' lā' palh ixcāmāhui' na ixchic a'ntin tatapa'ksī con Jesús, tzē natzo'kcan ixtacuīni'. Lā' palh tlōkentaxtūlh chu xatūyā lītlot a'yuj tū' lej tasqui'nī lā' palh ixcāmaktāya a'ntī ixtapātīni'n, tzē natzo'kcan. Lā' palh huan lakapūt pō'ktu putza a'nchī natlahua a'ntūn tzey, catzo'kuī'līca.

¹¹ Huan lakapūtnu' a'ntin tūna'j lej to'kotzīnī'n tū' caticātzo'kca porque ā'calistān nacātlaja ixtapuhuāna'n. Lā' natataxtutāya de na ixtej Dios lā' chuntza' natalītapūchahuacu'tumpala. ¹² Chuntza' nacāmālaclē'nīcan porque tū' tatlōkentaxtū a'nchī tatzuculh. ¹³ Huan lakapūtnu' a'ntin tūna'j to'kotzīnī'n nā natasca'ta natalatā'kchoko pūtunu' chic lā' natalhquititni'n. Lā' ā'chulā' natala porque lej nata'a'ksa'nan lā' natatanū a'nlhā tū' ixmaca'tzīca'n. Lā' nā natahuan a'ntūn tū' limakuan. ¹⁴ U'tza' iclīhuanīyāni' catatapūchahuapā huan lakapūtnu' a'ntin tūna'j lej lakto'kotzīnī'n. Cataka'lhīpā ixcamana'ca'n lā' catamaktaka'lhli huan na ixchicca'n. Chuntza' tū' caticāmaxqui'ca quintā'ca'tzaca'n a'ntū natalī'a'ksa'n. ¹⁵ A'makapitzīn lakapūtnu' tataxtutāyalhtza' de na ixtej Dios para natastālani' huan ko'ti'ti'.

¹⁶ Palh kalhatin kalhłaka'ī lā' palh hui' ixtalakapasni' xalakapūt, camaktāyalh. Chuntza' a'ntin tatakēstoka nac lītokpān xmān nacāmaktāya huan lakapūtnu' a'ntin tū' taka'lhī nīn kalhatin a'ntī nacāmaktaka'lha.

¹⁷ Lej nacā'a'cnīni'ni'can huan a'ntin taka'lhī limāpa'ksīn nac lītokpān lā' xa'nca tamāpa'ksīni'n. A'chulā' cacā'a'cnīni'ni'ca xlaca'n que ā'chā'tin. Lā' ā'chulā' nacā'a'cnīni'ni'can xlaca'n palh tamāsu'yu ixtachihuīn Dios lā' tamāstū'nca. ¹⁸ Chuntza' tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios: "Tū' catimā'kalhnu' ixbozal huan huācax a'xni'ca' lacchī'ntamā' trigo a'ntū

litlahuacan harina. Namakxteka' nahua". Lā' nā chuntza' tatzokni': "Huan tasācua' natlaja ixchi'chini".

¹⁹ Xmān kalhatin ixa'cstu tūla catilī'a'ksa'nīni'lh huan a'nti māpa'ksini'n nac litokpān. Maclacasqui'n kalhatu' o kalhatu'tun a'ntin taca'tzi' ixtalaclē'i' para natali'a'ksa'nīni'n. ²⁰ Lā' palh chuxatī de xlaça'n tū' makxtekcu'tun ixtalaclē'i', calacaquilhnīca na ixlacapūnca'n ixlīhuākca'n. Lā' chuntza' ā'makapitzīn natajicua'n. ²¹ Iclīmāmacū'yāni' na ixlacapūnca'n Dios lā' Jesucristo lā' na ixlacapūnca'n ángeles a'nti Dios cālacacni't. Lej iclīmāmacū'yāni' que natlōkentaxtūya' huā'mā' a'ntū ictzo'kni't. Lā' tū' timakxteka que xtunc natlahua kalhatin xmān ixpālacata kalhatin mi'amigo. Ixlīhuākca'n a'cxtimni cata'a'kahuāna'ni'lh. ²² Tū' lacapalh na'a'cpūmā'ca'ya' mimacan ā'kalhatin a'nti namāxtunquīya' para natā'scuja Dios. Pū'la napāstaca' palh xa'nca natlōkentaxtū ixlītlot porque hui'x nalipina' cuenta. Hui'x calīhui'li' natlahua'ya' xmān a'ntūn tzey.

²³ Chuhua'j tū'tza' xmān xcān nahua'ya' pero macsti'na'j xavino uva nahua'ya' ixpālacata mimpān porque maklhūhua' i'tza'ca'na'.

²⁴ Capāstacti que ixtalaclē'i'ca'n makapitzīn tachi'xcuhuī't xa'nca cāca'tzīcan a'yuj tinti' cālī'a'ksa'nīni'nī't. Pero ixtalaclē'i'ca'n ā'makapitzīn tinti' taca'tzi' hasta a'xni'ca' nalacāxtlahuakō'can. ²⁵ Nā chuntza' tatasu'yu ixlītzeyca'n tachi'xcuhuī't. Lā' a'yuj tū' palaj talītasu'yu ixlītzeyca'n pero tūla tamātzē'ka pō'ktu.

6

¹ Ixlīhuākca'n xatatamāuj tasācua' lej cata'a'cnīni'ni'lh ixtēcu'ca'n para que nīn tinti' nalīchihuīna'n a'ntūn tū' tzey itacūni' Dios nīn a'ntū māsu'yuyāuj. ² Huan xatatamāuj tasācua' tū' catilakmaka'lh ixtēcu' a'nti kalhlaka'ī' porque ixtu'ca'n talalh litā'timīn ixpālacata a'ntūn takalhlaka'ī'. Más xa'nca nascuja huan tasācua' porque cāmaktāyamā' a'nti cāpāxqui'can lā' a'ntin takalhlaka'ī' ixtachihuīn Dios. U'tza' huā'mā' namāsu'yu'ya' lā' stu'tu'lu' nahua'na' chuntza'.

A'ntū nalīko'xamixa

³ Palh kalhatin xtunc namāsu'yu lā' tū' chu lakatin hua'chi māsu'yulh huan Māpa'ksini' Jesucristo, lā' palh tū' māsu'yu que tasqui'nī stālani' Dios, ⁴ huā'mā' chī'xcu' lej ka'tla'jca'tzi' lā' tuntū' ca'tzi'. Xmān litlajacu'tun ū'tza' ixtachihuīn lā' cālacapūchihuīna'n. Chuntza' tzucucan lālakca'tzani'can lā' lālī'a'kchā'ni'can. Lā' tzucucan lālakapalacan lā' puhuancan a'ntūn tū' tzey de ā'makapitzīn. ⁵ Lā' lej talālacatāqui' porque tū' tzey ixtapāstacna'ca'n lā' tū'tza' talakapasa huan tū' xastu'nca'. Xlaça'n tapuhuan que más rico natala palh natastālani' Dios. Cataxtunqui de xlaça'n. ⁶ Pero a'nti stālani' Dios lā' līpāxuhua, ū'tza' līricujlani'ttza'. ⁷ A'xni'ca' lacatunquīuj, tuntū' līmiuj nac huā'mā' quilhtamacuj lā' tūla catilē'uj catūhuā' a'xni'ca' nanīyāuj. ⁸ Palh cāka'lhīyāuj quilīhua'tca'n lā' quīlu'xu'ca'n, con huā'mā' nalīpāxuhuyāuj. ⁹ A'nti lej putza a'nchī nalīricujla, xla' nalīlaktzīncu'tuncan lā' tūla catilajalh. Lā' huan lhūhua' catūhuā' a'ntū cālacasqui'n natala hua'chi a'ksu'j a'ntū nachī'pa lā' tū' catipūtaxtulh. A'chulā' natlahua a'ntū xmān ixtapuhūan hasta que napāxcatlakō' lā' nasputa. ¹⁰ Ixlītzucuni' ixlīhuāk a'ntūn tū' tzey, ū'tza' lej ka'lhīcu'tuncan tumīn. A'makapitzīn tanto talacasqui'lh ixtumīnca'n lā' tataxtutāyalh de na ixtej Dios. Lā' chuntza' lej talīpātīni'lh.

Calīmaktāya' a'ntū kalhlaka'ī'ya'

¹¹ Lā' hui'x, como tapa'ksiya' con Dios, catapānu' de ixlīhuāk huā'mā' a'ntūn tū' tzey. Calīhui'li' lacuan namāstū'ncni'ca'na'. Castālani' Dios. Caputza a'nchī ā'chulā' nalīkalhlaka'īya' lā' napāxquī'ni'na'. Catāyani' a'ntū napātle'keni'yāni' lā' nalakalhu'mana'na'. ¹² Catanūni' līmaktāyaya' a'ntū kalhlaka'īyāuj. Camaklhtīni' xasāsti' minquilhtamacuj a'ntū para pō'ktu porque Dios lacsacni' lā' hui'x hua'nī'ta' na ixlacapūnca'n tachi'xcuhui't que kalhlaka'īnī'ta' ixtachihuīn Dios. ¹³ Icmāpa'ksi'yāni' na ixlacapūn Dios a'ntū cāmā'a'nanīlh ixlīhuāk a'ntū a'nan lā' na ixlacapūn Jesucristo a'ntū māsū'ncli ixtapuhuān Dios na ixlacapūn Poncio Pilato. ¹⁴ Icmāpa'ksi'yāni' que ca'a'kahuāna'ni' xa'nca a'ntū icmāsu'ni'yāni' hasta a'xni'ca' namimpala quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo. Lā' tū' camakxtekti nextāpalīcan nīn macstī'na'j a'ntū iclīmāpa'ksīnī'ta'ni'. Tū' catlahua' nīn tuntū' a'ntūn tzē nālī'a'ksa'nca'na'. ¹⁵ A'xni'ca' Dios nahuan, a'xni'ca' namimpala Jesucristo. Sicua'lanālani't Dios. Lā' xla' lej māpa'ksīni'n. Xla' huan Rey a'ntū cāmāpa'ksī ixlīhuākca'n reyes lā' xla' cāmāpa'ksī ixlīhuākca'n a'ntūn tamāpa'ksīni'n nac cā'quilhtamacuj. ¹⁶ Xmān Dios tū' catīspu'tli. Lā' tanto xkaka a'nlhā hui'lacha' que nīn tinti' tzē catilaktapajtzūlh. Lā' tinti' laktzī'nī't porque tūla laktzī'ncan. Ixlīhuākca'n cata'a'cnīni'ni'lh. Lā' cacāmāpa'ksīkō'lh pō'ktu. Amén.

¹⁷ Huan ricosnu' nac huā'mā' quilhtamacuj nacāmāpa'ksiya' que tū' cataka'tla'jca'tzīlh lā' nīn tū' catalīpāhuanli ixtumīnca'n a'ntū nasputa. Natalīpāhuan Dios porque xla' quincāmaxquī'yāni' ixlīhuāk a'ntū maclacasquī'nāuj para que nalīpāxuhuayāuj. ¹⁸ Nacāmāpa'ksiya' huan ricosnu' que natatlahua a'ntūn tzey. Huan lhūhua' xatzey a'ntū natatlahua porque talakalhu'man ā'makapītzin, ū'tza' hua'chilh nalīricujla a'yuj tū' taka'lhī tumīn. Catamaxquī'lh ā'makapītzin a'ntūn taka'lhī lā' tū' catatampi'lhīni'lh. ¹⁹ Chuntza' nataka'lhī ixlīricujca'n huan nac quilhtamacuj a'ntū namin lā' nataka'lhī xasāsti' ixquilhtamacujca'n para pō'ktū.

Ixtalīmāmacū'n Timoteo

²⁰ Timoteo, xa'nca cuenta catlahua' a'ntū līmāmacū'ca'nī'ta'. Tū' tikaxpa'ta' a'ntū xmān chihuīna'n lā' tuntū' huan. Lā' tū' cuenta titlahua'ya' a'nchī talālcatāquī' a'ntūn tapuhuan que más taca'tzī. ²¹ A'makapītzin chuntza' tatlahualh lā' ū'tza' talītaxtutāyalh de na ixtej Dios. Dios casicua'lanālīni'. Amén.

Ixlīkalhtu' Carta a'ntū Macā'ni'ca Timoteo

Pablo tzo'knuni'lh Timoteo

¹ Quit Pablo, ixapóstol Jesucristo chu a'nchī ixtapuhuān Dios. Quimacamilh para na'icmālacstū'nca a'nchī natalīka'lhī ixquilhtamacujca'n para pō'ktu ixlīhuākca'n a'ntīn tatapa'ksī con Jesús, chu a'nchī hualh Dios. ² Timoteo, ictzo'knuni'yāni' hui'x a'ntī hua'chi qui'o'kxa' lā' icpāxquī'yāni'. Casicua'lanālini' Dios a'ntī xaTāta' lā' Jesucristo a'ntī Māpa'ksīni'. Lā' tzē'k catahui'la'.

Līchihuīna'nca ixpālacata Cristo

³ Icmāxquī' pāxcatca'tzī Dios a'ntī ictā'scuja hua'chi tatā'scujli quina-papna' lā' icu'cxca'tzī que tzey quintapāstacna'. Lakaliyān a'xni'ca' ictā'chihuīna'mā' Dios, icpāstacāni' lā' icmāxquī' pāxcatca'tzī Dios por hui'x. ⁴ A'xni'ca' icpāstaca a'nchīn ca'lhua' porque quit icmāchokoni', lej iclaktzī'ncu'tumpalayāni' para que na'iclipāxuhua. ⁵ Icpāstaca a'nchī xa'nca kalhlaka'īya'. Chuntza' chu a'cxīm takalhlaka'īnī't xaka'tla mintzī't Loida lā' mintzī't Eunice. Lā' quit icca'tzī que nā hui'x xa'nca kalhlaka'īya'.

⁶ U'tza' iclīhuanipalayāni' tū' tipātza'nkāya' huan milītlōt a'ntū icmāxquī'nī'ta'ni' a'xni'ca' ica'cpūmā'ca'ni' quimacan. ⁷ Huan Espīritu Santō a'ntū Dios quincāmāxquī'nī'ta'ni', ū'tza' quincāmaktāyayāni' para que tū' najīcua'nāuj. Lā' quincāmāxquī'yāni' tahuixcān lā' tapāxquī'n. Lā' xla' quincāmāsu'ni'yāni' a'nchī tzē nacātlajayāuj quintapuhuānca'n a'ntūn tū' tzey lā' chuntza' xa'nca naka'lhīyāuj quintapāstacna'ca'n. ⁸ Tū' tilīmāxana'na' nalīchihuīna'na' ixpālacata quiMāpa'ksīni'ca'n Jesús lā' tū' quintilīmāxana'na' quit a'nchī quinchī'canī't ixpālacata Jesús. Chu a'nchī Dios namātli'huī'quīyāni', naquintā'pātīya' quit ixpālacata huan xatzey tachihuīn. ⁹ Dios quincāmāpūtaxtūni' lā' quincālacsacni' lā' quincāmāxtunquīni' para que nalayāuj ixla'. Dios quincālacsacni' lā' tū' por ixpālacata a'ntū tlahuanī'tauj a'yuj ixpuhuanāuj palh tzey. Xla' quincālacsacni' porque ū'tza' ixtapuhuān lā' quincālakalhu'mani'. A'xni'ca' tūna'j ixuī' huā'mā' quilhtamacuj, a'xni'ca' Dios quincālakalhu'mani' ixpālacata Jesús. ¹⁰ Lā' chuhua'j Dios quincāmāsu'ni'ni' ixtalalakalhu'mān porque macamilhtza' huan Māpūtaxtūnu' Jesucristo. Xla' tlajakō'lh ixlīmāpa'ksīn huan linīn. Lā' quincāmāsu'ni'ni' a'nchī nalīka'lhīyāuj xasāsti' quinquilhtamacujca'n para pō'ktu porque quincāmāsu'ni'ni' huan xatzey tachihuīn ixpālacata Jesucristo.

¹¹ Dios quilacsacui'līlh quīlī'apóstol lā' quīlī'a'cta'sana' lā' quīlīmākalhtō'kē'ni' para que na'iccāmāstū'ncni' huan xatzey tachihuīn a'ntīn tū' israelitas. ¹² Lā' como Dios quilacsacui'līnī't, ū'tza' iclipātīmā' a'ntū quimpātle'keni'. Lā' a'yuj quit ictachī'n, pero tū' iclīmāxana'n porque ickalhlaka'ī Dios lā' iclipāhuan Dios. Quit ictamacamāxquī'lh Dios lā' icca'tzī que xla' namaktaka'lha a'ntū iclīmāmacū'lh hasta a'xni'ca' nalacāxtlahuakō'.

¹³ Huā' a'ntūn quit icmāsu'ni'yāni', xa'nca nastālani'ya'. Lā' tū' nataxtutāya'ya' de a'ntū kalhlaka'īnī'ta' lā' napāxquī'ni'na' hua'chi Jesucristo quincāmāsu'ni'yāni'. ¹⁴ A'ntū līmāmacū'ca'ni'ta', ū'tza' xa'nca nalīmaktaka'lha con ixlīmāpa'ksīn Espīritu Santō a'ntū quincātā'lahuī'lani'.

¹⁵ Hui'x ca'tziya' que ixlihuākca'n xalanī'n huan nac estado de Asia quintamakxteklī lā' kalhatu' de xlaca'n cāhuanican Figelo lā' Hermógenes. ¹⁶ Dios cacālakalhu'malh Onesiforo lā' a'ntī xalanī'n na ixchic porque maklhūhua' quilakmilh nac pūlāchī'n lā' quimāpāxuhuilh. A'yuj quit tachī'n xa'icuanī't pero xla' tū' quilmāxana'lh. ¹⁷ Xmān chā'lh nac Roma lā' xla' tzuculh quimputza hasta a'xni'ca' quinkaksli. ¹⁸ ¡Dios calakalhu'malh a'xni'ca' nalacāxtlahuakō'! Lā' hui'x xa'nca ca'tziya' a'nchī ixquincāmaktāyayāni' a'xni'ca' ixui'lāna'uj nac Efeso.

2

Huan xatzey ixtropa Jesucristo

¹ Lā' hui'x a'ntī hua'chi qui'o'kxa', catli'hui'quinti porque quina'n tapa'ksiyāuj con Jesucristo lā' xla' quincālakalhu'manāni'. ² Lā' quintachi-huīn a'ntū iccāhuanini' na ixlacapūnca'n lhūhua' tachi'xcuui't lā' a'ntū hui'x kaxpa'tti, huāk huā'mā' nacālīmāmacū'ya' ā'makapitzīn chi'xcuui'n a'ntī lacuan. Chuntza' xlaca'n tē nā natamāsu'ni' ā'makapitzīn huampala.

³ Hua'chi huan xatzey tropa tū' makjicua'n ixmacni', chuntza' hui'x maclacasqui'na' natāyani'ya' a'ntū napātle'keni'yāni' xipālacata Jesucristo. ⁴ A'ntī litanūnī't ixlitropa tū' naka'lhī xtu'nc ixnegocio porque namāmakchuyī lā' ū'tza' nali'a'kchā'n ixcomandante. ⁵ Lā' a'ntī natanū nac lakatin tatu'jnu' tūla catitlajalh huan premio palh tū' na'a'kahuāna'ni' huan a'ntū limāpa'ksīcani't. ⁶ Lā' a'ntī hua'cu'tun tza'ktza', maclacasqui'n pū'la xa'nca nascuja nac cā'tacuxtu. ⁷ Capāstacti a'ntū icuaniyāni' lā' huan Māpa'ksīni' namaktāyayāni' para que namāchekxikō'ya'.

⁸ Pō'ktu capāstacti Jesucristo a'ntī lakahuanchokolh lā' a'ntī xū'yātā'nat David chu a'nchī huan huan xatzey tachihuīn a'ntū iclī'a'cta'sana'n.

⁹ Como iclī'a'cta'sana'n huan xatzey tachihuīn xipālacata Jesucristo, quimāpātīnīcan lā' quilīchī'cani't līcā'n hua'chi kalhatin maknīni'. Pero ixtachihuīn Dios tūlalh catimāmakchuyīca; pō'ktu na'a'cta'sana'ncan. ¹⁰ Lā' ū'tza' iclīpātī ixlihuāk a'ntū quimpātīle'keni' porque iccāpāxqui' ixlihuākca'n a'ntī Dios cālacsacli. Lā' quit iclacasqui'n que xlaca'n catalipūtaxtulh xipālacata Jesús lā' catatā'latahui'lh Jesús a'nlhā pō'ktu lej xkaka.

¹¹ Stū'ncua huā'mā' tachihuīn:
Palh natā'nīyāuj Cristo, nā natā'latahui'layāuj.

¹² A'yuj pātīni'nāuj nac huā'mā' quilhtamacuj pero natā'māpa'ksīni'nāuj nac a'kapūn.

Palh kalhtatzē'kāuj a'nchī tapa'ksiyāuj con Cristo, nā xla' naquincākalhtatzē'kāni'.

¹³ A'yuj quina'n tū' tlōkentaxtūyāuj a'ntū huanūuj, pero xla' tlōkentaxtū ixlihuāk a'ntū quincāhuanini' porque tūla a'kxokonu'n.

A'ntī xa'nca scuja

¹⁴ Huā'mā' a'ntū icuanini' cacāmāpāstaqui tachi'xcuui't lā' na ixlacapūn quinDiosca'n stu'tu'lu' cacāhua'ni' que catamakxteklī talāsta'la xipālacata tachihuīn. U'tza' xmān cāmāmakchuyī ā'makapitzīn a'ntīn takaxmata. Nīn tuntū' lītasqui'nī. ¹⁵ Hui'x catanūni' para que xa'nca nataxtu militlōt na ixlacapūn Dios hua'chi xatzey tasācua' a'ntīn tū' nalīmāxana'n ixtascujūt porque xa'nca māsu'yu'ya' ixlistu'ncua' Dios. ¹⁶ Cacātaxtunquīni' de xlaca'n a'ntī xmān talichihuīna'n a'ntūn tū' tasqui'nī porque ā'chulā' natamāmakchuyī a'ntīn tastālani' Dios. ¹⁷ Lā' chuntza' xlaca'n hua'chi

lakatin tzi'tzi' a'ntün tü' catitzeyalh pero ā'chulā' namasa. Kalhatu' de xlaça'n cāhuanican Himeneo lā' Fileto. ¹⁸ Xlaça'n tataxtutāyalh de na ixej Dios lā' tamāmachuyīmā'na ā'makapitzīn a'ntün takahlaka'ī' porque tahuan que talakahuanchokolhtza' huan nīnī'n lā' tū'tza' ā'maktin catitalakahuanchokopā. ¹⁹ Lā' a'yuj chuntza' tamāsu'yu, pero Dios hualh que nalakahuanchokocan lā' tūla xtāpalīcan. Chuntza' tatzō'kni': "Huan Māpa'ksīni' cālakapasa a'ntün tatapa'ksī con xla'". Lā' tatzō'kni' huampala: "Ixlihuākca'n a'ntün tahuan que tatapa'ksī con huan Māpa'ksīni' Jesús, maclacasqui'n natataxtunquī de a'ntün tü' tzey".

²⁰ Nac lakatin ka'tla' chic tü' xmān lakatin pulātu a'nan. A'nan de oro lā' a'nan de plata lā' a'nan de pūtlū'n. A'makapitzīn cāmaclacasqui'ncan xmān a'xni'ca' tlahuacan cā'tani' lā' huan de pūtlū'n, xla' pō'ktu maclacasqui'ncan. ²¹ Lā' a'nti tamakxteka a'ntün tü' tzey, xlaça'n hua'chi huan pulātu a'ntū más tzēhuanī't lā' maclacasqui'ncan xmān para cā'tani'. Huan Māpūtaxtūnu' nacāmāxtunquī xlaça'n para natala ixla' Dios lā' para natatā'scuja. Chuntza' pō'ktu cāxni'j natatahui'la para nata'a'cnīni'ni' huan Māpa'ksīni'.

²² Tū' cala't hua'chi huan o'kxa'n a'nti lej talacasqui'n a'ntū ko'hua'jua'. Nastālani'ya' a'ntün tzey. A'chulā' nakalhlaka'ī'ya' lā' napāxquī'ni'na' hua'chi ā'makapitzīn a'ntün tzey ixtapāstacna'ca'n lā' a'ntün tasqui'ni' Dios que cacāmaktāyalh. Lā' tzē'k nacātā'latahui'la'ya' xlaça'n. ²³ Tū' nacākalhtīya' a'nti xmān talacapūchihuīnanī'ncu'tun. A'ntün tatlahua chuntza' natatzucu talālacatāquī'. ²⁴ Lā' a'ntün tā'scujmā' huan Māpa'ksīni' tū' nasta'lanā'n. Xla' nacālakalhu'mankō' lā' namāsu'yu xa'nca lā' līlacatzucu. ²⁵ Tū' nali'a'kchā'n a'nti tatā'lāsta'la pero līlacatzucu nacāmāsu'ni' palh tü' tzey a'ntün tatlahuamā'na. Chuntza' tzēlasā' natataxtāpalī ixtapāstacna'ca'n lā' Dios nacāmāca'tzīnī xalīstu'ncua'. ²⁶ Lā' a'xni'ca' nataxtāpalī ixtapāstacna'ca'n, a'xni'ca' tzē natapūtaxtu de na ixa'ksuj'ko'ti'ti' a'nti hua'chilh ixcāchi'panī't lā' chuntza' ixcāmāpa'ksīmā'.

3

A'ntū nala a'xni'ca' nasputkō' quilhtamacuj

¹ Icuaniyāni' que a'xni'ca' pajtzutza' mimā' huan lakuat a'ntū namāspūtūkō' huā'mā' quilhtamacuj, a'xni'ca' namin huan chi'chini' a'xni'ca' napātini'ncan. ² Lā' huan tachi'xcuui't tü' catitapāstacli ā'kalhatin. Lā' lej natatampi'lhīni'n lā' nataka'tla'jca'tzī. Natalakmaka'n ā'makapitzīn. Lā' ko'hua'jua' natalīchihuīna'n Dios lā' tū' nata'a'kahuāna'ni' ixtāta'ca'n nīn ixtzī'tca'n. Tū' natahuan pāxcatca'tzī lā' tū' catitapāstacli Dios. ³ Lā' xlaça'n tū' catitalakalhu'malh ā'makapitzīn. Lā' tū' catitamāspūtūnu'ni'lh nīn tinti'. Natalīchihuīna'n a'ntün tü' stu'ncua' ā'kalhatin. Lā' tūlalh catitatlajalh ixtapuhuanca'n lā' palaj natatlahua chuxatū a'ntū talacasqui'n. Lā' tū' catitalaktzī'ncu'tulh a'ntün tzey. ⁴ Lej nata'a'kxokonū'n lā' tū' cuenta catitatlahualh a'ntün tatlahuamā'na. Tū' catitamakxteklī ā'kalhatin nacāmāxquī' tapāstacna'. Xmān nataputza ixtapuhuanca'n xlaça'n lā' tū' ixtapuhuan Dios. ⁵ Nacālaktzī'ncan hua'chilh takahlaka'ī' pero tū' catitaka'lhīlh huan līmāpa'ksīn a'ntū Dios māstā'.

Cataxtunquī de huan tamā'na tachi'xcuui't. ⁶ A'makapitzīn de huā' tamā'na tatanū nac chic lā' ta'a'kxoko puscan a'ntün tü' cuenta tatlahua. Huā' tamā'na puscan lej taka'lhī ixtalacle'ī'ca'n lā' tū' xa'nca

tapāstacna'n. ⁷ Chu tlakaj tasca'tcu'tunkō' pero tūlah catitasca'tli a'ntū xastu'ncua' lā' a'nchī natalipūtaxtu. ⁸ Lā' hua'chi huan tlahuāna'nī'n Janes lā' Jambres tatā'lātlahualh Moisés, chuntza' huā' tamā'na chī'xcuhuī'n tatā'lātlahua a'ntū xastu'ncua'. Ko'hua'jua' ixtapāstacna'ca'n lā' tū' de veras takalhlaka'ī'. ⁹ Lā' xluca'n tū'tza' catitalhūhua'lh a'ntī nacāstālani' porque ixlihuākca'n tachi'xcuhuī't cuenta natatlahua que tū' tzey ixtapāstacna'ca'n. Chuntza' cāpātle'keni'lh Janes lā' Jambres.

Pablo līmāmacū'lh Timoteo a'ntū ā'xmān

¹⁰ Hui'x quimaksca'tti a'ntū namā'su'yu'ya' lā' a'nchī nalatahui'la'ya'. Lā' ca'tziya' a'ntū ixuī' quilītlōt lā' a'ntū ickalhlaka'ī'. Lā' hui'x lak-tzi' a'nchī lilacatzucu icmāsu'yulh lā' a'nchī iccāpāxquī'kō' tachi'xcuhuī't lā' a'nchī ictāyani'nī't a'ntū quintlahuani'ca. ¹¹ Lā' ca'tziya' a'nchī quimātakāhuī'canī't lā' quimāpātīnicani't. Lā' hui'x ca'tziya' ixlihuāk a'ntū quimpātle'keni'lh nac huan cā'lacchicni' a'nlhā cāhuanican Antioquía lā' Iconio lā' Listra lā' a'nchī lej palha' icpātīnī'lh. Pero huan Māpa'ksīni' Dios quimāpūtaxtūkō'lh de huā'mā'. ¹² Ixlihuākca'n a'ntī tapa'ksīcu'tun con Jesucristo lā' natastālani', xluca'n nacāmāpātīnican. ¹³ A'ntī taca'tzanca'tzi lā' ta'a'kxokonu'ncu'tun, ā'chulā' natatlahua. A'chulā' nata'a'kxokonu'n lā' xluca'n nacā'a'kxokocan.

¹⁴ Lā' hui'x cuenta natlahua'ya' a'ntū quimaksca'tti lā' a'ntū ca'tziya' que stu'ncua' lā' ū'tza' nastālani'ya'. Ca'tziya' a'ntī tamāsu'ni'ni' ¹⁵ porque desde millī'ti'na'j māsuni'ca'nī'ta' ixtachihuīn Dios. Lā' ixtachihuīn Dios māsa'tiyāni' a'nchī lipūtaxtuya' porque lipāhua'na' Jesucristo. ¹⁶ Dios cāmāsu'ni'lh tachi'xcuhuī't lā' chu a'nchī cāmāsu'ni'lh, chuntza' tatzo'kni' na ixtachihuīn. Lā' ixtachihuīn Dios tzē namāsu'yu lā' tzē nacālacaquilhnī a'ntīn tū' tzey. Nā ixtachihuīn Dios lej tzey para nacāmaxquī' tapāstacna' lā' para natasca'ta a'nchī natatlahua a'ntū xatzey. ¹⁷ Chuntza' huan a'ntīn tā'scuja Dios cāxni'j natahui'la para natlahua chuxatū a'ntūn tzey.

4

¹ Iclīmāmacū'yāni' na ixlacapūn Dios lā' na ixlacapūn huan Māpa'ksīni' Jesucristo a'ntī namīn hua'chi rey para nacālacāxtlahuakō' a'ntī talakahuancus lā' a'ntī tanīnī'ttza'. Como Jesús namimpala lā' naka'lhī ixlīmāpa'ksīn nac a'kapūn, lej iclīmāmacū'yāni' ² que namāsu'yu'ya' ixtachihuīn Dios pō'ktu, palh kaxmatcu'tuncan o tū' kaxmatcu'tuncan. Nacāmāsa'tiya' tachi'xcuhuī't lā' nacālacaquilhnīya' a'ntīn tū' tzey lā' nacāchihuīna'maxquī'ya' a'ntīn tzey. Lilacatzucu namāsu'yu'ya'. ³ Namīn lakatīn chī'chīni' a'xni'ca' tachi'xcuhuī't tū' catitalakātīl a'ntū xastu'ncua'. Natamākēstoka lhūhua' mākalhtō'kē'ni'nī'n a'ntī natamāsu'yu xmān a'ntū xluca'n natakaxmatcu'tun. Chuntza' natatlahua por ixtalacasqui'ca'n. ⁴ Natalītalakspi'ta a'ntū xastu'ncua' lā' natastālani' a'ntū xmān cuento. ⁵ Tū' camakxtekti namāmāchuyiyāni' nīn tuntū'. Lā' natāyani'ya' a'ntū napātiya'. Xa'nca namāsu'yu'ya' ixtachihuīn Dios lā' xa'nca natlōkentaxtūya' millītlōt.

⁶ Lā' quit, palaj naquimacamāstā'can. Tapajtzūmā'tza' quimpūnīn. ⁷ Xa'nca iclīmaktāyalh a'ntū ickalhlaka'ī'. Hua'chilh icmā'ksputūlh huan tatu'jnu'. Tū' ictaxtutāyalh de na ixtej Dios. ⁸ Chuhua'j hui'lacha' huā' quimpremio a'ntū naquimaxquī' huan Māpa'ksīni' a'ntī tzeyā juez. Xla' naquimaxquī' a'xni'ca' nalacāxtlahuakō'. Lā' tū' xmān quit na'icka'lhī quimpremio. Nā nataka'lhī ixlihuākca'n xluca'n a'ntī lej tapāxquī' huan Māpa'ksīni' lā' taka'lhīmā'na hasta a'xni'ca' namimpala.

Pablo squi'ni'lh talakalhu'mān huan Timoteo

⁹ Calihui'li' palaj naquilakta'na'. ¹⁰ Demas quimaktaxtekli porque lej pāxquī' a'ntū xala' huā'mā' quilhtamacuj lā' a'lh nac Tesalónica. Crescente a'lh nac Galacia lā' Tito a'lh nac Dalmacia. ¹¹ Xmān Lucas quintā'tachokolh. Naputzaya' Marcos lā' nalīta'na' porque xa'nca naquintā'scuja. ¹² Huan Tíquico icmacā'lh nac Efeso. ¹³ A'xni'ca' nata'na', calī'ta' huan quijerga a'ntū māquī'nī'ta'ncha' Carpo xala' nac Troas. Lā' cacālī'ta' huan quilibros. Lā' tū' tipātza'nkāya' huā' quinca'psnatna'.

¹⁴ Alejandro a'ntū liscuja licā'n lej quintlahuani'nī't a'ntūn tū' tzey. Huan Māpa'ksīni' namāpātīnī chu a'nchī quintlahuani'nī't. ¹⁵ Lā' hui'x cuenta catlahua' xla' porque lej tā'lātlahua a'ntū māsu'yuyāuj.

¹⁶ A'xni'ca' pū'la quilīminca na ixlacapūnca'n pūchihuīna'nī'n, nīn tintī' quimaktāyalh; ixlīhuākca'n quintamakxtekli. ¡Dios tū' catitlahuani'lh cuenta! ¹⁷ Huan Māpa'ksīni' lej quimaktāyalh lā' quimāhuixcāni'lh para que tzē na'icmālacstū'nca xa'nca a'nchī nalīpūtaxtucan lā' para que tzē natakaxmata ixlīhuākca'n a'ntūn tū' israelitas. Lā' hua'chilh quimāpūtaxtūlh de na ixquilhni' huan león a'nchī quimāpūtaxtūlh ixlīmāpa'ksīnca'n huan pūchihuīna'nī'n. ¹⁸ Lā' huan Māpa'ksīni' naquimāpūtaxtū de ixlīhuāk a'ntūn tū' tzey lā' naquilē'n a'nlhā namāpa'ksīni'n nac a'kapūn. ¡Ca'a'cnīni'ni'ca pō'ktu! Amén.

Saludos lā' ā'xmān līsicua'lanālīn

¹⁹ Icmacā'nācha' saludos para Prisca lā' Aquila lā' xalanī'n na ixchic Onesiforo. ²⁰ Erasto tachokolh nac Corinto lā' Trófimo icmāchokolh nac Mileto porque ixī'tza'ca'n. ²¹ Nalīhui'liya' naquilakta'na' a'xni'ca' tūna'j tzucu lonknu'n. Tamacā'ni'yāchāni' saludos Eubulo lā' Pudente lā' Lino lā' Claudia lā' ixlīhuākca'n ā'makapitzīn huan tā'timīn.

²² Huan Māpa'ksīni' Jesucristo cacātā'a'ni' lā' Dios cacāsicua'lanālīni' milīhuākca'n. Amén.

Huan Carta a'ntū Macā'ni'ca Tito

Pablo tzo'knuni'lh Tito

¹ Quit Pablo lā' quit ixtasācua' Dios lā' quit ixapóstol Jesucristo. Quilimānūca quili'apóstol para na'iccāmāsu'ni' a'ntī Dios cālacsacli lā' para que na'iccāmāca'tzīnī a'ntū xastu'ncua'. Huan xastu'ncua', ū'tza' nacāmaktāya para natalatahui'la hua'chi Dios lacasqui'n. ² Lā' huan xastu'ncua' cāmāca'tzīnī a'nchī nataka'lhī xasāsti' ixquilhtamacujca'n para pō'ktu. A'xni'ca' tūna'jixa'nan huā'mā' quilhtamacuj, Dios hualh que tzē naka'lhīyāuj quinquilhtamacujca'n para pō'ktu. Lā' Dios tū' maktin a'kxokonun. ³ A'xni'ca' chilh huan chi'chini' a'ntū Dios lhcāl, a'xni'ca' quincāmāsu'ni'ni' a'nchī nalīka'lhīyāuj quinquilhtamacujca'n para pō'ktu. Lā' ū'tza' quilimāmacū'lh para que na'iccāmāca'tzīnī ā'makapitzīn por ixquilhtampān Dios quiMāpūtaxtūnu'ca'n. ⁴ Ictzo'knuni'yāni' hui'x, Tito. Hui'x hua'chi qui'o'kxa' como quit icmākahlhaka't'nīni'. Catalakalhu'mani' lā' catasicua'lanālini' Dios xaTāta' lā' Jesucristo quiMāpūtaxtūnu'.

Ixlīlōt Tito nac Creta

⁵ Icmakxteknī' nac Creta para natlahuakō'ya' a'ntū quit tūlah ictlahuakō'lh lā' para que nacāxtlahua'ya' a'ntū sputacus. Nac lakatunu' cā'lacchicni' nacāhui'lini'ya' huan ixmaktaka'lhna'nī'nca'n a'ntīn takalh-laka'ī', lā' capāstacti a'ntū icuanini'. ⁶ Huan chi'xcu' a'ntī natanū ixlīmaktaka'lhna' tūla catitlahualh a'ntū nalē'ksa'ncan. Lā' xmān kalhatin ixpuscāt caka'lhīlh. Ixcamana' catakalhlaka'ī'lh ixtachihuīn Dios lā' xa'nca catalatā'kchokolh lā' tū' lacxumpi catalah. ⁷ Como huan maktaka'lhna' tē'scujā Dios hua'chi xapuxcu' a'ntīn takalhlaka'ī', tū' līmakuan palh a'nan a'ntūn tzē nalē'ksa'ncan. Huan maktaka'lhna' tū' caka'tla'jca'tzīlh lā' nīn tū' palaj ca'a'kchā'lh. Tū' caka'chīlh nīn tū' cacātucslī ā'makapitzīn. Tū' capāstacli xmān a'nchī nalītlaja tumīn. ⁸ Cacāmānūlh na ixchic a'ntīn takalhlaka'ī' Dios. Calakatīlh a'ntū xatzey. Nā xa'nca capāstacna'lh. Tzeyā chi'xcu' calalh lā' catlahualh ixtapuhuān Dios. Calīhui'līlh que tū' natlahua a'ntūn tū' tzey. ⁹ Capāstacli a'ntū māsu'ni'ca ixpālacata a'ntū kalhlaka'ī'yāuj. Chuntza' tzē nacāmāsu'ni' xastu'ncua' ā'makapitzīn lā' xa'nca nacākahlhtī a'ntī tatā'lāsta'la a'ntū kalhlaka'ī'yāuj.

¹⁰ Līlhūhua' a'nān a'ntū tū' ta'a'kahuāna'ni' a'ntū iccāmāsu'ni'lh lā' ā'chulā' na ixlacłhni'ca'n israelitas a'ntīn takalhlaka'ī'. Xlaca'n tamāsu'yu a'ntūn tū' stu'ncua' lā' xmān talichihuīna'n. ¹¹ Tasqui'nī nacākahltlapacan porque lej lhūhua' tamāmakhuyī hasta ixlīhuākca'n xalanī'n nac ā'makapitzīn chic. Xmān tatłajacu'tun tumīn.

¹² Kalhatin xala' nac Creta a'ntī hua'chi ixa'cta'sana'ca'n lā' hualh: "A'ntī xalanī'n nac Creta pō'ktu ta'a'kxokonun. Xlaca'n hua'chi animalhna'. Lej laclhquititni' xlaca'n lā' lej tahuā'yan". ¹³ Lā' stu'ncua' a'nchī hualh. Ū'tza' līmacłacasqui'n lej nacāquilhni'ya' a'ntī takalhlaka'ī' xalanī'n nac Creta. Cacāhua'ni' que tū' natakahlhaka'ī' a'ntī ta'a'kxokonun, lā' chuntza' natakāxtlahua ixtapāstacna'ca'n. ¹⁴ Chuntza' xa'nca natakahl-laka'ī' xastu'ncua' lā' tū' cuenta natatlahua a'ntū xmān cuentos de ixnapapna'ca'n israelitas. Lā' tū' cuenta natatlahua ixlīmāasca'tīnca'n xlaca'n a'ntīn takē'a'ni' xastu'ncua'.

¹⁵ Para a'ntün takalhlaka'i', huāk tzey a'yuj tū' tzey chu a'nchī xitalanāca'n israelitas. Lā' para a'ntün tū' takalhlaka'i', tuntū' nala tzey porque ko'hua'jua' ixtapāstacna'ca'n. Tūla taca'tzī a'nchī natalac-saca a'ntū xatzey. ¹⁶ Xlaca'n tahuan que takalhlaka'i' Dios pero por ixpālacata a'ntū tatlahua, tū' tasu'yu chuntza'. Laxumpi xlaca'n lā' tū' ta'a'kahuāna'n. Tūla tatlahua nīn tuntū' a'ntün tzey.

2

Huan līmāscatīn a'ntū xastu'ncua'

¹ Lā' hui'x, xa'nca cacāmāsu'ni' xastu'ncua' chu a'cxtim hua'chi māsū'ni'ca'. ² Cacāhua'ni' huan papatzīnī'n que līlacatejtin natalatā'kchoko lā' que xa'nca natapāstaca a'ntū natatlahua. Lacatejtin natalatahui'la lā' xa'nca natakalhlaka'i'. Nacāpāxquī' tachi'xcu'huī't lā' natatāyani' a'ntū natapātī. ³ Nā cacāhua'ni' huan to'kotzīnī'n que xa'nca natalatā'kchoko. Tū' catitalīchihuīna'lh ā'chā'tin lā' tū' catitaka'chīlh. Natamāsu'yu a'ntün tzey. ⁴ Chuntza' huan puscan a'ntū tūna'j lacto'kotzīnī'n natamakscā'ta a'nchī natapāxquī' ixkōlu'ca'n lā' ixcamana'ca'n. ⁵ Lā' natamakscā'ta a'nchī lacatejtin natalatahui'la. Tzeyā puscan natala. Xa'nca natatlahua ixlītłōtca'n na ixchic. Natalakalhu'mana'n. Nata'a'cnīni'ni' ixkōlu'ca'n. Palh chuntza' tatlahua, nīn tīntī' nalīchihuīna'n ixtachihuīn Dios.

⁶ Nacāchihuīna'maxquī'ya' huan o'kxa'n que natasca'ta a'nchī natalīhuī'lī tū' natatlahua a'ntün tū' tzey. ⁷ Xa'nca natalatā'kchokoya' para que chuntza' huan o'kxa'n natamakscā'tāni'. Xa'nca camāsu'yu' a'ntū stu'ncua' lā' tū' nakalhkamāna'na'. ⁸ A'xni'ca' māsū'yupā't, cuenta natalahua'ya' para que tū' nahua'na' catūhuā a'ntün tū' līmakuan. Chuntza' natamāxana'n mīntā'ca'tza porque tūlah catitakakslī nīn tuntū' a'ntū naquīncātālī'a'ksa'nāni'.

⁹ Hui'xina'n a'ntī xatatamāuj tasācua' cacā'a'kahuāna'ni'tit lā' cacā'a'cnīni'ni'tit mīmpatronca'n. Tū' catikalhtaxtoktītīt. ¹⁰ Tū' catitē'tit a'ntū ixa' mīmpatronca'n pero līlacatejtin calatā'kchokotīt lā' tū' catlahua'tit a'ntün tū' tzey. Chuntza' ā'makapitzīn talaktzī'n que tzey a'ntū māsū'yucan ixpālacata Dios a'ntī quiMāpūtaxtūnu'ca'n.

¹¹ Tasu'yutza' ixtalakalhu'mān Dios porque macamilh Jesucristo para naquīncāmāpūtaxtūyāni' quīna'n lā' ixlīhuākca'n tachi'xcu'huī't. ¹² Lā' huā'mā' Jesucristo quīncāmāsu'ni'yāni' a'nchī namakxtekāuj ixlīhuāk a'ntū Dios tū' lakatī lā' ixlīhuāk a'ntün tū' tzey hua'chi talacasquī'n xalanī'n nac quīlhtamacuj. Nā Jesucristo quīncāmāsu'ni'yāni' a'nchī līlacatejtin natahui'layāuj lā' a'nchī xa'nca napāstacāuj lā' a'nchī natlōkentaxtūyāuj ixtapuhuān Dios nac huā'mā' quīlhtamacuj. ¹³ Chuntza' tasquī'nī nalatā'kchokoyāuj līhuan ka'lhīmā'nauj quiMāpūtaxtūnu'ca'n Jesucristo. A'xni'ca' namin ixlacchī'chīni' Jesucristo, a'xni'ca' namīmpala, lej tzēhuanī't nala lā' natasu'yu i'xkakana' Dios. ¹⁴ Huā'mā' Jesucristo, ū'tza' a'ntī ixa'cstu tamacamāstā'lh para nanī lā' chuntza' naquīncālīmāpūtaxtūyāni'. Chuntza' nalayāuj xatzey na ixlacapūn Dios lā' natapa'ksīyāuj con Dios. Chuntza' naputzayāuj a'nchī nalīmāpāxuhūyāuj Dios.

¹⁵ Huāk huā'mā', Tito, hui'x nacāmāstū'ncni'ya' lā' nacāmāsu'ni'ya' xalanī'n nac Creta. Como hui'x hua'chi xapuxcu', nacāmaktāya'ya' a'ntün takalhlaka'i' lā' nā nacāquīlhnīya' a'ntün tū' tatlōkentaxtū. Tū' namakxteka' nalakmaka'ncan mīntachihuīn.

3

Ixl̄l̄l̄ōtca'n a'nt̄n takalhlaka'ī'

¹ Xlaca'n a'nt̄n takalhlaka'ī', cacāmā'pāstaqui' a'nchī maclacasqui'n nata'a'cn̄ini'ni' huan gobierno lā' ā'makapitz̄n a'nt̄n tamāpa'ks̄ini'n. Nata'a'kahuāna'ni' lā' natal̄hui'li' nacāmaktāya a'xni'ca' tatlahuamā'na a'nt̄n tzey. ² Cacāhua'ni' que tū' nata'a'ksa'n ā'chā'tin. Lā' tū' natalāsta'la. Natalakalhu'man lā' nacā'a'cn̄ini'ni' ixl̄ihuāk tachi'xcuhui't a'yuj tū' takalhlaka'ī'.

³ Napāstacāuj a'nchī quina'n pū'la ixuanī'tauj. Tū' xa'nca ixpāstacna'nāuj lā' lacxumpi quina'n ixuanī'tauj. Lā' ixquincāta'a'kxokoyāni'. Xmān ixtlahuacu'tunāuj a'ntū quimacnica'n ī'squi'n. Ixtlahuatēlhayāuj a'ntūn tū' tzey lā' ixlakca'tzanāuj. Tū' ixlaktz̄īncu'tunāuj n̄n tintī'. Lā' n̄n tintī' ixquincātalaktz̄ī'ncu'tunāni'. ⁴ Dios māsū'yulh ixtalalakalhu'mān lā' ixtapāxqui'n para ixl̄ihuākca'n tachi'xcuhui't a'xni'ca' macamilh Jesucristo ⁵ para naquincāmāpūtaxtūyāni'. A'yuj ixtlahuayāuj a'ntūn tzey, pero tū' por ū'tza' Dios naquincālīmāpūtaxtūyāni'. Xla' quincāmāpūtaxtūyāni' porque lej quincāpāxqui'yāni' lā' lej quincālalakalhu'manāni'. Hua'chilh lakche'kē'lh quintapāstacna'ca'n como huan Esp̄ritu Santo quincāmaxqui'yāni' xasāsti' tapāstacna'. Lā' chuntza' hua'chilh sāsti'tzucunī'tauj lā' xasāsti' quinquilhtamacujca'n. ⁶ Dios tū' lakpuhuan a'xni'ca' quincāmaxqui'ni' huan Esp̄ritu Santo ixpālacata a'ntūn tlahualh quiMāpūtaxtūnu' Jesucristo. ⁷ Dios quincālalakalhu'manāni' lā' quincāmāpānūni'ni' quintalaclē'i'ca'n. Lā' chuntza' tze naquincāmaxqui'yāni' quiherenciaca'n a'ntū quinquilhtamacujca'n para pō'ktu.

⁸ Stu'ncua' a'ntū icuaniyāni'. Lā' iclacasqui'n que stu'tu'lu' nacāhuani'ya' xlaca'n a'nt̄n takalhlaka'ī'nī't Dios para que natatanūni' natatlahua a'ntūn tzey. A'ntū icuaniyāni' lej tzey lā' nacāmaktāya ixl̄ihuākca'n tachi'xcuhui't. ⁹ Cacātapānū'ni' xlaca'n a'ntū xmān talālīkalhasqui'nī' ixpālacata a'ntū tuntū' ixtapalh lā' tichū quinapapna'ca'n. Nā cacātapānū'ni' a'ntūn talāsta'la lā' talīkalhachihuīna'n a'ntū huanicu'tun huan ixley Moisés. Huā'mā' tū' līmaktāyayāni' n̄n tuntū'. Tuntū' ixtapalh.

¹⁰ Maktu' calacaquilhniyāni' kalhatin chī'xcu' a'ntī cāmā'a'kapitz̄i xlaca'n a'nt̄n takalhlaka'ī' Dios. Lā' palh tū' cuenta tlahua a'nchī lacaquilhñica, catlakaxtu ¹¹ porque ca'tziya' que ixlakta tū' tzeyā chī'xcu' xla'. A'yuj ca'tzi que laclē'n pero ā'chulā' tlahua a'ntūn tū' tzey.

A'ntū xmān ixla' Tito

¹² A'xni'ca' na'icmacā'ni'yāchāni' Artemas o Tíquico, nal̄ihui'liya' naquilakta'na' nac Nicópolis porque a'ntza' na'ictachoko l̄ihuan lej lonknu'n. ¹³ Cacāmaktāya' huan Zenas a'ntī abogado lā' Apolos para que nataka'lhī ixl̄ihuāk a'ntū tamaclacasqui'n para natatē ixtejca'n. ¹⁴ Ixl̄ihuākca'n a'nt̄n takalhlaka'ī' Dios catasca'tli a'nchī natatlahua a'ntūn tzey lā' a'nchī natamaktāya ā'makapitz̄n a'nt̄n takalhlaka'ī' lā' tamaclacasqui'n catūhuā. Chuntza' tū' laclhquitit natala.

Saludos lā' l̄isicua'lanāl̄n ā'xmān

¹⁵ Ixl̄ihuākca'n a'nt̄n tahuilāna' huā'tzā' tamacā'ni'yāni' saludos. Nacāsalarliya' ixl̄ihuākca'n qui'amigosnu'ca'n a'ntī quincāpāxqui'yāni' como kalhlaka'ī'yāuj Dios. Lā' Dios cacāsicua'lanāl̄ni' mīl̄ihuākca'n. Amén.

Huan Carta a'ntū Macā'ni'ca Filemón

Pablo tzo'knuni'lh Filemón

¹ Quit Pablo a'ntūn tachī'n por ixpālacata Jesucristo. Lā' nā huī' huā'tzā' quintā'tinca'n Timoteo. Ictzo'knuni'mā'ni' hui'x, Filemón, a'ntī quilitā'scujāuj lā' iccāpāxquī'yāni'. ² Icmacā'nāuj saludos quit lā' Timoteo. Iccāmacā'ni'yāuj saludos para ixlihuākca'n huan ā'makapitzīn a'ntūn takalhlaka'tī Jesucristo lā' tatakēstoka na minchic. Lā' nā iccāmacā'ni'yāuj saludos huan quintā'tinca'n Apia lā' huan Arquivo a'ntī hua'chī quintā'tropaca'n por Jesucristo. ³ QuinTāta'ca'n Dios lā' quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo cacātasīcua'lanālini' hui'xina'n lā' cacātamātza'ta'tī'ni'ni' mī'a'clhcunucca'n.

A'nchī ixpāxquī'nin lā' ixkalhlaka'tī Filemón

⁴ Pō'ktu icmaxquī' pāxcatca'tzī Dios a'xni'ca' ickalhtō'ka' lā' iclīchihuīna'n por mimpālacata. ⁵ Icmāxquī' pāxcatca'tzī como quimāca'tzīnicatza' que xa'nca kalhlaka'tī'ya' Jesús lā' pāxquī'ya' xla' lā' nā cāpāxquī'ya' huan ā'makapitzīn a'ntūn tatapa'ksī con Dios. ⁶ Lā' como hui'x cāhuani'nī'ta' lā' cāmāsu'ni'nī'ta' ā'makapitzīn a'ntū hui'x kalhlaka'tī'ya', icsquī'ni' Dios que ū'tza' nacāmāmāchekxīnī xla'ca'n ixlihuāk a'ntū lej tzey lā' a'ntū quila'ca'n ixpālacata Cristo. ⁷ Quintā'tin, lej iclipāxuhua lā' lej iclītako'xamāka'tlī' ixpālacata mintapāxquī'n porque hui'x cāmāhuixcānīnī'ta' xla'ca'n a'ntūn takalhlaka'tī.

Pablo squi'nli talakalhu'mān por ixpālacata Onésimo

⁸ Quit tū' icimāpa'ksīni' a'yuj tzē na'icmāpa'ksīyāni' natlahua'ya' a'ntū tasquī'nī, como Cristo quilihui'līlh quili'apóstol. ⁹ Mejor na'icsquī'ni'yāni' ixpālacata mintapāxquī'n. Quit Pablo a'ntī icsquī'ni'yāni' lā' quit papatzīntza'. Lā' chuhua'j tachī'n quit ixpālacata Jesucristo. ¹⁰ Icsquī'ni'yāni' ixpālacata Onésimo a'ntī icmākahlhaka'tī'nīlh lihuān tachī'n quit. Chuntza' lītuxtuyācha' hua'chi qui'o'kxa'.

¹¹ Xapū'la Onésimo tū' xa'nca maktāyani' pero chuhua'j xa'nca quimaktāya lā' nā tzē xa'nca namaktāyayāni'. ¹² Xla' icmāspi'tchokoni'yāni' lā' hua'chilh xa'icmacamini'n lakatin parte de quimacni'. Hui'x camā'nu' na minchic. ¹³ Quit xa'icmāchokocu'tun huā'tzā' lā' ixquimaktāyahl. Ixlalh milaktapalh lihuān tachī'n quit ixpālacata huan xatzey tachihuīn. ¹⁴ Pero como hui'x tū' ixca'tziya' lā' tū' ixquimaxquī'nī'ta' talacasquī', iclīhui'līlh tuntū' na'ictlahua. Tū' xa'iclicasquī'n naquisātlahuani'ya' talakalhu'mān. ¹⁵ Onésimo tamakatīnī't de hui'x a'yuj tū' makān lā' chuhua'j nataspī'tchoko para pō'ktu. Chō'la chuntza' xalītzey nalītuxtuyācha' ¹⁶ porque chuhua'j xla' tū' xmān xatatamāuj mintasācua'. Nā lanī't mintā'tin a'ntī pāxquī'canī't. Quit lej icpāxquī' lā' maclacasquī'n que hui'x ā'chulā' napāxquī'ya' como xla' mintasācua' lā' nā chuhua'j lanī't mintā'tin ixpālacata kalhlaka'tī'nī't Jesús.

¹⁷ Chuntza' palh hui'x puhua'na' que lātā'scujmā'nāuj, camā'nu' na minchic huan Onésimo hua'chilh quit ixquimā'nu'. ¹⁸ Palh tlahuani'nī'ta'ni' catūhuā a'ntūn tū' tzey o palh laclē'ni'yāni' catūhuā, naquimātā'jī'ya' quit. ¹⁹ Quit, Pablo, iccto'knuni'yāni' huā'mā': Na'icmāpalakō'yāni', a'yuj tzē na'icmāpāstaquī'yāni' a'ntū quilaclīpini'ya'. Lā' ū'tza' huā'mā': Quit icmākahlhaka'tī'nīnī'ta'ni' ixpālacata Jesús. ²⁰ Lā'

chuhua'j, quintā'tin, caquintlahua'ni' huā'mā' talakalhu'mān como quina'n kalhlaka'ī'yāuj huan Māpa'ksīni'. Naquimakapāxua'ya' a'nchī namānū'ya' na minchic huan Onésimo ixpālacata Jesucristo.

²¹ Ictzo'knuni'mā'ni' como iclakapasāni' a'nchī hua'nī'ta' lā' icca'tzī que natlōkentaxtūya' a'ntū icsqui'ni'mā'ni' lā' ā'chulā' natlahua'ya'. ²² Lā' nā icsqui'ni'yāni' naquincāxui'lī'ya' a'nlhā' na'ictahui'la. Icka'lhīmā' que Dios nakaxmata a'ntū hui'xina'n squi'ni'pā'na'ntit a'xni'ca' kalhtō'ka'yā'tit. Lā' chuntza' naquimakxteka na'ica'nācha'.

Cāmacā'ni'ca saludos lā' squi'ni'ca Dios cacāsicua'lanālīh

²³ Epafra's a'ntī quintā'tachī'n ixpālacata Jesucristo macā'ni'yāni' saludos. ²⁴ Nā tamacā'ni'yāni' saludos Marcos lā' Aristarco lā' Demas lā' Lucas a'ntīn quintatā'scuja.

²⁵ QuiMāpa'ksīni' Jesucristo cacāsicua'lanālīni'. Amén.

Huan Carta a'ntū Cāmacā'ni'ca huan Hebreos

Dios quincālakmacaminī'ta'ni' ixO'kxa'

¹ Makāntza' Dios lej tǎpǎlhūhua' cāmāca'tzīnīlh ixa'ctasana'nī'n lā' cāmāchihuīnīlh ixtachihuīn. Lā' xlaca'n maklhūhua' tatā'chihuīna'lh a'ntū quinapapana'ca'n. ² Lā' chuhua'j huā' tamā'na quilhtamacuj a'ntū ā'xmān, Dios quincālakmacaminī'ta'ni' ixO'kxa'. Lā' ixO'kxa' quincāmācā'tzīnīnī'ta'ni' a'ntū Dios lacasqui'n que naca'tzīyāu. Dios tlahuanī't ixO'kxa' ixtēcu' xla' ixlīhuāk a'ntū a'nan. IxO'kxa' Dios cāxui'līlh huan quilhtamacuj lā' a'ntū a'nan nac a'kapūn. Cāxui'līlh huā'mā' por ixquilhtampān Dios. ³ IxO'kxa' Dios, xla' a'cxtim con Dios, como lej ka'tla'. Xla' ū'tza' māpa'ksikō' a'ntū a'nan nac cā'quilhtamacuj lā' a'ntū tahuī'lāna' tǎlhmā'n nac a'kapūn, como xla' lej ka'lhī līmāpa'ksīn. Lā' māni' ū'tza' cāxapakō'lh quintalaclē'i'ca'n. Lā' xla' tahuī'lh nā ixpāxtūcāna'j Dios. Lā' a'ntza' tamāpa'ksīni'n.

IxO'kxa' Dios lej ka'lhī līmāpa'ksīn

⁴ IxO'kxa' maxquī'ca lej ka'tla' līmāpa'ksīn. Lā' tū' chuntza' huan ángeles taka'lhī līmāpa'ksīn. Dios maxquī'lh ixlītlōt a'ntū más xaka'tla'. Lā' tū' chuntza' huan ángeles cāmaxquī'ca ixlītlōtca'n. ⁵ Lā' Dios tū' maktin cāhuaninī't nīn kalhatin ixángeles, a'nchī huanilh ixO'kxa':

Hui'x qui'O'kxa'.

Chuhua'j tasu'yu que quit minTāta'.

Lā' nā Dios tū' maktin cāhuaninī't kalhatin de ixángeles:

Quit minTāta' para pō'ktu.

Lā' hui'x qui'O'kxa' para pō'ktu.

⁶ Lā' a'xni'ca' namacamin nac quilhtamacuj ixO'kxa' a'ntū ixlacsacnī't Dios hualh:

Ū'tza' catamācā'tanīlh ixlīhuākca'n ixángeles Dios.

⁷ Lā' Dios chihuīna'lh ixpālacataca'n huan ángeles lā' hualh:

Huan ángeles ixlacsujnī'n Dios.

Ta'a'n a'nlhā Dios cāmācā'n.

Lej līlacapalh ta'a'n hua'chī ū'ni' lā' hua'chi huan makli'pni'nī'n.

⁸ Lā' nā Dios chihuīna'lh ixpālacata ixO'kxa', lā' hualh:

Hui'x Dios lā' hui'x namāpa'ksīni'na' para pō'ktu.

Lej tzey a'nchī hui'x māpa'ksīni'na'.

⁹ Hui'x lakatiya' a'ntū xatzey.

Lā' tū' laktzī'ncu'tuna' a'ntū ko'hua'jua'.

Lā' ū'tza' līlacsacnī'ta'ni' minDios.

Lā' lej māpāxuhuīni' como lej maxquī'ni' lhūhua' līmāpa'ksīn.

Lā' huan ā'makapitzīn tū' chuntza' cāmaxquī'ca.

¹⁰ Lā' nā Dios huampā:

Hui'x, Māpa'ksīni', tla'hua' ixlīhuāk quilhtamacuj xapū'la.

Lā' hui'x tla'hua' ixlīhuāk a'ntūn tatasu'yunu'n nac a'kapūn.

¹¹ Lā' huāk huā'mā' natalaksputa.

Lā' hui'x tū' chuntza'.

Hui'x natahuī'la'ya' para pō'ktu.

Huāk huā'mā' xakōlūhua' natala hua'chī xamasni' lu'xu'.

¹² Tū'tza' caticāmaclacasqui'nca, como hui'x huāk xasāsti' nacātlahua'ya'.

Chuntza' hua'chi kalhatin a'xni'ca' tamakxtu xakōlūhua' ixlu'xu' lā' lhakā' xasāsti'.

Lā' hui'x, tū' maktin catitaxtāpali' lā' natahui'la'ya' para pō'ktu.

¹³ Lā' Dios tū' maktin cāhuanini't nīn kalhatin ixángeles chuntza' hua'chi huanilh ixO'kxa':

Catahui'la' nā quimpāxtūcāna'j hasta que quit na'iccātlaja mintā'ca'tzanī'n.

¹⁴ Huan ángeles xalakahuan a'yuj tūla laktzī'ncan. Lā' xlaca'n tascuja chu a'nchī Dios cāmāpa'ksī. Dios cālakmacamin para natamaktāya a'ntī cāmāpūtaxtūca lā' taka'lhīmā'na a'ntū Dios nacāmaxquī' a'ntū lej tzey.

2

Tasqui'nī na'a'kahuāna'ni'yāuj a'ntū Dios huan

¹ Jesús xla' lej ka'tla'. Lā' ū'tza' xa'nca nalīpāstacāuj huan xatzey tachihuīn a'ntū quincātamāca'tzīnīni'ta'ni'. Lā' chuntza' tū' catitaxtutāyauj na ixtej Dios. ² A'ntū Dios cāmāhuanīlh huan ángeles, ū'tza' lej xastu'ncua'.

Lā' ixlīhuākca'n a'ntīn tū' ta'a'kahuāna'ni'lh, xlaca'n cāmāpātīnica. ³ Lā' nā chuntza' quina'n naquincātamāpātīniyāni' palh tū' namakxtekāuj que Dios naquincāmāpūtaxtūyāni'.

QuiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo, ū'tza' a'ntū xapū'la chihuīna'lh a'nchī nalīpūtaxtucan. Lā' a'ntīn takaxmatli xlaca'n quincātamāca'tzīnīni' lā' quincātahanini' que ū'tza' stu'ncua'.

⁴ Lā' nā chuntza' Dios mālacsu'yulh que stu'ncua' a'ntū cāhuanica, como cāmacamaxquī'lh līmapa'ksīn para natatlahua tāpālhūhua' lej xalaka'tla' le'cnīn. Lā' nā cāmāxquī'ca ixlīmāpa'ksīn Espīritu Santo chā'tunu' chu a'nchī Dios ixlacasquī'n que natlahua chā'tunu'.

Jesucristo pu'nli hua'chi kalhatin chi'xcu' para namāpūtaxtūnu'n

⁵ Lā' huan ángeles, tū' xlaca'n a'ntū Dios nacālimāmacū' huan quilhtamacuj a'ntū līchihuīna'nāuj, lā' a'ntū xasāsti' nala. ⁶ Tū' ángeles catīcālimāmacū'lh huan quilhtamacuj. Nacālimāmacū'can tachi'xcu'huī't.

Tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios a'nlhā huancan:

Lā' hui'x Dios cāpāstaca' de huan tachi'xcu'huī't a'yuj tū' lej ixtapalhca'n.

Lā' cātlahuani'ya' xlaca'n a'ntū lej tzey.

⁷ Hui'x cālīmāka'tli' huan tachi'xcu'huī't a'yuj tū' hua'chi huan ángeles.

Lā' cātla'hua' que cacā'a'cnīni'ni'ca.

⁸ Lā' huan tachi'xcu'huī't tamāpa'ksīni'nkō' por minquilhtampān.

Lā' a'xni'ca' huancan que tamāpa'ksīni'nkō', chuntza' huanicu'tun que huan tachi'xcu'huī't tamāpa'ksīkō' ixlīhuāk, a'yuj tūna'j tatasu'yu palh tamāpa'ksīni'nkō'. ⁹ Cristo ū'tza' a'ntī māpa'ksīni'n. Ca'tziyāuj a'nchī pātīni'lh Jesús. Ti'na'jalh más que huan ángeles, a'yuj tū' lej makān. Chuntza' lalh como Dios lacasqui'lh que xla' nanī para ixlīhuākca'n tachi'xcu'huī't como Dios lej lakalhu'mana'n. Lā' como Jesús nīlh, ū'tza' lej lī'a'cnīni'ni'can.

¹⁰ Dios tlahuakō'nī't. Xla' cāmā'a'nanīkō'lh ixlīhuāk a'ntū a'nan, chu a'nchī ixtapuhān. Lā' chuntza' līmakuan que Dios macamilh ixO'kxa' nac quilhtamacuj para nanī, como Dios ixlacasquī'n que lhūhua' natala ixcamana' lā' nata'a'n nac a'kapūn. Lā' como Jesucristo pātīni'lh por quimpālacataca'n, chuntza' tzē naquincāmāpūtaxtūyāni'. ¹¹ A'ntī Jesús cāxapani'ni't ixtalacle'i'ca'n, huāk ixcamana' Dios. Lā' como ixcamana' Dios, chu kalhatin a'ntī ixTāta'ca'n hua'chi Jesucristo. Lā' ū'tza' tū' līmāxana'n Jesucristo a'xni'ca' huan que xlaca'n ixtā'timīn. ¹² Tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios a'nchī Jesús huanilh Dios:

Quit na'iccālītā' chihuīna'n de hui'x huan quintā'timīn.

Lā' a'nlhā xla'ca'n tatakēxtimī na'icmāka'tlī'yāni'.

¹³ Lā' nā Jesús hualh:

Quit na'iclipāhuan Dios.

Lā' nā huampā:

A' icuī' quit con ixcamana' Dios a'ntī Dios quilīmāmacū'lh.

¹⁴ Lā' huā' tamā'na camana' taka'lhī ixquinītca'n lā' ixka'lhni'ca'n. Lā' nā chuntza' Cristo lalh chu a'cxtim, como ixka'lhī ixquinīt lā' ixka'lhni'. Lā' pu'nli hua'chi kalhatin chi'xcu' como xla' nīcu'tulh como chuntza' tzē natlaja huan ko'ti'ti' a'ntī por expālacata līnīcan. ¹⁵ Lā' chuntza' Cristo tzē cālimaktāyalh xla'ca'n a'ntī pō'ktu ixtajicua'n natanī. Lā' xla' tzē cāmaklhtīlh huan ixtajicua'tca'n. ¹⁶ Lā' tū' ángeles a'ntī cāmaktāyalh Cristo. Xla' cāmaktāyalh huan tachi'xcu'huī't a'ntīn takalh-laka'ī' hua'chi Abraham. ¹⁷ Ixtasqui'nī que Cristo ixlalh a'cxtim con ixtachi'xcu'huī't Dios a'ntī hua'chi māni' ixtā'timīn Cristo. Lā' chuntza' xla' lej quincālakalhu'manāni'. Lā' nā chuntza' tzē nala xapuxcu' ixlīsacerdote na ixlacapūn Dios. Lā' māni' ū'tza' talacnūni'lh hua'chi lē'ksajna'. Lā' chuntza' tzē quincātamāpānūni'yāni' quintalaclē'i'ca'n. ¹⁸ Lā' chuhua'j como Jesucristo māni' xla' pātīni'lh, xla' tzē nacāmaktāya xla'ca'n a'ntīn tapātīni'mā'na lā' a'ntī huan ko'ti'ti' cāmātonkopūcu'tun.

3

Jesucristo lej a'cnīni'ni'can

¹ Lā' hui'xina'n, tā'timīn, Dios cālacsacnī'ta'ni' lā' ū'tza' lila'tit hui'xina'n ixtachi'xcu'huī't Dios. Lā' chuhua'j capāstactit Jesucristo. Dios macamilh huan Jesucristo. Lā' mānūlh xapuxcu' ixlīsacerdote na ixlacapūn Dios. Lā' Jesucristo chuntza' tzē nacāmaktāya xla'ca'n a'ntīn takalh-laka'ī'. ² Lā' Jesucristo tlōkentaxtūkō'lh huā'mā' a'ntū Dios ixlīmāmacū'nī't. Lā' nā chuntza' Moisés tlōkentaxtūkō'lh nā xla' ixlīhuāk a'ntū Dios ixlīmāmacū'nī't por expālacataca'n ixtachi'xcu'huī't Dios. ³ Lā' minī'ni' lej ca'a'cnīni'ni'ca Jesucristo; lā' Moisés tū' chuntza' ca'a'cnīni'ni'ca. Lā' nā chuntza' a'ntī māpa'ksī nac lakatin chic, xla' a'cnīni'ni'can. Lā' huan ā'makapitzīn nac chic tū' lej cā'a'cnīni'ni'can. ⁴ Huan chi'xcu'huīn tzēn tatlahua chic. Lā' Dios, xla' tlahuakō'nī't ixlīhuāk a'ntū a'nan. ⁵ Lā' Moisés xa'nca tlahualh a'ntū ixlīmāmacū'canī't por expālacata ixtachi'xcu'huī't Dios. Lā' xla' ī'scuja na ixlacelhni'ca'n ixtachi'xcu'huī't Dios. Lā' xla' ixcāhuani huan tachi'xcu'huī't a'ntū napātle'ke. ⁶ Lā' Cristo, xla' ixO'kxa' Dios. Lā' xla' huāk tzey a'ntūn tlahua. Lā' ū'tza' līmāmacū'canī't ixlīhuākca'n a'ntī ixtachi'xcu'huī't Dios. Lā' nā quina'n ixtachi'xcu'huī't Dios, palh quina'n chu ū'tza' nalipāhuanāuj liuhan lahui'lāna'uj, lā' palh lipāxuhuayāuj a'ntū Dios naquincāmaxquī'yāni'.

Ixtachi'xcu'huī't Dios natalipāxuhua a'ntū Dios tlahuakō'lh

⁷ Chuntza' tatzō'knī' na ixtachihuīn Dios a'nchī hualh huan Espīritu Santo:

Chuhua'j palh hui'xina'n kaxpa'tā'tit a'nchī Dios huan, tū' lacxumpi cala'tit.

⁸ Tū' lacxumpi cala'tit hua'chi a'ntīn tatā'lāsta'lalh Dios makāntza' a'nlhā nac cā'lhpi'mpi'li' ti'ya't.

Dios lej cāpātīni'lh xla'ca'n.

Lā' Dios hualh: ⁹ “Minapapana'ca'n hua'chilh xlaca'n ixtaca'tzīcu'tun hasta lhānchula' xa'iccāpātīni'lh xlaca'n”.

Lā' xlaca'n lej laccumpi ixtahuanī't, lā' a'yuj talaktzī'lh xlaca'n huan le'cnīn a'ntū xa'ictlahua quit por tu'pu'xam cā'ta.

¹⁰ Lā' ū'tza' iclī'a'kchā'lh con xlaca'n lā' icualh: “Xlaca'n tū' maktin xa'nca tapāstacna'n. Lā' tū' tamāchekxī xlaca'n a'ntū iclacasqui'n quit”.

¹¹ Lā' ū'tza' iclī'a'kchā'lh con xlaca'n lā' ū'tza' iclīhualh que stu'ncua' xlaca'n tū' catitachā'lh huan nac ti'ya't a'nlhā najaxcan con quit.

¹² Lā' chuhua'j, tā'timīn, xa'nca calatā'kchokotit. Lā' tū' caxumpīni'ni'tit Dios nīn kalhatin de hui'xina'n. Tū' tzey palh tū' kalhlaka'ī'yā'tit Dios. Lā' por ixpālacata huā'mā' tzē nataxtunquīyā'tit con Dios xalakahuan.

¹³ Xatzey cālāmaktāya'tit macaxtim chuhua'j pō'ktu līhuān lahui'lāna'ntit nac huā'mā' quilhtamacuj. Lā' chuntza' nīn kalhatin napuhuan palh tzē natlahua a'ntun tū' tzey. Palh chuntza' napuhuan kalhatin, māni' ū'tza' ta'a'kxokomā', lā' ā'chulā' tū' a'kahuāna'ni'cu'tun Dios. ¹⁴ Palh quina'n tū' namakxtekāuj nalīpāhuanāuj Cristo a'cxim hua'chi xapū'la ixlīpāhuanāuj, chuntza' nā quila'ca'n nala huāk a'ntū ixla' Cristo.

¹⁵ Chuntza' tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios:

Palh hui'xina'n kaxpa'tā'tit ixtachihuīn Dios, ca'a'kahuāna'ni'tit.

Lā' tū' caxumpīni'ntit hua'chi xlaca'n xalanī'n makāntza' a'ntīn tū' ixta'a'kahuāna'ni'cu'tun Dios huan nac cā'lhpi'mpi'li' ti'ya't.

¹⁶ ¿Chā ca'tzīyā'tit hui'xina'n tichū takaxmatli ixtachihuīn Dios lā' tū' ta'a'kahuāna'ni'lh? Xlaca'n ū'tunu'n a'ntī cāmāxtulh Moisés de nac Egipto.

¹⁷ ¿Chā ca'tzīyā'tit hui'xina'n a'ntī ixtamakā'kchā'nī't Dios? Dios lej ixa'kchā'nī't con xlaca'n a'ntī ixtatlahua talaclē'i' tu'pu'xam cā'ta, lā' ū'tza' talīnīl xlaca'n huan nac cā'lhpi'mpi'li' ti'ya't. ¹⁸ ¿Chā ca'tzīyā'tit hui'xina'n a'ntī cālīchihuīna'lh Dios a'xni'ca' hualh que tū' catitachā'lh nac ti'ya't a'nlhā najaxcan con Dios? Dios cālīchihuīna'lh xlaca'n a'ntīn taxumpīni'ni'lh Dios. ¹⁹ Lā' chuntza' tzē līmāchekxīcan que xlaca'n tūlah tachā'lh huan nac ti'ya't, como xlaca'n tū' takalhlaka'ī'lh que stu'ncua' a'ntū cāhuanīl Dios.

4

¹ Lā' quina'n, Dios quincāhuanīni'ta'ni' que tzē nachā'nāuj a'nlhā xla' hui'lacha' lā' a'ntza' najaxāuj quina'n con Dios. Lā' lej tasqui'nī napāstacāuj a'nchī nalīlatā'kchokoyāuj, como lej lījicua' palh tū' cachā'lh kalhatin de hui'xina'n. ² Quina'n kaxmatni'ta'uj huan xatzey tachihuīn ixpālacata a'nchī līpūtaxtucan. Lā' nā xlaca'n takaxmatli huā'mā' tachihuīn. Lā' xlaca'n xmān chu tlakaj takaxmatli como tū' takalhlaka'ī'lh palh stu'ncua' huā'mā' tachihuīn. ³ Lā' quina'n, como kalhlaka'ī'yāuj, nachā'nāuj a'nlhā hui'lacha' Dios lā' najaxāuj con Dios. Lā' Dios cālīchihuīna'lh xlaca'n a'ntīn tū' takalhlaka'ī'lh lā' hualh:

Quit ica'kchā'lh con xlaca'n lā' ū'tza' iclīhualh que stu'ncua' xlaca'n tū' catitachā'lh huan nac ti'ya't a'nlhā najaxcan con quit.

Lā' chuntza' hualh Dios a'yuj ū'tza' ixtlahuanī'ttza' a'nlhā najaxcan lā' como ixtlahuakō'nī'ttza' ixlīhuāk a'ntū a'nan. ⁴ Tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios ixpālacata huan lakatojon chí'chīni'. Lā' chuntza' huan:

Dios pūjaxli huan ixlīlakatojon chí'chīni' lā' tū' scuji.

⁵ Lā' nā a'ntza' tatzo'kni':

Xlaca'n tū' catitachā'lh a'nlhā najaxcan con quit.

6 Antün takaxmatli xapū'la huan xatzey tachihuīn ixpālacata a'nchī nalipūtaxtucan, xlaca'n tū' takahlhaka'ī'lh. Lā' ū'tza' tū' talichā'lh xlaca'n a'nlhā najaxcan con Dios. Lā' chuntza' ā'makapitzīn natachā'n lā' natatā'jaja Dios. 7 Lā' como xlaca'n tū' tachā'lh, chuntza' Dios lalchāhui'lilh ā'lakatin chi'chini' a'ntū māpācuhuilh chuhua'j. Ixlīhūhua' cā'ta Dios māchihuīnīlh David a'ntī rey ixuanī't. Tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios a'nchī David hualh: Chuhua'j palh hui'xina'n kaxpa'tā'tit a'ntū Dios huan, tū' lacxumpi cala'tit.

Lā' ca'tziyāuj que pō'ktu Dios cāta'sani'mā' ixlihuāk huan tachi'xcuhui't lā' hasta chuhua'j. 8 Lā' a'xni'ca' Dios chuntza' huanilh David, Josué ixchini'ttza' con huan tachi'xcuhui't huan nac ti'ya't a'nlhā Dios ixcāmālacnūni'nī't. Lā' ū'tza' lica'tziyāuj quina'n que Dios ixtā'chihuīna'mā' David por ixpālacata ā'lacatin a'nlhā najaxcan. 9 Lā' ū'tza' lica'tziyāuj que quina'n a'ntī ixtachi'xcuhui't Dios nachā'nāuj a'nlhā cāxui'līnī't para napūjaxāuj chuntza' hua'chi Dios jaxli ixlīlakatojon chi'chini' a'xni'ca' cāxui'likō'lh huan quilhtamacuj. 10 Lā' a'ntūn tachā'n a'ntza', xlaca'n a'ntūn tatlahuakō'ni't ixlīlōtca'n lā' a'ntza' natajaja chuntza' hua'chi Dios jaxli a'xni'ca' cāxui'likō'lh huan quilhtamacuj. 11 Lā' quina'n lej calīhui'līuj para nachā'nāuj lā' a'ntza' najaxāujtit con Dios. Lā' tū' calauj hua'chi xala'nī'n makāntza'. Xlaca'n tūlah tachā'lh como tū' takahlhaka'ī'lh palh stu'ncua' a'ntū hualh Dios.

12 Lā' ixtachihuīn Dios xla' hua'chilh xalakahuan lā' lej ka'lhī līmāpa'ksīn como ū'tza' scuja na qui'a'clhcunucca'n. Ixtachihuīn Dios hua'chi katin espada a'ntū kēstītu' lā' tzej sta'ya'nca', a'ntū tzē lakchā'nkō' qui'a'clhcunucca'n. Lā' ū'tza' nalīca'tziyāuj palh tū' tzey qui'a'clhcunucca'n lā' quintapāstacna'ca'n. 13 Lā' Dios huāk laktzi'huī'. Nīn tūntū' tzē natatzē'kni' na ixlacapūn Dios. Xla' lakapaskō' qui'a'clhcunucca'n. Lā' quina'n ka'lhī nakalhtīni'nāuj na ixlacapūn Dios por ixpālacata a'ntū tlahuayāuj chā'tunu' de quina'n.

Dios līmānūlh Jesucristo xapuxcu' ixlīsacerdote

14 Lā' Jesucristo, ixO'kxa' Dios, chā'nī'ttza' xla' a'nlhā hui'lacha' Dios. Xla' ū'tza' hua'chi kalhatin xapuxcu' sacerdote a'ntī quincālacapūtāyamā'ni' lā' chihuīna'n por quina'n. Lā' chuntza' quina'n tū' catimāxtekui kalhlaka'ī'yāuj Jesucristo nīn macstī'na'j. 15 Lā' Jesucristo hua'chi quisacerdoteca'n. Xla' quincālakalhu'manāni' quina'n, como nā xla' xapū'la chuntza' ixtalīlaktzī'ncu'tun a'xni'ca' ixlātā'lhuan nac quilhtamacuj, chuntza' hua'chi quina'n quincāpātē'keni'mā'ni'. Pero xla' nīn tūntū' tlhualh a'ntūn tū' tzey. 16 Lā' ū'tza' calīpapajtzūj na ixlacapūn Dios. Lā' tū' calacapuhuanui. Xla' lej lakalhu'mana'n. Lā' naquincāmaktāyayāni' a'xni'ca' maclacasqui'nāuj.

5

1 Lā' huan chi'xcuhui'n israelitas a'ntūn cālīmānūcan xanapuxcu'nu' ixlīsacerdoteca'n, chā'tunu' tascuja na ixlacapūn Dios por ixpālacataca'n huan tachi'xcuhui't. Lā' kalhatin chi'xcu' a'ntī xapuxcu' sacerdote, xla' mālacnūni' lē'ksajna' huan Dios para nacāmāpānūni'can ixtalāclē'i'ca'n huan tachi'xcuhui't. 2 Lā' huā'mā' sacerdote, como xla' chi'xcu', a'katunu' tlhaua a'ntūn tū' tzey. Lā' ū'tza' līlacatzucu cālīpātīni' xlaca'n a'ntūn tūna'j xa'nca taca'tzī lā' xlaca'n a'ntūn tatonkopūni't. 3 Lā' como xla' a'katunu' tlhaua a'ntūn tū' tzey, tasqui'nī que xla' na'a'ksaju'nin xapū'la para

namāpānūni' can ixtalacelē'i' māni' ū'tza'. Lā' ā'calistān xla' a'ksaju'i'nin para nacāmāpānūni' can ixtalacelē'i' ca'n tachi'xcuui't.

⁴ Lā' nīn tinti' ixa'cstu tzē natanūni' xapuxcu' ixlīsacerdote. Xmān Dios a'nti' tzē namānū xapuxcu' ixlīsacerdote, chuntza' hua'chi Dios mānūlh Aarón. ⁵ Lā' Cristo nā tū' ixa'cstu tanūni'lh xapuxcu' sacerdote. Xla' mānūlh Dios lā' huanilh:

Hui'x qui'O'kxa' lā' chuhua'j tasu'yu que quit minTāta'.

⁶ Lā' nā tatzo'kni' na ixtachihuin Dios a'nchi Dios hualh:

Hui'x nala'ya' milīsacerdote para pō'ktu.

Lā' chuntza' hua'chi mānūca Melquisedec ixlīsacerdote lā' nā chuntza' hui'x namānūca'na'.

⁷ Lā' Jesucristo a'xni'ca' ixlatlā' huan nac quilhtamacuj, xla' lej ixkalhtō'ka' con ixlīhuāk ixa'clhcunuc lā' lej i'squi'ni' Dios hasta ixcalhuani'. Lā' Dios ū'tza' a'nti' tzē ixmāpūtaxtūlh de huan līnīn. Lā' Dios kaxmatni'lh huan ixoración, como Jesucristo xmān ixtlahuacu'tun a'ntū ixtapuhuān Dios.

⁸ Lā' Jesucristo a'yuj ixO'kxa' Dios, xla' ixa'kahuāna'ni' lā' ū'tza' līpātīni'lh xla'. Lā' ū'tza' xla' līmāchekxī a'nchi tapātīni'n a'ntīn ta'a'kahuāna'ni' Dios. ⁹ Lā' Jesucristo lej xa'nca a'kahuāna'ni'lh Dios hasta nīlh chu a'nchi ixtapuhuān Dios. Lā' ū'tza' xla' tzē nacālīmāpūtaxtū para pō'ktu xla'ca'n a'ntīn ta'a'kahuāna'ni'. ¹⁰ Lā' Dios līmānūlh xapuxcu' ixlīsacerdote chuntza' hua'chi Melquisedec.

Lījicua' palh taspī'tāyacan na ixtej Dios

¹¹ Quit iccāhuanicu'tunāni' hui'xina'n ixpālacata a'nchi Jesucristo hua'chi Melquisedec. Pero lej jicslīhua' como hui'xina'n tūna'j xa'nca māchekxī'yā'tit. ¹² Lā' maclacasqui'nā'titcus a'nti' nacātamāsu'ni'yāni' hui'xina'n a'ntūn tū' xajicslīhua' ixtachihuin Dios. Lā' como hui'xina'n makāntza' kalhlaka'i'nī'ta'ntittza', hui'xina'n tzētza' ixcāmāsu'ni'tit huan ā'makapitzīn. Hui'xina'n hua'chi kalhatincus ska'ta' a'nti' xmāncus leche tahua' lā' tūlana'j tahuā'yan. ¹³ Huan laksana'tā'n a'nti' xmāncus leche tahua', xla'ca'n tūna'j taca'tzī a'ntūn tzey lā' a'ntūn tū' tzey. ¹⁴ Lā' a'nti' xastacni'tza', xla'ca'n taca'tzītza' a'ntūn tzey lā' a'ntūn tū' tzey.

6

¹ Lā' chuhua'j como hui'xina'n kalhlaka'i'nī'ta'ntittza', tū'tza' icticāhuanini' a'ntū cāmāsu'ni'ni' ixtachihuin xapū'la. Tū'tza' icticāhuanini' a'nchi lītucucan kalhlaka'i'can Cristo lā' a'nchi līxtāpālīcan quintapāstacna'ca'n lā' a'nchi līmāxtekan tlahuacan a'ntūn tū' tzey, lā' a'nchi līkalhlaka'i'can Dios. Chuhua'j na'iccāhuaniyāni' a'ntū lej jicslīhua' māchekxīcan a'ntū ixla' Dios. ² Lā' tū'tza' icticāhuanini' a'nchi lī'a'kpacan, lā' a'nchi cālīmā'ca'ni'can macan, lā' a'nchi nalīlakahuanchokocan, lā' a'nchi Dios nalījuzgarlī. ³ Chuhua'j, palh Dios lacasqui'n, na'iccāmāsu'ni'yāni' a'ntū más xajicslīhua' ixpālacata ixtachihuin Dios.

⁴ A'ntīn tataspi'tāyanī't na ixtej Dios, lejtza' jicslīhua' natalītaspi'tpala xla'ca'n. Xla'ca'n tamāchekxīnī'ttza' a'nchi nalīpūtaxtucan lā' a'nchi Dios cālīsīcua'lanālī ixtachi'xcuui't lā' a'nchi ka'lhī līmāpa'ksīn huan Espīritu Santo. ⁵ Lā' xla'ca'n taca'tzī que lej tzey a'ntūn takalhlaka'i'nī't ixpālacata a'ntū huanī't Dios, lā' talaktzī'nī't huan lē'cnī'n a'ntū tlahuacan por ixlīmāpa'ksīn Jesucristo. Lā' por huā'mā' līmāpa'ksīn namāpa'ksīkō'can a'xni'ca' namīn huan xasāsti' quilhtamacuj. ⁶ Lā' como xla'ca'n tataxtūyāyanī't na ixtej Dios, tūlatza' cāmāxtapālīnīpalacan hua'chi tatlahualh xapū'la. Tūlatza' como hua'chilh talakapalanī't Jesús a'nchi nīlh nac

cruz. Lā' hua'chilh ixtaxtokohua'ca'pā ixO'kxa' Dios. ⁷ Chuhua'j quit iccāhuanicu'tunāni' a'ntū hua'chi litalacastuca. Nac cā'tacuxtu maklhūhua' la huan xcān. Lā' huan xcān chū'hua' nac huan ti'ya't. Lā' chuntza' līlana'n lā' chuntza' talīhuā'yan a'ntīn tascuja nac huā'mā' ti'ya't. Chuntza' līla chu a'nchī ixtapuhuān Dios. ⁸ Lā' nac ti'ya't a'nlhā staca xmān lhtucū'n lā' chī'tin, huanmā' tuntū' ixtapalh. Natahuan que tū' tzey. Lā' natalhcuyu. Huā'mā' ti'ya't hua'chi a'ntīn tataspi'tchokonī't na ixtej Dios.

Dios natlōkentaxtū a'ntū huan

⁹ A'yuj chuntza' ictzo'ka quit, quit icca'tzī que hui'xina'n tū' taspī'tchokonī'ta'ntit huan nac tej. Xa'nca tasu'yu que hui'xina'n kalhlaka'ī'yā'tit. ¹⁰ Huāk a'ntū Dios tlaha, xla' huāk tzey. Xla' tū' catipātza'nkāl h a'nchī scujnī'ta'ntit hui'xina'n lā' a'nchī māsu'yunī'ta'ntit que pāxquī'yā'tit Dios. Chuntza' tasu'yu como hui'xina'n cāmaktāya'nī'ta'ntit ā'makapitzīn a'ntīn takalhlaka'ī' lā' ticāmaktāyapā'na'ntitcus. ¹¹ Quit lej iclacasqui'n que milīhuākca'n hui'xina'n cascutit chuntza' līhuan lahuī'lā'na'ntitcus nac quilhtamacuj. Lā' chuntza' napātle'ke ixlīhuāk a'ntū hui'xina'n ka'lhī'pā'na'ntit. ¹² Tū' iclacasqui'n que laclhquititni' nala'yā'tit. Iclacasqui'n que nacāmaksca'tā'tit ā'makapitzīn a'ntīn takalhlaka'ī' lā' tapātīni'n. Xlaca'n tamaklhūni'mā'na a'ntū cāhuaninī't Dios que nacāmamaxquī'.

¹³ A'xni'ca' Dios huanilh Abraham a'ntū natlahuani', Dios tapācuhuilh māni' ū'tza', como tintī' ā'kalhatin más xaka'tla'. ¹⁴ Lā' Dios hualh: Lej ixlistu'ncua' na'icsicua'lanālyāni' quit.

Lā' stu'ncua' na'icmaxquī'yāni' lej lhūhua' minatā'na'tna'.

¹⁵ Lā' Abraham pō'ktu ka'lhīlh lā' tū' jiclhua'lh. Lā' chuntza' maklhūni'lh a'ntū Dios ixuaninī't. ¹⁶ A'xni'ca' kalhatin chī'xcu' huan que lej stu'ncua' a'ntū xla' chihuīna'n, xla' māpācuhū ā'kalhatin a'ntī más xaka'tla' lā' tze namāpātīnī palh tū' natlōkentaxtū. Lā' chuntza' talīko'xamixa a'ntī ix-talāquilhnī como taca'tzī que huan chī'xcu' ka'lhī que natlōkentaxtū. ¹⁷ Lā' nā Dios tapācuhuilh māni' ū'tza'. Chuntza' tlhualh como ixlacasqui'n que nataca'tzī huan tachi'xcuhū't que huanmā' lej stu'ncua' lā' xla' natlōkentaxtū a'ntū hualh. ¹⁸ Quina'n ca'tziyāuj que lej stu'ncua' a'ntū Dios hualh, como tapācuhūilh māni' ū'tza' lā' xla' tū' maktin a'kxokonu'n. Lā' ū'tza' lipāxuhuyāuj como hua'chilh tzā'lani'nī'ta'uj a'ntū lījicua' lā' lakminī'ta'uj Dios. Lā' Dios hualh que quincāmāpūtātūnī'ta'ni'. Lā' chuhua'j ca'tziyāuj xa'nca que ka'lhīyāuj xasāsti' quinquilhtamacujca'n para pō'ktu. ¹⁹ Lā' como ca'tziyāuj que naka'lhīyāuj quinquilhtamacujca'n para pō'ktu, chuntza' tū' tamakchuyinī'ta'uj. Lā' chuntza' quina'n hua'chi a'ntū tzancstāya. Ca'tziyāuj que natanūyāuj nac a'kapūn a'nlhā sicua'lanālanī't. ²⁰ Lā' a'ntza' xapū'la tanūnī't Jesús a'nlhā natanūyāuj. Lā' xla' tā'chihuīna'n Dios por quimpālacataca'n, como xla' lalh xapuxcu' sacerdote para pō'ktu hua'chi Melquisedec.

7

Jesucristo līmānūcanī't ixlīsacerdote chuntza' hua'chi līmānūca Melquisedec

¹ Huā' Melquisedec xla' rey ixuanī't nac Salem lā' nā ixsacerdote Dios xala' nac a'kapūn. Melquisedec tā'lāpāxtokli Abraham a'xni'ca' xla' ixtaspī'tmā' de huan nac guerra a'nlhā ixcāmaknīnī't huan reyes. Lā' Melquisedec sicua'lanālīlh. ² Lā' Abraham maxquī'lh huan ixlītāpācāuj

de ixlihuāk catūhuā a'ntū ixlīmini't de huan nac guerra. Huan tacuīni' Melquisedec huanicu'tun “rey a'ntī lej tzey”. Lā' xla' rey ixuanī't nac Salem. Lā' Salem huanicu'tun “ca'cs huī'”. Lā' chuntza' ixtacuīni' huanicu'tun “huan rey a'ntī cāmāko'xamixī huan tachi'xcu'huī't”. ³ Tū' tatzō'kni' ixtacuīni' ixtāta' nīn ixtzī't Melquisedec. Lā' tū' tatzō'kni' nīn kalhatin de ixpap. Lā' tū' tatzō'kni' a'xni'ca' Melquisedec lacatuncuīlh lā' nīn a'xni'ca' nīlh. Lā' chuntza' xla' kalhatin sacerdote ixuanī't lihuan ixlahuī'. Lā' huā'mā' hua'chi ixO'kxa' Dios.

⁴ Māchekxīcan que Melquisedec, xla' kalhatin chi'xcu' ixuanī't a'ntī lej ixtasqui'nī. Chuntza' māchekxīcan a'nchī Abraham, xla' quimpapca'n quīna'n israelitas lā' xla' maxquī'lh Melquisedec ixlitāpācāuj de ixlihuāk a'ntū tlajalh nac guerra. ⁵ Lā' ī'xū'yātā'natna' Levī a'ntī sacerdotes ixtahuanī't, xlaca'n tamaklhtīni'lh huan ixlitāpācāuj a'ntū ixtatlaja ixtā'israelitasca'n. Chuntza' ixuanī't huan ley. Tamaklhtīni'lh de ixtā'israelitasca'n, a'yuj xlaca'n nā ī'xū'yātā'natna' Abraham ixtahuanī't, como Abraham ū'tza' ixpapca'n ixlihuākca'n huan israelitas. ⁶ Lā' Melquisedec, a'yuj tū' i'xtalakapasni' Levī ixuanī't, xla' maklhtīni'lh ixlitāpācāuj a'ntū ixtlajani't Abraham lā' ū'tza' sicua'lanālīlh Abraham. Lā' Abraham ū'tza' a'ntī Dios huanilh que lej namaxquī' lhūhua' ixnata'na'tna' lā' ixtatlahualh lakatin ka'tla' nación. ⁷ Chuntza' māchekxīcan que Abraham, xla' macsti'na'j ka'tla' ixuanī't lā' Melquisedec más xaka'tla' ixuanī't. Chuntza' māchekxīcan como ca'tzikō'can que más xaka'tla' a'ntī sicua'lanālīni'n lā' tū' lej ka'tla' a'ntī sicua'lanālīn. ⁸ Huan ī'xū'yātā'natna' Levī a'ntī ixtamaklhtīni'n ixlitāpācāuj a'ntū ixtatlaja huan israelitas, lā' xlaca'n tanīlh chuntza hua'chi ixlihuākca'n tachi'xcu'huī't. Lā' Melquisedec hua'chilh xalakahuancus, como tū' tatzō'kni' na ixtachihuīn Dios palh nīlh. ⁹ Huan ī'xū'yātā'natna' Levī ixtamaklhtīni'n huan ixlitāpācāuj de ixtatlajca'n israelitas. Lā' tzē nahuanāuj que Levī māpalana'lh a'xni'ca' Abraham māpalalh Melquisedec. ¹⁰ Chuntza' tzē nahuanāuj como Levī ī'xū'yātā'nat Abraham ixuanī't, lā' a'yuj tūna'j ixlacatuncuī a'xni'ca' Melquisedec tā'lāpāxtokli Abraham.

¹¹ ī'xū'yātā'natna' Levī, a'ntī sacerdotes ixtahuanī't, xlaca'n ixtascuja chu a'nchī huan ley a'ntū Dios mātzo'knīlh Moisés. Lā' como huā'mā' ley tūla cātlahua lactzey huan tachi'xcu'huī't chu a'nchī Dios lacasqui'n, chuntza' ixtasqui'nī ā'kalhatin sacerdote hua'chi Melquisedec lā' tū' hua'chi Aarón. ¹² Lā' a'xni'ca' natatanū huan xalacxtuncu' sacerdotes, tasqui'nī que naxtāpalīcan huan ley. ¹³ Lā' huan xasāsti' sacerdote, ū'tza' huan Māpa'ksīni' Jesucristo. Xla' tū' ī'xū'yātā'nat Levī. Xla' ī'xū'yātā'nat Judá. Lā' huan ī'xū'yātā'natna' Judá, tū' ixa'nan ā'kalhatin sacerdote. ¹⁴ Ca'tzikō'can que quīMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo, xla' ī'xū'yātā'nat Judá ixuanī't. Lā' Moisés, a'xni'ca' lichihuīna'lh sacerdotes, tuntū' hualh de Judá lā' ī'xū'yātā'natna'.

¹⁵ Lā' chuhua'j xa'nca māchekxīcan que tanūni't ā'tāpātin sacerdote. Lā' ū'tza' huā'mā' a'ntī Jesucristo. Lā' xla' hua'chi Melquisedec. ¹⁶ Melquisedec tū' tanūlh ixlīsacerdote chu a'nchī ixtalanānca'n tachi'xcu'huī't. Lā' nā chuntza' Jesucristo. Xla' tanūlh ixlīsacerdote como xla' ka'lhī līmapa'ksīn a'ntūn tū' maktin catispūtlī, como xla' natahuī'la para pō'ktu. ¹⁷ Tatzō'kni' na ixtachihuīn Dios ixpālacata Cristo:

Hui'x kalhatin sacerdote para pō'ktu.

Hui'x hua'chi Melquisedec.

18 Huan ley a'ntū Dios mātzo'knīlh Moisés tuntū'tza' ixtapalh, como tūla quincātlahuayāni' lactzey chu a'nchī Dios lacasqui'n. 19 Huā'mā' ley tūla quincātlahuayāni' lactzey. Pero chuhua'j quina'n ka'lhīyāuj a'ntū más xatzey. Tzē'tza' nalaktapajtzūyāuj Dios.

20 Dios hualh que lej stu'ncua' ixmānūlh Jesucristo ixlīsacerdote. 21 Lā' tū' chuntza' hualh a'xni'ca' tatanūlh huan ā'makapitzīn sacerdotes. Chuntza' huan ixtachihuīn Dios a'nlhā huan:

Huan Māpa'ksīni' Dios mālacstū'nclī lā' xla' natlōkentaxtū a'ntū huan: "Hui'x kalhatin sacerdote para pō'ktu. Huix hua'chi Melquisedec".

22 Lā' huan convenio a'ntū Jesús lacāxtlahualh, ū'tza' más xatzey. Lā' a'ntū xala' pū'la, xla' tū' lej tzey. 23 Huan ā'makapitzīn sacerdotes lej lhūhua' ixtahuani't como ixtanītēlha lā' ixtatanūtēlha ā'makapitzīn ixlaktapalhca'n. 24 Lā' Jesucristo xla' hui' para pō'ktu lā' tū' makxteka de ixlīsacerdote. Lā' tū' catitanūlh ā'kalhatin ixlaktapalh. 25 Lā' ū'tza' Jesucristo tzē nacālīmāpūtaxtūkō' xlaca'n a'ntīn tatapa'ksī con Dios por ixpālacata Jesucristo. Huā'mā' tzē natlahua como xla' hui' para pō'ktu lā' pō'ktu squi'ni'mā' Dios por a'ntīn takalhlaka'ī xla'.

26 Jesucristo xla' kalhatin xapuxcu' sacerdote chuntza' hua'chi tasqui'nī. Ixlihuāk a'ntū tlahua, huāk tzey. Lā' tū' tlahuani' a'ntūn tū' tzey ā'kalhatin. Lā' nīn tuntū' tlahuani't a'ntūn tū' tzey. Xla' tū' hua'chi xlaca'n a'ntīn tatlahua a'ntūn tū' tzey. Lā' xla' hui'lacha' nac a'kapūn a'nlhā lej a'cnīni'ni'can. 27 Xla' tū' hua'chi ā'makapitzīn xanapuxcu'nu' sacerdotes. Xlaca'n lakaliyān ta'a'ksajuī' Dios. Xapū'la tatlahua para ixtalaclē'i'ca'n māni' ū'tunu'n lā' ā'calistān tatlahua para ā'makapitzīn. Jesucristo tū' chuntza' tlahua. Xla' mālacnūlh xmān lakatin lē'ksajna'. Xmān maktin mālacnūlh a'xni'ca' tamaçamāstā'lh ixa'cstu nac cruz. Lā' huā'mā' lē'ksajna' tāyani' para pō'ktu. 28 Chu a'nchī huan ley a'ntū Dios mātzo'knīlh Moisés, ixçmānūcan chi'xcuui'n hua'chi xanapuxcu'nu' sacerdotes. Lā' como chi'xcuui'n ixtahuani't, ixtatlahua talaclē'i'. Lā' a'xni'ca' maxqui'canī'ttza' huā'mā' ley, Dios hualh que stu'ncua' namānū ixO'kxa' ixlīsacerdote. Lā' mānūlh ixlīsacerdote para pō'ktu. Lā' chuntza' lalh sacerdote chuntza' hua'chi Dios ixlacasqui'n.

8

Jesús lacāxtlahualh huan xasāsti' convenio

1 A'ntū iccāhuanimā'ni', ū'tza' huā'mā': Jesucristo, xla' xapuxcu' sacerdote chu a'nchī tasqui'nī. Lā' xla' tā'chihuīna'n Dios por quimpālacataca'n. Xla' hui'lacha' na ixpāxtūcāna'j Dios nac a'kapūn. 2 Xla' ū'tza' xapuxcu' sacerdote nac litokpān a'ntū hui'lacha' nac a'kapūn. Lā' huanmā' litokpān tlahualh Dios lā' tū' tachi'xcuui't. 3 Huan ixlītlōt kalhatin xapuxcu' sacerdote, xla' xmān mālacnūni' lē'ksajna' huan Dios. Lā' ixtasqui'nī que Jesucristo ixmālacnūni'lh lē'ksajna' Dios. 4 Palh Jesucristo latlā'huancus cahuā nac quilhtamacuj, xla' tū' ixlalh ixlīsacerdote, como huan sacerdotes huā'tzā' tamālacnūni' Dios lē'ksajna' chu a'nchī huan ley a'ntū Dios mātzo'knīlh Moisés. 5 A'ntū huan sacerdotes huā'tzā' tatlahua, xla' hua'chi xmān tatlōlakamakxtu a'ntū tlahuacan nac a'kapūn. Lā' nā chuntza' Moisés. A'xni'ca' xla' ixtlahuamā' huan litokpān de ko'xka', Dios huanilh: Catla'hua'kō'j chu a'nchī māsu'ni'ca' huan nac kēstin a'ntū huanican Sinaí. 6 Más xatzey a'ntū tlahua huan xapuxcu' sacerdote a'ntū Jesucristo. Más xatzey huan convenio a'ntū Jesucristo lacāxtlahualh entre Dios lā'

huan tachi'xcuui't. Por ixpālacata tako'xamixa Dios lā' tachi'xcuui't. Huā'mā' más xatzey como, chu a'nchī huā'mā' convenio, Dios nacātlahuani' huan tachi'xcuui't a'ntū más xatzey.

7 Huan xapū'la convenio tū' a'cchā'lh para a'ntū ixtasqui'nī. U'tza' lītlahuaca ixlītāpātu' convenio. 8 Lā' Dios ixca'tzī que huan tachi'xcuui't tū' tatlōkentaxtūlh. Tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios chu a'nchī Dios hualh: Namin lakatin chī'chini' a'xni'ca' quit na'ictlahua lakatin xasāsti' convenio con huan tachi'xcuui't israelitas lā' i'xū'yātā'natna' Judá.

9 Tū' hua'chi huan convenio a'ntū ictlahualh con i'xū'yāpapna'ca'n a'xni'ca' iccāmāxtulh de huan nac ti'ya't a'nlhā huanican Egipto.

Xlaca'n tū' tatlōkentaxtūlh huan convenio a'ntū ictlahualh con xlaca'n. U'tza' iclītaxtunquīlh quit de xlaca'n.

10 Lā' a'xni'ca' namin huanmā' chī'chini', na'ictlahuapala ā'lakatin convenio con huan tachi'xcuui't israelitas.

Lā' huan convenio chuntza' nala: Quit na'iccāmāca'tzīnī quilimāpa'ksīn.

Lā' xlaca'n natakahlaka'i'cu'tun.

Quit na'icla ixDiosca'n.

Lā' xlaca'n quintachi'xcuui't natala.

11 Nīn tinti' catihuanilh ixtā'tin nīn ixtā'chic: “Tasqui'nī que hui'x nalakapasa' Dios”.

Tū' chuntza' catitalāmāsu'ni'lh como ixlīhuākca'n naquintalakapasa a'nti xalaka'tla'n lā' xalacti'na'j.

12 Quit na'iccālkalhu'man xlaca'n lā' na'iccāxapani' ixtalaclē'i'ca'n.

Lā' tū'tza' maktin ictipāstacli ixtalaclē'i'ca'n.

13 Lā' como Dios līchihuīna'lh ā'lakatin xasāsti' convenio, huā'mā' māsu'yu que huan xapū'la convenio tuntū'tza' ixtapalh lā' huan xakōlūhua' tū'tza' catimaclacasqui'nca.

9

Xtunc a'nchī mēcā'tanīcan Dios chu a'nchī huan xasāsti' convenio

1 Huan xapū'la convenio māpa'ksīni'lh a'nchī līmēcā'tanīcan Dios. Lā' a'nlhā ixtamēcā'tanī Dios, xla' ixtatlahuani't tachi'xcuui't. 2 Tatlahualh lakatin lītokpān de ko'xka'. Lā' ixka'lhī lakatin cortina a'ntū ixmāpitzi lakatu' cuarto. Lā' huan nac xapū'la cuarto ixuī' huan a'ntū ixpūyāhuacan ceras. Lā' nā ixyā lakatin mesa a'ntza' lā' pāntzi a'ntū ixlē'ksajuī'can Dios. Huā'mā' cuarto ixuanican Tasicua'lanālīn. 3 Lā' na ixkēn huan cortina ixuī' ā'lakatin cuarto a'nlhā ixuanican Lej Tasicua'lanālīn. 4 Lā' nac huā'mā' cuarto ixyā lakatin pūmacamāstā'n de oro a'nlhā i'lhcuycan pūm. Lā' nā a'ntza' ixuī' lakatin caja ixlīmactlahuacani't oro. Lā' na ixchakān huanmā' caja ixtojōma' lakatin xālu de oro a'ntū ixpūtojōma' huan līhua't a'ntū ixuanican maná. Lā' nā huan nac caja ixtojōma' huan ixpāla'c Aarón a'ntū ixlakapu'nī't lā' nā huan lakatu' chihuix a'nlhā ixcātzo'kcanī't huan lakacāuj līmāpa'ksīn. 5 Lā' na ixkalhni' huan caja ixtayāna' kalhatu' ángeles de oro. Ixpekenca'n ixtalakxta'nka'nī't na ixkalhni' huan caja. Lā' a'ntza' na ixkalhni' huan caja, a'ntza' ixtasqui'nī ixmālacnūcan huan lē'ksajuī'n para que Dios ixcāmāpānūni'lh ixtalaclē'i'ca'n. Chuhua'j tū'tza' iclīlīchihuīna'lh huā'mā'.

6 Chuntza' ixlacālakō'nī't ixlīhuāk. Huan sacerdotes lakaliyān ixtatanū huan nac xapū'la cuarto lā' ixtatlahua a'ntū ixtascujūtca'n. 7 Lā' xmān huan xapuxcu' sacerdote tzē ixtanū nac ā'lakatin cuarto. Lā' xmān maktin ixtanū lakatin cā'ta. Lā' a'xni'ca' ixtanū, ixmānū huan ka'lhni'

a'ntū ixmālacnūni' Dios. Huā'mā' ixmālacnū por ixtalaclē'i' māni' ū'tza' lā' nā ixtalaclē'i'ca'n huan tachi'xcu'huī't. ⁸ Chuntza' huan Espíritu Santo quincāmāsu'ni'yāni' que lihuan xmān huan xapuxcu' sacerdote tzē ixtanū na ixlilakatu' cuarto, tūna'j ixcāmāsu'ni' Dios a'nchī nalitanūcan nac a'kapūn. Lā' a'ntza' a'nlhā más tasicua'lanālīn. ⁹ Huan litokpān de ko'xka' hua'chi lakatin tatlōlakamakxtu hua'chi a'ntū a'nan chuhua'j. A'yuj xlaca'n ixtamālacnū lē'ksajna' lā' animalhna' a'ntū xatamaknīn, xlaca'n tūla ixtaca'tzī palh lej stu'ncua' ixcāmāpānūni'ca ixtalaclē'i'ca'n. ¹⁰ Huan talanān a'ntū ixtatlōkentaxtū, ū'tza' a'ntū ixtahua' lā' ū'tza' a'nchī ixtalīpaxa lā' a'nchī ixtalīlakche'kē' ixpulātuca'n chu a'nchī ixleycan. Huā' tamā'na reglas ixtatlōkentaxtū lihuan Dios tūna'j ixtlahua huan xasāsti' convenio.

¹¹ Chuhua'j lacāxtlahuacanī't huan xasāsti' convenio. Cristo litanūnī't xapuxcu' ixlīsacerdote. Xla' tlahua huan ixtascujūt xapuxcu' sacerdote nac lakatin litokpān a'nlhā más ka'tla' lā' más tzey. Lā' huā'mā' litokpān tū' tatlhualh chi'xcu'huī'n, como tū' xala' nac quilhtamacuj. ¹² Huan ā'makapitzīnni' xapuxcu' sacerdotes ixtatanū huan na ixlīlakatu' cuarto lā' ixtamānū ixka'lhni'ca'n huan chivo lā' huācax. Lā' huanmā' ka'lhni' ixtamālacnūni' Dios. Lā' Cristo, huan ka'lhni' a'ntū xla' mālacnūlh, xla' ū'tza' māni' ixka'lhni'. Lā' xmān maktin mālacnūlh. Lā' chuhua'j tanūnī'ttza' nac a'kapūn, a'nlhā más tasicua'lanālīn. Lā' ū'tza' tzē nalīmāpala quintalaclē'i'ca'n para pō'ktu. ¹³ Huan sacerdotes, xlaca'n ixtalīpa'lha huan tachi'xcu'huī't con ixka'lhni'ca'n chivos lā' huācax lā' con xalhca'ca'n huan xalhcuni' huācax. ¹⁴ Lā' ixka'lhni' Cristo tzē natlahua a'ntū más tzey. Huan Espíritu Santo maktāyalh. Lā' huan Espíritu Santo huī' para pō'ktu. Lā' chuntza' Cristo tamacamāstā'lh lā' lalh lakatin lē'ksajna' para Dios. Lā' huanmā' lē'ksajna' ixlīstu'ncua' lej xatzey. Ixka'lhni' Cristo māpānū quintalaclē'i'ca'n. Lā' xla' lactzey cātlahuani't quintapāstacna'ca'n. Lā' chuntza' tū'tza' quincāmāmakchuyiyāni' a'nchī xapū'la ixtlahuayāuj a'ntūn tū' tzey lā' a'ntū quincāmāxtunquīni' Dios. Lā' chuntza' tzē tā'scujāuj Dios xalakahuan.

¹⁵ Chuntza' ū'tza' Cristo a'ntī cāxtlahualh huan xasāsti' convenio. Lā' por huanmā' convenio, Dios nacāsicua'lanālī para pō'ktu xlaca'n a'ntī cāta'sani'nī't, chuntza' hua'chi Dios hualh xapū'la. Como Cristo nīnī'ttza' por quimpālacataca'n, chuntza' tzē nacāxapani' ixtalaclē'i'ca'n a'ntīn tatlahuani't a'ntūn tū' tzey, chu a'nchī huan xapū'la convenio. ¹⁶ A'xni'ca' kalhatin chi'xcu' tzo'ka kalhtin ca'psnat para namāstā' ixherencia, lihuan tūna'j nī huan chi'xcu' huan ca'psnat tuntū'na'j ixtapalh. ¹⁷ Huan ca'psnat tuntū' ixtapalh lihuan lahuī'cus huan chi'xcu'. A'xni'ca' huan chi'xcu' nanī, huan xacamana' natamaktlhtīni'n huan herencia. ¹⁸ Nā chuntza' Dios a'xni'ca' tlahualh huan xapū'la convenio con huan tachi'xcu'huī't, ixtasquī'nī que nanī lakatin animal. ¹⁹ Moisés xapū'la cāhuanilh huan tachi'xcu'huī't ixlīhuāk huan līmāpa'ksīn chu a'nchī huan huan ley. A'calīstān mā'ca'lh lana a'ntū xaspi'nenke' na ixpeken hisopo lā' līmāca'huī'lh con huan ixka'lhni' huan huācax a'ntū ixtā'mālacxtuccanī't xcān. Lā' līlaxmani'lh huan libro a'nlhā ixtatzo'kni' huan ley. Lā' cālītlahualh huan ka'lhni' na ixa'kxākca'n tachi'xcu'huī't. ²⁰ Lā' hualh Moisés: “Huā'mā' ka'lhni' māsu'yu que tzucunī'ttza' huan convenio a'ntū huī'xina'n natlōkentaxtūyā'tit como chuntza' māpa'ksīnī't Dios”. ²¹ Nā chuntza' Moisés lītlahualh macsti'na'j ka'lhni' nac litokpān de ko'xka' lā' na ixlīhuāk a'ntū ixtatanūmā'na na ixchakān a'ntū ixtamaclacasquī'n a'xni'ca' ixtamācā'tanī Dios. ²² Lā' chu a'nchī huan huā'mā' ley, huāk

lixapacan con ka'lhni'. Lā' palh tū' tamālacnūni' Dios ixka'lhni' a'ntū xatamaknīn, Dios tū' cāmāspūtu'ni' ixtalaclē'i'ca'n huan tachi'xcuui't.

Cristo cāmāpānūni'lh ixtalaclē'i'ca'n huan tachi'xcuui't

²³ Chuntza' ixcālīpa'lhcan ixka'lhni' huan huācax ixlīhuāk a'ntū ixuī' nac lītōkpān de ko'xka'. Lā' huā' tamā'na catūhuā xmān hua'chilh tlōlakamakxtucan a'ntū hui'lacha' nac a'kapūn. Lā' a'ntza' nac a'kapūn tasqui'nī namālacnūni'can Dios lakatin lē'ksajna' a'ntū más xatzey. Cristo hui'lacha' nac a'kapūn. Xla' mālacnūni'lh Dios lakatin lē'ksajna' a'ntū māni' ū'tza'. Lā' huā'mā' lē'ksajna' ū'tza' más xatzey. ²⁴ Cristo tū' huī' nac lītōkpān a'nlhān tatlakuanī't tachi'xcuui't. Huan lītōkpān a'ntū yā nac quilhtamacuj xmān hua'chilh tlōlakamakxtucan a'ntū hui'lacha' nac a'kapūn. Cristo tanūni't nac a'kapūn. Lā' a'ntza' huī' na ixlacapūn Dios. Lā' a'ntza' squi'ni' Dios por quina'n. ²⁵ Huan xapuxcu' sacerdote xala' nac quilhtamacuj, xla' tanū xmān maktin nac lakatin cā'ta huan nac lītōkpān a'nlhā huanican Lej Tasicua'lanālīn. Lā' a'xni'ca' tanū, lē'n lakatin lē'ksajna' a'ntū ixka'lhni' animal a'ntū xatamaknīn. Cristo tū' chuntza' tlahualh. Tū' maklhūhua' talacnūlh. ²⁶ Palh xla' ixtalacnūlh maklhūhua', lej maklhūhua' ixnīlh desde a'xni'ca' tzuculh huan quilhtamacuj. Xla' tū' maklhūhua' nīni't. Xmān maktin milh nac quilhtamacuj huan tamā'na ā'xmān chī'chini'. Lā' nīlh lā' chuntza' cālīmāpānūni'lh ixtalaclē'i'ca'n huan tachi'xcuui't. ²⁷ Quilīhuākca'n nanīyāuj xmān maktin. Lā' ā'calīstān Dios naquincājuzgarlīyāni'. ²⁸ Lā' nā chuntza' Cristo, xmān maktin talacnūlh hua'chī lē'ksajna' lā' chuntza' līmāpalalh ixtalaclē'i'ca'n tachi'xcuui't. Tū'tza' ā'maktin catimilh para namāpala. A'xni'ca' namin ixlīmaktu', nacāmāpūtaxtūkō' a'ntīn taka'lhīmā'na xla'.

10

¹ Dios mātzo'knīlh Moisés huan ley. Lā' huā'mā' ley tūla quincātlahuani'yāni' a'ntū Cristo quincātlahuani'yāni'. Huan ley hua'chilh tlōlakamakxtucanī't a'ntū más xatzey. Chu a'nchī huan huā'mā' ley, pō'ktu lakatunu' cā'ta tamālacnūni' Dios chūntza' huan tamā'na lē'ksajna'. Huan lē'ksajna' a'ntū mālacnūcan chu a'nchī huan ley, huā' tamā'na tūla cātlahua xalacuan xla'ca'n a'ntū chuntza' talīmācā'tanī Dios. ² Palh huan ley ixcāmāpānūni'lh cahuā ixtalaclē'i'ca'n, xla'ca'n tū'tza' i'xta'u'cxca'tzīlh palh talaclē'n'cus cahuā, lā' chuntza' ixtamakxteklī de tamālacnū lē'ksajna'. ³ Huan ley tūla cāmāpānūni' ixtalaclē'i'ca'n. Huan lē'ksajna' a'ntū mālacnūni'can Dios, xla' xmān cāmāpāstaquī ixtalaclē'i'ca'n lakatunu' cā'ta. ⁴ Huā' tamā'na lē'ksajna' tū cāmāpānūni' ixtalaclē'i'ca'n, como ixka'lhni'ca'n huan toros lā' chivos tūla xapa huan talaclē'i'.

⁵ U'tza' līhualh Cristo a'xni'ca' ixmimā'tza' nac quilhtamacuj, huanilh Dios:

Hui'x tū' lacasqui'na' namālacnūni'ca'na' xatamaknīn animalhna' lā' huan lē'ksajuī'n.

Hui'x quilacāxtlahuani'nī'ta' lakatin macni', lā' chuntza' tzē na'ictalacnū quē'cstu.

⁶ Tū' lakatiya' a'nchī a'ksajuī'ca'na' lakatimī' animal a'ntū lhcuyucan nac pūmacamāstā'n.

Lā' tū' lakatiya' a'ntū tamālacnū para nacāxapani'can ixtalaclē'i'ca'n.

⁷ Lā' ū'tza' iclīhualh: “A' icuī', Dios. Icmīn ictlahua a'ntū hui'x lacasqui'na'. Chuntza' tatzō'kni' na ixtachihuīn Dios”.

⁸ Xapū'la hualh Cristo a'nchī Dios tū' lakatī a'nchī mālacnūni'can xata-maknīn animalhna' lā' lē'ksajui'n lā' lakatimī' animal a'ntū lhucuyucan nac pūmacamāstā'n, lā' tū' lakatī a'ntū tamālacnū para nacāxapani'can ixtalaclē'i'ca'n. Huā' tamā'na tū' lipāxuhua Dios a'yuj tamālacnū huan lē'ksajna' chu a'nchī huan ley. ⁹ Lā' ā'calistān Cristo hualh: "A' icuī', Dios. Icmīn ictlahua a'ntū hui'x lacasqui'na". Chuntza' māchekxīcan que Dios māpānūlh a'nchī ixmālacnūni'can huan lē'ksajna' makāntza'. Chuhua'j xmān tasqui'nī a'nchī talacnūlh Cristo ixa'cstu. ¹⁰ Jesucristo tlhualh chu a'nchī ixtapuhuān Dios. Xmān maktin mālacnūni'lh Dios ixmacni'. Lā' chuntza' cālītlahualh xalacuan huan tachī'xcuui't para pō'ktu.

¹¹ Ixlīhuākca'n sacerdotes israelitas tatāya tatlahua ixtascujūtca'n lakaliyān. Lā' maklhūhua' tamālacnū xmān tāpātin lē'ksajna'. Lā' huā' tamā'na lē'ksajna' tū' maktin caticāmāpānūni'lh ixtalaclē'i'ca'n tachix-cuui't. ¹² Lā' Cristo xmān maktin nīlh. Lā' chuntza' līmālacnūlh lakatin lē'ksajna' a'ntū tāyani' para pō'ktu. Lā' tuncan tahui'lalh na ixpāxtūcāna'j Dios, como Cristo nā xla' māpa'ksīni'n. ¹³ A'ntza' ka'lhīmā' hasta a'xni'ca' Dios nacātlaja ixtā'ca'tza lā' nacāmātlōkentaxtūnī a'ntū lacasqui'n Cristo. ¹⁴ Cristo mālacnūni'nī't Dios xmān lakatin lē'ksajna'. Lā' ū'tza' cālītlahualh lacuan para pō'ktu na ixlacapūn Dios ixlīhuākca'n a'ntī cāxapani'nī't ixtalaclē'i'ca'n. ¹⁵ Lā' huan Espīritu Santo māsu'yu que huā'mā' xastu'ncua'. Tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios a'nchī hualh xapū'la:

¹⁶ A'calistān na'ictlahua lakatin convenio con xla'ca'n, hualh Dios.

Chuntza' nala: Quit na'iccāmāmāchekxīnī quilīmāpa'ksīn.

Lā' quit na'ictlahua que natatlōkentaxtūcu'tun.

¹⁷ Lā' ā'calistān hualh:

Tū'tza' ictipāstacli ixtalaclē'i'ca'n.

Tū'tza' ictipāstacli huan a'ntūn tū' tzey a'ntūn tatlahualh.

¹⁸ Lā' chuntza' Dios quincāmāspūtūnu'ni'nī'ta'ni'. Lā' tū'tza' tasqui'nī namālacnūni'yāuj Dios ā'lakatin lē'ksajna' a'ntū naquincāmāpānūni'yāni' quintalaclē'i'ca'n.

Tasqui'nī nalaktapajtzūyāuj Dios

¹⁹ Chuhua'j, tā'timīn, como Cristo nīlh por quina'n, chuhua'j tū' tijicua'nāuj natā'chihuīna'nāuj Dios. Xla' hui'lacha' nac a'kapūn a'nlhā lej sicua'lanālānī't. ²⁰ Huan sacerdotes xalanī'n nac quilhtamacuj, xla'ca'n natamālaquī' huan cortina a'xni'ca' natatanū huan nac cuarto a'nlhā lej tasicua'lanālīn. Lā' ixmacni' Cristo hua'chi huan cortina a'nlhā talactanū nac cuarto a'ntū lej tasicua'lanālīn. Lā' como Cristo nīnī'ttza' por quina'n, quincāmālaquī'ni'nī'ta'ni' para pō'ktu a'nlhā lactanūcan nac a'kapūn. Lā' chuntza' tzē nalaktapajtzūyāuj Dios. ²¹ Cristo, ū'tza' xapuxcu' sacerdote. Xla' squi'ni' Dios por quina'n a'ntīn tapa'ksīyāuj con Dios. ²² U'tza' nalīlaktapajtzūyāuj Dios lā' namācā'taniyāuj como lipāhuanāuj Dios lā' tlhacu'atunāuj a'ntū xla' lacasqui'n, lā' como ca'tziyāuj que quintalaclē'i'ca'n quincāmāspūtūnu'ni'nī'ta'ni'tza'. Hua'chīlh cāche'kē'canī'ttza' quimacni'ca'n con xastala'nka' xcān. ²³ Quina'n huanāuj que ka'lhīmā'nauj a'ntū Dios naquincāmāxquī'yāni'. Tū' tijiclhua'yāuj nīn macsti'na'j a'nchī ka'lhīmā'nauj. Dios pō'ktu tlōkentaxtū a'ntū huan. ²⁴ Nalāpāstacāuj kalhatunu' de quina'n. Lā' nalāmaktāyayāuj chā'tunu' de quina'n. Lā' chuntza' ā'chulā' nalāpāxquī'yāuj lā' ā'chulā' natlahuayāuj a'ntūn tzey. ²⁵ Makapitzīn tū'tza' tatā'takēxtimī a'ntīn takalhlaka't'. Xatzey natakēxtimiyāuj. Chuntza' nalāmāhuixcāniyāuj.

Huā'mā' ū'tza' lej tasqui'nī como ca'tziyā'tit hui'xina'n que tapajtzūmā'tza' huan chi'chini' a'xni'ca' Cristo namimpala.

²⁶ Palh kalhatin māca'tzīncanī't a'ntū xastu'ncua' lā' palh lakmaka'n Jesucristo, chuntza' tinti' ā'catūhuā a'ntū namāpānū ixtalaclē'i'. ²⁷ Xmān najicua'n de a'ntū napātle'keni' a'xni'ca' Dios najuzgarlī. Dios namāpātīnī nac macscut a'nlhā nacālhcuuyu ixtā'ca'tza. ²⁸ Chu a'nchī huan ley a'ntū Dios mātzo'knīlh Moisés, palh kalhatu' o kalhatu'tun testigos ixtahuan palh kalhatin chi'xcu' tū' ixtlōkentaxtūnī't huan ley, chuntza' ixtalīmaknī. Lā' tū' ixtalalalhu'man. ²⁹ Chuntza' ixcāmāpātīnīcan a'ntūn tū' ixtatlōkentaxtū huan ley xala' makāntza'. Lā' ā'chulā' namāpātīnīcan palh kalhatin lakmaka'nī't Cristo lā' palh puhuanī't que tuntū' ixtapalh huan ixka'lhni' Jesucristo. Jesucristo, ū'tza' a'ntī nīlh lā' chuntza' līxapalh ixka'lhni' quintalaclē'i'ca'n chu a'nchī huan xasāsti' convenio. Lā' chuxatī a'ntī lakmaka'n Jesucristo lej namāpātīnīcan como chuntza' lakmaka'n huan Espīritu Santo. Lā' xla' lej quincālakalhu'manāni'. ³⁰ Ca'tziyāuj que Dios huanī't: “Xmān quit tzē na'iccāmāpātīnī a'ntūn tatlahua a'ntūn tū' tzey. Natamāpala con quit. Quit huan Māpa'ksini' lā' quit na'iccājuzgarlī quintachi'xcuui't”. ³¹ Lej lījicua' palh namāpātīnī kalhatin huan Dios xalakahuan.

³² Capāstactit hui'xina'n a'nchīn cāpātle'keni'ni' xapū'la a'xni'ca' chū'cus cātamāsu'ni'ni' ixtachihuīn Dios. Hui'xina'n ixpātiyā'tit a'nchī ixcātamacaputzayāni'. ³³ A'katunu' ixcātalakapalayāni' lā' ixcātatucsāni' nac cā'lacapūlhūhua'. Lā' a'xni'ca' ā'makapitzīn ixtapātīnī'n chuntza', hui'xina'n tū' kalhtatzē'ktit chu lakatin. ³⁴ Lā' lalalhumā'ntit hui'xina'n a'xni'ca' cātachī'ni' makapitzīn de hui'xina'n. Lā' a'xni'ca' cālē'nca a'ntū ixka'lhī'yā'tit, hui'xina'n tū' līlakaputzatit como ca'tziyā'tit que ka'lhī'yā'tit nac a'kapūn a'ntū más zategy lā' a'ntūn tū' maktin catisputlī. ³⁵ Lā' chuhua'j, tū' catitamakchuyī'tit. Capāstactit que namaklhīnī'nā'tit a'ntū xategy nac a'kapūn. ³⁶ Capātītit. Lā' tū' timakxtekā'tit de natlahua'yā'tit a'ntū Dios lacasqui'n. Chuntza' namaklhīnī'nā'tit a'ntū Dios huan que naquincāmaxquī'yāni'. ³⁷ Tatzokni' na ixtachihuīn Dios a'nchī Dios hualh:

Tū'tza' lej makān sputa, namin a'ntū ixlīminat lā' tū' catitakoxīlh.

³⁸ Ixlīhuākca'n a'ntī Dios cāmāpānūnī' ixtalaclē'i'ca'n como talīpāhuan Dios, xlaca'n para pō'ktu nataka'lhī xasāsti' ixquīlhtamacujca'n.

Lā' palh catīhuā nataxtutāya na ixtej Dios, xla' tū' iclīpāxuhua.

³⁹ Quina'n tū' hua'chi ā'makapitzīn a'ntūn tataxtutāya na ixtej Dios lā' tatza'nkā. Quina'n līpāhuanāuj Dios lā' pūtaxtunī'taujza'.

11

Xa'nca talatā'kchokolh xlaca'n a'ntūn takalhlaka'īlh

¹ Lā' como līpāhuanāuj Dios, chuntza' namaklhīnī'nāuj a'ntū ka'lhīmā'nauj. Lā' nā ca'tziyāuj que a'nan a'ntūn tūna'j maktin laktzī'nāuj.

² Huan tachi'xcuui't xalanī'n makān, xlaca'n ixtamāpāxuhūi' Dios, como xlaca'n ixtalīpāhuan Dios.

³ Lā' nā quina'n, como līpāhuanāuj Dios lā' chuntza' ca'tziyāuj que Dios tlhualh huan quīlhtamacuj lā' huan chi'chini' lā' mālhcuyu' lā' ixlīhuāk a'ntū a'nan nac a'kapūn. Dios hualh lā' xmān chuntza' tlahuakō'lh. Dios cātlahualh a'ntūn tatasu'yunu'n, a'yuj xapū'la tuntū' ixa'nan a'ntū tzē ixlaktzī'ncan.

⁴ Lā' Abel, como ixlīpāhuan Dios, xla' mālacnūni'lh Dios lakatin lē'ksajna' a'ntū lej xatzey lā' tū' hua'chi mālacnūlh Caín. Lā' como Abel ixlīpāhuan Dios, chuntza' Dios laktzī'lh que tzey. Lā' Dios maklhtīni'lh huan lē'ksajna' a'ntū Abel mālacnūni'lh. Chuntza' Abel, a'uyj nīni'ttza', quinticāmāsu'ni'yāni' que tasqui'nī nalīpāhuanāuj Dios.

⁵ Lā' nā Enoc ixlīpāhuan Dios lā' ū'tza' tū' līnīlh. Dios lē'lh nac a'kapūn. Lā' tūlah kaksca, como Dios ixlē'nī't. Ixtachīhuīn Dios huan que a'xni'ca' Enoc ixlatlā'huancus nac quilhtamacuj, xla' ixmāpāxuhuī Dios. ⁶ Nīn tintī' tzē māpāxuhuī Dios palh tū' līpāhuan Dios. A'ntīn tamin tamācā'tanī Dios, tasqui'nī que xlaca'n natakahlaka'ī' que Dios hui' lā' cāmaktāya a'ntī nataputza Dios con ixlīhuāk ixa'clhcunucca'n.

⁷ Lā' nā Noé ixlīpāhuan Dios lā' kalhlaka'ī'lh que stu'ncua' a'nchī Dios ixuaninī't que namin lakatin lakuat. Lā' como ixjicua'n, tlhualh lakatin barco. Lā' chuntza' tapūtaxtulh xalanī'n na ixchic. Lā' como Noé tlōkentaxtūlh a'ntū Dios ixuaninī't, chuntza' ixtasu'yu que huan ā'makapitzīn tū' lactzey ixtahuanī't como xlaca'n ixtapuhuan palh tū' stu'ncua' a'ntū ixuanī't Dios. Lā' como Noé ixlīpāhuan Dios, chuntza' Dios māpānūni'lh ixtalaclē'i'.

⁸ Lā' nā Abraham ixlīpāhuan Dios. Lā' a'kahuāna'lh a'xni'ca' Dios huanīlh que na'a'n nac lakatin ti'ya't a'ntū Dios namaxquī'. Lā' Abraham taxtulh de ixā'lacchicni', a'uyj tū' ixca'tzī a'nlhā nachā'n. ⁹ Lā' como Abraham ixlīpāhuan Dios, xla' chā'lh huan nac ti'ya't a'nlhā namaxquī'can, chu a'nchī Dios ixuaninī't. A'ntza' ixuī' hua'chi kalhatin makatiyāti'. Ixlahuī' nac lakatin chic de ko'xka'. Lā' nā chuntza' ixlahuī' ixo'kxa' a'ntī ixuanīcan Isaac lā' nā ixtā'nat a'ntī ixuanīcan Jacob. Xlaca'n nā Dios cāmāxquī'lh huan ti'ya't. ¹⁰ Chuntza' ixlīlahuī' Abraham como ixka'lhīmā' que ixchā'lh nac huan cā'lacchicni' a'ntū Dios ixtlahuanī't chu a'nchī ixtapuhuān. Lā' huā'mā' cā'lacchicni' tū' maktin catisputli.

¹¹ Lā' nā Sara ixlīpāhuan Dios. Lā' ū'tza' tzē līka'lhīlh kalhatin ixcamān, a'uyj to'kotzīntza' ixuanī't. Lā' a'uyj ixpātle'kenī'ttza' para naka'lhī ixcamān, Sara kalhlaka'ī'lh palh Dios namaxquī' huan ska'ta' chu a'nchī Dios ixuanī't. ¹² Chuntza' Dios maxquī'lh kalhatin ixo'kxa' Abraham a'uyj lejtzā' papatzīn ixuanī't para naka'lhī ixcamān. Lā' i'xū'yātā'natna' Abraham lej talhūhua'lh hua'chi huan sta'cu lā' hua'chi huan cucujnu' a'ntū tahuī'lāna' na ixquilhtūn mar. Lā' lej talhūhua'lh lā' tūla cāpūtle'kekō'can.

¹³ Abraham lā' Isaac lā' Jacob tanīlh. Lā' a'xni'ca' tanīlh, tūna'j ixtamaklhtīni'n a'ntū Dios hualh que ixcāmāxquī'lh. Xmān hua'chilh ixtalaktzī'n de makat. Lā' tapāxuhualh como ixtaca'tzī que Dios ixtlōkentaxtūlh a'ntū ixcāhuaninī't. Xlaca'n lej xa'nca tahualh que ixtalatlā'huan nac quilhtamacuj hua'chi makatiyāti'n. ¹⁴ Como chuntza' ixtachīhuīna'n xlaca'n, chuntza' māchekxīcan que ixtaputzamā'na a'nlhā natalatahuī'la. ¹⁵ Xlaca'n tū' ixtapāstacmā'na huan xcānsipej a'nlhā ixtataxtunī'ta'ncha'. Palh chuntza' ixtapuhualh, ixtataspi'tli nac huanmā' xcānsipej. ¹⁶ Xlaca'n tū' ixtapāstaca huan xcānsipej a'nlhā ixtataxtunī'ta'ncha'. Ixtapāstaca ā'lakatin xcānsipej a'nlhā más xatzey lā' a'ntū hui'lacha' nac a'kapūn. U'tza' Dios tū' līmāxana'n a'xni'ca' xlaca'n tahuan que ū'tza' ixDiosca'n. Lā' Dios cāxui'līnī't lakatin xcānsipej nac a'kapūn a'nlhā xlaca'n natalatahuī'la.

¹⁷ Lā' nā Abraham ixlīpāhuan Dios. U'tza' ixa'mā' līmāknī huan Isaac a'ntī xmān kalhatin ixcamān. Lā' ixmāxquī'cu'tun hua'chi lakatin lē'ksajna' Dios. Chuntza' Dios ixmāpa'ksinī't como ixlacasquī'n

que Abraham namāsu'yu palh stu'ncua' ixkalhlaka'i'. ¹⁸ Abraham ixa'kahuāna'ni'cu'tun Dios, a'yuj Dios ixuaninī't que por ixpālacata Isaac, Abraham nacāka'lhī lhūhua' i'xū'yātā'natna'. ¹⁹ Abraham ixa'mā' maknī huan Isaac chu a'nchī Dios ixuaninī't, como ixca'tzī que Dios namaxquī'pala ixquilhtamacuj. Lā' como tū' lej makān i'sputa para ixmaknīca Isaac, hua'chilh Dios mālahahuanīchokolh.

²⁰ Lā nā Isaac ixlīpāhuan Dios. Lā' ū'tza' cālīhuanilh ixo'kxa'n a'nchī Dios ixcāsīcua'lanālīlh. Lā' ixo'kxa'n ixcāhuanican Jacob lā' Esaú. ²¹ Lā' nā Jacob ixlīpāhuan Dios. Lā' ū'tza' cālīhuanilh ixnatā'natna', a'ntī ixo'kxa'n José, a'nchī Dios ixcāsīcua'lanālīlh. Chuntza' cāhuanilh a'xni'ca' ixa'mā'tza' nī. Pūtaquilhpūtalh ixpāla'c lā' mēcā'tanīlh Dios. ²² Lā' nā José ixlīpāhuan Dios. Lā' chuntza' a'xni'ca' tū'tza' makān i'sputa para nani, xla' hualh que huan israelitas natataxtu de nac Egipto. Lā' māpa'ksīni'lh que nacālē'ncan ixlucutnu' a'xni'ca' natataxtu de a'ntza'.

²³ Lā' huan ixtāta' lā' ixtzī't Moisés nā ixtālīpāhuan Dios. Lā' a'nīhā ixtahui'lāna' xla'ca'n, huan rey māpa'ksīni'lh que nacāmknīkō'can ixlīhuāk huan lakska'tā'n a'ntī xalacchi'xcu'huī'n. Lā' xla'ca'n tū' tajīcua'nī a'xni'ca' tū' ta'a'kahuāna'ni'lh huan rey. Lā' Moisés mātze'kca a'xni'ca' ixtō'lanī'tcus. Xla'ca'n talaktzī'lh que lej tzēhuanī't ixuanī't lā' xla'ca'n tamātze'kli lakatu'tun mālhcuyu'. ²⁴ Lā' nā Moisés ixlīpāhuan Dios. Lā' chuntza', a'xni'ca' chi'xcu'tza' ixuanī't, tū'tza' ixtahui'lacu'tun na ixchic huan rey xala' nac Egipto, a'nīhā ixmakastacnī't huan i'xtzu'ma'jāt rey. ²⁵ Moisés tū'tza' tachokocu'tulh ā'chulā' na ixchic huan rey, como a'ntza' ixlīpāxuhua'can a'ntūn tū' tzey. Xla' puhualh que más tzey nacātā'latahui'la ixtachi'xcu'huī't Dios a'yuj capātīni'lh. ²⁶ Moisés puhualh que más xatzey a'kahuāna'ni'can Cristo a'yuj ixlakmaka'nca. Lā' puhualh que tū' lej ka'lhī ixtapalh huan a'nchī ixlīricoca'n xalanī'n nac Egipto. Xla' tū' ixpuhuan a'ntū ixmaklhtīni'lh nac quilhtamacuj. Xla' ixpuhuan a'ntū ixmaklhtīni'lh nac a'kapūn. ²⁷ Lā' como Moisés ixlīpāhuan Dios, lā' xla' taxtulh de nac Egipto. Lā' tū' ixjīcua'ni' huan rey, a'yuj ixca'tzī palh ixa'kchā'lh. Pō'ktu a'kahuāna'ni'lh Dios. Xla' hua'chilh ixlaktzī'nī't Dios, a'yuj tūla laktzī'ncan.

²⁸ Moisés ixlīpāhuan Dios. Lā' chuntza' cāmāpa'ksīlh huan israelitas que ixtamknīlh borregos lā' ixtalītlahualh macstī'na'j huan ixka'lhni' na ixmākalahchaca'n. Lā' chuntza' huan ángel tū' cāmknīlh ixlīmaksāstī'ca'n huan israelitas a'xni'ca' cāmknīlh huan ixlīmaksāstī'ca'n xalanī'n nac Egipto. ²⁹ Lā' huan israelitas ixtālīpāhuan Dios. Xla'ca'n tapātacutli huan Mar Rojo, hua'chi nac cā'ti'ya'tna' a'nīhā cā'scōhua. Lā' huan xalanī'n nac Egipto a'ntī ixtastālanī', a'xni'ca' tapātacutcu'tulh, xla'ca'n tajīcsua'kō'lh.

³⁰ Lā' huan israelitas, como ixtālīpāhuan Dios, xla'ca'n lakatojon chi'chini' ixtatā'tamacxti'li'tlā'huan huan cālīlacchicni' a'ntū ixuanican Jericó. Lā' chuntza' li'a'kā'lh huan taxaka de chihuix a'ntū ixlītamacxti'li'nī't huan cālīlacchicni'. ³¹ Lā' cāmknīca a'ntī xalanī'n nac Jericó a'ntīn tū' ta'a'kahuāna'ni'cu'tulh Dios. Lā' Rahab, a'ntī pū'la ixcāka'lhī ixtatā'chihuīnni', xla' tū' maknīca. Rahab, como ixlīpāhuan Dios, xla' ixcāmānūnī't na ixchic huan israelitas a'ntū ixta'a'nī't tapūlaktzī'huī'līni'n nac huanmā'ti'ya't. Lā' ū'tza' tū' talīmaknīlh huan Rahab.

³² Tū' tasquī'nī que ā'chulā' na'iccālīhuanīyāni' ā'makapitzīn antī ixtālīpāhuan Dios. Tū' icka'lhī quilhtamacuj para na'iccāhuanīyāni' a'ntūn tatlahualh Gedeón lā' Barac lā' Sansón lā' Jefté lā' David lā' Samuel lā' ixa'cta'sana'nī'n Dios. ³³ Xla'ca'n ixtālīpāhuan Dios. Lā' ū'tza' talītlajalh

ā'makapitzin xcānsipejni', lā' ixtamāpa'ksī. Lā' como ixtatlahua a'ntūn tzey, Dios cāsica'lanālilh chuntza' a'nchī ixcāhuanini't. Lā' ā'makapitzin ixcālalmānūcan huan leones. Lā' Dios cāmaktāyalh lā' chuntza' tū' cāmaknīca. ³⁴ Lā' ā'makapitzin ixcāmāpū'can nac cā'macscutnu'. Lā' xla'ca'n tū' talhculh. Lā' ā'makapitzin ixcāmaknīcu'tuncan con espada. Lā' xla'ca'n tapūtaxtulh. A'yuj xla'ca'n tū' lej lactli'hui'qui ixtahuanī't, Dios cāmātli'hui'quīlh. Lā' tū' ixtajicua'n. Ixtatlahua guerra lā' ixtamakatzā'la ixtā'ca'tzaca'n. ³⁵ Lā' makapitzin puscan, Dios cāmālahuanīni'chokolh ixcamana'ca'n, a'ntī ixtanīni'tcus.

Lā' ā'makapitzin tachi'xcuhui't cāmāpātīnīca hasta lhān tanīlh. Palh xla'ca'n ixtakalhtatzē'kli palh ixtakalhlaka'i', tū' ixcāmāpātīnīca. Pero xla'ca'n tū' takalhtatzē'kli, como ixtaca'tzī que ixtaka'lhīlh ixquiltamacujca'n a'ntū xatzey a'xni'ca' Dios nacāmālahuanīchoko huan nīni'n. ³⁶ Lā' ā'makapitzin lej cālakapalaca lā' cākēsno'kca. Lā' ā'makapitzin cāmānūca nac pūlāchī'n lā' cātūpixui'līca cadenas. ³⁷ Lā' ā'makapitzin cāmūtā'lamaknīca. Lā' ā'makapitzin cālīxua'ta'pitzica līxua'ta'n. Lā' ā'makapitzin cālīmaknīca espada. Lā' ā'makapitzin chū ixtatejeni'ntlā'huan lā' ixtalhakā' ixko'xka' borrego lā' chivos. Lā' lacpobres ixtahuanī't. Lā' ixcālakmaka'nca lā' ixcāmāpātīnīcan. ³⁸ Lā' ixtatzā'latlā'huan nac cā'lhpi'mpi'li' ti'ya't lā' nac cā'kēstīni'. Lā' ixtahui'lāna' nac lhu'cu' lā' na ixtampīn chihuix. Xalanī'n nac quilhtamacuj lej ixtaca'tzanca'tzī, lā' tū' līmakuan ixtatā'lahui'lāna' con xla'ca'n, huā' tamā'na lactzey tachi'xcuhui't. ³⁹ Huā' tamā'na tachi'xcuhui't lej ixtalīpāhuan Dios lā' ixtamāpāxuhuī Dios. Lā' a'yuj ixtalīpāhuan Dios, xla'ca'n tū' tamaklhtīni'nkō'lh ixlīhuāk a'ntū Dios cāhuanilh que ixcāmaxquī'lh. ⁴⁰ Dios, xla' ixlacasqui'n que xla'ca'n ixquincātaka'lhīni', como Dios quincācxui'līni'nī'ta'ni' a'ntū más xatzey. Lā' xla' naquincātlahuayāni' xalacuan quina'n a'cxim con xla'ca'n.

12

Tasqui'nī namaksca'tāuj Cristo

¹ Quina'n ca'tzīyāuj a'nchī huan tamā'na chi'xcuhui'n ixtalīpāhuan Dios. Lā' a'yuj tapātīni'lh, xla'ca'n tū' tataspi'tchokolh na ixtej Dios. Lā' quina'n cacāmaksca'tui xla'ca'n. Lā' chuntza' camakxtekkō'uj a'ntū quincāmāmakchuyīyāni' na ixtej Dios. Lā' tū'tza' catlahuāuj a'ntūn tū' tzey, a'yuj jicslīhua' makxtekāuj. Lā' tū' cajiclhuā'uj natlahuayāuj ixtapuhuan Dios. ² Lā' chuhua'j capāstacui Jesucristo. Quina'n kalhlaka'īyāuj que Jesucristo quincāmāpūtaxtūni'ta'ni'tza'. Lā' xla' naquincāmaktāyāyāni' nakalhlaka'īyāuj ā'chulā' līhuan lahui'lāna'ujcus. Xla' lej pātīni'lh a'xni'ca' nīlh nac cruz. Lā' a'yuj lej lakmaka'nca lā' a'yuj lej pātīni'lh, xla' pātīkō'lh como ixca'tzī que ā'calistān lej napāxuhua. Lā' chuhua'j huī' na ixpāxtūcāna'j Dios nac a'kapūn a'nlhā tā'māpa'ksīni'n Dios.

³ Capāstactit a'nchī pātīni'lh Jesucristo lā' a'nchī ixtatā'lāsta'la huan chi'xcuhui'n a'ntī ixtaca'tzanca'tzī. Chuntza' tū' cajiclhua'tit a'yuj pātīni'mpā'na'ntit. Lā' tū' camakxtektit natlahua'yā'tit ixtapuhuan Dios. ⁴ A'yuj a'katunu' hui'xina'n tlaha'cu'tunā'tit a'ntūn tū' tzey, lej lītanūni'nī'ta'ntit natlahua'yā'tit xmān a'ntūn tzey. Lā' a'yuj jicslīhua' pero ū'tza tū' cātālīmaknīni'ta'ni'. ⁵ Chō'la pātza'nkāni'ta'ntit ixtachihuīn Dios a'nlhā Dios quincāchihuīna'maxquī'yāni' lā' quincālaktzī'nāni' hua'chilh ixcamana'. Chuntza' huan:

Xa'nca capāstacti a'xni'ca' mā'a'kahuānīyāni' Dios.

Tū' caji'clhua' a'xni'ca' xla' quilhnīyāni'.

⁶ Dios cāmā'a'kahuāni' ixlīhuākca'n a'ntī cāpāxquī'.

Lā' cāmāpātīni' ixlīhuākca'n a'ntī cālaktzī'n hua'chi' ixcamana'.

⁷ Capātītī a'xni'ca' cāmāpātīnīyāni'. Palh Dios cāmā'a'kahuānīyāni', chuntza' tasu'yu que cālaktzī'nāni' hua'chi' ixcamana'. Lej tasqui'nī que kalhatin xatāta' namā'a'kahuāni' ixcaman. ⁸ Dios cāmā'a'kahuāni' ixlīhuākca'n ixcamana'. Lā' palh tū' cahuā' ixcāmā'a'kahuānīni' chuntza' ixtasu'yulh que hui'xina'n tū' stu'ncua' ixcamana'. ⁹ A'xni'ca' quincātamakastacni' quintāta'ca'n, ixquincātamāpātīnīyāni'. Lā' quina'n ixcā'a'cnīni'ni'yāuj. Lā' ā'chulā' tasqui'nī quina'n na'a'kahuāna'ni'yāuj Dios a'ntī cāmā'a'nanī quilīca'tzīnca'n, lā' chuntza' naka'lhīyāuj quinguilhtamacujca'n para pō'ktu. ¹⁰ Quintāta'ca'n a'ntī xalanī'n nac quilhtamacuj, xla'ca'n ixquincātamāpātīnīyāni' chu a'nchī ixtapuhuān. Xla'ca'n ixtalacasqui'n que līlcatejtin ixlātā'kchokouj nac huā'mā' quilhtamacuj. Lā' nā Dios quincāmāpātīnīyāni', como quincāpāstacāni'. Xla' lacasqui'n que quina'n lactzey nalayāuj hua'chi' xla'. ¹¹ A'xni'ca' quincātamāpātīnīyāni', tū' līpāxuhuayāuj. Lā' a'yuj quincātamālakaputzīyāni', ā'calīstān quincātlahuayāni' lactzey lā' līpāxuj, palh chuntza' līscā'tāuj.

Lījicua' palh tū' na'a'kahuāna'ni'yāuj Dios

¹² Lā' chuhua'j calāmāhuixcāni'tit lā' tū' catalactlajitāya'tit. ¹³ Xa'nca catlā'hua'ntit na' ixtej Dios. Lā' chuntza' nacāmaktāya'yā'tit xla'ca'n a'ntīn tūna'j xa'nca takalhlaka'ī'. Lā' chuntza' xla'ca'n tū' catitatonkopūlh.

¹⁴ Ca'cs catahui'la'tit con ixlīhuākca'n tachi'xcuhui't. Catlahua'tit xmān a'ntū līmakan. Palh kalhatin tū' makxteku'tun de tlahua talaclē'i', xla' tū' catitā'latahui'lh Dios. ¹⁵ Dios lej lalalhu'nanīni'n. Camakxtektit que xla' nacāmaktāyayāni' milīhuākca'n. Tū' cataxtutāya'tit na' ixtej Dios nīn kalhatin de hui'xina'n. Palh kalhatin taxtutāya, chuntza' cāmāmakchuyī ā'makapitzīn a'nchīn takalhlaka'ī'. ¹⁶ Tū' catlahua'tit talākahlī'n. Tū' calakmaka'ntit a'ntū i'xla' Dios, hua'chi' Esaú. Xla' como ixuā'yancu'tun, stā'lh ixherencia a'ntū i'xla' i'xlalh como xla' līmaksāsti' ixuanī't. ¹⁷ Lā' hui'xina'n ca'tziyā'tit que ā'calīstān xla' i'xlacasqui'n que ixmaxquī'palaca huan herencia. Lā' tū' maxquī'ca. Xla' i'xcalhuan como xtāpalīcu'tulh a'ntū i'xtlahuanī't. Lā' tulalh xtāpalīlh.

¹⁸ Hui'xina'n tū' ixui'lāna'ntit a'ntza' a'xni'ca' Dios māsā'lh huan ley nac kēstīn a'nlhā huanican Sinaí. Huan israelitas xalanī'n makāntza' tatapajtzūlh huan nac Sinaí. Talaktzī'lh huan lamana' lā' huan cā'pucsua' lā' huan maklipni'. ¹⁹ Takaxmatli lakatin trompeta lā' lakatin tachihuīn. Lā' a'xni'ca' takaxmatli ixtachihuīn Dios, xla'ca'n tasqui'nli que tū'tza' ixtakaxmatli. ²⁰ Lā' lej tajicua'lh a'xni'ca' Dios hualh que nīn tintī' ī'xa'malh huan ixtūtā'n huan kēstīn. Lā' nā hualh que palh lakatin animal natāya a'ntza' ka'lhī nalīlacata'lamaknīcan chihuix. ²¹ Lā' a'ntīn talaktzī'lh huā'mā', lej tajicua'lh. Lā' nā Moisés hualh: "Icxpipimā' como lej icjicua'n".

²² Hui'xina'n tū' chuntza' ta'nī'ta'ntit nac Sinaí. Hui'xina'n pimpā'na'ntit nac ā'lakatin kēstīn a'nlhā huanican Sión lā' nac cā'lacchicni' a'nlhā huī' Dios xalakahuan. Huā'mā' cā'lacchicni' hui'lacha' nac a'kapūn lā' huanican Jerusalén. Lā' a'ntza' lej ta'nan lhūhua' ángeles. ²³ Lā' a'ntza' nā hui'xina'n pimpā'na'ntit nac a'kapūn a'nlhā tatakextimīnī't

lā' tamācā'tanīmā'na Dios a'ntī xapū'la ixcamana' Dios, a'ntīn tatzō'kni' ixtacuīni'ca'n nac a'kapūn. A'ntza' huī' Dios. U'tza' a'ntī nacājuzgarlīkō' ixlīhuākca'n huan tachi'xcuui't. Lā' nā a'ntza' tahui'lāna'ncha' ixlica'tzīnca'n a'ntīn tanīni'ttza' lā' Dios cātlahuani't xalacuan. ²⁴Hui'xina'n kalhlaka'ī'ni'ta'ntit que Jesucristo ū'tza' a'ntī māpūtaxtūnu'n. Xlā' lacāxtlahuani't huan xasāsti' convenio. Lā' ixka'lhni' Jesucristo cāche'kē'ni' ixa'clhcunucca'n huan tachi'xcuui't. Lā' chuntza' huan lē'ksajna' a'ntū ixka'lhni' Jesucristo, ū'tza' más xatzey lā' tū' hua'chi a'ntū mālacnūlh Abel.

²⁵ Cakaxpa'ttit a'ntū huan Dios. Cāmāpātīnīca a'ntīn tū' ta'a'kahuāna'ni'lh Moisés a'ntīn Dios māchihuīnīlh. Lā' ā'chulā' naquīncātamāpātīniyāni' palh tū' kaxmatcu'tunāuj Dios a'nchī chihuīna'nācha' nac a'kapūn. ²⁶ Makāntza' Dios chihuīna'lh a'xni'ca' ixtatakēstoknī't huan israelitas pajtzu nac Sinaí. Lā' huan ti'ya't tachiquilh. Lā' chuhua'j Dios huanī't: “Quit na'icchiquipala huan ti'ya't. Lā' tū' xmān huan ti'ya't. Nā na'icchiqui huan a'kapūn”. ²⁷ Lā' huā'mā' huanicu'tun que natasputkō' ixlīhuāk a'ntū cāmā'a'nanīni't. Lā' natakoko xmān a'ntūn tūla xakā'līcan. ²⁸ Quina'n natā'latahui'layāuj Dios a'nlhā xla' māpa'ksīni'n a'nlhā tāyani' para pō'ktu. Chuhua'j namaxquī'yāuj pāxcatca'tzī Dios lā' na'a'cnīni'ni'yāuj lā' namācā'taniyāuj chu a'nchī hua'chi xla' lacasqui'n. ²⁹ Ixlīstu'ncua' que Dios hua'chi lakatin ka'tla' lamana' como xla' nacāmāpātīnī xlaca'n a'ntīn tū' ta'a'kahuāna'ni'.

13

Palh xa'nca nalatā'kchokoyāuj, chuntza' nalīmāpāxuhuyāuj Dios

¹ Calāpāxquī'tit milīhuākca'n como hui'xina'n lītā'timīn. ² Camānū'tit na minchicca'n a'ntīn taminācha' de makat. A'makapitzīn a'ntīn chuntza' tatlahuani't, xlaca'n tamānūnī't ángeles na ixchicca'n, a'yuj xapū'la tū' ixtaca'tzī palh xlaca'n ángeles ixtahuani't.

³ Tū' cacāpātza'nkātī a'ntī cāchī'canī't. Cacālalkalhu'ma'ntit de xlaca'n hua'chilh nā hui'xina'n xatachī'ni'n con xlaca'n. Lā' tū' cacāpātza'nkātī a'ntīn tapātīni'mā'na. Cacālalkalhu'ma'ntit xlaca'n hua'chilh nā hui'xina'n ixpātīni'ntit hua'chi xlaca'n.

⁴ Lej tzey tapūchahuacan. Tū' līmakuan tlahuacan talākahlī'n. Dios nacāmāpātīnī xlaca'n a'ntīn tatlahua talākahlī'n lā' ā'catūhuā hua'chi huā'mā'.

⁵ Tū' xmān capāstactit a'nchī nalīka'lhī'yā'tit tumīn. Līpāxuj catahui'la'tit palh ka'lhī'yā'tit lhūhua' tumīn o palh tū' lhūhua'. Dios huanī't: “Pō'ktu na'ictā'latahui'layāni'. Tū' maktīn ictimakxtekni'”. ⁶ Lā' ū'tza' tū' catilījicua'uj. Tzē nahuanāuj:

Huan Māpa'ksīni' Dios quimaktāya.

Tū' ictijicua'ni'lh a'ntū naquīntatlahuani' tachi'xcuui't.

⁷ Cacāpāstactit xlaca'n a'ntīn pū'la cāmāsu'ni'ni' ixtachihuīn Dios. Capāstactit a'nchī xlaca'n ixtalīlatlā'huan. Lā' cacāmaksca'ttit xlaca'n.

⁸ Jesucristo tū' taxtāpālī. Xlā' pō'ktu chū'tza' a'nchī ixuanī't xapū'la lā' hasta chuhua'j lā' para pō'ktu. ⁹ Tū' catamakxtektit que nacāmāsu'ni'yāni' ā'tāpātīn līmāscā'tīn a'ntūn tū' hua'chi kalhlaka'ī'yā'tit chuhua'j. Dios ū'tza' a'ntī quīncāmaktāyayāni' a'nchī nalatā'kchokoyāuj chu a'nchī xla' lacasqui'n. Huan līmāscā'tīn ixpālacata a'ntū hua'can, huā'mā' tū' quīncāmaktāyayāni'. A'yuj ā'makapitzīn ta'a'kahuāna'ni' huan tamā'na līmāscā'tīn, huā'mā' tū' cāmaktāya xlaca'n.

10 Huan sacerdotes a'ntin tascuja na ixlitokpānca'n israelitas, xla'ca'n tzē natahua' macsti'na'j de huan ixquinīca'n animalhna' a'ntū mālacnūni'can Dios. Xtunc huan lē'ksajna' a'ntū mālacnūni'canī't Dios a'ntū quincāmāpānūni'yāni' quintalaclē'i'ca'n. Huā'mā' lē'ksajna', ū'tza' Jesucristo. 11 Huan chi'xcu' a'ntū xapuxcu' sacerdote, xla' lē'n ixka'lhni' animalhna' xatamaknīn hasta huan nac litokpān a'nlhā huanican Lej Tasicua'lanālīn a'nlhā ixlīlaku' cuarto. Lā' a'ntza' mālacnūni'can Dios huan ka'lhni' para nacāmāpānūni' ixtalaclē'i'ca'n huan tachi'xcu'huī't. Lā' ixmacni'ca'n huan animalhna' a'ntū xatamaknīn, huan tamā'na cāmāxtucan de huan ka'tla' cā'lacchicni'. Lā' a'ntza' cālhcuyucan. 12 Lā' nā Jesús nā māxtuca de huan xaka'tla' cā'lacchicni'. Lā' a'ntza' nīlh. Chuntza' pātīni'lh como ixka'lhni' ixcālīmāpānūni'cu'tun ixtalaclē'i'ca'n huan tachi'xcu'huī't. 13 Lej lakmaka'nca Jesucristo a'xni'ca' māxtuca de huan xaka'tla' cā'lacchicni' lā' xtokohua'ca'ca huan nac cruz. Lā' quina'n como kalhlaka'ī'yāuj, ka'lhī nā napātīyāuj a'xni'ca' quincātalakmaka'nāni' por ixpālacata Jesucristo. 14 Huā'tzā' nac quilhtamacuj tintī' huan cā'lacchicni' a'ntū natahui'la para pō'ktu. Quina'n ka'lhīmā'nauj ā'lakatin cā'lacchicni' a'ntū nalaktzi'nāuj ā'calīstān. 15 Tū'tza' mālacnūni'yāuj Dios huan xatamaknīn animalhna'. Līmakuan namaxquī'yāuj pāxcatca'tzī Dios. Lā' ū'tza' hua'chi lē'ksajna'. Lā' tasquī'nī namāka'tlī'yāuj Dios ixpālacata Jesucristo. 16 Tū' capātza'nkātīt natlahua'yā'tit a'ntūn tzey. Lā' tū' capātza'nkātīt nalāmaktāya'yā'tit. U'tza' huā'mā' a'ntū līpāxuhua Dios.

17 Cacā'a'kahuāna'ni'tit huan xanapuxcu'nu' nac huan litokpāna'. Lā' catlahua'tit a'ntū xla'ca'n cātahuaniyāni'. Xla'ca'n cāmaktaka'lhāni' hui'xina'n como talacasqui'n que xa'nca nakalhlaka'ī'yā'tit. Xla'ca'n namamaxquī' cuenta Dios a'nchīn tascuja. Xla'ca'n con tapāxuhuān natasuja palh natlahua'yā'tit a'ntū nacātālīmāpa'ksiyāni'. Lā' palh tū' nacā'a'kahuāna'ni'yā'tit, xla'ca'n natalīlakaputza. Lā' huā'mā' tuntū' catīcātlahuani'ni' hui'xina'n.

18 Cakalhtō'ka'tit por quit. Lā' quit icca'tzī que iclōkentaxtūlh a'ntū Dios quilīmāmacū'lh como pō'ktu ictlahuacu'tun a'ntūn tzey. 19 Iccāsqui'ni'yāni' que lej caquilālīkalhtō'ka'uj hui'xina'n que Dios palaj naquimacā'nācha' a'nlhā hui'lāna'ntit.

Huan līsicua'lanālīn

20 Dios ū'tza' a'ntī cāmātza'ta'tī' qui'a'clhcunucca'n. Xla' mālahuanīchokolh Jesucristo. Lā' Jesucristo nīlh lā' chuntza' līxapalh ixka'lhni' quintalaclē'i'ca'n. Lā' chuntza' līlacāxtlahualh huan convenio a'ntū lej tzey lā' a'ntū natāyani' para pō'ktu. Lā' chuhua'j xla' pō'ktu quincāmaktaka'lhāni'. 21 Lā' Dios cacāmaxquī'ni' ixlīhuāk a'ntū nacāmaktāyayāni' natlahua'yā'tit ixtapuhuān. Lā' nā quina'n caquincātlahuani' Dios chu a'nchī xla' lacasqui'n por ixlīmāpa'ksīn Jesucristo. Ca'a'cnīni'ni'ca Jesucristo para pō'ktu. Amén.

22 Tā'timīn, lej iccāsqui'ni'yāni' que līlacatzucu nalakapūtle'keyā'tit a'ntū iccātzo'knuni'mā'ni' nac huā'mā' carta. Tū' lej lhmā'n huanmā' carta a'ntū i'ccātzo'knuni'nī'ta'ni'. 23 Iccāmāca'tzīnīcu'tunāni' que makxtekanī'ttza' Timoteo. Lā' chuntza' tū'tza' tachī'n. Lā' palh xla' namin palaj, naquintā'a'n a'xni'ca' na'iccālaka'nāchāni' hui'xina'n.

24 Cacāsalarlī'tit ixlīhuākca'n huan xanapuxcu'nu' de huan litokpān. Lā' cacāsalarlī'tit ixlīhuākca'n ā'makapitzīn a'ntūn takalhlaka'ī'. Huan tā'timīn xalanī'n nac Italia cāmācā'ni'yāni' saludos.

²⁵ Lā' Dios cacāsicua'lanālikō'ni' milīhuākca'n hui'xina'n. Amén.

Huan Carta a'ntün Tzo'kli Santiago

Litzucuca huan carta

¹ Quit, Santiago, ictzo'ka huā'mā' carta. Quit ictā'scuja Dios lā' huan Māpa'ksīni' Jesucristo. Quit iccāmācā'ni'yāni' saludos milihuākca'n israelitas a'ntün tapa'ksiyā'tit con Dios, a'nti a'kahua'nī'ta'ntit.

Huan tapāstacna' a'ntü Dios māstā'

² Tā'timīn, catahui'la'tit con tapāxuhuān a'uj cāpātle'keni'yāni' lej lūhua' catūhuā por ixpālacata kalhlaka'ī'yā'tit Jesucristo. ³ Ca'tzī'yā'tittza' a'xni'ca' cāpātle'keni'yāni' huā'mā' lā' palh tū' makxtekā'tit a'nchī kalhlaka'ī'yā'tit, chuntza' nalīscā'tā'tit a'nchī natāyani'yā'tit. ⁴ Lā' pō'ktu natāyani'yā'tit, lā' chuntza' nalīscā'tā'tit a'nchī xa'nca nalatā'kchokoyā'tit lā' a'nchī nalīlōkentaxtūkō'yā'tit ixlīhuāk a'ntü ixtapuhuān Dios.

⁵ Palh hui'xina'n tū' māchekxīyā'tit a'nchī nalīlatā'kchokoyā'tit xa'nca, casqui'ni'tit Dios lā' xla' nacāmāmāchekxīnīyāni'. Xla' lej cāmaktāya ixlīhuāk huan tachi'xcuui't chu a'nchī tasqui'nī lā' tū' cālacatā'quī'. ⁶ A'xni'ca' hui'xina'n nasqui'ni'yā'tit catūhuā Dios, napuhua'nā'tit que Dios stu'ncua' nacātamaxquī'yāni'. Lā' tū' maktin tipuhua'nā'tit que Dios tū' caticāmaxquī'ni'. Lā' a'nti puhuan que Dios tū' catimāstā'lh, xla' tū' xmān tāpātin ixtapāstacna' ka'lhī. Xla' hua'chi a'xni'ca' huan ū'ni' lakaxtim mā'kchoko huan xasipej mar. ⁷ A'nti puhuan chuntza', Dios tū' catimaxquī'lh a'ntü nasqui'ni'. ⁸ A'ntün tū' xmān tāpātin tapāstacna' taka'lhī, xlaca'n tū' maktin taca'tzī a'ntü natatlahua.

⁹ Lā' hui'xina'n, tā'timīn, a'nti chu catīhuāya tachi'xcuui't, calipāxuhua'tit como Dios cālaktzī'nāni' tū' hua'chi chu catīhuāya tachi'xcuui't. ¹⁰ Lā' hui'xina'n, tā'timīn, a'nti lacricos, calipāxuhua'tit como māchekxīyā'tit que Dios laktzī'n mintumīnca'n hua'chilh nīn tuntū' ixtapalh. Huan ricosnu' natasputa hua'chi lakatin xa'nat. ¹¹ A'xni'ca' lej chi'chini'n huan chi'tin scōhuan, lā' huan xa'nat yuja. Lā' huan ixlitzēhuani't xla' sputa. Lā' nā chuntza' talīsputa huan ricosnu' līhuan tatlahua ixnegocioca'n.

A'nchī napāīni'ncan lā' natāyani'can

¹² Līpāxūj tahui'lāna' xlaca'n a'nti lej līlācatejtin tapāti a'ntü cāpātle'keni'. Palh xlaca'n natatāyani', nataka'lhī xasāsti' ixquilhtamacujca'n. Lā' xasāsti' quinquilhtamacujca'n xla' hua'chi lē'ksajna' a'ntü Dios cāmālacnūni' a'ntün tapāxquī'. ¹³ Lā' palh kalhatin chi'xcu' puhuan que natlahua a'ntün tū' tzey, tū' cahualh que Dios māpuhuanīlh a'ntün tū' tzey. Dios tū' maktin puhuan natlahua a'ntün tū' līmakuan. Lā' xla' tū' cāmāpuhuanī huan tachi'xcuui't que catatlahualh a'ntün tū' līmakuan. ¹⁴ A'xni'ca' kalhatin chi'xcu' puhuan natlahua a'ntün tū' līmakuan, xla' māni' ixtapāstacna' mātlahuī chuntza'. ¹⁵ Lā' palh xla' tlāhua chu a'nchī ko'hua'jua' ixtapāstacna', chuntza' ka'lhī ixtalaclē'i'. Lā' ā'chulā' tlāhuatēla a'ntün tū' tzey. Lā' ū'tza' nalīnī.

¹⁶ Lej stu'ncua' a'ntü iccāhuanimā'ni'. Lā' tū' cata'a'kxokotit, tā'timīn. ¹⁷ Huāk xatzey catūhuā a'ntü quincātamaxquī'nī'tā'ni', huāk macamīn Dios. A'nti quincāmaxquī'ni' huāk a'ntün tzey xla' ū'tza' Dios. Xla' cātlahualh a'ntün tamāxkakēni'n nac a'kapūn. Dios xla' chu ū'tza'tza'.

Tū' maktin taxtāpalī nīn macstī'nā'j. ¹⁸ Dios quincātamaxquī'ni' xasāstī' quinquilhtamacujca'n chu a'nchī xla' ixtapuhuān. Quincātamaxquī'ni' quinquilhtamacujca'n xasāstī' por ixpālacata ixtachihuīn Dios a'ntū ixlīstū'nca'. Lā' chuntza' quina'n xapū'la' kalhlaka'ī'nī'ta'uj. Lā' ā'calīstān lhūhua' ā'makapitzīn natakahlaka'ī'.

A'ntū Dios lacasqui'n que natlahuayāuj

¹⁹ Lā' capāstactit huā'mā', tā'timīn. Lā' milīhuākca'n xa'nca cakaxpa'ttit ixtachihuīn Dios. Lā' capāstacna'ntit pū'la para nachihuīna'nā'tit, lā' tū' na'a'kchipinā'tit. ²⁰ Huan tā'kcha quincāmāmakchuyīyāni'. Lā' chuntza' tūla tlahuayāuj ixtapuhuān Dios. ²¹ Camāpānūkō'tit ixlīhuāk a'ntūn tū' tzey lā' ixlīhuāk a'ntū ko'hua'jua'. Calīhui'ī'tit que natlahua'yā'tit ixtapuhuān Dios. Lā' catlahua'tit cuenta a'ntū huan ixtachihuīn Dios a'ntū maklhtīni'nī'ta'ntit. U'tza' a'ntū cāmāca'tzīnīni' a'nchī nacālīmāpūtaxtūyāni'.

²² Ca'a'kahuāna'ni'tit huan ixtachihuīn Dios, lā' tū' xmān cakaxpa'ttit. Palh puhua'nā'tit que xmān tasquī'nī nakaxpa'tā'tit, mē'cstuca'n ta'a'kxokoyā'tit. ²³ A'ntī xmān takaxmata ixtachihuīn Dios lā' tū' ta'a'kahuāna'ni', xlaca'n hua'chi kalhatin chī'xcu' a'ntī talakjū nac espejo. ²⁴ Lā' xmān ixa'cstu laktzī'ncan a'nchī huanī't ixlacan lā' a'n lā' chu tuncan pātza'nkā a'nchī ixuanī't. ²⁵ Lā' tū' chuntza' xlaca'n a'ntīn cuenta tatlahua huan xatzey ixtachihuīn Dios a'ntūn quincāmāca'tzīnyāni' a'nchī nalīpūtaxtuyāuj. Lā' palh xlaca'n tū' tamakxteka ta'a'kahuāna'ni', lā' palh tū' tapātza'nkā a'ntū huan, chuntza' Dios nacāsicua'lanālī ixlīhuāk a'ntūn tatlahua.

²⁶ Lā' palh chā'tin chī'xcu' huan que a'kahuāna'ni' Dios, lā' tūla māpa'ksī' ixquilhni' xla' ixa'cstu ta'a'kxoko. Xla' tū' stu'nca' a'kahuāna'ni' Dios. ²⁷ A'ntū Dios lacasqui'n que natlahuayāuj quina'n a'ntī stu'nca' kalhlaka'ī'yāuj xla' chuntza': cacāmaktāyauj huan lacxcamanīn lā' huan lakapūtnu' a'ntīn tapātīni'n lā' pō'ktu cataxtunquūj de ixlīhuāk xako'hua'jua' a'ntū xala' nac quilhtamacuj.

2

Tasquī'nī nacālaktzī'nāuj huan tachi'xcu'huī't chu a'cxtim

¹ Tā'timīn, calālaktzī'ntit a'cxtim milīhuākca'n hui'xina'n a'ntūn kalhlaka'ī'yā'tit quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo a'ntī lej xaka'tla'. ² Na'iccāhuanīyāni' lakatin tamālacastuc. Kalhatu' chī'xcu'huī'n tatanū na milītokpānca'n. Kalhatin xla' rico lā' ka'lhī ixmacatzātzāt de oro lā' ixlu'xu' lej xafino. Lā' huan ā'kalhatin xla' pobre lā' xla' ka'lhī masnā lu'xu'. ³ Lā' hui'xina'n más a'cnīni'ni'yā'tit a'ntūn ka'lhī xatzey ixlu'xu' lā' huani'yā'tit: “Hui'x catahui'la' huā'tzā' nac xatzey silla”. Lā' huan pobre huani'yā'tit: “Hui'x catāyachī a'jnanu' o catahui'la' nac piso pajtzu na quintojon”. ⁴ Palh chuntza' tlahua'yā'tit hui'xina'n, chuntza' tasu'yu que puhua'nā'tit que ā'makapitzīn chī'xcu'huī'n más xalacuan. Palh chuntza' tlahua'yā'tit hui'xina'n, tū' tzey mintapāstacna'ca'n.

⁵ Tā'timīn, lej iccāpāxquī'yāni' lā' iccāhuanīcu'tunāni' huā'mā'. Dios cālacsacnī't a'ntī lacpobresnī'. Lā' a'yuj pobres xlaca'n, Dios cālaktzī'n hua'chi ricosnu', como talīpāhuan Dios lā' chuntza' natatanū a'nlhā xla' māpa'ksīni'n. Lā' nō ixlīhuāk a'ntūn tapāxquī' Dios ixlīhuākca'n natatanū a'nlhā xla' māpa'ksīni'n. ⁶ Lā' hui'xina'n cālakkama'nā'tit huan tī lacpobres. Lā' cā'a'cnī'ni'ni'yā'tit huan ricos. Lā' huan ricos ū'tunu'n a'ntūn

cātamāpātīnīyāni'. Lā' xlaca'n cātamālacapū'yāni' hui'xina'n. ⁷ U'tunu'n huan rīcos a'ntū ko'hua'jua' talīchihuīna'n Jesucristo quiMāpa'ksīni'ca'n. U't'zua' n'nti hui'xina'n tā'tapa'ksī'yā'tit.

⁸ Ixlīmāpa'ksīn Dios a'ntūn tatzō'kni' na ixtachihuīn Dios chuntza' huan: “Nacāpāxquī'ya' huan ā'makapitzīn chu a'nchī pāxquī'ca'na' mē'cstu”. Palh hui'xina'n a'kahuāna'ni'yā'tit huā'mā' līmāpa'ksīn, chuntza' xa'nca tlā'hua'mpā'na'ntit. ⁹ Palh hui'xina'n a'cnīni'ni'yā'tit makapitzīn lā' ā'makapitzīn huampala cālakmaka'nā'tit, chuntza' tlaha'yā'tit a'ntūn tū' līmakuan, lā' chuntza' hui'xina'n laclī'pinā'tit chu a'nchī huan huan ixlīmāpa'ksīn Dios. ¹⁰ Palh kalhatin chī'xcu' nakalh'laka'ī' ixlīhuāk huan ixley Dios lā' xmān lakatin līmāpa'ksīn a'ntūn tū' a'kahuāna'ni', huā'mā' chī'xcu' laclē'n como tū' a'kahuāna'ni'kō'lh huan ley, lā' a'yuj xmān lakatin līmāpa'ksīn a'ntūn tū' a'kahuāna'ni'lh. ¹¹ Dios hualh: “Tū' timak-puscātīni'na'”. Lā' nā chuntza' hualh xla': “Tū' timaknīni'na'”. Palh kalhatin a'ntū namaknīni'n, xla' nalaclē'n lā' a'yuj tū' makpuscatīni'nīt. ¹² Dios quincāmaktāyayāni' lā' chuntza' palh tlaha'yā'j a'ntūn tū' tzey, Dios naquincājuzgarlīyāni'. Lā' ū'tza' calīchihuīna'ntit lā' catlahua'tit a'ntūn tzey. ¹³ Dios, a'xni'ca' najuzgarlī, tū' caticālakalhu'malh a'ntūn tū' talakalhu'malh ā'makapitzīn. Lā' xla' xmān nacālakalhu'man a'ntūn talakalhu'malh ā'makapitzīn. Lā' a'ntūn talakalhu'manīt ā'makapitzīn, xlaca'n tū' catitajicua'lh a'xni'ca' najuzgarlī Dios.

A'nchī xa'nca kalhlaka'ī'can

¹⁴ Tā'timīn, palh kalhatin chī'xcu' huan que lipāhuan Dios lā' xla' tū' tlaha'a a'ntūn tzey, chu tlakaj huan palh lipāhuan. ¹⁵ Palh kalhatin quintā'tin spu'tni' ixlū'xu' lā' tū' ka'lhī a'ntū nahua' ¹⁶ lā' makapitzīn de hui'xina'n tahuani: “Dios casicua'lanālini' lā' camaxquī'ca' milū'xu' lā' camāhuī'ca'”, lā' a'ntū tahuani chuntza' nīn tuntū' tamaxquī', chuntza' nīn tuntū' ixpālacata palh tahuani que talipāhuan Dios. ¹⁷ Palh kalhatin chī'xcu' huan palh lipāhuan Dios, lā' tū' maktāya ā'chā'tin, xla' chu tlakaj huan que lipāhuan Dios. Xla' hua'chī kalhatin xanīn como huan xanīn tuntū'tza' tlaha'a.

¹⁸ Chō'la kalhatin nahuan: “Makapitzīn xmān talipāhuan Dios, lā' ta'a'nan ā'makapitzīn a'ntūn tatlahua a'ntūn tzey”. Palh chuntza' ixquihuanica quit xa'icualh: “¿Chichū nalītasu'yu'ya' palh lipāhua'na' Dios palh tū' tlaha'ya' a'ntūn tzey? Pero quit ic'tlahua lej xatzey. Lā' chuntza' lītasu'yu' palh quit iclipāhuan Dios”. ¹⁹ Hui'x puhua'na' que xmān kalhatin Dios. Lā' chuntza' tzey. Lā' nā chuntza' tapuhuan huan xako'hua'jua' espīritus a'ntūn tatā'scuja huan ko'ti'ti'. Lā' xlaca'n taxpipi porque lej tajicua'ni' Dios. ²⁰ Hui'x tū' māchekxī'ya'. Na'icmāsu'ni'yāni' que chu tlakaj a'ntū huan palh lipāhuan Dios lā' palh tū' tlaha'a a'ntū xalacuan. ²¹ Quixū'yāpapca'n Abraham mālacnūni'lh, como hua'chī lē'ksajna' Dios, huan ixo'kxa' a'ntū ixtacūni' Isaac. Lā' ū'tza' Dios lilaktzī'lh que Abraham lej tzey a'ntū chī'xcu' por ixpālacata a'ntūn tlhualh. ²² Chuntza' māchekxī'can que Abraham ixlipāhuan Dios lā' ū'tza' xla' lītlahualh a'ntū xalacuan. Lā' a'xni'ca' Abraham tlhualh huā'mā' a'ntū lej tzey, ū'tza' lītasu'yulh que Abraham ixlipāhuan Dios. ²³ Lā' chuntza' tlōkentaxtūca chu a'nchī ixtatzō'kni' na ixtachihuīn Dios a'nlhā huan: “Abraham ixlipāhuan Dios. Lā' ū'tza' Dios lej xatzey lilaktzī'lh Abraham”. Lā' Dios hualh que Abraham ixamigo.

²⁴ Lā' chuntza' hui'xina'n ca'tziyā'tittza' que Dios xalacuan cālaktzi'n tachi'xcuui't tū' xmān por ixpālacata talipāhuan Dios. Nā tasqui'nī que xla'ca'n natatlahua a'ntū xalacuan. Lā' chuntza' natasu'yu palh talipāhuan Dios. ²⁵ Lā' nā chuntza' pātlekeni'lh Rahab a'ntī lej ixka'lhī lhūhua' ixmakchi'xcu'. Xla' cāmaktekli tatachokolh na ixchic huan chi'xcuui'n a'ntī Josué cāmacamilh. Lā' cāmātzē'kli lā' cāmaktāyah para natataxtu de huan nac cā'lacchicni' nac ā'kantīn tej. Lā' ū'tza' Dios līlaktzi'lh lej tzeyā puscāt huan Rahab. ²⁶ Quina'n hui'lāna'uj como ka'lhīyāuj quimacni'ca'n lā' quilica'tzīnca'n. Lā' nā chuntza' quina'n ka'lhīyāuj xasāsti' quinquilhmacujca'n, como līpāhuanāuj Dios lā' nā tlahuayāuj a'ntū xalacuan.

3

Quinquilhni'ca'n

¹ Tā'timīn, más xatzey palh tū' lhūhua' de hui'xina'n nala'yā'tit milīmākalhtō'kē'ni'nī'nca'n na milītokpānca'n. Ca'tziyā'tit hui'xina'n que xla'ca'n a'ntī tamāsu'yu más līpalha' nacājuzgarlīcan. ² Quina'n quilihua'kca'n a'katunu' tlahuayāuj a'ntūn tū' tzey. Lā' palh kalhatin chi'xcu' tze māpa'ksī ixquilhni' lā' chuntza' tze māpa'ksī ixlīhuāk ixmacni'. Lā' xla' tzeyā chi'xcu'. ³ Hua'chi huan calhuāyuj, cāmākalhnūyāuj freno na ixquilhni'ca'n. Lā' chuntza' tze nacāmāpa'ksīyāuj. Lā' nata'a'n chu a'nlhā quina'n lacasqui'nāuj. ⁴ Lā' nā hua'chi huan barcos a'ntū lej lakka'tla'n. Lā' a'ntū pūxui'tican lej ti'na'j. Lā' a'yuj huan ū'ni' lej xatli'hui'qui tampi'talē'n huan barco, huan piloto tze nalē'n chu a'nlhā lacasqui'n, a'yuj ti'na'j a'ntū pūxui'tican huan barco. ⁵ Lā' chuntza quinquilhni'ca'n. Lā' a'yuj ti'na'j quinquilhni'ca'n lītasu'yu que līka'tla'jca'tziyāuj. Lā' huan skoyāt a'yuj mactzina'j macscut pero tze namāquilhtī lakatin ka'tla' cā'qui'huī'n. ⁶ Lā' quinquilhni'ca'n hua'chi skoyāt como cālactlahua ā'makapitzīn. Quinquilhni'ca'n pūchihuīna'nāuj ixlīhuāk a'ntū lej ko'hua'jua'. Lā' ū'tza' ā'chulā' tū' tzey līlayāuj. Por ixpālacata quinquilhni'ca'n, talālista'la ixlīhuākca'n tachi'xcuui't nac cā'quilhtamacuj. Lā' huan ko'ti' ū'tza' a'ntī quincāmāhuanīyāni' a'ntū ko'hua'jua'. ⁷ Lā' chi'xcuui'n xla'ca'n tze natamāmānsujlī chuxatūyā animalhna' lā' chuxatūyā spūnnu' lā' chuxatūyā lūhua' lā' chuxatūyā animalhna' xala' nac mar. Lā' ixlīhuākca'n cāmāmānsujlīca. ⁸ Pero quinquilhni'ca'n tinti' a'ntī tze namāpa'ksī. Quinquilhni'ca'n pō'ktu huan a'ntū ko'hua'jua'. Hua'chilh ka'lhī līlaknīn como quinquilhni'ca'n cāpūlactlahuayāuj ā'makapitzīn. ⁹ Lā' con quinquilhni'ca'n pūmācā'tanīyāuj Dios quīnTāta'ca'n, lā' nā cāpū'a'ksa'nāuj huan ā'makapitzīn tachi'xcuui't a'ntū Dios tlahuanī't hua'chi xla'. ¹⁰ Lā' māni' na quinquilhni'ca'n taxtu huan tachihuīn a'ntū xatzey lā' huan tachihuīn a'ntū ko'hua'jua'. Tā'timīn, ū'tza' huā'mā' tū' līmakuan. ¹¹ ¿Chu xmān nac lakatin mu'sni' taxtu huan xcān xase'ksi' lā' huan xcān cha'chā'klhua'? ¹² Tā'timīn, a'katin qui'huī' de a'kalhpauj tūla catitō'ca'lh ixtō'cat xīpa. Lā' xaquī'huī' uvas tūla catitō'ca'lh ixtō'ca't a'kalhpauj. Lā' nā chuntza' huan lakatin mu'sni' a'nlhā taxtuhuī' cha'chā'klhua' xcān a'ntza' tūla catitaxtulh huan xase'ksi' xcān.

A'ntīn taka'lhī ixtapāstacna' Dios

¹³ Chō'la makapitzīn de hui'xina'n huī' a'ntī lakskalalhna' lā' lhūhua' tamāchekxī lā' chuntza' tze namāsu'yu'yātī. Calatā'kchokotit līlacatejtin

lā' chuntza' nalitalacsu'yu palh lakskalalhna' hui'xina'n. Lā' tū' tika'tla'jca'tziyā'tit. ¹⁴ Lā' palh hui'xina'n xmān lacasqui'nā'tit que napuhuanca que hui'xina'n lej skalalhna' chuntza' litasu'yu que tū' lej skalalhna' hui'xina'n. ¹⁵ Palh chuntza' puhuan kalhatin, a'ntza' litalacsu'yu palh ixtapāstacna' xla' tū' ixla' Dios. Xmān pāstacna'n hua'chi ixtapāstacna' huan ko'ti'ti' lā' ixtapāstacna'ca'n chi'xcuhuī'n como tlahuamā' a'ntū lacasqui'n ixmacni'. ¹⁶ A'xni'ca' huan tachi'xcuhuī't xmān talacasqui'n que napuhuanca que xla'ca'n lej lakskalalhna' por ū'tza' talālista'la lā' tatlahua ixlīhuāk catūhuā a'ntū lej ko'hua'jua'. ¹⁷ Lā' na'iccāhuaniyāni' a'nchī talīhuanī't xla'ca'n a'ntīn taka'lhī ixtapāstacna' Dios. Xla'ca'n xmān tapāstaca a'ntū lacuan. U'tza' a'ntū más tasqui'nī. Lā' tū' talāsta'la. Lā' lacatzucu talātā'chihuīna'n. Lā' lej ta'a'kahuāna'n. Lā' tamaktāya ā'makapitzīn. Lā' talaktzī'n a'cxtim ixlīhuāk. Lā' tatlahua a'ntūn tzey, lā' tū' hua'chi a'ntīn tatasu'yu' palh tzeyā chi'xcuhuī'n lā' xmān talī'a'kxokonu'n. ¹⁸ Lā' a'ntīn tū' talāsta'lacu'tun con ā'makapitzīn, chuntza' xla'ca'n tatlahua a'ntū xatzey, lā' chuntza' tū'tza' catitatā'lāsta'lacu'tulh huan ā'makapitzīn.

4

Tū' tzey palh lakatiyāuj a'ntū xala' nac quilhtamacuj

¹ Lā' ¿a'chī' lej lāsta'layā'tit? Hui'xina'n tlahua'yā'tit chuntza' como lej ka'lhīcu'tunā'tit a'ntū lej ixtapalh tumīn. Lā' huā'mā' tapāstacna' a'ntū ka'lhī'yā'tit tā'lāsta'latanūma' na mi'a'clhcunucca'n con huan xatzey mintapāstacna'ca'n a'ntū cātamaxqui'nī'ta'ni' Dios. ² Hui'xina'n lej ka'lhīcu'tunā'tit catūhuā lā' como tūla ka'lhī'yā'tit, lā' ū'tza' lālīmaknīcu'tunā'tit hui'xina'n. Hui'xina'n lej lālīkca'tzani'yā'tit a'ntī ka'lhī catūhuā, lā' como tūla ka'lhī'yā'tit, lej lālīlacatā'qui'yā'tit lā' lālītucsā'tit. Lā' tūla ka'lhī'yā'tit a'ntū lacasqui'nā'tit hui'xina'n, como tū' squi'ni'yā'tit Dios. ³ Lā' a'xni'ca' squi'ni'yā'tit Dios tū' cāmaxqui'yāni', porque tū' xa'nca squi'ni'yā'tit. Squi'ni'yā'tit hui'xina'n con xako'hua'jua' mintapāstacna'ca'n. Squi'ni'yā'tit xmān para pāxcat līla'yā'tit, xmān para a'ntū hui'xina'n lacasqui'nā'tit. ⁴ Hui'xina'n hua'chi kalhatin puscāt a'ntīn tū' lakspit, como tū'tza' a'kahuāna'ni'cu'tunā'tit Dios lā' xmān tlahua'cu'tunā'tit a'ntū lacasqui'nā'tit. ¿Chu tū' ca'tziyā'tit que a'ntī lej talakatī lhūhua' catūhuā xala' nac quilhtamacuj, xla'ca'n tala hua'chī ixtā'ca'tza Dios? A'ntīn tatlahua chu a'cxtim hua'chi xalanī'n nac quilhtamacuj, xla'ca'n tala hua'chī ixtā'ca'tza Dios. ⁵ Chō'la hui'xina'n puhua'nā'tit que xmān chu tlakaj tatzo'kni' huan na ixtachihuīn Dios a'nlhā huan que Dios quincāmaxqui'nī'ta'ni' huan Espīritu Santo lā' xla' lacasqui'n que xmān xla' naquincāmāpa'ksiyāni' lā' tū' lacasqui'n que naquincāmāpa'ksiyāni' ā'kalhatin. ⁶ Lā' como ū'tza' lacasqui'n Dios, xla' quincāmaktāyayāni', lā' chuntza' tzē na'a'kahuāna'ni'yāuj xmān Dios. Chuntza' huan ixtachihuīn Dios: Dios tū' cāmaktāya a'ntīn taka'tla'jca'tzī.

Xla' cāmaktāya a'ntīn tū' taka'tla'jca'tzī.

⁷ Lā' hui'xina'n catamakxtektit que Dios nacāmāpa'ksiyāni'. Lā' tū' catamakxtektit que huan ko'ti'ti' nacāmāpa'ksiyāni'. Lā' chuntza' xla' nacātatzā'laniyāni'. ⁸ Catapajtzūtī con Dios lā' xla' nā nacātā'latahui'layāni' hui'xina'n. Lā' hui'xina'n a'ntīn tlahua'yā'tit a'ntū xako'hua'jua', tū'tza' catlahua'tit. Lā' hui'xina'n a'ntī pāxqui'yā'tit

Dios lā' nā a'ntū ixlā' huan quilhtamacuj, camakxtektit huanmā' xako'hua'jua' mintapāstacna'ca'n. ⁹Lā' lej calakaputzatit lā' cacalhua'ntit. Lā' tū'tza' calītzī'ntit lā' tū'tza' capāxuhua'tit por ixpālacata a'ntūn tū' tzey. Camāxana'ntit por ixpālacata mintalaclē'i'ca'n. ¹⁰Lā' cahua'ni'tit Dios palh hui'xina'n tlahua'nī'ta'ntit a'ntūn tū' tzey lā' Dios nacālakalhu'manāni'.

Tū' tzey palh a'ksa'nanāuj

¹¹ Tā'timīn, tū' tilālīchihuīna'nā'tit a'ntūn tū' tzey. Palh kalhatin līchihuīna'n ā'kalhatin a'ntūn tū' līmakuan, chuntza' līlakmaka'mā' huan ley a'ntū huan: Calāpāxquī'tit. Xla' puhuan que tzē nahuan palh ā'chā'tin laclē'n. Lā' xla' hua'chi juez. Lā' tū' puhuan palh nā xla' laclē'n como lakmaka'mā' huan ley. ¹² Xmān kalhatin juez a'nan. Xla' ū'tza' māni' Dios. Lā' xla' ū'tza' quincāmaxquī'ni' huan ley que ū'tza' na'a'kahuāna'ni'yāuj. Xla' tzē naquincāmāpūtaxtūyāni' lā' nā tzē naquincāmacā'nāni' nac pūpātīn. Lā' ¿a'chī' puhua'nā'tit palh hui'xina'n tzē na'a'ksa'nā'tit ā'kalhatin?

Tū' ca'tzīyāuj a'ntū napātle'ke lakalī

¹³ Na'iccāhuaniyāni' hui'xina'n macsti'na'j mimpālacataca'n hui'xina'n a'ntī lāhuani'yā'tit: “Chuhua'j o lakalī na'a'nāuj nac lakatīn xcānsipej. Lā' a'ntza' natachokoyāuj lakatīn cā'ta. Lā' natamāhuana'nāuj lā' nastā'nanāuj. Lā' natlajayāuj lhūhua' tumīn”. ¹⁴ Huā'mā' iccāhuaniyāni': Hui'xina'n tū' ca'tzīyā'tit palh natalā't'kchokoyā'tit lakalī. Quina'n hua'chi jinta'lh como huan jinta'lh chuhua'j tasu'yu lā' ixlī'ā'ka'tlā'tus lakspu'tpala. ¹⁵ Chuntza' ixuantit: “Palh Dios lacasquī'n que quina'n natahui'lāyāuj ā'macsti'na'j, ū'tza' huā'mā' natlahuayāuj”. ¹⁶ Lā' hui'xina'n, tū' kalhasquī'nī'yā'tit Dios tuchū ixtapuhuān. Xmān tlahua'yā'tit a'ntūn tlahuacu'tunā'tit. Hui'xina'n lej ka'tlā'jca'tzī'yā'tit. Lā' tū' līmakuan chuntza' tlahua'yā'tit. ¹⁷ Palh kalhatin ca'tzī que tzē natlahua catūhuā a'ntū līmakuan, lā' palh tū' tlahua huā'mā', chuntza' xla' ka'lhī ixtalaclē'i'.

5

A'ntū nacāpātle'keni' huan ricosnu'

¹ Lā' chuhua'j na'iccāhuaniyāni' hui'xina'n macsti'na'j ixpālacata huan ricosnu'. Catatzuculh tacalhuan lā' catalakaputzalh huan ricosnu' como lej natapātīni'n. ² Huan ixtumīnca'n hua'chilh xamasni'. Lā' huan ixlū'xu'ca'n huāk hua'chilh xatahuā'lani'. ³ Lā' ixoroca'n lā' ixlataca'n hua'chilh huāk xasko'luni'. Xasko'luni' como xla'ca'n lactampi'lhni' lā' tū' tamaktāyacu'tun ā'makapitzīn. Xla'ca'n lej tamākēxtiminī't lhūhua' tumīn lā' pajtzutza' huan chī'chini' a'xni'ca' natapātīni'n nac pūpātīn. ⁴ Xla'ca'n tū' tamāpalani't a'ntīn tatā'scuji na ixlā'tacuxtuca'n. Pero Dios lacahuāna'huī'. Lā' xla' ū'tza' a'ntī māpa'ksīni'nkō' ixlīhuāk nac a'kapūn lā' ixlīhuāk nac cā'quilhtamacuj. Xla' cālaktzī'mā' a'nchī ta'a'kxoko huan ixtasācu'can por tū' natamāpala. ⁵ Huā'tzā' nac quilhtamacuj huan ricosnu' taka'lhī ixlīhuāk. Lā' lej līpāxūj talīlatlā'huan. Xla'ca'n hua'chi lakatin pa'xni' a'ntū makako'ntīcan lā' namaknīcan. ⁶ Lā' huan ricosnu' tamālacapū' huan chī'xcu'huīn a'ntī xalacuan. Lā' ū'tza' cālīmaknīca. Lā' xla'ca'n tū' tatamaktāyah.

Tasquī'nī naka'lhīyāuj hasta que namimpala Jesucristo

⁷ Lā' chuhua'j hui'xina'n, tā'timīn, līlacatzucu caka'lhī'tit hasta a'xni'ca' namin huan Māpā'ksīni' Jesucristo. Kalhatin chi'xcu' a'ntīn tlahua ix-tacuxtu, xla' ka'lhī hasta que lhā nalana'n. Xla' ka'lhī hasta nala xcān pū'la lā' ā'calistān huampala. ⁸ Hui'xina'n nā lacatzucu caka'lhī'tit. Tū' calakachipinī'tit. Palaj namimpala huan Māpa'ksīni'. ⁹ Tū' calāliyahua'tit. Palh chuntza' tlahua'yā'tit Cristo nacājuzgarli'yāni'. Xla' ū'tza' Juez. Lā' palaj namimpala. ¹⁰ Capāstactit hui'xina'n a'nchī tapātīni'lh makāntza' ixa'cta'sana'nī'n Dios. Lā' tatāyani'lh. Hui'xina'n chu lakatin nala'yā'tit. ¹¹ Huanāuj que lej ixtapāxuhua xlaca'n a'ntīn tatāyani'lh. Ca'tziyā'tittza' a'nchī litāyani'lh Job. Lā' ā'calistān Dios maxquī'lh lhūhua', como lakalhu'malh.

¹² Lā' chuhua'j na'iccāhuaniyāni' a'ntū lej tasqui'nī. Tū' tihua'nā'tit "por Dios". A'xni'ca' nahua'nā'tit "stu'ncua'", xmān "stu'ncua'" nahua'nā'tit. Lā' a'xni'ca' nahua'nā'tit "tū' stu'ncua'", xmān "tū' stu'ncua'" nahua'nā'tit. Palh tū' chuntza' natlahua'yā'tit, Dios nacāmāpātīni'yāni'.

¹³ A'xni'ca' nacāpātle'keni'yāni' catūhuā cakalhtō'ka'tit hui'xina'n. A'xni'ca' lipāxūj lahui'lāna'ntit, catlī'tit a'ntū nalipāxuhua Dios. ¹⁴ A'xni'ca' ī'tza'ca'nā'tit, cacāmāta'sī'tit huan xanapuxcu'nu' a'ntī xalanī'n nac litokpān. Lā' xlaca'n natamin lā' natalikalhtō'ka' lā' natalītlahua aceite huan ī'tza'ca' por ixtacuīni' huan Māpa'ksīni' Jesucristo. ¹⁵ Palh xlaca'n natakalhtō'ka' lā' natakalhlaka'ī' que natzeyan, Dios namātzeyī. Lā' palh xla' tlahuanī't a'ntūn tū' līmakuan, Dios namāspūtūnu'ni'. ¹⁶ Calāhuani'tit hui'xina'n palh tūla makxtekā'tit catūhuā a'ntūn tū' tzey. Lā' chuntza' nalālīkalhtō'ka'yā'tit. Lā' Dios nacātamātzeyīyāni' hui'xina'n a'ntū ī'tza'ca'nā'tit. Dios tlahua con ixlīmāpa'ksīn a'ntū squi'ni' kalhatin chi'xcu' a'ntīn tzey. ¹⁷ Dios maxquī'lh a'ntū squi'ni'lh Elías a'ntū ixa'cta'sana' Dios. Xla' kalhatin chi'xcu' hua'chi quina'n ixuanī't. Lā' xla' lej squi'ni'lh Dios tū' calalh xcān. Lā' lakatu'tun cā'ta ā'i'tāt tū' lalh xcān. ¹⁸ Lā' squi'ni'pā ā'maktin Dios palh ixlapā xcān. Lā' chuntza' lalh xcān. Lā' chuntza' lana'lh nac cā'tiya'tna'.

¹⁹ Tā'timīn, palh kalhatin de hui'xina'n tatonkopū lā' palh ā'kalhatin namaktāya para natlā'huampala na ixtej Dios, ²⁰ casca'ttit que a'ntū maktāya ā'kalhatin para natlā'huampala na ixtej Dios, chuntza' namāpūtāxtū ā'kalhatin de huan līnīn lā' chuntza' namāspūtūnu'ni'can ixtalacle'i'.

Huan Xapū'la Carta a'ntūn Tzo'kli San Pedro

Pedro cātzo'knuni'lh a'nti ixtakalhla'k'ā'

¹ Quit Pedro, ixapóstol Jesucristo. Quit ictzo'ka huā'mā' carta. Iccātzo'knuni'mā'ni' hui'xina'n a'nti ixtachi'xcuhuī't Dios a'ntūn cātamā'a'kahuanīni' lā latlā'hua'nā'tit hua'chi makatīyāti'n nac cā'xcānsipejni' a'nlhā huanican Ponto lā Galacia lā Capadocia lā Asia lā Bitinia. ² Dios quinTāta'ca'n cālacsacnī'ta'ni' makāntza' chu a'nchī puhualh. Lā' xla' puhualh que huan Espíritu Santo lactzey nacātlahuayāni'. Lā' xla' lacasqui'lh que hui'xina'n na'a'kahuāna'ni'yā'tit Jesucristo. Lā' lacasqui'lh que ixka'lhni' Jesucristo nacāxapani'yāni' ixlihuāk mintalaclē'i'ca'n. Dios lej cacāsicua'lanālini' lā cacāmātza'la'nkē'ni'n mi'a'clhcunucca'n.

Ca'tziyāj que Dios naquincāsicua'lanālyāni'

³ Namaxquī'yāj pāxcatca'tzi Dios. Xla' ū'tza' ixTāta' quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo. Lā' como Dios mālahuanīchokolh Jesucristo, nā chuntza' quincāmaxquī'ni' xasāsti' quinquilhtamacujca'n. Lā' chuhua'j ca'tziyāj que xla' naquincāmaxquī'yāni' ā'chulā'. ⁴ A'ntū Dios naquincāmaxquī'yāni', xla' māquī'canī't nac a'kapūn. A'ntza' tuntū' catipātle'keni'lh. Tū' hua'chi catūhuā a'ntū masa lā' a'ntū lakuan lā' a'ntū xneka. ⁵ Lā' como hui'xina'n lipāhua'nā'tit Dios, xla' cāmaktaka'lhāni' como xla' ka'lhī limāpa'ksīn. Xla' nacāmaktaka'lhāni' hasta ā'xmān huan chi'chini'. Lā' huan ā'xmān chi'chini' natasu'yukō' ixlihuāk a'ntū Dios nacāmaxquī'yāni' a'xni'ca' naquincāmāpūtaxtūkō'yāni'.

⁶ U'tza' hui'xina'n lipāxuhua'yā'tit a'yuj tū' lej makān lakaputzayā'tit como lej pātīpā'na'ntit lhūhua' catūhuā. ⁷ Lā' como hui'xina'n lilacatzucu pātīyā'tit a'ntū pātīpā'na'ntit, chuntza' tasu'yu palh lej stu'ncua' kalhlaka'ī'yā'tit. Huan oro māchi'chīcan para namaklhūcan a'ntūn tū' tzey. Lā' chuntza' tachoko huāk oro. Lā' nā chuntza' hui'xina'n. A'xni'ca' pātīni'nā'tit hui'xina'n namakxtekā'tit a'ntūn tū' tzey. Lā' chuntza' más lacuan nala'yā'tit. Huan oro lej tapala a'yuj tē mālakuanīcan. Lā' más xat-apala na ixlacapūn Dios palh hui'xina'n xa'nca kalhlaka'ī'yā'tit. Lā' palh xa'nca kalhlaka'ī'yā'tit a'yuj pātīni'nā'tit, chuntza' nacātamāka'tlī'yāni' lā' nacāta'a'cnīni'ni'yāni' a'xni'ca' Jesucristo namimpala.

⁸ Hui'xina'n pāxquī'yā'tit Jesucristo a'yuj tū' laktzī'nī'ta'ntit. Hui'xina'n kalhlaka'ī'yā'tit a'yuj chuhua'j tū' laktzī'nā'tit. Lā' ū'tza' lej lipāxuhua'yā'tit. Lā' lej lhūhua' mintapāxuhuānca'n que tūla xa'nca hua'nā'tit a'nchī lipāxuhua'yā'tit. ⁹ Pāxuhua'yā'tit como pūtaxtunī'ta'ntittza' como lipāhua'nā'tit Jesucristo.

¹⁰ Huan a'cta'sana'nī'n xala'nī'n makān xapū'la ixtahuan a'nchī ixquincālisicua'lanālini' Dios. Lā' xla'ca'n lej ixtaputza a'nchī natalīca'tzi a'nchī lipūtaxtucan como ixtaca'tzīcu'tunkō'. ¹¹ Huan Espíritu Santo cāmāca'tzīnīlh palh Cristo xpātīni'lh lā' ā'calīstān ixa'cnīni'ni'ca. Lā' xla'ca'n ixtaca'tzīcu'tun lhānīn xpātīle'kelh huā'mā' lā' ixlihuāk xpālacata huā'mā'. ¹² Dios cāmāca'tzīnīlh que huā'mā' tū' xpātīle'kelh lihan xla'ca'n ixtalahui'lāna'cus. Lā' chuhua'j pātīle'kemā' lihan lahui'lāna'uj quina'n. Huā'mā' ū'tza' a'ntū cātahuanini' xla'ca'n a'nti cātamāsu'ni'ni' huan xatzey tachihuīn xpālacata Jesucristo. Xla'ca'n ixcāmāsu'ni'yāni' hui'xina'n por

ixlīmāpa'ksīn huan Espīritu Santo a'ntī macamincanča' nac a'kapūn. Lā' ixlīhuāk huā'mā' huan ángeles tamāchekxīcu'tun.

Dios lacasqui'n que xa'nca nalatā'kchokoyāuj

¹³ Capāstactit huā' tamā'na lā' skalalh catahui'la'tit. Lā' xa'nca capāstactit. Capāstactā'kchokotit a'nchī Dios nacālīsicua'lanāliyāni' a'xni'ca' namin Jesucristo. ¹⁴ Ca'a'kahuā'na'ni'tit Dios como hui'xina'n ixcamana'. Tū'tza' calatā'kchokotit a'nchī ixlatlā'hua'nā'tit a'xni'ca' tūna'j ixca'tziyā'tit ixtachihuīn Dios lā' a'xni'ca' ixlatlā'hua'nā'tit chu a'nchī xako'hua'jua' mintapāstacna'ca'n. ¹⁵ Lactzey calakō'tit hui'xina'n pō'ktu. Lā' capāstactit que Dios cāmāta'sīni' para nala'yā'tit ixtachixcuhui't. Xla' pō'ktu tzey. U'tza' pō'ktu līlacatejtin nalīlatahui'la'yā'tit chu a'nchī tasqui'nī natalatahui'la' ixcamana' Dios. ¹⁶ Tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios a'nlhā huan Dios: “Lactzey cala'tit hui'xina'n, como quit tzey”.

¹⁷ Lā' hui'xina'n a'xni'ca' kalhtō'ka'ni'yā'tit Dios, chuntza' nahua'nā'tit: “Dios quinTāta'ca'n”. U'tza' a'ntī quincālaktzī'nāni' chu lakatin. Lā' xla' nacāmāpala chā'tunu' chu a'nchī talatā'kchokonī't. Lā' ū'tza' nalījicua'ni'yā'tit Dios līhuan latlā'hua'nā'titcus nac huā'mā' quilhtamacuj. ¹⁸ Xapū'la hui'xina'n ixlatlā'hua'nā'tit hua'chi ixtalatlā'huan minapapna'ca'n. Lā' tuntū' ixtapalh a'nchī ixlatlā'hua'nā'tit xapū'la. Dios cāmāpūtaxtūni' de ixlīhuāk huā'mā'. A'ntū xla' māpalalh para naquincāmāpūtaxtūyāni', huā'mā' tū' hua'chi oro lā' tū' hua'chi plata a'ntū maclacsqi'ncan xmān nac huā'mā' quilhtamacuj. Hui'xina'n ca'tziyā'tit huā'mā'. ¹⁹ Līmāpalalh con huan ixka'lhni' Cristo a'xni'ca' nīlh. Lā' ixka'lhni' Cristo lej tapala. Cristo hua'chi lakatin borrego ixuani't a'ntū lej xatzey lā' tū' a'chī' ixuani't lā' a'ntū maknīcan para namālacnūni'can Dios. ²⁰ A'xni'ca' tūna'j ixtlahuacan huan quilhtamacuj, Dios puhualh que Cristo tasqui'nī nanī para naquincāmāpūtaxtūyāni'. Lā' chuhua'j, huā' tamā'na chī'chini', Cristo nīnī'ttza' para quina'n. ²¹ Por ixpālacata Jesucristo, hui'xina'n līpāhua'nā'tit Dios, como Dios mālakahuanīchokolh Jesucristo lā' līmā'ca'lh para na'a'cnīni'ni'can. Lā' chuntza' hui'xina'n līpāhua'nā'tit Dios lā' ka'lhīpā'na'ntit lakatin chī'chini' a'xni'ca' nacāsicua'lanālikō'yāni'.

²² Hui'xina'n a'kahuāna'ni'nī'ta'ntit huan tachihuīn a'ntū lej xastu'ncua'. Lā' ū'tza' hui'xina'n lactzeytza' līla'tit. Lā' chuhua'j lej ixlīstu'ncua' cāpāxquī'yā'tit a'ntīn takalhlaka't'. Chuhua'j xa'nca calāpāxquī'tit con ixlīhuāk mi'a'clhcunucca'n. ²³ Hui'xina'n ka'lhī'yā'tittza' xasāsti' minquilhtamacujca'n como kalhlaka't'nī'ta'ntit ixtachihuīn Dios a'ntūn tū' maktin catisputli. Lā' chuntza' huan xasāsti' minquilhtamacujca'n tū' maktin catisputli. Nala para pō'ktu. ²⁴ Chuntza' huan na ixtachihuīn Dios a'nlhān tatzo'kni' huā'mā':

Ixlīhuākca'n huan tachi'xcuhui't xlaca'n hua'chi huan chī'tin.

Lā' ixlīhuāk a'ntū tzēhuanī't a'ntūn taka'lhī huan tachi'xcuhui't, ū'tza' hua'chi huan xaxa'nat chī'tin.

Huan chī'tin scōhuan lā' yuja huan xaxa'nat.

²⁵ Ixtachihuīn Dios tū' chuntza'; huā'mā' tū' maktin catisputli.

Lā' ixtachihuīn Dios, chu ū'tza' hua'chi huan xatzey tachihuīn a'ntū cātamāsu'ni'nī'ta'ni' hui'xina'n.

2

¹ Lā' ū'tza' calīmakxtektit ixlīhuāk a'ntūn tū' tzey. Tū'tza' ca'a'kxokonūntit. Tū' cala'tit hua'chi xlaca'n a'ntīn tatasu'yu que

lactzey lā' xmān ta'akxokonun' como xlaça'n tū' lactzey. Tū'tza' calātampi'lhīni'ni'tit. Tū'tza' cacālichihuīna'ntit ā'makapitzīn. ² Huan laksana'tā'n pō'ktu tahua'cutun ixlecheca'n. Lā' chuntza' talistaca. Lā' hui'xina'n nā chuntza' tasqui'nī naca'tzīcu'tunā'tit ixtachihuīn Dios a'ntū hua'chi ixlihua't milica'tzīnca'n. Lā' chuntza' ā'chulā' nakalhlaka'ī'yā'tit, ³ como hui'xina'n ca'tzīyā'tittza' palh Dios lej pāxquī'nin.

Cristo hua'chi lakatin chihuix a'ntū Dios lacsacli

⁴ Pō'ktu catā'latā'kchokotit Jesucristo. U'tza' a'ntī quincāmaxquī'yāni' quinquilhtamacujca'n. Lā' xla' hua'chi huan xapū'lh chihuix a'ntū mā'cnūcan para xacimientō de ixchic Dios. Dios lacsacli como laktzī'lh hua'chi lakatin chihuix a'ntū lej ixtapalh a'yuj huan tachi'xcuui't ixtapuhuan palh tuntū' ixtapalh ixuanī't. ⁵ Hui'xina'n hua'chi lakatin litokpān a'ntūn tū' tlahuacani't hua'chi xala' nac quilhtamacuj. Hui'xina'n hua'chi chihuixni' nac huā'mā' litokpān a'ntū Dios tlahuamā'. Lā' hui'xina'n hua'chi sacerdotes lanī'ta'ntit como kalhlaka'ī'yā'tit Jesucristo lā' chuntza' tā'scujā'tit Dios. Lā' hua'chilh ixmālacnūni'tit lē'ksajna' huan Dios como a'kahuāna'ni'pā'na'ntit xla'. Lā' chuntza' lipāxuhua Dios. ⁶ Tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios: Quit iclacsacli lakatin chihuix a'ntū lej ixtapalh. Lā' chuhua'j quit icui'lī kalhatin a'ntī hua'chi lakatin chihuix xala' a'katzāstūn a'nlhā nayāhuacan templo nac Siōn.

Lā' xlaça'n a'ntīn talipāhuan xla', tū' chu tlakaj catitalipāhuanli.

⁷ Lā' huā'mā' chihuix huanicu'tun Cristo. Lā' como hui'xina'n kalhlaka'ī'nī'ta'ntittza' lā' ū'tza' līca'tzīyā'tit que Cristo lej ixtapalh. Lā' a'ntīn tū' takalhlaka'ī'cu'tun, xlaça'n cālichihuīna'n ixtachihuīn Dios a'nlhā tatzo'kni' huā'mā':

Huan chihuix a'ntū talakmaka'lh huan xakana'nī'n, huā'mā' chihuix ū'tza' lalh a'ntū más tasqui'nī.

⁸ Lā' nā tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios:

Huā'mā' chihuix nacāmā'a'kche'kxlanī huan tachi'xcuui't; huā'mā' chihuix nacāmāmakōsī.

Xlaça'n ta'a'kche'kxla como tū' takalhlaka'ī'cu'tun huan a'ntī Dios macamilh para nacāmāpūtātūcan. Dios xapū'la ixca'tzī a'ntū nacāpātē'keni' a'ntīn tū' takalhlaka'ī' ixtachihuīn Dios.

Quina'n ixtachi'xcuui't Dios

⁹ Pero hui'xina'n tū' hua'chi xlaça'n. Hui'xina'n lakatin tachi'xcuui't a'ntū cālacsacnī't Dios para natala hua'chi xla'. Lā' nā hui'xina'n ixsacerdotes quiMāpa'ksīni'ca'n Dios. Lā' nā hui'xina'n tā'tapa'ksiyā'tit Dios. Lā' nā hui'xina'n ixtachi'xcuui't Dios. Lā' Dios lacsacqui'n que hui'xina'n nacāmāca'tzīnīyā'tit ā'makapitzīn huan lē'cnīn a'ntū xla' tlahuani't. Dios ū'tza' a'ntī cāta'sani'nī'ta'ni lā' cāmāxtunī'ta'ni' a'nlhā cā'pucsua lā' cālīmīnī'ta'ni' a'nlhā tzēhuani't xkaka. ¹⁰ Xapū'la hui'xina'n tū' ixtachi'xcuui't Dios ixuanī'ta'ntit. Lā' chuhua'j hui'xina'n ixtachi'xcuui'ttza' Dios. Xapū'la tū' ixca'tzīyā'tit palh Dios lakalhu'manī'nī'n. Lā' chuhua'j ca'tzīyā'tittza', como Dios cālakalhu'manī'ta'ni'tza'.

Tasqui'nī na'a'kahuāna'ni'yāuj Dios lā' huan pūchihuīna'nī'n

¹¹ Hui'xina'n tlā'hua'nā'tit hua'chi makatiyātī'n nac huā'mā' quilhtamacuj, como tapa'ksiyā'tit nac a'kapūn. Chuhua'j iccāsqi'ni'yāni' que tū' tlahuayā'tit xako'hua'jua' mintapāstacna'ca'n. Camakxtektit huā' tamā'na tapāstacna' a'ntū nalactlahua a'nchī kalhlaka'ī'yā'tit Cristo.

12 Xa'nca calatā'kchokotit na ixlacapūnca'n a'ntūn tū' takalhlaka'ī'. Lā' chuntza', a'yuj cacātalē'ksa'nīni'ni' palh tlahua'yā'tit catūhuā a'ntūn tū' tzey, xlaca'n naca'tzī palh tū' stu'ncua'. Lā' natalaktzī'n que hui'xina'n tlahua'yā'tit a'ntūn tzey. Lā' chuntza' xlaca'n natamāka'tlī' Dios a'xni'ca' xla' najuzgarlī.

13 Cacā'a'kahuāna'ni'tit ixlīhuākca'n huan pūchihuīna'nī'n como chuntza' Dios lacasqui'n. Ca'a'kahuāna'ni'tit huan xamāpa'ksīni' xcānsipejni'. 14 Lā' cacā'a'kahuāna'ni'tit huan gobernadores. Lā' xlaca'n cāhui'līcanī't para natamāpātīnī a'ntīn tatlahua a'ntūn tū' tzey. Lā' nā cāhui'līcanī't para que xlaca'n natamāka'tlī' a'ntīn tatlahua a'ntūn tzey. 15 Chuntza' huā'mā' ixtapuhuān Dios. Xla' lacasqui'n que hui'xina'n līlacatejtīn nalatā'kchokoyā'tit. Lā' chuntza' tūlah catitahualh catūhuā huan chī'xcuui'n a'ntīn tū' xa'nca tapāstacna'n lā' tū' tamāchekxī ixtachihuīn Dios.

16 Hui'xina'n libres lā' tū' tasqui'nī natlōkentaxtūyā'tit ixley Moisés. Lā' a'yuj libres hui'xina'n tū' capuhua'ntit que tzē natlahua'yā'tit a'ntūn tū' limakuan. Catlahua'tit a'ntū Dios māpa'ksīni'n. 17 Cacā'a'cnīni'ni'tit ixlīhuākca'n tachi'xcuui't. Lā' cacāpāxqui'tit huan tā'timīn. Lā' cajicua'ni'tit Dios. Lā' ca'a'cnīni'ni'tit a'ntū līhua'ca' ka'lhī līmāpa'ksīn nac país.

Cristo pātīni'lh lā' nā līmakuan que napātīni'nāuj nā quina'n

18 Hui'xina'n a'ntīn tasācua'nī'n lā' nā hui'xina'n puscan a'ntīn tamaksquiti, nacā'a'kahuāna'ni'yā'tit a'ntīn cātāmāpa'ksīyāni'. Nacā'a'kahuāna'ni'yā'tit palh tapāxqui'nīn lā' talakalhu'manīni'n lā' nā palh taca'tzanca'tzī. 19 Palh pātīni'nā'tit a'yuj tū' tlahuanī'ta'ntit nīn tuntū', lā' palh līlacatzucu pātīyā'tit como tlahuacu'tunā'tit ixtapuhuān Dios, chuntza' Dios nacāsicua'lanāliyāni'. 20 Pero palh tlahua'yā'tit a'ntūn tū' tzey, lā' ū'tza' cātālītucsāni', lā' a'yuj pātīyā'tit, huā'mā' tuntū' ixtapalh na ixlacapūn Dios como ū'tza' xmān a'ntū cātaminī'ni'yāni'. Pero palh pātīyā'tit a'nchī cātātucsāni' a'yuj tlahuanī'ta'ntit xmān a'ntūn tzey, chuntza' Dios nacāsicua'lanāliyāni'. 21 A'ntīn cālacsacnī't Dios, xlaca'n ka'lhī natapātīni'n. Cristo māni' ū'tza' pātīni'lh por quimpālacataca'n. Lā' quincāmāsu'ni'ni' a'nchī nalīmaksca'tāuj xla'. 22 Lā' Cristo nīn tuntū' tlahualh a'ntūn tū' tzey. Tū' maktin kaxmatca nahuan a'ntūn tū' stu'ncua'. 23 Xla' tū' ixcālakapala a'ntū ixtalakapala xla'. Tū' maktin hualh que natapalāna'ni' de xlaca'n a'ntīn tamāpātīnīlh. Cristo ixca'tzī que xlaca'n natamāpala con Dios. Lā' Dios juzgarlī chu a'nchī tasqui'nī. 24 Cristo māni' ū'tza' māpalalh por quintalaclē'i'ca'n a'xni'ca' nīlh nac cruz. Xla' lacasqui'lh que namakxtekāuj huan talaclē'i', lā' natlahuatā'kchokoyāuj ixtapuhuān Dios. Lā' como Cristo pātīni'lh por quina'n, chuntza' līxapalh quintalaclē'i'ca'n. 25 Xapū'la hui'xina'n ixlātā'hua'nā'tit hua'chī borregos a'ntū ixtatza'nkānī't. Lā' chuhua'j taspī'tchokonī'ta'ntit. Lakta'nī'ta'ntit Jesucristo. Lā' xla' nacāmaktaka'lhāni' hui'xina'n.

3

A'nchī tasqui'nī natalatā'kchoko xlaca'n a'ntīn tatapūchahualhtza'

1 Lā' nā hui'xina'n puscan, ca'a'kahuāna'ni'tit mīnkōlu'ca'n. Lā' chuntza' palh ā'makapitzīn mīnkōlu'ca'n tū' takalhlaka'ī' ixtachihuīn Dios, xlaca'n natakalhlaka'ī'cu'tun a'xni'ca' natalaktzī'n que hui'xina'n xa'nca latlā'hua'nā'tit. Lā' chuntza' tū' tasqui'nī nacāhuanīcan catūhuā. 2 Huan chī'xcuui'n natalaktzī'n a'nchī ixpuscanca'n tatlahua a'ntūn tzey lā'

ta'a'cnīni'ni' Dios. Lā' ū'tza' natalikalhaka'ī'cu'tun. ³ A'makapitzīn puscan, como tzēhuani't talacu'tun, tzēhuani't tacāxtlahua ixya'jca'n. Lā' tātā'a'kanū ixa'kaslihuitca'n de oro lā' tamacatahui'la ixmacatzātca'n de oro. Lā' talhakā' tzēhuani't ixlu'xu'ca'n. Huā' tamā'na catūhuā tū' ū'tza' a'ntū tlahua tzēhuani't kalhatin puscāt na ixlacapūn Dios. ⁴ Palh lactzēhuani't lacu'tunā'tit, tasqui'nī que naka'lhīyā'tit xatzey mintapāstacna'ca'n lā' ca'cs natahui'la'yā'tit. Huā'mā' lej tzey na ixlacapūn Dios. Lā' chuntza' lactzēhuani't lila'yā'tit a'ntū tāyani'. ⁵ Lā' chuntza' lactzēhuani't talilalh huan puscan xalanī'n makān a'ntī ixtalīpāhuan Dios lā' ixta'a'kahuāna'ni' Dios. Lā' xluca'n nā ixta'a'kahuāna'ni' ixkōlu'ca'n. ⁶ Chuntza' ixtlahua Sara makāntza'. Xla' ixa'kahuāna'ni' ixkōlu' Abraham lā' ixlaktzī'n hua'chi māpa'ksīni'. Hui'xina'n hua'chilh ixtzu'ma'jan Sara, palh tlahuayā'tit a'ntūn tzey lā' palh tū' jicua'nā'tit a'ntū nacātatlahuani'yāni tachi'xcuui't.

⁷ Lā' chuhua'j hui'xina'n chi'xcuui'n a'ntūn ka'lhīyā'tit mimpuscanca'n, caca'tzīt a'nchī nacātā'latahui'la'yā'tit chu a'nchī ixtapuhūan Dios. Huan puscan, xluca'n tū' lactli'hui'qui hua'chi hui'xina'n. Lā' ū'tza' nacālī'a'cnīni'ni'yā'tit. Nacā'a'cnīni'ni'yā'tit como xluca'n chuntza' hua'chi hui'xina'n maklhtīni'nī'ta'ntit huan lē'ksajna' a'ntū Dios māstā'. Lā' ū'tza' huā'mā' xasāsti' minguilhtamacujca'n a'ntū tāyani' para pō'ktu. Palh chuntza' natlahua'yā'tit hui'xina'n naca'tziyā'tit que Dios nakaxmata a'xni'ca' nakalhtō'ka'yā'tit.

Makapitzīn tapātīni'n por xpālacata tatlahua a'ntūn tzey

⁸ Lā' chuhua'j xmān huā'mā': Chu lakatin capāstacna'ntit. Calālakalhu'ma'ntit. Calāpāxqui'tit hua'chi litā'timīn. Calātlahuani'tit a'ntūn tzey. Lā' tū' capuhualh kalhatin que más xatzey que huan ā'makapitzīn. ⁹ Palh catīhuā cātlahuani'yāni' a'ntūn tū' limakuan, tū' titlahuani'yā'tit chu a'cxtim. Palh ā'catīhuā cālakapalayāni', tū' tilakapalayā'tit. Xatzey casqui'ni'tit Dios que xla' casicua'lanālilh. U'tza' huā'mā' a'ntū Dios lacasqui'n. Palh chuntza' tlahua'yā'tit, Dios nacāsicua'lanālīyāni' hui'xina'n. ¹⁰ Tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios: A'ntī lipāxuj talatahui'lacu'tun, tū'tza' catachihuīna'lh con lakko'hua'jua' tachihuīn.

Lā' tū'tza' cata'a'kxokonu'lh.

¹¹ Catamakxtekkō'lh a'ntūn tū' tzey lā' catatlahualh a'ntūn tzey.

Lā' catalīhui'lilh ca'cs natalatahui'la pō'ktu.

¹² Dios cāmaktaka'lha a'ntī lactzeyā chi'xcuui'n.

Lā' cākaxmatni' a'nchīn takalhtō'ka'.

Pero Dios tū' cāmaktāya a'ntūn tatlahua a'ntūn tū' tzey.

¹³ Nīn tintī' caticātlahuani'ni a'ntūn tū' tzey palh hui'xina'n xmān tlahuacu'tunā'tit a'ntūn tzey. ¹⁴ Lā' palh hui'xina'n pātīni'nā'tit xmān por xpālacata tlahua'yā'tit a'ntūn tzey, chuntza' Dios nacāsicua'lanālīyāni'. Tū' cacājicua'ni'tit huan chi'xcuui'n. Tū' catamakchuyī'tit. ¹⁵ Capāstactit que Cristo ū'tza' miMāpa'ksīni'ca'n. Lā' ca'a'kahuāna'ni'tit xmān xla. Skalalh natahui'layā'tit para nakalhtīni'nā'tit a'xni'ca' nacātakalhasqui'ni'yāni' a'chī'n kalhlaka'ī'yā'tit Cristo. Lā' līlacatzucu nakalhtīni'nā'tit hui'xina'n. Lā' capāstactit que Dios cākaxmatmā'ni'. ¹⁶ Tū' titlahua'yā'tit a'ntū nalīmāxana'nā'tit a'xni'ca' napāstacā'tit a'ntū tlahua'ni'ta'ntit. Chuntza' nacāmāxana'nī'yā'tit a'ntūn cātalakapalayāni' hui'xina'n lā' a'ntūn cātalīchihuīna'nāni' a'ntūn tū' tzey por xpālacata kalhlaka'ī'yā'tit Cristo. ¹⁷ A'ntūn tatlahua a'ntūn tū' tzey, xluca'n nacāmāpātīnīcan. Hui'xina'n tū'

cala'tit hua'chi xla'ca'n. Xatzey napātīni'nā'tit, palh chuntza' ixtapuhuān Dios, a'yuj tū' tlahuanī'ta'ntit a'ntūn tū' tzey.

¹⁸ Cristo xmān maktin nīlh por quina'tey. Lā' chuntza' līmāpānūlh quintalaclē'i'ca'n. Lā' a'yuj Cristo lej tzey, xla' pātīni'lh por huan tachi'xcuui't. Lā' nīlh por quimpālacataca'n, como quincāmāsu'yucu'tuni' na ixlacapūn Dios. Lā' a'yuj maknīca Jesucristo, pero ixlica'tzīn huī'cus. ¹⁹ Lā' a'xni'ca' tūna'j ixlakahuanchoko Cristo, ixlica'tzīn a'lh a'nīhā ixcāchī'canī't ixlīca'tzīnca'n nīnī'n. Cātasu'yuni'lh lā' cāhuanīlh palh ū'tza' Cristo. ²⁰ Xla'ca'n a'xni'ca' ixtalahui'lāna'cus tū' takalhlaka'i'cu'tulh Dios. Lā' Dios lacatzucu ixcāka'lhīmā' līhuan Noé ixtlahuamā' huan barco. Lā' a'xni'ca' lāl huan lakuat, xmān kalhatzeyan tachi'xcuui't tapūtaxtulh huan nac barco na ixkalhni' huan xcān. ²¹ Lā' chuntza' quina'n a'ntīn quincāmāpūtaxtūnī'ta'ntza', quina'n lī'a'kpaxui xcān. A'xni'ca' a'kpaxāuj tū' tlahuayāuj para nalāmāyujyāuj quimacti'ya'tca'n. A'xni'ca' a'kpaxāuj, chuntza' līmāsu'yuyāuj que Dios xapanī'ttza' quintalaclē'i'ca'n, como Jesucristo lakahuanchokonī'ttza, lā' chuntza' pūtaxtūnī'taujtza'. ²² Jesucristo tanūnī'ttza' nac a'kapūn lā' huī' na ixpāxtūcāna'j Dios. Lā' chuhua'j xla' cāmāpa'ksikō' huan ángeles lā' ixlīhuākca'n huan a'ntīn taka'lhī līmāpa'ksīn.

4

Dios cālīmāmacū' catūhuā chā'tunu' de ixtachi'xcuui't

¹ Como Cristo pātīni'lh a'xni'ca' ixlatlā'huan nac huā'mā' quilhtamacuj, caca'tzītīt huī'xina'n que tzē nacāpātīle'keni'yāni' chuntza'. Lā' tū' cajicua'ntit. A'ntīn tapātīni'mā'na, xla'ca'n tamakxteknī'ttza' de tatlahua a'ntūn tū' tzey. ² Lā' chuhua'j tū'tza' catlahua'tit a'ntūn tū' tzey hua'chi huan tachi'xcuui't a'ntīn tatlahua xmān a'ntū xla'ca'n talacasqui'n. Calatahui'la'tittza' chu a'nchī ixtapuhuān Dios. ³ Xapū'la huī'xina'n makān ixtlahuapā'na'ntit a'ntūn tatlahuacu'tun a'ntīn tū' takalhlaka'i'. Xapū'la ixlē'capinā'tit ixtlahua'yā'tit a'ntūn tū' tzey. Ixtlahua'yā'tit xako'hua'jua' mintapāstacna'ca'n. Ixka'chīyā'tit. Lā' ixtlahua'yā'tit cā'tani' a'nīhā ixtlahua'yā'tit a'ntūn tū' tzey. Ixtakēstokā'tit para nako'tā'tit. Lā' ixcātatzokostani'yā'tit huan ídolos. Lā' Dios tū' lakatī huā'mā'. ⁴ Lā' chuhua'j a'ntūn tū' takalhlaka'i', xla'ca'n tū' tamāchekxī como huī'xina'n tū' cātā'takēstokā'tit xla'ca'n para natlahua'yā'tit a'ntūn tū' tzey a'ntūn tatlahuacu'tun xla'ca'n. Lā' ū'tza' cātālīlakapalayāni' huī'xina'n. ⁵ Xla'ca'n natamāpala con Dios. Ixlistu'ncua' xla' nacājuzgarlī a'ntīn talahui'lāna'cus lā' a'ntī xanīntza'. ⁶ Lā' ū'tza' nā cālīmāca'tzīnīca huan xatzey tachihuīn a'ntīn xanīntza' chuhua'j. Lā' chuntza' a'yuj tanīlh chuntza' hua'chi ixlīhuākca'n tachi'xcuui't, pero ixlica'tzīnca'n tzē natatahui'la para pō'ktu chuntza' hua'chi Dios lahuī' pō'ktu.

⁷ Pala'j nasputkō' ixlīhuāk. U'tza' xa'nca calīpāstacna'ntit. Skalalh catahui'la'tit para que tzē nakalhtō'ka'yā'tit. ⁸ Lā' a'ntū lej tasqui'nī ū'tza' huā'mā': lej calāpāxquī'tit. Palh pāxquī'yāuj ā'kalhatin, māspūtūnu'ni'yāuj a'ntū quincātlahuani'nī'ta'ni'. ⁹ Lā' lipāxūj nalāmānūyā'tit na minchicca'n. ¹⁰ Dios xtunc cāmaxquī'nī'ta'ni' chā'tunu' de huī'xina'n a'nchī tzē nalītlahua'yā'tit a'ntū cālīmāmacū'nī'ta'ni' Dios. Chuntza' tzē natlōkentaxtūyā'tit a'ntū Dios cālīmāmacū'nī'ta'ni'. Lā' chuntza' nalāmaktāyā'yā'tit. ¹¹ A'ntīn ta'a'cta'sana'n, catamāsu'yulh ixtachihuīn Dios. Lā' a'ntīn tamaktāya ā'makapitzīn, catatlahualh chu a'nchī Dios cāmaxquī'nī't. Lā' palh huī'xina'n chuntza' tlahua'yā'tit, chuntza'

na'a'cnīni'ni'can Dios por ixpālacata Jesucristo. Līmakuan que pō'ktu ca'a'cnīni'ni'ca Dios. Xla' para pō'ktu ka'lhī līmāpa'ksīn. Amén.

Tapātīni'n a'ntīn takalhlaka'ī

¹² Lā' chuhua'j tā'timīn, tū' tipuhua'nā'tit que tū' maktin napātīni'nā'tit hui'xina'n. Caca'tzītīt que chuntza' cāpātle'keni' a'ntīn takalhlaka'ī, lā' tū' xmān hui'xina'n pātīni'nā'tit chuntza'. Lā' chuntza' lītasu'yu palh lej stu'ncua' hui'xina'n kalhlaka'ī'yā'tit. ¹³ Capāxuhua'tit a'nchī pātīni'mpā'na'ntit chuntza' hua'chi Cristo pātīni'lh. Lā' chuntza' hui'xina'n lej napāxuhua'yā'tit a'xni'ca' Cristo namimpala lā' nalaktzī'ncan a'nchī xla' ka'lhī lhūhua' līmāpa'ksīn. ¹⁴ A'xni'ca' cātalakapalayāni' hui'xina'n por ixpālacata Cristo, huan Espīritu Santo nacāmaktāyayāni'. Lā' natasu'yu que xla' cātā'lahui'lani' hui'xina'n. Lā' natasu'yu que xla' lej ka'lhī līmāpa'ksīn. A'makapitzīn ko'hua'jua' talichihuāna'n Cristo, pero hui'xina'n a'cnīni'ni'yā'tit xla'. ¹⁵ A'makapitzīn tapātīni'n como xlaca'n tamaknīni'nī't. Lā' ā'makapitzīn tapātīni'n como taka'lhāna'nī't. Lā' ā'makapitzīn tapātīni'n como tatlahuanī't ā'catūhuā a'ntūn tū' tzey. Lā' ā'makapitzīn tapātīni'n como tatanūnī't a'nlhān tū' ixmaca'tzica'n. Tū' titlahua'yā'tit huā' tamā'na. ¹⁶ Palh hui'xina'n pātīni'nā'tit por ixpālacata Cristo, tū' tilīmāxana'nā'tit. Camaxquī'tit pāxcatca'tzī Dios como tapa'ksīyā'tit con Cristo.

¹⁷ Chilhtza' huan chi'chini' a'ntū napūjuzgarlīni'n Dios. Xapū'la nacāmāpātīnican ixtachi'xcuhui't Dios. Palh quina'n naquincāmāpātīni'yāni' xapū'la, ā'chulā' nacāmāpātīnican xlaca'n a'ntūn tū' takalhlaka'ī huan xatzey tachihuīn a'ntū ixla' Dios. ¹⁸ Tatzō'kni' na ixtachihuīn Dios:

Palh jicslihua' tapūtaxtu huan xalactzey chi'xcuhui'n, ŷtuchū nacāpātle'keni' huan chi'xcuhui'n a'ntūn tū' tzey lā' a'ntūn talakmaka'n Dios?

¹⁹ Palh ixtapuhuān Dios que natapātīni'n makapitzīn ixpālacata tatlahua a'ntūn tzey, catatlahualhcus a'ntūn tzey. Lā' catalipāhuanli xmān Dios. Xla' cāmā'a'nani'nī't lā' pō'ktu cāmaktaka'lhā. Lā' xla' pō'ktu tlōkentaxtū a'ntū huan.

5

Cāmaxquī'ca tapāstacna' a'ntī ixtakalhlaka'ī

¹ Quit iccāchihuāna'maxquī'cu'tunāni' hui'xina'n a'ntū xanapuxcu'nu' nac lītōkpānna'. Nā quit kalhatin xapuxcu'. Quit iclaktzī'lh a'nchī pātīni'lh Cristo. Lā' nā quit naquī'a'cnīni'ni'can a'xni'ca' na'a'cnīni'ni'can Cristo a'xni'ca namimpala. ² Iccāsqi'ni'yāni' que nacāmaktaka'lhā'tit ixlak-ska'tā'n Dios a'ntū xla' cālimāmacū'ni'. Catlahua'tit con ixlīhuāk mintapuhuānca'n lā' tū' nasātlahuayā'tit. Tū' xmān titlahuayā'tit xmān por huan tumīn. Cacāmaktaka'lhā'tit xmān ixpālacata tā'scujcu'tunā'tit Dios. ³ Lā' tū' ixtēcu'ni'n hui'xina'n a'ntī cāmaktaka'lhā'tit. Calatahui'la'tit chu a'nchī ixtapuhuān Dios. Lā' chuntza' xlaca'n tze nacātamaksca'tāni'. ⁴ Jesucristo ū'tza' a'ntū xapuxcu' de milīhuākca'n hui'xina'n a'ntū xanapuxcu'nu' nac lītōkpānna'. Xla' cāmaktaka'lhkō' ixlak-ska'tā'n lā' cuenta tlāhua a'nchī scujnī'ta'ntit hui'xina'n. Lā' a'xni'ca' Jesucristo namimpala, Dios para pō'ktu nacāsicua'lanāliyāni' hui'xina'n.

⁵ Lā' nā hui'xina'n o'kxa'n, cacā'a'kahuāna'ni'tit huan xanapuxcu'nu' de huan lītōkpānna'. Lā' milīhuākca'n hui'xina'n nalā'a'cnīni'ni'yā'tit. Tū'

capuhua'ntit palh más xalactzey hui'xina'n que ā'makapitzīn. Tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios:

Dios tū' cāmaktāya a'ntīn taka'tla'jca'tzī.

Xla' cāmaktāya a'ntīn tū' taka'tla'jca'tzī.

⁶ Tū' caka'tla'jca'tzīt. Ca'akahuāna'ni'tit Dios. Xla' ū'tza' a'ntī lej ka'lhī līmāpa'ksīn. Lakatin chī'chīni' a'xni'ca' Dios nalacasqui'n, hui'xina'n nacāta'a'cnīni'ni'yāni' chu a'nchī ixtapuhuān Dios. ⁷ Pō'ktu a'xni'ca' tamakchuyiyā'tit, casqui'ni'tit Dios que nacāmaktāyayāni'. Xla' cālalkhu'manāni' a'xni'ca' pātīni'mpā'na'ntit.

⁸ Lā' skalalh calatahui'la'tit lā' tū' catamakxtektit nacātatlayāni'. Huan ko'ti'ti' a'ntī mintā'ca'tzaca'n, xla' latlā'huan hua'chī lakatin león a'ntū lej ta'sa lā' putzatlā'huan a'ntī nahua'. ⁹ Tū' camakxtektit a'nchī kalhlaka'ī'yā'tit. Lā' chuntza' catā'lātlaja'tit huan ko'ti'ti'. Capāstactit que chuxalhā nac cā'quilhmacuj a'nan huan tā'timīn a'ntī nā tapātīni'mā'na.

¹⁰ Dios lej pāxquī'nin. Lā' quincālacsacnī'ta'ni' como ixlacasqui'n natā'tapa'ksiyāuj Cristo. Lā' chuntza' para pō'ktu natā'latahui'layāuj Dios nac a'kapūn. A'xni'ca' pātīni'nī'ta'ntittza' ā'macsti'nalj, māni' Dios nacātlahuayāni' lactzey hui'xina'n. Lā' nacāmaktāyayāni' para natāyani'yā'tit. Lā' nacāmaktāyayāni' para que xa'nca nakalhlaka'ī'yā'tit.

¹¹ Dios ka'lhikō' ixlīhuāk huan līmāpa'ksīn para pō'ktu. Amén.

Macā'nca huan ā'xmān saludos

¹² Quit icmātzo'knīlh Silvano huā'mā' carta a'ntūn tū' laclhmā'n. Quit xa'nca icca'tzī que xla' kalhatin quintā'tinca'n lā' xa'nca kalhlaka'ī'. Quit iccāmāsu'ni'ni' huan xatzey tachihuīn ixpālacata Jesucristo. Lā' hui'xina'n kalhlaka'ī'nī'ta'ntit que ū'tza' xastu'ncua'. Chuhua'j tū' camakxtektit a'nchī kalhlaka'ī'yā'tit huā'mā' xatzey tachihuīn.

¹³ Cāmacā'ni'yāni' saludos xlaca'n a'ntīn tatapa'ksī huan nac lītōkpān xala' nac Babilonia. Nā xlaca'n Dios nā cālacsacnī't. Lā' Marcos a'ntī hua'chī qui'o'kxa', nā xla' cāmacā'ni'yāni' saludos. ¹⁴ Calā'a'kxko'ka'tit como hui'xina'n lāpāxquī'yā'tit.

Lā' tza'ta'ta' calalh mī'a'clhcunucca'n milīhuākca'n hui'xina'n a'ntīn tā'tapa'ksiyā'tit Cristo. Amén.

Ixlīkalhtu' Carta a'ntūn Tzo'kli San Pedro

Cāmacā'ni'ca saludos a'ntī ixtakalhla'k'a'ī

¹ Quit Simón Pedro. Lā' ictzo'kmā' huā'mā' carta. Quit kalhatin ixapóstol Jesucristo lā' ū'tza' ictā'scuja. Quit iccātzo'knuni'yāni' hui'xina'n a'ntūn kalhlaka'ī'yā'tit hua'chi quina'n. Quina'n tzē nalīpāxuhuayāuj por a'ntū quincātlahuani'nī'ta'ni' Dios. Como Dios chu a'cxtim cālaktzī'n tachi'xcuhi't, chuntza' quincālaktzī'nāni' chu lakatin como kalhlaka'ī'yāuj Jesucristo. ² Lā' Dios lej cacāsicua'lanālīni' hui'xina'n lā' cacāmātza'ta'ti'ni'ni' mi'a'clhcunucca'n, como hui'xina'n lakapasā'tit Dios lā' quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo.

A'nchī tahuani't a'ntūn tatā'tapa'ksī Dios

³ Dios, como lej ka'lhī lhūhua' līmāpa'ksīn, quincāmaxquī'nī'ta'ni' ixlīhuāk a'ntū maclacasqui'nāuj para nalatahui'layāuj chu a'nchī xla' lacasqui'n. Lā' quincāmāca'tzīnīni' a'nchī huanī't xla'. Lā' nā quincāmāta'sīni' para natā'latahui'layāuj nac a'kapūn a'nlhā xla' māpa'ksīni'n lā' a'nlhā lej xkaka. ⁴ Lā' chuntza' Dios naquincātlahuani'yāni' lhūhua' a'ntūn tzey chuntza' hua'chi xla' huanī't. Dios quincāmaxquī'nī'ta'ni' a'nchī nalīsāstī'latā'kchokoyāuj. Lā' quincāmaxquī'yāni' xasāsti' quintapāstacna'ca'n a'ntū xatzey hua'chi ixtapāstacna' Dios. Lā' chuntza' tzē namakxtekāuj a'ntū xako'hua'jua' tlahuacan nac quilhtamacuj. ⁵ Lā' como hui'xina'n kalhlaka'ī'yā'tittza' huan xatzey tachihuīn ixpālacata Jesucristo, chuntza' tasqui'nī que nalē'capinā'tit natlahua'yā'tit a'ntūn tzey. Lā' tū' xmān natlahua'yā'tit a'ntūn tzey. Nā tasqui'nī que ā'chulā' nasca'tā'tit a'ntū ixla' Dios. ⁶ Lā' tū' xmān nasca'tā'tit a'ntū ixla' Dios. Nā tasqui'nī que tū' natamakxtekā'tit natlahua'yā'tit mintapāstacna'ca'n a'ntūn tū' tzey. Lā' tū' xmān huā'mā'. Nā tasqui'nī que līlacatzucu napātiyā'tit. Lā' tū' xmān līlacatzucu napātiyā'tit. Nā tasqui'nī que līlacatejtin nalatā'kchokoyā'tit chuntza' hua'chi Dios lacasqui'n. ⁷ Lā' tū' xmān līlacatejtin nalatā'kchokoyā'tit. Nā tasqui'nī que nacāpāxquī'yā'tit huan tā'timīn. Lā' tū' xmān huan tā'timīn. Nā tasqui'nī que nacāpāxquī'yā'tit ixlīhuākca'n tachi'xcuhi't.

⁸ Ixlīhuāk huā'mā' ū'tza' natlahuakō'yā'tit. Lā' palh lej stu'ncua' natlahua'yā'tit, chuntza' tasu'yu palh xa'nca latlā'hua'nā'tit na ixtej Dios. Lā' nā tasu'yu palh tū' chu tlakaj lakapasā'tit huan quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo. ⁹ A'ntūn tū' tatlahua huā' tamā'na catūhuā, xlaca'n hua'chi lakatzī'nī'n como xlaca'n tū' xa'nca tamāchekxī. Xlaca'n hua'chi lakatzī'nī'n como tapātza'nkānī't palh Dios cāxapani'nī'ttza' ixtalalē'i'ca'n lā' xla' lacasqui'n que xlaca'n līlacatejtin natalatā'kchoko. ¹⁰ Chuntza' tā'timīn, calīhui'lī'tit natlahua'yā'tit huā' tamā'na catūhuā. Lā' chuntza' natasu'yu que Dios cāta'satīnī'ta'ni' lā' cālacsacnī'ta'ni' hui'xina'n. Palh chuntza' tlahua'yā'tit, tū' catitatonkopūtī. ¹¹ Lā' chuntza' tzē naca'tzīyā'tit palh natanū'yā'tit a'nlhā para pō'ktu māpa'ksīni'n quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo. Lā' xla' ū'tza' a'ntūn quincāmāpūtāxtūyāni'.

¹² U'tza' pō'ktu iccālīmāpāstaquīyāni' quit huā' tamā'na catūhuā, a'yuj hui'xina'n lakapasā'tit, lā' a'yuj xa'nca kalhlaka'ī'yā'tit huan xatzey tachihuīn a'ntū xastu'ncua' a'ntū cātāmāsu'nī'nī'ta'ni'. ¹³ Quit icpuhan palh tzey na'iccāmāpāstaquīyāni' huā' tamā'na catūhuā lihuan

iclahuī'cus. ¹⁴ Quit icca'tzī palh palajtza' na'icnī. Chuntza' quimāca'tzīnīlh quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo. ¹⁵ Lā' quit na'ictlahua a'ntū maclacasqui'n para na'iccāmāsu'ni'yāni' lā' chuntza' tzē nalīpāstacā'tit huan tachihuīn xpālacata Jesucristo chō'nlhānīn lacasqui'nā'tit a'xni'ca' xanīntza' quit.

Laktzī'nca Jesucristo a'nchī lej ka'lhī līmāpa'ksīn

¹⁶ Quina'n iccāmāsu'ni'nī'ta'ni' hui'xina'n a'nchī lej ka'lhī līmāpa'ksīn quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo lā' a'nchī xla' namimpala. A'ntū quina'n iccāmāsu'ni'yāni', huā'mā' tū' cuentos a'ntūn tamā'a'nanīlh chī'xcuhuī'n a'ntūn ta'a'kxokonū'ncu'tun. Lā' quina'n iclaktzī'uj con quilakastapūnca'n huan Jesucristo lā' nā iclaktzī'uj a'nchī lej ka'lhī līmāpa'ksīn. ¹⁷ Lā' a'ntza' xa'icyāna'uj a'xni'ca' Dios quinTāta'ca'n māka'tlī'lh Jesucristo. Lā' mincha' lakatin tachihuīn nac lakatin pokhnu' xaslamama. Lā' hualh: "U'tza' huā'mā' qui'O'kxa'. Lej icpāxquī' lā' lej quimakapāxuhua". ¹⁸ Māni' quina'n ickaxmatui huanmā' tachihuīn a'ntū mincha' nac a'kapūn. A'ntza' xa'ictā'hui'lāna'uj Jesucristo huan nac kēstīn. Lā' a'ntza' xtunc tasu'yulh Jesucristo como Dios māxkakēlh.

¹⁹ Lā' ū'tza' ā'chulā' iclīkalhlaka'ī'yāuj a'ntū tatzo'kli huan profetasna' a'ntī cāmātzo'knīlh Dios. Lā' nā hui'xina'n xa'nca nalakapūtle'keyā'tit a'ntūn tatzo'kli huan profetasna' hasta que xa'nca namāchekxī'yā'tit. Huā'mā' hua'chi huan lámpara a'ntū maksko a'nlhā cā'pucsu' hasta que natuncuī lā' hasta que natasu'yu huan mātuncuīni' sta'cu. ²⁰ Lā' lej tasqui'nī napāstacā'tit a'ntū na'iccāhuaniyāni'. Na ixtachihuīn Dios a'nlhā tatzo'knī' a'ntūn tahualh huan ixa'cta'sana'nī'n Dios, huanmā' tū' ixtapāstacna'ca'n huan a'cta'sana'nī'n. ²¹ A'ntū ixtamāsu'yu huan a'cta'sana'nī'n tū' xmān ixtapāstacna'ca'n tachi'xcuhuī't. Huan tamā'na lactzey chī'xcuhuī'n a'ntī ixtatā'scuja Dios, xlaca'n ixtahuan a'ntū iccāmāpāstaquī huan Espíritu Santo.

2

Makapitzīn ixtamāsu'yu a'ntūn tū' stu'ncua'

Judas 4-13

¹ Makāntza' ixtatanū na ixlaclhni'ca'n tachi'xcuhuī't ā'makapitzīn a'cta'sana'nī'n a'ntī ixta'a'kxokonū'n. Lā' nā natatanū na milaclhni'ca'n ā'makapitzīn a'ntī natamāsu'yu a'ntūn tū' stu'ncua'. Lā' a'ntū natamāsu'yu ū'tza' nalactlahua a'nchīn talīkalhlaka'ī' makapitzīn. Huan tamā'na a'kxokonū'nī'n natamāsu'yu palh Jesucristo tū' ixO'kxa' Dios a'yuj xla' ū'tza' a'ntī māpalalh por ixtalaclē'i'ca'n. Chu līmaktin nacāmāpātīnīcan xlaca'n por xpālacata a'ntūn tatlahua. ² Lā' a'nchī xlaca'n natalatā'kchoko, hua'chilh tuntū' a'ntū nacālīmāmāxanīcan. Lā' lhūhua' a'ntī natakahlhaka'ī'cu'tun a'ntū natamāsu'yu xlaca'n. Lā' nā natatlahua a'ntūn tū' tzey hua'chi xlaca'n. Lā' por xpālacataca'n xlaca'n ko'hua'jua' nalīchihuīna'nca'n huan xatzey tachihuīn a'ntū xastu'ncua'. ³ Huā' tamā'na a'kxokonū'nī'n lej taka'lhīcu'tun tumīn. Lā' ū'tza' nacātalīmāsu'ni'yāni' hui'xina'n a'ntūn tū' stu'ncua'. Dios makāntza' līhui'līnī't que nacāmāpātīnī xlaca'n a'ntīn tatlahua chuntza'. Lā' huā' tamā'na a'kxokonū'nī'n nā xlaca'n natamāpala con Dios.

⁴ Dios tū' cāmāspūtūnu'ni'lh huan ángeles a'ntīn tatlahualh a'ntūn tū' tzey. Cāmāyujūlh hasta nac pūpātīn. Lā' a'ntza' natatachoko hua'chī xatachī'nī'n hasta huan chī'chīnī' a'xni'ca' namālaclē'nīnī'n Dios. ⁵ Lā' Dios tū' cāmāspūtūnu'ni'lh huan tachi'xcuhuī't a'ntī ixtahuī'lāna'

makān. Macamilh huan lakuat. Lā' ū'tza' talīnikō'lh ixlīhuākca'n huan tachi'xcuui't nac quilhتامacuj como tū' tzeyā tachi'xcuui't ixtahuanī't. Dios cāmāpūtaxtūlh xmān kalhatzeyan tachi'xcuui't. Kalhatin de xlaca'n, ū'tza' a'ntī Noé. Xla' ixcāmāsu'ni' huan tachi'xcuui't que tasqui'nī que līlacatejtin ixtalatā'kchokolh. ⁶ Lā' Dios cāmāpātīnīlh xalanī'n huan nac cā'lacchicni' a'nlhā ixuanīcan Sodoma lā' nā a'nlhā ixuanīcan Gomorra. Dios cālhcuyukō'lh huan tamā'na lakatu' cā'lacchicni'. Lā' chuntza' Dios līmāsu'yulh que xla' cāmāpātīnī a'ntīn tū' ta'a'kahuāna'ni'cu'tun. ⁷ Dios māxtulh de nac Sodoma huan chi'xcu' a'ntī ixuanīcan Lot. Lā' chuntza' līpūtaxtulh. Lot tzeyā chi'xcu' ixuanī't lā' ixtamakchuyī como huan ā'makapitzīn xalanī'n nac Sodoma tū' tzeyā chi'xcuui'n ixtahuanī't lā' ixtatlahua a'ntūn ko'hua'jua'. ⁸ Lā' Lot tzeyā chi'xcu' ixuanī't, lā' como ixcātā'lahuī' lā' ixcālaktzī'n lā' ixcākaxmata lakaliyān, chuntza' līpuhualh por ixpālacata a'ntū ixtatlahua a'ntū ko'hua'jua'. ⁹ Chuntza' tasu'yu que huan Māpa'ksīni' Dios namāpūtaxtū kalhatin chi'xcu' a'ntī pātīni'mā' a'ntī kalhlaka'ī' Dios. Lā' nā tasu'yu palh Dios, a'yuj tūna'j cāmāpātīnī a'ntīn tū' tzeyā chi'xcuui'n, nacāmāpātīnī huan chi'chini' a'xni'ca' Dios namālaclē'nīni'n. ¹⁰ Lā' ā'chulā' nacāmāpātīnī a'ntīn talakmaka'n ixlīmāpa'ksīn Dios lā' tatlahua a'ntūn tū' tzeyā ixtapāstacna'ca'n. Xlaca'n tū' tajicua'n de natatlahua catūhuā. Tatlahua xmān a'ntū xlaca'n talacasqui'n. Lā' tū' tajicua'n talakapala huan a'ntī lej taka'lhī līmāpa'ksīn. ¹¹ Tū' chuntza' tatlahua huan ángeles a'yuj xlaca'n más taka'lhī līmāpa'ksīn. Huan ángeles, xlaca'n tū' talakapala ā'kalhatin lā' tū' talē'ksa'nīni'n na ixlacapūn Dios.

¹² Huā' tamā'na chi'xcuui'n tū' tamāchekxī. Tatlahua a'ntūn talacasqui'n. Talakapala a'ntūn tū' tamāchekxī. Xlaca'n hua'chi huan animalhna' xala' nac cā'qui'huī'n a'ntūn tayuja nac a'ksuj lā' tūlalh catitapūtaxtulh lā' nacāmāknīcan. Lā' nā chuntza' huā' tamā'na chi'xcuui'n nā natasputa hua'chi huan animalhna'. Lā' Dios nacāmālaclē'nī. ¹³ Lā' chuntza' xlaca'n natalīmāpala por a'ntūn talīmāpātīnīlh ā'makapitzīn. Xlaca'n de tuncuj talakati lej tako'ta lā' tatlahua ā'catūhuā a'ntūn tū' tzey. Lej līmāxana' a'nchī xlaca'n cātā'huā'yanāni' hui'xina'n a'nlhā hui'xina'n takēstoknī'ta'ntit, līhuan xlaca'n tapuhuan que nacāta'a'kxokoyāni' hui'xina'n.

¹⁴ Lā' a'xni'ca' xlaca'n talaktzī'n kalhatin puscāt, tapuhuan a'ntūn tū' tzey. Ixlīhuāk ixtapāstacna'ca'n ko'hua'jua'. Lā' ta'a'kxoko a'ntīn tūna'j xa'nca takalhlaka'ī'. Lā' lej tapāstaca a'nchī natalīka'lhī lhūhua' tumīn. ¹⁵ Hua'chilh xlaca'n ixtamakxtekli huan xaslitua' tej lā' ta'a'ktza'nkānī't. Talatlā'huan hua'chi Balaam ixo'kxa' Beor. Xla' a'cta'sana' a'ntī ixa'kxokonū'n. Lej ixlakatī huan tumīn. Lā' tlhualh talaclē'i' para natlaja tumīn. ¹⁶ Balaam lacaquilhnīca por ixtalacclē'i'. Lā' a'yuj huan burrosnu' tū' tachihuīna'n, xla' chihuīna'lh ixburro hua'chi kalhatin chi'xcu'. Lā' quilhni'lh por a'ntū ixtlahuacu'tun. Lā' xmān chuntza' Balaam tū' makxteka natlahua huan talaclē'i' a'ntū ixtlahuacu'tun.

¹⁷ Huā' tamā'na chi'xcuui'n a'ntīn tamāsu'yu a'ntūn tū' stu'ncua', xmān ta'a'kxokonū'n. Lā' tuntū' ixtapalhca'n. Xlaca'n hua'chi mu'sni' a'ntūn tascōhuanī't. Lā' xlaca'n hua'chi huan poklhnu'nī'n a'ntū cāmākosū huan ū'ni' lā' tū' talē'n xcān. Dios cāxui'līnī't a'nlhā nacāmācā'n huā' tamā'na chi'xcuui'n a'nlhā natatachoko para pō'ktu lā' a'nlhā lej cā'pucsua'. ¹⁸ Xlaca'n taka'tla'jca'tzī a'xni'ca' tachihuīna'n. Pero a'ntūn tahuhan, tuntū' ixtapalh. Xlaca'n tamāsu'yu que lej tzey palh kalhatin tlhaha a'ntū lacasqui'n quīmacni'ca'n a'ntūn tū' tzey. Chuntza' talī'a'kxoko xlaca'n a'ntīn tamakxtekmā'nacus a'ntū ixtatlahua a'xni'ca' tūna'j ixtalakapasa

ixtachihuīn Dios. ¹⁹ Tahuan que xlaça'n libres lā' tzē natatlahua chuxatū a'ntūn talacasqui'n. Pero tū' stu'ncua'. Xlaça'n tū' libresni'. Xlaça'n hua'chi tachī'nī'n como tūla tamakxteka de tatlahua talaclē'i'. Palh kalhatin chi'xcu' tūla makxteka catūhuā, chuntza' xla' hua'chilh tachī'n. ²⁰ Lā' a'ntīn talakapasni't huan Māpūtaxtūnu' a'ntū quiMāpa'ksīni'ca'n lā' chuntza' talimāxteknī't huan talaclē'i' xala' nac quilhtamacuj, lā' palh xlaça'n natatlahuapala talaclē'i' lā' tūlatza' tamakxteka, chuntza' ā'chulā' natala que a'nchī ixtahuanī't xapū'la. ²¹ Más tzey palh tū' ixtalakapasli xlaça'n a'nchī lilacatejtin latā'kchokocan. Pero xlaça'n, a'yuj ixtaca'tzī, xlaça'n tamakxtekli huan ixlīmāpa'ksīnni' Dios a'ntū ixcāmāsu'ni'canī't. ²² Chuntza' xlaça'n hua'chi a'nchī huancan: Huan chichi' hua'chokopala ixpā'tlā'nat. Lā' huan pa'xni' a'xni'ca' paxni'ttza', taspī'tpala para natapī'li' nac cā'pūlhtok.

3

Namimpala quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo

¹ Tā'timīn, ū'tza' huā'mā' ixlīkalhtu' carta a'ntū iccātzo'knuni'nī'ta'ni'. A'xni'ca' quit ictzo'kli huan kalhtu' carta, quit iccāmāpāstaquīcu'tuni' a'ntū lej tzey lā' iccāmāpāstaquīcu'tuni' huampala a'ntū ca'tīyā'tittza' hui'xina'n. ² Iclacasqui'n que hui'xina'n napāstacā'tit a'ntū ixtahuan makāntza' ixa'cta'sana'nī'n Dios. Lā' iclacasqui'n que nacāpāstacā'tit huan līmāpa'ksīnni' a'ntū ixtala' huan Māpūtaxtūnu' a'ntū quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo. Huā' tamā'na līmāpa'ksīnni' iccāmāsu'ni'yāni' quina'n huan apóstoles.

³ Lej tasqui'nī que namāchekxī'yā'tit hui'xina'n a'ntū na'iccāhuaniyāni'. A'xni'ca' namin huan tamā'na ā'xmān chi'chini', nata'a'nan chi'xcu'huī'n a'ntū natatlahuatā'kchoko ixlīhuāk a'ntūn tū' tzey chu a'ntū xlaça'n tatlahuacu'tun. Lā' nacātalilaktzī'nāni' hui'xina'n. ⁴ Lā' xlaça'n natahuan: "Jesucristo hualh que xla' nataspi'tchokopala. Lā' chuhua'j, ¿hachū huī'? Tū' minī't. Quinapapana'ca'n tanīnī'ttza'. Lā' chu a'extim lamā' chuhua'j desde a'xni'ca' tzuculh huan quilhtamacuj". Chuntza' natahuan xlaça'n. ⁵ Lā' quit iccāhuaniyāni' hui'xina'n que huā'mā' tū' stu'ncua'. A'nan lakatin catūhuā a'ntū xlaça'n tacat'zī lā' a'ntūn tū' talīchihuīna'ncu'tun xlaça'n. Lā' ū'tza' huā'mā': Lejtza' makān Dios chíhuīna'lh lā' chuntza' talīlah huan a'kapūn lā' huan quilhtamacuj. Huan quilhtamacuj lītlahuaca xcān lā' ixuī' na ixpū'nan xcān. ⁶ Lā' huan quilhtamacuj, a'nchī ixuī' xapū'la, līmālakuanīca huan xcān, a'xni'ca' lalh huan lakuat. ⁷ Lā' Dios nā hualh que huan a'kapūn lā' huan quilhtamacuj a'ntūn tahuī'lāna' chuhua'j, natatachoko hasta huan chí'chini' a'ntū Dios lachcāhui'linī't. Lā' huanmā' chí'chini' natalhcukō'. Lā' huanmā' chí'chini' Dios nacāmālaclē'nī'kō' ixlīhuākca'n huan tachi'xcu'huī't a'ntūn tū' tzey. Lā' nacāmāpātīnī.

⁸ Tā'timīn, tū' tipātza'nkāyā'tit huā'mā': Huan Māpa'ksīni' Dios lakatin chí'chini' laktzī'n hua'chi lakatin mil cā'ta. Lā' nā lakatin mil cā'ta laktzī'n hua'chi lakatin chí'chini'. ⁹ Amakapitzīn tapuhuan que Dios takoxī para natlōkentaxtū a'ntū huanī't. Tū' chuntza'. Xla' quincāka'lhīmā'ni' līlacatzucu como tū' lacasqui'n que nīn chā'tin napātīnī'n nac pūpātīn. Xla' lacasqui'n que ixlīhuākca'n catamakxteklī ixtalacē'i'ca'n.

¹⁰ Namin huan chí'chini' a'xni'ca' namimpala huan Māpa'ksīni' Jesucristo. Xla' chu līmaktin namin a'xni'ca' nīn tintī' puhuan que namin.

Chu līmaktin namin hua'chi kalhatin ka'lhāna' chu līmaktin min. Huanmā' chī'chini' huan a'kapūn nalaksputa. Lā' palha' nakaxmatcan a'ntū namacasā'nan. Lā' natalakscu'pkō' ixlīhuāk a'ntūn tatasu'yu nac a'kapūn. Lā' nalhcukō' ixlīhuāk huan quilhtamacuj lā' ixlīhuāk a'ntū a'nan nac cā'quilhtamacuj.

¹¹ Lā' chuhua'j, como natalakuankō' ixlīhuāk, xa'nca capāstactit hui'xina'n a'nchī nalilatahui'la'yā'tit. Hui'xina'n natlahua'yā'tit xmān ixtapuhuān Dios. ¹² Hui'xina'n lipāxuj ka'lhīpā'na'ntit huanmā' chī'chini' a'xni'ca' Dios nextāpalī huan quilhtamacuj. Huanmā' chī'chini' huan a'kapūn nalhcukō'. Lā' natalakscu'pkō' ixlīhuāk a'ntū chuhua'j tatasu'yunu'n nac a'kapūn. ¹³ Dios huanī't que natlahua lakatin xasāsti' a'kapūn lā' lakatin xasāsti' quilhtamacuj a'nlhā natlahuacan xmān a'ntūn tzey. U'tza' huā'mā' ka'lhīmā'nauj, como chuntza' huanī't Dios.

¹⁴ Chuntza', tā'timīn, līhuan ka'lhīpā'na'ntit huā'mā' chī'chini', calīhui'li'tit natlahua'yā'tit a'ntūn tzey na ixlacapūn Dios. Lā' nīn tuntū' catlahua'tit a'ntūn tze nacātalī'a'ksa'nīni'nāni'. Lā' nīn tuntū' catlahua'tit a'ntūn tū' tzey a'ntū nacāmāxtunquīyāni' de Dios. ¹⁵ Caca'tzīt hui'xina'n que Dios līlacatzucu cāka'lhīmā' ā'makapitzīn a'ntū natapūtaxtu. U'tza' tūna'j līmimpala Jesucristo. Chuntza' cātzo'knuni'ni' hui'xina'n quintā'tinca'n Pablo a'ntū pāxquī'yāuj. Xla' tzo'kli chu a'nchī Dios māpuhuanīh. ¹⁶ Pablo cātzo'kli huā' tamā'na catūhuā a'xni'ca' cātzo'knuni'ni' hui'xina'n. Lā' huāk chuntza' cātzo'kli huan cartas a'ntū cāmacā'nī't. Lā' nac ā'makapitzīn ixcartas a'ntūn cātzo'knī't, a'nan a'nlhā jicslīhua' māchekxīcan. Lā' a'nlhā jicslīhua', makapitzīn chī'xcuui'n tū' xa'nca tamasu'yu. Xlaca'n ū'tunu'n a'ntīn tū' xa'nca tamāchekxī lā' xtunc xtunc takalhlaka'ī'. Tū' stu'ncua' a'nchī xlaca'n tamāsu'yu ixtachihuīn Dios, lā' tū' xmān a'ntūn tzo'kli Pablo. Lā' ū'tza' nacālimāpātīnī Dios.

¹⁷ Lā' hui'xina'n, tā'timīn, ca'tzīyā'tittza' a'nchīn ta'a'kxokonun'ncu'tun huan tamā'na a'ntīn tū' tzeyā chī'xcuui'n. Tū' cacāta'a'kxokoni' hui'xina'n. Palh nacāta'a'kxokoyāni', chuntza' tze namakxtekā'tit de nakalhlaka'ī'yā'tit xa'nca. ¹⁸ Lā' chuhua'j ā'chulā' catlahua'tit a'ntū lipāxuhua Dios. Lā' ā'chulā' casca'ttit ixpālacata huan Māpūtaxtūnu' a'ntū quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo. Camāka'tlī'ca chuhua'j lā' para pō'ktu. Amén.

Huan Xapū'la Carta a'ntūn Tzo'kli San Juan

Jesucristo quincāmaxquī'yāni' xasāsti' quinquilhtamacujca'n

¹ Quit iccātzo'knuni'mā'ni' huā'mā' carta ixpālacata Jesucristo. U'tza' a'ntī quincāmaxquī'yāni' xasāsti' quinquilhtamacujca'n. Xla' ixuī'tza' a'xni'ca' tūna'j ixtzucu huan quilhtamacuj. Quina'n ickaxmatnī'tauj a'ntū ixuan xla' a'xni'ca' ixlatlā'huan nac quilhtamacuj. Iclaktzī'nī'tauj con quilakastapunca'n. Iclaktzī'nī'tauj lā' icxa'manī'tauj con quimacanca'n. ² A'ntī māsā' quinquilhtamacujca'n, xla' tasu'yulh huā'tzā' nac cā'quilhtamacuj. Lā' quina'n iclaktzī'uj. Lā' icmālacstū'ncāuj palh iclaktzī'nī'tauj. Lā' iccātā'lichihuīna'nāni' hui'xina'n ixpālacata a'ntī māsā' quinquilhtamacujca'n. Xla' pō'ktu ixtā'huī' Dios quinTāta'ca'n. Lā' xla' natahui'la para pō'ktu. Lā' xla' milh lā' quina'n iclaktzī'uj. ³ Iccāhuaniyāni' hui'xina'n a'ntū iclaktzī'nī'tauj lā' a'ntū ickaxmatnī'tauj. Lā' chuntza' hui'xina'n tzē naca'tzīyā'tit que chu lakatin huan tachihuīn a'ntū kalhlaka'ī'yāuj. Lā' nā tzē chu lakatin nala'yā'tit con Dios quinTāta'ca'n lā' Jesucristo ixO'kxa'. Lā' nā tzē naca'tzīyā'tit que quinTāta'ca'n Dios lā' Jesucristo ixO'kxa' cātā'lahui'lani' hui'xina'n chu a'cxtim como quincātā'lahui'lani' quina'n. ⁴ Huā'mā' iccātzo'knuni'yāni' hui'xina'n como chuntza' lej naka'lhīyāuj tapāxuhuān.

Dios ū'tza' xkakana'

⁵ A'ntūn quincāmāsu'ni'ni' Jesucristo, ū'tza' a'ntū iccāmāsuni'yāni' hui'xina'n. Lā' ū'tza' huā'mā': Dios ū'tza' xkakana'. Lā' tū' lhā cā'pucsua' a'nlhā huī' xla', como xla' lej tzey lā' tū' maktin tlahua a'ntūn tū' tzey. ⁶ Palh huanāuj que chu lakatin quina'n con Dios, lihuan tlahuatā'kchokoyāuj a'ntūn tū' tzey, chuntza' tasu'yu palh tū' stu'ncua'. Tasu'yu que quina'n tū' tā'tlā'huamā'nauj Dios. ⁷ Palh tlahuayāuj a'ntūn tzey hua'chilh ixtlā'huāuj a'nlhā xkaka, chuntza' hua'chi Dios huī' a'nlhā xkaka. Lā' chuntza' stu'ncua' palh chu lakatin quina'n con Dios. Lā' ixka'lhni' Jesucristo, ixO'kxa' Dios, quincāxapani'kō'yāni' ixlīhuāk quintalaclē'i'ca'n.

⁸ Palh huanāuj palh tū' tlahuanī'tauj talaclē'i', chuntza' ta'a'kxokoyāuj que'cstuca'n. Lā' tū' stu'ncua' a'ntū huanāuj. ⁹ Palh huaniyāuj Dios palh tlahuanī'tauj talaclē'i', xla' naquincāmāspūtūnu'ni'yāni' lā' naquincāxapani'kō'yāni' ixlīhuāk quintalaclē'i'ca'n. Huā'mā' ca'tzīyāuj como Dios lej tzey lā' pō'ktu tlōkentaxtū a'ntū huan. ¹⁰ Palh ixuāuj que tuntū' tlahuanī'tauj a'ntūn tū' tzey, chuntza' ixuāuj que Dios a'ksa'nīni'n. Lā' chuntza' ixtasu'yulh palh tū' kalhlaka'ī'yāuj que stu'ncua' a'ntū huan ixtachihuīn Dios.

2

Cristo tā'chihuīna'n Dios por quina'n

¹ Quit iccātzo'knuni'yāni' hui'xina'n, quilaksa'tā'n. Lā' iccāhuaniyāni' que tū' catlahua'tit talaclē'i'. Lā' palh catīhuā tlahua talaclē'i', ka'lhīyāuj a'ntūn tā'chihuīna'n Dios por quina'n. Xla' ū'tza' Jesucristo. Lā' xla' tū' tlahuanī't nīn tuntū' a'ntūn tū' tzey. ² Jesucristo nīlh huan nac cruz. Lā' chuntza' xla' līmāpalalh quintalaclē'i'ca'n. Lā' tū' xmān quintalaclē'i'ca'n. Xla' māpalakō'lh ixtalaclē'i'ca'n ixlīhuākca'n xalanī'n nac cā'quilhtamacuj.

³ Palh tlōkentaxtūyāuj a'ntū līmāpa'ksīni'n Dios, chuntza' ca'tziyāuj palh lakapasāuj xla'. ⁴ Palh catīhuā nahuan que xla' lakapasa Dios, lā' palh xla' tū' tlahua a'ntū Dios līmāpa'ksīni'n, xla' a'ksa'nīni'n lā' tū' kalhlaka'i' ixtachihuīn Dios. ⁵ Lā' a'ntīn tatlōkentaxtū a'ntū Dios līmāpa'ksīni'n, xlaca'n xa'nca tapāxquī' Dios. Lā' chuntza' tzē līca'tziyāuj palh quina'n chu lakatin con Dios. ⁶ Lā' a'ntīn tahuan palh chu lakatin con Dios, tasqui'nī que xlaca'n natalatā'kchoko chu a'nchī Jesucristo ixlatlā'huan.

Huan xasāsti' līmāpa'ksīn

⁷ Tā'timīn, iccāto'knuni'mā'ni' hui'xina'n ixpālacata lakatin līmāpa'ksīn a'ntūn tū' xasāsti'. Chu ū'tza' a'ntū cātāmāsu'ni'ni' a'xni'ca' chū'cus kalhlaka'i'tit hui'xina'n. ⁸ Hua'chilh xasāsti' līmāpa'ksīn a'ntū iccāto'knuni'mā'ni'. Cristo ixtlōkentaxtū huā'mā' līmāpa'ksīn lā' nā hui'xina'n tlōkentaxtūyā'tit. Lā' como hui'xina'n tlōkentaxtūyā'tit huā'mā' līmāpa'ksīn, hua'chilh a'ksputmā'tza' a'nlhā cā'pucsua' lā' hua'chilh xkakamā'tza' huan xatzey māxkakēni' a'ntū Cristo māstā'.

⁹ A'ntīn tahuan palh tatlā'huan a'nlhā xkaka lā' palh tū' talaktzī'ncu'tun ixtā'tinca'n, xlaca'n talatlā'huancus a'nlhā cā'pucsua'. ¹⁰ A'ntīn tapāxquī' ixtā'tinca'n, xlaca'n talatlā'huan a'nlhā xkaka. Lā' chuntza' tū' tamātonkopū ā'kalhatin. ¹¹ A'ntīn tū' talaktzī'ncu'tun ixtā'tinca'n, xlaca'n talatlā'huan a'nlhā cā'pucsua'. Lā' tū' taca'tzī' a'nlhā talatlā'huan, como a'nlhā cā'pucsua' tūla talacahuāna'n.

¹² Quit iccāto'knuni'yāni' hui'xina'n, quilakskatā'n, como Dios cāmāspūtūni'ni'ta'ni' mintalaclē'i'ca'n por ixpālacata Jesucristo. ¹³ Lā' nā iccāto'knuni'yāni' hui'xina'n, xanatātana', como hui'xina'n lakapasā'tittza' Dios. Xla' lanāntza' ixuī' a'xni'ca' tzuculh huan quilhtamacuj. Lā' nā iccāto'knuni'yāni' hui'xina'n, o'kxa'n, como hui'xina'n tlajani'ta'ntit huan ko'ti'ti'. Lā' nā iccāto'knuni'yāni' hui'xina'n, camana', como lakapasā'tit Dios quinTāta'ca'n. ¹⁴ Lā' nā iccāto'knuni'yāni' hui'xina'n, xanatātana', como lakapasā'tittza' Dios. Xla' lanāntza' ixuī' a'xni'ca' tzuculh huan quilhtamacuj. Lā' nā iccāto'knuni'yāni' hui'xina'n, o'kxa'n, como hui'xina'n lactli'huī'qui. Lā' hui'xina'n kalhlaka'i'ni'ta'ntit ixtachihuīn Dios. Lā' tla'jani'ta'ntit huan ko'ti'ti'.

¹⁵ Tū' calakatītit a'ntū xala' nac quilhtamacuj. Lā' tū' calakatītit huan tūn tū' tzey a'ntūn tatlahua a'ntī xalanī'n nac quilhtamacuj. A'ntīn talakatī a'ntū xala' nac quilhtamacuj, xlaca'n tū' tapāxquī' Dios quinTāta'ca'n. ¹⁶ Ixlīhuāk a'ntū xala' nac cā'quilhtamacuj, huā'mā' tū' ixla' Dios quinTāta'ca'n. A'ntī xalanī'n nac quilhtamacuj tatlahua a'ntūn tū' tzey a'ntū squi'n ixmacni'ca'n. Lā' lej talaktzī'ncu'tun a'ntūn tū' tzey. Lā' talīka'tla'jca'tzī a'ntūn taka'lhī. Ixlīhuāk huā' tamā'na huāk xala' nac quilhtamacuj. ¹⁷ Sputmā' huan quilhtamacuj lā' ixlīhuāk xala' nac quilhtamacuj a'ntūn talacasqui'n huan tachi'xcu'huī't. Pero a'ntīn tatlahua ixtapuhuān Dios, xlaca'n natalatahui'la para pō'ktu.

Namin a'ntī lej na'a'kxokonu'n

¹⁸ Quilakskatā'n, tasputmā'na huā' tamā'na chi'chini'. Hui'xina'n cātahuanini'ta'ni' que namin huan ixtā'ca'tza Cristo. Lā' chuhua'j tatasu'yunī't lhūhua' ixtā'ca'tza Cristo. Lā' ū'tza' līca'tziyāuj palh tasputmā'natza' huā' tamā'na chi'chini'. ¹⁹ A'ntī ixtā'ca'tzani'n Cristo, xlaca'n tū' lej stu'ncua' palh takalhlaka'i' chuntza' hua'chi quina'n. Lā' ū'tza' talītaxtunquīnī't de quina'n. Palh ixtakalhlaka'i'lh cahuā hua'chi

quina'n, ixtatachokolh con quina'n. Lā' como tataxtunquīlh de quina'n, chuntza' tasu'yu que xluca'n tū' takahlaka'i' hua'chi quina'n.

²⁰ Lā' hui'xina'n, Cristo cāmaxquī'nī'ta'ni' huan Espíritu Santo. Lā' ū'tza' lica'tziyā'tit milihuākca'n huan xatzey tachihuīn a'ntū xastu'ncua'.

²¹ Quit iccātzō'knuni'mā'ni' huā'mā' como hui'xina'n ca'tziyā'tit a'ntū xastu'ncua'. Tū' iccāhuanimā'ni' que hui'xina'n tū' ca'tziyā'tit a'ntū xastu'ncua'. Ca'tziyāuj que xtunc a'ntū stu'ncua' lā' nā xtunc a'ntūn tū' stu'ncua'.

²² A'ntī lej ta'a'kxokonu'n, xluca'n tahuan que Jesús tū' ū'tza' Cristo a'ntī Dios līmānūlh ixlīmāpa'ksīni'. A'ntīn tahuan chuntza', xluca'n ixtā'ca'tzani'n Cristo. Xluca'n talakmaka'n Dios quinTāta'ca'n lā' nā ixO'kxa'. ²³ A'ntīn talakmaka'n ixO'kxa' Dios, quinTāta'ca'n Dios tū' cātā'lahui'. Lā' a'ntīn tahuan que Jesús ū'tza' Cristo, ixO'kxa' Dios, Dios cātā'lahui' xluca'n.

²⁴ Lā' hui'xina'n tū' capātza'nkā'tit a'ntū cāmāsu'ni'nī'ta'ni' xapū'la ixpālacata ixtachihuīn Dios. Palh tū' napātza'nkā'yā'tit a'ntūn cāmāsu'ni'nī'ta'ni' xapū'la, chuntza' nacātā'latahui'layāni' ixO'kxa' Dios lā' Dios quinTāta'ca'n. ²⁵ Lā' Cristo huanī't que xla' naquincāmaxquī'yāni' xasāsti' quinquilhtamacujca'n para pō'ktu.

²⁶ Quit iccātzō'knuni'yāni' huā'mā' como ta'a'nan ā'makapitzīn a'ntīn cā'a'kxokocu'tunāni' hui'xina'n. ²⁷ Cristo cāmaxquī'nī'ta'ni' huan Espíritu Santo. Lā' como huan Espíritu Santo cātā'lahui'lanī' hui'xina'n, tū' maclacasqui'nā'tit hui'xina'n que nacāmāsu'ni'yāni' ā'catīhuā huā' a'ntū iccāhuanimā'ni', como huan Espíritu Santo cāmāsu'ni'yāni' ixlīhuāk. Lā' a'ntū xla' māsu'yu, ū'tza' xastu'ncua'. Xla' tū' māsu'yu catīhuā a'ntūn tū' stu'ncua'. Lā' chuntza', como huan Espíritu Santo cāmāsu'ni'nī'ta'ni' hui'xina'n, chuntza' tū' cataxtunquītī de Cristo.

²⁸ Lā' chuhua'j quilaksa'tā'n, tū' cataxtunquītī de Cristo. Lā' chuntza' tū' catijicua'nui a'xni'ca' xla' namimpala. Lā' tū' catimāxana'uj na ixlacapūn. ²⁹ Como hui'xina'n ca'tziyā'tit que Jesucristo xmān tlahua a'ntū lactzey, nā chuntza' naca'tziyā'tit que a'ntīn tatlahua a'ntūn tzey, ixlīhuākca'n xluca'n ixcamana' Dios.

3

Quina'n ixcamana' Dios

¹ Caca'tzītī a'nchī Dios lej quincāpāxquī'yāni' como hualh que quina'n ixcamana' Dios. Lā' stu'ncua' quina'n ixcamana' Dios. A'ntī xalanī'n nac quilhtamacuj, xluca'n tū' ixcamana' Dios lā' tū' talakapasa Dios quinTāta'ca'n. Lā' ū'tza' xluca'n tū' talimāčekxī palh quina'n ixcamana' Dios lā' xluca'n tū' ixcamana' Dios. ² Tā'timīn, chuhua'j quina'n ixcamana' Dios. Tūna'j ca'tzīcan a'nchī nalayāuj. A'ntū ca'tziyāuj, ū'tza' huā'mā': A'xni'ca' Cristo natasu'yu, quina'n nalayāuj hua'chi xla', como nalak-tzī'nāuj chu a'nchī huanī't xla'. ³ Lā' a'ntīn taka'lhīmā'na natalaktzī'n Cristo, ixlīhuākca'n xluca'n tataxtunquī de a'ntūn tū' tzey. Lā' tatlahua a'ntūn tzey hua'chi Cristo.

⁴ Ixlīhuākca'n a'ntīn tatlahua talaclē'i', xluca'n tū' ta'a'kahuāna'ni' huan ixley Dios. Palh catīhuā tū' a'kahuāna'ni' Dios, ū'tza' huā'mā' talaclē'i'. ⁵ Lā' hui'xina'n ca'tziyā'tit que Cristo milh nac quilhtamacuj para naxapa quintalacē'i'ca'n. Lā' xla' tū' tlahuanī't nīn lakatin talaclē'i'. ⁶ Ixlīhuākca'n a'ntīn chu lakatin con Cristo, xluca'n tū' tatlahuatā'kchoko talaclē'i'. Lā' ixlīhuākca'n a'ntīn tatlahuatā'kchoko talaclē'i', xluca'n tū' taca'tzī a'nchī

huanī't huan Cristo lā' tū' talakapasnī't. ⁷ Quilaksa'tā'n, tū' cata-makxtektit que nacāta'a'kxokoyāni' ā'makapitzīn a'ntīn cātahuanīyāni' que tzē natlahuayā'tit a'ntūn tū' tzey. A'ntīn tatlahuatā'kchoko a'ntūn tzey, xla'a'n lactzey hua'chi ixlitzey Cristo. ⁸ A'ntīn tatlahuatā'kchoko talaclē'i', xla'a'n tatā'tapa'ksī huan ko'ti'ti', como huan ko'ti'ti' pō'ktu tlahuanī't talaclē'i' desde a'xni'ca' mā'a'nanilh huan talaclē'i'. IxO'kxa' Dios milh nac quilhtamacuj para namālakuanī a'ntūn tlahua huan ko'ti'ti'.

⁹ A'ntī ixcamana' Dios, xla'a'n tū'tza' tatlahuatā'kchoko talaclē'i', como Dios cāmaxquī'nī't xasāsti' ixquilhtamacujca'n, lā' chuntza' talīsāstī'latā'kchoko. Tūlatza' tatlahuatā'kchoko talaclē'i', como ixcamana'tza' Dios. ¹⁰ Chuntza' tasu'yu a'ntī ixcamana' Dios lā' a'ntī ixcamana' huan ko'ti'ti'. A'ntīn tū' tatlahuacu'tun a'ntūn tzey lā' tū' tapāxquī' huan tā'timīn, xla'a'n tū' ixcamana' Dios.

Tasqui'nī nalāpāxquī'yāuj

¹¹ Huan līmāpa'ksīn a'ntū cātamāsu'ni'ni' xapū'la ū'tza' huā'mā': que nalāpāxquī'yāuj. ¹² Tū' calauj hua'chi Caín a'ntīn tā'tapa'ksīlh huan ko'ti'ti'. Xla' maknīlh ixtā'tin. Lā' ¿a'chī' maknīlh? Maknīlh como Caín tlahualh a'ntūn tū' tzey lā' ixlaktampilhīni'ni' ixtā'tin como xla' ixtlahua a'ntūn tzey.

¹³ Tā'timīn, palh xalanī'n nac quilhtamacuj tū' cātalaktzī'ncu'tunāni', tū' capuhua'ntit que tū' maktin la huā'mā'. ¹⁴ Quina'n ca'tziyāuj que a'yuj hua'chi xanīn ixuanī'tauj, chuhua'j ka'lhīyāuj xasāsti' quinquilhtamacujca'n. Huā'mā' ca'tziyāuj como cāpāxquī'yāuj huan tā'timīn. Lā' a'ntīn tū' tapāxquī'nin, xla'a'n hua'chi xanīnī'ncus lā' tū' taka'lhī xasāsti' ixquilhtamacujca'n. ¹⁵ A'ntīn taca'tzalaktzī'n ixtā'tinca'n xla'a'n hua'chi maknīni'ni'n na ixlacapūn Dios. Lā' hui'xina'n ca'tziyā'tit que huan maknīni'ni'n tū' taka'lhī xasāsti' ixquilhtamacujca'n para pō'ktu. ¹⁶ Cristo quincāpāxquī'yāni' lā' hasta macamāstā'lh ixquilhtamacuj por quina'n. Lā' chuntza' quincāmāsu'ni'ni' a'nchī lipāxquī'nincan. Lā' chuntza' quina'n tzē natamacamāstā'yāuj lā' hasta nalīnyāuj por quincā'timīnca'n palh tasqui'nī. ¹⁷ Palh kalhatin ka'lhī a'ntū maclacasquī'n lā' palh laktzī'n que ixtā'tin makasputa catūhuā, lā' palh xla' tū' lalalhu'man, chuntza' tasu'yu palh tū' pāxquī' Dios. ¹⁸ Quilaksa'tā'n, tū' xmān nahuanāuj palh cāpāxquī'yāuj ā'makapitzīn. Nacāmaktāyayāuj ā'makapitzīn. Chuntza' natasu'yu palh ixlīstu'ncua' cāpāxquī'yāuj, lā' tū' xmān huanāuj.

Tū' catilacapuhuanui na ixlacapūn Dios

¹⁹ Palh chuntza' cāpāxquī'yāuj ā'makapitzīn, chuntza' ca'tziyāuj palh lej stu'ncua' tā'tapa'ksīyāuj Dios. Lā' chuntza' tū' tamakchuyīyāuj na ixlacapūn Dios. ²⁰ A'xni'ca' u'cxca'tziyāuj na quī'a'clhcunucca'n que tlahuanī'ta'uj a'ntūn tū' tzey, pāstacāuj que Dios más xaka'tla' que quī'a'clhcunucca'n. Lā' xla' ca'tzīkō' ixlīhuāk a'ntū tlahuanī'ta'uj. ²¹ Tā'timīn, palh tū' u'cxca'tziyāuj na quī'a'clhcunucca'n que tlahuanī'ta'uj a'ntūn tū' tzey, chuntza' tū' catilacapuhuanui na ixlacapūn Dios. ²² Dios naquincāmaxquī'yāni' a'ntū nasquī'nāuj como a'kahuāna'ni'yāuj ixlīmāpa'ksīn lā' tlahuayāuj a'ntū lipāxuhua Dios. ²³ Ixlīmāpa'ksīn ū'tza' huā'mā': Nalīpāhuanāuj Jesucristo ixO'kxa' lā' nalāpāxquī'yāuj chuntza' hua'chi xla' quincāmāpa'ksīni'. ²⁴ A'ntīn tatlōkentaxtū ixlīmāpa'ksīn Dios, Dios cātā'lahuī' xla'a'n. Xla' quincāmaxquī'nī'ta'ni' huan Espiritu Santo lā' ū'tza' lica'tziyāuj que Dios quincātā'lahui'lani'.

4

A'makapitzin tū' tamāsu'yu por ixlīmāpa'ksin huan Espiritu Santo

¹ Tā'timīn, tū' cacākalhla'itit ixlihuākca'n a'ntin tahuhan que tamāsu'yu por ixlīmāpa'ksin Espiritu Santo. Cuenta catlaha'tit lā' capuhua'ntit palh chu a'cxim hua'chi huan xastu'ncua' tachihuīn a'ntūn kalh-laka'ī'ni'ta'ntittza'. Lā' chuntza' naca'tziyā'tit palh tamāsu'yumā'na ixtachihuīn Dios. Lakachu ta'a'ni't a'ntin tahuhan que tachihuīna'n por ixquilhtampān Dios. Lā' xmān ta'a'kxokonu'n. ² Na'iccāhuaniyāni' hui'xina'n a'nchī nalīca'tziyā'tit palh stu'ncua' huan Espiritu Santo cāmāchihuīnī. Taka'lhī huan Espiritu Santo a'ntin tahuhan palh Jesús ū'tza' huan Cristo a'nti Dios limānūlh ixlīmāpa'ksini' lā' nā lacatuncuīlh lā' chuntza' lītachi'xcuhuī'lh. Ixlihuākca'n a'ntin chuntza' tahuhan, xlaca'n taka'lhī huan Espiritu Santo a'nti Dios macamilh. ³ Lā' a'ntin tahuhan que tū' stu'ncua palh Jesús ū'tza' huan Cristo a'nti Dios limānūlh ixlīmāpa'ksini' lā' nā lacatuncuīlh lā' chuntza' lītachi'xcuhuī'lh, xlaca'n tū' taka'lhī huan Espiritu Santo. Xlaca'n xmān cātahuaniyāni' ixtachihuīn ixtā'ca'tza Cristo. Hui'xina'n kaxpa'tni'ta'ntit que ixmilh ixtā'ca'tza Cristo. Lā' chuhua'j huī' nac cā'quilhtamacuj.

⁴ Quilaksa'tā'n, hui'xina'n tā'tapa'ksiyā'tit Dios. Hui'xina'n cātlanī'ta'ntit huā' tamā'na a'kxokonu'ni'n por ixlīmāpa'ksin huan Espiritu Santo. Huan Espiritu Santo cātā'lahui'lanī' hui'xina'n. Lā' xla' ā'līhua'ca' ka'lhī limāpa'ksin que huan ko'ti'ti' a'nti cāmāpa'ksi xalanī'n nac quilhtamacuj. ⁵ Huā' tamā'na a'kxokonu'ni'n xlaca'n xalanī'n nac quilhtamacuj. Lā' a'ntūn tamāsu'yu nā xala' nac quilhtamacuj. Lā' ū'tza' talikaxmatni' huan tachi'xcuhuī't xalanī'n nac quilhtamacuj. ⁶ Quina'n tā'tapa'ksiyāuj Dios. Lā' a'ntin talakapasa Dios, xlaca'n takaxmata a'ntū iccāmāsu'ni'yāuj. Lā' a'ntin tū' talakapasa Dios, xlaca'n tū' takaxmatcu'tun a'ntū icmāsu'yuyāuj. Chuntza' tzē nalīca'tziyāuj tuchūyā limāscā'tin xastu'ncua' lā' nā tuchūyā limāscā'tin tū' stu'ncua'.

Dios cāpāxquī' ixlihuākca'n tachi'xcuhuī't

⁷ Tā'timīn, tasqui'ni' nalāpāxquī'yāuj. Dios ū'tza' a'ntin quincālāmāpāxquī'nīyāni'. A'ntin tapāxquī'nin, xlaca'n ixcamana' Dios lā' talakapasa Dios. ⁸ A'ntin tū' tapāxquī'nin xlaca'n tū' talakapasa Dios, como Dios lej cāpāxquī' ixlihuāk tachi'xcuhuī't. ⁹ Dios lej quincāpāxquī'yāni'. Huā'mā' limāsu'yulh a'xni'ca' macamilh nac quilhtamacuj ixO'kxa' a'nti xmān kalhatin. Lā' por xla' lika'lhīyāuj xasāsti' quinquilhtamacujca'n. ¹⁰ A'nchī quina'n pāxquī'yāuj Dios tū' talacastuca a'nchī Dios quincāpāxquī'yāni'. Xla' māsu'yulh a'nchī quincāpāxquī'yāni' a'xni'ca' macamilh ixO'kxa' lā' ū'tza' ixO'kxa' a'nti māpalalh quintalaclē'i'ca'n.

¹¹ Tā'timīn, como chuntza' Dios quincālīpāxquī'yāni', nā chuntza' quina'n nalāpāxquī'yāuj. ¹² Dios nīn tinti' laktzi'ni't nīn maktin. Palh lāpāxquī'yāuj, chuntza' Dios quincātā'lahui'lanī'. Lā' Dios quincāmaktāyāni' nalāpāxquī'yāuj con ixlihuāk qui'a'clhcunucca'n. ¹³ Quina'n ca'tziyāuj palh Dios quincātā'lahui'lanī'. Huā'mā' ca'tziyāuj como quincāmaxquī'ni'ta'ni' huan Espiritu Santo. ¹⁴ Lā' quina'n iclaktzi'ni'tauj ixO'kxa' Dios. Lā' icmālacstū'ncāuj que Dios quinTāta'ca'n macamilh ixO'kxa' para nacāmāpūtātū ixlihuāk tachi'xcuhuī't. ¹⁵ A'ntin

takalhlaka'ī lā' tahaun que Jesús ū'tza' a'ntī ixO'kxa' Dios, Dios cātā'lahuī' xlaça'n.

¹⁶ Lā' quina'n ca'tziyāuj lā' kalhlaka'ī'yāuj palh Dios quincāpāxquī'yāni'. Dios lej cāpāxquī' ixlihuāk tachi'xcuhuī't. Lā' Dios cātā'lahuī' a'ntīn tapāxquī' ā'makapitzīn. ¹⁷ Tasqui'nī napāxquī'yāuj Dios con ixlihuāk qui'a'clhcunucca'n. Lā' chuntza', huā'tzā' nac huā'mā' quilhtamacuj quina'n napāxquī'nināuj chuntza' hua'chi Cristo pāxquī'nin. Lā' chuntza' tū' catijicua'nui huan chi'chini' a'xni'ca' Dios nacāmāclē'nī huan tachi'xcuhuī't. ¹⁸ A'ntīn tapāxquī' Dios, xlaça'n tū' tajicua'ni' Dios palh nacāmāpātīnī. Palh kalhatīn pāxquī'nin, xla' tū'tza' ka'lhī tajicuāt. A'ntīn tajicua'n que Dios nacāmāpātīnī, xlaça'n tūna'j xa'nca tapāxquī' Dios.

¹⁹ Quina'n pāxquī'yāuj Dios como xla' xapū'la quincāpāxquī'ni'. ²⁰ Palh kalhatīn huan que pāxquī' Dios lā' palh tū' laktzī'ncu'tun ixtā'tin, xla' tū' stu'ncua' a'ntū huan. Palh xla' tū' pāxquī' ixtā'tin a'ntī laktzī'n, xla' tūla pāxquī' Dios, como tūla laktzī'n Dios. ²¹ Huan limāpa'ksīn a'ntū Dios quincāmaxquī'ni', ū'tza' huā'mā': A'ntīn tapāxquī' Dios nā natapāxquī' ixtā'timīnca'n.

5

Tzē nataxtunquīyāuj de a'ntūn tū' tzey

¹ A'ntīn takalhlaka'ī que Jesús ū'tza' huan Cristo a'ntī Dios limānūlh ixlimāpa'ksīni', xlaça'n ixcamana' Dios. Lā' a'ntīn tapāxquī' Dios quinTāta'ca'n, xlaça'n nā tapāxquī' ixcamana' Dios. ² Lā' chuntza' palh pāxquī'yāuj Dios lā' palh a'kahuāna'ni'yāuj a'ntū quincālimāpa'ksīyāni', nā cāpāxquī'yāuj ixcamana' Dios. ³ Lā' palh pāxquī'yāuj Dios, natlahuayāuj ixlimāpa'ksīn. Lā' tū' jiclihua' natlōkentaxtūyāuj ixlimāpa'ksīn. ⁴ Ixlihuākca'n ixcamana' Dios tataxtunquī de a'ntūn tū' tzey a'ntūn tlahuacan nac quilhtamacuj. Quina'n tzē nataxtunquīyāuj de a'ntūn tū' tzey, como lipāhuanāuj Dios. ⁵ A'ntīn takalhlaka'ī que Jesús ū'tza' ixO'kxa' Dios, xmān xlaça'n tzē natataxtunquī de a'ntūn tū' tzey a'ntūn tlahuacan nac quilhtamacuj.

A'ncīn ca'tzīcan palh Jesucristo ū'tza' ixO'kxa' Dios

⁶ Ca'tziyāuj palh Jesús stu'ncua' ixO'kxa' Dios. Chuntza' hualh Dios a'xni'ca' a'kpaxli Jesús. Lā' nā a'xni'ca' Jesús nīlh, nā Dios māsu'yulh que xla' ixO'kxa' ixuanī't. Huan Cristo a'ntī Dios limānūlh ixlimāpa'ksīni', xla' ū'tza' Jesús a'ntī a'kpaxli lā' nā nīlh nac cruz. Lā' nā huan Espiritu Santo māsu'yu que Jesús ū'tza' ixO'kxa' Dios. Lā' huan Espiritu Santo māsu'yu xmān a'ntū stu'ncua'. ⁷ A'nan kalhatu'tun a'ntīn tamālacstū'nca que Jesucristo ū'tza' ixO'kxa' Dios. Lā' huan kalhatu'tun xlaça'n: Dios quinTāta'ca'n lā' huan Espiritu Santo lā' nā ū'tza' a'ntī huanican Tachi-huīn. Chu a'cxim tahaun que Jesucristo ū'tza' ixO'kxa' Dios. ⁸ Lā' nac quilhtamacuj a'nan tāpātu'tun catūhuā a'ntūn tamāsu'yu que Jesucristo ū'tza' ixO'kxa' Dios. Huan Espiritu Santo chuntza' quincāmāsu'ni'yāni'. Lā' nā Dios chuntza' māsu'yulh a'xni'ca' Jesús a'kpaxli lā' a'xni'ca' nīlh. ⁹ Quina'n kalhlaka'ī'yāuj a'ntūn tamālacstū'nca huan tachi'xcuhuī't. Lā' ā'chulā' nakalhlaka'ī'yāuj a'ntū huan Dios. Lā' Dios mālacstū'nca que Jesús ū'tza' ixO'kxa'. ¹⁰ Lā' a'ntīn talipāhuan ixO'kxa' Dios, xlaça'n ta'ucxca'tzī na ixa'clhcunucca'n palh stu'ncua' a'ntūn takalhlaka'ī'. Lā' makapitzīn tū' takalhlaka'ī' nchī Dios hualh palh Jesús ixO'kxa'. Xlaça'n hua'chilh ixtahaun que Dios a'ksa'nīni'n como tū' takalhlaka'ī'nī't a'ntū

Dios hualh ixpālacata ixO'kxa'. ¹¹ Lā' Dios mālacstū'nca palh ū'tza' quincāmaxquī'yāni' xasāsti' quinquilhtamacujca'n a'ntū para pō'ktu, palh lipāhuanāuj ixO'kxa'. ¹² A'ntīn talipāhuan ixO'kxa' Dios, xlaca'n taka'lhī xasāsti' ixquilhtamacujca'n. Lā' a'ntīn tū' talipāhuan ixO'kxa' Dios, xlaca'n tū' taka'lhī xasāsti' ixquilhtamacujca'n.

Māstā'ca tapāstacna'

¹³ Quit iccātzo'kni'mā'ni' huā'mā': Hui'xina'n a'ntī lipāhua'mpā'na'ntit ixO'kxa' Dios como quit, iclacasqui'n que hui'xina'n naca'tziyā'tit palh ka'lhī'yā'tit xasāsti' minquilhtamacujca'n a'ntū para pō'ktu.

¹⁴ Lā' tū' lacapuhuanāuj a'xni'ca' kalhtō'ka'yāuj, como Dios quincākaxmatāni' palh squi'ni'yāuj chu a'nchī ixtapuhuān. ¹⁵ Lā' palh ca'tziyāuj palh xla' quincākaxmatāni', chuntza' ca'tziyāuj palh xla' naquincāmaxquī'yāni' a'ntū squi'ni'yāuj.

¹⁶ Palh catīhuā laktzī'n ā'kalhatin a'ntī tlahuamā' lakatin talaclē'i' a'ntū tzē namāspūtūnu'ni'can, chuntza' nalikalhtō'ka' ā'kalhatin lā' xla' naka'lhī xasāsti' ixquilhtamacuj. Chuntza' nakalhtō'ka' palh huā'mā' talaclē'i' tzē namāspūtūnu'ni'can. Lā' palh huā'mā' talaclē'i' tūla māspūtūnu'ni'can, chuntza' tū' iccahuanimā'ni que nalikalhtō'ka'yā'tit por a'ntī chuntza' tlahua. ¹⁷ Ixlihuāk a'ntū ko'hua'jua', huāk talaclē'i'. Pero nā a'nan talaclē'i' a'ntūn tzē namāspūtūnu'ni'can.

¹⁸ Ca'tziyāuj que a'ntī ixcamana' Dios, xlaca'n tū' tatlahuatā'kchoko talaclē'i'. Xlaca'n cāmaktaka'lha ixO'kxa' Dios, lā' chuntza' huan ko'ti'ti' tūla nacātlahuani' catūhuā.

¹⁹ Quina'n ca'tziyāuj que tā'tapa'ksiyāuj Dios. Lā' ca'tziyāuj que a'ntīn xalanī'n nac quilhtamacuj, xlaca'n cāmāpa'ksī huan ko'ti'ti'.

²⁰ Ca'tziyāuj que ixO'kxa' Dios minī't. Lā' quincāmaxquī'nī'ta'ni' a'nchī nalilakapasāuj a'ntī xastu'ncua' Dios. Lā' chuhua'j tā'lahui'lāna'uj Jesucristo a'ntī ixO'kxa' Dios. Xla' scana'nca Dios lā' quincāmaxquī'yāni' xasāsti' quinquilhtamacujca'n a'ntū para pō'ktu. ²¹ Quilakska'tā'n, tū' calipāhuantit nīn tuntū'. Xmān Dios nalipāhua'nā'tit. Amén.

Ixlīkalhtu' Carta a'ntūn Tzo'kli San Juan

Ixtakalhaka'ī huan xastu'ncua' tachihuīn lā' ixtapāxquī'nin

¹ Quit Juan, huan xapuxcu' de huan a'ntūn takalhaka'ī'. Lā' quit ictzo'kmā' huanmā' carta. Ictzo'knuni'yāni' hui'x, huan tā'tin xapuscāt a'ntī Dios lacsacli, lā' nā mincamana'. Quit lej iccāpāxquī'yāni' hui'xina'n. Lā' tū' xmān quit. Nā cāpāxquī'yāni' hui'xina'n ixlīhuākca'n a'ntūn talakapasa huan xastu'ncua' tachihuīn. ² Lāpāxquī'yāuj como quilīhuākca'n kalhlaka'ī'yāuj huan xastu'ncua' tachihuīn, a'ntūn tū' maktin catisputli. ³ Caquincāsicua'lanālīni' Dios quinTāta'ca'n lā' Jesucristo ixO'kxa' Dios. Lā' caquincātalakalhu'mani'. Lā' caquincātamātza'ta'ti'ni'ni' qui'a'clhunucca'n. Lā' chuntza' quina'n xa'nca nakalhaka'ī'yāuj huan xastu'ncua' tachihuīn, lā' lej nalāpāxquī'yāuj.

⁴ Lej iclīpāxuhualh a'xni'ca' icca'tzīlh que ā'makapitzīn mincamana' talahuī'lāna' chu a'nchī huan xastu'ncua' tachihuīn, chuntza' hua'chi māpa'ksīni'lh Dios quinTāta'ca'n. ⁵ Lā' chuhua'j tā'tin, icuaniyāni' que nalāpāxquī'yāuj quilīhuākca'n quina'n. Huā'mā' tū' xasāsti' limāpa'ksīn. Chu ū'tza' a'ntū quincātamāca'tzīnīni' a'xni'ca' chū'cus kalhlaka'ī'uj. ⁶ Palh pāxquī'yāuj Dios, natlahuayāuj a'ntū Dios quincālimāpa'ksīyāni'. Xla' māpa'ksīni'lh que nacāpāxquī'yāuj ā'makapitzīn. U'tza' huā'mā' cātahuaninī'ta'ni' a'xni'ca' chū'cus kalhlaka'ī'tit.

Makapitzīn ixta'a'kxokonu'n

⁷ Chuhua'j lhūhua' a'kxokonu'nī'n talatlā'huan nac cā'quilhtamacuj. Xlaca'n tahuan que tū' stu'ncua' palh lacatuncuīlh nac huā'mā' quilhtamacuj huan Jesucristo a'ntī Dios limānūlh ixlīmāpa'ksīni'. A'ntūn tahuan huā'mā', xlaca'n a'kxokonu'nī'n lā' ixtā'ca'tzani'n Cristo. ⁸ Cuenta catla'hua'tit que tū' chu nasputa a'ntū līscujpā'na'ntit. Cuenta catla'hua'tit como makhltīni'ncu'tunā'tit ixlīhuāk a'ntū Dios nacāmaxquī'yāni' hua'chi mintatljaca'n.

⁹ A'ntūn takalhaka'ī' ā'makapitzīn tū' xmān a'ntū Cristo māsu'yulh. Nā xlaca'n tamāsu'yucu'tun ā'lakatin limāscā'tin. Xlaca'n tū' lej stu'ncua' tatā'latlā'huan Dios. A'ntūn takalhaka'ī' xmān a'ntū Cristo māsu'yulh, ixlīstu'ncua' xlaca'n tatā'latlā'huan Dios quinTāta'ca'n lā' ixO'kxa' Dios. ¹⁰ Palh cālakināni' hui'xina'n ā'catīhuā a'ntūn tamāsu'yu a'ntūn tū' chu lakatin con a'ntū māsu'yulh Cristo, tū' nacāmānū'yā'tit na minchicca'n. Lā' tū' nacāhuani'yā'tit: “Dios ca'cā'o'kska'lhīni'”. ¹¹ Palh hui'xina'n nacāhuani'yā'tit: “Dios ca'cā'o'kska'lhīni'”, lā' chuntza' cātā'tlahuapā'na'ntit a'ntūn tū' tzey.

Macā'nca saludos

¹² Lhūhua'cus ti'a'nan a'ntū iccāhuanicu'tunāni'. Pero tū' ictzo'kcu'tun nac lakatin carta. Iccālaka'ncu'tunāni hui'xina'n lā' iccātā'chihuāna'ncu'tunāni' calacan. Chuntza' lej nalīpāxuhuyāuj.

¹³ Tamacā'ni'yāni' saludos ixcamana' mintā'tin xapuscāt a'ntī Dios lacsacnī't.

Ixlīkalhtu'tun Carta a'ntūn Tzo'kli San Juan

Māka'tlī'ca huan Gayo

¹ Quit Juan, huan xapuxcu' huan a'ntīn takalhaka'tī. Lā' quit ictzo'kmā' huanmā' carta. Quit ictzo'knuni'yāni' hui'x, Gayo. Quit lej icpāxquī'yāni' hui'x.

² Tā'tin, quit icca'tzī que xa'nca latlā'hua'na' na ixtej Dios. Lā' icsqui'ni' Dios que xa'nca ca'a'nī'ni'n ixlīhuāk lā' tū' ca't'za'ca'nti. ³ A'makapitzīn tā'timīn tachinī't. Lā' quintahuaninī't que hui'x latlā'hua'na' chu a'nchī huan xastu'ncua' tachihuīn. Lā' huā'mā' lej iclīpāxuhualh. ⁴ Lā' pō'ktu lej icpāxuhua a'xni'ca' quihuanican que quincamana' talatlā'huan chu a'nchī huan xastu'ncua' tachihuīn.

⁵ Tā'tin, hui'x cāmaktāyanī'ta' huan tā'timīn a'ntīn tachā'nī't a'ntza' a'yuj tū' ixclakapasa'. Chuntza' tlaha'ya' a'ntūn tzey. ⁶ A'makapitzīn tataspi'tnī't de a'ntza'. Lā' xlaca'n tatā'chihuīna'lh a'ntū ixtatakēstoknī't huā'tzā' para natamācā'tanī Dios. Lā' cāhuanica a'nchī hui'x cāpāxquī'ya' ā'makapitzīn. Lā' cacāmaktāyapala' a'xni'ca' natachā'mpala a'ntza'. Cacāma'xqui' a'ntū natamaclacasqui'n para ixtejca'n como xlaca'n tatā'scujmā'na Dios. Cacāmaktāya' chu a'nchī Dios lacasqui'n. ⁷ Xlaca'n tataxtunī't tatā'scuja Jesucristo. Lā' tuntū' tamakhtīni'ncu'tulh de a'ntīn tū' takalhaka'tī. ⁸ U'tza' quina'n nacālīmaktāyayāuj. Lā' chuntza' hua'chilh nacātā'māsu'yuyāuj huan xastu'ncua' tachihuīn.

Tū' tzey a'nchī ixlahuī' huan Diótreres

⁹ Quit iccāmacā'ni'ni't kalhtin carta a'ntīn tatakēstoka a'ntza' nac lītokpān. Pero huan Diótreres, como xla' lacu'tun xamāpa'ksīni' a'ntza', xla' tū' qui'a'kahuāna'ni'lh. ¹⁰ Lā' chuntza' a'xni'ca' na'icchā'n a'ntza' na'icchihuīna'n na milacapūnca'n ixpālacata a'ntū tlahuamā' Diótreres. Xla' quincālī'a'ksa'ni'ni'nāni' de a'ntūn tū' stu'ncua' lā' quincā'a'ksa'nāni'. Lā' tū' xmān huā'mā'. Xla' tū' cāmānū na ixchic huan tā'timīn a'ntīn tachinācha'. Lā' tū' cāmaktēka que ā'makapitzīn natamānū na ixchicca'n. Lā' a'ntīn tamānūcu'tun, Diótreres cāmātuxtekē de a'nlhān tatakēstoka.

¹¹ Tā'tin, tū' cacāmaksca'tti a'ntīn tatlahua a'ntūn tū' tzey. Cacāmaksca'tti a'ntīn tatlahua a'ntūn tzey. A'ntīn tatlahua a'ntūn tzey, xlaca'n tatā'tapa'ksī Dios. A'ntīn tatlahua a'ntūn tū' tzey, xlaca'n tū' talakapasa Dios.

Tzeyā chi'xcu' ixuanī't huan Demetrio

¹² Lhūhua' a'ntīn tahuan que Demetrio tzeyā chi'xcu'. Lā' tasu'yu que xla' latlā'huan chu a'nchī huan xastu'ncua' tachihuīn. Lā' nā quit icuan que līlacatejtin latlā'huan. Lā' hui'x ca'tzīya' que quit icuan a'ntū stu'ncua'.

Macā'nca saludos

¹³ Quit lejcus lhūhua' icuanicu'tunāni'. Pero tū' ictzo'kcu'tun huā' nac carta. ¹⁴ Palaj ica'ncu'tunācha' na'iclaktzī'nāni'. Lā' chuntza' nakalhachi-huīna'nāuj māni' quina'n.

¹⁵ Dios camātza'ta'tī'lh mi'a'clhcunuc. Ixlīhuākca'n mi'amigos tamacā'ni'yāni' saludos. Lā' nacāsaludarlī'ya' ixlīhuākca'n huan amigosnu' xalanī'n a'ntza'.

Huan Carta a'ntün Tzo'kli San Judas

Judas cāmacā'ni'lh saludos huan a'nti ixtakalhaka'i

¹ Quit Judas, ixtā'tin Jacobo. Lā' quit ictā'scuja Jesucristo. Quit iccātzo'knuni'mā'ni' huā'mā' carta hui'xina'n a'nti Dios cāta'sani'nī'ta'ni'. Dios quinTāta'ca'n cāpāxquī'yāni' hui'xina'n. Lā' Jesucristo cāmaktaka'lh mā'ni' hui'xina'n. ² Dios cacālakalhu'mani' hui'xina'n. Lā' cacāmātza'ta'tini'ni' mi'a'clhcunucca'n. Lā' lej cacāpāxquī'ni' hui'xina'n.

Makapitzin ixtamāsu'yu a'ntün tü' stu'ncua'

2 Pedro 2.1-17

³ Tā'timīn, xa'iccātzo'knuni'cu'tunāni' hui'xina'n ixpālacata a'nchī Dios cāmāputaxtūni' hui'xina'n lā' nā quina'n chuntza'. Lā' chuhua'j a'nan lakatin catūhuā a'ntū más tasqui'nī na'iccāhuaniyāni'. Lā' ū'tza' iccālitzo'knuni'mā'ni' chuhua'j. Iccāhuaniyāni' que tü' tikalhlaka'īyā'tit a'ntün tamāsu'yu xlaça'n a'ntin taxtāpālicu'tun huan limāscā'tin a'ntū kalhlaka'ī'nī'tauj. Huā'mā' limāscā'tin ū'tza' a'ntū cālīmāmacū'lh ixtachi'xcuui't Dios lā' xmān maktin. Lā' tü' maktin catitaxtāpalilh huā'mā' limāscā'tin. ⁴ Makapitzin tün tü' tzeyā chi'xcuui'n tatanūni't hua'chi lactzey chi'xcuui'n na ixlaclhpu'nanca'n a'ntin takalhlaka'ī'. Xlaça'n tahuan que como Dios lej lakalhu'manini'n, chuntza' kalhatin tzē natlahua chuxatūyā talaclē'i' a'ntün tlahuacu'tun. Huā'mā' tü' stu'ncua'. Lā' tü' stu'ncua' ixlimāscā'tinca'n ixpālacata huan Māpa'ksini' Jesucristo. Lejtza' makān tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios que nacāmālaclē'nīcan huan tachi'xcuui't a'ntin tatlahua chuntza'.

⁵ A'uyj hui'xina'n ca'tziyā'tittza', na'iccāmāpāstaquīyāni' a'ntū Dios tlahualh makāntza'. Dios cāmāxtulh huan israelitas nac huan xcānsipej a'nlhā huanican Egipto. Lā' ā'cālistān ā'makapitzin tü' takalhlaka'ī'lh palh stu'ncua' a'ntū Dios hualh. Lā' ū'tza' Dios cālīmāknīlh. ⁶ Nā capāstactit huan ángeles. A'makapitzin de xlaça'n, como tü' tatlōkentaxtūcu'tulh a'ntū cālīmāmacū'lh Dios, xlaça'n tataxtulh de nac a'kapūn a'nlhā ix-tahui'lāna'ncha'. Lā' ū'tza' Dios cālīchī'nī't a'nlhā cā'pucsua' hasta a'xni'ca' huan ā'xmān chi'chini' a'xni'ca' nacāmālaclē'nī Dios. ⁷ Nā capāstactit a'ntün cāpātle'keni'lh Sodoma lā' Gomorra lā' ā'makapitzin cā'lacchicni' a'ntū ixtahui'lāna' pajtzu. Nā xalanī'n nac huā' tamā'na cā'lacchicni', nā ixtatlahua a'ntün tü' tzey. Ixtatlahua talākali'n. Lā' ixtalātā'tahui'la huan chi'xcuui'n. Lā' ū'tza' talīnīlh nac huan macscut a'ntū cāmāspūtūlh huā' tamā'na cā'lacchicni'. Chuntza' māchekxīcan que natapātīni' para pō'ktu nac cā'macscutnu' xlaça'n a'ntin talakapasa ixtej Dios pero taxatutāyāni't.

⁸ Nā chuntza' huā' tamā'na chi'xcuui'n a'ntin cāmāsu'ni'cu'tunāni' a'ntün tü' stu'ncua'. Xlaça'n talakahuāna'n. Lā' tahuan palh Dios cālītā'chihuīna'n huan talakahuān. Lā' ū'tza' talīpuhuan que tzē natatlahua talākali'n. Talakmaka'n ixlimāpa'ksin Dios. Lā' cachihuā talīchihuīna'n huan ángeles. ⁹ Lā' nā nīn Miguel, a'nti xapuxcu' ángeles, nīn xla' tü' chuntza' tlahualh. A'xni'ca' xla' tā'lal huan ko'ti'ti' lā' talālista'lalh ix-macni' Moisés, Miguel tü' lī'a'ksanīni'lh huan ko'ti'ti' por a'ntün tü' tzey ixtachihuīn. Xmān huanilh: “Dios camāpātīnīni'”. ¹⁰ Lā' huā' tamā'na chi'xcuui'n a'ntin cāmāsu'ni'cu'tunāni' hui'xina'n, xlaça'n cachihuā talīchihuīna'n a'ntün tü' tamāchekxī. Xlaça'n hua'chi animales, como

tū' tapāstaca Dios. Tatlahuakō' ixlīhuāk huan tūn tū' tzey a'ntū xlacan' talacasqui'n. Lā' ū'tza' nacālīmāpātīnī Dios.

¹¹ Xlaca'n natapātīni'n como talatlā'huan hua'chi Caín a'ntūn tū' a'kahuāna'ni'cu'tulh Dios. Lā' talī'a'ca'a'n tatlahua a'ntūn tū' tzey como tatlajacu'tun tumīn. Lā' chuntza' tlhualh Balaam. Lā' nā xlacan' lej lacxumpi hua'chi Coré. Xla' maknīca. Lā' nā xlacan' nacāmāpātīnīcan. ¹² Līmāxana' a'nchī cātātā'huā'yanāni' hui'xina'n a'nlhā takēstoknī'ta'ntit hui'xina'n. Xlaca'n tzej tahuā'yancu'tun lā' tako'tcu'tun. Lā' tū' tapāstaca ā'makapitzīn. Xlaca'n tuntū' ixtapalhca'n. Xlaca'n hua'chi poklhnu' a'ntū lē'n huan ū'ni', lā' tū' lē'n xcān. Xlaca'n hua'chi huan qui'hui' a'ntūn tū' tamāstā' ixtō'ca'tca'n a'xni'ca' xpūlan. Lā' como tascōhuanī't ū'tza' cālītampu'lhucan. ¹³ Xlaca'n hua'chi huan xasipej mar a'ntū lē'n huan pa'lhma'. Līmāxana' a'ntū xlacan' tatlahua. Xlaca'n hua'chi sta'cu a'ntūn tū'tza' a'mā' na ixtej. Dios nacāmāpātīnī para pō'ktu a'nlhā lej cā'pucsua'.

¹⁴ Makāntza' Enoc cālīchihuīna'lh huan chī'xcuhuī'n a'ntūn tū' tzey. Lā' Enoc ixlīkalhatojon ixuanī't ī'xū'yātā'natna' Adán. Lā' Enoc hualh: “Huan Māpa'ksīni' Dios namin lā' nacātā'mīn lakalhūhua' mil ángeles. ¹⁵ Namin nacājuzgarlī ixlīhuākca'n huan tachi'xcuhuī't. Lā' nacāmālaclē'nīkō' ixlīhuākca'n a'ntūn tū' lactzey por ixlīhuāk a'ntūn tatlahuanī't a'ntūn tū' tzey lā' nā a'nchī cachīhuā talīchihuīna'nī't Dios”. ¹⁶ Huā' tamā'na chī'xcuhuīn talē'ksa'n ā'makapitzīn. Tū' līpāxūj tahuī'lāna'. Tahuī'lāna' chu a'nchī ixtapāstacna'ca'n a'ntūn tū' tzey. Lā' talīka'tla'jca'tzī a'xni'ca' tachīhuīna'n. Xa'nca tatā'chihuīna'n ā'makapitzīn xmān como xlacan' talacasqui'n tumīn.

Cāmaxquī'ca tapāstacna' xlacan' a'ntī ixtakalhlaka'ī

¹⁷ Lā' hui'xina'n tā'timīn, capāstactit a'ntūn tahualh xapū'la ixapóstoles quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo. ¹⁸ Xlaca'n tahualh: “A'xni'ca' nasputa huan quilhtamacuj, natamin chī'xcuhuīn a'ntī natalīlaktzī'n a'ntū ixlā' Dios. Lā' natalatahui'la chu a'nchī ixtapāstacna'ca'n a'ntūn tū' tzey”. ¹⁹ U'tunu'n huā' tamā'na chī'xcuhuī'n a'ntūn tamālacpitzī huan a'ntūn takalhlaka'ī'. Lā' talatlā'huan chu a'nchī xmān ixtapuhuanca'n. Lā' tū' taka'lhī huan Espīritu Santo.

²⁰ Lā' hui'xina'n tā'timīn, ā'chulā' xa'nca cakalhlaka'ī'tit huan Jesucristo chuntza' hua'chi Dios quincāmāsu'ni'nī'ta'ni'. Lā' cakalhtō'ka'tit con ixlīmāpa'ksīn Espīritu Santo. ²¹ Lā' calatahui'la'tit chu a'nchī Dios lacasqui'n, lā' chuntza' na'ucxa'tzīyā'tit a'nchī Dios cāpāxquī'yāni'. Caka'lhītīt hasta que Jesucristo nacālē'nāni' nac a'kapūn a'nlhā natahui'layā'tit para pō'ktu. Xla' natlahua huā'mā' como lej cālakalhu'manāni'.

²² Cacālakalhu'ma'ntit xlacan' a'ntūn tapuhuanā'na que chō'la tū' stu'ncua' a'ntūn takalhlaka'ī'lh. ²³ Lā' hui'xina'n cacāmāpūtāxtūtīt ā'makapitzīn hua'chilh ixcāmā'xtūtīt de nac cā'macscutnu'. Lā' cacālakalhu'ma'ntit ā'makapitzīn a'ntī lej tatlahua talaclē'ī'. Lā' cajicua'ntit tū' natlahua'yā'tit talaclē'ī' hua'chi xlacan'. Hua'chilh tzē ixcāpasāni' ixtalaclē'ī'ca'n xlacan'.

Māka'tlī'ca Dios

²⁴ Dios tzē nacāmaktāyayāni' hui'xina'n. Lā' chuntza' tū' catilahua'tit talaclē'ī'. Xla' nacālē'nāni' a'nlhā xla' hui'lacha' nac a'kapūn. A'ntza' līpāxūj nalatahui'layā'tit como tuntū' cati'a'nalh a'ntūn tzē nacātālī'a'ksa'nīni'nāni' hui'xina'n. ²⁵ QuinDiosca'n xmān kalhatin Dios.

Xla' quincāmāpūtaxtūyāni' como quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo nīlh por quina'n. Lā' xla' camāka'tlī'ca lā' ca'a'cnīni'ni'ca. Xla' cāmāpa'ksīkō' ixlīhuāk. Lā' ixka'lhīkō' ixlīhuāk huan līmāpa'ksīn a'xni'ca' tūna'j itzucu huan quilhtamacuj lā' ka'lhīkō'cus chuhua'j lā' naka'lhīkō' ixlīhuāk huan līmāpa'ksīn para pō'ktu. Amén.

Jesucristo Māca'tzīnīlh San Juan a'ntū Napātle'ke

Jesucristo māsu'yulh a'ntūn tatzō'kni' nac huā'mā' libro

¹ Tatzō'kni' nac huā'mā' libro a'ntū māsu'yulh Jesucristo. Dios hualh huā' tamā'na catūhuā como ixlacasqui'n Jesucristo ixcāmāsu'ni'lh ix-tachi'xcuui't Dios a'ntū palaj napātle'ke. Lā' nā quit, Juan, nā ictapa'ksī con Dios. Jesucristo quilakmacamilh huan ixāngel para naquimāca'tzīnī huā' tamā'na catūhuā. ² Quit icmālacstū'nckō'nī't ixlīhuāk a'ntū iclak-tzī'nī't. A'tzā' ictzo'ka a'ntū Dios quimāca'tzīnīlh. U'tza' a'ntū Jesucristo māsu'yulh.

³ Līpāxūj a'ntī natahuan huan tachihuīn a'ntūn tatzō'kni' nac huā'mā' libro. Lā' lej līpāxūj a'ntīn takaxmata lā' ta'a'kahuāna'ni' huā' tamā'na tachihuīn a'ntū līmālacsu'yuca a'ntū napātle'ke. Lā' tū'tza' lej lātma'j a'xni'ca' napātle'ke huā'mā'.

Juan cātzo'knuni'lh xalanī'n nac lakatojon cā'lacchicni'

⁴ Quit, Juan, iccātzo'knuni'yāni' hui'xina'n a'ntī ixtachi'xcuui't Dios xalanī'n nac lakatojon cā'lacchicni' nac Asia. Dios cacāsicua'lanālīni' hui'xina'n lā' xa'nca cacā'a'nī'ni'ni'. Dios, ū'tza' a'ntī hui' lā' pō'ktu ixuī' lā' pō'ktu natahui'la. Lā' nā cacāsicua'lanālīni' hui'xina'n huan Espīritu Santo. U'tza' a'ntī tasu'yu hua'chi lakatojon pūmaksko na ixlacapūn huan pūtahuī'lh a'ntū ixpūmāpa'ksīn Dios. ⁵ Lā' cacāsicua'lanālīni' hui'xina'n Jesucristo, a'ntī māsu'yu a'ntū ixlīstu'ncua'. Māni' xla' a'ntī xapū'la lakahuanchokolh. Lā' xla' cāmāpa'ksī huan reyes xalanī'n nac quilhtamacuj. Xla' quincāpāxquī'yāni' lā' xla' nīlh para naquincāxapani'yāni' ixlīhuāk quintalacē'i'ca'n.

⁶ Xla' quincālacacuī'līnī'ta'ni' para natā'māpa'ksīnī'nāuj. Lā' quincāmaxquī'nī'ta'ni' lakatin quillītlōtca'n a'ntū mēcā'tanīcan Dios a'ntī ixTāta'. Lā' ca'a'cnīni'ni'ca Jesucristo. Lā' xla' camāpa'ksīnī'lh para pō'ktu. Amén.

⁷ Lā' nalaktzī'ncan a'nchī xla' nayujāchi de nac a'kapūn lā' namin nac cā'poklhuu'. Lā' ixlīhuākca'n natalaktzī'n. Lā' nā natalaktzī'n a'ntīn taxtokohua'ca'lh nac cruz. Lā' ixlīhuāk tachi'xcuui't xalanī'n nac cā'quilhtamacuj lej natalakaputza por ixpālacata. Lā' chuntza' napātle'ke. Amén.

⁸ Lā' chihuīna'lh huan Māpa'ksīni' Dios a'ntī ka'lhīkō' ixlīhuāk huan līmāpa'ksīn, lā' a'ntī hui' lā' pō'ktu ixuī' lā' pō'ktu natahui'la. Xla' hualh: “Lā' quit hua'chi huan letra A a'ntū lītzucu huan alfabeto lā' hua'chi huan letra Z a'ntū ixlī'a'kspunī', como quit xa'icui'tza' a'xni'ca' tzuculh ixlīhuāk, lā' na'ictahuī'lacus hasta a'xni'ca' na'a'kspukō' ixlīhuāk”.

Juan lakachuyalh

⁹ Lā' quit, Juan, mīntā'tinca'n hui'xina'n. Lā' quina'n tapa'ksiyāuj con Jesucristo. Quit iccātā'pātīni'mā'ni' hui'xina'n lā' iccātā'tāyani'yāni' con hui'xina'n por ixpālacata Jesucristo. Quit quimacaminca para na'ictachoko hua'chi tachi'n nac Patmos a'ntū pītzina'j ti'ya't na ixpu'nan mar. Quinchī'pacani't como xa'icmāsu'yunī't ixtachihuīn Dios lā' a'ntū ixlīstu'ncua' ixpālacata Jesucristo. ¹⁰ Lakatin chī'chini' a'ntū

pū'a'cnīni'ni'can Jesucristo, icu'cxca'tzīlh huan ixlīmāpa'ksīn Espiritu Santo. Lā' ickaxmatli lakatin lej palha' tachihuīn na quinkēn. Ū'tza' hua'chi lakatin trompeta a'ntū lej palha' kaxmatcan ¹¹lā' quihuanilh:

—Quit hua'chi huan letra A a'ntū litzucu huan alfabeto, lā' hua'chi huan letra Z a'ntū ixli'a'kspunī'. Catzo'kti a'ntū nalaktzī'na' lā' nacāmacapini'ya' huan ca'psnat huan ixtachi'xcu'huī't Dios nac lakatojon cā'lacchicni'. Cacāmacapi nac Efeso lā' nac Esmirna lā' nac Pérgamo lā' nac Tiatira lā' nac Sardis lā' nac Filadelfia lā' nac Laodicea —quihuanica.

¹² Lā' ictalakspi'tli para na'icla'ktzī'n tichūn quintā'chihuīna'lh. Lā' iccālaktzī'lh tāyana' kantojon pūmaksko de oro. ¹³ Lā' na ixlaclhpu'nan huan pūmaksko, ixya' kalhatin a'ntū ixtasu'yu hua'chi chí'xcu'. Lā' ixlu'xu' pūlh mā'n ixuanī't lā' ixchā'n hasta na ixtojon. Lā' ixka'lhī kantin ixlīchī'cān de oro na ixcu'xan. ¹⁴ Lā' ixya'j smu'yonko' ixuanī't hua'chi ixchī'xit borrego lā' hua'chi miqui. Lā' ixlakastapun ixtasu'yu hua'chi xalamana' huan macscut. ¹⁵ Ixtojon ī'xkaka hua'chi līcā'n tzej xapaxni' a'ntū ixcāxtlahuacanī't nac lakatin pūlhcuyn. Lā' a'xni'ca' ixchihuīna'n, ixmacasa'nan hua'chi a'nlhā yujtāya xcān. ¹⁶ Lā' na ixmacacāna'j ixcālē'mā' huan lakatojon sta'cu. Lā' na ixquilhni' taxtulh kentin espada sta'ya'nca' kēstītu'. Lā' nā ixlacan huan chí'xcu' ī'xkaka hua'chi chí'chini' a'xni'ca' tastu'nūta.

¹⁷ Lā' a'xni'ca' icla'ktzī'lh quit ica'kā'lh na ixtojon hua'chi kalhatin nīn. Lā' xla' quixa'malh con ixmacacāna'j lā' quihuanilh:

—Tū' cajicua'. Quit huan Xapū'la lā' huan A'xmān. ¹⁸ Quit xalakahuan. Quit xa'icnīnī't lā' chuhua'j xalakahuan quit para pō'ktu. Lā' quit icka'lhī līmāpa'ksīn de huan līnīn lā' a'nlhā cā'līnīn. ¹⁹ Lā' catzo'kti a'ntū hui'x laktzī'nī'ta' lā' a'ntū pātle'kemā' lā' a'ntū napātle'ke. ²⁰ Tatzē'knī't a'ntū huanicu'tun huan lakatojon sta'cu a'ntū hui'x la'ktzi' na quimacacāna'j. Lā' nā tatzē'knī't a'ntū huanicu'tun huan lakatojon pūmaksko de oro. A'ntū huanicu'tun, ū'tza' huā'mā': Huan lakatojon sta'cu, ū'tunu'n huan xanapuxcu'nu' huan lakatojon lītokpānna'. Lā' huan lakatojon pūmaksko ū'tza' huan quintachi'xcu'huī't nac lakatojon cā'lacchicni'.

2

Ū'tza' huā'mā' a'ntū Jesucristo cāmāca'tzīnīlh xalanīn nac Efeso

¹ Lā' nā quihuanilh:

—Chuntza' catzo'knu'ni' huan xapuxcu' xalanī'n nac Efeso a'ntīn tatapa'ksī con Dios: “Ū'tza' huā'mā' a'ntū cāhuaniyāni' huan a'ntī cālē'mā' huan lakatojon sta'cu na ixmacacāna'j, lā' latlā' huan na ixlaclhpu'nanca'n huan lakatojon pūmaksko de oro. Xla' huan:

² Quit icca'tzī ixlīhuāk a'ntū tlahuanī'ta'ntit hui'xina'n. Quit icca'tzī palh lej scujnī'ta'ntit lā' tāyani'nī'ta'ntit lā' tū' jiclhua'nī'ta'ntit. Lā' quit icca'tzī a'nchī hui'xina'n cāta'la'yā'tit huan tūn tū' tzeyā chí'xcu'huī'n. Lā' a'ntīn tahuan palh māni' xlaca'n apóstoles, hui'xina'n xa'nca cuenta tlahua'tit para naca'tzīyā'tit palh stu'ncua' o tū'. Lā' chuntza' hui'xina'n līca'tzīnī'ta'ntit que makapitzīn xlaca'n xmān ta'a'kxokonu'n. ³ Hui'xina'n tāyani'nī'ta'ntit. Lā' pātīni'nī'ta'ntit por quimpālacata. Lā' tū' jiclhua'nī'ta'ntit. ⁴ Lā' a'yuj tlahuakō'yā'tit ixlīhuāk huā'mā', pero a'nān catūhuā a'ntūn tū' iclakatī a'nchī tlahua'yā'tit hui'xina'n. Lā' ū'tza' huā'mā': Hui'xina'n tū'tza' quilāpāxquī'yāuj hua'chi xapū'la.

⁵ Capāstacna'ntit a'nchī ixquilāpāxquī'yāuj xa'nca hui'xina'n xapū'la. Lā' chuhua'j tū'tza' quilāpāxquī'yāuj chuntza'. Chuhua'j caxtāpalī'tit mintapāstacna'ca'n lā' catlahua'tit a'nchī ixtlahua'yā'tit xapū'la. Lā' palh tū' naxtāpalī'yā'tit mintapāstacna'ca'n, quit na'iccālakmināni' hui'xina'n lā' na'icmāpānū huan pūmaksko de na milaclhni'ca'n. ⁶ Lā' lej tzey a'nchī hui'xina'n ca'tzalaktzī'nā'tit a'ntūn tatlaha ā'makapītzīn a'ntī cāhuanican nicolaítas chuntza' hua'chi quit icca'tzalaktzī'n.

⁷ Xa'nca cakaxpa'ttit a'ntū huan Espíritu Santo cāhuani ixtachi'xcuhuī't Dios. A'ntīn tatlajana'n, quit na'iccāmakxtekatza' para natahua' ixtō'cat qui'hui' a'ntū māstā' xasāsti' quilhtamacuj. U'tza' a'ntū yā na ixhuerta Dios”.

U'tza' huā'mā' a'ntū Jesucristo cāmāca'tzīnīlh xalanī'n nac Esmirna

⁸ Lā' nā huan Espíritu Santo quihuanilh:

—Chuntza' catzo'knu'ni' huan xapuxcu' xalanī'n nac Esmirna a'ntīn tatapa'ksī con Dios: “U'tza' huā'mā' a'ntū cāhuaniyāni' huan a'ntī xapū'la lā' ā'xmān, a'ntī nīlh lā' lakahuanchokolh. Xla' huan:

⁹ Quit icca'tzī a'nchī līpātīni'mpā'na'ntit hui'xina'n. Lā' quit icca'tzī que hui'xina'n lacpobresni'. Lā' a'yuj lacpobresni' hui'xina'n, ka'lhī'yā'tit a'ntū lej ixtapalh. Lā' quit icca'tzī a'nchī cātālī'a'ksa'nāni' hui'xina'n a'ntīn tahaun que xla'ca'n israelitas lā' xmān ta'a'kxokonun'. Xla'ca'n tatapa'ksī con huan ko'ti'ti'. ¹⁰ Lā' tū' cajicua'ni'tit hui'xina'n a'ntū nacāpātle'keni'yāni'. Huan ko'ti'ti' nacātamāchī'nīni'nāni' hui'xina'n, como xla' lacasqui'n que hui'xina'n nataxtutāyayā'tit de na ixtej Dios. Hui'xina'n napātīni'nā'tit lakacāuj chí'chīni'. Naquilākahlaka'ī'yāuj hui'xina'n xmān quit hasta a'xni'ca' nani'yā'tit. Lā' quit na'iccāmakxtekāni' natanūyā'tit nac a'kapūn.

¹¹ Xa'nca cakaxpa'ttit a'ntū huan Espíritu Santo cāhuani ixtachi'xcuhuī't Dios. A'ntīn tatlajana'n, xla'ca'n tū' catitapātīni'lh huan nac pūpātīn”.

U'tza' huā'mā' a'ntū Jesucristo cāmāca'tzīnīlh xalanī'n nac Pérgamo

¹² Lā' nā huan Espíritu Santo quihuanilh:

—Chuntza' catzo'knu'ni' huan xapuxcu' xalanī'n nac Pérgamo a'ntīn tatapa'ksī con Dios: “U'tza' huā'mā' a'ntū cāhuaniyāni' huan a'ntī ka'lhī espada sta'ya'nca' kēstītu'. Xla' huan:

¹³ Quit icca'tzī ixlīhuāk a'ntū tlahuanī'ta'ntit hui'xina'n. Lā' icca'tzī a'nīlhā hui'lā'na'ntit. Hui'lā'na'ntit a'nīlhā māpa'ksīni'n huan ko'ti'ti'. Lā' a'yuj hui'lā'na'nchipitit hui'xina'n, pero quilā'a'kahuāna'ni'yāuj. Lā' na mixcānsipejca'n a'ntza' hui' huan ko'ti'ti'. A'ntza' maknīca huan Antipas a'ntī xa'nca ixmāsu'yu por quimpālacata. Lā' hui'xina'n tū' kalhtatzē'ktit palh xmān quit quilā'a'kahuāna'ni'yāuj.

¹⁴ Lā' a'yuj chuntza' tlahua'tit tzey, a'nampala catūhuā a'ntū tlahua'yā'tit hui'xina'n lā' quit tū' quiminī'ni'. Makapitzīn de hui'xina'n kalhlaka'ī'yā'tit a'ntū ixmāsu'yu huan Balaam. Xla' chihuīna'maxquī'lh huan Balac que cacāmātlahuīlh huan israelitas a'ntūn tū' tzey. Lā' huan Balac cāchihuīna'maxquī'lh para que tze natahua' catūhuā a'ntū cāmālacnūni'canī'ttza' huan ídolos. Lā' nā cāchihuīna'maxquī'lh palh tze ixtatā'lhatalh huan ā'makxtumnu' pusan. ¹⁵ Lā' nā makapitzīn de hui'xina'n tū' makxtekcū'tunā'tit a'ntū tamāsu'yu huan nicolaítasna'. Lā' tū' tzey a'ntū xla'ca'n tamāsu'yu.

16 Caxtāpalī'tit mintapāstacna'ca'n. Lā' palh tū' na'xtāpalī'yā'tit, quit na'iccālakmimpalayāni' lā' quit na'iccātā'lasta'la xlacā'n a'ntūn takalhlaka'ī' hua'chi huan nicolaíta'na'. Na'iccātā'lātucsa con huan espada a'ntūn taxtu na quinquilhni'.

17 Xa'nca cakaxpa'ttit a'ntū huan Espíritu Santo cāhuani ixtachi'xcuhuī't Dios. Lā' a'ntūn tatlajana'n, quit na'iccāmaxquī' macsti'na'j ixlīhua'tca'n hua'chi huan maná a'ntū macamincha' nac a'kapūn lā' a'ntūn tū' laka-pascan. Lā' nā na'iccāmaxquī' kalhatunu' de xlacā'n lakatunu' chihuix lej smu'yonko' a'nlhā tatzō'kni' lakatin xasāsti' tacuīni'. Lā' nīn tintī' ca'tzī huanmā' tacuīni', xmān ū'tunu'n a'ntī natamaklhtīni'n huā'mā' chihuix'.

U'tza' huā'mā' a'ntū Jesucristo cāmāca'tzīnīlh xalanī'n nac Tiatira

18 Huan Espíritu Santo quilhuanilh:

—Chuntza' catzō'knu'ni' huan xapuxcu' xalanī'n nac Tiatira a'ntūn tatapa'ksī con Dios: “U'tza' huā'mā' a'ntū cāhuaniyāni' huan ixO'kxa' Dios a'ntī ka'lhī ixlakastapun hua'chi xalamana' macscut lā' ixtojon taxkaka hua'chi tzej xatamāpaxīn līcā'n. Xla' huan:

19 Quit icca'tzī a'ntū tlahua'yā'tit hui'xina'n. Quit icca'tzī a'nchī lāpāxquī'yā'tit lā' a'nchī quilā'a'cnīni'ni'yāuj lā' a'nchī quilātā'scujāuj lā' a'nchī tāya'ni'yā'tit. Quit icca'tzī que chuhua'j hui'xina'n tlahua'yā'tit más xatzey lā' tū' hua'chi xapū'la. ²⁰ Lā' a'yuj chuntza' tlahua'yā'tit pero a'nampala lakatin catūhuā a'ntū tlahua'palayā'tit hui'xina'n a'ntū tū' quiminī'ni'. Lā' ū'tza' huā'mā': Hui'xina'n tamakxtekā'tit que cāmāsu'ni'yāni' huan puscāt a'ntī huanican Jezabel. Xla' huā'mā' puscāt huan que māsū'yu ixtachihuīn Dios. Tū' stu'ncua' a'ntū māsū'yu. Lā' chuntza' cā'a'kxokomā' a'ntūn quintakalhlaka'ī'. Lā' ū'tza' talītlahua a'ntūn tū' tzej xlacā'n a'ntūn tatapa'ksī con quit. Tatā'lhtata ā'makxtum puscan lā' tahua' a'ntū cālē'ksajuī'canī't huan ídolos.

²¹ Quit xa'icka'lhīmā' palh huan puscāt ī'xtāpalīlh ixtapāstacna', pero xla' tū' makxtekcu'tun a'ntūn tū' tzej. ²² Lā' ū'tza' quit na'iclītlahua que ca'ī'tza'ca'nli huan puscāt. Lā' xla' natamā' na ixtama' lā' napātīni'n. Lā' ixtatā'chihuīni' nā xlacā'n lej lhūhua' natapātīni'n. Chuntza' na'ictlahua palh xlacā'n tū' tamakxteka tatlahua a'ntūn tū' tzej. ²³ Lā' nā na'iccāmāknī ixcamana' huanmā' puscāt. Chuntza' nataca'tzīkō' ixlīhuākca'n a'ntūn quintatā'tapa'ksī quit iclakapaskō' huan ixtapāstacna'ca'n lā' ixtapuhuāncā'n chī'xcuhuī'n. Lā' quit na'iccāmāpalayāni' chā'tunu' de hui'xina'n chu a'nchī tlahuanī'ta'ntit ixlīhuāk catūhuā.

²⁴ Chuhua'j macsti'na'j na'iccāhuaniyāni' ā'makapitzīn de hui'xina'n xalanī'n nac Tiatira. Na'iccāhuaniyāni' macsti'na'j hui'xina'n a'ntūn tū' stālani'nī'ta'ntit huan a'ntū māsū'yu huan puscāt Jezabel lā' tū' maksca'tnī'ta'ntit a'ntū ixtapuhuān huan ko'tī'ti' chu a'nchī huan Jezabel. Quit tū' iccāhuaniyāni' que hui'xina'n catlahua'pala'tit ā'lakatin catūhuā. ²⁵ Xmān iccāhuaniyāni' hui'xina'n que tū' maktin catamakxtektit de kalhlaka'ī'yā'tit a'ntū ixlīstu'ncua' hasta a'xni'ca' lhānīn na'icmimpala quit. ²⁶ A'ntūn tatlajana'n lā' quinta'a'kahuāna'ni' hasta a'xni'ca' nasputa ixquilhtamacujca'n, quit na'iccāmaxquī' huan līmāpa'ksīn. Lā' xlacā'n natamāpa'ksīni'n ixlīhuāk de huan xcānsipejni'. ²⁷ Na'iccāmaxquī' huan līmāpa'ksīn a'ntū quimaxquī'ni't quīnTāta'. Lā' xlacā'n līpalha' natamāpa'ksī

huan xcānsipejni'. Lā' natamālakuanī a'ntūn tatā'lästa'la chuntza' hua'chi kalhatin a'xni'ca' pa'klha pätin xālu de tla'ma'nc hasta lacpitzin nataxtu xatalakpa'klhni'. ²⁸ Lā' nā xlaca'n na'iccāmaxquī' huan mātuncuīnī' sta'cu.

²⁹ Cakaxpa'ttit xa'nca a'ntū huan Espíritu Santo cāhuani ixtachi'xcuhuī't Dios”.

3

U'tza' huā'mā' a'ntū Jesucristo cāmāca'tzīnīlh xalanī'n nac Sardis

¹ Huan Espíritu Santo quihuanilh:

—Chuntza' catzo'knu'ni' huan xapuxcu' xalanī'n nac Sardis a'ntūn tatapa'ksī con Dios: “U'tza' huā'mā' a'ntū cāhuaniyāni' huan a'ntī macā'n huan Espíritu Santo nac huan lakatojon cā'lacchicni' lä' a'ntī cälē'mā' huan lakatojon sta'cu. Xla' huan:

Quit icca'tzī a'ntū tlaha'yā'tit hui'xina'n. Lā' a'yuj huancan que hui'xina'n xalakahuan pero quit iccālaktzī'nāni' hua'chi xanīnī'n.

² Lej skalalh catahui'la'tit. Lā' ā'chulā' ca'a'kahuāna'ni'tit Dios. Palh tū' na'a'kahuāna'ni'yā'tit ā'chulā', hui'xina'n chō'la chu maktin napātza'nkāyā'tit Dios. ³ Capāstactit a'ntū cāmāsu'ni'ni' lä' a'ntū kaxpa'tnī'ta'ntit. Ca'a'kahuāna'ni'tit lä' caxtāpalī'tit mintapāstacna'ca'n. Palh tū' skalalh natahui'layā'tit, quit na'icmīn chu limaktin hua'chi kalhatin ka'lhāna'. Tū' ca'tzīcan lhānīn naka'lhāna'n. Lā' tū' catica'tzītī a'xni'ca' na'icchin quit. ⁴ Lā' xmān makapitzīn de hui'xina'n a'ntūn tū' tatonkopūnī'ta'ntit. Lā' xlaca'n naquintatā'latā'kchoko. Lā' natalhakā'nan con huan xasmu'yonko' ixtalhakā'nca'n. Lā' chuntza' limakuan como xlaca'n tatlahua a'ntū xatzey na ixlacapūn Dios. ⁵ Lā' a'ntūn tatlahjana'n, xlaca'n natalhakā' xasmu'yonko' ixtalhakā'nca'n. Lā' quit tū' icticāxapanī'lh ixtacuīnī'ca'n de huan nac libro a'nlhā cātzo'kcanī't ixtacuīnī'ca'n a'ntūn taka'lhī xasāsti' ixquilhtamacujca'n. Lā' na'icuan na ixlacapūn quinTāta' lä' na ixlacapūnca'n ixāngeles que xlaca'n tatapa'ksī con quit.

⁶ Xa'nca cakaxpa'ttit a'ntū huan Espíritu Santo cāhuani ixtachi'xcuhuī't Dios”.

U'tza' huā'mā' a'ntū Jesucristo cāmāca'tzīnīlh xalanī'n nac Filadelfia

⁷ Huan Espíritu Santo quihuanilh:

—Chuntza' catzo'knu'ni' huan xapuxcu' xalanī'n nac Filadelfia a'ntūn tatapa'ksī con Dios: “U'tza' huā'mā' a'ntū cāhuaniyāni' huan a'ntī lej tzey. Lā' xla' xmān huan a'ntū ixlīstu'nca'. Xla' ū'tza' ka'lhī huan llave a'ntū ixka'lhī huan rey David. A'ntū xla' mālaquī', tūla a'ntī namālacchō. Lā' a'ntū xla' mālacchō, nā tūla a'ntī namālaquī'. Xla' huan:

⁸ Quit icca'tzī a'ntū tlaha'yā'tit hui'xina'n. Quit icca'tzī que hui'xina'n ka'lhīyā'titcus macstī'na'j tahuixcān. Hui'xina'n stālanī'nī'ta'ntit a'ntū iccāmāsu'ni'ni' lä' quilā'a'kahuāna'ni'ni'ta'uj. Quit icmālaquī'nī't lakatin mākalhcha na milacapūnca'n lä' nīn tīntī' tzē namālacchō. ⁹ U'tza' huā'mā' a'ntū na'ictlahua: Quit na'iccāmātzokostī, na milacapūnca'n, xlaca'n a'ntūn tatā'scuja huan ko'tī'ti'. Xlaca'n tahuan que israelitas pero tū' stu'nca'. Xmān ta'a'kxokonu'n. Xlaca'n nataca'tzī que quit iccāpāxquī'yāni' hui'xina'n. ¹⁰ Quit icmāpa'ksīnī'lh que hui'xina'n natāyani'yā'tit macstī'na'j. Lā' como hui'xina'n a'cnīnī'ni'yā'tit huā'mā'

līmāpa'ksīn, lā' tāyani'nī'ta'ntit, lā' quit na'iccāmaktāyāyāni' a'xni'ca' namin huan a'ntū natapūpātīni'n ixlihuākca'n xalanī'n nac huā'mā' quilhtamacuj. A'xni'ca' napātle'ke huā'mā', naca'tzīcan a'ntī lej stu'ncua' takalhlaka'ī'. ¹¹ Quit palaj na'icmimpala. Tū' camakxtektit a'ntū maklhtīni'nī'ta'ntit lā' chuntza' namaklhtīni'nā'tit huan mintatljaca'n. Lā' chuntza' tintī' caticāmāmakchuyīni' namaklhtīni'nā'tit mintatlajan. ¹² Xlaca'n a'ntīn tatlajana'n, quit na'iccātlahua hua'chi xatantūnī'n huan ixlītōkpān quinDios. Lā' tū' maktin catitataxtulh de huan nac lītōkpān. Lā' nac huā' tamā'na tantūnī'n na'iccātzo'kui'li ixtacuīni' quinDios lā' huan ixtacuīni' de ī'xcānsipej quinDios. U'tza' a'ntū huanican Jerusalén xasāsti' a'ntū nayujāchi de nac a'kapūn a'nlhā hui'lacha' Dios. Lā' nā huan xasāsti' quintacuīni' nā na'iccātzo'kui'li nac huan tamā'na tantūnī'n.

¹³ Cakaxpa'ttit xa'nca a'ntū huan Espiritu Santo cāhuani ixtachi'xcuui't Dios”.

U'tza' huā'mā' a'ntū Jesucristo cāmāca'tzīnīlh xalanī'n nac Laodicea

¹⁴ Huan Espiritu Santo quihuanilh:

—Chuntza' catzo'knu'ni' huan xapuxcu' xalanī'n nac Laodicea a'ntīn tatapa'ksī con Dios: “U'tza' huā'mā' a'ntū cāhuaniyāni' huan a'ntī pō'ktu huan a'ntū stu'ncua'. Xla' pō'ktu māsu'yu a'ntū ixlistu'ncua'. Lā' ū'tza' a'ntī mā'a'nanīlh ixlihuāk a'ntū Dios ixlacasqui'n que na'a'nan. Xla' huan:

¹⁵ Quit icca'tzī a'ntū tlahuani'ta'ntit hui'xina'n. Hui'xina'n tū' quilā'a'kahuāna'ni'cu'tunāuj lā' tū' makxtekcū'tunkō'yā'tit. Quit iclacasqui'n que nalīhui'liyā'tit a'ntū hui'xina'n natlahua'yā'tit palh naquilā'a'kahuāna'ni'yāuj o palh chu līmaktin namakxtekkō'yā'tit quintachihuīn. ¹⁶ Lā' como hui'xina'n tū' līhui'lī'nī'ta'ntit a'ntū natlahua'yā'tit, ū'tza' iccālīmaktēkcū'tunāni'. ¹⁷ Hui'xina'n huanā'tit: Quina'n lej ricos. Huāk xa'nca quincā'a'nī'ni'yāni' lā' nīn tuntū' quincāmakasputāni', chuntza' huanā'tit. Lā' hui'xina'n tū' ca'tzīyā'tit. Hui'xina'n hui'lā'na'ntit lej līpānīn lā' lej xānti la'yā'tit a'nchī līla'huilā'na'ntit. Quit iccālaktzī'nāni' hui'xina'n hua'chi pobres lā' laklhpī'mpi'li' lā' lakatzī'yā'tit. ¹⁸ Quit iccāhuaniyāni': Caquilāmaktamāhuáj huan oro a'ntū māchi'chīcanī't para que huāk oro nala. Lā' chuntza' nala'yā'tit ricos. Lā' nā caquilāmaktamāhuáj milu'xu'ca'n xasa'kaka para nalhakā'yā'tit porque iccālaktzī'nāni' laklhpī'mpi'li' lā' ū'tza' līmāxana'. Lā' caquilāmaktamāhuáj līcu'chu'ni' lā' cacātālīcatlahuani' na milakastapunca'n para que chuntza' lej xa'nca nalacahuāna'nā'tit. ¹⁹ Ixlihuākca'n a'ntī iccāpāxquī', quit iccālacaquilhī lā' iccāmāpātīni' a'xni'ca' xlaca'n tatlahua a'ntūn tū' tzey. Lā' nā chu a'cxtim nacāpātle'keni'yāni' palh natlahua'yā'tit a'ntūn tū' tzey. Xa'nca capāstactit lā' caxtāpalī'tit mintapāstacna'ca'n. ²⁰ Quit icyā lā' ickēko'lhyā huan mākalhcha. Lā' palh kalhatin nakaxmata quintachihuīn lā' namālaqui' huan mākalhcha, quit na'ictanū na ixchic. Lā' quina'n na'iclātā'huā'yānāuj. ²¹ A'ntīn tatlajana'n, quit na'iccāmaktēka xlaca'n naquintatā'māpa'ksīni'n chuntza' hua'chi quit ictlajana'lh lā' chuhua'j ictā'māpa'ksīni'n quinTāta'.

22 Xa'nca cakaxpa'ttit a'ntū huan Espíritu Santo cāhuani ixtachi'xcuui't Dios".

4

Mācā'tanīca Dios nac a'kapūn

¹ Lā' ā'calīstān quit, Juan, iclaktzī'mpā lakatin talakahuān. Quit iclaktzī'lh lakatin mākalhcha laquī'yā nac a'kapūn. Lā' ickaxmatpā chuntza' huan tachihuīn a'ntū ickaxmatli xapū'la lā' a'ntū ixkaxmatcan hua'chi lakatin trompeta. Huā'mā' tachihuīn quihuanilh:

—Cata't ā'tzā'. Lā' quit na'icmāsu'ni'yāni' a'ntū napātle'ke ā'calīstān.

² Lā' chu tuncan huan Espíritu Santo quilē'lh nac a'kapūn. Lā' huan nac a'kapūn ixyā lakatin pūtahuī'lh a'ntū ixpūmāpa'ksīn Dios lā' a'ntza' ixuī' kalhatin. ³ Lā' a'ntū ixuī' huan nac pūmāpa'ksīn, ixlacan ī'xkaka hua'chi xatapala chihuix a'ntū lej xkaka hua'chi de jaspe lā' hua'chi de cornalina. Lā' huan na ixmacni' huan pūmāpa'ksīn ixyā lakatin xkakana' hua'chi lakatin chihuix xasca'yā'hua' a'ntū huanican esmeralda lā' a'ntū xatapala. ⁴ Lā' na ixmacni' huan pūmāpa'ksīn ixtayāna'mpā ā'pu'xamatā'ti' pūtahuī'lh. Lā' a'ntza' ixtahuī'lāna' huan kalhapu'xamatā'ti' xalacpapatzīnī'n. Lā' ixtalhakā'nca'n lej lacsmu'yonko'. Lā' ixtamūhui'lāna' ixcoronaca'n de oro. ⁵ Lā' ixtaxtu de huanmā' pūmāpa'ksīn makli'pni' lā' ixjili. Lā' a'ntū hua'chi kantojon ka'tla' kanchi'chi ixtalama hua'chi lamana'. Lā' ixtayāna' na ixlacapūn huan pūmāpa'ksīn. Xla' ū'tza' a'ntū huanicu'tun huan Espíritu Santo. ⁶ Lā' huan na ixlacapūn pūmāpa'ksīn ixmā' catūhuā hua'chi lakatin mar a'ntū ixtasu'yu stala'nka' hua'chi vidrio.

Lā' na ixpajtzu huan pūmāpa'ksīn ixtayāna' kalhatā'ti' nac huan a'katzā'stūtā'ti'. Lā' xlacā'n ixtaka'lhī lej lhūhua' ixlakastapunca'n lā' chuntza' tzē ixtalaktzī'n a'ntū ixuī' na ixlacapūnca'n lā' a'ntū ixuī' na ixkēnca'n. ⁷ Kalhatin ixtasu'yu hua'chi león. Lā' ixlīkalhatu' huampala xla' ixtasu'yu hua'chi lakatin xati'na'j huācax. Lā' huan ixlīkalhatu'tun huampala, xla' ixka'lhī ixlacan hua'chi ixla' chi'xcu'. Lā' huan ixlīkalhatā'ti' xla' ixtasu'yu hua'chi lakatin águila ixkosnū'ntlā'huan. ⁸ Lā' kalhatunu' de huan kalhatā'ti' ixtaka'lhī lakachāxanā'n ixlīkosnu'ca'n. Lā' huan ixlīkosnu'ca'n huāk lakastapun ixtahuanī't na ixchakān lā' na ixmacni'. Lā' xlacā'n ixtatli' cā'tuncuj lā' cā'tzī'sa. Lā' tū' maktin ixtamakxteka palh tū' natahuan:

Ca'a'cnīni'ni'ca huan Māpa'ksīni' Dios a'nti ka'lhikō' līmāpa'ksīn lā' a'nti huī', lā' pō'ktu ixuī', lā' pō'ktu natahuī'la.

⁹ Lā' chuntza' huan kalhatā'ti' ixtamācā'tanī Dios lā' ixta'a'cnīni'ni' lā' ixtamaxquī' pāxcatca'tzī Dios a'nti ixuī' nac pūmāpa'ksīn lā' a'nti huī' para pō'ktu. ¹⁰ Lā' a'xni'ca' huan kalhatā'ti' ixtahuan chuntza', huan kalhapu'xamatā'ti' lacpapatzīnī'n ixtatatzokostani' Dios a'nlhā ixuī' huan nac pūmāpa'ksīn. Lā' chuntza' ixtamācā'tanī Dios a'nti huī' para pō'ktu. Lā' ixtahuī'li ixcoronaca'n na ixlacapūn Dios lā' ixtamālacnūni'. Lā' ixtahuan:

¹¹ QuinDiosca'n, hui'x Māpa'ksīni' lā' līmakuan namācā'tanīca'na' lā' na'a'cnīni'ni'ca'na'.

Lā' nā minī'ni' naka'lhī'ya' lhūhua' līmāpa'ksīn como hui'x cāmā'a'nanīnī'ta' ixlīhuāk.

Por mintapuhuān lakō'nī't ixlīhuāk a'ntū a'nan.

5

Huan ca'psnat lā' huan Cordero

¹ Lā' quit iclaktzī'lh lakatin ca'psnat a'ntū ixtapāsmilinī't. Ixchi'pahuī' na ixmacacāna'j Dios a'nlhā ixuī' huan na ixpūmāpa'ksīn. Ixtatzo'kni' na ixchakān lā' na ixmacni'. Lā' huan ca'psnat ixpāsmilicanī't lā' ixlīslantacanī't lakatojon sellos. ² Lā' quit iclaktzī'lh kalhatin ángel lej tli'hui'qui. Lā' lej palha' chihuīna'lh lā' hualh:

—¿Tichū ka'lhī līmāpa'ksīn para naxtī'ta huan sellos a'nlhā slantacanī't lā' namālakapitzi huan xatapūsmilh ca'psnat?

³ Lā' tū' kaksca nīn kalhatin a'ntī ixka'lhī līmāpa'ksīn para napūxcuta huan ca'psnat lā' nalaktzī'n na ixchakān. Tū' kaksca nīn kalhatin nac a'kapūn lā' nīn nac cā'ti'ya'tna' lā' nīn nac cā'linīn. ⁴ Lā' quit lej xa'iclicālhuan como tū' kaksca nīn kalhatin a'ntī ixka'lhī līmāpa'ksīn para napūxcuta huanmā' ca'psnat lā' nalaktzī'n na ixchakān. ⁵ Lā' kalhatin de huan xalapapatzīnī'n quihuanilh:

—Tū' cacalhua'. A'ntī ixtacuīni' León xala' huan tribu de Judá lā' xla' ū'tza' i'xū'yātā'nat David, xla' tlajana'nī't. Lā' xla' ka'lhī līmāpa'ksīn para nacāxtī'ta huan lakatojon sellos lā' namālakapitzi huan ca'psnat.

⁶ A'calistān iclaktzī'lh kalhatin a'ntī ixtacuīni' Cordero a'ntī ixyā na ixla-clhpu'nanca'n huan kalhatā'ti' a'ntī ixtayāna' nac huan a'katzā'stūtā'ti' lā' huan lacpapatzīnī'n a'ntī ixtahui'lāna' na ixmacni' huan ixpūmāpa'ksīn Dios. Huan Cordero ixyā a'yuj ixtasu'yu que xla' ixmaknīcanī'ttza'. Lā' huan Cordero ixka'lhī kantojon ixa'kalokot lā' lakatojon ixlakastapun. Lā' huan lakatojon lakastapun ū'tza' huanicu'tun huan Espiritu Santo a'ntī Dios macaminī't na ixlīhuāk huan quilhtamacuj. ⁷ Huan xatapāsmilh ca'psnat ixchi'pahuī' na ixmacacāna'j Dios a'nlhā ixuī' na ixpūmāpa'ksīn. Lā' a'ntī ixtacuīni' Cordero laka'lh lā' maklhtīni'lh huan xatapāsmilh ca'psnat. ⁸ Lā' a'xni'ca' maklhtīni'lh, huan kalhatā'ti' a'ntī ixtayāna' nac huan a'katzā'stūtā'ti' lā' huan kalhapu'xamatā'ti' lacpapatzīnī'n tatatzokostani'lh huan Cordero. Lā' kalhatunu' lacpapatzīnī'n ixtaka'lhī lakatunu' arpa. Lā' ixtaka'lhī lakatin kā'x de oro a'nlhā ixmojócan huan pūm. Lā' huan pūm ū'tza' hua'chi ixoraciónca'n a'ntīn tatapa'ksī con Dios.

⁹ Lā' xlaca'n ixtatli' huā'mā' xasāsti' tatlī'n:

Hui'x minī'ni' namaklhtīni'na' huan ca'psnat lā' nacāxtī'ta' huan sellos a'ntū līslantacanī't como hui'x līmacamāstā'nanca'tza'.

Lā' minka'lhni' ū'tza' līmāpala' ixtalaclē'ica'n xalanī'n na ixlīhuāk huan quilhtamacuj lā' huan a'ntīn tachihuīna'n ā'tāpātin tachihuīn lā' xalanī'n ixlīhuāk huan xcānsipejni'.

Lā' chuntza' xlaca'n tzē natatapa'ksī con Dios.

¹⁰ Hui'x cālacsacui'līnī'ta' para natamāpa'ksīni'n lā' natatā'scuja Dios.

Lā' xlaca'n natamāpa'ksīni'n nac cā'ti'ya'tna'.

¹¹ Lā' quit iclaktzī'mpā. Lā' iccākaxmatli ixtachihuīnca'n huan millones de ángeles a'ntī ixtalītamacxti'li'nī't huan pūmāpa'ksīn lā' huan kalhatā'ti' a'ntī ixtayāna' nac huan a'katzā'stūtā'ti' lā' huan lacpapatzīnī'n. ¹² Lā' xlaca'n lej palha' tualh:

Minī'ni' namaxquī'can līmāpa'ksīn huan Cordero a'ntī maknīca.

Lā' minī'ni' namaxquī'can ixlīhuāk.

Xla' ka'lhī ixlīhuāk tapāstacna' lā' tahuixcān.

Lā' lej minī'ni' que xmān ū'tza' na'a'cnīni'ni'can lā' namācā'tanīcan lā' namāka'tlī'can.

13 Lā' tuncan ickaxmatli a'nchīn tachihuīna'lh ixlihuāk a'ntū Dios cāmā'a'nanih lā' mālakahuanīh nac a'kapūn lā' nac cā'ti'ya'tna' lā' nac cā'linīn lā' nac mar. Lā' tualh:

Dios a'ntī huī' na ixpūmāpa'ksīn lā' nā huan Cordero cacāmācā'tanīca lā' cacā'a'cnīni'ni'ca lā' cacāmāpāxuhuīca.

Lā' lej cataka'lhīh lhūhua' līmāpa'ksīn.

14 Lā' tualh huan kalhatā'ti' a'ntī ixtayāna' nac huan a'katzā'stūtā'ti':
—jChuntza' calalh!

Lā' huan kalhapu'xamatā'ti' lacpapatzīnī'n tataquilhputani'lh lā' tamācā'tanīh Dios a'ntī huī' para pō'ktu.

6

Huan lakatojon sellos

1 Lā' ā'calīstān iclaktzī'lh a'nchī xtī'tli huan Cordero huan xapū'la de huan lakatojon sellos. Lā' ickaxmatli a'nchī chihuīna'lh kalhatin de huan kalhatā'ti' a'ntī ixtayāna' nac huan a'katzā'stūtā'ti'. Lā' ixtachihuīn ixkaxmatcan hua'chi lakatin jilini'. Lā' quihuanilh:

—jCata't laktzī'na'!

2 Lā' quit iclaktzī'lh lakatin cahuāyuj xasa'kaka. Lā' a'ntī ixkēhuī' ixka'lhī lakatin a'xkmū't. Lā' maxquī'ca lakatin corona. Lā' xla' ixtasu'yu hua'chi kalhatin a'ntī ixtlajana'nī't lā' chu a'mpā para natlajana'mpala.

3 Lā' ā'calīstān huan Cordero xtī'tpā huan ixlīlakatu' sello. Lā' ickaxmatli a'nchī chihuīna'lh huan ixlīkalhatu' de huan kalhatā'ti' a'ntī ixtayāna' nac huan a'katzā'stūtā'ti'. Lā' quihuanilh:

—jCata't laktzī'na'!

4 Lā' taxtupā ā'lakatin cahuāyuj xatzu'tzo'ko. Lā' a'ntī ixkēhuī' macamaxquī'ca līmāpa'ksīn para natlahua huan guerra nac cā'ti'ya'tna'. Lā' maxquī'ca huan līmāpa'ksīn para que tzē natalāmaknī huan tachi'xcu'huī't. Lā' maxquī'ca kantin ka'tla' espada.

5 Lā' ā'calīstān huan Cordero xtī'tpā huan ixlīlakatu'tun sello. Lā' ickaxmatli a'nchī chihuīna'lh huan ixlīkalhatu'tun. Lā' quihuanilh:

—jCata't laktzī'na'!

Lā' iclaktzī'lh lakatin cahuāyuj xatzi'tze'ke. Lā' a'ntī ixkēhuī' ix-chi'patēlha lakatin pūpūlhcān. ⁶Lā' ickaxmatpā lakatin tachihuīn a'ntū hua'chilh taxtulh ixlaclhni'ca'n huan kalhatā'ti' a'ntī ixtayāna' nac huan a'katzā'stūtā'ti'. Lā' hualh:

—Lakatin kilo de trigo ixtapalh a'ntūn tzē tlajacan lakatin chi'chini' xatascujāt. Lā' lakatu'tun kilos de cebada ixtapalh chu a'cxim a'ntū tlajacan lakatin chi'chini' xatascujāt. Lā' tū' pāxcat catilīlaca huan aceite lā' huan vino.

7 Lā' ā'calīstān huan Cordero xtī'tpā huan ixlīlakatā'ti' sello. Lā' ickaxmatli a'nchī hualh huan ixlīkalhatā'ti'. Lā' quihuanilh:

—jCata't laktzī'na'!

8 Lā' iclaktzī'lh lakatin cahuāyuj xasca'yā'hua'. Lā' a'ntī ixkēhuī' māmācūhuīca līnīn. Lā' na ixkēn ixmimā'cha' kalhatin a'ntī ixuanicān Xapuxcu' Cā'linīn. Lā' xlaca'n cāmācāmaxquī'ca huan līmāpa'ksīn para natamāpa'ksīni'n ixlīlakatā'ti' huan quilhtamacuj. Lā' cāmāxquī'ca līmāpa'ksīn para que tzē natapūmaknīni'n huan espada. Lā' cāmāxquī'ca līmāpa'ksīn para que tzē natalāmaknī huan tachi'xcu'huī't huan tatzī'ncsta lā' huan ta'jatāt lā' huan animalhna' a'ntū tahua'nan.

⁹ Lā' ā'calistān huan Cordero xtī'tpā huan ixlīlakaquitzis sello. Lā' quit iclaktzī'lh, na ixtampīn huan altar, a'ntī icxāmāknīcanī'ttza' como xlaca'n ixtamāsu'yunī't huan ixtachihuīn Dios lā' tū' maktin tamakxtekli. ¹⁰ Lā' xlaca'n lej palha' ixtachihuīna'n lā' tualh:

—QuinDiosca'n, hui'x tzey lā' huāk tzey a'ntū tlahuanī'ta'. Lā' hui'x pō'ktu' tlōkentaxtūya' a'ntū hua'na'. Lā' ḡlhāchūnīntza' nacāmālaclī'pini'ya' huan tachi'xcuui't xalanī'n nac cā'ti'ya'tna'? Lā' ḡlhāchūnīntza' nacāmāpātīnī'ya' xlaca'n a'ntīn quincātamaknīni'?

¹¹ Lā' xlaca'n ixlihuākca'n cāmaxquī'ca ixtalhakā'nca'n xasa'kaka. Lā' cāhuanica que cataka'lhīlh ā'macsti'na'j hasta a'xni'ca' nata'a'cchā'nkō' ixlihuākca'n huan tā'timīn, huan a'ntī ixtatā'scuja Cristo a'ntī nacāmāknīcan hua'chi xlaca'n.

¹² Lā' quit iclaktzī'lh a'nchī huan Cordero xtī'tpā huan ixlīlakachāxan sello. Lā' lej palha' tzuculh tachiqui huan ti'ya't. Lā' huan chi'chini' tzi'tze'ke lakō'lh hua'chi kalhtin lu'xu' xatzi'tze'ke lā' lhtululu. Lā' huan mālhcyu' spi'nenke' lakō'lh hua'chi ka'lhni'. ¹³ Lā' huan sta'cu tamincha' de nac a'kapūn lā' tayujli nac cā'ti'ya'tna' chuntza' hua'chi huan higos xastaka tayuja a'xni'ca' huan ū'ni' lacchiqui huan qui'hui'. ¹⁴ Lā' huan a'kapūn tū'tza' ixtasu'yu. Lalh hua'chi lakatin ka'tla' ca'psnat a'ntū xatapāsmilh. Lā' tatalacsijli ixlihuāk huan kēstīnni' lā' huan pītzinga'j ti'ya't na ixpu'nan mar. ¹⁵ Lā' tatatzē'kli huan reyes xalanī'n nac cā'quilhtamacuj lā' nā a'ntī ixtamāpa'ksīnī'n lā' huan generales lā' huan ricos lā' huan tachi'xcuui't a'ntī más ixtatasquī'nī lā' huāk huan tachi'xcuui't a'ntī ixtamakscuja lā' nā a'ntūn tū' ixtamakscuja. Ixlihuākca'n tatatzē'kkō'lh huan nac lhu'cu' lā' huan nac cā'talhpānna' nac cā'qui'huī'n. ¹⁶ Lā' ixtata'sa lā' ixtahuani huan kēstīnni' lā' huan talhpānni'n:

—Cayujtit lā' caquilā'a'klhta'lauj para na'iccāpūtatzē'kāni' de na ixlacapūn Dios a'ntī hui' nā ixpūmāpa'ksīn. Lā' caquilāmātzē'kui de na ixlacapūn a'ntī huanican Cordero porque xla' lej naquincātamāpātīnīyāni' por huan tūn ictlahuani'tauj.

¹⁷ Chuntza' chilhtza' huan quilhtamacuj a'ntū napūmāpalacan con Dios. Lā' nīn tintī' a'ntīn tzē natāyani'.

7

Cātankāhui'līca huan ixsello Dios ī'xū'yātā'natna' Israel

¹ Lā' ā'calistān iccālaktzī'lh kalhatā'ti' ángeles ixtayāna' ixa'katzā'stūtā'ti' de huan ti'ya't. Xlaca'n ixtataxtoktīmā'na huan lakatā'ti' ū'ni'. Lā' chuntza' tū' ixū'nun nīn macsti'na'j huan nac ti'ya't lā' huan nac mar lā' nīn nac a'katin qui'hui'. ² Lā' iclaktzī'mpā ā'kalhatin ángel a'ntī mincha' a'nlhā tā'cxtuyāchi huan chi'chini'. Lā' xla' ixlēmā' ixsello Dios xalakahuan. Lā' huā'mā' ángel lej palha' cātā'chihuīna'lh huan kalhatā'ti' ángeles a'ntī icxāmāxquī'canī't limāpa'ksīn para natatlahuani' a'ntūn tū' tzey huan ti'ya't lā' huan mar. ³ Lā' cāhuanilh:

—Nīn tuntū' catlahuani'tit huan ti'ya't nīn huan mar lā' nīn huan qui'hui' hasta a'xni'ca' na'iccātankāhui'līyāuj huan sello huan a'ntūn tatapa'ksī con Dios.

⁴ Lā' quihuanica lhānchula' ixlihuākca'n a'ntūn cātankāhui'līca huan ixsello Dios. Lā' xlaca'n lakatin ciento ā'tu'pu'xamatā'ti' mil ixtahuani't ī'xū'yātā'natna' ixo'kxa'n Israel. ⁵ Lakacāujtu' mil ī'xū'yātā'natna' Judá a'ntī ixtalē'ntza' huan sello, lā' lakacāujtu' mil ī'xū'yātā'natna' Rubén, lā'

lakacāujtu' mil ixla' Gad, ⁶ lā' lakacāujtu' mil ixla' Aser, lā' lakacāujtu' mil ixla' Neftalí, lā' lakacāujtu' mil ixla' Manasés, ⁷ lā' lakacāujtu' mil ixla' Simeón, lā' lakacāujtu' mil ixla' Leví, lā' lakacāujtu' mil ixla' Isacar, ⁸ lā' lakacāujtu' mil ixla' Zabulón, lā' lakacāujtu' mil ixla' José, lā' lakacāujtu' mil ixla' Benjamín.

Huan tachi'xcuhui't a'nti'ixtalhakā'nani't de xasa'kaka

⁹ Lā' ā'calistān iccālaktzī'lh lhūhua' tachi'xcuhui't lā' tūla ixcāpūtle'kecan. Xlaca'n xalanī'n ixlilakalhūhua' xcānsipejni' lā' xalanī'n ixlihuāk huan quilhtamacuj lā' ixlihuākca'n huan tāpālhūhua' tachihuīn. Lā' ixtayāna' na ixlacapūn huan pūmāpa'ksīn lā' nā ixlacapūn huan Cordero. Lā' ixtalhakā'nca'n lej sa'kaka ixuanī't. Lā' ixtachi'patēlha xtacna'. ¹⁰ Lā' xlaca'n lej palha' tahualh:

Quincātamāpūtaxtūni' quinDiosca'n a'nti huī' na ixpūmāpa'ksīn lā' nā huan Cordero.

¹¹ Lā' ixlihuākca'n huan ángeles ixtalītamacxti'li'nī't huan pūmāpa'ksīn lā' huan lacpapatzīnī'n lā' huan kalhatā'ti' a'nti ixtayāna' nac huan a'katzā'stūtā'ti'. Lā' huan ángeles tataquilhpūtalh na ixlacapūn huan pūmāpa'ksīn lā' tamācā'tanīlh Dios. ¹² Lā' tahualh:

Stu'ncua' a'nchīn tahuhan.

Camācā'tanīca lā' camāka'tlī'ca Dios.

Xmān ū'tza' ka'lhikō' huan tapāstacna'.

Camaxquī'ca pāxcatca'tzī lā' ca'a'cnīni'ni'ca porque xmān ū'tza' ka'lhī ixlihuāk līmāpa'ksīn.

Lā' xla' huāk tzēn tlahua.

Lā' chuntza' pō'ktu calalh.

¹³ Lā' kalhatin de huan lacpapatzīnī'n quinkalhasqui'nīlh:

—¿Tichū xlaca'n huan tī talhakā'nani'ttza' xasa'kaka? ¿Lhachū tamincha'?

¹⁴ Lā' quit ickalh'tīlh:

—Quit tū' icca'tzī. Hui'x ca'tzīya'.

Lā' xla' quihuanīlh:

—U'tza' huā' tamā'na a'ntīn tatāyani'lh huan ka'tla' līpātīn. Xlaca'n talakche'kē'lh'tza' ixlu'xu'ca'n con ixka'lhni' huan Cordero. Lā' ū'tza' stala'nka'tza' līlalh ixlu'xu'ca'n. ¹⁵ Lā' ū'tza' talīyāna' na ixlacapūn ixpūmāpa'ksīn Dios. Lā' tatā'scuja Dios na ixlītokpān de tuncuj lā' de tzī'sa. Lā' Dios a'nti huī' nac pūmāpa'ksīn, xla' cāmaktaka'lha xlaca'n. ¹⁶ Lā' chuntza' xlaca'n tū'tza' maktin catitatzī'ncslī. Lā' tū'tza' maktin catitakalhpūtilh para pō'ktu. Huan chī'chīnī' tū'tza' caticāmaccāh lā' tū'tza' maktin caticāmājiclu'lh huan tū xu'nu. ¹⁷ Tū'tza' caticāpātē'keni'lh huā'mā' xlaca'n como huan Cordero a'nti huī' na ixpu'nan huan pūmāpa'ksīn, ū'tza' nacāmaktaka'lha. Lā' nacālē'ncan a'nīhā taxtuhui' huan xcān a'ntū mās'tā' xasāsti' quilhtamacuj. Lā' Dios nacāmāko'xamāka'tlī' lā' tū'tza' catitacalualh.

8

Xtī'tca ixlīlakatojon sello

¹ Lā' huan Cordero xtī'tli ixlīlakatojon sello. Lā' lej ca'cs ā'lanāna'lh nac a'kapūn hua'chi pūpītzī hora. ² Lā' ā'calistān iclaktzī'lh huan kalhatojon ángeles a'nti ixtayāna' na ixlacapūn Dios. Lā' xlaca'n cāmamacaxquī'ca kantojon trompetasna'. ³ Lā' ā'calistān chimpā ā'kalhatin ángel lā' ixlīmin lakatīn pūlakaxpu'pu'n de oro. Lā' tāyalh na ixlacapūn huan altar. Lā'

xla' macamaxquī'ca lej lhūhua' pūm a'ntū namālacnūni' Dios huan nac altar de oro na ixlacapūn huan pūmāpa'ksīn. Lā' mālacnūlh huan pūm lā' nā huan ixoracionca'n huan ixtachi'xcuui't Dios. ⁴ Lā' huan xajini' pūm taxtulh de na ixmacan huan ángel lā' tā'kayāhualh. Lā' chā'lh hasta na ixlacapūn Dios. Lā' nā huan ixtachi'xcuui't Dios, nā a'ntza' chā'lh ixoracionca'n a'ntūn tatlahualh. ⁵ Lā' huan ángel chi'palh huan pūlakaxpu'pu'n lā' līmātzumalh huan jala'nac de huan nac altar lā' pūxtekelh nac cā'ti'ya'tna'. Lā' tzuculh jili lā' makli'pli lā' lej macasā'nalh lā' talac-chiquilh huan ti'ya't.

Huan trompetas

⁶ Lā' ā'calistān huan kalhatojon ángeles tatacāxli para nataskoli' con huan ixtrompetaca'n.

⁷ Huan xapū'la ángel skoli'lh con ixtrompeta. Lā' yujli chejet lā' macscut tā'lacxtuca con ka'lhni'. Lā' lej palha' mincha' hasta nac cā'ti'ya'tna'. Lā' huan ixlīquilhactu'tun ti'ya't lhculh. Lā' ixlīkantu'tun qui'hui' lhculh. Lā' ixlīhuāk huan seket xastaka lhucukō'lh.

⁸ Lā' huan ixlīkalhatu' ángel skoli'lh con ixtrompeta. Lā' maka'nca nac mar catūhuā hua'chi lakatin ka'tla' kēstīn a'ntū ī'lhcumā'. Lā' ixlīpitu'tun huan mar ka'lhni' lakō'lh. ⁹ Lā' tanikō'lh ixlītāpātu'tun de ixlīhuāk a'ntū ixuī' nac mar. Lā' cāmālakuanīca ixlītāpātu'tun de huan barcos.

¹⁰ A'calistān ixlīkalhatu'tun ángel skoli'lh con ixtrompeta. Lā' mincha' de nac a'kapūn lakatin sta'cu lej xaka'tla' lā' ixlamatēlha hua'chi lakatin ka'tla' kanchi'chi. Xla' yujli na ixlīkantu'tun pūxka lā' huan mu'sni'. ¹¹ Lā' huan sta'cu ixtacuīni' Xaxū'ni'. Lā' ixlītāpātu'tun de huan xcān taxū'yankō'lh. Lā' lhūhua' tachi'xcuui't talaknīlh a'xni'ca' tahua'lh huan xcān a'ntū xū'ni' ixuanī't.

¹² A'calistān huan ixlīkalhatā'ti' ángel nā skoli'pā con ixtrompeta. Lā' lactlahuaca ixlītāpātu'tun de huan chi'chini' lā' nā ixlītāpātu'tun de huan mālhcuyu' lā' de huan sta'cu. Lā' a'nlhā cāactlahuaca, tū'tza' ixtamāxkakēni'n. Lā' tū' xkakah lakatā'ti' horas de tuncuj. Lā' tū' xkakah lakatā'ti' horas de huan tzi'sa.

¹³ A'calistān quit iclaktzī'lh huan ángel a'ntī ixkosnū'ntlā'huan lej tālhmā'n nac cā'ū'nī'n. Lā' ickaxmatli a'nchī lej palha' hualh:

—jXānti tala ixlīhuākca'n a'ntīn tahuī'lāna' nac cā'ti'ya'tna' a'xni'ca' huan trompetas natapūskoli' huan kalhatu'tun ā'xmān ángeles!

9

¹ Lā' ā'calistān ixlīkalhaquitzis ángel skoli'lh con ixlīskoli'. Lā' quit iclaktzī'lh lakatin sta'cu a'ntū mincha' de nac a'kapūn lā' chill hasta nac cā'ti'ya'tna'. Lā' huan sta'cu maxquī'ca huan llave de huan lhu'cu' a'ntū lej pūlhmā'n lā' tū' ka'lhī ixtampūn. ² Lā' huan sta'cu mālaquī'lh huan xapūlhmā'n lhu'cu'. Lā' tā'cxtuchi lhūhua' jini' hua'chi a'nlhā hui' lhūhua' macscut. Lā' lhūhua' jini' tamacatalh lā' huan ū'ni' tzi'tze'ke lakō'lh. Lā' tū'tza' tasu'yulh huan chi'chini'. ³ Lā' tayujchi de huan jini' huan xtu'qui' lā' tachilh hasta nac cā'ti'ya'tna'. Lā' cāmaxquī'ca talacasqui' para nataxcana'n hua'chi culūtl. ⁴ Lā' cāhuanica que tuntū' natatlahuanī' huan seket nīn huan qui'hui' lā' nīn huan tacha'ni'. Xmān tzē ixtamātākāhui'lh huan tachi'xcuui't a'ntīn tū' ixtaka'lhī na ixtankānca'n huan sello a'ntū ixlā' Dios. ⁵ Cāmaxtekca huan xtu'qui' para natamāpātīnī huan tamā'na tachi'xcuui't xmān lakaquitzis mālhcuyu'. Taxcana'lh hua'chi culūtl lā' chuntza' cāmāpātīnīca. Pero tū' cāmaxtekca natamaknī

huan tachi'xcuhui't. ⁶ A'xni'ca' napätle'ke huā'mā', huan tachi'xcuhui't nataputza a'nchī ixtapūnīlh pero tū' catitakakslī. Xlaca'n natanīcu'tun pero tūlah catitanīlh.

⁷ Huan xtu'qui' ixtahuanī't hua'chi cahuāyuj tacāxyāna' para huan guerra. Na ixa'kxākca'n ixtaka'lhī catūhuā hua'chi coronas de oro. Lā' ixlacanca'n hua'chi ixlacan kalhatin chi'xcu' ixtahuanī't. ⁸ Lā' huan ixya'jca'n ixtasu'yu hua'chi ixya'j kalhatin puscāt. Lā' ixtatzanca'n hua'chi ixtatzan león. ⁹ Lā' ixtacu'xahua'ca'na catūhuā hua'chi līcā'n. Lā' a'nchī ixtamacasā'nan ixpekenca'n hua'chi macasā'nan lhūhua' carros a'ntūn tastancalē'n cahuāyuj a'xni'ca' tatu'jnuntēlha nac guerra. ¹⁰ Lā' ixtapūxcana'n īstjanca'n hua'chi huan culūtl xcana'n. Lā' con huan īstjanca'n tzē ixtamātakāhui' huan tachi'xcuhui't xmān lakaquitzis mālhcuyu'. ¹¹ Lā' huan xtu'qui' ixtaka'lhī kalhatin xapuxcu'. Xla' ū'tza' huan ángel a'ntī ixlīmāmacū'canī't huan xapūlmā'n lhu'cu'. Huā'mā' ángel ixtacuīni' Abadón ixtachihuīnca'n hebreos, lā' Apolión ixtachihuīnca'n griegos. Huā'mā' huanicu'tun Mālakahuanīni'. ¹² Chuntza' pätle'kelh huan xapū'la lakuat. Ixtisputa huanmā' ā'lakatu'.

¹³ Lā' huan ixlīkalhachāxan ángel nā skoli'lh con ixtrompeta. Lā' ickaxmatli lakatin tachihuīn a'ntū mincha' de huan ixa'katzā'stūtā'ti' huan altar de oro a'ntū ixyā na ixlacapūn Dios. ¹⁴ Lā' huanīlh huan ixlīkalhachāxan ángel a'ntī ixa'lhī ixtrompeta:

—Cacāmakxtekti huan kalhatā'ti' ángeles a'ntīn cāchī'canī't na ixquilhtūn huan ka'tla' pūxka a'ntū ixtacuīni' Eufrates.

¹⁵ Lā' cāmakxtekca huan kalhatā'ti' ángeles. Lā' xlaca'n ixtacāxui'lāna'tza' como ixtaka'lhīmā'na huā'mā' cā'ta lā' huā'mā' mālhcuyu' lā' huā'mā' chi'chini' lā' huā'mā' hora a'xni'ca' nacāmaknican ixlitāpātu'tun de ixtalhūhuā't de huan tachi'xcuhui't. ¹⁶ Ixuanca'n que ixuī' lakatu' ciento millones de tropas kētō'lana'nī'n, ixlaca'n huan kalhatā'ti' ángeles.

¹⁷ Lā' a'xni'ca' quit xa'iclakachuyamā', iccālakalaktzī'lh huan tamā'na cahuāyujnu' lā' nā a'ntī ixtakēhui'lāna'. Lā' ixtacu'xahua'ca'na catūhuā spi'nenke' hua'chi macscut lā' azul lā' lhmucucu hua'chi azufre. Lā' ū'tza' a'ntū tapūtamaktāya. Lā' huan cahuāyuj ixtaka'lhī ixa'kxākca'n hua'chi ixa' león. Lā' ixtaquilhtaxtu huāk macscut lā' jini' lā' azufre. ¹⁸ Lā' huanmā' cālīmaknīca ixlitāpātu'tun de ixtalhūhuā't de huan tachi'xcuhui't por huan lakatu'tun lakuat a'ntūn taquilhtaxtulh huan cahuāyuj. Huan lakatu'tun lakuat huāk macscut lā' jini' lā' azufre. ¹⁹ Huan cahuāyujnu' tzē ixtaxcana'n con ixquilhni'ca'n lā' tzē ixtamātakāhui'nin con īstjanca'n. Lā' īstjanca'n hua'chi lūhua' ixuanī't lā' ixtaka'lhī ixa'kxākca'n. Lā' chuntza' con īstjanca'n tzē ixtamātakāhui'nin.

²⁰ Lā' ixlīhuāk huan tachi'xcuhui't a'ntīn tatchokolh lā' tū' talaknīlh huan lakuat, xlaca'n tū' tamakxtekli tamācā'tanī huan ídolos a'ntū māni' ū'tunu'n ixtatlahuanī't. Lā' tū' tamakxtekli tamācā'tanī ixlascujni'n huan ko'ti'ti' lā' huan ídolos de oro lā' de plata lā' de bronce lā' de chihuix, a'yuj huan ídolos tū' talacahuāna'n lā' tū' ta'a'kahuāna'n lā' tūla tatlā'huan. ²¹ Lā' huā'mā' tachi'xcuhui't tū' tamakxtekli tamaknīni'n lā' tū' tamakxtekli tatlahuāna'n. Lā' tū' tamakxtekli tatlahua talākalhī'n lā' tū' tamakxtekli taka'lhāna'n.

10

Huan ángel a'ntī ixchi'panī't huan libro

¹ Lā' ā'calistān iclaktzī'mpā kalhatin ángel a'ntū ixka'lhī lej lhūhua' līmāpa'ksīn. Lā' yujchi de nac a'kapūn. Ixlītamacxti'li' lakatin pokl-hnu'. Lā' na ixa'kxāk ixlītamacxti'li' lakatin mächā'xcuali'ncā't. Lā' ixlacan lej ixmāxkakēni'n hua'chi huan chi'chini'. Lā' ixchēkēni'n ixtatasu'yu hua'chi kanatunu' lamana'. ² Lā' ixchi'panī't lakatin ti'na'j libro a'ntū ixmālakapitzicanī't. Lā' yāhualh ixtantūcāna'j huan nac mar lā' ixtantūxuc ixyāhuani't nac cā'ti'ya'tna'. ³ Lā' lej palha' ta'salh hua'chi ta'sa lakatin león. Lā' a'xni'ca' ta'salh, takalhtīni'lh huan kalhatojon jilini'nī'n. ⁴ Lā' a'xni'ca' huan kalhatojon jilini'nī'n ixtachihuīna'nī'ttza', quit xa'ictzo'knuncu'tun. Lā' ickaxmatli lakatin tachihuīn a'ntū mincha' nac a'kapūn. Lā' quihuanilh:

—Tū' catzo'kti. Tzē'k naca'tzīya' a'ntūn tualh huan kalhatojon jilini'nī'n.

⁵ A'calistān huan ángel a'ntū iclaktzī'lh ixyā nac mar lā' nac ti'ya't, xla' cha'xli ixpekcāna'j para nac a'kapūn. ⁶ Lā' hualh que ixlīstu'ncua' por Dios a'ntū hui' para pō'ktu lā' a'ntū cātlahuani't huan a'kapūn lā' huan ti'ya't lā' huan mar lā' ixlīhuāk a'ntū a'nan. Lā' hualh:

—Tū'tza' catitakoxīlh makān. ⁷ A'xni'ca' huan ixlīkalhatojon ángel naskoli' con ixtrompeta a'xni'ca' natlōkentaxtūcan a'ntū ixtapuhuān Dios a'ntū chuhua'j tzē'k hui'. Chuntza' Dios cāhuanilh huan a'cta'sana'nī'n xalanī'n makāntza' a'ntū ixtatā'scuja Dios.

⁸ A'calistān ickaxmatpā huan tachihuīn xala' nac a'kapūn a'ntū xa'ickaxmatnī'ttza' pū'la. Lā' quihuanilh:

—Capit lā' camakhtīni' huan libro a'ntū mālakapitzicanī't a'ntūn chi'payā huan ángel a'ntū yā nac mar lā' nac ti'ya't.

⁹ Lā' iclaka'lh huan ángel lā' icsqui'ni'lh huan libro xati'na'j. Lā' quihuanilh:

—Camakhtīni' lā' cahua't. Lā' nalīpāxū'ya'na' lā' a'yuj se'ksi' hua'chi ta'xcāt naquilhca'tzī'ya' na minquilhni'.

¹⁰ Lā' icmakhtīni'lh huan xati'na'j libro a'ntū ixchi'payā huan ángel lā' icua'lh. Lā' lej se'ksi' icquilhca'tzilh, hua'chi taxcā't. Lā' a'xni'ca' xa'icua'ni'ttza', iclipāxū'ya'nkō'lh. ¹¹ Lā' quihuanica:

—Maclacasqui'na' nahuampala'ya' ā'maktin a'ntū Dios huan ixpālacata huan lhūhua' tachi'xcuui't xalanī'n lhūhua' xcānsipejni' lā' xalanī'n huan tāpālhūhua' tachihuīn lā' nā huan reyes.

11

Huan kalhatu' a'cta'sana'nī'n

¹ Quimaxqui'ca kentin a'ctzina'j qui'hui' a'ntū pūlacahcāna'ncan. Lā' quihuanica:

—Capit lā' calaclhca' huan ixlītokpān Dios lā' huan altar. Lā' cacāpūtle'ke ixlīhuākca'n a'ntūn tamācā'tanī Dios a'ntza'. ² Lā' tū' tilaclhca'ya' ixtanquilhni' litokpān. Tū' tilhca'ya' como xla' cāmacamaxqui'canī'ttza' huan makatīyāti'mni'. U'tunu'n natamāsā'a'kahuānī ixtachi'xcuui't Dios tu'pu'xamatu' mālhcuyū'. ³ Quit iccāka'lhī kalhatu' qui'a'cta'sana'nī'n. Na'iccāmaxqui' līmāpa'ksīn para natachihuīna'n xlacā'n chu a'nchī iclacasqui'n ixlīhuāk huan mil lakatu' cientos tu'tumpu'xam chi'chini'. Lā' natalhakā' huan lu'xu' a'ntū natusu'yu palh talakaputza.

⁴ Huan kalhatu' a'cta'sana'nī'n xlacā'n huan kantu' xaqui'hui' oliva lā' nā huan kantu' pūmaksko a'ntū tayāna' na ixlacapūn Dios a'ntū māpa'ksikō'

huan quilhtamacuj. ⁵ Palh a'ntū cātlahuani'cu'tun catūhuā a'ntūn tū' tzey, nataquilhtaxtu lamana' a'ntū nacālilhcuuyokō' huan ixtā'ca'tzaca'n. Lā' chuntza' natanī chuxatī a'ntū nacātlahuani'cu'tun a'ntūn tū' tzey. ⁶ Huā' tamā'na kalhatu' a'cta'sana'nī'n taka'lhī līmāpa'ksīn para que tū' nata-makxteka nala xcān lihuan xlaca'n tachihuīna'mā'na por ixpālacata Dios. Lā' taka'lhī līmāpa'ksīn para que tzē nataxtāpalī huan xcān lā' ka'lhni' nala. Lā' taka'lhī līmāpa'ksīn para natamacamin ixlīhuāk huan lakuālīnīn nac cā'quilhtamacuj chō'nlhānīn xlaca'n natalacasqui'n.

⁷ Lā' a'xni'ca' natahuankō' a'ntū natahuan por ixpālacata Dios, huan animal a'ntū nataxtu de nac xapūlh mā'n lhu'cu', xla' ū'tza' nacātā'la xlaca'n. Lā' nacātłaja lā' nacāmaknī. ⁸ Lā' huan ixmacni'ca'n natatamā' nac cā'tejen de huan xcānsipej a'nlhā quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo xtoko-hua'ca'ca. Lā' ū'tza' tzē līmāpācuhuīcan huā'mā' xcānsipej Sodoma lā' nā Egipto a'yuj tū' chuntza' ixtacuīni'. ⁹ Lā' natamā' ixmacni'ca'n lakatu'tun chī'chini' ā'pūpitzi. Lā' natalaktzī'n lhūhua' tachi'xcuui't xalanī'n ixlīhuāk xcānsipejni' lā' xalanī'n de huan tāpālhuīhua' tachihuīn. Lā' tū' namakxtekan nacāmā'cnūcan. ¹⁰ Lā' a'ntīn tahuī'lāna' nac quilhtamacuj, xlaca'n natalīpāxuhua a'xni'ca' nacālaktzī'ncan xanīn. Lā' natatlahua cā'tani' lā' natalāmaxquī' lē'ksajna'. Lā' chuntza' natatlahua como lej ko'hua'jua' tamacka'tzīlh a'xni'ca' huā' kalhatu' a'cta'sana'nī'n ixtachihuīna'n por ixpālacata Dios.

¹¹ Lā' iclaktzī'lh a'nchī ixlīlakatu'tun chī'chini' ā'pūpitzi Dios cāmālakahuanīchokolh lā' tatā'kaquī'lh. Lā' ixlīhuākca'n a'ntīn talaktzī'lh lej tajicua'lh. ¹² A'calistān huan kalhatu' a'cta'sana'nī'n takaxmatli lakatin tachihuīn xala' nac a'kapūn. Lā' cāhuanilh:

—Cata'ntit ā'tzā'.

Lā' tatō'ca'lh nac lakatin poklhnu' hasta nac a'kapūn. Lā' huan ixtā'ca'tzaca'n talaktzī'lh a'nchī tatā'kayāhualh. ¹³ Lā' chu tuncan lacapalh tzuculh lej taxakā'li huan ti'ya't. Lā' ixlīlakacāuj parte de huan xcānsipej mālakuanīca. Lā' a'ntza' tanīlh lakatojon mil tachi'xcuui't ixpālacata tachiquilh huan ti'ya't. Lā' a'ntīn tū' tanīlh, lej tajicua'lh. Lā' ixtahuan que Dios a'ntū xala' nac a'kapūn lej ka'lhī līmāpa'ksīn. ¹⁴ Huan ixlīlakatu' lakuat a'ksputnī't lā' palaj namimpala ixlīlakatu'tun.

Ixlīkentojon trompeta

¹⁵ Huan ixlīkalhatojon ángel skoli'pā con ixtrompeta. Lā' lej palha' tzuculh tachihuīna'n makapitzīn nac a'kapūn lā' ixtahuan: Chuhua'j quinDiosca'n māpa'ksī ixlīhuāk quilhtamacuj. Lā' nā chuntza' ixCristo nā māpa'ksī.

Lā' xla' namāpa'ksīni'n para pō'ktu.

¹⁶ Lā' huan kalhapu'xamatā'ti' lacpapatzīnī'n a'ntū ixtahuī'lāna' na ixpūtahuī'lhca'n na ixlacapūn Dios, xlaca'n tataquilhpūtani'lh huan Dios lā' tamācā'tanīlh. ¹⁷ Lā' xlaca'n tualh: Hui'x quiMāpa'ksīni'ca'n Dios lā' hui'x ka'lhikō'ya' līmāpa'ksīn.

Hui'x hui'la' lā' pō'ktu ixui'la' lā' pō'ktu nalatahui'la'ya'.

Iccāmaxquī'yāni' pāxcatca'tzī porque quilāmāsu'ni'nī'ta'uj a'nchī ka'lhīya' milīmāpa'ksīn lā' lītucunī'ta'tza' māpa'ksīni'na'.

¹⁸ Huan xalanī'n nac xcānsipejni' de huan quilhtamacuj lej ta'a'kchā'n. Chilhtza' huan chī'chini' a'ntū natapūmāpalani'yāni' con hui'x a'ntū quin-Diosca'n.

Hui'x nacājuzgarliya'tza' huan nīnī'n.

Lā' hui'x nacāmaxquī'ya' ixtatla'jca'n xla'ca'n a'ntīn tatā'scujāni' hui'x
lā' nā huan mi'a'cta'sana'nī'n lā' ixlīhuāk mintachi'xcu'huī't lā'
ixlīhuākca'n a'ntīn tamācā'taniyāni', palh xalacka'tla'n chī'xcu'huī'n
o tū'.

Chilhtza' huan chī'chini' a'ntū hui'x nacāpūmāspūtūya' huan a'ntīn
tamāspūtūcu'tun huā' quilhtamacuj.

¹⁹ A'calistān talaquī'lh huan ixlītokpān Dios nac a'kapūn lā' ixtasu'yu
huan nac lītōkpān lakatin caja a'nlhā ixmo'jōcanī't huan convenio a'ntū
Dios ixtlahuanī't con huan ixtachi'xcu'huī't. Lā' lej tzuculh makli'pa lā'
con jilini' lā' tachiquilh huan ti'ya't. Lā' yujli lhūhua' chejet.

12

Huan puscāt lā' huan dragón

¹ Lā' ā'calistān tasu'yulh nac a'kapūn lakatin ka'tla' lē'cnīn. Lā' ū'tza'
kalhatin puscāt ixuanī't. Lā' hua'chilh ixmakchī'canī't con ixlīmāxkakēn
chī'chini' hua'chi lakatin vestido. Lā' ixyā nac mālhcuyu'. Lā' ixmūhuī'
lakatin corona de lakacāujtu' sta'cu. ² Xla' ixcamalanī't lā' ixta'sa
como ixca'tzāna'yā como huan ska'ta' ixtahui'lacu'tumā'tza'. ³ Lā' huan
ixlīlakatu' lē'cnīn tasu'yulh nac a'kapūn. U'tza' lakatin spī'nenke' animal
lej ka'tla' lā' lijicua'nī't ixuanī't. Lā' huā'mā' animal, ū'tza' huan dragón
ixuanī't. Lā' ixka'lhī lakatojon ixa'kxāk lā' kancāuj ixa'kalokot. Lā'
lakatunu' ixa'kxāk ixka'lhī ixcorona. ⁴ Lā' xuakalē'lh con ī'stajan huan
ixlīlakatu'tun parte de ixlīlhūhua' sta'cu lā' cāmacamincha' nac cā'ti'ya'tna'.
Lā' a'ntza' tāyachi huan dragón na ixlacapūn huan puscāt a'ntī ixa'mā'
mālacatuncuī'nī'n, como xla' ixua'cu'tun huan ska'ta' a'xni'ca' ixlacatun-
cuīlh. ⁵ Lā' huan puscāt tahui'lal' ixcaman xachi'xcu'. Lā' ū'tza' a'ntī
lej līpalha' namāpa'ksīni'n na ixlīhuāk huan xcānsipejni'. Lā' chu tuncan
huā' ska'ta' lē'ni'ca Dios a'nlhā ixuī' na ixpūmāpa'ksīn. ⁶ Lā' huan puscāt
tzā'lal', lā' a'lh nac cā'lhpi'mpi'li' ti'ya't a'nlhā ixcāxui'līni'nī't Dios a'nlhā
tzē natakoko, lā' a'nlhā namaktaka'lhcan lakatin mil lā' lakatu' ciento
tu'tump'xam chī'chini'.

⁷ A'calistān tzuculh lakatin guerra nac a'kapūn. Lā' Miguel a'ntī xa-
puxcu' ángeles, xla' lā' ixángeles talātucslī con huan dragón lā' ixángeles.

⁸ Lā' huan dragón tlajaca lā' tū'tza' makxtekca natahui'layācha' nac
a'kapūn lā' nā huan ixángeles. ⁹ Tamacaxtuca huan ka'tla' dragón.
Xla' ū'tza' huan lūhua' xala' makāntza' lā' ū'tza' a'ntīn cā'a'kxokokō'lh
ixlīhuākca'n xalanī'n nac cā'quilhtamacuj. Xla' ū'tza' ixtacuīni' ko'ti'ti' lā' nā
huanican Satanás. Cāmacaminchanca' hasta huan nac ti'ya't huan dragón
lā' ixángeles. ¹⁰ A'calistān ickaxmatli lakatin palha' tachihuīn nac a'kapūn
lā' hualh:

—Chuhua'j quinDiosca'n nacāmāpūxtaxtūtza' ixtachi'xcu'huī't. Xla'
ū'tza' huan rey. Mālacsu'yuni'ttza' ixlīmāpa'ksīn. Lā' chuhua'j ix-
Cristo namāpa'ksīni'n. Tantlakaxtucatza' de nac a'kapūn a'ntī lej
ixcālē'ksa'nīni'n huā' quintā'timīnca'n. Xla' ixcālē'ksa'nīni'n de tuncuj lā'
tzī'sa na ixlacapūn quinDiosca'n. ¹¹ Lā' quintā'timīnca'n tatlanjāni'ttza'
por ixpālacata ixka'lhni' huan Cordero lā' por ixpālacata ixtachihuīn Dios
a'ntū xla'ca'n tamālacstū'nclī. Xla'ca'n tū' ixtalakpuhuan ixmacni'ca'n.
Xla'ca'n ixtanīcu'tun por ixpālacata ixtachihuīn Dios palh xla' ixlacasqui'n.
¹² Tlajana'nī'ttza' huan līmāpa'ksīn xala' nac a'kapūn. Lā' tzētza' tapāxuhua
xla'ca'n a'ntīn tahui'lāna' a'ntza'. Lā' xānti tala xla'ca'n a'ntīn tahui'lāna'
nac cā'ti'ya'tna' lā' nac mar. Huan ko'ti'ti' cālakyujni'ttza' xla'ca'n. Lā'

lej a'kchā'nī't como xla' ca'tzītza' pāl'h tū'tza' lej makān namakxtekan nascuja —hualh.

¹³ Lā' a'xni'ca' huan dragón ca'tzīlh que ixmacamincanī'ta'ncha'tza' nac cā'ti'ya'tna', tzuculh macaputza huan puscāt a'ntī tahuil'alh ix-caman xachi'xcu'. ¹⁴ Lā' huan puscāt maxquī'ca kentu' ixpeken hua'chi ixla' lakatin ka'tla' águila. Lā' chuntza' xla' tzēn pükosnū'lh nac cā'lhpi'mpi'li' ti'ya't a'nlhā ixcāxtlahuani'canī't lā' a'nlhā namaktaka'lhcan por lakatu'tun cā'ta ā'pūpitzi. Lā' chuntza' tzā'lani'lh huan dragón. ¹⁵ Lā' huan dragón quilhtaxtulh lhūhua' xcān hua'chi lakatin pūxka na ixlakstunc huan puscāt. Xla' ixlacasqui'n que huan xcān ixlē'lh huan puscāt. ¹⁶ Huan ti'ya't maktāyalh huan puscāt. Tache'kelh lā' chu'hua'kō'lh huan xcān a'ntū ixquilhtaxtunī't huan dragón. ¹⁷ Lā' ū'tza' lej lī'a'kchā'lh huan dragón con huan puscāt. Lā' a'lh cātā'lātucsa con ā'makapitzīn ixcamana'. Xlaca'n ū'tunu'n a'ntīn takalhlaka'ī' a'ntū ixlīmāpa'ksīn Dios. Lā' tū' tamakxteka a'ntū ixlīstu'nca' a'ntū ixmāsu'yu Jesucristo.

13

Huan tantu' animalhna' xalakko'hua'jua'

¹ Lā' ā'calīstān icāyalh na ixquilhtūn huan mar lā' iclaktzī'lh lakatin animal a'ntū tacutli nac mar. Ixka'lhī kancāuj ixakalokot lā' lakatojon ixa'kxāk. Lā' lakatunu' corona ixka'lhī nac kanatunu' ixa'kalokot. Lā' huan lakatunu' ixa'kxāk ixtatzo'kni' lakatin tacuīni' a'ntū ixuanicu'tun que xla' ixtā'talacastuccu'tun con huan Dios. ² Huā'mā' animal a'ntū iclaktzī'lh, xla' ixuanī't hua'chi misin. Lā' ixtojonī'n hua'chi ixla' oso ixtahuanī't. Lā' huan ixquilhni' ixka'lhī hua'chi ixquilhni' león. Lā' huan dragón maxquī'lh ixlīmāpa'ksīn huan animal a'ntū tacutli nac mar. Lā' chuntza' huan animal lej ixka'lhī lhūhua' līmāpa'ksīn. ³ Nā lakatin ixa'xāk huan animal ixtasu'yu hua'chi lej ixmātakāhuī'canī't lā' ā'macsti'nal'j ī'sputni'tza' para nanī, pero chuhua'j tzeyalhtza' a'nlhā ixtakāhuī'nī't. Ixlīhuākca'n huan tachi'xcuhuī't xalanī'n nac quilhtamacuj lej talē'cnīlh huan animal lā' tastālanī'lh. ⁴ Lā' tamācā'tanīlh huan dragón porque ixmaxquī'nī'ttza' huan līmāpa'ksīn huan animal. Lā' nā tamācā'tanīlh huan animal lā' ixtahuan:

—Tū' a'nampala ā'kalhatin hua'chi huā'mā' animal. ¿Tichūn tzē natlaja?

⁵ Lā' makxtekca nahuan huan animal a'ntū lej xako'hua'jua' tachi-huīn. Lā' makxtekca naka'lhī līmāpa'ksīn tu'pu'xamatu' mālhcu'yu'. ⁶ Lā' xla' lej ko'hua'jua' tzuculh lichihuīna'n Dios lā' ixtacuīni' lā' huan a'kapūn lā' ixlīhuākca'n a'ntīn tahuilāna'ncha' nac a'kapūn. ⁷ Lā' makxtekca nacātā'lāsta'la ixtachi'xcuhuī't Dios. Lā' cātlajalh. Lā' makxtekca nacāmāpa'ksī ixlīhuākca'n tachi'xcuhuī't xalanī'n ixlīhuāk huan tribus lā' ixlīhuākca'n xalanī'n huan tāpālhuīna' tachihuīn lā' ixlīhuākca'n xcānsipejni'. ⁸ Lā' ixlīhuākca'n a'ntīn tahuilāna' nac quilhtamacuj tamācā'tanīlh huan animal. Lā' xmān tū' tamācā'tanīlh xlaca'n a'ntī ixtatzo'kni' ixtacuīni'ca'n huan nac libro a'nlhā cātzo'kcanī't ixtacuīni'ca'n a'ntīn taka'lhī xasāsti' ixquilhtamacujca'n. Ixtatzo'kni' ixtacuīni'ca'n desde a'xni'ca' tzuculh huan quilhtamacuj. Lā' huā'mā' libro māpa'ksī xmān ū'tza' huan Cordero a'ntī maknīca.

⁹ Chuhua'j xa'nca cakaxpa'ttīt a'ntū na'icuan. ¹⁰ A'ntīn tachi' ā'makapitzīn, nā xlaca'n nacāchī'can. Lā' a'ntīn tamaknīni'n con ixepadaca'n, nā xlaca'n nacāmaknīcan con huan espada. Lā' lej tasquī'nī

que huan ixtachi'xcuui't Dios natatāyani' a'ntū nacāpātle'keni' lā' tū' maktin natamakxteka de nata'a'kahuāna'ni' Dios.

¹¹ A'calistān iclaktzi'mpā ā'lakatin animal a'ntū tā'cxtuchi na ixtampin cā'ti'ya'tna'. Xla' ixka'lhī kantū' ixa'kalokot hua'chi ixa'kalokot borrego. Lā' chihuīna'lh hua'chi lakatin dragón. ¹² Xla' ixka'lhikō' ixlīmāpa'ksin de huan xapū'la animal na ixlacapūn. Lā' ixlīhuāk huan ti'ya't lā' ixlīhuākca'n a'ntin tahuilāna' nac ti'ya't, xla' ixmāmācā'tanīnī huan xapū'la animal. Lā' huan xapū'la animal, xla' ū'tza' a'ntūn takāhuī'n ixuanī't lā' tzeyalh a'nlhā ixtakāhuī'nī't. ¹³ Lā' huan ixlītantu' animal tlhualh lakka'tla'n lē'cnīn. Lā' na ixlacapūnca'n tachi'xcuui't xla' macamincha' macscut de nac a'kapūn lā' macachilh hasta nac cā'ti'ya'tna'. ¹⁴ Lā' como xla' tzē ixtlahua huan lē'cnīn na ixlacapūn huan xapū'la animal, nā chuntza' cālī'a'kxokolh huan tachi'xcuui't xala' nac cā'quilhtamacuj. Lā' cāmātlahuīlh lakatin ídolo a'ntū ixtasu'yu hua'chi huan xapū'la animal como ū'tza' ixlacasqui'n namācā'tanīcan. Huan xapū'la animal ū'tza' a'ntūn tzē tahuilapā a'yuj ixmātakāhuī'canī't con espada. ¹⁵ Lā' huan ixlītantu' animal ixka'lhī līmāpa'ksin de mālakahuanī huan ídolo a'ntū hua'chi huan xapū'la animal. Lā' chuntza' huan ídolo tzē ixchihuīna'n lā' tzē ixcāmāmaknīnīnī'n ixlīhuākca'n a'ntin tū' tamācā'tanīlh. ¹⁶ Lā' huan ídolo cāmāmacahuī'līnīnī'lh catūhuā hua'chi lakatin sello na ixmacacāna'jca'n o na ixtankānca'n ixlīhuākca'n huan tachi'xcuui't. Chuntza' ixcātlahua ixlīhuākca'n tachi'xcuui't lej xalakka'tla' lā' a'ntin tū' xaka'tla', lā' huan ricos lā' huan pobres, lā' a'nti ixtamakscuja lā' nā a'ntin tū' ixtamakscuja. ¹⁷ Lā' tzē ixtatamāhuana'n lā' ixtastā'nān xmān a'nti ixtaka'lhī na ixtankānca'n o na ixmacanca'n huan ixtacuīni' huan animal o ixnúmero de huan animal. ¹⁸ Lā' natamāchekxī huā'mā' xmān a'nti lej xalaxskalahna'. Lā' a'nti lej lacsculujua' tzē natamāchekxī xlaca'n a'ntū huanicu'tun ixnúmero huan animal. Ixnúmero xla' hua'chi lītalacsu'yu lakatin tacuīni'. Ixnúmero xla' lakachāxan ciento ā'tu'tumpu'xamachāxan.

14

Tatl'lh lhūhua' tachi'xcuui't

¹ Lā' ā'calistān iclaktzi'lh huan a'nti huanican Cordero ixyā na ixa'cpūn lakatin kēstīn a'ntū ixtacuīni' Sión. Lā' xla' ixcātā'lahuī' lakatin ciento ā'tu'pu'xamatā'ti' mil tachi'xcuui't. Lā' xlaca'n ixtaka'lhī na ixtankānca'n huan ixtacuīni' huan Cordero lā' nā ixtacuīni' ixTāta'. ² Lā' ickaxmatli catūhuā de nac a'kapūn lā' ixmacasā'nān hua'chi a'nlhā yujyā xcān a'ntū lej xaka'tla' lā' hua'chi a'xni'ca' lej palha' jili. Lā' huan a'ntū ickaxmatli xla' ū'tza' huan arapajna'nīn ixta'arapajna'mā'na. ³ Lā' xlaca'n ixtatlī'mā'na ixtayāna' na ixlacapūn ixpūmāpa'ksin Dios lā' na ixlacapūnca'n huan kalhatā'ti' a'nti ixtayāna' nac huan a'katzā'stūtā'ti' lā' na ixlacapūnca'n huan lacpapatzīnī'n. Lā' a'ntū ixtatlī' xla' ū'tza' xasāsti'. Lā' nīn kalhatin tūla ī'sca'ta, xmān huan lakatin ciento ā'tu'pu'xamatā'ti' mil tachi'xcuui't. Xlaca'n a'ntin cāmāpūtaxtūcanī't de ixlīhuākca'n xalanī'n nac quilhtamacuj. ⁴ Huā' tamā'na tachi'xcuui't xalacuan. Lā' xlaca'n a'ntin tū' ixtamakxteknī't ixtachihuīn Dios. Lā' xmān Dios ixtamācā'tanīnī't. Lā' xlaca'n tastālani' huan Cordero chu a'nlhā a'n xla'. Xlaca'n ū'tunu'n a'nti xapū'la cāmāpūtaxtūca de na ixlachpu'nānca'n huan tachi'xcuui't xalanī'n nac cā'quilhtamacuj. Lā' xlaca'n hua'chi lakatin lē'ksajna' na ixlacapūn Dios lā' na ixlacapūn huan Cordero. ⁵ Lā' xlaca'n tū' maktin tluah nīn lakatin tā'ksa'nīn. Lā' nīn tuntū' ixtalaclē'n.

A'ntūn tluah huan kalhatu'tun ángeles

⁶ A'calistān iclaktzī'lh ā'kalhatin ángel a'ntū ixkosnū'ntlā'huan lej tālhmā'n. Xla' ū'tza' ixmāca'tzīnīnī'n huan xatzey tachihuīn a'ntū para pō'ktu lā' a'ntū expālacata Jesucristo. Lā' xla' ū'tza' ixcāhuani ixlīhuākca'n a'ntū xalanī'n nac cā'quilhtamacuj lā' ixlīhuākca'n xcānsipejni' lā' xalanī'n ixlīhuākca'n huan xalacxtu'ncnu' tachihuīn. ⁷ Lā' xla' lej palha' hualh:

—Cajicua'ni'tit Dios lā' camāka'tlī'tit xmān ū'tza'. Chilhtza' huan chi'chini' a'ntū nacāpūlacāxtlahuakō' huan tachi'xcuui't. Lā' camācā'tanī'tit Dios xmān ū'tza' como ū'tza' tlhualh a'kapūn lā' ti'ya't lā' huan mar lā' ixlīhuāk huan mu'sni'.

⁸ Lā' ā'kalhatin ángel, huan ixlikalhatu', xla' stālani'lh lā' hualh:

—Chuhua'j sputli ixlīmāpa'ksīn huan xcānsipej a'ntū huanican Babilonia a'ntū lej ixka'lhī līmāpa'ksīn. Xalanī'n huā'mā' xcānsipej, xla'ca'n talītalakspi'tnī't huan Dios lā' chuhua'j tamācā'tanī huan ā'makapitzīn diosnu'. Lā' por expālacatata'n nā chuntza' tamaksca'tli huan xalanī'n ā'lacatin xcānsipejni'. Lā' ū'tza' Dios lī'a'kchā'lh con ū'tunu'n. Lā' chuhua'j ū'tza' nacālimāpātīnīcan.

⁹ Huan ixlikalhatu'tun ángel stālani'lh huan kalhatu' lā' lej palha' hualh:

—Chuhua'j Dios nacāmāpātīnī ixlīhuākca'n a'ntū tamācā'tanī huan animal lā' ixídolo a'ntūn tasu'yu hua'chi huan animal, lā' a'ntūn tatamakxteka nacāhui'līnī'can sello ixla' huan animal na ixtankānca'n o na ixmacanca'n. ¹⁰ Dios lej a'kchā'nī't con xla'ca'n lā' lej nacāmāpātīnī. Ixlīhuākca'n natapātīnī'n hua'chilh cāmāpū'canī't nac azufre a'ntū lhcumā'. Natapātīnī'n xla'ca'n na ixlacapūnca'n huan ixángeles Dios lā' na ixlacapūn huan Cordero. ¹¹ Lā' para pō'ktu natā'kapūyāhua tālhmā'n huan xajini' lamana' a'nlhā natapātīnī'ntamā' pō'ktu. Lā' xla'ca'n tū' maktin natapājaxa nīn de tzi'sa lā' nīn de tuncuj. Lā' chuntza' natapātīnī'n a'ntūn tamācā'tanī huan animal lā' huan ídolo. Chuntza' natapātīnī'n a'ntūn taka'lhī na ixtankānca'n ixtacuīnī' huan animal. ¹² Lā' ka'lhī natatāyani' ixtachi'xcuui't Dios lā' tasqui'nī nata'a'kahuāna'ni' ixlīmāpa'ksīn Dios lā' nā tasqui'nī tū' maktin natamakxteka de takalhlaka'ī' Jesucristo.

¹³ Lā' ickaxmatli lakatin tachihuīn nac a'kapūn a'ntū hualh:

—Catzō'kti huā'mā': “Pō'ktu natalīpāxuhua xla'ca'n a'ntū natakahlaka'ī' Jesucristo a'xni'ca' natanī”. Lā' nā huan Espīritu Santo huan: “Stu'ncua' natapāxuhua xla'ca'n como chuhua'j natajaxa lā' tū'tza' catitapātīnī'lh. Lā' nacāmāpalacan por huan xalacuan a'ntū tatlhualh”.

Mā'kaquī'ca huan tacha'ni'

¹⁴ A'calistān iclaktzī'lh lakatin sa'kaka poklhnu'. Lā' huan nac poklhnu' a'ntza' ixuī' kalhatin chi'xcu' lā' ixmūhuī' lakatin corona de oro. Lā' ixchi'panī't hua'chi kantin machīta tzej xasta'ya'nca'. ¹⁵ Lā' taxtupā ā'kalhatin ángel de nac litokpān. Lā' lej palha' tā'chihuīna'lh a'ntū ixuī' huan nac poklhnu' lā' huanilh:

—Namā'kaquī'ya' ixtō'ca't huan tacha'ni' como chā'htza' huan chi'chini' a'ntū napūmā'kaquī'can huan tacha'ni'. Ca'tla'htza' huan tacha'ni' nac cā'quilhtamacuj. ¹⁶ Lā' a'ntū ixuī' nac poklhnu' mā'kaquī'lh huan tacha'ni' nac quilhtamacuj.

¹⁷ A'calistān iclaktzī'mpā ā'kalhatin ángel taxtulh de nac litokpān nac a'kapūn. Lā' nā xla' ixchi'panī't ixmachīta tzej xasta'ya'nca'. ¹⁸ Lā' ā'calistān mincha' nac altar ā'kalhatin huampala ángel a'ntū ixlīmāmacū'canī't huan macscut. Lā' xla' lej palha' ta'sanī'lh huan ángel a'ntū ixchi'panī't ixmachīta lā' huanilh:

—Capūchu'cu mimachīta huan xamayāc uvas a'nlhā tastacnī't nac cā'ti'ya'tna' como chuhua'j huāktza' xachān.

¹⁹ Lā' huan ángel pūchu'culh ixmachīta huan xamayāc uvas nac cā'ti'ya'tna'. Lā' cāmojōlh huan uvas a'nlhā tzej nalacchi'tcan para nataxtuni'kō' huan xaxcān. Chuntza' nalimāchekxīcan que Dios nacāmāpātīnī huan a'ntū xaca'tzanca'tzīnī'n como lej a'kchā'nī't con ū'tunu'n. ²⁰ Lā' lacchi'tca huan uvas na ixquilhtūn huan xcānsipej. Lā' taxtulh lhūhua' ka'lhni' hua'chi katin pūxka a'xni'ca' ka'tla'nān. Lā' lej pūlh mā'n ixuani't lā' chā'lh na ixpīxni' huan cahuāyuj lā' lakatu'tun ciento kilómetros ixlīlh mā'n.

15

Huan ángeles ixtalē'n lakatojon lakuat

¹ Lā' ā'calīstān iclaktzī'mpā lakatin ka'tla' lē'cnīn nac a'kapūn. Iccālaktzī'lh kalhatojon ángeles lā' chā'tunu' de xlaca'n ixtalē'n lakatin lakuat. Lā' huā' tamā'na lakuat, ū'tza' ā'xmān. A'xni'ca' nalatza' huā'mā' lakuat a'xni'ca' nasputa ixtā'kcha Dios.

² Lā' ā'calīstān iclaktzī'mpā catūhuā a'ntū ixtasu'yu hua'chi lakatin mar a'ntū hua'chi vidrio. Lā' spi'nenke' ixuanī't hua'chi jala'nat. Lā' nā iccālaktzī'lh a'ntū ixtatlajani't huan xako'hua'jua' animal como tūlah cāmāquilhpūtīca na ixlapapūn huan ídolo a'ntū ixtlahuanī't hua'chi ixmacnī'. Lā' xlaca'n tū' tatamakxtekli nacātankāhui'lican huan ixnúmero de ixtacuīni'. Lā' xlaca'n ixtayāna' na ixquilhtūn huan nac mar a'ntū hua'chi vidrio. Lā' ixtachi'payāna' huan arpas a'ntū Dios ixcāmaxquī'nī't. ³ Lā' xlaca'n ixtatlī'yāna' a'ntū ixtlī' Moisés a'ntū ixtā'scuja Dios. Ixtatlī' por ixpālacata huan Cordero. Lā' a'ntū tatlī'lh, ū'tza' huā'mā':

Māpa'ksīni' quinDiosca'n, hui'x ka'lhikō'ya' ixlīhuāk līmāpa'ksīn.

Ixlīka'tla' lā' lej tzēhuanī't huāk a'ntū tlahua'ya' hui'x.

Xmān hui'x māpa'ksīkō'ya' ixlīhuāk xcānsipejni'.

Lā' huāk a'ntū tlahua'ya' lej tzej lā' ū'tza' chu a'nchī ixlīstu'ncua'.

⁴ Lā' ixlīhuākca'n tachi'xcuui't natajicua'ni'yāni' hui'x, Māpa'ksīni'.

Lā' ixlīhuākca'n natamāka'tlī'yāni'.

Lā' xmān hui'x tlahua'ya' huāk tzej.

Lā' ixlīhuākca'n tachi'xcuui't xalanī'n nac cā'quilhtamacuj natamin lā' natamācā'taniyāni' xmān hui'x, como ixlīhuākca'n talaktzī'n que lej tzej ixlīhuāk a'ntū hui'x tlahua'ya'.

⁵ Lā' ā'calīstān iclaktzī'lh huan lītōkpān ixlaquī'yā nac a'kapūn. Lā' huan na ixchakān ixui'lacha' huan chihuixni' a'nlhā tatzo'kni' huan ley a'ntū maxquī'canī't Moisés. ⁶ Lā' tataxtulh de huan nac lītōkpān huan kalhatojon ángeles a'ntū ixtalē'mā'na huan lakatojon lakuat. Ixtalhakā'nī't ixlu'xu'can lej xafino lā' smu'yonko' lā' stala'nka' lā' ixtaka'lhī ixlīchī'cānca'n de oro na ixcu'xanca'n. ⁷ Lā' ā'calīstān kalhatin de huan ixlīkalhatā'ti' a'ntū ixtayāna' nac huan a'katzā'stūtā'ti' cāmaxquī'lh chā'tunu de huan ángeles lakatunu' kā'x de oro. Lā' huan kā'x ixtalītzuma de huan a'ntū Dios nacālīmāpātīnī huan tachi'xcuui't. Lā' Dios, xla' huī' para pō'ktu. ⁸ Lā' huan lītōkpān ixlītzumakō' jini' como Dios lej ka'tla' lā' lej ka'lhī līmāpa'ksīn. Lā' nīn kalhatin tzē ixtanū huan nac lītōkpān līhuān tūna'j ī'sputkō' huan lakatojon lakuat a'ntū ixtalē'nācha' huan kalhatojon ángeles.

16

Huan p̄atojon kā'x a'nlhā ixtojōmā' a'ntū līmāpātīnī'n Dios

¹ Lā' ā'calīstān ickaxmatli lakatin tachihuīn lej palha' a'ntū ixtaxtumā' de huan nac litokpān. Lā' cāhuanilh huan kalhatojon ángeles:

—Capinchipitit lā' capūxteketit huan nac cā'ti'ya'tna' huan lakatojon kā'x a'ntū cātamaxqu'ni' lā' a'nlhā tatojōmā'na a'ntū Dios nacālimāpātīnī huan tachi'xcuui't.

² Huan xapū'la ángel a'lh lā' pūxtekelh ixkā'x nac cā'ti'ya'tna'. Lā' cātaxtuni'lh lej lakko'hua'jua' tzi'tzi' a'ntū lej ixcāca'tzani' huan a'ntū ixtaka'lhī na ixtankānca'n ī'sello de huan animal lā' huāk a'ntū ixtaquilhputani' xla'.

³ Lā' huan ixlīkalhatu' ángel nā pūxtekelh ixkā'x huan nac mar. Lā' huan xcān ka'lhni' lalh hua'chi ixka'lhni' kalhatin nīn. Lā' tanīkō'lh ixlīhuāk a'ntū ixa'nan nac mar.

⁴ Lā' huan ixlīkalhatu'tun ángel pūxtekepā ixkā'x na ixlīhuāk huan pūxka lā' a'nlhā hui'lāna' mu'sni'. Lā' xlaca'n ka'lhni' talakō'lh. ⁵ Lā' ickaxmatli a'nchī hualh huan ángel a'ntī pūxtekelh ixkā'x huan nac xcān. Lā' hualh:

—QuinDiosca'n, hui'x lej tzey. Lā' hui'x hui' lā' pō'ktu ixlahuī'la'. Lej tzey a'nchī talīmāpalani't con hui'x. ⁶ Xlaca'n a'ntī cāmāpātīnīpāt' tamaknīlh huan mintachi'xcuui't lā' mi'a'cta'sana'nīn. Lā' chuhua'j hui'x cāmāko'tūpāt' huan ka'lhni'. Chuntza' cāminī'ni'.

⁷ Lā' ā'calīstān ickaxmatpā lakatin tachihuīn huan nac altar a'ntū hualh:

—Dios Māpa'ksīni', hui'x ka'lhī'kō'ya' ixlīhuāk līmāpa'ksīn. Lej tzey hui'x a'nchī cālīlacāxtlahua'ya'.

⁸ Lā' huan ixlīkalhatā'ti' ángel nā pūxtekelh huan ixkā'x huan nac chi'chini'. Lā' chuntza' huan chi'chini' cālhcuylh huan tachi'xcuui't con ixmacscut. ⁹ Xlaca'n talhcukō'lh. Lā' tahualh lej lakko'hua'jua' tachihuīn por ixpālacata Dios como xla' macamilh huā'mā' lakuat como ka'lhī līmāpa'ksīn. Lā' xlaca'n tū' maktin taxtāpalīcu'tunli ixtapāstacna'ca'n. Lā' tū' maktin tataquilhputani'cu'tunli Dios.

¹⁰ Lā' ā'calīstān huan ixlīkalhaquitzi' ángel nā pūxtekepā ixkā'x huan na ixpūtahuī'lh huan xako'hua'jua' animal. Lā' tuncan tzi'sualh lakachu a'nlhā ixmāpa'ksīni'n huan xako'hua'jua' animal. Lā' huan tachi'xcuui't ixtaxcā ī'sī'ma'kā'tca'n como lej ixtapātīni'mā'na. ¹¹ Lā' lej ko'hua'jua' talīchihuīna'lh Dios xala' nac a'kapūn como lej ixtapātīni'mā'na como lej ixcāmājicluhī' ixtzi'tzi'ca'n. Lā' tū' tamakxtekli natatlahua a'ntū ko'hua'jua'.

¹² Lā' huan ixlīkalhachāxan ángel nā pūxtekelh ixkā'x huan nac pūxka a'ntū huanican Eufrates. Lā' huan pūxka tīlh lā' chuntza' tzē tapātīle'kelh huan reyes a'ntī ixtamimā'na'ncha' a'nlhā tā'cxtuyāchi huan chi'chini'.

¹³ Lā' ā'calīstān iclaktzī'mpā kalhatu'tun espíritus xalakko'hua'jua'. Xlaca'n tataxtulh na ixquilhni' huan dragón lā' ixquilhni' huan animal xako'hua'jua' lā' nā ixquilhni' huan a'kxokonu' a'cta'sana'. Lā' huan espíritus ixtatasu'yu hua'chi chachakatna'. ¹⁴ Lā' huā' tamā'na espíritus, xlaca'n tlajana'nī'n ixtahuanī't. Lā' xlaca'n ixtatlahua lē'cnīn. Lā' xlaca'n tataxtulh para natamākēstoka ixlīhuākca'n huan reyes xalanī'n nac cā'quiltamacuj. Lā' chuntza' huan reyes tatlahualh guerra huan chi'chini' a'ntū lacsacui'līnī't Dios a'ntī ka'lhīkō' līmāpa'ksīn. ¹⁵ U'tza' huā'mā' a'ntū huan Jesucristo:

—Huanmā' chi'chini' quit na'icmin hua'chi kalhatin ka'lhāna' como nīn chā'tin quintika'lhītō'lah. Lej lipāxūj natala xla'ca'n a'ntū lej xa'nca natamaktaka'lhā ixlu'xu'ca'n lā' tū' natalhtata. Chuntza' tū' laklhka'lo'ko catitalatā'kchokolh xla'ca'n lā' tū' catitamāxana'lh na ixla-capūnca'n tachi'xcuui't.

¹⁶ Lā' huan reyes tatakēstokli a'nlhā ixuanican Armagedón huan tachi-huīn hebreo.

¹⁷ Lā' ā'calīstān huan ixlīkalhatojon ángel pūxtekelh ixkā'x nac cā'ū'nī'n. Lā' chu tuncan chihuīna'lh kalhatin a'ntū ixuī' nac pūmāpa'ksīn a'ntū ixuī' nac litokpān nac a'kapūn. Lā' hualh:

—Chuhua'j lakō'nī'ttza' ixlihuāk.

¹⁸ Lā' chu tuncan tzuculh maki'pa lā' palha' jililh. Lā' lej tachiquilh huan ti'ya't. Lā' a'nchī tachiquilh huan ti'ya't, tū' maktin ixlānī't ixtā'chuntza' desde a'xni'ca' huan tachi'xcuui't tatzuculh talatahui'la nac quilhtamacuj. ¹⁹ Lā' huan ka'tla' cā'lacchicni', a'nlhā ixuanican Babilonia, tache'kelh huan ti'ya't lā' lakatu'tun taxtulh. Lā' huan xcānsipejni' xala' ixlihuāk quilhtamacuj, talakuankō'lh. Dios cāpāstacli huan tamā'na xalanī'n nac Babilonia a'nchī lej ixtatlahuanī't a'ntū xako'hua'jua'. Lā' xla' lej cāmāpātīnīlh como xla' lej ixa'kchā'nī't. ²⁰ Lā' ixlihuāk huan lacpītzina'j ti'ya't nac mar talakuankō'lh. Lā' nā talakuankō'lh huan kēstīnni'. Lā' tū'tza' ixtatasu'yu. ²¹ Lā' yujli chejet lej lakka'tla'. Lā' lakatin chejet ixtzincan tu'pu'xam kilos. Lā' cāmūtō'lah huan tachi'xcuui't. Lā' xla'ca'n ā'chulā' ko'hua'jua' talichihuīna'lh Dios por ixpālacata huan chejet como lej ixtapātīni'mā'na ixpālacata huan xaka'tla' lakuat.

17

Māpātīnīca huan puscāt a'ntūn tū' tzey ixuanī't

¹ Lā' quilakmilh huan kalhatin ixlīkalhatojon ángeles a'ntū ixtaka'lhī huan lakatojon kā'x. Lā' quihuanilh:

—Cata't. Na'icmāsu'ni'yāni' a'nchī namāpātīnīcan huan puscāt a'ntū lej tlahua talākalhī'n a'ntū hui' a'nlhā mā' lhūhua' marna'. ² Huan māpa'ksīni'nī'n xalanī'n ixlihuāk huan quilhtamacuj tatā'tlahuanī't talākalhī'n huā'mā' puscāt. Lā' huan tachi'xcuui't xalanī'n nac cā'quilhtamacuj, xla'ca'n hua'chi ka'chīnī'n como lej ko'hua'jua' ixtapāstacna'ca'n por ixpālacata huā'mā' puscāt —quihuanica.

³ Lā' tuncan huan ángel quilē'lh por ixlīmāpa'ksīn huan Espíritu Santo hasta nac lakatin cā'lhpi'mpi'li' ti'ya't. Lā' a'ntza' iclaktzī'lh kalhatin puscāt ixkēhui' lakatin animal xaspi'nenke'. Lā' ixlīmakka'tla' huan animal ixtamaktzo'kni' lej xalakko'hua'jua' tacuīni'. Lā' huan animal ixka'lhī lakatojon ixa'kxāk lā' kancāuj ixa'kalokot. ⁴ Lā' huan puscāt ixlhakā'nī't ixlu'xu' xasmumo'nko lā' xaspi'nenke'. Lā' ixlu'xu' ixka'lhī lhūhua' oro lā' lhūhua' a'ntū hua'chi chíhuix lej xalactzēhuanī't lā' lej xatapala, lā' nā huan chíhuix a'ntū huanican perla. Lā' ixchī'patēlha lakatin taza de oro. Lā' huan taza ixlītzumakō' tāpālhūhua' a'ntū lej xalakko'hua'jua' como xla' lej ixtlahuanī't talākalhī'n. ⁵ Lā' na ixtankān ixtatzo'kni' lakatin tacuīni' a'ntū ixca'tzīcan lakatzē'k a'ntū ixuanicu'tun. Lā' a'ntū ixtatzo'kni' ū'tza' huā'mā': “Huan xaka'tla' Babilonia, xla' ū'tza' xatzī't de ixlihuāk huan pusan a'ntū lej tatlaha talākalhī'n, lā' ixlihuāk a'ntū ko'hua'jua'”. ⁶ Lā' iclaktzī'lh que huanmā' puscāt ixlīka'chīnī't huan ixka'lhni'ca'n huan ixtachi'xcuui't Dios. Xla'ca'n cāmāknīca como tū'

tamakxtekli ta'a'kahuāna'ni' Jesús. Lā' a'xni'ca' quit iclaktzī'lh huā'mā', lej ica'cnīlh. ⁷Lā' huan ángel quinkalhasqui'nīlh:

—Lā' ¿a'chī' li'a'cnī'ya'? Na'icuaniyāni' a'ntū lilakatzē'k ixpālacata huan puscāt lā' huan animal a'ntū kēhuī', lā' a'ntū ka'lhī lakatojon ixa'kxāk lā' kancāuj ixa'kalokot. ⁸Lā' huan animal a'ntū la'ktzi', xla' ixlahuī' xapū'la, lā' chuhua'j tū'tza' lahuī'. Xla' natā'cxtuyāchi nac huan xapūlh mā'n lhu'cu'. Lā' ā'calīstān xla' na'a'n a'nlhā namālakuanīcan. Lā' a'xni'ca' nalaktzī'ncan huan animal, natalē'cnī huan tachi'xcuhuī't xalanī'n nac cā'quilhtamacuj. Lej natalē'cnī huan animal a'nchī ixuī' de makāntza' lā' tū'tza' lahuī' lā' nalatahui'lapala. Natalē'cnīni'n ixlihuākca'n a'ntīn tū' tatzō'kni' ixtacuīni'ca'n huan nac libro desde a'xni'ca' tzuculh cāxtahui'la quilhtamacuj. Lā' huan libro ū'tza' a'nlhā cātzo'kcanī't ixtacuīni'ca'n a'ntīn taka'lhī xasāsti' ixquilhtamacujca'n.

⁹Lā' nā huan ángel quihuanilh:

—Chuhua'j na'icuaniyāni' a'nchī līmāchekxīcan huā'mā'. Huan lakatojon ixa'kxāk huan animal, xla' ū'tza' huan lakatojon kēstīn a'nlhā tahui'la huan puscāt. ¹⁰Lā' nā huan lakatojon a'kxāk, ū'tza' nā huanicu'tun huan kalhatojon reyes. Lā' huan kalhaquitzis de xla'ca'n tū'tza' tamāpa'ksīni'n. Lā' kalhatin de xla'ca'n, xla' māpa'ksīni'ncus. Lā' huan kalhatin ixlikalhatojon, xla' tū' minī't. Xla' a'xni'ca' namīn, tū' lej makān catimāpa'ksīni'lh. ¹¹Lā' huan animal a'ntū ixlahuī' xapū'la lā' a'ntū tū'tza' lahuī', xla' ū'tza' ixlikalhatzeyan rey. Lā' xla' a'cxtim con huan kalhatojon. Lā' ā'calīstān xla' namālakuanīcan.

¹²'Lā' huan kancāuj a'kalokot a'ntū la'ktzi', xla' ū'tza' huan kalhacāuj reyes. Xla'ca'n a'ntīn tūna'j talītzucu tamāpa'ksīni'n. Xla'ca'n natamāpa'ksīni'n con huan animal xmān lakatin hora. ¹³Lā' huā' tamā'na kalhacāuj reyes talacchihuīna'nī't lā' natamaxquī' huan animal ixlīmāpa'ksīnca'n. ¹⁴Xla'ca'n natatlahua guerra lā' natatā'lāsta'la huan Cordero. Lā' nācātłaja huan Cordero con ixtachi'xcuhuī't a'ntī Dios cāta'sani'nī't lā' cālacsacnī't lā' ta'a'kahuāna'ni' xmān Dios. Lā' huan Cordero natlajana'n como xla' cāmāpa'ksī ixlihuākca'n a'ntīn tamāpa'ksīni'n, lā' xla' ū'tza' Rey a'ntī ā'chulā' māpa'ksīni'n que ixlihuākca'n huan reynī' xalanī'n nac cā'quilhtamacuj.

¹⁵Lā' nā quihuanilh huan ángel:

—Huan marna' a'ntū cāla'ktzi' a'nlhā lacahuahuī' huan puscāt a'ntī lej tlahua talākahlī'n, huā'mā' xla' tachi'xcuhuī't xalanī'n lalalhūhua' xcānsipejni' a'ntīn tachihuīna'n lej tāpālhūhua' tachihuīn. ¹⁶Lā' huan kancāuj a'kalokot a'ntū cāla'ktzi' lā' a'ntū kalhacāuj reyes, xla'ca'n lā' huan animal natalāca'tzalaktzī'n con huan puscāt a'ntī lej tlahualh talākahlī'n. Lā' huan puscāt namaklhtikō'can a'ntū ka'lhī. Lā' lhka'lo'ko natamakxteka. Xla'ca'n natahua' ixquinīt huan puscāt. Lā' a'ntū na'a'katāxtū nalcuyukō'can. ¹⁷Dios cāmāpuhuanīlh para natatlahua a'ntū Dios ixlacasquī'n. Lā' ū'tza' xla'ca'n talīlacchihuīna'lh lā' talīmaxquī'lh ixlīmāpa'ksīnca'n huan animal hasta a'xni'ca' natlōkentaxtūkō'can ixlihuāk a'ntū Dios ixuanī't. ¹⁸Lā' huan puscāt a'ntī la'ktzi', xla' ū'tza' huan lej xaka'tla' cā'lacchicni' a'ntū cāmāpa'ksīkō' huan reyes xalanī'n nac quilhtamacuj.

¹ Lā' ā'calistān iclaktzī'mpā ā'kalhatin ángel a'ntū ixuyjmā'chi de nac a'kapūn. Xla' lej ixka'lhī līmāpa'ksīn. Lā' xla' lej i'xkaka lā' mākxakēkō'lh huan quilhtamacuj. ² Lā' lej palha' hualh:

—Chuhua'j mālakuanikō'canī'ttza' huan xaka'tla' cā'lacchicni' Babilonia. Chuhua'j tahui'lāna' a'ntza' xmān huan tlajana'nī'n, lā' ixlihuāk huan spūnu' xalakko'hua'jua'. ³ Babilonia cāmātlahuīlh talaclē'i' xalanī'n na ixlihuāk huan xcānsipejní'. Lā' huan reyes xalanī'n na ixlihuāk huan cā'quilhtamacuj tatlahualh ixtalacē'i'ca'n por ixpālacata huā'mā' cā'lacchicni'. Lā' huan stā'na'nī'n xalanī'n nac quilhtamacuj rico tala'nī't, como huan xalanī'n nac Babilonia lej ixtaxa'ma ixtumīnca'n para tatamāhua ixlihuāk a'ntū ixtalacasqui'n.

⁴ Lā' ā'calistān ickaxmatpā lakatin tachihuīn nac a'kapūn a'ntū hualh:

—Cataxtutit huan nac Babilonia, hui'xina'n a'ntū quintachi'xcuui't. Tū' natlahua'yā'tit huan xako'hua'jua' talaclē'i' con xalanī'n a'ntza'. Lā' chuntza' tū' catimākpātīnī'ntit nā hui'xina'n a'xni'ca' nacāmāpātīnīcan xla'ca'n. ⁵ Ixtalacē'i'ca'n xla'ca'n lej lhūhua'. Cāmākēstokui'līni'canī't lā' chā'nī't hasta nac a'kapūn. Dios lej cāpāstacni'nī't huan ixtalacē'i'ca'n. ⁶ Chuhua'j cacātlahuani'ca xla'ca'n chu a'nchī cātatlahuani'nī' hui'xina'n. Tzej catamāpalalh hasta maktu' por huan a'ntū tatlahuani'lh ā'makapitzīn. Chuhua'j tzej catapātīnī'lh xla'ca'n hasta maktu'. ⁷ Lej rico ixtahuanī't lā' lej ixtapāxuhualh lā' lej ixtaka'tla'jca'jtzī. Lā' chuhua'j tzej catapātīnī'lh lā' tzej catalakaputzalh. Xla'ca'n hua'chi kalhatin puscāt a'ntū huan: “Quit kalhatin reina lā' icmāpa'ksīni'n. Lā' quit tū' lakapūt. Lā' tū' maktin ictilakaputzalh”. ⁸ Lā' ū'tza' natalīmin huan lakuat. Lā' naminkō' ixlihuāk lakatin chī'chini': talakaputzīt lā' līnīn lā' tatzī'ncsta. Lā' nā nahcuyukō'can huā'mā' cā'lacchicni'. Lā' a'ntū namacamin huā'mā' lakuat, xla' ū'tza' Dios. Lā' xla' lej ka'lhī līmāpa'ksīn.

⁹ Lā' huan reyes xalanī'n nac cā'quilhtamacuj tatlahualh ixtalacē'i'ca'n con huan xalanī'n nac Babilonia. Lā' con ū'tunu'n ixcātā'tlahua ixlihuāk a'ntū ixtalacasqui'n. Xla'ca'n natalakaputza lā' natacalhuan a'xni'ca' natalaktzī'n que huan cā'lacchicni' Babilonia lhcumā' lā' huan xajini' tā'kayāhuamā'. ¹⁰ Lā' huan reyes natalaca'a'ntāya de makat como nā lej natajicua'n a'nchī natapātīnī'ntamā' huan xalanī'n nac Babilonia. Lā' natalāhuani:

—Lej xānti la huan Babilonia, huan ka'tla' cā'lacchicni'. Chu līmaktin māpalamā' por ixlihuāk huan xako'hua'jua' a'ntū tatlahuani't a'ntza'. Lā' lej ixka'lhī līmāpa'ksīn —chuntza' natahuan.

¹¹ Lā' huan stā'na'nī'n xalanī'n nac quilhtamacuj nā xla'ca'n natacalhuan lā' natalakaputza por huan a'ntūn pātē'kemā' nac Babilonia. Natacalhuan como tū'tza' catita'a'nalh a'ntū nacāmaktamāhua ixlīstā'tca'n. ¹² Tū'tza' cati'a'nalh a'ntū nacāmaktamāhua ixlīstā'tca'n hua'chi huan oro lā' plata lā' perlas lā' lej xatapala chihuix. Lā' tū'tza' caticāmaktamāhuaca huan lu'xu' a'ntū lej xafino de lino lā' de seda a'ntū smumonko' lā' spi'nenke'. Tū'tza' catitamāhuaca huan qui'hui' a'ntū lej xamu'csa. Tū'tza' caticāmaktamāhuaca a'ntū cātlahuacan de marfil lā' de huan qui'hui' lej xatapala lā' huan bronce lā' līcā'n lā' huan mármol. ¹³ Tū'tza' catitamāhuaca huan canela lā' nīn huan chī'tinni' a'ntū mojōni'can līhua't. Lā' tū'tza' caticāmaktamāhuaca huan pūm lā' mirra lā' perfume lā' vino lā' aceite lā' harina lā' trigo. Tū'tza' caticāmaktamāhuaca huācax lā' borregos lā' cahuāyuj lā' carros a'ntū cāsta'nca cahuāyuj lā' huan tasācua' a'ntūn tascuja

para ixtēcu'ca'n a'ntīn cātamāhuanī't. ¹⁴ Lā' huan stā'na'nī'n natahuani xalanī'n nac Babilonia:

—Huan lej xalacuan catūhuā a'ntū lej ixka'lhīcu'tunā'tit, xla' cāspunī'kō'nī'ta'ni'. Lā' nā cāspunī'kō'nī'ta'ni' huan lej xalacfino catūhuā lā' lej xatapala. Tū'tza' maktin catika'lhī'tit.

¹⁵ Lā' huan stā'na'nī'n lej ricos ixtahuani't como lej ixtatlahua negocio con xalanī'n nac Babilonia. Lā' nā xlaca'n natalaca'a'ntāya de makat como lej natajicua'n a'nchī natapātīni'ntamā' xalanī'n nac Babilonia. Lā' natalakaputza lā' natacalhuan. ¹⁶ Lā' natahuan:

—¡Lej xānti la huan Babilonia! Xapū'la xalanī'n a'ntza' ixtalhakā'nan huāk con huan lino xafino lā' xasmumonko' lu'xu' lā' xaspi'nenke'. Lā' ixtaka'lhī ixlicāxtlahualīca'n huāk de oro lā' de chihuix lej xatapala lā' perlas. ¹⁷ Lā' chu līmaktin cāspunī'kō'lh ixlīricoca'n —natahuan.

Lā' ixlīhuākca'n huan marineros lā' xanapuxcu'nu' huan barcos lā' ixlīhuākca'n a'ntīn tapū'a'an huan barcos lā' ixlīhuākca'n a'ntū tamakscuja nac mar, ixlīhuākca'n natalaca'a'ntāya. ¹⁸ Lā' a'xni'ca' natalaktzī'n a'nchī lhcumā' huan cā'lacchicni' Babilonia lā' a'nchī taxtumā' huan jini', xlaca'n natahuan:

—Tū' maktin ixa'nani't lakatin cā'lacchicni' hua'chi huā'mā' ka'tla' cā'lacchicni'.

¹⁹ Lā' como lej natalakaputza, māni' xlaca'n nata'a'cpūtō'ca' pokxni'. Lā' natacalhuan lā' lej palha' natahuan:

—¡Xānti la huā'mā' xaka'tla' cā'lacchicni'! Lej rico ixtahuani't xalanī'n a'ntza'. Lā' nā talalh ricos ixlīhuākca'n ixtēcu'ni'n barcos como lej īstā'nancan nac Babilonia. ¡Xānti la huan cā'lacchicni'! Chu līmaktin sputlī.

²⁰ Lā' nā nahuancan:

—Catalīpāxuhualh ixlīhuākca'n xalanī'n nac a'kapūn como lakuanī't huan cā'lacchicni' Babilonia. Calīpāxuhua'tit hui'xina'n a'ntū ixtachi'xcuhui't Dios lā' nā hui'xina'n apóstoles lā' ixa'cta'sana'nī'n Dios. Xlaca'n xalanī'n nac Babilonia tamāpalamā'natza' con Dios a'ntū cātatlahuani'nī'ta'ni' hui'xina'n.

²¹ Lā' ā'calīstān kalhatin ángel lej xatli'hui'qui chi'palh lakatin ka'tla' chihuix hua'chi lakatin xuā'ti' ixlīka'tla'. Lā' tamacajūlh nac mar lā' hualh:

—Chuntza' namāyujūcan huan ka'tla' cā'lacchicni' Babilonia. Lā' tū'tza' maktin catitasu'yulh. ²² Tū'tza' catikaxmatca a'ntza' huan música. Tū'tza' catikaxmatca huan arpa nīn huan līskoli' nīn huan trompeta. Tū'tza' maktin catikaksa kalhatin makscujni' de catūhuāya tascujūt. Tū'tza' catisā'nalh huan xuā'ti' a'xni'ca' squitimā'ca como tintī' a'ntū natasquiti. ²³ Tintī'tza' a'ntza' nīn lakatin pūmaksko a'ntū namaksko. Tū'tza' catikaxmatca ixtachihuīn a'ntūn tapūchahuani'tcus. Huan stā'na'nī'n a'ntū xapū'lh tamilh nac Babilonia, xlaca'n ā'chulā' ixtaka'lhī līmāpa'ksīn que ā'makapitzīn xalanī'n nac cā'quilhtamacuj. Xalanī'n nac Babilonia talī'a'kxokonu'lh con ixtatlahuāncā'n xalanī'n chuxalhā nac cā'quilhtamacuj —hualh huan ángel.

²⁴ Chuntza' napātī'keni' huan Babilonia como a'ntza' cāmknīca ixa'cta'sana'nī'n Dios lā' nā cāmknīca ixtachi'xcuhui't Dios. Lā' nā talē'n cuenta xalanī'n nac Babilonia a'nchī cāmknīca ixtachi'xcuhui't Dios na ixlīhuāk huan quilhtamacuj.

19

¹ Lā' ā'calistān ickaxmatli a'nchī palha' ixtata'sa huan lhūhua' tachi'xcuhūi't nac a'kapūn. Xlaca'n ixtahuan:

¡Lej ka'tla' Dios!

Xla' quincāmāpūtāxtūyāni'.

Ca'a'cnīni'ni'ca' xmān ū'tza'.

Lā' xla' ka'lhikō' huan limāpa'ksīn.

² Xla' juzgarlī chu a'nchī a'ntū stu'ncua'.

Lej tzey a'nchī xla' juzgarlī.

Xla' juzgarlīnī't huan Babilonia como xalanī'n a'ntza' tamātlahuīlh tala-clē'i' ixlīhuākca'n xalanī'n huan quilhtamacuj, chu a'cxtim hua'chi xlaca'n.

Dios māpātīnīnī't huan Babilonia como xalanī'n a'ntza' tamaknīlh a'ntī ixtatā'scuja Dios.

³ Lā' chihuīna'mpalaca lej palha' lā' tahualh:

—¡Lej ka'tla' Dios! Huan jini' tō'ca'mā' de nac Babilonia para pō'ktu.

⁴ Lā' huan kalhapu'xamatā'ti' papatzīnī'n lā' huan kalhatā'ti' a'ntī ixtayāna nac huan a'katzā'stūtā'ti', xlaca'n tatatzokostani'lh Dios a'ntī ixuī' na ixpūmāpa'ksīn. Xlaca'n tamācā'tanīlh lā' tahualh:

—Stu'ncua' a'nchīn tahuan. ¡Lej ka'tla' Dios!

⁵ A'calistān kaxmatpalaca lakatin tachihuīn de ixpūmāpa'ksīn Dios lā' hualh:

Camāka'tlī'tit Dios milīhuākca'n hui'xina'n a'ntīn tapa'ksīyā'tit con Dios lā' milīhuākca'n hui'xina'n, xal akka'tla'n lā' xalactzina'j, a'ntī a'cnīni'ni'yā'tit Dios.

Tapūchahualh a'ntī huanican Cordero

⁶ Lā' chu ickaxmatpā hua'chilh ixtachihuīna'mā'na lhūhua' tachi'xcuhūi't lā' hua'chi a'nlhā yujtāya xcān, lā' hua'chi a'xni'ca' lej palha' jili lā' tahualh:

¡Lej ka'tla' Dios!

Māpa'ksīni'ntza' quiMāpa'ksīni'ca'n quinDiosca'n a'ntīn ka'lhikō' limāpa'ksīn.

⁷ Lā' līpāxūj catahui'lauj lā' cata'sauj de tapāxuhuān.

Lā' camāka'tlī'uj Dios.

Lā' chinī'ttza' huan chí'chini' a'ntū napūtapūchahua huan a'ntī huanican Cordero.

Lā' ixtasqui'ni' tacāxnī'ttza'.

⁸ Lā' huan xatasqui'ni' makxtekcanī't nalhakā'nan con huan xatzey xas-tala'nka' lu'xu' lā' slamama.

Huan lej xatzey lu'xu' huanicu'tun que lej tzey a'nchī talatā'kchoko ixtachi'xcuhūi't Dios.

⁹ A'calistān huan ángel quihuanilh:

—Catzo'kti huā'mā': "Līpāxūj tahui'lāna' a'ntīn cākantāyacanī't para huan tahua' a'xni'ca' natapūchahua huan Cordero".

Lā' nā quihuanilh huan ángel:

—U'tza' stu'ncua' como ū'tza' huā'mā' a'ntū hualh Dios.

¹⁰ Lā' quit ictatzokostani'lh huan ángel lā' ictimācā'tanīcu'tulh. Lā' xla' quihuanilh:

—Tū' catla'hua' chuntza'. Tū' caquimācā'tani'. Quit ictā'scuja Dios chuntza' hua'chi hui'x lā' hua'chi huan mintā'timīn a'ntīn takalhlaka'i' a'ntū xastu'ncua' a'ntū Jesús māsu'yulh. Xmān Dios namācā'tanī'ya'.

A'ntin tamāca'tzīnīn'n ixtachihuīn Jesucristo, ixlīhuākca'n xla'ca'n ixa'cta'sana'nī'n Dios —quihuanica.

Huan xasa'kaka cahuāyuj lā' a'ntī ixkēhuī'

¹¹ A'calistān iclaktzī'lh huan a'kapūn laquī'yā. Lā' iclaktzī'lh lakatin cahuāyuj xasa'kaka. Lā' a'ntī ixkēhuī' huā'mā' cahuāyuj, māpācuhuīca Xastu'ncua' lā' ū'tza' a'ntin tlōkentaxtū ixlīhuāk. Xla' tzey a'nchī māpa'ksīnī'n. Lā' lej tzey a'nchī xla' tlahua guerra. ¹² Lā' ixlakastapun ixtaxkaka hua'chi xalamana' huan macscut. Lā' ixmūhuī' lhūhua' corona na ixa'kxāk. Lā' ixtzo'kni'canī't lakatin tacuīnī'. Lā' nīn tintī' ixmāchekxī a'ntū ixuanicu'tun huanmā' tacuīnī'. Lā' xmān ū'tza' ixmāchekxī. ¹³ Ixlu'xu' ixfasakō'nī't ka'lhni'. Lā' ixtacuīnī' ū'tza' huan ixtachihuīn Dios. ¹⁴ Lā' ixtastālani' huan ejércitos xala' nac a'kapūn. Xla'ca'n ixtakēhuī'lāna' laksana'kakan cahuāyuj. Lā' ixlu'xu'ca'n lej xatzey lā' xasa'kaka lā' stala'nka' ixtahuanī't. ¹⁵ Lā' a'ntī ixfasakō'nī't ka'lhni' ixlu'xu', quilhtaxtulh katin espada a'ntū lej sta'ya'nca'. Con huā'mā' nacāpūtlaja huan tachi'xcuhuī't nac quilhtamacuj. Lā' lej līpalha' nacāmāpa'ksī. Xla' nacāmāpātīnī como Dios lej a'kchā'n con ū'tunu'n. Lā' a'nchī xla'ca'n natapātīnī'n natala hua'chi huan uvas a'ntū cālacchī'ntacan a'xni'ca' māxtuni'can xaxcān. ¹⁶ Lā' na ixlu'xu' lā' na ixchākēn ixtatzo'kni' lakatin tacuīnī': "Ū'tza' huan Rey a'ntī cāmāpa'ksī ixlīhuākca'n reyes. Ū'tza' huan Māpa'ksīnī' a'ntī cāmāpa'ksī ixlīhuākca'n a'ntin taka'lhī līmāpa'ksīn".

¹⁷ A'calistān iclaktzī'lh kalhatin ángel a'ntī ixyā nac chí'chini'. Lā' xla' lej palha' cāhuanilh ixlīhuākca'n huan spūnnu' a'ntū ixtakosnū'ntlā' huan nac cā'ū'nī'n:

—Cata'ntit. Catakēstoktit lā' cahua'tit a'ntū Dios nacāmāxquī'yānī'.

¹⁸ Cata'ntit lā' cahua'tit huan ixquinī'tca'n huan reyes lā' generales lā' huan xalactlī'huī'qui chí'xcuhuī'n. Cahua'tit huan ixquinī'tca'n huan cahuāyuj lā' ixquinī'tca'n a'ntī ixtakētō'la. Cahua'tit ixquinī'tca'n ixlīhuākca'n tachi'xcuhuī't, a'yuj ixtamakscuja lā' a'yuj tū' ixtamakscuja, lā' a'yuj chí'xcuhuī'n a'ntī lej tatasquī'nī lā' a'yuj tū' lej tatasquī'nī —hualh huan ángel.

¹⁹ A'calistān iclaktzī'lh a'nchī ixtatakēstoknī't huan xako'hua'jua' animal lā' huan reyes xalanī'n nac quilhtamacuj lā' i'soldadosca'n. Ixtatakēstoknī't para natatā'lātucsa a'ntī ixkēhuī'lāna' lā' huan i'soldados. ²⁰ Huan xako'hua'jua' animal chí'paca lā' nā huan a'cta'sana' a'ntī ixa'kxokonu'n. Xla' ixtlahuanī't lē'cnīn na ixlacapūn huā'mā' animal. Lā' chuntza' ixcā'a'kxokonī't a'ntī ixtalē'n na ixtankānca'n huan i'sello huan animal lā' a'ntī ixtataquilhpūtani' huan ídolo a'ntū ixtasu'yu hua'chi huan animal. Lā' huan animal lā' huan a'cta'sana' a'ntī ixa'kxokonu'n, xalakahuan cāmacā'nca huan nac cā'macscutnu' a'nlhā hua'chi lakatin lago lā' a'nlhā lhucuyucan azufre. ²¹ Lā' ixlīhuākca'n huan makapitzīn ixtachi'xcuhuī't huan xako'hua'jua' animal, xla'ca'n cāpūmaknīkō'ca huan espada a'ntū quilhtaxtulh na ixquilhni' a'ntī ixkēhuī' huan cahuāyuj. Lā' huan spūnnu' tzej talīka'sli huan ixquinī'tca'n.

20

Lakatin mil cā'ta

¹ Lā' ā'calistān iclaktzī'lh kalhatin ángel a'ntī ixyujmā'chi de nac a'kapūn. Lā' ixlē'mā' huan xallave de huan xapūlh mā'n lhu'cu'. Lā' nā ixlē'mā' katin cadena lhmā'n. ² Lā' xla' chí'palh huan dragón. Ū'tza' huan lūhua' a'ntū xala' lejtza' makān, lā' nā ū'tza' huan ko'ti'ti' lā' nā huanican

Satanás. Lā' huan ángel chī'lh huan dragón lā' māchokolh xatachī'n lakatin mil cā'ta. ³ Lā' huan ángel mojōlh nac xapūlh mā'n lhu'cu'. Lā' tzej mālacchōlh lā' hui'līni'lh lakatin sello nac xamākalhcha. Lā' chuntza' huan ko'ti'ti' tūlahntza' cā'a'kxokolh huan tachi'xcuui't xalanī'n nac quilhtamacuj hasta que nasputa huan lakatin mil cā'ta. Lā' a'xni'ca' nasputa huan mil cā'ta, namakxtekcan. Lā' tū' makān catimakxtekca.

⁴ Lā' ā'calistān iccālaktzī'lh makapitzīn pūtahui'lhni' a'nlhā ixtapūmāpa'ksīni'n. Lā' nā iccālaktzī'lh ā'makapitzīn a'ntī ixtahui'lāna' a'ntza'. Xlaca'n iccāmaxquī'canī't līmāpa'ksīn para natajuzgarlī. Nā iccālaktzī'lh xlaca'n a'ntī iccā'a'cchu'cucanī't. Cāmaknīca como ixtamāsu'yu ixtachihuīn Dios lā' a'ntū xastu'n'cuā' ixpālacata Jesús. Xlaca'n tū' ixtamācā'tanīnī't huan xako'hua'jua' animal, lā' tū' ixtataquilhpūtani'nī't ixídolo. Lā' tū' ixtamakxteknī't nacāhui'līni'can huan sello na ixtankānca'n lā' na ixmacanca'n. Lā' iccālaktzī'lh que huā' tamā'na talakahuanchokolh lā' tamāpa'ksīni'lh con Cristo lakatin mil cā'ta. ⁵ Xlaca'n ū'tunu'n a'ntū xapū'la talakahuanchokolh. Huan ā'makapitzīn nīnī'n natalakahuanchoko a'xni'ca' nasputa huan mil cā'ta. ⁶ Līpāxūj a'ntīn talakahuanchoko a'xni'ca' talakahuanchoko huan xapū'la. Xlaca'n natatā'māpa'ksīni'n con Dios. Xlaca'n tū'tza' catitanīlh ixlīmaktu' hua'chi ā'makapitzīn. Xlaca'n natatā'scuja Dios lā' nā Cristo. Lā' natamāpa'ksīni'n con Cristo lakatin mil cā'ta.

⁷ Lā' a'xni'ca' natasputa huan lakatin mil cā'ta, namakxtekcan huan ko'ti'ti'. Lā' xla' nataxtu de a'nlhā ixchī'canī't. ⁸ Lā' nataxtu lā' nacā'a'kxoko huan tachi'xcuui't na ixlīhuāk huan quilhtamacuj. Lā' nacā'a'kxoko xalanī'n nac Gog lā' Magog. Xlaca'n nacāmākēstoka para natatlahua guerra. Xlaca'n lej lhūhua' hua'chi huan xalactzīnāj chihuix a'ntū tahui'lāna' na ixquilhtūn huan mar. ⁹ Lā' iclaktzī'lh a'nchī huan ī'soldadosca'n de Gog lā' Magog ixtalatā'kchoko chuxalhā lā' tatā'tamacxti'li'lh a'nlhā ixtahui'lāna' huan ixtachi'xcuui't Dios. Lā' huanmā' cā'lacchicni' ū'tza' a'ntū Dios lej pāxquī'. Lā' de nac a'kapūn mincha' huan macscut lā' cālhcuayukō'lh ixlīhuākca'n ixtachi'xcuui't huan ko'ti'ti'. ¹⁰ Lā' huan ko'ti'ti' a'ntī iccā'a'kxokonī't macā'nca nac cā'macscutnu' a'ntū hua'chi lago lā' a'nlhā hucuyacan azufre. Lā' nā a'ntza' iccāmacā'n'canī't huan xako'hua'jua' animal lā' huan a'cta'sana' a'ntī ixa'kxokonu'n. A'ntza' nacāmāpātīnīcan de tuncuj lā' de tzi'sa para pō'ktu.

Dios najuzgarlīni'n a'nlhā huī' na ixpūmāpa'ksīn

¹¹ A'calistān iclaktzī'lh lakatin pūmāpa'ksīn lej ka'tla' lā' smu'yonko'. Lā' iclaktzī'lh a'ntī ixuī' a'ntza'. Huan quilhtamacuj lā' huan a'kapūn cāmālakuanīca na ixlacapūn Dios. Lā' tū'tza' tatasu'yulh. ¹² Lā' iccālaktzī'lh huan nīnī'n, lakka'tla'n lā' xalacti'na'j. Xlaca'n ixtayāna' na ixlacapūn Dios. Lā' cāmālakakē'ca huan libros. Lā' ā'calistān mālakakē'palaca ā'lakatin. U'tza' huā'mā' huan libro a'nlhān cātzo'kcanī't ixtacuīni'ca'n a'ntīn taka'lhī xasasti' ixquilhtamacujca'n. Lā' cājuzgarlīca huan nīnī'n chu a'nchī ixtalatā'kchokonī't chuntza' a'nchī ixtatzo'kni' ixlīhuāk a'ntū ixtatlahuanī't. ¹³ A'calistān huan mar cāmācamāstā'lh a'ntī ixtanīnī't a'ntza'. Lā' nā tachīlh xlaca'n a'ntī ixtahui'lāna' nac cā'līnīn. Lā' cājuzgarlīkō'ca ixlīhuākca'n, chā'tunu' chu a'nchī ixtalatā'kchokonī't. ¹⁴ Lā' ā'calistān huan līnīn lā' huan cā'līnīn cāmācā'nca nac cā'macscutnu' a'nlhā hua'chi lago. Lā' a'ntza' a'nlhā nīcan ixlīmaktu'. ¹⁵ Lā' nā cāmācā'nca nac cā'macscutnu' ixlīhuākca'n a'ntīn tū' iccātzo'kni'canī't ixtacuīni'ca'n huan

nac libro a'nlhān tatzō'kni' ixtacuīni'ca'n a'ntūn taka'lhī xasāsti' ixquilhtamacujca'n.

21

Huan xasāsti' a'kapūn lā' huan xasāsti' quilhtamacuj

¹ Lā' ā'calistān iclaktzī'lh ā'lakatin xasāsti' a'kapūn lā' xasāsti' quilhtamacuj. Huan xapū'la a'kapūn lā' huan xapū'la quilhtamacuj ixcāmālakuanīcanī't. Lā' tū'tza' ixa'nān mar. ² Quit iclaktzī'lh huan xatasiqua'lanālīn cā'lacchicni'. Huā'mā' cā'lacchicni' ū'tza' a'ntū xasāsti' Jerusalén. Lā' nā iclaktzī'lh a'nchī ixuyjmā'chi nac a'kapūn a'nlhā hui'lacha' Dios. Lā' huan cā'lacchicni' tzej ixcāxtlahuacani't hua'chi kalhatin xatasqui'ni' a'ntī xa'nca lhakā'nān a'xni'ca' natā'tapūchahua huan i'squi'nīni'. ³ A'calistān ickaxmatli lakatin tachihuīn a'ntū mincha' nac a'kapūn. Lā' lej palha' hualh:

—Chuhua'j Dios cātā'lahuī' huan tachi'xcuhuī't. Lā' xla' nacātā'latahui'la con xla'ca'n. Xla'ca'n natala ixtachi'xcuhuī't. Lā' xla' nala ixDiosca'n xla'ca'n. ⁴ Dios nacāmāscōhuīni' ixlakaxta'jata'ca'n xla'ca'n. Lā' tū'tza' catitanīlh. Lā' tū'tza' catitalakaputzalh. Lā' tū'tza' catitacalhuah. Lā' tū'tza' catitapātīni'lh. Lā' tū'tza' caticāpātī'keni'lh nīn tuntū' a'ntū xala' xapū'la.

⁵ Lā' ā'calistān chihuīna'lh Dios a'nlhā ixuī' na ixpūmāpa'ksīn lā' hualh:

—Chuhua'j quit na'iccāsāstī'tlahuakō' ixlīhuāk catūhuā.

Lā' quihuanīlh:

—Huak huā'mā' catzō'kti. Huā' tamā'na tachihuīn ū'tza' a'ntū xalacstu'n'cua' lā' tzē kalhlaka'ī'can.

⁶ Lā' nā quihuanīlh:

—Lakō'nī'ttza'. Quit hua'chi huan letra A a'ntū litzucu huan alfabeto lā' hua'chi huan letra Z a'ntū ixlī'a'ksputni', como quit xa'icui'tza' a'xni'ca' tzuculh ixlīhuāk lā' na'ictahui'lacus a'xni'ca' nasputkō' ixlīhuāk. A'ntūn takalhpūtī, quit na'iccāmāhuī' huan xcān xala' nac mu'sni' a'nlhān taxtu xcān a'ntū cāmaxquī' xasāsti' ixquilhtamacujca'n. Lā' tū' ic'icāmātā'jīlh. ⁷ Chuntza' quit na'iccātlahuani' ixlīhuākca'n a'ntūn tatla'jana'n. Lā' quit na'icla ixDiosca'n xla'ca'n, lā' xla'ca'n natala quincamana'. ⁸ Tū' chuntza' xla'ca'n a'ntūn tajicua'n lā' ū'tza' tū' quintalistālani'. Xla'ca'n nacāmācā'ncan nac cā'macscutnu'. Lā' nā chuntza' a'ntūn tū' takalhlaka'ī', lā' a'ntūn lej taca'tzanca'tzī, lā' a'ntūn tamaknīni'n, lā' a'ntūn tatlahua talākali'n, lā' huan tlahuāna'nī'n, lā' huan a'ntūn tataquilhpūtani' huan ídolos, lā' ixlīhuākca'n huan a'kxokonunī'n. Xla'ca'n nacāmācā'ncan nac cā'macscutnu' a'nlhā lhucuyucan huan azufre. Huā'mā' ū'tza' a'nlhā ixlīmaktu' nīcan.

Huan xasāsti' Jerusalén

⁹ Lā' ā'calistān quilakmilh kalhatin de huan ixlīkalhatojon huan ángeles a'ntū ixtaka'lhī huan ā'tāpatojon lakuat. Lā' quihuanīlh:

—Cata't, lā' quit na'icmāsu'ni'yāni' huan xatasqui'ni' a'ntū nala ixpuscāt huan Cordero.

¹⁰ Lā' huan Espíritu Santo quimāsu'ni'lh lakatin talakahuān. Huan ángel quilē'lh nac lakatin tālhmā'n kēstīn lej ka'tla'. A'ntza' quimāsu'ni'lh huan cā'lacchicni' a'nlhā ixa' Dios lā' a'nlhā huanican Jerusalén. Ixuyjāchi de nac a'kapūn a'nlhā Dios hui'lacha'. ¹¹ Lā' huan cā'lacchicni' i'xkaka con huan i'xkakana' Dios. I'xkaka hua'chi lakatin chíhuix a'ntū lej xatapala, hua'chi lakatin chíhuix a'ntū huanican jaspe

a'ntū stala'nka' lā' a'ntū xkaka. ¹² Ixlīmakka'tla' huan cā'lacchicni' ixyā lakatin taxaka lej tālh mā'n. Lā' ixka'lhī lakacāujtu' xamākalhcha. Lā' kalhacāujtu' ángeles cālimāmacū'ca huan tamā'na mākálhcha. Lā' huan nac mākálhcha ixcātzo'kcanī't ixtacuīni'ca'n huan kalhacāujtu' ixo'kxa'n Israel. ¹³ Ixtayāna' lakatu'tun mākálhcha lakpātunu', lakatu'tun na ixtankēn, lā' nac norte lakatu'tun, lā' nac sur lakatu'tun, lā' nā lakatu'tun a'nlhā tā'cnū huan chí'chini'. ¹⁴ Huan xacimientō de huan taxaka lakacāujtu' chihuix. Lā' huan nac chihuixni' ixcātzo'kcanī't ixtacuīni'ca'n huan kalhacāujtu' apóstoles, ixla' huan a'ntū huanican Cordero.

¹⁵ Huan ángel a'ntū ixquintā'chihuīna'nī't ixlē'mā' kantin hua'chi a'ctzina'j qui'hui' de oro. Con huanmā' xipūlac'hcālh huan cā'lacchicni', lā' huan xamākalhcha lā' huan taxaka. ¹⁶ Huan cā'lacchicni' tā'ti'jua' ixuanī't. Chu a'cxtim ixlīlh mā'n lā' ixlīpēka'tla'. Huan ángel lhcālh huan cā'lacchicni' con huan ixqui'hui' de oro. Lā' ixlīhuāk lhcākō'lh lā' chā'lh lakatu' mil ā'lakatu' ciento kilómetros de ixlīlh mā'n, chu a'cxtim ixlīpēka'tla' lā' ixlīlālh mā'n. ¹⁷ Lā' huan ángel lhcālh huan taxaka chu a'nchī hua'chi talac'hcāna'n huan chí'xcuhui'n. Lā' ixlīlālh mā'n chā'lh tu'tumpu'xamatā'ti' metros.

¹⁸ Lā' huan taxaka ixlītlahuacanī't huan chihuix de jaspe. Lā' huan cā'lacchicni' huāk de oro xastala'nka' hua'chi vidrio. ¹⁹ Lā' huan xacimientō de huan taxaka lej tzēhuanī't ixuanī't como ixlītlahuacanī't de tāpālhūhua' chihuix a'ntū lej xatapala. Huan xapū'la chihuix de huan xacimientō, xla' de jaspe. Lā' ixlīlakatu' chihuix de zafiro, lā' ixlīlakatu'tun de ágata, lā' ixlīlakatā'ti' de esmeralda. ²⁰ Lā' huan ixlīlakaquitzi' chihuix de ónice, lā' huan ixlīlakachāxan de cornalina, lā' huan ixlīlakatojon de crisólito, lā' ixlīlakatzeyan de berilo, lā' huan ixlīlakana'jās de topacio, lā' huan ixlīlakacāuj de zisoprasa, lā' huan ixlīlakacāujtin de jacinto, lā' huan ixlīlakacāujtu' de amatista. ²¹ Huan lakacāujtu' mākálhcha xla' lakacāujtu' chihuixni' a'ntū cāhuanican perlas. Lakatunu' mākálhcha ixtlahuacanī't de lakatunu' perla. Lā' huan xatej de huan cā'lacchicni' huāk de oro xastala'nka' hua'chi vidrio.

²² Tū' iclaktzī'lh nīn lakatin lītōkpān nac huan cā'lacchicni', como na ixlīhuāk huan cā'lacchicni' huī' Dios a'ntū ka'lhīkō' līmāpa'ksīn lā' nā a'ntza' huī' huan Cordero. ²³ A'ntza' tū' tasqui'nī que huan chí'chini' nīn huan mālhcuyu' natamāxkakēni'n huan nac cā'lacchicni'. Huan cā'lacchicni' māxkakē huan ī'xkakana' Dios lā' nā ī'xkakana' huan Cordero. ²⁴ Lā' huan tachi'xcuhui't xalanī'n nac cā'quilhtamacuj nacāmāxkakē ī'xkakana' Dios. Lā' huan reyes xalanī'n nac quilhtamacuj natalīmin ixlīricoca'n nac huā'mā' cā'lacchicni'. Lā' natamālacnūni' Dios. ²⁵ Lā' huan xamākalhcha huan cā'lacchicni' natatalaqui'tāya tintacuj. Lā' tū' maktin caticāmālacchōca como a'ntza' tū' cati'a'nalh tzi'sa. ²⁶ Lā' ixlīhuākca'n tachi'xcuhui't natalīmin nac huanmā' cā'lacchicni' ixlīhuāk a'ntūn taka'lhī a'ntū lej xatapala. ²⁷ Lā' tū' catitanūlh nac huan cā'lacchicni' a'ntūn ko'hua'jua'. Lā' tū' catitatanūlh a'ntūn tatlahua a'ntū lej līmāxana'. Lā' tū' catitatanūlh a'ntūn tahuan tā'ksa'nīn. Natatanū nac huan cā'lacchicni' xmān a'ntūn cātzo'kcanī't ixtacuīni'ca'n huan na ixlībro huan Cordero a'nlhān cātzo'kcanī't ixtacuīni'ca'n a'ntūn taka'lhī xasāsti' ixquilhtamacujca'n.

22

¹ Lā' ā'calistān huan ángel quimāsu'ni'lh kantin pūxka a'ntū lej stala'nka'. Lā' huan xaxcān de huā'mā' pūxka ū'tza' a'ntū māstā' huan xasāsti'

quilhtamacuj. Huan pūxka ixtaxtumā' de na ixpūmāpa'ksīnca'n Dios lā' huan Cordero. ² Lā' huan pūxka ixtētaxtu na ixpu'nan de huan ixtej huan cā'lacchicni'. Lā' na ixquilhtūnī'n huan pūxka ixtayāna' huan qui'hui' a'ntū tamāstā' xasāsti' quilhtamacuj. Huan tamā'na qui'hui' tamāstā' ixtō'ca't macāujtu' nac lakatin cā'ta. Tō'ca' ixtō'ca't lakatunu' mālhcuyu'. Lā' xachi'tin de huanmā'na qui'hui' tzey para cālīmātzeyīcan huan tachi'xcuui't xalanī'n nac quilhtamacuj. ³ Tū' cati'a'nalh a'ntza' a'ntū ko'hua'jua' como a'ntza' hui' huan ixpūmāpa'ksīnca'n Dios lā' huan Cordero. Lā' natamācā'tanī Dios a'ntīn tatā'tapa'ksī. ⁴ Lā' calacan natalaktzi'n Dios. Lā' nacālītankātzo'kcan ixtacuīni' Dios na ixtankānca'n a'ntīn tatā'tapa'ksī. ⁵ Lā' nac huā'mā' cā'lacchicni' tū' cati'a'nalh tzi'sa. Lā' tū'tza' catimaclacasqui'nca huan pūmaksko. Lā' tū'tza' catimaclacasqui'nca huan chi'chini'. Huan Māpa'ksīni' Dios nacāmāxkakē ixtachi'xcuui't. Lā' xla'ca'n natamāpa'ksīni'n para pō'ktu.

Palaj namimpala Jesucristo

⁶ A'calistān huan ángel quihuanilh:

—Huā' tamā'na tachihuīn lej lacstu'ncua'. Lā' tzē cākalhla'ī'can. Huan Māpa'ksīni' Dios ixcāmāpuhuanī ixa'cta'sana'nī'n a'ntū natahuan. Lā' xla' macaminī't huan ixángel para nacāmāsu'ni' a'ntīn tatapa'ksī con Dios a'ntūn palaj napātle'ke.

⁷ Lā' Jesús hualh:

—Palaj na'icmin.

Līpāxūj a'ntūn ta'a'kahuāna'ni' huan tachihuīn a'ntūn tatzo'kni' nac huā'mā' libro a'ntū māsu'yu a'ntū napātle'ke.

⁸ Quit, Juan, ickaxmatnī't lā' iclaktzī'nī't ixlīhuāk huā'mā'. Lā' a'xni'ca' xa'ickaxmatkō'nī't lā' xa'iclaktzī'nkō'nī't, ictatzokostani'lh huan ángel a'ntū ixquimāsu'ni'nī't huā'mā'. ⁹ Lā' xla' palaj quihuanilh:

—Tū' chuntza' catla'hua'. Tū' caquintatzokostani'. Nā quit ictā'scuja Dios chuntza' hua'chi hui'x lā' hua'chi minatā'timīn a'ntū ixa'cta'sana'nī'n Dios lā' ixlīhuākca'n a'ntīn ta'a'kahuāna'ni' a'ntūn tatzo'kni' nac huā'mā' libro. Xmān Dios natatzokostani'ya'.

¹⁰ Lā' nā quihuanilh:

—Tū' tzē'k catica'tzi huan tachihuīn a'ntūn tatzo'kni' nac huā'mā' libro lā' a'ntūn tahuan a'ntū napātle'ke, como palaj natlōkentaxtūcan chuntza' hua'chi tatzo'kni'. ¹¹ A'ntīn tatlahua a'ntūn tū' tzey, catatlahualhcus. Lā' a'ntīn tapuhuan a'ntūn tū' tzey, catapuhualhcus chuntza'. Lā' a'ntīn lactzey, pō'ktu catatlahualh a'ntūn tzey. Lā' a'ntīn ta'a'kahuāna'ni' Dios, pō'ktu cata'a'kahuāna'ni'lh.

¹² Lā' nā Jesús huampā:

—Palaj na'icmin. Na'iclimin a'ntū na'iccālīmāpala chā'tunu'. Na'iccāmāpala a'ntīn tatlahuanī't a'ntūn tzey lā' nā a'ntīn tatlahuanī't a'ntūn tū' tzey. ¹³ Quit huan Xapū'la lā' huan A'xmān, hua'chi huan letra A a'ntū litzucu huan alfabeto lā' hua'chi huan letra Z a'ntū ixlī'a'ksputni'. Quit xa'icui'tza' a'xni'ca' tatzuculh ixlīhuāk lā' na'ictahuī'lacus a'xni'ca' natasputkō' ixlīhuāk.

¹⁴ Līpāxūj a'ntīn cāmāspūtūnu'ni'canī'ttza' ixtalaclē'i'ca'n. Lā' ū'tza' tzē natalīhua' huan xatō'ca't de huan qui'hui' a'ntū māstā' xasāsti' quilhtamacuj. Lā' nā tzē natatanū nac huan cā'lacchicni'. ¹⁵ Tū' cāmāxtekan natatanū nac cā'lacchicni' a'ntīn tū' takalhlaka'ī'cu'tun ixtachihuīn Dios. Tū' catitatanūlh huan tlahuāna'nī'n, lā' nīn a'ntīn tatlahua talākali'n, lā'

nīn a'ntīn tamaknīni'n, lā' nīn a'ntīn tataquilhpūtani' huan ídolos, lā' nīn a'ntīn ta'a'kxokonu'n como lej talakatī tahuan a'ntūn tū' stu'ncua'.

¹⁶ Lā' Jesús huampā:

—Quit, Jesús, icmacā'nī't qui'ángel. Xla' nacāhuaniyāni' ixlīhuāk huā'mā' hui'xina'n a'ntīn tapa'ksīyā'tit con Dios na ixlīhuāk cā'lacchicni'. Quit huan ī'xū'yātā'nat huan rey David. Quit huan Mātuncuīnī' Sta'cu a'ntū lej xkaka —hualh Jesús.

¹⁷ Huan Espíritu Santo lā' huan ixtasqui'ni' huan Cordero, xlaca'n tahuan:

—Cata'ntit.

Lā' ixlīhuākca'n a'ntīn takaxmata catahualh:

—Cata'ntit.

Lā' catamīnkō'lh ixlīhuākca'n a'ntīn takalhpūtī, lā' catahua'lh huan xcān a'ntū māsā' xasāsti' quilhtamacuj. Māsā'can hua'chi lē'ksajna' para a'ntīn tamaklhīni'ncu'tun.

¹⁸ Lā' ixlīhuākca'n a'ntīn takaxmata huan ixtachihuīn huā'mā' libro a'nlhān tatzo'kni' a'ntū napātle'ke, iccāhuani: Palh catīhuā mālhmā'nī huā'mā' tachihuīn, Dios namāpātīnī. Napātī huan lakuat a'ntūn tatzo'kni' nac huā'mā' libro. ¹⁹ Lā' palh catīhuā namāpānū macsti'na'j huan tachihuīn a'ntūn tatzo'kni' nac huā'mā' libro, Dios tū' catimakxtekli nahua' huan ixtō'ca't huan qui'hui' a'ntū māsā' xasāsti' quilhtamacuj. Lā' Dios tū' catimakxtekli natanū huan nac xatasicua'lanālīn cā'lacchicni' a'ntūn tzo'kcanī't nac huā'mā' libro.

²⁰ Lā' a'ntī huan huā' tamā'na tachihuīn, xla' huan:

—Stu'ncua'. Quit palaj na'icmīn.

Chuntza' calalh. Cata't quiMāpa'ksīni' Jesús.

²¹ Lā' quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo cacāsicua'lanālīkō'ni' milīhuākca'n hui'xina'n. Amén.